

7
10-a

7-10-a-4

~~III~~ ~~III~~
~~20~~ ~~20~~
~~F~~ ~~F~~

HISTORIA
CONCILII
FLORENTINI.

V E R A
H I S T O R I A
U N I O N I S N O N V E R Æ

INTER GRÆCOS ET LATINOS:

S I V E

C O N C I L I I F L O R E N T I N I
E X A C T I S S I M A N A R R A T I O,

Græcè scripta per

S Y L V E S T R V M . S G V R O P V L V M

Magnum Ecclesiarcham , atque unum è quinque
Crucigeris & intimis Consiliariis

P A T R I A R C H Æ C O N S T A N T I N O P O L I T A N I ,
Qui Concilio interfuit.

Translulit in Sermonem Latinum, Notasque ad Calcem Libri adjecit ,
Serenissimi, Sacratissimi, Inviictissimique

C A R O L I S E C V N D I ,

Magnæ Britanniz, Franciæ, & Hiberniæ Regis, Defensoris
Fidei, &c. Sacellanus domesticus seu ordinarius ,

R O B E R T U S C R E Y G H T O N ,
S. Th. Doctor, & S. Burianæ Decanus.

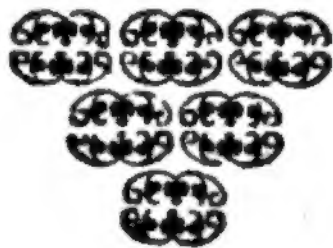

*Liber è Manuscripto Codice nunc primum in lucem prodiens, multum expetitus
multumque utilis istorum temporum artificia scire desiderantibus, & veri-
tatem amantium è manibus nunquam deponendus.*

Τῶν Ἀρχιερατικῶν ἔ τῆ διηγητικῆς τῆ πλῆθους τυχεῖς.

Autor Sect. 3. Cap. 18.

H A G Æ - C O M I T I S

E X T Y P O G R A P H I A A D R I A N I V L A C Q .

M. DC. LX.

*Serenissimæ, & Sacratissimæ, atque
Invictissimæ Majestati*

CAROLI SECUNDI,

Magnæ Britanniæ, Galliæ & Hiber-
niæ Regis, Fidei defensoris, Domini
& Heri, & Regis mei, æternum ado-
randi.

Cum tam hujus pensi ratione, quod tua
Majestas Serenissima mihi demanda-
vit, quam debitissimi officii, & sempi-
terni obsequii necessitate impellar, ad
Tuæ Majestatis genua procumbere,
mecumque unâ principem Orientis
adducere, tua patrocinia implorantem, contra ob-
trectatorum odia, quæ nunc non minus perhorrescit,
quam olim Turcarum arma: Nihil uterque nostrum
grandius à Deo assequi contenderet, quam Tuam
Majestatem sublimi è solio radiantem, fulgentemque
auro & purpurâ, diademate præcinctum inter Pro-
ceres tuos contemplari: Tum enim & noster Palæo-
logus, securiora in tuo præsidio, malorum solatia,
quam in Eugenii Pontificis frustra toties postulatâ
* ope

D E D I C A T I O.

ope perferret ; & ego sub umbra Tuæ Majestatis delitescerem, tutus à malevolorum moribus, qui honesta quæque ac præclara nunquam desinunt arrodere.

Spernitur ut cassâ viribus omnis potentia quæ jacet. Si Apollo, qui assiduis ignibus terras complectitur, dissimulatâ luce armenta pascet, ut fingunt Poætæ, sceptro non alio quam lituo pastoralis donabitur : & præstantissima suadeat homo projectæ fortis ac miser, non magis sapere videbitur, fælicitate nimîâ tumentibus, quam vilis hortulanus, quem inter areolas de cucurbitis ferendis philosophari contingit : Adeo ad blandientis fortunæ nutum mortales vim omnem judicii ac rationis attemperant. Quid igitur ab istorum censuris mihi spondeam, tot annorum erroribus perfunctus, quam calumnias, probra, convitia, maledicta ? Quæ sane ut illi proclivius ingereant, ita & ipse æquiori animo perferrem, si talis perhiberer, qualem illi me somniant : Famelicum extorrem, Urbes exterâs pervagantem, quæ stipis exiguæ spes per professoriam linguam extrahenda emicaret. Sum conditionis nonnihil attenuatæ, fateor, sed absque flagitio meo, quorum hoc Dei in me singulari providentiæ, illud istorum hominum improbitati attribuendum censeo : Nulla tamen in me, eoque prævaluit miseria, ut in eorum numero me recenserem, qui sub Fortunæ sævientis rotâ proculcati gemunt, aut ut mea nullius fortis latifundia, cum istorum hominum emolumentis, & omni opulentiâ permutarem : Me ultra Cræsum divitiis auxit cælestis Indulgentia, quæ facultatem impertiit Tuæ Majestati famulandi, in eâ qualicunque fortuna quæ te deferuit. Suprà mille patrimonia solus Tuæ Majestatis

D E D I C A T I O.

statis conspectus nobis omnibus elucescit: Te qui intimo affectu ambiunt, à lautiori magnificentia tua segregatum colunt, vultumque tuum tam mirifica, tam sancta serenitate inter tot procellas renidentem, majori cum veneratione adorant, quam si regno potita hæreditario quicquid est ab Herculis freto, ad Garamantas & Indos, Tua Majestas Serenissima Britanniiis tuis adjecisset.

Controvertant cervicosi rebelles, ferramque invicem reciprocent, an ea fides, quæ subditos ad perpetua suorum Principum castra vocat, tum retinenda sit, cum falsum libertatis nomen popularium animos pererrat? Nos legis primigeniæ à Natura impressæ nunquam dispudebit, quæ conscientias in omni gravi discrimine tranquillat, dum qui à Tua Majestate desciverunt, vanâ spe magnæ potentiæ ludificati, sic libertatem verterunt in licentiam, ut à tot scelerum labyrinthis, nisi per inevitabilem ruinam se nequeant extricare: Præstat semper in læta certitudine, iniqua pati, quam à prosperis, sed inhonestis, in lubrica rerum præfagia, & incertos metus abripi: Hæc nos firmat anchora, hæc præcordia statuminat: dumque nos divini juris humanique nitimur fundamentis, illi quibus velint amentis, in latrocinia ruant: Ut illi nobis hanc gloriandi materiam nec auferunt, nec æmulantur, ita nec illis nos ipsorum detestandam impietatem invidemus: *Fruimini, prodigite*, dixit olim Maxentius cohortibus suis, cum Constantinus ultor à tergo Romæ mænibus instaret: Idem & illis nos, nec sine gemitu, nec cum minori futurorum augurio pronuntiamus: *Fruimini*, Reipublicæ mancipia & vernæ, quos satis jamdiu constat, omnia sacra & profana deorum hominumque diripuisse.

D E D I C A T I O.

Idem & illi nobis, sed nec sine cachinno forte obganniunt: *Fruimini*, quibus præter tuam sacratissimam personam, nihil in terris perfruendum reliquerunt.

Et quod cælestius beneficium? quod certius præsentium miseriarum, aut futuræ tranquillitatis auctoramentum vel nos ab immortali numine, vel fata nobis benigna elargiri valuere? quam ut nostrum Regem, *Nostrum* à natalibus per infinitam proavorum seriem, ferme à nascentis mundi exordio, sine æmulo imperii hæredem: *Nostrum*, cui Sacramenta iuravimus, quæ vel injurata ab ipsis rebellibus præstari tam leges Naturæ quam jura gentium repossunt: *Nostrum*, à tot seditiosorum hostium insidiis, tot tumultuantium populorum minis, tot circumstridentium bellorum periculis cœlitus communitum, tot tempestatum, præliorumque superstitem ac redivivum assiduis oculis contueremur? Ut Dei benignitatem lætis animis, & per tot miracula stupentibus amplectimur! ut aras solennibus sacrificiis ac votis imbuimus! ob perpetuam nostri solis præsentiam & lucem, quæ nos mercede luculentiori inaurat, quam si quicquid Tagus arenâ convolvit, quicquid Oceanus fert alveis rarum ac promercale, vel quod fabularum omnium portenta superat, si quot nummorum centena millia nostri perduelles miserrimæ plebeculæ quotannis intervertunt, in nostros sinus infunderentur.

Enimvero tempus erat, sed atri carbonis exitiale tempus, vitæ propemodum nostræ, libertatis, fortunarumque omnium postremum: Et quis illius diei, rerumque faciem luctuosam penicillo pinget? Cum Tua Sacratissima Majestas Wigornia oblecta tot infestis

D E D I C A T I O.

festis rebellium agminibus in arctum undiq; preme-
retur: Referenti vix constat animus, sed totus hor-
rore contremisco, dum memoriam subit, in te uno
quum pœne cuncti perieramus. Ipsa mœnia quæ te
claudebant, non saluti, sed dispendio extitere, dum
præpedirent, quo minus explicatis in apertum alis
cum hoste fortiter congredere: Nec minori ad-
versariis fraudi fuit, violenta ipsorum irruptio: dum
enim cæco impetu, & nimia vincendi aviditate, hac
illac agerentur, incerti quem ferirent, & Tuæ Maje-
stati se maturè subducendi occasionem præbuere, &
sibimetipsis ademere partem maximam expectatæ,
& tantum non partæ victoriæ: At quis Tuam Maje-
statem in eo infœlici rerum cardine versantem satis
dignâ laude cumulavit, aut decoro pro meritis gloriæ
præconio? qui prudentiâ incomparabili ac fortitudi-
ne dum cuncta obires, & primus eo die aciem ingre-
di, & ultimus recedere ausus es, ac paucissimis stipa-
tus fortissimorum hominum turmis totam pugnæ a-
leam sustinere, vel infremente Fortunâ, quæ sæpe
maximarum virtutum conatibus deesse amat, & sibi
soli rei bellicæ gubernacula vendicare. Quanta tum
perduellium fiducia? quam vehemens rabies? quam
ardens odium, perenni facinorum contrâ te gestorum
commemoratione extimulatum? Quot manipuli ac
cohortes, non quas Anglia in te armavit, sed ipsa Tar-
tara ab ima styge evomere? cum vix singulis contra
centenos dimicaris: Non ipse Hannibal plura præsti-
tisset quam Tua Majestas: Nec ullus antiquorū quan-
tacunq; virtute militari conspicuus, infaustum illius
discrimen pugnæ, aut majori cum sagacitate dirigere
novisset, aut minori cum damno eluctari: Tandē cum
Magnanimitas tua, nec superari potuit, nec capi, se-
vitæ

D E D I C A T I O.

vitæ temporum cessit, & ipsa virtus in te, probitas, innocentia, justitia, visæ sunt pati: tuiq; hostes, tantæ prædæ inhiantes postquam se variis pervestigationibus fatigassent, Tua Majestas ex unguibus fœdissimorum vulpium, subito ad tuos transmarinos enatavit, non aliter quam Palladium, è Jovis gremio delapsum in terras, historiæ veteres fabulantur: Nec unquam atrociori judicio Deus comprobavit, rebellem populum suis imaginationibus infatuari posse, Tuamque Serenissimam Majestatem non modo suæ Britannicę, sed totius orbis imperio (si fata annuerint) destinatam reservari.

Quis enim Tuam Majestatem in angustiora fata transmittat, qui eximium Majestatis tuæ vultum, prævalidos artus, proceram compaginem, arcanam luminum scintillationem, è latis orbibus fulgetrantem, totamque configurationem verè Regiam, vel semel oculis libaverit? Cujus singulæ partes, tam specioso venusti decoris, & tremendæ gratiæ temperamento invicem connectuntur, ut si Tuam Majestatem pari inter multos cultu, vel sine comitatu solum ignoti intuerentur, nemo non distingueret, principemque te omnium, ac Imperatorem consalutaret. Et si tot pulcherrimis Naturæ donis amplificandis, superna hucusque prospicientia theatrum non extruxerit, unde diffusis excellentiarum tuarum radiis Majestas Tua orbi magnificè inclaresceret, eam tamen brevi emerluram, ex hac indignæ sortis metâ, in spatia tuis Heroïcis virtutibus exæquata, nec ipsi hostes tui diffidunt, licet aculeis conscientiarum inquietati, ne flagitiosissimæ impietatis pœnas luant, quamdiu viribus obluetari valent, tuam gloriam suppressere, & strangulare conantur: Multo minus
amici

D E D I C A T I O.

amici ac clientes tui ambigunt, dummodo, & totius vitæ instituta tam sancta, tam divina attoniti obstupescunt, & primordia infantiae tuæ, tot collustrata prodigiis læti recolligunt.

Antequam nascereris, prodituro in mundum tibi stella præfulsit, Tuæ Majestatis ortum, æthereorum incolarum splendori parem cœlo attestante, & tot vatum pectora implente fatidicis carminibus, qui te cuncti jubent, explicare vèla in altum quo fata vocant, & ad quærendos immortalis gloriæ titulos, felicissimâ aurâ provehi: Mox editus in lucem ad prima incendia motuum nuperorum clangentes tubas exaudire, tormenta bellica manu tenerâ prehendere, districtos enses attrectare didicisti, & cum hac ipsâ Acherunticæ paludis Hydrâ, infami monstro perduellionis configere, ut in cunis olim infans Hercules cum anguibus Junoniis: Traductus inde in castrâ puer, amictus sago pœnè dixeram pro fasciis, & prætentâ, paludamento Imperatorio, quo te duriorum temporum necessitas acerbissimâ circumdedit, præire signis inter veteranos consuevisti, turmasque armatorum ductare per Occidentalem Angliam, pusillus admodum, & decimum tertium ætatis annum vix ingressus. At quæ tum tuorum militum alacritas? quanta gaudia? quam lætè vociferationes? quoties equo vectus ante manipulos in conspectum prodires, & teipso celsior, pugnacis ac imperterriti militis speciem præberes, aut intus in contuberniis ea quotidie sectareris, quæ te omnibus bellandi encomiis ducem consummatissimæ experientiæ, aliquando posteritati contrâderent. Puderet sane hæc infantilia de tua Majestate sublimi & verendâ præfari, nisi his tyrocinii tui principiis illustriora vitæ specimina

D E D I C A T I O.

- successissent: quibus indies effingendis, tam acriter invigilas, sollicitus in omnem eventum, rerumq; momenta, & compositus non ad voluptatem, superbiam, & inanem amplitudinis ostentationem, sed ad Clementiam & gratiæ conciliandæ affabilitatem, ad justitiam, divini numinis reverentiam, humanæ conditionis miserationem, quasi conscripto virtutum omnium exercitu, primum adversus vitia bellum indicere, & recto tramite ad coronam, quæ te certa manet, & famæ nunquam interitura Laureolam grassari decrevisses.

Nemo enim post homines natos ad tantam sanguinis claritatem, meliorem indolem, ad tam exercitam juventutem, majorem diligentiam attulit: Tum quanta in moribus amænitas enitet? in dictis quanta gravitas? in gestu quam castigata severitas? quam vehemens desiderium perdiscendi artes? callendi varias linguas & Idiomata populorum? quam subtile acumen in evolvendis præstantissimis Scriptoribus, Historicis, Poëtis, Gallis, Hetruscis, Hispanis? quam acre judicium in expendendis? quam fervida propensitas versandi cum litteratis, cum piis, virisque candidi pectoris & aperti, non cum Morionibus aut fycophantis, quales in principum ædibus plurimi conspiciuntur, qui animo ancipiti anfractus occupant, & dictis frons plerunque dissentit, in quâ apud generosas mentes pudor omnis & honestas habitant. Si ad Majestatis Tuæ, fratrumque Celsissimorum Principum, Eboracensis & Glocestriani Ducum exemplar, cæteri in Comitatu ingenia, & mores conformarent, quocunq; aula tua migraret, & cujuscunque sub imperii axe figeret, populares gratulabundi occurrarent, & non hyperboreos exules, sed
tot

D E D I C A T I O.

tot cives Athenarum, ex veteri Lycæo aut Peripato, in eorum oras penetrasse profiterentur.

Nulla siquidem tibi hora infructuosa effluit: sed si quod tempus à gravioribus consiliis supervacuum accrescit, literis impenditur: quasi regnorum tuorum sceptrum moderaturus, hominibus rex esse properares, virtutibus subditus: Atque ita assiduis sapientiæ præceptis, mentem imbuis, ut quicquid huc congeras, Musis Charitibusque circumfusus, id non in solum propriæ virtutis profectum, sed & in aliorum utilitatem cumulatè cedat: Testor hunc præ manibus Codicem: Cujus ut primùm fama ad Majestatis Tuæ aures pervolavit, cupido incessit librum perquirendi, & quaecunque munusculum levidense affigendi ad Apollinis sacraria, eorum duntaxat in gratiam & usum, qui bonam mentem amant, & veritatem: Ut quemadmodum Serenissimus avus tuus, Sempiternæ memoriæ Rex Jacobus Tridentinæ Synodi Historiam ante aliquot lustra, allatam, ex Italiâ, in Angliâ publicari curaverit, ita hæc Florentinæ, illam Tridenti celebratam, ut unius seculi præcursu, ita multiplici laudis prærogativâ antevertens, sub Majestatis tuæ auspiciis in lucem emitteretur: Et si quam pio affectu litandi veritati, studioque sincero Reipublicæ literariæ benefaciendi Majestas Tua hanc sacrati Senatoris prolem ulnis acceptam foverit, tam foelici operâ obsequentissimi tui famuli in mundum protruderetur, nihil dii superi ad summam fælicitatem propitii, vel benignissimi mortales mihi tribuere possent, de quo magis serio triumpharem: verum cum imbecillitas mea, inter tot exilii, & provectæ ætatis incommoda nil proferre queat Tuæ Majestatis immensæ bonitati par, aut aliorum

opi-

D E D I C A T I O.

opinionem de me conceptam, Tuam Majestatem humillime oro obtestorque, trepidanti subvenire: ut sentiat orbis quantum valeat, non ambitiosè quæsitus tam sacrosancti nominis titulus, sed gratiæ tuæ fecunda, ac cœlestis aura, ad proliciendum veræ laudis incrementum: Quod ut à tuâ Serenissimâ Majestate flagrantissimè expeto, ita mihi vel eo confidentius futurum spero, quo fidelitatem, erga tuam Serenissimam Majestatem, cunctis aliis nominibus perpetuo anteposuerim, & tuam Majestatem semper cognoverim ex ingentâ propensitate justis omnium votis, & quantum in eadem situm est generis humani emolumentis promptam consulere: Nec enim infortunium detestabilius Majestati tuæ inflixit amissa tot regnorum hæreditaria possessio, quam quod beneficentiis promerendi mortales Majestati tuæ ansam, occasionemque interceperit.

Quid dicam de tua incredibili æquanimitate ac patientia? Cui mortalium ex omni Annalium memoriâ plures dolendi vices sunt oblatae? aut quem acerbiori fata plurimarum calamitatû concursu cruentaruntq; ac pessundederunt? Natum in iis temporibus, quibus ludus est parricidium, ac rebellio: quibus trium gentium perniciosi aliquot subditi, senatuum suorum turpissimi parasiti, ac lenones, ruptis divinis legibus, violatis Sacramentis, primum in patris tui gloriosum, ac Martyrio coronatum caput, deinde in tui ipsius, in totius familiæ & regii stemmatis, in Regni ac Monarchiæ, non Reformationem quam vocant, sed extirpationem conjuravere: Et seculorum omnium antecedentium sceditates supergressi, editis post orbem conditum teterrimis flagitiis, regna paucorum hominum crudelissimæ tyrannidi ac Janienæ, Ecclesiam

igno-

D E D I C A T I O.

ignominiosæ servituti & vastitati subjecerunt: Et tamen hæc tanta, tam ingeminata privati luctus, & publici maroris damna; adeo infractâ animi Celsitudine, & sublimitate Majestas Tua sic pertulit, ut vix simplici suspirio, illam serenæ frontis amabilitatem fœdaret. Cui mentis firmitudini in doloribus tolerandis tam stupendam Clementiam & Misericordiam Majestas Tua semper adjunxit, ut munus nullum insignius à Deo immortalis exposcere, aut ipse vellem, aut rebelles deberent, si viri essent, si Christiani quam ut infensissimi hostes tui tam ex animo pœnitere possent, quam tua Majestas ignoscere.

At si omnia omnium Principum encomia & ornamenta in unam corollam conderentur, haud æquarent, inexpugnabilem animi tui constantiam, in retinendo Dei cultu puriori, & Reformata religione asserenda: in quâ solâ, ut aliis omnibus, ita tibi met ipsi palmam præripis, ipso fastigio tuo major, quo sublimius in terris aliquando nihil unquam viguit: Et si majoribus tuis Angliæ Monarchis titulus hæud perfunctorius, sed pro meritis in Ecclesiam, Defensor fidei per aliquot novissima secula accommodatus manavit, totum illud decus in te, pari cum illis succedendi jure, sed majori cum gloriâ transire debet: Prospera hominis indolem permulcent, adversa eventilant, & explorant: Non est res usque adeo difficilis, munitum potentia & pacis artibus, felicitate & otio diffluentem, pro libitu religionem tueri quam nullus oppugnat: Sed inter tonitrua inconcussus stare, rectum incedere per confragosa præcipitia, navem dirigere per scopulos fluctuantem: non inflecti cum tua compendia efflagitant, discriminum amolitio, malorum averruncatio, in thronum restitutio:

D E D I C A T I O.

tutio : cum totius orbis vota te circumdant , largissima præmia ostentant , etiam cum certiori spe vitæ æternæ , ut falso spondent : Hæc non tralatitium , aut imbellem spiritum , sed diis similem Heroëm , præsentissimo numine suffultum , interiori familiaritate Dei pastum , enutritumque , ut olim Ægeriæ suæ colloquiis Numam manifestissime commonstrant : Quod si quot tuo sub imperio nati sunt , in religionis negotio te autorem sequerentur , & exemplum , & nec in Pontificiam semel excussam relaberentur , nec focia arma conjungerent cum istis Dæmonibus qui sub mentitâ sanctimonie larvâ reges obtruncant , aras spoliant , & ferro , flammâque sæviunt , in quoscunque vel metus Dei , vel Majestatis reverentia , ab eorum perfidia absterret , jamdiu Majestas Tua folio paterno frueretur , & tanquam Eoum jubar veræ religionis ac constantiæ , utrumque mundi cardinem , ab Herculis columnis ad Bacchi metas collustraret :

Non libet ultrà cancellos Historiæ nostræ evagari : Palæologi nostri , regna qualiacunque obtinentes longum iter trans Apenninum permensi sunt , ut vetera religionis fundamenta demolirentur , & nova Florentiæ substruerent : sed & antequam finibus egrederentur , mutaverant fidem , quia mutare deliberaverant : patrios cultus exuerant , antequam exuissent : At tua Majestas regno , & bonis omnibus spoliata , tribus jam lustris absentiae consumptis , fidem non modo non obtulit Romanis efformandam , qui mali Phidiæ nullam bene religionem dearticulare norunt , sed cunctis artibus impetita , quibus Romani poterant tam sanctam animam pervertere , in iisdem adhuc hæret vestigiis ,
im-

D E D I C A T I O.

immota, illæsa, illabefacta: Nulla fortior rupes adamantina, nullus purior Cryſtalli mons, vel Ambræ succus, cum primùm è fontibus maris eructatus, fluctuum agitationibus indureſcit: Nec virtuti tuæ par exemplum Conſtantinopolis unquam exhibuit, aut totus orbis Conſtantinopolis quondam municipium, ne tum quidem cum uterque ſub uno Magno floreret Conſtantino, qui originem ſuam tuæ debens Angliæ, id in ſummo apice honoris ſui ponebat, quod terrarum omnium Dominator & Princeps, imperii tui ſubditus naſceretur.

Quare citius credam ſolem, qui gyro terras luſtrat, influentia & luce deficere poſſe, quam Majeſtati Tuæ perire fructum religionis tam ſanctè ac fideliter conſervatæ: Largam ſciat ſe mereri reſpenſationem, qui in adverſis nec Dei veracitati, nec ſuæ fortitudini diffidit: Quamvis enim ingentem verſat molem, qui mundi machinam providentiæ complexu fovet, nihil tamen in rebus conſpectius animadvertit, quam excelſum erectumque animum inter plurium malorum fulgura, non magis fatiſcentem, quam æneus Coloſſus inter pruinas liquitur; Et licet cunctabundus putetur Deus, nihilominus certus accurrit dum non ſentitur: quam facile concitat undoſum mare, & in tranquillitatem halcyoniam denuo compeſcit, tam populorum cogitata fleſcit: Et jam incipit conſtituta ab æterno ante primam miſeriarum noſtrarum labem, perficere, ut iidem oculi qui Tuam Majeſtatem inter peſſimorum hominum ſeditiones ſolio perturbatam patrimoniali viderunt, reſtitutam paterna in ſede conſpiciant: Cujus etiam tarditas ac mora hoc Majeſtati Tuæ lucrum ſænerat, ut quanto ſerius, tanto omni-

genis

D E D I C A T I O.

genis honoribus auctior, & tuis civibus amantissimis carior revertaris.

Absentiam Majestatis Tuæ, ab annis jam nimium multis gentes tuæ ingemuere, nec virtutibus tuis ulterius fraudare possunt: Misere tristem, & redditui tuo immorientium: Conscende navem, da vela ventis, nec gaudia tuorum diutius morare: Nunquam in te peccavit Britannia tua, sed nec in parentem: Quod ut Paradoxi monstrum mortales forsitan exhibilabunt, & exspuet orbis vestrarum injuriarum tam diutinus tam iners testis: At nullum à tripode Oraculum verius: Britannia nihil in Vestras Majestates commisit: Ad arma civilia non clamavit, perduellem & fœdissimum exercitum non conscripsit, fatale fœdus non dejeravit, Regem suum ad sceleratum tribunal non stitit, Majestatem Tuam, parente, regno, civibus, subditisque orbatam, ad exterarum regiones non eiecit: Sola colluvies illa deformis nefariorum tenebrionum hæc cuncta execranda procudit, qui omnem verecundiam & probitatem usque adeo decoxerant, ut cum arbitrarentur, quamdiu vigeret justa auctoritas moderati Principis, in regno locum nullum sibi superfuturum, quia honestum benemeritis nequiverant procurare, regnum evertere à fundamentis statuerunt, ut virulentis machinationibus potiti, ipsi soli tot regnis, tot gentibus impune dominarentur.

Illi, illi ferale pegma sempiterni dedecoris & infamiae erexerunt, cujus in vertice, noster vertex, caputque interiit, quo sanctius nullum humanis amputatum ab humeris, in terram unquam decidit: O requiescant Beatissimi Manes! cœlorum non
hospi-

D E D I C A T I O.

hospites, sed Indigenæ veteri patriæ redonati: qui purissimo in æthere redimiti gloriâ radiant, & in hominum mentibus immortalitate perfruuntur: Cesset à nobis, nostrisque posteris, cesset atrox Nemesis, & totum effundant ultionis venenum Dii superi in ipsos autores, quos nulla benignioris Cæli Clementia, nulla humanioris vitæ consuetudo, nec patriæ gemitus, nec tam cari capitis reverentia, nec universi orbis exemplum detestantis odium & horror, à perfidia infernali furentes revocare potuerunt: Illi, illi cœlum Acheronti permiscuere, tria regna tot innocentum sanguine perfluere fecerunt: Et ne qua nobis, aut seris in posterum seculis spes melioris fati remaneret, Ecclesiam, regnum, regiamque profapiam, uno quasi ictu, à radicibus convellere conspirarunt. Quis adhæc obstupefactus non expavescat?

Et tamen ac si ipsorum consilia à Deo omnia pro-
manassent, facinora quæ sol unquam vidit flagi-
tiosissima speciosis nominibus obvelare fategerunt:
templa sacrilege depeculari, prædia sacra in profa-
nos usus convertere, sacerdotes omni mortis ge-
nere, & contumeliarum proterere, Reforma-
tionem dixerunt: aliorum bona diripere, obstan-
tes confodere, optimorum civium patrimonia
subhastare, in fiscum redigere, gentis libertatem
nuncuparunt; ut alia non fuerit fides Reforma-
ta nisi quam truculenti parricidæ fanaticis con-
ceptibus imaginarentur, aut certior ad ruinam
via, quam iisdem scelerum atrocissimorum nexibus
non implicari: Interea Dei, hominumque spoliis
se ditavere, de existimatione securi, si id unum
præstare possent, ut qui hæc detrimenta perfer-

D E D I C A T I O.

rent, mereri, & qui perpetrarent boni patriæ cives crederentur: Huic quot præstigiæ, fuci ac sophismata? quot mendaciorum portenta? Horrescit animus ad effrænatam impudentiam istorum perduellium & sicariorum: Ipsi Alastores ac Diræ sunt tutelares genii cum istis quadruplatoribus collati: Regem suum, omnium quotquot unquam regnarunt in terris sanctissimum ut armis laceßere, præliis insidiari, perversis dolis capere, in judicio damnare, ultimo supplicio afficere ausi sunt: At hæ primitiæ tantum seu spicilegia damnorum: Quibus accusationibus innocentiam ejus obruere, vitæ sanctitatem denigrare conati sunt? Quid in crudelissimum Neronem excogitari potuit, quod tam pio Regi infamando, per viginti annos, in scriptis, dictis, plebiscitis, concionibus, familiaribus colloquiis evomere omiserunt? Nihil tamen ardentius quærebant, quam ut libertatis patriæ assertores, religionis veræ vindices audirent: Verum si in unius Caroli caput, eam fabam cudissent, (quanquam tremendum ac formidabile exemplum, nec cælum nec terra unquam condonabit, aut obliviscetur, & ô miserabilem illius Principis conditionem, cujus vita à perpaucorum perduellium interpretationibus pendet) tolerabilior tamen ea qualiscunque dementia fuisset, & furor: sed Regem, Regiamque progeniem excindere, Ecclesiam, & regnum, se, suasque clientelas ortas è cæno ut ranas, aut fungos è pluvia matutinâ opibus tam invidendis locupletare, quid aliud quam seipso infames Architectos malorum omnium, pestiferos Regicidas, patriæ eversores, sub ficta pietate latitantes orbi proclamarent?

Sed

D E D I C A T I O.

Sed quid ego Majestatis tuæ sacras aures, insulsi-
simorum Lemurum ac furiarum, ingrata com-
memoratione perfoderem? qui circumlatas in pecto-
re sibimetipsis pœnas quotidie solvunt, dum popu-
lorum execrationibus, & internis conscientiarum
flagellis superfunt: Et cum dies atra venerit, quâ
animas impurissimas exhalabunt, tam suo quam
alieno sanguine perfusi supplicia æterna subibunt
demeritis paria. At Majestatem Tuam splendor or-
nat, & virtutis vivida excelsa radiatio, non par-
ta temerariis fortunæ ludis, sed exquisitissimis Con-
stantiæ & Magnanimitatis honestamentis: Quam
Majestas Tua tot Regum vera propago, supra o-
mnes Antecessores tuos in immensam sublimita-
tem attollens, intra penates inferes, quando Bri-
tanniam tuam, pristinae fœlicitati restitues, resti-
tutus & ipse tuæ Britannia. Quid enim aliud præ-
ter ardentis gloriæ lumen tot Henrici, Edoardi,
Jacobi à proavis acceptum posteris tradidere, sic-
ut in cursu veteres Græci Lampada sequentibus
porrigebant, ut tibi omnibus Naturæ ornamen-
tis cumulatissimo tandem devolveretur? Et sane
magnopere optandum esset, ut vel jam aspectus
Fortunæ, tuas dotes numeris omnibus pariaret,
vel parentes tui tam integrum imperium legassent,
quam tu singula Heroïca munera universorum si-
mul parentum rarâ commendatione decerpseris: Ve-
rum cum te, tuamque familiam tam insolenter
Fortuna perstrinxerit, & castigarit, nihil tibi relin-
quitur, præter indomitæ mentis robur, quo fata
duriora sic propellas, ut extinctum pœnè Impe-
rium ab interitu te revocare, & in pristinum
vigorem reponere, orbis videat & obstupe scat.

Diri-

DEDICATIO.

Dirigit jam diu humanum genus in tuis infortuniis, seu æmulum exhorresceret, seu succurrere nequiret : Dehinc felicitatem tuam & gloriam admiretur, dum te flagrantis animi magnitudine, non modo laudes gentilitias æquantem, sed provolantem ad altiora conspexerit, & pennâ quidem tanto fortiori, quanto te crudeliori calamitate maligna fors depresserit : Ut cum tuorum de te spem, & aliorum omnium expectationem meritorum tuorum amplitudine impleveris, mundumque universum rerum gestarum celebritate, nunquam desint scriptores, qui ad fines terrarum, & seculorum æternitatem nominis tui splendorem, famam, existimationem perenniter deferant : Ita vovet ex intimis præcordiis

*Serenissimæ & Sacratissimæ, & Inviictissimæ Majestatis
Tuae ad genua, & pedes prostratissimus, subditus, ser-
vus, & sacellanus*

ROBERTVS CREYGHTON.

P R Æ F A T I O

A D L E C T O R E M.

NON agam tecum (Christiane Lector) ut circulatores solent, qui dum aliquid proponunt, ex portentosa artis præstigiis, sic intuitum ora perstringunt, ut quod ostentant, pro miraculo introductum judicetur, & quantam sensui voluptatem, tantam intellectui perturbationem ingerat. Sola admirationis mater est ignorantia, dum exterior visus, dulcedine quadam speculandi mentem ad inexplorata pertrahit, ut pisciculus natandi libido in cæca nassæ foramina, ubi intercepto reditu in certissimam prædam asservantur: Et licet isti circumforanei sibi laudem cum lucro quærant, vix merentur tamen quam habent, quia nullius rei præstita bono animum implent, sed facultatem falsâ imaginationis oblectatione ludificant.

At literas profitentem religiosa decet integritas, simplexque voluntatis candor, ut quæ proferat, censuræ aliorum expendenda permittat, nec encomia capter, nec vituperia pertimescat: Quis enim ut levem non merito redarguat, qui inania semper crepat, ut populum permulceat, atque ita nominis existimationem aucupatur, ut synceritatem ab incæptis ambitiosâ vanitate propellat? Meipsum sane ante omnia profitebor, ab ineunte adolescentiâ vehemens ardor occupavit, ut non majori cum affectu bonis literis, quam illibatae menti præclaram, constantemque operam navarem: nec me ullum æmulationis cæstrum sauciavit, si alter plus saperet, aut sælicius dictaret, sed sibi pervestigandâ veritate, supergrederetur: Veritas sola triumphat immortalis, cætera omnia ad interitum festinant, & malignitati factorum prosterrenda subjiciuntur: Ipsæ licet Musæ non modo in Parnassi vertice, ut Poëtæ fingunt, sed in cœli jugo recumbunt, perennis otii serenitate halcyoniâ persuasæ, clientestamen suos & cultores, communi rerum æstu circumvolvi patiuntur: Et quæ sæpe summis ingeniis gloriâ, sed non nisi seram impertiunt, mediocribus vix alimenta vitæ subministrant: Quotus enim quisque eruditorum hominum paria laboribus præmia consecutus est? aut quem, per senticeta artium gradientem fortuna benemerentibus impia non deseruit? Quot scientiarum parentes, æternitatis albo conscriptos, in deformi senectute, obtritâ palliis errare, & suæ gentes, & exteræ conspexere? qui, cum instabili cursu, studia infructuosa permiscentes, genium è sicco corpore siccitatem extruserunt in mortem, ut quidam olim Leonardum Aretinum mordaciter irasit.

Et ne videar ultrà metas propositi mei in diverticula excurrere, quàm multa Græcorum nobilissima ingenia Caballino fonte intimo perpota, patriæque è ruinis profuga, cum totâ optimarum artium suppellectile funditus periissent, nisi malorum solatia, & receptum in Italia reperissent? qui tamen in summo infortunio sælices, & grati advenæ, collaris in se beneficiis ampliora longe retribuerunt, dum patronos vatum factos, & hospites, & æmulos, fovere Musas, & exercere docuerunt. Quid referam Argyropyllum Byzantinum, Musurum Cretensem, doctissimum Johannem Lascarium, honestissimum Chalcocondylam Demetrium? quibus eadem sors obrigit. Et hæc votorum summa fuit, ut stipendia superstitum sumptibus inservirent, & cum extinguerentur, ut cadaveribus tralatitio busto efferendis instrumenta libraria venundata sufficerent. Quid Theodorum Gazam commemorem? qui Thessalonice natus, Aristotelis de Animalibus historias in linguam Latinam, Marci Tullii de Senectute libros in Græcam ita transtulit, ut haud facile esset expedire an Cicero in stilo Aristotelico venustius decurreret, an Aristoteles in Ciceroniano: Sed cum utrumque Philosophum verbis mirificè æquaret & sensibus, utriusque linguæ disertissimus Magister, mors in ejus obitu ingeniosa, præstitit, ut Italiæ in Magnâ Græciâ sepultus, utramque gentem in funere bearet. Aut quid Gazæ consimilem moribus & probitate Georgium Trapezuntium? qui Cardinalis Nicæni calamum in se concitavit, dum Aristotelem adeo insaniret Georgius, ut Platonem non modo vilipendere, sed scriptis acerbissimis proscindere auderet. Te verò qui taceam, vel satis digno clogio prædicem, ò aureis limbis inclyte, sed magis aureis ingenii rivis Emmanuel Chrysolora? qui primus à nostri Ioannis parente missus, ad eliciendam à Regibus Europæis opem, non tam periclitanti quam pereunti patriæ, cum prope universum Occidentem peregrinationibus emensus esses, cœperas circumspicere qua Italiæ ora proxima popularium tuorum gemitus exaudires, & expirantis Græciæ extremum halitum mœsto ore legeres. Et si favissent superi, ut ullibi immortalium studiorum vestigia figeres, nobilioris gloriæ quam tuæ spem nullam, vel Latinis de Romana eloquentia, vel de Græca Græcis permisisses. Verum inquietus animi, incertus loci, nunc Florentiæ, modo Ticini, Venetiis, Romæ doctrinarum gymnasia dum aperires, penuriam erraticâ mercede haud evitaisti. Tandemque Constantiæ mortuus es, cum te ad Concilium transvheres, nova spectandi avidum: ubi Pseudo-pontifices plecti, hæreticos cremari cum voluptate animadverteres, & cum dolore pari, quid tuæ genti fieret in hac Florentina, fatidicus augurio prælagire.

AD LECTOREM.

Salvete Heroicæ animæ, & excelsi spiritus, *ὡς ἐν αἰδοῖ πύλῃ* ut Patroclum suum Achilles Homericus: Salvete Græcæ facundiæ, omniumque elegantiarum arbitri ac promi condi: qui tot ærumnis pro patriâ perfuncti, inter mortales famâ, quam nulla libabit invidia, inter cœlicolas laureolâ, quam nulla ætas deteret, in candidissimâ luce perfruimini: Jam mihi gratulor de amissione patriæ meæ, & bonorum, de fugâ, exilio, egestatē, aut si quis tristior equuleus humanum genus torqueat: Nullum nomen calamitatis exhorresco, quod me vobis comparabilem reddat: quanquam si veræ virtutis ratio, aut eruditionis ineunda sit, tam infra excellentiæ vestræ immensitatem subsidio, quam exporrecta domorum laquearia, quas nunc incolitis, squallorem vilissimi gurgustii transcendunt: Veruntamen, si vos à penetralibus Musarum, barbarâ infidelium arma exturbaverint, in eo fundamine malorum, haud impar vobis decurro, atrocissima perpeffus à truculentâ gente fœdissimorum perduellium, quibus nullæ carnificum manus sufficerent, ut eorum vitæ per minutias horarum, ad interminatæ durationis tormenta extrahantur: Christiani cluant, sed Turcis ferociores qui violatis Dei hominumque legibus, & regnum everterunt, & Ecclesiam, cui propagandæ Christus sanguinem effudit: Nec te in tantâ tuorum illustrium patriotarum recensione oblivioni decet tradi, ô Magne Ecclesiarcha Sylvester Sgyropule, inter purpuratos procures sacri senatus eximie Patritie, & Concilii Patriarchalis sublime decus! quem mira sagacissimi ingenii dexteritate, in abditissimâ mysteria penetrantem, Deus ipse designasse videretur, ut ex universis quotquot Synodum Florentinam adierint septingentis Patribus, tu solus ejusdem Historiâ posterorum secula locupletaris: tam sancto patriæ religionis & veritatis tuendæ studio, ut ei fidem omnem deesse necessum sit, qui tuis integerrimis narrationibus detractum iverit: Cum nihil tibi grandius in alto pectore insederit, quam simplici, rerum gestarum propolatâ serie, mortales à mendaciorum involucris absolvere, & quæ ipse videris, quæ feceris, memoriæ temporum fideliter commendare: Sed quandoquidem in te, tuæque hunc nunquam interiturum Minervæ fœtum inciderimus, nuper è seculorum archivis erutum, ne tenebris impiè suppresseretur, fas mihi sit de utroque, quantum vel conjecturâ hariolari, vel certâ scientiâ assequi potuerim, converso ad Lectorem sermone, ut primitus occæperam, pauca præfari.

Ac primum in utroque nomine Sylvestri Sgyropuli, nonnulla occurrunt, quæ velut injecto difficultatis scrupulo Lectorem remorentur: unde ambo hauserim, cum Manuscripti Codicis principio nullum præfigitur, nec subjungitur fini? Unde Græco homini La-

tinum nomen Sylvester? Et si ipse Syropulum subscribat in imâ instrumenti fimbriâ, quod Ecclesias conjunxit, cur interjecta consonante in Sguropulum permutem? Hæc Lectorem novitate obstupentem, suspendant, & nos ficti nominis reos arguant, si tamen pensiculatus trutinentur, sicut oborta levioris auræ spiramina, in eundem flatum desinent quo concitantur. Nam cum in hac passim historiâ, autor se Magnum Ecclesiarcham profiteatur, & hujus Synodi postremæ Definitioni, M. Ecclesiarcha nomen subscribat Sylvestri Syropuli, quis ambigat, an tale nomen gesserit? Nec inaudita Græcis, aliisve gentibus Latina nomina usurpandi consuetudo, aut vocabula agnominum, honoris ergo à Romanis mutuandi: Astronomiæ princeps Ptolomæus Claudius nuncupatur, qui natus Alexandria, Romam oculis nunquam conspexit, cui centum alios adjungerem, si esset operæpretium: Quidni igitur noster Sylvester appelletur, ad continuandam forsan Sylvestri Pontificis Romani memoriam, qui Constantinum Magnum carum Græcis Latinisque caput religionis Christianæ primus imbuat: quamvis ad ea tempora Constantinopolis suis Patriarchis non carebat, ab Apostolo Andræâ & Stachi, ut Romæ à Petro & Clemente succedentibus: Sic in Sgyropuli nomine enucleando, quod recentioris Græciæ, ab antiquis formis quamplurimum abhorret, si cui litterula videbitur curiosius intrudi, cum meam mentem exposuero, & minus arriserit, fruatur in suo sensu, & nomen amplectatur quod profert Syntagma Binnianum.

Nova Græcorum veterum progenies à patriæ linguæ excellenti puritate, nusquam magis, quam in vocum terminationibus defleat: Has mutilant, illas castigant, nonnullis demunt, aliis addunt in exitu, ut molliorem pronuntiandi sonum, abolito loquendi prisco usu, per regularum dispendia introducant: Non aliter quam hodierni Etrusci, linguam Latinam, in suum Idioma Italicum affectatâ nimis suavitatis diligentiam effæminant: Inter infinita hujus generis specimina, & hanc particulam πῆλον, claudendis nominibus natam, considerandam offert præsens occasio: quæ tametsi nihil in simplici fortasse significat, nisi sub aliis redarguta formulis, ut πῆλον pro pullo Gallinæ, πῆλον pro equi, aliorumve quadrupedum, seu ætatis teneræ, seu adultæ: nominibus tamen rem certam indigitantibus suffigitur, eo cum successu, ut quantum nomini accedat syllabarum adjectione, tantum res significata sensu minuatur: ἵππον, equum, ἵππον πῆλον equulum, exiguum asstarconem denotat. ὠρολόγιον est communium præcum Codex Liturgicus, ὠρολόγιον πῆλον, earundem Epitome Compendiaria: Ad hanc igitur constanter normam Syropulus, Syrium nobis pusillum præmonstraret, vel Nanum in Syriâ progeneratum:

tum: Quemadmodum de Marsilio Ficino prædicant, qui univ-
ersum Platonem, Jamblichum Synesiumque in linguam Latinam fœ-
liciori fœcundissimi ingenii festinatione traduxit, quam omnes si-
mul Græci, coætanei sui in Italiâ unum Aristotelem, quamvis par-
tibus inter se distributis opus aggredierentur: cum tamen quo mira-
bilior esset tantilli corporis inusitata virtus, Ficinus ad semihomi-
nis staturam vix assurgeret: Verum cum ad Syros nostrum scripto-
rem referre genus haud arbitrarer, aut cum gentibus ultrâ Libanum
commercia habuisse, & apud alios autores nusquam invenirem Syro-
pulum, sed Sguropulum, subiit mentem non omni ratione vacua
conceptio, Amanuenses in transscribendo Concilio, vel imprimendo
Typographos, cum hanc vocem minus intelligerent, vel de indu-
stria, vel forte fortuna g elisisse e primâ syllabâ, ut prodiret, sicut
nunc legitur in subscriptionibus Synodi publicatis Syropulus, cum
Sguropulus vel chartæ, vel prælo mandare debuissent: Inter Episto-
las Planudis una fert titulum, τῷ Συροπῶλῳ Κυρίῳ Δημητρίῳ. Et apud
Phrantzen Chronicon 3° cap. 25. quidam Palæologus sic cognomi-
natur: In lib. Turcogr. 4° pag. 283. extat Epistola Oecumenico Pa-
triarchæ missa ab Ecclesiasticis Insulæ Chii, plena gratiarum ob Hip-
polyti abdicationem, & novi spem Episcopi: cujus inter subscriben-
tes à sinistro latere nomen Συρῷ occurrit, ab adverso Συροπῶλῳ,
uterque Georgius, sed rectius priôr Georgium ut assuevit, secundus
sorsum scripsit, & septimus ab extremo numeratur: adeo citissimi
Græci in barbariem degeneraverant, ut vix Christiana nomina in
luce forensi frequentissima debitis elementis depingere meminif-
sent: Sed & ejusdem libri 4. ad pag. 309. Crusius aliam commemo-
rat Smaragdæ Canabutzenæ, ab eadem Insulâ Theodoro Zygomalæ
datam, Ecclesiæ Constantinopolitanæ Protonotario: cujus opem
istâ fœmina implorat, adversum injurias Corefæi, & ad misericor-
diam excitandam, se peregrinam misere deflet, & Nicolai Sguropuli
viduam.

Ad hæc tam aperta testimonia qui vocis notionem spectat, mul-
to proclivius in meam sententiam pedibus ivit: Nam dum alterum
nomen Syri, nullam importet significationem præter gentilitiam, &
longe remotam, nostra dictio in ipso sinu Græciæ receptissima ena-
scitur, & rem peculiarem, determinatamque indicat, quamvis à La-
tino primam forte originem traxerit: Συρῷ obscurus, σγυρότης ob-
scuritas, σγυροδής qui colore fusco nigricat, vel ὑποπικάζει, ut Ho-
merus cecinit de uvis Alcinoi: Nec tamen omnem obscuritatem
notat, sed τὸ συνεσταμμένον τῷ ὀφθαλμῷ, distortam oculorum, & intror-
sum refugientem aciem, obtutum subluscum, qualem Angelus Poli-

tianus creditur habuisse, aut Cæsar Borgias ab oculis immergis in vultum trucem, & tuberculis saniosis redundantem: Non quod autorem nostrum eo vultu præditum existimem, satis est si primus in eâ gente nomen promeritus accèperit; vel si inter Strambulos noster etiam suspiciendus sit, quid aliud judicemus, quam præstantissima ingenia non semper delicatè habitare: eamque esse sortem naturæ omnibus ex æquo minimè benignæ, ut nulla absolutæ virtutis compages in humano genere eniteat, quin aliquem turpitudinis nævum in corpore aut animâ ad elidendam fælicitatem ostendat.

Quibus vero sub parentibus, aut præceptoribus prima literarum rudimenta posuerit, aut quâ prensatione tam sublime culmen dignitatis conscenderit, ut è solis quinque unus ad sanctiora consilia Patriarchæ adscisceretur, pro comperto dicere non habeo. Vero similimum est dormienti tam opima honorum incrementa non obrigisse; aut sine priorum meritorum cumulo: Nec enim id omnibus datum est, quod Hadriano ejus nominis Sexto Pontifici Maximo, qui plerisque Cardinalibus ignotus, & in umbrâ otii literarii delitescens, absque vel ambitione suâ, vel alieno adminiculo, ad Papatum ab ultima Cantabriæ orâ pervolavit: Paucos paternâ caritate dii superi amplectuntur, & promovent, ac pro beatissimis habendi sunt, quos numina in medio cursu non destituunt, aut non conjiciunt, in ea infausta tempora, quibus justos honores expetiscere, est ad certissimam ruinam iter præcipitare: Utcunque in re tam densis involutâ crepusculis, & à meis non minus sensibus, quam finibus disjunctâ, nihil ausim pronuntiare, quam quod hic liber autorem, M. Ecclesiarcham venditat, qui in subscriptionibus, ad Definitionem publicæ pacis inter Ecclesias sancitæ, Sylvester Sguropulus nominatur. Et hæc de auctoris nomine dicta sunt.

Nec minor difficultas de prole quam de parente animos scientiæ pervestigandæ incumbentes lacessat: Sub quo sydere pullulavit hic Embryo, hic tanti viri fætus unigenitus ac singularis? quibus expositus fortunis, occuluit per tot secula ignotum caput? quæ antra Triphonii, quæ Cimmeriorum cavernæ, tam diutinum latitandi præsidium exhibuere? Præsertim cum à Græcia in servitutem redactâ, tot eruditissimorum hominum indefessi labores, abditissima quæque scrinia hætenus impervia penetrârint, eruerintque cuncta historiarum monumenta, non minus faustâ ad posteritatem indagine, quam Columbus aut Magellanes novos orbes aperuere: Nihil est quod contraria hominum ingenia non comminiscuntur, quibuscunque conatibus enervandis, maximè, si viam sibi sternant ad laudem, per contemptum aliorum, aut gloriam ex alieno dedecore aucupantur: Pon-

Pontificii hic nasum subducent librumque proscribent ut nefarium, à quodam esuriente Græculo, auctoritati Conciliorum minuendæ, & sacrosancto Pontificis Maximi labefactando imperio excogitatum: Ex adverso sectarii nostri, ac Rebaptistæ, quorum colluvie miserabilis Insula nostra non minus oppletur, quam tellus olim Memphitica locustis ac ranis, ut minus docti Pontificiis, ita magis æstuosi effervescent, & hæc eliminanda penitus Musarum è regno censebunt, quæ antiquitatem redolent & Papismum: quando ipsi præter arcana spirituum dictamina nihil approbant, nec audire quenquam se patiuntur, nisi qui eorum mendacia propugnat, & rabiosa facinora pigmentis sic dealbat, ut ipsos à natis hominibus solos patriæ libertatis vindices, cultoresque purissimæ religionis astruere videatur.

Nec suis unquam parasitis indiguit fanaticum istud genus hominum, qui exitiali facundiâ armati semper in procinctu stant, & quæ jubentur linguas venales flectunt, eorum turpissima crimina ut virtutes collaudant, aliorum omnium dotes dente Satyrico perfodiunt, & in Deum ipsum, si Senatus perduellis mandaverit, profanæ eloquentiæ arietes admoveere non erubescunt: Ac quemadmodum proavi nostri, in longo squallore seculorum, incultique sermonis barbarie jacuere, donec elegantiarum libri conderentur, quibus juvenus corruptarum literarum sordes ablueret: Ita in his invictæ improbitatis temporibus, nihil isti sycophantæ è contrâ satagunt, quam ut in summâ mentiendi libidine, ad malitiosa quævis exprimenda, orationem rotundam & Rhetorum flosculis exornatam, contorqueant: ut veritatem non modo adumbrare, sed penitus extinguere, & omnia septa honesti moris perrumpere videantur: quo Comitiali morbo haud scio an ullus fædior, nostram gentem afflaverit, & occulto veneno, ac contagione, istorum omnium scriptorum operibus sese infuderit.

Vellem mihi æternum veritatem abesse, si ipse in hoc effato, vel latum unguem à veritate aberro: Ex quo die perpetuè nocti damnando, cives illi gentis suæ propudium, in istâ domo Parlamentariâ convenerunt, prela nostratia ne vel unicum libellum, vel chartæ semuncialis lineolam edidere, sub istorum hominum vexillo ac diplomate, quæ vel umbram veritatis ostentant: Adeo in universis ipsorum commentis, per totam textrinam uniuscujusque telæ falsa semper falsis, mendacia mendaciis implexa procurrunt: Regicidium commendant posteris ut Heroïci facinoris exemplum singulare: Eversionem Ecclesiæ, extirpationem regni, regiique sanguinis, inter facta fortissima numerant: tres gentes civilibus armis à se pessundatas gloriantur: Cum templa sacrilegè spoliant, sacraria diripiunt, jura Dei, hominumque proculcant, religionem vocant, confiscationem bono-

rum, libertatem civium, crudelitatem ac ferociam, magnitudinem animi, superbiam ac avaritiam, constantiam & pietatem: ut qui fructum cum semente conferre vellet, & messem ex mellitis eorum globulis in nostra horrea importatam ponderare, satius multo judicaret, ad rudem illam, sed honestam Latinæ Orationis balbutiem revertere, cum nostris patribus, rudere cum aureo Asino Apulei, quam sic in Marci Tullii, ac Titi Livii viridariis expatiari, pollucibiliter mentiri, & ipsam veritatem, quâ nil sanctius in mortalium genere esse debeat, papavere prius ac sesamo conspersam, sanguinariâ mox sica contrucidare.

Tum de Regibus si quis forte fortuna encomiasticè scripserit, succensent, frendunt, debacchantur, & in omne latus obstreperam volunt facundiam, ne quis Rex pro pio habeatur, quando ipsi in omnium regum sacrosancta capita tam impii detonuerunt: Fidelissimi canes suorum Senatuum, in atriis excubare, dominorum ulcera linguis emptitiis lingere, & quascunque objecerint offas devorare: Ac ut Hollandiæ Molossos vidimus, in linteorum insolationibus dispositos, ne quis illac nocturnus grassetur Latro, tantâ cum feritate futuris eventibus imminere, ut rabide dilanient, quicumque ea spacia ingrederetur: Ita & illi sagacissimi suorum Senatuum stipatores, in omne genus hominum terribili rictu dehiscunt, qui privilegia populi attrectare audeant, tanto sæpe cum impetu, ut non desistant, nisi ad dominorum genua, vitam cum fide deposituri.

Sed ut Cornelius Agrippa vir quidem perdoctus, at infamis Necromanticus, sub specie canis Cacodæmonem aluit: cujus à collo, cum Lugduni instaret hora mortis, cingulum detraxit, magicis quibusdam incantamentis ac characteribus interpunctum, graviter increpans canem, ut ab ipso jam discederet moribundo, quem vivum obsequiis peremisset: Statimque canis fasciâ gutturali solutus, spectantibus universis in Ararim se coniecit, nec post apparuit: Sic & isti Antimonarchici Lælapes, cum liberati Parlamentorum jugo, quo effascinantur, ad ultimam mortalitatis metam, unâ cum dominis festinabunt, non in Ararim, sed magis rapidos gurgites se præcipites dabunt, quos Phlegeton & Cocytus interfundit, ut tartara latratibus inquietent, & cumulas æternùm maledicentiæ pœnas luant.

At noster hic exiguus est codex & pusillus, ut nequissimi Arbitri Ciconia, pietaticultrix, gracilipes, Crotalistria, in tenui massâ, membranæ multa vera cantillat: Nec enim interest quotâ parte laudis exoptatè in albo præstantissimorum hominum quis recenseatur, modo præsentiat se posteris interfuturum, & æternitatis usumfructum, quantillacunque operis libatione prægustet: vivitur exiguo melius,
parvo

parvo libello, sed erudito, mediocri temperamento, sed firmo, virtutumque culturâ, quæ constanti probitate parta, ad nominis celebritatem, non liberali, sed sensum superveniente adoptione gloriæ nos transmittit: Res quæque minima Deum comprobant, ramentum auri è fodinâ, ut totius Indiæ thesaurus, nec minor potentia elucescit in Nanis ac pumilionibus creandis, conservandisque quam in Gigantibus ac monstris: Libri moles despecta, momentum magnum præbeat, si feliciter Musarum pomæria dilatet, si literarum incrementa augeat, rerumque gestarum incorruptam memoriam posteritati tradat: Et quamquam auctoris nostri stilus ad immortalium Oratorum pulchritudinem non assurgit, nemo tamen ab eorum temporibus, inter omnes Græcos qui ad posteriora mundi secula lucubrationes protulere, puriori dictione scripsit, quam noster Sguropulus: Et si cum Byzantinis conferatur, Nicetâ aut Gregorâ, qui nostrum aliquot ævis anteverterunt, Deus bone quantum discriminis! Isti adeo lutulento lacu restagnant, circumductis in anfractuosa obscuritatem periodis, & noster tam limpidâ scaturigine defluit, ut Græca eloquentia, in iis primum suffocata mori videretur in nostro ad primæ-vum decus, Majestatemque reviviscere: Et dum his fruitur eloquentiæ ornamentis, in nullo sensu redundat, in nullo deficit: nihil in angustum coarctat, nihil brevitatis studio suppressit, nihil ultrâ modum dilatat: Sed à primo ad extremum sibi constat, & nervosus stilus, æquabili effigie compositus per totam libri compagem enitet: quanquam hinc atque illinc fateor, ad intervalla locorum, sed rariora exoticæ voces immigrant, velut in arte Polymitariâ, colores umbratici & languentes inter præclara excellentis purpuræ fila cernuntur.

Verum ad integerrimæ fidei invictam firmitudinem quod attinet, in enuntiandis hujus historiæ momentis noster non solum nuper exortos in Græciâ Oratores ad certamen provocat, sed vetustissimos in omni gente, quotquot Athenis, quotquot Romæ florere, & absque æmulâ contentione indubiam palmam omnibus præripit: Qui enim in Hyperide, Demosthene, Cicerone, aut quovis alio prensi Dictatore, præter sententias mellifluâ arte conditas, & verba venustè manantia expectat, seipsum ludificat: Causidicis antiquis semper defuit nuda illa, simplexque veritas, & ingenuus candor, ne cum incomparabili eloquentiâ, summum gloriæ fastigium tenerent: Et qui suas facultates his litigantibus patrocinandis, illis torquendis, necandisque accommodare didicere, tam vendere proprias norunt, quam aliorum linguas in usum Rerumpublicarum suarum emergari: Sed nec solis ingenii viribus conceditur, in arcana Politices introire, quæ

nec parantur doctrinarum peritiâ , nec bonarum artium ignorantia amittantur : Macchiavellus toto orbe decantatissimus vix prima Latinæ linguæ rudimenta imbiberat, aut patrium sermonem scribendæ Florentinorum historiæ satis poliverat : Principes tamen dominandi regulis efformare , duces ad bella præceptis instruere ; & exactæ prudentiæ documentis Senatores , ita contendebat, ut ad tam profunda versutiæ & calliditatis mysteria non tam educari , quam mirabili syderum concursu nasci crederetur : Qui philosophiam regendæ multitudinis longe difficillimam , sed permutabilem , & in plurimâ eventuum varietate latentem , apud posteros venditare cupit, nec bonas literas nimium in clientelam asciscat, nec penitus ableget, sed & multo minus indoli suæ fidat : Ea res industriæ debetur ac opportunitati, ut se quis negotiis perenniter immisceat, plebiscita populorum, Magnarum Senatusconsulta , deliberationes , judicia percalleat , & in ipso sinu rerum gerundarum recumbat , in intimo penetrali consiliorum , sicut olim vates Apollinis in imâ Delphorum specu : Nam qui è longinquo stat ut supinus spectator plenus sui , & aliorum suluris duntaxat , ac famigationibus vacivas aures præbet , ille forsan solenniter insanire poterit, sed nunquam rite sapere, aut hanc prudentiam secularem cum aliorum fructu, & suâ gloria edocere.

Unde manifesto jam liquet , cur in nostrâ gente , gnathones isti Parlamentarii , & tristium Apologiarum pro populis geruli figuli , tam impotenter delirant : Nunquam ipsi Senatuum suorum causis tractandis interfunt, nec enim licet : aut percipiunt quibus agitationibus controversiæ in decreta evadunt : quibus circumstantiis hæc procrastinata sufflaminantur , illa voto citius ad exitum provolant , aut quælibet alia, æqua seu iniqua, vera seu falsa sciunt, aut scire pro magifico ducunt : Sed à suis patronis , ut Galli pugnaces ad caliginem enutriti, ea tantum intelligunt, quæ alii infundunt : tum ipsi studiis partium illaqueati , suoque judicio corrupti , antequam alieno jussu corrumpantur, libertatem crepant , ut sua privilegia defendant, quæ forte nemo labefecit, & adeo mordaci , contentiosoque dicendi genere declamant , ut totum mortale genus configant : Enimvero si quis in contrarium hirsire audeat, plaustra convitiiorum, volumina invektivarum, ac Recriminationum regerunt, tam vehementi animorum concitatione, ut quod Strabo de ferocissimis Indiæ canibus, quicquid corripuerint non antea dimittere, quam oculi in morfu excidant : Sic illi concepta semel in cerebro ratiocinia , nunquam desinunt ruminando remordere, dum oculos penitus effundant , visum depascente multiplici atræ bilis fuligine , ac in posterum perpetuam noctem circumferant :

AD LECTOREM.

Tunc vacuos orbes crudum ac miserabile vita

Supplicium ostentat caelo, manibusque cruentis, &c.

ut Poëta Papinius in Thebanis de Oedipode, nonnemi istorum applicanda cecinit.

Noster vero moribus adeo diversus extitit, ut in eodem censu numerare pudeat virum sacratum, & rei politicæ primarium, cum istis tenebrionibus, qui dum in aliena arbitria vergunt, ad sermones tam impuris mendaciis refertos, quâvis aurâ populari impelluntur: Longe honestior fors nostrum permovit, & ratio Deorum menti propior, ut extrâ fædam adulationem positus, & omnem animi depravati labem, in Italiam cum suis tranaret, omniumque gentium Synodo celeberrimæ, non modo adesset pars publicè efficax & operosa, concinnandis negotiis, concertationibus attemperandis, moderandisque suffragiis popularium, sed & privatim præscriberet, quæ & ipse & alii præstiteret, tantâ cum ingenii præstantiâ, judicio, modestiâ, veracitate, ut ejus hanc historiam tam omnes amplecti debeant ac admirari, quam nulli possint reprehendere: A primo carcere ad ultimam metam, à conscensis in Græco littore navibus, ad reditum è Latio in patriam, se singulis suorum conventibus permiscuit, vel Imperatoris ac Patriarchæ autoritate fultus, & sui muneris amplissimi ratione, vel ultrò vocatus ob singularem prudentiam: Omnium intimè percepit consilia, omnium sententias exploravit: Nihil memoriæ tradidit, quod oculis non vidit, nullum edictum à suis emanavit, quod non rexit: Nulla tractatio prodiit, rixis leniendis, maturandisve disceptationibus inter gentes, quam primus non inchoavit, aut ultimus absolvit: Quanta hæc fuerint veritati expiscandæ subsidia fatebuntur illi, qui vilâ auditis ut certiora præferunt, & hujus ævi cæcutientes sciolos ubique terrarum nugis absurdissimis obstrepere stomachantur.

Ad hæc in sacro Senatu princeps, & sanctioribus Consistorii Ecclesiastici arcanis Patriarchæ latus semper stipabat, tam arctâ necessitudine conjunctus, ut eidem abesse pro piaculo duceretur: seu per longa parentum stemmata, in tam sublimem apicem primitus caput exereret, seu propriâ virtute niteretur quis expediet? Nisi tamen indolem magnorum moliminum capacem, scientiamque rerum, ac pectus Christianæ pietatis imburum sacramentis gestasset, in tam lubrico negotiorum æstu, firmis nec insistere vestigiis valuisset, nec in his promulgandis apud posteros tantæ gloriæ velificari: Enimvero cum quinque tantum in omni Græciâ initiati sacris viri Ecclesiastici Crucis figuram ornamenti causâ, & distinctionis honorariæ vestibus adsutam portarent, dicti ob id peculiari nomine Crucigeri,

ut nonnulli hodie in Hispaniâ Equites Aurati, ac Rhodienses ante jugum Turcicum, qui Patriarchæ in assiduis consultationibus affiderent, secretorum omnium participes, noster in eo principali cætu quartus locum obtinuit, qui & amplitudine officii & meritorum magnitudine, vel cum primis in Ecclesiâ suâ Crucem ostendantibus, vel in Romanâ, galerum contendere potuisset: Nec enim hujus rubræ Crucis in Constantinopolitanâ à rubri pilei gestamine in Romanâ multû abludebat, Quinquevir Patriarchalis, à Cardinale Pontificio. Et si prioritatis prærogativa spectaretur, ordinis Constantinopolitani eminentiam, & antiquitas collati muneris, & numeri paucitas præferendam commonstrarent: Siquidem ante Innocentium Quartum in Lugdunensi primâ, purpurei galeri honos nemini est adtributus, & exinde Catalogus Cardinalium, ad Papæ nutum quotannis crevit: At Constantinopoli, à primis Ecclesiæ fundamentis illud senatoriæ dignitatis culmen effulsit, in sacro semper quinario comprehensum.

* tit. 8.
cap. 1.

Ac in utroque ut dictis fides constet, Balsamon in Photii * Nomo Canonem, unum è quinq; Crucigeris Magnum Scriniarium, manifestâ voce Cardinalem Patriarchicum nuncupat, & in quibusdam sacris solennioribus aureâ tiarâ caput redimire solitum affirmat, ut noster etiam testatur, quod longo intervallo Cardinei pilei coruscationem extinguit: Nullus unquam Cardinalis Pontificius, præcinctam auro cristam vexit: Tum si quis de præfinito Crucigerorum numero certior fieri desiderat, vertat manum ad Synodi ipsius subscriptiones Binnianas, & simul omnes quinque animadvertet, in unius folii pegmate collocari, situ, quo nomina, ad imam definitionis fimbriam appinxerunt: Sacellarius in primâ acie Manuël, cognomento Chryfocuche, seu Aurifabius: Vasorum Custos Xanthopulus: Scriniarius Balsamon: Ecclesiarcha noster, & postremus omnium Protecducus: Universi Magnorum titulo præfulgentes, Patriarchæ intimi Consiliarii, proceres, & purpurati Senatores Ecclesiæ: Et quamvis alter Balsamon, nostro Scriniario ducentis ad minimum annis antiquior, & ipse quondam ejusdem Ecclesiæ Scriniarius M. & Antiochenus Patriarcha, juris Orientalis lib. 7. à nostrorum Synodaliū appellationibus variat, quinarium tamen ad amussim retinet: Et à Mag. Oeconomo exorsus numerare, in nostri officium desinit, idem tum forte cum Sacellio: Verum in hujus Synodi temporibus relictæ domi Oeconomo, ad dispensanda Ecclesiæ necessaria, cum reliqui in Italiam iter adornarent, Sacellarius secundus ordine in primum locum subrepsit, noster ultimus in quartum, Protecducus in ultimum: quem licet allectum in hanc classē, à Patriarcha Xiphilino tum cum floreret prior Balsamon, historiæ commemorant, tamen Protecducum

cum pro Crucigero nunquam agnovit Balsamon, nec forte Codinus qui post priorem Balsamonem centum annis vixit, infrà Imperatoris Cantacuzeni seculum: sed uterque supernumerarium & accensum, stantemque in proximo Crucigerorum limine Proteclicum videtur posuisse, cum Insularum autoritate pari, ut quinarium, si qua occasione repentinâ minueretur, numerum suppleret.

Veruntamen in istis subscriptionibus (ut hæc obiter, & per transennam speculemur) nonnulla occurrunt, quæ admiratione Lectorem perspicacem & scientificum plane confundant: Primò, Cur inter Crucigeros Vicariam præstat manum, Bessario Nicænus nostro Chrysocucheo, qui per omnia Concilio non minus interfuit, quam ipse Cardinalis? Nunquid non minori cum molestiâ poterat Sacellarius propriâ manu Definitioni adstipulari, quam vicariæ codicillum effingere, quo in ejus nomen Bessario succederet? Sed quod nos pejus affligit, Cur idem Bessario, inter vicarios Patriarcharum subscribit, pro Sardium Metropolitâ jam extincto? An unus Bessario in bina suffragia substituendus fuit? pro vivo, ac mortuo, pro superstite ac funerato? in duobus seorsim locis, pro aliis hominibus, qui pro se forte in nullo subscripsit? At nemo atramentarius sponsor pro Josepho Patriarchâ, jam defuncto intervenit, cujus sigillum viride, & cæruleus Character ad Definitionem, majus omni Archipræsule stabilimentum attulisset: & qui Sardiensi recentior obierat: ille Ferraræ ante Synodum inchoatam, Florentiæ Patriarcha post peractam. An quemadmodum in Nicænâ generali primâ, duo Episcopi Chrysanthius & Masonius, ante Synodum absolutam extincti, rogantibus cæteris Episcopis, relictum ad limbum sepulchri libellum subscribere, quem omnes palam attoniti perlegerent, ità pro miraculo haberi voluit Cardinalis, se à Manibus Libitina conditis, syngrapham in Optionis munus accepisse: Nunquam istiusmodi portenta, pro veris suggerere, hominumque illudere phantasiis, defuit ingeniosa, & multo sale perurbana gens Græcorum, sed nec Latinorum: At penitus intuenti alia ratio emergit: Græcos Romano indignatos usui, ac sibimetipsis succensentes, quos improba fortuna, in concordiam cum Latinis infructuosam & omni bello graviolem coniecisset, se maturè ad reditum subduxisse, ne unioni omnino subscriberent: Tum Bessario fidus Pontificiæ Cathedræ assecla, ut huic malo succurreret, à vivis, mortuisque mutuavit suffragia, ne nominum penuria ac paucitate laborantes Latini, inferiores Græcis aut causa cecidisse viderentur.

Sect. 5.
Sect. 9.

Utcunque luculenter apparet, nostrum autorem in exiguo eorum numero constituisse, quos ultrà aliorum fastigia evectos, nulla Ecclesiæ aut Imperii sanctiora Consilia latuere: Officio ultimum, ingenio

primum, & multis edoctum experimentis, abditissima arcana, ab ipso ore Principum pressata, ad quem vellet finem prolicere: Cujus illustrissimi Magnatis nomen hætenus inauditum seculis; fatumque hunc Nobilissimi ingenii, jamprimum à me humano generi publicari, mihi metipsi gratularer; si quâ verborum venustate, ipse edidit, per me eloquio pari, quæ scripsit, ad posteros transirent: Sed cum nullius artificis penicillo perfectius delineari possit quam suo, variabimus argumentum, & aliquantisper versabimur in hujus operis naturâ indagandâ, ut perspecto auctoris nostri instituto, ipse aliorum votis carior, ac judiciis comprobator eniteat.

Mihi semper ea stetit sententia sancitis Oecumenicarum Synodorum religiosè obtemperandum esse, tanquam firmissimis religionis Christianæ anchoris ac munimentis: Qui secius fecerit, dignum Ecclesiastico Anathemate feriri, donec spiritali fastu è præcordiis revulso, doctrinam sanam ab ineptiis, piam modestiam à perviciâ discriminare perdidicerit: Sacrosancta quatuor Oecumenica Concilia se non minus quam quatuor Evangelia venerari, S. Gregorius Romanus Pontifex professus est: & S. Ambrosius à Nicæno se nec ferro, nec flammis separari posse, eandem Gregorii fidem enuntiaturus, si ad integram Conciliorum quadrigam supervixisset: qui suffectus in Mediolani Cathedram post primum Nicææ, aliquot annis post primum Constantinopoli habitum, sanctissimam animam efflavit. Enimverò quid perniciosius Ecclesiasticæ disciplinæ contingat, quam hominem ea insolenter respuere, quæ Patres constituere? & falsâ imaginatione prudentiæ suæ, ac meritorum inflatus, à præclaris Majorum institutis ità transversum abripi, ut sui pectoris Idola, & fæculentas privati ingenii despumationes, publicis antiquitatis venerandæ præceptis anteferendas censeat? Hinc virtutum vastities, bonorum morum lues, & multifaria hæresium lerna suppullulant, dum unusquisque propriæ fantasie impendit otium, è scripturarum lectione, & suis interpretamentis cœlestium rerum cognitionem extundere: quasi veritatem in suis agellis duntaxat enasci, omnemque eruditionis struem in unius cerebelli ambitu circumscribi posse putaret: Quæ tamen vis Herculeæ in terris, hanc caprificum è perversis mentibus eradicet? aut quæ gens tam ingenuæ prolis ferax, ut istiusmodi monstra quandoque non abortiat? Sub Arrianis, Donatistis, Circumcellionibus, Pelagianis, jamdiu orbis ingemuit: Et si quot terras incolunt nationes ab Ortus Solis ad Occasum, quot hæresiarchæ infausta capita exeruere, à Simone Mago ad hodie-
nos Independentes in compendium redigerentur: plures jam fovet una Britannia, quam à mundo condito terrarum orbis aluit: Socinia-

nos, Trepidantes, Palabundos, Rebaptistas, fungosos balatrones, qui vel è sellulariis officinis veterum doctorem scientias, Conciliorumque placita naso adunco suspendunt: Ut si nulli Canones Ecclesiastici vigerent, quibus hæ buccæ superbicæ detumere cogerentur, jam pridem omnis religio in fumum, & universi fabrica, in primordiale chaos resoluta vertisset: Concilia sunt solidi Judicii stativa, rectæ rationis promuralia, claustra divinæ legis ac humanæ, quæ nullus unquam cervicosus sine supremi numinis despectu, animæ suæ periculo, ac sempiternâ infamiâ transilivit.

Ac quemadmodum hæc Patrum Senatusconsulta, in eo summæ jurisdictionis cacumine posita æstimari debeant, ut nihil ab humanâ profectû industriâ mortalium animos sanctiori vinculo obliget, aut majori cum damno contemnatur, ita nihil flagrantiori voto cupidas mentes expergefariat, quando nulla studia ampliori cum gloriâ, aut vigiliæ certiori cum fructu percipiantur: Quæ enim uberior voluptas, quam primigeniam veritatem ab Origine venari? aut quæ abundantior merces quam cœlestis sapientiæ nidos excutere, sanctasque Theologiæ scaturigines, quibus in beatas tandem sedes, portumque tranquillum perducimur? Et si oculos nostros pascant, militum castrametationes, & peritissimorum Ducum in præliis facinora contueri, quanto impensiori gaudio nostras mentes oblectet, doctissimorum in omni ævo virorum conflictus, & haud inania belligerandi simulachra contemplari? scire quibus auspiciis militiam conscribant, ut aciem disponant, adversariorum agmina perrumpant, hæreticorû dogmata refellant, partâq; demum victoriâ, quibus limitibus ac cancellis religionem definiant, quibusque propugnaculis, contra futuras grassationes permuniant: Quin & tanto fortiori conatu incumbendum, quanto graviori cum molestiâ in hæc adyta penetrandi facultas conceditur: Nec enim unica aut simplex ducit semita, sed per tortuosos anfractus perplexè gradietur, quisquis ad hæc mysteria anhelabit, nec interdum inveniet, quo vestigia incerta figat: Hic historias amputari deprehendet, illic fictis narratiunculis impleri, nonnullas interpolari, interdû totam seriem, male natis circumstantiis corrumpi, & omnia sursum deorsum volvi, dum in multiplici opinionum colluvione singuli decretorû sensa suis libidinibus subjiciunt, & sic spectanda proponunt, ut eadem à diversis allata, nec eadem, nec diversa, sed planè contraria judicentur.

Non evagabor ultrà limites Argumenti mei, aut ab Autore indultâ spatia: Si quis hanc Florentinam Synodum Clarissimi, doctissimi que viri Severini Binnii singulari operâ collectam, & in lingua Græcâ prodeuntem, tanquam ab ipsis Græciæ Patribus, qui Synodo interfuere, in lucem emanasset, diligenti animadversione perlustraret,

nihil se unquam vidisse, à literarum memoria concinnius, aut veritati magis accommodatum crederet: In sexdecim Sessionibus Ferraræ, novem Florentiæ consumptis, tam acri facundiâ, tam vehementi partium æmulatione, disceptatum est, hinc præcipuè à Marco Eugenio Ephesino præfule, ejusque subsidario dicam, an Antagonistâ Bessarione Nicæno, illinc à duobus S. R. Ecclesiæ Cardinalibus Juliano Cæsarino, & Ioanne Epidaurensi seu Ragusiano, quorum eximias dotes & optime collocatam eloquentiam, Basilænsis anti-Synodus recenter obstupuerat: quasi non de concordia inter Ecclesiasticos ferendâ, metendâque, sed de victoriâ, & trophæo, de gloriæ palmâ, ac universo Literarum regno, quotquot in toto orbe essent viri gravissimi, dignissimique, in Amplissimo eruditionis theatro digladiaturi concurrissent: At ea certamina cum minime continuatâ ferie profluant, de die traducta in diem, sed in tot stationum palæstras ferme per biennium sic interpellata, ut vix singulis mensibus, singuli dies conventibus designati respondeant, (tarde se in sphaeris expediunt corpora Saturnina & grandia) si quis operæpretium arbitretur, hæc interstitia redimpleta videre, integramq; ratiociniorum molem, & contentionum artificia uno mentis intuitu expendere, sumat hunc nostrum autorem in manum: quem ubi perlegerit, sub tam longe alia specie, origines motuum, & causarum circumstantiæ, negotiorumq; omnium molimina, ad ejus mentem repræsentata pervenient, ut quasi præcinctus insomnio, aliquid de Concilio generali phantasiæ oberrasse dixerit, sed nihil certi, syncerive ante hanc historiam percepisse.

Ac quemadmodum in istis fabellis ad voluptatem compositis, multa reperiuntur veritatis fundamenta, inter pleraque ascititia & vana: Nam in scriptis quæ oblectationi lenocinantur, fas est cothurno interdum altiori incedere, quam Natura rerum aut postulat, aut perfert: Chariclæa vivicomburio adjudicata prodigiosi Lapidis virtutibus evadit, & Theagenes in carcere vapulat, ejusdem Amasiæ mandato quæ fruendi sui cupidine moriebatur: Vel sicut in quibusdam Imaginibus limati pictoris arte fabrefactis ad aspectus diversos, ita variatur quod visui objicitur, ut ex hac parte intuenti ursus appareat, ex illa forte Leo vel asinus: Ità hætenus editi Conciliorum Codices quamplurima in genere verissimum perhibuere: ut consedissee tot gentium præfules, ex omni terrâ Christianâ, in Italiæ populis, de pangendâ inter Græcos, & Latinos unione: & hæc controversias in medium prodiisse ventilandas, de Emanatione Spir. Sancti, de Primatu successorum Petri, de poenis animarum fundarum in Purgatorio, de Sacramentali pane infermentato: quibus etiam Græcos assensisse articulis, haud dubia fide memorant: Sed si particu-
laria

laria penitus introspicerentur, quam clandestinis dolis, quam apertis imperiis, subacti Latinis Græci herbam porrexerint, quæ Synodorum compilatores, aut ignorarunt, aut de industriâ præterierunt, ut sua speciosa in mundum pro libitu protruderent, ita in totum scenæ facies permutaretur, ut nec eadem fabula, nec eadem personæ obtinere viderentur, sed diverso cultu histriones in novum Drama prodire: Hic deplorat injusta verbera Theagenes, illic ut in simulachris ambiguus, homo hæc cernitur, qui equus illac spectabatur: Marcus Ephesinus bis in una * Sessione Binnianâ ad metam non lo- * 22. quendi redigitur, à Ioanne Epidaurico, quibusdam rationibus, quas nec Ioannes forsan unquam protulit, nec Marcus audit: Et quamvis ex toto contubernio Græciæ Episcoporum, duo tantum in plane contrarios affectus discesserint, Marcus Ephesi præsul, & Bessario Nicææ, ut ille nulla Latinorum placita admitteret, hic omnia promoveret, ademptâ tamen Bessarionis ambitione, quæ eum quotidie ultrâ genium extimulabat, & Græcis ad sua vota permissis, omnes futuri fuissent Marci Ephesii, & nullus in toto cætu Bessario comparuisset.

Nō est mihi in animo quæ Majores potuerint religionis Christianæ fundamenta labefactare: Utinam qui rerum sacrarum scientias perscrutantur in his utilissimis curis vitæ tempora consumerent, & quicquid à Majoribus præcipitur, universum genus mortalium pro no vertice adorarent: Nollem tamen fidem nimis levem omnibus in vulgum propalatis adhibere, aut quæcunq; in antiquis monumentis perscribuntur, pro Sp. S^u. dictaminibus venerari. Nollem fracta vitrea pro Margaritis in foro nundinari: Vigent ubiq; studia partium, humano generi communia nimis & operota: multaq; tinniunt ut vasa fictilia si explorentur: Comparet, qui velit editum antea Concilium, cum hac ejusdem historiâ, & si differentiam nullam proliciet, cerebro destituitur, si luce clariori non perfruetur, nec fructum carpet uberio- rem, nescio quo suo malo fato, aut felicitàti suæ invidet, aut insanit.

Relictâ igitur ad Lectoris pervestigationem integrâ Synodi structurâ, & magnâ disputationum congerie, quam Binnius laudabiliter in volumina digessit, arripiam occasionem, in auctaria quædam Binniano syntagmati adjecta, stilum convertendi: ut singula fideliter perstringere viderer, & nullum vel angulum omittere, quo Lectori utilitas pariter & voluptas, historiis temporum lumen, nostroque autori qualecunque decus acquireretur: Et cum omnes ferme Generales Synodos consanguinei appendices à fronte & tergo stipare soleant, ut Bullæ Pontificiæ, diplomata Imperatorum, legationes Principum, & Acta Synodalia ad gentes circumlata: Et quanto majori cum pompâ celebratæ finierint, tanto pluribus chartarum

massis suffarcinantur, sicut Augustiora cernimus paludamenta laxioribus semper fimbriis luxuriari: Ita cum nostræ Florentinæ nonnulla, in fine adhærescere animadverterem, eamque & doctrinâ ornare, & rationum vi suffulcire, nefas esse duxi, istorum adventitiorum lacinias non excutere, ut quid intus occulant, expiscarer, & quantâ cum affinitate Concilio adjungerentur, vel ipse intelligerem vel aliis sciendi viam magis idoneam aperirem: Verum tam infausto cum Augurio, ut si quis integritate hujus Synodi ab istorum appendicum fide metiretur, aut utriusvis veritatem ab alterutro confirmare tentaret, utriusque auctoritatem ruere in fundum, utrumque opus adulterinum pronuntiarî oporteret: Cum enim tria tantum sint opuscula, quæ istius in Binnio Octavi voluminis, ad ultimam Coronidem rutilant, ut deaurati librorum limbi, & tam argumenti pondere, quam autorum præstantiâ, prurientem animum ad legendum invitant, nempe Georgii Scholarii aliquot Oratiunculæ ad patriotas in Synodo; Gregorii Protosyncelli responsa una cum Josephi cujusdam Methonensis Episcopi confutationibus, quibus Ephesini præsulis scripta quædam convellunt: Hæc cur ego ficta putem, nec commenta Græcorum fuisse, libertatis suæ, ac religionis compotum, sed Latinorum quorundam, qui Græca hæc nomina ementiti, universæ genti Orientalium infamiam inurere, & causæ suæ gloriam parare plus æquo appetebant, breviter indicabo.

Georgius ab optimarum literarum cognitione Scholarius dictus, & in amplissima Didascalorum collegia Constantinopoli aliquot annis ante Florentina hæc tempora conscriptus, ad Synodum cum suis in Italiam penetravit: Et cum peracri judicio literatorum summus, honestâ fide, & vigilantis ingenii fecunditate sic præpolleret, ut ejus saluberrimis monitis, quam aliûs cujuslibet, populares sui auscultarent, ita ab isto fingitur Latino, quisquis ille fuit, tanti nominis plagiarior, tres Orationes bene longas, durante adhuc Synodo, suis explicuisse, si quam prolixa sunt tam essent nervosæ, & tam rerum abundantiam quam verborum mensurâ exurgerent: In prima concordie necessitatem, cum Latinis pangendæ proponit: In secundâ, impedimenta eandem obstruentia amolitur: In tertiâ, fundamenta suggerit paci in perpetuum stabiliendæ: Sed ubique tam deformi obsequio, Latinorum in moribus, doctrinâ, & dogmatum veritate excellentiam præfert, suorumque ingenia tam fæde protegit, ut quis crediderit hæc ab eo Scholario proficisci, qui Marco Ephesino, nostroque auctori tam familiaris, quam suorum propositorum rationumq; pertinax semper extitit? Quod satis etiam intellexit Latinus ille Mungo, qui supposititios Orationum fœtus Scholario impu-

imputat: Et risu quemlibet rumperet, observantem quibus artibus ab hoc difficultatis laqueo se extricât, non minus quam Cynicum olim asinus scolymum inter Labra tenerè manducans: Nam in proœmio Orationum, ne peccet in paucitate, duos Georgios Scholarios nobis procudit, adversis mucronibus in luctam descendentes: Unum qui Synodum adiit, & hæc suis documenta concionatus putatur: alterum qui domi mansit, Ephesini præfulis discipulus, cui patrocinium causæ suæ Marcus moribundus commendavit: Unum qui pro Marco contrà Latinos, alterum qui pro Latinis contrà Marcum arma strinxit: Vetus techna falsariorum, vocibus æquivocis aut geminatis veritatem confundere, & incautam simplicitatem ludificare gestientium: Arriani, sub auspiciis Constantii Imperatoris, quando Conciliis adeundis vix jumentorum succisi poplites sufficebant, Orthodoxis in aliquâ civitate confidentibus, in eâdem, sed cætibus diversis conciliabula opposuere: ut acta ab Orthodoxis promulgata, pro Arrianis ignara posteritas sumat, vel Arriana pro Orthodoxis: Ita duo simul Concilia Sardicæ, Nicææ, Arimini, tum celebrata memorantur: Et quadraginta trium Synodorum, inter primam & secundam Oecumenicas sub quatuor Pontificibus Romanis Sylvestro, Julio, Liberio, Damaso, intercurrentium, qui totum percurreret Catalogum, vix unam Synodum ab istâ homonymicâ imposturâ immunem deprehenderet: Sed unde nobis duos Georgios Scholarios comprobabit? Cur non æquè duas Florentias? aut duos Eugenios quartos?

Et geminos soles & duplices se ostendere Thebas,

quod ebrietate vertiginosâ laborantibus nonnunquam accidit? Aut quæ unquam historia alium ejus nominis præter hunc qui Italiam cum suis migravit, & cum suis rediit in patriam, vixitque Constantinopoli, dum eâ captâ ab ipso Mahomete provectus fuit in Patriarcham sub nomine Gennadii? Et quem Mahometes ille Ottomannidarum gloria, & tartaricus terror generis humani, sæpe de sacris differentem audiit, tanta perfusus dulcedine, ut quamvis non solum præcepta Christiana, quibus eum mater Despotæ Serviani filia puerum imbuerat, adolescendo dedidicisset Mahometes, sed omne numen irrideret præter fortunam, ita tamen inflexit noster Scholarius, ut & religioni Christianæ mansuetum docilemque animum advorteret, & laudem à barbaris repudiatam solus promereret, dum quibuscunque ingenuis artibus instructos, summo honore, & ingenti liberalitate complecteretur: Tristia sunt, & deploranda, quæ Georgio Scholario Latini affricant, ad finem Concilii Florentini & non astruendæ veritati, sed puerulis oblectandis excogitata crepundia.

Nec minus conficta arbitror ab aliquo imperito latrone, quæ contra Marci Ephesii Epistolam, sub Gregorii Protosyncelli nomine suffiguntur: quæ nostrum animum opinio, non futili conjecturâ incessit, sed demonstratione tam evidenti, ut ne oculis nictare contra veritatis lucem audeant, qui talia de nostro Gregorio Primicerio affirmare non verecundantur: Multi enim multa garriunt de hoc Pneumatico, tam plena errorum, ut haud sciam, an unquam in uno nomine plus peccatum sit, à Latinis, omnibusque in universum horum temporum scriptoribus: Ac quemadmodum Latinus ille nuper ex abundanti artis veteratoriae penu nobis binos Scholarios effudit, ita mecum ipse sæpe disputavi in his jamdudum versatus, an non duos, vel fortasse plures Gregorios statuere deberem: cum ille tam variam in diversis autoribus nomenclaturam subit: In prioribus autoris nostri sectionibus Gregorius Pœnitentiarius nudè appellatur, & sedis Alexandrinæ Vicarius: Postea promotus ab Imperatore, ad illustrem Primicerii dignitatem, dum Synodus disputandi æstu ferveret, eo nomine ad prius accumulato, in cæteris fruitur: Et omnem fere paginam implet, unionis procudendæ diligentissimus artifex, & in sententiam Latinorum, juxta Bessarionem, & Isidorum Rossensem Cardinales, maximè proclivis: Crusius his duobus nominibus alia duò adjungit, ad prima limina * historiæ Politicæ, unum à matre derivatum, à patre alterum, utrumque per modum agnominationis forinsecus acquisitum: Nam primo Gregorium Mammantem nuncupat, à Mammâ, quod Romanorum dialecto, matrem denotare, Liturgiæ Græcæ, in alio Mammante Martyre testantur: & *μαμμανάδης* recentiores interpretantur ea spectra terrificâ, quibus genitrices, consternatos infantes à vagitu compescunt: Secundo compatrem fuisse Gregorium, Magni Ducis asserit, id est, Patrem spiritualem, seu susceptorem à baptismo: Græci *σύμπαινον* Consilium vocant, quem Latini Compatrem, sensu beneficii ab uno in alium commigrante: quando qui alium adoptat in filium, perinde habet, à quo relationis termino, seu à seipso, seu à filio mutuatum nomen sibi imprimatur.

Et quanquam non tam verum nomen, quam inanem præeminentiæ titulum, ab hac compaternitate noster Gregorius reportaverit, nobis tamen quantus fuerit hic decor expedit scire, & quis hic M. Dux quem Monachus Cucullatus in baptisterio ulnis extulerit: Nihil enim ab istius seculi scriptoribus proditum est memoriæ, quod nostræ curiositatis inquisitioni quodammodo non inservit: Et qui Crusium cum nostro componet, eundem inveniet hunc Magnum Ducem in Crusio, quem noster Dominum Notarium Sequestrum, &

Cantacuzeni collegam toties cum laude summâ prædicat: Et quam fortasse reversus ex Italiâ Imperator, ampliori titulo Magni Ducis locupletavit, si quis Magistratus, ordinem Sequestrorum, & auctoritatem excederet: Cum in eâdem juris dicundi potentiâ apud Imperatorem Sequestros valere constet, quâ Crucigeros apud Patriarcham: Et licet noster in hac historiâ, nec Notarium, nec Cantacuzenum, verbis tumentibus magnificè deaurârit, cum & ipse utrique par esset officio, aut major, & rerum pondera narrare, quam scripta superfluis infercire affectaret, Notarius tamen dum vixit, famam prorsus excellentem, à gestis in Reip. salutem obtinuit, & moriens illustre exemplum magnanimitatis si quis alter in eâ urbe calamitosâ civis posteritati reliquit: Hic est ille procerum primarius Dominus Lucas Notarius, quem Byzantini Gerlucam, καὶ voce curtâ pro κύρα, ad Lucam, inter pronuntiandum adnascente, & corruptius Gerlucam ac Leonarem vocant: Cujus è quinque liberis, cum urbs caperetur, duo in pugna cecidere, duo alii quando pater redimere nollet, jussu Mahometæ ad mensam accumbentis, decollati sunt ante ora patris, quem ad idem supplicium carnifices *tremement traxerunt, & in multo lapsantem sanguine natorum*, ut Princeps poëta de Priamo olim cecinit: quintus impubis furtim se proripuit in Italiam, ad sororem, quam habuit unicam Annam Notarenam, illuc antea à patre emissam: Et quæ annis quadraginta superfuit expugnatae Constanti-nopoli, nempe ad Christi 1499, quo Etymologicon Mega primum prodiit excusum Venetiis, adhortante ut plurimum Nobilissimâ Notarenâ, in gratiam studiosorum sermonis Græci, ut adscripta lacinia ipsius Etymologici verba postrema attestantur, non sine voluptate perpendenda.

Sed à Kur-Lucâ redeamus ad Mammantem, quem non solum à matre, & Compatre gloriantem nominibus Crusius introducit, sed & Patriarcham esse vult, Josephi in Florentiâ defuncti successorem: atque ita concinnat historiam: Ioannes Imperator ab Italia ad suos penates ubi remeasset, domum vacuum luctuoso funere dilectissimæ Conjugis Mariæ Cantacuzenæ, & omnia perturbata offendit; tot, tantasque simultates, inter eos qui domi manserant, & qui Italiam commigrârant, ut alter alterius contubernium vitaret, & Communionem: Tum ut suorum paci consuleret, quam cum exteris pepigerat, quandoquidem pauci Patriarchatu digni crederentur, permanentibus Romæ Bessarione Nicæno, & Isidoro Sarmatarum antistite, & nulli insuper ambirent, propter & temporum angustias, & odia civium implacabilia, hunc Pneumaticum Gregorium Mammantem, Magni Ducis susceptorem, electum rite suffragiis cleri, in solium

Patriarchale vel invitum, & reluctanter invexit: qui cum aliquot annis præfuiſſet, urbis ruinam, triftis Augur in proximo præſentiens, ſe munere Patriarchali abdicavit.

Neque his diſſentanea, ſed grandiori meritorum elogio, Binniani ſyntagmatis appendix ordine tertius decantat: Nempe hunc Mammantem, & Hieromonachum extitiſſe, à Confefſionibus audiendis, & Primicerium, & Patriarcham Byzantinum, & Romæ ſepultum, & poſt mortem miraculis inclaruiſſe: quæ tam falſa ſunt, quam Deum non vivere: Nunquam Romæ commoratus eſt, nec ibi vel mortuus, vel ſepultus, quod ulla unquam hiſtoria propalavit: Nunquam Patriarcha creatus eſt, ſed cum ſuis in patriam revectus, Metrophanem Cyzici præſulem, aliorum ſuffragiis, & ipſius Gregorii electum ad eam dignitatem promoveri vidit: quemadmodum hiſtoricus noſter in poſtremis ſectionibus tam diſertè & luculenter narrat, ut nefarium eſſet aliter ſentire: Et ſicut civile Græcorum imperium à Conſtantino primo ad Conſtantinum ultimum noſtri Ioannis fratrem perduravit, ita à Metrophane ad Metrophanem Patriarchale & Eccleſiaſticum: Magnus enim vero Conſtatinus, cum Licinium bello proſequeretur, invenit Byzantii Metrophanem Domitii filium, Probi Imperatoris nepotem viceſimum tertium ab Apoſtolo Andrea Patriarcham: ut patet ex Nicephori compendiarie Chronographiæ nuper editæ Pariſiis in corpore Byzantino: Metrophani ſucceſſit Alexander, qui Arrio ad Concilii Nicæni tempora animoſiſſimè reſtitit: à quo ſupra mille & centum annos, continuata ſucceſſio Patriarcharum deſiit, in hunc ultimum Cyzici Metrophanem: Cui inter ſuſpiria morienti, nemo poſtea ſubrogatus eſt, aut tiaram induit Conſtantinopoli Patriarchalem: Nunquam in eo throno ſedit Mammæ noſter, nunquam ſedere appetivit: Hunc fatalem errorem omnes inſaniunt viri doctiſſimi, Binnius in Conciliis, Leunclavius in Jure Græco-Romano, Cruſius in Turco-Græco, & quotquot hæc noviffima negotia Græcorum, literis mandavere: Hunc Gregorium cuncti inter Patriarchas recenſent, qui nunquam ſuſſectus eſt in Patriarcham: Quin & tantum abſuit à miraculis poſt mortem edendis, ut ſi quis ejus geſta in hac Synodo ad amuſſim penſitaret, potius dolorum artifex Epeus, clancularius ſtratagematum architectus, vel ſi liberè loqui liceat, facetus aulæ Imperatoriæ fannio aut ſycophanta judicaretur, quam alter Gregorius Thaumaturgus, quem Chriſtus vivum, ita Spiritu Sancto repleverit, ut cineres ejus urnâ conditi, prodigiis in humani generis ſalutem ſufficerent: Adeo ut ſi nulli alii emolumento vel fructui noſter Sguroplus utilis putaretur, tamen auro redimendus eſſet vel ob hoc ſolum atque unicum, quod maniſeſtiſſimæ falſitati de Gregorio Mam-

mante,

AD LECTOREM.

mante, qui ab omnium eruditissimorum hominum mentibus revelandæ certissimam scientiam indigitaverit.

Quod si quis pro monstro id ducat, & scire aveat rationem, quâ tam solemniter, in omnium pectora & paginas is error irrepsit, non aliam repperiet quam Eugenii Pontificis vota ad Imperatorem pro novo Patriarcha creando, ut noster haud obscure pandit Sect. 10. Cap. 12. Nam cum Eugenius probè intelligeret, quantum damni subitaneæ Josephi mors attulisset unioni confirmandæ, & quantum periculi impenderet concordia adhuc immaturæ, si Græci ad sua reverterentur sine Patriarcha, ejus partibus addicto, Romanæ Curia clientis, & Religionis Pontificiæ studio, Imperatorem vehementer sollicitavit, ut antequam discederet ex Italia Patriarcham renuntiaret, quod unum utriusque partis animos firmissimæ amicitia nexu, ad pactorum integritatem revinciret. Habere se in promptu dixit, quem ad illud fastigium jam antea promoverat, Latinæ gentis hominem, ætate multâ provecum, & divitiis affluentem, quibus Imperator brevi potiretur, quando æquum esset æstimare, tot annorum senem capularem, non diu superfuturum: Non quasi Papa alium in Josephi nuper fato functi locum substituerat. sed ante eorum adventum in Italiam, titulares creaverat: è Cardinalium numero, ne non inveniret Romæ subiectos S. Petri Cathedræ, terrarum Patriarchas, qui Beatitudinis suæ pedes exoscularentur, quod veri Patriarchæ facere recussassent: Et tunc tres Romæ Patriarchas apud Eugenium omnia potuisse, istorum temporum historici meminere, Constantinopolitanum, ut noster docet, sed quo nomine appellatum, haud compertum habeo; Alexandrinum, Florentiæ Archiepiscopum; Joannem Vitellescum Cornetanum, militiæ artibus & impietate quam togâ & sanctorum moniâ celebriorem, & Ludovicum Patavinum, quem è Medico Cubiculario, Cardinalem fecerat, & mox Aquileiæ Patriarcham, astutiæ vulpem, perfidiæ ac immanitatis belluam: Vel si peregrini sermonis alienigena minus placeret, Eugenius suavit, ut è suorum Græcorum numero aliquem ad illud culmen evocaret: subinnuens hunc Gregorium ut credi par est, cujus tot obsequiosa officia non poterat Papa non grato animo agnoscere & repensandum destinare: Et licet Imperator hæc postulanti in neutro paruit, tamen cum universi scriptores, præter hunc nostrum qui electioni interfuit, ignorarent, quem tandem Patriarcham, rebus turbidis, & ad imum collapsis Imperator præfecisset, in hunc Pneumaticum Gregorium Mammantem, omnes conjectura præcipiti, ac infelici abripiebantur.

P R Æ F A T I O

Venio nunc ad ultimum Binniani syntagmatis appendicem, seu columnam Florentinæ Synodo suffulciendæ, à Josepho Methonenſi Episcopo conſtructam: ſecundam quidem ordine, inter Georgii Scholarii tertiam paræneſin, & Gregorii Mammantis Apologiam: ſed quanto felle acriori, ac garo delibutam, tanto magis e mentitam & fallacem: Crederet Epheliſinus præſul, doctiſſimus omnium quotquot Italiam pervenerunt, & diſputationum Ephorus, ut ab omnibus audiebat, ſi vivus hunc gladiatorem ſecum in arenâ commiſſum animadverteret, ut cum Hercule pumilionem, tot opprobria Joſephi, tot ſua eſſe apud veros rerum æſtimatores præconia, & mendacia Episcopi inter Sarcenos enutriti, quo magis conficta ſunt, eo latiora ſibi ſpatia, ad integritatis commendationem aperire: Nec refert an verum in hac Tragœdia cothurnum, an ſimulatæ ſycophantiæ larvam induit, dum æmulandi ſtudio majori, quam veritatis indagandæ, & odii ac contentionis quam rationum pondere Marcum adverſarium inſectatur: Et quanquam ex animo arbitror, nec Georgii Scholarii ſcripta eſſe, nec Gregorii Mammantis quæ ſub eorum nominibus prætexuntur, ſed Latini cujuſdam, qualeſcunque cerebri ſui foetus vendibilioreſ ſub hac hederâ in mundum protrudere conantis: cujuſ adhuc me nondum pœnituit ſententiæ, nec quiſquam eo uſque redarguet ſpero, ut me ad palinodiam cogat: tamen hic facile me adduci patiar, ut hunc Joſephum putem, ipſiſſimum Episcopum Methonæ, in vetuſti Pelopis inſulâ inter Græcos verè dominantem, & tam verè Latinum.

Cui opinioni viam ſtravit luculentam in hac Hiſtoriâ noſter autor, Sect. 4. Cap. 4. & 5. & hominiſ indolem, in lucem ipſo Meridie non minus refulgentem protraxit: Nam dum Patriarcha Italiam verſus, Lavinaque littora contendit, jactatus mari, ut membra non minus fracta ſenio, quam tumultuanti undâ æquoris fatigata quiete componeret, Methonæ portum ingreditur: ſcendenti in arenam conſeſtim accurrit Episcopus loci cum ſuis, tanti hoſpitiſ adventui, feſtâ fronde, ac floribus, quod ajunt, gratulaturus: quanquam & id quicquid erat inexpectati officii ex abundanti humanitate præſtiterit, *ὡς τὸ Παπικὸν Ἐπίσκοπον* ut noſter haud perfunctoriè loquitur. i. e. Episcopus, cujuſ inauguratio, & omniſ Inſularum poteſtas ac jurisdictio, à Papa Romano pendeat, & ſede Petri: Nihilominus ut ſe Joſephus magis magiſque in Græcorum favorem inſinaret, dum Patriarcham ſolenniter in civitatem circumducit, forte fortunâ noſtrum autorem interrogavit, in primâ fronte inter Magnates Patriarchæ gradientem: Ecquos Patriarcha in comitatu Latinos haberet Episcopos? Se enim quando Græcorum hominum Eccleſiæ præficeretur,

nec

nec Romani Breviarii ritum observare, nec omnino sacris operari solitum inspicientibus Latinis: Miratus noster hominem tam prompti in Græcos ritus animi, quem sciebat omnia Romano Pontifici debere, simul & gnarus quo istæ officia pararentur, nempe ut gratiam Patriarchæ iniret, jussit ut metum poneret ac sollicitudinem, siue spectarent Latini, siue non, quando ipse Patriarcha adesset, cujus sublimi censuræ ritus omnes Ecclesiastici constituendi permittuntur: Hæc de Episcopo Methonensi, qui in istis ad Florentinum appendicibus Binnianis, se contra Ephesium armat, quasi per transfennam prælibare libuit, ex nostro autore, ut hominis ingenium innotescat, vafrum ac versipelle, qui ea futiliter, in blanda verborum complementa spondebat, quæ nec Patrono suo Romano Pontifici, sed nec ullatenus sibi meripso attestante Conscientiâ audebat comprobare.

Et quamvis Latinum se, etiam in cultu sacrorum dissimulabat coram Patriarcha, & Græcis egregius palpo, ne apud peregrinos aliorum rituum, opinionem sui decoqueret, tamen se satis superque Latinum prodit in his altercationibus, nec minorem væcordiam in rixosis contra Ephesium scriptis commonstrat, quam in adulatoriis ad nostrum autorem dictis, si utraqûe ad Lydium Lapidem æqui judicii explorarentur: ut puderet in tractatus sui exordio titulum præfigi *Ἐ το Φιλεσέτη Ἀποστόλυ Μιθώνης* Apostolorum alicui S. Petro vel S. Paulo magis convenientem, quam homini contentioso, qui inducâ simultate sacrosanctum literarum decus, ac veritatis numen infamibus libellis defædaret: Deo carissimus quicumque appellatur, is sanctus est, suavis & serenus, ita procul ab omni livore, & litigandi ambitione, ut abstractus in altitudinem Christianæ contemplationis, totum vitæ cursum, in admirandâ Dei bonitate consumeret: At Methonensis non modo Ephesium durioribus verbis exacerbat, in prælia provocatum, cujus forte os nunquam conspexit, nisi in portu cum Patriarcha appulsum, nec alia scripta perlegit, quam quæ vel ipse Josephus, vel Latini sub Marci nomine, & cum Marci injuriâ edidere, sed & ipsa Synodi Florentinæ quam statuminat, acta rescindit, dogmata disceptata, concessa, sancita ab utraque parte, & cum multiplici ignorantia, & gravi præjudicio evertit: sibi que ipsi & Deo, & homini contradicit, dum in professione rituum quotidianam Ecclesiæ suæ praxin abjurat: Singula non excutiam à Josepho producta, Marci Ephesini in omnibus hyperaspista aut scutifer: Nec enim in animum inducam tam vastæ uliginis camarinâ commovere: satis erit si unum vel alterum caput attigerò quæ me lato tramite, ad ipsum auctoris nostri vestibulum perducent: quicum duo inceperit explicanda, irarum primordia,

dia, & reconciliandi modos, his insistam vestigiis, & monstrare conabor, veram esse de his Ephesii assertionem, tam secundum autoris nostri, quam ipsius Synodi mentem, & Josephi Methonenis confutationem viribus cassam, & penitus expuendam.

Inter causam & occasionem *aiθas* & *ai populo* distinxit olim prudentissimus historicorum Polybius: illam totius odii argumenta completi, hanc opportunam initiis prensandis ansam subministrare, sine qua tamen partes utrinque exulceratae in bella concurrerent: Romanis praecipua, Poenisque tam diuturni Martis semina projecit insana dominandi libido, quae utriusque generis medullas penetraverat: at primos impetus ad signa convolandi Romanis Sagunti obsidio, Poenis Corcyrae expugnatio praebuere: Si quis ingenio acri omnes in unum rationes convolveret, quae primarias ab Ortum ad Occasum Ecclesias in haec intestina dissidia commiserint, sacramento ausim contendere, is non de ambone aut pulpito, non de vitae sanctitate, aut cultu Dei, tanquam viros decet sacros, sed de ambitu ac pompâ seculari, eos in flammam tam immortalem excanduisse hariolabitur: Crepuere invidia Graeci dum perspiciunt, translato ad ipsos imperio civili, triplicem coronam sacerdotalis domini, S^{ti} Petri Cathedrae hereditariam adjudicari: Et Pontificem Romanum tam faustis auguriis proferre potentiam, & ad summum gloriae apicem provolare, dum ipsi saevius barbarorum depredationibus obnoxii, & crudelissimae tyrannidi suorum Caesarum, in deside situ, & squallore aeterno obsolescerent: Nec Romani minus animositate torquebantur, dum aliunde derivatum culmen sibi æmulum se cfferre animadvertunt: Et nulla unquam ambitio irarum fomentis caruit, si arma ad manus desunt, linguae trucidant: Stat utraque gens in acie adversa, & quanquam gladiatorum instar vulneribus mortiferis non depugnant, erumpunt tamen odia e tenebris infensorum pectorum & scriptis batuunt, cavillis seimpigrè confodiunt: Quae licet haud quaquam ignorabat Ephesinus praetor, magna mali labes, & juratissimus hostis Papalis fastigii. Byzantinus Hannibal ad portas dissimulare tamen malebat & ad praesentiora simulatam indicia, & rerum agendarum momentis accommodata magis, se convertere: Cumque praefiguranda veniret primigenia offensionis causa, nulla illustrior memoriae suae suppetebat, quam illud Gorgonis caput, in quo magnis Graeci clamoribus semper insistent, vocem quadrissyllabam, *Filioque* à Latinis inculcatam esse symbolo Nicæno. Hic multas ubique Marcus excitat Tragædias, non in nostro duntaxat autore, sed in Conciliis hactenus editis, & ad ravimusque immensum boat, interpolari non debuit Christianae religionis tessera communis:

aut addi quidpiam ad solennem in Ecclesiis Fidei decantatam Professionem: super hac re sancti patres ducenti Ephesum congregati, in terriâ synodo generali sub diro Anathemate caverunt: Impegere in eam Synodum Latini voculam adicientes: Unde & sanctorum communione privari meruere, & à Christianorum caritate detrudi: nec admitti denuo in gremium pacis à gentibus hoc scandalo divulsis, antequam originalem schismatis causam, publicâ autoritate synodi œcumenicæ eliminant & expungant.

Hoc primarium Marci Ephesini fundamentū, cui reliqua innectuntur Methonensis ut disjiciat, duo asserit creditu difficillima: primo, statim à finita Œcumenica secunda Constantinopoli, vocem tum symbolo intrusam fuisse, sub Damasi papatu: Deinde orientis & occidentis Ecclesias ad septimam Generalem concordēs permansisse, & ultra, inquit, forte ad octavam, quando Photius Patriarcha, à Nicolao Pontifice damnatus, in Nicolaum ipse sententiam dixit: adeo ab adjecta voce quingentis succederent anni, priusquā in manifesta odia erupissent, additamentum ad symbolum, primam incendiorum facem Græcis non admovit: Et licet utraque defensionis particula vacillat, tamen in priori Josephus non solus errat, & in postrema stans prope aras veritatis, lambit vas vitreum, ut loquuntur Philosophi, pultem nō attingit: Nam primo Manuel Callecas in Lugdunensi secunda, acerrimus Latini dogmatis propugnator, & ob id Andronici senioris exul, in libello contra Græcos, eadem effatur, sed magis distincte ipsum Damasum autorem pronuntiat, tam synodi congregatæ, quam adjectionis ad Symbolum: Quin & ante, hunc Græcum Latinus quidam, sed Græcorum infensissimus hostis Nathramnus Monachus Corbeix, celeberrimi ad Visurgim cœnobii (cujus è locupletissimâ penu librariâ, quæstor Leonis Decimi, quinque priores libros Annalium Taciti, ad eum diem ineditos, Romam reportavit, & pro singulis centenos aureos recepit à munificentissimo Papa, qui crumenam purpuream quotidie replebat auri coronis ad incertas caritatis exercendæ occasiones, ut hæc obiter notem:) At is Monachus in libro secundo pro Romana Ecclesia ait, repullulante post primam synodum Arrianâ vāsaniâ, ut à Deo patre duplicis paternitatis nomen averteretur, Doctores Ecclesiæ superaddisse symbolo spiritum sanctum à filio quoque procedere, ne si à patre solo, patris filius putaretur, nec diceretur spiritus filii: Et utriusque opinio eo recumbit, vel Damasum ut Callecas, vel Doctores Ecclesiæ, ut cucullatus Corbeiensis publicis instrumentis inseruisse, Spiritum Sanctum à Patre & Filio procedere, quando

ab alterutro seorsim nequiret generari, quasi ad generationem, unius tantum personæ, ad processionem duarum concursus requireretur: quæ an accuratè satis ad limam Theologicæ subtilitatis dicta sint, viderint illi quos ea profunda mysteria attrectandi voluptas perotium sollicitat: Id cuilibet non sponte excutienti liquet, hæc ut Methonen si plurimum assentiunt, ita Concilio edito obversantur, cujus non unam arcem, sed totum robur expugnant: ut mirum sit corroborandæ Synodo, ad finem applicari imprudentem hominem, qui dum Marci Ephesini fundamenta evertit, ipse à Synodi fundamentis evertitur.

Qua enim malâ fraude Latini in tertiam Synodum deliquerunt, aut fulmen Ecclesiasticum commeruere, si vocem adjecerint in secunda, ante pronuntiatum tertiæ Anathema? Ephesinâ posteriorem oportet intrusionem esse quæ in Ephesinam peccasse insimulabitur: Lex antecedit reatum: Et qua fronte Marcus Ephesus ipsam fidei formulam in secunda Constantinopolitana editam proponit, & tot testimonia congerit, Cyrilli, Vigilii, Agathonis, è tertia, quarta, quinta, sexta Synodis, in quibus ne syllaba symbolo superaddita exauditur, si secundam, ut illi volunt, ista symbolica accessio præoccupaverit? Aut quorsum in ejusdem sessionis fine Julianus Cardinalis contendit è vetustissimo septimæ Synodi Codice, Symbolum Spiritus S^{ti} processionem ex filio nominatam continere, si in quovis Concilio ante septimam, additamentum repperisset? quamvis & illud exemplar à Cardinale productum ut singulare tam Latini quam Græci repudiarunt: Hæc perfugia Græcorum quæstibus sanandis, non obliquè, sed recta facie Synodo contrariantur, & adversibus frontibus invicem arietant.

Nemo sanæ mentis inficias ibit, ad Symboli seu Nicæni, seu Constantinopolitani Formulam, nihil additum Romæ, temporibus Sanctissimi Papæ Leonis tertii: qui à Carolo Magno per Legatos de ea re postulatus, ad annum Christi Nonum suprâ Octingentesimum, sibi displicere plurimum significavit, quod aliquid Symbolo intercalatum publicè in Ecclesiis Gallicanis cantaretur, cumque illicitum morem, audiendi potius novitate, quam justæ autoritatis mandato introductum, & citrà ulteriora fidei damna desuetudine ponendum: Sed & ab eodem Papâ, eandem Formulam, absque additione ad S. Pauli altare asservatam, Magister Sententiarum affirmat: Ut Romanæ Ecclesiæ integritatem orbis obstupefeat, cui religionis Christianæ præfecturam ambienti, nihil furtivum aut latrocinale potuit affricari: Cum enim duæ Controversiæ ad ea maximè tempora, ab Orientali Ecclesiâ Occidentalem inquietarent, de cultu Sacrarum Imaginum, & voce Sym-

Symbolo interferta, nec adduci poterat Imperator Carolus, ut priorē admitteret, nec Papa ut posteriorem, quamvis hanc Imperatori Papa, & illam Papæ Imperator suscipiendam commendaret : Sed Francofurti ad Mænum habitâ Synodo, ad annum septingentesimum nonagesimum quartum, quam pater Pipinus inchoaverat, in villâ Gentiliacō non procul Parisiis, inter Romanos & Græcos de Sanctâ Trinitate, & Sanctorum Imaginibus, ut titulus tulit, ita rem tractavit Carolus, ut sacrarum Imaginum adorationem ante Octennium in septimâ Nicææ sancitum elideret, totamque synodum abdicaret; ut omnes istorum temporum annales perhibent, & ceterioris ævi Eminentissimi Cardinales Baronius & Bellarminus: Etiam si & tertia ratio accesserit, Francofordiensi synodo convocandæ, Fælicis & Elipandi hæresis Episcoporum in Hispaniis, qui Christum non naturalem, sed adoptivum Dei Filium cum Nestorio sentientes asseruere : quam Platina in permultis autor supinus, cum illâ de Imaginibus confundere videtur in vitâ Hadriani primi qui Leonem antecessit, his verbis: *Theophylactus & Stephanus Episcopi insignes, Hadriani nomine, synodum Francorum, Germanorumque Episcoporum habuere, in quâ & Synodus, quam septimam Græci appellabant, & hæresis Fæliciana, de tollendis Imaginibus abrogata est.* Ut determinatum fuerit de Pupis & Imagunculis, ad scopum nostrum dicere non attinet, sed de accretione ad symbolum audacter asseverare ausim, ante lapsos octingentos annos à partu Virginis in Ecclesiâ Romanâ nihildum auditum : Et ut absque autoritate publicâ vel Papæ, vel Concilii accreverit, nefas est putare, ita cujus sub Papæ vel Concilii nutu tandem accreverit, impossibile est expedire : Quæcunque enim de Benedicto septimo, Leone, Damaso effutiuntur, inania sunt, nec alia projiciunt fundamenta, quam conjecturas hominum, nullis historiarum justis præsidiiis subnixas.

Unde sicut non levis admiratio hominum mentes subeat, è tot synodis nullam his altercationibus per tot secula æstuante mundo, ut pax & concordia gentibus procuraretur, de Spiritus S. processione constituisse; quod negligentia aut errori tot venerandorum capitum imputare, haud scio an magis temerarium sit an impium : Ita nos admoneat æquioribus animis, & majori cum caritate, ac commiseratione habendam esse miseram Græcorum gentem, si ab insitâ pertinaciâ, ad communem Christianorum fidem non accesserint, cum per tot decursa Conciliorum spatia eandem fidei Formam nullo contactam additamento retineri animadverterint: Et non minus facile fuisset, si visum patribus cum Symbolum primitus in verba formaretur, Spiritum Sanctum à Patre & Filio procedentem, quam cum Patre & Filio ado-

randum indidisse: quod non semel in hac synodo Græcorum promachus Marcus Ephesus Latinis inculcavit.

Sed solent homines plerunque imaginatione vanâ abrepti, in magnarum calamitatum causis assignandis, ad occulta Dei judicia recurrere, & ineluctabiles cælestium irarum destinationes: Græcos in Spiritus sancti numen blasphemos, in ipsâ Spiritus sancti solenni feriâ profligatos imperium omne amisisse: Ità in parentis omnium viribus ludunt mortales, dum crimen sibimetipsis impactum à suis humeris in Deum amoliuntur: quorum judicia sæpe læva sunt, & præcipitata. Si Barbarorum arma immissa in Græcos divinæ vindictæ attribuenda sunt, certe Græcorum ruina Christianorum principum tergiversationi ac inertix debet ascribi, qui subsidia tempestiva toties rogati non contulere. Optandum quidem esset, si cum divinæ Majestatis benignitate constaret, ad instituendam in hominibus honestæ vitæ disciplinam, ut nocentes poenæ, & pios præmia à tergo sequerentur: Et hæc quasi certa Imago dispensandi, divini numinis justitiam, ac bonitatem, nostris oculis perpetuo contemplandas exhiberet: sed quota pars hominum pro meritis vel beneficia reportant, vel poenas solvunt? Quot inclyti virtute, ac rebus præclare gestis, sub invida fortunæ rota premuntur, dum sacrilegi ac rebelles, in ipso honoris fastigio omni gloria ac opulentitate florent? Et ne longius recedam à nuperrimo gentis nostræ infortunio, infames nostri perduelles, facta conjuratione sacrum nomen e mentita, faces regno subjecere, & omnium quotquot unquam legimus, audivimus, facinorum tristissima exempla edidere: ludibrio habitam æterni numinis reverentiam, sacramentorum sanctitudinem proculcatam, summam illam, & Deo proximam autoritatem regiam, laceratam, pessundatamque sordidissimis plebis infimæ contumeliis, subditorum insanis armis, Parlamenti edictis ac proscriptionibus, tandemque post spoliata Dei patrimonia, templa diruta & vastata, submissum atrox ferrum carnificis manu in condemnati principis jugulum: Et tamen isti homines vivunt, vegetant, regnant, radiant, tam cari suis, quam exteris tremendi: Quare Dei secreta Deo permittenda censeo, cujus naturam immensam, ut nostra ingenia non assequuntur, ita nec impervestigabilem prudentiam, in decretis suis populorum usui dispensandis, circumscripta & vertiginosa cerebella non comprehendunt.

Veruntamen ut à Græcis iniquâ malevolorum censurâ vapulantibus ad propositum revertamur: si ante Octingentesimum Christi, Æra dissensionum inter Græcam, Latinamque gentem pangenda non sit,

fit, vel fera odia exercuere, vel Symbolum nova voce cumulatam, primam discordiarum ansam non porrexit: hunc nodum facilis suffundit cuneus: Græcis, à primo gentium sattu, nunquam bene convenit cum Latinis: seu quid in istorum hominum indole hæreret aversum & colluctans, seu ex multiplici administratione tam civili quam Ecclesiastica, utraque gens nimis ferociter æmulandi studium prensaret: Inter eos ubique intuta fides, & discors animus: In omni congressu certamina & rixæ perstrepebant: nec verbis modo tralatitiis, sed dictis, scriptisque amarulentis alter alterum fodiebat, multa bile redundantes: Attamen in apertum immicitiarum incendium, ante Nonum salutis mundo partæ seculum vertens, & tempora Photiana nunquam effervere: quasi eousque idoneo duce potius, quam promptis ad præliandum animis destituerentur. Tum vero clamore sublato, omne nomen Græcum in Latinos conjurarunt, & quicquid utrinque inerat feralis odii in medullis conceptum impigre effuderunt: Sempiterna illa Orientales inter & Latinos quæstio de processione Spiritus Sancti, per adjectionem vocis ad symbolum tum ecclesias immaniter infestavit. Quin & aliud in ea perplexa temporum momenta incidit, quod utriusque Ecclesiæ querimonias auxit, de jurisdictione in Bulgaros fidem Christianam recenti Confessione amplexos: Cui culmini subicerentur Papæ an Patriarchæ? Et ambæ quidem controversiæ pari cum molestiâ, sed ab origine dispari seculum subintrarunt: Cum enim Patriarcha Photius Nicolai Pontificis fulmine contactus, eundem Pontificem anathemate percussisset, Encyclicam ad Patriarchas orientis evulgavit: quâ inter multa absurda Romanæ Ecclesiæ iniusta, Nicænum Symbolum, incredibili perfidiâ corrumpi à Latinis vociferabatur, ut Sp. S. à patre & filio procedere tuto in posterum, & perfrectè prædicarent. Epistola extat in decimum Annalium inserta à Baronio: Ut nulla magis væcors assertio videri possit quam ista Andrææ Rhodii in sextâ sessione hujus synodi, qui palam dicere non erubuit Patriarcham Photiû, cum quibuscunq; poterat convitiis in Ecclesiam Romanam, & Pontificem debaccharetur, hujus additionis ad Symbolum in totâ Encyclicâ mentionē nullam fecisse. Certè nec debuit, nec potuit, Græcus homo, & in Latinis non male versatus ignorare, Epistolam Photianam huc plenius velis impellere, additionem ad Symbolum prescribere ut facinorosam, & ab ipso Nicolao nuper introductam impietatem: adeo ut anno proximo Nicolaus aliam ad præsules sub Caroli Calvi regno constitutos emisit, quos hortatur ut Conciliis habitis & diligenti rerum pervestigatione, quid sentirent ipsum condocere facerent, & harum criminationum atrocitati, salubri aliquo remedio subvenirent.

Causam alteram Dominij in Bulgaros Platina scilicet enarrat, in Hadriani secundi vita, cui Nicolaus extinctus succedendi lampadem tradidit; Hadrianum Constantinopoli Synodum convocari passum: quâ exautorato Photio, & Ignatio restituto longa cœpit agitari contentio præsentibus Bulgarorum Legatis, cui sedi Bulgari submitterent, qui contradicente Basilio Romanæ adjudicantur: Ita ut Hadrianus tres illos viros cum summa potestate destinârit, Sylvestrum, Leopardum, & Dominicum, quibus aliquantisper Bulgari obtemperare, dum Græcorum pollicitationibus alienati Latinos sacerdotes pepulere, receptis Græcis: quæ seditio (inquit) multorum malorum incendia inter Græcos & Latinos suscitavit. Hæc fere Platina & rectè. Nam cum Bulgari animadverterent vicarios Papæ in eâ synodo, unum Patriarcham castigare, aliumque subvehere, & omnia præposse, Romæ veteri colla subdidere, tanquam primariæ, & cui fortasse novæ lucis rudimenta retulere: multum infremente Basilio Græcorum Imperatore, sibi adimi prærogativam hæreditariam, & tam amplæ ditiosis Ecclesiastica patrocina ab ipso in alienum jus migrare: Cessit tamen magis quam paruit, & sibi limatius in posterum prospexit, qui nactus opportunitatem Ignatio moriente, Photium in Patriarcham reposuit, ingentium animorum senem, & hæc collapsa privilegia resarciendi arte percommo- dum: Et junctis in unum apicibus quæcunque sancita reperiebantur in eâ quam Latini œcumenicam octavam nominabant, anno octingentesimo sexagesimo nono celebratam, tam quæ Patriarchas spectabant, quam quæ Papam immittebant in fines Bulgarorum, cum jurisdictione Ecclesiasticâ, rescindunt, ut nec vola, nec manus earum rerum ad posteros permaneret, & Pontificibus Romanis erigendi pedum pastorale in Græcis provinciis, ad Imperatorii præjudicium fastigii via omnis in posterum præcluderetur: Quod Ephesus præsul Juliano Cardinali in eadem sessione sextâ dicere non dissimulavit. Octavam contra Photium sub Hadriano Papâ fuisse abolitam à posteriori synodo quæ Photium restituit; sub Joanne: Cujus adhuc pro Photio extant literæ: quarum nec ipsi Latini possunt esse ignari, uti nec synodi: quæ & additamentum ad symbolum censuit expungendum, & octava quam prior magis meruit appellari: & omnibus quæ vel dicta sunt vel scripta contra sanctissimos Patriarchas Photium & Ignatium, Anathema pronuntiavit. Quam Ephesini sententiam testimonio suo comprobavit disertissimus vir Petrus Pitthæus, cujus hæc verba sunt in eruditissimo opusculo de processione Spiritus Sancti: *Sed & scio (inquit) apud Latinos extare Joannis Commonitoria, Literasque: ex quibus capita aliquot retulit Ivo Carnotensis Episcopus*

copus in Collectione Decret: quibus Synodos omnes contra Photium sub Hadriano Papâ, cum Romæ, tum Constantinopole factæ, cassantur, & de Sanctorum numero delentur.

At Severinus Binnius ira præceps, & partium studio efferatus, Cardinalem Julianum ignarum nuncupat, Photiumque Infernum amandat ad reprobos, execrabile caput, quod ausus fuerit contra Pontificem Romanum de jure suo litem contestari: Et si omnia opprobria, maledicta, sannæ, quæ in pessimos hæresiarchas, & Schismaticos, in lenones, maleficos, & homicidas, à patribus antiquis, & à cunctis autoribus tam Græcis quam Latinis in unum congererentur, plura unus Photius à scriptoribus pontificiis, quam omnes illi ab omni mortalium genere pertulere. Seditiosum vocat Platina, at id molle nomen, immane monstrum Baronius, nequissimum spadonem, in quo nulla fides, summa audacia, & cætera perfrictæ frontis vitia, quæ ex Arpinate Satyrico, apud Binnium consarcinavit Raderus Jesuita: Adeo ut mater Photii cum uterum ferret de Embryonis pestiferâ perduellione, sapientum prædictionibus commonefacta, sibi, infantique nondum nato mortem adsciscere conaretur, nisi maritus prævenisset. Hæ Rosæ, hi Narcissi Jesuitici.

Sed duo præcipuè inter vetustiores, & ad ea tempora recensiti, præclaram maledicentiæ facultatem extendunt, Anastasius Bibliothecarius, & Nicetas seu David Paphlago, qui Sancti Ignatii vitam posteritati scriptam reliquit. Prior in præfatione ad Hadrianum, Photium depingit, ut tyrannum omnibus Dionysiis & Neronibus anteferendum: civium quemcumque vellet rapere assuetum, neminemque nisi Communionis suæ, incolumem pati: vix carceres continere agmina miserorum quos illuc contruderet. Alter Paphlago sæpe Photium stygium doctorem vocat, Cacodæmonis attriensem, tortuosum Draconem, Magum & Necromanticum, qui præstigias à Santabareno quodam Monacho edoctus, Basilium Imperatorem effascinasset, libello Ægyptiis Hieroglyphicis scripto & fatidico: quo B E C L A S prædiceretur futurus Imperator mirabilis & stupor gentium: quem Photius B A S I L I U M à litteris initialibus nominis Basilii, uxoris Endociæ, quatuorque liberorum Constantini, Leonis, Alexandri Stephani, in unam vocem contesseratis interpretatus est. Quod mihi in memoriam revocat, ad principia nostrorum mortuum nuperorum in Angliâ, aliquot concionatores puritanos, contra Episcoporum sacrum nomen stilum acuentes, S M E C T Y M N U U S pro autoris nomine in titulū præfixisse, connexis prioribus elementis, tot nebulonum nomina designantibus. At hæc omnia ut ego de Photio

(i 2)

credam

credam non magis necessum habeo, quam ut Legenda aurea in Evangelia adoptem. Illud certe non sine gemitu effari possim, quod ex isto Paphlagone intellexi, duo Volumina Photii, sub nominibus Actio-
num Synodaliū, contrā sanctos Ignatium & Nicolaum Latinos flam-
mis mandavisse, & multum metuo ne veritas ipsa in eo igne concrepu-
rit, aut aliqua rariora Photii monumenta quibus majorem fidem ac re-
verentiam adhibuissem, quam omnibus Sancti Ignatii miraculis, aut
præscriptionibus Sancti Nicolai. Nam qui propriis oculis, & non
alienis in rerum momenta introspicient, mecum fatebuntur spero, Illu-
stri Photio doctiorem in omni genere literarum, prudentiorem in re-
bus gerendis, omnis juris divini, humanique peritiorem, nunquam se-
disse in quovis folio, vel Romæ Papam, vel Constantinopoli Patriar-
cham.

Verum ultima Platinæ verba levi pede non sunt pertranscunda,
cum ait, Bulgaros brevi postea, repudiatis Latinis sacerdotibus, in
clientelam Græcorum resiliisse: Siquidem Photius, ut primum à Ba-
silio instauratus solium obtinuisset, quo exciderat, jam in grande se-
nium proventus, & multifariâ vicissitudinum experienciâ detritus,
Theophylactum Constantinopoli tum in omni literatura florentissi-
mum, & à perenni Lectione Sancti Chrysostomi, quem in succum
& sanguinem converterat, facundissimum virum, nec non opinionum
suarum de non violando intercalatis dictionibus symbolo, acerrimum
propugnatorem, eo direxit, donatum sacris infulis, & Archiepisco-
pali pallâ, ut ad defectionem à Latinis, Græci moris, & linguæ impe-
ritis eum populum concionando instigaret: Nec successu caruit pru-
dentissimi Patriarchæ Consilium, aut Archiepiscopi expeditio: Bul-
gari enim hominis eloquentiâ permoti, & suis victi rationibus Papale
jugum exuerunt, communionem linguæ, commercio fori, disciplinæ
Ecclesiasticæ usu Græcis finitimi: Adeo ut à meâ conjecturâ non mul-
tum abludat, in Bibliothecæ quarto, Sixtus Senensis præclarus Am-
brosii Complani discipulus, qui Theophylactum figit ad nongentesi-
mum, Christi annum sub Michaelē & Theodora, rotunde nimis forte
locutus de Theodorâ, quæ ante quadraginta annos ad minimum de-
tonsa sanctimoniale togam cinxerat.

Ut ut sit, à Theophylacto primo Græcorum in iis provinciis Archi-
episcopo, stetit ea gens tota sub primatu Constantinopolitani Patriar-
chæ, usque ad nostrum Isidorum, supra quingentos annos, quem Car-
dinalem Sabaudix Chalcocondylas appellat, evectum non aliâ reor
de causâ, à Pontifice Eugenio, quam ut tanti splendoris incremento,
& munificentia papali, ditionem Ecclesiasticam principatus sui me-
tropoli-

tropolitici pendere in posterum à successoribus Petri meminisset: quamvis Isidorum Romæ nunquam vixisse arbitror sed nec oculis unquam lustrasse, à reditu Græcorum: quem fortiter pugnante in militari sago, cum Constantinopolis à Mahometâ caperetur, prehensumque, & Peræ in littore inter gregaria mancipia divenditum à Turcis Byzantini scriptores memorant: Sed quid Isidoro postea evenerit parum constat, an aufugiens aliquem salutis portum consecutus fuerit, an in tantâ consternatione tumultuantium in urbe direptâ populorum inter turbas fortuitâ manu percussus ceciderit: fato pari cum Juliano, Romano Cardinale amplissimo, collega suo, qui ad Varnam urbem Pontici maris, humanæ salutis anno 1444 quadriennio circiter ab hac finitâ synodo trucidatus occubuit incertum an ab insequentibus Turcis, an ab ipsis Hungaris, infœlicissimæ pugnæ atrocitatem reposcentibus à Juliano: qui autor fuit repetendi belli contra sædus, quod solenniter jurârant hinc Ladislaus Rex, illinc Sannoccus Amurathæ Legatus prolaris utriusque legis instrumentis, Euangeliorum Codice, & Alcorano, quod Mahometæ præcepta continebat.

Sed ad Photium aliquantisper revertamur, quem callentissimum scientiarum, & optimarum artium lucubrationibus deditissimum ætulosus infortuniorum Euripus avulsit, & præfervidum aliquoties in sublimi Magistratu, nec indoles sua, nec vana locorum appetentia, aut qualiscunque vindictæ sis, sed æmulorum injuriæ, temporumque lævitia reddidere: Cujus in fortunæ mutabili decursu, illud singulare arbitror cōtigit, tres synodos Oecumenicas intrâ octodecim annorum spatia celebrari, Imperatorum, Paparum, Patriarcharumque autoritatibus approbatas: In prima ipse Photius Ignatium deposuit ad an. 861. In secunda, Phot. exautoratus cessit: 869. In tertiâ restitutus, sublato è vivis Ignatio sedem occupavit. 879. Et licet hanc tertiam Paulus & Eugenius Joannis noni Legationibus functi, cum præsidendi ritu inter Episcopos ter centum & octaginta permunirent, & non modo Photium muneri suo redonatum, sed cuncta à Photio ac synodo proposita suffragiis corroborarent, Latini tamen Latrocinialis nomine infamant: Et multis objurgationibus invehuntur in Photium, in totam gentem Græcorum, in Legatos proprios bis prævaricantes, in ipsos Pontifices Indificatos Nicolaum & Joannem: quasi hæc æquis commonstrata iudicibus, non magis in perditissimos aulæ Pontificiæ mores, & Romanæ consuetudinis ignominiam quam in Photii dedecus verterentur: At Græci hanc lambunt ut verè Baronius, & tanquam Oraculum pro Germanâ Octavâ venerantur quia omnium trium postrema durat, nullâ

superveniente censurâ synodali superstes, & eodem jure secundam extinxit, quo secunda primam.

Et quanquam Latini secundæ quæ primam expunxit, ut soli octavæ immoriantur, multa de Anastasii sui fide erepant etiam in eadem transvehendâ per mare in Latium, quam in transferenda è sermone Græco in Latinum, cujus autographum membranaceum extare in Columnensi bibliotheca asserit Epitomator Baronii, ad annum 869. n. 14. & illuc transvectum à Petro Damiano cum Eremum incoleret ex Monasterio Avellanæ, quæ fortasse non alia est quam nostra Aualonia, vulgo Glastonain Angliâ, ubi celeberrima Josephi Arimathæi sepulchra, & Arthuri Regis, postea abiire in cænobium Benedictinorum longe Magnificentissimum, & instructissimum olim, MSS. Codicum omni genere, nullius tamen unquam momenti aut ponderis ea synodus habebatur à Græcis, quod contrâ Photium, quem illi unicum libertatis vindicem semper prædicabant: Ne tamen Latinis in numero synodorum succumberent, pro unâ Latinorum in meditullio sitâ binas utrinque extollunt, primam sub Nicolao quæ Ignatium deposuit, & tertiam sub Joanne Nono quæ Photium restituit.

Quod luculenter docent, juris Græco-Romani Magnates peritissimi Zonaras & Balsamon, qui elisâ duarum è medio, quam Latini pro octava generali amplectuntur, hanc primam & tertiam Occumenicas primam & secundam Constantinopolitanam nuncupant, & in unam gemellam synodum conjungunt, diversis sultam Canonibus, & diversis temporibus repetitam: Nam Balsamo in præfatione ad primam cumulati nominis rationem explicans, mentionem facit Universalis Synodi contrâ S. Ignatium coactæ, & primum Canonem secundæ constitutum interpretatur, ad schismata tollenda, quæ quotidie pullulabant propter Photium sæpius dejectum & restitutum. Nec Latini inficiantur qui Zonaram notis ad marginem illustrarunt, nisi quod historias turpiter confundunt, dum adversarios aiunt calumniari Joannem Octavum ut scæminæ quam viro similiorem, quod tantâ lenitate in redarguendis Photii imposturis usus esset: Nec enim illa semivir papissa; successit Hadriano ad Photii tempora, sed inter Leonem quartum & Benedictum tertium stat recensenda, viginti annis ad minimum ante Photii restitutionem sub Basilio, & hanc tertiam Octavam: At quis Leonem Allatum in Commixtis, & Binnium in ejus Synodi Commentariis conciliabit, qui probaturi Photium, hic à duodecim Pontificibus, ille à novem excommunicatum fuisse, uterque fimbrias historiæ nimis dilatat, & hic infra Photii abdicationem ultimam procurrit, alter Catalogum inchoat ante primam ejusdem in
augu-

augurationem? Et tamen uterque Styliani Epistolâ abutitur: Et quid si mille Papæ Photium incurlassent, seu laicum, seu sacratum, seu vivum, seu mortuum? Photius non minus sui juris securus se debet in folio, à paparum contumeliis, dum vixit, quam post mortem supinus jacebat in sepulchro: Jam mundus ætate provectior, vindicias dedit secundum libertatem: Et mortales plurimi, à Photii exemplo didicere, istos Salmoneas contempere, qui tonitrua excitant, in majorem strepitum quam stragem: Fulgur discurrens multa territat animalia, sed rarum cadit bidental: Et hæc de Photio, & adjectione ad symbolum, primo gravium irarum fomite inter Græcos & Latinos, & de Methonensis Episcopi errore, contra Marcum Ephesinum declamantis, in nostræ Synodi Colophone ultimo, dicta à me prolixius in bonam partem interpreteretur benignus Lector, in cæteris festinantiùs progrediar.

Consultissimum in omnia secula & saluberrimum manavit illud monitum senis Coi, *μηδὲν ἄν τι ἄπειν*: standam viro prudenti intrâ metas modestiæ, nec quidquam ad extremitatem protrahendum: qui altius quam par est se evehit, rupes apprehendit confragosas, in quibus nec tuto possit consistere, nec ultrâ progredi, nec cum securitate retro vestigia referre: Græci quibuscunque antea injuriis laceffiti se Latinorum odiis implicuerint, ad mitiora post Photium consilia descendunt: Et invidiæ flabello paulatim emoriente sæva Erynnis quæ semperpiternis raro furoribus indulget, quicquid erat feralis vindictæ inter gentes jam fatigata pœne consumpsit: Serenior dies noctem deformem excepit, & circumacta fortunæ rota, ad pacem non synceram equidem, sed qualem duæ gentes nativâ quadam simultate inimicæ nancisci poterant, cuncta postmodum inclinabant: Et si intestini dissidii tempora metiremur, ab illo Concilio Generali tertio, cujus edicta violari, à nefariâ Symboli intercalatione Græci conqueruntur, ad ultima tempora Phorii, & quicquid concordiam spectat à Photio ad hanc nostram Synodum Florentinam, quæ res gestas inter Latinos, Græcosque, postremis testificationibus honestavit, pari ferme annorum intervallo, licet dispari animorum affectu, & odia continuata, & procuratæ pacis studia emicuisse reperiemus. Quamvis enim omni arreptâ occasione, Græci Latinos a pertis contentionibus provocarent, & multa indies certamina inter partes streperent, privata, publica, obscura, illustria, non tamen ad factiosæ gloriolæ caprificum, sed ad Ecclesiarum utilitatem jurgia revocabant, & quotidianas altercationes, ad sua potius tuenda privilegia, quam aliena invadenda flectebant:

Ut magnopere mirer Abbreviatorem Baronii Spondanum ad ann. 705. n. 2. Græcorum artes incredibiles (ut loquitur) criminari, quibus nisi sunt sibi subdicere Romanam Ecclesiam, quod aliquot Græci pro primis nascentis Ecclesiæ temporibus ad pontificatum aspiraverint, Joannes Sextus, Septimusque & Zacharias, quorum vitas Anastasius plurimis ornat elogiis: At ille non sine miraculo asserit fuisse, ut iidem creati Apostolicæ sedis pontifices, spiritum pariter hæreditarint Apostolicum, steterintque inconcussi adversus conatus omnes Imperatorum, & Orientalium Episcoporum: quod exemplo Joannis Septimi comprobatur, qui sibi missos à Justiniano Canones Synodi Sextæ, convocato Episcoporum Concilio, recusavit confirmare: Etiam si Anastasius è quo Spondanus hæc mutuavit, de Concilio per Papam convocato, negry quidem: Sed Papam humanâ fragilitate timidum, hos nequaquam tomos emendantem per suprafatos Metropolitans direxisse retro ad Principem, verba sunt Anastasii. Quid? an meticulousum esse idem sonat, ac Concilium convocare? an Canonum tomos intactos remandare, qua venerant integritate, significat Canones nec recipere, nec sancire? Certe si meminisset Spondanus, se Episcopum Apamiarum, quæ Patriarchali jurisdictioni olim parvere, æquiores de Græcis opinionem aluisset, utcunque se Anastasius Orientalium osor, *intartizasset* adversus eam gentem, ut ipse loquitur in vitâ Theodori Papæ voce Ciceronianis auribus nec assuetâ nec congruâ: Et viderit venerabilis Dominus Episcopus Apamensis, si sextam Synodum Joannes Papa Septimus repudiaverit, Septimam Carolus Magnus Imperator, tres Octavas Ecclesiæ Orientis & occidentis digladiationibus invicem bacchatæ abrogârint, quam fidei certitudinem, in reliquis Conciliorum voluminibus reponamus. Enimvero si pauci aliquot Monachi papale fastigium bonis avibus conscenderint, non statim ambiciosi artibus Romanam Ecclesiam subigere velle pronuntiandi sunt, quando tum omnibus mortalibus ad papatum patere aditus, Syris, Siculis, Afris: Nec si evecti ad eam dignitatem Græci in Romanis Dogmatibus perseveraverint, confestim ad promissa Dei largiora, Tu es Petrus, & tecum ero in æternum, recurrere oportet, sed Cleri Romani diligentiam expendere, qui suffragiis caverunt, ne Papam admitterent, quem suis rebus ineptum scirent.

Græci nunquam eo vœcordiæ aut improbitatis degenerarunt, ut aliorum loca injustè usurpata perverterent, aut sua ab aliis corrumpi paterentur: Ad bellum provocati literarium libenter erupere, ut suarum doctrinarum fundamenta propalarent, nec minus alacriter ad pacem, ut se Christianos ostenderent: quanquam utrique genti
præter

præter religionis pretextum, non nihil civile & prophanum adhæsit: Ut Romana non tam Christianæ concordie, quam Monarchiæ ampliandæ studiosa videretur, & Græca juris sui asserendi, contra Romanam, quam sibi semper infensissimam præjudicaret: Itaque exacto tantum unico post Photium seculo, eodemque bonarum artium supra modum infœcundo, in quo nulla eloquentiæ vestigia, nulla politioris literaturæ apparere: Mox ut decimum explicuit quinquaginta tres annos supra mille (testantur Annales Baroniani) Leo Papa Nonus, unionis Ecclesiarum cupidus Legatos Constantinopolim amandavit Humbertum & Fredericum Cardinales, Petrumque Episcopum Amalphitanum pro Ecclesiasticâ pace inter Latinos, & Græcos conciliandâ: per motus maximè à duabus Marci Cerularii Patriarchæ Constantinopolitani Epistolis, unâ ad Tranensem Episcopum datâ, alterâ ad Petrum Antiochiæ Patriarcham: quæ hoc peculiare continebat, ut ait ad ann. 1054. n. 4. Spondanus, Ecclesias Antiochiæ, Alexandriæ, & Hierosolymorum, retinuisse eo tempore Communionem Romanæ Ecclesiæ: nomenque Pontificis Maximi ex Diptychis recitasse: quod falsissimum comprobatur ex Coriolani Summâ, (ut unum Summulistam alio submoveam) qui ad 29 Canonem Oecumenicæ quartæ adnotavit, non modo Alexandrinos, sed universam Ægyptum à Dioscoro ad Clementis 8 tempora, & an. 1594 Apostolicæ sedis Communionem nunquam expetivisse: Si Romanæ Ecclesiæ firmitatem fortioribus argumentis non stabiliunt Latini, aut Constantinopolitanæ levitatem diluunt, ut loquitur ille, vitem turpiter fefellit ridica, ut est in proverbio.

Et an ipse Papa uniendi Ecclesias sincerâ cupidine flagraret dicere non possum, sed eam viam pangendæ unionis legati instituere, ut si quod insanabile valnus Græcorum intus in præcordiis strideret, id in ampliora spatia diductum recruderet: Profecti enim Constantinopolim, Constantino Monomacho, seu gladiatore, flagitiosissimo tyranno in partes plecto, Græcos omnium antiquarum hæresium reos accusant, & damnant: Nicetam Studitensem Monachum retractare cogunt, & scripta comburere: Patriarcham, molesta Latinorum iurgia vitantem, & ad Latina sacra Ecclesias interdicentem, telo Ecclesiastico feriunt, solio deturbant, relegant: Episcopum Acridanum cum Patriarcha sentientem deponunt: atque ea præstant, quæ nullibi sedium Patriarchalium forte tentassent, nacti opportunam propositis theatrum, seviendi in Patriarcham, quem norant Romanis æmulantem,

& Cæsari suo obnoxium. Et in cunctis se magis veterum inimicitiarum memores, quam novæ pacis procurandæ prodidere: Quando & ipse Pontifex Romanus sic opprimi potuisset, aut quilibet infrâ Deum, cujus cervici, ensis Cæsareus superfulgetrans & formidolosus, ut olim Damoclis à laqueari impendisset: Et quod omnem summi juris, ne dicam crudelitatis terminum exhibat, in Patriarcham suo throno potentem, spectante clero, & universo populo, obstupesciente mundo auctoritatem evibrant, & excommunicandi sententiam promulgant Humbertini, sine ullo Græcorum confesso, vel consensu synodali, privato vel publico.

Hæc à Latinis gesta sunt Constantinopoli contrâ duos Patriarchas Photium, & Marcum Cerularium, pares fatis, & Romanorum detestatione, sed meritorum magnitudine impares, nam æqualem Photio nulla ætas dedit, nulla dabit: A Cerulario ad historici nostri tempora fermè quatuor secula intercurrerant quæ totidem numero Concilia, huic paci nanciscendæ peperere: Sed omnia in terris Pontificiæ jurisdictionis, in quibus quod multi mirentur, ut magis justè potuit, ita minus severe Papa potentiam exeruit: Et si eadem vellemus in classes suorum temporum distribuere, inveniemus priora duo Concilia, inania omni successu caruisse, duo ultima successum attulisse sed improperum.

Vix enim ejusdem seculi quadraginta quatuor anni effluxerant à turbis Cerularii, cum Pontifex Urbanus ejus nominis secundus, provincialem Synodum celebraret, Bari Adriatici maris urbe: Cui noster Anselmus interfuit, Cantuariæ Archiepiscopus, tunc Gulielmi Rufi Regis exul. Et tam strenue contra Græcos militavit, ut ab eodem Pontifice alterius orbis Papa meruerit appellari. Sicut Eadmerus tum in Archiepiscopi comitatu, & Malmesburiensis in gestis Anglorum Pontificum testantur: pompaticè magis uterque & jactabundè quam solidè & nervosè: plus enim sollicitantur, quibus ceremoniis Archiepiscopum in palæstram instruerent, tanquam proditurum in theatra Roscium, quam in usum posterorum quâ diligentia, disceptata fidei promptuario recondere: Veruntamen si illi à commentando calamos inhibuissent, nulla in hunc diem istius synodi superfuisset memoria: Nam quorsum Papa Concilium in eum Italiæ sinum convocaret, aut quid illic Græci peterent, aut quibus aucti mercimoniis ad suos remearent, nemo literis prodidit: Barenfis Synodi omnia silentio obruantur, præter testimonia Eadmeri & Malmesburii, libellumque contrâ Græcos de Processione Spiritus Sancti, quem subsequenter annis ab

Anselmo

Anselmo compositum, rogatu Hildeberti Cenomanensium Episcopi, quidam fortasse haud absurde conjiciunt.

Nec magis luculenta apparent, quæ ad ann. 1215. proximi centenarii referuntur sub Innocentio tertio, in Lateranensi quarto, quando panis Eucharistici transelementatio primum orsa est in Ecclesiam introduci: Solùm Binnius in Synodi prologo, summum pontificem ait curam adhibuisse, ut Græci longo schismate sejuncti, ad Ecclesiæ Romanæ Communionem reducerentur, literisque publicatis Generale Concilium indixisse Romam: eoque confluisse inter quadringentos & duodecim Episcopos, Patriarchas C P, & Hierosolymorum: Quin & de Trin. 7. cap. 1. n. 5. Dionysius Petavius Græcos affirmat ad Communionem Romanam tum reuersos, præ ingeniorum mobilitate pristinum in schisma & errores recidisse: quorum utrunque falli arbitror. Qui enim probet Binnius Patriarcham Constantinopolitanum ad synodum, Romam pervenisse quem Constantinopoli non habebant? Flandri vi & armis omnia occupaverant: Theodorus Lascaris Nicææ confederat, Trapezunti ad Pontum gens Comnena: Et cum quarta Synodus in Laterano ageretur Michael Autorianus, secundus post Maurocenum à venetis datus Patriarcha, sub Lascaridum præsidio, solium in Asiâ fixerat: Ut frustrâ conqueri Spondanus videretur, Græcos in Joanne Sexto Septimove Papis, subigere Romanam Ecclesiam, cum animadverterit, Græcorum cum imperio, Ecclesiam à Latinis tam miserè laceratam, pessundatamque: Aut quâ fronte Petavius asserat Græcos Latinorum præceptis manus dedisse victas in eâ synodo quam nunquam oculis conspexerunt? Sed sefellere doctissimum Jesuitam, in istâ Synodo prima verba capitis quarti male intellecta: Revertentes non sunt reuersi, sed si reverterint: Promittit Papa si Græci institutū in melius mutaverint, se laturum eorum mores, quantum possit, in iis quæ periculum nullum generant animarum, aut Ecclesiasticæ probitati derogant: Nam Latinos Græci semper abhominari consuevere, ut illic sequitur, & isti quarto seu capiti seu decreto titulus præfigitur, De Superbiâ Græcorum contrâ Latinos: Quæ si à me prolata literato cuiquam minus arriserint, ostendat ex Actis Concilii illius, vel unum quemlibet nationis Græcæ os aperuisse, in eâ synodo, & hircum solus auferat.

At duo postrema Concilia uberiores fructum proferentia, sed immaturum & infustum longe alia ratio produxit: In superioribus Pontifices Maximi oblatis occasionibus Græcos ad Concordiam invitaverunt, non tam pangendæ caritati inservientes, quam dilatandæ jurisdictioni suæ in Christianum orbem, cujus magna pars erat & Occidentali

tali suppar Orientalis Ecclesia: At in his Imperatores ipsi non potestatis augendæ ergò, sed subsidiis muniendæ quam habebant, Pontifices ultro adeunt, ambiunt, efflagitant. Et quanquam id ab aliquot retro seculis usu venisset, ut quoties tempestas aliqua à Turcis ingruens aut circumfusus barbarorum agminibus dominium Orientis quasi faret, Imperatores illico Romam advolantes Helenam suam posuissent, Fidem nempe Græcorum à Latinis interpolandam, & eâ quasi escâ postulatis inditâ, quæcunque vellent copiarum incrementa prolicerent: Nulli tamen Paparum supplices vota ad infæliciorum exitum perduxere, quam in his duobus postremis Conciliis duo principes Palæologi, Michael Palæologæ gentis primus sator, & Joannes noster ejusdem penultimus extinctor, quorum gestis succinctè enarratis animum parumper advortere, fortasse nostrum non nihil intererit.

Michael Palæologus vir astutus & vafer, haud ineptus bello, rerumque callens, quem vellet oris habitum induendi, suos sensus occulendi, alienos explorandi peritus: tum suprà modum sævus, ut cum luminibus orbaret Joannem Lascarium Theodori filium impuberem, cujus sub tutorio nomine remp. administraret, & ab Arsenio Patriarchâ sacrorum usu interdiccretur, seu magis propitiâ ab Ecclesiâ Romanâ atrocissimi delicti expiationem speraret, seu vindictam metueret à Carolo Siciliæ Rege, qui cum Gallorum infesto exercitu, suis finibus imminebat, sed ad hanc cum Romanis concordiam, studium omne flexit: Papamque impensè rogavit, favere cæptis nuperis, arrepto Imperio patrocinari, Carolique molimina, papalibus interditiis, à suo capite depellere: Verum cum absque nutu Patriarchæ ut casta nux habebatur à populo, quicquid Imperator domi in Ecclesiasticis mandaret, fingendi Patriarcham ad suum libitum ingenti Michael desiderio flagrabat: Utque ad nostram hanc synodum Josephus Secundus, qui & Florentiæ diem obiit, ita tum Josephus primus solum Patriarcha obtinebat: qui cum jurisjurandi religionem se obstrinxisset, nunquam initurum fœdera cum Latinis, aut in eorum dogmata consensurum, coactus est ab Imperatore in Monasterium recedere, dum negotia cum Italis tractarentur, sub conditione tamen resumendi dignitatem, si minus successissent: Et quoniam ea res spectabat ad ambiguum de successore substituendo, Imperator non minus anxie laborabat.

Ad ea tempora Magni Scriniarii munere fungebatur Beccus, vir literis insigniter imbutus, quibus ab excellenti memoriâ, & expeditissima linguæ volubilitate, in omnem casum serii sermonis adeo prompte utebatur, ut singularis doctrinæ speciem præberet: quanquam si
fides

fides Pachæmeri in fragmentis, philosophiæ majori peritiâ, quam Theologiæ præditus inclauit. Hunc tamen partim minis & vinculis, partim blandimentis, & cujusdam Blemmydæ Commentariis pro Romana Ecclesia, penitus immutatum, in suas partes pettraxit Imperator, & in locum Josephi abdicantis suffecit. Interea Gregorius decimus, quem à contubernio Regis Anglorum Edoardi terram Sanctam proficiscentis, in Pontificem Maximum discordia Cardinalium subvexerat, Synodum Lugduni celebrabat, ejus loci secundam, Oecumenicatum decimam quartam, sextam à primâ in Laterano, qua universam jurisdictionem Pontifices Romani immaniter attollere ceperunt. Inchoavit ea synodus sub auspiciis Gregorii, 7. Maji anno à partu virginis septuagesimo quarto supra millesimum ac ducentissimum, quo Legatos destinavit Michael Theophanem Nicææ Metropolitam, & Germanum non ita nuper Patriarcham, qui medius inter Arsenium, & Josephum primum intercedens seipsum patriarchatu exautorarat, vir Michaeli à longa familiaritate charus. Et licet ipsum Michaellem cum suis Græcis jam decima & tertia vice victis advolasse Platina affirmet & Trithemius, quod dictum à Pontificiis scriptoribus ampliandæ Latinorum gloriæ & Græcorum minuendæ debet intelligi, tamē ex illius synodi actis constat Legatos proximo mense ejusdem anni Lugdunum advectos, concordiam sanxisse, sub aliquot articulis primariis, de primatu Papæ in omnibus concedendo, nominisque recitatione in hymnodis, & ultimis appellationibus ad Romam, aut si quid aliud Monarchiæ Papali firmandæ conducere. Tandem verò finito Concilio Michael suis exosus esse cepit, ut patriæ religionis desertor & proditor. Cumque septennio supravixisset inter varias civium seditiones, quos nec benignitate lenire, nec severitate compescere poterat, intestabilis moritur, & à filio Andronico insepultus projicitur, non procul à stativis multâ humo cadaveri superingestâ tantum ne à feris dilaniaretur.

At longe major miseratio Joanni nostro debebatur, si cum olidis mercimoniis oblata reconciliationis Papæ limina frequentâre, ad infandos difficultatum vortices præcipitatus, quas quibuscunque posset modis, vel iniquissimis non amoliri, animi esset degeneris indicium, & justissimos metus averfantis. Ante Joannem fere quadringentis annis Græci Calabriâ totâ exciderant & Apuliâ, relictis tantum sacerdotibus, qui ad nostram ætatem, & Græcam linguam servarunt & mores: ut testatur Platina in vita Stephani Noni: Et in suis finibus vix aliquot provincias urbi terminas obtinebat, è quibus nunc Turcæ, nunc Saraceni aliquid

(m) quotidie

quotidie subtrahebant: At Joannis nostri sub Imperio Turcæ omnia longè latequè subjugarant, jugulumque imperii hauserant: Non dicam quam turpiter Græci Asià totà cesserint, & insulis in Ægæo mari, Mahumedarum viribus, sed magis Christianorum discordiis profligati. Singula si percererem, nec modum haberet hic labor, neque hæc diverticula aliorum vestigiis permeata, magnum lectori fructum afferrent. Sed primus Amurathes Hellepontum trajecit, anno redempti generis humani 1363, Nonagesimo ante perditam rerum caput Constantinopolin: conductis duabus mercatorum Genuensium navibus, quæ pro sexaginta millibus Turcarum, in Europam transfretandis, tot aureos nummos in naulum acceperunt. Primus Mahometes ab eo Amurathe tertius domini sedem ex Bithyniâ in Thraciam transtulit, mortuus biennio tantum ante Joannis nostri ad Imperium inaugurationem, cujus filius Amurathes secundus, in hac nostrâ historiâ aliquoties memoratus expugnatâ Peloponneso, quicquid in Europa remansit miserabilis Imperii ad Constantinopolis pomeria in ditionem subegit.

Ad hæc humanæ instabilitatis documenta compulsus noster Joannes, consilium iniit ut sperabat salutare, sædus pangendi cum Eugenio Pontifice ac Latinis, quorum ope vel integram potentiam reciperet, vel ruituram imperii molem aliquantisper sufflaminaret: Et variis negotiationibus, quas noster autor in secunda sectione, quæ extat primâ, accuratè pingit, eo rem promovit in rotâ Cardinalium, & cum Pontifice, ut si ipse cum Græcis suis in Italiam trajiceret, per Synodum Oecumenicam, & religionis, & regni rebus miserrimè accisis prospiceretur. Nihil est aut spe confidentius, aut importunius necessitate. Spondebat sibi aureos montes Imperator noster, & propriis destitutus viribus, aliena ope, labefactatam auctoritatem recuperare non dubitabat. Ita collecta suorum synodo, & convalescentis impedimentis migravit in Italiam, haud minori cum discrimine maria velificatus, alienissimo anni tempore, & per tot hostium præsidia, quam Alpes olim Hannibal tranavit: Sed sero nimis didicit, quam citra sui ipsius vota & aliorum promissa, sibi alea ceciderit. Hic solus ab itinere, & synodo fructus in totam gentem redundavit, ut controversiis quas Græci peculiare Ecclesiæ suæ fovebant, ad Romana interpretamenta formatis, Græci propriis ritibus dissimulatis Romanorum Communionem amplecterentur: Ita qui spe plenus iter adornarat, non secus ac vela flatibus intumescere, rediit inanis, & præter quarundem Definitionum sarcinam inutilem, levesque vanissimarum pollicitationum auras, nihil Constantinopolin comportavit. Et post emendicatum in Italia

bien-

biennium, inter opprobria & sannas insultantium populorum, reversus est in patriam, haud multo pacatiorem è Florentiâ, quam ejus tri-
 tavus Michael è Lugduno. Nihil sanum domi, aut tutum, aut tran-
 quillum repperit: Simultates claudesinæ & aperta odia omnium pe-
 ctora inquietabant: Et quasi Concordiam cum Latinis sancitam, in
 Italia reliquisset, pacem cum suis post reditum nunquam coluit: Ec-
 clesiam suam nunquam vidit solitis sacris condecoratam, nec cives in
 nexum caritatis pristinae coalescentes, quamvis imperium quatuorde-
 cim plus minus annis continuatum Christianis perduravit.

Grata semper & peraccepta religio dediticia & supplex: nec ulla
 vox plausibilior in Curiâ Romanâ exauditur: invitant ultrò ac pro-
 vocant ad fidei concertationes, promittunt larga beneficiorum volu-
 mina, non ut fides resarciatur, si quid à vero exorbitet, sed ut Roma-
 na provehatur ambitio, & universale dominium in ovile Christi, tot
 seculorum, hominumque commentationibus acriter expetitur: Cui
 nisi inservierit, surdis canit, quicumque genua Pontificum incerat:
 Ipse transitus Græcorum in Italiam Romanis pro victoria fuit, etiam
 ante pugnam, & citrà pæanem triumphus: Qui fortitudine nimia fre-
 tus, in hostium castris dimicat, se multis vulneribus confodiendum
 præbet, & qui in foro litigat hostili, quod suum est, non modo in alic-
 num jus, sed in adversum & æmulum tradit. Romani poterant, sine
 dissertationum synodicarum pompa, de victos à se Græcos gloriari,
 sed theatrum extruere mallebant, ut palmas reportasse terrarum orbi
 significarent: quas adepti, in posterum haud multum sollicitabantur
 quo promissa caderent, cum sat intelligerent nec victos à conditioni-
 bus impositis resilire posse, nec secundam pugnam redintegrare. Vide-
 at igitur ne de suo corio ludat, quisquis in eorum placita sponte con-
 cedit, qui religione, & metu Pontificiæ autoritatis innexas gentes
 perdomare, non minus ardentè satagunt, quam vetus Roma armis.
 Sed dum prædas avari captant, superbi negligunt: Quid vehementius
 Romani expeterent ab aliquo diversa dogmata profitente, quam ut
 naufragus fidei suæ profelytum se redderet eorum cupiditati? Ubi fe-
 cerit, nihil ipso contemptibilius deprehendet, & si quod criminis sala-
 rium expectabit, aut desertæ stationis redhostimentum, nullum inveniet
 præter odium, & seram, sed sine postliminio revertendi pœnitentiam.
 Eugenius re melius comperta maturam opem Græco in extremis la-
 boranti suppeditare posthabuit, quia sibi ad summa contendenti,
 unicuique affectanti vasti regiminis fastigium, perinde æstimavit, sive
 rivalis Ecclesia fasces submitteret potentia suæ, sive aliorum viribus
 è medio tolleretur: Et quando utrumque simul unius voti ambitus

non comprehenderet, penitus auferri securiora reddidit Romanorum consilia. At Deus cuius acre iudicium nunquam fallitur, hanc ingratitude ut ultus est, ita munere dictatorio in humanum genus Papam emunxit: Nam cum ante captam à Turcis Constantinopolim, & hæc fata ultima expirantis imperii in Oriente, totus Occidens à mari Atlantico ad Hadriam usque Pontificiis legibus subjaceret, post unius seculi vix evolutum spatium, iustâ Dei vindictâ orbis ad Occasum situs opinionibus in duo meditullia perfringitur, & quæ regiones ad Septentrionem elewantur, Germania, Britannia, Cymbria, à Romana sede descivere, ne juris dicundi prærogativam omnem in omnes gentes usurpatam, solus absque æmulo Romanus Pontifex invaderet.

Et quæ sedes alia Patriarchalis unquam à tot populorum recalci-
tratione, tantam Eclipsin traxit? quin non à fide Christianâ, sed fastigio
Papali descivisse dicendi sunt. Enimvero ultimi tres Patriarchæ ut lon-
ge ad polum Antarcticum subsidunt, ita ad circumscriptas terrarum
angustias, ut omnes tres simul, cum utravis Româ amplitudine vix
contendant, duæ tamen primariæ, ita orbem universum dividunt,
à solis ortu ad Occasum, ut Nova Roma veteri haud inferior, aut gen-
tium numero, aut Episcopatum multitudine censeatur: à sinu Jo-
nio ad mare Caspium exporrecta, & quacunque Orientem versus &
Septentrionem Evangelii tuba personuit, longe extrâ antiquos Ro-
mani imperii fines. Episcopus Constantinopolitanus habeat honoris
prærogativam post Romanum Episcopum, mandat Constantinopoli-
tani secundi Generalis Canon tertius: Cujus præpositionem post
πρωτοεπισκοπὴν non significare recte observat Balsamon: Sed in secundo
ordine consistentem æqualitatem: Et ad tertium Sardicensis sub Ho-
sio idem Balsamon affirmat: quæ de Appellationibus ad Papam Ro-
manum definita sunt à patribus, eadem ad Patriarcham Constantino-
politano pertingere, pari honore auctum: Unde & nomen Oecu-
menici sibi sæpe Patriarchæ asciverunt, ut Joannes Jejunator sub Pela-
gii secundi & Gregorii Magni temporibus, testatur ipse Gregorius
lib. 5. Ind. 14. Ep. 24. Et in ordinandis Episcopis parem cum Papâ
exercuerunt auctoritatem, eamque supremam, absolutam & *ἀνταρχειν*:
quod constat ab alio Joanne Patriarchâ, sed longe præstantiori, Ioan-
ne Chrysostomo: qui mortuo præsule Ephesino, cum studia mul-
torum hominum in suis clientibus promovendis plurimum accende-
rentur, ut rem sine cuiuspiam offensa dirimeret, diaconum suum He-
raclidem Cyprium in sedem evexit, ut narrat Socrates lib. 6. c. 10. Et
Sozomenus lib. 8. cap. 6. eundem refert Chrysostomum Episcopos
Lyciæ

Lyciæ ac Phrygiæ, non minus quam tredecim simul abdicasse, quos ab Antonino Ephesi antistite subrogatos cum patriarchalis jurisdictionis injuria intellexerat. Et sic credimus eidem Socrati, lib. 7. c. 4. Proclus qui aliquot annis post Chrysostomum sedit Patriarcha, Firmo Cæsareæ Cappadociæ defuncto, Thalassium ab Imperatore designatum, in civitatum præfecturam Illyricarum, hominem laicum ut patet credere, Archiepiscopum Cæsareæ constituit. Sic olim viguere Constantinopolis Patriarchæ, & quod ad extrema usque Ecclesiæ tempora, iisdem amplissimis prærogativis non perfruerentur, Romani Pontifices impedimento fuere vel exiguo vel nullo, nec enim juste poterant obistere. Sed truculenti successores Constantini Magni, Imperatores Græciæ hunc florenti atterere juris Patriarchici per omnes occasiones seu oblatas, seu arreptas perpetuò conati sunt: & nemo omnium nostro Ioanne Palæologo immanior, qui ut postremus omnium, ita longe acerrimus suam potentiam extendere, Patriarchalem accidere ac labefactare invigilavit: Quod noster autor graviter deplorans exemplo monstrat Moldoblachienſis Metropolitæ ad priora quæ extant hujus libri capitula: quem usurpatâ Patriarchæ jurisdictione, Imperator à seipſo promoverat, remiseratque ad Patriarcham, ut in Metropolitico culmen Moldoblachia debitis infulis, & diplomate instrueretur. Atque ita Patriarcham jure suo, ac privilegio spoliatum exacerbârat Imperator, tum forte peregrè profectus, ut Moldoblachium subsistere ad Athyram fluvium, regionis suburbicariæ terminum ultimum mandaret Patriarcha, nec ullâ Sequestrorum intercessione propius urbem accedere pateretur. Fuit is Patriarcha Euthymius secundus, Josephi secundi decessor, illius qui Florentiæ expiravit. Et si forte prima hujus historiæ sectio, quæ tota nunc deest, in maximum præstantissimi autoris damnum ac literarum, integra haberetur, ab hujus nostræ præfatiunculæ Argumento ac sensu, non multum abluderet.

Quò te cum jam manu duxerim, Christiane Lector, ad ipsum vestibulum historiæ nostræ, opus est ut Orationis vela contraham, & à præfationis fastidio, ad autoris viridaria transmittam. Id unum restat, ut quâ bonâ fortunâ Manuscriptus Codex ad meas manus pervenerit, verbo expediam. Nobilissimus atque Eruditissimus Claudius Serravius in Amplissima Curia Parlamenti Parisiensis Senator, eum transcripsit, è locupletissimo Thesauro Manuscriptorum Codicum Christianissimi Regis Galliarum, tradiditque Clarissimo Domino Isaaco Vossio, Doctissimi Gerardi Joannis Vossii Doctissimo filio, reservandum inter *αμύλια*, & opportunitate qualicunque oblata publicandum:

PRÆFATIO AD LECTOREM.

Quod cum rescivisset Illustrissimus Dominus, supremus Angliæ Cancellarius Dominus Eduardus Hyde, eques auratus, literarum omnium antiquarum peritissimus; & omnium Literatorum Indulgentissimus Mæcenas, mihiq; summis nominibus, & sempiterno obsequio nuncupandus, impetratâ mihi absentiae veniâ in aliquot menses, à Concionandi vicibus, quibus tenebar ad Regis mei Serenissimam Majestatem obstrictus, me Bruxellis misit in Hollandiam, exploratum, si Manuscripti editionem diligentiae meæ vellet concedere Clarissimus Vossius, quo cum in his meis ab Angliâ erroribus aliqua supra notitiam familiaritas intercesserat: Annuit humanissimus vir pro suo candore, & studio veritatis singulari: atque ita tandem in lucem prodit, licet cunctante Typographo, & necessitate temporum premente, menses mihi concessos aliquantulum *περὶ ἡμετέρας*: Quæ dixi, de se, & Codice, testatur Sarravius his verbis manu propriâ, ad calcem libri adjectis: *Describebam mense Augusto, 1642. Claudius Sarravius: αὐτὸς γὰρ ἐστὶν ἡ μορφή, quam vocant in quarto compactum, Anno 1604, uti præ se fert, in operculo adverso, inferiori: In superiori est nota numeri quinararii, ita 5, cum Regis stemmatis Henrici IV.*

Si meus labor, aut prodesse tibi possit, aut placere, Christiane Lector, habeo præmiû: sin si displiceat, meministi quid Strabo de marmorea Imagine Sardanapali Litteris mandaverit? *τ' ἄλλα, τέτρεσσι δὲ ἄξια ἔδοτο προσημαίνει*. Stabat ea statua crecta prioribus digitis dextræ manus ad crepitandum compositis: tacite spectantibus lubinnuens, Mundana omnia vix unius crepitus esse æstimanda: Bilem tuam, fannamque, & scomma, oculum obliquum, aduncum nasum, *hujus non facio*, ut Terentius, Strabonis sensum Latinis verbis reddit in Adelphis: Nihil tibi debeo, qui nec meæ fortunæ multum, minus humani generis benignitati. *Nam quisquis debet solvere Sexte potest.*

ROB. CREYGHTE.

In Præfatione ad Regem hæc Errata occurrunt.

p. ** 1. lin. 4. lege quam pro quum: ejusdem pag. l. 15. lege cumulatib; pro cumplavit: ejusdem pag. l. 28. lege dimicare non dimicaris p. ** 2. l. 19. pro prætentâ. leg. prætextâ. p. **** 1. l. 30. lege proturbatam ejusdem pag. versu l. 5. lege fraudari pro fraudare: p. **** 2. versu l. 1. pro Huic lege Hinc

Ad Lectorem, hæc

pag. b. r. l. 27 pro locupletaris, leg. locupletares. eadem pag. versu l. 22 leg. fruatur is suo sensu. & l. 38. pro astarconem, leg. asturconem p. c. 2. l. 3. pro sensum leg. sensum, & l. 33. pro præsentâ, leg. forensi eadem versu l. 2. pro amittantur, leg. amittuntur. pag. c. i. versu l. 8. pro anti- lege antiqua. p. c. 2. versu l. ultima pro Mungo leg. Mango: p. g. l. i. delenda est vox qui superflua. p. i. l. 35. leg. pro præscribere; pro scribere.

HISTO-

HISTORIA CONCILII FLORENTINI. SECTIO II.

Λείπει.....

....Ἐρχόμενος ἀφῆκε τὴν Μητροπλίτην προσμεῖναι εἰς τὴν Ἀθήραν, μέχρις ἂν ἐλθὼν αὐτὸς ἐξοικονομήσῃ, καὶ καταπέσῃ τὸν Πατριάρχην δέξασθαι τὸ γεγονός, καὶ ἐν τῇ πόλει εἰσαῖναι τὸν ὡς Μητροπλίτην. ἐλθὼν πάλιν ὁ μεσάζων εἰς τὸν Πατριάρχην, καὶ πολλὰς λόγους περὶ τῆς ἐκείνου, καὶ πᾶσαν τὴν παρ' αὐτοῦ πείθει δύνανται κινήσας, ἔδωκεν ἡδυνήθη, καὶ ἀπολύσας τὸν εἰς τὴν πόλιν ἔκ Πόλεων κερδήσαι εἰσελάσιν.

τμήμα β. κεφ. β'.

ΜΕΤΕΦΩΤΟΜΕΝΟΝ ΔΥΟ ΗΜΕΡΩΝ, ὡς γινέται πάλιν ὁ μεσάζων εἰς τὸν Πατριάρχην, εὖρε ὅτι καὶ τὴν Μηδείαν ἐκείνη, καθὼς τὸν προκατασκεύασε, καὶ πάλιν λόγους πολλὰς κινεῖ ὁ μεσάζων ἔχων καὶ τὴν Μηδείαν, ὅτι μέρους σιωπηροῦντα, πρὸς τὸ δεχθῆναι ὡς Μαλδοβλαχίας τὴν δηλωθῆναι, ἢ ἀπολύσας ἐλθεῖν, καὶ εὖρεσκε... ἄλλοις ἂν ὁ βασιλεὺς ἐπαγεθῶν ὁρῶν ὅτι ἂν ἐθέλῃ περὶ αὐτῶν: ὡς ὅτι πείθειν ὅτι χειρῶν πρὸς ἡνῶν, οἱ γὰρ λόγοι ἔσονται πατριάρχῃ, μετ' ὅτις μὲν λογικῆς, καὶ τὸ δίκαιον ἔχοντες φρεσὶν εἰδείκνυνται τὰ παρ' αὐτῶν προσφερόμενα: ἀναγκαῖον ὅτι Μηδείαν καθικέδων ἔπειτα τῷ Πατριάρχῃ, ὅτι πολλοὶ καὶ ἐξ ἄλλων γένων, καὶ αἰρέσεων εἰσέρχονται ἐν ταύτῃ τῇ πόλει, καὶ Ἀρμένιοι γὰρ καὶ Ἀραβικοὶ εἰσέρχονται καθ' ἑκάστην μὴ κωλύμενοι ὡς τὴν πόλιν: κατὰ γὰρ τὸν... εἰσελάσιν καὶ αὐτὸς, καὶ μὴ κωλυθῆτω... Ἀφῆκε τὸν Φιλικὸν ἔχων, πρὸς τὴν Μηδείαν, καὶ πρὸς... ὅτι μέρους ἀνελίπων, πρὸς τὴν πόλιν ἀξίωσιν καὶ δέξονται αὐτὸς σιωπῆσαι, ἔδοξε ἐκδῆναι: καὶ ὅπως ἐστὶν ὁ μεσάζων, καὶ ἔφερε τὴν Μη-

Deest principium.....

...discedens permisit Metropolitam ad Athyrā subsistere, dum ille rem aggressus pro modulo administraret: & Patriarchæ persuaderet, factum æquius interpretari, & Metropolitam cum honore in Civitatem introducere: Propterea Sequester ad Patriarcham profectus, cum apud eum multis verbis, & omni qua pollebat eloquentia contendisset, ne in tantum quidem profecit, ut vel ad Polienæ Urbis Pomœria in procinctu, Metropolitam accedere Patriarcha pateretur.

SECT. II. CAP. II.

POST BIDUUM VERÒ SEQUESTER SECUNDÂ VICE tentat Patriarcham: quo cum deprehendit Mediæ præsulē, quemadmodum antea præstruxerat: unde audentior factus, cum probè sciret, Mediensem, Moldoblachienſis partibus favere, variis sermonibus postulavit à Patriarcha, ut Metropolita Moldoblachiz designatus, saltem ad ejus alloquium admitteretur: aut ipse Patriarcha secum statueret, quid factu opus esset, dum Imperator absens reverteretur, & palam exponeret, quid ipse vellet: ut verò persuasionibus nihil præstiteret, & prudentissimi Patriarchæ rationes, tanto cum pondere, æquitate ac justitia libratæ, quicquid illi in contrarium proferebant, ut inane ac cassum facillime retulerunt; Mediensis ad preces coactus confugere, jubet Patriarcham in memoriam revocare: Ex diversis gentibus quamplurimos, etiam hæresibus infectos & alienos à Christiana fide, hanc Civitatem frequentare: Huc Armenios, huc Saracenos, quotidie confluere à nemine præpeditos: quare æquum videri ut Metropolita commercio saltem, & mutuâ hominum conversatione nequaquam prohiberetur: præsertim cum affectu summo, & intimo amicitiz jure Mediensem colat, & patriarchale fastigium debitâ reverentiâ semper suspiciat: Patriarcha licet his adversus quodammodo abnueret, tamen ad intercessionem & vota

A

Medien-

τροπολίτῳ : ὅς κ' ἐλθὼν ἐκάθητο ἐν τῇ ὁ
μεγάλῃ βασιλείᾳ, ἀπρόιτος τοῦ πεινῶντος
τὸν βασιλέα : Ὁ δὲ Πατριάρχης δεινό-
τατον ἡγήσασθαι τὸ τοῦ βασιλέως ἐφε-
ρὸν γεγονός, καὶ παντὶ τῷ ὄχλῳ ὡς ἀπο-
κρίσας, ἢ διορθῶσαι τὴν ἐκκλησίαν, ἐπα-
νελθόντι τῷ βασιλεῶς, ὥστε μὴ κατὰ-
χεῖν ταύτῃ παρ' αὐτοῦ, ἢ καθίσαι ἐν
τῷ ἰδίῳ κελίῳ, δέξασθαι καὶ ἑαυτὸν, καὶ
τὴν ἐκκλησίαν, μὴ μὲντοι παραίτησιν
ποιήσας ταύτης : Ταῦτ' ἔν ἐννοήσας ὁ
βασιλεὺς, καὶ λαβὼν τὸν Πατριάρχην τῷ
θανάτῳ παρακαλεσάμενος, τὴν περὶ τῶν
αὐτοῦ προνομίων ἀποδόντι ἐθε-
το : καὶ τὰ περὶ τῆς ἐκκλησίας πρὸς τὰς ἀρχι-
ερεῖς διωρίσας : Εἰπὼν δὲ αὐτῷ τῶν
δεξιερῶν, Ὁρῶσιν γενέσθαι πρότερον Πα-
τριάρχῃ, εἴτα γένοιτο καὶ ἀπὸ ὁρί-
σας : Ἐπεὶ δὲ δίκαιον εἶναι ἀνεὺ Πατριάρχου, ἀπο-
φαίνεσθαι ἡμᾶς περὶ τῶν ποιήτων : Ὁ βα-
σιλεὺς ὤρετο : Κρεῖττον ἐστὶ πρότερον γενέσθαι
ὅσα φανῶσι δίκαια, ἵνα καὶ ἡ βασιλεία καὶ ἡ
ἐκκλησία, ἔχωσι γνώμα τὰ ἴδια δίκαια
μετ' εἰρήνης : καὶ ὁ ἡγουμένως Πατρι-
άρχης γνώσας εὐθύς τίνα εἰσὶν αὐτοῦ ἴδια
καὶ τίνα τὰ τῷ βασιλεῶς : Ἐστὶ καὶ τῷ
τὸ κάλλιον, καὶ εἰς τὸν Πατριάρχην : εἰ
γὰρ μετὰ ταῦτα γινώσκῃ εἰς ὕφεσιν αὐ-
τοῦ, ἴσως . . . βήσεται τὸ ὅτι τῶν ἡ-
μερῶν αὐτοῦ γενέσθαι τι, μὴ πρὸς τὴν . .
περὶ αὐτοῦ : προσέταξεν ἔν συν-
αχθῆναι ἐν τῷ ναοῦ τῶν ἁγίων Ἀποστό-
λων, καὶ σκέψασθαι περὶ τῶν ποιήτων, καὶ
κυρῶσαι τὰ ζητηθέντα, ἐπεὶ καὶ πρότερον ἐ-
δόθησαν, ἔφη, ὑπὸ τῶν τότε δεξιερῶν,
κρεττόνων ὄντων πολλῶν, ὡς καὶ ὑμεῖς, οἶδα,
ὁμολογήσετε τὸ τοῦ, καὶ ὡς ἂν Ἀγιωπάτης
καὶ σοφὸς Πατριάρχης ἐστέρχθησαν.

τμήμ. β. κεφ. γ.

Ἐτάχθη πάλιν ἡμέρα, καθ' ἣν εἰς τὰς
ἁγίας Ἀποστόλους συνήχθησαν : ἐπέλεσαν
ἢ καὶ ὡς τῷ βασιλεῶς, ὅτι μεσάζων ὁ
Γαβριὴλ Δημήτριος ὁ Χρυσολωρᾶς, καὶ
κύριος Δημήτριος ὁ ἀγγελοῦ φιλομα-
της : Πρὸς ἔν Ἀλάσκειψιν καθεσθέντων
ὁμῶς, εἶπον τίνες τῶν δεξιερῶν ὅτι κα-
λὸν ἐστὶ περὶ τῆς ἀποκρίσεως τῶν ζη-
τημάτων, εἰδέναι ἡμᾶς, εἰ ἔλαβον ἀδειαν
πρὸς σύνοδον, συναθροίσας ἀνεὺ τῶν πρῶ-
των

Mediensis, silentio videbatur nonnihil inflecti :
sic ut Sequester Metropolitam accerferet : qui
adveniens in Magni Basilii Monasterio confedit :
& solus, sine arbitris, sine hominum admissione
aut contubernio, Imperatoris reditum expecta-
vit : At Patriarcha prænitudine ductus ægerri-
mè tulit, facinus indignum exclamans : Et in
posterum se animo obfirmavit : aut Marte pro-
prio Ecclesiam auctoritati pristinae restitutum,
quandocumq; Imperator redisset, sic ut istius-
modi negotia non penderent ab Imperatoris ar-
bitrio; aut inclusus cellâ, seipsum & Ecclesiam,
æterno damnare otio, ne quotidie pro Ecclesiæ
jure ac privilegio deprecari cogeretur : Quod
Imperator præsentiens, quasi arreptâ occasione,
cum Patriarcha ille subitâ morte extinctus de-
cessisset, suis privilegiis promovendis strenuè
incubuit : Ac imprimis ea quæ diximus, Episco-
pis præstanda injunxit : Verùm cum illi Impera-
torem exorarent, ut Patriarcham prius in Ec-
clesiæ caput everberet, & postea mandaret quæ-
cunque vellet : Nefarium enim, de his summis si-
ne Patriarcha pronuntiare : Imperator ea primo
in loco fieri præcepit, quæ utrisque æqui juris
esse videantur : Ut Imperium simul & Ecclesia
sua seorsim jura teneant in tranquillitatis sinu
definita : Et futurus Patriarcha, quisquis tan-
dem ille fiet, quæ sua, quæ Imperatoris jura
distincte recognoscat : Id enim multo præcla-
rius Patriarchæ futurum : Nam si posthac quid
contigerit, ad imminutionem auctoritatis Pa-
triarchalis, visum erit in ipsius temporibus ac-
cidisse, quod ut novum ac inauditum priora se-
cula ignorarunt : Quocirca jussit in S. S. Tem-
plum Apostolorum eos convenire, ut de his de-
liberent, eaque sanciant quæ sita, quæ præfules
in suis seculis summi proposuere, viri vobis
multò insigniores, inquit, & vos ipsi sat scio fa-
tebimini, & quæ piissimus olim ac prudentissi-
mus Patriarcha confirmavit.

SECT. II. CAP. III.

Præstituto die cum in æde Apostolorum con-
venissent, missi sunt ab Imperatore unus ex
Sequestris Gudelæ Dominus Demetrius Chry-
soloras, & alter ejusdem prænominis Dominus
Demetrius Angelus Philommatæ : Quibus ad
Concilium unâ assidentibus, nonnulli ex Epi-
scopis occæperunt dicere : Operæ pretium esse
priusquam ulterius consultamus, scire, an le-
gitimè in Senatum congregamur, sine nostro
Magistratu summo? & an jure liceat, ambigua
Synodalia pertractare? His magnates illi re-
sponderunt, etiam & aliquot Episcopi : Impe-
ratorem

τῶν ἡμῶν, καὶ συνόδικα διεξάγειν ζητήματα· Ἀπελογήσαντο ἔν τε πρὸς τὸ, οἱ ἄρχοντες, καὶ πῖνες τῶν δεξιέων, ὅτι ἀδειαν ἔχει ὁ βασιλεὺς, συνάγειν σύνοδον καὶ συνίστην ταύτῃ ὅτι καὶ βέλτεται, καὶ εἶδεν καινὸν εἰς ἑορσμῶν θείῃ βασιλικῇ, σκεψόμενοι συνήχθητε νῦν· Μὴ γὰρ ἐμποδίσῃ ὑμᾶς λογισμὸς τις, ἀλλὰ σκέψασθε περὶ τῶν προκειμένων· Κινηθέντων ἔν τῶν ζητημάτων καὶ λόγων πολλῶν ἔπ' αὐτοῖς λαληθέντων, ὡς τῶν δεχόντων ὑπὲρ τῆ βασιλείας ἀγωνιζομένων, πινῶν δὲ καὶ τῶν δεξιέων, ὑπὲρ τῆς ἐκκλησίας ἀντιστεμένων, ὅμως ὁμοφώνησαν πάντες καὶ συνέθεντο εἰρᾶν ὡς προτόμια τὰ ζητηθέντα· καὶ τούτων ἀνενεχθέντων προσέταξεν ὁ βασιλεὺς τῷ μεγάλῳ χαρτοφύλακι ἵνα δι' ὀπισθεσίας καὶ ὀπισμελείας ἐκείνῃ, γραφῶσι ταῦτα, καὶ ὑπογραφῶσι περὶ τῶν δεξιέων· μὴ γὰρ τὸ ἡμέτερον ταῦτα, ἀπέλυσαι πρὸς ταγμα, πρὸς τὸ ψηφισαὶ Πατριάρχην.

τμήμ. β. κεφ. δ.

Ἐγὼ δὲ πάντα τὰ τῆ θαυμαστῆ βασιλείας θαυμάζων, καὶ εἶδεν ἱκανὸν ἑμαυτὸν κλέων, πρὸς τὰς ἐπαίνας ἐκείνῃ, ἐν τῷ καὶ μόνον ἐπαινεῖν ἔκ ἐχῳ· ἀνάξιον γὰρ τῆ δόξης, καὶ τῆς σοφίας, καὶ τῆς συνέτριμμένης ἐκείνῃ καρδίας ἡ γῆμῃ, τὸ δελεῖα ὑποβαλεῖν τῷ Ἐκκλησίᾳ Χρυσῷ· καὶ ἐξ ἐκείνῃ ἔτῳ, καὶ τὰς ἐξῆς αὐτῷ ἀφαιρέσει· τῶν δὲ Ἀρχιερίων ψηφισάντων, κατὰ τὸ ἐν τῷ τριᾷ προσώπῳ, παρόντι καὶ τῷ Μηδείας, εἰ γὰρ παρὼν ἐν τοῖς προγεγονόσι, ἐκλέγεται ὁ βασιλεὺς πρὸς Ἐφῆσον κύρον Ἰωσήφ, καὶ εἰς Πατριάρχην προβάλλεται· ὅς καὶ εἰς τὸ Πατριαρχεῖον ἀναχθεῖς καθ' αὐτῷ τῷ ἱερασίῳ ἡμέραν τῆ μεγάλης Κωνσταντίνῃ, τῷ κατὰ τῷ θ. νήμειν, τῷ θείῳ ἐπέλεσε μυσαγωγίαν, καὶ τῷ τῆς ἀγαθότητος μεγάλης Ἐκκλησίας ἱερῷ ἐνθρονίσθη συνθρόνῳ. ὁ μὲν ἔν βασιλεὺς ἐκ τῆς Πελοποννήσου ἐπανελθὼν, καὶ τὰ κατὰ τῷ Ἐκκλησίᾳ ὡς δεδήλωται ἀφαιρέμενος, καὶ τὸν ἐρημὸν Μητροπολίτην εἰς τῷ Μολδοβλαχίᾳ ἀπιδεῖν κατὰ σκοπῶσας, μὴ καὶ Πατριαρχικῶν γραμμάτων, τὰ πρὸς βασιλείας διεξῆγε βασιλικῶς.

τμήμ.

ratores sibi summam semper potestatem vendicasse, convocandi synodos, ac stabiliendi cuncta prout sibi visum: Nihil à vobis peccatum est, aut innovatum Ecclesie ritibus, si sub Imperatorio Diplomate convenistis, acturi de propositis: Nec debent ulla prava ratiocinia, in mentibus vestris suboriri, quæ vos impediunt de eisdem decernere, prout ille exspectat & vos decet: Propositis igitur in medium questionibus, ac multiplici sermone, variantibus ultro, citroque suffragiis, dum Magnates Imperatoris partes strenuè propugnabant, & Præsules aliquot, quibus carior Ecclesie libertas, in contrarium niterentur, tamen omnes tandem in hoc unanimiter descenderunt, quæ sita quæ tum ventilabantur, ut privilegia inviolanda, æternum decernere: Quæ palam nuntiata, Magno Charophylaci Imperator dedit in mandatis, ut in Acta inferantur publica, & à Præsulibus quotquot Concilio interfuere subscribantur, in perpetuam memoriam reservanda: Quibus peractis Imperator edictum publicavit de Novo Patriarchâ eligendo.

SECT. II. CAP. IV.

Ego autem, quod me attinet, hujus Augustissimi Imperatoris dotes eximias semper sum admiratus, & longe imparem me fateor ejus laudibus enarrandis: Illud tamen unicum ab omni laude remotissimum tantum non horreo fari, ut rem indignā tot virtutibus, tantâ rerum gerendarum peritiâ, pectore tam sagaci & subactō: Ecclesiam Christi fœdæ servituti mancipavit: Sic ut ipse, & omnes ab eo posteris, in temporum decursu, ejusdem Ecclesie Majestatem & gratiam perenniter delibaverint: Ad electionem verò Patriarchæ cum Præsules inter se suffragati, ut mos est, tria nomina Imperatori proposuissent, præsentem etiam Mediensem, qui antea actis in Synodo non interfuit, Imperator Ephesi Præsulem Dominum Josephum eligit, ac Patriarcham renuntiat: Qui confestim deductus in palatium Patriarchale, ipso die festo Constantini Magni, Indictione nonâ, divini cultus Officium celebravit, & in Magnâ Ecclesiâ collocatus est in throno inaugurandis Patriarchis destinato: Ita Imperator nuper Peloponneso reversus, cum hæc in Ecclesia ut diximus disposuisset, & Metropolitam prædictum Moldoblachiam remisisset, scriptis novi Patriarchæ communitum, in cæteris regni negotiis tam Ecclesiasticis quàm Civilibus Imperatorio munere Augustè perfungi visus est.

A 2

SECT.

Ὁ δὲ δηλωθεὶς Εὐδαίμων-Ιωάννης εἰς τὴν Ῥώμην ἀπελθὼν, καὶ ἐπὶ τῇ ἐνώσει, καὶ ὁμονοίᾳ τῆς δυτικῆς Ἐκκλησίας, καὶ τῇ πρὸς ἕνα πάντα ὑποταγῇ πάντων τῶν λατινικῶν γένων, καὶ αὐτὸς κατὰ τὸ εἰκὼ συνεργήσας τε καὶ ἀγωνισάμενος, καὶ ἐπὶ τῇ ἐκλογῇ καὶ ἀναγορᾷ τῶν πάντα παρὼν Μαρτίνου, εὐμερείας γε καὶ ἀναδοχῆς ἀξιώθεϊς παρ' αὐτοῦ: Ἐπιήδειον καιρὸν εὐεργάμενος τὴν τῆς ἀναγορᾷς, καὶ πρὸς τὴν ἐνώσεως τὴν δυτικῆς Ἐκκλησίας ἐξαγγέλλει, καὶ τῆς ἀνατολικῆς τε καὶ ἡμετέρας: καὶ τὴν πρὸς αὐτὴν ἐπιθυμίαν τοῦ βασιλέως ὑποδεικνύει, καὶ παλαίνεταί τ' αὐτοῖς, εὐρὺν σύνεργον πρὸς ταῦτα, καὶ τὸν τῶν λατίνων Ῥόδον Ἀνδρέαν, παρέτυχε γὰρ τότε καὶ αὐτὸς ἐν τῇ ἀναγορᾷ, καὶ λόγον παλάτιν ἐξέτινε πρὸς τὸν Πάπαν πρὸς τῆς ἐνώσεως: ὅς ἡμεδαπὸς ὢν, καὶ τῆς ἐν αὐτῇ παιδείας τε καὶ σεφίας ἐλληνικῆς διπολελαυκῶς, παροισρήσας ἀπεήλθεν εἰς λατίνους, καὶ σύμφρων ἐκείνοις γεγονώς, καὶ ἐπισκόπου τιμηθεὶς ἀξιώματι, παρὰ δὲ ἐποιεῖτο αἰεὶ, καὶ ἐτέρους ἐνδίδυθεν ἐλκύσαι, πρὸς τὴν δόξαν, ἣν αὐτὸς ἠρεῖσται: τὸ δὲ καὶ πάντας νομίσει ἀκολούθους εὐρεῖν, εἰς μεγίστην ἐαυτοῦ εὐδαιμονίαν ἀνέκρινε.

striam conferebat, ut alios posset ad eandem opinionem pertrahere, quam ipse in intimis hauserat: Immo & hanc sibi solum felicitatem reputabat fore, si omnes mortales sui sequaces aut deprehenderet aut faceret.

Διὸ καὶ τότε πολλὰ ὁμιλίαν περὶ ταῦτα πεποιηκώς συνηγέρσας καὶ τῷ Εὐδαίμονι-Ιωάννῃ: ὁ δὲ πᾶσας καὶ ἐπὶ ἀσμενῶς δέχεται ἐπὶ ταῖς, τὸν Εὐδαίμονα-Ιωάννην, καὶ τὰ πρὸς τῆς ἐνώσεως διποδέχεται, καὶ τὴν ὅλῃν αὐτοῦ πρεσβείαν ἀκέραιαν, καὶ ταύτην ἐκπληροῖ: Νύμφας τε γὰρ ἐνέδωκεν ἐνταῦθα ἐλθεῖν, ὥστε ὁ Εὐδαίμων-Ιωάννης ἐπὶ ἀγαθῶς αἰσῶτο: ὧν ἡ μὲν τῷ φιλοχρίστῳ ἡμῶν αὐτῇ καὶ βασιλεῖ κυρίως Ιωάννῃ ἐτυχεν νυμφώθεισιν, ἥ τις γε ἦν ἡ ὑψηλοτάτη Ἀυγαστε Σοφία, ἥ δὲ τῷ Πορφυρογεννῆτῳ δεσποτῇ Θεοδώρῳ: ὑπὲρ τε τῆς Ἑξαμιλίας φυλακῆς μεγίστῳ προνοίᾳ ὁ μακαριώτατος ἐποιήσατο, ἥ τις γε πιστὸν αὐτὸ ὦνεν, ὅσον καὶ ὄντα σκιά: γεράμ-

Ille vero de quo præfati sumus Eudæmon-Joannes Romam proficiscens, de Unionem ac Concordiâ, cum Occidentali Ecclesiâ, & de subjectione Universæ gentis Latinæ, sub unius Papæ dominatu fideliter tractavit: Negotiumque magnâ alacritate, & animi contentione promovit, ipse à suo genio in id propensus, ut æquum est conjicere, & occasionem nactus Legationi suæ peropportuna, Novi Papæ Encæniam, cum Martinus à Concilio electus renuntiaretur: Unde à Papâ, in ipso nascentis Domini flore perbenignè & splendidè receptus, quæ ad Pacem, Concordiamque Occidentalis Ecclesiæ conciliandam cum nostrâ Orientali viderentur commoda, liberrimè explicuit: Et Imperatoris studium omne, & propensitatem verbis quamplurimis fusissimè promisit: Quin & collegam sibi ac socium ascivit, ad res faciendas ex Latinorum nunc numero Episcopum Rhodi Andræam, quem illic compererat: Nam & is etiam forte fortuna solenni Papæ inaugurationi interfuit: Andræas confestim luculentâ & prolixâ Oratione Papam ad Unionem hanc inter Ecclesias procudendam animavit: qui cum noster esset origine, nostrâque eruditione ac literaturâ imbutus, nescio quo fatali cæstro zeli ac animositatis percitus, à nobis ad Latinos transfugit: Eorumque religionem ac mores amplectus, & ad Episcopale pedum, infulasque ab illis proventus, omnem in posterum operam ac indu-

opinionem pertrahere, quam ipse in intimis hauserat: Immo & hanc sibi solum felicitatem reputabat fore, si omnes mortales sui sequaces

Quare permultis sæpe secretis aduersionibus ad Papam, & sermonibus ubique de hac re in vulgum jactatis plurimum adjuvit Eudæmonem Andræas. Sed & ipse ob hæc Papa Eudæmonem blando semper vultu aspexit, & quicquid de Unionem promeret, vacivis auribus imbibit, præstititque; & singula ejus postulata, totamque Legationem perlibenter audit & adimplevit: Nam Nobilissimæ Virgines, quas tum Eudæmon & Legatus Principum & proxeneta, conciliabat in Italiâ, ut comitarentur, Papa fecit, & tanquam in manum Eudæmoni tradidit: quarum hæc nostro Domino, Christiani nominis amantissimo, Joanni Imperatori, nupsit, eximia, & suprema omnium foeminarum Augusta Sophia, altera Theodoro Porphyrogenito, Imperatoris fratri, ac Peloponnesi Despotæ: Sed & Hexamilii, faucibus in Peloponneso tutandis, maxi-

ζράμμα γὰρ ἐκθέμεν ὅτι ἐστὶ συγχω-
ρῆν ἁμαρτήματα, τῶν περὶ αὐτῶν πα-
ραγίνεσθαι εἰς τὸ Ἑξαμίλιον καὶ Φυλάσσειν
αὐτὸ. πρὸς ὅς ἡ συγχώρησις ἦν παρ'
ἡδὲν αὐτῶν θέμενοι, βέλτιον ἡγήσαντο
οἱ μόνοντες ῥέγγειν, καὶ ταῖς συνήθει
συζῆν ἁμαρτίαις, ἢ συγχωρῆμενοι φυ-
λάσσειν τὸ Ἑξαμίλιον. Ὅθεν αὐτοὶ μὲν
ἔρρεγγον οἶκοι, οἱ δὲ ἐκ τῆς Ἀγαρ τὸ
τεῖχος συχόντες καὶ κατὰ σπέρματα,
μυστῶν λείαν τὰ Ῥωμαϊκὰ τε, καὶ τὰ ἐκείσε
λατινικὰ ἐποίησαντο. πολλὴν ἡδὲ καὶ τὸ
τεῖχος ἐκτοτε δις καὶ τρις ἐχαλάσθη,
ἀλλ' ὅμως τὸ ἐκ τῆς Ῥωμαϊκῆς ἐκκλη-
σίας φυλακίζοντες ἔτι καὶ νῦν ἵσταται
ἐνθάδε φυλακισόμενον ἐν τοῖς βασι-
λείοις.

lum, bis terve, variis oppugnationibus in majora rudera pessundatum fuit. Utrumque ce-
lebre illud Romanæ Ecclesiæ diploma Indulgentiæ, quod tam male Hexamilium conserva-
vit, nos in Archivis reposuimus, ubi nunc cernitur, in omnia secula conservandum.

τμήμ. β. κεφ. ζ.

Τότε πῶς πρῶτως καὶ ζράμμα
πέμπει ὁ πάπας, δύο μὲν πρὸς ἁμφω
τὰς βασιλεῖς, ἕπρεν ὃ πρὸς τὸν πατριάρ-
χην, τὸ καλὸν μνηύοντα τῆς ἐνώσεως, καὶ
πρὸς αὐτῶν θέλοντα καὶ διεγείροντα τῆ-
ρας : ἅπανα διακρίνας ὁ Εὐδαιμονο-
Ιωάννης καὶ τὰς τῆς περιστάσεως αὐτῶν διπο-
κατάστασις ἐξαγγέλλας τοῖς βασιλεῦσι,
πολλὰ καὶ περὶ τῆς ἐνώσεως λόγους ἀν-
έφερεν αὐτοῖς ὡς διὰ τῶν πάπας. καὶ με-
γάλην ὀπιθυμίαν ἔλεγον ἔχειν τὸν Πάπαν
καὶ τὰς περὶ αὐτῶν πρὸς τὴν ἐνωσιν : τὰ αὐτὰ
ὃ ἀνέλεγε καὶ πρὸς τὸν πατριάρχην, καὶ
πρὸς πάντας σχεδὸν ἔλεγε, τὰς αὐτῶν πη-
σιάζοντας. καὶ παρεκίνει τὰ πρὸς τὴν ἐ-
νωσιν παραγματοποιεῖται. ἐπεὶ γὰρ ζῆνοι
παρήλθον ἐγγὺς τριάκοντα, ἐν οἷς ἔτι
ζράμμα, ἔτι πρὸς τοὺς διὰ τῶν Πάπας εἰς
πατριάρχην ἐπέλη, ἀλλ' ἔδ' ἐνέσθεν
ἐκείσε : διὰ γὰρ τῶν ἡμερῶν τῶν πάπας
Οὐρβανῶ, καὶ τῶν ἀγνώστων πατριάρχων
κύριον Νείλ, ἔδεις ἦλθεν ἐκείθεν, ἀλλ'
ἔδ' ἐνέσθεν τὸ περὶ ἐνώσεως ἐκινήθη : εἰ
γὰρ καὶ περὶ τὴν πᾶν τῆς πατριαρχείας τῆς
ἀγνώστων πατριάρχων κύριον Ματθαίον, ἐλ-
θὼν ἐκείθεν κύριον Μανθὴλ ὁ Χρυσολω-
ρᾶς διεκρίμιν αὐτῶν ζράμμα, καὶ λόγους
ἰνὰς διὰ τῶν τότε πάπας, πρὸς ὅς καὶ ὁ

πα-

maximam impendit curam Pater beatissimus :
quæ tamen securitati loci non magis profuit
quam umbra Asini ; ut est in Proverbio : Edi-
ctum enim publicavit quod scelerum expiationem
pollicebatur, quotquot Peloponnesi angus-
tias adirent cum armis, & Hexamilium à Bar-
barorum incursionibus defenderent : At illi quos
hæc Indulgentia Papalis spectabat, cum istam
criminum nundinationem semper suspectam ha-
berent, domibus suis altum dormire maluerunt,
& solitis vitiis assuescere, quam illas condona-
tiones peccatorum, tot periculis ac vitæ discrimi-
nine emercari : Ita dum singuli in utramque au-
rem stertunt, & nulli adventant in præsidium
Insulæ, Saraceni murum conscendunt & ever-
tunt : Et quicquid illic vel Græci roboris, vel La-
tini inveniunt, agunt Mysorum prædam, ut
vulgo dicitur, universum diripiunt ; quamvis
etiam postea infelix illud Muri propugnacu-

SECT. II. CAP. VII.

Tunc vero primum literas ad nos misit Pa-
pa, duas ad utrumque Regem, tertiam ad Pa-
triarcham, ac variis blandimentis eorum ani-
mos ad gloriam unionis erexit : quas dum tra-
didit Eudæmon-Joannes, & legationis obitæ
successum omnem Regibus aperuit, multa etiam
de Unionem explicuit quasi Papæ verbis & nomi-
ne : quem subinde ajeat ingenti desiderio hujus
negotii inflammari, & qui ab ejus nutu pende-
bant singulos : Eadem & Patriarchæ insinua-
vit, ac omnes ferme homines, quotquot ejus al-
loquium aut contubernium expetebant, nun-
quam destitit monere, ut quibus valeant viri-
bus ac solertiâ, id unum perficere ac promovere
contendant : Triginta jam anni præterierant plus
minus, in quibus nec mutuum literarum com-
mercium, nec legationem mandatam accepimus
à Pontifice Romano ad Patriarcham : sed neque
hinc ad illos quidpiam publice transmissum : A
diebus siquidem Urbani Papæ, & sanctissimi
Nili Patriarchæ, nemo illinc ad nos commigra-
vit, nemo hic inter nos Unionis camarinam
commovit : cuncta silentio obruta mutare.
Quamvis enim ad postrema Patriarchæ Mat-
thæi tempora, Michael Chrysoloras ab Italiâ
reversus eidem Patriarchæ, literas cum aliqui-
bus mandatis, ab illo, qui tum sedebat Papâ, de-
tulit : quibus responsum adornavit Patriarcha
scriptis, quæ unâ cum literis Papæ in sacro Ec-
clesiæ Codice inserta extant ; unde petant qui
cupiunt consulere : tamen, cum pauci intellige-
rent,

B

rent,

πατριάρχης ἀπιλογήσῃ, καὶ τῷ πάπῃ
ἔγραψεν, ἅπανα γράμματα, καὶ αἱ ἀπολο-
γίαι κεινῆαι καὶ ἐν τῷ ἱερῷ τῆς ἐκκλησίας
κώδικι, καὶ οἱ ζητήσυντες ἔχουσιν ἐκείθεν
ταῦτα εἰδέναι: Ἀλλ' ὅν ἐπεὶ οἱ πολλοὶ οὐκ
ἔγνωσαν τὰ τῆς Χρυσολωρᾶς, καὶ γὰρ ἐπλάτυν-
θησαν ταῦτα: οὐδ' ἐγίνωσκον ὅπως ἔγρα-
φον ἐν πάπῃ τοῖς πατριάρχεις. ἐν τοῖς
μεγίστοις ἐβίβητο, ὅτι νῦν τὸν τῆς νέας
Ῥώμης ἀρχιεπίσκοπον πατριάρχην Κων-
σταντινουπόλεως ὀνομάζει ὁ πάπας. καὶ ἀ-
δελφὸν καλεῖ τῆτον, καὶ ἐν τῷ ἱερῷ ἐπικ-
μαίροντο ἐφ' ἑαυτῶν τὴν πάπαν τῆς ἐνώσεως:
καί τινα καὶ Κωνσταντινουπόλεως, ἀλλὰ πα-
τριάρχην τῶν Κωνσταντινουπολίτων αὐτὴν
ἔγραψεν, ὡς περ ποῖνυν καὶ μέχρι τῆς νῦν
γράφει.

τμήμ. β. κεφ. η.

Ἀντιγράφου ποῖνυν ὁ βασιλεὺς καὶ ὁ
πατριάρχης, καὶ εὐχαριστοῦσι τῷ πάπῃ,
ὡς ἡς εἰδείξεν ἔχειν περὶ τῆς ἐνώσεως
προθυμίαν: εἶτα ὡς ἀδηλῶς ὅπως οὐκ
ἐνὶ δυνατὴν ἄλλως ταύτῃ γενέσθαι, εἰ μὴ
σύνοδος γίνηται οἰκουμενική, καὶ ἐξελέσθῃ
καλῶς πᾶσι τῆς διαφορᾶς, ἐλευθέρως,
ἀδιάστως καὶ ἀφιλονεικῶς, καὶ ἐν τῇ ἀν-
δραχθῇ ἀφ' ἀμαρτυριῶν καὶ ὡς ἀπαιτεῖται
τῶν ἀγίων τῆς ἐκκλησίας διδασκάλων,
καὶ ὁμωφωθήσονται πρὸς τὰ τοιαῦτα πάντες οἱ ἐν
τῇ συνόδῳ, καθαρῶς καὶ μὴ πάσης ἐλευ-
θερίας, στερεῶς ὡς πάντων ἀνεκδοιά-
σως, καὶ ὥς ἡ ἐνωσις ἐπακροβήσῃ:
Τὴν δὲ σύνοδον ἔγραψεν, ὡς καὶ δεῖ ἄλλα καὶ
ἡμέτεροι, εἰ μὴ ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει, ἀφ' ἧς
πολλὰ καὶ ἀξιολόγως αἰτίαι, αἱ εἰς πλά-
τῃ ἐν ἐκείνοις τοῖς γράμμασι περὶ ἔχον-
ται, ἐν τῷ ἱερῷ κώδικι σωζομένοις: καὶ ὅτι
ὁ βασιλεὺς δεῖ συνάξαι τὴν σύνοδον, κατὰ
τὸ δεχάμενον ἐβίβητο αὐτῷ καὶ προνόμιον:
ἐπεὶ δὲ καὶ οὗτοι: ἐβίβητο γὰρ τὰ ποιοῦντα
γράμματα πρὸς τὴν πάπαν μὴ τῆς Βλα-
δυντῆρος, τῆς γεγονότος ὑπερὸν μοναχῶν,
καὶ Ἰωσήφ μετωνεμαδέντος, ἐς τὴν ἐκ
τῆς Πελοποννήσου, τὴν Λαλινικὴν πεπαι-
δευμένον ἀφ' Ἀλεξίου, καὶ ἀχάλαστον εἰς
Ῥώμην ἐρχόμενον τῷ Εὐδαιμονο-Ἰωάννῃ:
αὐτὸς καὶ δεξάμενος ὁ πάπας, ἐστὶν πάλιν
ἐπεὶ τῆς προτίρας ἐχόμενα ἀνανοίας: καὶ
πάλιν ἐπεὶ ἐν τῷ ἱερῷ ἐγράφησαν, καὶ
ἐπέλεσαν πρὸς ἐκεῖνον.

styli & commatis; & nos ad illum per aliquot vices diligenter misimus reciproca.

τμήμ.

rent, quid arcani aut literarum Chrysoloras ap-
portasset, nec ejus negotiatio publicam lucem
pervagaretur, plurimi hærebant ignari, & omni-
no nesciebant, quibus compellendi formis, Papa
in scriptis ad Patriarcham uteretur: At nunc
pro magnifico duxerunt, quod in Eudæmonis
Epistolis, Novæ Romæ Archiepiscopum, Pa-
triarcham Constantinopolitanum disertis verbis
Papa nuncupet, & in simili secum sphaerâ digni-
tatis atque eminentiæ, Fratrem: Et inde conjici-
ebant Papam vehementi concitatione flagrare
pacis inter Ecclesias resarciendæ: quanquam in-
erat ambiguum, & terminus deminuens, si quis
Papæ verba perscrutatus ad trutinam revocaret:
nam non Patriarcham Constantinopolitanum
sed Constantinopolitanorum scripsit, *civium, non*
civitatis, quasi ad successorem Petri jus & cura loci
pertineret, ad Patriarcham tantum regimen popu-
larium.

SECT. II. CAP. VIII.

At Rex uterque, simul & Patriarcha rescri-
bunt Papæ, & gratias agunt de singulari pro-
pensione, & animi affectu, quem ad pacem in-
ter Ecclesias Christianas instaurandam tam pro-
lixè patefecerat: verum subinde admonent, non
aliter posse sua vota optatum exitum invenire,
nisi Synodus Oecumenica congregetur, quæ li-
bere sine violentia, candide sine ambitiosâ ri-
xandi libidine, singulos utrinque articulos, &
puncta & momenta perpendat, singula discrimi-
na controversa examinet: Et si quæ constite-
rint, antiquorum patrum, aut Sanctorum in Ec-
clesiâ doctorum testimoniis in medium prolatis
luculenter comprobata, & in quæ universâ voce
cuncti qui in Synodo assident manifestè consen-
serint, ea ut ab omnibus sancita audacter ac ani-
mose, sine tergiversatione, mora aut metu sta-
bilitantur: Hanc methodum duntaxat, hæc con-
silia Ecclesiarum reconciliatio comitabitur:
Porro Synodum illam non alibi gentium, quam
Constantinopoli convenire oportere, quam plu-
rimis iidemque evidentissimis rationibus com-
monstrarunt, quæ in illis Epistolis fusè conti-
nentur in sacro Codice adhuc reservatis. Et
quod solus Imperator Romanorum, & præter
eum nemo inter mortales auctoritatem habeat
convocandi Synodum, ex veteri ritu, consue-
tudine, ac privilegio Majestati Imperatoriæ ad-
nato: Hæc scripta obsignataque remittuntur ad
Martinum per Bladynterum quendam postea
factum Monachum mutato nomine Joseph: qui
cum ex Peloponneso oriretur, doctus Latinum
sermonem usurpare, missus est Romam, antea
Eudæmonis in superiori legatione comes: A quo
cum Papa in manum scripta recepisset, alia ad
nos confestim compingenda curavit ejusdem

SECT.

τμήμ. β. κεφ. θ.

SECT. II. CAP. IX.

Ὁ ὃς αὐτοῖς ἔγραψε εἰρήνας, καὶ ἐνταῦθα γενέσθαι τὴν σύνοδον, καὶ λεγέσθαι εἰλαί εἰς αὐτὴν, καὶ τότε πάλιν ἔγραψεν ὁ βασιλεὺς καὶ ὁ πατριάρχης τῷ πάπᾳ περὶ τῶν αὐτῶν· περὶ εἰρήνης ὃς ἐν τοῖς προτέροις καὶ ἐν τοῖς ὅποις ἡμεῖς ἡμεῖς τῶν ἄλλων καὶ τῶν ὅποις, ὅτι εἰ καὶ ὁ βασιλεὺς ἴδιον ἐστὶ τὸ συναξάσαι τὴν σύνοδον, ἀλλ' ἐπειδὴ πολλαχόθεν ἡλαττώθησαν τὰ τῆς βασιλείας εἰσοδήματα, ἥδε Ῥωμαϊκὴ ἐκκλησία, καὶ οἱ λατῖνοι κατὰ χροῖον ἡσυχίας βασιλικῆς, καὶ γενέσθαι τὴν σύνοδον, ἦσαν, ἵνα ἡ μετὰ τῶν ἐκκλησιῶν διαφορά ἐξετασθῇ μετὰ πάσης ἐλευθερίας, καθαρῶς, ἀφιλονείκως καὶ ἀδιόπτως, καὶ γίνηται ὅπερ ἂν ὁ θεὸς χορηγήσῃ· ἐν ἵστοις γὰρ διελύθη ὁ σύλλογος.

tumultu ac præjudicio discutiantur, fiat ubicumque terrarum nostrarum, Deo Opt. Max. visum fuerit, nobis pro tantâ multitudinem, & hominum conventu sustentando, idoneos sumptus subministrare. Et in his colloquium dissolverunt.

τμήμ. β. κεφ. ι.

SECT. II. CAP. X.

Ἐἰτα μετ' ἡμέρας πέντε ἦλθεν ὁ Ἀντώνιος εἰς τὸν πατριάρχην, καὶ ὤμιλῃσεν αὐτῷ κελευστικῶς καὶ πραΰτως· καὶ εἶπεν ὅπως ἦλθεν, ἵνα σκέψωνται κοινῶς, καὶ ταχθῇ ὁ καιρὸς καθ' ὃν ἂν ἔσται ἀρκετὸν εὐρεθῆναι τὰς ἐκκλησιαστικὰς ἐν τῇ συνόδῳ συνηγμένους ἐνταῦθα, καὶ δοτικαταστήσῃ συναξάσαι ἵστους, ὡς ἔχων ἐκεῖθεν ἔνδοσιν καὶ δύναμιν, τὴν ἀνήκονσαν πρὸς αὐτὸν· αὐτοὺς δὲ ἀπέλθαι καὶ ἐξοικονομήσῃ τὸν λεγόμενον εὐρεθῆναι ἐνταῦθα εἰς τὸν ταχθησόμενον καιρὸν. ἦλθεν ἔνθα οἱ καὶ τρεῖς εἰς τὸν πατριάρχην, καὶ ὤμιλῃ φιλικῶς μετ' αὐτοῦ. καὶ ἀπήτησεν ἀπολογία εἰς τὸ περὶ τῆς συνόδου. Ἐσκέψατο ἔνθα ὁ πατριάρχης μετ' ὁ βασιλεὺς, καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ὅτι κατὰ τὸ παρὲν ἔνθα δύναμει σῆσαι τὴν τῆς συνόδου καιρὸν· ὅρα δὲ καὶ ὅπως ἔχομεν μάχην μετ' Ἀμυρά, καὶ ἐσμὲν ἀποκεκλεισμένοι· ὅτι καὶ ἦλθεν ὁ Ἀντώνιος, ἐπὶ παρέκειτο τῇ πόλει ὁ Ἀμυράς· ἔχομεν ἔνθα ἀνάγκην, εἶπεν, ἀπολαύσας εἰς τὸ περὶ τῆς μάχης· ἄλλως τε καὶ ὅσους μέλλομεν συναξάσαι δεξιερῆς τε καὶ ἡμετέρους, οἱ μὲν εἰσὶν ἐκ τῆς Ἀνατολῆς, οἱ δὲ ἐκ τῆς Δύσεως· μάχης ἔνθα ἔσται, ἔπειτα διαμνησθῆναι, ἔπειτα εἰσελθεῖν αὐτοὺς ἐνὶ δυνάμει· δια ἵστων κατὰ τὸ παρὲν ἀπελθεῖ αὐτοὺς, ἐπειδὴ

Postea interjectis aliquot dieculis accessit ad Patriarcham Antonius, & privatim collocti sunt in cellâ perhumaniter & amice: Dixit Antonius se venisse, ut in communi deliberent, de die indicendo, quo par esset, venturos ad Synodum Generalem, huc prius in civitatem convenire: Et ut ipse qui à Roma potestatem ad id accepisset, una cum Patriarchâ rem totam componat, penes quem sciebat jus & arbitrium constare, & cujus ad auspiciū invitati præfules debent confluere: Se cum Legato sic tractaturum spondit, ne is ad diem præstitutum absentivus comperiat: Ita repetitis bis terve compellationibus advenit ad Patriarcham, & blandâ semper sermocinatione confabulati sunt, & quotidie responsum à Patriarcha de Synodo efflagitavit: Unde consilium cum Rege communicante Patriarchâ, Antonio subinnuerunt: præsentem rerum statum, & conditionem lubricam haud permittere certum Synodalibus comitiis diem assignari: Vides enim, inquit, ut sævis Amurathæ armis quassati, ad perpetua prælia lacessimur, & in ipsis quasi portis obsidione circumcingimur: (nam cum veniret Antonius, Amurathes infestis copiis Civitati imminabat.) Oportet ad bella propulsanda omnem diligentiam adhibere: Nam si vellemus, quod perlubenter cupimus, ad ea respicere ut Præsules, nostrique ordines sacri sedibus excitentur ad complendam Synodum: cum

ἐπεὶ δὲ καὶ βέλει ἀπελθεῖν : ὅταν δὲ γένηται εἰρήνη ἐνταῦθα, καὶ εἰδῶμεν τὸν καιρὸν ἀρμόδιον πρὸς τὸ γενέσθαι σὺν ὁδόν, τότε σελῶμεν ἡμεῖς πρὸς ἐσθιν, καὶ σταθῆσεται καὶ ὁ καιρὸς τῆς συνόδου, καὶ ἐλεύσεται καὶ ὁ Λεγάτος ἐνταῦθα μεθ' ὧν ἂν ἐθέλῃ : Ἐγραψάντων καὶ γράμματα πρὸς πᾶν τὸν πάπαν, καὶ τὸν Λεγάτον περὶ ἀποστολῆς τῆς αὐτῆς δ' ἐννοίας : ἃ λαβὼν ὁ Ἀντώνιος ἀπῆλθεν.

aut comitatu stipatus, nos inviseret: Literas inde scripserunt in hunc verborum sensum, ad Papam ejusque Legatum, amplas admodum & copiosas: quibus acceptis Antonius reditum exorsus est.

τμήμ. β. κεφ. ια.

Ὁ δὲ βασιλεὺς ὡς ἐπέπλωκε νόσημα τῆς ἡμιπληξίας, ἐπὶ παρόντι ἐνταῦθα ὁ Ἀντώνιος, καὶ ἔκειτο νοσῶν, ὅππῃ τρεῖς ἔγχετο ἐν αὐτῷ, καὶ ἐγένετο ἐγκρατὴς τῆς δεξιῆς ὁ υἱὸς αὐτοῦ ὁ βασιλεὺς κύριος Ἰωάννης ὁ Παλαιολόγος. τὰ δὲ πρῶτα ἐν στενωπῇ ἦσαν ὑπὸ τῆς μάχης, καὶ ἀναγκασθεὶς ὁ δεσπότης κύριος Δημήτριος δεξαμένης δ' ἑῷ ἑταίρῳ τῆς μάχης ἀπέδρα ἐν τῷ Γαλατῇ, μετὰ δὲ γαμβρῷ βασιλέως τῶν τούρκων: Διευκρινεῖτο ἔνθα περὶ πατρὸς καὶ τῆς μητρὸς αὐτοῦ ὑπερέψαι, καὶ ἐκ ἐθέλησεν. ἀλλ' ἐβελήθη ἀπελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τῶν Ἀλαμανῶν, καὶ ἀκρίβεις ἐν ἐνέδωκαν, καὶ ὠκινόμησαν αὐτὸν, μετὰ κύριον Ματθαίον δ' Ἀσάνην καὶ δ' ἡγεῖα καὶ τινῶν ἐπύρων δεξιόντων, καὶ ἀπῆλθε διὰ δ' Ἀσπροκάστρου εἰς Οὐγγρίαν κατὰ τὸν Σελίμπερον, νεμήσιως δ'.

quirent Imperator & Regina, succumbunt inviti: Sed ita propositum iter dispensant, consilio ac ope Matthæi Asanis, Aurizæ & aliorum Principum, ut mense Septembri Indictionis secundæ per Albam Juliam in Hungariam tuto penetraverit.

τμήμ. β. κεφ. ιβ.

Ὁ δὲ βασιλεὺς κύριος Ἰωάννης ὁρῶν τὸ ἀδιώρθωτον τῆς μάχης, καὶ δυσχεραίνων, δὲ ἔγνω καὶ αὐτὸς ἀπελθεῖν εἰς τὸν περικειρημένον βασιλεῖα τῶν Ἀλαμανῶν, ὅπως ὡς ἀκινήσει τὸν, καὶ ποιήσει βοήθειαν ἵνα ὑπὲρ τῆς πόλεως: οἰκονομηθεὶς ἐν ἐξῆλθε-χ-αὐτὸν, τὸν κατὰ δύναμιν κῆπον ὑποστῆναι, ἄλλως δ' ὅτι ἡ Ῥωμαϊκὴ Ἐκκλησία μητὴρ ἐστὶ, ἡ δὲ Ἀνατολικὴ θυγάτηρ. καὶ ὁ Φίλιππος ἡ θυγάτηρ ὡς ἀγαπᾷ

alii ex Oriente, alii ex Austro sint accersendi, ob incurfantium militum turmas, & bella omne iter obstruentia, nec à præcone denuntiationem accipere poterunt, aut ipsi huc ora vertere. Quare nunc redi ad tuos, aut quò tibi visum fuerit, & cum almâ pace restitutâ, vel tantillum respirationis gens nostra, ac desinet bellorum procellis agitari, nanciscemur opportunum tempus conflandæ Synodo, & nuntio ad vos misso, diem præfigemus, quando Legatus tuto poterit ac secure ut velit, ut cupiat, quacunque pompâ

aut comitatu stipatus, nos inviseret: Literas inde scripserunt in hunc verborum sensum, ad Papam ejusque Legatum, amplas admodum & copiosas: quibus acceptis Antonius reditum exorsus est.

SECT. II. CAP. XI.

Rex interea in gravem paralyfin incidit, seu dimidii corporis resolutionem, dum adhuc in his oris hæreret Antonius, & per totum triennium ante mortem hoc morbo vehementer afflictus decubuit: moderante curas Imperii per id tempus ejus primogenito nostro nunc domino Joanne Palæologo: quando res in maximas angustias prolapsæ, excidium ultimum minitabantur, ingruentibus assidue bellorum tempestatibus: Ita ut anno secundo illius bellici turbinis, qui Constantinopolitanum Imperium durante morbo Manuelis tantopere convulsit, Dominus Demetrius Despota, Imperatoris filius, è Perçâ regione urbis munitissimâ, una cum Genuensi Aurîâ, Regis Manuelis genero, se proripuerit trepidantem & consternatum. Cujus animum conceptis pavoribus saucium ac ægrum, licet uterque parens missis nuntiis lenirent, & crebris monitis revertere ad suos hortarentur: tamen obtemperare recusavit, sed in Germaniam, ad Imperatorem Sigismundum viam carpere instituit: Quod cum avertere ne-

SECT. II. CAP. XII.

Quin & ipse Joannes Imperator, simul ac vidit ineluctabilem Martis aleam, & adversa omnia, præsentium molestiarum pertæsus, & futura discrimina mæstis oculis circumspiciens, hoc unum sibi incumbere judicavit, ut idem iter emetiat: si quâ spe posset aut prece Germani Imperatoris animum ad caritatem accendere, aut civitati immaniter periclitanti subsidium impetrare. Itaque negotiis ut potuit rite dispositis, & convasatis impedimentis ac commeatu relicta urbe viam ingreditur. Ipse vero quantum possit oneris ac fastidii lacertis ferat: aliter cum

ἰδὼν πρὸς τὴν μητέρα· ἰσὺς γὰρ πᾶ
 αὐτὰ ἔλεγον καὶ οἱ ἀποταχθέντες Καρδη-
 νάλιοι συμπράττειν μὲν τῶν ἡμετέρων πᾶ
 πρὸς τῆς συνόδου, καὶ ἰδοὺ μετὰ ἀγαθῶ
 σκοπῶν βαλόντες τὴν ἑνώσειν πραγμα-
 τώσαντες εἰ χορηγήσῃ αὐτῶν ὁ θεὸς· ἔλεγον
 γὰρ ὅτι ἡμεῖς ἔκ ἐκ τῶν πολλῶν κέρ-
 σιν τὸ ζήτημα καταλείψοντες, ἀλλ' ἐκλε-
 ξόμεθα καλὰ καὶ ἐναρέτους τρεῖς ἐκ τῶν
 ἡμετέρων· ὡς αὐτῶς ἢ καὶ ὑμεῖς ἐκλέξεσθε
 τρεῖς· καὶ δεηθήσονται. πρῶτον δ' ἦρε
 πρῶτος ἀμφοῖν μὲν καθαρὰ καὶ συνει-
 τρημένης καρδίας. καὶ καθίσουσιν ἰδίᾳ
 τὴν ἐκ θεοῦ ζητήσιν ἐπίσκεψιν. καὶ ὅπερ
 αὖν ἀπακαλύψῃ αὐτοῖς ὁ θεός, σερχθήσεται
 ὡς πᾶν. ὁ γὰρ εἰπὼν, ὅπως εἰσὶ δύο
 ἢ τρεῖς συνηγμένοι ἐν τῷ ἐμῷ ἐνόματι,
 ἐκεῖ ἐμὶ ἐν μέσῳ αὐτῶν. καὶ ὁ δὲ τῇ
 ὄνῳ ἀνθρωπίνῳ φωνῶν, πάντα δώσῃ καὶ
 ἐκείνους εὐρεῖν, ὅπερ δόξαι δέχεται σέργας
 ὡς πᾶν. καὶ ἐπὶ τὸν σέργας τὴν ἐκείνους
 ὁπιδημίαν ἡμῶν, σκεψάμενοι οἱ ἡμέτεροι
 πρὸς βίαν εἰπὼν ὅτι ἡμεῖς ἔκ ἐχομεν ἀδελφῶν
 πρὸς τὴν ὄνῳ ζῆσιν. ἤλθομεν γὰρ πρὸς
 τὸ εἶναι πᾶν καὶ ἐν γένεσιν ἢ σύν-
 οδῶν ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει· ὅ ἢ λέγει
 νῦν ἐπὶ νέον ζήτημα, καὶ ἀναγγελλόμεν τῷ
 αὐθέντῃ ἡμῶν τῷ βασιλεῖ τῷ ἀγίῳ καὶ
 τῷ δεσπότη ἡμῶν τῷ παναγιωτάτῳ πα-
 τριάρχῃ, καὶ εἰ φανῇ καλὸν ἐκείνοις, γε-
 νήσεται· πᾶν ἴστω λέγοντες, ὅτι μεγάλως
 ἐξόδως καταναλώσῃ, εἴπερ θελήσῃ
 ὁπιδημῆσαι ἐπὶ πᾶσι· ἐρωτηθέντες ἢ πρὸς
 τῆς πρὸς τῶν ἐξόδων ἐσκέψαντο καὶ
 ἐπίησαν κατὰ τὸν, καὶ εἶπον ὅτι ἐνί χρεία
 τζαγρασίῳν τριακῶν, καὶ καπρυγῶν
 τετῶν δύο φυλακῶν τῆς πόλεως, καὶ
 ἐπὶ τῶν καπρυγῶν ἐξ ἢ πέντε τὸ ἔλαττον,
 δι' ὧν ἐλάσσονται ἐνθάδε οἱ ἡμέτεροι, καὶ
 ἐξόδως δι' ἧς ἐκονομηθήσονται ὁ πατριάρ-
 χης, μὲν τῶν δέχοντων, καὶ κληρικῶν
 αὐτῶν, καὶ οἱ δέχοντες καὶ ἑπρεῖ, ὅσως δεῖ
 παρῆναι ἐν τῇ συνόδῳ, καὶ πρὸς τὰ
 εἰς φλωρία χιλιάδας Ο' Ε, ἀνευ μέρτοις
 τῆς οἰκονομίας τῆς βασιλείας καὶ τῶν δέ-

χόντων

cum Romana Ecclesia, sit omnium mater & fi-
 lia tantum illa quæ floret in Oriente, æquum
 esse, ut filia obsequio & pietate, ad matris genua
 arrepat: Cum igitur hanc sententiam sic ex-
 promerent aliquot Cardinales, à Papa delegati
 cum nostratibus tractare circa Synodi nego-
 tium, visi sunt recta ad unionem tanquam ad
 scopum collimare, si Deus successum præberet:
 Nam & coronidis in locum hæc etiam adje-
 cerunt: Nolle se controversias suas multorum
 capitum suffragiis determinandas permittere,
 sed tres hinc viros segregabimus, inquit, omni
 virtutis encomio, ac prudentiæ famâ illustres,
 tanquam cæterorum coryphæos, & vos toti-
 dem è vestris numeris eligite, qui divinum nu-
 men rite propitiati precibus à puro corde ac
 conscientia illibata profectis, soli sedebunt seor-
 sim ab aliis, lumenque à Deo exposcent: Et
 quicquid Deus eorum mentibus per Revelatio-
 nem inspiraverit, qui solus præcordia verita-
 tem amantiū abundantia gratia perfundit, id
 unum, omnes in universum consentientibus sen-
 sibus amplectentur. Etenim qui promisit: Ubi-
 cunque duo tresve in nomine meo congrega-
 buntur, in meditullio eorum consistam; & qui
 asini os aperuit, ac stupenti bruto humanam
 eloquentiam impertivit, quid non illis suppedi-
 tabit luminis & gratiæ qui convenerunt ut e-
 ruant mysteria cultûs sui, quæ tanquam ora-
 cula fidei, & veritatis fundamenta, debeant
 ad posteros per omnia secula commendari:
 Verum cum legatis suaderent peregre ad il-
 los proficisci, & in Italiam Synodum coactam
 transferre, nostri prudenter responderunt: il-
 lum articulum in mandatis non contineri, nec
 medium proferri posse aut disceptari: se tan-
 tum venisse ut de tempore statuatur, quando
 opportunum videretur, ad tollenda Ecclesia-
 rum discidia ut Synodus Constantinopoli cele-
 bretur: novum esse ac inauditum quod de alio
 loco nunc ingerant: Sed pio Regi & sanctissimo
 Patriarchæ significabimus, inquit, id à vobis
 expeti: & si illi vobis gratificabuntur, non ab-
 nuemus: quanquam & hoc interea non dissimu-
 labimus, plurimi constabit adventus noster, &
 multos sumptus impendetis si nos huc peregri-
 nabimur: Et cum nostri denuo interrogaren-
 tur, quantos ad id proventus infumi oportere
 judicarent; experunt singula recensere, & in
 particulas discindere: Ad urbis tutelam tre-

C

suos

χόντων αὐτῶν. ἀναρτῶμεν γὰρ τὸ πρὸς τὴν βασιλείαν, εἰς τὴν ἀγάπην καὶ φιλοπρίαν τῆς Πάπας. ἔλεγον δὲ οἱ ἡμέτεροι, ὅτι ἐπιήσασθαι καὶ πεισσοποιῆσαι τὰς ἐξόδους, ἵνα γίνωνται ἐκνηρότεροι, πρὸς τὸ ἔλκεν ἡμᾶς ἐκείσε.

τμήμ. β. κεφ. ιγ.

Ὡς ἔν ἤκουσαν ταῦτα οἱ προστάλεις, καὶ τῷ πάπᾳ ἀνένεγκαν, διέκρινον τὰς ἡμετέρας ἀπολογίας, ὅτι ὑμεῖς νομίζετε ὡς ἐν αὐτῇ ἐχομεν τὴν φλωρία πείρασιν. πλὴν εἰ καὶ ἐνέρισκοντα πολλὰ, ἀλλὰ ἔν ἐξομολογῶνται καὶ εἰς πολλὰς ἀναγκαίας δαθείας. εἰ δὲ τὴν χρείαν ταύτην τῆς ἐνώσεως ὁρίζεσθαι ὁ πάπας ὅτι εἰ ἐλέγετε χιλιάδας πενήκοντα ἔμελλεν ὁρίζεσθαι ἑκατὶ. ὅτε εἰ δὲ λέγετε ὅτε ὁρίζεσθαι ἐξομολογῶντες χιλιάδας ἑκατὶν, ἵνα μὴ ἐμπροσθεν τὸ τοιαῦτον ἀγαθὸν ἔργον. πρὸς δὲ τὴν βασιλείαν ἔφη ὁ πάπας, ὅτι ἐν εἰς τὸ θέλημα ἐκείνου, ἐγὼ γὰρ ἐκ ἔχω ἀνάγκην πρὸς τὴν βασιλείαν. ἐν τῇ οἱ ἡμέτεροι τὴν πειρασίν πλείοντες καὶ τῷ πάπᾳ προσελθόντες, τὴν ὅτι τῇ ἐξελύσει ὁφειλομένην προσκύνειν καὶ προσεῖναι ἀπονεύειν. εἰπὼν ὁ πάπας πρὸς αὐτούς, ὅτι ὅτι μελετήθητε ὡς χρήσιμοι ἄνθρωποι, καὶ καλοὶ χριστιανοί, ἀλλὰ τὴν ἀγάπην τῆς θεῆς, ἀλλὰ τὰ σωτήρια τῆς χριστιανότητος ἔχετε τὴν ἐν χύλῳ τῆς ἀγάπης Πέτρου, καὶ ἀποδοῦναι καὶ εἰς τὴν γαληνίτην βασιλείαν, καὶ εἰς τὴν αἰδουμένην πατριάρχην, ἵνα ἀφαιρέσῃ πειρασίν ἐν αὐτῇ τὴν σύνοδον, εἰμὶ γὰρ γέρων καὶ δακρυῶ τὸν θάνατον. εἰ δὲ ὅτι μελετήθητε γενέσθαι τὴν σύνοδον ὅτι τῶν ἡμερῶν μῆ, γίνονται καὶ ἡ ἐνώσις καλῶς, ἐμὲ δὲ παρελθόντα, καὶ καλῶς γενέσθαι.

laudum suarum tam insigne elogium reportabunt.

τμήμ. β. κεφ. ιδ.

Ἐπανήλθον δὲ οἱ πρέσβεις, καὶ ἀνένεγκαν ταῦτα τῷ βασιλεῖ, καὶ τῷ πατριάρχῃ. ἦλθεν δὲ καὶ μετ' αὐτῶν πρέσβις ἐκείθεν ὁ Ῥόδης Ἀνδρέας, ἐν ᾧ λόγῳ ἐδήλωσε ὡς συνηγορήσαντα τῷ Εὐδαμονογιάννῃ κατὰρχῃ πρὸς τῆς ἐνώσεως. καὶ εἰπε τὰ αὐτὰ ἅπαντα καὶ οἱ ἡμέτεροι πρέσβεις εἰρήκασι,

suorum: quam intactam relinquitur, & suspensam à solo iudicio & magnificentiâ Papæ: Ita computum nostrates exhibuerunt liberalius æquo: ut omnem Latinis ambitionem auferrent, nos illuc pertrahendi, cum ab illis tantum æris in præsens, & per aliquot annos forsan, in longum hauriretur.

SECT. II. CAP. XIII.

Quæ cum audissent delegati, & Papæ nuntiassent, hæc in vicem responsi nostris reportarunt: Creditis nos hic superabundare florenis, & tanquam delphinos maris diversis inaurari: verum si multa influunt, à diurnis fontibus proventuum, multa etiam effluunt in usus necessarios: quanquam hoc Unionis negotium tam impense Papa fovet, & studet promoveri, ut si vos eidem perficiendo quinquaginta millia florenorum sufficere putassetis, ille septuaginta quinque nominasset: si vos totidem, ille centum: maximam vestrorum omnium spem, & vota avarissima, benignitatis & largitionum magnitudine superasset, quam ut opus tam immensi fructus ac emolumenti nummorum penuriâ præpeditum flaccesceret: Regem vero quod spectat, Papa dicit: Esto penes ipsum quod vult eligendi arbitrium, nec enim quidquam severius in eum statui possit, si maneat, quem ut adveniat, nulla necessitas cogit: Ita nostri peracta legationum mole, ad Papæ limina accedunt, cum debitâ veneratione, & ultimo salutandi officio valedicturi: Quibus Papa: Si viri sitis probi, inquit, & sinceri Christiani, per caritatem Dei, per viscera Christi fas sit vos affari: strenuam nobis navate operam, ut in posterum sancti Petri benedictione fruamini.

Inducite quâ potestis suadâ Serenissimum Imperatorem, & multâ reverentiâ dignissimum Patriarcham, ut huc brevi Synodum conscribant: Ego enim provectus senio naturæ legem ultimam quotidie pertimesco: Si curabitis me vivo Synodum hanc celebrari, fiet Ecclesiarum unio laudabilis: sin fato coactus locum alteri cedam, nec ego meorum votorum, nec illi

SECT. II. CAP. XIV.

His solvunt ab Italiâ nostri, & reduces cuncta exponunt Imperatori ac Patriarchæ: quos unâ comitabatur munere Legati à Papâ functus Andreas Rhodi Episcopus, cujus antea meminimus Eudæmonem-Joannem adjuvantem, cum is primò in causâ Unionis Romæ negotiari inchoaret: Et eandem cum nostris cantilenam cecinit, ac obnixè incubuit eadem principia dare

εἰρήκασι, καὶ ἰσχυρότατοι αὐτῶν ἀρχὴν
ἐγκαταστήσαι τοῖς συνοδικαῖς πράγμασιν.
ἔλεγε γὰρ δύναμιν ἔχειν ἐκείθεν πρὸς τὸ
τῶν ἀνέκδοτων ἀρχὴν καταβαλεῖν εἰς τὴν
ἐκείσε συνάθροισιν τῆς συνέδου. Τότε γὰρ
εὐρίθη καὶ ὁ βασιλεὺς προθυμότητι
πρὸς τὸ συγκροτῆσαι τὴν σύνοδον εἰς τὴν
Ἰταλίαν, καὶ ἐβόλετο εὐθύς ἀρξάσθαι τῆς
παιδαγωγικῆς συνελεύσεως. ἔπερ μαθὼν καὶ ὁ
Ἀνδρέας περὶ χαρῶς ἐξεδίχετο πρᾶξαι
τὴν ἀνενδοιάστως καὶ ὁμολογητικῶς συ-
νήσασιν γίνεσθαι τὴν πρὸς Ἰταλίαν συνάθροι-
σιν. Εἴτα ὡραζόμενον ὁ πατριάρχης εἰς
τὴν βασιλέα ἐν τῇ σεβασμῇ μονῇ τῶν
Σταδίων ἐυελκόμορον τότε καὶ βελεσά-
μοι εὐρίθησαν εἰς ἀναβελῶν τὰ περὶ τῆς
συνέδου ὑπερβήμεροι. καὶ ὁ βασιλεὺς
ἐκ εἰδ' ὅπως ἐπέχεν ἑαυτὸν διὰ τῆς
προθυμίας ἣν ἐδείκνυεν ἔχον περὶ τῶν συνά-
θροισιν τῶν ἐν τῇ συνέδῳ ἐλθουσῶν, καὶ
εἶπε τῷ Ἀνδρέᾳ, ἵνα μὴ συνάδοντα τοῖς προ-
τίτοις αὐτῷ λόγοις. ὁ δὲ ἀπήτησεν διπλο-
λίαν πρὸς τὴν πρεσβείαν ἣν διεκόμεν
διὰ τοῦ Πάπα. Καὶ ὁ βασιλεὺς ἐκ ἐβέλυσεν
δέναι αὐτῷ τὴν διπλολίαν, ἀλλ' εἰρηκεν
διπλοληθῆναι τῷ πάπᾳ διὰ πρεσβείας
ἰδίᾳ, ἔπερ δυσχερῶς ἔφερον ὁ Ἀνδρέας.
καὶ ἔλεγε περὶ αὐτοῦ, ὅτι ἐγὼ εἰμι πολί-
της, καὶ ὁ φιλότης τῆς πατρίδος ταύτης,
καὶ ἀγαπῶ τὸ καλὸν αὐτῆς. Τίνος ἔν
χάρην ἔλγῃ μοι ὁ βασιλεὺς τὴν σκοπὴν,
ἐν ἧς διαμνησθῆναι τῷ πάπᾳ, ἵνα εἰδῶ,
καὶ εἰ μὴ ἐγχαρῆ γινέσθαι, συνεργήσω καὶ
αὐτὸς, εἰ ἢ μὴ, τὰ πρὸ ἐμποδίσω, ἵνα μὴ
ζημιωθῶσι τὴν τῆς πρεσβείας ἐξοδόν.
Ἐγὼ γὰρ οἶδα, ἀκριβῶς ἔλεγε, πῶς
διέκρινται ὁ πάπας εἰς τὰ τοιαῦτα πράγμα-
τα, καὶ μέχρι τίνος συγκαταβήσεται, καὶ
ποιήσει, ἢ ἔποιήσει.

τμήμ. β. κεφ. ιε.

Ἀκούσας ὁ ταῦτα ὁ βασιλεὺς, ὥρυσεν
ὅτι ἐκ ἑαυτοῦ ἀνάγκην εἰπεῖν τῷ Ἀν-
δρέᾳ ἵνα βέλομαι μινύσσαι τῷ Πάπᾳ,
ἀλλ' ἐδὲ αὐτὸς ἔχῃ δίκαιον ἀπαίτειν με-
τὰ τοῦ ἰδίου μὴ γὰρ ἦν αὐτῷ τὸ διακρίνειν
τὴν πρεσβείαν ὡς ἀνέτιθη. Μετὰ δὲ τὸ
ἀκούσαι με ταῦτα, ἐμὸν ἐστὶ τὸ διπλολη-
θῆναι ἢ δὲ αὐτῷ, ἢ δὲ ἡμετέρῃ. καὶ μὴ
πιστῶν λόγων ἐξέπεμψε τὸν Ἀνδρέαν.
Εἶτα

dare ac fundamenta rebus ad Synodum spectan-
tibus: Etenim publice professus est, se sat am-
plā donatum potestate, negotium hic ab umbri-
lico pertractandi, quo Synodales illuc cætus
transvehantur: Imperator his primum applau-
dit animo propensissimo, Synodum generalem
in Italiam indicere & jam, jamque voluit hos
conventus congregari. Quod tantā implevit
voluptate Andræam, ut se in omne latus versa-
ret, præstaretque gnaviter, quicquid videretur
conducibile ad prosequendos in Italiam con-
ventus: At cum Imperatorem Patriarcha col-
locutus esset venerabili Studitarum in Mona-
sterio, quod se Imperator tum forte recepisset,
uterque cepit frigescere, & quæ ad Synodum
attinebant, tanquam supervacua procrastina-
re: Quin & Imperator nescio quibus modis in
melius temperamentum redire, nec tam alacer
esse in convocandis patribus, quos ad Syno-
dum generalem destinaret: Nonnulla etiam
protulit ad Andræam, quæ à prioribus haud pa-
rum discrepabant: Unde cum ab Imperatore
peteret, responsum mandatis quæ huc à Papa
apportarant: Imperator abnuvit, nec Papæ per
aliū satisfacere dixit, quam per Legatum pro-
prium: Quod ægrè tulit Andræas, secumque sic
ratiocinatus est. Quid me suspectum habeat
Imperator, devotum patriæ meæ civem, & na-
talis soli, utinam pristinam in gloriam resur-
gentis, amantissimum? Quid non mihi credit
quæ Papæ cupit transmittere? Ut singula mo-
menta perpendens, Græcorum utilitati invigi-
lem: Et si conducant fieri quæ postulant, ipse
adjuvem: sin secius, ipse avertam, quo infru-
ctuosæ legationis impensas non luant: Si qui-
dem nemo in mentem Papæ altius penetravit
ac ego, aut novit accuratius expedire, quo af-
fectu in hæc negotia propendeat, ad quæ se
inflectat, quid velit præstare, quid non ve-
lit.

SECT. II. CAP. XV.

Quæ cum Imperatori innotuissent; palam
dixit, se non obligari, ut quæ ipse mittat ad Pa-
pam mutua Andrææ pandat, nec id Andræam
ab ipso posse ullo jure expectare: Illius esse
officium Legationibus huc venire instructum:
quibus cum seipsum exoneraverit, Imperatori
incumbere, postulatis referre quæ vult Impe-
rator, sive per Papæ Andræam, sive per pro-
prium Apocrisarium, si magis allubescat: Atque
his dimisit Andræam: Cujus post discessum,
C 2 binon

Ἐἶτα ἔστλε πρέσβεις εἰς τὸν πάπαν τὸν τότε μέγαν γραῖοπιδάρχῳ κῦρον Μάρκον τὸν ἰάραρον, καὶ τὸν ἡμιώτατον ἐν ἱερομονάχοις, καὶ καθηγέμενον τῆς σεβασμίας μονῆς ἔκ παντοκράτορος, κῦρον Μακάριον τὸν μακρὸν. Ἀπῆλθον ἔν ἑπὶ μὲν γραμματῶν ἔκ βασιλείως καὶ ἔκ πατριάρχῃς. καὶ εἶπον πρὸς τῆς συνόδου καθὼς ἀνέτιθησαν, καὶ πάλιν ἐπανῆλθον διακριτικῶς καὶ ἀπὸ ἑκάστης γραμματέως. ἔπει γὰρ ἐπὶ ἵσιν οἱ πρέσβεις ἔτι ἐπέστησαν, ἡκούσαντες κατὰ μέτρον, ἔπει τὴν πείληψιν τῶν ἐκτεθέντων σαλύνειν γραμματῶν, ἢ τῶν ἐκείθεν ἐλθόντων εἰδέναι ἡδυνήθησαν. Διὸ ἔδοξε ἑχομένου πρὸς τῆς πρεσβείας αὐτῶν γράφειν. εἰ μὴ ὅτι ἐπέστησαν πρὸς τὸ λέγειν, καὶ κατασκοπεύειν τὰ πρὸς τῆς συνόδου. παρήλθε καιρὸς ἰκανὸς μὲν τὴν ἐπάνοδον τῶν δηλωθέντων πρεσβείων, καὶ ἔκ μὲν ἑκάστης ἀδελφὸς ἐπέστη ἐπὶ αὐτῶν, ἔπει μὲν τῶν ἡμετέρων πρεσβείων, ἔθ' ὑστερον.

τμήμ. β. κεφ. 15.

Ὁ δὲ βασιλεὺς ἡδεύθη καὶ αὐτοῖς εἶλαι πρέσβεις εἰς τὸν Πάπαν. ἐκλέγεται τίνων πάλιν τὸν δηλωθέντα ἰάραρον, τὸν ἡμιώτατον ἐν ἱερομονάχοις, καὶ καθηγέμενον τῆς σεβασμίας μονῆς τῶν Μαγυράνων κῦρον Μακάριον τὸν κερναῖν, καὶ τὸν ἴδιον γραμματικὸν κῦρον Δημήτριον Ἀγγελὸν τὸν κλειδαῖν. Τὰ γὰρ πρὸς τὴν τῶν πρεσβείων σχετικὴν καὶ ὑποταγῶν ὁ βασιλεὺς ὡφείλεται πρὸς τὴν διαποικίαν καὶ μητέρα αὐτῶν, ἐν τῇ παλαιανῇ συνάξει πρὸς τὸν πατριάρχῳ, τὸν Ἡρακλείαν, τὸν Μονεμβασίαν, τὸν μέγαν σακελλάριον, τὸν μέγαν σκαιοφύλακα, τὸν ἡμιώτατον ἐν μοναχοῖς κῦρον Ἰωσήφ, τὸν διδάσκαλον τῆς ἡμιώτατον ἐν ἱερομονάχοις, καὶ πρῶτον πατέρα κῦρον Μακάριον, τὸν τῶν ἀγίων ξανθοπύλων, τὰς μεσάζοντας, καὶ τὰς εἰρημώτας πρέσβεις. καὶ βεβαιεῖται μετ' αὐτῶν κατὰ τὸ εἰωθὸς τοῖς ἢ τοῖς βασιλεῦσι. καὶ ὑποταγῇ τὴν πρεσβείαν, καὶ ἀνατίσεις αὐτῶν ἡδεύθη, καὶ ὅτι τῶν ἐγράφησαν, καὶ γραμματέως ὡς ἔκ βασιλείως, καὶ ἔκ πατριάρχῃς, καὶ λαβόντες εἰς πρέσβεις, καὶ ἐπιμαρτυρίαν ἀπῆλθον.

τμήμ.

binos legavit ad Papam, Dominum Marcum Jagarin, Generalem copiarum omnium ducem, & plurimum venerabilem in sacris Monachis præfectum Monasterii Omnipotenti Deo dicati, D. Macarium Longum: Qui Epistolis ab Imperatore, & Patriarchâ fulti, ut primùm Romam appulerunt de firmandâ inter Ecclesias concordia agitare serio cæpere, prout erat imperatum: Et cum Epistolis Papæ ad utrumque denuo reversi sunt: sed quibus capitibus ista constitit legatio, quid literæ istæ comprehenderunt, quas aut misimus aut recepimus, nunquam potuimus hariolari: Quare nihil certi de illâ affirmamus, nisi quod isti duo Legati simul iverint cum mandatis, ut Latinos alloquerentur, & cum illis præstruerent exordia, ad communem Ecclesiarum pacem, & Synodum Generalem: Et quamvis multum jam temporis effluxerit ab eorum reditu, nihil dum auditum à Papa: nec cum illis ad nos quemquam direxit Legatum, nec unquam in posterum.

SECT. II. CAP. XVI.

Nihilominus Imperator tertiâ legatione percontare animum Martini decrevit: tribus ad id selectis mandatorum Ministris, prædicto Jagari. Cui duos adjunxit collegas, venerabilem in Hieromonachis Præpositum sacrosancti Monasterii Machinarum quod dicitur, Dominum Macarium Curunam, & Dominum Demetrium Angelum, sui ipsius notarium. Quibus singula præcepta tractationum formare, atque in mentem altius infigere percipiens, consultandi causâ, in matris Augustæ palatium se proripuit: quò statim convocavit Patriarcham, Antistites Heracleæ & Monembasiæ, Magnum Sacellarium, Magnum Scevo-phylacem, seu Ecclesiæ Thesaurarium: Inter Monachos dignitate primarium Dominum Doctorem Josephum: In Hieromonachis Dominum Macarium spiritua-lem à confessionibus Patrem: Dominum sancti Xanthophili: Sequestros, & cum his omnibus Legatos. Quibus cum una accumbit ad consilium Imperator ut alii Imperatores consuevere: Et cum singula momenta ac capita leganda ad arbitrium finxisset, scriptæ sunt ab Imperatore & Patriarchâ literæ, quibus in manum traditis legati ad iter se propere parant, & discedunt.

SECT.

τμήμ. β. κεφ. ιζ.

Ἡμῖν ὅτε ἐκ ἐγνωρίσθη ἅπερ τὸ δόσι-
 λισμα τῆς βαλῆς, ἅπερ ἡ δύναμις τῶν
 χαρμμάτων. τὸ μόνον ἐσοχαζόμενον
 ἐγώ, ὅτι δυσχερὲς ἰδοὺ τὸ τότε συστῆναι πῶς
 τῷ πατριάρχῃ ἐν τῇ βαλῇ. ἔβλεπον ὅτι καὶ
 τὸν πατριάρχην ἐκίστοι καὶ εἰς τὸ ἐξῆς
 δυσχεραίνοντα μὲν κατὰ τὸ δοκῆν, καὶ
 ἀναγκαζόμενον πρὸς τὸ εἰλεῖν χαρμμά-
 τα ὁμόφωνα πῶς βασιλικῶς. γράφοντα
 δὲ ἐν ὁμῶς τε καὶ ἐπὶ μόνον. Ἀλλὰ καὶ
 μὲν τῷ πατριάρχῃ ἱκανῶς καιρῶς, πρὸς τὸν
 διδάσκαλον κύρον Ἰωσήφ, κατὰ τὸ εἰωθὸς
 μοι τῷ πατριάρχῃ, καὶ λόγων κινηθέν-
 των τῶν περὶ τῆς ζητήσεως συνόδου, ἤκουσα
 αὐτὸ εἰρηκέν μοι, ὅτι ἐγὼ ἀφ' ἑπὶ
 ἤκουσα, ὅσα ἐν τῇ παλατιᾷ ἀκήρυα,
 καὶ ἐπὶ τοῖς ἐκκλησιαστικῶν βοήταις, καὶ
 τῶν χεῖρα κατὰ τὸ εἶμα θέμενον, ἐκτί-
 ῃων ἔφην, ὡς ἂν ἐν ἀγαθῇ ἐπὶ αὐτῇ
 γνησται. ἀντίσω γὰρ εἶπε πρὸς ἐκείνους
 τὸ βέλδμα καθὼς ἡδυνάμενον. ὡς δὲ
 εἶδον περὶ αὐτὸν καὶ πλειόνον, εἶπον
 πρὸς ἐμαυτὸν, ὡς ἐπεὶ ὁ Ἰωσήφ ἔπαρτα
 ἐκεῖ, ἔδωκεν τὸ βέλδμα, πει-
 σάτωσαν ὡς βέλονται.

τμήμ. β. κεφ. ιη.

Ἀλλὰ καὶ ὁ πατριάρχης ἐκίστοι λίαν
 ἡγρόμενος ἐπαχθεὶς τὸ γενέσθαι τὴν σύν-
 οδον ἐν Ἰστανί καὶ ἐξέσθαι λαλινικῇ, καὶ
 λέγων πολλάκις, ὡς εἰ ἐκεῖσε γήνηται, ἐκ
 ἔσται καλὴν τὸ συμπέρασμα τῆς συνόδου,
 καὶ δεικνύων ἑαυτὸν μηδέως βεβόητον
 ἐκεῖσε τῷ πατριάρχῃ. ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν
 καθήμενος ἐν τῷ κελίῳ αὐτοῦ, μὲν καὶ
 ἐκκλησιαστικῶν ἀρχόντων παρόντων, καὶ
 δύο ἐκ τῆς παλατίης ἀρχόντων, εἰρηκεν ὅτι
 λίαν γενέσθαι τὴν σύνοδον ἐν τῇ Ἰταλίᾳ,
 καὶ ἀπελθεῖν τὰς ἡμετέρας ἐκεῖσε, καὶ
 καρπερῶς ἐν τῇ συνόδῳ καὶ ἔχειν πῶς
 ἐξόδους καὶ τῆς οὐδὲ, καὶ τῶν σιτηρεσιῶν
 παρ' ἐκείνων. ἐν γὰρ τῷ ἀπελθεῖν ἔγω
 καὶ ἐκδέχεσθαι καὶ τὴν ἡμερησίαν τροφὴν
 ἐξ ἐκείνων, ἥδη γίνονται δούλοι καὶ μισθω-
 τοί, ἐκεῖνοι δὲ κύριοι. καίπερ δούλους τὸ
 θέλημα ἔχει αὐτὸς ἐφείλεται ποιῆν, καὶ
 πᾶς μισθωτὸς τὴν ἐργασίαν ἔχει μισθῶν
 αὐτὸν ἐργάζεσθαι. καίπερ ὁ μισθῶν ἵνα
 γὰρ

SECT. II. CAP. XVII.

Nos vero æternum latuit, istius consilii even-
 tus pariter & tenor literarum : sed si conjectare
 libeat, opinor, plerisque in Concilio assidenti-
 bus duriusculum id visum quod tum statuebant :
 Et ipse Patriarcham observavi ab illo tempore,
 & deinceps, si ulla fronti fides, turbatum ani-
 mo, si quando literas perscribere cogeretur Im-
 peratoris consonas ; scripsit tamen & jussis pa-
 ruit. Sed & memini post elapsam aliquantillum
 temporis, me convenisse illum Josephum Mo-
 nachum & Doctorem, ut assuevi, pro nostrâ in-
 vicem familiaritate : Et cum inter colloquen-
 dum sermo incideret de Synodo prædictâ, hæc
 mihi retulit : Postquam semel percepissem quid
 rei gereretur in Palatiana coram Imperatrice Au-
 gustâ (& tum terribili voce exclamavit, labia ma-
 nu premens) Eheu, inquit, satis intellexi, quam
 nihil unquam boni illinc, in nos redundaret : Et
 quo valui ingenio, eorum consultationibus ob-
 nixus sum : Verum cum adeo provectas vide-
 rem & maturatas eorum intentiones, ut meis
 conatibus eluderent, mihimet ipsi consului,
 nunquam in posterum iis affore : Et si Josephus
 (dixi mecum) non aderit, nec videbit eorum
 Senatus-Consulta, nec approbabit, faciant quæ-
 cumque velint, per me licebit.

SECT. II. CAP. XVIII.

Quin & Patriarcha ex illo tempore nostrates
 in terram sub jurisdictione Latinorum conve-
 nire in Synodum, nimis molestum ac grave
 censuit : & sæpe prædixit, Synodum illic co-
 actam nunquam decorum finem esse sortituram :
 Et quam averso ac reluctanti animo ipse inter-
 esset illac coactæ : Maximè vero semel, quando
 secretiori in conclavi cum solito suorum prin-
 cipum contubernio, simul & duorum nobilium
 Palatii, sic orsus est loqui : Rumor inter nostros
 percrebuit, concilium generale in Italiâ, brevi
 celebratum iri, nostrosque in animum indu-
 xisse illac proficisci, & longa tolerare Synodi
 fastidia : à Latinis accipere viatica in Italiam,
 & stipendia quamdiu in Italiâ commorabuntur :
 At sic inter alienigenas peregrinari, & ab eo-
 rum liberalitate alimenta quotidiana sumere,
 quid aliud est quam nos ipsis prosternere in
 mancipia, & illos nobis in dominos evehere ?
 Oportet servum domini legem amplecti, ad ejus
 nutum & arbitrium stare ; & à mercenario pen-
 sum exigere, qui illum conducit : nam cum in
 finem cum ipso paciscitur, ut obsequatur spe
 præmii delinitus, & faciat quicquid ipsi in-
 junxerit ;

ἴατε χάριν τῷ μισθῷ παρέχεσθαι, ἵνα ὁ μι-
 σθῶν πληροῖ πάν ὅπερ ὁ μισθῶν
 αὐτὸν προσέξῃ· εἰ δὲ μή γε εἰ παρέχεσθαι αὐτῷ
 τῷ μισθῷ. εἰ γὰρ ἐκεῖνοι κρατήσασιν τὸ
 σιτηρίσιον, πὶ ποιήσασιν εἰ ἡμέτεροι καὶ εἰ
 εἰ θέλήσασιν ὑπερεῖψαι τὰς ἡμετέρας δι-
 δίδων ἐξόδων τε καὶ πωλοσίμων, πὶ ἄρα
 ἔχουσιν ἅτοι ποιῆσαι; Κατὰ τὴν ἐν συμφέρει
 ἴατε τὰς ὀλίγας, τὰς ξένας, τοὺς πίνηλας
 ἀπελθεῖν εἰς τοὺς πολλὰς ἴατε πωλοσίμους τὰς
 σοφὰς, τοὺς ὑπερηφάνους, τὰς ἐν τοπίαις, καὶ
 εἰς αὐτὰς δαλωθῆναι. εἴτε καὶ πρὸ πίστεως
 καὶ εὐσεβείας συζητεῖν, καὶ διδάσκειν αὐτοὺς,
 ἢ ἐν τούτῳ καλὸν, ἢ ἐν ἐμοὶ δεκεῖ ὅτι
 εὐδολως συμφέρει ἡμῖν τούτο. δύναται ὁ
 βασιλεὺς ποιῆσαι ἐν ταῦτα πρὸς σίνεον,
 εἰ θέλῃ, καὶ ἄνδρ' ἐξόδων. ἐπεὶ οἱ ἐλδο-
 μοι ἐκ τῆς Ῥωμαϊκῆς Ἐκκλησίας ἐν-
 ταῦθα δι' ἰδίῳ ἐξόδων ἐλδοσύνται. εἰ δὲ
 καὶ ἐξόδων δεηθῇ, δύναται ἐπέκλῃ τῶν ῥ
 χιλιάδων συνάξαι ἀσπράς, καὶ εὐθὺς μὲν
 ἀκροῦν ἴατο δεξὴ ἀπὸ θανόν. ἐγὼ δὲ δείξω
 πῶς ἔσται τούτο καὶ δυνατόν καὶ ὡχρεν.
 δύναται ὁ βασιλεὺς μὲν καλῶν πρὸς βεῶν
 ἀμνηνῶσαι τοῖς ἐλδομοῖς ἐν τῇ συν-
 ὁδῷ ἐλθεῖν μὲν τῶν πωρομάτων καὶ ἐξόδων
 ὧν ἔχουσιν, ἀναγκαίων ὄντων πρὸς συνέρ-
 γειαν τοῦ θεοῦ τούτου ἔργου καὶ σκοποῦ.
 ἐλδοσύνται οὖν ὁ Ῥωσίας κύριος φώπος μὲν
 βίαι πολλοῦ, καὶ ἀσπράων ἐπέκλῃ τῶν ῥ
 χιλιάδων, καὶ λήψεται ἐξ ἐκεῖν' ὁ βασιλεὺς
 μετ' εὐχολίας ἀσπράους καὶ ἐλδοσύνται ὁ
 καθολικὸς Ἀρχιεπίσκοπος τῆς Ἰβηρίας
 καὶ ἐκεῖνος πλωσιος, καὶ λήψεται ἐξ ἐκεῖν' ὁ
 χιλιάδας, ἢ τὸ ἑλαπίον καὶ ἐλδοσύνται ὁ
 πεκίαι καὶ λήψεται ἐξ ἐκεῖν' καὶ. οἱ πα-
 τριάρχαι τῆς Ἀνατολῆς, καὶ ὡς ἀκούω
 παρεχασί χιλιάδας φλωρία τῷ σουλ-
 τάν, καὶ γίνονται πατριάρχαι. δυνατόν
 οὖν εἰς λαβεῖν ἐξ ἐκεῖνων ἀνά 6 φλω-
 ρία ἢ τοῖς ἑλαπίον ἀνά α. εἰσὶ καὶ πνὲς τῷ
 ἡμετέρων δεξιέρων πλωσίτοι, καὶ λήψεται
 ἐξ ἐκεῖνων ἀνά α, ἐκ πνῶν ἢ ἀνά χ,
 καὶ ἐξ ἄλλων ἀνά τ'. καὶ συνάξει ἐπέκλῃ
 τῶν ῥ. τὸ γοῦν γενέσθαι ἐν ταῦτα σίνεον
 ἐστὶ καὶ καλὸν καὶ τίμιον, καὶ κατὰ πολλὰ
 συμφέρον ἡμῖν. τὸ δὲ ἐν Ἰταλίᾳ ταύτῃ
 γενέσθαι, πάντῃ ἡμῖν ἀσύμφορον. ἐγὼ
 γοῦν εἰ καὶ εἰς τὰ πρὸ συναγωγῆς οὐκ
 ἤρκεισθην. οὐ γὰρ ἐνόμισα πῶς συναχθῆναι
 οὐδὲ πολλῶν τούτων ἐλάττω, εἰς γὰρ τὰ
 ἄλλα

junxerit: aliter nullam solvet mercedem: Et
 quid si cohibeant manus in continuandis sti-
 pendiiis, quo se vertant nostri? aut nolint no-
 stros redire, ne propriis quidem sumptibus ad-
 jutos, aut nostris navigandi instrumentis, quid
 illic invenient nostri quod agant? aut quomo-
 do se expedient? Quo igitur spectat hos pau-
 cos, advenas, egenos committere cum tantâ
 gente, tot viris multitudine inclytis, opulen-
 tis, sagacibus, superbis, suorum larium indige-
 nis, & hos illis in servitutem tradere? Ac tum
 de Fidei articulis & Religionis disceptare, do-
 cere aut doceri. Non est, Non erit aut pulchrum
 nobis aut honestum, aut quantum videtur omni-
 no commodum aut conducibile: Quin si Im-
 perator vellet, in gente suâ posset Synodum
 conscribere: idque sine gravioribus impen-
 sis, aut nummorum detrimento: Nam à Româ pro-
 priis adornati opibus huc convolabunt, nullum
 nobis incommodum allaturi: quod si nostrâ ope
 indigebunt, poterit Imperator noster in ipso-
 rum & suum subsidium ultrâ centum millia
 nummorum corradere: quod etsi primo auditu
 incredibile videatur, tamen dabo comprobatum
 nihil factu facilius: Poterit Imperator per ido-
 neos Legatos significare singulis ad Synodum
 venturis, accedere cum sarcinulis quam pos-
 sunt bene plenis & inferctis: quæ maxime ne-
 cessariæ requiruntur, ut tam divini operis co-
 lophonem ultimum consequamur. Tunc ad-
 ventabit illustris Dominus Photius Russiæ Me-
 tropolitanus cum ingenti facultate, secum ap-
 portans ultrâ centum millia nummorum: De
 quibus Imperator facillimè poterit, & absque
 Metropolitanâ damno graviori viginti millia,
 unam quintam partem sibi detractam edecuma-
 re. Accurret & Universalis Iberiæ Archi-E-
 piscopus, qui cum abundet opibus, ab illo Im-
 perator mutuabit triginta nummorum millia,
 aut ad minimum viginti. Veniet & Peciæ Præ-
 sul, & ab illo tantundem accipiet, viginti:
 Quin & per totum Orientem Patriarchæ, sub
 Mahumetana ditione, ut fama fert, Sultano ex-
 hibent mille florenos, ut Patriarchæ inauguren-
 tur: ab istis non videbitur durum, si Rex de-
 trahat duo millia nummorum, aut saltem ab
 unoquoque unum mille: Atque inter nostros
 etiam Episcopos, nonnulli sunt satis opulenti:
 à ditioribus sumat unum mille nummorum, ab
 aliis sexcentos nummos, ab aliis trecentos, ut
 cujusque ratio ferre possit, sine molestiâ ac
 onere. Et si hoc propositum tenebit, ab omni-
 bus colliget ultrâ centum millia nummorum, ut
 nuper occæpi dicere: Synodum itaque hic fi-
 stere, nobis erit splendidum & honorificum, ac
 multis nominibus utile; sed in Italiâ inexpli-
 cabile malum undique disconducens: Ego enim
 et si

ἀλλὰ λίαν ἠρκέσθην, ὡς ἀληθείας ἐχό-
μῃμα, καὶ ἔτι δόδοθῃσῃμα. Ἐπὶνέθη
ἡ καὶ ὁ πατριάρχης πρὸ πάντων τῶν
ἀκροατῶν ταῦτα, ὡς πιαύτῃ δόξαν
ἐχόντων πάντων σχεδὸν πρὸ τῶν πειστών, καὶ
ἡξιώσαμῃ καὶ παρεκαλέσαμῃ αὐτὸν ἵνα
ἵσταται αἰεὶ, καὶ συνέργῃ καὶ πράττῃ, ὅσοι
εἰσὶν ἀρμόδια, ὑπὲρ τῆς πιαύτης βελῆς.
καὶ ταῦτα μὲν ἐλαλήθησαν καὶ ἐγράφη-
σαν ἐν ταῦθα. Δὲ τῷ δουχέρῃ, ὃν
εἶχον πάντες πρὸ τῆς μελετώμας δόδο-
θημίας.

bant astantes, propter aversionem Italice peregrinationis in nostram perniciem excogita-
te, quæ cunctorum medullas intimas obsederat & occuparat.

τμήμ. β. κεφ. ιθ.

Οἱ δὲ δηλωθέντες πρὸς τοὺς, μέχρι τῆς Καλ-
λιπολίως φθασόντες κακῶς πληρο-
φορηθέντες, ὅτι πέθνηκεν ὁ Πάπας Μαρ-
τίνος, ὑπέσπεσαν. ἐλογίσαντο γὰρ ὡς
ἐπεὶ πέθνηκεν ὁ συμφωνῶν καὶ πράττων πρὸς
τῆς συνόδου, πρὸς τὸν ἐστὶν, καὶ αὐτὸς
ἐκείνους πρὸς γενέσθαι. Ὁ δὲ βασιλεὺς βα-
ρίως διεπίθη πρὸς τῷ γένει ὑπεροφῇ
ἔμελλε γὰρ πρὸς αὐτὸς, ἵνα χαλεπὸν ἔκ-
απῇθετε εἰς ὅπερ ἐσέλητε. ἔκδοι ἐμ-
ποδιοθῆναι ὑμᾶς Δὲ τὸ θάνατον τῆς Πάπας.
ἐκεῖ γὰρ ἅμα τῷ πεθάναι τὸν Πάπαν,
εὐθὺς ἀποκαθίστασι ἱερον. ἀπὸ τῶν ἐπὶ ἐπὶ
τὸν πρῶτον Πάπαν αὐτὸς πρὸς τὸν καὶ ὁ μετ'
ἐκείνον. Διὸ λέγω ἵνα ἀπέλθῃτε καὶ π-
λίσητε τῷ πρὸς τοὺς ὑμῶν, καὶ ἡνάγκα-
σιν αὐτὸς ἀπελθεῖν. ὁ μὲν ἐν ἡγεμονίᾳ
τῶν Μαγκάνων, ἔκπερ ἠθέλησεν ἀπελ-
θεῖν, καί τινα πολλάκις ἀξιώθεις, καὶ
ζητηθεῖς τῶν. ἀλλ' ἀπηγόρευσε πλείως
τῷ ἐκεῖσε δόδοθημίας. Ἐξελέξαντο δὲ
αὐτὸς ἐκείνους τὸν πρῶτος ἀπὸ τῶν εἰς τὸν
Μαρτίνον, ἡγεμόνον τῶν πρὸς τοὺς, καὶ
μέγαν πρωτοσύγκελλον, ἱερομόναχον, κυ-
ρον Ἰωάννη. ὅς καὶ ἐπιμαρτύρῃς μετ' αὐ-
τὸν ἐξέταλκε μὲν τοῦ Ἰάγαρι, καὶ τοῦ
Κλειδά. καὶ ἀπῆλθον πρὸς τὸν Πάπαν Εὐ-
γένιον ὅς τῷ ἐκ τῆς βασιλείας καὶ τῆς πα-
τριάρχης συνήθη πρὸς τοὺς πρὸς τοὺς
αὐτῶν, καὶ ὡς πρὸς τῶν συνοδικῶν ἐκείνους
πρὸς γενέσθαι δηλῶσαι δεξάμενοι, εὐθὺς
ἡρωτήθησαν πρὸς τὸν Πάπα, εἰ δίδωκεν ὁ
βασιλεὺς τῷ Πάτρι τῷ ἰδίῳ αὐτῆς
ἐπισκόπῳ ὡς ἐν ἡγεμονίᾳ αὐτῶν ὅτι
ἐκ

et si Synodum totam ab ovo ad malum, ut
ajunt, capere non sufficebam, qui ne cæcium
confluentium partem minimam huc congrega-
tum iri sperabam, in cæteris tamen sufficebam
ut fatidicus vaticinari veritati consentanea, &
aliquando futura. Multum laudis ab hac ora-
tione Patriarcha reportabat, quod omnes ean-
dem sententiam foverent: & supplices rogavi-
mus ut perpetuos in his terminis figat gressus,
nec se dimoveri patiatur, sed omni Minerva
contendat in medium audacter proferre, quæ
huic tam sano consilio conjuncta crederet. Hæc
ab illo tunc temporis dicta codicillis manda-

SECT. II. CAP. XIX.

At Legati quos diximus cum Callipoli ap-
pulissent, certiores facti de morte Papæ Marti-
ni, domum revertuntur: Enimvero sic concipie-
bant: si jam expiravit qui nobis consensit in
negotium, de formandâ Synodo, & Pace con-
trahendâ; rem esse suffraginatam eorumque
adventum inutilem fore ac supervacuum: At
Imperatore eorum receptui graviter succensuit,
& mentem sic explicuit: Quorsum iter propo-
situm defugistis? Mors Papæ non debuit vos
retrosum pepulisse: Papa nunquam moritur,
sed uno decedente mox alter substituitur: Et
quæ prior præstanda destinârat, succedens ea-
dem animo prosequitur. Quare resumite omis-
sum iter, absolcite Legationem: Et eos impu-
lit quò tendebant antè, iter carpere. Sed Mo-
nasterii Machinarum Præfectus defungi offi-
cio cupiebat, quamvis eum Imperator ad sus-
cepti oneris fastidium perferendum, multis
precibus fatigaret: nolebat tamen, & seipsum
protinus exautorabat: Cujus in locum suffe-
ctus est, qui primâ vice Legationem obiit ad
Martinum, Antistes Ædis Prodromi, magnus
Primicerius, Hieromonachus Dominus Joalaph:
Hic se Jagaridi & Clidæ collegam adjunxit, &
brevis post consensâ nave, ad Papam Eugenium
omnes pervenere: Ad quem cum multa officio-
sissima humanitatis & obsequii verba, Impera-
toris & Patriarchæ nominibus, dixissent, &
significassent se venisse ad maturandam Syn-
odum: ut primum fari occœperunt interrogati
sunt à Papa, num Imperator Patrum Episcopo
sedis proprio restituisset: Quibus restitutam
pernegantibus, Papa excanduit: Et quid, in-
quit, à me postulatis Synodum, si Imperator
injustè detinet Patrum? Tum Primicerius Ja-
garidem submonuit responsum parare Papæ;
ille rursus in Primicerium rejecit vicem, qui
D I sic

ἐκ ἰδῶκε ταύτων, εἶπε, πῶς ἔν ἡλθει
ζητεῖν με σύνοδον κατέχον; ὁ βασι-
λεύς τῷ Πάτρι; καὶ λέγει ὁ μέγας
πρωτοσύγκελλος τῷ Ἰάκωβ, ὡς κελεύει
ἀπολογηθῆναι, ὁ δὲ ἀνέθηκε τῷ ἀπολο-
γίαν πρὸς αὐτὸν. Εἶπεν ἔν ὁ μέγας πρω-
τοσύγκελλος, Μακαριώτατε Πάτερ,
ἡμεῖς ἡλθομεν πρὸς τὴν σὴν μακαριώ-
τητα, ἕνεκεν μερῶν ζητημάτων, ἀλ-
λὰ πρὸς ὁ καθολικὴν ζητήματα, ὁ δι-
λόν; τῷ ἐκκλησίαν. εἰ γὰρ τῇ θεοῦ
χάρις καὶ φιλανθρωπία διὰ τῆς σῆς
ἐπιμελείας καὶ οἰκονομίας, καὶ συνερ-
γίας καὶ συνδρομῆς ὁ βασιλεύς, ὁ ἀγίος,
καὶ ὁ δεσπότης μου τοῦ πατριάρχου τοῦ
ἀγίου, διορθώσῃ τὸ καθολικὸν ζήτημα,
εὐχόμενα διορθωθήσονται καὶ τὰ μερῶν τῇ
θεοῦ βοήθεια. Δια τοῦτο ὡς ἀκαλου-
μεν ἵνα τότε νῦν ἔχον ἵσταται τὸ μερὸς
ἐν σιωπῇ, ὁρίσῃς, εἰ τι ἔχει θέλημα
πρὸς τὸ καθολικόν. καὶ ὅτι πλείους ποῖν
ἐξηλθον, τότε ἀπὸ ὁ Πάπα. εἶτα πρὸς-
μῖναν ἐκέλευε, καὶ εἶπεν τῷ πρεσβύτῳ καὶ
τοὺς λόγους ὅς ἔχον καὶ πρὸς τὸν Πάπαν, καὶ πρὸς τοὺς Καρδινάλιους καὶ λαβόντες ἀπο-
λογίαν ἐπανήλθον. Ἐφασκον δὲ ἰδεῖν τὸν Πάπαν Εὐγένιον, ἀμυδρῶς πῶς, καὶ ἄλλοις τοῖς
δασύλοις, ὡς εἶπον, ἀπὸ μέρους τῶν πρὸς τὴν ἑνώσει ἀνηκόντων. Ἐφερον ὁ καὶ ἔτοι-
μα ἡμέτερα τοῦ Εὐγενίου διερχόμενα γενέσθαι ἐκείνῳ τῷ σύνοδον.

τμήμ. β. κεφ. κ.

Ὡς καὶ ἀναγνωσκομένων ἐνώπιον ὁ
πατριάρχης παρόντων καὶ τῶν δεξιέων
καὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἀρχόντων, ἡγε-
μένων καὶ πνευματικῶν, καὶ Κλειδά
ὁ φιλομμάτης, ἐπεὶ κατελάμβανον αὐ-
τὰ οἱ ἀκροώμενοι, ἔχοντά τινά δυσχερῆ,
καὶ μὴ κατὰ τὸν Μαρτίνου σκοπὸν ταῦτα
δοκῶντα, ἐπιλαμβάνοντο λέξεων πινῶν,
καὶ ἐξηγῶντο οἱ ἡμέτεροι μὴ ἀφορᾶν ταύ-
τας πρὸς σκοπὸν ἀγαθόν. τότε λέγει καὶ ὁ
Μηδείας κύριος Στέφανος, κεισθὲν γὰρ
καὶ τοῦτο ὡς ἡδυσμάς, ὅτι ὑβρίζει ἡμεῖς.
καλεῖ γὰρ ἡμεῖς Γραικούς, καὶ τοῦτο ἐστὶν
ὑβρις. πῶς ἔν ἀπελασόμεθα ἐκεῖ, ἐπεὶ
ὑβρίζει ἡμεῖς; ἐνθὺς ἔμαθε τοῦτο ὁ βασι-
λεύς. Ἐτοχε ὁ δὲ ἀναφορὰν ὁ Μη-
δείας κατ' ἐκείνας τὰς ἡμέρας, καὶ ἀπαι-
τῶν πρὸς τοὺς χρόνους δύο, ὅπως ἔχιν
εὐεργεσίαν ἀπὸ τῶν ἐν τῇ μηδεῖα βασι-
λικῶν δαφνῶν. παρεγγύησεν ἔν ἐν τοῖς βα-
σιλείοις, καὶ ἐζήτην ἀπολογίαν, διὰ κε-
λιώτα

sic respondit: Beatissime Pater: Nos huc ad
tuam Beatitudinem missi accessimus, non de
aliquibus privati juris quæstionculis sciscitatu-
ri, sed de malo in universum quod Ecclesias
disjungit: Et si per Dei gratiam, & amorem
in genus humanum, tuæque Paternitatis per
singularem providentiam, & administratio-
nem, pietissimo etiam Imperatore & domino
meo Patriarcha concurrentibus, eò felicitatis
perventum esset, ut mala generalia integra-
tem redinduerent, quam facili nisu privata re-
sarcirentur: Quare Beatitudinem tuam mul-
tum obtestamur, ut quod nunc afferimus privata
illa silentio consopita claudat; & huc animum
si quid insit benevolentiae in nos, aut pietatis in
causam, convertat & accomodet: Et sic à
Papa diverterunt: sed illic aliquamdiu commo-
rati multa Papæ & Cardinalibus proposuere:
actandem reversi hoc unicum à se observari di-
cebant; Papam Eugenium obscure, ac negli-
genter Synodi causam pertingere, & summis
quod ajunt digitis: Literas tamen ab Illo re-
portarunt ad Imperatorem & Patriarcham: in
quibus id erat comprehensum: Synodum si cu-
pimus, in Italiam transferemus.

SECT. II. CAP. XX.

Quibus coram Patriarcha perlectis, assiden-
tibus una Archiepiscopis, Ecclesiarum princi-
pibus, sacrarum ædium præfectis, Confessariis,
& Clida, Philommatæ domino: Cum nonnul-
la in scriptis contineri percepissent dictu durio-
ra, & ab humanissimâ Martini nuper defuncti
indole ac genio multum abhorrentia, cœperunt
in singulas syllabas acrius inquirere, & scrutari
dictionum formulas, quas suo modulo invide
interpretati, nec à bonæ mentis scaturigine pro-
ficisci, nec in bonum finem tendere suspicaban-
tur: Quos inter Dominus Stephanus tum Me-
diæ Episcopus: Esto hoc primum, inquit, con-
dimentum, quod prælibat Papa conciliandæ
gratiæ; nos Græcos per contumeliam vocat:
Et quid non illac tendimus ubi sic æstimamur?
Id statim perdidit Imperator: Et Episcopus
tum forte fortunâ per aliquot dies in Aukâ hæ-
serat, pro dando censu, & repetundâ pensione
biennii non solutâ, quam Imperator quotannis
Episcopo numerabat, quasi honorariam stipem,
& ex propria benignitate, pro servitiis Impera-
toris, qui agros immunes in Mediæ Episcopatu
in-

λιώτα ἔδερμοκαίτε. ὦρασι δὲ ὁ βασι-
λεὺς μὲν βάρε, ὅπῃ τοιοῦτο ὦν ζητεῖ
καὶ παρ' ἐμὲ εὐεργασίαν; ὅστις τὸ Γραικὸς
ὡς ὕδαρ ἡγεῖται. ἐγὼ οὐκ ἐνόμιζον ποι-
αύτῳ εἶδῃσιν αὐτὸν ἔχῃ, καὶ μάτῳ εὐ-
εργέειν αὐτῷ. ἔθεν καὶ γέλωτα μὲν ἡμῶν
περὶ ξένῃσιν ὁ Μηδείας, ἐαυτῷ δὲ τὴν ἐξα-
χρειαίαν αἰδῶ, καὶ ἀνόνητον μετὰ μέλῃσιν.
Ἐν δὲ τῷ ἀπέρχεσθαι τοὺς δηλωθέντας
πρέσβεις πρὸς τὸν Εὐγένιον, μαθόντες τὴν
εἰς ἐν τῇ συνόδῳ τῆς Βασιλείας, ἐσέλαν
πρέσβεις ἐνταῦθα, καὶ ἐζήτησαν γενέσθαι
τὴν κατὰ σκῆπτρον Οἰκουμενικὴν σύν-
οδον μετ' αὐτῶν.

τμήμ. β. κεφ. κα.

Ἦν γὰρ συνεκληυῖα σύνοδος ἐν τῇ Βα-
σιλείᾳ ἐπιαχρῶσιαν Ἐπισκόπων, Διάκωνων
κρηττόνων Καρδηνάλιων, ἐξάρχοντι τῶν
τῶν τοῦ Ἀρλαίνης, ὅπῃ διορθώσῃ τῶν
ἀποπῶν, τῶν ἐν τοῖς μέρεσι τῆς Ἰταλίας
παρὰ σφραγίδων, καὶ μάλιστα ὅπῃ τῇ
συσελῇ καὶ ὑποτυπώσῃ ὁ Πάπας, καὶ
τῆς κέρτης αὐτοῦ. εἰ δὲ πρέσβεις ἦσαν
ὁ πῶς ὁπιοσκῶ Σενδέης, καὶ ἔπειτα μετ'
αὐτῶν διδάσκαλος ὁ Ἀλμπέρτος. ἤλθον
τίνυν ἔπειτα μετὰ χερμαίων εἰς τὴν Βα-
σιλείαν καὶ τὸν πατριάρχην· καὶ εἰδείξαν
ἑαυτοὺς ὅτι ἐν Βασιλείᾳ σύνοδος ἔχῃ τὸ κρά-
τος καὶ τὴν ἰσχύον πλεονεξία Πάπας, καὶ
κρείττον ἢ ἐκείνη πρᾶξις αὐτῇ τῷ περὶ τὴν
ἐνώσεως. καὶ εἰ πλείους καὶ κρείττονες τῶν
ῤηγῶν τῇ συνέδῳ πρέσβεις τὴν καὶ πείθον-
ται, καὶ πρὸ πάντων ὁ βασιλεὺς τῶν Ἀλα-
μανῶν ὁ Σιγισμῦντος. καὶ κακῶς γενή-
σεται μάλλον ἢ ὑπὲρ τῆς Γραικῶν δευτε-
ρή βοήθεια. κείσεται γούτοις ὁ βασιλεὺς, καὶ
σκέπτεται σείλαι πρέσβεις πρὸς τὴν σύν-
οδον. ἐκλέγεται τίνυν τὸν μέγαν στρατο-
πεδάρχην κύριον Δημήτριον τὸν Παλαιολόγον,
τὸν ἵεσι πμωῖα πὲν ἐν ἱερομονάχοις
καὶ καθηγούμενον τῆς σεβαστίας μονῆς ὁ
ἀγίος Δημήτριος, κύριον Ἰσίδωρον τὸν μετὰ
ταῦτα Ῥωσίας γενόμενα, καὶ ἐς ὕστερον πρὸς
τὸ ὁ Καρδηνάλιος ὑψωθέντα βαρὰθρον,
καὶ ὁ Παλαιολόγος χαμβρὸν κύριον Ἰωάν-
νην τὸν δισύπαπιν. καὶ πρὸς τὴν ἐπανελθεῖν
τὰς προφημίας πρέσβεις ἀπὸ ὁ Πάπας, καὶ
πρὸ ὁ μαθεῖν τὸν Βασιλείαν πῶς εἰδείξατο
785

incolebant: Id tūm Episcopus agebat in palatio,
& responsum sollicitabat, per quendam Impe-
ratoris Cubicularium & Libertum. At Impe-
rator irarum plenus, & infremens rettulit:
Quid? an ille talem cum erga me se gerat, à me
reposcat beneficentiam? qui nos, Græcos ab
Italici appellari, in opprobrium rapit, futilis ver-
borum commentator? nunquam eum credidif-
sem mente præditum tam captiosā: Nimis jam
fui munificus & liberalis; mihi à multis Episco-
porum risum comparavit, & sibi metipsi morosi se-
nis infamiam, & infructuosam poenitudinem.
Dum Legati, Jagaris cum collegis Eugenium
versus iter adornant, Consilium generale tum
Basileæ congregatum rescivit. Et huc Legatos
misit, qui nos invitarent Generalem quam præ-
paramus Synodum cum illis confociare.

SECT. II. CAP. XXI.

Nam Synodus septingentorum Episcoporum,
cum meliori parte Cardinalium Basileæ
celebrabatur, præsidente Arelatenſi: ut abusus
aliquot absurdissimos tollant qui in partibus Ita-
licæ perniciosè obrepserant: maxime vero ut in-
solescentem magis magisque Papæ potentiam
deprimant, ejusque Curiam injecto freno coër-
ceant: Legati à Concilio Episcopus Sundenſis
& cum illo quidam Doctor Albertus huc appu-
lerunt cum literis ad Imperatorem & Patriar-
cham: Et mirificè prædicabant Basileensis Con-
cilii eminentiam & potestatem supra Papam:
quod illud rectius Unionem inter Ecclesias or-
dinare valeat, & ad speratum exitum perducere:
Quod plurimi Regum & maximi, Concilio
adhærescerent, & præ cæteris, Germaniæ Im-
perator Sigismundus: adeo ut illinc potius quam
à Papa Græci rebus collapsis amplissima subsidia
requirant: Imperator noster his facile inducitur
ut credat, caputq; circumspicere quos remittat ad
Concilium Legatos: Tandemque elegit, Do-
minum Demetrium Palæologum, summum mi-
litiæ Præfectum; in Hietomonachis multā re-
verentiā dignissimum, venerabilis Monasterii
sancti Demetrii tum Præpositum, Dominum
Isidorum, postea creatum Russiæ Metropoli-
tanum & à Papa subvectum in sublime barathrum
Cardinalium: addiditque tertium Palæo-
logi ducis generum Dominum Joannem bis
consulem: Et priusquam Jagaris cum suis re-
verteretur, aut intelligeret Imperator, quo af-
fectu Papa Eugenius Legatos suos & manda-
ta recepisset, hos compulſit ire sine ulteriori
tergiversatione & mora, eorumque sinum toto
scrinio privatorum à seipso præceptorum im-
plevit, & cum litteris ab ipso & Patriarcha
scriptis, dedit plenissimam potestatem, ut si
E com-

τὸς πρὸς αὐτὸν ὁ Εὐγένιος, καὶ πῶς δι-
 τίθη πρὸς τὰς λόγους καὶ τὰς ἀναθέσεις αὐ-
 τὸς ἀνέθηκεν αὐτοῖς, ἑλὼν ἵδους ὁ βα-
 σιλεὺς μὲν γραμμάτων ἰδίων περὶ τῆς πα-
 τριάρχας, ἀλλὰ δὴ καὶ μὲν ἀναθέσεων καὶ ὑπο-
 τυπώσεων αὐτῶν, πρὸς τὴν ἐν Βασιλείᾳ σύν-
 οδον, καὶ ἑνδοσὶν αὐτοῖς δίδωκε καὶ ἰσχύν, ἵνα
 εἴπερ εὐρωσι παρ' ἐκείνων ἀπὲρ ἀντιθέσων,
 συμβιβασθῶσι, καὶ δώσωσι πίστις βεβαίας,
 ὡς ὁμολογῶντες ἐλθούσῃ καὶ ὁ βασιλεὺς
 καὶ ὁ πατριάρχης, μὲν πάσης τῆς συνοδικῆς
 ἰσχύος τῶν ἀνατολικῶν, ἔνθα ἂν πεισθῶσιν
 αὐτοὶ γενέσθαι τὴν οἰκουμενικὴν σύνοδον. καὶ
 ἔπει μὲν ἐπὶ τοῖς τοιαῖς ἀπεδήμησαν.

τμήμ. β. κεφ. κβ.

Οἱ δ' εἰς τὸν Εὐγένιον ἀπελθόντες, ἐπανήλ-
 θον ὕστερον, καὶ ἀνήγγελλαν τὰ προσημύα.
 ὕστερον ἢ μαθὼν ὁ Πάπας, τὴν πρὸς τὴν
 σύνοδον πρὸς αὐτὸν βασιλείως, καὶ εἰδὼς
 ὅτι πρὸς τὴν καταστροφὴν αὐτῶν ἔσται, εἰ
 ὁπδημήσῃ, καὶ ἡ τῶν ἀνατολικῶν σύν-
 οδος πρὸς τὰς ἐν τῇ Βασιλείᾳ, εὐθὺς
 ἑλὼν ἐπ' αὐτῇ μὲν γραμμάτων τῆς Κορώνης
 Χρυσόφορον, καὶ συντίθεται πρὸς τὸ γενέσθαι
 ἐπ' αὐτῇ τὴν σύνοδον. εὐρέθη ἔν καὶ ὁ πα-
 τριάρχης, καὶ πάντες σχεδὸν πρόθυμοι πρὸς
 τῆτο. καὶ ἐζήτησεν ὁ Χρυσόφορος, ἵνα ὁ
 ἐλθὼν αὐτῷ λεγάτος καθίσῃ πρῶτος ἐν
 τῇ συνόδῳ, ὥστε ὡς πρόσωπον ἔσται ὁ Πά-
 πας, καὶ τὰ δίκαια ἐκείνου, ἥτοι, τὰ πρῶτα
 ἔχῃν ὀφείλει. ἐγένετο ἔν σκέψις περὶ τῆτος
 καὶ βελή, μὲν τῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν
 δρχόντων τῆς ἐκκλησίας ἐνώπιον τῆς πα-
 τριάρχας, καὶ εὖρον καὶ διὰ πινῶν συν-
 οδικῶν, καὶ εἰδείξαν ὅπερ εἰ δέ τῆτος γενέ-
 σθαι. πῶς γὰρ ἐγχωρεῖ, καθημῶν τῆς γη-
 σίας πατριάρχας ἐν τῇ ἰδίᾳ αὐτῶν ἐκκλη-
 σίᾳ, ἐπὶ τὸ πετηρητὴν ὑπερέχῃ αὐτῶν.
 ὥστε καὶ ἐν τῇ πέμπτῃ συνόδῳ γέγονε
 τῆτος παρένῃ ἐπ' αὐτῇ καὶ τῆς Βιγλίας
 πάπας σωματικῶς. εἴτα μανθάνει τῆτος ὁ
 βασιλεὺς, καὶ ἐλθὼν εἰς τὴν παλατιανὴν,
 συνάγει ἐκεῖσε ὀλίγους ἄνδρας ἐκ τῶν δρχ-
 ιερέων καὶ τῶν σαυροφόρων, καὶ δημηγο-
 ρεῖ, ὅτι κατὰ τῆς καιρῆς, καὶ πρὸς τὰ
 πρᾶγματα ὀφείλῃσι γένεσθαι καὶ οἰκονο-
 μίαι. κατὰ τὴν ἐν συμφέρει ἵνα ἀφ' ἐπι-
 μησης καθίδρας ἴσως ἐμπιδοῖται τοιαῦτον
 ἀγαθὸν ἔργον, καὶ ἐπαινεῖ πλεῖστε τὴν
 οἰκονο-

comperissent in Concilio Basileensi qualia ipse
 docuerat, Patresque ad Imperatoris & Græco-
 rum vota inclinare, & vera esse quæ Legati
 Basileenses perhibuissent, liberrimè sponderet,
 interposita etiam fide certa Imperatorem cum
 Patriarchâ & universo clero Orientali ventu-
 ros, quâ illi ductarent, Synodumque genera-
 lem in quocunque terrarum cardine figerent:
 Et his onusti mandatis Demetrius cum collegis,
 sese in iter conjiciunt.

SECT. II. CAP. XXII.

Post hæc missi ad Eugenium Jagaris cum so-
 ciis repedantes quæ nuper diximus mandata
 Pontificis Maximi & literas retulerunt: Verum
 cum Eugenius perdidicisset Imperatorem ad
 Basileense Concilium Legatos adornasse, veri-
 tus ne id non modo ad imminutionem, sed ad
 plenariam catastrophem ac ruinam culminis sui
 tenderet, si cum Basileensibus Orientales in
 Synodum coalescerent, Christophorum Co-
 rones Episcopum ad nos cum literis festinan-
 ter direxit, & huc convenire nostros in Syn-
 odum astipulatus est; Quod & Patriarcha &
 nostrum quotquot aderant, propensissimis ani-
 mis amplectebantur: Et postulavit Christo-
 phorus ut Legatus Apostolicus discumberet
 omnino summus: quandoquidem antecedentiæ
 prærogativa Papæ ab omnibus deferatur, ut or-
 bis Christiani primario Antistiti, aut cuilibet
 Vicario rite suffecto, qui cum autoritate ab illo
 derivatâ personam ejus impleverit: Ut huic
 Articulo satisfaceret quæ ambiguum fecerat Chri-
 stophori postulatio, itum est ad Concilium: Et re-
 acriter ventilata ab Archiepiscopis, & Princi-
 pibus Ecclesiæ coram Patriarchâ, hoc tandem
 prodiit manifestum, à quamplurimis præscriptis
 Synodalibus, quod petierat Christophorus con-
 cedi non posse: Nam quâ consuetudine, aut
 exemplo? quo jure id unquam visum, ut Pa-
 triarchæ legitimo, in suâ Metropolitica Ecclesiâ
 residenti, alterius Deputatus superemineret?
 Quod ne contigit quidem in quinta Synodo,
 cum ipse Vigilus præsens officio, & munere
 fungeretur, Eutychius Patriarcha Vigilio Pa-
 pæ locum non cessit. Id ubi intellexit Impera-
 tor, rectâ Palatianam ad matris conclave pro-
 ficiscitur, quò convocatis aliquot è numero Ar-
 chiepiscoporum, & crucigerorum principum,
 prolixè concionatus hoc unum infert: Nego-
 tiorum

οικονομίαν. καὶ προσήησι πρὸς ἑαυτὰς, ὡς
εἰ ἡδὲ κατορθώσων τὴν ἀρχὴν, συγκατέ-
βαινεν αὖ καὶ τὴν τῆς Βασιλείας ὑπερο-
χῶν. Ὡς τοιούτοις πόνον πλάτυνθαι λό-
γοις ὁ βασιλεὺς, κατέπαυσε τὰς ἐκείσε παρ-
όντας, ἐκ δ' ἡμέρας τῆς ἐκκλησίας, καὶ
ἐστεῖξαν γενέσθαι τ' ἀναντία ὧν εἶπον ἐνώ-
πιον δ' πατριάρχῃ. ὅπερ ἀκέρως βαρέως
ἔφερεν ὁ πατριάρχης, καὶ δυσκόλως συνέ-
πραξε τῷ βασιλεῖ. ἔγραψαν δ' ἐν ὁμῶς
καὶ ἀπεκρίθησαν τῷ πάπῃ μὲν δ' Χρυσόφορος.

ipsi postea Patriarchæ significarunt: quod ille animo tam acerbo & efferato tulit, ut ad præ-
standum postea quicquid Imperator proponeret, Patriarcha non nisi obtorto collo pertrahe-
retur: Nihilominus Papæ responderunt, per literas Christophoro traditas, & ad Christo-
phori mentem conscriptas.

τμήμ. β. κεφ. κγ.

Οἱ μὲντοι ἀπελθόντες πρὸς τὴν σύ-
νδον τὴν ἐν Βασιλείᾳ, προσδέχθησαν κα-
λῶς ὡς τῶν ἐκείσε συνοδικῶν, καὶ ἀνήγ-
γλαν αὐτοῖς τὴν πρεσβείαν ἣν εἶχον.
οἱ δὲ ἐξελέξαντο πινὰς ἐξ αὐτῶν οἱπνές καὶ
συνήρχοντο ἰδίᾳ, μὲν τῶν ἡμετέρων, καὶ
ἤκουον τὰ ζητήματα, καὶ συνεβιάζοντο μετ'
ἀλλήλων. εἶτα ἔλεγεν τὰ συμπεράσματα
τῶν ζητηθέντων πρὸς τὴν σύνοδον. καὶ ἐστε-
ρεντο ὡς πάντων. Μετὰ δ' τῶν ἄλλων
ἐζήτησαν τὰς ἡμετέρας εἰπεῖν τὸ ποσὶ ἐ-
λθούσιν εἰς τὴν σύνοδον ἐκ τῶν Γραι-
κῶν; οἱ δὲ εἶπον ὅτι ἐλθούσιν ἀνθρώποι
ψ'. καὶ ἐστεῖξαν εἰ συνοδικῶς ἵνα ποιήσωσι
πάσας τὰς ἐξόδους αὐτῶν. Μετὰ γὰρ τὸ
συμβιβασθῆναι εἰς πάντα τὰ ζητήματα, καὶ
στερχθῆναι παρ' ἐκείνων, ἵνα ποιήσωσι ταῦ-
τα, καὶ μὲν τὸ πείσθαι καὶ εἰς ἕς ἣν εἰκὲς
πίπας γενέσθαι τὴν σύνοδον, ἔστησαν γὰρ τό-
πας μὲν ὡς ἑλθούσιν τὴν Καλαβρίαν, τὴν
Ἀγκῶνα, ἢ ἄλλαν πόλιν ὡς ἑλθούσιν. Ἰτα-
λικὰς δὲ τὴν Βονόνιον, τὴν Μεδιόλανον, ἢ
ἄλλαν πόλιν ἐν Ἰταλίᾳ. ἐξω τῆς Ἰταλίας
τὴν Πάδαν ἐν τῇ Οὐγγαρίᾳ, τὴν Βιά-
ναν ἐν τῇ Αὐστρίᾳ, καὶ τὴν ἑσχατὴν τὴν Σα-
βαρδίαν. καὶ συνεφώνησαν ἵνα ποιήσωσι
τὴν σύνοδον, εἴθε αὖ ἐκ τῶν εἰρημίων
θελήσωσιν οἱ Γραικοί. Μετὰ γὰρ τὸ γυμ-
νασθῆναι καὶ στερχθῆναι πάντα, ἐζήτησαν
ὅρκους τὰς ἡμετέρας. καὶ ἔπει ὡμοσαν, ὅτι
ἐλθούσιν ὁ βασιλεὺς καὶ ὁ πατριάρχης
ἀναμφισβόλως, μὲν καὶ τῶν συμπληρυντῶν
τὴν

tiorum momenta temporibus, rerumque neces-
sitati attemperare, summæ esse prudentiæ: Quo-
rum igitur ad vana præminentis privilegia tu-
tanda, nobis tam eximii operis felicitatem in-
viderent? discant sapere, ac prudenter occasio-
nibus obsecundare: Et multum iis commenda-
vit, hanc cum fructu & utilitate dispensandi ra-
tionem: addiditque, si sciret unde præclari quid
ipse gereret, aut honesti emolumenti lucrare-
tur, se velle de jure Imperatoris, & suâ excel-
lentiâ libenter discedere: Et cum hæc diu mul-
tumque insinuasset, persuasit aliquam-paucis ex
ordinibus Ecclesiasticis qui aderant, in senten-
tiam priori plane contrariam descendere: Ut

SECT. II. CAP. XXIII.

At qui ad Synodum Basileensem abiire, cum
omni genere humanitatis recepti sunt à Patri-
bus Synodi: Quibus legationis quam habebant
capita cum commonstrassent, aliquot viros è
totâ Synodo in privata comitia segregarunt:
qui cum nostris congressi audiebant proposita;
secumque altius ponderabant, & referebant ad
totam Synodum definienda, & tum omnes sin-
gula confirmabant: Inter cætera nostros interro-
garunt, si possent numerum expedire, quot
Græci huc ad concilium essent convoluturi: Et
cum à nostris audirent septingentos, Decreto
Synodali se obstrinxerunt; universa impendia
necessaria iis suppeditaturos: Et cum singulis
prompte annuissent, & cuncta postulata in se
recepissent præstanda, loca etiam habendo Con-
cilio idonea, cæperunt mentibus peruestigare:
Littoralia omnia ac conjuncta mari, ut nobis
per terram itineris diuturnioris molestiam de-
merent: Calabriam, Anconam, aut aliam quam-
libet maritimam: In Italia, Bononiam aut Me-
diolanum: Extra Italiam, Ebudam in Hunga-
ria, Viennam in Austria, ac postremo Sabau-
diam: Et in quamcumque harum Græci conmi-
vissent, se allaturos totam Synodum assevera-
verunt: Tandem omnibus propositis, & arti-
culis ad nudum simplicemque sensum enuclea-
tis, utrinque intellectis ac stabilitis, juramenta à
nostris postularunt, quæ nostri confestim præsti-
tere: jurantes se sine versurâ aut æquivocâ ver-
borum fallaciâ promittere, Imperatorem no-
strum & Patriarcham huc adventuros cum di-
gnitate Ecclesiasticâ, & universo clero qui Syn-
odum Orientalem integram constituent: modo
ipsi firmiter & sanctè stabunt pollicitationibus
& fidei, quam pepigerunt: Et ut omnis absit

τὴν ἀνατολικὴν ἐκκλησίαν, ἵνα ποιήσῃσιν
ἐκεῖνοι ὅσα συνεφώνησαν. Χρυσόβαλλον τε
δεδώκασι τῇ ἐπίτρεψι, ὅπερ εἶχον τῷ βασι-
λέως τῇ βεβαιώσει τῶν ὁμωμο-
σμένων. εἰς ἅπερ πάλιν καὶ ἐκεῖνοι δεκρέτον
μὲν βύλλης μολὶ τῶν πεποιήκασιν, καὶ
ἐστὶν αὐτοῖς ἐλαβόν τὰ τῶν ἡμετέρων,
καὶ δεδώκασι τὰ ἴδια χαρμματα. Ἐξήλαν
οὖν ἐν ταῦθα καὶ πρὸς τρεῖς ἱερωμένους,
τὸν Φράϊωάννην, τὸν Ἱερμον Μαγκέρ, καὶ τὸν
Φράϊσίμωνα, δεδοχένους τῶν καὶ ἀναλώ-
ματα ἱκανὰ καὶ δύναμιν καὶ ἐξουσίαν, ἵνα
ἐξοικονομήσωσιν ἐν ταῦθα πάντα τὰ πρὸς
τὴν συνάθροισιν τῆς Οἰκουμένης συνόδου
ἀνήκοντα. Καὶ ὁ μὲν εἰς ἐξ αὐτῶν στραφὴν
πρὸς τὴν βασιλείαν, καὶ οἰκονομήσῃ κατ-
εργα καὶ τζακράτορας, ἵνα ἔλθωσιν ἐν-
ταῦθα, καὶ τὰς μὲν κατελείψῃ εἰς φύλα-
κὴν τῆς πόλεως, τὸν δὲ βασιλέα, καὶ τὸν
πατριάρχην, μὲν καὶ τῶν λοιπῶν λάβωσι
μὲν τῶν κατέργων, καὶ ὁλοκληρώσωσιν ἐνθα
γενήσεται ἡ συνόδος. εἰ δὲ δύο τῶν πρέσ-
βειων περιμύσωσιν ἐν ταῦθα, καὶ παρέχωσι
τὰς ἐξόδους τῆς συνεδικῆς συναθροίσεως, καὶ
ἐπιμελῶνται ἵνα εὐρεθῶσιν ἐπιμοι ἐν-
ταῦθα, ὅσοι εἰσὶ χρεώδεις πρὸς τὴν σύνοδον
ἀπελθεῖν, ὅταν ἐκεῖθεν τὰ κάπρια ἔλ-
θωσιν. ἤλθον τοίνυν ἔπειτα ὁ μὲν καὶ τὸν δηλω-
θέντων ἡμετέρων πρέσβειων φέροντες μεθ'
ἑαυτῶν καὶ φλωρία η. καὶ μεθ' ἡμέρας
ἵνα εἰδὼν τὸν πατριάρχην, καὶ ἀνένεγκαν
τὴν πρεσβείαν αὐτῶν μεμερσμένως τῆς
πρὸς ἀλλήλους ἡμετέρας ἐνεκεν. καὶ ὁ μὲν Φράϊ-
ωάννης εἶπεν, ὅπως εἰ ἐν τῇ βασιλείᾳ
ἅπαντες ἔχουσιν μεγάλῃ τῇ θυμῷ ἰ-
δεῖν γενόμενους τὴν ἐνῶσιν, καὶ εἰσὶν ἐπι-
μοι ἐπιμεληθῆναι καὶ πᾶσαν ἐξόδον ποιῆ-
σαι, πρὸς τὸ συνελθεῖν ἐκεῖσε τὴν βασιλείαν,
καὶ τὸν πατριάρχην μὲν καὶ τὸν λοιπῶν τῶν
ἀνατολικῶν Πατέρων, καὶ ἵνα χαρῶνται,
ἔφη, ἔσθλ' ἔστι καὶ ἡμεῖς ἵνα συνεργήσωμεν
καὶ ἐξοικονομήσωμεν πάντα τὰ λυσισπεί-
οντα πρὸς τὴν τῆς θείας ἰδέας ἐργασίαν.
Ὁ δὲ πρῶτος εἶπεν, ὅπως ἐρχό-
μενοι πρὸς τὴν τοιαύτην θεάρεστον ἐργον, εἶχον
καὶ χαρμματα ὡς ἡ χρεία ἵνα ἀπαίτηται
καὶ ὑπερέτας πολλὰς. λοιμώδεις δὲ νόσους
ἐν ταῖς τριήρεσιν ἐνοικεῖσθαι, ἀπέθανον,
καὶ οἱ πλείους τῶν ὑποκρίτων καὶ οἱ χαρμ-
ματικοὶ ἐλυπήθησαν ἐν λίαν ὅτι ἐσήρην-
ται καλῶν καὶ ἀναγκαίων ὑποκρίτων, καὶ
ὁ μὲν

ab utraque parte suspicio falsi, auream Impera-
toris bullam proferunt in juramenti sanctio-
nem, decretoque Synodi, cum appensâ bullâ
plumbeâ, uti mos est, à Concilio redonantur :
Et quicquid à nostris traditum fuit, celebriter
acceptarunt, quasi instituissent agere solennem
feriam. Sed & literas ad nos depingere curave-
re, & nos in patriam benignè dimittere. Qui-
bus cum tres Legatos huc instruunt ordinis Cu-
cullati : fratrem Joannem, Henricum cogno-
mento Mancer, & fratrem Simonem, cum im-
pensis & cum autoritate plenâ moderandi quæ
ad Synodum generalem maturandam specta-
rent : atque ita dividerent curas ut unus eorum
rebus inspectis Basileam reverteretur, & fa-
gittarios compararet cum triremibus, quorum
partem relinqueret civitatis nostræ in præsidium,
cæteris Imperatorem & Patriarcham cum co-
mitatu, & clero salvos transveheret quò Syn-
odus generalis indiceretur : duo reliqui Lega-
ti Constantinopoli morarentur, & nummis pro-
spicerent dispensandis, ut commeatus submi-
nistrarent idoneos ad Synodum vocatis : Et
quicumque utiles viderentur ad Generalem
Conventum, instructi necessariis, ut starent
parati in procinctu sine morâ conscendere tri-
remes cum appulissent : Hi tres itaque nostris
associati venerunt Constantinopolim secum in-
pera apportantes octo millia florenorum : Et
post aliquot dies Patriarcham obsequiosè com-
pellantes suscepti muneris rationes aperuere,
sed singuli seorsim honoris ac reverentiæ cau-
sâ. In quibus Joannes, primus oratione blan-
dâ rettulit, omnes Basileæ congregatos Patres
ingenti desiderio flagrare pangendæ unionis,
& propterea promptos esse quemlibet laborem
concoquere, quamcunque expensarum vim pro-
digere, ut illac possent Imperatorem & Patriar-
cham cum Orientalibus perducere : Atque eâ
solâ sine (inquit) nos huc eliciere, ut omnium
studia ad generale concilium celebrandum ac-
cenderemus, & quâ possemus solertiâ, ea cuncta
aggrederemur, quæ conducere viderentur, ad
tam divinum opus accelerandum : Secundus di-
xit : Dum huc navibus properarent ; ad iussa
munia capeffenda, secum attulisse quampluri-
mos interpretes, & in pompam etiam condu-
cta mancipiorum capita : Grassante autem per-
classen lucē subitâ ac inevitabili, maxima pars
servorum & interpretum interierit : Ita ut
nunc (quod eos dolore maximo vulneraret)
servis vel ad officia necessaria destituerentur,
& interpretibus ad sensarum mentium explicanda :
sine quibus omnia verba, omnisque facundia au-
ribus exteris & peregrinis, nihil aliud videbun-
tur quam immoderata linguæ profluentia inani
sono

ἔ μέλλουσιν, ἔχον τὴν πρὸς τὴν πρεσβείαν αὐτῶν ὑποηρεσίαν ὡς δεῖ. Ὁ ἱερίτης εἶπεν, ὡς εἰ γενήσεται ἑνώσις τῇ ἑθελῶ βοηθεία, εἰς πολὺ καλὸν ἔσται ἵνα τῶν Χριστιανῶν, καὶ μετὰ βολῆσιν οἱ δυτικῶν αὐθύνται τοῖς ἀνατολικῶν, καὶ πολλὰ ὠφέλεια καὶ σύστασις ἀπὸ τῆς ἐνώσεως γενήσεται τοῖς Γραικοῖς. Ταῦτα πίνον καὶ ἐπεὶ ἵνα ἡ αὐτὴ ἐχόμῃ σκεπῇ, ὡς ἐν τῇ πλάτυναται εἶπον ἕκαστος.

τμήμ. β. κεφ. κδ.

Ἀπεκρίθη ὁ πατριάρχης, ὅτι τὸ τῆς ἐνώσεως ἔργον ἐστὶ θεῖον καὶ ἐράσμιον, καὶ ἐφίεται καὶ αὐτὸς λίαν, καὶ ἐπιθυμεῖ ἵνα, εἴπερ εὐεργετήσῃ ὁ θεὸς γενέσθαι καλῶς. τί γὰρ ἡδύπρον τῆς εἰρήνης καὶ τῆς ἐμονοίας τῶν Χριστιανῶν; διόπερ εἶπεν, ὡς ὁ ἐξ ἀρχῆς ἐμβαλὼν τὸ σκάνδαλον τῆς ἐκκλησίας ἡ Χρυσῆ, καὶ διαφύλαξ αὐτῶν, μετὰ κατὰ δίκην εὐρήσῃ ὡς εἶπεν. καὶ νῦν δὲ ὁ δυνησόμενος ἱππομεληθῆναι καὶ συνεργῆσαι γενέσθαι ἑνώσιν ἀγαθὴν, καὶ θεάρετον, εἰ εὐδοκήσῃ ὁ θεὸς προσβῆναι ταύτῃ κατὰ τὴν ἀποδοχὴν αὐτῆς, μετὰ εὐρήσῃ μὴδὲν παρὰ τῆς θεῆς. ὅθεν εἶπεν πρόθυμος ἐστὶ πρὸς τὸ ἱππομεληθῆναι καὶ συνεργῆσαι τὴν ἑθελῶ ἔργον ἵνα προχωρήσιν. πάλιν εἰδείξεν ὅπως ἔχει δυχερῶς πρὸς τὴν ἐκείνῃ ἀποδοχὴν, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀδελφάν αὐτῆς καὶ τὸ γένος, καὶ τὸν κόπον τῶν ποσῶν διασημάτων, ἐπὶ τῇ καὶ ἀλλὰ τὰς ἐν τῷ πελάγει κινδύνους. προσέειπεν ὅτι καὶ οἱ ὑμεῖς λυπεῖσθε ἀλλὰ ὑποηρεσίας καὶ δόλους ἐς ἐν τῇ θαλάσῃ ἀπεβάλεσθε. ἐμὲ δὲ ἐκ ἀξίου κένετε φείδεσθαι ἑαυτῶν, μήποτε καὶ ἐν τῷ πελάγει ῥιφῆτε κατὰ βρῶμα γένωμαι τῶν ἰχθύων; πρὸς τὴν ἱερὰν ἐπαγγελίαν καὶ τὰς ὑποσχέσεις τῶν γεννησόμενων, εἶπεν εἶναι αὐτὸν ὁμαῖν. ταῦτα καὶ ἐπεὶ ὁμοίαν ἵστοις εἰπὼν ὁ πατριάρχης, ἀλλὰ δὴ καὶ οἱ πρεσβύτεροι ὡς εἶδον ἀπολογηθέντες, ἀνεχώρησαν.

τμήμ. β. κεφ. κε.

Τῇδε δὲ ἐξ Ἰταλίας ἐρχομένοις συνεπατήλθαι καὶ ὁ πρεσβυτέρῳ Κορώνης ὁ Χρυσόφορος ἔχων ἐνδοσίαν καὶ ἰσχὺν παρὰ τὸν Πάπα, ἵνα ὅπερ αὐτὸν πρὸς ἑλθῇ, ἐργασθῇ καὶ

sono aërem verberantis. Tertiū vero, ut vates Apollinis è tripode, audacter pronuntiavit: Si ista Ecclesiarum concordia præstabitur, ingens decus & gloria ad Christianum orbem redundabit: Occidui terrarum domini Orientalibus insigniter succurrēt, ac Græci nunc inopia subsidii fatiscētes, maxima rerum incrementa, novarum partium accessus, conscriptiones militum & ingentia commoda percipient. Hæc & his similia suis expatiati verbis, ordine singuli dixerunt.

SECT. II. CAP. XXIV.

Patriarcha autem ad hæc respondit: Ecclesiarum Unionem divinum opus esse, & longe amabile: quod & ipse toto corde amplecteretur, si Deus id fieri, cum laude concederet: Quid enim jucundius quam Christianos videre in fraternæ caritatis nexu indissolubili vitam traducere? Nam ut qui primum injecerit offensæ scandalum, & Ecclesias diruperit, in extremo Dei judicio maximam subibit condemnationis aleam; ita qui manum sic admoverit, ut in mutuos denuo ruant amplexus, longe summum à Deo consequetur præmium; unde sibi firmum stare propositum, hoc divinum opus Christianæ pacis semper promovendi: Verum à recto judicio præditis sibi condonatum iri sperabat, si à tam longinquâ peregrinatione semper abhoruerit, ubi tanta locorum intervalla, tot maris pericula, à viro tam provectæ ætatis, corporis tam infirmi essent adeunda: Et si vos, inquit, tam immensus dolor invaserit, ob conductitia mancipiorum capita, & vestros vernas qui in mari perierunt, æquum ne censeatis, ut ego mihi caveam, ne ab ultimâ tabulâ naufragus balænis esca fiam? Quod vero ad lautas attinet futurorum denuntiationes, & promissa aurei post Unionem seculi, dixit, ipsum esse Thomam dum viderit, dum palpaverit, incredulum. Hæc aut his consimilia cum Patriarcha locutus esset, & prout decuit respondissent Legati, in divorsum retrocessere.

SECT. II. CAP. XXV.

At nostros ad Papam Legatos, jam redeuntes ex Italia, Christophorus ille Coronensis, cujus antea meminimus, comitatus est, cum fiduciariâ potestate à Papa, ut quicquid ille nobiscum contraxisset, Papa confirmaret: Nam Papam

καὶ παρ' ἐκείνης. διεμνήθη γὰρ ὁ πάπας
ὡς αὐτὴ τῆς συνόδου, ἵνα δὲ οἰκεία πινὸς ἡ
ἐξέλιξη καὶ ἀκολουθήσῃ ὅπερ ἀν' οἱ συνοδικαὶ
πράξεις συνῇ τῇ πρὸς τῆς ἐνώσεως συν-
όδου, ἢ εἰ ἄλλο τι βέλεται, ποιήσωσι καθὼς
ἀν' φανῇ καλὸν τῇ συνόδῳ ἐκείνῃ. ὅτι τέ-
τω γὰρ ἐπέστη ὁ Χρυσόφορος, καὶ τὸ μὲν
φανόμηνον ἦν, ἵνα συμπράξῃ καὶ ἀκολου-
θήσῃ τοῖς συνοδικαῖς, τὸ δ' ἀληθές, ἵνα ὅτι-
τηδέως ἀν' τὴν πρᾶξιν, εἰ δυνήσῃ. ἐπαρ-
δασὶ γὰρ τὸ πένυ λαθραίως πρὸς τὸν
Βασιλέα, καὶ πρὸς τὸν πατριάρχην μάλι-
στα. ἐπεὶ καὶ τότε φιλικώτερον μάλλον διε-
τίθητο πρὸς αὐτὸν τε, καὶ πρὸς τὸν Πάπαν
ὁ Πατριάρχης. καὶ ἐπέχετο ἵνα ποιήσῃ ὁ
Πάπας τὴν σύνοδον ἐν ταύτῃ. συνήρηνον ἔν-
τα ὁ πατριάρχης πρὸς τὸ π. ἀλλ' ὁ βα-
σιλεὺς ὑδούως παρεδέξατο αὐτὸ. Μετὰ δὲ
ἐλθεῖν τὰς ἡμετέρας πρεσβείας ἐν ταύτῃ, ἐ-
λαλήθη ὅτι διηρέθησαν ἑτοίμοι ἐκείνοι, καὶ ἐ-
πραξαν οἱ ἄρχοντες τὰ πλείω παραβλέ-
ψαντες τὸν καθ' ἑαυτὸν. ὅπερ ἐξέειπε καὶ αὐ-
τοῖς Χρυσόφορος πρὸς τὸν πατριάρχην,
καὶ πρὸς ἑκάστην τῶν φίλων αὐτοῦ. Διὸ καὶ ὁ πα-
τριάρχης ὑαχερῶς ἐδέχετο τὰ τῆς ποι-
αύτης πρεσβείας. Γινὼς δὲ ὁ βασιλεὺς ὅτι
πλάτυνοντα ταῦτα, ὤρμετο, καὶ συνήχθη-
σαν οἱ ἄρχιερεῖς καὶ οἱ ἡγούμενοι, καὶ πρὸς
μαλὶ καὶ εἰς τὸν πατριάρχην. ἦλθεν ὁ καὶ ὁ
Βασιλεὺς, καὶ ἐκάθισεν μετὰ τὸν πατριάρχα
ἐν τοῖς δεξιοῖς κατηχευμένοις. ἐκάθισαν
καὶ οἱ δηλωθέντες καὶ οἱ ἄρχοντες τὸν πα-
τριάρχα, οἱ χρυσόφοροι, καὶ ὀλίγοι τῶν
συγκληρικῶν. ὤρμετο ἔνθα ὁ βασιλεὺς ὅτι
ἀκῶα ὅπως λαλήσιν ἵνα καὶ τὸ πρᾶχθῇ-
των ἐν τῇ Βασιλείᾳ ὡς αὐτῶν ἡμετέρων
πρεσβείων. λέγουσι γὰρ, ὅτι τὰ λαληθέντα
καὶ πρὸς αὐτὸν ἐκείνοι, ἔκ ἦσαν πάντα καὶ
τοῖς τριῶν ἀρεσά, ἀλλ' εἰ καὶ ἀσύμφωνοι
ὡς εἰς ἐξ αὐτῶν, παρώφθη ὡς αὐτὸ τὸ δύο,
καὶ ἐπραξαν ἑτοίμοι ὅσα περ συνεφώνησαν.
διὸ καὶ ἦλθον ἵνα ἐξετάσῃ τὸ πρὸς τὰς
παρρησίας. ἵνα εἰδῶμεν ὅπως μέλλομεν
πράξῃν εἰς τὸ ἐξῆς, καὶ ὤρμετο πρὸς τὰς
πρεσβείας, ἵνα διηγήσωνται κατὰ μέρος
τὰ ἐκείνοι ὡς ἀκολουθήσαντα. ἔπειτα ἀπι-
δὼν καὶ πρὸς τὰς ἀκροάσεις ἐφῆ.

τμήμ. β. κεφ. κς.

Ὅτι εἰσι πρὸς ἐν ταῖς συμφωνίαις ἐξω-
πρὸς καὶ πρὸς πραγματικὰ, ἀπὸ ἐπὶ ἑκ
εἰσι

Basileenses submonuerunt, ut per quendam suis
ad id instructum significet Græcis, se stabilire
quicquid Synodales hactenus fecerint, & se
concurrere ad quod essent facturi, in Ecclesia-
rum Unione moliendâ: aliter seiplos sibi, suoque
juri prospecturos, si ille posthabuerit: Quare
de novo Christophorum misit Papa, sub præ-
textu concurrendi cum Synodo, at tacite ut Pa-
pæ commodum procuraret: Nam & illud mul-
tum cum Imperatore laborabat, clam & sub
aulâ: ac magis præcipue cum Patriarchâ, qui
tum animo propensiori erga & ipsum & Papam
ferebatur: ex quo Papa promiserat, Synodum
Græcos domi suæ, & in patriâ habituros: cui
extundendæ Patriarcha dies noctesque invigi-
labat: At Imperator in contrarium planè nite-
batur. Verum ut nostri primum à Synodo Le-
gati rediere, rumor ortus percrebuit Synoda-
les Basileæ coetibus inter se digladiari: cuncta
illic ad seditionem tendere, obsequii leges, obe-
dientiæ sacramenta solvi, & in omnibus ferme
Magistratus auctoritatem proculcari: Hæc etiam
Christophorus haud dissimulante vulgavit,
ad Patriarcham, & aliquot suipius intimos;
Unde sic affectus est Patriarcha ut negotia Syn-
odi in exteriorem sensum admittere detestaretur.
Imperator satis gnarus hæc ubique in vulgum
spargi, mandavit Archiepiscopos, sacrum æ-
dium Præfatos, & Confessarios convocari ad
Patriarcham: quod ipse accurrit, & cum Patriar-
cha accubuit ad dextrum latus Catechumenor-
um: accumbentibus etiam quos nuper nomi-
navi, cum principibus Patriarchæ Cruciferis
& aliquot Imperii Senatoribus; & Imperator sic
occæpit fari: Audio nonnulla rumusculis qui-
busdam, per plebem diffamari adversum ea quæ
à Legatis nostris Basileæ conventa ac gesta huc
manarunt: Quasi quicquid à nostris ibidem pro-
positum fuit, ne tribus simul suffragantibus
complacuisse: sed è tribus unus semper in con-
trariam sententiam abiisset, & reliqui duo, tan-
quam numerus auctior, dissimulato male tertio,
controversiam omnem, pro libidine definiissent:
Processi itaque in hunc Senatium, ut post liber-
rimam hujus negotii disquisitionem in poste-
rum quid nobis agendum sit, prudentius per-
discamus: Et cum his Legatos adstantes jussit
singula illic peracta narrando percurrere: dum-
que illi se parant loqui, Imperator exorsum ser-
monem sic prosecutus est.

SECT. II. CAP. XXVI.

Quædam in his nostris pacificis congressibus
incidunt forinseca & aliena à proposito, quæ nisi
caute

εἰσι πύφολαγμῶνα ποξενήσαν ἡμῖν
βλάβειν. Τίς ἔν ἐνι χρεία ἵνα ἀκρήπῃ
πρὸς κατέργων καὶ τζαγραπῶν, καὶ ἄλ-
λων ἱνῶν ὧν περνοῦμεθα εἰς ἀσφάλειαν
ἡμῶν καὶ τῆς πόλεως, καὶ πεῦθεν θραδο-
θῆναι καὶ τοῖς ἐχθροῖς δῆλα γενέσθαι, καὶ
καθ' ἡμῶν αὐτοὺς κινηθῆναι. διὸ φαίνεται
μοὶ καλὸν, ἔφη, ἵνα πρὸς μὲν τῶν πει-
τῶν μηδὲν εἰπωσιν, ὡς μὴ ἀναγκαῖον ἡ-
μῖν ὄντων, μηδὲ πρὸς τὰ ἐκκλησιαστικά
ζητήματα συνπλέων. πρὸς ἣν τὰς ἐνερ-
γείας καὶ μετὰ χερσὶν αὐτῶν ἐπιτάτῃ
δι' ἧς ἐπράξαν τὰ συμφωνηθέντα. Διηγέ-
σατο ἔν ὅτῳ ὁ μέγας στρατοπεδάρχης.
Ἀπερχομένων ἡμῶν, καὶ ἐγγὺς τῆς πό-
λεως βασιλείας πρὸς γενομένων, μαθόντες
ἴδοντο εἰ ἐν τῇ συνόδῳ, ἐξέλειον ὁπισκόπους,
καὶ ἄλλους ἵνα ἀρχονίας, καὶ ἀπὸ τῆς πό-
λεως ὅσον ἡμῖν τῆς ἡ-
μερησίας θάλασσαν. καὶ πρὸς ἐπιμύσαν ἡ-
μᾶς μὲν μεγάλης ἡμῆς, μέχρι καὶ τῆς κα-
τοικίας ἣν ἡτοίμασαν δι' ἡμᾶς ἀνεπαύ-
θητον ἔν ἐκεῖσιν εἶτα ἦλθον καὶ ἔλαβον
ἡμᾶς μὲν ἡμῆς, καὶ παρεγενόμεθα εἰς τὴν
συνόδον. ἀπενείματον ἔν ἐκεῖσιν τοὺς ἀρ-
μοδίους χαίρεισμάς, καὶ ἀπὸ τῆς ἀρχῆς
βασιλείας σὺ, καὶ ἀπὸ τῆς δευτέρας μετὰ
ἀρχῆς τῆς πατερίας. ἐδώκατον περ καὶ τοὺς
θεῖους σὺ ἐγγράφους ὁρισμοὺς καὶ τὰς ἡ-
μῶν πατερίας γραφάς. ἐδέξαντο ἔν
ἡμᾶς ἀσπασίως καὶ φιλικῆς ὁμιλίας με-
τέδωκαν, καὶ πρὸς ἑαυτοὺς πρὸς τὴν
ἐνῶσιν ἐδείξαν. εἶτα εἰσπορευόμενοι ὡς ἐχούμεν
καὶ λόγους καὶ ἀνατίσεις πρὸς τὸ πρῶτον,
καὶ ἐρῶμεν αὐτὰ ὅταν χρῆζωσι. καὶ ὅτι τῶ-
ν παρέπιμύσαν ἡμᾶς εἰς τὴν καλῶν,
καὶ ἀνεπαυόμεθα. Ἀυτοὶ ἣν ἐξελέξαντο ἡ-
γῶναι ἐν τῶν συνοδικῶν, ἐν οἷς ἦσαν καὶ Καρ-
δινάλιοι καὶ ὁπίσκοποι. ἀπέταξαν ἣν καὶ
τόπον καὶ ἡμέρας, καὶ ἐγνώρισαν καὶ ἡμῖν
ταῦτα. καὶ συνηρχόμεθα κρινῶν, καὶ ἐλεγομένων
τὰ ζητήματα ἀπὸ ἐκείνων. καὶ ἡκούμεν τὰ
παρ' ἐκείνων λεγόμενα. ἐσκεπτόντο ἔν καὶ
ἐδίδον ἡμῖν θραπείας τῶν ζητημάτων, καὶ
εἰ ἐφαίνοντο ἡμῖν δεχέσθαι, ἐκοινοποιῶν-
το ταύτας μὲν τῆς καθόλου συνόδου, καὶ ὅτῳ
συνίσταν καὶ ἐβεβαίον ταύτας ἡμῖν. ὡσαύ-
τως δὲ καὶ ἡμεῖς ἐσκεπτόμεθα εἰς εἰς ἡκού-
μεν λεγόμενον ἢ διδόμενον ἡμῖν παρ' ἐκεί-
νων, καὶ πᾶν ὅπερ ἤρεσε τοῖς τρισὶν ὁμοφῶ-
νως ἐκεῖνο ἀπελογόμεθα ἢ ἐδεχόμεθα.

ἔτι

caute vitentur, imprudentiæ labem cum damno
nobis inurent. Nam cui bono foret vestras au-
res obtundere, triremium recensendo numeros,
ac funditorum, in nostrum urbisque incolumi-
tatem comparatos, nostra præsidia, & robur pro-
palare hostibus, iisque alacrius nos invadendi
ansam exporrigere? Quocirca mihi videtur no-
stro usui maximè accommodari, ut qui aliquid
dicturi prodeunt, ab istiusmodi negotiis ser-
mocinando abstineant, quæ nec nobis profunt;
nec motis de Ecclesia controversiis conducunt:
Et ut ea tantum capita perstringant, quæ effe-
ctus intimos tangunt, & tractationum artificia:
quibus nempe conditionibus, singula pepige-
rint, & pertractarint: His præmonitus magnus
Stratopedarcha Demetrius, ab exordio narra-
tionis telam pertexere sic incepit: Ut hinc Ba-
sileam versus iter carpsimus, & jam ipsis mœ-
nibus quasi appropinquavimus, id resciscences
Synodici Patres, Episcopos aliquot cum Ma-
gnatibus, ac primariis viris ad nos destinarunt;
qui obviam nobis facti ab urbe quantum itine-
ris dimidium unius dieculæ occupat, cum hono-
re maximo, ad hospitium publicis sumptibus
comparatum, ubi viarum fastidio fatigata mem-
bra reponeremus, nos deduxerunt: & postri-
dii pari cum pompâ, & obsequio ad Synodum.
Quam solenniter ingressi, post peractas cere-
monias, & amicas compellationes Majestatis
Tuæ nomine, ac domini mei Patriarchæ, Patri-
bus dictas, in publicum Sacrosanctos Majesta-
tis Vestræ codicillos & Patriarchica rescripta
expandimus: Quæ prono vertice, ac vultu re-
nidenti Patres acceptarunt, nobiscum familia-
riter & blando alloquio conversati, multumque
propensi ad unionem, quod verbis, gestuque
nobis significaverunt: Cumque ulteriora quæ-
dam nos habere profiteremur, ad diversa
fruituri otio aliquantisper retromittimur. Post
aliquot moras, Comitium singulare segrega-
runt, ex Episcopis conflatum & Cardinalibus;
diemque nobis & locum præstituerunt: quod ubi
conventum, & nos à nobis audienda exposui-
mus, & ab illis dicenda audivimus: Ac quem-
admodum illi se fatigabant, nostris objectis re-
sponsa dare, & si qua usui nostro viderentur,
communicata cum totâ Synodo stabilire, ita ab
illis in medium prolata suffragati expendimus;
& quicquid omnibus simul tribus concinnum
videretur viceversa sanximus: Atque ita divi-
no opitulante Numine, in singulos mandato-
rum nostrorum articulos, sine verborum æstu,
aut ullo dissensu conjunctissimi descendimus. Si
quis in promptu habeat, quod opponat, confi-
denter eloquatur & me redarguat: nam ego au-
daacter nostra negotia sic peracta pronuntio.
Tandemque cum copiose & abundanter ad sin-

F 2

gula

ἔτως ἂν ἐγίνετο εἰς ὅλα τὰ ζητήματα καὶ
 πῶς ἀναθέσθαι, ὡς εἰχομεν, καὶ ὃ διεφω-
 νήσασιν κατὰ τὴν χάριν. εἰ δὲ τις ἐχει
 εἰπεῖν ἄλλως, εἰπάτω ἀνενδοιάσως. ἐγὼ
 γὰρ ἀναφέρω παρρησίαν ὅτι ἔγωγε τὰ ἐκεί-
 νη παρηκολούθησα. μεθ' ὃ ἔν' εὐρομῶν θερα-
 πείας πρὸς τὰς ἐλπίδας, καὶ πῶς ἀναθέσθαι
 ὡς εἰχομεν, τότε συνεβιβάσθημεν εἰς ταύ-
 τας τὰς συμφωνίας ὅσαι ἀλαλμάνον-
 ται ἐν τῷ δεκρέτω, καὶ ὅτι τούτοις ἐζήτησαν
 ἡμᾶς ὅρκους. Ἐλθέτωσαν ἂν ἔτι ὁ σὺν
 ἡμῖν τιμιώτατος πάπας κύριος Ἰσιδωρος,
 καὶ ὡμοσεν αὐτὸς τε καὶ ἡμεῖς, ὅτι εἰ ποιή-
 σθαι ὅσα περὶ ἐσθλότητος, ἀνυπερβέτως ἐ-
 λώσεται ὁ βασιλεὺς μετὰ τοῦ πατριάρχου,
 καὶ τῆς τῶν ἀνατολικῶν συνόδου ἐκείσε.
 Καὶ ὅτι τούτοις ἐδώκαμεν καὶ τὸ χρυσό-
 βυλλον τῆς ἀγίας βασιλείας σφ. καὶ ἔτως
 ὡμοσεν καὶ ἐκείνοι. καὶ ἐορτῇ συνοδικῇ
 ποιήσασιν. Ἐπελεσμένον τὸ δεκρέτον ἡμῖν
 δεδώκασιν. ἔθεν οὖν ἐπ' ἐσχάτῃ τῇ ἀνδρὶ τῆς
 βουλῆς τῶν τελεῶν, ἔδωκε πινὰς ἐξ
 ἡμῶν ἰδίᾳ. ἡ ἰδίᾳ τις ἀφ' ἡμῶν ὡμίλει
 ἐκείνοις. ἀλλ' οἱ τρεῖς ἅμα καὶ ἐβλεπόμεθα
 καὶ ἐθεωροῦμεν ἐκείνους. πλὴν ἔτι ὁ φρά-
 ῖς Ἰωάννης προσήρχετο ἡμῖν συνεχῶς, καὶ
 πρῶτον πάντων ἀπήνησεν ἡμῖν, καὶ ἐπι-
 μελεῖτο καὶ ἐπακούει θεράποντα καὶ οἰ-
 κονομεῖν τὰ πρὸς ἀνάπαυσιν ἡμῶν. Καὶ αὐ-
 τὸ εἰχομεν συνεργόν εἰς ὅπερ ἐν χρείᾳ ἡμῖν
 ἦρχετο. καὶ πολλὴν φιλίαν ὀφείλομεν αὐτῷ
 διὰ τὴν ἀγάπην καὶ τὴν ὑπὸ ὑμῶν, ὡς
 ἐδείκνυν εἰς ἡμᾶς. ἀλλὰ καὶ ἔτι καὶ οὐδὲν
 ἐβλεπε καὶ ὡμίλει καὶ τοῖς τρεῖσι. καὶ οὐδένα
 μεμονωμένως. Ταῦτα διηγοῦμεν ὁ
 Παλαιολόγος, ἔφη, εἰπάτωσαν καὶ οἱ
 λοιποὶ ὡς βούλονται. Τότε συνωμολόγησε
 καὶ ὁ πάπας κύριος Ἰσιδωρος ὡς ἔτως
 περιέβησαν τὰ ἐκείσε, ὡς ὁ Παλαιολόγος
 ἀνέφερε. τὸ αὐτὸ δὲ εἶπε καὶ ὁ διούπατος,
 προσθεὶς ὅτι ἔδωκε ἄλλο πᾶσι τῶν
 ταῦτα ἀνεγκυρίων, ἐπεὶ δὲ ἔτως ἐπ' ἐσχάτῃ
 σφ. Τότε ὡμοσεν ὁ βασιλεὺς ὅτι φαίνεται
 ἄρα, ὡς ἐκ συμφώνου καὶ καλῶς ἐπεσφάσαν
 οὗτοι, καὶ οὐκ ἐχει τις κατηγορεῖν τῆς
 πρεσβείας αὐτῶν, οὐδὲ εἰδὲ λαληθῆναι
 ἅπερ ἠκολούθησαν.

τμήμ. β. κεφ. κζ.

Ἡρξάτο ὁ εἰπεῖν τε καὶ ὁ Πατριάρ-
 χης, ἐπεὶ δὲ οὕτω πως συνέβη μελάσαι
 τὴν

gula responderint mandatorum momenta, in-
 terdederat consensimus Decreto inserta ac compre-
 hensa, & postulati iuramenta dedimus. Ac ut in-
 cundo foederi Divina Gratia aspires, Venera-
 bilis Papa Isidorus collega noster sacra solenni-
 ter obivit: Et tum ille se primum, & nos ejus
 exemplo jurejurando obstrinximus, si conventa
 praestiterint, Imperatorem & Patriarcham, cum
 Universâ Synodo Orientali, illac sine ulteriori
 tergiversatione festinatos: Et hæc ut rata fie-
 rent, auream bullam Majestatis Tuæ obtulimus:
 Tum illi omnia peragenda in se jurati suscepe-
 runt: Ac festum celebrantes Synodi solenne ju-
 stitium, decretum hoc perfectum & confirma-
 tum sigillisque munitum, in manus nostras tra-
 diderunt: Nulla autem transigimus absque una-
 nimi omnium trium assensu: Nec enim illi no-
 bis quicquam separatim, aut singulis commu-
 nicarunt: Nec è nostris quispiam eorum con-
 sortia privata ambivit: Sed ut illi semper nos
 tres unâ inviserunt, ita nos tres unâ eorum so-
 dalicia frequentavimus: Nam & iste frater
 Joannes nostras ædes quotidie adventavit, ut
 primus etiam nobis occurrit, nullumque officii
 genus omisit, quod nobis tranquillitatem animi
 ac voluptatem conciliare posset: quem etiam
 semper invenimus promptissimum adiutorem,
 quoties negotiorum nostrorum usus ac necessi-
 tas poscebant: Et cui ingentes gratias æternum
 profitebimur, propter ejus singularem amici-
 tiam, ac benevolentiam qua nos constanter pro-
 sequebatur: Et tamen ille omnes tres simul adiit,
 nec unum aliquem nostrorum à reliquis duo-
 bus segregatum est allocutus: Et cum hæc Pa-
 triarcha dixisset, jussit collegas, si vera pero-
 rasset, attestari: Cui Papa Dominus Isidorus as-
 sensit, res gestas clamans ut narrasset Patriar-
 cha, nec quemquam inficiari posse, quin sic
 omnia transigerentur: Et in eandem senten-
 tiam, Legatus tertius bis Consul pedibus ivit:
 Ergo liquet, Imperator asseveravit, sole Me-
 ridiano clarius, quod singulari cum consensu
 animorum illic muneribus functi sunt, nec de-
 bent homines perfrictâ fronte eorum legationi-
 bus oblatrare, aut in populum eos spargere su-
 furros, qui nostras oras universas impudentissi-
 mē pervagantur.

SECT. II. CAP. XXVII.

Ubi Imperator conticuit, Patriarcha coepit
 proloqui, sed Imperatore in subitum cachin-
 num

τὴν βασιλεία. λυπηθεὶς εἰς ἴστο ὁ πα-
 τεράρχης εἶπεν, ὡς ἐπὶ ὁρῶ ἑμαυτὸν εἰ-
 ρωνόμορον, παραίτῃμαι λοιπὸν καὶ ὁ
 ἐβελόμην εἰπεῖν. ὁ δὲ βασιλεὺς εἶπεν αὐ-
 τῷ, ὅτι νὰ ἔχω πλὴν εὐχλώσῃ. εἰδὲν ἡκούσας
 τὴν εἶπεν, εἰδὲν ἐγέλασε δὲ αὐτὸν, ἀλλὰ δὲ
 ἄλλο τι ἐμφθίασα. ὡς κελόεις ἂν εἶπε ἐν
 πηχέζεις. ὁ δὲ ἐκέλευε ἠθέλησεν εἰπεῖν τι, καὶ
 ἄπαξ καὶ δις ἀξιώθεως πρὸς τὸ βασιλείως
 εἰπεῖν. ὕστερον δὲ πάλιν εἶπεν ὁ Παλαιολόγος·
 ἡμεῖς ἔτῳς ἐπράξαμεν καὶ νῦν
 καὶ ὁμοφώνως καθὼς ἀνεφέρομεν. εἰ δὲ
 ἄλλως ἐλαλήθησαν, σὺ ἐνὶ σφάλμα ἡ-
 μέτερον. Ἐπὶ ἴστοις διελύθη ὁ σύλλογος.
 Μετὰ δὲ πρὸς ἀπορρομὴν ὀλίγων ἡμερῶν συν-
 αθροίζονται ἡμεῖς τὰς σταυροφόρους ὁ πα-
 τεράρχης, καὶ λέγει, ὅπως ὁ βασιλεὺς
 περὶ τὴν πῶς ἐκ τῆς συνόδου ἐλθοῦσι, καὶ
 βέλεται πράξαι μετ' αὐτῶν καὶ εἶσαι
 τὸ ἀπελθεῖν, καὶ ἡμεῖς ἐν τῇ βασιλείᾳ. καὶ
 ἀναγκάζει ἔχειν καὶ αὐτὸν συνεργῆσαι πρὸς
 τοῦτο ὅτι ἀπολαθῆσονται. τὸ δὲ φαίνεται αὐ-
 τῷ βαρὺ. Ἐπὶ κατὰ σφοδρὰ ἀφορῶν
 μάλλον, καὶ ὅτι πρὸς ἡμετέραν ὠφέλειαν.
 διόπερ καὶ δυσχεραίνει καὶ ὅτι βούλεται τῷ
 βασιλεὶ συνεργεῖν. ἀλλ' εἰ ὅτι ἀκρόσῃ τι μὴ
 ἐθέσκον αὐτῷ, ἀντιβαίνειν τι καὶ ἀνδισκεσθαι,
 καὶ μηκέτι πρῶτος ὑποφέρειν τὰ μελε-
 τήματα. Διόπερ ἐπὶ σὺν ἔχει πλεον θάρ-
 ρος πρὸς ἄλλους ἵνας, εἰ μὴ πρὸς ἡμεῖς.
 τοῦτο χάριν λέγει καὶ πρὸς ἡμεῖς ταῦτα,
 ὅτι συμβαλέεται καὶ ζητεῖ, ἵνα ἔχη μετ'
 ἐαυτοῦ καὶ ἡμεῖς συνεργῆσαι αὐτῷ πρὸς
 ταῦτα τι ὅτι συμπράττοντας. ἐπὶ γοῦν ἀ-
 πειθεῖσθαι καὶ ἡμεῖς ταῦτα, ὅτι ἡ χαρι-
 σμαρ αὐτῷ ὅτι παρεκινήσασιν, ἵνα εἰπερ
 ὁ δεικνύῃ ἐκ θεοῦ γενναίως ὅτι ἐκχυρῶς ἐνί-
 σταται εἰς τὰ πρὸς σύστασιν τῆς ἡμετέρας
 ἐκκλησίας συνήκοντα, ὅτι ἔτω μέλλει ἔχειν
 καὶ ἡμεῖς συνεργούσας πρὸς ταῦτα καλῶς,
 θεοῦ χάριν, καὶ γυναικίως ἀγωνιζομένους.
 εἶπεν αὐτῷ ὅτι ἡκούσας ἐλθόντα τὸν βα-
 σιλεῖα, καὶ πλὴν αὐτὸν ἐν τοῖς ἡμέτεροις
 βελόμορον πρὸς τὸ ποιούτων. Ἀλλ' ἔτι
 ἐφάνη αὐτῷ καλὸν εἰπεῖν, ὅτι, πρὸτερον
 τα δευτέρως πρὸς ἡμεῖς, ἵνα ἔχη καὶ ἡμεῖς
 ὁμογνώμονας, καὶ συμφώνους, ὅτι εἰ γίνονται
 χάρις συνεργήσωμεν αὐτῷ, ὅτι καὶ πλὴν αὐ-
 τὸν καθὼς ἐγχαρεῖται. ὑπερέχεται ἂν ὅτι
 ἡμεῖς καὶ ἐβεβαιώσαμεν τοῦτο. Τῇ δὲ ἡμέρᾳ
 σὴν, ἡ καὶ μετ' αὐτὸν πρὸς ἀπορρομὴν αὐτῷ, διε-
 μνηνύθη

num effuso, Patriarcha sermonem cohibuit :
 & alto doloris vulnere percitus dixit : quando
 me scommatis acceptum video, quæ porro mu-
 ginabar, supersedebo fari, & quamquam Impe-
 rator leniret dictis, risumque asseveraret, ad
 Patriarchæ sermonem non pertinuisse : atque ita
 seipsum Patriarchæ precibus Deo commenda-
 tum cuperet, ut loquentem Patriarcham nec
 ipse animadverterit, nec ejus verba risum ab
 illo elicuerint, sed repentinum & fortuitum eru-
 pisse, qualis interdum solet hominibus vagâ ac
 tralatitiâ cogitatione comprehensis, Patriarcha
 tamen discursum redintegrare noluit, bis terve
 ab Imperatore, ad id suppliciter exoratus : Ita-
 que ut hæc scena muta suppleretur, Legatus
 Palæologus his ultimis postremum Actum clau-
 sit, quasi postliminio revocans quæ perorave-
 rat : Eâ conjunctione animorum ac integritate,
 cum signata publice gesta fuerint, ut nuper nar-
 ravimus, si fama rumusculos in contrarium,
 ebuccinaverit, nobis non debet imputari : Et sic
 Senatum dimiserunt. Post elapsum dierum ali-
 quot spatium Patriarcha nos Cruciferos ad se
 vocari curavit, & graviter questus nobis signi-
 ficavit : Imperatorem totum abiisse in partes
 Concilii Generalis, se adjungere illinc adven-
 tantibus, cum iis solis tractare, ut hoc unum ex-
 tundat : Nos Basileam deducere : & quod illum
 etiam precibus fatigaret, ad ejus præscriptum
 accedere, ei opem ferre in omnibus, ac succen-
 tuiari : Provinciam, inquit, suscepit Impera-
 tor ipsâ Æternâ graviolem, quæ nobis nullum
 unquam aut fructum, aut emolumentum pro-
 feret, sed totam gentem in fatalem ruinam præ-
 cipitabit : Hæc quoties, inquit, apud se mœstus
 revolvit, discruciat, animi, & tantopere in his
 Imperatori subscribere abhorret, ut si sciret quid
 Imperatori maximè displiceret, id toto corde pro-
 sequeretur, cujus immania cæpta (inquit) mea
 mens ægra nec fert, nec concoquit : Ad nos autem
 (dixit) non piguit hæc referre, quando satis
 consciret, se non habere, apud quos secreta con-
 fidentius reponat : Ut quamvis Imperator &
 ipse dissideant, tamen nos sibi habeat faventes ac
 immotos, quorum ope, ac subsidio ut olim, sic
 in futurum perfruatur. Hæc à Patriarcha nobis
 communicata, sensuum intimo affectu, & gra-
 tissimorum animorum amplissimis indicibus cum
 nos amplexari testaremur, ipsum adhortati su-
 mus, ut Deum, primum ducem, secutus, ani-
 mose ac fortiter se cingat ad compagem Eccle-
 siæ retinendam, ac Unionem : Sic nos, prom-
 ptos fore cum illo in omnem arenam descende-
 re, pro fidelitatis nostræ, & honoris sui laureâ
 decertaturos : Tum Patriarcha audivisse se di-
 xit, Imperatorem cras huc affuturum, ut in his
 urbis regionibus, nobiscum de istiusmodi nego-
 tiis

μηνύθη ὁ πατριάρχης, καὶ ἀπῆλθε σὺν ἡμῖν εἰς τὴν νέαν. ὁ δὲ βασιλεὺς καὶ εἶδε τὴν μητέρα αὐτοῦ τὴν δέσποιναν, καὶ πρὶν ὥραν δείλης ἦλθεν εἰς τὴν νέαν, καὶ ἐκάθισεν ἐπὶ τῆς ἑσθίας ναῦς, καὶ προσκαλέσατο τὸν πατριάρχην. ὁ δὲ ἀπερχόμενος, ἔπαρ' ἡμῶν ὑπαρχόμενος λέγει πρὸς ἡμᾶς, εἰ καὶ ἐκλὸς καρτερήσῃς, ἀλλ' οὐκ ἐγγὺς παρ' ἐκείνου. ὁρῶ γὰρ ἱεταρχομένον ἐμαυτὸν ἐπὶ διανοχληθσομένον. Διὰ τοῦτο θέλω, ἵνα ἡ περὶ ἐγγὺς με, καὶ ἐπερ λαλήσω γεγωνόπερον, ἐπιμῶς συνέλθῃς. ἐκάθισεν ἔνθ' ὁ πατριάρχης μετὰ τῆς βασιλέως, καὶ ἐβλάσφημο μένει. ἡμεῖς δὲ ἐκλὸς καθήμεθα ἐγγὺς τῆς ναῦς πύλης. εἶτα προσκαλέσας τοὺς μεσάζοντας καὶ τὴν μέγαν δομέστικον, ἐβλάσφημο καὶ μετὰ αὐτῶν. εἶπα καλῶς τὰς Ἀρχιερεῖς καὶ ἡμᾶς, καὶ ἐισήλθομεν ὁμοῦ μετὰ καὶ τῶν πρεσβυτέρων πρέσβων, πῦπ Παλαιολόγος δηλονότι, ἑρμομονάχης, ἔσθ' διουπίτου, καὶ ἐκαθίσταμεν. καὶ λέγει ὁ βασιλεὺς τῷ πατριάρχει, κελύεις, εἰπέ, ὅπερ ἐσήσασιν. εἶπεν ἔνθ' ὁ πατριάρχης ὅπως οἱ ἐκ τῆς συνόδου ἐλθόντες τῶν Λατίνων πρέσβεις ἐζήτησαν, ἵνα ἀπερὶ ἐπεράχθησαν ἐν τῇ συνόδῳ ἐπὶ ἐχράφησαν ἐν τῷ δεκρέτῳ, λαληθῶσι καὶ ἐνταῦθα, καὶ βεβαιωθῶσι ἐπὶ ἡμῶν. ὡς ἀνέχωσιν ὁμολογησόμενοι τὰ ἄρα καὶ πράξωσιν εἰς ἀπερὶ ἀνεπίστησαν. ἐνὶ γοῦν χρεία ἵνα δοταχθῶσι ἱνὲς οἱ μετὰ ἐκείνων συνέρχεσθαι μέλλοντες, καὶ ἀκέρῃς ἐπὶ διολογαῖσθαι εἰς τὰ παρ' ἐκείνων λεγόμενα. ἐπαχθη ἔνθ' ἵνα πρὸς τοῦτο ὑπάρχωσιν οἱ δύο μεσάζοντες, ἔσθ' ὁ μέγας δομέστικος, ἐκ τῶν ἀρχιερέων ὁ Ἐφῆσος κύριος Ἰωάννης, καὶ ὁ Ἱερακλείας κύριος Ἀντώνιος, ἐκ τῶν σωρεφόρων, ὁ μέγας καρδιοφύλαξ, ἔσθ' ὁ μέγας ἐκκλησιάρχης, ἐκ τῶν πνευματικῶν, ὁ πάππας κύριος Ματθαῖος, καὶ ὁ πάππας Γρηγόριος, ἔσθ' οἱ ἡμέτεροι πρέσβεις, καὶ συνέρχεται ἐν τῇ μονῇ τῆς ἀγίας τοῦ Χριστοῦ ἀναστάσεως. ἡδὴ ἔνθ' ἡκούσατε καὶ ἐπιμαρτύρησε πρὸς τοῦτο.

Patriarchā consultandi sedem capessere, in Monasterio Resurrectioni Christi dedicato, & ad provinciam hanc sibi demandatam confestim se accingere.

τμήμ. β. κεφ. κη.

Εἶτα ἐζήτησαν οἱ ἡμέτεροι ἀκούσαι καὶ τὸ δεκρέτον, ἀνεγνώσθη δὲ ἔσθ' ἡκούσασιν ὅπως διελάμ-

tiis consilia capiat : Quocirca ipsi visum fuit haud inconcinnum, hæc pauca obiter libare, & nos præmunire, ut consoni suis propositis reperiremur, ac concordēs vel crastinā luce, si occasio justa exigeret : Quod unanimiter, firmissimis astipulationibus illico spondimus. Insequenti aurora ut Patriarcha prædixerat, qui fuit dies Saturni, Patriarcha per præconem ad Imperatorem accersitus, abiit nobiscum in Palatium dictum Novellam : Imperator vero cum plurimum diei contrivisset, in salute imper-tiendi matri Serenissimæ Augustæ, non ante vespertinum crepusculum accessit, & in Palatii sacello confedit. Et brevi postea Patriarcham segregatum à cæteris ad se evocavit : qui dum pertransiret à nobis parumper substitit, ut nos alloqueretur, his verbis : Ne vos hinc longius subripiatis, obsecro, sed in proximum concedite : Nam nescio quid turbulenti intus in præcordiis suboriri perlentisco, quod me ad iracundiam commoveat : Quare si elationi voce me quid altius intonantem audieritis, ad me festinanter ut potestis accelerate. Sed Imperator & Patriarcha aliquantisper submissâ voce verba invicem alternarunt, at nos extra ad templi portam confedimus : Mox adduci jubent Dominos Sequestros, & Magnum Domesticum : quibus cum nonnihil temporis in secreto consumpserunt : Tandemque Archiepiscopos & nos per Ministrum admovent : qui cum prædictis Legatis, Palæologo summo duce, Hieromonacho Isidoro, ac bis-Consule, ingressi sumus : Atque omnibus unâ in circuitu assidentibus, Imperator ita Patriarcham allocutus est : An, Patriarcha, jubes id præstari in quod nuper convenimus ? Tum Patriarcha nobis differere occæpit : ut Legati à Concilio generali Latinorum strenuè efflagitaverint, in Synodo peracta, & decreto inserta hic legi publice, & à nobis confirmari : ut ipsi habeant in quo Legationis munia exerceant, secundum mandata fidei suæ à Patribus commissa : Esse igitur operæ pretium, eorum votis annuere, atque hic aliquot viros deligere qui eorum singula audiant, perpendant, respondeant : Constituti igitur ad id negotii ex ordine Nobilium Sequestri, & supremus Seneschallus : ex ordine Hierarchico D. Joasaph Ephesi, & Heracleæ D. Antonius, Episcopi : E Cruciferis magnus Patriarchæ Scriniarius, & M. Ecclesiarcha : E Confessariis D. Matthæus, & Gregorius, una cum Legatis nostris, jussi sunt à

SECT. II. CAP. XXVIII.

Tum ingens ardor nostros incessit audiendi Decretum ; Quod lectum inter cætera hæc continet-

διελάμβανε καὶ ἴστω μὲν τῶν ἄλλων, ὅτι ἐ-
 παύσατο ἐν τῇ συνόδῳ καὶ διαρρώσαντο
 τὴν ἑαυτοῦ αἵρεσιν τῶν Ποιμένων. ὡσαύτως ἡ
 διορθωσὶς ἤδη καὶ τὴν παλαιὰν τῆς Γραι-
 κῶν ὅπερ ἐπὶ ἡμερῶν ἀκροῦν δεινὸν
 ἔδοξε πᾶσι. καὶ τότε ἡ εἰσὸν ὅσα ἔδωκε
 τοῦτο. εἶπε ἡ βασιλεὺς καὶ οἱ ἄρχοντες,
 ὡς ἐπεὶ μέλλετε συνέρχεσθαι καὶ συζητεῖν
 μετ' ἐκείνων, παρρησίᾳ διορθωθῆναι καὶ
 αὐτῶν, ὅτι ἄλλα ὅσα προσήκοντα καὶ ὅτι ἴστωις
 ἐξήλθομεν. Ἀλλὰ ἡ πρῶτ' ἐπὶ παρεγένετο
 αὐτὸς εἰς τὸν πατριάρχην, ὅτι ἀνέφερον,
 ὅτι ἐγὼ τὴν χθὲς ἠθέλον, ἵνα ἀναφέρω,
 καὶ ὡς καλέσω ὡς ἂν μοι ἐνεργήσῃ
 τὸ μὴ συνέρχεσθαι εἰς τὰς συνελεύσεις,
 ὡς περ ὡρίσθη. ἵνα ἡ μὴ δόξη ἀπαίδου-
 τον, παρέλθῃ ἴστω κατ' ἐκείνους τὴν
 ὥραν. Νυνὶ ἡ ἡλθον καὶ δέομαι καὶ ὡς
 καλῶς ἐλθόντων με τῶν τοιούτων συνε-
 λεύσεων. οὕτως γὰρ βέλομαι, ὅτι περ-
 ροῦμαι τοῖς τοιούτοις συμπλέκεσθαι. καθι-
 κέτωσα ἂν λίαν πρὸς τοῦτο. ὁ ἡ πατριάρ-
 χης μᾶλλον μοι ἐπιτίθημι πεισῶν τὸ δό-
 ταχθῆναι. παρέτυχον ἡ ἐκεῖσε ὁ πνευματι-
 κὸς κύριος Θεοφύλακτος, καὶ ὁ μοναχὸς
 κύριος Κάλιστος ὁ Πρίγκιψ. ὅς καὶ
 ἡλπίζον συνεργῶς εὐρεῖν πρὸς τὸ ἐμὸν
 ζήτημα. εἰ ἡ ὡς εἶδον τὸν πατριάρχην,
 λέγοντα εἶναι με ἀπαραιτήτως εἰς ὅπερ
 ἔταχθην, ἡνάγκασάν με καὶ ἐκεῖνοι πεισῶν
 τὸν περὶ ταῦτα. ὅμως ἐτάχθην ἡ-
 μέραι καὶ συνιέρχόμεθα. ἐρρωμένους δὲ
 συνιέρχοντο μετ' ἡμῶν καὶ κύριος Δημή-
 τριος Ἀγγελος ὁ φιλομμάτης, καὶ ὁ
 διδάσκαλος κύριος Γεώργιος ὁ σχολά-
 ρης, ὅς ὁ Φράντζης ὡς μετὰ γλωτ-
 τιστῶν. ἔλεγον ἂν πρὸς ἐκείνους οἱ μεσά-
 ζοντες μὲν βελῆς καὶ τῶν λοιπῶν ἡμετέ-
 ρων ἐπὶ ἀπελογεῖν οἱ τῶν Λατίνων πρὸς ἑ-
 κτέρους ἂν οἱ ἡμέτεροι, καὶ ὡμίλησαν πρὸς
 ἐκείνους φιλικῶς. καὶ εἶπον. Τὸ ἔργον τῶν
 τῶν ἐνώσεως, ἐπὶ θεῶν καὶ πατέρων, καὶ
 ὅτι θυμῶν ὅτι ἡμεῖς ἰδεῖν τῶν, εἰ ὡς
 καὶ ὁ θεὸς γενέσθαι καλῶς, καὶ ὑμεῖς
 πάλιν ὁμοίως ὅτι θυμῶν. καὶ τοῦτο δῆλον
 ἐξ ὧν καὶ ὑμεῖς ὑπέστητε πολλὰς κόπας καὶ
 κινδύνους, καὶ ἐξ ὧν καὶ καταλάσασθε ὡς
 ἀνέλθῃτε ἐν ταῦτα, ὅτι κατὰ βάλητε ἀρχὴν
 ἀγαθὴν ὅτι τῇ συνοδικῇ συναθροίσῃ,
 καὶ διορθώσῃ πᾶν τὸ λυσιτελεῖν πρὸς
 αὐτῶν, ὅτι ἐξ ὧν πάλιν ὁ αὐθέντης ἡμῶν ὁ
 ἅγιος,

tinebat: Patres in Generali Concilio congrega-
 ti, ut curassent, nuper exortum Bohemorum
 hæresin abolere, ita jam succinctos stare Græ-
 corum à multis annis inveteratam hæresin suc-
 cidere: Quæ cum in vulgum dicta emanassent
 ante dies aliquot quam edictum publicaretur,
 lethale vulnus omnium mentibus inflixerunt:
 Et ut cuique visa sunt gravia, voces omnium
 tum erumpebant: At Imperator, & cum eo Ma-
 gnates, quandoquidem illis conventus indixis-
 sent, his & aliis minus levigatis sermonibus, si
 qui in decreto occurrerent, à colloquiis expe-
 tenda remedia censuerunt. Ut crastinum mane
 illuxit, supplex adii Patriarcham, ut mihi pro
 suâ benignitate indulgeret, quod heri ab illo
 impetrare decreveram: scilicet, ut mihi omni-
 no abesse liceat ab his Latinorum congressibus,
 & decretis ventilandis: Sed ne videretur inur-
 banum, in primordiis negotii, & tantâ Nobi-
 lium multitudine, de eâ re, ipsum sollicitare,
 heri à supplicatione comminiscendâ abstinui, &
 sub hac aurorâ venire statui, multum orans ob-
 secransque Sanctitatem suam, ab hoc onere, cum
 Latinis negotiandi in libertatem meam me asse-
 rere: nec enim cupio nec ambio eorum homi-
 num rebus memet implicare: cujus ut me faciat
 compotem, vehementissimâ Oratione Patriar-
 chæ aures verberavi. At Patriarcha, quanto ma-
 gis ingratum officium deprecatus sum, tanto
 magis illud mihi subeundum commendavit:
 Aderant tum forte spiritualis Pater D. Theo-
 phylactus & Monachus D. Callistus Princeps:
 quos mihi promittebam in mea vota fautores:
 At ubi Patriarcham animadvertunt sortem
 meam in illo negotio inevitabilem pronuntiare,
 & illi in partes Patriarchæ consenserunt, ut ipse
 cogeret Patriarchæ placitis succumbens obse-
 cundare: Die igitur conditâ in locum destina-
 tum coivimus: Et nobiscum unâ D. Demetrius
 Angelus Philommata, D. Georgius Scholarius
 Doctor, & frater Manuel, communis omnium
 Interpres: Inter nostros Sequestri cum reliquo-
 rum assensu, primam arripere ausam loquendi,
 quibus è regione Latinorum Legati vicem reci-
 procarunt: At nostri inchoantes orationem sum-
 mâ humanitate refertam explicuerunt, ad hunc
 ferme modum: Aggredimur opus plane divi-
 num, præ cunctis aliis amabile & exoptandum,
 Unionis inter Ecclesias procudendæ, si Deus
 coeptis favere dignabitur, & magnitudini mo-
 liminum successus pares concedere: Et vos idem
 nobiscum serio velle, vel hinc eniter, quod vos
 imprimis tot viarum, laborumque tædia subiistis,
 tot pericula terrâ marique, tot impensas devo-
 rastis, huc ad nos pervenire, Generali Synodo
 fundamenta substernere, eidemque promoven-
 dæ cum utilitate ac fructu cuncta negotia ac-

ἀγιστο, ὁ βασιλεὺς μὲν σωεργίας ἔσται ἀγίος ἔσται πατριάρχης, ἐδὲν ἡμέλησε τὸ εἰς τὴν ἐκείνην ἀφορώμενον δύναμιν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν μακαριώτατον Πάπαν τὴν πρῶτον, καὶ τὸν νῦν, πολλάκις ἐστὶν πρέσβης. ἤδη ἡ καὶ πρὸς τὴν ὑμετέραν σύνοδον. καὶ πολλὰς ἐξόδους κατηναλώσαντες εἰς τὰς τριαύτας πρεσβείας, ἔσται ἄλλω παῖσαν ὑπὸ μείλῳ ποιῆται τὴν πρὸς τὸ τοῖστον ἔργον ἀνήκον. Διὰ τοῦτο πρέσβη ἵνα ἔσται ἡμεῖς οἱ ἀφ' ἑκατέρωθεν μερὲς σωερχόμενοι σωδασώμεν πρὸς τὴν τριαύτην περὶ χώρησιν, καὶ τοῦτο χάριν ἔσται χημεν, ἵνα σωαγώμεθα ἐν ταῖς ταῖς, καὶ σκεπώμεθα πρὸς τὸ φελομένων γενέσθαι πρὸς τὴν σωάθροισιν τὴν οἰκουμενικὴν συνέδον, καὶ τὴν ἐκείνῃ δοποδημίαν. καὶ αὐτὴς πρὸς τὴν ἐσταῦθα ἐπάνοδον, ἔσται διορθωθῇ εἰς τὴν ἐλλίπεις ἢ θεραπείας δεόμενον ἐν τῷ δεκρέτω. καὶ ἐν καὶ ἡμεῖς μὲν φιλίας, καὶ ἡμεῖς, ἔσται ἀγάπης λέγειν ἀπὸ ἑχομεν εἰπὴν πρὸς ὑμᾶς, καὶ ἀκούσαι ἀφ' ὑμῶν, καὶ ὑμᾶς πάλιν ὁμοίως φιλικῶς πρὸς καὶ ἀδελφικῶς δέχεσθαι τὰ παρ' ἡμῶν, καὶ δοπολογεῖσθαι καὶ θεραπείαν πρὸς δεόμενα διορθώσως. Ἀπιδέξαντο οὖν τοῖς τοῖς λόγοις καὶ οἱ συνοδικοί, ἔσται ἀπελογήσαντο μετ' εὐχαριστίας καὶ ἰλαρότητος δοπολογίας ἀρμοδίας πρὸς ἑς ἡκούσαν λόγους. εἶπα εἶπον ὅπως εἰσὶν εἰσὶν κατὰ βαλεῖν καὶ ἐξόδους πρὸς τὸ τελῆσαι πρέσβης, ἔσται δεῖσαι διὰ τὴν χρείαν τὴν ἐν τῇ συνοδῷ ἐλασσομένων, εἰπερ στερχθῶσι πρὸς πρὸς τὸ βασιλέως, καὶ τοῦ πατριάρχου, πάντα τὰ ἐμπεδωμένα τῷ δεκρέτω. καὶ εἶπον οἱ ἡμέτεροι πρὸς ἐκείνους, ὅτι ἐν τῷ προοιμίῳ λέγει πρὸς ἡμῶν ὅτι ἑχομεν αἰρεσιν. λέγει γὰρ τὴν νέαν αἵρεσιν τὴν Ποιμίων, καὶ τὴν παλαιάν τὴν Γραικῶν. καὶ πάνυ θαυμάζομεν πῶς λέγει τὸ. πρὸς γὰρ εἶπε πρὸς τὸ πρὸς ἡμῶν ἢ πρὸς αἵρεσιν ἑχομεν ἡμεῖς, οἱ μηδὲν ὅλως παρεκδάντες ἢ πρὸς αὐτοὺς πρὸς τὸν Ἀποστολικῶν. ἔσται Συνοδικῶν, καὶ Πατερικῶν πρὸς δόσεων. σκάνδαλον ἔσται μέγαν πρὸς πρὸς τὸ τοῖστον ἡμῖν, καὶ ζητῶμεν πρὸς παντὶς ἀλλῇ θεραπείαν εἰς αὐτὸ.

ciliorum regulis, aut Patrum traditionibus vel latum unguem defleximus; vel incerto aut vacordī animo inconstantius fluctuavimus? Immenso nos afflat scandalo, hæc sæva & inepta de nobis affirmare: & ante omnia poscimus, mentes nostras hoc veneno tactas & fau-

commodare: Et quod noster Dominus pientissimus Imperator, cum concursu Sanctissimi Patriarchæ, nihil intentatum reliquit, quod intra ambitum virium suarum consisteret: Sed ad Beatissimum Papam, non ita pridem, & sæpe antea Legationes adornavit, & nuperrimè omnium ad Synodum vestram: quibus instruendis ingentem vim reddituum annuorum profudit, nec ullum omisit genus curarum ac sollicitudinis, quod tam Cœlestis opus, ad felicem exitum pertrahat: Propterea nos ab utraque parte constitutos plurimum condecebit, similem adhibere diligentiam, & propensionem animorum, ut hoc in manibus negotium, feliciter procedat, & assidua capiat incrementa: Quid enim aliud nobis utrinque injungitur, quam ea investigare quæ Synodi Generalis convocationem spectant; nostram hinc migrationem ad Concilium, & illinc ad nostra reditum: Et si quid desit in Decreto, aut minus accuratè proponitur, ut curemus integrum reponi, aut qualicunque medicinâ adhiberi resarciri. Quare & nos oportebit, cum omni honore, benevolentia, gratia, amicitia, & nostra vobis proponere, & à vobis vestra exaudire: Nec minus vos, ut speramus, cum eodem affectu & fraternâ caritate, & nostra audietis & respondebitis; & si quid minus rectè prolatus sit, vel clementer condonabitis, vel in meliorem sensum restituetis. Hanc orationem quasi in procemium prælibatam tam attentis auribus ac vacivis isti Synodales imbiberunt, ut ingenti lætitia ac voluptate perfusi, ad singula quæ protulimus responsum aptaverint: quin & insuper addidere, se paratissimos vel modò, vel in futurum, omnes proventus & impendia prodigere, ut undequaque per oras universas & limites orbis Christiani Legati transmittantur, quod necessitas postulet, aut eorum usus ac beneficium, qui ad hanc Synodum debeant confluere: modo ab Imperatore & Patriarchâ prius sint recepta & stabilita, quæ in Decreto comprehenduntur. Ad hæc nostri non sine gemitu regesserunt: Et quo pacto id confirmabimus, cujus in ipso præfationis apice legitur, nos ab Orthodoxâ fide alienos hæresin pertinaciter defendere, ut Boëmos novam, ita nos Græcos Veterem? Et certe nunquam satis admirari possumus, quâ fronte hæc de nobis fingitis? Aut quibus unquam venit in mentem, præterquam vobis, nos hæreticorum infami nomine perspergere? Aut quæ, qualisve esset hæc prodigiola hæresis quam alimus, qui nec unquam à profitendis Apostolorum scriptis, Con-

τμήμ. β. κεφ. κθ.

SECT. II. CAP. XXIX.

Οἱ δὲ ἀπελογήσαντο πρὸς τὸτο, ὅτι
ἐγένετο μὴ πειρασίας, ἀλλ' ἀπλῶς ἔτι
ἐγράφη πρὸς τὸ Γραμματικῶν. ἡμεῖς γὰρ
καὶ οἱ ἡμέτεροι πάντες ἐπὶ ἐπομῇ ποτὲ πρὸς
ὑμῶν, ἐπὶ λόγῳ νῦν ὅτι ἔχετε αἵρεσιν,
καὶ δυνάμεθα βεβαιῶσαι ἡμῶν ἀνακηρύξαι
τὸ παρρησία, εἰς ἐπήκουσιν πάντων, εἰς
βέβαιον. καὶ ἔστι τὸτο ὡς νομίζομεν ἀρκε-
τὴ θεραπεία πρὸς ὑμᾶς, καὶ ἐὰν σκανδα-
λίζεσθαι. Δὲ λαμβάνει τὸ Γραμματικῶν. εἶ-
πον ἔν τῷ πρὸς ταῦτα οἱ μεσιζόντες, ὅτι οὐκ
ἐστὶν θεραπεία ὡς λέγεται ποιῆσαι πρὸς ἡ-
μᾶς λόγους. πρὸς γὰρ φανεῖται ἡ Δὲ τῶν
λόγων θεραπεία, ἡ πῶς ἔστι ἡμῶν ἴ-
μιον, ὅταν δεξώμεθα τὸ Δεκρέτον ὡς ἐχθρὸν,
καὶ προσπίνωμεν τὸτο ὡς δικαίωμα ἡμῶν;
αὐτὸ δὲ σωτήριον ἡμᾶς μὴ τὸ Ποιῶν τῶν
ἐχόντων πολλὰς καὶ κακίστας αἵρέσεις. καὶ
καὶ τὸ συμφέρει τοῖς ἡμετέροις καθ' ἑαυτοὺς
τὸτο. ὡς γὰρ καὶ ταῦτα ἤκουσαν, ἀναστάν-
τες μικρὸν προήλθον, καὶ ἰδίᾳ ἰκανῶς
ἐβλάστησαν. εἰς ἐλθόντες δὲ καθίσταντες
εἶπον, ὅτι Δὲ βεβαιώμεθα μετ' ὅρκων,
ὡς ἐγένετο τὸτο πανέργως, ἡ ὁπτιηδω-
τῶς, ἀλλ' ἐστὶν λαμβάνει καὶ σφάλμα. καὶ τὸ
πλέον τοῦ σφάλματος ἀνάγει εἰς τὸ
πρὸς ὑμῶν. αὐτοὶ γὰρ ἦσαν ἐν τῇ συν-
όδῳ, ἡ εἶδον καὶ τὸ δεκρὸν, καὶ πρὸς τοῦ
πλεονάζειν, ἡ μὴ τὸ πλεονάζειν, καὶ εἶπερ;
ἐλεγον ὡς πρὸς τὸτο, καὶ ἐζήτησαν διορθωσιν,
ἀθέτως ἂν διορθοῦν χωρὶς λόγου τὸ
πρὸς τὸν. αὐτῶν δὲ μὴ εἰπόντων ἰκανῶς, καὶ
ἡμῶν ἐλθόντων ἐνταῦθα μὴ τὸτο τὸ
Δεκρέτον, οὐκ εἶδαμεν ἵνα ἄλλῃ ἂν θε-
ραπείαν ποιῶμεν. ἀξιολογῶν δὲ καὶ ὑμᾶς
σκεψάσθαι, ἡ εἶπατι ἄλλῃ θεραπείᾳ
ἀρκετὴν ὑμῖν, δυνάμεναι τι γινέσθαι καὶ
παρ' ἡμῶν, ἡ ἡμεῖς πάντων Δὲ πρὸς ἀξί-
ον. καὶ ἔτις διελύθη ὁ σύλλογος.

ciendi ratio: Eruite quodvis consilium, & dicite quid ultra comminisci poterimus, quod vobis gratum arrideat, in hujus morbi medicamen, & lubentissime præstabimus; & sic dis-
solutus est conventus.

τμήμ. β. κεφ. λ.

SECT. II. CAP. XXX.

Ἐξερχομένων δὲ ἡμῶν, εἶπον οἱ ἡμέτεροι
πρὸς ὑμᾶς ἰδίᾳ πρὸς ἡμᾶς, ὅτι αὐτοὶ με-
γάλῃ ἰσχύϊ ἔχουσιν διὰ τὸ σωθῆναι, καὶ ὡς
νομίζομεν καλῶς καὶ βέλλεις, ἡ εἰ ἐν τῇ
καλῶς,

At Latini qua poterant excusatione nego-
tium dealbarunt, vocemque dixerunt non ex-
cogitatam in nostrum dedecus de industria, sed
simpliciter per errorem transcribentis irrepsisse:
Nos enim, pro nobis (inquiunt) & cunctis no-
stratibus, & totâ Gente loquimur, de vobis
nunquam tale quid, vel suspicati effutivimus,
vel jam affirmamus vos ullâ hæreseos contagio-
ne infici: Et hoc prompti sumus palam attesta-
ri: per præconem & buccinam, si jubetis: quod
speramus sufficiens fore vestro dolori mitigando
antidotum: Nefas enim videri debet, propter
oscitantiam scribæ, in tam piaculare offendicu-
lum impingere. Ad hæc Sequestri responde-
runt, & oblatam ab illis medelam, ut nullam re-
pudiarunt: Vos (inquiunt) non dicitis nos hæ-
reticos, verbale solatium: at Decretum dicit:
Et quid proderit fumosum in dictionibus ma-
lagma, cum res ipsa clamet? Quomodo nobis
non erit inhonestum, ut nunc se habet decretum
admittere? decretum protendere ut innocentie
nostræ præsidium, quod nos Græcos cum Bo-
hemis componit, ut novissime exortis hæreti-
cis, ita multiplici hæresium lue profligatissimis?
Et quid præstabit vos contrarium de nobis as-
seruisse, cum homines videant, id expresse con-
tineri in Decreto cui ultro manus dedimus? Hæc
cum audivissent Legati, assurgunt, & aliorum
recedunt, aliquantisper inter se collocuturi, bre-
vique redeunt capessunt loca: Et jurejuran-
do vobis confidenter asseveramus (clamant)
nulla fraude nostrâ, aut datâ operâ illud in De-
cretum obrepit, sed solo (ut diximus) errore
& incuriâ Grammaticastri: Cujus etiam erro-
ris pars maxima debet in vestros Legatos re-
cumbere; qui tum in Concilio aderant, cum de
Decreto Patres inciperent agitare, & ante, &
postquam perficeretur: Si vel illud, vel quod-
vis aliud dictum se stomachari uno verbulo sub-
innuissent, expunctum, extricatumque repor-
tassent: Sed iis tacentibus, & nos huc adven-
tantibus, cum Decreto, ut nunc compingitur;
de alio remedio nobis non constar, quam quod
obtulimus: Penes vos igitur esto vobis satisfa-

H

tionem;

καλῶς, δόξαν) καὶ τὸ Δεκρέτον μετὰ ποιῆσαι καὶ βεβλῶσθαι αὐτὸ πρὸς ἀνάπαυσιν. ἐν ᾗ τῇ συνόδῳ συναλῶσι, πάλιν οἱ πρὸς τὸ κακόντων λόγοι, μὲν πολλῆς καὶ μεγάλης ἐνστάσεως τῇ ἡμετέρῳ. ἀπελογουμένων ἑκείνοι, ὅτι ἔτι ἡμεῖς, ἔτι οἱ ἐν τῇ συνόδῳ τῇ βασιλείᾳ ἔχομεν πρὸς ὑμῶν, τριαύτῳ δόξαν ὅτι νομίζετε λέγειν τὸ Δεκρέτον, ἔδδ' ἐγγράφῃ μὲν ἔσχοτο ὅν ὑμεῖς ὑπολαμβάνετε. πάλιν ἐπεὶ ἔτι ἐγγράφῃ, οὐκ ἔχομεν ἡμεῖς ἐν αὐτῇ ποιῆσαι ἐνταῦθα διορθώσιν. δυνάμεθα ἢ θεράπευσαι τοῦτο δι' ἐπὶ γράμματα, καὶ γράψαι ἐβελῶσαι θεράπειαν ἐπὶ αὐτῇ ὑμεῖς ἀν' ἐξελήσθε. ἡμεῖς καὶ ὑποχόμεθα εἶπαι σερχθῆναι καὶ πρὸς πάσης τῇ συνόδῳ. πολλῶν ἐν λόγων λαληθέντων ἀφ' ἑκατέρου μέρους, εἶπον οἱ ἡμέτεροι, ὅτι οὐκ ἔστι ἄλλη θεράπεια πλὴν αὐτῇ καὶ μὲν, ἣ γὰρ ἵνα τὸ Δεκρέτον μετὰ γραφῇ, καὶ διορθωθῇ. ἔδδ' ἄρα ἀνεχόμεθα δεῖξαι τὸ πρὸς αἵρεσιν διαφρημίζον ἡμῖν, καὶ ὅτι τὰς ἐξήλθομεν.

confodit, & pessimis rumoribus disseminat. exivimus.

τμήμ. β. κεφ. λα.

Ἐν ᾗ τρίτῃ συνόδῳ, ἐπεὶ πάλιν ὁ πρὸς τὰς λόγους ἐξηγήθη, ἀναγκασθέντες εἶπον ἑκείνοι, ὡς ἡμεῖς εἶπομεν, θεράπειας ὅσας ἐνομίσαμεν εἶναι πρὸς ἀνάπαυσιν ὑμῶν, ἀλλ' ἐπεὶ οὐκ ἀρκεῖται εἰς ταῦτα, ἀλλὰ ζητεῖται ἵνα τὸ Δεκρέτον αὐτὸ μετὰ ποιηθῇ, εἴπερ ἔχομεν μετὰ γράψαι καὶ βεβλῶσαι πρὸς ἐνταῦθα, εὐσέλως ἀν' ἀποφάσμεθα τὰς, ἐπεὶ ὡς ὁ κύριος οὐδὲν ἔδδ' ἡμεῖς βεβλῶσαι ἐνταῦθα ποιῆσαι, λέγομεν ἤδη, ἵνα γράψωμεν ἡμεῖς προοίμιον ἔπρον ὅποιον ἔσται πρὸς θεράπειαν καὶ ὑμῶν ὑμετέρων. καὶ εἰ δέοι ὑμῖν, ἵνα μετὰ γράψωμεν τὸ Δεκρέτον μὲν ἔσχοτον ὑμῖν προοίμιον, καὶ στείλωμεν αὐτὸ ἐν τῇ συνόδῳ μετ' ἐνὸς ἐξ ἡμῶν ἑκείνῳ ἀπελῶσθαι καὶ σερχθῇ καὶ βεβλῶθῇ παρ' ἐκείνων, καὶ ἔτι στείλωσιν αὐτὸ πρὸς ἡμᾶς. ἤρεσε τὰς ἵπασιν καὶ ἡρχεσθῆσαν. πάλιν εἶπον, ὅτι ἡμεῖς ἢ πῶς μέλλομεν πρὸς τὸν ὅτι στέλλωμεν αὐτὸ πρὸς ὑμᾶς. καὶ εἶπομεν ἐσμέν πρὸς ὑμῖν πᾶσιν

tionem; sed & sigilla Concilii penes se recondita custodire ut credimus, aded ut si acriter instemus, Decretum possint in planè aliud commutatum, sigillis munitum, & omnibus numeris absolutum nobis tradere, si velint: In secundo igitur congressu cum de hac re ingens contentio à nostris excitaretur: Latini prioribus quodammodo responsis inherentes dixerunt: Neque nos ipsi, neque Patres Basileensis Synodi tam pravam de vobis alunt opinionem ac Decretum insinuat: nec prodiit Decretum, in finem quem vos haniolamini: Sed cum ita contigerit, in nobis nulla resideret ut putatis, Decreti vel interpungendi vel emendandi autoritas: sed scedula mei affigere valemus, refertam intus quibullibet dictionibus, quales vos vestrae causae quam maximè conducere, judicabitis: quam etiam in nos audacter suscipimus, &, pollicemur, Synodus ipsa confirmabit: Cumque ab alterutra parte sermones varii hinc atque illinc reciperentur, nostri in hac unà voce perseverarunt, nullam remedio spem aut viam superesse quam Decretum revisum & transcriptum de novo instauretur: Nunquam enim id æquis animis amplecti, aut oculis contueri patiemur, quod impacta hæresi nostras existimationes Atque ita secundum clausimus Colloquium, &

SECT. II. CAP. XXXI.

Ubi jam tertio ad consultandum convenimus, & de eadem re lis contestata recurrisset, Latini coacti eandem cantilenam modulari, quæ prius in scenam protulerant, his demum verbis nobis explicuere: En, cuncta remedia quæ mentibus explorare potuimus, ex intimis consiliis, absque dissimulatione & fuco, vobis ante oculos proposuimus: Verum cum ista mentes vestras non tranquillat, sed necessariam esse totius Decreti redintegrationem conclamatis, in quam & nos vobiscum concederemus, si in alios sensus aut elementa Decretum refringere, nobis esset à Concilio permissum, quod Deus novit, omnium scrutator cordium, nobis esse pernegatum, nec Decretum vel reformare, vel sigillum appendere valeamus; tamen id unicum quod nobis restat perfici, in vestram gratiam, & honorem, novam præfationem Decreto comminiscemur, quæ si post severam examinationem vobis arriserit, unà totum Decretum transcribimus, ut cum illo in eandem codicis formam coalescat: & ad Concilium devehicurabimus, per unum è nostris illuc reversurum; & sic ex Synodi officinâ prodiens novum, Patrum suffragiis fultum, sigillis decorum, huc ad nos per eundem Ministrum revolet. Pergratum id omnibus

πίσιν ὡς τῷ ὁπίαν ἀν' ἐθελήσῃτε, ὅτι
χωρὶς λόγου ἵν' οὗτος ἐπὶ τῇ βεβαιώσει
τῷ ἡ συνόδῳ, ὅς ἐργαίῃς αὐτοῖς ὅψεσθε
τῇ θεοῦ βοηθείᾳ. λοιπὸν ἐπεὶ πείσθη τὸ
πρὸς τὴν προοίμιον, σκεψώμεθα καὶ πρὸς τὴν
ἐν τῷ Δεκρέτῳ ἐπὶ κεφαλαίων. συνήλ-
θον ἔν πολλοῖς, καὶ ἦν ἡ σκέψις πρὸς τὴν
λοιπῶν κεφαλαίων. ὡς ἔν' ἐθεωροῦμεν
ὅτι ἀρχοντίας συγκάταπθεμόντες διχόλως
ἐχθρὸν εἰς πάντας. εἰπομεν πρὸς αὐτοὺς ὅτι
τὸ πρὸς τὴν πᾶσαν τὴν συνόδον φαίνεται ἡμῖν
δυσχερὲς. εἰ γὰρ θελήσουσιν αὐτοὶ ἐλκυσθαι
ἐν ἡμετέροις ἐν τῇ βασιλείᾳ, ἢ ἐπὶ καὶ
ἐν τῇ Σαβασδίᾳ, ἔνθα πολὺ τὸ ἀλάσημα,
ὡς δυνήσεται ὁ Πατριάρχης ἀδελφῆς ὢν,
ἢ ἀρχιερεὺς γέροντις καὶ ἀνίσχυροί ἀπελ-
θεῖν ἐκείνοι; εἰποὺν ὅτι πρὸς ἡμᾶς οἱ ἀρχοντες,
ὅτι εἰ ἔθελόντες ὁ Πάπας ὡς ἀνέστη ἐν
τῇ συνόδῳ, κάλλιον ἡγεῖται ὁ βασιλεὺς
πρῶτον γενέσθαι πρὸς τὴν συνόδον. ἀπίσται
γὰρ ἔστω καὶ ἡ ἑκ παλαιᾶ ὑπεροχή, καὶ μὴ
πλείονος ἐλευθερίας περὶ τὸν βασιλεῖ
τὰ λυσιτελεῖν αὐτῷ. ὁ δὲ πατριάρχης καὶ
οἱ γέροντες ἀπελάσαντες μὴ ἀναπαύσεως.
ὑστερον δὲ ὁμοῦς εἶπον πρὸς ἐκείνους καὶ
πρὸς τὴν πᾶσαν, καὶ ἀπελογήσαντο ὅτι ἀλά-
τοῦτο γράφονται ἐν τῇ τῇ ἀφ' ὧν οἱ
μὲν εἰσὶν ἐγγυτέρω, οἱ δὲ πρῶτον, ἵνα
ἐκλέξῃτε ἐξ αὐτῶν, καὶ γένηται ἡ σύν-
οδος ὅπου ἀν' ἐθελήσῃτε. ἔδοξεν ἔν καλόν,
καὶ ἀφῆκαν τὸ πρὸς τὴν πᾶσαν, ἵνα ταχῶς
ὅταν μέλλωσιν οἱ ἡμέτεροι ἀπαίρειν ἐκείνους.
τῷ δὲ μόνον εἶπον ἐκείνοις, γνώσκον ὁ-
μολογούμενως. ὡς ὅτι ἀπελάσαντες οἱ
ἡμέτεροι ἐν τῇ βασιλείᾳ.

Quare visum est hanc de loco controversiam dare vela ventis parati, & ad priora interim maturanda nos convertere. Hoc unum tamen ut illi sciant, nostros homines sibi certo certius proposuisse, nunquam Basileam migrare.

τμήμ. β. κεφ. λβ.

Καὶ μετ' ἡμέρας ἵνα ἦλθεν οἱ ἐκ τῆς
ἡμετέρων ἐκλελεγμένοι πάντες εἰς τὸν
Πατριάρχην, κρινώμενοι πρὸς τῶν λε-
γομένων, καὶ στερομένων ἐν τῷ Δεκρέτῳ,
καὶ σκεψόμενοι κρινῶς εἰ διχόλως ἔχουσιν
γενέσθαι πιαῦτα, ἢ ἔχουσιν καὶ δυσχερῆσαι
ἵνα. Τότε γοῦν εἰπομεν ἐγὼ πε καὶ ὁ πρῶ-
τος μαθητὴς ὁ κύριος Ματθαῖος, ὅτι δύο
πινὰ ὁρώμεν ἡμεῖς δυσχερῆ. ἐν μὲν, ὅτι
ἀλαμβάνεται ἐν τῷ Δεκρέτῳ, ὡς ἔπερ
πείσσω-

omnibus visum est & peracceptum : Unicus
tamen adhuc scrupulus illorum anxias mentes
solicitabat, quâ fiduciâ concipiant Synodum
hoc Decretum sic reformatum admissuram : Ad
hoc Legati ultro spondent, multis pollicitatio-
nibus interpositis, quod Synodus unanimis &
tota in hoc consentiet, & sine ulteriori discepta-
tione, molestia aut mora confirmabit : Quod
ut nunc auditis largiter à nobis promitti, ita cer-
netis volente Deo celeriter à Concilio in ef-
fectum dari. Hac igitur circumstantiâ de De-
creto & Proœmio, ad metam satis opportunam
perductâ, ad alia capita in Decreto ventilanda
descendimus : quæ postea etiam multis con-
gressibus inter nos copiosam speculandi mate-
riam præbuere. Et cum Delegatos Principes sa-
tis cerneremus reliqua omnia ibidem compre-
hensa, sine magnâ difficultate, approbare, visi-
sum nonnihil in apta loci disquisitione hæ-
sitare : ex scriptis enim in Decreto collige-
bant, Latinos posse nostrates ad Basileam,
vel Sabaudiam, loca maximis intervallis dis-
juncta, circumagere : Et quibus viribus tanta
itinerum superabunt, vel Patriarcha valetudine
adversâ diutinè confectus, vel senio jam fa-
tiscentes Archiepiscopi? Responsum ad hæc fe-
runt Principes : Illud tantummodo fieri, ad Pa-
pam averruncandum à Synodo in longum diste-
minatâ : Cujus superfulgurans apex omnibus
permolestus si abfuerit, Imperator noster libe-
riori ausu, apud Synodum liberrimam deponat,
quæ destinavit, & sua commoda procuret : quin
& Patriarcha cum Episcopis aut grandi aut len-
to gradu, ut volunt, viarum fastidia perme-
tiantur : Cum autem ulterius instarent nostri,
Principes magis appositè replicuerunt : Novem
loca in decreto expressa nominari, hæc magis,
illa minus remota, & ex iis novem quemlibet
eligendi absolutissima vobis facultas est indulta :

tunc dimittere, dum in littore consisteremus,

SĒCT. II. CAP. XXXII.

Diebus aliquot elapsis, quot fuimus è nostrâ
parte Delegati Patriarcham pro officio compul-
lavimus, de singulis Decreti articulis lectis &
expensis, & quantum illi sine detrimento pu-
blico vel admitti possint, vel rejici debeant, cum
ipso communicaturi : Tum ego & Confessarius
Dom. Matthæus, diximus in duobus præcipuè
ac ante omnia illic comprehensa nobis aquam
hærere : Primò, si Latini pollicitis stabunt, &
à se sancita perficient, tum Decretum à nobis id
postulat, ut sine ullâ temporum penfatione, aut

ποιήσωσιν οἱ λαῖνοι, ὅσοι ὑπόχονται, ἵνα ἀπέλθῃ ὁ βασιλεὺς μὲν τῷ πατριάρχῳ, καὶ τῶν λοιπῶν ἡμετέρων ἐν τῇ συνόδῳ ἀπαραιτήτως, εἴτε μάχη ἔσται, εἴτε καὶ ἀγάπη. εἰ γὰρ γένηται μάχη, πῶς ἂν ἐξέλθῃ ὁ βασιλεὺς, καὶ μετ' ἐτέρων καταλιπὼν τὴν πόλιν πολιορκημένῳ, ὅπως εἰ καὶ δοσodem ἑλύγχανεν. εἶδε γοῦτε πάντα καταλιπεῖν, καὶ μὲν παρὰ εἰς τὴν πόλιν ὄψα γενέσθαι, καὶ πρὸς φυλακὴν αὐτῆς ἐκαστάλφαι, καὶ τῶν ἐχθρῶν δοσodem βῆσιν ἀγωνίζεσθαι. ἔπειρον δ' ὅτι εἰ γένηται ἡ ἐνωσις, ἵνα ἐπανασώσωσιν ἡμᾶς ἐν ταῦθα μὲν τῶν αὐτῶν κατέργων τε καὶ ἐξόδων, καὶ μὲν δ' ὑπόχονται ποιῶσι τὰς. καὶ εἰ οὐκ ἐπακροβήσῃ ἡ ἐνωσις, τί ἂν θάρρο ἔχομεν πρὸς τὴν ὑποστροφὴν εἰ καὶ γένηται ἡ ἐνωσις. πρὸς μὲν δ' τὸ πρῶτον ἀπεκρίθη ὁ μεσάζων ὁ Νεῦρας, ὅτι τοῦτο βεβηλωμένον ἐστὶ παρ' ἡμῶν καλῶς, καὶ μάλλον σωπιλεῖ ἀπελθεῖν τότε τὴν βασιλείαν. Μάχης γὰρ ὅσος ἀπελθόνται ὁ βασιλεὺς μὲν ἐλπίων πινῶν, ἐκ μὲν δ' ἐκκλησίας, εἰπὺν δ' ὅτι πρὸς φυλακὴν τῆς πόλεως σωπιλέσκει. τίς γὰρ βοήθεια ἔσται πρὸς πόλεμον δὸς τῶν ἱερωμένων, ἀντὶ δ' τῶν κατὰ τὴν ἐν ταῦθα πλείονας δὸς τῶν ἐλπίων ἐκαστῶν εἰ καὶ πρὸς μάχην καὶ πόλεμον ἔσται ἀναγκαῖοι ἐκ ἀρμοδιώπειροι. καὶ ὅτι εἰ μάχης ὅσος ἐξέλθῃ ἐν ταῦθα ὁ βασιλεὺς, ὅπως μελήσεται παντὶ τρόπῳ σελῆσαι ἐν ταῦθα δύναμιν, καὶ μετὰ βοήθειαν τῇ πόλει, καὶ ἄλλως δ' εἰ τὰς ἰδοὶ ὁ ἐχθρὸς συσπλησεται. καὶ πρὸς ἀλλήλους χωρήσῃ καὶ συμβιβασίς, ὑποστροφῆς ὅτι μέγα θάρρο ἔχῃ ὁ βασιλεὺς, καὶ ἐν τοιαύτῳ καιρῷ ἀπεδήμησε. πρὸς δ' τὸ δεύτερον εἶπεν, ὅτι τὰς δεῖ ζητηθῆναι. ἐν ἐπεί δ' συνελεύσθαι εἶπον μὲν καὶ πρὸς ἄλλων πινῶν ζητημάτων. εἶπον δ' καὶ πρὸς δ' δηλωθέντες κεφαλὰς τῆς ὑποστροφῆς. ἀπελογησάμενοι δ' ἐκείνοι ὅτι ἡμεῖς θάρρομεν ὡς εἶπερ ἔλθῃτε ἐκείσε, σὺν θεῷ γένηται καὶ ἡ ἐνωσις. διὸ καὶ πολὺν λόγον ἐποιήσαμεθα πρὸς ὑμῶν λέγετε, καὶ ἐφάνη καλὸν ἡμῖν, ἵνα λαληθῇ εἰς τοὺς πολλοὺς. ὅτι εἶπερ καὶ γένηται ἐνωσις, ὑποστροφῆς δεῖ ὑμᾶς μὲν τῶν αὐτῶν ἐξόδων τε καὶ κατέργων. εἰ γὰρ ἦκεν ταῦτα πῖνες τῶν ἐν τῇ συνόδῳ, ἐδυχαῖνον ἂν ἴσως, ὡς ἐπ' ἀδήλοις τὰς ἐξόδους

κατα-

fortuitorum intercurrentium, Imperator, Patriarcha, & nostratum turba universa, se in iter præcipitare non detrectent, & ad Synodum pergere, seu gentem nostram pax occupet, seu bellum laceſſat: Et quomodo civium suorum in discrimine abesse poterit Imperator? aut civitatem periclitantem & obsessam aliorum præsidio deferere, eamque infestis hostium armis convellendam, lacerandamque permittere? qui si foras degeret, vel à remotissimo mundi cardine, ad patriæ ejulatum accurrere deberet, ac urbem eminenti malo subducere, hostesque à civium jugulo depellere, omni ope niteretur. Secundo, si in pacem ac unionem concedamus, & ambæ simul Ecclesiæ in concordie sinum placide recumbent, nos iisdem impensis & triremibus domum reducere se obligarunt: Sed quid si hanc Pacis Olivam nostra peregrinatio non parturiet? Quæ spes igitur revertendi, nisi unio succedat? Ad primum nonnihil reposuit Sequester Notarius: Et de hoc quidem, inquit, à nobis satis est consultum: Imperatori vel maxime expedire cum ingruet bellum ad Synodum proficisci: Primo quia perpauca secum aufert exercitatos armis bellorum usui, aut civitati defensandæ idoneos: Quam enim opem aut incolumitatem laborantibus bello gens togata, aut sacræ infulæ impertient? & eorum loca supplebunt militaribus disciplinis imbuti, qui pro salute popularium excubias disponere, arma rapere, & ferocem inimicorum impetum redarguere norunt: Dein etiam si armis quatimur, poterit Imperator vel absens civitati opportuna subsidia transmittere: Et adversarios nostros sic perterrefaciet, ut nobiscum in gratiam redire satagerent, dum secum reputabunt, Imperatorem nostrum nimis viribus confisum luxuriari, ut inter tot tumultus & incendia bellorum audeat in hanc palæstram divertere tanquam in ludum literarium, cum Ecclesiasticis, de apicibus controversis philosophari. Ad secundum, de puncto reflexionis in Patriam, Dom: Notarius nihil regerendum censuit, sed postea serio deliberandum. Dehinc multoties convenimus, & cum in variis colloquiis varia agitarerentur, tum in uno, injectâ mentione de reditu in patriam, Latini nos inani hoc metu liberare conabantur: Et (dicebant) si semel conveniamus ad Concilium, in ea opinione versamur, quod conveniemus in Pacem & Concordiam: Quare supervacaneum duximus de ea re monere Patres in Concilio publico, aut verbis operam ludere; quia fixum determinatumque à se manet, & ipsa æqui ac honesti ratio exigit, ut etiam si unio votis non respondeat, tamen iisdem & sumptibus & navigiis ad patriam revehamini: sed nolite male augurari: Nam si hæc dicta se-

mel

καταβαλλόμενοι. ἔτι γὰρ εἰς πάντας τὴν αὐτῆς
 προθυμίας ἔστιν ἐμπορίας, καὶ ἀμνηστίας ἀν' δι-
 ἴθεν τοῦ πρὸς τὸ ἔργον τῆς τοῦ ἁγίου. οὐλί-
 γοι ἢ ἱνὲς ἐξ ἡμῶν, ἔοικε κρείττονες οἰδᾶσαι καὶ
 εὐργασίαν τῆς τοῦ. ἔτι πληροφορεῖσθαι ὑμᾶς ὅτι
 μὴ τὴν αὐτῶν κατέργων ἔξοδων, ἔτι μὴ
 ἐπανελεύσεσθε, εἴτε γέννηται ἡ ἑνωσις εἴτε ἔ-
 μή. ἡμεῖς ἢ εἴπωμεν ὅτι ἐκ ἀναπαύσεως ἡμᾶς
 τῆς τοῦ. ἔτι γὰρ ἐσμὲν δεκτικοὶ πρὸς τὰ λόγια
 μόνοις ὑμετέροις θάρρησαι, καὶ μὴ γρά-
 φεσθαι τῆς τοῦ ἐν τῷ Δεκρέτῳ. εἴτα ἐζητήσαν
 ἐκείνους γράψαι ὅπερ ὑπεχέθησαν προ-
 οίμων, καὶ ἔστησαν τῆς τοῦ ποιῆσαι.

unionem, seu secus futura Synodus desinet: Nos pauca respondimus: Hanc orationem mul-
 ta promittentem mentes nostras in tranquillum non reponere, nec omnem anxietatis quaestionis
 aculeum adimere: Nec enim ii sumus, qui nudis sermonibus fidem adhibeamus, aut dictis qui-
 buscunque in Decreto non obfignatis: Laudatâ tamen promptitudine, memoriam iis refricu-
 mus de promisso proœmio, quod in se lubenter suscipiunt, & subito præstituros pollicentur.

τμήμ. β. κεφ. λγ.

SECT. II. CAP. XXXIII.

Ἐν τῇ τῷ μετὰ τὸν ὄλεον ὁ βασιλεὺς, ἔ-
 συνήλθομεν πρὸς αὐτὸν εἰς δηλωθέντες
 ἐκκλησιάρχαι· ἐσκήχθησαν ἢ μετ' ἡμῶν
 καὶ ἐπρεσβυτέρων ἐκκλησιάρχων δεσποτῶν καὶ ἐκα-
 θίσταμεν. ἐρώτησεν ἔτι ὁ βασιλεὺς, πῶς
 φαίνονται ὑμῖν οἱ λόγοι τῶν συνοδικῶν; ἔ-
 μέχεθ' ἔτι νῦν, εἰς τὴν περίεσθαι. ἀπελογή-
 σαντο οἱ ἡμέτεροι, ὅτι οἱ λόγοι αὐτῶν δο-
 κασὶν ἡμῖν καλοὶ. ἐκ οἰδαμεν ἢ καὶ τὰ
 ἔργα πῶς λόγοις ἀπελαθῆσθαι. νῦν ἢ περίε-
 σθαι, ἵνα γράψωσι τὸ προοίμιον τῆς δε-
 κρέτης, καὶ δώσω ἡμῖν καθὼς ἐταξάν. εἶ-
 πον ὁ βασιλεὺς, ὅτι ὑμῖν δοκεῖ ἡ λέξις
 ἐκείνη δυσχερὴς, καὶ πιεῖσθε πολὺν τὴν
 περὶ ταύτης λόγον. ἡμεῖς ἢ ἔτι πρὸς τὴν
 φαίνεται ἀναγκαῖον ἢ βαρὺ. καὶ ἔτι γὰρ
 ἐγγίξῃ ἢ λυμαίνεται ἡμᾶς τὸ λεγόν τὴν
 σύνοδον πρὸς τὰς ἰδίους αὐτῆς, ὅτι διορ-
 θῇ αὕτη τὴν αἵρεσιν τῶν Ποιμένων καὶ τῶν
 Γραϊκῶν. ἐκεῖνοι εἰ ἐν τῇ συνόδῳ ἠθέλησαν
 καυχῆσθαι πρὸς τὰς ἰδίους, ὅτι κατορ-
 θῆσι πολλὰ καὶ μεγάλα καὶ ἀξιώματα
 πράγματα, καὶ μὴ τῶν ἄλλων διώρθω-
 σαν, καὶ τὴν αἵρεσιν τῶν Ποιμένων, καὶ
 ἤδη βέλονται διορθῶσαι καὶ τὴν αἵρεσιν
 τῶν Γραϊκῶν. ἢ ἔτι πρὸς ἡμᾶς εἰ λέγασθαι
 τῆς τοῦ πρὸς τὰς ἰδίους; ἐπεὶ ἔτι πρὸς ἡμᾶς εἰ-
 σὶν οἱ λόγοι, ἀλλὰ πρὸς τὰς ἰδίους καυ-
 χάσθωσαν καὶ λεγέτωσαν καθὼς ἀν' ἐθέ-
 λωσι πρὸς ἐκείνους. διὸ ἐκ ἐδάκει μοι
 ἀναγ-

mel in Concilio crepabunt, vos de redeundo in
 patrios Lares anxie disquirere, infectâ nempe
 unione, omnes indignabundi statim infremunt,
 quasi impensas in vana ac incerta profunderent:
 Nec enim omnes simul erga vos, eandem animi
 propensitatem alunt, ut velint, nec iisdem opibus
 abundant, ut possint elargiri, nisi spes unionis
 cunctos extimularet: Cujus simulac desperatio
 mentibus invalebit, omnes torpore correpti in
 munificentia tepescent: Sed pauci admodum è
 nostris, iidemque pars præstantior, hæc serio
 inter nos perpendimus, & fieri decrevimus;
 quin & vos jubemus, in hac certâ & indubitâtâ
 fide acquiescere, quod iisdem sumptibus, officiis,
 triremibus, ad vestra retro navigabitis, seu in

Interea Imperator curavit nos accersiri præ-
 dictos in hæc negotia Delegatos, atque unâ ali-
 quot è primariis Magnatibus. Venimus ergo
 & confedimus: Rogavit Imperator, ut Synodi-
 corum dogmata ac ratiocinia placuere, & nunc
 in quo rerum cardine aut periodo cum illis ver-
 saremur? Responderunt nostri, Latinorum ver-
 ba satis mollia fluere, si facta verbis consentiant:
 Et quod huc discurrendo appulerimus, ut illis
 incumbat novæ præfationis formam nobis ex-
 scriptam tradere. Tum Imperator: Dictio ista
 vos acriter exurit ac mordet, unde mihi molestia-
 rum nihil, aut incommodi enascitur: Quid
 enim ad nos pertinet? aut nobis quod damnum
 infert, si Synodus inter suos prædicet, se Boë-
 morum hæresin & Græcorum castigasse? Nun-
 quid eo magis hæretici censēbimur? si in suis
 (dico) insolescat ac gloriatur, se in Boëmorum
 hæresin severè animadvertisse, & nunc eandem
 asciam cruribus Græcorum infligere: quid ad
 nos, quod intra cancellos & parietes Synodi ja-
 ctatum est? Turgeant quo velint fastu, & ob-
 ganniant inter suos quæcunque velint, perinde
 est: Quare nunquam mihi visum est alicujus
 momenti aut ponderis, Reformationem Decreti,
 aut Proœmii necessitatem tot precibus extor-
 quere: Verum cum jam se nostris desideriis
 submisserint, esto; in opere destinato progred-
 iantur: Et fortasse in meliorem formam illud
 compingent, ut nostrum utile procurent, ani-
 masque tranquillēt, quam nos ipsi excogitare,
 aut effingere valuimus: ita suspicor, & bene spe-
 ro: Fortasse autem omnino displicebit quod illi
 moliantur: Propterea in animum induxi huc
 I vos

ἀναγκαῖα ἢ πολλὰ περὶ τῆς προοίμιας ἔν-
τασις, ὅμως ἐπεὶ ἔπαξαν ἀμείψασθαι το, καὶ
φαίνεται καὶ ἐμοὶ καλόν. καὶ ὑπολαμ-
βάνω ὅτι ποιήσασιν το, καὶ κρείττον
πρὸς ἡμετέραν ἀνάπαυσιν, ἢ ἢ περ ἂν ἡ-
μεῖς αὐτὸ ἐπιθῶμεν. ἐγὼ μὲν ἔν τῳ νομί-
ζω. μήποτε ἢ ἴσως ἐκ ἀρέσθαι ἡμῖν τὸ γε-
νησόμενον ὑπὸ ἐκείνων, διὰ τὸ τοῖς ἐφ' ἡμῶν
μοὶ καλόν, ἵνα συνέλθῃτε ἐν ταῦτα, καὶ
συνθῇτε κοινῶς προοίμιον τὸ ἀναπαῦσον ἡ-
μας, καὶ ἔχητε το ἀνέκφορον καὶ φυ-
λαττόμενον παρ' ὑμῖν. ἀπαιτήσῃτε ἢ ἐκεί-
νης το ποιῆσαι ἀποφαιτῆτως. καὶ εἰ
μὲν δώσασιν ἐκεῖνοι προοίμιον καλόν ἐ
ἀναπαῦσον ἡμας, τὸ ἡμέτερον μὴ φανε-
ρωθῇτω. Ἐἰ ἢ τὸ ἐκείνων ἐκ ἀρέσθαι ὑμῖν,
πὶ ἵνα δείξῃτε τὸ ἡμέτερον, καὶ εἴπητε,
ὅτι το τὸ προοίμιον θέλωμεν γραφῆναι
ἐν τῷ Δεκρέτῳ. ἤρισεν το πᾶσι, ἐ ἀ-
νῆνεγκαν ὅτι ἔρπον ἵνας ἵνα καθίσωσιν
ἰδίᾳ καὶ γράψωσι το. ἐν ταῦτα γὰρ
ἐ δυνήσονται το ποιῆσαι συγχρόμενοι
ὑπὸ τῶν πολλῶν. ὤρπον ἔν τὸν Ἐφέσῃ
κῦρον Ἰωάνναφ, τὸν μέγαν καρτοφύλα-
κα, τὸν πάπαν κῦρον Ἰσιδώρον, καὶ Ἀγ-
γελον τὸν φιλομματαῖον, καὶ ἐκάθισαν ἰδίᾳ
καὶ συνέστηκαν προοίμιον. τῶν ἢ λοιπῶν
καθημέριων ὡμίλει ὁ βασιλεὺς χαρμένως.
ἐ δημηγορῶν εἶπε καὶ ταδε.

τμήμ. β. κεφ. λδ.

Ὡς εἰ ὁ θεὸς δοίη συναθροῖσθαι ἡμας, ἐ
συνησὶν σύνοδον οἰκουμενικὴν παρανο-
μένης ἐ ἡμας ἐκεῖσε, καὶ κατὰ τὸ ἀνῆκον μοὶ
συνεργήσοντας, εἰ συναιρομένους θεῶ ἔνωσις
γένηται τῶν ἐκκλησιῶν ὅσας εἶ, καὶ ὁμο-
φωνήσωσι καὶ ἐρηνώσωσιν οἱ χριστιανοί,
μέγα πρᾶγμα ἔσται τὸ το, ἐ ἐξαίσιον κατὰ
τὸν παρόντα καιρὸν. ἐρηκόντων ἢ ἱνῶν ὅτι
ἔτῳς ἐχθρὸς, καὶ κατὰ πολὺ ἔσται μέγα κα-
θὼς ἐρέξῃς, εἰ γένηται ἐν τῷ ἀνθυπνεγκεῖν
τοτον, ἔχ' ἀπὸ λῶς ἔσται μέγα, ἀλλὰ μεῖζον
πάντων τῶν γεγονότων ἐν ταῖς οἰκουμενικαῖς
συνόδοις, πλείον ἢ καὶ αὐτῶν ὅν γεγονότων
τοῖς ἐ μεγάλης Κωνσταντίνου, ἐν τῇ πρώτῃ
συνόδῳ. ἐν γὰρ τῷ καιρῷ τῆς πρώτης συνό-
δου, ἐκκλησιαστικῆς ἔσθαι τῆς καθόλου ἐκκλη-
σίας, καὶ ὑγιᾶς ἐχέσθαι περὶ τὰ δόγματα,
ὁ Ἀρειῶν ἢ ἐναντίον καὶ ἀντιλέγων.
εἶχε ἢ μετ' ἐαυτοῦ καὶ εἶχον ἢ τριάκοντα

vos convenire, ut vobis ipsis suadeam, junctis
in consilia aliquot capitibus proœmium commi-
nisci, quale putabitis posse, & negotiis vestris
lucem, & vobis ipsis securitatem ingenerare:
Nec tamen illud vos in publicum depromere
cuperem, sed in sinu absconditum retinere, &
in promisso ab illis efflagitando perseverare:
Quod si suum exhibuerint illi idoneum, & com-
modum nostris votis ac rationibus, nostrum
damnetur tenebris & silentio: sin illorum, si à
Judicii vestri lima aberrabit, efferte nostrum, &
dicite hoc esse illud proœmium quod Decreto
præfigi ac inferi contendimus. Consilium hoc
omnibus sic medullitè placuit, ut ipsum Imper-
atorem orarent, statueret ipse quos vellet ac ju-
dicaret, qui privatim cœnantes hunc ingenii
foetum producant: Nam si cuncti simul opus ag-
grederentur, ipsa multitudo tam diversos con-
ceptus vocum ac sententiarum confunderet:
Quod & Imperator præsentens, quatuor à cæ-
teris segregavit: Ephesi præsulem Joasaphum,
magnum Patriarchæ Scriniarium, Dom. Isido-
rum Papam ac Confessarium, & Angelum Phi-
lomatium: qui Senatu amoti, seorsim cæpe-
runt proœmium consarcinare: cæteris vero assi-
dentibus Imperator se gratiose applicuit; & hac
oratione blandâ eorum aures pariter ac mentes
altè penetravit.

SECT. II. CAP. XXXIV.

Si hanc nobis foelicitatem benignum Numen
indulgeret, ut in unum congregati, Synodum
Oecumenicam celebraremus, illic in terrâ Itali-
câ, nos Latinorum invitationi, & vos meo cona-
mini, ope quâ potestis maximâ, obsecuti: Et fru-
ctum concederet nostrorum omnium votorum,
pariter & laborum Deus, ut Unio sanciretur
inter Ecclesias, & populi Christiani vetera disci-
dia suaviter in Concordiæ gremio deponerent:
Opus esset ingentis emolumenti, & huic secu-
lo, & omni posteritati obstupescendum: Et si
qui forsan mihi concederent, verum esse quod
prædico, grande opus fore, & in omne ævum
memorable, si æquè comparari posset; ego sta-
tim illis subinfererem, non solummodo grande,
sed quo grandius nunquam in omnibus Genera-
libus Conciliis peractum contigit: Immò quic-
quid in primâ Synodo sub Constantini Magni
auspiciis perpetratum fuit, longe transcendere:
Nam in illis temporibus, quando ista Synodus,
primùm convocata cepit aperiri, quievit orbis
Chri-

ταῖς ὁδοῖς. οἱ δὲ λοιποὶ πάντες ἦσαν Ὀρθόδοχοι. ἦν δὲ καὶ ἡ αἵρεσις ὀλίγη καὶ ῥᾶ τρωτὶ χρόνων ἐπὶ ἡρέα π. καὶ ἐκείνη, καὶ κατεδικάσθη. συνῆξεν ἂν ὁ βασιλεὺς τῆς ἐπισκοπῆς, οἵτινες ἦσαν πάντες ὁμογνώμονες καὶ ὀρθόδοχοι, καὶ κατεδικάσαν τὸν Ἀρειον, καὶ τὰς περὶ ἐκείνου ὀλίγας ἑτάδας, καὶ περὶ ὀλίγης καὶ ῥᾶ τῆς αἵρεσεως αὐτῶν δόξαν. Ἐν δὲ τῷ παρόντι πολλοὶ μὲν, καὶ ἀναρίθμητοι σχεδὸν οἱ περὶ τὴν ἐκείνων δόξαν ἐαλωκότες. Ἀναλογίσθητε γὰρ πόσοι εἰσὶν ἄνθρωποι ἐν ταῖς γένεσι τῶν Ἰταλῶν, τῶν Ἀλαμανῶν, τῶν Ἰσπανῶν, τῶν Βρετανῶν, καὶ πάντων τῶν δυτικῶν μερῶν. καὶ πόσοι ἐπισκοποὶ ἐν αὐτοῖς, καὶ μοναχοὶ καὶ διδάσκαλοι καὶ φιλόσοφοι, καὶ γένη ἐπηρμένα π. καὶ ὑπεροχῇ. πολλοὶ δὲ καὶ οἱ διὰ τὴν μέγαν ἡμῶν οἱ τὴν δόξαν τὴν ἡμετέραν δόξαν πρεσβύοντες, καὶ ἐκείνοις σχεδὸν ἐξιστάμενοι ὅσον περὶ δόξαν. Ἐχομεν γὰρ καὶ ἡμεῖς τὰς ἐγγύς ἡμῶν, ἐν τε τῷ δυτικῷ μέρει καὶ τῷ ἀνατολικῷ, εἴτε γένη τῶν Τραπεζυτιῶν, τῶν Ἰβήρων, τῶν Τζαρκασιῶν, τῶν Μιγκρελίων, τῶν Γότθων, τῶν Ῥωσῶν, τῶν Βλάχων, τῶν Σέρβων, τῶν ἐν ταῖς νήσοις, καὶ ἐπὶ τὰς πατριαρχίας μὲν τῶν περὶ ἐκείνους. Ἀκόμα δὲ καὶ ἐπὶ τῆς Αἰθιοπίας ἐν γένει μέγα καὶ πολυάνθρωπον ὀρθόδοξον, καὶ καὶ πάντα τοὺς ἡμετέροις ἐξακολουθεῖν δόγμασιν. Ἐν οἷς ὡς νομίζω, δεῖ σαλῆναι καὶ πρεσβῖν προσκαλεισόμενον καὶ αὐτὰς εἰς τὴν σύνοδον. πολλοὶ μὲν ἂν ὡς περὶ εἶπον καὶ οἱ ἡμετέροι. πολυχρόνιον δὲ καὶ τὸ ἄσπετον. Φ. γὰρ ἐγγύς χρόνος ἔχουσιν ἐμπιπνέειν τῇ ποιότητι δόξης. πόσον ἂν ἐπὶ τὸ πᾶν πᾶσι γένη, καὶ ἐπὶ πᾶσι διεπρώγεται χρόνων συνάψαι καὶ ἐνώσει, καὶ ὑπὸ μίαν ἐκκλησίαν τὰς καθόλου ἀποκαταστήσαι. λίαν ἐπὶ τῷ μέγαν, εἰ γνήσιος, καὶ ὑπερβαῖνον ἅπαντα ὁμῶς ἐν πάσι ταῖς οἰκουμενικαῖς γεγονότα συνόδοις. ἐλπίζομεν δὲ ἀφ' ὧν χαίρομεν ἡμῖν, καὶ ἐξ ὧν ἀκούομεν γενέσθαι συνθεῶν τ' ἐνώσει. εἰ γὰρ γένηται, εἰς πολλὰ μέλλομεν διορθώσθαι τὴν ἐκκλησίαν ἐκείνην. Εἶπε μοι δὲ καὶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἀλαμανῶν ὅτι εἰς ἐκείνον παρεγένετο, ὅτι ἐπιμελήθητε ἵνα ποιήσῃς τ' ἐνώσει. ἂν γὰρ τὰ πᾶν ποιήσῃς, αὐτὸς διορθώσῃς καὶ τὴν ἐκκλησίαν ταύτην. εἰς πολλὰ γὰρ περιεβλήθη οἱ ἡμετέροι. οἱ δὲ τῆς ἀνα-

Christianus, & Ecclesia Catholica, à bellorum motibus simul ac hæreticorum libera, in optimâ pace, & sanâ dogmatum doctrinâ effloruit: Solutum Arrius è latebris erepsit, contra Religionem receptam venena spargens, Ecclesiæ hostis juratissimus, cum paucissimis aliquot sectatoribus, ad numerum viginti forsan aut triginta hominum: nec enim plures trahebat in comitatu: quibus exemplis omnes undique terrarum mortales qui Christo nomen dederant, Orthodoxi permansere: Ac quemadmodum paucitate ipsam profitentium, ita durationum brevitate, hæresis ista caput contemptibile exeruit, brevissimi ævi abortivus Embryo: Intra triennii spatium non amplius, & orta, & examini subjecta irraucuit: Nam Imperator ille Episcopos in Concilium adduxit, omnes unius animi concordēs, & recta sentientes, qui Arrium, Arriique clientes & stolones paucos numero, & ipsorum temporibus suppullulantes unico ictu in eos latæ sententiæ confoderunt: Sed ad eam quæ nunc intenditur Synodum innumeri confluent, nempe quotquot Latinorum opinionibus capti aut inescari adhærescunt: Et vobiscum recensete, quot hominum millia conficiant, tot multitudines Italorum, Germanorum, Hispanorum, Britannorum, aliorumque omnium occiduas mundi partes incolentium? Quot inter illos Episcopi effulgeant, quot Monachi, doctores, philosophi, & genera hominum sublimia, magnifica, superba, fastuosa? Nec pauciores à nostris stant partibus, qui cultum nostrum quo nihil prius ducunt, aut antiquius constanter extollunt: Et si minus æquant præstantiâ, tamen iis multitudine non impares; prope nos & in ipsis finibus, ab occasu pariter & ortu. Et si libeat populorum inire computum, habemus Trapezuntinos, Iberos, Cercassios, Mincrelios sive Colchos ad mare Ponticum, Gotthos, Walachios, Servios, Insularum incolas; & nescio quot Patriarchas peculiaribus dominantes ditionibus & provinciis late expositis: Quin & si fama verum fert, quod audio à multis confirmari: Ultra longe diffitos Æthiopiarum terminos gens magna & populosa Religionem nostram ut Orthodoxam, cum singulis ritibus strenuè propugnant: quos forsan etiam oportebit, per Legatos ad Synodum sollicitare: Multi igitur nostri sunt, sicut dissensio nos inter & Latinos multiplex est & diuturna: quingentis enim fere annis in hac opinionum uligine Latini infixi à nobis variarunt. Quanto igitur esset redimendum pretio, tot capita hominum, tot genera, per tot annos, in tot articulis fidei Christianæ & fundamentis rupta invicem ac dehiscencia pace componere? & intra septimum unius Ecclesiæ totam Dei familiam,

ἀνατολικῆς ἐκκλησίας ἔχουσι καλλίονα
τάξιν. εἰ ἔν πειρήσῃς τὴν ἑνωσιν, διορθώ-
σῃς καὶ τὰς ἡμετέρας. Εἶπε μοι ὃ καὶ
ἔπρα πολλὰ ὑπὲρ ἡμῶν, καὶ καλῶς
οἶδα ἐγὼ τὸ ἀγαθὸν ἐκείνῃ σκοπὸν, καὶ
ὅσα ὑπὲρ ἡμῶν βέλεται, εἴπερ γίνηται
ἡ ἑνωσις. Μετὰ γὰρ τῶν ἄλλων εἶπε πειρήσῃ
ἐμὲ, καὶ τῆς ἰδίας βασιλείας ἀξέδοχον.
Ταῦτα δημηγορῶν ἔφη ὁ βασιλεὺς μὲν
θυμηδίας πολλῆς.

adesset opem implorans: Si sapias (inquit ille mihi) cura diligenter unionem protrudere, huic negotio totis viribus incumbere, hanc dies noctesque tunde incudem: si id semel effectum dabis, singulari beneficio & tuam Ecclesiam cumulabis & nostram, quæ non minus à recto tramite deflexit: cum orientalis Ecclesia ordine meliore constituta sit. Hæc & alia multa adjecit ille optimus Princeps, quibus omnibus satis intellexi, quā benevolentix opinione erga nos esset delibutus, si semel intergerinus paries per unionem esset avulsus; sed & in fine ipse mihi promisit, quod ante omnia, & nunquam obliviscendum duxi, se curaturum, ut ipsi in Imperio Germaniæ succederem: Atque hæc multis peroravit noster Imperator, insigni jucunditate animi & ipse perfusus, & nos perfundens.

τμήμ. β. κεφ. λε.

Ἐν τῇ περὶ ἡλθον καὶ οἱ γραμματεῖς τὸ
προοίμιον, καὶ ἀναγνώσαντες δὲ τὴν ἐφά-
νη πᾶσι, καὶ ἐξήλθομεν μὲν τῆς περὶ τὰς
προειρημῆς διαπραγματείας. Ἐπιτα-
σσηνόμενοι μὲν καὶ τῶν ἐκ τῆς συνόδου, καὶ
ἔδωκαν ἐκεῖνοι προοίμιον πάντῃ τῇ προ-
τίῳ παρηλλαγματῶν ἐπεὶ ἤρρεσεν ἡμῖν καὶ
πάντα, καὶ ἐδεξάμεθα. Ἐχώρησαν ὅ-
σοι ἡμέτεροι καὶ πρὸς ἄλλας ἰνὰς λόγους,
μετ' ὧν εἶπον καὶ περὶ τῆς πάπας, ὅτι ἐν
χρεία ἵνα ἐπιμεληθῇ ὅπως ἀνέλθῃ κα-
κεῖν ἐνθα γίνησται ἡ σωσιμότης, ἡ
ἐκείνη τοποτηρηθῇ καὶ ὑπαρξῇ ἡνω-
μένοι μετ' ἐκείνῃ καὶ ὁμογνώμονες. Εἰ
γὰρ καὶ ἐπὶ ἔχουσιν διενέξεις καὶ ἐχρήσθῃ
μετ' ἐκείνῃ, καὶ ἐλθόντων ἐκείνῃ, ὅτι ὁ
βασιλεὺς, ὅτι οἱ ἡμέτεροι. καὶ ἐπὶ εἶπεν ὅτι
θέλωμεν ἵνα ἔχωμεν σαλβο-χεντῆκετο ἀφ'
ὑμῶν, καὶ δὸς τῶν αὐθεντῶν ἐκείνης πόλεως
καὶ ἐπαρχίας, ἵνα ἐν τῇ ἀπέρχεσθαι εἰς
τὴν σωσιμότητα, ἐν τῇ ὑποστέφειν ἐκεί-
νην, ἔχουσι πᾶσι ἀδελφὰς ἐκείνῃ
οἱ ἡμέτεροι ἀκωλύτως διέρχεσθαι, καὶ
καρπεῖν καὶ δόξασθαι ὅτι βέλον-
ται. Εἰπομεν ὅτι πάλιν καὶ περὶ τῆς κε-
φαλαίας τῆς ὑποστροφῆς. περὶ μὲν ἔν
τῇ πάπα ἀπελογήσατο, ὅτι φρονιζόμεν
ἐν ἡμῖν τὸ ποιῆσαι, ἐν ἡμῖν γίνησται. ἀλ-
λως, εἰ μὴ ὡς ὑμεῖς λέγετε. μάλλον μὲν

liam, populum Christianum cogere? Nimis
ampla & augusta est hæc res, si quovis compen-
dio acquiratur: & infinitis parasangis traji-
ciens, quæcumque in omnibus antehac Synodis
generalibus prælitra accepimus: Posset tamen fie-
ri spe freti, bene ominamur, tam ex illorum scri-
ptis quibus nos invitant, quam ex dictis quibus
nos alliciunt: Et tum non nostram modo Ec-
clesiam, sed & illorum cui uniemur, in statum
meliolem, ac conditionem revocabimus: quem-
admodum mihi non ita nuper dedit in consiliis
Germanorum Imperator Sigismundus, cum ei

SECT. II. CAP. XXXV.

Vix sermonibus finem imposuerat Imperator,
cum nostri ad scribendum emissi, confectâ proce-
mii tabulâ ad nos immigrarunt: cui publicè
perlectæ omnes ultro suffragati sumus: & cum
consilio illam oculendi, nisi Latinorum displi-
cuisset (ut prædiximus) egressi sumus: Et non
multum exinde adeuntibus nobis pactum à se
proœmium Latini obtulerunt, à priori penitus
discrepans, quod expectationi nostræ ut pluri-
mum satisfecit, & plenis ulnis acceptavimus:
Et cum iisdem tum ad alia nonnulla colloquii
habenas fleximus, atque inter cætera ad mentio-
nem Papæ: Omnemque vobis necessitatem in-
cumbere, Latinis diximus, ut adhibita singula-
ri diligentia, eo loci, quo Synodus celebrabi-
tur, Papam deducatis, aut ut suos promovere in-
struat vicarios: utque vos cum illo redeatis in
gratiam & reconciliationem: Nam si vos turbis
implicati sceleratis contestationibus cum illo di-
micabitis, noster Imperator, nostrive ad vos
nunquam adveniet: Quin & saluum condu-
ctum à vobis postulamus, & ab uniuscujusque
civitatis aut præfecturæ in medio positæ, domi-
no, principe ac Toparchâ, ut transitum nobis
præbeant liberum, & eundi, redeundi, commo-
randi, discedendi, ubi & quando nobis visum fue-
rit, facultatem, nullis legibus circumscriptam:
Demum de revertendo in patriam post per-
actum Concilium injecimus priorem quaestio-
nem: quibus singulis responsa dignati sunt: Ac
primo, æquissimum esse asseruere, ut Papa Con-
cilio intersit, idq; se prius animis revoluisse, nec
fermè aliter fieri posse quam nos designavimus:
&

ἂν ἡμεῖς λέγομεν, ὅτι καὶ πᾶσαν ἀνάγκην ἔσται ὁ Πάπας ἐν τῇ σινώδῳ. Διαμνησόμεθα γὰρ τῷ χριστοφόρῳ, καὶ ἐλθόντῃ ἐν ἐπείρᾳ σινελεύσει, καὶ ὁψέσθῃ ὥπως τῷ καὶ νύμφῳ. Περὶ δὲ σάλβο κοντούκτο εἶπον, ἐπὶ δίκαιόν ἐστι, καὶ μὴ σκέψεως γενήσεται καὶ τῷ. πρὸς τῇ τῆς ὑποπροφῆς εἶπον καὶ αὐτοῖς, ὡς δὲ δεῖ ποιῆσαι ὑμᾶς πολὺ λόγον. λέγομεν γὰρ καὶ πλεονοφοροῦμεν ὑμᾶς, ὅτι καὶ ἐλθόντῃ καὶ ὑποσέψετε μὴ ὑμῶς πολλῆς καὶ ἀγάπης, καὶ ἐλθόντῃς, ἐξόδων, ἐκ ἀπρόγνων ἡμετέρων, εἴτε γνήται ἐνώσις, εἴτε καὶ μὴ. καὶ μηδὲν ἔχετε λογισμὸν πρὸς τῷ. ἡμεῖς ἂν ὑδαμῶς ἡρκεύμεθα εἰς τοὺς λόγους, ἀλλὰ ἐζητοῦμεν γραφῆναι τὸ πρὸς πῦν.

quid de ea re in Decreto cautum & insertum contemplari.

τμήμ. β. κεφ. λς.

SECT. II. CAP. XXXVI.

Ἐκ τῶν μεσαζόντων ὁ μὲν Νοταρῆς ἔλεγε αἰετὰ πρὸς ἐκείνους πρᾶως καὶ φιλικῶς. ὁ δὲ Καντακουζηνὸς εἰς ἵνα μὴ ἐφαίνετο πρᾶως πρὸς ἐκείνους. εἰς τῇ τῷ πλείῳ γυναικὶ καὶ καλὸς ἀπαιτήτης, ἐν οἷς ἡ χρεία τοῦτο ἀπότη, καὶ εἰς ἵνα οὐκ ἀπέδειχτο τῷ οἰκονομίας δὲ Νοταρῆ. Εἶπεν οὖν ἐν τῷ παρόντι ζητήματα, μὴ τῷ ἀπαιτήτης καὶ τοὺς λόγους ἐκείνων, ὅτι ἐμοὶ οὐ δοκοῦσιν δεκτοὶ οἱ λόγοι οὐς λέγουσιν. ὅμως ἐγὼ οὐκ ἀπελεύσομαι εἰς τὴν σινώδον, ἐπειτίωσαν ὡς θέλουν. Ἐν ἐπείρᾳ τῇ σινελεύσει ἦλθε καὶ ὁ χριστοφόρος, καὶ ἀπήτησαν ἐκείνοι οἱ σινωδικοὶ τὴν δόξαν δὲ Πάπα συγκαταθέσιν, εἰς ἀπράτησι πρὸς σινωδοροίσις τῆς σινώδου. καὶ ἵνα εἴπῃ, εἰ ἔχῃ λόγους πρὸς ἐκείνους, ὅτι ἐλθόντῃ ἐκείνῳ ἐν τῇ σινώδῳ. ἡ οὖν δεχθὲ τῆς ἀπολογίας δὲ χριστοφόρου οὐκ ἤρεσιν αὐτοῖς, καὶ αὐτοὺς ἐσκώψαν ἐκείνον, καὶ εἶπον λόγους σκληροῦς πλείους, καὶ πλήρεις θυμοῦ, καὶ ἐπὶ τοσοῦτον ἐπνοχώρησαν αὐτὸν, ὅτι εἶδετο ὕστερον καὶ παρεκάλε καὶ ἔλεγε εἰς τὴν πάντας τὰ πρὸς ἐκείνων γινόμενα, καὶ ἀγρόφως καὶ ἐγγραφῶς, καὶ καθὼς ἂν ἐθέλωσιν αὐτὸν τοῦτο ὑποχέσθαι. οἱ δὲ οὐδόλως παρεδίδοντο αὐτὸν, ἀλλὰ σκληροῖς λόγοις αἰετὰ ἔβαλλον. ὁ δὲ ἀναγκαζόμενος ἔλεγε, ὅτι οὐκ εἶπον ἡ κατὰ πρὸς αὐτοὺς, ἡ

ἐσαν-

Et ut illi nostra desideria antevertissent, & omnino necessariam esse Papæ præsentiam in Synodo judicassent: Et eâ fine Christophorum, inquirunt, advocabimus Legatum Papæ, ad sequentem inter nos conventum, ut de Papâ adducendo, coram vobis agamus, nostramque promptitudinem attestemus. Etiam & de Salvo Conducto quod quæslivimus justum esse, idque maximâ cum deliberatione & consensu præstandum iri: Sed de repedatione in patriam post clausam Synodum non esse nimis anxie pluribus immorandum: Quandoquidem, ut sæpe antea, ita nunc denuo asseveramus: Ad vestros penates revertemini, in eodem honoris flore, caritatis & gratiæ, cum iisdem sumptibus, ac navigiis quibus illuc ad nos pervenistis: seu unio, seu nulla conciliabitur: Et de his jubemus vos esse securos: At in sermone vacuo ac simplici noster animus non acquievit, qui semper cupiebamus ali-

E duobus sequestris Notarius humano semper ac molliter fluenti sermone Latinos allocutus est. At Cantacuzenus severior, etiam si in nonnullis se satis mansuetum & tractabilem comprobavit, pro ratione causæ propositæ tamen sæpius asperè increpuit, rerum exactor acerrimus, & explorator verborum; maximè in quibus à Notarii placitis, ut nimium moderatis, dissensit. Ad hanc vero de reditu quæstionem toties in medium prolatam, cum & nostra postulata & Latinorum responsa perpendisset, dixit sibi inania verba nequaquam sufficere, utcunque se eorum generalia Concilia ubicunque terrarum constituenda non interturbaturum: Et tunc quæcunque velint, aut possint, monstrare in mundum producant: Adfuit insequenti congressui Christophorus, à quo Synodici petivere Papæ approbationem, ad ea quæ Synodo congregandæ comminiscuntur: & ut sine fucò promat sententiam, si norit, an ipse Papa ad Synodum venire decrevisset.

Christophorus ad hæc primò tergiversari visus est, & verba proferre Synodicorum mentibus averfa, ita ut indignatione accensi, in hominem dictis durioribus increpitum, fannis & probris debaccharentur, & in tantas animi angustias redarguerunt, ut veniam delicti suppliciter imploratâ, polliceretur ultro Papam omnia confirmaturum, seu scripta seu non scripta, prout ipsi vellent, aut exoptarent: At illi de conceptâ iracundiâ nihil remittentes, adversus Christophorum maledictis continuis intonuerunt: ut tandem coactus submisit dixerit, mirari se cur in ipsum rantopere excanduerint, cum nihil indi-

K

gnum

ἐν αὐτοῖς. ἐν ὅσῳ ἢ λέγω ὅτι σέργω πάντα
 ὅσα πεισῶσι, καὶ ὑποτάσσομαι σέργῳ πάντας, καὶ
 τὴν πᾶσαν, ἐγγράφως τοῦτε ἤδη πεισώ-
 σμαι, καὶ οἶδα ὅτι ἄν ἕτερον εἴποιμι, ἢ ἄλλο
 ζητοῦσιν ἀπ' ἐμοῦ. Οἱ ἢ κατεφρόνησαν τὰ-
 τας ἐπὶ ἡμέρησαν μὲν θυμοῦ. ἐλυπήθησαν
 ἢ καὶ πρὸς τὰς μεσάζοντας, καὶ εἶπον,
 ὅτι ἡμεῖς εἰχομεν γραμματικούς, καὶ
 ἀπέθανον ἐν τῇ ὁδῷ, ἡμετέραν ἢ καὶ
 λαβεῖν γραμματικὸν ἐκ τοῦ Γαλατᾶ,
 καὶ ἔχειν αὐτὸν ἐν ταῖς σωελεύσεσιν.
 Ἰμεῖς ὅτι ἐδωκατε ἡμῖν ἔχειν γραμ-
 ματικὸν, καὶ ἐν τούτῳ εἰς ἡμᾶς βαρὺ.
 Εἰ γὰρ εἰχομεν, νῦν ὅπως ἂν ἔγραφε, καὶ
 ἐπιστολὰν προτίσσει. καὶ οὐτε αὐτὸς, καὶ ὁ πα-
 πας ἐπὶ αὐτῷ ἄλλο παρ' ὃ ἡμεῖς ἡμετέραν.
 Εἶπον ἔν πρὸς ταῦτα οἱ μεσάζοντες, ὅτι ἡ-
 μεῖς, ὅσα εἶπομεν, καὶ ὅσα ἡκούσαμεν ἀφ'
 ἡμῶν, θέλομεν ἵνα ὡς πεφυλαγμένα.
 πῶς ἂν ἐμέλλομεν ἔχειν ξένον ἀνθρώπον
 πρὸς ὃν οὐκ ἔχομεν πληροφορίαν εἰς
 λόγους μυστηριώδεις, ἵνα φανείη τὰς
 εἰς πολλὰς. οἱ ἢ εἶπον, καὶ πῶς ὑμεῖς
 ἔχετε γραμματικὸν τὸ Ἀγγέλον, ἡμεῖς ἢ
 οὐκ εἰσάσκει ἔχειν; ἀπεκρίθησαν, ὅτι ὁ
 Ἀγγέλῳ οὐκ ἐν τῶν τυχόντων, ἀλλ' ἐστὶν
 εἰς τὰ καλῶν καὶ ἐκκρίτων δέχοντων, καὶ
 ὅταν δι' ἀναγκαῖα ἵνα ἔχη ὁ βασιλεὺς
 μεθ' ἑαυτοῦ πένταρχος τὰς κρείττους ἀρ-
 χοντας, ἐστὶ καὶ αὐτοὶ εἰς μετ' ἐκείνων.
 ὡς ὁ βασιλεὺς ἐν τῷ βασιλείῳ παρεῖναι
 καὶ ἐν ταῦθα, ὡς εἰς τὰ ἐκλειγμένων,
 καὶ ὡς γραμματικὸς. Εἶπον ἢ ἐκεῖ-
 νοι, ἀλλ' ἡμεῖς ἐν ἐπὶ σωελεύσεσιν λη-
 ψόμεθα καὶ γραμματικὸν. χωρὶς γὰρ
 τὰς οὐκ ἐλδόμεθα. εἶπον ἔν οἱ ἀρ-
 χοντες, εἰ θέλετε νῦν ἔχειν γραμμα-
 τικὸν πρὶν ἢ λέγετε ἤδη, καὶ κωλύομεν.

cœtui se adjungere ut Delegatum, non ut Interpretem: At Synodici pertinaciter asseruerunt, velle se Interpretem ad alios conventus assumere, aut ulterius non convenire: quibus ut nostri Principes gratificarentur; & si nunc vultis, inquiunt, Interpretem advocare, nemo nostrum obstat.

τμήμ. β. κεφ. λζ.

τῇ ἢ ὑστεραία συνήλθομεν ἐν τῇ σι-
 βασίᾳ μονῇ τῇ βάσῃ, ἐχόντων τῶν
 συνδικῶν καὶ γραμματικῶν μεθ' ἑαυτῶν ἐκ
 τῇ Γαλατᾶ. εἶπον ἔν ὀλίγους ἵνας λό-
 γους, καὶ ἐν τῷ ἐμφάνισιν ὁ χριστοφόρος
 ἐγ-

gnum protulerit, aut eorum rationibus contra-
 rium: tantummodo Papam omnia confirmatu-
 rum; quod denuo polliceor, (inquit) & ex scri-
 ptis ab ipso Papa mandatis ad me cum fide & ju-
 ramento manifestè sanciam, si vultis: & quid
 aut ipse vobis magis tempestivum proloquar, aut
 à me vos expecteris, plane non invenio: Homi-
 nem tamen contemnere perseverarunt, ac de-
 mum dolore & ira perciti surrexerunt in pedes:
 Nec in Christophorum sola tempestas defævit:
 Sed contra Sequestros multum etiam infremue-
 runt, quasi natam in eorum fundis contumeliam
 hanc paterentur: Nos domo nobiscum attuli-
 mus, inquiunt, non modo satis amplum verna-
 rum numerum, sed & interpretum, qui navigan-
 di incommodis & fatali lue omnes interiere:
 Et cum Interpretem è Perzâ vellenus conduce-
 re, quem ad hæc particularia comitia adhibere-
 mus, vetuistis, nullam veniam elargiti: quod nos
 gravi jamdudum vulnere lancinat. Nam si nobis
 peritus interpres ad manum adfuisset, solennem
 Protestationis formam curassemus publicari:
 contra quam nec ipse Papa, nec Papæ vica-
 rius aut possent, aut auderent, aliud statuere,
 quam quod nostris mentibus allubuisse. Ad
 hæc Sequestri rejecerunt: se semper summo stu-
 dio incubuisse ut dicta omnia, & communi-
 cata invicem consilia secreta conservarentur:
 quâ igitur fiducia hominem externum, cujus
 integritati non multum attribuerent, ad nego-
 tia, & subtilissima consiliorum capita accedere
 paterentur; ut ille nostra mysteria ad vulgum in
 compitis efferret. Et quorsum (respondent Le-
 gati) pro vobis Angelum Interpretem admitti-
 tis, cum nobis tanti beneficii favorem pernega-
 tis? Responderunt Sequestri, Angelum non esse
 cujuslibet sortis virum, nec inter vulgares repo-
 nendum sed inter primariæ Nobilitatis Princi-
 pes, cujus solerti operâ noster sæpe utitur Impê-
 rator; qui si tribus quatuorve ex omni ordine
 Magnatum stipatus recedat ad arcana revolven-
 da, semper Angelus ex eorum numero unus ju-
 betur esse: & nunc mandatur ab Imperatore nostro

SECT. II. CAP. XXXVII.

Posterâ luce in celeberrimo Sancti Blasii Mo-
 nasterio convenimus, adducentibus secum Syn-
 odicis Interpretem è Perzâ: Et cum pauca
 prælibassent, Christophorus schedam è sinu
 prompsit, propriâ manu exaratam, quæ abun-
 dè & luculenter comprehendit, summam sibi à
 Papâ

ἔγγραφον οὐκ ἐκόντων διαλαμβάνον
 δεκτικῶς καὶ πεπαισμένως, ὅπως ἔχει
 πᾶσαν ἀδειαν καὶ ἐνδοξὸν ἀπὸ τῆς Πάπας,
 ἵνα συνερῇ καὶ αὐτὸς τοῖς συνοδικαῖς,
 εἰς εἴ τι ἀν' ἐθέλωσι, καὶ εἰρήνη καὶ αὐτὸς ὁ
 ἀπὸ τῆς Πάπας πᾶν ὅπερ ἀν' ποιήσωσιν. ἡδὴ
 ἐν εἰρήνῃ αὐτὸς πάντα τὰ παρ' αὐτῶν
 προσηύδα, καὶ εἰρήνη ταῦτα καὶ ὁ Πάπας
 ἀναμφοβόλως, ὡς καὶ αὐτὸς πληροφο-
 ρεῖται. ἔδοξε καὶ πᾶσιν ἰσχυρόν τι καὶ δε-
 κτικὸν γράμμα, ὅπερ ὁ Χρυσόστομος ἔδω-
 κεν. οἱ δ' ἔλαβον μὲν καὶ τὸ, πλὴν οὐκ
 ἠρέεον. ἀλλ' εἶπον τῷ γραμματικῷ
 ὃν ἔφερον, καὶ ἔγραψεν ἀπὸ ἐκείνοις
 ἡρέεον. ἐπεὶ δ' εἰδομὲν καὶ ἡμεῖς συμπε-
 ραινόμενα τὰ τῆς δεκτικῆς, ἐπιτέθημεν
 ἐκείνοις περὶ τῆς ὑπογραφῆς, ἵνα δῆλον
 ὡς προσεῖται, καὶ εἰ ἂν γίνηται ἑνώσις,
 ἐπανασώσῃ τὰς ἡμετέρας ἐν ταῦθα με-
 τὰ αὐτῶν κατήργων καὶ ἐξόδων. οἱ δ' πάλιν
 λόγοις μὲν ἔλεγον τὸ, γράψαι δὲ
 οὐκ ἔθελον, μόλις δὲ ποτε εἶπον, γρά-
 ψαι καὶ δεῖναι ἡμῖν δι' ἰδίαν αὐτῶν γράμ-
 ματος. ἡμεῖς δ' οὐκ ἠθέλησαμεν τὸ,
 ἀλλ' ἐζητήσαμεν γράφῃναι ἐν τῷ δεκρί-
 τῳ, οἱ δ' οὐκ ἠθέλησαν. ὡς ἐν ἡναγκα-
 σμεν αὐτὰς σχεδὸν πάντες διὰ πολλῶν
 λόγων, καὶ εἰπομεν ἐπειδὴ ὑπογράφετε
 τὸ, μέλλει δ' μεταγραφῇ καὶ τὸ
 δεκτικόν, καὶ μεταποιεῖτε καὶ τὸ προοί-
 μιον, λοιπὸν ὅπως χάριν ἔχετε προσ-
 θεῖναι καὶ τὸ; εἶπον, ἂν δυνάμεθα τὸ
 ποιῶμεν. εἰπομεν ἐν. καὶ πῶς τὸ μὲν προοί-
 μιον μεταποιήσατε; τὸ δ' λέγετε ἂν δύ-
 νασθε προσθεῖναι; πρὸς γὰρ τὸ εἶπον
 ἐκεῖνοι. ὅτι τὸ μὲν προοίμιον ἐστὶν ἐκ τῆς
 τῆς ὑποθέσεως. ἂν γὰρ ἀπὸ τῶν ζη-
 τημάτων, καὶ τῶν κεφαλαίων. διὸ καὶ
 ἀποφαίνεται περὶ ἐκείνων ἡ σύνοδος, καὶ ἐν
 τῷ εἰχομεν ἀδειαν μεταποιῆσαι αὐτὸ.
 εἰς δ' ἐκ κεφάλαια ἀποφαίνεται ἡ σύ-
 νodus. ἐνθα δ' ἀποφαίνεται ἡ σύνοδος,
 οὐδεὶς ἔχει ἀδειαν μεταποιῆσαι ἢ προσ-
 θεῖναι μίαν κεφαλαίαν. καὶ ἐνθὺς λέγει ὁ
 Κωνσταντίνος, μετὰ σφοδρῶς ζήτησιν πρὸς
 τὸν Ἰωάννην. σὺ μὲν λέγεις ὅτι ἐνθα ἀπι-
 φάνηται ἡ σύνοδος ὑμῶν, ἥτις ἐν μερ-
 κῇ, καὶ οὐδὲ ἀξίωμα ἔχει ὡς πρὸς τὰς
 οὐκαρμενικὰς συνόδους, ὅτι οὐδεὶς ἔχει
 ἀδειαν προσθεῖναι μίαν κεφαλαίαν. εἰς δ'
 τὸ ἄξιον σύμβολον, ὅπερ ἐβεβαίωσαν,
 ἀπα-

Papā demandari auctoritatem cum Synodicis
 concurrendi; & nomine Papæ confirmandi que-
 cunque illi constituisent: Et quod ipse in præ-
 senti causâ, & hætenus discussis articulis cal-
 culum suum adjiciat, & idem à Papâ præstan-
 dum sincera fide, profiteatur. Atq; hæc Christo-
 phorus tam prolixè testata fecit, ut rescriptum
 illud satis validum & firmum à cunctis judicare-
 tur: Et illud quidem Synodici receperunt, sed
 manu non satis exporrectâ, aut animo sedato ac
 placido: quare interpreti scribendum aliquid
 mandarunt, quod ipsorum mentibus magis allu-
 besceret: At nos ubi jam clare perspeximus, om-
 nia in Decreto comprehensa jam peracta esse, re-
 novatâ veteri de reditu querimonia, obnixè ro-
 gavimus ut hunc unicum articulum adjiciant
 Decreto: Si nulla emerferit unio, ut illi nos re-
 ducant, iisdem commentibus, & navigiis, ad eun-
 dem portum unde hinc primo solvimus. Illi ver-
 bis, ut sæpe antea usurpatis, promittunt se fa-
 cturos, sed scriptis inferere penitus abnuerunt:
 Vel si scripta pollicitis anteferremus, se scripto
 quodam proprio ac peculiari, id præstituros pol-
 licentur: At nos eorum scripta respicientes peti-
 vimus, ut articulus ille de reditu ab infectâ unio-
 ne, Decreto expressis verbis inscribatur: quod
 illi pertinacissime repudiarunt.

Et cum nos omnes ferme una voce, multisque
 verbis, eorum assensum ad pudorem usque solli-
 citarem, sciscitati sumus: Cum hæc omnia vos
 præstituros omnino pepigistis, & jam Decretum
 est transcribendum cum adfuto proœmio, quid
 impedit, quo minus hæc pauca verba in Decre-
 to locum inveniant? Illi brevissime responde-
 runt, se non posse. Sed nos porro institimus: &
 pacto proœmium diversum à priori consarcina-
 re, si hoc tantillum superaddere non potestis? Et
 cum pluribus urgerentur, hanc rationem reddi-
 derunt: Quia proœmium ultra totius negotii
 metam consistit, neque enim penetrat ad rerum
 tractandarum capitula, ac intimam substantiam:
 quare nec Patres in Synodo de proœmiis defi-
 niunt, & nobis patuit facultas hoc nostrum pro-
 libitu refingendi: At in gravioribus articulis,
 quos Synodus ad severum calculum revocat, aut
 definit, nobis nec syllabæ immutandi, aut mini-
 mum apicem adjiciendi potestas permittitur.
 Tum Cantacuzenus irâ permotus & ad Ioan-
 nem convertens sermonem ita efferbuit: Tu as-
 seris, ubi Synodus vestra quid explicitè deter-
 minaverit, quæ cum sit particularis, ad celebra-
 tem & gloriam Generalium nunquam assurget,
 nemini licere aut comma recoquere, aut apicem
 adjungere. At vos non puduit adjungere pro ve-
 strâ libidine, ad sacrum symbolum, quod omnes
 Synodi generales definire, determinarumque,
 nihil addi, nihil demi posse sine anathemate.

ἅπαντα αἱ οἰκουμενικαὶ σύνοδοι, καὶ εἰς ὅ
ἀπεφώνησαν μὴτε προσθεῖναι, μὴτε ἀφε-
λεῖν προσεθήκατο. λοιπὸν λέγω καὶ ἐγὼ
ἀνάστημα τοῖς προσπιθέουσιν ἐν τῷ ὁρίῳ
συμβόλῳ. ἔτα εἶπεν ὁ Ἀγγέλῳ, ὅτι
μὲν θελήματι τῶν κυρίων μετὰ τῶνδε,
ἐρῶ πρὸς ὑμᾶς βραχεία ἵνα περὶ τὰτα.
ὑμεῖς εἴπητε ὅτι τὸ προοίμιον ἐστὶν ἐκ-
τὸς τῆς ὑποθέσεως. ἐγὼ δὲ λέγω
μαλὸν, ὅτι τὸ προοίμιον περιέχει πᾶ-
σαν τὴν ὑπόθεσιν. πᾶν γὰρ προοίμιον
συνοπτικῶς διαλαμβάνει καὶ περιέχει πᾶ-
σαν τὴν ὑπὸ τῷ καθόλῳ λόγῳ δηλωθη-
σομένην, καὶ ἐπιξεργασθεῖσάν τινι ὕλην. καὶ
ἔτι ἐστὶν ὁ σκοπὸς πάντος προοιμίου. καὶ
τὰτα χάριν ἐπενοήθη, ἵνα δι' ὀλίγῃ
καταλαμβάνωνται τὰ ἐφεξῆς διὰ πολ-
λῶν ῥηθησόμενα. Τὸ γὰρ προοίμιον πρὸς
τὴν καθόλῳ ὑπόθεσιν, λόγον ἐπέχει
κεφαλῆς καὶ ὡς περὶ ἡ κεφαλὴ ἠνωμένη ἐστὶ
τῷ καθόλῳ σώματι, καὶ δηλωτικὴ καὶ συ-
στατικὴ τὰτα, καὶ κυριώτερα, ἔτω καὶ τὸ
προοίμιον κυριώτερον ἐστὶ καὶ πριωτέρον
πάντων τῶν ἐφεξῆς κεφαλαίων. καὶ ὁ
τῷ μετὰ πῶν, πολλῷ μαλὸν μετὰ ποιή-
σαι τὰ ἐφεξῆς εἴη βέλτερον. ἐπεὶ ἂν καὶ
ὑμεῖς μεταποιήσατε τὸ προοίμιον, εὐχόμενος
ἔχετε προσθεῖναι καὶ ὁ λόγος, καὶ ζητῶ-
μεν, ἵνα ποιήσῃτε τὰτα.

τμήμ. β. κεφ. λη.

Πολλῆς ἂν ζητήσεως περὶ τὰτα γινο-
υίας, καὶ πρὶν καὶ μετὰ τὰτα λόγους, ἐκείνοι
εἶπον, ὅτι ἀδύνατον εἶναι προσπιθῆναι τῷ
ἐν τῷ δεκρίτῳ. ἐπεὶ ὁ μέλλομεν ποιῆσαι
σάλλῳ κενδοῦν ἐν ἐκείνῳ προσθήσομεν,
καὶ τὰτα καθὼς λέγει. ἔκτοτε ἂν συνήλ-
θον ἰδίως καὶ συνέθηκαν τὸ σάλλῳ κενδοῦν
το, καθὼς ἤρεσε καὶ τοῖς ἡμετέροις, καὶ
ἐγραψαν καὶ αὐτὸ καὶ τὸ δεκρίτον, μετὰ τῷ
νέῳ προοιμίου ἐν βεμβράναις μόνον τῷ
βυλλωθῆναι δεόμενα πρὸς τῆς συνόδου.
ἔτα καὶ ὁ ἱερεὺς Μαγκιέρ ἀπελθεῖν
ἐν τῇ συνόδῳ, καὶ ἐξοικονομήσαι, καὶ ἐπὶ
λαί τὰτα βεβυλωμένα. Ἐν ὅσῳ ὁ περὶ
δηλωθέντα ἐλέγαντο καὶ ἐπεράτουντο, παρ-
ερίνοντο καὶ ἔπειτα εἰς ἐκ τῆς βασιλείας
πρίσβους, καὶ ἐβλεπον καὶ ὠμίλουν τῷ πα-
τριάρχῃ, καὶ παρεκίναν αὐτὸν συνθέσθαι
πρὸς τοὺς τῶν σύνοδον ἀπελθεῖν. ὁ δὲ ἀνε-
βάλλετο

Quin & ego illud anathema non verebor pro-
nuntiare: Maledicti sint qui quidquam Sacro
Symbolo adjiciunt. At Philommatius Angelus
mitius, & non nisi impetratâ veniâ ad loquen-
dum sic orsus est: Si Domini mei ex his subselliis
benigne annuent, vobis Latinis in vicem mu-
tuam, pauca & succincta proferam: Proœmi-
um dicitis extra scôpum rerum propositarum
evagari; at ego proœmium singula proposita
complecti dico: quicquid enim in totâ serie
subsequentium sermonum diligentius perpoli-
tum absolvitur, id omne proœmium in angu-
stiori compendio comprehendit: eumque in fi-
nem excogitata est præfandi consuetudo, ut
multis dicenda, paucis prælibet: Atque ita se
habet ad totam negotii molem, ut caput ad cor-
pus humanum: nam ut illud corpori conjun-
ctissimum est, idque compage quadam unitum
sibi constringit, & manifestat, præcipua pars
cunctis simul membris supereminens: ita pro-
œmium pars præstantior, ab omnibus substra-
tis, & dignitatis loci prærogativam sibi arrogat:
Et qui proœmium vel refigit vel corrigit, mul-
to æquius poterit quæcunque subsequuntur:
Quocirca cum ipsum Proœmium transferri in
aliam formam non abnuistis, facile potestis tan-
tillum Decreto addere; & quod petimus, con-
cedere, si vultis, & ut velitis concedere, nunc
ardenter petimus.

SECT. II. CAP. XXXVIII.

Et cum multa hinc illinc verba de hac concer-
tatione & in principio & fine colloquii move-
rentur, illi in eodem luto hærebant, impossibile
esse quod cupimus in Decretum inferere: Verum
cum saluum Conductum pro nobis essent postu-
laturi in aliquâ Decreti laciniâ, hoc quoque de
reditu insinuarent: atque ita seorsim disceden-
tes saluum conductum ad nostrorum vota com-
pinxerunt: quod cum Decreto, Decreti que pro-
œmio scribi mandarunt in membranâ, sed abs-
que sigillis, ut ipsius Concilii bullis condeco-
rentur: Et Henricum Mancer ordinarunt, ad
Synodum rectâ tendere, ut hæc dispenseret, &
cuncta bullis appensis obsignata remittantur.

Dum hæc à nobis tractata sic absolvuntur,
Legati Bisilicensium sæpe Patriarcham obse-
quiose compellantes, multis rationibus impu-
lerunt, ut ipse assentiret ad Synodum profici-
ci: Ille vero tergiversando moras neccens, exi-
guam spem adventus sui monstrabat: Attamen
cum omnia inter nos ventilata ad ultimam perio-
dum

ἀνεβάλλετο καὶ ἀνένδυν. ὅτε δὲ εἶδεν καὶ αὐτοὶ συμπεραινώμενα τὰ λαληθέντα, τότε ἐπιβήσαν τῷ πατριάρχει, καὶ ἐζήτησαν ἵνα πληροφωρηθῶσιν ὡς ἐμολογήμενως ἐλθόντες ἐν τῇ συνόδῳ. ὁ δὲ πρὸς ἀλλόμην πάλιν τὴν ἀοιδνεῖαν αὐτοῦ, καὶ τὸ γῆρας ἀνεβάλλετο. Μετὰ δὲ τὰς πολλὰς λόγους, καὶ τὴν ἐπίθεσιν αὐτῶν, εἶπεν, ὡς ἔπερ ἐπιδημήσῃ ὁ πάπας ἐν τῇ συνόδῳ, ἐλθόντα καὶ ἐγὼ. εἶπεν ἔν ἐκείνοι, ὅτι ἡμεῖς τὴν μεγάλην ἀγωνοσύνην σὺ ζητῶν ἔχων ἐκείσε, καὶ τὴν σὺν ἐπιδημίαν περὶ πλείους ποιήμεθα, ὁ δὲ πάπας ἐν ἰδικὸς μας. καὶ ἔχομεν αὐτὸν. ἔφη δὲ ὁ πατριάρχης, καὶ πῶς ἔχετε αὐτὸν, ἔως γε ἐγὼ οἶδα ὡς σὺ ἐλθόντα ἐν τῇ συνόδῳ; Εἶπεν δὲ αὐτοῖς, ὅτι ἐλθέτω ἡ μεγάλη ἀγωνοσύνη σου ἀπαραιτήτως. ἡμεῖς δὲ καὶ πᾶσαν ἀνάγκην ἔχομεν πάντων ἐν τῇ συνόδῳ. καὶ εἶπεν ὁ πατριάρχης, ὅτι τοῦτο πάλιν ἐστὶ καλὸν, ὅτι δὲ ἐμεῖς ἵνα ἔχηται αὐτὸν, ἢ ἄλλου πάντων. σὺ ἐλθόντα ἐγὼ μὲν τοιούτων λόγων. τότε εἶπον ἐκεῖνοι, ὅτι πληροφωροῦμεν τὴν μεγάλην ἀγωνοσύνην σου, ὅτι αὐτὸς ὁ Πάπας ἐλθόντα ἐν τῇ συνόδῳ ἀπαραιτήτως. καὶ ἔτω τίποτε συνέजेτο καὶ ὁ πατριάρχης ἀπελθεῖν εἰς τὴν συνόδον.

Τούτων δὲ πλεονόντων πάντων, εἶπον πρὸς ἐκείνους οἱ ἡμέτεροι, ὅτι τὸ πρὶν λαμβανόμενον ἐν τῷ προοίμῳ, διεφημίσθη. εἰς πολλὰς ἅμα τὸ ἐλθεῖν ὑμᾶς, ἐπὶ μηδὲ ἡμῶν εἰδόντων ἀκροβῶς τοῦτο. νῦν δὲ πάλιν κηρυχθήσεται ὅπως συνεθέμεθα ἀπελθεῖν εἰς τὴν συνόδον. μήποτε ἔν δόξῃ τοῖς πολλοῖς ὅτι κατεδέξαμεθα ἀπελθεῖν, καὶ ποιῶσιν συνόδον μὲν τῶν λεγόντων περὶ ἡμῶν ὅτι ἔχομεν αἰρεσιν. καὶ ἔσται τοῦτο εἰς μεγάλην ὕφεσιν ἡμῶν καὶ κατὰ γνώσιν, θέλωμεν ἵνα προσκαλεσώμεθα, καὶ ἐκ τῶν ἡμετέρων ἵνα εἰς, ἐκ τῶν Γενναίων καὶ ἐκ τῶν Βενεδικτῶν, ἐκ τῶν Καπλάνων, ἐκ τῶν Ἀγκωνιτῶν, καὶ ἀναγνωσθῇ τὸ νέον προοίμιον, καὶ εἰπηται πρὸς πάντας, ὅτι ἐπεδὴ εἶχε τὸ πρῶτον ἵνα εἰς λέξεις, μὴ ἔσας εἰς ἀνάπαυσιν καὶ ἡμεῶν ἡμῶν, ἡργήσεται παντὶ ὡς ἐκεῖνο, καὶ ἐξηράψαται τὸ παρὸν, ἐκ τῶν ἀνεπαύσθημεν καὶ ἡμεῖς, καὶ συνεβιβασθῶμεν ἀπελθεῖν εἰς τὴν συνόδον, μὲν

perducerentur, eum vehementius exstimulant, conventis jam assensum præbere, & incertissimam fidem præsentis suæ illos reponere: qui ætatem multum provec̃tam & valetudinariam corporis habitudinem prætexens, eorum vota plus adhuc distrahebat: Verum eorum sollicitationibus quotidie fatigatus, promisit, modo ipse Papa Concilio interesse dignaretur: Tum illi, obtestamur imprimis sanctitatem tuam Patriarchalem, ne gravetur adeundi nos fastidium subire, cujus præsentiam præ cunctis aliis plurimi æstimamus: Quod Papam spectat, ille noster est, nobis innexus ac implicatus: Et quomodo vester est, dixit Patriarcha, qui, sat scio, ad Synodum non perveniet? At illi, certiores nos faciat sanctitas vestra de adventu suo, & spondimus Papam Synodo non defuturum: Quibus Patriarcha respondit; Mihi quidem perinde erit, siue hic Papa, siue alter Synodo præsideat, ego tamen sub conditionibus incertis non accedam: Tum illi candidè ac remoto velo, promittunt ipsum, qui nunc fruitur throno, Eugenium: Et tum primum sine ulteriori hæsitacione Patriarcha, de adventu suo ad Synodum fidei pollicitatione interpositâ adstipulatus est.

His omnibus sic absolutis, Latinos nostri ad hunc modum allocuti sunt: qualia Decretum prius continebat, quamplurimi jam olim norunt, quorum aures rumor quidam dissipatus afflavit, ut primum vos ipsi huc appulistis, & nostram ipsorum certam notitiam antevertit: & nunc denuo usquequaque rumigerabitur, consensisse nos in pactum vobiscum ad Synodum proficiscendi: Ne igitur isti quamplurimi rumore falso concipiant, nos Synodum adituros, cum iis hominibus qui nostram gentem hæreseos labe infamant: quod omnino caderet in existimationis nostræ diminutionem & opprobrium, cogitatur à vobis ardenter expetiscere, ad ignominiam emolliendam, ut convocatis nostrorum nonnullis, cum aliquot Genuensibus, Venetis, Catelanis, Anconitanisque à Perçâ, hoc nuper procemium publice legatur, ut omnes intelligant, quem sensum ferat: Et verbis insuper significetis: Quandoquidem prius Decretum quasdam voces asperiores perhibuit, quæ nostras mentes dedecore atque infamiâ inquietarunt, visum fuit vobis necessum, hoc novum perpolire: Cui nos acquievimus, pacti vobiscum in Italiam migrare ad Synodum, & cætera præstare conventa inter duas gentes ut in Decreto proferuntur: Et his Latini ultro suffragati, voluntati nostræ subscripserunt. In quodam igitur die Dominico, solenniter congregantur multi è nostris evocati, & ex eorum hominum generibus quos nuper memoravimus, in Templum Christi Resurrectioni dedicatum: Ubi

μὲν τῶν συμφωνιῶν τῶν ἐν τῷ Δεκρέτῳ λαμβανομένων, ἔστρεξαν πύπην καὶ οἱ συνοδικοὶ.

Καὶ ἐν μιᾷ κυριακῇ συνεήχθησαν πρὸς κληθέντες πολλοὶ τῶν ἡμετέρων, καὶ τῶν δηλωθέντων γενῶν, ἐν τῷ ναῷ τῆς ἀγίας Ἐκκλησίας Ἀναστάσεως. ἀνεγνώσθη ἐν τῷ προοίμιον, καὶ εἶπε ὁ φραζόμενος Ἰωάννης εἰς ἐπήχρον πάντων ὅσα ἦσαν εἰς ἀνάπαυσιν καὶ ἡμῶν τῶν ἡμετέρων. Εἶπε ὁ καὶ ὁ μεσάζων ὁ Νοταριὸς εὐλόγησεν ἡμᾶς ὡς συμφωνοῦν καὶ ἀκόλουθα τούτοις. καὶ ἔτιως ἐπλέσθη τὸ Δεκρὸν μὲν τῆς συνειρήνης τῶν συνοδικῶν, ὅπερ λαβὼν ὁ πρεσβυτέρη, μὲν καὶ ὁ σάλβο καὶ ἐκείνῃ, καὶ ἐπὶ τῶν γραμμάτων βασιλικῶν καὶ πατριαρχικῶν, πρὸς τὴν συνόδον ἀπεδήμησεν: ὡσαύτως ὁ καὶ ὁ χρυσόφορος πρὸς τὸν Πάπαν ἀπῆλθεν.

proemio novo palam perlecto, frater Joannes elatâ voce ut omnes audiant, pronuntiavit, quæ tranquillitatem nostram pariter & honorem procuraverit: Quem secutus Sequester Notarius, pauca insuper addidit Joannis orationi consentanea: Atque ita transactum fuit in his Synodorum conventibus negotium Decreti, quod cum salvo conducto Literisque ab Imperatore & Patriarcha conscriptis, manibus prehensens prædictus Henricus Mancer, ad Concilium revertitur, & Christophorus ad Papam.

HISTORIA CONCILII FLORENTINI. SECTIO III.

Ἐν ἣ περὶ τῶν γραμμάτων τῶν προση-
σεως τῶν πατριάρχων . καὶ ὅπως ἐ-
σκέποντο περὶ τῶν διαλέξεων . καὶ ὅ-
πως μὲν ἔλθειν τὰ ἑξὶ Πάπα κα-
τερρα ἦλθον καὶ τῶν συνοδῶν . διὸ καὶ
συμβέλλουσιν πάντες ἵνα παύσῃ ἡ
τῶν ἡμετέρων ἀποδημία . ὃ δὲ βασι-
λεὺς μὲν ἔπαυσε περὶ τῆς ἐξουσίας,
καὶ ἐγένετο ἡ πρὸς τὴν πάπαν ἀποδη-
μία . Ἀπομνημονεύματων γ.

τμήμα γ. κεφάλαιον α.

Ὅσα μὲν ἐν ἐξ ἀρχῆς περὶ τῆς ἐνώσεως
τῶν ἑξὶ θανατοῦ καὶ αἰσίδιμης βα-
σιλείας ἐγένοντο , ἐὼς ὅπως ἐκείνῳ περὶ
τῶν πρὸς τὴν ἐξαρχίαν αὐτοῦ , καὶ ὅπως
αὐτοῦ ἀρχὴν ὁ μὲν ἐκείνῳ κατεβάλετο
περὶ συστάσεως τῶν συνοδῶν , ὁ δὲ λόγος φθί-
σας ἐδήλωσεν . ἃ δὲ ἐφεξῆς ἐλέγοντο
καὶ ἐπὶ ἀποδείξει , οἱ μὲν εἰδέναι ταῦτα
ἐφίεμενοι καὶ λέγειν , καὶ γράφειν , ἐπι-
ζητοῦσι . Ὁ δὲ λόγος ἐκείνῳ καὶ ἀναβά-
λεται βραχέα μὲν εἰπεῖν προσημειῶν ,
πρὸς ἣν τὴν μὲν τῶν λεγομένων ἀμνησ-
τῶν . ὅσα τρέχουσιν μὲν γὰρ ἵνα ἐξ ὧν
οἶδεν ἐβέλεται , ἐπὶ τούτῳ μὲν ὑπερ-
το ἐξ ἀρχῆς . καὶ ἄλλως ἐδὲ τῶν λεγομένων
τὸ ἵμειν πείσθησεται , πολλῶν ὄντων
τῶν εἰδένων καὶ μαρτυρησάντων τὰ ὅσα
ἀφ᾽ ἑαυτοῦ . τὸ δὲ καὶ πάντα λεπτομε-
ρῶς διηγεῖσθαι , ἀδολογίαν ἡγεῖται μα-
κράν , καὶ ἐναντίαν τῇ ἰδίᾳ αὐτῶν προ-
αίρεσι . διὸ τὰς μὲν ἐκατέρωθεν
ὑπερβολὰς χαίρειν ἐὼν , μέσην δὲ
ὡς οἰοντι βαδίζων , καὶ τῶν κατεργαζομένων
ἐφαπτόμενος , δηλώσῃ τὰ γεγονότα .

Ὁ πῖνον δηλωθεὶς φράζων Ἰωάννης τῇ
Κωνσταντίνῃ πόλιν ἀναπολειφθεὶς ἐκάθητο
μὲν ἔτι λοιπὴν συνοδικὴν πρὸς τὴν ἐκδε-
χό-

*Hac complectitur . Epistolas seu Diplomata
Patriarcharum , ad Vicarios designan-
dos : Et ut nostri deliberabant , de dispu-
tationibus obeundis cum in Italiam per-
venirent : ut triremes Papa appulerunt :
etiam & Synodi : Vnde omnes sepe con-
sulebant profectiōem in Italiam omitte-
re : solo Imperatore & Patriarchâ reni-
tentibus qui contrarium statuunt ; &
spretō Concilio ad Papam proficisci . His-
toria narratio tertia.*

SECT. III. CAP. I.

Quanta ab exordio negotii suscepti , admi-
rabilis noster ac celeberrimus Imperator
gesserit , & quā animi contentione huic operi se
implicuerit : & qualia post hac nova principia ,
noster Palæologus patris premens vestigia proje-
cerit in Synodo generali convocandā , ex præli-
batis sat constare arbitror : Quæ deinceps secuta
sunt , dicta , vel perpetrata , a primo molimine ,
ad postremum rerum exitum , qui scire deside-
rant , non possunt non etiam ardentius percipere
ut ea singula literarum monumentis commen-
darentur : At me , dum intentius operis magni-
tudinē commentor , ipsa oratio deficit , quæ
primò cuncta compendifacere instituens , nunc
vastā mole rerum dicendarum obruta , horret ac
refugit : Nam ulla præterire graviora momen-
ta , quæ comperta habeat & perspecta , autor de-
testatur , contrarium ab incepto opere pollici-
tus , se cuncta fideliter narraturum : sed nec sibi
laudem ac decorem reservaret integritatis ac
fidei , cum multi adhuc vivant testes , qui ejus
omissa queant detegere ac propalare : E contra ,
in omnes rerum circumstantias evagari , censeo
nihil aliud esse quam garrulitatem immodicam ,
& vanam linguæ profluentiam , ab auctoris in-
dole ac genio longissimè alienam : Utrique igitur
extremo valedicens , medium tenebit iter ,
inter luxuriantem ac futilem orationem , & bre-
vitatem sterilem : res præcipuas tantum , & dig-
nissima tractationum capita cum iudicio & so-
lertia delibans.

χρόνος τὰ γράμματα ἐκ τῆς συνόδου ἐσφραγισμένα, ἔτω γὰρ βεβαλόμενον ἢ ἐξ ἀρχῆς. μετὰ δὲ τῆς καὶ πύθνηκεν ὁ εἰς τὴν πρέσβειον, τῷ θανάτῳ καὶ αὐτὸς συναρπαθεὶς, καὶ μόνον ὁ Ἰωάννης ἀναπελείφθη, ὃς καὶ φίλος ἐγγόνος τῷ πατριάρχῃ, καὶ συχνῶς προσήρχετο καὶ ὡμίλει μετ' αὐτοῦ. ὁ δὲ πατριάρχης εἰς τὴν συνόδον ἀπελθεῖν εἰς τὴν συνόδον, ὡς δεδήλωται, ἀλλ' ἔν τῃ ἐπὶ δυσχεραίνων ἐφαίνετο πρὸς τὴν ἀποδημίαν, καὶ τὰ πρὸς ἀποφυγὴν αὐτῆς, εἰ ἐνεδέχετο μελετᾶν ὡς ἐδέκετο. Ὁ γὰρ Ἰωάννης νενηχὴς ἀνὴρ ὢν, καὶ ποικίλος, καὶ κατὰ λαβὴν τὸν πατριάρχην, χαίροντα τῇ φιλοδοξίᾳ καὶ τῇ ἡμῇ καὶ τῇ δοκῇ εὐχυσμία, μετῴχετο αὐτὸν λόγοις καὶ τρόποις, εἰς ἐδὲλεπεν αὐτὸν χαίροντα, καὶ ὑπέχετο, ὡς εἰ παρεγίνετο ἐν τῇ Γαλίᾳ ὁ πατριάρχης, μετὰ τὴν τιμῇσιν, καὶ δοξασίᾳς, ὡς καὶ πάντων τῶν ἐκείσε, καὶ μάλιστα ὡς καὶ τὸ ἐν τῇ συνόδῳ, καὶ δωρεοφορήσασιν αὐτῷ πάντες, καὶ τοῖς λόγοις καὶ τοῖς βεβαλόμενα αὐτῷ ἐξακολουθήσασιν, ὡς κρείττονος τῶν ἐκείσε, καὶ ὄντος, καὶ φανησομένου. Τοῖς γὰρ τοῖς λόγοις πειθεὶς ὁ πατριάρχης, ἢ φανακισθεὶς ἐπὶ αὐτῷ ἀληθέστερον, ὁ πρὶν δυσχεραίνων, ὑπερον μετὰ βληθεὶς, πρὸς τὸν ἐγγόνου ἐγγόνου πρὸς τὴν ἀποδημίαν, καὶ κατὰ μικρὸν πρὸς ταύτην παρεσκευάζετο.

tentiā paulatim amplexus est, & ad id se demum parabat assiduā Joannis assensandi arte ac lenocinio circumactus.

τμήμ. γ. κεφ. β.

Ἐνιαυτῷ δὲ ἐγγύς παρωχῆς, ἐφθασαν στέλναι τὰ γράμματα ὡς καὶ τῆς συνόδου ἐσφραγισμένα, καὶ ἐγγύς ἐβασιλεύς ἤρξατο φροντίζειν περὶ συναθροίσως τῆς συνόδου, καὶ πρέσβεις ἐκλέγεσθαι, καὶ γράμματα γράφοντα βασιλικά καὶ πατριαρχικά, καὶ ἐκ τῆς Ἰωάννης φλωρία λαμβάνει, καὶ ἐξόδους παρέχει τοῖς πρέσβεισι, καὶ κανίχια πρὸς ἃς αἱ πρέσβειαι.

Καὶ εἰς μὲν Τραπεζούντα καὶ Ἰβηρίαν εἰλκεν κύρον Ἀνδρόνικον τὸν Ἰάχαρον, ὃς καὶ ἀπελθὼν, καὶ τὰς ἐκεῖσε ἐξοικονομήσας ἔφερε μετ' ἑαυτοῦ, ἐκ μὲν τῆς Ἰβηρίας ἀποσκόπευσε δύο, καὶ πρέσβιν ἑνα ἐκ τῶν ἀρχόντων τῆς βασιλείας, ἐκ δὲ τῆς

Τρα-

Ubi discesserat, ut dixi, Henricus Basileam versus, frater Joannes cum collegā altero, Constantinopoli permansit, scripta, Concilii obsignata bullis opperiens: ut ab initio consultum fuit. Interea collega alter lethali morbo præreptus extinguitur, ut Joannes jam sine consorte solus, & munere & loco potiretur. Qui Patriarchæ in favorem & gratiam irrepere, ei frequenter adesse, cum eo sermocinari, pro magnifico duxit: Nam Patriarcha quamvis ad Synodum peregre proficisci consenserat, ut in prioribus sat abundè demonstravimus, tam longum tamen iter, in tam remotas regiones, haud æquo animo plenè concoxerat, & videbatur hac se molestiā exonerare velle, si qua occasio percommoda ad-mota esset. Quare Joannes, peritissimus rerum agendarum artifex, callidus, & vaser, cum sentiret Patriarcham inflatibus adulatoriis obnoxium, turgescere inani gloriæ cupidine, nitoris & elegantiae, hominem tentabat moribus consentaneis, & verbis, quibus eum capi maximè credebatur. Ac sæpenumero prædicabat peregrinationem trans-Alpinam: si semel in Galliis consisteret Patriarcha, quam illustris præfulgeret! quantā gloriā omnes extollerent! præcipuè Patres Synodici! ut ejus favorem xeniis ambi- rent! ut ejus dicta tanquam oracula prensarent, eique adhererent tanquam homini sublimioris ingenii, eminentioris loci, quam qui Concilium frequentant: suamque excellentiam cunctis mortalibus anteferendam, virtute ingeniā comprobaret. His Patriarcha dictis delinitus, vel, ut verius dicam, delusus, iter peregrinum quod antea animo fluctuanti despuebat, mutatā sen-

SECT. III. CAP. II.

Anno unico præter propter elapso, remissa sunt à Synodo scripta omnia sigillis impressa, perfecta & consummata: Tum Imperator coepit acrius circumspicere de congregandis Patribus ad Synodum: Quare Legatos deligit, & literas ab ipso & Patriarcha parat, acceptis aliquot Honoris à Joanne, quibus Legatos ad iter instruat, & munera transmittat, pro more, invitatis & ad Synodum venturis.

Ad Trapezuntem & Iberiam dirigit Imperator Dom: Andronicum Jagarin, qui ea loca peragrans, captatā prudenter incolarum benevolentia, secum reduxit ex Iberiā duos Episcopos, & unum Legatum, è numero præcipuorum regis Iberici Senatorum: è Trapezunte Metropolitam unum, cum alio Legato à rege Trapezuntino: Moldoblachiae Metropolitano, paulò antea iter domum instituenti, dedit in mandatis nego-

Τραπίζοντι τὴν μητροπλίτην καὶ ἔπειρον
πρεσβύναν βασιλείας. ἡ δὲ Μολδοβλα-
χίαν ἀνέστηκαν τῷ μητροπλίτῃ πρὸς ὀλί-
γα ἀπελθόντι ἐκεῖσε, καὶ ὕστερον πάλιν ἐ-
ξελθὼν πρὸς αὐτὸν πρὸς τὸν αὐθέντην, καὶ
ἦλθον ἐκταῖστα ὁ μητροπλίτης τε καὶ
πρεσβύτερος ὁ Νεάγωγος, καὶ ὁ πρῶτος πάπας.
ὁμοίως ἀνέστηκαν καὶ τῷ Ῥωσίου πρὸς μι-
κρὰ χαροποιήσας, καὶ ἀπελθόντι μετὰ
Γαβριήλ, ἵνα ἰδῶσι καὶ ἐξοικονομήσωσι
τὰς ῥησάδας, καὶ λάβωσιν ἐξ ἐκείνων
πρεσβύτερος καὶ ὑποκόπας, καὶ ἐκδημήσωσιν
εἰς τὴν συνέδον, ὃ καὶ πεποιήσαν. Εἰς τὴν
δεσποτὴν Σερβίας ἀνέστηκαν τῷ γυ-
ναικαδελφῷ αὐτῆς τῷ μεγάλῳ Δομεστικῷ
αὐτῆς τῷ Καντακουζηνῷ, πρὸς αὐτὸν ἀπερ-
χομένῳ. καὶ εἶπε πολλὰ περὶ τῶν
δεσποτῶν. ὁ δὲ ἔπει πρεσβύναν στείλαι, ἔπει
ξελθόντι ἡγήσασιν.

Εἰς τὴν πατριαρχίαν ἔστειλε Παῦλον
τὸν μακροχέρον μετὰ γραμματῶν βασιλι-
κῶν τε καὶ πατριαρχικῶν, διαφείας αὐτῷ
καὶ λόγους ὁ βασιλεὺς ἔστειλεν. ὃς καὶ
ἀπελθὼν, καὶ μετὰ τὸ ἐγχαρὲν ὡς χαρι-
νήσας καὶ ἐξοικονομήσας ἐκείνας, γραμ-
ματὰ ἔφερε πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ
τὸν πατριάρχην, καὶ ἔπειτα γραμματὰ
τοποτηρήσων διεκόμισε πρὸς τὰς τοποτη-
ρητάς, ὡς καὶ τῶν ἐκταῖστα ἐκείνοι δοτι-
κατίσταν.

τμήμ. γ. κεφ. γ.

Ὁ μὲν γὰρ Ἀλεξανδρίας ἐπίσκοπος π-
πιτηρίας αὐτῶν τὸν Ἡρακλείας κύρον
Ἀντώνιον, καὶ κύρον Μάρκον τὸν Εὐγενί-
ον, ἱερομόναχον πρὸς τυγχάνοντα. ὁ δὲ
Ἀντιοχείας πρὸς Εὐφίσαν Ἰωάννην, καὶ τὸν
πρωμαλικὸν Γρηγόριον. ὁ δὲ ἱεροσολυμαῖον
τὸν Σαρδῶων κύρον Διονύσιον, καὶ τὸν
Ῥωσίου κύρον Ἰσίδωρον, ἱερομόναχους καὶ
αὐτοὺς πρὸς τυγχάνοντας. ἐπανελθόντι
ἐν τῇ Παύλῳ, καὶ τὰ γραμματὰ διεκόμισαν-
τες. ἀποδόντι δὲ καὶ τῷ πατριάρχῃ
τὰ πρὸς αὐτὸν πίττακι τὰ δηλωθῆναι
πατριαρχῶν, ἰδὼν ὁ πατριάρχης πρὸς πρ-
σσωπα τὴν πρῶτην χωρεμένην καὶ ἀπο-
καταστάσαν ἐκεῖσε, δεινὴν ἡγήσασθαι, ὡς
μὴ ἔχων καὶ αὐτὸς ἡδῆσαν περὶ τῶν πρ-
σσωπῶν, καὶ τῷ βασιλεὶ διεμηνύσας μετὰ
τῷ μεγάλῳ χαροφύλακῳ καὶ ἐμῇ,
ὅτι

negotium pro virili procurare: & literis postea
communuit ad ipsum conscriptis, & Moldobla-
chiae principem: Rediit ad nos brevi Metropo-
litanus ipse, secum adducens in comitatu Le-
gatum nomine Neagogin, & Proto-Papam con-
fessionibus audiendis, seu primum Pœnitentia-
rium. Similiter & rem tractandam commisit
Imperator Russiæ Metropolitano, nuper ad eam
dignitatem evecto, & Metropolin suam redeun-
ti, in consortio Gudex ab Imperatore Legati:
ut ambo junctis officiis, & quæ possent tolerari,
istarum terrarum reges adoriantur, persuadeant-
que Episcopos transmittere, & Legatos ad au-
gendam futuræ Synodi celebritatem: quæ illi
iussu solenniter obierunt: Ad Despotam Serviam,
cum privatis consiliis intruxit magnum Do-
mus sue Seneschallum Dom: Cantacuzenum,
carissimæ Conjugis Mariæ fratrem, in Serviam,
ob alia negotia abiturientem: qui ei cum multis
& verbis & rationibus causam commendare
contendisset, Despotam nihil commovit: nec
rescribere, nec omnino Legatum remittere di-
gnantem.

Ad Patriarchas misit Paulum Longimanum
literis ab ipso & Patriarcha scriptis ad singulos
exornatum, & quibus præterea Imperatori vi-
sum est arcanis præceptis; qui tam diligenter mu-
nere functus est, & quantum potuit eos sic exci-
tauit, ut literas Regi ac Patriarchæ ab illis ipse
reportaverit, & alios insuper codicillos delega-
tionum, iis nempe viris, quos à nostris sibi vica-
rios ad Synodum futuram Patriarchæ reliqui
designaverant.

SECT. III. CAP. III.

Patriarcha Alexandrinus sibi substituit Vica-
rios Dom: Antonium Heracleæ Archiepisco-
pum, & Marcum Eugenium, tunc unum ē sa-
crorum Monachorum numero, postea Ephesi
præsulem: Antiochenus Joasaphum tunc Ephe-
si, & Gregorium Confessarium: Hierosoly-
mitanus Dionysium Sardium, & Isidorum Rus-
siæ Episcopos, sed utrumque inter sacros Mo-
nachos repertum, uti tum ferebant tempora, cum
literæ Vicariæ compingerentur: Revertente igitur
Paulo, cum literis quas apportabat, & traden-
te in manum Patriarchæ singulas reliquorum
Patriarcharum tabellas affabrè compaginatas:
ut primum in iis Patriarcha Vicariorum nomina
adscripta conspexit, à singulis Patriarchis seor-
sim constituta, graviter succensuit, quod ipsi
de personis eligendis nihil antea innotuisset:
Quocirca per magnum Scriniarium & meipsum
dolorem suum Imperatori significavit, à non-
nullis se contemptui haberi, nec sat scire à quo
vin-

ὅτι ὁρῶ ἐμὲ αὐτὸν περὶ φρονέμενον. καὶ οὐκ οἶδα πῶς γίνεται τῆς. εἰ γὰρ κατὰ φρονέμενον, πῶς ἔσομαι ὡς ἀκαταλυσθῶν ἢ συμπεράσιον, ἐν οἷς ἂν δέοι καὶ με συνεργεῖν;

Ἰδὲ γὰρ φαίνεται ὅτι ἐντύθη ἐντυπώθησαν οἱ τοποτηρηταί. ἔδει ἐν ἔχειν καὶ με πῶς περὶ τῶν εἰδησιν, ἔδδεν γὰρ διποδημῶν ἐπὶ γχατον, ἔδδεν ἐκώλυέ μιν, τὸ εἰδέναι με περὶ τῶν ἰσως ἢ καὶ συμφέρων ἢ ἂν μάλλον. συνεβόλῳ γὰρ ἂν ἦ καὶ αὐτὸς ἐν τῶν συμπελάς ἀξίον. νῦν ἢ κατελείφθην, ὥς μὴ κληθεὶς ἀξιῶ εἰδέναι περὶ τῶν τοιούτων. καὶ εἰ θελήσω τυχὸν καὶ αὐτὸς ἡμετέρας τοποτηρητὰς ποιῆσαι, καὶ εἰς πῶς συνέδοις εἶλαι τίνας ἐκλέξομαι, ἐπὶ ταῦτα τὰ πρόσωπα ἐλήφθησαν ὡς τὰ πατριαρχῶν. πολλαχόθεν ἂν μοι δοκεῖ λυπηρὸν τὸ τοιούτον. ὁ δὲ βασιλεὺς ἀπελογήσατο, ὅτι οὐκ ἐντυπώθησαν ἐντύθη τὰ πρόσωπα τὰ τοποτηρητῶν, ἔδδεν ἢ ἡμετέρας βελλὴ ἐξελέξατο. ἀλλ' ὅτι ἀπὸρχεο ὁ πρῶτος, ἐνεθυμήθημεν ὅτι εἰ οὐκ ἔχουσιν εἰς πατριάρχαι εἶλαι ἐκείθεν ἵνας, πάντως ἔτασσι περὶ τὰ ἐντύθη, καὶ εἰπομεν ἀπλῶς τῷ πρῶτῳ, ὅτι εἰ ἐρωτήσῃς, εἰπέ ὅσας οἶδας ἐκκλήτους τῶν ἡμετέρων. εἶπεν ἂν πολλὰς, καὶ οὐκ τὰ πολλῶν ἐξελέξαντο ἐκεῖνοι τὰς δηλωθέντας. παρ' ἐκείνων ἂν ἐγένετο ἡ ἐκλογή, καὶ ὁ παρ' ἡμῶν. καὶ ὁ δὲ λυπεῖσθαι περὶ τῆς τὸν πατριάρχην. τὸ δὲ λέγει ὅτι ἔχ' ἐυρήσθαι εἶλαι τοποτηρητῶν, σιγησάτω. ἀπὸ γὰρ μοι ἔταξεν ἐλθεῖν εἰς πῶς συνέδοις, διὸ καὶ ἐλθόντα. ἔκτετι γὰρ ἔχει δίκαιον ἀνακαλέσασθαι τῆς.

Ἐπὶ δὲ εἰς πατριάρχαι ὑπετύπων τὰς τοποτηρητὰς ἐν τοῖς γραμμασί, ὅπως οφείλῃσι περὶ τῆς ἐνώσεως διαβιῆναι. Ἐξαφρον γὰρ, ὅτι εἰς γίνεσθαι νομίμως, καὶ κανονικῶς, καὶ κατὰ τὰς ὡς ἀδούσεις τῶν ἀγίων οἰκουμενικῶν συνόδων, καὶ τὰ ἀγίων διδασκάλων τὴν ἐκκλησίας, καὶ μηδὲν τι προσπιθῇ τῇ πίστι, ἢ ἀμειψθῇ ἢ καυνοπιθῇ, ἄτως ἵνα εἰρξῶσι καὶ αὐτοὶ καὶ σωθῶσι τῷ γεννημένῳ. quid est definiendum, aliter suffragiis interdicerentur.

vindictam reposceret: verum si me pergant homines ludificari, inquit, quā potero fiduciā vobiscum ad hæc negotia concurrere, aut meas partes adimplere?

Id enim perspicuum esse & Sole clarius, hanc Vicariorum scenam apud nos fabrefactam fuisse, cujus antea me decuit aliquam notitiam accepisse, qui nec in longinquo aut peregre habitabam, aut quidquam aliud præpediebat, quod sciam, quo minus ad me ejusdem scientia perveniret: Sic enim fortasse ad eorum vota lubentius accessissem, aut aliquid subinnuisssem consilii, nec eorum apparatu, nec meo consensu indignum: nunc penitus expungor, tanquam ineptus ad hæc arcana capessenda: Præterea si quoslibet nostris cuperem mei ipsius nomine ad Synodum delegare, cum hæ personæ primariæ ab aliis Patriarchis anticipantur, mihi electio deesset: Ex omni latere hoc me malum acerbissimè mordet: Respondit Imperator: Nec à nostrâ prævaricatione, aut imperitiâ hanc Vicariorum nomenclaturam prodiisse, sed discedentem Legatum nostrum id subiit monere, si Patriarchæ non reperirent in suis ditionibus, quos submitterent idoneos, oculos in nostros homines rejicerent; atque id innocenter sine fūco & fallaciâ, Legato dedimus in mandatis, ut si interrogaretur, qui nam apud nos degerent tantorum moliminum capaces, recenseat quos maximè noverat in virtutibus excellere: Et cum ille multa insignium virorum nomina præconiis subornasset, Patriarchæ hæc pauca ut cuique collibitum fuit, suis in Synodo agendis præficere gestierunt: Ab illis igitur, non à nobis, concinnata est hæc electio, quæ non tantopere debeat Patriarcham contristare. Quod vero subjungit, non reperturum se, si quærat, quem mittat Vicarium, istam vocem perpetuo silentio damnet: Semel enim consensit mecum peregrè proficisci, & necessum jam erit ut promissa firmet: Nefas ei aut receptui canere, aut cramben recoquere; nescit vox missa reverti.

Sed, quod graviore censurâ dignum in istis inerat diplomatis: ita suos Vicarios Patriarchæ, in suorum sensuum beneplacita, quibusdā metis ac limitationibus efformarant, ut vel insulsa & inutilis, vel cassa & nulla electio haberetur: Mandarunt enim, ut si legitimè quid proponeretur, si Canonicè, secundum tradita à Conciliis Oecumenicis, & Sanctorum Ecclesiæ Doctorum præscripta, si nihil symbolo fidei vel adderetur, vel mutaretur, vel innovaretur, tum Vicarii prolatis sententiis concurrerent ad quic-

τμήμ. γ. κεφ. δ.

SECT. III. CAP. IV.

Μαθὼν ταῦτα ὁ Φραῖ Ἰωάννης, καὶ
ζητήσας καὶ ἰδὼν τὰ γραμματὰ, ἀνέδρα-
μεν εὐθὺς εἰς τὸν βασιλεῖα, καὶ εἶπεν ὅτι
τὰ τοιαῦτα γραμματὰ, εἰ φανῶσιν ἐν
τῇ συνόδῳ, μεγάλως σκανδαλίσουσιν τὰς
ἐκκλ., καὶ ἐγὼ μὲν ποιῶν γραμμάτων
οὐκ ἐλθίσκομαι εἰς τὴν σὺνδον. εἰ γὰρ
εἰμὶ ἐνταῦθα ὡς ἐκείνων ἑπίτροπος, ὡς
παρέχω ἢ καὶ τὰς ἐξόδους τῶν ἐκείσε ἀπε-
λυσμένων. εἴτε δὲ φρονίσω περὶ τῶν
γραμμάτων τῶν φανησμένων ἐκείσε,
ἵνα ὑπάσχωσι πρὸς ἀνάπαυσιν καὶ τι-
μὴν τῇ συνόδῳ; πῶς οὖν ἐκείνοι πρὸς ἐμὲ;
πῶς δὲ λογιζόμεθα ἐγὼ πρὸς ἐκείνους; δὲ
γὰρ διὰ γραμμάτων ὑποτιμῶνται καὶ
τὰς τοποτηρήσεις, ὅτι εἰ ἔτω γίνηται ἵνα
ἐργασιν, εἰ δὲ ἄλλως μὴ ἐργασιν,
ἀλλ' ἀπλῶς ἔτω καὶ ἐλθόντες διδόναι
αὐτοῖς ἀδειαν, ἐργῆν πάντοτε ἂν φα-
νῇ καλὸν κρινῶς πάσῃ τῇ συνόδῳ. διορ-
θωτήτω δὲ τὸ περὶ τὰς ὡς ἐγὼ εἰσηγά-
μαι. ἀνευ γὰρ τούτης διορθώσεως, ὅδε τῇ
ἀγία βασιλείᾳ σε συμβεβηλωσάμεν ἂν
ἐγὼ μετὰ τὴν ἐκκλ. ἐν τῇ συνόδῳ.

Περί τινος τούτοις ὁ βασιλεὺς, καὶ σκε-
ψάμενος τὴν περὶ τὴν τῶν γραμμάτων
τῇ τοποτηρήσει, ἐνταῦθεν ἐκλήθησι καὶ τὸ
αὐτῷ πρὸς τὸν Φραῖ Ἰωάννη δοκεῖν. καὶ
ἐπέμψεν τούτοις πατριάρχαις μὲν μοναχῶν
θεοδοσίῳ καὶ Ἀντόχῳ, ἀναθεῖς αὐτοῖς καὶ
λόγους ὅς ἤθελε. γράψας ἢ εἰς πλάττειν
καὶ τοῖς πατριάρχαις, ὅτι τὰ μὲν γραμ-
ματὰ τῶν τοποτηρήσεων γραφῆτωσαν ἵσα
καὶ πάντα τῶν νῦν σελλομένων παρ' ἡμῶν,
διὰ τὸ τίμιον καὶ τῆς συνόδου, καὶ
τῶν τοποτηρητῶν, καὶ ὑπογραφήτω-
σαν παρ' ὑμῶν. ἔτω γὰρ καὶ ἡ τάξις
ἀπαλειφῇ γραφῆσθαι πάντα. Γινώσκετε ὅτι
ὡς ἡμεῖς ἔδεν ἄλλο ποιήσομεν, εἰ μὴ ὅπερ
ἐγράψατε καὶ ὑμεῖς. ὅδε γὰρ μεταποιῶ-
σαι τὴν βεβλημένην, ἢ ὡς βούλησθε
ἀφ' ὧν παρελάβομεν ἀπὸ τῶν ἀγίων καὶ ὁ-
κνηστικῶν συνόδων, καὶ τῶν ἀγίων καὶ δι-
δασκάλων τῆς ἐκκλησίας, ὅδε περὶ εἶναι
τὴν τάξιν ἢ ἀφελῆν ἐξ ὧν κατέχομεν καὶ
πιστεύομεν μέχρι τῶν νῦν, καὶ περὶ βού-
λων. ἀλλ' ἐμμενέμεν τούτοις ἀνεκδοκίμως.
μὴ ἔνδοξον ὑμῖν ἐπὶ τοῖς λογισ-
μοῖς, ἀλλὰ ποιῆσαι τὰ γραμματὰ καθὼς
γράφ-

Hæc cum fratris Joannis auribus increpui-
sent, & diligenti indagine diplomata perlustra-
set, festinanter ad Imperatorem occurrit, & tam
malæ conditionis esse Patriarcharum rescripta
pleno ore inclamavit, ut si coram Concilii Pa-
tribus explorarentur, immani flagitio cuncto-
rum pectora configerent: nec meipsum tam per-
frictæ frontis esse judico, ut cum istiusmodi ta-
bellis vultum in Concilio attollere auderem:
Enimvero, si hæc mihi sit demandata provincia
à Concilio, ut Procuratoris officio fungar, &
commeatum illuc iter facturis cum judicio sup-
peditem, nonne debeam cum singulari perspi-
cacia cavere de sygraphis illic dilucidandis, ut
omnia in tranquillitatem, in honorem & existi-
mationem Concilii cedant? Quid illi mihi di-
cent? quid non contra me detonabunt? & quid
reponam ego? quam excusationem tergiversa-
tionis ac negligentiae fingam? Vicariorum suf-
fragia constringere nefas, adhibitis modorum &
differentiarum cancellis: si sic quaestio propo-
natur dirimenda, suffragentur; sin minus; absti-
neant: sed dimittendi sunt ad sua cogitata Vi-
carii, ut simpliciter & pro arbitrio in æquum, re-
ctumque descendant, & liberrimam pronuntient
sententiam. Prospiciat igitur Majestas Tua Sa-
cratissima, ut hæc ad trutinam revocata corri-
gantur: Nam sine novâ Diplomatum inspectio-
ne, nec mihi licitum esse ducerem, nec Majestati
Tux consultum, ad Synodum properare.

His ultro persuasus Imperator, acquievit; &
serio perpendens, qualia hæc literæ Vicariæ com-
plectebantur, quod ipsi ac fratri Joanni displic-
uit, stilo confodit, aut docuit in spongiam in-
cumbere: quod intactum remansit, misit ad
Patriarchas, per Monachum Theodosium An-
tiochenum: quem insuper instruxit, quibus vi-
sum est placitis ac sermonibus: quin & literas de-
dit tradendas Patriarchis, benevolas & satis pro-
lixas, quibus significavit: Oportere diplomata
Vicariorum, ad eam speciem quam ipse formarat,
refingi, ut suus honor & Synodo, & Vicariis
constet, & subscripta, ut antea remandari: sic
enim & ordinem, & temperamenta rerum postu-
lare: Verum & insuper scitote, inquit, nos iis-
dem niti fundamentis, quæ in vestris præscribi-
tis; unde nos nulla ratiocinia dimovebunt: sta-
tuimus enim nihil refigere, nihil transgredi eo-
rum, quæ aut Synodi generales, aut sacrosancti
Doctores Ecclesiæ semel promulgavere: nihil
addere, nihil demere ab iis, quæ in hunc usque
diem professi sumus, sed in iis sacratissimis im-
mori Senatus consultis: nulla igitur sinistra de
nobis mentes vestras incurset opinio: quin re-
sarcite vestra diplomata ad exemplar datum: &
vivite

γράφον, ἐπὶ δὲ ἔχετε πληροφορίαν,
ὡς εἰδὲ ἡμεῖς ποιήσωμεν ἄλλο παρ' ὃ βέ-
βαιον.

Μετὰ πλείων γραμμάτων καὶ λόγων
ἀπελθὼν ὁ Ἀνθόχου, πείθῃ τὰς πα-
τριάρχας. οἱ δὲ ἐνέδωκαν μετ' ἀγα-
φῆναι τὰ γράμματα τῇ ποποτηρήσων,
ἵσα τῷ ἐντάλτῳ ἐκείνῳ. μετ' ἐγραψαν
ἂν καὶ ἐπέλεσαν ταῦτα, ἐνέλλαξαν δὲ
καὶ τὰ πρόσωπα τῇ ποποτηρήσων, καὶ διε-
κόμισεν αὐτὰ ὁ Ἀνθόχου. καὶ ἤρκε-
σθαι εἰς αὐτὰ ὁ βασιλεὺς τε καὶ ὁ
Φράξ Ἰωάννης. Τοιαύτως περκατα-
στάς. παρέιχεν ἡμῖν ὁ Δεφένσωρ τὴν
ἡμετέραν ἐκκλησίαν δογμάτων.

τμήμ. γ. κεφ. ε.

Ὅτε δὲ τὰς πρέσβεις ἐπέλεν ὁ βασιλεὺς
πρὸς τε τὰς πατριάρχας ἔτι εἰς τὴν Ἰβη-
ρίαν, ἐπέλε καὶ πρὸς τὸν πάπαν κύριον Μα-
νὴλ τὸν Βελωτῶν, ἵνα δώσῃ αὐτῷ εἰδή-
σιν, ὅπως ὁ βασιλεὺς ἐπιμάζεται ἐλ-
θεῖν ἐν τῇ συνόδῳ, καὶ ἐλθόντα χωρὶς
λόγου ἵν' ὁ μὲν ἔξω πατριάρχας, καὶ τὴν συν-
όδον τῶν ἀναπλικῶν, καὶ τὸν καιρὸν ὃν δὲ
ἐρχομένη χειμῶν, ἵνα καὶ ὁ Πάπας
πρὸς τὸν πατριάρχην ἐπιμῇ. Ἐπε-
λε δὲ καὶ πρὸς τὴν ἐν Βασιλείᾳ συνόδον κύριον
Ἰωάννην τὸν δισύντακτον, ἵνα δείξῃ καὶ
τοῖς ἐκείνῳ, ὅπως ἐπιμάζεται ὁ βασι-
λεὺς καὶ ὁ πατριάρχης, καὶ οἱ λοιποὶ
οἱ εἰς τὴν συνόδον ἐλθόντες, καὶ ἵνα
ἀπὸ παρακινήσεως δὲ δισύντακτος ἐπιμε-
ληθῶσι καὶ ἐκείνοι εἶλαι τὰ κάπρυα, ὥστε
φθάσαι ἐνταῦθα καὶ τὸν ἔξω πατριάρ-
κα. Τότε γὰρ ἐρήσεται πάντας ἐ-
ποίμους πρὸς τὸ ἐλθεῖν εἰς τὰ κάπρυα,
καὶ δι' αὐτῶν ὡραζόμενοι εἰς τὴν συν-
όδον. Ἐπὶ ταῖς ἂν αἰς ἐδόκει ἐπέλε ὁ
δισύντακτος πρὸς τὴν συνόδον, ἐπεὶ καὶ
ὁ βασιλεὺς μὲν τῇ συνωδικῶν συνεβίβα-
σθαι. καὶ ἐκείνοι ἐδωκαν καὶ τὴν ἐξο-
δον, ὡς ὁ Ἰωάννης διεκόμισε, δι' ἧς συν-
ήχθησαν καὶ οἱ συνεληθόντες.

Ὅ δὲ ἀπῆλθε μὲν πρὸς τὴν συνόδον,
καὶ λόγους ὅς ἤθελεν εἶπεν ἐκεῖ, κα-
θὼς ἐφάνη διὰ τῶν πραγμάτων. ὅπως
δὲ ἐκείθεν πρὸς τὸν Πάπαν μετέβη, καὶ ἐ-
νῶν δὴ καὶ πρὸς τὸ εἶλαι κάπρυα,
καὶ ἐξόδους, καὶ μὲν ὁ Πάπας τὴν μελε-
τω-

vivite securi, nihil nos divertere posse ab eâ fir-
mitate & constantiâ fidei, quam à nobis exigi-
tis.

Quibus literis & mandatis onustus Patriarchas
adivit Antiochenus, eoque facile à priori sen-
tentiâ, ad Imperatoris mentem diduxit: diplo-
mata retractata ad ideam ab Imperatore proposi-
tam, rescripserunt: quæ cum retulisset Antio-
chenus Imperatori ac Joanni, quamplurimum
placere. Has prægustationes & tentamenta
Ecclesiasticorum moliminum nobis exhibuit fi-
dei nostræ, ac dogmatum receptorum in Eccle-
siâ Defensor Palæologus Joannes.

SECT. III. CAP. V.

Imperator, quo tempore Legatos instruxit ad
Iberiam & Patriarchas, misit etiam ad Papam
Dom. Manuelem Sigilli custodem, ut ei præ-
nuntiet, omnia jam esse gnavigiter expedita: Et
quod ipse Imperator stet in procinctu iter ad
Synodum carpere: quo decrevit, submoto omni
ambiguo & morâ, certissime pervenire, cum Pa-
triarchâ & universo Orientalium cœtu, ad pri-
mordia subsequentis Brumæ: ut Papa præmo-
nituse eo se quoque accingat. Misit & ad Syn-
odum Basileæ, Dominum Ioannem Bisconsu-
lem, ut idem Patribus Concilii significet: Im-
peratorem, Patriarcham, & cunctos Orientales,
quorum interest ad Concilium pervenire, omnia
rite disposuisse, ut iter illuc dirigant: Quocirca
ut eosdem etiani commonefaciat Bisconsul, de
parandis triremibus, quæ debeant ad ineuntis
Autumni tempora huc appellere: quando nos
promptos invenient navigia conscendere, &
dare vela ventis foelici cursu ad Basileam perre-
cturos. His visus est mandatis instrui Biscon-
sul; quandoquidem Imperator cum Synodicis
tantum pepigerat: Et Ioannes subministrarat im-
pensas, elargiente Concilio, quibus Synodum adi-
turi huc primum adducerentur.

At ille abiit ad Concilium quo missus erat, &
quæ voluit verba cum illis sermocinatus est, ut
exitus comprobavit: Sed quibus mediis rem ita
gessit, ut à Concilio ad Papam transfiret, cumque
pariter exstimularet, triremes parare, sumptus
impendere, quasi cogitata nostratum Synodus
cum Papa debeat convenire; nec pro comperto
novimus, nec memorare in promptu habemus.
Sed omnibus id perquam absurdum videbatur,
utrumque simul & Papam & Concilium de iisdem
rebus sollicitari: & ab utroque ad nos navigia &
sumptus transmitti: Et quanquam illud myste-
rium

τωρὶν ἡμέρῃ σινώδον, ἔπειτα αὖτις, ἔπειτα καὶ τοῖς πασιν ἀπὸ τοῦ ἐδοξε τοῦτο. πάλιν αὖ καὶ δυσ-
τέκμαρτον ἦν, ἀλλ' ἔνθα πρὸς τὴν, ὡς
προσέβητο ὁ δισύναιτος, εἰς τὴν βάλει ὡς
παρεπείσβεσσε.

τμήμ. γ. κεφ. 5.

Ἐν ὅσῳ ἡ οἱ δηλωθέντες πρέσβεις ἀπο-
δημῆντες ἐπύγχανον, ὁ βασιλεὺς σκοπὸν
ἔθετο σιναβροῖσαι τὰς ἐλλογίμους τῆς ἡ-
μετέρων, καὶ σκέψασθαι πῶς αὖν εἴη
ἀρμοδιώτερον. ἀρξάμενος τὴν πρὸς Λατίνους
λόγων, καὶ πῶς μέλλοι παρεβαίνειν
αἱ διαλέξεις. ὤρουν ἔνθα καὶ σιναβροῖσαι
οἱ Ἐφῆσιοι καὶ οἱ Ἡρακλείας, οἱ ἀρ-
χιεπίσκοποι τῆς Ἐκκλησίας οἱ σαυροφόροι,
πρωτομάγκας ὁ κύριος ὁ Γρηγόριος, ὁ
ἱερομόναχος κύριος Μάρκος ὁ Εὐ-
γενικός, παρὴν ἡ καὶ ὁ βασιλεὺς μετὰ τῶν
μεσάζοντων, καὶ διδασκάλους ὁ Σχολά-
ρχος, καὶ ὁ κερτοπλῆ...

Ὦρουν ἔνθα ὁ βασιλεὺς, ὅτι ἐπὶ ἐπέλα-
μιν πρέσβεις πρὸς ἑστέον αἰχμὴν χρεῖαν, ὡς
ἐπιδημήσῃ εἰς τὴν σινώδον, καὶ ἐκδεχόμε-
θα ἵνα μετὰ ἐκείνων καὶ ἡμεῖς ἀπέλθωμεν
εἰς τὴν Ἰταλίαν, εἰ ὁ θεὸς εὐδοκήσῃ, ἵσως
μὲν ὁ καιρὸς ἐκείνη καὶ τὰ πράγματα
διδάξουσιν ἡμᾶς ἀκρεβέστερον τότε πῶς
αὖν δεξώμεθα, καὶ πῶς πρὸς Λατίνους
διαλεξώμεθα. ἀλλ' ἵνα μὴ πάντῃ δεῖται
τὸ καιρὸν ζημιώμεθα, ἐδοξε μοι καλὸν,
ἵνα καὶ ἀπὸ τῶν νῦν σκεπώμεθα περὶ τούτου,
καὶ προσμυναζώμεθα εἰς τὰ περὶ ὧν ἡ
παιδεία ἀπαιτεῖ ὕλη. ἤδη ἔνθα χάριν
τούτου σιναβροῖσαι, καὶ ἐπὶ τῷ ἑκάστῳ τὸ
δοκεῖν αὐτῶν. Εἶπεν ἔνθα πρῶτον ὁ Καντακου-
ζηνὸς ὁ μεσάζων, ὅτι ἐμοὶ δοκεῖ καλὸν
ἵνα ὁ ταχιστάτος τὰς πρὸς ἐκείνους
παιδείας λόγους, εἴπῃ ἡμερῶς καὶ φιλικῶς
μετὰ τῶν προσκεκλησάντων κατὰ σκευὴν, καὶ ἡ-
μῶς, καὶ ἐκονομίας, ὅτι τὸ αἶτιον τῆς
σχίσματος ἐγένετο ἀπὸ τῆς ἐν τῷ συμβό-
λῳ, προσθέσεως. Διορθωθήτω γὰρ τὸ
περὶ τούτου, καὶ ἔτω προχωρήσωμεν εἰς
εἰς τὰς ἐφεξῆς λόγους. Εἶπεν ἡ δὲ οἱ
ἄλλοι, οἱ μὲν τὰ αὐτὰ, εἰς τὴν ἐπὶ. Τό-
τε δὲ καὶ ὁ διδάσκαλος ὁ Σχολάρχος.

Λόγον ἀνέγνω συμβαλλόμενον ἐν ἐφ-
θασιν ἤδη ἐκμελετήσας σφῶς ἄλλαν ἐ
σινα-

rium in profundo lateat, & nullis indiciis aut
conjecturis queat manifestari, tamen ita suc-
cessit, sicut Bisconsul antea, sive ex proprio in-
genio male informato, sive, ut rectius dicam, ex
male administratâ legatione, sibi proposuerat.

SECT. III. CAP. VI.

Dum hæc apud externos Legati nostri obeunt,
ne tempus vacuum negotii tereretur, Impera-
tor novum consilii genus comminiscitur, in
unum congregare, quos inter nostros sciebat, in
pietate ac literatura excellere: ut collatis calculis
cum judicio pronuncient: unde potissimum nostræ
cum Latinis disceptationes ordiantur, conti-
nuentur, ac desinant. Mandavit igitur accer-
siri, qui confestim advolarunt, Præsules Ephesi
& Heracleæ, Crucigeri, principes Ecclesiæ
Magnæ: Inter spirituales Patres Dom. Grego-
rius: inter sacros Monachos, Dom. Marcus Eu-
genicus: Adfuit & Imperator ipse, cum Seque-
lris Doctore Scholario, ac Critopl. . .

Quibus assidentibus mentem sic aperuit Im-
perator: Quandoquidem Legatos emisimus, ad
quos conveniebat; ut quorum referret interesse
Synodo generali, huc prius confluerent in Syn-
odum, & nunc eorum adventum præstolamur;
ut unâ cum illis nos Italiam migremus, si Deus
adnuerit: Et quanquam ipsa fortasse tempora
nos rectius instituent, & negotiorum modera-
mina, cum in arenâ stabimus, dimicaturi: qui or-
do tenendus sit in nostris eruditis congressibus, à
primo concursu, ad ultimum receptum: Ne
tamen ignaviâ videamur obtorpescere, cum
tanto temporis dispendio & jacturâ, visum est
mihi vos huc evocare, tanquam in præludium
ante palæstram, ut nunc incipiamus de eâ re cir-
cumspicere, & arma stringere discamus, in iis
que hujus argumenti summus apex ac natura po-
stulat: nosque exerceamus ut alacriores redda-
mur in omni gymnico certamine, cum adver-
sariis digladiari. Huc igitur eâ fine vos coëgi, ut
promat unusquisque quod menti suæ maximè
arrideat. Cui Cantacuzenus Sequester primus
hæc verba fecit: Mihi percommodum videri,
ut qui inter nostros constitutur cum Latinis
serram reciprocare, exponat, sed mansuetè &
peramanter, adjunctâ etiam gratiâ præmeditatæ
eloquentiæ, & in eorum honorem quâ valeat
solertia temperatæ, & dicat primam labem, unio-
nis inter Ecclesias ruptæ, additamentum ad
symbolum profeminasse: Hoc unum tanquam
fontem dissidii semel obstruant illi, & ad cætera
inter nos discrimina amputanda, sine obice facil-
limè progrediemur. Post Cantacuzenum, varii
sua

σωετώς, ὅς καὶ ἐπλήρη πατρὶς πέν-
των ὡς ἀρετῶν συγγεγραμμένον, καὶ
τὸ τὸ κρείττονον συμβαλὴς εἰσπα-
μνόν, ὡς ὅτι μὴ τῶν ἄλλων τῶν πολλῶν,
τῶν πατρῶν καὶ γενναίων, καὶ καλίστων
ἐπιχειρημάτων διέληπτο, ἐ τοῦτο ἴδι-
ον εἰς τὴν βασιλείαν. ὡς εἰ μὴ περὶ πτε-
ρη τὸ ἐξετάσθαι τὴν δόξαν καὶ τὸ ἐγ-
χωρεῖν ἀκρίβειαν, καὶ πᾶν ὑπὲρ ἁν-
θρώπων διδόναι, σαφῶς καὶ δριδύλως,
ἀλλὰ ῥητῶν τῶν Ἐκκλησίας Διδασκάλων
δοποδελχῆν, καὶ ἀδιάπτως δοποδελχῆν
σωοδικῶς, εἰρηχῆν τοῦτο πατρὶς πάντων
ἀνεκδοκίας, παρ' ἐκείνων καὶ παρ'
ἡμῶν, καὶ μηδεμίαν ἵς ἀφ' ὧν κατὰ
λαβῆν. ὅταν γὰρ καὶ τὴν σύνοδον κα-
λῶς σωελθεῖν ἐ πρὸς τὴν Ἱταλίαν ἀφ-
ικέσθαι, καὶ ἀγωνιστικῶς ἐξετάσθαι, καὶ
δοποδελχῆν πρὸς ἁν ἁν δεήσει. Ἐπὶ τῇ πρε-
κτικῇ πρὸς εἰκονομίας ἵνα χωρησθῇ
ἐν ὧν κελῶ, πρὸς τὸν ἐπὶ καὶ τὴν ἁγίαν
Βασιλείαν σὺ, καὶ τὸ ἅγιον τὸ πατριάρχ-
κῶν, καὶ τὰς λοιπὰς ἐκείνας καὶ κιν-
δύνους ὑποστῆναι, καὶ ἐξόδους πλείους
ὑπὲρ τὰς ἀναλωθῆναι μηδὲν ἢ τῇ πα-
τριᾷ, ἢ τῇ κοινῇ συμβαλαμνόν. Οἰ-
κονομικῶν γὰρ ἔννοιαν διωκτὶν ἐπὶ γενέ-
σθαι, καὶ ἀλλὰ πρὸς ἐκείνων τριῶν ἢ πτε-
ρῶν ἐκείνους πατρὶς ἀνομιῶν. καὶ τοῦτο
ἴσως ἔσται καὶ τῇ πατριᾷ λυσιπλέε-
ρον.

quotquot sunt aut nostrates, aut alienigenæ, tot fastidiis, laboribus, impensis, nihil patriæ, aut
uſui publico honoris aut emolumentum allaturis : unionem tali comparatam stratagemate, tresve
quatuorve Legati intercurſantes cum articulis & codicillis maturabunt, & fortasse sic partem
rebus nostris non minus conducere.

τμήμ. γ. κεφ. ζ.

Ἦρεσιν ἔν πᾶσι χρεδὸν καὶ ἡ τριαύτη
συμβαλὴ ὡς δόξη. Ὅμως ὅτι μὴ πολλὰς
λέγας τοιαύτας ἔδοξε καλόν, ἵνα ἀνα-
γνωσθῇ τὸ βιβλίον τῶν ἀγίων καὶ κα-
βάσιλα, καὶ ἐξ ἐκείνων ἐκλέγανται,
καὶ σκεπῶνται ἐν ἡμῶν δόξῃ. ἀνεδίδεσαν ἔν
τῇ πρεσβυτέρῳ ἀγῶνι οἱ ἱερομόναχοι κύριος
Μάρκος ὁ Ἐυγενικός, καὶ ὁ δηλωτής
Σχολάριος. καὶ συνήρχοντο ἐνώπιον τῶν
βασιλέων μὴ καὶ ὀλίγων ἱερέων ἐκ τῶν
πρεσβυτέρων καὶ ἐσκήπτοντο, καὶ ἐνύμ-
ναζον τὰ ζητήματα, καὶ πρὸς συναγωγῆς
βιβλίων ἐφρόνιζον, ὡς ὅτι μὴ ἐν ἐλπίδι
μῆνα

sua placita deprompsere, hic eadem laudare, al-
ter alia, prout quemque subtilior rerum agenda-
rum conceptus animavit : tandem & Doctor
Scholaris, suam in medium sic protulit opinio-
nem.

Aliquando perlegisse me memini Orationem
generis Deliberativi à prudenti admodum viro,
& solertissimo eloquentiæ artifice, compositam,
quam omnes cum applausu mirabili accipiebant,
ut elegantissimè conscriptam, & præstantissimo-
rum Consiliorum capita complectentem : Inter
alia quamplurima nobilissima, & pulcherrima
argumenta, & hoc unum continebat, quod maxi-
mè spectare videtur Imperatorem : Qui si (in-
quit) cupiet controversias inter nos ac Latinos,
ad imum fundum rimari, & quam fieri possit ac-
curatissime peruestigare, à tenebris in lucem
erui : Primo prospiciat jubeatque singula dog-
mata per Doctorum Ecclesiæ, & antiquorum Pa-
trum scripta demonstrari : dein Synodice defi-
niri, id est non repressis, non coactis, sed solu-
tissimis ac liberrimis suffragiis proponi ac dis-
cuti : Tandem quod utraque pars amplexabitur,
tanquam Ecclesiæ plebiscitum recipi, nulla in
posterum humanâ arte labefactandum : Et
hanc sequatur Methodum, dum inter nos ac La-
tinos nullus differentię apex intactus relinqua-
tur : Sic cum laude forsan, & salvo honore po-
terimus Synodum huc cogere, ad Italiam confi-
denter pergere, contentiosè cum Latinis congre-
di, & quæcunque libeat perquirere, ac indagare :
At si incumbat Imperator politicis machinamen-
tis, & tractationibus unionem consue, frustra
erit de protectione in Italiam meditari : Parcat
tua Majestas Sacratissima, & Patriarcha : Parcant

SECT. III. CAP. VII.

Hanc orationem prudentissimi, atque Lite-
ratissimi Scholarii plurimum laudarunt, & in
eandem cum illo, omnes fermè consenserunt.
Veruntamen post multos hac illac fatos ser-
mones, visum est etiam rationi consentaneum,
ut nostri libros evoluant, ac præcipuè sancti
Cassiani : è quibus, tanquam è fecundissimo
promptuario, permulta dogmata nostro uſui
profutura decerpantur. Quam molestiam in
se ultro suscepit, Marcus Eugenicus, Hie-
romonachus, & qui modo perorabat Schola-
rius : qui Imperatoris in conspectu coierunt
cum aliquibus prædictorum, & scrutati dili-
genter Cassiani lugubrationes & monimen-
ta

μεινα ἐνθάδε, ἐκ δ' ἀγίας ὁρας εὐρεῖν ἡλπίζον. διὸ καὶ ἔσειλαν ἐκεῖσε τὸν ἡγούμενον δ' Καλέως ἱερομόναχον κύριον Ἀθανάσιον, ἵνα προσκαλέσεται τὰς κρείττους τῶν ἐκείσε. Φέρη δὲ ἡ βιβλία ὅσα ἐζητῶντο. ὃ δ' βιβλίον μὲν εὐδαιμόνισεν, ἔφερε δὲ μόνως δύο ἱερομονάχους, Μωϋσὴν ἐκ τῆς Λαύρας, καὶ Δωρόθεον, ἐκ δ' Βατοπεδίου, ὡς δὴθεν τοποτηρητὰς πάντων τῶν ἀγορευτῶν.

Ἐν ταῖς ἐσκέπτοντο καὶ περὶ προσώπων ἀρμοδίων πρὸς τὴν σύνοδον ἀφικέσθαι, καὶ πινὸς περὶ δ' ἱερομονάχου κυρίου Νείλου δ' Ταρχανιωτῆς ἐρηκτόου, ὡς χρησίμους πρὸς τὴν σύνοδον ὄντας, ἔφη ὁ βασιλεὺς, δευλιῶ μήποτε εὐρεθῇ τι καλοτέρη, καὶ φωνὴν πῶς ῥίψῃ ἐκεῖσε, ἥ τις μεγάλην ἡμῖν προσεξήσῃ βλάβην. ἐπύθεν ἔν ἔδει σπυράσθαι τὰς συνέχους πῶς σκοπὸν ἔχεν ὁ βασιλεὺς, καὶ ὅπως εἰ ἡδε γενναῖον τι ἐνυπάρχον τοῖς ἡμετέροις, οὐκ ἂν εἰς πῶτον κρημνὸν ὤθει τὴν ἐκκλησίαν. Ἐν ᾧ δὲ αὐταὶ αἰγυμνασίαι ἐγίνοντο, τίθησθαι ὁ Ἐφέσιον κύριον Ἰωάννην.

decus, nobis invidiam & damnum propagaret: unde prudentioribus fas est conjectare, quo affectu, quave sententia erga nostrates nolter Imperator esset animatus; qui si quid nobile ac generosum in nostratibus animadvertens fovisset, nunquam in tot præcipitia ac scopulos Ecclesiam naufragam impulisset: Sed dum hæc disputatoriæ prolusiones inter nostros exercantur, Ephesi Præsul Dom: Joasaph extinctus, diem ultimum clausit.

τμήμ. γ. κεφ. η.

Περὶ δ' τὰ πύλη τῆς Σεπτεμβρίου μηνὸς ἔφθασαν ἐνταῦθα τὰ τῆς πάπας κάπρυα πύσσαρα, μεθ' ὧν ἦλθεν ὁ διούπατος, καὶ ὁ βυλλωγὴς, καὶ λεγάτος τῆς πάπας, καὶ οὐν αὐτῷ πρέσβεις ἡπίσκοποι τρεῖς, ὁ Κορώνης, χρυσόφορος ὁ Πορφυρογεννῆς καὶ ὁ μὲν δ' τῶν καπρυῶν τῶν τότε δεσποτῆς κύριον Κωνσταντῖνον ἐκ τῆς Πελοποννήσου, ἡπὶ τῷ ὡς ἡπίτροπος εὐρίσκεσθαι ἐν τῇ πόλει ἀποδημῶν τῆς βασιλείας. ἔτω γὰρ αὐτὸς διωρόμενος, ὅτι τζαγαρότοις ἐκ τῆς Κρήτης. εἰ δὲ πινες καὶ ἐκ τῶν ἀπαισιῶν οἰωνῶν περὶ τῶν μελλόντων μαρτυρόνται ἐξῆν ἂν αὐτοῖς, καὶ περὶ τῶν προκειμένων σπυράσθαι, ἅμα γὰρ τῷ σῆναι τὰς τρεῖς ἐν τῷ λιμένι, καὶ χαλαρὰν τὴν πρυμνήσια, εὐθὺς σεισμὸς ἐγένετο.

ta literaria, quæstiones eruerunt publicæ examinationi reservandas. Tum aliam insuper curam instituere, ut multi huc Codices alii congererentur, & qui rariores in his partibus dispalescerent, in Sancto Monte se reperiuros sperabant. Quare eo destinarunt Præpositum Monasterii Sancti Calei, Hieromonachum Dominum Athanasium, ut assumptis sibi Magistratibus, ac viris qui in illis partibus præpotuissent, bonâ cum ipsorum veniâ liceret illuc reportare, quos haberet libros in mandatis: At ille librorum nihil, tantum binos secum reduxit Monachos sacris ordinibus initiatos, Moysen ex Monasterio Lauræ, & Dorotheum Batopædii, ut in posterum apud nos degant, communes Vicarii ad Synodum delegati pro omnibus istis Sancti monticolis monachis.

Tertia demum sollicitudo iis incubuit de personis idoneis ad Synodum eligendis: & cum quidam Domini Nili Tarchaniotæ Hieromonachi mentionem iniecisset, tanquam viri docti, ac perutilis ad has Theologicas quæstionum ventilationes, respondit Imperator, se magno opere pertimescere, ne Nilus severioribus Poenitentiarii moribus imbutus, minus flexibilem se præberet ad nostras qualescunque opiniones, & vota: & forte aliquid interdum effutiret subrusticum ac insulsum, quod sibi metipso de-

Circa finem mensis Septembris huc appulerunt à Papa missæ triremes quatuor; in quibus Bisconsul & Sigilli Custos, nostri ad Papam & Concilium Legati jam reduces, Legatus Papæ, ac in ejus comitatu tres Episcopi, ad nos à Papâ delegati, Coronæ, Christophorus, alter, Lusitanie & præcipui vestabantur: Et cum iisdem à Peloponneso, beatissimus principum Despotæ Dominus Constantinus, ut in præfecturam succederet civitatis & rerum Imperii administrandarum, Imperatore peregrè profecto, sicut Imperator præstituerat, & à Creta sagittarii in urbis præsidium. Et si mortales ab infaustis ominibus dira quandoque soleant augurari, quæ mens tam læva, ut hinc inauspicatissima portenta non præfagiret? In ipso enim portus ingressu, dum se littori applicabant, & è puppe funalia religandis triremibus demitterentur, exorta repentini turbinis procella, tam ingenti motu circumlita loca quatefecit, ut non aliud

ἐγένετο μέγας, καὶ θεομηνίαν οἱ συνετώπροι
τῷτο ἡγήσαντο. ὅκ δὴ τότε, καὶ τῶν λό-
γων ἀνεμνήσθησαν ἱνὲς κυρίως Δημητρί-
ος Χρυσολωγῆς, ὃς παρὰ τριάκοντα χρό-
νος εἶρηκεν. ἐκεῖνός γάρ φιλόσοφος ὢν,
καὶ περὶ τὴν ἀστρονομικὴν ἀσχολούμενος
ᾧπιστήμην, ἄλλως ἢ καὶ φίλος τυγχά-
νων τῷ σοφῷ βασιλέως κυρίως Μανουὴλ,
ἦλθεν εἰς αὐτὸν ὅκ τὴ Θεσσαλονίκης πρέσ-
βεις, σαλῆς ὡς καὶ βασιλέως κυρίως
Ἰωάννης ὁ μετονομασθέντος κυρίως Ἰω-
σήφ μοναχῆς. εἰς ἃν τὰ βασιλεῖα δια-
τρέψων καὶ ἔτῳ, καὶ περιεστέμενος ἐν ἀρί-
στῳ βασιλέως μὲν καὶ ἄλλων δαχόντων
καὶ τὸ ἐξῆς, ἠρωτήθη παρὰ αὐτοῦ, εἰ ὅκ
τὴ ᾧπιστήμης εὖρε τι καὶ ἔχει εἰπωῖν γενη-
σόμενον; ὃ ἢ ἀνέφερεν ὅτι εὖρεν ὡς ὁ ἑβ-
δομῶ Παλαιολόγος μέλλει ποιῆσαι τὴν
μὲν τῶν Λατίνων ἑνώσιν, καὶ μέλλει γενέσθαι
ἐκ πολὺ κακὸν εἰς τοὺς χριστιανούς. ὡς
εὖν ἤκουσε τούτων ὁ βασιλεὺς, εἶπε, τὸ
μὴ ἐν ἡμέλει ἴσως ἀκούσαι, τὸ ἢ ἔπειρον
ἔδωκε ἀκούσαι ἡμέλει. ἔσται ἢ πρὸς τῷτο ὁ
ἀνέψιός μου, ἐκεῖνός γάρ ἐστιν ἑβδο-
μῶς. καὶ εἶπεν ὁ χρυσολωγῆς, ὅκ ἐστιν
ὁ αὐθέντης μου ὁ ἀνέψιός σε, ἀλλ' ὁ
αὐθέντης μου ὁ υἱός σε ὁ βασιλεὺς. εἶπε
ἢ ὁ βασιλεὺς, εἰπεὶ ὅκ ἔσμαι ἐγὼ εἰς
αὐτὸ, ἔστω ὁ βεβλόμενος. Ταῦτα μὴ
ἔν ὡς περὶ μέγα τὴ γενησόμενων ἐσμεναιώ-
θησαν. ὁ δὲ λόγος χωρεῖτω πρὸς τὴν
διήγησιν.

τμήμ. γ. κεφ. θ.

Οἱ πόινυν ἡμέτεροι πρέσβεις ἐλθόντες
ἀνέφερον τῷ βασιλεῖ, ὡς ὁ Πάπας συν-
εβιβάσθη μὲν τὴν ἐν βασιλείᾳ συνόδον, καὶ
ἠνώθησαν, καὶ οἱ πλείονες τῶν ᾧπισκόπων
συνῆλθον καὶ εἰς μὲν ὅς πάπας, ἄλλοι
δὲ ἀπῆλθον εἰς τὰ ἴδια, καὶ ἡ σύνοδος
ἔπαυσε. ἔχει ἢ τὸ κράτος, καὶ τὴν
ἐκτὸν παῖσαν ὁ Πάπας, διὸ καὶ τὰ κάτερ-
ρα καὶ τὰς ἐξόδους ἔστειλεν ἵνα μετ' ἐκείνῃ
συγκροτηθῇ ἡ οἰκουμενικὴ σύνοδος. τὰ
αὐτὰ ἢ καὶ τῷ πατριάρχῃ ἀνέφερον, καὶ
πρὸς πάντας σχεδὸν διεφῆμισαν. καὶ μά-
λιστα ὁ πρὸς τὴν σύνοδον πρέσβεις σαλῆς
ὁ διούπατος. ἦλθον ἢ καὶ οἱ δηλωθέντες
ᾧπίσκοποι ὡς πρέσβεις, καὶ εἶδον τὸν πα-
τρι-

quam irati Numinis indicium, futurorum saga-
ciores interpretarentur. Quin & multi exinde
in memoriam revocarunt Domini Demetrii
Chrysoloræ vaticinium, quod ante triginta an-
nos prædixerat eventurum: Hic enim cum sum-
mus esset Philosophus, in Astronomia etiam non
parum exercitatus, & ex intimis amicis sapien-
tissimi Regum Dom: Manuelis, ad quem tum
venerat ex Thessalonica missus ab Imperatore
Domino Joanne, qui cucullo induto se Jose-
phum Monachum appellavit. Et cum aliquas in
aulâ Imperatoriâ moras traxisset Chrysoloras,
semel adstabat inter alios principes, uni mos est,
Manueli ad mensam prandenti: à quo interro-
gatus an aliquid ex profundæ Artis peritiâ nos-
set quod certo pronuntiaret futurum? Respon-
dit, se reperisse ex syderum concursu septimum
Palæologum initurum Concordiam cum Lati-
nis, & unionem Ecclesiarum maximè perni-
ciosam, & Christianis omnibus detestandam.
Quibus auditis dixit Imperator, se prius illud
de Concordiâ lubenti animo percepturum; at
posterius omen triste infelicitatis & damni, à
nobis, inquit, avertat Deus. Sed fata hæc, si se-
ptimum prænotant, meo Consobrino impen-
dent, qui in serie Palæologorum Joannes septi-
mus cluit: At Chrysoloras, non Dom: Impera-
toris consobrinum, sed filium esse aiebat quem
astra destinant. Cui Imperator placide rejecit:
Et esto, cuicumque lubeat hæc planetarum fa-
talis prædictio, modo meum caput non attingat.
Illud vaticinium Chrysoloræ, & in portu in-
fausta triremium quassatio, ut signa indubitata
futurorum malorum nobis præmonstrata sunt;
sed in reliquum discursum nostra procedat hi-
storia.

SECT. III. CAP. IX.

Nostri vero Legati postquam venissent, Im-
peratori nuntiarunt Papam cum Basileensibus
in gratiam & reconciliationem descendisse, so-
lutumque esse Concilium, Episcopis multis ad
suas sedes, pluribus ad Papam reversis; & quod
omni auctoritate, & jurisdictione in omnes jam
Papa potiretur: quare & vectoria navigia &
commeatus miserit, ut apud ipsum hæc Synodus
Oecumenica celebraretur. Eadem Patriarchæ,
& ferme omnium in aures palati ebuccinarunt:
præcipuè, & ante omnes missus ad Concilium
Bisconsul: Episcopi etiam prædicti Patriarcham
obsequiosè compellarunt, uti moris est, & ea-
dem cum Legatis nostris prædicantes, rogabant
Patriarcham, ut se ad navigationem accingeret.
Sed & Concilii Procuratorem fratrem Joannem,
Constantinopoli permanentem, ut diximus, in
con-

πριάρχην καὶ τὸ ἐθ^ν, καὶ εἶπον ταῦτα, ἅπερ καὶ οἱ ἡμέτεροι παρεκλήρυξαν, καὶ ἐζητήσαντες ἐπιμαρτυροῦν τὸν πατριάρχην πρὸς τὸν κατὰ πλιν. εἶχον δὲ καὶ τὸν ἐκ τῆς συνοδῆς ἐνταῦθα περιμένοντα φερά 'Ιωάννην μετ' αὐτῶν, ὃς ἰδὼν τὰς δύο ὁπισθέωρον γνώμης ἐκ τῆς συνοδικῆς ὄντας, καὶ μὴ εἰδὼς ἀκριβῶς, ὅπως προστίθησαν τῷ πάπᾳ, τοῖς λόγοις ἐκείνων πεισθεὶς, πρὸς ᾧ καὶ χαρίμασιν ἐκείθεν αὐτῷ παλεῖσιν ἐξαπατηθεὶς, σιωπήσας καὶ αὐτὸς, καὶ ἐβεβαίωσε τὰς λόγους τῆς ὁπισθέωρον, καὶ πρὸς τὴν ἀποδημίαν ἐκίνει τὸν πατριάρχη. Ὁ δὲ Λεγάτος, ἐκ τῆς τελευτῆς ἐκβὰς, πρὸς τὴν ἐπιμαρτυροῦσαν αὐτῷ οἰκίαν ἀπερχόμενος μετ' αὐτῶν τῶν δεχόντων βασιλικῶν. παρεγγύετο μὲν αὐτῷ εὐρυς. αὐτὸς δὲ διήρχετο εὐλογῶν ἀδεῶς τὰς ὡφθαλμολογίας, ὅπερ βαρὺ μὲν ἰδοῦσι πάντες, καὶ πινε τῷ Πατριάρχῃ περὶ τῆς ἀπήγγελαν. ὃ ᾧ ὅτε ἤθελον λόγον πινὰ ποιῆσαι περὶ αὐτῶν. ἀλλ' ὁ μεσάζων ὁ Νοταριὸς σιωπῶν ἀγασσάμενος εὐλογεῖν ἐπέχει αὐτὸν.

τμήμ. γ. κεφ. ι.

Ὁ μὲν ἐν Βασιλεὺς καὶ ὁ Πατριάρχης πρὸς τὴν ἀποδημίαν περισκευάζοντο. οἱ δὲ δεξιερῆς σιωπήσας εἰς τὴν Κωνσταντινουπόλιν κελεύσματι βασιλικῷ τι καὶ πατριαρχικῷ. καὶ ὀλίγοι μὲν ἦσαν πρὸς τὸν κατὰ πλιν ἐπιμοι. οἱ πλείους δὲ ἤξιον καὶ καθικέτωρον εἰς τὰς ἰδίας ἐκκλησίας προσμένειν, μήποτε διὰ τὴν πρὸς τὰς Λατίνους ὁπισθέωρον, ἢ τῶν ἐκκλησιῶν αὐτῶν, ἢ τῆς ἰδίας ζωῆς στερηθῶσιν. ἃ δὲ καὶ εἰς ὕστερον γέγονε. Τότε δὲ καὶ αὐτὸς δις καὶ τρίς ἠξίωσε καὶ ἠδεύησεν τῷ μεσάζοντι τῷ Νοταριῷ, ἵνα ἀνενέγκῃ καὶ ὡφθαλμολογίᾳ τῆς βασιλείας, καὶ ἐνεργήσῃ μοι τὴν κατὰ πλιν ἐνταῦθα, ὅς ἐστι βασιλεὺς περὶ τῆς ἀνεργῶν, μετ' αὐτῶν πινων εὐλογῶν αἰνῶν προσθεὶς, ὅτι ἐστὶ καὶ ἐνταῦθα χρεία, ἵνα τὸ καθολικὸν κληρικόν ἐνηργηται, παύσεται ᾧ, εἰ αὐτὸς ἀπέλθῃ, ἐπεὶ ὅτε ἔχομεν ἄλλον ἴσον αὐτῷ προσθεῖναι. οἱ γὰρ ὅτις μετ' αὐτῶν ὀλίγην εἶδον ἔχοντες πρὸς τὸ κρίνειν. ὁ βασιλεὺς εὐδολῶς κατένευσε τῇ δεήσει, ἀλλ' ἔρηκεν, ὡς καὶ τὸ αὐτὸν, ὅτι ἄλλον ἴσον τῷ μεγάλῳ

Εκ

contubernium adscivere : qui cum Episcopos satis nosset è numero Synodorum Patrum fuisse ; sed non satis intelligeret, quibus modis se ita Papæ comprobassent, ut ejus in amicitiam & clientelam concederent, eorum dictis pariter, & aliquibus literis ad ipsum Basileâ conscriptis, in errorem inductus se eorum causæ adjunxit ; & non solum ubique verba Episcoporum confirmavit, sed ad iter peregrinandum, Patriarcham plurimum instigavit. Legatus interea Papæ è navigio descendens, abiit in sibi paratum domicilium, cum ingenti pompâ, à Principibus Imperii deductus : prælata etiam cruce in majorem magnificentiam : Et quacumque itabat in plateis occurrentes liberrimè benedixit : quod ut insolitum omnibus displicuit ; cum tamen id à Legato Romano in alienâ provinciâ, ac jurisdictione audacter nimis tentari, Patriarchæ significaretur, negotium dissimulavit, ut levioris momenti ; aut ad ipsum parum attinentis : donec Dom. Notarius Sequester, novitate rei commotus, illum ab hac benedicendi gesticulatione planè inhibuisset.

SECT. III. CAP. X.

At Imperator & Patriarcha se ad navigandum parabant : etiam Præsules undique Constantinopolin convenerant, Imperatoris ac Patriarchæ hortamentis citati : licet eorum perpauci necessariis instructi ad conscendendum naves viderentur, & quamplurimi flagranter peterint, in demandatis sibi curis pastoralibus, requiescere, quam periculum adire longinquæ peregrinationis in Italiam, & Ecclesiis simul ac vitis privari ; quorum utrumque postea permultis accidit : Tum & ipse bis terve ad Dom. Notarium Sequestrum manus supplices protendi, ut meo nomine Imperatorem exoraret, id unum mihi summi beneficii loco gratificari, ut relinquar meis muniis in civitate obeundis, & è Clarissimorum virorum Catalogo Italiam adeuntium penitus expungar : Qui cum ad Imperatorem de his referret, adderetque etiam de sua penu, prætextus aliquot plausibiles, & argumenta rationi maxime consentanea : nempe necessum esse aliquem hinc Judicem prudentem reperiri litibus administrandis, ne tribunalia rauca conticescant : quod omnino eveniet, nisi hic homo morabitur, cui tota civitas parem non exhibet : Collegæ enim longe subsidunt infra illius dignitatem, & exiguam præ illo rerum gerendarum experientiam ad judicandum afferunt :

O

Im

Ἐκκλησιάρχῃ καὶ ἀλειψόμεν ἐνθάδε. πρὸς δὲ τὸν κερτῆρα ὁ ποιῆμας πάλιν λόγον, ἔφη. εἰ δὲ γὰρ ὡς ἔδοξε, εἰ καὶ ἐλάττω πινὰ εὐρήσετε ὑμεῖς, καὶ διενεργηται τὸ κερτῆρον μέχρις αὐτῶν ἐλθόντων. ὡς ἐν ἑμαῖον ταῦτα, καὶ εἰδὲ ὡς ἔστι πατριάρχῃς εὐρον ἐνδοσιν πινὰ ἢ συγγνώμην, ἐξ ἀνάγκης καὶ ἁκων ἡτοιμαζόμεν ὁ δαίμων, ὡς μὴ ἐφελον!

cha, nullam superesse spem permanendi, me miserum cum cæteris ad iter cingebam: quod utinam nunquam contigisset.

τμήμ. γ. κεφ. ια.

Ἡμέραι παρήλθον πλείους ἢ ἑξήκοντα τῶν κατέργων Ἰππιδημίων, καὶ ἀγγελία τις ἦλθεν ὅτι ἔρχονται κάπρυα ἐκ τῆς συνόδου καὶ ἐφθίσουσιν εἰς τὴν Χίον. εἶπον ἡ τῆς τοῦ αἰνέτου ἡμέτεροι πρὸς τοὺς ἐκ τῆς Πάπας ἐλθόντας. ἐκεῖνοι δὲ, ἀλλὰ δὴ καὶ ὁ δισυπάλῳ εἶπον, ὅτι ψεύδῳ ἐστὶ τῆς π. ἡμεῖς γὰρ οἶδαμεν ὡς οὐκ ἐλθόντες κάπρυα ἐκ τῆς συνόδου. Μετὰ ἡ τὴν πινὰν τὴν διαλαλίαν, πρὸς αὐτῶν ἡ πινὰν παρελθόντων ἡμερῶν, ἤδη ἐφάνησαν ἐρχόμενα τὰ κάπρυα πρὸς αὐτῶν. ὡς ἐν ἐπληροφόρησιν τῆς τοῦ Καπιτάνῳ τῆς παπικῶν κατέργων, ὅς καὶ ἀνεψίος ἦν τῆς Πάπας, Κεντλημέρης καλῶντος, ἐβλήθη πόνεμον μετὰ ἐκείνων σπῆσαι. Μαθὼν ἡ τῆς αὐτῶν ὁ βασιλεὺς, τὰ μὲν τῆς συνόδου κάπρυα προσέταξε εἶναι πρὸς τὸν ὑψωμασίαν αἰμαλὸν. τῷ ἡ Κεντλημέρη διωρόσατο πᾶσαοις τῆς ὁρμῆς καὶ τῆς βελῆς, ὡς ἐβλάσαστο ποιῆσαι καὶ τῆς σιωδίκων, μηδὲ γὰρ ἐξείναι αὐτῷ μάχας καὶ πολέμους σπῆσαι εἰς τὸν βασιλικόν. ὁ ἡ οὐκ ἐπίσθη, ἀλλὰ διεμύνατο τῷ βασιλεῖ, ὅτι ὁρμὴν ἔχει ὡς ἔστι Πάπα, ἵνα πολεμήσῃ ὡς αὐτῶν ὁρμὴ τὰ κάπρυα τῆς συνόδου, καὶ εἰ διωκθῇ, κατὰ δύσιν καὶ ἀφανίσῃ αὐτῶν. ἀλλὰ ἐοῖ σιωδικῶν πᾶσι ἀκῶσας, πρὸς πόλεμον παρεσκευάζοντο. οὕτως ἦσαν ἀληθῆς ἅπας καὶ ὁ λεγάτος καὶ ὁ Κεντλημέρης, ἐοῖ τῆς Πάπας ἐπίσκοποι, καὶ οἱ ἡμέτεροι πρὸς τοὺς ἐλεγον. ὡρσε γὰρ ὁ βασιλεὺς, ὅτι εἰ ὁρμὴς αὐτῶν ἀλλὰ ὁρμὴ, ἐπίσθιν αὐτῶν ὁρμὴς. νῦν ἡ εἰς τὸν ἐμὸν τόπον, καὶ μάχισται ἐν τῷ ἡμετέρῳ λιμένι, εἰδὲς ἔχει ἀδειαν

Imperator tamen penitus abnuuit: perseveranter affirmans, se nec ipsum, nec alium quempiam Magno Ecclesiarchæ æqualem hic relicturum: De Judicialibus vero se non multum laborare, dixit: Nec enim pro monstro haberi debeat, si vos ipsi Judicem minoris notæ, prudentiæ ac peritæ expiscabimini, qui fora Judicatoria, formis ac ritibus assuetis tantum animare nosset, ac percalefacere, dum nos à Synodo redibimus. Hæc cum ab Imperatore perdidicissem, & à Patriarcha,

cum ab Imperatore perdidicissem, & à Patriarcha,

SECT. III. CAP. XI.

Vix quindecim dies præterierant ab appulsu Papicarum triremium, cum nuntium perfertur ad Imperatorem, alias venire rectà à Concilio, & prope Chii promontorium huc velificari. Hæc nostri quotidie in aures Papalium blaterabant, quibus illi denuo, sed præcipuè Bisconsul, commentum id mendacissimum affirmare non dubitarunt: Nec enim fieri posse ut à Concilio triremes huc mittantur, fide certissimā asseruere. Dum verò hæc famigerationes hac illac spargerentur, ecce, post aliorum quatuor aut quinque dierum curriculum, jam ex alto apparuere, pleno cursu ad nostra littora contendentes. Quade re certior factus Condelmerius, Papicarum triremium præfectus, & Papæ nepos, quasi natus occasionem pulcherrimi facinoris edendi, pruriit cum Synodalibus navali prælio confingere. Id ubi noster Imperator intellexit, Synodalibus ad littus Hypsomathium, in anchoris stare jussis, Condelmerio mandavit, ut impetum coerceret, nec vindictæ fructum à Synodalibus carpere maturaret intra terminos Imperii sui: At Condelmerius præcipienti haud obtemperans, id Imperatori jussit renuntiari, se cum diplomate mandatum à Papa accepisse, ut quacunque Oceani in ripa Synodi triremibus occurrisset, easdem oppugnare, in mare deprimere, ac delere universas conaretur: Nec minus alacres Synodici videbantur, arma arripere ad propulsandam injuriam, si qua alicunde inferretur. Adeo omnia erant pro veris fucata & falsa quæ Legatus, & Condelmerius, & Episcopi Papæ, & nostri Legati tam confidenter antea personuerunt. At Imperator Condelmerio remandavit, si alibi gentium aut Oceani eas deprehendat, vel adoriatur hostiliter, vel abstineat, pro suo libitu; in sua jurisdictione, in navium suarum stationibus belligerandi libertatem nemini se concedere: Tandem post multa hortamenta ac responsa huc illuc reciprocata, ægre Condelmerio persuasit mitiora consilia capessere: & postridie

ἀδελφὰν πολέμους ἀντάπαν. Μόλις ἔν
 Δὲ πολλῶν λόγων ἐμλουμάτων κατέ-
 πησε τὸ Κενήλαμέρην, ἔπειχας. Ἐμὴ
 μίαν ἡμέραν ὤρσε, ἔπειθον τὰ συνοδικὰ
 εἰς τὸ Κωνηγόν.

Ἐξήλθον ἔν οἱ ἐκ τῆς συνοδῆς πρέσβεις
 Ἰπρίσκοπι, καὶ δύο Γραμματεῖς καὶ
 ὁ Καπιδάνος αὐτῶν, μὴ καὶ ἐπύρων δὲ-
 χόντων, καὶ εἶδον τὴ βασιλείαν. ἤλθον ἡ οἱ
 αὐτοὶ καὶ πρὸς τὸ πατριάρχην, καὶ εἶ-
 πον ὅτι ἡμεῖς ἐποιήσαμεν ὅσα εἰχομεν ἐν
 ταῖς συμφωνίαις ἡμῶν. ἰδὼκαμεν γὰρ
 καὶ τὰς πρώτας ἐξόδους, ἐκομίσσαμεν δὲ
 νυνὶ καὶ τὰς λοιπὰς πρὸς οἰκονομίαν ὑ-
 μῶν, καὶ τὰ κάπρυχα ἐν τῇ συμπεφω-
 νημένῃ καιρῷ, καὶ χαρμματα καὶ βέλ-
 λας ἐλάβομεν ἀπὸ τῶν ῥηγῶν τι ἐ αὐ-
 θηνῶν, ἵνα διέρχησθε διὰ τῶν τῶπων αὐ-
 τῶν μὴ πάσης ἀγάπης, καὶ ἀναπαύσεως
 καὶ ἡμῆς. καὶ ἀνοίξαντες ἐν κιβώτιον
 μετὴν, ἰδεῖσαν τοῦτο γραμμάτων τι καὶ
 βελλῶν, διὰ αἰπὸν, ἀνέφειλετε καὶ ὑμεῖς
 μετ' ἡμῶν πρὸς τὴν συνοδὸν ὡς ἀντι-
 σιῶν δὲ αὐτοῖς καὶ ὁ Ἰωάννης καὶ τὴν ἀπα-
 τὴν ὁμολόγησεν, ἡ ἡπατὴρ ὡς τὸ
 ἔ Παπα πρέσβειν, ἔ ἡξίαν καὶ αὐ-
 τὸς, μὴ τὰς πρὸς τὴν συνοδὸν ἀντι-
 σιῶν σιωπήσας. ἔκτοτε γοῦν οἱ μὲν ἔ Πα-
 πα ἐζήτην ἀπελθεῖν τοὺς ἡμετέρους μετ'
 αὐτῶν πρὸς τὸ Παπῶν. οἱ δὲ αὐτὸ ἐκ τῆς
 συνοδῆς ἀνθεῖλχον πρὸς ἐαυτοὺς.

τμήμ. γ. κεφ. ιβ.

Καὶ λόγοι πολλοὶ μετὰ τῶν τῶτων ἐγίνον-
 το. Μετὰ γοῦν τῶν ἄλλων εἶπον ἔ τὸ τοῦτο, ὅτι
 οὐκ ἔχουσιν οἱ ἐκ τῆς συνοδῆς δῆναί τας ἐξό-
 δους, ὅσας οἱ ἐκ τῆς Παπῆς πρὸς τὴν οἰκονο-
 μίαν τῆς ἐκείνης ἀφιστομῶν παρέχουσιν.
 ἰδὼσαν γὰρ ἔτοι Φλωρίαν πεντακισχίλια.
 οἱ ἡ ἐκ τῆς συνοδῆς τὸ τοῦτο ἀκρόασις, ἰδε-
 ξαν πρὸς ἵνας τῶν δὲχόντων χιλιάδας
 καὶ αὐτὸς παρεῖχον διὰ τὴν οἰκονομίαν, καὶ
 μάλα γὰρ ἐπικρατοῦσα Φλωρίων χιλιάδων
 δέκα, καὶ γραμματα ἅπερ εἶχον Ἰπι-
 τρεστικὰ λαβεῖν ὅσα χρῆζουσιν ἐκ τῆς Γα-
 λατῆς. ὅτι ἡ ὑστέρησαν καὶ τὸ καιρὸν ἔλει-
 γον, ὅτι ἔτις ἡμῖν ἔφη ὁ διόντιος, ὅτι
 ἀποδέχεται ὁ βασιλεὺς, ἵνα εὐρε-
 θῇτι εἰς τὴν Κωνσταντινῶν καὶ τὸ Ὀκ-
 τώβριον, μὴ τὸ συναχθῆναι καὶ τὸ οἶνον
 ἐν τῇς

postridie Synodicos jussit intra Cynegum pro-
 prii portui applicare.

E quibus cum in terram descendissent à Syn-
 odo Legati, Episcopi aliquot, cum duobus in-
 terpretibus, & navigiorum præfecto, Impera-
 torem invisere permissi sunt, & postea Patriar-
 cham: quorum utrique largiter prædicarunt,
 quantâ cum sedulitate quicquid in articulis con-
 tineretur, implevissent: ut prima impendia elar-
 giti, nunc quod residuum esset, apportarent in
 fassis, ne quid nobis deficeret ad Synodum in-
 struendam: Etiam & vectoria ante præstitutum
 tempus, cum diplomatis ac literis comitialibus
 Regum Præsidumque: & tunc arculam referan-
 tes inferretam istiusmodi bullis ac scriptis com-
 monstrarunt: quorum beneficio per singulas
 provincias, cum favore, honore, & gratiâ ad Syn-
 odum securi ac incolumes pertranseamus. Ade-
 rat & cum illis frater Joannes, qui priorem fas-
 sus errorem, à Legatorum Papæ verbis perpe-
 ram contractum, vehementer rogavit ne velle-
 mus tam flagrantem benevolentiam & pacta
 Concilii insuper habere, aut vilipendere: at dein-
 ceptâ à diversis studiis partis utriusque, hac illac
 rapiebamur cum blandimentis ac pollicitationi-
 bus quâ nos pronos vergere animadverterunt:
 Et Papici, ad Papam iter tendere, nostros sol-
 licitarunt: Synodales ex adverso ad Conci-
 lium.

SECT. III. CAP. XII.

Interea multa hac illac verba variabantur.
 Inter cætera, & hoc quoque pervulgarunt, quò
 nostros ad Papæ partes circumducerent: Stipen-
 dia non tam lauta, munifica & liberalia, à Syno-
 dalibus effundi posse, quam à Legatis Papæ, ut no-
 stri Italiam petaturi, omni necessariorum affluen-
 tiâ copiosè instruantur: nam Papici quinque flo-
 renorum millia jamdudum impertierunt. At il-
 lud cum audivissent Synodales, ut studium libe-
 ralitatis in Papalibus non tam æmulari videren-
 tur, quam quadruplo excedere, florenorum vi-
 ginti millia aliquibus nostrorum Principum,
 non modo monstrarunt, sed largissima manu in
 nostros usus profuderunt: & præter ea viginti
 alia decem millia, tanquam in accessionem ma-
 joris abundantie, omnibus nostris quæstibus,
 & indigentis permulcendis. Et si hæc triginta
 minus suffectura arbitremur, ostendunt se attu-
 lisse literas à Concilio collybisticas, ad nostros in

ἐν τῷ, μήποτε ἐλθόντων ὑμῶν πρότερον γή-
ται μάχη ἢ ἐξαπλῆφθῶσι τὰ εἰσδύμα-
τα ἕξω. καὶ γὰρ τὴν εἰρήνην ἐκείνη ἡμεῖς
μὴ ἡρξάμεθα ἐπιμάζην τὰ κάπρυα μὴ
τὴν εὐρυτάτην ἐν ἡμῶν Ἀποστόλων Πέ-
τρος ἢ Παῦλος. αὐτοὶ δὲ παραπλήθει ἐν τῷ
Πάπῳ, ἢ καὶ ἐκείνους ἐσα ἤθελον.

Ὡς ἔν ταῦτα εἰ ἡμέτεροι ἐθεώρουν, ἐλε-
γον σχεδὸν πάντες, ὅτι ἢ συμφέρει τῷ βα-
σιλεῖ ἀπελθεῖν εἰς τὴν Ἰταλίαν, καὶ τὴν παρ-
όντα καιρὸν, ἢ ἔδῃ ἐχθρὰ αἰτιάσασθαι αὐτὸν,
ἐν ὁποῖον μέρει. ἐχθρὰ γὰρ αἰτίας νόμιμον
ἢ εὐλογῶντα εἰπεῖν, ὅτι ἐπὶ δὴ ἐχομένη
συμφωνίᾳ, ἵνα ὑπάρχωσιν ὁ τε Πάπας
καὶ ἡ Σύνοδος ἡνωμένοι, καὶ ἕτως ἵνα
ἐλθόντων καὶ ἡμεῖς εἰς τὴν οἰκουμενικὴν
συνόδον, ἐκεῖνοι δὲ εἰσὶν ἐχθροὶ καὶ
πρὸς ἀλλήλους μάχονται. ἀπὸ καὶ ὑ-
μεῖς, καὶ ἐρρωδύσασθαι πρῶτον ἐκεῖ-
νοι, καὶ ἐνωθήτωσαν, καὶ τότε ἐλθόντες
καὶ ἡμεῖς. συνεβέβηκεν ἔν καὶ πλ-
λοὶ ταῦτα τῷ βασιλεῖ, καὶ ὡς δὲ
θεοῦ γεγονέναι τὴν πρὸς ἡμᾶς ἐμπόδιστον ἐλε-
γον. Ἐστέρησαν δὲ ταῦτα καὶ οἱ συνοδικοί.

polliciti sunt articulis, Papam & Synodum in Pacis foedera coalituros: ut capite membrique
in unam compagem ferruminatis, Synodus Occumenica celebretur: At illi hostilem in mo-
dum divulsi, ex diametro pugnant. Eant igitur primum ipsi, pacem inter se ac unionem red-
integrent, & nos impigrè comitabimur eorum laudabili exemplo incitati. Hæc & hujus-
modi alia conati sunt permulti Imperatori insinuare, & non sine numine divino hæc obstacula
in transversum nunc injici prædicarunt: Quin & Synodales in eandem cum nostratibus opi-
nionem descendunt, nec Papam nec Concilium adiri debere.

τμήμ. γ. κεφ. ιγ.

Ἀλλ' ὁ βασιλεὺς οὐκ ἤθελον ὡς
δέξασθαι τὰ πρῶτα. ὡς δὲ εἶδον οἱ συ-
νοδικοὶ συνελθόντων τὴν βασιλείαν ἢ τὴν πα-
τριάρχῃ ἀπελθεῖν πρὸς τὸ Πάπῳ,
εἰπὼν, ὅτι ἡμεῖς λέγομεν περὶ τὴν
κάπρυα ἡμῶν ἐνταῦθα μέχρι, καὶ μη-
νῶν ἕξ δὲ ἡμετέρων ἐξόδων. χρησαίμεθα
δὲ τὰς καὶ ὁ βασιλεὺς ἔπειτα θελήσει, καὶ
ἐπὶ τῷ πρὸς τὸ Πάπῳ, καὶ πρὸς τὴν
συνόδον πρὸς. διώεται γὰρ καὶ ἐν τῷ
τῷ καὶ καὶ καὶ ἀπελθεῖν καὶ ὑπερέψαι.
καὶ εἰ μὴ ὁ πρὸς εἰλθὼν πληροφωρή-
σῃ ὅτι ἐρρωδύσας, ἕτω καὶ πρὸς Ἰταλίαν
ἀπελθῆτω ὁ βασιλεὺς. εἰ δὲ ἐκεῖνοι
οὐκ ἐρρωδύσασιν, ἡμεῖς μὴ τότε ἀπε-
λθόντες, καὶ ὁ βασιλεὺς οἶκε καθή-
σθαι. ἀλλὰ καὶ ὁ δηλωθεὶς Ἰωάννης εἰς τὴν
πα-

in Perza mercatores, sumendi fœnore, quan-
tumcunque lubeat, vel opus esse videretur. Quod
autem tardius accesserint, & eorum cursum Pa-
pici anticiparint, id eorum vitiq̃ verti non de-
beat; siquidem statâ à Bisconsule tempora non
fessellere: qui nobis, inquit, mensem Osto-
brem indixit, atque id tantum à nobis vestrum
expetere Imperatorem, peractâ Vindemiâ, &
cum milites se ad hyberna recepissent, ne in vos
periculum ab hostibus redundet, qui civitatem
invadant bello vobis absentibus, aut damnum,
si proventu terræ, ac frugibus non demessis pe-
regrè profisciscamini: Itaque ad festum SS. Apo-
stolorum Petri & Pauli æstate mediâ cœpimus
navigia apparare, ut secundum Bisconsulis jussa,
tempestive satis & vestra postulata, & nostram
fidem absolvisse reperiremur: At Bisconsul,
cum hæc nobis cecinisset verbis apertis ac can-
didis, ut credidimus, postea mutatâ pelle transit
ad Papam, & aliâ cretâ parietem dealbavit.

Hæc ut nostrates perceperunt, plerique opinati
sunt, Italicam profectionem Imperatoris Ma-
jestati multum disconducere: præstat aulæ suæ
immorando utrique parti querelarum occasio-
nes adimere: & ei, jam resiliendi non modo
plausibilem, sed legitimam offerri rationem,
concordiæ inter ipsos violatæ. Inprimis enim

SECT. III. CAP. XIII.

At Imperator nullatenus acquievit: Ve-
rum ubi Synodici plane percepissent, & Impera-
torem & Patriarcham decrevisse spreto Conci-
lio ad Papam accurrere, hæc ultro Imperatori
obtulerunt. Triremes quatuor, quas huc ad-
veximus, in vestris stationibus hære patie-
mur, & in sex porro menses nostris stipendiis,
alemus. Promat autem interea Imperator, in
quoscunque velit usus, aut fortunæ aleam: mo-
do Legatum mittat ad Papam & Concilium,
qui intrâ hoc semestre spatium, facillime eat,
redeatque: Et si reversus firmissimis rationi-
bus, vobis dabit comprobatum, Papam cum
Concilio in amicitiam ac foedera coisse, reti-
neat Imperator propositum migrandi in Italiam:
Sin, si continuari illic odia animadverterit, &
civilibus invicem altercationibus eos debaccha-
ri, nos ad nostra revertemur, & Imperator in suo
tutus Imperio persistat. Quin & frater Joan-
nes,

παρμαρχίῳ ἔλθων εἶπεν, ὅτι ἐγὼ προσέ-
μεινα πῶτῃ τῇ πόλιν ἐπέκεινα τῶν δύο
χρόνων, καὶ ἀγαπῶ καὶ τὸ συμφέρον τῆς
ἀγιοπόλεως, καὶ τῆς βασιλείας, καὶ τῆς πό-
λεως. εἰ ἔν τῃ προέπρον τὰς ἐξόδους καπι-
βαλόμεν ἐγὼ, δὲ ὦν καὶ οἱ ἐνταῦθα
σωτήλῃον, καὶ παρεκίνησεν καὶ τὴν ἡμῶν πρὸς
τὴν συνόδον ἐπιδημίαν. ἀλλὰ νῦν αἰ-
δέμεθα καὶ τὴν ἀγάπην καὶ τὴν ἀναδο-
χὴν ἡμῶν εὖρον ἀφ' ὑμῶν, καὶ τὸ συμφέ-
ρον ὑμῖν πεποιθήμεθα, συμβαλλόμεθα ὅτι
καὶ συμφέρει ὑμῖν καὶ τὸ παρόντα καιρὸν
πρὸς ἡμᾶς, ἢ πρὸς τὸν Πάπαν ὡς ἀγινέ-
σθαι. τὰ αὐτὰ ἔν ἀνέφερον πρῶτον πρὸς τὴν
βασιλείαν, καὶ νῦν ἢ πρὸς τὴν με-
γάλλην ἀγνωσίαν σου, ὡς φίλον ὑ-
μῶν.

Ἐν ταῖς ἐφῆκε καὶ ὁ διούπατος
κύριος Μανυήλ, ὡς τοῦ βασιλείας
Σιγισμάντης γαλιεύς, καὶ διὰ ποταρᾶ-
κοντα ἡμερῶν ἐκ τῆς Οὐγγρίας διὰ τῆς
Σερβίας καὶ Μακεδονίας πρὸς ἀσπίδας ἔλ-
θων, καὶ περικινδυνώσας ἵνα φθάσῃ,
καὶ ἐξαγγείλῃ τὴν συμβαλλὴν τῆς Ἀ-
λαμανῶν βασιλείας. Ἐκείνῳ γὰρ, ὁ
καὶ προέπρον ὡς δεδήλωται, ὡς ἀκινῶν καὶ
διεγείρων τὴν βασιλείαν ἡμῶν πρὸς τὴν πρὸς
ἀσπίδα πεινῶν τὴν ἑνωσιν, παρ' ἧς καὶ ἔτῃ
μεγίστων ἀγαθῶν καὶ ἀμοιβῶν ἀπολαύ-
σῃ ἡλπίζει, συνεβόλῃσεν νῦν καὶ γράμ-
μασι καὶ λόγοις διὰ τοῦ διουπάτου, μὴ
πρὸς τῆς λατίνης ἀπελθεῖν καὶ τὸ παρ-
όντα καιρὸν. ἀλλ' ὡς εἰσικεν, ἔτι ἐγ-
καπλεῖσθαι, ὥστε ἐρῶντες μὴ βλέπετε,
καὶ ἀκύντες μὴ συνιέναι, μήποτε καὶ συν-
ετῶς ἐνστάτες, τὴν ἐκκλησίαν ἡμῶν
ἀσπίλον διασωζοίμεθα.

dum ab omni profectioe in Italiam, ut nunc rerum gerundarum momenta, & temporum vi-
cissitudines procurrant: Nos vero tam perversæ indolis, tam depravati ingenii natura in mun-
dum tulit, ut nec perspecta oculis discernere possemus, nec auribus percepta intelligere, nec no-
stræ utilitati prudenter inhaerentes, & aliorum insidiis præcavescentes, Ecclesiam saltem nostram
omni labe immunem ac intemeratam conservare.

τμήμ. γ. κεφ. ιδ.

Οἱμοι ὅτι καὶ ἀμυδρῶς γὰρ ἐκτρα-
γωδησάμεν τὴν ἐμπιστάμεν ἡμῖν τῶν δεινῶν
συμφορᾶν ἔξισιν, ἐπιχοιμῶντες καὶ τῆς
χειρὸς καὶ τῆς γλώττης τῶν μεγάλων τῶν
δουχερῶν, καὶ τῆς αἰσίου π, καὶ αἰσίου
τῶν γῆρας. ἔτι γὰρ εἰπὼν ὡς περὶ πρῶτον.
καὶ μέ-

nes, cujus hic crebra est facta mentio, Patriar-
cham his fere verbis aggressus est: In hac civita-
te jam traxi moras duorum annorum; & quan-
tum excurrit: & Sanctitatis Vestræ emolumen-
tum, Imperatoris; & Urbis; mihi semper fuit
intimo cordi promovere: Et si prima exordia
impensarum ipse projecerim, quibus vestri Pa-
tres, à diversis terrarum oris huc ad Synodum
confluerent, & omnes mihi notos aut ullo vin-
ctos necessitudinis jure; ad hanc Synodicam ex-
peditionem extimulaverim, æquum est æstimare
me Vestram gentem, ut insigni affectu semper
reveritum, ita nunquam ab Italica profectioe
antehac abhorruisse. At nunc singulis perpensis,
eo observantiz & gratitudinis sensu contactus
sum, ob singularem caritatem, quam erga me
jam dudum ultra mea merita exercuistis; simul
& vestri commodi ac honoris conservandi per-
cupidus suadeo, ut nunc se res habent in Italiâ;
nec vobis tutum esse, nec honorificum, vel ad nos, vel
ad Papam iter instituere. Hæc Imperatori liqui-
do præmonstrata retuli: & nunc eadem eximie
Sanctitati Vestræ occinere non detrectabo; qui
fidelissima, & non vulgari venerationis ac ami-
citiz cultu utrumque vestrum prosequor.

In his pervolavit ad nos alter Bisconsulum
Dom: Manuel, ab Imperatore Sigismundo; qui
continuum quadraginta dierum iter, ex Hunga-
riâ per Serviam & Macedoniam pernicipibus
equis emensus est: magnâ incitatione animi con-
tendens nostra consulta antevertere, ut Impera-
toris Germanorum salubria monita ad nostrum
Imperatorem maturè perferret: Nam Sigismun-
dus, ut antea declaravimus, nostrum Imperato-
rem perpetuis expergefecit aculeis, ut unioni
cum Latinis conflandæ totis viribus incumbere-
ret: quæ labores ejus maximos sola summis be-
neficiis, etiam ultra spem & vota amplissima,
compensare posset: At nunc in plane contra-
riam sententiam immigravit Sigismundus: con-
sultuitque & literis scriptis, & mandatis in super-
oretenus per Bisconsulem: Nobis esse abstinē-

SECT. III. CAP. XIV.

Hei mihi! quam cuperem ut vel occultis sin-
gultibus, & in pectoris scinio reconditis nostræ
fata plangere liceret, vel in Theatro Mundi, spe-
ctante toto mortalium genere, calamitates ac
infortunia tragicè decantare! sed magnitudo
eventuum infelicitissimorum, imperitia, & igno-
minia meorum popularium, & calamum cohi-
bent;

ὁ μόνον γὰρ αἱ τὴν πολλῶν χριστιανῶν καὶ τῶν φίλων, ἀλλὰ καὶ αἱ τὴν ἐχθρῶν συμβουλαὶ συναφάνεν.

Τοῦ γὰρ Ἀσάν κυρίου Παύλου πρέσβεως τελένθη τότε πρὸς τὸν Ἀμυράν, εἰπόναι αὐτῷ οἱ Βεζιράδες, ὅτι ἐν τῇ κατεπιγόνῃ τῇ βασιλείᾳ, καὶ ἀπέρχεται πρὸς τὰς Λατίνους; εἰ ἔχεις ἡμεῖς ἀνάγκην, εἰπάτω ταύτῃ, καὶ ὁ αὐθέντης θεράπευσέ ταύτην. κρείττονα θεράπευσαν δὲ ἡμεῖς ἀπὸ τοῦ αὐθέντος παρ' ὁμοῦ τῶν Λατίνων, καὶ πλέον συμφέρει τῷ βασιλεῖ ἢ φιλία τοῦ Ἀμυρά, ἢ περὶ ἢ τῶν Λατίνων. παραιτησάτω ἂν τὴν πρὸς Λατίνους διπλομήτιαν, καὶ δώσῃ ὅπερ ἂν ζητήσῃ ἡμεῖς ἀπὸ τοῦ αὐθέντος. ἀλλὰ πρὸς δεικνύειν ὁ ἀπὸ κεῖθεν. καὶ πάντων αἱ συμβουλαὶ ὡς εἰδὲν ἐλογίζοντο. τὰς μὲν ἂν τὴν συνδικῶν συμβουλαὶ ἐπὶ τὰ κάπρια τῶν παρητήσαντο, καὶ ἀπέπεμψαν. μετ' ὧν καὶ ὁ Φράϊωάννης ἀπεδήμησεν. οἱ δὲ ἡμέτεροι παρεσκόλλοντο μὲν τὸ ἐκ τοῦ Πάπας κατέρχων ἐκπλοῦσαι.

triremibus repudiant ac dimittunt. Quibuscum & frater Joannes exiit ad suos, nostrosque jubent in triremibus Papæ ad enavigandum brevi se accingant.

τμήμ. γ. κεφ. ιε.

Ἐκ τῆς ἐν τῇ πόλει πόινω συναθροισθέντων ἀρχιερέων, προσκαλεσάμενος ὁ Πατριάρχης ἰδίως τὰς κρείττονας, πρὸς τὴν συνόδον ἐπιμάζειν, ἀπλῆθιν καποκρίσας. καὶ αὐτὰς μήτε τοῦ πατριάρχου βυλδοσεύμεν μετ' αὐτῶν ἢ πρὸς πρὸν ὡς ἐχρῶν, ἢ καὶ νῦν, εἰ συμφέρει, καὶ εἰ πάντων δέξασθαι πρὸς Λατίνους ἀπλῆθιν, καὶ περὶ δογμάτων ἀγωνίζεσθαι, μήτε τῶν ἀρχιερέων αἰτησάμενων βυλδοσεύειν, καὶ εἰδέναι εἰ ἔστι συμφέροντα ἕκαστον τῶν ἡμετέρων ἐκκλησιῶν. εἰ γὰρ ἔστι οἱ τὸ κρείττον μέρους ὅντις τὴν συνόδον, καὶ πλείονα τὴν ἰσχυρὰν, ὅσον ἀπὸ τοῦ ἀρχιερέως καὶ τῶν ἑως διασώζοντες, βυλδὼν περὶ τῶν ποικύων ἐζητήεν. εἰχομένη ἂν καὶ ἡμεῖς τὰ δέοντα συνεισενεγκέιν. ἐπὶ τῇ οἱ ἀδελφοί, οὐκ ἀπήτησαν μὲν τοῦ σφῶν ἀδελφοῦ βυλδοσεύειν, πῶς οἱ υἱοὶ τοῦ πατρὸς ἐζητήεν βυλδοσεύειν; καὶ εἰ οἱ ἀδελφοί εἰπόντο, ἐξ ἀνάγκης παρείποντο, καὶ οἱ υἱοὶ ἐκέντες ἀε-

χον-

bent, & linguam obstruunt. Quid enim aliud hominem tot circumdatum miseriis deceat effari? Quando non solum universa gens Christianorum, & amicorum nostris partibus faventium, sed & infensissimorum hostium in eadem consilia conspiraverint?

Enimvero cum Dominus Paulus Asanes, tunc temporis ad Amurathem Legatus aliquanti sper in aula Ottomannica perduraret: Bassæ Turcici, seu primi Imperatoris consilarii, Asanem interrogarunt, quid rei esset, quod vestrum Imperatorem tantopere impulerit, ad Latinorum opera implorandam se convertere? si necessitas urgeat (inquiunt) exprimat mentem Imperatori nostro, qui ad tutum subveniet: & opportuniora subsidia à nostro Domino inveniet, quam à Latinis: & magis profuerit vestro Imperatori foedus iustum cum Amurathe, quam cum Latinis. Quare omni protectioni in Italiam renuntiet ac valedicat: Et quicquid à nostro Imperatore petierit, majori cum fide & caritate præstitum, quam à Latinis expectabit. Sed quod in fatiis erat repositum, id duntaxat eventum habuit. Omnia omnium consilia, amicorum pariter & hostium, in fumum evanuerunt: convocatis enim Synodalibus veniam deprecantur, & ipsos cum

SECT. III. CAP. XV.

Præsulum igitur in civitatem collectorum, primoribus ad se vocatis, suadet Patriarcha ut se properè ad peregrinandum instruant: cum nec ante à Patriarcha cum Episcopis deliberasset, ut decuit, sed ne tum quidem cum vocarentur, an omnibus conveniret, an omnibus perplaceret migrare ad Latinos, & cum illis de dogmatibus religionis controversari: nec Episcopi consiliū à Patriarcha postulassent, ut sciant an ea protectio in Ecclesiæ nostræ commodū esset redundatura. Nam si illi in Synodo futuri, pars prior & potentior, propter sublimem venerationem, & eminentiam loci, quā cæteris præfulgebant, de his in aliquo peculiari conventu dubitare desiderassent, nacti essemus opportunitatem & nos nostram conferendi symbolam. Et si fratres à fratre germano istiusmodi Concilium non petierunt, in æquo & pari consistentes, quā fronte cum parentibus filii inæqualia capita conjungere efflagitabunt? Et si fratres necessitate coacti ad comitandum pertraherentur, inferiorem turbam omnino oportebat, obtorto collo, velint, nolint, tanquam filios patribus, vel potius tanquam agnos gregibus obsecundare.

Sed

καὶ γὰρ θυμῷ καὶ τῷ πνεύματι. ἡ μάλλον εἰπεῖν παρείποντο τῷ ποιμένι ὡς ἄρνες.

Τότε καὶ δεξιεῖς ἐχειροτονήθησαν, ὁ κύριος Μάρκος Ἐφέσας, ὁ κύριος Διονύσιος Σάρδεων, καὶ ὁ κύριος Βεσσαρίων Νικαίας. ἔν τῳ σωόδῳ. ἔκ γὰρ τῶν δεξιερῶν ὅσους ἐξελέξατο ὁ πατριάρχης, καὶ παρεγένοντο εἰς τὴν σύνοδον, εἰσιν ἔπει, ὁ Ἐφέσας, ὁ Τραπεζούντης, ὁ Ἡρακλείας, ὁ Κυζίκας, ὁ Σάρδεων, ὁ Νικομηδείας, ὁ Νικαίας, ὁ Τορνόβας, ὁ Μονεμβασίας, ὁ Λακεδαιμονίας, ὁ Ἀμασείας, ὁ Μιτυλήνης, ὁ Σιταυροπόλεως, ὁ Μολδοβλαχίας, ὁ Ῥόδου, ὁ Μελενίκας, ὁ Δράμας, ὁ Γάννης, ὁ Δελφίνας, ὁ Ἀγχιάλας. ἦλθε δὲ ἐκεῖσε καὶ ὁ Ῥωσίας μετὰ καὶ ἐνὸς ὁπισκοπέως. ἔπει ἔν ἀπῆλθον, καὶ παρήσαν ἐν τῳ σωόδῳ. ὅτε ἡ λοιπὴ τῶν προσκληθέντων, καὶ εἰς Κωνσταντίνουπολιν ἐλθόντων δεξιερῶν, κατέλιπεν ἐνταῦθα ὁ πατριάρχης, μή τι τινος χάριν προσκληθήσων, ἐπὶ τῶν πρὸς αὐτὸς, καὶ διὰ τὴν ὅτι ἀπέρχονται καὶ μετὰ αὐτῶν; μή τι γνώμας δοῖναι περὶ τῶν προκειμένων ἀπαιτήσεως αὐτῶν.

Ἐκ τῶν ἀρχόντων τῶν ἐκκλησίας ὁ μέγας σακελλάριος, ὁ μέγας σκωτοφύλαξ, ὁ μέγας χαρτοφύλαξ, ὁ μέγας ἐκκλησιαρχὴς, ὁ καὶ τῶν παρόντων συγγραφεύς, ὁ πρωτόδικος, ὁ νομοφύλαξ, καὶ οἱ ἐξῆς ὁφικιστάριοι ἀρχόντες πάντες σχεδὸν ὅλῳ τῷ ἱερομνήμονι, κατασχόντες αὐτὸν ἐνταῦθα νόσος πολυημέρης, καὶ δυσθεραπεύτης. ἔκ τῶν ἱερομονάχων ὁ πνευματικὸς κύριος Γρηγόριος ὁ ἡγούμενος τῶν Παυλοκρατόρων, ὁ ἡγούμενος τῶν Καλῶν, ὁ ἡγούμενος τῶν ἁγίων Βασιλείων, ἱερομόναχος ὁ κύριος Παχώμιος, ἱερομόναχος ὁ κύριος Μωυσῆς ἐκ τῶν Λαύρας, ἱερομόναχος ὁ κύριος Δωρόθεος ἐκ τῶν Βατοπαϊδίων. ἔπει ἦσαν εἰς ἔκ τῶν μέγας τῶν ἀνατολικῆς ἐκκλησίας τῇ σύνοδον ἐκκληρηγῆτες, καὶ ὁ πλείους παρήσαν ἡ καὶ οἱ λοιποὶ ἀρχόντες τῶν ἐκκλησιῶν, ὡς εἰρηται, καὶ ψάλλται, καὶ πᾶς ὁ κληρικός σχεδὸν, καὶ τινες ἱερομόναχοι καὶ μοναχοί.

Sed & circa hæc tempora ad sacras insulas; & Episcopale pedum promoventur Marcus Euegenius Ephesi, Sardinum Dionysius, & Bessario Nicææ Episcopi: ut tanquam primipilares & Antesignani, pro reliqua Græcorum multitudine, & religione patriâ, contra Latinos in prima acie depugnent; omniumque Præfulum & Episcoporum, qui electi à Patriarcha in Synodicos Patres, ad Synodum pervenerunt, hic census perhibetur: Ephesi, Trapezuntis, Heraclææ, Cyzici, Sardinum, Nicomedie, Nicææ, Tornobi, Monembasie, Lacedæmonie, Amasie, Mitylenes, Stauropoleos, Moldoblachie, Rhodi, Melenici, Dramæ, Ganni, Distræ, Anchiali, Episcopi: venit & ex Russia Isidorus Metropolitanus, uno Episcopo comitatus. Et hi omnes generalem Synodum in Italiâ frequentarunt. At reliquos Præfules invitatos Constantinopolin, & qui Constantinopolin accesserunt, Constantinopoli deseruit Patriarcha, nec quorsum invitarentur, satis explicata ratione, nec quorsum cum illo non peregrinarentur: nec omnino sententias proferre de hoc negotio aut jubentur aut permittuntur.

E principibus Ecclesiæ delecti sunt Magnus Sacellius seu Thesaurarius, Magnus Scevo-phylax, seu Sacrarum Vestium Custos, M. Scriniarius seu Chartophylax: M. Ecclesiarcha, hujus Historiæ autor: M. Proteclicus, seu Patronus confugientium ad gremium Ecclesiæ, & Nomophylax, Canoniarum Legum Enarrator; cæterique propemodum omnes, in suis ordinibus ac provinciis administrandis Principes, Ecclesiæ Officiales, excepto uno Patriarchæ Memoratore & Anamnestâ, qui diuturno, & vix sanabili morbo conflictatus, iter ferre non valuit. Ex consecratis Monachis Dom: Gregorius Pœnitentiarius, Monasteriorum Omnipotentis, Calei, & Sancti Basilii Abbates seu Præsidentes: Consecrati Monachii alii, sed sine præfecturâ, Dom. Pachomius, Dom. Moses ex Laurâ, Dom. Dorotheus ex Batopædio: totidem: & nec plures; nec pauciores, Orientalis Ecclesiæ partes in Synodo suppleverunt: aderant & præter recensitos Principes Ecclesiæ; Psaltæ; cum toto Clericorum choro, & nonnulli insuper alii Monachi consecrati, & sub simplici voto Monachi.

λίγω, ἵνα δῶμεν τὴν πρὸς τὸ θεῖον ἐλ-
γον τὰ τοιαῦτα περὶ αἱρέσεων καὶ περὶ θυμίας ἡμῶν
τῷ θεῷ, καὶ καταφρονήσωμεν καὶ κόπων καὶ
κινδύνων ὑπὲρ αὐτῶν. καὶ κεῖν ὁ δῶσέ τ
ἐκβασιν ἔσται πρᾶγμα. Ἦν τὸ ἡμετέρω
συμφέρον. Ἀλλ' ὅμως οἶδατε ὅτι ἐγὼ
ἡμῶν ὁ δυσχεραίνων αἰεὶ πλείον πάντων Ἦν
τοῖς τοιαύτοις, καὶ μὴδ' ὅλως συνήθιστον
πρὸς τὴν ἀφικέσθαι εἰς Ἰταλίαν. Νῦν δὲ
ὁρᾷτε πῶς περίβλεψα πᾶσαν δυσχερίαν
καὶ δειλίαν, καὶ ἐμνόμῳ πρόστυμῳ
εἰς αὐτὸ. νομίζω ἔν ἵνα καὶ τὰ τοιαῦτα
οἴσθαι.

Contempnite labores & pericula, subvenite Christo, qui exitum dabit nostræ utilitati accommo-
datissimum. Sed & illud in memoriam revocetis velim, quam ego præ omnibus aliis huic ne-
gotio oblectatus, mentem ægram & indignabundam, ad Italicam profectiorem semper attule-
rim: nunc in planè diversum vergere me cernitis, & ablegata omni formidine ac difficultate,
omnium mortalium promptissimum accedere; nec id mihi sine Numinis afflatu contigisse cre-
dibile puto.

τμήμ. γ. κεφ. ιζ.

Ταῦτα εἶπε καὶ εἰς πολλὰς καὶ πολλάκις
ἐπιμαζώμεν, ἔπειτα πρὸς τὴν ἀποδημίαν
διεγείρων ἡμᾶς. καὶ ἀπελυσόμεθα, ἔλε-
γε, καὶ ὑποσφύρομεν νικηταί, τροπαιού-
χοι. Ἀλλὰ καὶ τοῖς μὴ παραινεμένοις, ἢ
καὶ τοῖς δυσχεραίνουσιν ἀναλαβῆσαι αὐτῶν,
σφοδρῶς ἠπειλεῖ, καὶ τὰ δεινότερα καὶ
αὐτῶν ἔλεγε πρᾶξαι εἰ μὴ ἐπειθοῖ. τοῖς ὅ
λέγεσσι μὴ δύνασθαι ἀπελθεῖν διὰ τὸ πει-
πεῖν χρεῖσιν, ἔφασκε μάλλον ἐλθί-
τωσαν, ἢ ἐκεῖθεν καὶ τὰ χρεῖα αὐτῶν
ἀποφύγῃσιν. Εἰπόντες ὅτι Ἡρακλείας,
ιδὼν, ἀπέρχεσθαι ἢ μεγάλη ἀγριότητι σὺν,
λοιπὸν ἀναλαβῆμεν σοὶ καὶ ἡμεῖς. ἐπεὶ δὲ
ἰσχυρῶς καλόγηροι, δεῖ καὶ καλογηρικῶς
ἀποδημήσῃ ἡμεῖς μετὰ τὰς ῥάσων, καὶ τῶν
μανδύων, καὶ καλογηρῶν, καθὼς ἔχουσιν.
πὶ δεῖ ἡμῖν δέχοντο καὶ φιλοῦμεν
ὡς ἀσκητῶν; ὁ πατριάρχης εἶπε πρὸς
αὐτὸν, καλῶς λέγεις, εἴπερ ἤθελεν ἔτι
ὁ βασιλεὺς. ἀλλ' ἐκεῖν ὁ θέλει ἵνα ἡ Ἐκ-
κλησία ἡμῶν ἀπέλθῃ ἐκεῖσε ἐν ἡμέρῳ. φησὶ
γὰρ, ὡς εἰ μὴ ἐν ἡμέρῳ ἐκεῖσε φανῇ, τιμη-
θήσεται καὶ παρ' ἐκείνων, καὶ ἡμῖν τίμιον
ἔσται. εἰ δὲ πενιχρῶς ἐφθῇ, καταφρονηθή-
σεται, καὶ ὡς ἔδεν παρ' ἐκείνοις λογισθή-
σεται. καὶ εἶπεν ὁ Ἡρακλείας, λοιπὸν δότε
ἡμῖν ἐξ ὁδοῦ ἱκανὰς, ἵνα ἐπιμαζώμεν ὡς
θέλειτε.

clerici Doctoribus hucusque tradita sunt; atque
vel moriemur Martyres consummati, vel saltem
vivemus in voto, ac spontanea voluntate marty-
res. Et quid optabilius, quid gloriosius, quam
eam palmam victoriæ immarcescibilem obtinere,
iisque coronari laureolis, quibus S. Georgius, &
S. Demetrius æterna capita circumcingunt? E-
veniat igitur ex illis tribus quodcunque possit,
salvi erimus. Seu enim nos amplectantur, seu
repudient, seu violentas manus injiciant, seu
vivendum nobis, seu moriendum, non poterim
honore, estimatione, ac perenni anima-
rum salute defraudari. Quare, eia agite, excutite
sotordiam, induite animorum promptitudinem
ac propensionē, ad hoc cæleste opus peragendum:

SECT. III. CAP. XVII.

Hæc & hujusmodi multa, multis & multoties
inculcavit Patriarcha, ingenti amore ac deside-
rio hujus peregrinationis obeundæ, omnium cor-
dæ ac medullas accendens: Et, ibimus, inquit,
redibimusque; ibimus cum discrimine, redibi-
mus cum victoria & trophæo. At quos avertere
aures ab ejus placitis, & jugo collum retrahere
cernebat, iis graviter increpitis, extrema ma-
la denuuntiabat, nisi sequerentur. Et si qui forte
se ære alieno pressos, etiam ultra facultates con-
fiterentur, nec iter capessere, nec nummulari-
orum foro discedere posse, suasit eὖ potius ad
Italiam festinare, ut illinc hauriant opulentiam,
quâ contractâ debita dispungant. Et cum semel
inter colloquendum Heracleensis Prælati Pa-
triarchæ subinnuisset: Ecce, Tua Sanctitas exi-
mia Italiam adibit honorificè instructa, propter
superlativum gradum, & transcendentem emi-
nentiam. At nos, qui in tuo comitatu pone
subsequimur, Monachos oportet, cum sagulis
& togis accedere crassioribus; quid opus est
Dalmaticis & manuleatis ornamentis regalibus,
ad pompam mundanam, & ambitionem qua-
sitis? Non est intempestivum quod subornas,
respondit Patriarcha, si temporis ratio postula-
ret, aut Imperator pateretur: qui mandat
universum nostrorum Clericorum armamen-
tarium ad splendorem & magnificentiam com-
poni. Nam si nostra Ecclesia in eorum con-
spectum honorabilis & decora primum appare-
bit, venerationem ab iis consequetur, & cultum,
qui in nostram gloriam plurimum cedit: si ut

pau-

Ὁ δὲ πατριάρχης παρεκείλευτο ἐπιμαρτυρεῖν καὶ τὰ ἱερὰ σκίυη πάντα τῇ ἀγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας. δυσχεραίνοντων δὲ ἡμῶν καὶ ἐπὶ τούτῳ, καὶ λεγόντων, τίς ἡ χρεία τῶν ποσῶν ἱερῶν σκιδῶν; ἢ ἐν πιασ τραπέζης μετέθει ἀπολωθέντων τὰ πᾶντα ἱερὰ τραπέζοφορα; ἢ καὶ πῶς σμύρει κινδυνεύειν καὶ τὰυτά; καὶ εἰ σμύρῃ τι ὡδραχωρήσῃ Θεῷ, ζημιωθῆναι τὴν ἐκκλησίαν, καὶ στερηθῆναι ποσῶν καὶ πῶν ἱερῶν κειμηλίων. εἶπεν ὁ πατριάρχης, εἴ τίς δώσκειν ἡμῖν ἐν μοναστήριον, ἐν ᾧ ἔσται καὶ ναὸς μέγας. κακεῖ χρέσιμα φανένται ἡμῖν τὰυτά πᾶσι ἱερὰ. γάρρῳ δὲ οἱ διακρίσιον ἐν ταύτῃ, πάλιν αὐτὰ καὶ μετὰ προσθήκης. εἰ δὲ ἐπὶ πῶς σμύρῃ, συγκινδυνεύει τῇ ἡμῖν καὶ αὐτὰ. ἀλλὰ καὶ πρὸς τὸ βασιλείων κινδύνων αὐτὰ τε καὶ ἡμᾶς περικυβεῖναι, τὴν πείραν ἔλαβον τὰυτά ἐν ναυαγίᾳ.

Ἐπὶ ξηρᾷ ἐπὶ εὐρεσκόμῳ ἐν τῇ ἀγιωτάτῃ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ. τεῖρα γὰρ τῶν σαθρωθέντων ἱερῶν ῥιπιδίων, ἀντὶ τῆς ἰδραρυθῆναι καὶ εὐτρεπιδῆναι, ὡς καὶ τὰ λοιπὰ ἡυτρεπιδῆσαν, πρὸς τὸ ἐπὶ τῇ ἀγίας τραπέζης πῆμα, καὶ τὰ ζωοποιὰ καὶ φερικά ἐσχερῆτα περικαλύπτειν καὶ ῥιπίζειν μυστήρια. καὶ τὸ τύπον τῶν θείων ἐξαπτερύγων τῶν Θεῷ παρεσμένων, καὶ τῶν πτερυγίων πρὸς ὧσα καὶ οὐκ ἔστιν ἰσχύς κατακαλυπτόντων, τὰ δὲ εἰς διδάμμελον μετεσκέδαθησαν. τῇ μορφῇ τῇ ἐξαπτερύγων ἀποπλάσης, ἢ ἀπελαοθείσης ἐπέειν ἐξ αὐτῶν. καὶ ἀντὶ τῆς θείας ἐναπολίθησθαι τραπέζης, ὡς ἱερὸν ἀνάθημα, τὸ δὲ λαμπροδυσχερῶν περικαλύπτειν ὡς κακεῖσθαι, καὶ ὡς εὐτυχὲν ἀπολίθησθαι καὶ ῥιπιδεῖσθαι. προοίμιον εἶπεν ἂν τις τῷ τῷ ὅσῳ ἔγωγε γεννησμένης ὡδρατροπῆς ἐκαθάρσθαι καὶ ἀκιδῆλας τῇ ἐκκλησίας δόγματι, καὶ τῇ κατὰ στροφῆς τῇ ἐκ τῆς ἀδιαφορίας τῶν πρὸς ταῦτα φῆν αὐτῆς ἐπακαλεσθῆσθαι!

Ampulla infigebatur, cepit hac illac vertigine reciproca motitare, & sacra mensa male applicatus, Ampullam prope Altaris crepidinem effudit in terram. Quod ut infelicissimae Tragœdiæ proœmium, eversionem nostrae Ecclesiae purae ac incorruptae, dogmatumque omnium catastrophem praenuntiavit; quae per dolum & fraudem, & supinam ignaviam virorum nos gubernantium, mox (cheu!) infecuta est.

paupertina, in exiguo nitore, & simplici mediocritate, contemptibilis ab illis proteretur. Dependat igitur Imperator vectigal sat redundans & copiosum, replicuit Heraclensis, ut tali apparatu succincti, & Imperatori per placere, & Italiam praefulgere valeamus.

Patriarcha vero ut magnificentiae suae studium commendat, jussit omnia utensilia magnae Ecclesiae attolli, & in expeditionem convasari. Infrementibus autem nobis ac sciscitanti-bus; Cui bono, vasa tot, tam grandia, tam pretiosa, in tam longas regiones transvehere? & quibus illic in aris distendentur? quis mensae ambitus tam capax, ut tam ampla sacrificiis recipiendis vascula comprehendat? Et quid attinet, ut illa naufragii periculum adeant, si Deus tempestatem immittat, ut vel illisa scopulis, vel in rupes acta, profundo submergantur; & Ecclesia male mulctata, tot monumentis privetur? Patriarcha respondit: Ab Italia impetrabimus Monasterium aliquod percelebre, cum augustissimâ intus aede sacrâ, ubi vasa ordine explicata, nostro usui percommoda videbuntur: & nisi mea mens male augureretur, eadem reportabimus numero auctiora: quin & si fata velint, ut tempestas ingruat, & quid adversi contingat; nobiscum una, bonis avibus periclitentur vasa Dei, cum Dei ministris. Verum antequam aut illa, aut nos saevitiam ventorumque & maris experiremur, terrestri vix naufragio enatarunt.

Nam dum adhuc in Sanctissimâ Ecclesiâ magnâ, vasa persisterent, tres forte pyxides vetustate collapsae ac deformes venerunt resarciendae: & pro eo quod refici debuerunt, ac suis sedibus restitui, pares ejus speciei reliquis, ut simul extantes in sacro altari, vivifica, tremenda, & intaminata semper Sacramenti mysteria subumbrarent, ad similitudinem caelestium Angelorum, qui sex alis potiti, ac divinae Majestati semper obversantes, capita & pedes praeverecundiam obnubilant: sed haec in aliam formam migrare jussae ab artifice, tres pyxides in unam, sed eandem & geminam ampullam prodire: vel avolantibus alis, ut ita loquar; vel suam ipsorum formam abigentibus Angelis. Verum cum jam Ampulla esset Altari admovenda, tanquam novum donarium, contus lampadis cui

τιμή. γ. Κεφ. η.

SECT. III. CAP. XVIII.

Ἀλλὰ καὶ ὁ βασιλεὺς ἐν πολλὰς
ἐκείνης χρυσίδας λαβὼν, ὅς ἐστιν ὁ
κύριος φώπῃ τῷ παντοκράτει. Χρυσὴν
ἀφιέρωσιν, εἰς ἰδίαν ἐχρήσατο οἰκονομίας.
καὶ ἐξ αὐτῶν χρυσόπασεν ὀπί-
βλημα τῷ ἰδίῳ καί τῳ κατισχύοντι, ὅς
ἐστὶ τὸ ὀχημάτων αὐτοῦ ἐφεστίσι χρυσόπασεν
σκέπη μὲν χρυσόροισκων, ἵν' ἔστω πομπῶν
ἐν Ἰταλοῖς μέγας βασιλεὺς παρ' ἐκείνων νομίζοιτο.
τοιαῖς ἐξιστηρίοις δωροῖς δεξιῶσατο τὸ θεῖον, εἰ ἡγεμόνες
ἡμῶν ἡύξαντο, ὅτι τὸ Κωνσταντῖνον ἐξέλ-
θοιεν. ἔστω ὁ κρατὴν τῷ παντοκράτει ἀπεδίδοι
τὰ εὐχαριστήρια. καί τοιγε καὶ ὡς ἀκλήσεις
ἐφαλλον παμπληθεῖ, ἐν τῇ ἀγιωτάτῃ μεγάλῃ
ἐκκλησίᾳ, καὶ ἐν τῇ σεβασμίᾳ μονῇ τῇ Ὁδηγῶν,
ὅς ἐστι ἐν ὑμνωδαῖς αἰτήσεις προσέθηκαν, τὸ ἐπὶ
δεόμεθα, ὑπὲρ εἰρήνης, εὐοδώσεως, διορθώσεως,
καὶ ἐνωσεως τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ Χριστῷ. ἡμεῖς δὲ ἐλέγομεν, ὡς ὁ κατὰ φρο-
νηθεὶς παντοκράτωρ, πῶς ἂν οἱ εὐοδώσαι
τὰς πράξεις τῇ αὐτῇ ὑφελόμενοι, εἰ ἡ μέμφοιτό μοι
ὡς ὡς κατὰ πτομέω ἡμῶν, μὴ τὸ ἡμῶν περαιρέσεως ἰ-
διον, λογιζέσθω τοῦτο. τὸ γὰρ διαπραξαμένον,
καὶ τὸ διηγεμένον τὸ πλάσμα τυγχάνει.
οἱ ἡμεῖς δὲ Πάπα ἐπέθηντο τοῖς ἡμετέροις πρὸς τὴν ἐξέλθουσαν
καταπείνοντες, καὶ τὰς ἑκατάδας τῇ φλωρίων
εἰς τὰ βασιλεία διεκόμεσαν, καὶ ὁ βασιλεὺς
διεμύνητο τῷ πατριάρχῃ, ἵνα λάβῃ τὰς
ἐξ ἑκατάδας, καὶ ἀφαιρήσῃ τῇ ἐκκλησίᾳ τῇ
εἰς τὴν σωδὸν ἀπερχομένη. ὁ δὲ Πατριάρχης ἀπε-
κρίθη δὲ ἡμῶν, ὅτι πολλὰς ὥρην ἡ ἀγία
βασιλεία σὺ, ἵνα ἐποιμασθῶσιν οἱ τῇ ἐκκλησίᾳ
ἡμῶν δέχοντες καὶ ἐν ἡμῶν, νυνὶ ἡ ἐλπίς
ἵνα λάβωσι τὰς 5, ἵσιν ἂν δέξασθαι αὐτὰς
πρὸς οἰκονομίας ἐν ἡμῶν τῇ ἐμῇ ἰδιότητι,
σὺν τοῖς ἐν τῷ κελλίῳ μὲν τοῖς δέχοντες, ἢ τοῖς ἀρχ-
χοις τῇ ἐκκλησίᾳ; πῶς οἰκονομηθήσονται
δὲ αὐτῶν ὡς δεῖ καὶ δέχοντες; ἢ ἵν' ἡ χάρις
δοτῇ ἑκατάδων τὰς 5, ληψόμεθα; ὁ κατὰ ἡμῶν τὸ πιαύτης
πράξεως πρὸς τὴν ἐκκλησίαν ἔσται, ὅς
εἰς αὐτὴν ἀναδραμεῖ, ὅς ἡ ἀνάγκη ἐστὶ
λίγων καὶ τῶν ἔργων. ἐχρῶ ἂν, ὅς τὰ πλείω
τῇ φλω-

At Imperator sacrilegè diripiens haud me-
diocrem auri summam, quam Russæ Metro-
politanus Dom: Photius, omnipotenti Christo do-
num immortale consecraverat, in privatos usus
inaniter consumpsit. Ac primò lectum stravit,
toralibus multo auro intertextis: dein vehicu-
lorum jugales integumentis amicit variiegatis
auro, cum corymbis ac bullis toris ex auro, ab
omni fimbriâ usquequaque pendentibus: Ut
pompa circumductus noster Imperator, Italiæ
populis aliquis deauratus Jupiter crederetur, aut
Croesus ex opulentâ Lydiâ. Hæc vota pro itu:
His sacrificiis auspiciari discessum placuit, his
muneribus ac donis, Dei misericordiam pro-
mereri, nostri profani principes instituere, cum
urbe Constantinopoli egrederentur. Et ille qui
sola ope Dei Omnipotentis, inter mortales reg-
navit, hac gratâ animi testificatione, Dei bene-
ficia compensare voluit. Veruntamen solennes
supplicationes, cum universâ plebe, circa civi-
tatem in gyrum ductâ cantillarunt: Primò, in
sanctissimâ Ecclesiâ magnâ, dein in venerabili
Monasterio Hodegorum. Et ad singulas preces
hymnicas semper id adjecerunt, in fine: Insuper
te oramus, pro pace, pro expedito itinere, pro spe-
ro successu, Reformatione ac Unione Ecclesia-
rum Christi. At nos iisdem tum replicuimus: Et
quod iter, quem successum omnipotens Deus
contemptui habitus, impertire possit eorum ho-
minum conatibus, qui Deum suo jure manifesto
fraudent? Et si fortasse alicui Momo meam hic
moderationem carpendam offero, quod ultra
scamna proliam argumenti, acrius in nonnul-
los quam par est invectus: Sciatis, velim, culpam
non in perstringente, sed in perpetrante residere.
Legati vero à Papâ nostros ad maturandam pro-
fectionem extimulantes, ne quid deficiat ad dis-
cessus exordia, quindecim millia florenorum in
atrium Imperatoris comportata, numerarunt: Et
tum Patriarchæ significavit Imperator, ut ex iis
quindecim sex millia assumeret, distribuenda
Clericis, ipsum ad Italiam comitaturis. At Pa-
triarcha responsum per nos remisit: Sæpenum-
ero Tua Imperatoria Majestas nobis injunxit, ut
quotquot ad nostram Ecclesiam pertinerent, pro
gradu ac ordine singulorum, quanta possent cum
pompa & celebritate instruerentur: Et inde no-
bis ex largitione Papali sex tantum millia flore-
norum collocas? Cui solemnitati honorificæ,
quibus pompis aut apparatibus tantilli sumptus
sufficient? Si mei unius ratio ineatur, cum meis
Cubiculariis, Archiepiscopis ac Proceribus Ec-
clesiæ, hæc exilis summa quid præstaret, ut sin-
guli decenter & honestè, multò minùs magnificè
& regiè exornentur? Et quare ex quindecim
milli-

τὸ Φλωρίων περιελθεῖν εἰς αὐτὴν. ἀλλ' ὅμως ἐγὼ ἡμεῖς ὁ συμβαλλόμενος, καὶ σωεργήσας ἀπελθεῖν ἡμᾶς εἰς τὴν Πάπαν. νυνὶ ἔν ἐπὶ τοιαύτῃ δόσει ἐστὶ, δεῖ με λοιπὸν μεταβάλλοντα ὡς ἀγαθὴν ζήτησιν πρὸς τὴν συνόδον. μάλλον ὅμως μὴδε ἀπελθεῖν ὅλως, μήτε πρὸς τὴν Πάπαν, μήτε πρὸς τὴν Σύνοδον.

ficientiam aliò quam par est derivari, mutatâ in melius sententiâ, autor ero migrandi ad Concilium, vel potius ad neutrum, nec ad Papam, nec ad Concilium.

τμήμ. γ. κεφ. ιθ.

Ἀπεκρίθη πρὸς ταῦτα ὁ Βασιλεὺς. θαυμάζω πῶς λέγῃ ἕτως ὁ Πατριάρχης. ἡμεῖς οὐκ ἐποίησαμεν περιωρακτὴν ἡ εἰς τὴν τοῦτον μερισμὸν. ἐδώκαμεν γὰρ τῷ ἀδελφῷ μὲν τῷ δεσπότη τὰς χεῖρας. καὶ οὐκ ἔχῃ περὶ ἐπιπύρ, ὅτι ἐδώκαμεν αὐτῷ πολλὰ. ἢ ὅτι πείσασιν ἐστὶ τὸ ἐλθεῖν καὶ αὐτὸν μεθ' ἡμῶν, ἀλλὰ καὶ ὀλίγα εἰσὶ πρὸς οἰκονομίαν αὐτῶν, καὶ πάντες οἶδασιν ὅτι ἀνάγκη ἐστὶ ἐλθεῖν καὶ αὐτὸν μεθ' ἡμῶν. ἐδώκαμεν καὶ χα. τοῖς ἀποκρίσεσιν. ἡ δὲ καὶ αὐτὸ ἀναγκαῖον. ἐναπελείφθησαν καὶ αἱ ιβ. καὶ ἐμερίσαμεν αὐτὰς ἐπίσας. καὶ τοῖς ὀλιγώτεροις ἔδωκεν αὐτῇ τῇ ἐκκλησίᾳ. ἡμεῖς γὰρ ἐχομεν πολλὰς ἐξόδους. ἡ δὲ καὶ ἡ χρεία ἐλθεῖν ἐκ τῆς ἐκκλησίας πολλὰς καὶ ἀχρεῖς; ἐλθέτωσαν ὀλιγώτεροι καὶ ἀναγκαῖοι, καὶ ἔσται αὐτῇ ἡ ἐξουσία δέκεται. Μερνῆσθαι καὶ καὶ τὸ ἐν τῷ Δεκρέτῳ. ἔπαξαν γὰρ ἐκεῖσε τρεῖς ἐπὶ πλάκας, καὶ ἔμην θρέψωσιν ἐνα πείσασιν τῶν τέτων. δεῖ ἔν εἶναι ἐν πύρην ὀλιγώτερος, ὅτι ἐλδύσονται ἐκείνῃ τῇ Ῥωσίας πολλοί. καὶ πρὸς καὶ τὴν καὶ τῷ Πατριάρχῃ λέγειν, μὴ ἐλθεῖν εἰς τὴν συνόδον. μόλις γὰρ ἂν ἔδωκεν αὐτὸν μὴ συναχθῆσθαι μοι εἰς τὴν συνόδον ἀπὸν, ὅτι ἔωρα με εἰς ἑτέραν μεταβιβάλλοντα δόξαν.

Πρὸς τὴν ταῦτα εἶπε καὶ ὁ μεσάζων Καντακουζηνός, ὅτι ὁ αὐθέντης ἡμῶν ὁ Βασιλεὺς, καὶ ταῦτα μόνον, ἀλλὰ καὶ οἶκον καὶ ἀναλίσκει πολλὰ. ἐκ τῶν ἰδίων γὰρ ἐπιμαζέει καὶ τὸ κάπερον αὐτῶν, καὶ ἄλλα ἵνα ἀπὸ ἀναγκάζονται ἔχουσιν πρὸς τὴν τοιαύτῃν ὁδόν. καὶ οὐκ ἦσαν ἀρμόδιοι νυνὶ πρὸς τὴν βασιλείαν ἕτοι οἱ λόγοι τῶν Πατριάρχων, καὶ ἐν πρὸς, ὡς καὶ ἐμοὶ

millibus, sex tantum millia sumeremus? tota Negotii moles ac discrimen Ecclesiam spectat, & in Ecclesiam necessario recumbet tota concertatio, seu verbis, seu factis peragenda: ut labor ac fastidium, ita merces ac præmium; & si florenorum non integer numerus, at saltem maxima pars in sinum Ecclesiæ recidere debet: Verum ego ut primus autor extiti ad Papam proficiscendi; ita nunc cum plane videam Papalem muni-

SECT. III. CAP. XIX.

Ad hæc Imperator, mirari se, quod talia proferat Patriarcha, se nihil in hac divisione inconditum rationi, admisisse. Si quidem, inquit, fratri Despotæ duo millia assignavi, nec ea aut nimis multa pro se suoque satellitio, in ordinem Heroicum instruendis, mihi quis objiciat: aut ejus præsentiam ut supervacaneam proscribat. Alterum mille meis Apocriuariis tradidi; & id etiam necessitas efflagitavit: Et quæ remanent millia duodecim, ecce, in æquales sarcinulas partitus sum inter me & Ecclesiam: quanquam Ecclesia sibi minus debeat vendicare, & ego plus; cui plus oneris, & plura quotidie stipendia incumbunt expendenda. Et quid opus est tam ingenti multitudine Clericorum inutilium? Renoventur tabulæ, redigantur in parciorem numerum; accedant tantum idonei, & tum sex millia florenorum omnibus requisita, abundanter suppeditabunt. Meminisse insuper oportet, quid Synodi Decretum promittat: alere septingentos, & ne unicum huic numero superaddi patientur: Quin & debent nostratium pauciores advenire, quanto plures secum trahet Russiæ Metropolitanus. Nec decet Patriarcham, se non iturum ad Synodum, profiteri: vix enim ei licuit me ad Synodum non comitari, si ad Synodum ire propositum tenuissem; & ne tunc quidem non licuit, cum me plane videret, mutato consilio aliud determinasse.

Subjunxit Cantacuzenus Sequester hæc pauca: Dominus noster Imperator, & in hæc quæ numeravit, & in domestica, multa quotidie elargitur impendia, triremem suam propriis sumptibus instruit, & permulta alia, quæ tam longinqua navigatio postulat. Nec Patriarchæ sermones ad Imperatorem, videntur aut generosi, aut decori; quemadmodum nec mihi aut decens esset, aut amabile, si hac purpurâ indutus senatoriâ, simiorum gesticulationibus, in scena aut foro publico ludionum mores exprimere conarer. Ut hæc ab Imperatore Patriarchæ retulimus; Patriarcha nos statim remisit ad Imperatorem,

cum

ἐμοὶ ἢ ἀν' εὐπρεπὲς, εἰ τὰς ὁπλ. σκηνῆς
ἐμμεμνῆς ἐν ἀγορᾷ. ὡς ἐν εἰσοδῷ
ταῦτα τῷ πατριάρχῃ, πάλιν ἐκείνῳ
διεμενύσαι μεθ' ἡμῶν, ὅτι ἐπὶ ἐμερί-
σθωσαν ἕως ὥς ἐλθῇ ἡ ἀγία βασιλεία
σου· ἐγὼ ἢ ἡ δύναμις, ἢ ἡ πρέπ. μοι
ἀπελθεῖν μὲν ὀλιγωτέρων, ἐπειδὴ καὶ οἱ
λόγοι, καὶ οἱ ἀγῶνες πρὸς τὴν Ἐκκλη-
σίαν, καὶ ἀπὸ τῆς Ἐκκλησίας γνήσονται.
αὐτὸς γὰρ ἢ ἡ ἱανιζάρχης ὡς αἰνῇ, καὶ
ἐγὼ πῶς οὐκ ἀν' ἀπελθεῖν μὲν τῆς ἐμῆς ἁ-
ξίως; λοιπὸν ὅρουν ἵνα ἔχω ἐγὼ ἐξ αὐ-
τῶν ὅσον ἀν' οἱ Φανῇ δέκετον, ἢ ἀρμόδιον
πρὸς οἰκονομίαν ἐμῇ καὶ τῇ ἐν τῷ κελ-
λίῳ μου. ἐπεὶ πολλὴν ἐξοδὸν ἀναγκα-
σθῆσμαι ἔχειν, καὶ ἐν τῷ κατήργῳ, ἢ
πολλοὶ ἐκ τῆς ἐν αὐτῷ πρὸς τὴν ἐμὴν ἀπο-
βλέψας Φιλομύαν. ὅρουν δὲ καὶ ἐκ
τῆς δέχοντων σὺ πινὰς, καὶ μερυσάτωσαν τὰ
λοιπὰ πρὸς τὰς δέχειν, καὶ τὰς ἀρ-
χόντας τῆς Ἐκκλησίας, καὶ τὰς ἄλλας τὰς
μεθ' ἡμῶν ἐρχομένους.

τμήμ. γ. κεφ. κ.

Μαθὼν ἢ καὶ πῶτα ὁ βασιλεὺς δι' ἡ-
μῶν, ἀπηγόρευσε μὲν τὸ ὁπλίσθαι ἵνα
πρὸς τὴν μερυσμὸν. ὥρουν ἢ ὅτι εἰς πινὰς
τῆς δέχειν, οἵτινες εἰσὶν εὐπρεπῆς, ἢ
χρεία ἐστὶ δόσεως πρὸς αὐτὰς. ἔχουσι
γὰρ πινες εἰσὶ δῶμα καὶ ἔτ' ἀσπρὲς α.,
καὶ σωτήριον πολλὰ, ἐπὶ πρὸ πολλῶν χρο-
νῶν ἐγενόνη δέχειν. ἐκείνοις γὰρ ἢ
προσέκη λαβεῖν ἢ ἀπὸ τῆς παρῆς δόσεως,
ἀλλ' ὀφείλεις μᾶλλον αὐτοὶ δῶμα οἰκο-
θῆναι, τοῖς μὴ εὐπρεπῶν. ἢ εἰς πινὰ ἄλλω
χρείαν εὐλογώτεραν ἢ ἀναγκαιοτέραν, ἢ
εὐσεβέστεραν, καὶ ἀναλώσασιν ἀπὸ σωτή-
ριον. δοθήτωσαν ἢ τὰ Φλωρία τοῖς λοι-
ποῖς, τοῖς μὴ δυναμένοις οἰκοθῆναι ἐπιμα-
σθῆναι, καὶ ἕως εἰσονται δέκετα. εἰτα διέ-
κρινεν ὁ βασιλεὺς, ἵνα λάβῃ ὁ πατριάρχης
τὰ α. Φλωρία, καὶ πωλήσῃ ὡς θέλῃ μὲν
τῇ ἐν τῷ κελλίῳ αὐτοῦ. τὰ ἢ ε. μερυσάτω
εἰς τὰς λοιπὰς. ἀλλ' ὅμως καὶ μὲν τὰς
πινὰς λόγους ἢ βασιλείας, τοῖς πλε-
σιωτέροις τῆς δέχειν ἐδόθησαν καὶ πλεί-
ονα Φλωρία, τοῖς δὲ ἐνδεέστεροις ἐλάτ-
τινα. Ὅτι ἢ καὶ ὁ πνύμαλινος ὁ κύριος
Γρηγόριος διεμενύθη ἐπιμασθῆναι, εἰ-
πὼν ὅτι οἶδα, ὡς πολλὰ δεινὰ σπανιθή-
σονται

cum his novis mandatis: Quandoquidem visum
est Tux Imperatoris Majestati, Papales num-
mos ita dispensare: & cum mihi nefas esse judi-
cem, meaque Eminentiae Patriarchali plurimum
disconducens, decurtato meorum numero pere-
grè proficisci: Et cum omnes dissertationes
Theologicae, ab Ecclesiâ procedunt, & in ean-
dem terminantur: Et cum Tua Majestas Janiza-
riis suis imminui non cupiat; nec ego solitis meis
stipulatoribus, Statuat igitur ac decernat meam mi-
hi nummorum portiunculam, quantam conditioni
meae, meisque Camerariis, asseclis ac clientibus
aequiparari arbitrabitur: Nam & multa mihi
eroganda sunt necessario, dum per mare vehi-
mur, & multi oculis avaris meas largitiones ex-
pectabunt: Residuum vero nummorum jubeat
Majestas Tua, ut aliquis è suis Magnatibus dis-
tribuat, inter Archiepiscopos, Proceres Ecclesiae,
aliosque huic itineri destinatos: prout uniuscu-
jusque qualitati maximè convenire, judicio tuo
videbitur, & prudentiae singulari.

SECT. III. CAP. XX.

Cum Imperator mentem Patriarchae per nos
intellexisset, ut aliqui nummorum divisioni præ-
ficerentur, edicto cavit: mandans insuper ut E-
piscopi opulentiores à participatione arceantur:
nec enim opus habent dividundorum supple-
mentis: nam qui ultra mille aspros annuatim ex
reditibus colligunt, & diu sedibus incubarunt,
oportet eos ingentem nummorum vim accumu-
lasse, ut illi nihil recipiant ex hoc Donativo, sed
potius ut de suo pauperioribus elargiantur: Et
quando occasionem dispergendi, quæ corrafe-
runt præstantiorem, aut cum pietate, ratione, ac
necessitate magis conjunctam nanciscentur? Ut-
cunque indigentioribus, florenos distribui impe-
ravit, quos res angusta domi, abundanti commea-
tu non instruxit: ut si non omnibus, saltem qui-
bus debeant, possint sufficere. Deinde Patriar-
cham jussit habere mille florenos; quibus pro li-
bitu, se suosque Camerarios & Cellistas tractet:
& residua quinque millia in cæteros dispescere.
Nihilominus post hanc severam interminatio-
nem Imperatoris denuntiata verbis, omnia in
contrarium verterunt: & ditiores Præsulum non
modò accipiebant, sed largiori manu dispensatos
florenos plures, egeni pauciores. Nec possum si-
lentio præterire memorabile dictum Gregorii
Pœnitentiarii; cui cum mandaretur, ut se paret
cum reliquis ad Synodum profecturis, dixit, se
probe nosse quam multa adversa contingant, & pere-

σας καὶ πῶς εἰς τὴν σύνοδον ἀπεῖσι, καὶ
πῶς ἐνταῦθα κατὰ λήθησιν ὁμοῖς. εἰ δὲ
θέλωσι καὶ με συνεκδημεῖν καὶ συναλγεῖν
τοῖς κάμνοσιν, ἀπελεύσονται. Εἶπε εἶπε
καὶ πρὸς Ἰνᾶ φίλον, ὅτι κάλλιόν ἐστι
εἰ κατὰλείψουσιν ἐμὲ ἐνθάδε· εἰ γὰρ
ἐκεῖσε ἀπέλθω, ἅπαν δεινὸν ἐργάσσομαι.
Ὡς ἡ ἐκκλησία, καὶ Ἰνῶ χάριν ἔτρωσεν
Φῆς· μάλλον ἐλθὲ καὶ ποιήσων πᾶν κα-
λὸν· Ὁ δὲ αὖθις εἶπεν, λέγω ἵνα γινώσ-
κητε, ὅτι ποιήσω πᾶν κακόν· τὸ δὲ ἦ
ἦν περὶ ἀναφώνησιν ἡς ὡς εἴκοιτο τὸ εἰς ὕστε-
ρον γεγονότων.

Εἶτα μετὰ τὸν βασιλέα καὶ τὸ Πα-
τριάρχην τοῖς τοποτηρηταῖς μετ' ἐμῶν καὶ
τῶ Χρυσόκεφάλου ἵνα ἀναδέξωνται τὴν
τοποθέτησιν τῶν πατριαρχῶν, καὶ ἰδῶ-
καρδῶ ἀντιοῖς καὶ τὰ γράμματα, τὰ μὲν
Ἀλεξανδρείας τῶ Ἡρακλείας, τὰ δὲ
Ἀντιοχείας τῶ πνευματικῷ κυρίῳ Γρη-
γορίῳ μὲν τὰ Ῥωσίας ὅτι ἐνδημήσῃ· καὶ
ὧς ἱεροσολύμων τῶ Ἐφέσῃ, καὶ τῶ σαρ-
δεων, καὶ ἔστρεξαν καὶ ἐδέξαντο πάντα.
μὲν δὲ τὴν ἀνανομίαν τῶ φλωρίων ἡτοιμά-
σθησαν πάντες, καὶ τὴν περὶ θεομῖαν ἐξεδέ-
χοντο τὴν ἀποδημίαν. περὶ δὲ λοιπὴν καὶ
Ἰνᾶ τὸ γεγονότων ἐν τῇ ἀνατολῇ ὁδῶ
περὶ εἶναι τῶ διηγήματι.

peregrè euntibus, & domi permanentibus. Et si
me volunt potius euntium molestiis, quam ma-
nentium perfungi, obtemperabo. At cuidam fa-
miliari aperte postea edixit; Multo satius foret
si me inter mansuros relinquerent; nam si illac
proficiscar malorum Iliadem conflabo. Et ami-
co, cur ita loqueretur sciscitanti, hortantique, ut
potius eat, ac omnia bona conciliet: ille rursus
eamdem vocem, sed acriori cum asseveratione
protulit in medium: sciatis velim, inquit, quod
illic omnia mala perpetrabo. Quæ vera fuit præ-
dictio, & quasi prælibatum augurium tot malo-
rum, quæ per illum tanquam unum è primariis
autoribus, totam Gentem nostram inundarunt.

Postea Imperator & Patriarcha accersiverunt
Vicarios, qui cæterorum Patriarcharum loca in
Concilio deberent capeßere, per me & Ma-
gnum Scriuiarium, ut hinc munera inchoarēt, &
autoritatem Vicariorum Patriarchalium. Qui-
bus & diplomata tradidimus. Alexandrini, He-
racleensi Archiepiscopo: Antiocheni Gregorio
Poenitentiario, unâ cum Rossensi Metropolitâ,
cujus adventus indies expectabatur: Hieroso-
lymitani, Ephesi & Sardium Episcopis: qui cun-
cti libentibus animis rescripta Patriarcharum
acceptarunt. Atque ita florenis rite distributis,
& Patriarcharum Vicariis assumptis, omnes cin-
cti præstitutum diem, & primum celeusma ad
profectionem præstolabantur. Quare in sequen-
tibus ad monstra marina, & ea quæ nobis inter
navigandum acciderunt, progrediendo stylum
convertam.

HISTORIA CONCILLII FLORENTINI. SECTIO IV.

Ἐν ᾧ πρὸς τῶν γεγονότων εἰς τὸν κατὰ-
πλιν, καὶ πρὸς τῆς εἰς τὴν Βασιλέα
ὑπαυτῆς τῶν Βενετῶν, καὶ συμβου-
λῆς. καὶ πρὸς τῆς εἰς τὸν Πάπαν Ὀπιδι-
μίας, καὶ τῆς ἀσπασμῶ. καὶ πρὸς τῆς
τάξεως τῶν καθηδρῶν. καὶ πρὸς τῆς
καταστάσεως τῶν τοπιτηρητῶν. καὶ πρὸς
τῆς πτερομένης διωρέας. καὶ ἔπως
γέγονεν ἡ τῆς Συνοδῆς ἀνακοήρυξις. Ἀ-
πομνημονοματῶν δ.

τμήμ. δ. κεφ. α.

Προθεσμία πινυ ἐταχθη ἡμέρα κυ-
ριακή, ἡ περὶ καὶ τῆς Νοεμβρίου μηνὸς
ἦν, ἡ πρώτης νεμήσεως τῆς ἑξακισχλίου
ἐννεακιστοῦ πεπτακιστοῦ ἑκτῆς ἔτης,
καθ' ἣν καὶ ἡ Καπιτωλικὴ τριήρης προ-
σωρμίσθη ἐν τοῖς Ἑυκρίναις τὴν πατριάρ-
χῳ ἐκδεχομένη. ἐν ταύτῃ γὰρ τῇ ἡμέ-
ρᾳ, τὸ ἄριστον σωήλοισιν καὶ ἡμεῖς καὶ
ἄλλοι πολλοὶ πρὸς τὸν πατριάρχῳ.
Ὁ δὲ ἐξελθὼν παρεγένετο μετ' ἡμῶν ἐν τῷ δη-
λωθέντι αἰγιαλῷ. καὶ πολλὴ λαὸς
σωήλθεν ἐκεῖσε καὶ ἠυλόησε καὶ ἠύξατο
πᾶσιν ὁ πατριάρχης, ὅς ἔτι εἰσῆλθον,
καὶ ἐμείναντες εἰς τὸ κάπριον. Τῇ δὲ ἐφε-
ξῆς πάλιν προσωρμίσθησαν τὰ κάπρια
εἰς τὸν κυνηγόν. καὶ πρὸς πτερόν ὥραν
εἰσῆλθε καὶ ὁ βασιλεὺς εἰς τὸ ἴδιον κά-
πριον. καὶ ἐνθὺς πάλιν σεισμὸς μέγας
ἐγένετο, σύμβολον δὲ πρὸς θεομηνίας.
μετὰ δὲ τὸ ἄριστον φιλοτίμως ὡραπλά-
σαι αἱ τριήρεις ἦλθον, μετὰ πρώτων καὶ
βαλπίγγων, καὶ ἔστησαν πρὸς τὸν τοπικῶν,
καὶ ἔσαντο ἐκεῖσε, ἐνῶν καὶ ἡμῶν ἐν τοῖς
πάντων, τῇ περὶ δὲ πρὸς ἡμέραν καὶ τὸν
τέλειον. ἔδει γὰρ ἡμᾶς ἐν τῷ λιμένι προ-
γυμνασθῆναι καὶ εἰδέναι τὰ δυσχερῆ τῆς κα-
πρίας.

Τῇ δὲ πτερόν ἡμέρᾳ ἡ περὶ ἦν καὶ τῆς
Νοεμ-

*Hac comprehendit: qua navigantibus con-
tigerunt: Venetorum occursum cum Im-
peratore, & consultationem: ut Pa-
pam adiuvimus, ut salutavimus: de Or-
dine & situ Cathedralium: de dispositio-
ne Vicariorum; de quatuor mensium
proelatione: de Promulgatione Synodi.
narrationes 4.*

SECT. IV. CAP. I.

Dies igitur discessui nostro publicè nuncupa-
tus, fuit Dominicus, vicesimus quartus No-
vembris, indictionis primæ, anni à Mundo con-
dito sexies millesimi nongentesimi quadragesimi
sexti, cum prætoria triremis, leniter subducta
stationi, prope vicum Eugenii Patriarcham con-
senserunt expectabat. Eo itaque die, statim à
prædio, nos Ecclesiæ proceres, cum aliis permul-
tis ad Patriarcham pervenimus: qui egressus Pa-
latio, nobiscum in vicino littore pererrabat: &
cum occurrenti multitudini benedixisset, pro
more Patriarcha, fausta omnia comprecatus,
cuncti simul conscendimus, & permansimus in
trireme. Postridie similiter cætera navigia cir-
cumducta, ad Cynegum portum applicabant,
haud ita procul ab Imperatoris lustro, & circa
horam diei quartum, ante meridiem, descendens
ex aula Imperator, propriam triremem intravit:
& statim denuo validissimus terræ motus loca &
littora circumfusa conquassavit: secundum &
manifestum Divinæ excandescentiæ indicium:
At tamen post prandium, omnes simul triremes,
ingenti cum concitatione, & strepitu remorum,
tubarumque clangore velificatæ, extremam lit-
toris oram legebant, ad Topicam usque, ubi fu-
nibus firmatæ constiterunt: nobis intus secun-
do ac tertio die conquiescentibus: ut priusquam
in altum solveremus, in porta aliquantillum ex-
periremur æquoris incommoda, & assuetudo
nos condoceretur, nec maris nausæ, nec flu-
ctuum jactatione perturbari,

R 2

Quar-

Νοεμβρίῳ ἀρχή τις ἐκ τῆς λιμνῆς, ἀμὰ
ἡλίῳ μόλις πρὶς ἰσπέραν τῆς Ἀθύνου πλῆν
παρηλλάξαμεν. ἀμὰ δὲ τῷ ἀρχαῖῳ τῷ
πλῆν, εἰπέ πινι τῶν αὐτῶ φίλων ὁ Χρυσό-
φορος, ὡς ἡσοχημένη ἔσται ἡ πρῶτος
ἡμῶν. Τελήρεις δὲ ἦσαν, τρεῖς μὲν αἱ τῆς
Πάπας, πρῶτα πηλθεῖν γὰρ μία ἐξ αὐτῶν
μὲν γραβιῶν, ἐπὶ δὲ ἡ τῆς βασι-
λέως. τρεῖς δὲ αὐαῖ σιμήτης τῆς πρῶ-
ταίας, καὶ μία ἐκ τῆς φλωρεντίας.
καὶ αὐτῶν ἐν τῇ ἡμέρᾳ καθημένων ἐν
τῷ καπέρῳ τῆς Ἡρακλείας, τῆς μεγάλης
Σακελλαρίας, καὶ ἐτέρων πολλῶν, καὶ
διερχομένων τῆς Κορώνης Χρυσόφορος, ὅς
ἦν ὁ τρεῖς πρῶτα τῆς Πάπας φαλῆς ὡς δε-
δήλωται, καὶ τὰ πρῶτα μὲν πάντα
διαπραξάμενος, εἶπεν αὐτῷ ὁ μέγας
Σακελλαριεύς, ὡς Δέσποτα Ἐπίσκοπε, μέ-
γα πρῶτα ἐργάσω, καὶ πολλὰ σοι
χάρειν εἶδέναι ὁ Πάπας ὁφείλει. τῆς δὲ ἀπο-
ρήσαντος; καὶ πὶ λέγει τῷ, εἶφῃ ὁ μέγας
Σακελλαριεύς, ὅτι γὰρ νομίζεις εἶναι πο-
λὺ τὸ ἀρεῖ καὶ ἐξαγαγεῖν ἐκ τῆς πό-
λεως τὸν βασιλέα, τὸν ἄγιον τὸν αὐθέντην
τῶν Ῥωμαίων, τὸν πατριάρχην τὸν ἄ-
γιον, οὗτον δὲ χειρεῖς, οὗτον ἀρχοντάς,
πάντας τῶν ἀναβολικῶν Ἐκκλησιῶν, ἐν
οἷς εἰσὶ καὶ γέροντες, καὶ ἀδελφεοί, καὶ
πάντας τῶν ἀγαγεῖν εἰς τὸν Πάπαν;
πολὺ ἐστὶ τῷ, καὶ πάνυ μέγα πρῶτα
καλῶς ὄντας, εἴτε δὲ γένοιτο καὶ τὸ τέλος
καλόν.

Εἰ γὰρ δοίη ὁ Θεὸς γενέσθαι καὶ ἀγα-
θῶν ἔνωσιν, ἔξαις καὶ πρῶτα τῆς Θεῆς πολ-
λὰς μωδὰς, καὶ πρῶτα τῶν ἀνθρώπων
εὐχὰς καὶ ἐπαίνας, ἐνεκὸν τῶν πρὸς κα-
λῶν ἔνωσιν κέστων καὶ τῶν ἀγώνων σῶ-
ως ἂν ἤκαστε τῶν ὁ Χρυσόφορος, πε-
ριχαρῆς γενόμενος, εἶπεν, ὅτι γενήσε-
ται καὶ ἡ ἔνωσις τῇ τῆς Θεῆς βοήθειᾳ. ἐγὼ
γὰρ, εἶφῃ, εἶχον ἀμφισβολίαν, μέχρις ἂν
ἴδω τὸν βασιλέα καὶ τὸν πατριάρχην εἰσ-
ερχομένους εἰς τὰ καπέρῳ. ἀφ' οὗ δὲ
εἶδον αὐτοὺς εἰσελθόντας, ἔκλειψεν ἀμ-
φισβολία. οἶδα γὰρ καὶ τὰς διαθέσεις τῶν
αὐθέντων, καὶ πληροφοροῦμαι ὅτι γενήσεται
καὶ ἡ ἔνωσις. οἱ δὲ δηλωθέντες τῶν πρῶ-
των κατήκοοι γεγονότες, ἐνεοὶ ἐκάθηντο.

Quarto die, qui fuit vicesimus septimus No-
vembris, expansis velis à portu movimus, ad
Solis exortum; & cum advesperasceret, vix
quodcumque est illinc ad Athyrium, spatii, navi-
gando confecimus: verum ut primò dare vela
ventis, & in altum evadere occœpimus, Chri-
stophorus, Papæ Legatus, dixit alicui amico-
rum: quod nostra hæc navigatio in irritum ca-
det, infelix & improspera. Tota classis ex octo
tantum constabat triremibus: Tribus nempe à
Papa missis; nam quarta cum militibus classiariis
abierat; cujus numerum locumque supplebat
Imperatoria: Tribus insuper mercatorum onerariis
cum unâ ex Florentiâ: Sed eo die assi-
dentibus in Prætoriâ, Heracleensi, cum Mag-
no Sacellario, multisque aliis: ut forte fortuna
obviam venit Coronensis Episcopus Christo-
phorus, qui tribus vicibus à Papâ ad nos Lega-
tus, tot facinora diligenter & fideliter ediderat,
ut prædiximus, Magnus Sacellarius his fermè
verbis eum allocutus est: Domine Episcope,
præclarum certe facinus perpetrasti: & inimen-
sas tibi gratias, ac meritum compensationes,
Papa debet æternum agnoscere. Stupenti Chri-
stophoro, & quorsum tendat hæc compellatio,
secum anxie ruminanti, Magnus subinfert Sa-
cellarius: Quid? an non tibi grande videtur,
& præne portento simile, tuâ solâ virtute, ac so-
licitatione, sacrum Imperatorem Romanorum
Dominum & Caput, ex urbe primariâ efferre,
cum Patriarchâ, tot Archiepiscopis, Præsulibus,
Magnatibus, & totâ Orientis Ecclesiâ, in quâ
permulti senio, plures ægritudine confecti sunt,
& hos omnes ad Papam manu propriâ ducere?
Ingens profecto res est, & magni moliminis
negotium, quale vix ulla Patrum ætas protu-
lit, si tuam diligentiam, & nostra vota successus
par coronabit.

Nam si inter Ecclesias pax & unio conciliabi-
tur; o quas mercedes, quæ præmia à Deo! ab ho-
minibus, quas laudes & encomia reportabis, pro
tuis laboribus, ac fastidiis in eadem procurandâ?
Hæc cum auribus percepisset Christophorus,
ingenti gaudio delibutus, respondit: Ne sitis
soliciti, Fiet, fiet unio, volente Deo: Ego etc.
nim diu multumque anxius hærebam, dum Im-
peratorem & Patriarcham triremes conscende-
re animadverterem; at tum omnem ambigui-
tatem ablegavi: novi Dominorum affectus in-
timos: & jam certo certius mihi constat fore
unionem: Hæc prædicti Archipræsules audie-
runt, silentio tamen linguas compescuere.

τμήμ. δ. κεφ. β.

SECT. IV. CAP. II.

Τὴν μὲν ἐν πρώτῃ ἡμέρᾳ, ἔτι Ἀφ' ἡμετέρας, ἔτι Ἀφ' τῶν ἰσίων ὀπίσθου τῆς πλῆθους εἶχε, νημερίας ἔσθης, καὶ αἰτηρήσεις, ἔχ' ὡς πρὸς ἀνθρώπων ἀνάπαυσιν, ἀλλ' ὡς ναυλοφόροι πεφορτισμένοι ἦσαν. τῇ δ' ἐσπέρα συνδραμεῖσαι καὶ ἡ τ' ἄσρων σύνοδος καὶ μικρῶς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν ἐθρόνησε καὶ ἐλάραξε Σύνοδον, καὶ πρὸς μέσας νύκτας κλυδωνήεντη, καὶ ὁμίον ἐρράγη πολὺς, καὶ σκοτὶον ψηλαφητὸν ἐγγόνει. Ἐφ' οἷς καὶ οἱ ναυτικοὶ μεγάλως ἡγωνίων, καὶ ἡλιώητο τὸ ἀσυνεβέβητον βασιλείας ἐυλόγως, ὅτι ἔδωκε τὴν συμβεβηλὸν τὸ σφῶν ἡγήλασε ἐρξαι τὸ εἰπόντων, ἐδέξατο πλοῦσαι δεῖσαι, ἀλλὰ μήν φθινόγον γε μηνίς.

Αἱ γὰρ τεμήρεις ὅτι πρὸς πρὸς ἐφέροντο ἀνὰ ἰσίων, ὡς ἐδειλίων ἐν αὐταῖς, μηδὲ ἐν σκοτίᾳ περὶ πλάσσειας τῇ περικνήνῃ καὶ αἰσῶσι. διὸ καὶ ἀγκύρας ὅπως ἐχάλασαν ἑλκεαθ' ὅτι τῆς θαλάσσης, ἰνὰ ἔτως αὐταῖς ἐπέχοιεν τὸ ἐδῶ. ἀλλὰ καὶ τὰς γερονίον πάλιν ἐκινδυνάσαι μὴ ἂν, εἰ μὴ κύριον ἐλεήσας, ἐβοήθησεν ἡμᾶς. Φθάνει γὰρ ἡμέρα, καὶ ἐρῶμεν τὴν περικνήνησιν ἱκανὸν ἀφ' ἑμαυτοῦ καὶ αἰσῶσι ὅπως ἡμῶν, καὶ δέξαι καὶ εὐχαριστίαν τῷ Θεῷ ἀνεπέμψαι. τὸ δὲ πνεῦμα ῥᾶν γηρόμεν ἐξ ἑρξας, πλεῖν ἐυφρίως παρείχεν ἡμᾶς.

avertisset, nisi propius nobis adstitisset potentiori ope misericors Numen: Enimvero ut diluculo circumspēctamus, Praeconnesum cernimus longo intervallo relictam à tergo: Cujus periculi amoti, & incolumitatis conservatae soli Deo auctori debitas laudes, ac gratias persolvimus: statimque remisâ tempestate ventus mitior spirans, & aurâ blandior à puppe tumida vela implens nobis omnibus fiduciam indidit, ut magno, intrepidoque animo navigationem prosequeremur.

τμήμ. δ. κεφ. γ.

SECT. IV. CAP. III.

Ὡς ἐν διπρόχόμεθα τὴν Καλλιπόλιν ἐπὶ πλοῖσις αὐτῆς παρέπλωσαν ἡ βασιλικὴ τεῖχος, καὶ φιλομήδων εἰνπιφιλομήδων πύτης, καὶ οἱ ἐκ τῆς Καλλιπόλεως, συχνεῖς βέλεισι, καὶ τῇ δ' ἀμυντρίᾳ ὀργάνῃ λιθοβολία. ὡς δ' εἰς τὴν Μάδυλον ἐφθάσαμεν, παρεκρέσατο ὁ βασιλεὺς τὴν συμβεβηλὸν τῶν ἐπὶ τῶν ἀπὸ τῆς εἰς τὴν Τένεδον. ἦν γὰρ καὶ ὁ καιρὸς εὐφορῶν, καὶ τὸ ἐξ ἡμετέρας ἱκανὸν πρὸς τὸ φθάσαι.

ὅτι

Et primo quidem die nec remis, nec velis quidquam profecimus, quanquam cuncta aplustria ligavimus ad antennas, & quot erant in navibus velorum additamenta: tanta malacia æquor tranquillabat, & triremes nostræ fluctus tam lentè sulcabant; comparatae, non ut vectores commodè & laxè invicem in stationibus dispositos transportarent, sed ut sit in conductitiis naulo: ubi homines pressi, confertique densius constipantur. Verum post crepusculum Vespertinum nocte ingruente, cælestis astrorum Synodus, Synodum Ecclesiasticam, non mediocriter perplexam conturbavit: Nam circa noctis conticinium unda coepit inhorrescere, cū fædo ac horribili imbre, ac tenebris spississimis, ut manibus contrectari possent, & totam cæli faciem à nostro conspectu intercludere; quibus ipsi nautæ graviter perterrefacti, Imperatoris temeritatem meritò culpabant, quod non obtemperasset prudentissimi Philolophorum salubri monito, qui suavit, exeunte Lunâ, ratem incerto mari, ac ventis fallacibus non esse committendam.

Nostræ enim triremes in tantū spontaneo cursu permissæ sunt ferri, sublati è Carchesio cunctis & funibus & velis, ut omnes in iisdem metuerent, ne dum Praeconnesum insulam cæca hac caligine præterlaberemur, in scopulum aliquem, aut exesi promontorii rupem adactæ frangerentur. Quare & jactas à puppe anchoras retro trahi per mare nautæ sinebant tanquam in remulco, ut refractio impetu, triremes tardius moliri viam per undas possent; & minus violenter saxis allidere: Sed neque hoc commentum periculum

At Callipolin ut prætervehimur, Imperatoria triremis, prope littus adnavigans, ocyus velificata Barbarorum accursantium injurias declinare satagebat: qui ex civitate insecuti, ejus citatissimum cursum antevertere pari industriâ æmulabantur: projectis telorum imbribus, saxorumque ac grandiorum lapidum strue, ex Amynterio instrumento Bellico arcendis adventantium peregrinorum appulsibus comparato. Ut vero illinc ad Madytum paulò altius in mari evasimus, Imperator repudiato eorum consilio, qui Tenedum restà petere monuerunt, (nam

S

S

ὃ ἦ ἔση ἐν τῇ Μαδύτῳ, καὶ μετ' ὀλίγον
σησμός αὐθις ἐγένετο μέγας, ὥς καὶ
ἐν τῷ κατήργῳ δειδύλως γνωμαθῆ-
ναι πάνσιν ἡμῖν. καὶ ὥς τρίτῳ θρονηνίαν
τῷ ἐπικμηράμεθα. ὁ δὲ πατριάρχης
ἠθέλεισιν ἐξελθεῖν, καὶ μέναι ὅτι τῆς
ξηρᾶς, καὶ διεμύουσιν τὸ τῷ βα-
σιλεῖ. ὁ δὲ ἔφη, προσμενᾶτω μικρὸν,
καὶ ἐκθήσεται, εἰ δεήσει. τῶν ναυικῶν
δὲ ἐξεληγόντων ὑδρεύσασθαι, πρὶν πλη-
ρῶσαι τὰς ὑδρίας αὐτῶν, κατέδραμον
αὐτῶν οἱ Ἀχαρῖνοι. ἔς ἰδέντες οἱ ναυι-
κοί, καταλιπόντες τὰς ὑδρίας αὐτῶν
δρόμῳ πολλῷ διὰ τῶν λείμων εἰς τὰς
ναῦς κατήφυσον. εἴτα πέμψαντες κα-
λὰς ἀνθρώπους ἐζήτησαν ὕδωρ, ἢ καὶ
κενάς λαβεῖν τὰς ὑδρίας. οἱ δὲ πρὸς
ἐδέπερον ἐνεδίδαν. ὡρρασκυαζομένων
δὲ τῶν νηῶν πρὸς πόλεμον, ὁ βασι-
λεὺς διεκώλυσεν αὐτοὺς, καὶ πέμψας
ἄρχοντα εἰς τὸν Σάπασιν, ἐδεξιώσατο
αὐτὸν λόγους καὶ φιλοτιμία, καὶ
ἔτως ἔλαβε παρ' αὐτοῦ ἐνδοσὴν ὑδρεύ-
σασθαι. Τότε δὲ ἐπιλάθετο καὶ ὁ πα-
τριάρχης τῆς ὅτι ξηρᾶς ἀναπαύσεως.
διενυκπερύσσαντο ἐν ἐκείνῃ, καὶ πει-
σέμενοι ἡμᾶς πλεῖστον τῆς βαρβαρᾶς
ἐραίας ἐκ τῆς ἡϊόντος, πρὸς ἀνάπλεον,
καὶ ἀλαλάζον τὴν νύχθ' ὅλην, ἡμέρας
δὲ ὅτι φωσκέσθαι. αἱ μὲν ἄλλαι τελέ-
ρεις ἀπέπλεον ἄρχαι, τὴν δὲ ἔτι Πα-
τριάρχης οὐκ εἰὼν οἱ βάρβαροι λῦσαι
τὸ πρυμνήσιον. καὶ ἀξιώντων τῶν ἐκ
νηὸς πολλὰ, καὶ μηδὲν ἀνυόντων, οἱ
μὲν ὅπως ἐσκαδάζοντο, οἱ δὲ πελέκει
τὸ πείσμα πρὶν ἐπιχεῖν. ἄπειρ
ιδόντες οἱ βάρβαροι, μόλις πρὶν ἐνέδω-
καν λῦσαι αὐτό.

gata, quos Barbari non patiebantur solvi: quamvis multi nautarum id obnixè exorarent, sed frustra. Tandem ubi intra naves alios vident conari gladiis, alios bipennibus funes abrum-
pere, Barbari licet inviti, ac reluctantes concesserunt.

τμήμ. δ. κεφ. δ.

Ἡ μὲν ἐν Φλωρεντιανῇ τριήρῃς εὐθὺς
ἡμᾶς καταλιπεῖσα, ἄλλῃ ἀπέπλεεν.
ἡμῖς ὅτι ἡμέραν ὅλην, καὶ μετ' ἱκανὸν
τῆς νυχθὸς ἰστίαις διαπλέοντες καὶ ἐρεσίαις,
μόλις εἰς Λήμνον ἐν τῷ λιμένι ἔτι Μύδρον
προσωρμίσθημεν, κακεῖσε ὅτι δύο
πείρμεναι ἡμέρας. ὥς ὅτι ναυι-
κός

& satis commoda navigatio favit, & satis diei
superfuit, ad eam distantiam intercapedinem exu-
perandam) decrevit è regione Madyti navem
inhibere: & statim alter terræ motus, circum-
fluam regionem tam validis pulsibus contreme-
fecit, ut in triremibus planè à nobis sentiretur,
qui hanc tertiam irati Numinis significationem
interpretabamur. At Patriarcha navi descen-
dere cupiens in aridum, ut circumactum in soli-
tà vertigine caput sopore securo componeret, id
Imperatori exponere non decrevit. At Im-
perator pro Patriarcha sollicitus, & inconditos
tumultus Barbarorum reformidans, aliquantif-
per eum trireme jussit immorari, ita ut mox de-
scendat, si commodum videretur. Interea nau-
tæ aequatum egressi, antequam hydrias imple-
vissent, Hagareni tam confuso agmine in eos ir-
ruunt, ut relictis situlis nostri quantà poterant
pedum pernecitate ad lembos primum, dein ad
navigia aufugerint: Qui jam in saluum subdu-
cti, extra dimicandi aleam, aliquot boni moris,
ac facundie viros retro ad Barbaros dirigunt,
imploratum vel aquandi libertatem, vel urnas
aquarum vacuas saltem reportandi. Barbari ve-
ro obstinatà inhumanitate utrumq; recusarunt:
Ita ut cum nonnulli è triremibus ferocientes,
ultionem armis repetere festinassent, Imperator
obstitit, & satius duxerit ad summum inter
Barbaros Magistratum, quem Supāin appella-
runt, Magnatem è suis mandare, qui blando
alloquio, & gestuum comitate, barbaros ità per-
vicit, ut utrumque impetraret: Quæ Patriarcha
tamen oculis perspicuens, spem omnem quietis
in terrâ capessendæ penitus abiecit: Et omnes
una illic in triremibus insomnes pernoctavimus:
magna barbarorum militum multitudine, nos
tanquam obsessos cingente: qui circumjecta lit-
tora pyris accensis collustrabant, & insulsis jubi-
lationibus exultabundi, quasi in signum partæ
victoriæ, totā nocte vociferabantur: Cumque
matutinum jubar appeteret, reliqua navigia
sublatis anchoris jam altum tenere: sola trire-
mis Patriarchæ restitit funibus ad terram reli-

SECT. IV. CAP. IV.

Triremis verò Florentina, paulatim à reliquâ
Classe distracta, alio cursum instituit, dum
nos, diem integrum, noctemque maximâ ex
parte, velis, remisque contendentes, vix in
Lemni portum, quem Mydrum appellant in-
colæ, navem subduximus, ubi in Insula biduo
commorati, nautæ nostri omnia bona tristium
Lemniorum, in Myforum prædam, ut fert Pro-
ver-

αὐτὸς ὡς Μουσῶν λείαν διαβῆναι τὰ τῶν δου-
κῆνων λημνίων, καὶ ἐμπαλῆσθαι τῶν σκύ-
λων. ἔδ' ἔτι ἄλλο τι ἀναγκαῖον διε-
πράχθη ἐκεῖσε, ἔδ' ἔτι καί ποινον προσ-
μεῖναι κατήπειγον. ἐκείθεν ἄρα νῆες ἀπὸ
πλείονος τῶν τῆς πραγμαθείας κατέρ-
γων, μὲν τὸ ἐμφορηθῆναι πρὸς ὥρας
λυσιπύλων καὶ μηδεμίαν φρονίδα πρὸς τὴν
Βασιλείαν ποιησαμένων. ἵνα δὲ καὶ αὐ-
τὸς τῷ λόγῳ ὡδραπλοῦσθαι τὰ μεταξὺ,
συμβάτω πρῶτον προσωρμίσθηναι εἰς τὴν
ἑυρυπτον: καὶ ἐκεῖσε βυληθεὶς ἐξελθεῖν ὁ
πατριάρχης, καὶ ἐν τῇ ἐκείνῃ εἰαυτὸν
ἀναπαύσασθαι, ἐπεὶ καὶ μὲν ἡμῶν προσήλ-
θον αὐτῷ οἱ τῆς Λαλίνων ἄρχοντες, καὶ ἀ-
νάπαυσιν ἐποιμασθῆναι αὐτῷ ἤκαστον, οὐκ
οἶδ' εἰ καὶ ἀληθῆ, ὅμως δ' ἐκωλύθη,
ὡδρα τὴν Βασιλείαν εἰρηκότῃ μὴ προσή-
κον εἶναι αὐτῷ ἐισελθεῖν εἰς τὸ Κάστρον,
εὐπεπείστερον δὲ εἶναι εἶγε βύλοι το ἀνα-
παυθῆναι ἐκτός. ὁ δὲ ὅτι τὸ τοῦ λυπη-
θεὶς, ἔξω παρὰ σκηνὴν πηξάμενος,
δύο προσέμεινεν ἡμέρας: ὁπώρας, καὶ
ἡσυχίας, καὶ οἶνον δωρῶμενος ὑπὸ
τῇ νησιώτῃ, τὴν Βασιλείαν μηδέποτε
τρίηρεως δοποβάντῃ.

Ἐκείθεν δὲ εἰς Πελοπόννησον ἐρχόμενοι,
τὴν Βασιλικὴν νηὸς ἱκανὸν ἀνάστημα προ-
ηγχεύμενος αἰεὶ καὶ ἱππασίας οἶονεῖ τὰ
πλάγῃ, ἐπεὶ μὲν δύο ἡμέρας βιαίως καὶ
σφοδρῶς πρὸς μάχην πρὸς μάχην πρὸς τὸ
μέσον τῆς ἡμέρας ἐκείνη μὲν ἀπὸ πηλῆ, καὶ
ἡμῖν οὐκ ἐφαίνετο ἄλλω βαδίσασα. οἱ
δὲ ἡμέτεροι εὐθὺς τὴν Πέλοπον πλείον-
τις τι καὶ φθίσαντες ἐν τῷ λιμένι τῷ
καλαμῶνι τὴν Συκῆς ἐσησαν, πάντων δὲ
ἐχ' ἑυρύμενος. Ἐκεῖσε προσεμῖνον αὐ-
τῷ ἐκδεχόμενοι. τὴν πατριάρχῃ δὲ εἰς
χέρσιν ἐν τῇ σκηνῇ ἀναπαυόμενος. ὡς
δὲ καὶ δύο παρήλθον ἡμέραι, καὶ ἔδ' ὅ-
λως ἐμάθομεν ὅτι πρὸς αὐτῆς, ἔτ' ἐκ
τῆς χέρσης, ἔτ' ἐκ τῶν πλοίων, ἀμνηχανία
μεγάλη καὶ λύπη συνεχώμεθα. Τῇ δὲ
τρίτῃ ἡμέρᾳ τὴν τὴν κατέργω ἐπιμα-
σαι ὁ καπὶ ἄντι βάλκαν, ὡδρα-
κινήσας πολλῶν ἐξ ἡμῶν ἔστειλεν αὐτῷ
μὲν τὴν Ἀμνηχανίαν, ἵνα μάθῃ ὅτι πρὸς
Βασιλείαν, καὶ τῇ ἐφεξῆς ἡμέρᾳ ὑπέ-
σχετο καὶ εἶπεν ὅπως ἀπὸ τῆς Βασιλείας
εἰς τὴν Κεγχρεῶνα. ὕστερον δὲ ἦλθε καὶ
τὸ κατέργον, καὶ ἀπὸ τῆς χέρσης ὁ μὲν
τὴν

verbum, diripuerunt, omnigenis spoliis exatu-
rati: Nec enim quid aliud necessario peragen-
dum nos impulit edo divertere, nec aliud quid
præclari permanere suavit, nisi ut more prædo-
num in miseros Insulares grassaremur. Illinc au-
tem solventes, Mercatorias triremes, relictas à
tergo multis parasangis enavigavimus, quando
carinas prædis, plus æquo onerassent, & ad sua
momenta à stationibusolvere, omnemque cu-
ram Imperatoris adsequendi exuere constituis-
sent: Ac ut ipse etiam enavigem, & multa in
medio relictæ prætervehar, diluculo Sabbathi
appulimus Euripum: Ubi egredi avide expe-
tebat Patriarcha, ut intra Castellimænia se à
fluctibus marinis reciperet, ad quietem magis
firmam & accommodatam: atque edo ardentius
quod eum cum veneratione honorificâ compel-
lassent aliquot Latinorum proceres; & paratum
sibi illic dormitorium ab aliis audierat: ab Impe-
ratore tamē præpediebatur, qui contrarium edo-
cuit, Patriarchæ & tutius fore, & honestius, extra
arcis præsidia, quam intra, somnum carpere, si
tantopere avebat requiescere: Quod Imperato-
ris consilium ægro vix animo concoquens, nihi-
lominus amplexus est, & fixo alicubi, extra ca-
stelli metas tentorio, biduum moræ traxit, vino,
ac pomis, aliisque frugibus alimenta suggerenti-
bus, donatus ab Insulanis, Imperatore ne pedis
unguem extra triremem efferente.

Ab Eubœa Peloponnesi littora adlegimus:
Imperatoriam rate semper classis semitam ad vasta
interstitia præoccupante, ac findente pelagus,
non aliter ac aërem pennis avicula, adeo enim
effusè velis indulgebat Imperator, ut per biduum
vento validiore flante, ad solem Meridianum è
conspectu nostro disparuerit, investus in altum
canalem. Nostri vero Pelopis Insulam circum-
vecti, anchoris in portu Ficulensi constiterunt,
Imperatoriam triremem biduo præstolati, Pa-
triarcham interim in continenti, & sub tentorio
refocillationem carpente. At elapso biduo, cum
nihil terræ marive de Imperatore increbuisse,
inexplicabilis dolor, & consilii inopia omnium
animos pervasit. Tertio die Prætoriam scapham
è trireme remigibus instruens Condimerius,
multis nostrum id deprecantibus, emisit, cum Ad-
miralio suo subpræfecto, ut Imperatorem ex-
ploraret, qui postridie reversus nobis significa-
vit ad Cenchræas enavigasse Imperatorem: cu-
jus mox adventans triremis se nobis exhibuit
spectabilem: & post quadridui moram à Ficulensi
iter perreximus. Verum causa divertendi in
tantam distantiam hæc fuit. Imperator cernens
mare commotum intumescere, & flatum impe-
tuosius efferventem, atrocissimam tempestatem
minitari, standum alicubi judicavit, dum venti
ponerent, & fluctuum æstus frangerentur: adeo
pri-

τὴν πᾶρτιν ἡμέραν. ἡ δὲ αἰλία τ' ἀφ' ἡμῶν διασκέπτως ἦν αὐτῇ. ὁ βασιλεὺς ἰδὼν τραχυνομήλιν τὴν θάλασσαν, καὶ τὸ πνεῦμα φερόμενον βιαίον, σῆ-
ναι πῇ δὲ ἐκεκράνθη. ἔστι πίνω ἐν τῇ
καλαμῇ γαδρεννήσῳ, καὶ προσέμεινεν
ἐκεῖσε, μέχρις ἂν ῥαῖεν τὸ πνεῦμα ἐγί-
νετο, μὴ εἰδόντων τῶν μετ' αὐτῷ ἴσιν ἄρα
καὶ παρέειπον. εἴτ' ἐκείθεν ἀπῆλθε εἰς
τὸ Κεγγρεῶνα. ἐν δὲ γὰρ τῇ νύκτι ἐκείνῃ
ἦσαν δύο κάπρη καπιτανικά καὶ γα-
λιῶται δύο, ἀπὸ ἐτέρων μέρεσιν, καὶ οἱ μὲν
ἔβασιλέως, ἔτ' εἶδον ἔπι ἔγνων πῇ περὶ
τάτων. οἱ δὲ Κατελανοί, καὶ εἶδον τὸ
κάπρη καὶ ἔγνων ὅπως εἰς ἐπὶ ὁ βα-
σιλεὺς, καὶ ἐβλάσαντο ὅπως καὶ
αὐτὸς ὠρμήσῃ. ἔτι γὰρ νυκτερινῆς σκο-
τίας ἔσσης ὠπλίζοντο. καὶ διαπραζέσθαι
ἡμέρας ἡπιμάδηναι, καὶ περὶ τὸ ἐκ-
πλεῦσαι ἤδη καὶ αὐτὸς ἠγωνίζοντο. Ἀλλ'
ἔτι τάτων ἐν τέττοις ἐνίων μέτεβλεύσατό
τις καὶ εἶπε, δεῖ ἡμᾶς σκέψασθαι καλῶς
περὶ οὗ ἐγχειρήσθαι. ἰδὲ γὰρ ὁ βασιλεὺς
αὐθέντης ἐπὶ μέρας, καὶ πᾶν ἰσχυρὸν
ὅπλον, καίπερ ἀνδρείῳ ὠπλίτης μετ'
αὐτῷ ἔσται, καὶ τὸ κάπρη αὐτῷ ἰκανὲν
φανείτω πρὸς ἀντιπατάξασθαι. εἰ γὰρ
ἐπιχειρήσῃ καὶ αὐτὸς καὶ ἀποτίχω-
σθαι, αἰμία καὶ ζημία ἡμῖν ἐπαγγελ-
θήσεται, καὶ εἰς κακὸν ἡμῖν ἀπεδοίξεται, διὸ
βέλπιν μοι δοκεῖ πάσαις ἐγχειρή-
μασιν. τέτοις περὶ τῆς πῆς λέγουσι
ἐπαύσαντο τότε, ἦν ἄρα βοήθεια ἔθετο.
οἶδασι γὰρ οἱ ἡμέτεροι πᾶς καὶ πότερον
ἠδύναντο ἐπὶ τοῖς, οἱ ἐν τῷ κάπρη
γὰρ, καὶ περὶ τῶν λέγουσι ἔτι. ταῦτα
δὲ ἡμεῖς ἀκράδως ἐμάθομεν, καὶ γὰρ
ἀνδρομένη ἐν τῇ φλωρεντία πρὸς πι-
νος ὀπαικῆς αἰθρώπας ῥοδίς, τότε
μὲν ἐπὶ τῶν Κατελάνων κατεχομένη,
καὶ δὲ ταῦτα φυγόντων, καὶ ἐκεῖσε ἐυρεθέν-
των μετ' ἡμῶν. ἡμεῖς δὲ τὴν πῆν δια-
γνώσκοντες, καὶ πῇ μὲν νύκτι, πῇ δὲ
κλύδωσι προσπαλαίοντες, εἰς τὴν με-
θάνην ἐφθίσσαμεν σαββάτῳ πρῶτῳ. ἦλ-
θεν ἔν ἐκεῖ καὶ ὁ τῶν Ῥωμαίων Ἐπίσκο-
πος, καὶ ἕτεροι πολλοί, προσεκύνη-
σαν τὸν πατριάρχην. προσῆλθε δὲ αὐτῷ
καὶ πρῶτος καὶ ὁ Κατελλάνος, καὶ ἕτεροι
ἐκ τῶν λατίνων. προσέτεξε δὲ ἡμᾶς ὁ
πατριάρχης ἐπιμαρτυρεῖν ἐν ἡμῶν, καὶ
πλη-

primum ad Insulam Gadyron, clam reliquis suarum navium quas cursu prævorterat, ita se occultatum abdidit, objectu cujusdam promontorii, aut procurrentis in mare aggeris, ut quid eo factum sit, aut quibus adversis incidisset, pauci admodum conjectarent, donec procellâ mutante in clementius cælum, explicuit vela, ab Insula Gadyro delapsus in aliâ Cenchræonem. A cujus Insulæ ripâ alterâ binæ triremes Catelaunicæ, stabant anchoris firmatæ, cum totidem Galeotis, quæ ab Imperatoriâ ignoratæ, interjectu Insulæ delituerunt: at illæ Imperatoriam subeuntem alveo plane conspexerant, & noverant Imperatorem in illis vehi: unde sævum ineunt consilium, cum Imperatore manus conferendi; & dum tenebris adhuc & noctis, & Insulæ occultarentur, omnia parant ad dimicandum: ut exorto die prompti jam atque alacres navigia è stationibus expedire, pugnamque capessere viderentur: Quod & præstitissent sanè, nisi quidam è suorum numero tempestive impetum saniori consilio retardasset: suadens ut sibi prospiciant: omnia cautè ac prudenter esse molienda: Imperatorem principem præpotentem, heroicum & magnanimum, abundare armis in bellum, ac militibus fortissimis: Rostratamque eam quâ vehitur, tanto robore compactam, tot viribus instructam maria persultare, ut vel cum tribus bellicosissimis navigiis sola possit concurrere: Si igitur Imperatorem invadimus, nec succedet spes aut votum, pro gloriâ & honore dedecus ac infamiam; pro utilitatè ac commodo, damnum ac pœnam lucrabimur: Quare videtur omnino dimittenda hæc machinatio. His mitigati dictis, conceptam manifestæ prædæ spem, Catelauni posuere: Quod nec ex nostra arte, nec merito, sed ex solâ Dei ope, ac providentiâ profectum est: Quandoquidem omnes nostri satis intelligebant, quam longe impar, ac invalida fuerit triremis Imperatoria, navali prælio configere: nec id pluribus probare opus est: Quod & abunde facti sunt nostrates, in Florentiâ, post multorum mensium decursum, cum res nobis propalaretur à quodam honesto cive Rhodio, qui tum captivus ab istis Catelaumis detinebatur; sed postea nactus libertatem perfugit in Italiam, & cum nostratibus conversatus est: Nos verò illic promovendæ navigationis studio vela expandimus: Et ventis quandoque nullis, quandoque nimium sævientibus colluctati, tandem Sabbathi multo mane, Methones sinum intravimus: ubi Episcopus loci, à Romanorum autoritatem derivans, cum permultis aliis ad Patriarcham obsequiose pervenit, eumque adoravit: Idem & Castelli Præfectus fecit, & nonnulli proceres Latinorum: Præceperat autem Patriarcha, nos cultu quam potuimus maxi-

πλησίον αὐτῶν ἐυέλκεσθαι, ὃ καὶ πεπιθή-
καμνὸν πρὸ τῶν κατελλάνων ἐλθεῖν: ἔτι
εἶπεν, ὅτι οἱ ἐπίσκοποι ἔτι οἱ λαῖνοι βύ-
λονται κατέχειν μὴ ἐκατέρωθεν καὶ τὸ
ἔθνος. τὸ δὲ εἶναι ὑμέτερον δίκαιον. ἀλλ' ἔτι
εἰσὶν ἀναπεφειμένοι πρὸς τὰς καὶ δὸς τῆς
παπᾶ, τί ἂν δοκεῖ ὑμῖν; μή τις ἐχὼ αἰτιά-
σασθαι ἡμᾶς δὸς τὰς: ἐξωπερικὴ πρὸς
ἐσὶ τὰς. ἐσὶ δὲ καὶ λόγος τῆς παπᾶ, καὶ
ἔδοκε μοι ἐγγίζειν κατὰ τὴν ἡμᾶς. ἡμῶν
δὲ πρὸς σκέψιν ἀπιδεῖν βεληθέντων, εἶπεν
εὐθύς προσπιτῶς ὁ μέγας Σκευοφύλαξ.
τὸ ἐξωπερικὴ ἡμῶν ἐσὶ, καὶ ἔλυμαίνεται.
τὸ δ' αὐτὸ εἶπε καὶ ὁ μέγας σακελλάριος.
Ὁ δὲ μεθώνης προσκυνήσας τὴν πατριάρ-
χην ὑπέσχετο, καὶ συναθροίσας πάντας
τὰς ἱερεῖς, καὶ τὰς ἀγίας εἰκόνας λαβὼν,
ἦλθεν εἰσαγαγεῖν τὴν πατριάρχην μετὰ
λιτῆς.

tiam domum abire; Et collecto omni cœtu Sacerdotum, assumptisque sacris Imaginibus, ad nos
illico revertitur, cum Clericali pompa & supplicatione solenni Patriarcham deducturus ad
Ecclesiam.

τμήμ. δ. κεφ. ε.

Ὡς ἔν ἐξερχόμεθα τῆς νηὸς ἡρώτης
με, εἰ ἴσονται καὶ λαῖνοι μετ' ἡμῶν; εἶπε
γὰρ, ὡς ὅτι λίαν εὐοδῶν ἡμεῖς, οὐκ ἔρχον-
ται μετ' ἡμῶν λαῖνοι. ἐγὼ ἢ εἰδὼς τὸ
ζήτῳ μένον, εἶπεν, μή σοι μελέτω νῦν πρὸς
τὰς, ἐπειδὴ παρέστιν ὁ πατριάρχης. πάν-
τα εἰς τὴν ἐκείνην ἀνάγονται ἀσχεσίαν.
διερχομένων ἔν ἡμῶν τὰς ὁδούς, ἐκρατεῖ-
το ὁ πατριάρχης δὸς τῶν ἀγκαλιῶν, δὸς
μὲν τῶν ἐνὸς μέρους πρὸς τὴν Κορώνης Χερ-
σιφόρος εὐπρεπείστον, δὸς ἢ θάπρος
πρὸς τὴν πορτογάλαν ἀκροῖς δακτύλοις
καθὼς εἰώθασιν οἱ λαῖνοι πιπνταρίζειν.
Τὸ δὲ κατάλυμα εἰς ὃ ἀπήγαγον τὴν πα-
τριάρχην, ἦν ἀνώγειον παλαιότερον, ὅπερ
ἔλεγον εἶναι τῆς ἐπισκοπῆς, ἐκ πολλῶν ἡδὴ
χρόνων ἀοίκητον πάνυ κατερραγμένον καὶ
ἀκαλλώπιστον. Δίχα φραγμὸς τὸ κατώ-
γων αὐτῶν καὶ χοίρων ἐνδιαίτημα: ἦν δὲ
ἐκείσε κλίνη μία, καὶ ἐπ' αὐτῆς πύλωτο
προσκεφάλαιον, ἵσως διὰ τὴν πατριάρ-
χην, ἐρρυπωμένον λίαν καὶ πενιχρὸν. ὅ-
τε τῶν ἐν εἰσελθόντες ἡμεῖς, καὶ μηδε κα-
θίσαι εὐρέντες ἐξήλθομεν. ὁ δὲ πατριάρ-
χης λίαν ἀηδῶς ἀρστήσας ἐν αὐτῶν ὡς μη-
δεμίαν ἀνάπαυσιν εὐράμεν, καὶ ὑπὸ
τῶν χοίρων γρυλισμῶν διεχλάμεν.

διε-

me venerabili ac decore cinctos; juxta ejus la-
tera consistere: quod & præstitimus ante adven-
tum præfati. Nam id secum Patriarcha cogita-
vit, quod & nobis aperte explicuit his verbis: La-
tini Episcopi adstare mihi in loco proximo, mea
utrinque stipare latera honoris causâ; putant ad
jus suum pertinere: quam ego vestram esse præ-
rogativam censeo: At quid si id edocti sunt à
Papâ? quid faciendum judicatis, ut nemo no-
stros mores incuset, si diversum ab eorum insti-
tutis ordinem sequamur? Est peregrina Heroas
honorandi consuetudo fultra etiam autoritate
Papæ, nec nostræ gentis ritus ullo modo attingit:
Dum verba Patriarchæ perpendimus, & cir-
cumspicimus in eo negotio quid consilii esset ca-
piendum, Magnus Scenophylax abruptè re-
spondit: Si peregrina consuetudo nostros non
attingit mores, ergò utcunque à peregrinis usur-
pata, nostros nec vitiat, nec labefactat: Idem &
Magnus Sacellarius pronuntiavit. At Episcopus
Methones post exhibitam Patriarchæ reveren-

tiam domum abire; Et collecto omni cœtu Sacerdotum, assumptisque sacris Imaginibus, ad nos
illico revertitur, cum Clericali pompa & supplicatione solenni Patriarcham deducturus ad
Ecclesiam.

SECT. IV. CAP. V.

Ut primum navigio egressi sumus, me inter-
rogavit Episcopus, an Latini in nostro comita-
tū veherentur? se, cum Ecclesiæ Græcæ præ-
ficeretur, nec Romani officij ritum observare
dixit, nec sacris operari solitum aspectantibus
Latinis. Ego vero satis gnarus, quo tendat hæc
oratio, jussi de hac re, omnem animo sollicitudi-
nem eximeret, cum ipse Patriarcha adsit, cu-
jus autoritati, ac limatissimo judicio omnes ritus
ac officia permittuntur examinanda: Nobis au-
tem ulterius per vias progredientibus, Patriar-
cham ansis librabant, à dextrâ Coronensis Chri-
stoforus, Legatus Pontificius, formâ ac modo
magis aulico ac eleganti; à sinistrâ Lusitanæ
Episcopus, summis tantum digitis Patriarchæ
manum delibantes, ut solent Latini, quos amant
ac reverentur, decoris ac magnificentiz ergò,
per plateas publicas deducere. Diversorium ve-
ro in quod Patriarcham introducere, stetit in
superiori contignatione cœnaculum, quod pa-
latium sedis Episcopalis profiteti non erubue-
runt: inhospitum à multis annis ac inhabitabi-
le, rimis dehiscens, fædum ac deforme: Quod
inferius remansit, apertum hiavit, sine sepimen-
to, vile gurgustium, & hara, in quâ fœcunda
scrofa suos alat porciculos: In cœnaculo lectus e-
rat unicus, quem unico pulvinari straverant; eo-
que forsan in usum & honorem Patriarchæ alla-
to, sed nimis sordido, paupere & lutulento: In
id nos etiam intravimus secuti Patriarcham;

T

sed

διεμηνύσατο, καὶ ὠνεΐδιαι τὴν χρυσοφόρον
 πρὸς τὰς. ἔπειτα ἀπήτησιν εἰς τὸ τῷ κασιγ-
 λάντ παλάτιον ἀπελθεῖν. ἤκουσε γάρ, εἶ-
 ναι αὐτὸ μέγα καὶ περὶ φανές. Ὁ δὲ χρυ-
 σοφόρος ἐλθὼν κατίπεισε τὸν κασιγλά-
 νον, καὶ ἐδέξατο τὴν πατριάρχην εἰς τὸ πα-
 λάτιον. καὶ δὲ τὴν ὥραν ἔπαυσε τὸ ὕμνον
 παρεγενώμεθα καὶ ἡμεῖς. ὁ δὲ τὴν συνήθη
 συναπτὴν λέγων διάκονος, εἶπεν ἐκ συ-
 ναρπαγῆς, ὑπὲρ τῶ ἀγίου οἴκου τῆς. Ἐν-
 θὺς δὲ ἐδοξεν καὶ ἡμῖν βαρὺ, καὶ ἐσκά-
 ψαμεν τὸ εἰπόντα τῷ.

Πρωΐας δὲ ὑπομνήτης ἐλλείψῃ ὁ πνευμα-
 τικός ὁ κύριος χρηγίριος πρὸς ἡμᾶς κα-
 λόγησεν αὐτὸ, καὶ χαρμμάριον ἀλαλα-
 βάνον, ὡς ἡκούσαμεν ὅτι εἶπεν ὁ διάκονος
 ὑπὲρ τοῦ ἀγίου οἴκου τῆς. καὶ ζητῶμεν
 εἰδέναι εἴτι ἐκ συναρπαγῆς ἐγένετο, εἴτε
 καὶ μετὰ μελέτης. εἰ μὲν δὲ ἐκ συναρπα-
 γῆς ἦν, διωρθωθήτω. εἰ δὲ μεμελετημέ-
 νον ἦν, δότι καὶ ἡμῖν εἴδωσιν, ἵνα γινώσκω-
 ῖν καὶ περὶ τῶ ἀπελθεῖν εἰς τὴν σύνοδον,
 ἡνώθητι, καὶ πιήσωμεν καὶ αὐτοὶ τὸ προ-
 σῆκον ἡμῖν. ἀπεκρίθημεν δὲ καὶ ἡμεῖς ὅτι
 καὶ ἐκ συναρπαγῆς ἦν καὶ ἡμῖν βαρὺ ἐδοξε,
 καὶ ἐσκάψαμεν καὶ διωρθωσάμεθα τῷ.
 ἐπεὶ καὶ ἡμεῖς τῆς αὐτῆς συγγνώμης ἐσ-
 μὲν. ἐπὶ λέσαμεν δὲ ἐκεῖ καὶ τὴν ἐορτὴν τῶ
 χρυσοφόρου γέννων περὶ φανῶς, ἐπεὶ καὶ μεγά-
 λη ἦν ἡ οἰκία, καὶ προσέμενεν εἰς αὐτὴν ὁ
 πατριάρχης ἡμέρας ιγ'.

concordiā adipiscendā, & nos junctim præstabimus, quod nostris officiis conducet, in homi-
 nis imperitiā simul ac impudentiā castigandā: Quibus responsum dedimus: Nos cum Domi-
 no Pœnitentiaro in eadem versatos animi sententiā graviter tulisse hominis temeritatem, &
 ludibrio exposuisse: sed cum intelleximus ex ignorantia, aut prava rerum æstimatione homi-
 nem lapsum, errorem fatenti condonavimus. Utcumque solemnitate Natalis Christi illic
 magnificè celebravimus, cum domus præfecti satis ampla sufficeret, nobis ad sacra recipien-
 dis; ibidemque Patriarcha tredecim diebus integris perduravit.

τμήμ. δ. κεφ. 5.

Τινες δὲ ἀνεβάλλοντο τὴν πρὸς ἰταλίαν
 ὁδὸν, τὴν δυσχέρειαν καὶ τὴν ἐν τοῖς πλοί-
 οῖς στενοχωρίαν τὴν ὑπὸ τοῦ πλοῦτος τὸ ἀν-
 θρώπων προβαλλόμενοι, πρὸς δὲ τῷ
 ἐδωλεύετο ὁ πατριάρχης, ἵνα ζητήσῃ τῶς
 ἐκ τοῦ πάπα εὐρεῖν, καὶ ἐποιμάσαι ἐπεὶ
 ἐν κάπριον ἐκ τοῦ Ναυπλίου, ἢ ἐπὶ ῥωθεν,
 καὶ εἰσαῖναι ἐν αὐτῇ τῶς, μὴ ἔχοντας ἀνά-
 παυσιν, καὶ ἐπὶ τῶς ἐκ τῶν πολλῶν ἵνα ἔ-
 τως ἐν ταῖς ναυσὶν εὐρυχωρία γίνηται,
 καὶ

sed cum nec ubi sedere nos oportuit invenimus;
 nec ubi decenter stare, nos subduximus: At illic
 Patriarcha insuaviter, ac permolestè pransus est,
 quia nihil ad voluptatem, aut mentis recreatio-
 nem reppererat: Sed nunc loci vastitie ac solitu-
 dine, nunc porculorum grunnitu inquietatus,
 Christophorum ad se vocatum non sine convi-
 tiis increpuit, quod ipsum in volutabro cum
 porcis castrametari fecisset: ac demum oravit, ut
 sibi fas esset ad præfecti palatium se recipere:
 Christoforus alacriter id in se præstaturum sus-
 cepit; & præfectus facile à Christophoro per sua-
 sus cum veneratione ac gratiā, Patriarcham in-
 trà munimenta admisit. Nos vero ad horam Ve-
 spertini cantus pro more cultui interfuimus: Et
 Diaconus cujus vices erant sacra peragere re-
 citans assuetam pro pace Collectam, non omi-
 sit, quod habebatur in Collectā pro hac æde sa-
 cra perorare, quod nobis visum est perabsur-
 dum, & inconcinnum, cum nulla ædes sacra co-
 loci esset, pro quā vota funderet; & tantum non
 in apertum cachinnum resoluti sumus.

At crastino mane Gregorius pœnitenti-
 arius, ad nos misit per manum Monachi sui,
 scriptam schedulam, quæ hæc continebat: Ac-
 cepimus heri Diaconum inter precandum, pro
 hac æde sacra votum explicuisse, ubi nulla ædes
 sacra apparuit; Et percupimus scire, si id de in-
 dustriā, aut temerario linguæ lapsu fecerit. Si
 subitaneum fuerit crimen, & inter cæteras pre-
 ces, ab hac particulā abstinere nōn adverte-
 rit, ut debuit, admonebitur in posterum ut
 veat. Sin præconsultum & datā operā commis-
 sum, facite ut sciam vos mihi concordēs assenti-
 re, antequam hinc abeamus ad Synodum pro

SECT. IV. CAP. VI.

Verum nonnulli omnino retardarunt no-
 stram navigationem in Italiam, propter incom-
 modam transvectionem, & nimiam multitudi-
 nem in navibus stipatam. Patriarcha ut huic
 malo occurreret consilium dedit, ab iis implora-
 re quos Papa miserat nobis in Italiam deducen-
 dis, ut unam insuper triremem vel ex Nauplio,
 vel aliunde conducant: ut qui nimis arcte in
 cunctis premerentur, in illum submoti, majoris
 spatii solatia participarent: Quod ut plurimis
 placuit. At Sardiensis in contrarium objecit:
 primo

καὶ ἀνάγκη τις ἐκείνῃ, ὃ καὶ ἤρεσε τις
πλείον. ὁ δὲ Σάρδεων εἶπε, πρῶτον μὲν
ἐνὶ δύσκολον εὐρεῖν αὐτὰς κάπρυον, εἰ δὲ
καὶ εὐρήσασιν, ὃ δυνήσονται οἰκονομησαί
αὐτὰ μέχερ καὶ ἐνὶς μηνὸς τὸ ἔλαττον, εἰ
καὶ μετὰ τὴν ἀσπιδάσασιν. καὶ ἔσται ἀπὸ
τῆς πωλημείας, καὶ ἐξ ὧν πολλὰ εἰς
τὰ κάπρυα: εἴτα ὅδε θελήσασιν ἀποβλέ-
ψαι πρὸς τὴν τιμὴν. ἐπεὶ ἔκ ἔχουσιν ἀνά-
γειν ἀπὸ τῆς πάσης. δεῖ ἔν ἡμᾶς ζητεῖν
ἅπερ δύνανται κακεῖνοι πειεῖν εὐκόλως. εἰ
δὲ ζητῶμεν μεγάλα καὶ ἀπαγορεύονται,
παρ' ἐκείνων, εἴτα ὡς αἰτέμεθα καὶ ἡ-
μεῖς ἅπερ ζητῶμεν, καὶ νοήσασιν ἡμᾶς
παρητημένους εὐκόλως τὰ ζητήματα ἡ-
μῶν, μεγάλην βλάβην ἐξ ὧν ἀπὸ τῆς
ἐλευσέμεθα γὰρ καὶ εἰς τὰ ἐκκλησιαστικά
ζητήματα, τὰ ἀναγκαῖα, κακεῖνοι εἰδό-
τες τὰς αἰτήσεις ἡμῶν, ἐνστήσονται, καὶ
καταρτίωσαι τι ὃ δυνήσόμεθα. Θεραπείαι
δ' ἔφη δοκεῖ μοι δύνασθαι δύο. μία μὲν
ἐπεὶ πάρεσιν ἐνταῦθα τὰ τῆς συρίας κά-
πρυα, καὶ αἱ ἐν αὐτοῖς καμάραι εἰσιν, ὑπὸ
τὴν ἐξουσίαν τῶν Φοικιαλίων, ἐξωνηθῆτω
ἡ χρηστὴ αὐτῶν, ἵνα εἰσαχθῶσιν ἐν αὐ-
ταῖς πνὺς τῶν ἡμετέρων, καὶ ἀναπαυθῶ-
σιν. ἐπεὶ δὲ, ἵνα ἐκβάλλωσι τὰς δέλφας
ὅς ἔχουσιν, καὶ ἰσθῶς γνήσεται καὶ ἐκ τῆς
εὐρυχωρίας. ἀνάγκη δὲ ὑπομεῖναι ἡ-
μᾶς καὶ ἐνὶ χωρίῳ πρὸς ἐλίνας ἡμέρας,
ὑποθεμένους ὡς ἡ ἀδελφὴ ἡ ὑπὸ πεί-
ρασμὸν ἐσμέν. περὶ ἔν ἵνα ζητήσωσιν
ἐκβάλλειν δέλφας, καὶ τὰς πειραματίας
αἷς εἶχεν: ὡς ἂν ἔτι πῶς πλείων εὐρυ-
χωρίᾳ εἰς τὰ κάπρυα γένηται, διεμηνύ-
σαντο δὲ τῷ τῷ καπιτάνῳ καὶ τῷ χερ-
σιφόρῳ δι' ἡμῶν, εἰδὲ πρὸς μὴ πειραμα-
τείων εἶπον μὴ εἰσάξαι, ὅδε γὰρ ἔχουσιν
καί τι καὶ εἶχον καὶ εἰσῆξαν. πρὸς δὲ τῶν
δέλφων εἶπον, ὅτι ἔκ εἰσάξομεν αὐτὰς εἰς
τὰ κάπρυα, ἡμεῖς γὰρ ἐνταῦθα ἐμέλλομεν
καταλιπεῖν αὐτὰς, εἰ καὶ ὑμεῖς τῷ ἔκ
ἐζητεῖτε. ὅδε γὰρ τῶν δέλφων ἐλεύσεται
εἰς τὴν Βενετίαν διὰ τῶν κάπρυων: ἡλή-
θυσαν δὲ καὶ ἄκοντες εἰς τὴν τελευταῖον καὶ
μὲνον αὐτῶν λόγον. καὶ πάντες εἰσῆξαν
τὰς δέλφας εἰς τὰ κάπρυα: καὶ ὅδε ἐξ
αὐτῶν διεσώθη εἰς τὴν Βενετίαν τὰς ὁδοῦ-
ν πάντας τῷ βυθῷ ὡς ἀπέμψαν
τῆς θαλάσσης. τὸ καινότρον δὲ, ὅτι πάν-
των ἐμὴ συνδιαίωμένων ἐκ πάσης ἡλι-
κίας,

primo rem arduam fore papalibus, hac anni tem-
pestate, triremem onere vacuam, invenire: Et
si ad manum habeant; mensis ad minimum ef-
fluet, etiam si se multum fatigabunt; prius-
quam omnibus necessariis instruere possint: unde
damnum suborietur, temporis in quaerenda ra-
te; & impensarum in ea adornanda: Deinde &
Papæ autoritate forte destituuntur. Unde hæc
rejicient ut aliena à suis articulis, & ultra metas
mandatorum procurrentia: quare rogandi sunt
ea quæ facile poterunt, & sine graviori incom-
modo præstare. Nam si importuna quæ postula-
mus illi repudiabunt, docebimus in posterum
nobis negari posse mediocria. Et si nos semel de-
precari animadverterint quæ nos petimus, & illi
negant; semper illi in eo negandi studio versa-
buntur, & nobismetipsis damnum capitale con-
citabimus. Nam cum perventum erit ad Syno-
dum, & Theologicas dissertationes, cum nos
consciverint tergiversari, & ad deprecationes re-
dargui posse, instabunt animosius; & nihil un-
quam præclari nobis præstandum permittent;
Opinor autem in duobus, hujus incommodi re-
media consistere. Aut Syriacas triremes hic in
promptu conducendas esse, in quibus varia
cubicula vectoribus locantur à navium offi-
cialibus, ut in iis nostratium aliquot rite
dispositi, refocillentur: Vel ut unusquisque
nostrum, quos secum adduxit servos dimittens;
cæteris permansuris liberiores locorum capa-
citatem relinquat. Interea nos omnes nonnihil
angustiarum pati oportet, ad paucorum dierum
breve spatium; nobiscum reputantes, quasi aut
lectis affixi morbo, aut exilio damnati multa-
remur. Ita tandem in id conventum est, ut po-
stularent mancipia ejici, & mercimonia, ut sic
fieret in triremibus locorum relaxatio. Quod
ubi significatum est per nos classis Præfecto &
Christophoro, responderunt, se nulla merci-
monia attulisse, nec habere jam quæ exonerent,
quanquam id falsum esse satis constaret, & attu-
lisse se mercimonia, & jam habere: servos vero se
suos hinc dimittere decrevisse; etiam si de eâ
re nihil dixissemus: Nullum mancipium nos
Venetias usque in triremibus comitabitur. Nec
in eo fidem fefellere, veridici vel inviti; conju-
rantibus fatis in omnium servorum internecio-
nem. Nam quamvis eos omnes; contra quam
promiserant, in triremibus ut antea reposuere,
eorum tamen nemo in eolumis Venetias perve-
nit, sed grassante tumore qui inguina inflamma-
bat, omnes ad unum extincti in fundo maris de-
mergebantur: Et quod magis obstupescendum;
cum plurimi simul in iisdem triremibus versa-
rentur ex omni ætate ac conditione; neminem
vel Græcorum vel Latinorum fatalis lues affla-
vit, præter servos solos, eosdemque omnes, ne

κίας, ἔδεν ἔπε τῶν θραικῶν ἔπε τῶν λα-
ζώνων ἢ νόσθ· ἐπέσκηψεν, εἰ μὴ πῖς δέ-
λοις πᾶσι μένοις. ἔδεις γὰρ διεσώθη. ἐκεί-
θεν δὲ τῶν νηῶν ὀπιθάντης ἤλθομεν δι-
αυτῶν εἰς λιμὴν τὸν ναβαρῆνον ὀλίγον
ἀπέχοντα τῆς μεθώνης.

Ὁ δὲ βασιλεὺς ἐφίππθ· τὴν δὲ πέ-
λοπθ· διελθὼν ἀπὸ δὲ κεγχρεῶνθ· καὶ
διὰ μέσθ· πῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ συγγενό-
μενθ· ἤλθε καὶ αὐτὸς εἰς τὸν ναβαρῆνον,
ὀπιθάνθ· δὲ καὶ αὐτὸς τῆς νηὸς τὸν πλῆν
διηλύομεν.

τμήμ. δ. κίφ. ζ.

Ἴνα ἔν περ μετὰ τὸν πῶνδράμω κλύ-
δωνας πε καὶ κινδύνος, ἔς ἐπέστημεν πε-
ρ πὲρ τὴν μεθώνην καὶ περὶ τὸν τῶν Ἰω-
αννίνων κόλπον, ἐνθα τῆς βασιλικῆς νεὸς
ὀρμησάμενοι βεληθείσης, ἡ καὶ τῶν βενεπικῶν
αἰκισίως ἐπορεύων καὶ γραφισῶν τῶν
δύο, αὐτὸς ἐρράγησαν τὰ ἴσια αὐτῶν ἄ-
νωθεν ἕως κάτω τὰς πε σάσεις, ἃς ἰσάμε-
θα κωλυόμενοι ἐπὶ δὲ καιρῶς ὅμως ἐν
μια τῶν ἡμερῶν εὐφύρως πτυχηκότις ἀ-
νέμω ἐξ ἑρέας ἐπλέομεν, γηγόμενοι τῷ
δὲ ἡλίῳ καὶ τῷ αἰέριθ· καθαρό καὶ λαμ-
πρό· καὶ τῇ δὲ πλοῦς ταχυτήτι. κυριακῇ
δὲ ἦν καὶ ὀρθρομὴ τῆς ἑορτῆς τῶν ἀγίων
θεοφανίων, καὶ τὴν νῆσον τῆς κεφαλη-
νίας παρεπλέομεν, καὶ πρὸ δευτέρου ὤραν
μετὰ μεσημβρίαν, κατήρεν ἡ δὲ βασι-
λέως νᾶυς, καὶ ἔση ἐν λιμνὴ τῷ καλῶ-
μῶ Πιτζκάρδω πάντων βοώντων καὶ μο-
νονδὸς φουρόμῶν, ὡς πᾶντα πλεῖ-
σὶς ζημιόμῶν, ὡς καὶ τὸν λεγόμενον ἀνα-
γκαδιέντα εἰπεῖν ἐλλῶσι. μὲν γὰρ ἔ-
χομεν ἐκ τῶν ἡμετέρων κόλπων ἐκ πέμ-
πειν τὸν ἄνεμον ὅταν ἐθέλωμεν. ἀλλ' οἱ
λόγοι πάντων ὡς ἄσμοι φωναὶ καὶ ὡς ψό-
φοι κενοὶ εἰς αἶρα ἐρρίπτοντο. Μία δὲ τῶν
τριήρων ἀδείας δραξαμένη καὶ μίλια
παραλθῆσα λ' πρὸ τῆς ἰσπερας ἐλιμνί-
σθη, καὶ τῇ ἐπέσθη τὸν πλῆν διανύσασα
εἰς τὴν κέρκυραν ἔφθασε καὶ καλῶς ἐτυ-
χε ἀναπαύσεως.

Ἡμᾶς δὲ τῶν πνευμάτων ἐναντίως
ὀπὶ πίντε νυχθήμερα κατέειχεν ἐκείσε,
μηδὲ ὕδατος ἐμφορηθῆναι ἔχοντες, μόλις
δ' ἔν ποτε καιρῷ λασόμενοι καὶ λύσαντες
πρὸ μέσας νύκτας, εὐφύρως ἐφερόμεθα
τὴν

unus quidem ex illis salvus permanfit : Verum
illic navigia conscendentes, aliquantulum pro-
movimus ad portum Nabarenum, non ita pro-
cul à Methone Civitate distantem.

Interea Imperator à Cenchrone totam Pelo-
pis Insulam eques peragravit, fratresque cum
compellaret, nos affecutus est in Navareno : na-
vemque conscendit, & omnes unà tot diebus
omissam navigationem redintegravimus.

SECT. IV. CAP. VII.

Atque ut compendii causâ omittam, quæ no-
bis acciderunt obvia ac protrita, nempe quas
undas, quæ pericula sustinuimus, circa Metho-
nem, & sinum Joanninorum : ubi triremis Im-
peratoria avolare impetuosius festinans, in a-
liam Venetorum subsequi æmulantem subito
obliquata incurrit : & ambæ prorsus adversis tan-
to cum conflictu arietarunt, ut vela ab utriusque
antennis diffracta, deciderint : Acut præte-
ream, quibus hic illic abditi portubus vim ven-
torum adversam, declinavimus : Semel contigit
ut in die ventum nacti pro votis secundum, &
flantem à puppe, progredieremur navigantes, &
solē seteno, cæloque ludo, & navium expeditâ
navigatione plurimum oblectati : Erat autem
dies Dominicus, & pervigilia solennis festi
Theophaniorum, quando nos Cephalleniam
Insulam prætervecti sumus : Imperatoria vero
triremis ad horam secundam à Meridie portui
se applicuit, qui Pitzcardius, seu Cordicrepus
vulgo dicebatur : reclamantibus nobis universis,
ac plurimum ingemiscantibus, tam faustæ navi-
gationis opportunam occasionem corrumpi : sic
ut legatus Pontificius, Græcè exclamare coactus
fuerit : Creditisne nos in sinu portare ventos, ut
flatum tam secundum vobis quotidie prome-
re valeamus ? At omnium monita ut voces irri-
tæ cadebant, aut ut soni, qui nullum sensum im-
portant, in aera projiciebantur : Una tamen tri-
remis animosè se proripiens in cursum, sexaginta
milliaribus eâ nocte nos antevertit, & vespere
tempestive appulsa, cras Corcyram usque per-
rexit, ac utrobique portum satis commodum ob-
tinuit.

At contra, nos venti adversi quinque diebus
ac noctibus continuis Pitzcardio detinere : cum
nec lymphæ satis ad explendam sitim suppete-
ret : Tandem tempus magis plausibile nacti sol-
vimus ad noctis conticinium : Ac primum ven-
to obsecundante, leniter ferimur : mox asperius
intu-

τὴν δὲ χλύ. ἅτα κατὰ μικρὸν τὸ πνεῦμα
ἐτραχύνετο, καὶ ἔτε μείζον, καὶ ἡ θάλασ-
σα ἠγερέτο, καὶ εἰς σφοδρὸν κατήντησε
κλύδωνα.

τμήμ. δ. κεφ. η.

Ἔως μὲν ἦν ὁ ἀνεμῶ ταῖς ναυσὶν ἐπὶ
εὐθείας ἐνεδίδε φέρεσθαι, ἥμίλια δὲ
δραμον ἐν πένταρσιν ὥραις βιαίως φερό-
μεθα. ὦν μετὰ καὶ τὸ λεγόμενον σῆνιν,
τὸ τὴν κεραίαν κατέχον τιμνέσθαι ἤρξατο.
ὃ καὶ μᾶλλον ἐξέπληξεν ἡμᾶς ὕστερον γιόν-
τας τὸ πρὶς τῆς, ὅπως ἐν σκοτὶ βάθει, καὶ
ποσάυτῃ βίᾳ καὶ βοῇ τῶν ἀνέμων καὶ τῆς
θαλάσσης ἐγνώσαν οἱ ναυτικοὶ τὸ σῆνιν
τιμνόμενον, καὶ ἐν ποσάυτῃ βίᾳ ἀναδάν-
τες ἰδῆσαν καὶ ὠχύνωσαν αὐτό. ὅτι καὶ οἱ
πλείους τῶν ναυτῶν, ἡδ' ὅτι καὶ κατασπώ-
ματ' ὀρθὰ βαίνειν ἠδύναντο. ἀλλ' ἐπὶ
σκοτίας ἄσπερ αἰφνιδίως ἀνέπνεε καὶ ἀν-
τιμέσθαι τὸ πνεῦμα, καὶ ὑψηλὸν καὶ τρα-
χὺ ἀντιπρέφει κύμα, καὶ ἀντήρροπα κύματα
τοῖς ἐπερχομένοις ἀντιπεγνύει, καὶ εἰς τὸ
ὀπίσθεν τῶν βλαστῶν βιαίως ὠθεῖται. ὅπνι
μὲν ἦν ὁ κίνδυνος ἦν τότε, ἡδὲ γινώσκειν ἀ-
κρωτῶς εἰχομένη, τῇ ζάλῃ καὶ τῷ πλῆθει
τῶν ἰλίγγων καταδαρθέντες. μία μὲν ὦν
ἠγγέλθη πρὸς αὐτοὺς, ἡ καὶ ἡμῶν ἐκλάμ-
ψαισε τῇ καὶ γλυκεῖα καὶ ἐξαισία φώτα-
γωγία. ἦν καὶ πνὺς τῶν ἡμετέρων οἰκείοις
ἐωρεάσασιν ὀφθαλμοῖς. ὅμως μὴ ἔχοντες
ὅπῃ ἀν' ἐλλειψιῶν ὤμεν, τὴν αὐτὴν πάλιν
ἐγράφημεν, καὶ τὴν ὁδὸν ἐν πένταρσιν
ὥραις διηγήσαμεν ταύτην, ἐν ᾗ μάλιστα
διήλθομεν εἰς τὸν πηζκαρδὸν αὐτοῖς ἀνα-
σωθέντες, παρ' ὅλην ἐκείνην τὴν ἡμέραν
κλυδωνιζόμενοι, καθ' ἣν ἡ βρώσεως ἡνὸς
ἡδὲ πίσεως ἐγευσάμεθα, ἡ καὶ ὅλη ἡμε-
ρα, ἀλλ' ἡδὲ οἱ ναῦται. πάντων σκοποῦντες,
καὶ κάρω βαρεῖ κειμένων ὡσεὶ νεκρῶν, πίν-
τι μόνων ἢ ἐξ γρηγορεῖν διωρηθέντων, καὶ τὸ
καπρὸν ἰθυονόντων, τῶν δὲ κυμάτων ὡς
ἐρη μάλιστα ἀνέκρουόντων.

Πάλιν τινῶν ἐν τῷ αὐτῷ περὶ σεμείνα-
μεν λιμῶν τριημερῶσαντες. εἴτ' ὁ φόρος
καὶ ὁ δαξάμενοι, νυκτὸς δὲ ξαμνῆς καὶ
τῆς Σελήνης, ἡδὲ διὰ λαμπρότης καὶ κα-
θαρόν, πλείον ἤρξαμεθα. ἡ καὶ δὲ καλῶς
ἐξεληθέντες ὁ λιμὸς, τὸ ἔπρον κάπρ-
ον διεπέπσε τὰ ἰσία, τὸ δὲ πνεῦμα ὠθη-
σαν

intumuit unda, & paulatim sic crevit, ut effe-
ratum mare in atrocissimam tempestatem desi-
neret.

SECT. IV. CAP. VIII.

Quamdiu vero nobis per ventum licuit rectā
progredi, sexaginta milliaria confecimus, in qua-
tuor horarum spatio; adeo violentis flatibus pro-
vehébamur: Interea Sunis qui dicitur, quo quasi
camo injecto antenna ad Carchesium hæret reli-
gata, crebro ad malū affrictu, radi cæpit: Et quod
nos majori admiratione percussos terruit, intel-
leximus, in tam densā caligine, tam ferventi æstu
ventorumque & maris, in tam immanū fluctuum
repercussu nautas animadvertisse, quod rudens
ista enervaretur: Et cum plerique nautarum, ne
vestigiiis quidem in tabulato recti stare valerent,
tamē eorum aliqui, antennarum funibus illata in-
tertrimenta resarcirent: Sed quod omni discrimi-
ne gravius accidit, dum adhuc in his spississimis
tenebris agitatur, variato cæli cardine ventus
reflavuit contrarius, & à puppe in proram incubuit,
tam impetuoso turbine fluctus fluctibus allidens,
& undas undis, ut nostras naves in antèius dire-
cto cursu collimantes, retro in puppim redire co-
ëgerit: At nemo nostrum magnitudinem periculi
tum æstimare poterat, cum nostras aures terribi-
lis fragor colluctantium undarum obstupescit,
& omnem cerebri sensum extinxit plane intertri-
ginosa vertigo, quā consopiti obruebamur: Uni-
cum tamen nobis solatium ab aliquibus nuntiātū
accepimus Deum nostris malis permulcendis in-
terfuisse: nam insoliti splendoris lumē gratum ac
gloriosum nos circumfulsit; quod non ita pauci
nostrorum propriis oculis conspexerūt: Utcumq;
cum nullibi in tam sævo mari jactis anchoris co-
sistere possemus, nec portus esset vicino in littore
ad quem confugere, eandem retro viam, iisdem
ferme passibus, ad eundem Pitzcardi infaustum
sinum remetiri cogimur: Et sexaginta milliaria
quæ in horis quatuor progrediendo confecimus,
vix totidem in quatuordecim retroacti supera-
vimus à Cælo, saloq; fluctibus & tempestate ma-
le mulctati, die integrā, noctuque: Quā ne mi-
cam quidem cibi aut potus, non modo non ipsi,
sed ne nautæ gustaverant: Marcescentibus uni-
versis, ea circumrotatione capitis ac gyro, ut
mortuis quam vivis propiores adnumeraremur:
soli quinque vel sex viri animosiores, expugnata
decumbendi necessitate superfuerunt operaria:
rudentum curæ, & triremi clavo dirigendæ, con-
trā undarū immanitatem, quæ ad instar ingentiū
scopulorum nostra latera undequaque feriebant.

Tandem autem illuc iterum devesiti, triduo

σαν αὐτὸ. προσέρριψε εἰς τὸ ἡμέτερον κά-
περον, καὶ πρὸς τὸ βράχῳ ὤθησε τῆ-
τον, καὶ πᾶς κώπας ὡς καλάμην συνέτρι-
ψε, καὶ μικρὰ δὲ καὶ αὐτὸ συνέτριψε τὸ
κάπερον. ὡς δὲ τῇ ἑβδόμῃ βοηθεία καὶ τότε
ἐρρύθημεν ἔκινδυνος, ἐπλέομεν αὐτὴν π
τὴν νύκτα, καὶ τὴν ἑξῆς ἡμέραν, καὶ ἐπὶ τῇ
ἑβδόμῃ νύκτι. τῇ δὲ ἑφεξῆς ἡμέρᾳ πῶς
ἔῃ γ' ὤραν εἰς τὴν κέρκυραν προσωρμί-
σθημεν.

neos; Et parum aberat quin ipsam triremem nostram everfam in fluctibus depresserit : His
denuo nexibus enodati Dei ope, & hoc defuncti periculo, denuo solvimus in altum, cursu-
que per totam noctem continuato, posteramque diem, noctemque aliam totam, tertiâ luce,
circa horam diei secundam aut tertiam matutinam navalia Corcyrae intravimus.

τμήμ. δ. κεφ. θ.

Ἐξεληνύθη δὲ ἐν αὐτῇ ἑβδόμῃ πατριάρ-
χος, προσελθόντων αὐτῷ πρόπρον τῶν ἱε-
ρέων καὶ τῶν ἐκ τῶν λαϊκῶν ἀρχόντων,
συνήχθησαν αὐτῷ οἱ ἱερεῖς, καὶ ἦλθον αὐ-
τῷ μετὰ τῶν ἀγίων εἰκότων, καὶ ἀνέστησαν
τὸν πατριάρχην μετὰ λιτῆς εἰς τὸ ἑκα-
στὴν πάλαιον, ὑφ' ἡμῶν κατεχό-
μενον, ὡς κεραιόεντα τῆς πόλεως τῶν λαϊ-
κῶν ἐπισκόπων πρῆς καὶ τὴν ὑπὲρ τῶν ἀνά-
θεσιν ἑβδόμῃ πρῶτον αὐτῶν. ἐκείνους τοί-
κον καὶ τὴν ἑορτὴν ἑβδόμην Ἀντωνίου ἐπί-
λεσε προσωρμίας ἡμέρας ἰα. ὅτι καὶ ἱνὲς,
τῶν λαϊκῶν τὴν τοσαύτην ὁρῶντες πλημ-
μέλειαν ἡρώτων ἀλλήλους πόσας τῶν
ἐρτύγων φαγῇ, οἱ δὲ αὐτοὶ καὶ ἀπεκρί-
νοντο, ὡς εἰ μὴ ἕως ἑπτὰ ἑξωνάμην
παρέχῃ μοι, φαγεῖμαι δέκα. εἰ δὲ αὐτῷ
ἴσους καὶ ἑξωνάμην καὶ ἑοδίων φαγεῖ-
μαι δύο, δὲς ἐξ αὐτῶν καὶ τῶν δέλω μὲν
τὰς κεφαλὰς καὶ τὰς πόδας. Ταῦτα ἐλε-
γον ἐμπαιζόντες, καὶ κατακύνοντες τὰς
ἡμέτερας, ὡς μὴ φειδομένης τῶν ἐξόδων
ἑβδόμην.

Οἱ δὲ τῶν νησιωτῶν καὶ τῶν μεθωναίων
ἐρτόδοχοι, πρὸς ἡμᾶς ἔλεγον, νῦν ὑμεῖς
ἐστὶ ὡς οἱ ἐκείνοι οἱ τῇ θεοφύροι πατέρες,
ἡ καὶ ὡς οἱ μετ' αὐτῶν ἐν ταῖς ἀλλαῖς δια-
λαμψαντες συνόδοις. ἀδ' ἔλεγον ὑποσπε-
φόντων ἡμῶν, εἰρήσεται ἐν τῷ προσωρμίσ-
μῳ τῶν λόγων. Ἐκπλεύσαντες δ' ἐκεί-
θεν, μετὰ μίαν ἡμέραν πρὸν ῥαχίον ἀνα-
πείραν ἡρξάμεθα κελπῶν, ὅν δι' ὅλης ἡμέ-
ρας καὶ νυκτὸς περιώμενοι διὰ τὸ μείσης
νυκτὸς μέχρι πρωίας εἰς σφοδρὸν πάλιν
πῶς

permanimus, donec serenitate reddita blandior
aura navigationi nostrae aspiravit : Tum ad pri-
ma noctis ingruentis crepuscula, Luna nitide ac
amabiliter emicante, vela dedimus læti : nec ta-
men eadem satis tuto ab infelici portu expedi-
vimus : Nam dum in alia trireme prope nos vela
expanderent, aptarentque funalibus, subitaneus
venti flatus ex obliquo incidens vela vicinæ in
nostram triremem violenter contorsit, & sic no-
stris velis implicuit, ut nostram impulsu ac ver-
bere subsidentem in arenarum cumulum affixe-
rit, remos nostros fregerit, ut culmos strami-

SECT. IV. CAP. IX.

Egredienti illic Patriarchæ tota gens Sacer-
dotum, & principum Latinorum simul in occur-
sum descenderunt : Quibus omnibus Patriar-
cham officiose salutantibus, ac domum dimissis,
secundâ vice, Clerici ad Patriarcham prope-
rarunt, allatis etiam sacris Imaginibus, ut solen-
ni supplicatione illum ad prælidis palatium de-
ducerent : qui non ab Episcopis Latinis, ut an-
teâ, sed à nobis librabatur, quasi falsidians Lati-
norum obsequia, ac declinans mandata Papæ
quæ Latini ad id acceperant : Illic tamen festum
S. Antonii celebravimus, undecim diebus com-
morati. Quando Latinorum nonnulli limis ocu-
lis intuiti tantum temporis dispendium, alter
alterum interrogabat, quot in unâ mensâ cotur-
nices posset manducare? respondit alter : si invi-
tatus ad mensam coturnices acciperem, alienis
partas sumptibus, decem integras devorarem :
sed si essem mihi & emptor & esor, duo sufficerent :
Etenim memetipsum totâ carne duorum satia-
rem, reliquias unguium & rostrorum meo ser-
vulo diglutiendas relinquerem : At in nostrum
caput hanc fabam cuderunt, quasi nostrates ut-
cunque domi viverent, foras tamen Papali sum-
ptui non parcerent.

Nec Insulani à Methone aliquot Orthodoxi,
minus Sycophantice nobis applauserunt : Ab
hoc itinere (inquierentes) laudem æternam pro-
merebitis, pares futuri gloriâ apud posteros, iis
tercentum & octodecim patribus qui divino lu-
mine afflati, Nicææ ante aliquot centurias an-
norum primam Synodum generalem celebra-
vere : aut quibullibet aliis, qui succedenti-
bus Conciliis quam maximè inclaruerunt :
Verum quid nobis reversis à Synodo effutiver-
int, in decursu hujus historię memorabi-
mus. Sed illinc enavigavimus, & post vi-
ginti quatuor horarum spatia, inchoavimus
Ragu-

πεπρωμένους κλύδωνα, τῶν καπρ-
γων ἄλλῃ ἄλλαχόσε διασπέντων, καὶ
μηδὲ μετὰ τῷ φαῦσιν τῆς ἡμέρας αὐ-
τῶν ἀλλήλων ἐρωμύων. δεξιάμηνος ἡμέρας,
ἰσθρίθην καὶ ἡμεῖς ὡραδόξως ἐλίζον
τῆς χέρσε ἀπέχοντες, καὶ περὶ βῶραν
εἰς τῷ κέρσελαν προσωρμίσθημεν. καὶ
ὥρας ἱκανῆς παρελθόντος τὸ ἔπρον ἦλθε
καπρὼν. εἴτ' ἐφθασε καὶ τὸ ἔ βασιλέως,
μετ' ὧραν, καὶ ὑστέρων τὸ λοιπόν. ἐκεῖ ἔν
ἡμέρῃ ὅπως ἀπέθανε καὶ ὁ βασιλεὺς
τῶν Ἀλαμανῶν, καὶ ὅτε ὁ πάπας ἦλθεν εἰς
τῷ Φεραρίαν ἐκδεχόμενος καὶ ἡμᾶς
ἐκεῖσε.

Insulâ, nuntium accepimus de morte Sigismundi Germanorum Imperatoris, & quod Papa è
Româ Ferrariam migrasset, nos illic expectaturus.

τμήμ. δ. κεφ. ι.

Τότε ἐξῆλθεν ὁ βασιλεὺς τε καὶ ὁ πα-
τριάρχης, καὶ εἶδον ἀλλήλους, καὶ ἐβλά-
σαντο μόνοι ἐφ' ἱκανὴν ὥραν. εἶδε τίως
γὰρ εἶδεν ὁ βασιλεὺς τὸν πατριάρχην ἀφ'
ἐξ ὧν τῆς πόλεως ἐξῆλθον. δύο ἤδη πα-
ρωχηκότων μηνῶν. Τότε δ' ἐλαλήθη καὶ
τῆτο, ὡς εἶπερ ἤκουον τὸν ἔ Σιγισμόντην
θανάτον ἐν τῇ πελοποννήσῳ, καὶ ἂν ἀπὴρ-
χοντο εἰς τὴν σύνοδον. περμεῖναι δὲ
ἐκεῖσε δύο ἡμέρας, εἴπα πλεόναντες ἐπὶ
ρας δύο προσωρμίσθημεν ἐν νησιδίῳ ἐρή-
μῳ, καὶ ἐνός ἐκείσε κηψὶ δεινὴ τῷ βασι-
λεῖ. κατηνέχθη δὲ καὶ χιὼν γιγνόμενος
ψυχὰς πολλὰ, καὶ πότερας ἡμέρας ἐκεῖ
κατεψύχομεθα: ἔ βασιλέως μόλις μετὰ
τῷ δ' ἡμέραν ἐκ τῆς σκηνῆς εἰς τὸ κάτερ-
ρον εἰσαχθέντες, καὶ τὸν πλεόν μετ' ἡ-
μῶν διαγύοντες, εἰς πόλιν δὲ τῷ λεγο-
μένην τζιάραν φθάσαντες, κακεῖσε τρεῖς
περμεῖναι ἡμέρας. τῇ δ' ἐξῆς πλεόν-
των ἡμῶν καὶ ἔ πτόμας τραχυνο-
μύς εἴτα καὶ βιαιώτερον πτόμας, ὑ-
πὸ τῆς βίας ἐπιδύγῃ τὸ κέρσε τ' βασι-
λικῆς νεῶς καὶ τότε μὲν ἀναβάντες, ὡς
ἐνὴν αὐτὸ, κατωχύρωσαν. μετ' ὀλίγον δ'
εἰς τὸ καλόμενον ῥαβίνιν ἐφθάσαμεν, ὅπῃ
αὐτὴν τε τ' ἡμέραν καὶ τ' ἐπὶ ἡμέραν ἰσάμεθα τ'
κερσίας τεκτανομύης. ἐκείθεν ἡ παρελ-
θόντες ὀλίγον προσωρμίσθημεν εἰς τὸ πα-
ρίντζον. ἐνθα καὶ κλύδωνος γιγνόμενος,
τρεῖς ἡμέρας ἰσάμεθα. Τότε ἠθέλησεν ὁ
βασιλεὺς εἰλαί τὸν διούπατον εἰς τὸν
Δῆκαν

Ragusium sinum trajicere. Et cum diem no-
ctemque in eo tranando duraremus, à media no-
ctē ad auroram, in tempestatem aliam denuo
incidimus, tam violentis fluctibus saevientem,
ut singulae triremes invicem dispalatae, totum si-
num pererraverint, permanserintque tam incre-
dibili perturbatione à se disjunctae, ut diei in-
vectâ luce, nocdum apparuerint: Et quod nos
inexpectato paradoxo attonitos confudit, cum
lux clara effulisset, non procul à terrâ nos abesse
deprehendimus; & post horam unam aut alte-
ram Corcyram Melaniam in Adriatico appuli-
mus. Ubi aliquantisper in ipso portu permanen-
tibus, secunda triremis nostra venit in conspe-
ctum, & post horas quatuor Imperatoria, &
tandem caeterae omnes fartae testae: In ea primum

SECT. IV. CAP. X.

Tunc primum è navī descendit Imperator in
occursum Patriarchae, & soli bene longam con-
sultationem pertexuerunt. Nec enim Impera-
tor, ex quo Constantinopoli valedixerat, in hunc
usque diem Patriarcham aut viderat, aut salu-
tarat, & jam duo menses integri effluxerant: In-
ter caetera vero, & hoc insigne tum dicebatur.
In Peloponneso, si scivissent de morte Sigismun-
di, retro conversi, ab omni ulteriori profectio-
ne ad Synodum abstinuissent. At illic duobus die-
bus quiescendo consumptis, & totidem illinc
navigando, ad stationem pervenimus in Insulam
habitantium vacuam. In quâ Imperator gravi
morbo pertentatus decubuit: Et cum nix co-
piofa caelitus delaberetur, forti gelu comitata,
quatrīduo ibidem obriguimus, Imperatore vix
ad quartum diem è tentorio triremem usque ef-
ferri sustinente: At tam remittente paroxys-
mo, ad navigia nobiscum rediit, & inde
progressi, in Zara urbe, naves ad ancho-
ras deduximus: ubi trīduo persistentes, dum
quartâ luce æquor iteravimus, ventus asper ac
sonorus perflavit, qui paulatim increbescens,
antennam Imperatoriae triremis flatuum vehe-
mentia, ita ad malum attriverat, ut coacti nau-
tae tum scalam conscendere, raptim, & prout
poterant intertrimenta firmaverint: usque dum
Ruvenem assequeremur, aliud in eodem littore
oppidulum, ubi biduo nostrae morae, naupegi
novam antennam dolabellis fabricarunt: A Ru-
vene autem porro aliquantillum velificati, in
Parentii statione anchoras projecimus, contra
jam jam ingruentem tempestatem, quam tri-
duo illic evitavimus: Et tum primum Impera-
tori venit in mentem mittere Dom. Bisconfu-
lem ad Ducem Venetiarum, in trireme excu-
bitoria,

Δέξαν τ' Βενετίας, πρόπρον μετὰ τ' κα-
πρύγυ τ' βίγλης πρὸ ἐλίγων ἡμερῶν ἡ-
μιν ἐπιτυχόντι, καὶ ἐπορεύετο, ἐπεὶ καὶ αὐτὸ
τὴν εἰς Βενετίαν ἐπέλθοι.

τμήμ. δ. κεφ. ια.

Μαθὼν δὲ τὸ τοῦ Πατριάρχης, σέλη
καχεῖν ἐμὲ, ἵνα καὶ αὐτὸς τὸ δοκεῖν
ὡς πατριαρχικὸς πρέσβεις, σὺν τῷ βα-
σιλικῷ πρέσβει εἰς τὴν Δέξαν ὡς ἀγνώ-
μεθα. πρὸ μιᾶς οὐκ ἡμέρας ἐξελθεῖν
βυληγένης, ὑπὸ τ' κλύδων ἐκω-
λύθημι. τῇ δὲ ὁπίσθη μὲν δαλὺν
ἐψίαν ἀράντες ἐπλέομεν, καὶ ἔρξ τυ-
χόντες τ' πνεύματι τ' εὐθὺς Βενετίας
ἐπλέομεν. μὲν λοιπὸν ἢ καὶ αἱ λοιπαὶ τριή-
ρεις ἐπλεον κατέπιν ἡμῶν ἱκανῶς ἀμφι-
σαλμένα. ἐξ ἔρξας ἐν τῷ νύχθ' ὅλιν
ἀπαπλεύσαντες τὴν Βενετίαν καὶ ἡδομεν.
ἀλλὰ πρὶν τὴν ἡμέραν ἀναυγάζει, τι-
λαίως, ἡ βασιλικὴ τελέτης ἡμᾶς πα-
ραμείψασα προήλθε, μηδὲν τῶν
λοιπῶν ἡμῶν φαινομένων. καὶ τὰ λεγό-
μενα κατέλθια, αἱ πρὸ τ' Βενετίας ὡσεὶ
μίλια δύο αὐτῆς ἀπέχοντα, εἰσὲν ὅρα
καὶ ἀκρόπολις ταύτης εἰσι. πύργοι γάρ
εἰσι δύο μέγιστοι ὀχυρώτατοι, μέσση τῆς
θαλάσσης ἐκείνου ὀλίγον ἀλλήλων ἀπέ-
χοντες, οἵοι τι ὄντες ἀνιέναι τι ἐπέχοντες
εἰς Βενετίαν δίοδον, μὴ ἔσσης ἀλλὰ χέζειν
πρὸς τὴν Βενετίαν ὁδὸν, ὅσην ἀπὸ θα-
λάσσης. Ταῦτα ποίνων διελθόντες ἡ βα-
σιλικὴ ναὺς ἐνδοθεν ἔση πρὸ τῷ τ' ἀγίῳ
Νικολάῳ μονῷ. ἡμεῖς ἢ τὴν ἡμετέραν
πρὸ τ' ὥραν τῆς ἡμέρας εἰς τ' ἀγίῳ
Μάρκῳ ὡρμήσαντες ναυπηγεῖμεν, καὶ ἐξελ-
θόντες εἰς τὸ τ' Δεκὸς παρεγύρομεθα Πα-
λάτιον. ὁ καὶ μαθὼν ὁ Δεξ, ἐπέταξεν
εὐθὺς, καὶ ἤλθομεν πρὸς αὐτόν. καὶ ἀμὰ
τῷ ὀφθῆναι ἡμᾶς ἀπὸ τῆς πόλεως τ' τρι-
κλίνης, εὐθὺς ἀνέστη. καὶ ὡς ἡμεῖς
πρὸς αὐτόν ἐβασίζομεν, ἔτω καὶ αὐτὸς
πρὸς ἡμᾶς ἤρχετο. ἔθεν καὶ μέσση τ' τε-
κλίνης προσκυνησάντες προσείπομεν αὐτῷ.
ἐν τ' ἀσπιδίως ἡμᾶς δεξάμεν καὶ προ-
σερχώμεν, καὶ τῇ μὲν μιᾷ χειρὶ αὐτὸν
τὴν τ' Διουπάτη κατὰ χῶν χεῖρα, τῇ
ἐπὶ τῇ τὴν ἐμῶν. καὶ τῶν πρὸ αὐτῶν
πρώτων ἀρχόντων, προστάζει αὐτῷ, τ' ἑ-
πὶ τῆς ἐκατέρῃς ἡμῶν λαβομένων, ἐπί-
ρων

bitoriā, quæ nobis ante paucos dies obviam
factamari in reditu à Venetiis, nobiscum re-
versa est, ut cum Bisconsule iterum Venetias re-
mandaretur.

SECT. IV. CAP. XI.

Id cum Patriarchæ innotuisset, ne omnia Im-
peratori permetteret, æquum censuit me Bis-
consuli Collegam adjungere, ut cum Impera-
torio Ecclesiasticus à Patriarcha Legatus ad Ve-
netiarum Ducem proficisceretur: Et cum ambo
munia exordiri cuperemus, diem integrum
portu nos egredi veruit tempestas: Postridie
vero ad Vespertinum crepusculum pandentes
vela, & ventum nacti secundum Venetias
recta tetendimus, cæteræque sequebantur, fa-
tis strenuè ac gnauiter, sed pone à tergo, sub-
missæ & ea solâ nocte navigantes, Venetias ma-
nè conspeximus: priusquam tamen clarus dies
illuxisset, Imperatoria triremis nostram præ-
tervecta, anteverterat, cæteris per totum al-
veum dispalatis: Tum Castella quæ appellan-
tur, primum apparuere, ad duo millia Vene-
tiis distantia, posita in ipso vestibulo civitatis,
ut arces summæ, ac intrandi obices: Quæ non
aliæ sunt, quam binæ Turres parallelæ, & non
multum invicem disjunctæ, validissima pro-
pugnacula, in maris meditullio, rates advenas
vel admittere, vel retundere ædificata; cum
alia per mare ingredientibus urbem via non con-
cedatur: Per ea igitur Imperatoria triremis
penetrans, intus ad S. Nicolai Monasterium
constitit: Nos vero nostrum ad S. Marci nava-
le applicuimus, circa horam diei secundam, &
recta è navi ad Ducis palatium iter carpsimus:
cui cum adventus nostri rumor percrebuisse, nos
statim ad ipsum iussit adduci: utque pri-
mum in mutuum obtutum devenimus, ab ex-
tima Triclinii valvâ, surrexit, & quibus nos ad
eum passibus, iisdem & ille ad nos appropin-
quavit; ut fermè in cubiculi centro concurren-
tes, cum veneraremur: Ille vero nos peraman-
ter recepit, vultu sereno, sermone blando: &
medium inter utrumque se interserens, una
manu manum Bisconsulis, alterâ meam pre-
hendit: Cujus ad exemplum pariter & moni-
tum, Senatores Primarii qui aderant, utrin-
que utriusque manibus alteris, suas implicue-
runt: Et pari situ Senator alter, ejus Senatoris
sinistram tenuit, qui mihi dextram accommo-
darat: ut ordine expansæ in larum, seu acie ad
frontem composita, à meditullio cubiculi ad
interiorem parietem progredieremur confessori:
omnino ad formam Antementalium: Ita Dux
nos manibus retinens, & lento passu graviter
nobis-

ρων δὲ ἀρχόντων καὶ τῶν ἐμοὶ ἀπολαύσαντων
ἀρχόντων, τῶν ἀνιμνισίων ὁμοίως ὀππλάδο-
μῶν. ἔτω τὸν θῆν ὁ Δῆξ κατὰ χῶν ἡμᾶς καὶ
Βαδίζων ἀναγαγὼν τοὺς ἐν καὶ αὐτὸς ἐκά-
θητο δάπνον σίμποδα καὶ πρὸς τὸ καθῆσθαι
σφαφίς, συνέσπει καὶ ἡμᾶς ἐκ τῶν χειρῶν
αὐτῶν ναπχομῶν ἐπὶ καὶ τὸ μὲν Διούπαλον
πλησίον αὐτῶν, ἐμὲ δ' ἐνθὺς μετ' αὐτὸν ἐκά-
θισεν. καὶ τότε τῶν χερῶν ἀνῆκεν ἡμᾶς. προ-
σείπομεν ἂν τῷ Δῆξ, ὁ μὲν Διούπαλος, τῶν
ἑ βασιλείας, ἐγὼ δὲ τῶν Πατριάρχης χα-
ρεῖσμον, δι' ὁρμηνέος. ὁ δὲ ἡνυχάρησεν καὶ
εὐφράνθη ὅτι τῶν ὑμῶν τῶν βασιλείας καὶ
ἑ πατριάρχης, ὡς ἐκός, καὶ ἔπως ὑπέστησαν
κόπας καὶ δυσχερείας, ὑπὲρ εἰρήνης καὶ ἐνώ-
σεως τῶν Χριστῶν ἐκκλησιῶν, καὶ μέτρια πι-
να ἔπεν ὑπὲρ τῶν, καὶ τὰ ἀνῆκεν ἡμᾶς
παρ' ἡμῶν. καὶ μετ' ὁμιλίαν ἀναστὰς, καὶ
ἡμᾶς ἐκατέρωθεν αὐτῶν συμπαρολαβὼν,
καὶ κατὰ χῶν ὡς καὶ πρότερον, διήλθε τὸ τρί-
κλινον, καὶ εἰσῆλθον ἡμᾶς εἰς κελίον, ἐν ᾧ
ἦν κλίνη περὶ φανῶς ἐσρωμένη, ἐνθα πάλιν
οἰκείας χερσὶ καθίσας ἡμᾶς ἐξῆλθε, καὶ
μετ' αὐτὸν ἐβελύσατο, καὶ ὡς ἐν ὀλί-
γῳ ἐκλήκεν ἡμᾶς δι' ἐνὸς τῶν ἐκείνων σιμών-
των. ἐρχομένων ἂν ἡμῶν πρὸς αὐτὸν, ἐνθὺς
ἀνέστη καὶ ἵστατο, μέχρις ἂν καὶ ἡμεῖς καθί-
σωμεν, καὶ εἶπε πρὸς ἡμᾶς, ὅτι ἡμεῖς ἐκ ὀ-
δαμιν πρὸ ἡμερῶν ὅπως ἐγγὺς ἡμῶν πα-
ρεγγέτο ὁ βασιλεὺς καὶ ὁ Πατριάρχης,
ἵνα ἐτοιμασῶμεν καὶ ποιήσωμεν τὴν ἀνήκα-
σαν τιμὴν πρὸς ὑπαντίῳ αὐτῶν. Δὲ τῶν
προσμενῶν ἡμῶν ἐκέῖσε πρὸς τὸ ἄγιον Νι-
χολαῖον, καὶ αὐτοὶ ἐλθόντες τὴν ὀφειλομένην
αὐτοῖς τιμὴν, ὡς χρὴ, ποιήσαντες ἡμῶν. ἐγὼ
δὲ ἐλεύσομαι σήμερον ἰδεῖν τὴν βασιλείαν, ἐπεὶ δὴ
ἐμαθὼν ὡς ὑπὸ νόσῳ πηλασπώρημένος ἐστὶ.

nuperrime contracto, ac maris nausæ, in pristinum satis convaluisset.

τμήμ. δ. κεφ. ιβ.

Μετὰ πλείων λόγων ἐξέπρμψεν ἡμᾶς
ὁ Δῆξ πρὸς τὴν βασιλείαν, καὶ τὸν πατριάρ-
χην. ἡμεῖς δὲ ἐζητήσαμεν ἰδεῖν τοὺς οἰ-
κίας ἐν αἷς ἀναπαύονται οἱ ἡμέτεροι.
ἐπὶ ταῖς δὲ δύο ἀρχόντας, καὶ ἦλθον καὶ
ἐδείξαν ἡμῖν οἰκίαν λαμπράν καὶ πε-
φανῆ, ἣν ἡτοίμασαν τῷ βασιλεὶ ἔχον-
σαι κλῖνας λς. καὶ ἔπρην πάλιν ἀλλα-
χῶ, ἣν ἡτοίμασαν Δὲ τὸ διαπύκνυν.

ἔτα

nobiscum spatatus, deduxit ad subsellium se-
cundarium, seu inferius sublimi solio, & in am-
pliolem capacitatem exporrectum: quo dum
se circumvertit ad sedem capessendam, nos
etiam circumvertit adhuc manibus innexos: Et
Bisconsulem sibi proximum, me proximum Bis-
consuli collocavit, ut uno contuitu utrumque
simul alloqueretur, & tum utrumque laxatis
manibus dimisit. At nos exorfi primum fari,
Bisconsul ab Imperatore, ego à Patriarcha Sere-
nitati suæ Salutem plurimam impertivimus per
Interpretem adstantem: Quod Dux ore reni-
denti amplexus, utriusque adventui gratula-
ri se; & de valetudine tam Imperatoris, quam Pa-
triarchæ serio triumphare, ajebat: qui tot la-
bores, ac fastidia exantlassent, ad Pacem ac
Concordiam Ecclesiæ Christianæ procurandam:
quanquam de eo negotio parcè apud nos disse-
ruit, & mediocria tantum à Nobis exaudivit.
Finito alloquio constitit erectus, & nos utrin-
que ad latera sibi adaptans, manibusque impli-
cans, ut prius, triclinium remetitur; & nos
in aliud cubiculum induxit, lectum habens
sumptuosis tapetibus magnificè constratum: ubi
nos è propriis manibus in sedilia reponens, exiit
cum suis consultaturus; & morâ brevi inter-
jectâ, nos per quendam Domesticum accersi-
vit: intrantibus autem nobis, Dux illico as-
surrexit, & in pedes stetit, dum nos assidere-
mus: Ac se primum cepit excusare, quod non
satis mature & nisi ab aliquot dieculis intel-
lexisset de adventu Imperatoris ac Patriarchæ,
ut in illorum occursum tempestive prorueret
cum suis, eaque officia exhiberet, quibus tan-
ti principes sunt exiipiendi. Quare ut nunc se
res habent, orabat, ut quam elegerint statio-
nem in sinu Nicolaitano, aliquantisper retinere
dignarentur, introitumque suum in crastinum
differre, dummodo liceret quæ sibi suisque in-
cumbunt obsequia, prius præstare: Interea se
hodie ad Imperatorem excurrere decrevisse,
eumque invisere, ut lætus sciat, an ex morbo

• SECT. IV. CAP. XII.

Hæc locutus Dux Venetus, Nos ad Impera-
torem & Patriarcham remisit: At nos prius de-
sideravimus videre diversoria nostris recipien-
dis designata: Et Dux annuens duobus Senato-
ribus dedit in mandatis, ut confestim nostris
votis obsequantur: qui ut nos per plateas didu-
cunt, unam commonstrant domum, splen-
didam & angustam, triginta sex diversa strata
continentem, quam Imperatori nostro præ-
pararant: & aliam alibi, quam Despotæ. Dein-

X

de,

εἶτα ἡγεγὼν ἡμᾶς ἀνέπλεον ἔα ἅγιον Μάρ-
κα, εἰς τὸν μόνον ἔα ἅγιον Γεώργιον, ἔ-
δειξαν ἡμῖν ἀναπαύσεις διὰ τὸν Πα-
τριάρχην, καὶ οἶνον βαλζία δ. α. διεκόμι-
σαν πρὸς πρὸν, καὶ ἄρτους, ἀρωματικά
τε πλεῖστα, λαμπὰ διὰ π. καὶ κηρία, ῥα-
πτικά μικρά τε καὶ μεγάλα, ἰχθύας
τε πολλὰς ἀρ. διὰ κομιδέντας, καὶ εἰ-
κίαν πεπληρομένην ξύλων. ἐν ταῖς
ὥμιλιν οἱ ἄρχοντες οἱ δεικνύοντες ἡμῖν
ταῦτα μὲν ἔα Δισυπάτη, ὡς τὸν αὐτῶν
Ἰπσιμύον Διάλεκτον. Μετὰ τὴν αἰλὴν
ἐν ἡρώτησαν, εἰ ἔχει ὁ Βασιλεὺς πρὸς
αὐτὸν ὅτι μεσάζοντες, τὸ Καίσαρ καὶ ἡ-
γὼν δηλονότι, καὶ τὸ Νοτάριον; ὡς ὁ ἡγε-
γὼν ὅτι ἔχει, τὸ Φιλανικὸν καὶ τὸ Ἰάγαρον,
καὶ ἄλλας ἄρχοντας, ἐκείνους δὲ ἐπα-
φῆκε διοικεῖν τὰ τὴ πόλεως. εἶπεν ὅτι ἡμῖν
δοκεῖ ἀναγκαῖον ἦν ἔχειν καὶ τινὰ ἐκεί-
νων ἐνταῦθα. ἰδόντες ὁ ἡμεῖς ταῦτα ἀπρη-
χόμεθα πρὸς τὸ Βασιλεῖα.

Ὁ δὲ πατριάρχης μὴ θελήσας πρὸς-
μείναι ἐν τῷ κατήρω ἐξῆλθε, καὶ συ-
νέστησεν αὐτῷ μετὰ ἑὸν ἑαυτὸν πρὸς
τὸν ἅγιον Γεώργιον. Βραχὺ
μετ' ἡμῶν ἔφθασε καὶ ὁ Δεξ, καὶ πλεσιτά-
τος τῷ πατριάρχῃ ἀπέειπε τὸ πρὸς ὁ-
κῆτον χαιρετισμόν, ἔμικρὸν πρὸς ἀλλή-
λους ὡμίλησαν. εἶτα ὁ μὲν Δεξ ἀπῆλθεν
εἰς τὸ Βασιλεῖα. ὁ δὲ πατριάρχης εἰς τὸ
ἅγιον Γεώργιον. ὁ γὰρ ὁ αὐτὸς τῷ τε-
τε ἔα Φεβρουάριον. σάββατον δὲ ἦν ἔ-
α ὁ αὐτὸς καὶ ἐπισημασθῆναι ἡμῖν δεῖπνον, καὶ τῇ
ἐξῆς ἄρσεν ἔα δεῖπνον ἐκ τῆς αὐτοῦ
ἐκ κρεῶν καὶ ὀρνίθων, καὶ ἰχθύων πῶς μὴ
κρεωφαγῶσι.

Τῇ δὲ Κυριακῇ μετ' ἄρσεν ἀπῆλθεν ὁ
Δεξ μὲν τὸ ἐκκρέτων τὸ Βενετίας ἀρχέν-
των πρὸς τὸ Βασιλεῖα, διὰ τὸ ὡς αὐτὸς
πλοῖον ἔα καλαμῶν πεζανίαν, ὅπερ
καὶ μὲν τὸ μῆκος ἔλαττον ἐστὶν ἔα κατῆ-
γχε πολλῶν, καὶ δὲ τὸ πλάτος ἐνυπέρει.
δυσὶ δὲ κατὰ σπώμασι κατεσκάδαται, καὶ
τὸ μὲν κάτω πῶς ἐρέταις ἀπενεμήται ἵν'
ἐκείσοι κατὰ μῶροι δὲ Ἰπσιμύων θυροδίων
ἐρέτωσι, καὶ ἐπὶ τῶν δύο πλοίων πρὸς
πρὸς κομῶν καὶ ἐλκόντων αὐτὸ καλλω-
δίους, ὅταν πῶς πλείον δέησιν. Τὸ δὲ
ἄνω ἐν ἑδρῇ τρικλίνῃ πῶς ἀρχαῖς διὰ κε-
χόσμηται, καὶ πρὸς τὸν πρὸς σκίμη-
τας ἡγεγὼν τῷ Δεξ, ἵν' ἐκείσοι
κατὰ

de, alio circumactos manu ductant ad Mona-
sterium S. Georgii, è regione Divi Marci, Pa-
ludetantum interfluente, paratum Patriarchæ
hospitium. Ostendunt & quatuor vini cupas,
panesque permultos, & bellaria aromatibus con-
dita, lampadasque & lucernas cereas, multi-
plicia altitia magna & parva: piscicûlos quam-
plurimos recentes à Mari, & nuperrimè impor-
tatos, domiciliumque plenum cremiorum in
focum. Interea Senatores illi nobis dati in du-
ces viarum, & ædium indigitatores, cum Dom.
Bisconsule confabulabantur, Italici sermonis
gnaro. Atq; inter alia interrogarunt, si secum Im-
perator adduxisset sequestros Cantacuzenum &
Notarium? Cumque ab illo Imperatorem didi-
cissent attulisse Philanthropicum & Jagarin cum
aliis Principibus in comitatu; sed Cantacuzenum
cum Collegâ, rebus Imperij, Urbisque ad-
ministrandis domi deseruisse, responderunt:
Sibi visum magis consultum, & pro temporum
momentis magis necessarium, si alterutrum
saltem eorum in consortio retinuisset: Nos ve-
ro perlustratis omnibus quæ contemplari cupie-
bamus, ad Imperatorem retro nosmet recepim-
us.

At Patriarcha diutius in trireme perseverare
fastidians, descendit in cymbam, eique in Mo-
nasterium S. Georgii tendenti, scaphâ in medio
trajectu obvenimus: & Dux ferme in eodem
instanti eò nobiscum appulit: Qui suam ad Pa-
triarchæ scapham applicans, debitam humani-
tatem obsequiumque explicuit: & ambo invi-
cem pro exiguo temporis spatio, locique incom-
modo, ceremoniis quibusdam, ac dictis fami-
liariter reciprocatis perfuncti sunt: Inde Dux
ad Imperatorem perrexit, & Patriarcha ad S.
Georgii Monasterium: Agebatur tum dies O-
ctavus Februarii, Sabbatum Asotæ, quâ no-
bis Cænam lutulentam & opiparam exhibue-
runt: & die insequent, utramque mensam
meridie ac vespere, prandium & cænam, Au-
toritate Publicâ, & Dominorum impensis, ex
omni genere dapum, carniū, volucrumque; &
piscium, si qui forte carnibus non vescerentur.

Die Dominico seu crastino Dux statim à pran-
dio, adhibitis aliquot Selectioribus è Senatu,
Imperatorem adiit, cymbâ vectus propriâ,
quam Veneti vulgo Bucentorum nuncupant:
Quod ut longitudine Triremi cedit, ita latitu-
dine exuperat: Duobusque tabulatis in altum
constructa assurgit: Inferiori Remigum, qui
scalmis ac transtris insidentes, per ima laterum
foramina, tanquam per nidos aut fenestras, ex-
ertos in mare remos impellant: Duobus in su-
per navigiis à prorâ viam præcuntibus, & li-
gatum remulco trahentibus, si quando curia
incitatori provolare cuperent: Superius tabu-
latum

καθημένῳ, πρὸς πάντας αὐτῶν ἐν αὐτῇ
ἀρχοντας ἀποβλέπειν ἔχη. ἀπέναντι δὲ
τῆς ἐπὶ σκίπτων ἀπέχων ὅσον δύο-
δον ἰσάμενον μετὰ τῇ καθημένῳ ἐν-
ερίσκειται. ἐκ τῆς δὲ καὶ μῆκος ἐπὶ τῶν
σκιμπίων πεπληρωται. Δύο μὲν οὕτως
ἐπὶ ταῖς ὤρεσι, καὶ ἐπὶ τῶν ἀπέ-
ναντι τῶν, καὶ ἄλλων αὐτῶν ἐν τῷ με-
ταξὺ διεχόντων ἀπὸ ἀλλήλων, ὅσον δύο-
δον εἶναι ταῖς διωθισμένοις καὶ πεποικι-
μένοις ἐκ χρωμάτων λαμπρῆς ὑφάσ-
μασι τῶν σκιμπίων πάντων κεκροσμη-
μένων. ὑπερθεῖν δὲ τῶν κίγκλισι κοκκο-
βαφίσι κυλινδρικῶς διεσκέασται εἰς
ὑψὺ ἱκανὸν ἐπημέραις ἐφ' ὧν ὀπί-
βλημα πεποιηται ἐκ κοκκίνων τρι-
χῶν, χρῆμα σέπης ὅσα ἀνὰ πρῆξιν
ἐκπληρῶν. ἔξωθεν δὲ τῶν ὤρεσι καὶ
κλάδοις γλυπτοῖς, καὶ ἐπὶ τοῖς πρὸς λε-
πτοῖς χρυσοπλάστῃς καὶ κεραυνοκακκίνοῖς
διεκεκροσμηται. χρυσοῖ δὲ γλυπτοῖς λεον-
τόμορφοι Μάρκοι πεποιηται, δύο μὲν
ἐκατέρωθεν τῆς πρύμνης ἐκ τῆς, ἄλλῃ δὲ
ἐν τῇ πρῶτῃ.

braculi usum ac speciem præberet: At exteriùs in laterum parietibus, sculpti undiquaque
virides ramusculi verminabant, & noduli interferti, alii ex auro, alii è rufo candicantes: Scul-
pti & ex auro insignes marculi in Leonis effigiem extuberabant, duo ad puppem, ab utroque
exteriori latere gubernaculi, & tertius ad proram.

τμήμ. δ. κεφ. ιγ.

SECT. IV. CAP. XIII.

Μετὰ τῆς τίνων, ὁ Δῆξ καὶ οἱ σὺν
αὐτῷ, ἐπὶ πᾶσι μετ' ἐπὶ τῶν
πλοιαρίων ἀναρρημάτων σχεδὸν περι-
γυρόντες πρὸς τὴν Βασιλίαν, καὶ περὶ
κύνησαν αὐτὸν μὲν σελπίγγων καὶ παιά-
νων, καὶ παντοίων μουσικῶν. καὶ ὁ μὲν
Δῆξ εἰς τὴν βασιλικὴν ἀνήχθη τελερῇ,
τὸν ἰδίον τε υἱὸν τῇ βασιλεῖ παρέθηκε, εἰ
καὶ μετ' ὀλίγας ἡμέρας ὁ παῖς τῷ ζῆν
ἐξεμέτρησε. καὶ παρεκάλεσεν τὴν Βασιλίαν ὁ
Δῆξ μεταβῆναι εἰς τὸν πεζαντῆρον, καὶ
δὲ αὐτὸς ἐν τῇ ἀφικέσθαι τὴν Βενετίαν. ὁ δὲ
Βασιλεὺς ὅτι μετῆκε, ὡς ἔχων ἐνθάδε
ποιῆσαι τὰς ἀνεδέξας τῇ ἀσμένῳ, ἔ-
καστος τὸν Δῆκα ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ, τὸν
δὲ ἰδίον ἀδελφὸν τὸν Διανότιον κίερον Δη-
μήτριον ἐκ ἀριστερῶν. ἔστω περὶ τῆς
Βασιλείας ἀρεσά η βασιλικὴ τελερῇ
χολῇ καὶ βάδην ὡς ἀπὸ τῆς πε-
ρίμπετο καὶ ἰδορυφορεῖτο, ὡς πρὸς
πρῶ-

latum Principes tantum capiebat ac Senatores,
& in modum cubiculi alto fornice camerabatur:
Ad mediam Puppis regionem, scamnum subli-
mius erigebatur Duci, in quo discumbens cun-
ctos Senatores, ad latera collocatos, uno aspe-
ctu contemplabatur; Et juxta illud, quasi ex
adverso, aliud sedile figebatur, relicto inter
utrumque spatio, quanto quis inter sedentes li-
bere transmearet; à quo, ad eundem situs or-
dinem tota scapha in longum sedilibus repleba-
tur: Et cum bina essent navigii latera, in utro-
que sedilia sic è regione invicem disponebantur,
ut unum alteri ad rectam lineam responderet,
servatis utrinque iisdem sedilium intervallis:
Quin & alia in medio inter duo latera procurre-
bant, cum haud majori intercapedine, quam
quæ defluentes à summo Latios tapetas, flori-
bus pulcherrime intextos, & omnigenâ colorum
varietate capefferet, quibus scapha undique in-
structa rutilabat: Et his desuper, à scaphæ cæ-
lo, valvulæ cancellatæ, & coccotinctæ, ro-
tunde in modum Cylindri revolvebantur, cen-
tris ad commodam altitudinem fixis: Cuiuspan-
num injiciebant amplum ad instar pallæ, ad to-
ralis straguli, coccineis flosculis ac lapillis pre-
tiosis, arte plumaria sic variegatum, ut non
sine summa intuentium voluptate, etiam um-

In hac igitur scapha Dux ipse cum suis, &
cum infinita multitudine ponesquentium, in
aliis navigiis pæne innumeris, ad ripam adver-
sam perlati, Imperatorem venerabantur, classi-
corum resonantium clangoribus, triumphali-
bus hymnis, JoPzan, & omnigenis Musico-
rum Instrumentis: Ubi Dux in Triremem Im-
peratoris receptus perhumaniter, filium suum
ad latus Imperatoris adplicitum, Imperatori
commendavit: licet infra aliquot dieculas puer
vitam cum morte mutaverit, ad plures migrans:
Tum Imperatorem Dux invitavit in suum tran-
sire Bucentorum, ut magnificentius Venetias
adveheretur: At Imperator renuit, cum id com-
modo præstare, sine molestiâ ac perturbatione,
non inveniret: Ducem vero ad se receptum,
benignissime retinuit, & ad dextrum colloca-
vit, fratremque ad sinistram, Dom: Deme-
trium Despotam. Et his ad hunc modum com-
positis, Imperatorio celestimate Triremis è sta-
tione prodiit, ac oram littoris maritimam cursu
lento ac testudineo legit, stipata quasi satelli-

Πεζαυτῶν καὶ ἐπὶ τῶν τῶν μὲν παρεπιμένων,
τῶν δὲ περικυκλῶν. ἐνίων δὲ καὶ ἡγαμένων
ὑπὸ τοῦ πληθους. Τοῦτον γὰρ πληθύνει
πλειονοῦν σωήθροισιν. ὥστε τὸ πρῶτον
τὴν Βενετίας θάλασσαν, σχεδὸν πᾶσαν καλύ-
πτειν ὑπὸ τῶν πλοίων. εἶπεν ἂν τις ἰδὼν
ἄλλω κινήσει τὴν Βενετίαν τὴν ἵενα ταύτην
σχεδιασθῆναι. ἕως ἂν μὲν κρότων καὶ παλά-
νων τὴν Βασιλείαν περιέμπνῃς, ἐορτασίμως
εἰς τὴν ἐπιμαρτυρίαν ἡραγον οἰκίαν, ἢ τῶν
σκληρίων μόνον, ἀλλὰ καὶ πάντων τῶν ἐν
ὅλῃ τῇ Βενετία κωδωνῶν, ἀγῶνιστον ἡχέν-
των, καὶ κωδωνιστοῦν, ἐφ' ἱκανὸν ἐν μό-
νον ἡμαῶν τρέπον ἵνα τὸ Φαιδρότητα τὴν
δορυφορέας, τὸ ἐμιχλῶδες καὶ ἀγῶνισ-
τον τῆς ἡμέρας ἐκείνης.

Καὶ τὸ Πατριάρχην δὲ ἢ κατέλιπον
ἀμοιβὴν ἐορτασίμως πρῆς. δύο γὰρ πλειονοῦν
μαρτυρίας, καὶ πατριαρχικαῖς
σημαῖς μικραῖς τε καὶ πυκναῖς, ἐφ'
ὅλας τὰς ἀγῶνας αὐτὰς περικυκλῶντες.
μέσον δὲ Φιάλας ἐπιρμένας κατὰ σκοτά-
σαις περφυρίζουσας, καὶ παρ' αὐταῖς
κείρας χλοαζέουσας ἐκείνας ὡς ἀγῶνισ-
τοῖς Φιάλαις δοκεῖν πεφυτέειναι, καὶ πῶς ἐν
αὐταῖς ὕδασιν ἀρδεύειν, καὶ ταύτας κα-
πνοαῖς, πρὸ τῆς πατριαρχικῆς οἰκίας
αὐτὰς φέροντες ἐκείνας. καὶ ἵστατο αὐτὰς
δι' ὅλης τῆς ἡμέρας ἐκεῖ. ἕως πῶς καὶ
τῶν πατριαρχῶν τὴν ἐορτασίμον πρὸς
καὶ δορυφορέαν ἀφωσίωσαν. καὶ ταύτας
μὲν ἕως περικυκλῶν.

sum honorifice stipantium quodammodo consecrarunt: atque hæc ad hunc modum se ha-

τμήμ. δ. κεφ. ιδ.

Ὁ δὲ Χρυσόστομος ἅμα τῶν εἰς Βενε-
τίαν φθάσας εὐθὺς ἀπῆλθεν εἰς τὸ πάππον,
καταλιπὼν αὐτὸν ἐαυτὸν τὸ ἐκ τῶν Βενε-
τικῶν δὲ χένων Μιχαήλον τῆς καλῆς
μεν ἡμῶν ὑπηρετούμενον. ὅστις μὲν
τῶν ἀποστολῶν ἡμερῶν δύο εἶπε τῶν πατριαρχῶν
ὅπως εἶπεν ἀνατιθεῖμενον, ἵνα
τῶν ἀποστολῶν αὐτὸς ἐξοδὸν ὀλίγων πινῶν ἡμε-
ρῶν. μεχρὲς ἂν εἴλη ἐκείνην ὁ πάππας.
ἐδωκεν ἂν πῶς πρὸς τὴν Βασιλείαν. Ἐν τῇ
ζήτῳ, εἶπε, μαθεῖν πῶς ὀρίζεις δέναι πῶς
πρὸς τὴν μεγάλῃ ἀγῶσιν σου.

Ὁ δὲ πατριάρχης ἠρώτησεν αὐτὸν πῶς,
πῶς ἐπείσθην εἰς τοῦτον πρὸς τὴν Βασιλείαν,
καὶ

tio prænavigantis Bucentori, & infinita mul-
titudine navigiorum, quæ illam in circuitu à
tergo, latere ac fronte undique circumcinge-
bant: Siquidem tam immensâ scapharum co-
pia illac coiverat, ut totum fermè spatium,
quod à littore ad Urbis Pomæria interjacet, la-
tissima maris area, tota scaphis coopertâ tegeretur;
& speciem alterius urbis in aqua mobilis
repræsentaret, aut innatantium Hadriæ paludi-
bus Venetiarum. Adeo cum festivâ solennitate,
cum pompâ, applausibus ac triumphis, Impe-
ratorem domum deduxerunt, sibi destinatam:
Et sonitu per aërem reboante, non modo om-
nium Classicorum, Tubarumque, sed & omni-
um campanarum per totam civitatem Venetam,
totamque noctem strenuè ac fortiter in utrum-
que latus pulsantium: At unum omnium votis
defuit: & tanti spectaculi amœnitatem fæda cæ-
li facies, ac imbrifera deturpavit.

Nec Patriarcham omittunt, aut suâ quali-
cunque parte festivæ solennitatis fraudant. Nam
duo navigia, ad emblematicum usum, & osten-
tationem popularem parata insignibus Patriar-
chicis, in formam quidem exilem, sed vividam
& condensam depictis, ad omnia latera circum-
circa coronarunt: è medio autem navigiorum
phialas purpureo fulgore rubentes sic erexerat
artifex, & juxta Phialas, Cedros arbores, æsti-
vo virore germinantes sic implantarat, ut è Phia-
lis arbores subnasci viderentur, & earum ebul-
liendi undâ madefieri, ad novum indies incre-
mentum, atque umbrâ ad securitatem obtegi:
Et hæc in littore proximo Patriarchali Monaste-
rio in Anchoris fixerant: nec per integrum
diem illinc submoveri passi sunt: Ita Patriar-
chæ, publicam celebritatem, & comitatum, ip-

SECT. IV. CAP. XIV.

Christophorus ut primum Venetias appulit;
sine morâ ad Papam iter festinavit, relicto Vica-
rio, qui curam ageret nostratibus idonea admini-
strandi, Michael Chienfi Principe Veneto, ac
viro consulari: Ille biduo exacto, Patriarcham
adiens, significavit, se accepisse in mandatis ut
aliquot dierum stipendia nobis solveret, dum-
modo Papæ mens illinc ulterius innotesceret: &
dedisse se hæc Imperatori, ac nunc venisse
sciscitatum, quot sua sanctitas nummos sibi, suis-
que exhiberi postulare.

Patriarcha interrogavit, qua methodo Im-
peratorios tractasset: Respondit, se Imperatori
optionem proposuisse, ut quantam vellet ipse
nummorum præstationem determinaret; qui
quin-

καὶ εἶπεν ὅτι ἀνέφερε τῷ βασιλεῖ, ἵνα
 ὁρίσῃ ὅσον ἐχέῃ θέλημα δόσιν ὑμῶν. ὁ
 βασιλεὺς ὤρετο φλωρία φ, αὐτὸς δὲ
 ἀνέφερεν, ὅτι ὤρετο φ ἐγὼ δὲ ἤδη
 δίδωμι χ. ἔδωκα ἔν ἐκείναις ταῦτα ἵνα
 ἀναμείνωσι πῶς περὶ τὴν βασιλείαν. ὁμοίως
 ἔν ἀναφέρω, ἵνα ὁρίσῃς καὶ αὐτὸς κα-
 θὼς ἐχέῃς θέλημα. ὤρετο ἔν ὁ πατερ-
 ἀρχης ὅτι ἐπειδὴ αὐτὴ ἡ δόσις δι' ὀλίγας
 ἡμέρας γίνεσθαι δὲ φλωρία γ. ὁ δὲ αὐ-
 τὸς εἶπεν, ὅτι ὤρετο τ, ἐγὼ δὲ ἤδη δι-
 δώμι υ. ἔλαβον ἔν καὶ διμερίζοντο
 ταῦτα πρὸς τὴν πατερᾶρχην, καὶ ὅν
 καθόλου. εἶτα ἦλθεν ὁ Δεξ καὶ εἶδε τὴν πα-
 τερᾶρχην. ἔπειτα δὲ αὐτῇ κανίχιον σά-
 χαρ ἰνδακῆ, καὶ λαμπύδας μεγάλας
 μ, καὶ οἶνον. καὶ μεθ' ἡμέρας ἦλθεν ὁ
 καρδινάλιος ὁ γαυρὸς πρὸς τὸ πάπ-
 πον, καὶ μετ' αὐτοῦ ὁ μαρκέσις τὸ φε-
 ραρίαν, καὶ εἶδον τὴν βασιλείαν, καὶ τὴν
 πατερᾶρχην. ὅτε ἔν ἦλθεν εἰς τὴν πατρ-
 ᾶρχην εἶπε καὶ ὁ Δεξ κατὰ τὴν ἀκρά-
 σιν ὅτι καρδινάλιος ἱμαλίας.

Ἐμείνεν ἔν εἰς τὴν Βενετίαν ὀλίγας ἡμέρας
 καὶ πάλιν ὑπέσχετο ὁ καρδινάλιος εἰς
 τὸ πάππον. λόγῳ ἔν ἐκινῆθη τότε πολλοὶ
 περὶ τὸ εἰδεῖν τὰς ἡμετέρας πρὸς τὸ πάππον,
 ἢ πρὸς τὴν ἐν βασιλείᾳ σύνοδον ἀφί-
 κέσθαι.

τμήμ. δ. κεφ. ιε.

Εἶπεν ἔν ὁ Δεξ τῷ βασιλεῖ. ὅτι ἡ
 Βενετία ἐστὶν ὡς ἀνιδικήσας, δύνασθαι
 ἀναπαυθῆναι καλῶς ἐν αὐτῇ μεχρὶς ἂν
 ἐθέλῃ. συμβαλόντων ἔν, ὅτι κρείττον
 ἐστὶν ἵνα προσμείνητε, ἐν τῇ Βενετίᾳ καὶ
 ἀποπειράσθητε καὶ τὸ πάππον, καὶ τῆς
 συνόδου. ἐλθόντων γὰρ ἐκατέρωθεν ἐ-
 ζητήσας ἐξ ἀξιώσας πρὸς ῥαῖς αὐτοῦ
 ἀπέλθαι, καὶ τότε ζητήσας καὶ ὑμεῖς
 τὰ ὑπὲρ ἑαυτῶν. καὶ ὅτι ἂν εὕρητε τὰ
 μάλλον λυσιπλόωντα ὑμῖν, ἔτις ἐκείνους
 ἀπέλθαι. προσμείνατε ἔν ἵνα εἰδῇτε πῶς
 λέγουσιν ἡμῖν ἑκάτεροι, καὶ ἔτις εὐ-
 ρήσας τὸ συμφέρον ὑμῖν. τὰ αὐτὰ δὲ ἔλε-
 γον καὶ οἱ κρείττονες τῶν Βενετῶν, καὶ
 προσέειπον, ὅτι εἰ θέλῃτε ὑμῶν καὶ
 ἡ σύνοδος ἐνταῦθα, καὶ ἔτις τῶν, καὶ
 εἰς πλείονα πρὸς ὑμῶν καὶ ἀνάπαυσιν.

Ὁ δὲ βασιλεὺς προσκαλεῖτο τὸν πα-
 τερᾶ-

quingentorum florenorum summam explicitis
 verbis nominavit: at ego replicui, si Majestas
 tua tantum quinquies centum exposcit, ego
 sexies centum numerabo: quæ statim persolvi
 Imperatori, suisque distribuenda, & nunc ut
 eodem fungar officio erga tuam Sanctitatem,
 votum do, ut quantum ipsa cupiat, libere ex-
 plicet: Tum Patriarcha, quandoquidem sti-
 pendium nuncupatur aliquot diecularum, ef-
 funde mihi, meisque florenos ter centum:
 Cui Michael, & si Sanctitatis tuæ modestia
 se intrā ambitum ter centum sistat, ego ad-
 adjecto unius centum auctario, quadringentos
 accumulabo: quas nostri prehementes, Pa-
 triarchæ, ac toti Clero dispertierunt: Posthæc
 Dux Patriarcham officiosè invisit, obtulitque
 dono copiam Indici Sacchari, quadraginta gran-
 diora luminaria, ac vinum: & transactis ali-
 quot diebus, Sanctæ crucis Cardinalis advenit,
 à Papa missus, & cum illo Ferrariensis Marchio,
 qui Imperatorem salutarunt, & Patriarcham:
 ac quoties ad Patriarcham ingrederetur Cardi-
 nalis, Dux Venetiarum, à tergo subsecutus, imam
 fimbriam Cardinalitii paludamenti sublatam à
 vestigio manibus librabat.

Et cum aliquot dies Venetiis consumpsisset
 Cardinalis, rediit ad Papam: actum primum
 sermones fieri ceperunt, & multifarie incre-
 bescere: An Nostrates oporteat ad Papam pro-
 ficisci, an Basileam ad Concilium.

SECT. IV. CAP. XV.

Interea Dux Imperatori suavit, ut Venetias
 æstimaret, tanquam propriam sui ipsius Pa-
 triam, ubi plurimā cum libertate requiescere
 posset, quamdiu vellet: subinde se consulere,
 ut hic figat, dum utriusque tam Papæ quam
 Concilii benevolentias exploret, perspiciatque,
 quò tendant eorum præcipua consulta: Nam &
 illorum uterque maximā cum ambitione vos ad
 ipsos pertrahere conabuntur, & vos poteritis,
 utriusque argumentis cum judicio perpensis,
 qua veltra vos emolumenta ducunt, illac con-
 cedere: Eadem cum Duce, & præstantissimi
 Senatorum accinuerunt: professi, si in Civi-
 tate Venetā Synodum Generalem celebrari cu-
 peremus, se non repugnatorios: & id forsan,
 nec minus gloriæ veltræ convenire, nec sola-
 tio minus conferre. Imperator, cum hæc ver-
 ba altius in animo infedissent, Patriarcham ad
 se accersivit, ut communi Consilio, de his re-
 bus judicent, ipse enim ægrotabat: Similiter
 & Patriarcha forte fortuna tum in lecto decum-
 bebat,

τεμάρχην ἵνα περὶ τὰς βαλάντωνται, εἰσὶν γὰρ. ἔπυχε ἡ καὶ ὁ πατριάρχης νοσῶν, καὶ ἔδιδετο ἐδωάτο πρὸς τὸν ἔπρον ἀφικέσθαι, καὶ ἐδουχέεινε πρὸς τὸν βασιλέα. μὴ γὰρ βῆ γὰρ πρὸς κληρὶν διεμνύσατο. ὅτι βαλάντων ἡ ἀγία βασιλεία σὲ μὴ τῶν ἰδικῶν σὲ. εἴτα ὁρῶσιν ἵνα μάθω καὶ αὐτὸς τὸ συμπέραςμα τῆς βαλῆς, καὶ ἐντύθει καὶ γὰρ βαλάντων ὅπερ ἂν μοι δόξη λυσιπλέερον. ἀλλὰ οὐκ ἔρκεσαν τῶν τῶ βασιλεῖ. ὡρῶσιν γὰρ, πῶς ἂν βαλάντων καλῶς μὴ ἀκῶσας πάντων τῶν ἐν τῇ βαλῇ τὰς γνώμας. ἐν τῇ βαλῇ γὰρ κινῶνται λόγοι πολλοὶ, καὶ λέγουσιν πνὲς τὰς αἰτίας δι' αἷς δοκεῖ αὐτοῖς συμφέρον τὸ ἡ γνέσθαι, ἔπροι δὲ αὐτὸν ἀνιλαμβα νόμοι τῶν ἐναίτων λόγων, λέγουσιν αἰτίας δι' αἷς νομίζουσι μὴ προσήκον γνέσθαι τὸ δόξαν τοῖς προτέροις συμφέρον. ὅταν ἐν γυμνασίῳ καλῶς αἱ αἰτίαι, καὶ ἀκῶσιν οἱ βαλάντων πάντας τῶν λόγους, καὶ τὰς ἀντιθέσεις ἐκάστω, τότε διώκονται πεισινάξαι καὶ ἐκλέξασθαι ἐκ τῶν πολλῶν τὸ συμφέρον, ὡς περὶ καὶ ἐν τῷ παρόντι. ἐνταῦθα κινῶνται λόγοι πολλοὶ περὶ τὰς καὶ γυμνάζονται τὸ πρᾶγμα, καὶ ἐναυπῶνται πνὲς τοῖς βαλάντων νόμοις λυσιπλέεραν τὴν εἰς τὸ πάπαν ἡμῶν ἐλθεῖν. καὶ μεχρὶ τῶ νῦν δοκεῖ Βελίῳ λέγειν ὅτι οἱ τὸ μὴ ἀπελθεῖν εἰς ἐκείνον βαλάντων νόμοι. ἐλθόντων ἐν ἀπαραιτήτως ὁ πατριάρχης ὅτι ἀναγκαῖα εἰσὶν ἡ περὶ τῶν συμβαλῶν.

Τῶν τῶν λόγων ἀκῶσας ὁ πατριάρχης εἶπεν. οἶδα ἐγὼ πῶς καὶ τῶν πνὲς λέγονται οἱ πρᾶτοι λόγοι. καὶ ὅταν ἐκεῖσε ἀπελθῶ ἐνὶ λόγῳ πάντας αὐτῶν ἀνατρέψω. εἴτα διεμνύσατο τῷ βασιλεῖ, ὅπως ἦν καὶ ἐκείνῳ τὴν ἡμέραν ἀνέειπε τῇ μετ' ἐκείνῳ εἰ καὶ ἐπὶ ῥάων γένοιτο τῇ ἐφεξῆς ἀφίξετα.

τμήμ. δ. κεφ. 15.

Ὁ ἡ Χριστόφορος ἀπελθὼν εἰς τὸν πάπαν ἐκ τῆς Βενετίας ὡς δεδήλωται πατὴρ ὑπερέψατο, καὶ ἦν ἐν τῇ Βενετία διεγέρων οὐκ ἡμετέρως, καὶ τὴν πρὸς τὸ πάπαν ἐλθεῖν διαπραγματούμενος καὶ τὸ ἐγχεῖν. δίδωκεν ἔν παλιν τῷ μέρῳ τῶ πα-

bebat, ut alter alterum adire non valeret : quod admodum impatienter Imperator tulit : Et Patriarcha diversis vicibus bis terve sollicitè advocatus, cum propter morbum adesse non posset ; jussit Imperatorem suos Nobiles ad ea quæ sibi videntur expendenda asciscere ; & postquam illi constituissent, si quid factu opus esset, se deliberaturum : Quod Imperatori, ut dissentaneum rationi displicuit. Dixit enim, quomodo solus & seorsim Consilium capiat, quum aliorum argumenta non audiverit : Siquidem multi multa proferunt in arcanis Conventibus, quæ omnium examini submitunt : Hi speciosas intexunt causas, cur ea procedendi ratio, si teneatur, non possit non maximum emolumentum procurare : alii diversum plane propugnant, rationibus non minus validis, cur ea quæ prioribus visa sunt utilia, fieri ipsi non conducere judicarent : Et hæc arbitris discernenda subjiciuntur, seu consultantibus qui cum utrinque rationes, & pro conducibili & contra allatas ventilaverint, tum circumferre ingenia, cum acri judicio debent ; & ex multis, id unicum quod maxime convenit eruere ; ut in præsentī negotio : A quamplurimis nostrum ferra reciprocatur, & acerrimè disceptata quaestio fervet : An Papa à nobis sit adeundus, necne ? Multi ad Papam proficisci suadent ; idque ut longe utilius nobis incumbere, affirmant : alii in contrariā opinione versantur : Et huc usque meo quidem judicio, magis prudentes ac plausibiles afferunt rationes, qui nostræ profectioni ad Papam obversantur : Veniat itaque sine ulteriori tergiversatione Patriarcha, ut nobiscum hunc nodum cuneo tundat, & solvat quaestionem, quæ solâ sui præsentīâ, & publicis nostrorum omnium consiliis restat dirimenda.

His ad Patriarcham ab Imperatore perlatis, respondit breviter Patriarcha : Non sum ignarus, quinam hos sermones in consultationibus spargunt : quorum omnium fundamenta, meum rationum unicâ, quamprimum advenero disperdam : Jussit præterea Imperatori ut renuntient, se hodie meliuscule habuisse ; & si cras morbus remittere perseverabit, tertio die sui copiam polliceri.

SECT. IV. CAP. XVI.

At Christophorus à Venetiis abiens ad Papam, ocyus eodem repedavit, ut Venetiis reperiretur sat tempestivus, pro virili Papæ partes promovere : nostrorumque animos alacriter excitare, ut ad Papam proficisci contendant : Numeravit etiam Patriarchæ fiscalibus quingentos florenos, stipendium pro cibariis : quorum

πατριάρχῃ Φλωρία Φ, χάριν ζιτη-
ροῖς, ἀφ' ὧν ἔλαβεν ὁ πατριάρχης
Φλωρίαρχ, ὧν τὰ εἰς ἐπερίαιτο
δισκοπτήριον δρυροδία χρυσον θανμα-
σία πυχὴ ἐχειρασμύρον. τὰ δὲ λοιπὰ
διεμερίσθησαν τοῖς ἄλλοις τοῖς καθόλῃ.

Εἶτα ἔδωκεν ἰδίως τῷ βασιλεῖ Φλω-
ρίαρχ, καὶ τῷ πατριάρχῃ ὁμοίως ἀχ-
επίσης ἢ ἀφ' ἐξόδου ἔπειτα τῷ πατριάρ-
χῃ καὶ λεκάνῳ δρυροῦν ἀφ' ἡμῶν ἔ-
πεσώπων αὐτῶν, καὶ σκυτίλια δρυροῦ.
ὁ δὲ πατριάρχης καὶ τὴν ἡμέραν ἣν περὶ-
σησεν ἔλθειν εἰς τὴν βασιλείαν, ἀπῆλθε
πρῶτον εἰς τὴν ναὸν τῆς Ἁγίας Μάρκας, καὶ τὰ
ἐκεῖσε ἱερὰ κειμήλια ἐξείλετο πολυάριθμα
ὄντα καὶ πολυτάλαντα, ἐν οἷς καὶ λίθοι
τίμιοι καὶ μέγιστοι εἰσὶ καὶ ἀσυνή-
τευτοι. καὶ πᾶν εἶδος ἱερῶν ἐκ πάσης
δύσεως ἐκ πρῆας ὕλης κατασκευασμύρον.
τὰ μὲν ἐκ λίθων ἐξηρμύρων εὐφυῶς ἄγαν
ἀσυνήτευτα, τὰ δὲ ἐκ χρυσοῦ κα-
τασκευάσας δρυροῦς στυπιδεύοντα. ἐνθα
δὲ καὶ τὰς ἐκ ἱερῶν καλεσμένας τιμω-
θείας εἰκονογραφίας κατείδομεν τῇ αἰ-
γλῇ τῆς χρυσοῦ μαρμαρέας, καὶ τῷ
πλήθει τῶν πολυτίμων λίθων καὶ τῷ με-
γέθει καὶ τῷ κάλλει τῶν μαρμάρων, καὶ
τῇ τῆς πίχνης φιλομμία καὶ πικιλία,
ὅσων θείας καταπληθίσαις. αἱ καὶ τῇ
καιρὸν τῆς αἰώσεως, ὅτε ἡ πόλις ἐπὶ τῇ
λατίνων (ἱμοί,) ἔαλω ἀπενεχθεῖσαι ἐν-
τεθῆναι ἐκεῖσε νόμῳ τῆς λείας, εἰς μίας
μεγίστης εἰκόνου στυπιδεύσαν ἁγίαν,
ἰδρυμένης ἀνωθεν ἔκ τῷ καθολικῷ βή-
ματι ἀλτάρει ἐχυροτάτης θύρας ἐμ-
πεσθέντι καὶ ὁποῦν ἐχυρῶς πᾶν κα-
τασκευασμύρης, καὶ κλεισὶ καὶ σφραγίσ-
τα ἀσφυλατομένης. τῶν δὲ θυρῶν δις ἔ-
στῃς ἀνοιγομένων καὶ τὴν τῶν ἐκ χρυσοῦ
θύρων, καὶ τὴν ἀναστρέψιμον ἐορτήν, ἐ-
παντῶν τῶν ἐκεῖσε θωρομένων, τὴν ἐκ
πολλῶν σύνθετον εἰκόνα ἐκείνῃ, πῶς μὲν
κεκτημένοις κάυχημα καὶ πρῆξις ἐγγί-
νεται, καὶ ἔδωκεν, τοῖς δὲ ἀφαιρεθεῖσιν
εἶπα καὶ ὡς ἀπὸ τοῦ ἀθυμίας καὶ λύπῃ
κατήφεια. ὡς καὶ ἡμῖν τότε συνέβη.

Πλὴν καὶ ἐκ τῆς τιμωθείας τῆς ἀγνώ-
στης μεγάλης ἐκκλησίας ἡκόμοι ἐναι
ταύτας, ἀλλ' ἐν ἡνωμένῳ ἀκρωτῶς ἐκ
τῶν ἐπιγραφῶν, ἐκ τῆς σηλο-
γραφίας τῶν κομηνίων ἔκ παλαιοκράτο-

rum à factâ distributione, centum viginti tres
in proprios Patriarchæ loculos migrarunt: De
quibus ipse statim centum & quinque extraxit
ad coemendum calicem, ingentem ac patulum,
deauratum ex argento, & opificis artificio mi-
rabili confectum: Reliqui, Ecclesiasticis cæ-
teris in communi dispartiebantur.

Propinavit insuper Imperatori scorsim à suis
mille florenos, totidemque Patriarchæ: quin
& Papæ sumptibus paravit donandum Patriar-
chæ malleum argenteum, impressum Patri-
archæ effigie, & aliquot scutellas, argenteas:
Patriarcha autem cum diem tertium promississet
Imperatori ad consultandum constituit prius
animi gratiâ. Divi Marci ædem, & singula
eiusdem monumenta speculari: quæ opulenta
supraquam dici possit, & nullo pretio æstimanda,
lapilli rarissimi, maximi, fulgentissimi, &
universa species rerum Deo sacrandarum, ex
præstantissimâ materiâ omnis generis, non pos-
sunt non hominum sensus in admirationem ra-
pere: Hic gemmæ ad debitum fastigium ele-
vatae, stupendum in modum figuris exscul-
puntur: illic purissimo auro compositæ sine bra-
ctæolis nativo fulgore radiant. Tum in Tem-
plo sancto quod dicitur sacras imagines con-
speximus, ut corusco splendore auri fulgebant!
ut multitudine pretiosissimarum unionum,
granditate ac specie insignium vibrabant! ut
singulari aurificum artificio ipsam materiam su-
perante oculos attonitos confundebant! Quæ
cuncta nostris è fanis expilata per Latinos (hei
mihi!) & huc allata ut spolia ac Manubiæ, in
unum Colossum ingentem coaluere, quæ nunc
D. Marci statua cluit totius orbis stupor & mi-
raculum: stat autem suâ base nixa in ingressu
frequentiori ad summum altare, sic validissimis
januis & ante & retro occlusa, sic clavibus ac
sigillis appensis obfirmata, ut ne mortalium o-
culis spectanda propaleatur, nisi bis in anno, ad
festum Nativitatis & Resurrectionis Dominicæ:
tum reſeratis foribus, cuilibet permittitur por-
tentosam effigiem conflata ex variis gemmis
contemplari, quæ durat ingens gloriandi ma-
teria, voluptas ac decor possessoribus, des-
poliatis vero si qui forte illuc adventant, tristi-
tia, mæror, & animi afflictissimi consternatio,
ut nobis tunc temporis contigit.

Et quanquam fando accepimus ea fuisse ab-
repta è Sacratissimo S. Sophiæ templo, tunc ta-
men ab inscriptionibus Græcis, & maxime à
cippis Comnenonum Imperatorum, percepimus
ea olim omnia in Dei Omnipotentis Mona-
sterio sacra deposita permanisse: At si Mona-
sterium tot terrâ marique conquiritis, opulen-
tissimis lapillis abundaverit, quot & quantis
oportuit nostram Ecclesiam magnam, seu gem-

μονῆς εἶναι πάντας. εἰ ἔν τῃ μονῇς
πιαῦτα σκοπεῖν καὶ ἰστίαν εἶχον ἂν
ὑπερβολῶς τὰ τῆς μεγάλης ἐκκλησίας,
ἐν τῇ Διδασκαλίᾳ καὶ λαμπρότητι τῆς
ὑλῆς, καὶ τῇ φαιδρότητι καὶ πικιλίᾳ τῆς
πέχνης, ἐτὶ ἔτι πρὸς τὴν ὑπερβολὴν
πάντα πικρὰν ἀκροῶν ἰδὼν πάντα ὁ
πατριάρχης, καὶ τῇ θεωρίᾳ αὐτῶν οἰο-
νέ ἐντευφύσας, συνόντι αὐτῷ καὶ ἔ-
δωκός, Διαμυνθῆντι πρὸς πρὸν ὡς
ἔτι πατριάρχης, πρὸς αὐτοὺς καὶ τὰ
πλοῖα, οἰῶν εἰς τὸ ἅγιον Μάρκον ἀφίγ-
μεθα καὶ ἐλθῆντι καὶ αὐτοῖς, καὶ προπρὸς
αὐτοὺς καὶ τὰ δηλωθῆναι ἐμφανισθῆναι
προσέξαντι. καὶ γὰρ ὁ ἰκανῶς ἐνα-
σχοληθῆναι τέτοις ὁ πατριάρχης εἰς τὴν
Βασιλέα καὶ ἔδωκός ἀφίκετο. Ἐὐ μὲν
δὲ ἰδὼν καὶ ἐμιλήσας τῷ βασιλεῖ Φι-
λικῶς πρὸς ἰδίαν ἀπέπεσε. Ὁ δὲ πατρι-
άρχης σιωπῇ μόνῃ τῷ βασιλεῖ ὥραν
ἰκανῶς. ἱερμαδίνας δὲ δέξας, τῷ π-
πατριάρχῃ καὶ ἡμῖν ὁ Φιλαθροπῖν
ᾤκει, ἀπελθόντες καὶ ἔτι πατριάρχης ἐσι-
τησάμεθα, Ἐ μὲν τὰ αὐτοῖς εἰσηλθὼν ὁ
πατριάρχης εἰς τὴν Βασιλέα. καὶ μετὰ
πολὺ προσκλήθησαν οἱ ἄρχοντες τῆς βα-
λῆς, καὶ ἐξ τῶν δέχοντων, καὶ τρεῖς ἐξ
ἡμῶν.

τμήμ. δ. κεφ. ιζ.

Ἐζητήθη ἔν τῃ δὲ πρὸς τὴν πᾶσαν ἡμᾶς
ὡς ἀγαθόν. καὶ λόγων πρὸς τὰς κί-
νηθῆναι καὶ τῶν πλειόνων δεῖν εἶναι λε-
γόντων, εἶπεν ὁ Ἡρακλείας. ὡς ἀκούων
ὅτι ἔρχεται Καρδινάλιος ὁ Ἰταλιανὸς
ἐκ τῆς συνοδῆς καὶ εἰς ἐγγύς. καλὸν ἔν μοι
φαίνεσθαι ἵνα προσμείνωμεν ὀλίγον, ὡς
ἂν εἰδῇσιν τινα, καὶ ἐξ ἐκείνων λάβωμεν,
Ἐ τότε κρείττον βελούσιμεθα. ὁ δὲ βα-
σιλεὺς εἶπε, βέλῃον μοι δοκεῖ ἵνα βε-
λούσιμοι νῦν γέσωμεν, ὅπως ἂν φα-
νῇ συμφέρον ἡμῖν. ὅπως ἂν κακῶς
ἐλθὼν εὖρη σωτηρίαν τῇ τῆς βαλῆς
ἡμῶν ἀποτίλισμα, Ἐ μὲν πρὸς ἄλλο π-
παρεκκλίνειν ἡμᾶς παραθεῖν. λέγει τι-
νὺς πρὸς τὸ πρᾶγμα, Ἐ ἄφες τὸ πρὸς
ἔτι Ἰταλιανῶν. ὁ μὲν ἔν βασιλεῖ ὡς
ἐπιλελησμένῃ ὡς ἔλεγε πρὸς πρὸν,
ὅλῃ ἦν ἀπελθεῖν πρὸς τὴν πᾶσαν. ὡς αὐ-
τως δὲ Ἐ πρὸς αὐτοῖς ὁ πατριάρχης. εἰ ἔν

marum magnitudine seu specierum varietate,
& luminosis omnium radiis, seu opificum ac-
curata manu ac pretio; quicquid exhibuerit
spectabile, quodcumque Monasterium longe
transcendere ac superare? Verum hæc singula
oculis perlustrabat Patriarcha, & in his specta-
culis ad satietatem deliciabatur: præsentē etiam
Duce, qui accersitus à Patriarcha, nobis navi-
gium adornarat ad transfretandum in D. Marci
sanum, nosque suo comitatu cohonestavit, jus-
seratque omnia hæc recondita nobis recludi: &
cum satis otii indultum his rebus videretur, Pa-
triarcha una cum Duce ad Imperatorem tendit:
Dux utroque honorificè salutato domum rever-
titur: & solus Patriarcha cum Imperatore ali-
quamdiu remansit: Dum instante prandio Pa-
triarcha ad paratas sibi nobisque epulas in diver-
sorio Philanthropici, pransum cum illo absces-
simus: quo finito, rediit ad Imperatorem, &
ambo brevi postea convocatis præcipuis Impe-
rii consiliariis, sex Archiepiscopis, & tribus è
nostro ordine proceribus Ecclesiæ, ad consilium
properarunt.

SECT. IV. CAP. XVII.

In quo id unum quærebant, an ad Papam
proficisci expediret? Variantibus autem homi-
num sententiis, cum plerique & pars major af-
firmarent, solus Heracleensis suffragium in-
terposuit de causâ comperendinanda: Audi-
visse se ajens, Cardinalem Julianum, à Basi-
leenſi Synodo huc accelerare, nec ab his finibus
longe abesse: quamobrem satius existimem (in-
quit) adventum ejus præstolari: Et cum scie-
rimus quid rerum à consilio afferat, prudentius
ac melius consultationem instituemus: At Im-
perator è contra, sibi videri, priusquam appu-
lerit Julianus discernere, quid in nostrum usum
cedat: ut cum invenerit nos in eâ fixos deter-
minatione, & consiliorum nostrorum fructum,
nos inde dimovere non pertentet: Festinate igitur
ad causam, ac mittite Julianum, extrâ li-
mites rerum nostrarum exorbitantem: Et qua-
si oblitus eorum quæ prius apud se statue-
rat, præcepit in hanc sententiam, Papam
omnino adeundum esse: Et ante Imperatorem
ferocius Patriarcha: Adeo ut si nostri ordinis
tres

Ἐπεὶ ἔξ ἡμῶν μετ' ὧν ἔο βαλῶντος
 δόρυ ἦν εἶπον βέλιον εἶναι μὴ
 ἀπελθῆναι εἰς τὸν πᾶπαν, οἱ λοιποὶ
 πάντες τ' ἐλθεῖν ἀπεφύοντο, καὶ ἐκυ-
 ρώθη τὸ γένος. Μετὰ ταῦτα δόρυ καὶ
 ἐφθασε καὶ ὁ Ἰταλιανὸς εἰς τὴν Βενετίαν.
 εἶδεν ἂν τὴν βασιλίαν, ἦλθε καὶ εἰς τὸν
 πατριάρχην ἐπὶ μύρον καὶ ἑσθλὰ καὶ τὰ κρά-
 σπιδά ἑμαίον αὐτὸν κατέχοντο, εἰς ἃ
 πῆλθε καὶ αὐτὸς εἰς τὸν πᾶπαν. πρῶτον ἦ
 σταλαὶ πρὸς αὐτὸν ὄντι δύο αὐτὰδέλφους,
 ὄντι δισυπάτας, ὁ δὲ πατριάρχης τὸν Ἡρα-
 κλείαν καὶ τὸν Μονεμβασίαν. καὶ δὲ τὸν
 Σάββατον τὸν τυροφάγον ἐσθλὴν εἰς τὸν
 ναὸν τοῦ ἁγίου Γεωργίου ὁ πατριάρχης, καὶ
 πρῶτον μὲν ἐρρανώσαντο καὶ αὐτὸς διὰ τοῦ
 ῥαντιστηρίου ἐκείνων τὸ δοκεῖν ἀγιάσμα-
 τος, εἶτα ὑπέδειξαν αὐτῷ οἱ ἐκεῖσε λα-
 τινομένοι ἀσπίδες, καὶ εὐτραφέως χει-
 ρα τοῦ ἁγίου Γεωργίου, λέγοντες εἶναι ὑπο-
 σπινθῆρας καὶ λαμβάνειν αὐτὰς ἐκ τῶν κεφα-
 λῶν ἡμῶν, καὶ ἐκείλῳ μύρον. ἦν καὶ κατη-
 σπασίον ὁ πατριάρχης. εἰπὼν δὲ καὶ αὐτῷ
 τοῦ μεγάλου καρποφύλακος, ὡς οὐκ ἐστὶν
 ἡ χεὶρ τοῦ ἁγίου Γεωργίου. τὸ γὰρ μαρτυ-
 ρικὸν ἐκεῖνος ἅγιον σῶμα κατέκαυσαν,
 καὶ τὴν κόπιν ἐλίκνησαν, εἶπεν αὐτῷ σκυ-
 πτικῶς ὁ πατριάρχης, ὦπα, οὐκ οἶδας
 τί λέγεις.

τμήμ. δ. κεφ. ιη.

Ἐψαλον δὲ τότε οἱ μοναχοὶ ἐσπέρνον
 πολὺν καὶ φιλότιμον, εἰς ὃν καὶ ἰσαίος ὁ
 πατριάρχης, καὶ ἡμεῖς μετ' αὐτοῦ. εἶτα
 σαυήλθην εἰς τὸ βῆμα, καὶ ἐπεσκόπη
 τὸ ἀλτάρειον καὶ τὰ ἐν αὐτῷ. καὶ προσέ-
 ταξε ἐπιελθεῖν τὰ σκία διὰ ἐκ τῶν κεφα-
 λῶν ἡμῶν, καὶ ἐκείλῳ μύρον. τότε ἐλθόντων
 καὶ τῶν Δισυπάτων λαβεῖν εὐλογίαν ὅτι
 τῷ ἀπελθεῖν εἰς τὸν πᾶπαν. εἶπεν αὐτοῖς
 ὁ πατριάρχης μετ' ὀριμότητος ἐκβάλλει-
 τε τὰς σκίας. εἰπὼν δὲ τὸ ἐνός,
 ὡς ἔστι οὐκ ἔχουσι πιαυτῶν σπηθίαν,
 εἶπε, εἰ μὴ πησὶς τῆς, τὸν ἐκ-
 πησίδε δὲ τῆς ἀρχοντίας ὑμῶν. ἀλλὰ
 διὰ ταῦτα, ἐγὼ μὲν πησὶς ὅτι οἱ κατέ-
 σπινθη. τότε λέγει ὁ εἰς πρὸς τὸν ἐπὶ τὸν
 δόρυ ἀπελθόντων, καὶ παρητήσαντο τὴν
 εὐλογίαν.

Ἀπὸ λ.

trestantum, quorum secundus numero, Ma-
 gnus Bullota exitit, contravertissent, non
 eundem, ut nunc se res habent ad Papam, eun-
 dem omnes reliqui pronuntiascent, & eundem
 omnes suffragiis confirmarunt: Ante lapsum
 biduum Venetias appulit Julianus, qui primi-
 tias oblatis obsequii cum Imperatori praestitisset,
 ac Patriarcha, Duce Venetiarum pone & a ter-
 go subsequente, ac infimum limbum vestimen-
 ti Cardinalitii manibus gestante ut supra, mox &
 ipse Cardinalis relicto concilio ad Papam iter
 flexit: Tum negotio peracto primum Legatos
 mandavit Imperator ad Papam, duos Germanos
 fratres, utrumque Bisconsulem, Patriarcha
 Heracleensem & Monembasianum: Interim Pa-
 triarcha in Sabbato Dominici, qui Turophagus
 dicitur, ingressus D. Georgii templum, seip-
 sum eorum aspergillo, & aqua lustrali irrorav-
 it, ut videretur secundum eorum ceremonias
 ac ritus sanctificari: Et cum nonnulli Latini
 Monachi istius cenobii, eidem manum obtu-
 lissent D. Georgii Martyris, cui nec magnitudo
 defuit nec sagina, quam sub tabula ex asserulis
 cavata optime munitam, cistulaeque inditam,
 a se asseruari aiebant, Patriarcha venerabunde
 eam exosculatus est: Obijcipienti vero Magno
 Scriniario, & non esse D. Georgii manum asse-
 verenti, cujus sacrum Martyrio corpus in fa-
 villas redactum est: & vivicomburii residuum
 vanno in aëra eventilatum, respondit Patri-
 archa cum mordaci scommate, eumque silere
 jussit, ut quae proferat, nescientem.

SECT. IV. CAP. XVIII.

Monachi tum cantillabant in choro hymnum
 Vespertinum, qui a multâ aeternitatis, ac glo-
 riae acquirendae mentione nomen accepit: Cui
 integro dum psalleretur, Patriarcha stetit ere-
 ctus in vestigia, & nos ejus exemplum secuti:
 Postea intra cancellos ascendit, gradus totumque
 altare circumspexit, & quicquid contineret
 utque propius accessimus, jussit nos capitibus
 pileos auferre, & abstulimus: Intransibus au-
 tem fratribus duobus Bisconsulibus, ut acceptâ
 benedictione Patriarchali, iter Papam versus
 ingrederentur, Patriarcha vehementer incre-
 pans, tollite Galeros inquit: & regerenti eor-
 um alteri, Latinos istiusmodi consuetudinem
 non agnoscere, acriter instigit Patriarcha, &
 quidni? inquit. Vos meis monitis obtemperate,
 aut ego vos forsan vestris fastigiis deturbari, &
 ex albo Heroum expungi curabo: Etenim scia-
 tis velim non aliâ fine vos civilibus magistrati-
 bus donari, quam ut his ceremoniis erga
 Deum perfungamini: Fratres vero invicem lo-
 cuti

Ἀπὸ ληθον ἔν . καὶ οἱ μὲν ἄρχοντες ἠπαύσαντο τὴν πόδα ἔκ παύσα, καὶ ἀναδοχῆς καὶ εὐμερείας ἔτυχον παρ' αὐτῶν . τῶν δὲ δεξιερῶν μὴ ἀπαυσαμένων τὴν πόδα ἔκ παύσα ἀηδῶς λίαν διετίθη πρὸς αὐτοῦν . δέον μὲν ἔν διαμεινῶσαι τὴν περὶ τῶν πατριάρχων, οἱ δὲ ἔδωκεν αὐτῶν εἰδῆσιν . ὁ δὲ βασιλεὺς μετὰ τῶν ἀδελφῶν ἡμερῶν πέντε ἐξῆλθε τῆς Βενετίας, καὶ παρελθὼν εἰς τὸν πάπαν, καὶ προσωλύθησεν αὐτῷ ὁ Μαρκέσις εἰς τὸ καλὸν φραγκῶν, ὅπερ ἀπὸ τῆς Φερερίας ὥρας ἡμισείας πρὸς τὴν μία δέσσημα, ὅτε γὰρ ὁ βασιλεὺς ἐξῆλθε ἔκ παύσα . ὑπεδέξατο δὲ αὐτὸν ὁ Μαρκέσις μὲν μεγάλης τιμῆς, τῶν ἡμῶν αὐτῶν περὶ τὴν περὶ τῶν, καὶ ἔρανον ὑπερβῆν ἔκ βασιλείας αὐτοῦ μὲν κατὰ χρίσιν . ἔτις ἔν προσέμειψεν αὐτὸν εἰς τὸν πάπαν, εἰς ὅτε κείθεν εἰς τὸ ἴδιον πάλαιον αὐτὸν ἡγάγη . Ὁ δὲ πατριάρχης δουλοῦς μὲν ἔφερε τῶν, τὸ δὲ βασιλεία προσέειπεν ἀπελθεῖν εἰς τὸν πάπαν . ἔλεγε γὰρ, ἡ ὁμὴ εἶναι ἀφικέσθαι τὴν βασιλεία καὶ τὸν πατριάρχην, ἡ προσηγεῖσθαι τὴν ἐκκλησίαν, καὶ μὲν κατὰ τὴν αὐτῶν ἀνελθεῖν . περὶ τῶν γὰρ μὲν ἐξῆλθε καὶ ὁ πατριάρχης, καὶ ἡμεῖς σὺν αὐτῷ τὴν προαύλιον περὶ τῆς Βενετίας θαλάσσαν, εἰς καὶ τὴν γλόντιαν τῶν ἀμειψάμεν, καὶ ἔκ παύσα ἡμεῖς ἀνηγόμεθα, καὶ εἰς τὰ ὅρα ἔκ Μαρκέσις περὶ τῶν εὐροῦν τὸ αὐτῶν παύσα ὅτε ἐκδεχόμενον τὸν πατριάρχην .

Ὅπερ ἡμεῖς μὲν εἶχε νῆες, τὸ δὲ κατωτέρω κατὰ τὸν ὅρον ὅτε ἐν ἑκτῇ πικρὸν εἶχε, καὶ μὲν ἀνὰ λόγον . Ἐκ δὲ ἔκ μήκας μέρους τῶν πικρῶν διεκεχώριστο βηλοῦροις, καὶ ἐν αὐτῷ κλίνη ἦν περὶ τῶν ἀνὰ τὸν ἑρῶν . τὸ δὲ λοιπὸν τε κλίνης τρεῖς διεκεχώριστο . σκίμπος μὲν εἶχε περὶ τῶν πικρῶν διεκεχώριστο ἐκ χρωμάτων περὶ τῶν καὶ πικρῶν ὑφάσμασι περὶ τῶν λυμμένων . μέσῃ δὲ ἔκειτο δύο σιδηρῶν πυρῶν μεγάλα τρεῖς τοῖς περὶ τῶν ἐν οἷς ὅτε εἶδεν τὸν παρ' ἀνῆλτον . οἱ δὲ γὰρ τοῖχοι ἔκ παύσα μὴ ὑπερβαίνοντες τὰς κεφαλὰς τῶν ἐν οἷς σκίμποις κατὰ τὴν τῶν, ἀνωθεν ὑψὲς ἐκ τῶν μὲν τοῖς ἐκ τῶν . τὸ δὲ γὰρ μετὰ τὸν δέσσημα τῶν

cuti eamus inquit, & spretâ benedictione in divorsum abiire ad Papam: Cujus pedem ambo basiat maximam benignitatem ac gratiam à Papa sunt consecuti: at Archiepiscopos, quod in eundem morem non descenderint, Papa ne contueri quidem vultu placido dignatus est: Cujus etiam consuetudinis nonnulla Patriarchæ præscripsisse debuerunt, quod illi penitus neglexerunt: Imperator vero post quinque dierum spatium Venetiis discessit, ut Papam conveniret: Cui in itinere obviam factus est Ferrarientis Marchio ad Francolin, intervallo sesquihoræ ab ipsa Ferrara distantem: Ubi Imperatorem trireme descendente Marchio recepit, quâ potuit magnificentiâ & honore: Ejus filiis terrâ gradientibus in pedes juxta equitantem Imperatorem, & Conopæum in sublime erectum, velut umbrellam Imperatoris vertici circumfusam, altè comportantibus: atque ita triumphantis in modum, ad Papam prius deduxit, & à Papa ad proprium Marchionis palatium: At Patriarcha graviter succensuit, quod Imperator ipsius iter ad Papam prævortit: Aut enim pari passu utrumque oportuit Papam adiisse dixit, vel Ecclesiam præripuisse ansam, non in secundis constitisse: utcumque post quadrivium & ipse Patriarcha nosque ejus comitatus Venetiis valediximus, ac primum illud æquor, quod in ipsis Venetiarum faucibus perstrepat, dein profundiotem Glontæ gurgitem prætervecti, rivum intravimus qui nos secundo flumine ad Marchionis confinia perduxit: ubi stantem in Anchorâ, & adventum Patriarchæ præstolantem Marchionis scapham invenimus.

Cujus forma quidem navi nec impar nec dissimilis videbatur, nisi quod plano cum esset alveo, latitudinem ferebat magis capacentem, & æqua ad eandem proportionem in longum procurrebat: A longitudine pars aliqua in cellulam dempta, & cortinis valvatis ad modum Januæ distincta, totum ostentabat magnificè constratum: at quod reliquum erat navigii, cubiculi instar instruebatur: Sedilia in lateribus ordine disposita, invicem respondebant, & suum cuique pulvinar inerat ex variis coloribus sic acupiscum, & amantissimis flosculis variegatum, ut ingentem ornatum pariter ac voluptatem aspectantibus præberet: In ipso meditullio, stabant duo ferrea ignium receptacula glandibus quibusdam in rotundum circumagenda: In quibus cum opus esset, focum struebant: Cum autem latera seu parietes navigii, capita sedentium in scamnis altitudine non superarent, fastigia capitibus imminetia erigebant, inferctis quibusdam columellis: Inter quas distantie quod intercedebat fenestris quibusdam luminosis aperiebatur per columellas:

Quæ

πάντες ἡς τῶν θυρεῶν ἀποδείξεις ἔχω-
 ρίζοι δὲ τῶν θυρίσκων, διφυῶν ὄντων,
 καὶ ὁμοιότητα διασφύζοντων κιονιδίων ἐν-
 φυῶς ἄγαν διαπεπλεγμένων καὶ δια-
 πεποικιλμένων χρυσῷ πελαμπῶς πε-
 κεχρυσωμένων, καὶ τοῖς ἐκ λαζαρίων καὶ
 κινναβάρων χρώμασιν ἐστὶν ὡς δια-
 κεχρυσωμένων. ὧν δὲ σιδηροῖς ἀνωθεν δι-
 ἀλλήλων κατασφαλισμένων τὰ μὲν με-
 ταξὺ διαστήματα, ὡς ὑποδείξεις βη-
 λοθύροις ἐκλείοντο καὶ διανοίγοντο.
 τοῖς δὲ κατὰ ἑκάστην θυρίσκου τὰ κατὰ
 μέτρον σίδηρα τὸ ἰσχυρὸν ἐκατέρω μέρει
 παρείχον, καὶ ὥτως οἱ θυρίσκοι τὸ ἀνω-
 ὑποκαίχον κατέσπρωμα. ὃ δὲ σκέπη τε
 ἦν καὶ κάτω τεκλίνη, τὴν περὶ τὴν ἑ-
 μαγείαν παρείχον ἀνωθεν, καὶ τοῖς
 ὑποκάτω ἀνάπαυσιν. περὶ δὲ τὸ μέσον
 ἴσον εἶχεν, ὅτε ἰσίων χάριν ἐπέμεινον καὶ
 γὰρ ἐχρήτο ἰσίοις πρὸς πλῆθος, ἀλλὰ ἵνα ἐκ
 τῆς ὑψώσης καλωδοῖς διεσπείροντο,
 ἐξώθεν δὲ τῆς ξηρᾶς ὑπὸ ἀνδρῶν προ-
 πορευομένων ἔλκεται αὐτῷ. ἐστὶν ὅτι δὲ
 καὶ δὴ τὸ πᾶν ἐπεὶ πλοῖον κώπαις
 συχναῖς προηγέμενον ἔλκεται αὐτὸ κα-
 λωδίῳ, καὶ ὥτως ἔπλεε ἔνθα ὅτε αὐτῷ
 ἄρχων προσέτατε.

τμήμ. δ. κεφ. ιθ.

Ἐστειλεν ἔνθα ὁ Μαρκεῖος μετὰ οἰκείας ἀρ-
 χονίας, καὶ ὑπεδείξατο ἐν αὐτῷ τὸν πα-
 τριάρχην. πρὸς ἑσπέραν δὲ ἦν, καὶ ἔμει-
 νεν ἐν αὐτῷ ὁ πατριάρχης. πρωίας δὲ
 γυρομένης μετὰ καλεῖται τοὺς ἐκ τῆς
 πόλεως καὶ ἡμᾶς, καὶ ἐπὶ τῇ πόλει ἐκαθήμε-
 να μετὰ αὐτοῦ. ἔτυχεν δὲ τότε ἐμποδιθῆναι
 ἐν τῷ πᾶσι τὸ πλοῖον, ἐν ᾧ ἦσαν οἱ
 πεκαλόγητοι, καὶ ὁ βίσιος πατριάρ-
 χης, καὶ ὁ συνοδοιπόρος αὐτοῦ. καὶ ἐπι-
 ταξεν ὁ πατριάρχης ἰσχυρῶς πάντας
 ἡμᾶς μέχρις ἂν φθάσῃ κακεῖνο. βρα-
 δύνοντι δὲ ὅτι πλείονος μέρους τῆς ἡμέ-
 ρας εἶπεν ὁ Χρυσόφορος τῷ πατριάρχῃ,
 ἂν ἐλθὼς κέλευσον ἵνα ἀπὸ τῶν μετὰ το-
 λαιότρον φθάσῃ κακεῖνο. ἔπειτα γὰρ κίνδυ-
 νος ἔστι φόβος τὸς ἐστὶν ἐνταῦθα. εἶπεν ἔνθα
 αὐτῷ ὁ πατριάρχης, ὁ βίσιος μετὰ τῇ πόλει
 ἡμῶν τῆς Βενετίας. ὡς ἔνθα καταλιπὼν
 αὐτὸν ἀπελθόντα, ἀνάγκη ἐστὶν ἵνα
 περὶ τῶν μετὰ ἡμῶν μέχρις ἂν ἔλθῃ, ὡς δὲ πα-

λιν

Quæ cum essent in longum bifidæ, & adduci &
 reduci potuerunt: Cum referrentur in fene-
 stras dehiscabant: cum clauderentur, columnæ
 speciem orbicularem repræsentabant: cujus in-
 ter se scissæ partes tam genuinè coibant, ut jun-
 ctura acerrimum oculum falleret: omnesque
 simul columellæ vel multo auro perfusæ radia-
 bant, vel coloribus ceruleo ac coccineo alter-
 natim imbuebantur: Iisdemque in summo api-
 ce per ferrea repagula invicem firmatis, distan-
 tias, Januæ bivalves desuper occludebant vel
 aperiebant: & utrisque tam Januis quam colu-
 mellis ferrea repagula firmitatem dabant, & ro-
 bur: Ita ut columellæ superiorem contignatio-
 nem sustentarent, & contignatio cubiculum sub-
 tegeret inferius, præbens & culinæ usum, & dor-
 mitorium cæteris mancipiis: In medio autem ejus-
 dem tabulati vela pandebantur, non quasi velis
 omnino uterentur ad navigandum, sed ut funi-
 culis juxta vela ligatis homines in ripæ margine
 præeunte scapham facilius traherent: vel eti-
 am quod non raro obrigit, ut navis alia præce-
 dens, cum remigio, scapham remulcaret funi-
 bus à tergo revinctam; utrovis modo, ut Do-
 mino Marchioni allubuit, scapha hac illac rap-
 tabatur.

SECT. IV. CAP. XIX.

Misit igitur Marchio militiæ suæ præse-
 ctum, qui Patriarcham in scapham, debitâ
 cum reverentia suscepit: & quandoquidem ves-
 perâ appetente conscendit, visum est Patriar-
 chæ in scapha pernoctare: Summo mane Ar-
 chipræsules, & nos convocavit: qui adpro-
 perantes discubimus: Forte fortuna tum con-
 tigit naviculam, in quâ sacellani & tota supellex
 Patriarchæ veſtabantur, aliquot stadiis à tergo
 relictam in vado retardari: Nee enim nobiscum
 poterat velificatione contendere, aut per flu-
 men gravidè onusta æquam moliri viam: Im-
 peravit itaque Patriarcha omnium remis inhibi-
 tis illius postversæ adventum opperiri: Cum-
 que mirificè relanguentem præstolando maxi-
 ma pars diei effluxisset, Christophorus Patri-
 archæ suavit, ut potius jubeat nos progredi, sed
 lentè, quo paulatim illa enatando nos asseque-
 retur: nec enim instare metum aut periculum
 à mari nullis latrociniis infesto: At Patriarcha
 respondit: pro dimidio divitiarum quas opulen-
 tiæ Venetiæ possident, impedimenta mea non
 amitterem, quâ igitur fronte me hunc jubeas,

Z 2

ante

λιν εἰς ἱκανὴν ἡμέραν ἐτάμεθα τῶν ἀν-
δρώπων ἀνανακτησάντων, καὶ δεξαμέ-
νων ἐπιμαζεύου ἔλκεν τὸ πλοῖον, ἔφη ὁ
πατριάρχης, ὁρῶ ὅτι οὐδὲν ἡγῶνται οὐ-
λόγως ἡμῶν. εἴπατε ἔν ἵνα ἐκβάλλωσιν
ἡμᾶς ἔξω, αὐτοὶ δὲ ἀπελθέτωσαν ὡς
βέλονται. ὅπερ μαθήντες περὶ ἡμέραν καὶ
ἀσθίνες πάντες, μόλις ἔν ἔφθασε μὲν
μεσημβρίαν. καὶ ὀλίγον τι ἔπειτα μὲν
διλυυκόπτε ὀψίας ὑπομύχης ἐκεῖ διενυκ-
πρόσωπον. ἔωθεν ἡ λύσαντες ἀνηρχέμε-
θα, καὶ πρὶν ἐξήκειν πρῶτην ὥραν τῆς ἡμέρας
ἐρωτῶντες ἔφικον πρὸς τὴν καρμενὸν στελεῖτα
τοῦ βασιλέως καὶ δρόμον πρὸς ἡμᾶς
ῥέοντα. ὅς ἐλθὼν εἶπε τῷ πατριάρχῃ
ὥτως ἐκδέχεται ὁ πάπας ἵνα ἡ μεγάλη
ἀγωνισμὴς σὺ ἐλθὼν προσκυλήσῃ καὶ
ἀσπασή κατὰ τὸν πόδα αὐτοῦ. Ὁ γὰρ
βασιλεὺς ἐνίσταται καὶ ἀγωνίζεται ἤδη
τρεις ἡμέρας ἵνα μὴ γῇ τὸ τοῦ. Δια-
μιλύεται δὲ τὸ τοῦ καὶ τῇ μεγάλῃ ἀγω-
σμῇ σὺ, ἵνα εἴδῃς πῶς αὐτὸν προσέλθῃς
αὐτοῦ.

Δεινὸν ἔν ἔδοξε τὸ τοῦ πᾶν τῷ πατρι-
άρχῃ, ὅτι αὐτὸς ἄλλω ἀναδοχῇ με-
γάλῃ, καὶ ἀγάθῃ καὶ πληροφορίαν
ἐπαρρεῖ εὐρήσειν διὰ τῶν πάντων. διὸ καὶ
ἐπὶ ὧν ἐν βενετία εἶπε πρὸς τινὰ τῶν ἐι-
κειῶν, καὶ ὁμιλητῶν τῶν πάντων. ὅτι ἐγὼ
ἔρησα εἰς ἑμαυτὸν, ἵνα εἰ μὴ ὁ πάπας
πρωτὶ μὲ καὶ οὐ γὰρ ῥέοντες, ἔχω αὐ-
τὸν ὡς πατέρα μὲ. εἶδε ἰσότης ἡμῖν
ἐνεστὶ κατὰ οὐ γὰρ ῥέοντες, ἔχω αὐ-
τὸν ὡς ἀδελφὸν μὲ, εἰ δὲ νεώτερός μὲ
τυγχάνει, ἔχω αὐτὸν ὡς υἱὸν μὲ. καὶ
θίλω ἵνα εἰ ἐπὶ εἰκία καλὴ πλησίον τῆς
οἰκίας αὐτοῦ ἔχῃ καὶ εὐδοκίαν μετῴρων
ὑπερβῇ τὸ ὅτι, δώσῃ μοι ταῦτα ὡς
αὐτὸς πρὸς αὐτὸν ἰδίως διερχόμενος, ἡ
κακία αὐτοῦ πρὸς ἐμὲ συμβαλλούσῃ αὐτῷ
πρὸς δέοντα, καὶ ἔσται τὸ τοῦ εἰς μεγάλῃ
ὠφέλειαν αὐτοῦ. εἶδα γὰρ ὅτι οὐκ ἔχει
περὶ αὐτὸν συμβόλους καλούς. πρὸς τὴν
πληροφορίαν αἰσθῆν ἡλπίζε, καὶ διὰ
τῶν πάντων ἐπαρρεῖ ἐλπίσας πρὸς ἐκ-
κλησίαν διὰ τῆς ὁπισθοκινήσεως αὐτοῦ διὰ
λαίαν τοῦ βασιλέως, διὰ τῶν προ-
νομίων, ὡς καὶ πρὸς τινὰς τῶν σωτήρων
εἰρηκε τὸ τοῦ. καὶ πολλάκις ἔλεγον ἐπὶ ὧν
ἐνταῦθα, ὅτι ἐγὼ ἐκεῖσε ἀλλοῖς φε-
νήσομαι καὶ πρὸς δεξιὰ μὲ καθὼς μοι
προ-

ante eorum adventum discedere? omnino hic
sistam, dum illa venerint in conspectum. Cui-
cumq; denuo in immensum temporis dispendiū
nexissemus moras, indignantibus universis &
scapham protrahere parantibus, exclamat Pa-
triarcha: Quandoquidem video mea verba ut
invalida à vobis omnibus vilipendi, rogo prius
ut me projiciatis in siccum, & tum quo vultis
properate: quibus verbis omnes vel invitati sub-
stiterunt: & post meridiem navicula tanto cum
fastidio expectata vix adrepit: adeo ut illinc
solventes vix modicum alvei confecerimus,
quando in aliam vesperam provectus sol incli-
naret: & tum etiam in flumine, noctem exe-
gimus: Ad Auroram iter repetivimus, & prius-
quam hora diei prima exiret, è longinquo An-
garium conspiciamus publicum, missum ab Im-
peratore, ad Patriarcham incitato cursu, &
effusissimis habenis advolare: qui statim, se ve-
nisse significatum ait, Papam Romanum à tuâ
Eximia Sanctitate expectare, ut quam primum
advenerit, Papam adoret, ejusque pedem ex-
osculetur: Imperator autem de tuo honore an-
xius toto triduo hoc animo agitavit, ne id tua
Sanctitas admittat: & operæ pretium fecit id
tuæ Sanctitati per me patefacere, ut prospiciat
quibus ritibus, quo congressu Papa sit compel-
landus.

Hæc verba aculeo gravi ad ima præcordia
Patriarchæ penetrarunt: qui sibi modos ad-
eundi Papam longe diversos animo præsumpse-
rat, affectus alios, amplexus confidentiores,
& ex æquo ac pari somniarat se à Papa receptu-
rum: Ita ut cum adhuc Venetiis moraretur, di-
xerit cuidam familiari, & ex intimâ admissione
Papæ: Sic apud me nuper constitui: Si Papa
me superaret annis, Papam revererer ut Patrem:
si in æquilibrio consisteremus, senio pares, cum
haberem ut fratrem: at si ego provectiorem
ætate me deprehenderem, Papam tractarem ut
filium: Et si domus aliqua in proximo stetit
contigua Papali, illustris æquè ac splendida,
quæ viam nobis communem in sublimi & ultra
callem popularem exhibuisset, per intergerinos
parietes intrinsecus permeantem, eam mihi con-
duci voluissem, ut ipse ad Papam aliquoties, &
ille ad me pervadens, de publicis Ecclesiæ ne-
gotiis privatim ageremus: quod fortasse cede-
ret in maximum beneficium Papæ: Novi enim
quam abundet Papa sycophantis, & pessimorum
consiliorum ministris, quos satius esset ab aulâ
ablegare: tantum confidentiæ in amplitudine
suâ, & fraternâ caritate Papæ collocabat: ut
etiam adminiculo Papæ speraret se liberatum
ire Ecclesiam suam à vili servitute quâ Impera-
tor eam involverat, privilegia sua sibi injuste
vendicans: sicut amicorum nonnullis Patri-
archa

προσέχει ἀνακαλίωμαι· ὡς δὲ τὸν
τῆ πόδος ἀσπασμὸν ἤκασσι· ἐξεπλά-
γη.

tabo: Nunc autem ut de pede exosculando nuntium accepit, protinus cohorruit.

τμήμ. δ. ΚεΦ. κ.

SECT. IV. CAP. XX.

Ὁ μὲν ἀπῆλθε καὶ πληθύσας ἀγορὰς
ἐφθάσαι μιν εἰς τὴν Φερερίαν καὶ ἐστημὸν
ἀπέναντί τ' ἑκάστη, ἐγγὺς τῆς γυφουρᾶς,
καὶ πρὸ μεσημβρίας ἦλθον ὁπίσκοποι ἕξ
καὶ προσειρήκασιν τῷ πατριάρχῃ τ' ἀπὸ
τ' πάπα χαιρετισμὸν, καὶ εἶπον αὐτῷ ὅπως
ὁφείλει δοῦναι τῷ πάπῃ τ' χαιρετισ-
μὸν, ἐν ἑξ ἑθὺς δυνάμεσιν πάντες αὐτῷ.

Ὁ δὲ πατριάρχης εἶπεν ὅτι οὐκ ὀφεί-
λω ἐγὼ πιστὸν ἀσπασμὸν. ἀλλ' ἐπειδὴ
ἀδελφοὶ ἐσμεν, δεῖ περιπύξασθαι καὶ ἀσπά-
σασθαι ἀλλήλους ἀδελφικῶς. ἄλλως ἂν ἔ-
ποιήσω. εἶπε δὲ καὶ ἄλλας πῶς λόγους πρὸς
τὰς τὸ πατριάρχης πρὸς ἑς ἀπελογή-
σαντο καὶ οἱ οὐκ ἔπαυσε καὶ ἀπῆλθον. ἦν
δὲ ἐγγὺς καὶ ὁ πιστὸς πρῶτος χαιρε-
τισμὸς κατὰ προσημῶν. ἔπειτα γὰρ
ἐποίησε τ' ὑπαντῶν ἐπὶ ὄντος τ' πατριάρ-
χος πρῶτον, ἔπειτα καρδιώλιον ἔσπευσε,
ὡς ἔχει ἔθος καὶ εἰς ὑπαντῶν τ' καρδιώ-
λίον ποιεῖν, ἔπειτα τελείοντας ὁπίσκοπους.

Ὁ δὲ πατριάρχης προσκαλεσάμενος
ἐγγὺς αὐτῷ δεξιερῆς τε καὶ ἡμᾶς εἶπεν,
ἡκέσθι, τί διαμυνέται ὁ πάπας ἡμῖν,
θέλει ἵνα ἀσπασώμεθα τὸν αὐτὸν πόδα.
εἶπεν ἂν ὁ τραπεζῆς νυνὶ ἐρχόμενος παρ-
τε πρὸς ἡμᾶς, καὶ τίνα ἦσαν ἄπερ ἔφασ-
κες ἡμῖν ἐν τῇ Κωνσταντινῇ πόλει, ὅτε πάν-
τα τὰ ἐκέλευε καλῶς διεθήμεθα, καὶ ὑπο-
δέξασθαι ἡμᾶς μὲν μεγάλης τιμῆς, καὶ
ἀγάπης, καὶ πᾶσαν φιλανθρωπίαν καὶ ἀνά-
παισιν εὐρησάμενος ὡς τ' ὁ πάπας καὶ τῶν
λατίνων. ὁ δὲ πατριάρχης εἶπε, καὶ πῶς
ἐνθυμηθῶ ἐγὼ γε τὰς; καὶ ὁ τραπεζῆς
εἶπεν, ἀλλὰ ἐκέλευεν εἶδέναι καὶ τὸ-
τε, καὶ ἄλλα πολλὰ πιαδὰ ἐνθυμηθῶμαι,
καὶ πεισθῆναι, ὅταν γὰρ ἡρώων, ὅτε
ἐζητήσω ἵνα εἰδῶμαι πῶς καὶ ὅτι πῶς
ἀπελάσσομεθα πρὸς λατίνους. καὶ ὡρῶς
ἐπιμαρτυροῦν ἵνα ἀπέλθωμαι τὰ δ' ἐ-
κέλευε ὁφείδει πάντα καλῶς ὑφ' ἡμῶν κατα-
σκευασθέντα καὶ συμφωνηθέντα, ἐνομιζομεν
ὡς ἔδει κατελείφθαι τ' δεόντων μὴ ζητηθῆναι
καὶ συμφωνηθῆναι. Ὁ μὲν οὖν Χριστοφόρος ἐποίη-
σατο

archa saepe antea prædicaverat: ubi semel caput
exeram in Italiâ, faxo ut alius conditionis per-
sona appaream, & auctoritatem meam jamdiu
collapsam, in plenum ac integrum ut decet revo-
cabo.

Discessit nihilominus, & ad tempus quo fo-
rum fervet repletum venalibus Ferrariam ap-
pulimus: stetitque scapha è regione castri,
non procul à parte applicata ripæ: Ante meri-
diem vero, sex Episcopi adventantes, nomine
Papæ salutem Patriarchæ impertierunt, & po-
poscerunt, ut in eam salutandi Papam, in quam
omne hominum genus consensit & ipse concè-
dere non dedignaretur.

Patriarcha succinctè respondit, se talem com-
pellandi consuetudinem respicere, omnemque
aliam præter eam quam natura sanxit, ut fratres
cum sint, more fratrum, mutuis amplexibus se
implicent: se in aliam formam non consentire:
Quin & nonnulla insuper huc spectantia addidit
Patriarcha, quibus cum responsa reddidissent
Episcopi Papales, retro cesserunt: Et sane hæc
primordialis Papæ gratulatio visa est despicabi-
lis, & infra fastigium Patriarchæ in longum
subsistere: Nec enim miserat in Patriarchæ oc-
cursum, dum ille longinquius consisteret, quam
in ipso portu: nec mandata detulerat per Car-
dinalem, uti mos invaluit occurrendi etiam ve-
nienti Cardinali, nec per plures quam sex Epis-
copos.

Abeuntibus vero Episcopis papalibus, suos
convocavit Patriarcha Archipræsules, & nos:
Dixitque, An percepistis, qualem ad nos di-
rexerit Legationem Papa Romanus? Vult nos
in Terram provolutos vestigiis suis oscula li-
bare: Quem mox interpellavit Trapezuntius:
Et quid Domine Patriarcha, hæc nobis jam de-
terminanda proponis? Numquid hæc concor-
dant cum tuis orationibus habitis Constanti-
noli? nos omnia illic perpulchrè disposuimus:
Nosque recipient cum summo honore ac carita-
te: Omne officiorum genus in nos exercebunt
Papa & Latini: Cui Patriarcha, & unde mihi
hæc in mentem venissent, vel per insomnia? At
debuit, rejecit Trapezuntius, Tua Sanctitas
hæc, & alia permulta, animo acriter ac circum-
specto secum in Patriâ recoxisse: Cum enim
multoties domi à tuâ Sanctitate quæreremus,
sub quibus conditionibus, à Latinis recipiendi,
ad Italiam procurreremus, in promptu respon-
dit tua Sanctitas: Date tantum diligentiam ut
eo procurramus, & cætera omnia clare obocu-
los disposita ac ordinata perspicietis: Hæc tua
verba nos in variam credulitatem induxit: Nos

οὐλο πολὺ λόγον ἐκεῖσε πρὸς καθέδρας ὅ
παιτητῶν ὅ παπὰ. εἰ μὴ γὰρ καὶ ἐκ τινὸς
ἀλλ᾽, ἀλλ' ἐν ἐκ τῶν γε μένον ἰδεῖ
Φρενίση καὶ τῶ μεγάλῳ ἀγιστῶν σὺ
πρὸς τῶν δικαίων.

Ἐἶτα εἶπε καὶ αὐτὸς, καὶ πάντες ὅτι τὰ ὅτι
δικαίον ἐστίν, ὅτι πρέπῃ, ὅτι συμφέρῃ γι-
νῆσθαι καὶ εἰ καὶ πρὸς ὅσους. εἶπε ὁ καὶ ὁ
πατριάρχης ὅτι ἀδιώκων ἐστίν, ἵνα συγ-
καταβῶ, ὁ νυνὶ λέγεις, ὅτι εἰς ἐμῶν-
τῶν, ἀλλ' ἔδωκε εἰς ὑμᾶς. πρὸς ὅτι εἰσὶν οἱ
πρὸς ἐκείνους παρ' ἡμῶν δεξιερῆς; ἐκεῖ-
νες ἐδὲ γράψαι. καὶ δεῖναι ἡμῖν εἰδῆσθαι
πρὸς τὰς ἐπὶ ὅσιν ἐκ τῇ Βενετίας, οἱ ὅτι ἔδωκε
μέχρι ὅτι νυνὶ πρὸς ἡμᾶς ἐφάνησαν. Δι-
μηνύθησαν ἐλθεῖν ἐνταῦθα. τὰς ὅτι γε-
γονότος, ἦλθεν ὁ Ἡρακλείας μὲν, ὅτι
ἐπεὶ ὁ μονεμβασίας ἐνόησε, καὶ διηγήσατο
ὅπως ὅτι προσεκύνησαν τὸ πάπαν, ἐν-
θὺς εἰς τῶν περιμετρῶν αὐτῶν τὸ κρά-
σαστον ὅτι παπικῆ ἱματίᾳ ἀρας τὸ ἀσπασ-
μὸν ὅτι πρὸς παρ' αὐτῶν ἐξεδέχετο. ὅτι
γυρομετῶν αὐτοὶ μὲν ἔστησαν, καὶ ὅτι πλεον-
τὴν πεποιήκασι. προσῆλθον δὲ οἱ Διού-
πατοι καὶ ἐσπᾶσαντο αὐτόν. ὅτι καὶ πρὸς
αὐτοὺς μὲν ὡς διεπύθη ὁ πάπας, ὅτι
ἀνεδίξατο αὐτοὺς; πρὸς ὅτι ὅτι δεξι-
ερῆς ἀφ' ὧς διεπύθη, καὶ παρέβλεψεν αὐ-
τοὺς μὴδεῖνα λόγον πρὸς αὐτῶν ποιῆσαι
μὲν. ἔκ ποτε δὴ κάθηται μόνον εἰς
κατήναν ἣν ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ ἱερομῶν ὅτι
Μαρκίῳ. ἐρηκότος ὅτι ὅτι πατριάρχης,
ὅτι ἐπὶ ὅτι εἶδε, δεῖν ἦν, ἵνα Δι-
μηνύσῃ καὶ ἡμῖν ταῦτα. εἶπεν ὁ Ἡρα-
κλείας ἐκ ἐυρομετῶν ἐυχόλως μινυτῶν.

Ὁ ὅτι βασιλεὺς ἐστειλεν αὐτοῖς τὸ βαλ-
λῶν, δηλῶν τῶ πατριάρχῃ ὅπως
ἀγωνίζεσθαι πρὸς αὐτὸς πρὸς τὸ πάπαν
Διμηνυτῶν, καὶ ὅτι δεῖ καὶ αὐτὸν ἐνίστασθαι.
εἶτα πρὸς δέλην ὅψιν ἦλθον πάλιν οἱ ἐκ
τῶ πάπα ἐπισκοποι, καὶ τὸ τῶ πρὸς ἀπη-
τησάν ἀσπασμὸν.

faceret: Imperatorem magnopere angere pro Patriarchæ vice, & sæpe cum Papa per seque-
stros intercessisse, ut hæc postulata omitterentur: Quare & nunc consulere, ut ipse acriter
instet, suumque fastigium propugnet: Interea circa crepusculum Vespertinum rursus alii à
Papa mittuntur Episcopi, qui eandem pedis exosculationem demandarunt.

τμήμ. δ. κεφ. κα.

Ἀπελογήσατο ὁ πατριάρχης μὲν τὸ
ἀνηκῆσθαι ἐνστάτως, ὅτι πρὸς ἔχῃ τῶ
ὁ πά-

hic cuncta ad manum antea ac maturata re-
perturos: Et quandoquidem Christophorus
cum adhuc Constantinopoli nobiscum perstitis-
set, illud in primis diligenter sollicitasset, ut
Vicarius Papæ, in Concilio primam sedem, vel
Constantinopoli ante Patriarcham Constantino-
politano obtineret: Illud unum debuit si nul-
la alia ratio adfuisset tuam eximiam Sanctitatem
expergefecisse, ut mentē sagaciori, suis justis
prærogativis invigilaret.

Tum Patriarcha, omnesque qui intererant,
id unum unanimi voce conclamarunt, injustum
esse quod peteretur à Papa, indecorum ac in-
honestum, nec eidem submitti debere, ut vel
sic cætera cuncta nobis pro animi sententiâ suc-
cederent: Immo inter monstra reponendum est
quod postulant, asseruit Patriarcha, & factu im-
possibile, pugnat enim ex Diametro cum meis
quibuscunque rationibus, ut vel ipse tam turpi-
ter succumberem, vel vestrum quemlibet pate-
rer: Sed ubi sunt nostri Heracleensis & Mo-
nembasius? Cur nos adhuc Venetiis commo-
rantes de isthoc negotio non commonuerunt? Et
nec dum in conspectum veniunt: Eat quis o-
cyus, & arcessat: Quod ubi præstitum fuit,
pro jussu Patriarchæ, solus Heracleensis acces-
sit, ægrotante Monembasio: qui rem totam sic
enucleavit: Ut primum admissi constitimus co-
ram Papâ, vultu satis humili ac decoro Papam
adoravimus: Tum unus ex adstantibus Papæ,
revelatâ togæ Papicæ laciniâ, cum pedem ejus
monstrasset, consueta ab aliis figi, à nobis oscula
poposcit: Nos vero perstare erecti continuavi-
mus, nec proruimus in Terram ad oscula præ-
standa: At Bisconsules statim insecuti, sine
morâ oscula libavere: unde illi magnam à Papa
gratiam iniere, & nos ejusdem invidiâ ac præju-
dicio obruti huc usque jacuimus: Nec enim di-
versorium vulgare, in quod nos è via primuni
Marchio deduxit adhuc in honestius commuta-
vimus: Sed hæc perpessi cur nobis non signifi-
castis? querenti Patriarchæ, respondit Hera-
cleensis, quia commodum internuntium nancisci
non potuimus.

Dum hæc inter Patriarcham, & Græcos Pa-
tres geruntur, supervenit Dom. Bullota, man-
datus ab Imperatore ad Patriarcham, ut notum

SECT. IV. CAP. XXI.

Patriarcha cum decenti, & non iracundâ ve-
hementiâ interrogando respondit: At dicite
unde

ἡ πᾶσα; ἢ πῶς τῶν σωζόντων δέδωκεν αὐτῷ τὸ; δείξατε πῶς ἐχέτω, ἢ πῶς καταγράφεται; ὁμῶς ὁ πᾶπας λέγει ὅτι ἐστὶ Διάδοχος τῷ ἁγίῳ Πέτρῳ· εἰ ἔνθα ἐκεῖνος ἐστὶ Πέτρος ὁ Διάδοχος, ἔσμεν καὶ ἡμεῖς Διάδοχοι τῶν λοιπῶν ἀποστόλων. ἡσυχάζοντες ἔνθα οἱ ἀπόστολοι τὸ πῶς τῷ ἁγίῳ Πέτρῳ; πῶς ἤκουσε τὸ; ἀπεκρίθησαν ὅτι οἱ Ἐπίσκοποι ὅτι δέχονται ἐν τῷ πᾶπᾳ, καὶ πάντες δυνάμει αὐτῷ τὸν τοῦτον ἀσπασμὸν καὶ Ἐπίσκοποι, καὶ Ῥῆγες, καὶ ὁ βασιλεὺς τῶν ἀλαμανῶν, καὶ οἱ καρδηνάλιοι οἱ καὶ μείζους τῷ βασιλεὺς εἰσι, καὶ ἱεροῦσμοι. καὶ ὁ πατεράρχης εἶπεν, ὅτι τὸ ἐν καινονομίᾳ καὶ ἐν εὐαγγελίῳ, ὅθεν ποιήσω τὸ πῶς. Ἀλλ' εἰ μὴ θέλω ὁ πᾶπας, ἵνα ἀσπασώμεθα αὐτὸν ἀδελφικῶς, καὶ τὸ ἡμέτερον ἐν τῷ δέχοντι καὶ ἐκκλησιαστικόν, ἔτω καὶ πρὸς αὐτὸν ἀπελάσμεθα, εἰ ὅτε τὸ ἐκ δυνάμει χεῖται ὡς αἰτέματι πάντα καὶ ὑποσέφω. ἀπῆλθον ἔνθα οἱ Ἐπίσκοποι ἐν τῷ παύσει τῷ πᾶπᾳ. καὶ ἤρρησαν ὡς ἐν ἱκανῶν.

Εἰς πάλιν ἦλθον πρὸς αὐτὰς λέγοντες, καὶ ὅτι πῶς ἐστὶ δυνάμει ποιήσεως εὐαγγελίῳ τὸ πᾶσαν τιμὴν; ὁ ὅτε πατεράρχης τῶν πρεσβυτέρων ἀντίχεις λόγων καὶ ἀγώνων. πολλῶν ἔνθα ἐν τῷ μετὰ ἐκκλησιῶν λόγων παρ' ἐκατέρων τῶν μερῶν, καὶ μεγάλῃς γονύας ἐνστάσις, πρὸς τὸ ἀσπασμῶν, τὸτε πατεράρχης, καὶ τῶν πρὸς αὐτὸν, ὡς ἐπὶ πλάττειν ὁ πατεράρχης. ὡς εἰ μὴ ὡς αἰτέματι ὁ πᾶπας, καὶ εἰς τῶν ἡμετέρων δέχοντες, καὶ εἰς τὰς ἀρχοντας καὶ εἰς τῶν σωροφόρων τὸ πῶς ἀσπασμὸν ἀδυνατῶν ἐστὶ ἐκ τῶν πλείων μὲν ἐξελεῖν. δεκεῖ γὰρ μὴ πρὸς βαίνειν, καὶ πρὸς ἀποδοχῇ τῷ Θεῷ πρὸς παρῶν σω-ἀθροιστὶν καὶ συζήτησιν. διὸ καὶ ἐπήγαγον ἡμῖν ὁ Θεὸς τὸ τοῦτον ἐμπόδιον, ὅθεν καὶ ὑποσέφω ἀσπασμῶν, εἰ ὅτε ἐν τῷ πλοῖῳ, πρὸς τὸ καὶ ἐπὶ δυνάμει πρὸς εὐαγγελίῳ με. ἀπῆλθον οἱ Ἐπίσκοποι, καὶ ἀπῆγαγον πρὸς τῷ πᾶπᾳ. καὶ μὴ ὡς ἀποδοχῇ ὡς ἐκ ἐκκλησίας εἰπόντες ὅτι ὁ μακαριώτατος πᾶπας διὰ τὸ καλὸν τὸ εὐαγγελίῳ, καὶ ἵνα μὴ γῆνηται τὸ ἐμπόδιον εἰς τὸ θεῖον τὸ τῆς ἐνώσεως ἔργον ἀπὸ τῆς παρῶν αἰτίας ὡς αἰτέματι τὸ ἴδιον δίκαιον

unde Papa hoc sibi arrogat? quæ Synodus antiquorum Patrum; quis canon hunc morem ei indulgit? monstrate mihi ubi reperitur ista concessio? in quo codice scripta permanet, memorate: Et si se successorem Divi Petri Papa vendiderit, quidni & nos à reliquis Apostolis descendisse asseveremus? Num reliqui Apostoli ad S. Petri pedes osculandos in genua procubuerunt? quis hoc unquam audivit? Episcopi ad vetustam consuetudinem confugerunt, quam à multis retro seculis in orbem Christianum irrepisse affirmarunt: & Episcopi, Reges, Imperator Germanorum, Cardinales, ipso Imperatore sublimiores, & omnes ad unum sacris ordinibus initiati, hanc osculandi formam ut Papæ debitam semper persolvunt: novitiam consuetudinem clamat Patriarcha, & quâ me imbuî nec unquam patiar, nec adduci ad ejusdem praxin amplectendam: Quod si cupiat Papa, ut sicut fratres, fraterno more in mutuos amplexus ruamus, quemadmodum apud nos ab æterno invaluit consuetudo, & in Ecclesiâ Christianâ, luentissime ad eum accedam: sin ultra postulare quid, perseveret, me habeat excusatum oro, revertar unde venerim: His auditis Episcopi ad Papam se receperunt, & satis diutino temporis spatio desiderati.

Rediere eadem prædicantes: Impossibile esse ut Papa honoribus sibi ab omni hominum genere impertitis privetur: Nec minus ferociter Patriarcha verbis prioribus institit, & cum multiplex hinc illinc ab utraque parte verborum rixa ac contentio suscitaretur, Papalibus in veteri luto obstinatissimè fixis; tandem Patriarcha ad hoc postremum effatum devolvitur: Nisi Papa remiserit mihi, meisque Archiepiscopis, proceribusque Crucigeris hanc usitatam exosculandi consuetudinem, mihi immotum hærebit, nunquam ex hac scapha in Terram descendere: percipio enim, hæc omnia à nobis averso numine tentari: & Græcos ad Synodum in Latiale solum, dogmatumque eventilationem irato Deo coisic: qui nobis ideo hoc sufflamen iniecit, ne in infinitam invidentiam & contemptum nostra rota procurreret: Volo itaque actutum me ad reditum accingere, dum adhuc in ipso portu, ac primâ arenâ consisto: priusquam dedecore graviori, aut majoribus malis obruar: Cum hac ultimâ Patriarchæ denuntiatione, ad Papam Episcopi discessere: Et post aliquot horarum interstitium reversi hæc ad Patriarcham retulere: Beatissimus Papa secum animo perpendens, quanta bonorum messis ex concordia in Ecclesiæ gremium redundabit: Et ne remoram tam divino unionis negotio ceremoniæ sibi debitæ, perperam subintrudant: Ecce sou jure seipsum ultro

δικαιον, καὶ ἰδὲ ἐλθεῖν προσκαλεῖται ἢ
μεγάλην ἀγωνίαν σῶ.

Πλὴν ὅμως, ὅτι ἄλλως ἐδέλετο ἐπι-
μασσεῖν τὴν αἰσὶν ἐκείνη πρὸς τὸ ὑποδο-
χῆν. ἐσκεπτετο γὰρ ποιῆσαι αὐτῶν παρ-
ρησία ἐν πληρῇ δέχοντων καὶ ὡς ἀπὸ
μεγάλῃ. νυνὶ δ' ἔχ' ἔτι ποιῆσαι. διότι π-
λὺ τ' ἰδίας ἀφαιρεῖται πμῆς, καὶ οὐκ
ἀποδέχεται δῆλον τὰ τοιαῦτα πολλοῖς,
ἀλλ' ὑποδέχεται σε ἐν ἰδίῳ κελλίῳ πα-
ρεόντων μόνων τῶν καρδινάλιων. ἔλθε
ἐν πρώτῳ μὲν ἐξ ἀπὸ τ' ἰδικῶν σῶ, ὡς
ἀν' ἐθέλῃς. καὶ μὲν τὸ προσκυνοῦν καὶ
αὐτοῦ ἐισελθῆναι ἐπὶ ἐξ ἡ προσ-
κυνοῦσάντων, καὶ ἐξ ἐλθόντων αὐτῶν ἐπὶ-
ροὶ πάλιν ἐξ ἐισελθῆναι καὶ προσκυνοῦ-
σάντων, καὶ τὸ αὐτὸν τρόπον προσκυνοῦ-
σάντων ὅσους ἀν' ὅριος.

subeant, donec integer cætus explicabitur
dignandos judicabit.

τμήμ. δ. κεφ. κβ.

Ἦλθε δὲ καὶ ὁ Μαρκίσις μὲν τῶν ὑπὸ
σχέτων ἐν πρώτῃ τῇ πλοῦτάῃ σπι-
λῶσθαι, καὶ προσκαλεῖτο τὸ πατερ-
αρχικὸν ἐξελεῖν ἐκ τῶν πλοῖς, καὶ πρὸς τὸ
πάπαν ἀφικέσθαι, ἐπὶ αἰς οὐκίαν ἀνα-
παύσασθαι. ἐπὶ δ' ἡσπέρα ἦν ὅλη γὰρ
ἡ ἡμέρα παρήλθεν ἰσχυρῶν ἡμῶν, μὲν δ'
πλοῖς μέχρις ἀν' τὸ πρὸς τὸ δηλωθέντων
διορθωθῇ, πάλιν ἐν τῷ πλοῖῳ ἐμείναμεν.
ἅμα δ' ἐπὶ πρῶτῃ προσωρμίσθημεν ἐγγὺς τῆς
κώπης, καὶ ἐξεληνίεμεν εὐθὺς ἀνέβημεν
ἰπῶντες οὐκ ὡς δ' ὁ Μαρκίσις ἐπιματ-
θέντας, καὶ περὶ μὲν αὐτὸν τι τῶν
Μαρκίσις καὶ Καρδινάλις δ' ἀνέβη τῶν
πάπαν Μαρτίνου, καὶ ἐπὶ τῶν ὑποσχέτων
καὶ δέχοντων ἐλθόντων ἐν τοῖς προαυλίοις
δ' ἅπαντα, καὶ ἀποβάντες τὸ ἰπῶν διήλ-
θον περὶ τὸ αὐλῶν, ἐφίπωμεν οὐκ ὡς
πατερ-αρχικῶν, μέχρι τῆς αἰς τὸ παλάτιον ἀ-
ναβαθμῶν. ἐκείσε δ' ἀποβάντες καὶ αὐτὸν,
ἀνέβημεν μετ' αὐτὸν, καὶ διελθόντες τὰς ἐν
τῇ πρώτῃ πύλῃ ὑπηρετίας δ' ἅπαντα τὰς τὰς
δεξιῆς τρεῖς κατὰ χεῖρας ὑπὲρ εἰκο-
σιν ὄντας, εἰσῆλθοντες εἰς τὸ τεκλινον, καὶ
ἀφ' αὐτοῦ αὐτὸν, εἰς ἐπὶ πρὸς τὸ τεκλί-
νον πύλῃ ἐλθόντες εὐρωμεν ἐν αὐτῇ δέ-
χοντες πλείους οἶμαι τῶν δέκα, ῥαβδῶν
κατὰ χεῖρας πεντασημασίας χασιδίαις

καὶ

ultro defraudat, tuamque eximiam Sanctita-
tem invitat, ut quo velit modo, ad ipsum ac-
cedat.

Verum & id interea tuæ Sanctitati declarari
percupit, se aliter primitus secum animo deter-
minasse: non privatim aut perfunctiori, sed
honorifice, tuam receptionem Mundo expo-
nere palam cum ingenti principum apparatu, &
augultâ plane magnificentiâ: Nunc quando ti-
bi visum est aliter haberi, & ipse de suo jure plu-
rimum decedat, ne tanta detrimenta honoris
sui, in vulgum emanent, statuit in Camera sua,
adstante solâ Cardinalium coronâ tuam Sancti-
tatem complecti: Quare desiderat divisim ag-
minibus totam rem geri: primum intrabit San-
ctitas tua, cum sex maxime venerandis capiti-
bus, & fastigio tuo proximis, quos Sanctitas
tua delegerit, quibus officio erga Papam de-
functis, alii sex succedant: quibus denuo salu-
tantibus & digressis, sex alii in eorum vicem
eorum hominum quos tua Sanctitas hoc honore

SECT. IV. CAP. XXII.

Episcopos Papales in ultimâ reversione ad
Patriarcham Marchio comitabatur, Patriar-
cham plurimum exorans ut ἐσκαφῇ descendere
& rectâ ad Papam progredi atque exinde in do-
mum suam se recipere dignaretur: Sed cum in-
staret jam vespera sole ad occasum inminente,
& totus ferme dies effluxisset, nobis ad ripam
scaphâ adhuc immorantibus, dum illa ex oscu-
landi controversia dirimeretur, concinnius vi-
sum est, hanc etiam noctem in navigio transi-
gere: Simul ac illuxit, castello propius sca-
pham admovimus, & egressi statim equos con-
scendimus, in procinctu stratos paratosque sin-
gulis à Marchione: Et ipso ac Cardinale de-
mortui Martini nepote, cum aliquot Episcopis,
& primariæ Nobilitatis viris, nos deducuntibus:
Ut vero aulæ Papicæ atrium exterius attigi-
mus, descendentes equis, totam aream in lon-
gam pedibus emensi sumus, solo Patriarchâ in-
equitante: dum ad gradus Palatii devenimus,
illic & Patriarcha equo tradito gradus cæpit af-
cendere, & nos à tergo ejus vestigia premere,
dum primæ portæ custodes prætervecti atria-
rios numero viginti aut supra, qui totidem ar-
genteas fuscinulas manibus librabant, ad tricli-
nium spatiosum, sed vigilibus vacuum pene-
travimus: Quod pertransientes, alterius tri-
clinii januam appulimus, in quo principes sta-
bant deni aut plures ut reor, qui virgas gesta-
bant quinque palmos longas, in summitate coc-
cigeis capitellis ad instar piteorum rotundis ful-
tas.

κακίνοις ἐνδεδυμμένας καὶ μέσῃν δέξυ-
 ροδίσκῳ κεκρόμενῶν μεσεμβολή-
 ματι. οἱ τὴν δ' β' τρικλίναν πύλιναν ἀνοι-
 ξάμενοι ἐνέδωκαν ἡμῖν εἰσελθεῖν, καὶ τι-
 νες ἐξ αὐτῶν προήγαντο εἰς κελίον εἰ-
 σήγαγον. ἐν ᾧ κλίνῃ περὶφανῶς ἐρω-
 μένη. καὶ μὲν τοῦτο εἰς ἔπρον κελίον εἰ-
 σερχόμενοι εἰς ἔπρον αὐτῆς τρικλίνον ὅμα
 πάντες ἡμᾶς εἰσήγαγον ἀνοιξάντων τῶν δ'
 πάπα κελδικῶν κλειδῶν τὴν δ' τρι-
 κλίναν τέττα πύλιναν. καὶ μὲν τὸ εἰσελθεῖν
 ἡμᾶς κλεισὶ πάλιν ἀσφαλισάντων. ἔτω
 γὰρ εἰν αὐτοῖς ἐβ' αἰεὶ, ὅς εἰσιῶσι, ὅς
 ἐξιῶσι κλεισὶ τὰς τῶν κελίων ἀσφαλι-
 ζέσθαι πύλας ἐνδοθεν τε καὶ ἐξωθεν.
 πάντων τῶν κελδικῶν ὁρμαθῶς κλειδῶν
 ἐχόντων ἑαυτῶν ζῶναις ἐξηρημάδας.
 ἐν ᾧ δὲ τρικλίνῳ συγκεκλεισμένους ἡμᾶς
 προσμῖναι κελδοῦντες, τὸ πατερμάρχην
 μετεκαλέσαντο.

Ὁ δὲ συμπρωτάτος τὸν τραπεζῶν-
 τῶν, τὸν Ἐφέταν, τὸν Κυζικῆν, τὸν Σαρ-
 δέων, τὸν Νικαίαν, καὶ τὸν Νικομηδείαν
 εἰσήλθε μετ' αὐτῶν τὴν δ' κελίαν πύλιναν,
 ἀνοιξάντων ἅμα τῶν κελδικῶν, καὶ μὲν τὸ
 εἰσελθεῖν εὐθὺς κλεισὶν ἀσφαλισμένων.
 καὶ εἰσελθόντων ὁ πατερμάρχης μὲν τῶν δη-
 λοθέντων ἡσάσθη τὸν πάπαν καθὼς
 ἐτάχθη καὶ ἐκάθησεν, ἔτω δὲ ἡσά-
 σαντο αὐτὸν καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ, καὶ ὀλίγον
 προσειρηχότες ἀλλήλους, ὁ πάπας τε
 τῷ πατερμάρχει, καὶ ἔπειτα αὐτῶν ἐκεί-
 νῳ. μὲν μικρὸν ἦλθον οἱ κελδοὶ μὲν τοῦ
 Νικομηδείαν, καὶ εἰσῆλθον ἐπὶ τῶν
 δέξερων, καὶ προσκυῶντες καὶ ἡσά-
 σαντο τὸν πάπαν, εἴτα τέττα ἐκβαλόντες
 οὐκ ἐναπολειφθέντες αὐτῶν εἰσῆλθον δε-
 ξερεῖς, καὶ μετὰ τὴν ἐκείνων ἐξέλθοντες
 εὐθὺς οὐκ ἐναπολείφθησαν ἡμᾶς.
 εἰδομένων ἂν τὸ μὲν πάπαν καθήμενον ὅτι
 τοῦ ἐπὶ τῶν αὐτῶν θρόνου, κεκλεισμένης
 οἰκίας καὶ δεξιῶν μερὶ πύλης κεκλεισ-
 μένης τὸ εἰς ἔπρον εἰσσεύμενος κελίον. ὁ δὲ
 τοῦ δεξιῶν μερὶ τοῦ πάπα, ὅσον μίας
 καθέδρας διάστημα καταλειφθὲν τὸ ἐφε-
 ξῆς εἶχε καθήμενος οὐκ ἐκβαλόντες,
 ἐν καθέδραις ἴσοις καὶ πάντα, καὶ ὁμοίως
 τῷ ὑποπόδιῳ τοῦ πάπα, ὡς τὸ ὑψοῦς
 ἴσον ἐπὶ τοῖς παρ' ἡμῖν σωπεδίοις. ἐξ ἐνω-
 νύμων δὲ διποχῆς καταλειφθείσης, ὅσον
 τὸ διάστημα τὸ δηλωθείσης περιεῖχε πύ-
 λης,

tas, & in medio circuitu limbis argenteo deau-
 ratis perpulchre intercalatas: Hi secundi tricli-
 nii januam nobis aperientes, intro ire permi-
 serunt, & eorum nonnulli viam nobis ulterius
 præmonstrarunt ad cubiculum in quo torus sum-
 ptuosus sternebatur: & ex illo in secundum cu-
 biculum, & ex secundo cubiculo in tertium tri-
 clinium, nos omnes simul juncto agmine per-
 duxerunt: aperientibus ad introitum nostrum,
 & post ingressos denuo obserantibus hujus ulti-
 mi triclinii januam cubiculariis istis, quibus à
 Papa cubiculorum cura, ac clavium custodia
 fuit demandata: Uti semper assuevere in cubi-
 culis biforibus, utrinque januas obfirmare, tam
 ad parietem interiorē quam exteriorē post
 homines hinc admissos, illinc exeuntes: quod
 ut expeditius perficiant, singuli cubiculariis
 massâ clavium pendentium à nodo Zonas arma-
 verunt: At in hoc tertio triclinio foribus ad ut-
 roque later opessulatis, & nobis operiri jussis,
 à reliquo cætu Patriarcham evocatum segrega-
 runt.

Qui assumptis Trapezuntia, Ephesi, Cy-
 zici, Sardium, Nicææ, Nicomedia Episco-
 pis, proximi cubiculi portum quâ ducēbatur re-
 ctâ penetravit, referantibus cubiculariis, &
 post eorum ingressum occludentibus ut nuper
 diximus: At illuc ingressus Patriarcha Papam
 salutavit, ut ei fuit indictum: & confidente
 Patriarcha reliqui sex Episcopi, ad officia Papæ
 præstanda admittuntur: Cumque pauca invi-
 cem verba commutassent Papa & Patriarcha,
 egressi ad nos in triclinium Cubicularii cum Ni-
 comedienſi nostro, sex alios Archipræsules in-
 troduxerunt: qui factâ veneratione debitâ Pa-
 pam exosculati sunt: iisque sex dimissis, qui
 supererant eodem ordine adducti, iisdem offi-
 ciis fungebantur, dummodo totus sacer cætus
 explicaretur: Et nos Crucigeri postremum ag-
 men clausimus: Qui ut primum introducimur,
 Papam conspiciamus sedentem in throno subli-
 mi: qui fuit juxta aditus ad januam, in dextro
 ejusdem latere, occlusam, & ad aliud cubicu-
 lum forte pertinentem: At à dextra Papæ, re-
 licto quasi unius Cathedræ intervallo, quod re-
 liquum fuit spatii, continuatâ serie Cardinales
 occupabant, sedentes in sellis, ad omnia, & in
 omnem dimensionem loci, altitudinis operis,
 materiæ, Papalis Throni scabellum exæquan-
 tibus: cujus sublimitas nostra suppedanea, vel
 scamna non excedebat: A sinistrâ vero, in va-
 cuum relicto quantum prædicta Janua interci-
 piebat, & aliâ tantidem intersapedine, stan-
 tem cernimus Christophorum quasi communem
 interpretem, & à tergo Christophori, sedentem
 Patriarcham in pari Cardinalibus suppedaneo:
 Ad cujus latera in unâ quasi farragine, ac turbâ

λης, καὶ ἐπὶ τῆς προαύτης ἀποχῆς, ἐν ἣ
ὁ Χρυσόφορος παρῆντο ὡς μεταγλωττι-
στῆς, μετ' αὐτὸν καθήμενον τὸ πατερ-
άρχην, ἐν εἰς τὴν δηλωθέντων ὑποπόδιων,
καὶ μετ' αὐτὸν παρῆντο δαλοπρε-
πῶς οὖν ἐξ ἀρχῆς εἰσελθόντας καὶ περ-
χόντας τὸ δέξιόν, προσκυνοῦντες ἅν
καὶ ἡμεῖς τὸ πάπαν, ἡπασάμεθα, ἣν
παρεχεν ἡμῖν αὐτὴ χεῖρα, καὶ παρῆν,
καὶ ἐξῆλθον. ἔπειτα ὅς τις οὐκ εἰσῆλθε
μεθ' ἡμᾶς, ἀλλὰ μὲν βραχὺ ἐξῆλθε καὶ
ὁ πατεράρχης, τῶν κελικῶν ποδὶ πα-
πα ἐν τῇ εἰσελεύσει καὶ ἐξελεύσει ἐκάστης
ἡμῶν τῶν κλεισθῶν ἀνανοιγόντων τὰς πύ-
λας καὶ ἐν τῇ ἐμοίως ἀσφαλισθῶν.
οἱ δὲ ἐξερχόμενοι πάντες σωηγόμεθα εἰς ὃν
ἐξ ἀρχῆς συνεκλείσαν ἡμᾶς τεκλινόν.
ὅτε δὴ καὶ ὁ πατεράρχης ἐξῆλθεν ἀνοίξαν-
τες τὴν ποδὶ τεκλίναν πύλιν τὴν ἐλθόν-
τιαν τῆς ἐξόδου παρέχον ἡμῖν, καὶ ἔτι
κατελθόντες ποδὶ παλαίαν, καὶ ὁπισθάντες
τῶν ἵππων διεσώσαντο τὸν πατεράρχην
εἰς τὴν ἐπιμαθεῖσαν αὐτῷ οἰκίαν. καὶ
ἡμῶν ἕκαστος εἰς τὸ δοτὲν κατήντησε κα-
ταγώγιον. Σάββατον δὲ ἦν δέυτερον τῆ
νηστειῶν, ὅτε ταῦτα ἐγμέλο οὐδόλιν ἀγον-
τες ποδὶ Μαρτίαν. ὁ δὲ Μαρκεῖος ἐποίησεν
ἡμῖν ἀρσεν καὶ δείπνον, ὁμοίως δὲ καὶ τῇ μετ'
αὐτῶν.

τμήμ. δ. κεφ. κγ.

Ἐν ἐκείνῃ δὲ τῇ ἡμέρᾳ μὲν μεσημβρίαν
διεμελύνοντο ὁ πατεράρχης τῷ πάπα,
ὅτι ἡμεῖς μὲν τὸ εἰσελθεῖν εἰς τὰ ἔσχατα τῆς
σῆς μακαροτόμῃ, οὐκ ἐποίησαντο ἔδω
τὸ πύχον ὁπισκοπικόν, τὴν τῶν ἀκρίτων
ἀναπληρῶν τῶν Θεῶν καὶ ἱερῶν κα-
νόνων. νῦν δὲ ἐλθόντες ἐνταῦθα ζητήσαντες
ἵνα ἔχωμεν τὴν σωτήριαν ἡμῖν ἐκκλησια-
στικὴν ἀρχαρχίαν καὶ τὴν λειτουργίαν
ἡμῶν. καὶ πᾶσαν τὴν τάξιν ἣν ἡμεῖς ἔχο-
μεν μὲν θελήματι, καὶ ἐνδόσεως τῆς μα-
καροτόμῃ σδ'. Ὁ γὰρ πατεράρχης
μὲν τὸ τῶν ἀμειψαί τὴν Κερκυραν, ψαλ-
λομένων τῶν ὑμνῶν καὶ ἐν τῇ ἐκ-
κλήρῃ, καὶ ἐν αὐτῇ τῇ Βενετία πά-
σαν τὴν ἀρχαρχίαν, καὶ τὴν λειτουργίαν π-
λαρχῶν, οὐκ εἰδὼς τὴν σωτήριαν εὐλο-
γίαν, ἐν τῷ τέλει τῶν ὑμνῶν ἡμῖν π, καὶ

mixta, primores Græciæ patres ac Archiepis-
copi, qui in secunda, tertia, ac deinceps serie,
post Patriarcham, salutatum accesserant ser-
vilem in modum, destituti sedilibus ad pavi-
menti tabulatum in vestigiis consistebant: Nos
Papam ut decuit venerantes, quam porrexit
manum, quam exhibuit genam basati sumus. Et
egressi pro more, nemini nostratum ulterior a-
ditus ad osculandum concedebatur: Sed & bre-
vi Patriarcha exiit: Cubiculariis Papæ, eo-
dem quo diximus modo se gerentibus, in recessu
ut in introitu, recludentibus fores, ad nostros
ordines egredientes, & adducentibus post egres-
sos: Tandem in illud tertium triclinium, quo
nos prius incluserant, omnes una confluximus:
Et cum Patriarcha exiens, primum pedibus ve-
stibulum calcasset, liberrima discessio est omni-
bus permessa: Ita digressi per eisdem anfractus
palatii, equos conscendimus, & cum Patriar-
chum salvum ac incolumem, ad paratas sibi
ædes perduxissemus, quisque ad proprium di-
vertit hospitium: Agebatur tum secundum Sab-
batum carnisprivii, cum hæc in palatio Papæ
gererentur, & octavus Martii dies: quo nobis
tam prandium quam cœnam Marchio instruxit
mensas opiparas, quas & crastino etiam in u-
trumque redintegavit.

SECT. IV. CAP. XXIII.

Ejusdem diei statim à meridie Patriarcha mi-
sit ad Papam, qui hoc ei suo nomine significa-
rent: ex quo Beatitudinis tuæ limites intravi-
mus officiis nostris omnino defecimus, & in di-
vino cultu exhibendo ne minimam quidem par-
tem eorum obivimus, quæ nostris infulis in-
cumbunt, & quæ nobis sacri Canones præstanda
injungunt: Nunc autem huc adventantes sub
tuis auspiciis, te veniunt exoratum, ut nobis
liceat, concedente Beatitudine tuâ, ordinaria
officia nostra, & totam Liturgiæ sacræ conse-
quentiam, quam dicimus, indies Deo perfice-
re, iisdem ritibus, quibus nostrâ in Græciâ non
ita nuper, & à nascentis Ecclesiæ primordio u-
surpavimus: Nam Patriarcha dum Corcyrae
promontorium præterveheretur, etiam si hym-
nos vespertinos cecinissent, & in trireme ac lit-
tore, terrâ marique: etiam & Venetiis univer-
sa consequentiarum & integri Officii momenta
percurri exaudisset, tamen cum usitatam sibi
hym-

τοῖς ἐκεῖσε εὐεσχομένοις. διὸ καὶ τὰ παιδ-
τα ἐζήτησε.

Ὁ δὲ πάπας ἐνέδωκε πάντα. καὶ δια-
έταξε ἵνα ἔχη τὴν ἰδίαν τάξιν ὁ πατερ-
άρχης ὡς βέλεται. ἡγομένης ἂν τῆς ὁμ-
νωδίας. τοῦ ἱερωμένου περὶ φανῶς ἐπὶ τῇ
ἑπιστάσει καὶ τῆς λειτουργίας, εὐλόγησε
ὅσους εὐρεθέντας. Μετὰ δὲ παρέκδοξιν
ἡμερῶν πατέρων διεμνηύσατο ὁ πάπας
τῷ πατριάρχει ὅτι καὶ περὶ τῆς περὶ
μνήμης ἡμῖν ὕλης ἀρχαῶς λέγειν. ὁ δὲ
πατριάρχης ἀπεκρίνατο ὡς ἐπὶ πελα-
πωρηδύτου ὧν ὑπὸ τῶν μακρῶν πελα-
γῶν, καὶ τῆς ἐκεῖθεν ζάλης καὶ ταιλαιπ-
ρίας ἔδωκε λέγειν.

τμήμ. δ. κεφ. κδ.

Ἡρχήνιο δὲ καὶ καρδινάλιοι, ἔπι-
σκοποι, καὶ φιλικῶς ὤμιλιν τῷ πατριάρ-
χει. εἰς διεμνηύσατο ὁ πατριάρχης τῷ
πάπᾳ ὡς βέλεται καὶ ἰδεῖν αὐτόν, καὶ
ἵνα τῇ ἡμέρᾳ καθ' ἣν ἀποδέχεται τὸ
ποιῆσαι. ἑπιστάσης ἂν τῆς ἀποταχθείσης
ἡμέρας ἔφερον ἵππους ἵνα ἐπιπῶσι ἀπέλ-
θωμεν πρὸς αὐτόν. ὁ δὲ πατριάρχης ἐκέ-
λευσε, καὶ ἐποίησαν καινὴν ὄρην, καὶ
ἐνέδυσαν τὸ ἵππον ἐφ' ᾧ ἔμελλε καθίσειν.
ἐκ κεφαλῆς μέχρι καὶ τῆς μυκτῆρας, καὶ
τῶν ποδῶν αὐτοῦ. ἐπέταξε δὲ ἵνα κατὰ
καὶ τὸ διδάμβρον, καὶ τὸ δεκανίκιον
ἐμπεσοῦν αὐτοῦ. εἶπεν ἂν ὁ μέγας χαρ-
τοφύλαξ, ὅτι ἐνταῦθα ἔδεν ἀνέκσει
προηγῆσθαι πάντες, καὶ εἰ ὁρίσεις κατὰ
λαβήτωσαν, καὶ εἶπεν ὁ πατριάρχης
λαβήτωσαν, καὶ προηγῆσθαι μετ'
αὐτῶν. εἶπε δὲ ὁ μέγας χαρτοφύλαξ καὶ
διεμνηύσατο ἡ μεγάλη ἀγισμένη σὺ πε-
ρὶ τῆς τῷ πάπᾳ, καὶ ὁ πατριάρχης,
διεμνηύσας εἶπε καὶ ἀντιμύνηται ἵνα
ἔχω παῖσαν τὴν τάξιν μου. ὁμοῦς ἀφῆκε
τὸ διδάμβρον. καθεστὼς δὲ ἐπὶ τῆς λα-
κοφύρας ἵππου, καὶ τὴν ὁδὸν διερχόμενος
εὐλόγη ὅσους προσυχόντας. οἱ δὲ ἦσαν
ράπται, γυναικοὶ, σκυλοτόμοι. τῆς
γὰρ εἶχεν ἐκ πρώτης ἀφειρηθείας ἡ ὁδὸς ἣν
διερχόμεθα, οἱ καὶ ἐπὶ τοῖς ἐργαστηρίοις
καθημένοι, καὶ τὸ πᾶν αὐτῶν ἀσυνήθη ἱππο-
σία. ἔδωκε δὲ θεώμενοι ὡς ἐννοεῖ μόνον
ἰώρων καθημένοι.

Ὁ δὲ

hymnorum fini benedictionem non adjecisset,
nec populum Deo commendasset ultimis votis
ut assuevit, ideo hanc facultatem à Papa jam
petiit & impetravit.

Nam Papa ultro quæ peterentur concessit, &
simpliciter edixit, Patriarcha sua sacra ut ha-
beat, quocumque velit modo ac ritu: Adeo ut
eadem nocte post vespertas decantatas, & poste-
ro die post Liturgiam integre peractam, nobis
& cunctis adstantibus benedictiones impertierit,
& missiones Patriarchales: Quatriduo elapso
Patriarcham admonuit Papa, jam incæptanda
esse Argumentandi negotia, ne inutiliter utri-
que genti tempora prefluerent: At respondit
Patriarcha se tam immani corporis invaletudine
laborare, afflitum tot procellis, tamque im-
mensis inquieti maris fluctibus, ut sibi ad pro-
mendas rationes vix lumbi aut latera sufficerent.

SECT. IV. CAP. XIV.

Plerique interea Cardinales ac Episcopi La-
tini adventantes cum Patriarcha humanissime
conversati sunt: postea Patriarcha ad Papam
misit se velle ipsum convenire, ac petiit ut sibi
dies præstitueretur, quo id fieri Papa juberet:
Annunte Papa ad diem præfixum equi sunt al-
lati, ut ad eum honorifice vecti graderemur:
Patriarcha vero sibi novas phaleras confici jus-
serat, quæ equum quo vestaretur à summo
vertice ad nares, & ima vestigia operirent: man-
davit insuper ut æstivus Papilio, & pedum
Patriarchale, ipsi in altum præferrentur: Cui
Magnus Scriniarius quodammodo obstitit, asser-
mans ista his regionibus minime competere, id-
circo satius omittenda: Immo retulit Patriar-
cha, volo ut tollant ac præferant: At replicanti
Scriniario, an tua Sanctitas eximia de his cer-
tiores fecit Papam? Feci, dixit, & me Papa
jussit omni meâ procedendi solennitate frui: Ni-
hilominus Papilionem omisit: Et cum equo inse-
disset albis phalerato indumentis, qua per pla-
teas incessit, obviis quibuscumque benedixit:
qui non erant alii quam sartores, calcearii, ac
vilium gausapinarum confarcinatores: qualibus
plebeiis operariis, nostra omnis via qua gra-
diendum fuit, à primis carceribus ad metam
ultimam opplebatur: qui officinis ad pensa quo-
tidiana incubantes insolitam obequitandi pom-
pam ac benedicendi cum vidissent, sedebant
muti speculatores, & mirabantur magis quam
cupiebant.

Nobis utcumque per aliam palatii portam,
inrandi viam præmonstrarunt, ad quam equos
illico deferuimus, cuncti præter Patriarcham:
qui solus in sublime per scalas patulcas & com-
planatas in acclive, equo ascendit præcuntibus

᾿Ωδήγησαν δὲ ἡμᾶς εἰς ἐπὶραν πύλιν
 Ἐπαλαίαν, ἐν ᾗ ἡμεῖς μὲν τῶν ἱππῶν
 αἰτίθηντο. ὁ δὲ πατριάρχης διὰ τὸ οὐκ εἶναι
 κλιμακείδους ἀναβάσεις ἐφιπύθη αἰ-
 νελοῦν προηγυμῶν ἡμῶν, τὴν δὲ καὶ
 ἐπὶ ὅρων εἰς τὸ τεκλινὸν ἐπὶ ὥξε καὶ
 λαβὼν τὸ δεκανίκιον εἰσῆλθεν εἰς κελίον
 ἐν ᾗ συνεισέλθοιτο καὶ ἡμεῖς. ἔπειτα ἐκεί-
 νην προσδοποιεῖν Ἐχρυσόφορον εἰσῆλ-
 θην εἰς τὴν πύλιν, καὶ ὡμίλει μετ' αὐτοῦ
 μόνον. πρὸς μένον δὲ ἱερμυδιὰ τοῦ χρυ-
 σόφου. μὲν δὲ ὡδρόμω ὡς ἰκανῆς
 ἐξῆλθε, καὶ ἐπιμαζύνων τὸ ἵππον ὀπι-
 βλεῖναι ἐνθα καὶ ἐπὶ ὥξεν, εἶπεν ὁ πα-
 τριάρχης ἀρχαγίστου αὐτὸν κατω. κα-
 πλοῦν ἔν καὶ ὁ πατριάρχης μετ' ἡμῶν
 κακῆος ὅτι Ἐπὶ καθίσας ἔφη. εἰπάτε
 τῷ καπχονῇ τὸ δὲ κάνικον ἵνα καλύπη
 αὐτὸ ὑπὸ τὸ ἴδιον ἐπανωφόρον, ὥστε
 μὴ φαίνεσθαι, καὶ ἔτω εἰς τὸ ἴδιον ἀπι-
 σῶν κατὰ γνώμον. τῇ δὲ ὀπίσσω ἡρω-
 τήθη ὁ πατριάρχης πῶς διετίθη ὁ πάπας
 πρὸς αὐτὸν, καὶ πῶς ὑπέλαβεν εἶναι
 αὐτὸν πρὸ τῶν ἐκκλησιαστικῶν; ὁ δὲ εἶ-
 πεν ὅτι καλῶς. τὸ δὲ μόνον ἐμέμφατο
 ἡμῖν, ὅτι ὑπὸ πολλῶν δουλείᾳ ὑπέταξα-
 μεν τῷ ἐκκλησίᾳ.

Εἶτα ἡρωτήθη πρὸς τὸ δεκανίκιον, καὶ
 εἶπεν ὅτι μέμνησθε ὅπως ὁ λόγος ὁ λεγά-
 τος ἐν τῇ Κωνσταντινῇ πόλει, καὶ πῶς
 ἔδοξε βαρὺ, ἐγὼ δὲ εἶπον, ἄφειτε αὐτὸν
 πρὸς ὡς βέλτεται. ἐμὲς τίνες παρεκρέ-
 σαστο ὅτι ἡμῶς λόγους, καὶ ἐκώλυσαν
 αὐτὸν. ἐκείνους τίνων ἐλθὼν ἐποίησεν
 ὅπερ ἴδετε νῦν εἰς ἡμᾶς. ἔφη δὲ πρὸς
 τοὺς ὁ τραπεζύνων ἐγὼ καθὼς εἶδον τὴν
 καθέδραν, καὶ τὴν τάξιν, ἐν ᾗ σὲ ἔταξεν
 ὁ πάπας, καὶ οἶον ὑπεροχὴν εἰς αὐτὸν
 διωπραγματώσαστο, ἡπόρησε, καὶ κατ'
 ἱμαυτὸν ἔλεγον, ὁ πατριάρχης ἐστὶν ὁ
 κύριος. Ἰωσήφ ὁ τὸ πιαστὰ κατὰ δεξά-
 μεν καὶ πῶς ἀνέχεται τῶν πρὸς τῶν;
 καὶ τίς σὺ χάρισμα ὡς εἶδον ὑγιὲς προ-
 βήσεται εἰς ἡμᾶς. ἔτα κελόει ὁ πάπας
 ὅτι δὲ συναχθῆναι πάντας ἐν τῇ ἐκκλη-
 σίᾳ, καὶ συστήσαι τῷ οἰκουμενικῷ συνέδῳ,
 σκέπτεσθαι καὶ πρὸς τῶν ζητημάτων, ἵνα
 κηρυχθῇ πανταχοῦ ὅτι ἐν τῇ φερα-
 ρίᾳ συνέσει ἡ οἰκουμενικὴ σύνοδος. τὸ
 δὲ ἦν, ἵνα διὰ τῆς πιαστῆς φήμης
 κηρυχθῇ μὴ καὶ ἐδραμῇ ὁ πά-
 πας,

nostrum aliquibus, aliisque subsequentibus;
 dum in triclinium pervenisset: tum assumpto in
 manu Patriarchali pedo, cubiculum ingressus
 est, nobis una comitantibus: & exinde solus
 Duce Christophoro ad Papam introiit, cum quo
 diutinam sermocinandi nactus est occasionem
 Christophoro interprete: Cumque post aliquan-
 tulum spatii domum reversurus exisset à Papâ,
 parantibus affeclis, equum ut conscendat in tri-
 clinio quo adveniens descenderat, iussit equum
 ductari infra scalares gradus: quo nobiscum de-
 volutus cum equum repetiisset, mandavit impe-
 rari famulo pedum Patriarchale elevatum por-
 tanti, ut eundem occultatum, in Thecam ge-
 statoriam recondideret: atque ita salvus domum
 reducitur: Postero die interrogatus à nonnullis,
 quomodo ipsi cum Papâ convenisset? & quo af-
 fectu erga nostros Ecclesiasticos Papa esset ani-
 matus? Respondit Papam cum blande ac co-
 miter admisisse: in cæteris satis clementem ac
 benignum, id unum conqueri visum fuisse:
 quod nostram Ecclesiam nimis duro servitutis
 iugo perpeSSI sumus attenuari: unde igitur ista
 pedi Patriarchalis tam subito immutata præge-
 statio? replicabant, ab hac occasione retulit
 Patriarcha.

Meministis Legatum Pontificium, Constan-
 tinopoli semel nostratibus publicè benedixisse, in
 ditione non suâ: quod multis grave visum: Ego
 vero permittendum omnino hominem censi fui, &
 perinde haberi seu benediceret, seu abstineret:
 & nonnulli meâ repudiata sententiâ, & suo præ-
 cipites iudicio Legatum cohibuerunt: Quod ille
 ægro animo haud percoquens, nunc in medium
 prodiit, ut mihi par redantrueret, spoliatum-
 que Patriarchali in publico benedicendi faculta-
 te, & vitæ autoritatis ac præminentie præ-
 latam gestandi, redegit in hanc quam cernitis
 mediocritatem: Cui Trapezuntius hæc repo-
 suit: Ego revera ut primum tristissimis oculis
 aspexi, tuam Cathedralam in imo pavimento si-
 xam, infra pedes Papæ ex humili suppedaneo,
 & quo te situ ordine collocarant, & in quam in-
 credibile fastigium, suum apicem ultra tuum
 Papa evexerat, crebris in pectore cogitationi-
 bus plane confixus obstupui, mecumque serio
 disputavi: An hic noster est ille Patriarcha Do-
 minus Iosaph? Et hæc dissimulat? hæc per-
 fert? & exinde dubitatione, in hanc præsen-
 sionem rerum futurarum me conjeci: quod nihil
 unquam sanum aut prosperum à Latinis in Græ-
 cos redundabit: Paulo postea Generalem no-
 strorum ordinum conventum, Papa indixit in
 Ecclesiam primariam: ut Synodus Oecumeni-
 ca promulgetur, ut de quæstionum tractanda-
 rum modis ac formulis statuatur, sciatque à pub-
 licâ denuntiatione Christianus orbis, Synodum
 Oecu-

πας, ἡ δὲ ἐν Βασιλείᾳ σύνοδος ἀπα-
νήση.

hominum mentibus indies cresceret, & Patrum in Synodo Basileensi indies minueretur.

τμήμ. δ. κεφ. κε.

SECT. IV. CAP. XV.

Ἦλθον οὖν οἱ πατριάρχης τῆς Νικομη-
δείας, τῆς Τορνέδου, τῆς μέγαν Χαρτοφύ-
λακα, καὶ ἐμὲ, ἵνα ἐλθόντες ἰδωμεν
πῶς βέλονται τάξαι τὰς καθέδρας. Ἐπα-
ρεχόμεθα ἕν εἰς τὴν ναὸν τῆς Ὀπισκοπῆς
Φερραίας ὅς ἐστι προμήκης καὶ μέγιστος ἐστίν, ἐπὶ
ὧν ἑκατὶ πτωχὰς καὶ ἀγία Γεωργίου. Ἐστὶ δὲ
καὶ ὁ βασιλεὺς κύριον Μανηὴλ τῆς Ἰα-
γαριν, καὶ κύριον Γεωργίου τῆς Διούπολις. Ἐυ-
ροῦτο δὲ ἐκεῖσε καὶ καρδινάλιος τῆς Ἰα-
λιανῆς καὶ τῆς Φερμάνου, καὶ Ὀπισκοπὸς τινάς.

Ἐίδοντες οὖν ἐν τῷ ἀνατολικῷ μέρει τῆς
ναὸς πρὸς τὸ μέσον, ἱστῆσαν οἱ τῆς Ἀλβανίας,
ἐν τῇ τῷ δεξιῷ μέρει καί ποτε τῆς ἐπιρριπῆς
θρόνον. Ὑπερῆσαν μὲν ἔχοντες καμυχεῖ-
νον εἰς ὡς αἰῶν ἔχοντες. ὁπισ-
θεν δὲ ἐκ τῆς ἔχοντες μέχρι καὶ τῆς θρόνου,
βηλοθύρῳ ὁμοίῳ κοσμημένον. καὶ μετὰ
τῆς ἐκ τῆς Ἀλβανίας ἀπέχοντες ὡς καὶ πο-
δῶν διαστήματα. μετὰ τῆς θρόνου ἱκανῶς κα-
ταλειφθῆναι διαστήματα σκύμπεδες φ-
εῖς ἐξ ἑκατέρωθεν μέρους κατασκευάσθησαν
ὁμοίαι ἀναβάθμοις ὡς αὖ ἐν ἐκείνοις κα-
θέζοντο οἱ Ὀπισκοπῆς. εἶπεν οὖν ἡμῖν ὁ Ἰα-
λιανός, ὅτι ἰδὼν ὁ θρόνος τῆς πάπας καὶ κα-
θίσαι αὐτὸς ἐπὶ αὐτὸν ἀπὸ τῆς ἑξ
μέρους. ἀπὸ τῆς ἑξ ἑτέρου ὁ βασιλεὺς καὶ ὁ πα-
τριάρχης, καὶ οἱ λοιποὶ τῶν χεραικῶν. ἔτι
εἶπεν εὐθύς ἐξ ἀρχῆς. εἶτα λέγει δειδὼν ἵνα
καθίσωμεν ἰδίᾳ ὡς αὖ ἵπομεν πρὸς τῶν
πλάτυπρον. οὗ γιγνόμενον, κακίων ὀλί-
γον τὴν ἰδίᾳ βαλὼν σαμῶν εἶπεν αὐτῷ ὁ
Ἰαλιανός, ὅτι ἐπειδὴ ἐν μέρει ἐστὶ τῆς λα-
τίνων τὸ ἐν τῇ τῆς χεραικῶν, καὶ ὁ μὲν ἐκ τοῦ
ἐνὸς μέρους καθίσαι τῆς ναὸς, τὸ δὲ ἐκ τοῦ
ἐτέρου, δεῖ τὴν πάπαν μέσον καθίσαι, ὡς
πρῶτον καὶ συνοχία πάντων, ἵνα καὶ ἑκάτερα
τὰ μέρη συνέχη.

Τῶν δὲ οὐκ ἰδοῦν ἡμῖν καλὸν, διό
καὶ πρὸς αὐτὸν εἶπμεν, ὅτι ἐπεὶ καὶ
ἡ αἰδεσιμότης σὺ ἐρηκεν, ὅτι δύο μέρη
ἔσμεν, δεῖ μάλλον τὴν πάπαν μετὰ τῆς ἰδίας
εἶναι καὶ καθῆσθαι μέσης. ὡσαύτως δὲ καὶ
τῆς βασιλείας καὶ τῆς πατριάρχου αὐτῆς
μετὰ

Oecumenicam Ferraria celebrandam iri: & id
eo sine factum fuit: sed præcipue ut pervadente
terrarum orbem eâ famâ, autoritas Papæ in

Patriarcha itaque Nicomedie & Tornobi
Episcopos, Magnum Scriniarium, & meipsum,
misit inspectum, quo ordine suggestus extrue-
rent Latini. Qui ascendentes in ædem Metro-
politicam Episcopatus Ferrariensis, quæ longissi-
ma est omnium & capacissima, ac memorie D.
Georgii nuncupata, invenimus illuc ab Impe-
ratore missos Dom. Emmanuelem Jagarin, &
Gregorium Bisconsulem, invenimus etiam à
Papa Cardinales, Julianum, Firmanumque, cum
aliquot Episcopis.

Ac primum hæc illac speculati, vidimus in
Templi extremâ regione versus Ortum solis,
in ipso utriusque lateris meditullio altare
magnum consistere: à cujus dextrâ parte
thronus erigebatur in immensam sublimita-
tem, at in altitudinem multo sublimiorem,
tentorium orbiculare throno supereminebat: à
postica tentorii usque ad throni infima, velum
prolixè ac rectâ descendens pertingebat, in me-
dio fissum ad instar januæ valvæ: Et tota thro-
ni compages, cum pendentem desuper cælo, in
longum distabat ab altari, quantum viginti quin-
que pedum intervallum capit: At post thro-
num, debitâ tamen intercapedine relictâ, utrin-
que à duobus lateribus throni, hinc & illinc
quingenta scamna in longam seriem porrige-
bantur, forma ac magnitudine graduum scala-
rium, futura Episcoporum disceptantium se-
dilia: Julianus igitur nobis appropinquans:
Ecce inquit thronum Papæ, in quo sedens, no-
stris consiliis & interesse & præesse dignabitur:
& in illo latere, sui post ipsum Latini: ex ad-
verso Imperator, Patriarcha, ac quotquot nu-
merantur Græcorum reliqui: Et quanquam
hunc assidendi ordinem nobis ab initio prædixe-
rat Julianus, nunc tamen suavitè aliquantisper
seorsim cedere, de his ut altius consultarent:
Cui ubi obtemperatum fuit, & Latini capita in-
vicem ad consilium parumper coniecissent, re-
diit ad nos Julianus: Et quandoquidem, inquit,
Synodus è duabus gentibus conflabitur, Latinis
ac Græcis, quæ duo latera Ecclesiæ occupabunt,
hi à dextra sedentes, illi à sinistra: æquum est
ut Papam medio ponat thronum, inter utramque
partem, tanquam utriusque partis retinaculum:
ac ut utramque partem in se uno comprehendat.

Nemini nostrum hæc oratio placuit, quare
unanimes voce Cardinali responsa tulimus: Si-
quidem

καὶ Ἰδίξ· ὁ δὲ Ἰηλιανὸς ἔφη, ἀλλὰ
 μέσον τῶν μερῶν εἶναι πινὰ καὶ σῶδεσ-
 μον. ἔτι γὰρ μέσος ὁ πάπας· ἡμεῖς
 δὲ εἰπομεν ὅτι ἐστὶ χρεία καὶ σῶδεσμον τέ-
 ττε· εἶδε ἀποστατήτως θελήσει μίσθου
 καθίσαι ὁ πάπας, ἔπειτα καὶ ἐξ ἀνάγ-
 κης, ἵνα καὶ ὁ βασιλεὺς, καὶ ὁ πα-
 τεράρχης μέσιν, καὶ πλησίον τέττε καθί-
 ζωσιν. ἄλλως γὰρ καθίσαι τέττες ὅτι
 ἐγχερεῖ. ὁ δὲ Ἰηλιανὸς εἶπεν, ἀλλ' εἰς
 ὀφείλει εἶναι ὁ σῶδεσμος, δι' ὃ εἰς ἐν τὰ
 δύο μέρη σῶδεοιτο. δύο δὲ καὶ τρεῖς ἵνα
 σῶδεσμον καὶ ποιῶσι. λόγων ἔν πολλῶν
 κινήσεων ἐπὶ ταῖς ταῖς ἀπήλθομεν καὶ
 ἀντιέγκαμεν πάντα τῷ τε βασιλεῖ καὶ τῷ
 πατεράρχῃ. οἱ καὶ μεγάλως δυσχερά-
 ναντες ἀνελάβοντο τὸν πρὸς τέττε ἀγῶνα,
 καρδιωαλίων καὶ ὁπισκόπων πρὸς αὐτὰς
 ἀποστατήρων, καὶ μάλιστα πρὸς τὸν
 βασιλέα καὶ πρὸς τῶν καθηδρῶν ἀγωνι-
 ζομένων.

τριήμ. δ. κεφ. κς.

Μετὰ τὰς πολλὰς ἐν Φιλονεικίας πρὸς
ἐπιστάσεις εἶπεν· ἵνα ὁ μὲν ἔκ παλαιὰ θρόνον
πῆναι καὶ τὸ μεσσηνιστικὸν ἔπλεον ἔναυ-
εῖτο ἀπὸ τοῦ ἀριστεροῦ μέρους τοῦ πάππου μὲν
τοῦ θρόνου ἀναβάθμους ἀφαιρήμα-
ται καὶ καταλειφθῇ καὶ τὸ πλά-
τος, ὅσον ὁ τοῦ βασιλέως θρόνος ἐπέ-
χει, ἐκείσε μὲν πῆναι καὶ τὸ βασιλι-
κὸν θρόνον, καὶ δὲ τὸ μῆκος ὅποιον,
ὡς εἶναι τὰ ἐμπροσθία τοῦ βασιλικῆς
θρόνου, κατόπιν τῶν ὀπίσθιων τοῦ παπι-
κῆς θρόνου· εἰθ' ἔπειτα πᾶσι καταλειφ-
θῇ ἀφαιρήματα μὲν τὸν βασιλικὸν
θρόνον, καὶ τὸ πλάτος καὶ καὶ τὸ μῆκος
ὅπῃ τὰ ὀπίσθια ἐκείσε πῆναι καὶ τὸ πα-
τριάρχικον πῆναι θρόνον, καὶ ὅπως ἐν
τῇ οἰκουμενικῇ συνόδῳ συνιδρύαζεν αὐτὰς
κατόπιν, καὶ πρὸς νῶτον ἀγωνισμῶδες.
ἐπεὶ δὲ καὶ ταῦθ' ὡς κατετάλασεν ἀπεδο-
κιμασθῇ, μὲν πολλὰς λόγους καὶ ἐπιστά-
σεις μόνις πῶτε ἐκίδωκαν, ἵνα καθίσῃ
ὁ πάππός μὲν τῶν πρὸ αὐτὸν, ἀπ' ἐνὸς
μέρους τοῦ δεξιῆς, καθὼς ἐξ ἀρχῆς εἶπεν
ὁ ἱερίαν· ὁ δὲ βασιλεὺς καὶ ὁ πατρι-
άρχης, μὲν τῶν ἰδίων ἀπὸ τοῦ ἐπὶ τοῦ μέ-
ρους.

quidem tua Eminentia duas partes confiteatur, æquius videri si Papa inter suos ab uno latere confideat, Imperator ac Patriarcha inter suos ex adverso: At, objecit Julianus, sic ambæ dissidebunt, necessum est utramque in uno medio confociari, qui non potest alter esse quam Papa: Nos è contrà nullam esse medii necessitatem asseveravimus: Verum si Papa obnixius de medio contendat, medios à nostrâ etiam parte Imperatorem & Patriarcham, sibi adseffores assumat: aliter difficillimum erit iis loca idonea assignare: Julianus vero pertinax propositi, duos, treve, pluralitatem partium dissidentium in unum nodum revincire non posse vociferavit: unum centrum esse oportere, diversarum aut plurium partium, ut in pacem ac concordiam coalescant: His velitationibus ante pugnam confertam fatigati, domum discedentes, singula Imperatori ac Patriarchæ exposuimus: qui tam acerbè ferebant Latinorum proposita, ut cum Cardinalibus ac Episcopis Latinis, ipsos indies invisentibus, & Cardinales pariter cum illis, maximè vero cum Imperatore, de sedibus extruendis, rixas & altercationes quotidie commoverent.

SECT. IV. CAP. XXVI.

Tandem post plurima jurgia, & contentiones in hoc convenerunt: ut Papæ thronus, ad latitudinem Templi, in ipso meditullio erigeretur, inde à sinistro latere throni Papici, post gradus quibus in thronum ascenditur, thronus poneretur Imperatorius, relicta in latum distantia, quantam ipse Imperatorius thronus occupat, & tantundem in longum, pone Papicum, ita ut anterior aspectus Imperatorii, ad posticam Papici, debito cum intervallo obvertatur: Et tanto rursus relicto in vacuum spatio, secundum utramque dimensionem lati & profundum post Imperatorium thronus extrueretur Patriarchicus: Id enim in Synodis Generalibus usuvenisse, ut retrorsum, & in terga priorum posteriores obvoluti sederent, qui in consiliis disceptandi onera sustinebant: Cum id tanquam ridiculum ab omnibus exhiberetur, tandem post multum rixandi æstum, difficulter se passi sunt eo infecti, ut Papa cum suis à dextro latere sedeat, prout ab exordio Julianus proposuerat, ex adverso cum suis Imperator, & Patriarcha: neque id nobis ex superabundanti gratia, & nullo cum negotio permiserunt, sed exquisitis limatum distinctionibus.

Dixerunt enim post Papæ thronum, & gradus cum ascendendi, spatio interjecto oportere thronum extrui Imperatori Germanorum, & post

εἰς. πάλιν οὖν τῶν ἐνέδωκαν ἀπλῶς καὶ ἀπείργως, ἀλλὰ μετ' ἀκέραιον προσδιορισμῶν.

Εἰπον γὰρ ὅτι μὴ τὸν τοῦ πάπα θρόνον, καὶ τοῦ ἀναβάθμης αὐτοῦ, διαστήματ' ἑπὶ πρὸς καταλειφθῆναι, πηγήσεται ὁ θρόνος τοῦ βασιλέως τῶν ἀλαμανῶν, καὶ μετ' ἐκείνον ἐξῆς καθιζήσονται οἱ καρδινάλιοι. ὁπότε δὲ τοῦ δευτέρου μέρους καταπληκτὸν, καὶ κατ' ἰσότητά τοῦ Ἀλαμανικοῦ θρόνου, πηγήσεται ὁ θρόνος τοῦ βασιλέως, καὶ ἐφεξῆς τοῦ πατριάρχου. διαχειρίνοισιν ἡ τοῦ βασιλέως, καὶ καταπληκτὸν τοῦ πάπα καθίσταται ζητῶνται, ἡ τις ἡ γὰρ τοῦ Ἀλαμανικοῦ θρόνου λέγονται, ἐπὶ ὅτι βασιλέως πάρεστι ἐνθάδε ἀλλ' οὐδ' ἐστὶν ὅλως, περὶ τὴν γὰρ. εἰπον οὖν οἱ, ἀλλ' ἀνάγκη ἔχοντες τηρεῖν αὐτὸ καὶ φυλάττειν τὸ τίπον τοῦ βασιλέως ἡμῶν, καὶ εἰ μὴ ἐν τοῖς ζώσιν ἐστὶ. ἄλλως δὲ πηγεῖν τὰς καθέδρας ἢ ἐν τινὶ ὑπεροχῇ ἢ ἐν νῦν ὑπομῶν τάξεως ἀδύνατον ἐστίν. ἐπειδὴ τοίνυν ἐξ ἀνάγκης εἰς ταῦτα ὁ βασιλεὺς. ὁ δὲ πατριάρχης καὶ ἐπὶ διαχειρίνων ἦν, καὶ μὴ ἀνεχόμενος τοῦ τοσούτου ὑπερβασμῶς τὰς καθέδρας. καὶ ἠναγκασθῆναι ὁ βασιλεὺς πείθειν καὶ τὸν πατριάρχην πρὸς τῶν. ὡς ἡ καὶ ὁ πατριάρχης ἐζήτησεν ἕρπεν πρὸς ἀφ' ἑαυτοῦ. ὑπερβῆναι τοῦ αὐτοῦ θρόνου, καὶ βηλόθυρον ὑπαίνειν, καὶ οὕτως ἐνέδωκεν ὁ πάπας. διὸ καὶ ἐλυπέτο ὁ πατριάρχης. ἀνακλήσας ὁ βασιλεὺς ἐφ' ὅτι νῦν ἔγνω ἀληθῶς ὡς ἡ ζήτησις τοῦ θρόνου καὶ τῆς καθέδρας, ἔτι ἀπὸ τῶν συνοδικῶν τάξιν, ἀλλὰ δι' ὑπερηφανίας μάλλον, καὶ φαντασίας ἐζητήσας χρομικῶν, πῶς τῆς πνέουσαις ἡμῶν καταστάσεως.

τμήμ. δ. κεφ. κζ.

Ἐστὶ δὲ ὁ βασιλεὺς ἄρχοντας, ὁ γὰρ πατριάρχης οὐκ ἐβίλησε σέβειν, ἡ ἀπῆλθεν ἐς τὸ ναόν. καὶ μὴ τῶν ἀπισχέπων τοῦ πάπα παρ' αὐτὸν διαμετρήσαντες τὴν διάστασιν τοῦ Ἀλαμανικοῦ θρόνου, κατ' ἰσότητά, καὶ ἀπαντῶν τούτου, καὶ τὸν τοῦ βασιλέως ἡμῶν ἔθηκαν θρόνον. καὶ ἐφεξῆς ὀλίγῳ πᾶσι διάστασιν καταλιπὼν τὸν πατριάρχην ἔθηκαν θρόνον, καὶ

post illum continuatâ serie Cardinales disponi: A sinistro autem latere, ad eandem amissim, & omnem dimensionem loci, æqualem throno Imperatoris Germanorum, thronum Imperatoris Græci debere figi, & ab illius tergo Patriarchæ. Obmurmurante ad hæc nostro Imperatore, & è regione ipsius Papæ confidere percupiente: & quis usus? quæ necessitas throni Imperatoris Germanici vociferante, qui nec interesse potest, nec in vivis est nuper factus functus? At nobis necesse hoc incumbit, respondent, Imperatori nostro locum debitum conservare, etiamsi finem mors ejus imperio imposuerit: Aliter impossibile esset hanc Methodum ita retinere in locis præscribendis, ut unusquisque capebat, quem sciat fastigio suo parem, nec aberret: cessit his vel invitus Imperator: At Patriarcha Imperatore gravius infremuit, nec ferre poterat in tantam diminutionem autoritatis suæ thronum præcipitari: donec illum Imperator, ad patientiam, & saniora mentis consilia, revocasset: Enimvero cum Patriarcha desideraret velum illud orbiculare, suæ etiam Cathedræ impendêre à laquearibus, cum bivalvi januâ ad posticam, Papa non concessit: Unde Patriarcha multum ingemuit: Et Imperator in has voces prorupit: Nunc compertissimum habeo, omnem hanc operosam Cathedrarum delineationem, non ad Synodum exornandam, sed ad superbam locorum præsumptionem, & secularem pompam amplificandam spectare, & à Spiritus Sancti institutionibus quam longissimè abhorrere.

SECT. IV. CAP. XXVII.

Imperator vero misit aliquot principes, Patriarcha mittere indignante: qui in Templum ascendunt, & cum Episcopis Papalibus, distantiam Alemanici throni à Papico, fune sparteo dimetiuntur: Ac eidem è regione æqualem ad omnia Imperatoris nostri thronum designant: Deinde Patriarchicum modico intervallo distantem: post quem scabellum posuere capebendis Patriarcharum Vicariis: Quin & denuntiationis Bullam confingunt pro arbitrio Latini, sub

καὶ μὴ τῆν σίμπεδα διὰ τοῦτο ποπτηρη-
τας· εἴτα τὸ ἀνακηρύξεως γραμματίον,
συνέστηκαν καθὼς ἤθελον οἱ λαῖνοι, περ-
ηγουμένους ἐνέμαλθον· ὁ πάππας καὶ διορ-
μομένους ὅπως ὡς ἀρχιεπίσκοπος καὶ ὁ γα-
λιωτάτης βασιλέως τῶν γερμανῶν, καὶ
ὁ πατριάρχης καὶ πάσης τῆς ἀνατολικῆς
ἐκκλησίας συνέστη ἡ ἐκκλησιαστικὴ συνέδο-
ς ἐν τῇ Φεραρίᾳ καὶ ἤδη ἤρξατο ἐξετάζειν
καὶ περὶ τῆς τοῦ δόγμαλθου διαφορᾶς.

Ἀλλὰ καὶ ἔπειτα γράμμα πεποιήκαζιν
ἡ βασιλεὺς καὶ ὁ πατριάρχης μὴ τοῦ
πάππας καὶ τῶν καρδιναλίων· ἐν ᾧ συνε-
φώνησαν ἰδίως, ἵνα μέχρη καὶ διορίας
μηνῶν πεσάρων μὴ τῶν ἀνακηρύξιν,
μηκέτι ποιήσωσι διαλέξεις περὶ τῆς δό-
ξης, ἵνα τὸ δοκεῖν σαλῶσι πρέσβεις εἰς
τοῦτο ῥήγας, καὶ εἰς τοῦτο αὐθέντας, καὶ
ἐλθῶσι, καὶ ἐξ ἐκείνων ποπτηρητῶν εἰς
τῶν συνέδον. μετὰ τοῦ δὲ τῆς διορίας, ἵνα
συνέρχωνται τίνες τῶν συνοδικῶν, καὶ ἐξε-
τάζωσι περὶ μεμεμένων πινῶν διαφορῶν.
διελαλήθη δὲ καὶ περὶ τῶν θρόνων καὶ συνεβί-
βαστον ὡς ἀνώτερον δεδηλωται ὑπὲρ κ
ἡμέρας.

τμήμ. δ. κεφ. κη.

Ὁ δὲ βασιλεὺς ἅμα τῷ ἐλθεῖν τοῦ
ἡμετέρους ἐν τῇ Φεραρίᾳ, ἐφρόντιζεν
ὅπως ἀν' ἐχωμένους τὰς διατροφάς· οἱ
γραικοὶ πάντες καὶ τῶν παρίστατον τοῦ
δεκρέτου· εἰπον δὲ οἱ τοῦ πάππας, ἵνα πα-
ρίχωσι καθ' ἡμέραν ἄρτους, καὶ οἶνον, καὶ
κρέα, καὶ ἰχθυῖας λιτρῶν ποσότητα πταγ-
μύλιον· ὁ δὲ βασιλεὺς οὐκ ἐθέλησε ταῦτα.
εἰπὼν ὅτι καὶ δυσχερὲς ἐστὶ καὶ ἀνοικεῖον
πρὸς ἀνάπαυσιν δαχύνων, καὶ καλῶν ἀν-
θρώπων· ἀλλὰ δότωσαν ἔξοδον κατ' ἀ-
ναλογίαν τῶν ἀνθρώπων, ὡς ἀν' δια-
τρέφεται ἕκαστος, ὡς βέλεται, μετ' ὧν
ἔχει ἀνθρώπων καὶ ὑπηρετῶν· οἱ δὲ οὐκ
ἔξοδον ἀλλὰ τροφάς ἡμερησίας παρέχειν
ἤθελον καὶ τὸ συμφωνίαν ἣν εἶχον μὴ τοῦ
Μαρκίου ἐποιήσῃ τὴν συνέδον ἐν τῇ Φερα-
ρίᾳ, ὁ δὲ Μαρκίος συνεφώνησεν, ἵνα δώσῃ
αὐτῷ ἀμφοῖς οὐκίας καὶ κλίνας καὶ ἡμερησίας
διατροφάς διὰ τοῦτο γραικοὺς λιτρῶν πο-
σότητα διαπταγμύλιον, οὐκ οἶδα πόσῳ.
Ἐπὶ ταῖς ἐποιήσῃ ὁ πάππας ἐκείνῳ
τῶν συνέδον. ὁ δὲ Μαρκίος ἐδιπλασίασεν

sub Papæ nomine, ac præsidio universis pro-
mulgante, quod Serenissimo Græcorum Impera-
tore, Patriarchâ, ac universâ Ecclesiâ Orien-
tali præsentibus, Synodus Oecumenica Ferra-
riæ coisset, & hæcenus occupasset fervere dis-
putationibus, ac fidei dogmata eventilare.

Sed & aliud rescriptum Imperator & Patriar-
cha, cum Papa & Cardinalibus pepigerunt: quo
singuli utriusque partis privatim convenere, ut
pro quatuor mensibus integris, à primâ denunti-
atione Synodi, cessatio fieret, & utrinque abstinere-
tur ab omni disputatione inchoandâ: sub specie
mittendi Legatos ad Reges ac Principes, ut Vi-
carii ab ipsis missi ad Synodum pervenirent: Du-
rante nihilominus, cessatione ut aliqui è Synoda-
libus privatim congressi de particularibus diffe-
rentiis disceptarent: Nonnulla insuper de throni
injecerunt, leviter & per transennam, vel
immutandis, vel dimovendis, sed Latinis altipu-
lati sunt, ut ante viginti dies, in superioribus
monstratum est.

SECT. IV. CAP. XXVIII.

At Imperatorem semper incessit sollicitudo,
ex quo Ferrariam appulimus, ut Græci cibaria
acciperent, secundum quod erat comprehen-
sum in Decreto Basileensi: Papici autem vo-
lebant distribuere panes, vinum, carnes, pis-
ces, unicuique ad debitum pondus: Quod Im-
perator noluit: duram rem clamans, & inur-
banam, ut principes, ac magnates opsoniis tan-
quam è sportulâ nutrirentur: Dent stipendia,
pro hominum qualitate, ut unusquisque seip-
sum, & quot habeat famulos, alat, prout cupi-
at: At Papici, non nummos, sed nutrimenta
elargienda contenderunt, secundum inita cum
Marchione pacta: qui spondederat, si Ferra-
riæ Papa Synodum indiceret, se Græcis hos-
pitia, lectos, alimenta quotidiana abundanter
suppeditaturum, ad librarum mensuram præ-
finitam, sed nescio quantam: & his conditio-
nibus se Marchioni obstrinxerat Papa, de futu-
râ Synodo in Ferrariâ: Marchio autem impor-
tatorum vendibilium pretia in duplum auxit,
& immensum lucrificavit, cum quinquies mille
advenæ ejus fora indies frequentarent: quin &
ipsi Mercatores pretiorum duplum singulis
mercibus licitandis imposuerunt.

Quare

ὅσα ἔχεν ἐκ στήθειας κομίσκρια, καὶ συνήγα-
γλῆσαν ἐισόδημα, ἐπεὶ σωήχθησαν ξέ-
νοι ἐπικείμενα τῶν ἐχ. ὡσαύτως καὶ οἱ
πωλῆντες ἐδωλοσάσανται τὰς τιμὰς πάν-
των τῶν περὶ αὐτοὺς.

Ἐδωκεν ἔνθ' ὁ Μαρκεσιὸς ἐκίαν πᾶσιν
ἡμῖν. κλῖνας δὲ μόνοις πῶς ἐν τῇ πατε-
ραρχῇ ἔσιν ἐκία. οἱ δὲ λοιποὶ τῇ χα-
μαίνια καὶ ξηροκαίλια ἐνηθλῶντο ἀκον-
τες. καὶ ἐπὶ τῷ ὀδυμῶντι ὅτι πῶς πει-
στοὶς ἐλέγοντο πρὸς τῶν ἐκ τοῦ
πάπα, ἔδεν ἄλλο ἡκόμοιο εἰ μὴ ἀμπας
παλιντίζαν, ἢ γὰρ, ἔχετε ὑπομονὴν, καὶ
ἐφεσπόμενον τὴν ξηροκαίλιαν ἡμῶν τοις
τοῖς λόγοις. ἤθελον ἔνθ' ὁ πάπα, ἵνα
παρέχη ὁ Μαρκεσιὸς καὶ τὰ πρόφικτα,
καθὼς συνεφωνήσεν. ὡς δὲ ὁ βασιλεὺς
ἔδρ' ὅλως ἐπέσθη πρὸς τῶν, συνεγένετο
ἵνα διδώσι δεκάτα. καὶ ἔσθωσαν διδόναι
τοῖς μὲν κλητοῖς καὶ ὀνομαστέωσι τῶν γενο-
σι μὲν ὁ βασιλεὺς καὶ ὁ πατριάρχης ἀνὰ
δ' ὀφλωρίων καὶ μῆνα, τοῖς δὲ ὑπερβοῖς καὶ
ὑποχειρμένοις ἀνὰ τετάρτων. παρέχον δὲ καὶ
μῆνα καὶ τῷ βασιλεὶ ὀφλωρία λ. τῷ δὲ
πατριάρχῃ κε. καὶ τῷ δευτέρῳ κε, καὶ
ὀνόμαζον ταῦτα οἱ λαῖνοι ὁπβολῶν.
συνεφωνήθησαν ἔνθ' αὐτὰς τὰς δεκάτας
τῷ ἐν Φερερία ὁπδημίας ἡμῶν. πάλιν
μνήμη τῷ δόσεως ὅτι ἦν παρ' ἐκείνοις.
Ἀλλ' οἱ ἐν τῇ Βενετία πρὸς ὁ αἰτήθησαν πα-
ρέχοντες τὰ ὀφλωρία εὐφώως καὶ φιλο-
τίμως, καὶ ἐν τῇ Φερερία αἰτούμενοι
ἐνὸς μῆντος καὶ ἡμῶν παρωχηκέτω μὲν
τῷ ἐν Βενετία. δόσιν, ἔδρ' ὅλως ἠθέλη-
σαν δοῦναι πρὸς τὸ πεισθῆναι, καὶ
ἀπολαβῆσαι ὅτι ἡμετέρας, εἰς τὰ δό-
ξαντα ἐκείνοις πρὸς τῶν καθεδρῶν, καὶ τῆς
ἀνακηρύξεως. ὅτι δὲ συνεγένετο οἱς ἐκείνοι
ἠθέλησαν καὶ ἐζήτησαν, τίτι δεδώκασι καὶ
αὐτοὶ τοῖς ἐν τῇ ἡμετέρᾳ ἐκκλησίᾳ καὶ τῷ
β' τοῦ Ἀπριλίου ὑπὲρ μῆναις ἑτηρησίᾳ
ὀφλωρία χα.

τμήμ. δ. κεφ. κθ.

Διὰ δὲ τὴν ἀνανάκτησιν τοῦ πατρι-
άρχου παρεβόθη ἡ ἀνακήρυξις εἰς τὴν ἐν-
νάτην τοῦ Ἀπριλίου. Μετὰ δὲ τῶν
ἡμερῶν τῶν ἐσκέπητο ὁ βασιλεὺς, καὶ
ὁ πατριάρχης πῶς ἂν πάξωσι ὅτι το-
πηρεσίας. τὰ μὲν γὰρ διὰ τοῦ Ἀνθόχου
ἐλ-

Quare ut appulimus Marchio nobis omnibus
diversoria paravit: sed strata iis tantum, qui-
bus dormiendum fuit in domo Patriarchæ: Re-
liquis nostratum in stibadiis humi explicatis,
aut storeis absque stragulis aut lodicibus placide
ut potuere decumbendum fuit: Et si quis no-
strum super his apud quempiam Papicorum
cum suspiriis ingemisset, jubebatur habere
patientiam: Nec aliis verbis nostra sicca accu-
bita solari dignabatur: Tum vero Papæ Ministri
Marchionem sollicitabant alimenta Græcis sub-
ministrare, prout Papæ promiserat: At cum Im-
peratorem animadverterent tantopere averfari,
solutiones in Ducatis faciendas esse decreve-
runt: ut quicumque nomina ferrent in tabulis
ex comitatu Imperatoris vel Patriarchæ, singuli
quatuor Florenos per mensem acciperent, servi
autem, vernæ ac opifices tres tantum: Quin &
Imperatori triginta florenos singulis mensibus
numerabant: viginti quinque Patriarchæ, Des-
potæ viginti: quod auctarium Principum La-
tini appellabant, aut pensionem eorum sorti
accommodatam: Et hæc conventa sunt, ut pri-
mum ingressi Ferrariam, sumus: sed nulla sol-
vendi mentio apud illos tum audita est: ve-
rum ut Veneti largiter & magnificè Florenos
effuderunt in gremium, priusquam rogaren-
tur: Ita è contrario Ferrarienses postulati au-
res averterunt, quanquam à solutione Venetâ
sesquimensis effluxisset: dummodo nostrates
descendissent in omnia quæ illi designaverant
in Cathedrarum situ disponendo & Synodi pro-
mulgatione: Cum autem Latinorum arbitriis
paruissent nostri in omnibus quæ petere à nobis
possent, tum nostræ Ecclesiæ viris secundo Apri-
lis die, pro unius mensis cibariis, sex cente-
nos, nonaginta & unum florenos numera-
runt.

SECT. IV. CAP. XXIX.

Cum autem propter invaletudinem Patriar-
chæ, promulgatio Synodi in nonum Aprilis
prorogaretur: visum est Imperatori ac Patri-
archæ, mutuum capere consilium, quomodo
Patriarcharum Vicarios constituerent: Nam di-
plomata Patriarcharum allata per Antiochum,
Heracleensem, cum alio nomine subaudito vi-
Dd

ἐλθόντα γράμματα τῶν πατριαρχῶν
 ἐδίδαν τῷ μὲν Ἡρακλείᾳ μὲν καὶ ἱέρ-
 αρωσὶ τῶν τοποτήρησιν τοῦ Ἀλεξαν-
 δρείας. τῷ δὲ Ῥωσίας μὲν τοῦ πνδμα-
 καὶ κύριον Γρηγόριον τοποτήρησιν δὲ Ἀντιο-
 χείας. τῷ δὲ ἐφέσῃ καὶ τῷ Σάρδεων,
 τῷ δὲ Ἱεροσολύμων, ἃ καὶ διεκομίσαντο
 ὁμοθενεῖς ὁ μὲν χρυσόκεφαλῶν κύριον
 Ἰωάννης πρὸς δὲ βασιλέως, ἐγὼ δὲ
 πρὸς δὲ πατριάρχῃ τοῖς δηλωθεῖσι. καὶ
 κατεπέμψαν αὐτοὺς, τοῖς περὶ τῶν σει-
 λάντων μισθώμασι καὶ λόγοις ἡμετέροις,
 καὶ ἐδέξαντο αὐτὸν πᾶσι, καὶ ἔλαβον καὶ
 τὰ γράμματα πρὸς δὲ ἐλθεῖν τῇ Κωνσταν-
 τινέλει. ἐν δὲ τῇ φεραλίᾳ ἐπερὶ εὐ-
 ρήθησαν γράμματα ὡς οἰμαι καὶ διπλᾶ.
 πάλιν ἐπογγραμμένα καὶ γνήσια τῶν
 πατριαρχῶν, μετὰ πινθέντα καὶ πρὸς ὅσα.
 Ἀναλαβόντες ἔν καὶ ἃ ἐδώκαντο πρὸς
 ἡμῖν τοῖς τοποτηρηταῖς, καὶ πάντα
 τὰ γράμματα, ὁ βασιλεὺς ἔμει, καὶ ὁ
 πατριάρχης συναγαγόντες καὶ ἀκριβῶς
 θεωρήσαντες τρία πινὰ ἐκ πάντων ἐξέλε-
 ξαντο, ἐν οἷς περιέχοντο δὲ μὲν Ἀλεξαν-
 δρείας τοποτηρητῇ, ὁ Ἡρακλείας καὶ ὁ
 πνδμαλικὸς κύριον Γρηγόριον, τῷ δὲ
 Ἀντιοχείας, ὁ ἐφέσῃ καὶ ὁ Ῥωσίας. τῷ
 δὲ Ἱεροσολύμων, ὁ Σάρδεων μόνον. ταῦ-
 τα ἔν κυρώσαντες ἔσταν πρὸς αὐτὸν δη-
 λωθέντες, μὲν δὲ Τορνόβῃ, δὲ μεγάλῃ
 Χαρίσφύλακῃ, καὶ ἡμῖν, συνόντι
 ἡμῖν καὶ κύριον Μαρκῆλ δὲ βαλκωνίῃ, ὡς
 πρὸς δὲ βασιλέως ἐπείνῃ.

Παραγγόμεθα ἔν πρὸς τῇ Ἡρακλείᾳ,
 καὶ λόγους πρὸς τῇ βασιλείᾳ, καὶ δὲ
 πατριάρχῃ πρὸς αὐτὸν ἐπείνῃς πολλὰς καὶ
 καὶ οἰκοθῖν, ἔχ' εὐρομῃ τῇ κατὰ πει-
 ρῇ, καὶ οἱ γ' εὐθέως ἐν τῇ Κωνσταντινι-
 πόλει πεποιθέντα. διὸ καὶ πολλὰς λέγους
 ἐκινήσαντο μετ' αὐτῶν. ὁ δὲ ἔλεγον ἔθε-
 λω εἶναι πινὸς τοποτηρητῆς, ἀλλὰ κρεῖττον
 ἡγοῦμαι καθ' ὅσον ἀπλῶς ὡς Ἡρακλείας.
 ἡναγκάσθησαν ἔν καὶ κρινῇ καὶ ἰδίᾳ ἑκα-
 στὸν ἰκέπνευεν, καὶ πρὸς ἀκαλεῖν αὐτὸν
 δεξασθαι τῶν τοποτήρησιν, καὶ ὅσον ἀ-
 παλλαγησόμεθα ἐλέγοντο ἐν πύθῃν ἀ-
 πρῆξι. Μετὰ γὰρ αὐτὸν πολλὰς λόγους
 καὶ τῶν ἡμετέρων τῆς ὥρας πρὸς αὐτὸν γε-
 δὲν καὶ ἄκων τὰ γράμματα ἐδέξαντο. εἰδο-
 μῃ καὶ τῇ πνδμαλικῇ, καὶ ἐπὶ αὐτῶν
 αὐτῶν τῷ πρὸς δὲ βασιλέως καὶ τῇ πα-
 τριάρ-
 τελεῖ-

cem Alexandrini assignarunt: Rossensi cum
 Domino Gregorio vicem Antiocheni, Ephesi-
 no & Sardenli Hierosolymitani: quæ nos præ-
 dictis singulis in manum tradidimus, aureum
 caput Domini Joannis à Rege ad id constituti,
 & ipse ego à Patriarcha: Et tam literis Patriar-
 charum delegantium quam precibus nostris
 persuasimus, ut munera Vicaria subeant: qui
 loca ultro susceperunt, & acquieverunt diplo-
 matibus antequam Constantinopole egredere-
 mur: At Ferrariæ, diplomata longe diversa
 reperta sunt, ac ut reor singulorum duplicia,
 genuina tamen, ac ipsissimis Patriarcharum
 characteribus subscripta, cum nominibus per-
 sonarum, quæ vices ferre debebant, multum
 immutatis: Quare revocatis quæ prius Con-
 stantinopoli obtulimus, & collectis in unum
 omnibus Ferrariæ repertis, Imperator & Pa-
 triarcha diligenter explorarunt, quænam Pa-
 triarcharum geniis propius accederent, ac è
 tota schedularum congerie tria tantum scripta
 retinuerunt, quæ in Vicariam sedem Alexan-
 drini Heracleensem & Spiritualem Patrem Gre-
 gorium pronuntiabant: In Antiocheni Ephe-
 sium & Rossensem: In Hierosolymitani, Sar-
 densensem solum. Hæc itaque confirmantes per-
 ferenda delegatis tradiderunt in manus Episco-
 pi Tornobici, Magni Scriniarii, meique ipsius,
 concomitante Dom. Manuele Bulloṭā, tanquam
 missio nobiscum ab Imperatore.

Ac primo quidem Heracleensem adivimus:
 & multis ab Imperatore & Patriarchâ perlatis
 sermonibus hic ut domi olim suæ, hominem
 invenimus parum flexibilem: quanquam Con-
 stantinopoli sine morâ assenserat, hic in ne-
 scio quot hæsit scrupulis, licet multis à nobis
 verbis sollicitatus: Nolle se cuiuspiam vices
 supplere: magis honorificum videri, si locum
 capessit simplicem ut Episcopus Heraclææ:
 Adeo ut cogere mur nunc omnes, nunc singuli
 cum precibus obtundere, ut delegationem susci-
 peret, palam professi nos infecta re nunquam
 discessuros. Tandem igitur post multa ver-
 borum fastidia, & magnum temporis dispendi-
 tum, reluctanti animo, diploma manibus ap-
 prehendit: Exinde in secundo loco Dominum
 Gregorium Confessarium invasimus, eique
 significavimus Imperatoris ac Patriarchæ iussa:
 Qui respondit, Nihil sibi novum afferri à nobis,
 aut inauditum, cæterum se facturum, quod sibi
 videbitur, suisque rationibus quam maximè con-
 ducere: statimque postea sumpsit Diploma.

At cum ad Marcum Ephesinum pervenien-
 tes exposuissemus quid ipsi Imperator & Pa-
 triarcha mandarent, ut Antiocheni Archipræ-
 sulis Vicariam sedem occuparet: deprehendimus

om-

τρεῖς ἀρχιεπίσκοποι καὶ ἡ μέγιστος.
ὅδε ἀπεκρίνατο ὅτι καὶ πρότερον οἶδε καὶ νῦν
ἀκούει τὸ πρὸς ταῦτα. σκέψεται ἔν τε ποιήσει
ἐπεὶ ἂν φανῇ αὐτῷ ἀρμόδιον. ὁ μὲν ὕστε-
ρον εἰδέξατο τὸ πρὸς τὴν.

Εἶτα πρὸς τὸν Ἐφέσιον ἡλθὼν, καὶ λόγους
ἀπὸ τῆς βασιλείας καὶ τῆς πατριαρχίας πρὸς
αὐτὸν εἰρηκῶς πρὸς τοποθετήσεως τῆς Ἀν-
τιοχείας εὐρομεν αὐτὸν μὴδ' ὅλως δεῖξαι
ταῦτο βεβλόμενον. ὅθεν καὶ ἀξιώσεσσι καὶ λόγοις
παρακινῶν πείθειν ἐπιχειρῶν, ὅδε ἀν-
τέλεγε καὶ ἐλυπεῖτο φάσκων, ὅτι ἱερομόνα-
χον οὐκ αὖτε τοῦ Ἀλεξανδρείας ἐπιήκειν
τοποθετητὴν, νῦν δὲ Ἐφέσιον γενομένον ὑπο-
βιβάζει με εἰς τὴν Ἀντιοχείαν. διὸ καὶ κα-
τάδεχομαι ταῦτο. καθίσω δὲ καὶ αὐτὸς ἐν τῇ
συνόδῳ ἀπλῶς ὡς Ἐφέσιον. πολλὰ ἔν τε λέ-
γοντες καὶ συμβουλεύοντες ὡς καὶ δεῖ ἐπὶ τού-
τον εἰσελθεῖν, ἀνοικεῖον γὰρ ἐστὶ καὶ τὸ ἀρετῆς καὶ
τὸ πνευματικῆς αὐτοῦ καταστάσεως. καὶ ὅτι ἔ-
γω ἔμαθον οἱ πατριαρχαὶ ὅτι ἐχειροτονήθη
Ἐφέσιον, ἀλλ' ἐπὶ ὡς ἱερομόναχον γε-
νομένον αὐτῷ, ὅτι ὅλως ἐπιήκειν. Τότε
ἀναγκασθεὶς εἶπον ἐγὼ ὅτι ἐν τῇ Κων-
σταντινουπόλει εἰδέξω τὸν τόπον τοῦ Ἱεροσολύ-
μων, Ἐφέσιον, καὶ δεδώκαμεν σοὶ καὶ
τὸ γράμμα μὲν τοῦ χρυσοκεφαλῆ, νῦν
δὲ καὶ θέλεις δεῖξαι τὸν Ἀντιοχείας; καὶ
εἶπεν ὅτι ὅτι ἐκεῖνον εἰδέξαμεν. ἀλλὰ
καταλιπόντες τὸ γράμμα ἀπῆλθεν. ὁ δὲ
Νομοφυλάξ ἐφύλαξε τοῦτο, καὶ ἐν-
ταῦθα οὐκ ἐκρίνετο. ἐγὼ δὲ εἶπον, οὐχ
ἀρμόδιον ἐστὶ νῦν ταῦτα ἀντιλέγειν. αὐτοῖς
δὲ λόγοις ἀξίωσιν ἔχοντες, καὶ συμβουλαῖς
πλείεσσι αὐτὸν καταθέλξαντες, ἐπὶ
καὶ τῶν προτέρων λόγων προτέρῳ γέ-
γονε, καὶ ἡμεῖς ὅτι ὅλως ἐνεδίδομεν αὐτῷ
τὸν ἀποφυγῶν, μόλις πρὸς κατήκοντες καὶ
τὸ γράμμα εἰδέξατο.

Μετὰ τοῦτον δὲ εἰς τὴν Σαρδείων ἀφίγ-
μεθα. ὁ δὲ ὅππῃ τῇ κελεύσει τοῦ βασιλέως
καὶ τοῦ πατριάρχου εὐθὺς ἐπείσθη, καὶ τὸ
γράμμα εἰδέξατο. Ταῦτα δὲ τῇ κυριακῇ
τῶν βαΐων μὲν μεσημβρίαν μέχρις ἑσπεί-
ρας μόλις διεπραξάμεθα. ἐπὶ δὲ καὶ ὁ
Μονεμβασίας λελυπημένον ἦν. ὅτι γὰρ
ἐπίσταν αὐτὸν παρακινῶν τὸν θρόνον
τὸν τραπεζούναν, καὶ ἀλλοχοῦ μεταπη-
ναί, ἐζήτησεν ἵνα ἔχῃ τὸν τόπον αὐτῆς, καὶ μέ-
χρι τῆς ὥρας ἐκείνης ἔκ ἐδόθη αὐτῷ. Διὰ ταῦ-
τα δεδώκασιν αὐτῷ τὸν τόπον τῆς ἀγκύρας.

τμήμ.

omnino abnegantem, & quamvis hominem mul-
tum orando adhortandoque aggredieremur inexora-
bilis persistit, & nostras intercessionem quasi ma-
iore percitus defugit: Et quid? inquit, Cum
Monachus adhuc cucullo indueret, me in Ale-
xandrini Vicarium substituerunt: Et jam E-
phesi praesulem, ad Antiocheni inferius fasti-
gium deicient? Neutrum volo, sed solius Epif-
copi Ephesini ornabo locum in Concilio: Ac
nos ejus pertinaciam multis sermonibus & con-
siliis expugnantes, rogavimus ne se tam durum
ac inhumanum praerberet: Id ut inurbanum, a
suis moribus piissimis, & educatione Monachali
quam longissime abesse. Nec Patriarchae in-
tellexerunt, de tua subvectione ad Ephesi Epif-
copatum, sed tanquam ad Monachum adhuc
scribunt literas: tamen suadendo nihil profeci-
mus: Tum ad ultimam redactus metam, ipse
dicere occupi: Cum esses Constantinopoli, &
praesul Ephesinus, locum Hierosolymitani Pa-
triarchae lubens es amplexus, tibi que diploma
porreximus in manum, ego & Magni Scrinia-
rii auro redimitum caput; & nunc Antiocheni
superiorem eminentiam despicias? Nunquam
accepi, inquit, Diploma illud in manum: sed
vos illic apud me deposuistis: Et legum custos
id etiam custodivit, secumque in has oras detul-
lit: Ego pauca tantum suggessi: Hæc contro-
vertere, his temporibus parum convenire: In
fine hominem tam validis Argumentis, tam tem-
pestivis consiliis delinivimus, & omne subter-
fugium sic ei præclusimus, ut ceperit de con-
cepta severitate remittere, paulatim annuere, &
tandem Diploma plenis ulnis acceptare.

Postremo, cum Sardenfi nobis facile erat
negotium, qui sine ulteriori morâ Imperatoris
ac Patriarchae mandatis, accepto diplomate,
obtemperavit: Et hæc in Dominico Palma-
rum, a meridie ad vespertinam oberrantes vix con-
fecimus: Quin & Monembasianus, ingenti
cruciatus, ac animi ægitudine seipsum diu af-
flictarat: quod amicis paruiſſet, ei suadenti-
bus Thronum Trapezuntæ abjudicare, & ali-
bi vota transferre: At ille locum istum magno-
pere ambivit, quo semel per occasionem amif-
ſo, in hunc usque diem, postea nunquam
potuit potiri: Quare ut hominem in spem me-
liorem erigerent, suæ dignitati locum Ancyram
accumulaverunt.

τμήμ. δ. κεφ. λ.

SECT. IV. CAP. XXX.

Ἄλλ' ἐν παντί καὶ τὰ περὶ τῆς ἡμετέρας
 δηλώσαι βέλομεν τάξεως. οἱ πρῶτοι τῆ
 μεγάλης ἐκκλησίας ἄρχοντες, οἱ σωρο-
 φόροι, οἱ καὶ ἐξωκατάκλητοι ὀνομαζέ-
 μνοι ἔχοντες πέντε καὶ ἐν καθίδραϊς, εἴτε
 συνοδικαῖς, εἴτε κελλυκαῖς, καὶ ἐν σά-
 λεισι, καὶ ἐν συλλόγοις ἵνα αἰεὶ πλησίον
 τῶν πατεράρχων εὐερίσκωνται. ἦσαν δὲ
 πέντε καὶ ἑμοταγείς πατρίοιμοι ὡς αἱ
 πέντε αἰοδήσεις τῶν πατεράρχων. καὶ ὡς περ
 αἱ πέντε αἰοδήσεις οὐ δίδονται τῶν ἀνθρώ-
 πων, ὅπως ὅδε ἔπει οἱ πέντε δίδονται πέντε
 τῶν πατεράρχων, διὸ καὶ περὶ τῶν δρχιε-
 ρέων ἐκλήθητο, καὶ περὶ καθήκοντος τῆς
 σωδὸς ἐπηύφημιζοιτο, ἐν σωπείοις,
 ἵσως καθήκοντος τῶν δρχιερέων μόνων
 ἐν σκάμνοις θρονοειδέσι καθήκοντων, μάλ-
 λον δὲ τῶν μητροπολιτῶν. ἐν ἑν τῇ Φε-
 ραρία σωερχομένων τῶν δρχιερέων τι καὶ
 ἡμῶν περὶ τῶν πατεράρχων, ἐζητήσαμεν,
 ἵνα τηρηθῇ ἡ τάξις ἡμῶν. καὶ σὺ ἐχρήσθη.
 ἀνελώγκαμεν σὺ δὲ πρὸς τῶν πατεράρχων
 περὶ τούτων, καὶ σὺ ἀπικρέθη. πολλὰ καὶ
 ἔπει μιν περὶ τούτων, ἔδδεν αὐτὸν λέγον ἐδώ-
 κεν ἡμῖν. ἐκαστὸς οἶμαι πῶς πρὸς καὶ
 ἀπομακρύνων ἡμᾶς ἀπὸ ἑαυτοῦ. ἐζητήσα-
 μεν περὶ τούτων καὶ ὅτι ἐπιμαζοῖτο αἱ κα-
 θίδραϊς τῆς σωδὸς, καὶ ὅδε τίποτε εἶπεν ὁ
 πατεράρχης τῶν τυχόντων λέγον περὶ ἡμῶν.
 ἐξ ἀνάγκης ἔν ὡς ἐτυχεν ἐκαθήμεθα. καὶ
 ἐν λόγοις καὶ ἀντιλογίαις, καὶ συζητήσεσι.
 ἐπὶ καὶ οἱ ἐγγύς τῶν βασιλείων καὶ τῶν πα-
 τεράρχων ἔλεγον καὶ ἀνέλεγον. ἡμεῖς δὲ
 αὐτοὶ εὐερίσκομεθα ἐν καθίδραϊς πέντε ἔ-
 δδεν αὐτὸν, ἡ τελευταῖα δὲ τῶν ἑαυτοῦ, ἀπὸ
 τούτων ἐβίωπώμεθα καὶ ἀσπόμεθα, καὶ διω-
 κόμεθα ἐν τῷ πρὸς βοᾶν καὶ ἀντιλέγειν,
 ἡ σωτηροῦν πρὸς ἑαυτὸν μακρὰν ἀφειρηκό-
 πας. Μολὶς ὅτι ἡρώϊόμεθα περὶ γνώμης
 ἐλέγομεν πῶς τῶν ἀπὸ βασιλείων, καὶ τῶν
 πατριῶν. ὅμως ἐπαύσαμεν καὶ πῶς πρὸς
 λέγειν, μήτε αὐτὸ ἀποδεχόμενοι ὡς ὁ
 λόγος δηλώσῃ. καὶ ἦν ὁ ἐν ἡμῖν μελε-
 τὸς λόγος πάντῃ ἀργός, ὡς πολλὰ
 χρόνιον τὴν σωπείαν ἡμῶν ἀπερῆξαμεν
 ἑαυτοῖς.

otiosa & nulla, ut sæpe ipsos, qui vota ac suffragia retinebant, nostri exemplo infortunii re-
 degerimus in stuporem, & brutam quandam taciturnitatem.

τμήμ.

SECT.

Sed & hic sumam occasionem narrandi non-
 nulla quæ mihi metipsum meique ordinis homini-
 bus contigerunt: Primores nostræ magnæ Ec-
 clesiæ, seu proceres, qui & aliis nominibus Cru-
 cigeri & Exocataceli vocantur, in omnibus
 sessionibus seu Synodalibus & publicis, seu cu-
 biculariis & privatis, in stationibus, in collo-
 quiis, loca omnino summa, ac proxima Pa-
 triarchæ occupant: Sunt autem numero quin-
 que, pares jure, præ eminentiâ ac potestate,
 tanquam quinque sensus Patriarchæ ad negotia
 Ecclesiastica constituti: Nam ut illi quinque
 sensus nunquam ab homine vivo remouentur,
 ita nec illi à latere Patriarchæ discedunt: Sem-
 per supra Archiepiscopos in conciliis capiebant
 loca, ac ut præsidentes Patriarchici Senatus ce-
 lebrabantur: Sed Crucigeri in suppedaneis se-
 debant: At Archiepiscopi in scamnis elatori-
 bus, & in modum throni excavatis: vel ut
 verius dicam, Metropolitani: igitur Ferraræ,
 cum omnes Archipræsules, nobiscum una, Pa-
 triarcham in circuitu succingeret, petivimus no-
 stri ordinis immunitatem conservari, quod tum
 Patriarcha dissimulavit: aliis vicibus idem detu-
 limus ad Patriarcham, bis tervè, neglexit semper:
 & quotiescunque idem proposuimus Patriarchæ
 toties obmutuit: quasi ab ipsius industria statuis-
 set, nos conspectu in longum submovere: Postre-
 mo cum subsellia in Concilium extruerentur, ab
 ipso opere nacti oportunitatem loquendi, idem
 saxum volvimus: sed ne tum quidem Patriar-
 cha nobis vel unam syllabam dignatus est: quo-
 circa inevitabilis necessitas nobis incubuit, loca
 usurpare inter mediam turbam à longinquo dis-
 cumbentium, unde seu Orationes publicæ ha-
 berentur, seu agitentur dogmatum quæ-
 stiones; nihil concipere, nihil proferre potuissim-
 us: Nam qui prope Imperatoris thronum aut
 Patriarchæ consistebant, satis commode oppo-
 nere & respondere quiverunt: At nos à decima
 quintâ statione, aut ad summum à decimâ tertiâ,
 inviti silentio sterimus confusi atque obruti,
 quia stentorium guttur vociferando, in tam re-
 motam distantiam diffundere non valuimus: Id
 unicum nobis permissum est solatiolum, ut quo-
 ties de suffragiis postularemur, ea tuto, sed suc-
 cinctè & absque ambagibus dicere liceret: sed
 & id ab initio aliquoties, & non nisi raro, nam
 postea omne jus suffragandi à nobis penitus
 sustulerunt, præter nostram expectationem &
 meritum, ut deinceps luculenter patebit: Et
 nostra omnis suffragatio tam invalida mansit,

τμήμ. δ. κεφ. λα.

SECT. IV. CAP. XXXI.

Ὁ ὃ πατριάρχης ἐζήτησε ὡς ποῦ πάπα, ναὸν μέγαν ἐνὸς τῶν μοναστηρίων ὡς ἂν ἐκτελέσῃ τὰς ἐορτὰς ἐν αὐτῷ. ὅπερ οὐκ ἔδοξε καλὸν πρὸς πλείους ἡμῶν καὶ πολλῶ μάλλον τῷ πνευματικῷ Γρηγορίῳ. ἔτι γὰρ δίσυρε καὶ ἐμέμψατο λίαν τὸ πρὸς τὰς, καὶ ἀπειλείο. οὐδὲ τὰς δόξαδεχομένους. ὡς ἀλλὰ τὰς πλὴν μὲν τὰ λαΐνων ἐνωσιν περιμενεύοντων. ὅς μὲν καὶ ἄλλων πολλῶν τῶν δεικνυόντων αὐτὸν μὴ ὡς δεχόμενον τὰ τῶν λαΐνων, εἶπε καὶ τὸ ἐνώπιον τῷ πατριάρχῃ καὶ τῶν δέξιερων καὶ πάντων ἡμῶν. Ὡς ἐγὼ ὅταν εἰς ναὸν εἰσέλθω λαΐνων ἢ περιμενεύοντων τινὰ τῶν ἐκείσε ἀγίων, ἐπεὶ ἔδε γνωρίζω πρὸς τὴν χεῖρ ἐξ ὧς μόνον γνωρίζω, ἀλλὰ ἔδωκε ἐκείνον περιμενεύοντα, δι' ὅτι οὐκ οἶδα πῶς ἐπιγράφεται. ἀλλὰ πρὸς τὸ σαυρὸν μὲν καὶ περιμενεύοντα. τὸ σαυρὸν ἔν ὃν αὐτὸς ποιῶ, περιμενεύοντα καὶ ἔχ' ἐπὶ τὸν τὸ ἐκείσε θεωρημένων μοι. τριαύτων ἀλλὰ ἐν ἐδείκνυν ἡμῖν ἐξ ἀρχῆς ἔχειν πρὸς τὰ λαϊνικά καὶ ἀπεκλαίει δεινῶς τὴν πρὸς ἐκείνας ἐπιδημίαν ἡμῶν, καὶ ἔτι μὲν ἔτιως.

Ὁ δὲ πάπας ἀπεκρίνατο πρὸς τὴν ζήτησιν τῷ πατριάρχῃ, ὅτι τὰς οὐκ ἐστὶν ἡμῶν ἀλλὰ τῷ ἐπισκόπῳ τῆς Φεραρίας, καὶ πρὸς ἐκείνον ἡμεῖς ἢ ζήτησις. ἀγαμέμνων εἰς ἔν καὶ ὁ ἐπισκόπος εἶπεν, ὅτι εἰς οὐδὲν μείζονας τὰ ναῶν. ἢ μόνον οἱ Μοναχοί, ἀλλὰ καὶ ἀρχόντες ἐκκλησιαζόμενοι καὶ λαὸς πλὺς. ἐν τῷ ἐορταῖς ἔν ταῦταις, ἔπε οἱ μοναχοὶ διώκονται ὡς αἰτήσασθαι τὰς ἰδίαις λειψυρίας καὶ ψαλμωδίας, ἢ λειψυρίαν ἄλλοθι πρὸς, ἔθ' οἱ ἐξωλερκεῖ κατὰ λειψυρίαν ἀνεκκλησιαστοί, καὶ στερηθῆναι τὸ σωτήριον αὐτοῖς πλείων. ἐκ δὲ τῷ μικροτέρων ναῶν ἔδωκε αὐτοῖς σωπείλει, ἔδε δὲ ὡς μικρὸς. ἀλλὰ τὰς οὐκ ἔχω δύναι τῷ πατριάρχῃ ναὸν. ὡς ὃ πάλιν ὁ πατριάρχης διεμύυσαι πρὸς ναῦν, εἶπεν οἱ τῷ πάπα, ὅτι ἐπὶ ἐν τῷ δεκρίτῳ ἐγράφεταί δύναι, ἡμῖν ναὸν, ἔδε γὰρ ἐξέταμεν τὰς, λοιπὸν ἔδε δώσωμεν. ὁ δὲ πάπας ἠνάγκαζε ἡμεῖς πρὸς ἀνακήρυξιν. ἐπὶ ἔν ἐνόησε ὁ πατριάρχης, καὶ οὐκ ἠδυνάτο εἰς πρὸς σωφρονισμὸν εἰσέλθαι. οὐκ οἶδ' εἴθ' ὑπὸ νέσκα, εἴθ' ὑπὸ τῶν τῷ ἀντιπροσέδωκου.

Patriarcha vero à Papa proposcit Templum ex uno Monasteriorum augustum & spatiosum, quo solennia Paschatis jam præ foribus, cum suis perageret: quod quamplurimis nostratium visum est indignum, maxime vero Dom. Gregorio Confessario: qui multum detonuit, vehementerque despuit in hoc facinus, omnigenis investus probris ac querimoniis: quin & à se repulit, quos novit huic incæpto favere, tanquam sycophantas unionem cum Latinis ambiciose nimis & intempestive procantes: Quo argumento, & aliis quamplurimis, satis evidenter tum nobis innotuit Gregorius, quod nec novarum factionum partibus studeret, nec omnino saperet Latinismum: Quin & hoc insuper adjecit memorabile dictum coram Patriarchâ, Archiepiscopis & nobis omnibus: Quoties, inquit, ascendo in aliquam Latinorum ædem sacram, nullam adoro imaginem alicujus Sancti, ex iis omnibus quos illic contemplor, quia illorum Sanctorum novi neminem: Christum fortasse solum novi, sed nec Christum in eorum templis adoro: quia nescio, quibus fidei titulis, ac præscriptionibus definitus mihi proponitur adorandus: Sed me ipsum cruce insignitum munio, & tum adoro: adoro igitur quam mihi præfiguravi crucem, & nihil ultra eorum omnium, quæ meis oculis obversantur: tam aversum crudumque animum Gregorius in initio se concepisse monstrabat, contra omnia commercia, cum Latinis habenda: & in conspectu nostro profusè flevit, quod in Latinorum territoria Græci unquam penetraverint: Et hæc hæctenus de illo.

At Papa respondit, quod petiit Patriarcha ad se minimè pertinere, sed ad Episcopum Ferrariensem: quare quò debeat, postulatum transferat: Quod ut præstitit Patriarcha, hoc ab Episcopo responsum tulit: In grandiora Monasteriorum sacraria non soli Monachi, sed quamplurimi Magnates, & ingens multitudo popularium ad divina officia confluant: in solennibus vero feriis multo frequentiora, adeo ut nec ipsi Monachi suis Liturgiis, hymnis ac cantionibus careant, aut alium habeant locum quo ea perficiant, ne qui extra Monasterium vivunt in civitate, suis solitis Concionum ac Missarum solatiis destituantur: De minoribus vero Templis pauci sunt solliciti, propter incapacitatem & angustias: quare nullum habeo quod Patriarchæ mutuem: Postea cum idem adhuc desiderium Patriarcha significasset, Ministri Papæ responderunt, in Decreto non contineri, & nolle se ultra pacti limites excurrere, ut templum accommodent, quod Decretum non comprehenderet: Interea Papa nullatenus voluit publicam Synodi denuntiationem ulterius

ὀυρανός, ἡ ἐφίετο κωλυόμενον ἑπὶ-
 πλων, ἐποίησιν ἐγχεαφον προτροπὴν τοῖς
 δρχιερέσι, καὶ ἀπελθόντες εἰς τὸ ναὸν τοῦ
 ἁγίου Γεωργίου προσηγμένων τῶν ποτηρη-
 τῶν, συνόντων καὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν δρ-
 χόνων, προκαθημένων δὲ πάπα μὲν τῶν
 πρὸ αὐτὸν καθὼς ἐτάχθη, καὶ ἐκ δὲ ἐπὶ
 μέρας δὲ βασιλέως καὶ τῶν ποτηρητῶν, ἔ-
 τ δρχιερέων, ἐκ δεξιῶν δὲ δὲ βασιλέως,
 πρὸ δεσπότου, καὶ ἐφεξῆς τῶν συγκαληκῶν
 δρχόνων, καὶ τῶν λοιπῶν. καὶ πάντων καθε-
 δέντων καὶ τῶν πένθιν αὐτῶν, ἀνέβη εἰς τὸ
 Πέργαλον ἐκ μὲν τῶν λατίνων ἑπίσκοπος
 ὁ Πορτογάλῃς, καὶ ἀνέγνω λατινικῶς τὸ
 γράμμα τῆς ἀνακηρύξεως. ἐκ δὲ τῶν ἡμετέ-
 ρων ὁ Μιτυλήνης καὶ ἀνέγνω τὸ εἰς ἡλλι-
 κῶς, τὸ γὰρ αὐτὸ ἦν γερμανικῶς τῇ ἐκα-
 τέρᾳ γλωττῇ. καὶ ἕτως ἐπλέεσθη ἡ ἀνακη-
 ρυξὶς καὶ τῶν μεγάλων πτεράδα, ἄγοντο
 δὲ τοῦ Ἀπριλλίου μηνός.

magnā, seu die Mercurii Hebdomadis magnæ Pascha antecedentis, qui & nonus mensis A-
 prilis agebatur.

τμήμ. δ. κεφ. λβ.

Ἦδε τότε γενοῦσα πένθις ἐν τοῖς τόποις
 τῶν δρχιερέων μέγα σκάνδαλον πρῆξεν ἡ
 ποίησις αὐτῶν. ὁ μὲν γὰρ ἐφίετο ἐλυπήθη,
 ἰδὼν ὅπως ἐδόθη τῷ πνόμενῳ κύριῳ
 Γρηγορίῳ, ὁ πᾶς τοῦ Ἀλεξανδρείας,
 ἔ προκαθίστο αὐτῷ ἱερομόναχῶν, καὶ
 οὐκ ἠνέχετο. ἀλλὰ παρητίτο, καὶ ἐν
 ἐδέξατο τὸν τοῦ Ἀνποχείας. ὁ δὲ αὐ-
 τῷ πνόμενῳ τῷτο γινῆς, οὐκ εἰς τὸ σκάμ-
 νον, ἀλλὰ κάτω ἐκάθιστο, καὶ ἕτως ἐκά-
 θισεν ὁ ἑφίετος ὡς Ἀνποχείας. πλὴν ἐσ-
 κανδαλίσθη καὶ ὁ πνόμενός ἐκ δὲ αὐτὸν
 οὐκ ἐυλόγως λελύθη ὁ ἑφίετος καὶ διὰ τὸ
 ἀσκανδάλιστον ἴσως, οὐκ ἐπὶ προκαθήσει
 δὲ ἑφίετος, ἀλλοθι δὲ πῇ καὶ ὡς ἔτυχεν οἷα
 φόρον φέρων ἑαυτὸν, ἐκτὴν παρέρριπτε.
 ταπεινέμενος τὸ δοκεῖν καὶ μὴ πρὸς τῶν
 φρονήζων. ὅμως δὲ ἐκ τῆς πιαύτης Φαυ-
 λῆς καὶ οὐδαμινὲς αἰτίας ἡ δεινὴ τῶν ἡμετέ-
 ρων πρὸς αὐτὸν ἀφάρσις. ἦν ὁ λόγος δη-
 λώσας καὶ καιρὸν. ὁ δὲ με. κυζικῆς, μὲν τὰς
 ἐορταζίμους τοῦ πάπα ἡμέρας οἶκον
 ἐξέλθων ἀνὼ μανδύα καὶ τὸ ἀγορᾶν, καὶ
 τὰς λεωφόρους τῆς Φεραρίας ἀφιδραμῶν,
 ἐποδῶν αὐτῷ δύο καλοζήρων, καὶ τὸ δρ-
 χιερατικὸν κατιχόνων μανδύαν, ἕτως
 ἀνέβη

us procrastinari: Sed Patriarcha cum interesse
 minimè posset, haud scio an ob infirmitatem quā
 tum laborabat, an ob denegatum sibi orbiculare
 velum, cujus maximopere cupiebat, scripsit ta-
 men manu propriā Archiepiscopis ac præfuli-
 bus suis, signatam schedulam autoritatis suæ ac
 vicis supplendæ.

Qui abeuntes in S. Georgii Templum, præ-
 cedentibus Patriarcharum Vicariis, ac proceri-
 bus Ecclesiæ nostræ comitantibus: Papa ipso
 præside cum suis ut fuit constitutum: ex
 aliā parte, Imperatore cum Patriarcharum Vi-
 cariis & suis Archiepiscopis, à dextra Imperato-
 ris Despotā fratre: ac deinceps viris consulari-
 bus, & Senatoriis principibus, cæterisque cunctis
 secundum uniuscujusque ordinem ac dignitatem
 confidentibus, ascendit pergulam ἐ Latinis Lu-
 sitaniæ Episcopus, qui scriptam latine legit pro-
 mulgatæ Synodi Bullam: ἐ nostris Episcopus
 Mitylenes eandem Græcè legit: cum pro utra-
 que gente, in utraque linguā, eadem, eodem sen-
 su haberetur: Atque ita absolutum fuit Syno-
 dicæ promulgationis negotium, in quartā feriā

SECT. IV. CAP. XXXII.

At ordo Episcoporum immutatus per Vica-
 rias Patriarcharum sedes, aliquibus scandalum
 ingens & offensam creavit: Nam Ephesi præ-
 sul tristi animoangebatur, quod Gregorium
 Confessarium, Monachum tantum, ad Alexan-
 drini vices evexissent, cui superior in Concilio
 locus debebatur, & infra cucullatum scamna
 premere dedignabatur Marcus, nec ferre po-
 terat: quare vicem sedendi pro Antiocheno
 iterum rejecit, quam nuper admiserat: Quod
 cum Gregorius intelligeret, non in scamno suo
 sublimiori confedit, sed in scamni suppedaneo,
 ut Ephesus succedens in scamnum secundum
 pro Antiocheno, dum sublimis scamnum occu-
 paret, primus videretur in foro Vicariorum
 Patriarchalium sessor: Secum tamen Monachus
 interiori sensu contumeliæ æstuavit, quod pro-
 pter ipsum tam injuste, & absque suo merito, se
 maceraret Ephesus: Ac ut omnem anam æmu-
 lationis amputaret, superiorem Ephesus non præ-
 ripuit locum, sed in alia aliquando sedilia qua
 fors obtulit, se quasi inutilem sarcinam projecit,
 ut præ mentis modestiā singulari, supereminen-
 tiæ arrogandæ omnem ambitionem sprevisse
 putaretur: Attamen ex hac leviculā & pudendā
 ratione, tanquam à primo fonte, gravissima dis-
 fidia & contentiones nunquam sopitæ in nostros
 omnes scaturierunt: Quod deinceps declarabi-
 tur: Sed major væcordia Cyzicenum præfulem
 cor-

ἀνέβη εἰς τὴν βασιλίαν, καὶ ἔζητι ἐμφανι-
σθῆναι τῷ βασιλεῖ, ἰδόντες δὲ αὐτὸν οἱ
ἀρχόντες καὶ ἀπαξιῶντες αὐτὸν τὸ πιαυτῶν
αὐτὸν πολλῶν, ἤξιον αὐτὸν ἐνδύσασθαι τὴν
μανδύαν. ὃ δὲ ἔλεγε, σὺν ἐπὶ θέλω εἶναι
δεξιερῶς, ἐπειδὴ πρὸς μου ὁ μονεμβασίας.
καὶ θέλω, ἵνα ἴδω τὴν βασιλίαν,
καὶ ἀφῇσω καὶ τὴν μανδύαν ἐν ταύτῃ. ὡς
δὲ εἶπον αὐτῷ οἱ ἀρχόντες ὅτι ἔδωκεν ἰδεῖν
τὴν βασιλίαν, ἀνακλίει γὰρ, καὶ ἔδωκε
ἡμεῖς εἰδομένῳ αὐτὸν, ἐκείνῳ ἐπέμψεν ὅτι
μὴ ἐξελθῶσιν τῶν βασιλείων εἰ μὴ ἴδοι
αὐτὸν. ἡναγκάσθησαν οὖν οἱ ἀρχόντες, ἔ-
μψαν πολλὰς ἀξιώσεως καὶ τιμῶν καὶ κληρώσεως
καὶ λόγων συμβαλλόντων, καὶ ὑπο-
χρέων ὅτι δὲ Ὀπιμελείας αὐτῶν γνήσι-
ται, καὶ εἰς αὐτὸν ἡ ἀνήκεστα θεράπεια,
τῷ δὲ βασιλεῖ, καὶ μόλις ἐδυσώ-
πησαν αὐτὸν. καὶ ἀπῆλθε οἴκαδε ἀνὼ μόν-
τοιγῶς ἡ μανδύα. πιαυτῶν προοίμια πα-
ρέχεν ἡμῖν, ἡ οἰκονομικὴ συνοδικὴ ἀνα-
κλήσις τὴν μελέτωμένην ἐνώσεως. Ἀντὶ
γὰρ ἔστω, καὶ μὴ τὴν ἀποφροσύνην δεχόμε-
ν ἐνώσεως ἐμβαλεῖν, ἢ ὅτι καὶ ἡμῖν αὐτοῖς μαλ-
λον δεχόμεν χρισμάτων παρέχει καὶ ἀπο-
στάσεων.

tio Synodi Occumenicæ, ad unionem sanciendam inter gentes religione discrepantes ex-
cogitatæ: Nam quando nobis debuit principium præstitisse cum Adversariis in gratiam re-
deundi, principium præstitit inter nos dilabendi in schismata, concertationes, & odia plus
quam internecina.

corripuit, adeo ut post peractas Paschatis solen-
nes ferias, domo sua prorumpens sine toga Ar-
chiepiscopali undulatâ, forum, & frequentissi-
mas Ferrariæ plateas percurreret, sequentibus
tantum duobus Monachis, & togam undulatam
à tergo portantibus: atque ubi perrexit ad aulam
Imperatoriam, petiit à primis obviis, ut in con-
spectum Imperatoris adduceretur: Nobiles ve-
ro Imperatorii, moleste Archipræfulem conspi-
cati, nudatum propriis ornamentis, tam ineptâ
stolâ amictiri, hortantur prius, ut induat undu-
latam: At ille ulterius, inquit, non me cingam
gestamine Archiepiscopali, quando mihi præfer-
tur Monembasianus: Adducite me igitur quo
dixi, ut ante oculos Imperatoris deponam to-
gam: Cum autem nobiles lecto decumbere Im-
peratorem nuntiarent, & quod ipsi in ejus con-
spectum non admitterentur, vehementer asse-
veravit, se nunquam egressurum ex aulâ, prius-
quam oculis suis Imperatorem contueretur:
quam pertinaciam præfule cum aliter avertere
non possent, blandis precibus, ac adhortationi-
bus consilio mixtis, infringere tentaverunt:
polliciti se sedulam duros operam, ut sibi suæ-
que dignitati vindicandæ per Imperatorem a-
bundanti remedio satisfiat: atque hominem ita
verborum illecebris fatigarunt, ut domum rever-
teretur, sed sine assumptâ toga: Hæc proœmia
futuræ fabulæ nobis præbuit nova promulga-

HISTORIA CONCILII FLORENTINI. SECTIO V.

Ἐν ᾧ ὅπως ἔγραψεν ὁ Ἐφέσιος τῷ πάπᾳ, καὶ ὅπως βαρέως ἔχει πρὸς τὰ τοῦ βασιλέως. καὶ πρὸς καταστάσεως τῶν πρὸς τοῦ πυργαλοῦ ἀγαλῆξεων. καὶ ὅπως ἐπιμαζομένους τοὺς Ἀμερᾶ ἐπιλθεῖν καὶ τῆς πόλεως, ὁ πάπας πολλάκις ὡς ἀκληθεὶς ἐστὶ ὅλως ἐποίησε τι πρὸς βοήθειαν τῆς πόλεως. καὶ ὅσα ἐγγέλλο ἐν τῇ πρὸς τοῦ πυργαλοῦ ἀγαλῆξεσι. ἀπομνημευμάτων.

τμήμ. ε. κεφ. α.

Τῶν τοίνυν ὡς δεδήλωται γεγονότων, ὁ μὲν πάπας ἐν τῇ τῆς ἀνακρῦξεως γραμματῶν μετὰ σφαφῆναι, καὶ εἰς πάντα τὰ τῶν λατίνων γῆν ἐκλήναι διωρῶσαι, καὶ πεποιήκει πρὸς τὴν εἰς τὴν Φραντζῶν τὸν Ἐπίσκοπον κρήτης τὸν Φαυπῖνον, πέπομφε τῶν οἰκειοτάτων καὶ συμβούλων αὐτοῦ ἕνα τυγχάνοντα. ἵνα τὸ δοκεῖν προσκαλέσεται, καὶ ὡς ἀσκήσῃ ἐλθεῖν πρὸς τὴν ἐκείθεν ἀρμοδίαν καὶ ἀνάλογον, πρὸς τοιαύτῃ οἰκονομικῇ συνέδρον. ὁ δὲ πατριάρχης εἰδὼς ὅπως ὁ σαρδέων ἐνόσῃ πρὸς θάνατον, ἐζήτησεν ἵνα θάψῃ αὐτὸν, ἢ καὶ ἄλλον πινάει πινάει συμβῇ. Μετὰ τοῦ πολλὰς τὰς πρὸς τὰς ζητήσεις μόλις ἔδωκαν μικρὸν πινάειν τοῦ ἀγίου Ἰσλίου καλῶμενον. καὶ θανόντι τῷ μητροπολίτῃ εὐσεβίῃ ἐπὶ αὐτῷ τὰ νενομισμένα ἐν τῇ τοῦ τοῦ ναοῦ ἔθαψαν αὐτὸν ἐκτὸς τοῦ τοῦ τοῦ ναοῦ. καὶ ἦν τοῦ Ἀπελλίου, καὶ μνημόσμων ἐν ἐπιλέσασθαι αὐτῷ ἐν τῷ αὐτῷ ναῷ. καὶ μὲν ἐλπίσθησαν ἐν αὐτῷ. οἱ δὲ ἡμέτεροι πρὸς τὴν ἐκείθεν τοῦ Κυζικῆ σκεπτόμενοι, ἰδόντες πρὸς θάνατον εἶναι τὸν σαρδέων, διελύοντο αὐτῷ, καὶ δέδωκε τὴν τοπο-

Hæc capita comprehendit : Quomodo Præsul Ephesus scripserit ad Papam : Quomodo id graviter tulerit Imperator : Quâ Methodo disceptationes future de Purgatorio proponerentur : Quomodo Amurathe ipsam Constantinopolin obsidere parante, Papa sæpe à nobis imploratus, nihil opis contulerit in præsidium Civitatis : Et quò tandem disputationes de Purgatorio evaserint.

SECT. V. CAP. I.

His ita constitutis ut dictum est, Papa statim promulgationis Bullam transcribi, & ad Universas sub Latino Imperio gentes transmitti curavit : misit itaque Legatum in Gallias Faustinum Episcopum Cretensem, unum ex intimis & maxime familiaribus ipsi Consiliariis : ut (si homini peregrino conjicere liceat) Legatum idoneum & negotiis Oecumenicis parem, illinc ad Synodum proleget : Patriarcha interim, intellectâ Sardensis Episcopi ægritudine ad mortem, à Papa rogavit Templum assignari, sepeliendo Episcopo, aut cuicunque nostrorum in posterum illic mortem oppetere contingeret : Et post plurimas super eâ re argutationes ægrè tandem concesserunt exiguum quoddam sacrarium Divo Juliano nuncupatum : ubi cum intus in choro nostri solitas cecinissent Nœnias Sardium Metropolitano, ipsum extra ad sacrarii murum mortuali busto condiderunt : vicesimus quartus tum Aprilis agebatur cum Terræ mandaretur : cujus Manibus, in isto sacello, unicâ tantum parentavimus Monodiâ, idque sine integris Liturgiæ exequiis : At nostri, ut Cyziceni subvenirent doloribus male conceptis, ob prælatum sibi Monembasium, cum viderent Sardensem ad metam mortalitatis ultimam properare, omnes una orant Sardensem ut Vicariam potestatem quam ab Hierosolymitano solus obtinuerat, per schedulam propriâ manu scriptam, in Monembasi-

τήρησιν ἣν εἶχε πρὸς τὸ Μονεμβασίαι δι' ἰδίᾳ αὐτῶν γράμμασι. ἐμπειρίησι γὰρ καὶ πότῳ τοῖς γράμμασι τῶν πατριαρχῶν. ἔγνω δὲ καὶ δεξαμένη αὐτὰ τὸ γράμμα εὐφρόνως καὶ ὁ Κυζικεύς.

Ὁ δὲ πάππας διεμύσῳ ἰν' ἀποταχθῶσι πρὸς καὶ σωέρχωνται μὲν τῶν παπικῶν καὶ ἐξελίσσονται πρὸς μερικῶν πινῶν διαφορῶν καὶ πρὸς συμφωνίαν, ἣν ἐγγράφως πεπιθήκασι. ὁ δὲ βασιλεὺς τε καὶ ὁ πατριάρχης ὡς ἐν παρίργῳ τὰτ' ἤκυσαν.

τμήμ. ε. κεφ. β.

Καὶ μετ' ἡμέρας πινὰς αὐθις πρὸς τοῦτε διεμύσῳ. οἱ δὲ ἡμέτεροι λόγοις μὲν ἔλεγον τὰτο ποιῆσαι, ἔργοις δὲ ἐπιλαοθάνοντο. Μετὰ δὲ τῶν ἡμερῶν τούτων εἶπεν ὁ πατριάρχης πρὸς ἡμᾶς πάντας, ὅτι ἐκ καλίσσας πρὸς ὑμᾶς πρὸς ἐξίστασιν, μὴ ἀπέλθῃτε. κέκληκεν ἔν' ὁ Ἰσλιανὸς τὸ μέγα χαρλοφύλακα καὶ ἐμὲ, καὶ παρεκρυσάμεθα ὡς οἷον τι ἦν εὐπρεπῶς πρὸς πιαύτην πρὸς κληρίν. κέκληκεν τε πρὸς ἡμῶν τὴν νικαίαν, τὴν σοφὴν γεμιστήν, καὶ τὴν ἀμηνάτζιν, καὶ ἐν τῇ ἀρίστῃ φιλοσοφῇ πρὸς δόγματ' ἀπρόεττε, πρὸς οὗτ' ἡμετέρους, καὶ ἔπει ἀρκύντως πρὸς λύσεις τούτων ἐπιζητῶντο. Ὑστερον δὲ καὶ τὸ Ἐφέσιον μὲν ἔσ' ἀδελφὸν αὐτῶν ἔσ' Νομοφύλακα, καὶ τὸ μυτιλήνης κέκληκεν εἰς εὐωχίαν. ἔπει γὰρ οἱ δύο παρεκίνησαν καὶ τὸ Ἐφέσιον, καὶ λαβόντες αὐτὸν εἰς τὸ Ἰσλιαν παρεγόντο. καὶ γὰρ τὸ ἐθῶν αὐτῶν ὡμίλῳ λογικῶς μὲν ἔσ' Ἐφέσιον διὰ μεταγλωττιστοῦ. εἶτα συμβαλόντως παρεκίνησαν αὐτὸν ὁ Ἰσλιανὸς, ἵνα ῥεάψῃ τι πρὸς τὸ πάππας ἐγκομιάζων πρὸς αὐτὸν ὑπὲρ τῆς Ἰπμιλείας, καὶ τῆς ἀρχῆς ἣν κατεβάλετο πρὸς τὸν ἐνωχίον. εἶτ' ἀξίων καὶ διεγείρων, ὅπως καὶ εἰς τὸ ἐξῆς σπασθῇ πλεονῆσαι αὐτὸν πρὸς τὸν ἐνωχίον.

Ὁ δὲ Ἐφέσιος εἰ καὶ πρὸς ὑμῶν οὐκ ἦν πρὸς τὸ ῥεάψαι. ἀλλὰ ἐν τῇ ὡραίνῃ ἔσ' Ἰσλιαν, πρὸς δὲ καὶ τῇ ὡραίνῃ ἔσ' Μυτιλήνης πρὸς εἰς εἶπεν, ὅτι ἴσως πρὸς ἐν μοι δοκεῖ τὰτο. διὸ καὶ ἔδωκεν ἐμὲ εὐχαλῶν πρὸς

um consignare dignaretur: nam & id in diplomatis Patriarcharum continebatur, ut eorum Vicarii quæ ab ipsis acceperunt jura aut privilegia, in quemcunque vellent capacem transferre possent: Quod pro votis suorum cum scripsisset Sardenfis, & acceptasset Monembasius, acquievit Cyzicenus, & veteris amicitiae, ac necessitudinis leges cum Monembasio renovavit.

At Papa cum diem de die futiliter trahi cerneret, & protelari negotia, nos misit monitum, ut constituti aliquot è nostris cum Latinis congrederentur, ad particulares differentias ventilandas: ut promiseramus pactis antea conscriptis: At hæc tam Imperatori quam Patriarchæ ut obdormientibus in utramque aurem, caneantur.

SECT. V. CAP. II.

Et post aliquot dieculas Papa idem nuntium nobis remisit, sed quia instabat Papa, præstandum nostri in se suscipere verbis, at opere contempserunt: Interea dum hæc illis diebus sic procurant, vetuit nos omnes Patriarcha, ne à Latinis invitati ad convivia, promitteremus: Adeo ut cum Julianus Cardinalis magnum Scribaniarium & meipsum ad mensam perhumaniter vocasset, repulerimus invitationem, sed adhibita ut decuit speciosa Apologia: Quin & ante nos, idem Julianus invitaverat Nicænum, eruditum Gemistum, & Ameruntzam, interque prandendum Philosophica problemata proposuerat in medium, quæ nostri sufficienter enodaverunt: Postea etiam & Ephesi præfulem, cum fratre suo legum publicarum custode, & cum Episcopo Mitylenes ad lautissimas epulas accessit: Et quanquam Ephesius sponte suâ reluctaretur, quod Patriarcha prohibuisset, tamen à fratre & Episcopo persuasus, admisit invitationem, & Cardinalis mensam adivit: ubi cum Ephesio humaniter confabulabantur ut assuevere, sed succinctè ac rotundè more Logicorum, & non nisi per interpretem: Dein ad magis seria consilia devoluti, ac præcipuè eorum convivator Julianus, inter alia hoc etiam suggestit Argumentum, ut Ephesius aliquam ad Pontificem scriberet Parænesin, multis cum extollens laudibus, quod tantâ diligentia ac sollicitudine nostram gentem huc convocaverit, quod tam insigne principium ac fundamentum projecit futuræ unioni, ac ut eandem pari constantia prosequi unionem ad fælicem terminum extimularet.

Ephesius etsi à suâ indole nequaquam promptus extitit chartæ calamum admoveere, nihilominus Juliani & Mitylenæzi persuasionibus plurimum incitatus respondit: Quandoquidem mihi-

πρὸς αὐτὸ. εἶδε δοκεῖ ὑμῖν λυσιπλῆς
γράφω, καὶ σελῶ σοι πῶπο, εἶπε τῷ
Ἰουλιανῷ. καὶ ἐπεὶ ἀρεῖσθαι τῇ αἰδεσιμύ-
τητι σου, ἐαλήσεται καὶ πρὸς τὸ πάπαν.
καὶ ἐπὶ τὴν πλὴν πρὸς τὴν συνάθροισιν τῆς
συνόδου ὁππότε αὐτὰς, καὶ παρεκίνησεν,
καὶ συνεβόλευεν, ἵνα καὶ ἐπὶ μάλλον
ὁππότε αὐτὰς πρὸς τὴν καλῶς τὴν ἐνω-
σιν ἐπὶ ἀγαθῷ καὶ θεαρέσει συμπερασ-
ματι.

Ἐνδε τῷ πρὸς τὸν ἐγκωμίων μὲν τῶν ἄλλων
τῶν εὐσεβῶν τε, καὶ σοφῶν ὁππότε αὐτὰς
καὶ τῶν πρὸς τὸν πᾶν, ὡς ῥάδιον ἐστὶ τῷ πᾶ-
σι ποιῆσαι τὴν ἐνωσιν ἐν βέλτοις, καὶ
ἐν κάλῳ δυνάσεται διαπραχθῆναι τῶν-
των, ὁππότε πρὸς τὴν ἐκκλησίαν καὶ τῆς ἀρχῆς, καὶ
τῆς ἐξουσίας, ἣν πρὸς τὴν ἐκκλησίαν
αὐτὰς ἐκτεταται. ὁππότε πρὸς τῆς ἐκκλησίας, καὶ
τῆς ἐκκλησίας ἣν οὐκ ἐκτεταται αὐτὰς πρὸς
πάντων τῶν λαϊκῶν ἡρώων, ὡς διαδό-
χῳ ἑαυτοῦ Πέτρῳ. ἐν γὰρ θελήσει ἐκβα-
λεῖν τὴν πρὸς τὴν ἐκκλησίαν, ἐκ τῆς ἀρχῆς συμ-
βόλου, πρὸς τὴν πλὴν δὲ ἀξίμων νε-
κρῶν ἡρώων ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ ἡ ἐνωσις,
καὶ ἐκτεταται καὶ πρὸς πάντων. δύνα-
ται ἂν ὁ πᾶσι τῶν πρὸς τὴν πλὴν, καὶ ἐν μίᾳ
ἐκκλησίᾳ πάντας συνάγει οὗτος Χρ-
στου.

Οὕτως ἐν γραφῇ, καὶ πλειώσας
αὐτὸ, ἐστὶν πρὸς τὸν Ἰουλιανόν. ὁ δὲ ὡς
καίριον τῶν δεξάμενος πρὸς τὸν βασι-
λέα διεχόμενος. ὁ δὲ βασιλεὺς δεινὸν
ἡγήσατο τῶν πατρὶάρχῃ διεμ-
νύσας. πρὸς τὸν ἔχον ἄδειαν οἱ ἡμέτεροι
λέγειν καὶ πράττειν ἂν βέλονται; καὶ τίς
ἐδωκεν αὐτοῖς τῶν πλὴν ἐκκλησίαν; πῶς
δὲ ὁ σκώπεις καὶ συστῆλεις αὐτὰς; ἡμεῖς
ἐπὶ ὅδε τὸ τυχὸν ἡβελήσαμεν δεῖξαι πρὸς
λαϊκούς. ἔγωγε δὲ πρὸς τὴν ἐκκλησίαν, ἀλλὰ πρὸς
ἐγγραφῇ ὁ ἐφείσθαι ἡ ἐγγραφῇ; Ἐσκόψα
ἡ ὁ βασιλεὺς καὶ οὗτος πρὸς τὴν ἐκκλησίαν αὐτὰς
πρὸς ἀρχιερεῖς, καὶ πρὸς τὴν ἐκκλησίαν μὴ λέγειν
πρὸς λαϊκούς. ἀλλὰ καὶ κατ' ἐφείσθαι
συνάγει τὴν συνόδον ἐβελήθη, καὶ πρὸς
κρίσιν καὶ κατὰ δικλὴν αὐτὸν ἐκλύσαι. ἐκ-
λύθη ἡ πρὸς τὴν πλὴν, καὶ μάλιστα πρὸς
τὸν Νικαίαν ἐρηκτόν τῷ βασιλεῖ. ὁ
πρὸς τὸν ὅδε ἀρμόδιον ἐστὶ λαλῆσαι εἰς
τὴν συνόδον τὸ πρὸς τὸν. πρὸς τὸν πρὸς τὴν
ὅδε ἐγγραφῇ ὁ ἐφείσθαι, τὴν ἰδίαν ἐγ-
γραφῇ γράμῳ. διὸ καὶ φανερώς ἐναν-
τιώσεται

mihimetipsi tale quid nunc commentari,
tur intempestivum, quocirca nec libente
strum amplector consilium: attamen si
promovēda utile censebitis, scribam, scriptum
ad te mittam Julianum: quod si tuæ sublimitati ve-
nerandæ arriserit, postea præsentabitur
Atque ita se recipiens domum, variis enco-
mias Papæ vigilantiam depinxit in Synodo con-
gandâ, multisque rationibus eum instigavit
porro in eodem piissimo tramite persevera-
dum unio, sub præsidio suo ad finem Deo ho-
minibusque exortatum perduceretur.

Inter alia hujus Encomiastici Argumenta,
prudentiâ & Sanctitate præclara, quæ Marci
Ephesii lucernam olebant, & hoc singulare ha-
beatur: si vellet Papa unionem consummare,
rem esse proclivem, nulliusque difficultatis ne-
gotium, & ob immensam amplitudinem Impē-
rii ac potestatis, quâ in Ecclesiæ suæ jurisdic-
tione fruitur, & ob cæcā obedientiam, quam
ipsi debet totum genus Latinorum ut S. Petri
successori: modo duo curaret præstari: primo,
expungi illud permolestum vocabulum *Filioque*
quod fraudulenter ad Symbolum Nicænum ac-
creverat: secundo, Sacramentum Corporis ab-
que fermento emortui aboleri: Tum pax gratæ
nostrum genus momento afflabit, & ab omnibus
confirmabitur: Et his præstitis, Papa non tan-
tum duas gentes in unam Ecclesiam, sed quot
quot sunt gentes nominis Christiani, totum gre-
gem Christi in unum ovile recolliget.

His ita scriptis ubi manum ultimam imposu-
isset Ephesius, codicillos misit ad Julianum:
Julianus commodam nactus occasionem Impē-
ratori detulit: Imperator in pessimam partem
interpretatus Ephesii facinus, Patriarchæ pro-
palavit: Et unde hæc inquit perfrita frons no-
stratibus agere & effutire quicquid iis subita-
neam repit in mentem? Unde & à quo hanc li-
centiam sibi arrogant? Cur non obtundis eorum
insolentiam autoritate tua, & immodestiam re-
primis? Nos ne unico quidem verbo ausi su-
mus huc usque quidquam ad Latinos proferre:
Et si nos à dictis abstinuerimus, qua levitate
scripsit Ephesius, quæ scripsit? Et tunc Im-
perator adstantes Episcopos, quasi ejusdem fa-
cinoris participes ut nominis ac dignitatis, lu-
dibrio habuit ac derisui, vehementerque incre-
puit, ne in posterum sermocinari auderent cum
Latinis: Quin & contra Ephesium totam Sy-
nodum conciare voluisset, eumque in jus ra-
pere, ut pœnam meritissimam lucret delicti,
nisi Bessario obstitisset, incongruum asserens
Imperatori, ac indecorum esse, hæc coram
Synodo evulgare: Quid enim obtulit Ephesius,
nisi commentum cerebri sui? Quod cum non
cadat sub tam publicum ac generale judicium,
Syn-

πώσεται οὐκ ἡ σωσθήσεται, καὶ ἔτι αὐτὸς ἀφῆκε τὸ
πρὸς τὰς.

τμήμ. ε. κεφ. γ.

Ὁ δὲ πᾶσι τοῖς ἀνδράσι διεμύνητο ἵνα
συνέρχωνται καὶ τὴν συμφωνίαν, καὶ
σκέπωνται πρὸς μερῶν διαφορῶν. ὡς
δὲ ἐπαγγελίας μόνον ἔκαθε πρὸς τὴν
βασιλείαν, πάντες γὰρ εἰς ἐκείνον ἀνή-
γοντο, ἔργον δὲ οὐκ ἐπιδείκνυντο, ἡμέλησαν
τὸ μικρὸν πῶς καὶ αὐτοὶ τὸ πρὸς τὰς. καὶ
ὡς ἐπιδείκνυντο τὸν ζήτησιν, καὶ ἀπητήθη
ἔπειτα, εἶπον ἐκείνοι. πῶς δώσῃ ὁ πᾶ-
σι ὑμῖν ζήτησιν ἀρξίως καθημέροις
καὶ μηδένα λόγον πειρασμοῖς, ὥνπερ συνε-
φωνήσατε; Τότε ἠρώτησεν ὁ βασιλεὺς
τοὺς καρδινάλιους πῶς βούλονται δια-
πραξάσθαι ὁ λόγος, ἔφησαν ἅν' ἵν' ἀπο-
ταχθῶσι ἐξ ἐκείνων δέκα, καὶ δέκα ἐκ
τῶν ἡμετέρων, καὶ συνέρχωνται τρεῖς τῆς
ἐκδομάδος ἐν τῷ ναῷ τῆς μονῆς ἁγίας
Ἀνδρέας, καὶ σκέπωνται πρὸς τῶν διαφο-
ρῶν. εἶτα προσκαλίσας ὁ βασιλεὺς τὸν
πατριάρχην, τοὺς ἀρχιερεῖς, τοὺς
ἀρχόντας, τοὺς σαυροφόρους καὶ συνήλ-
θοντες ὄντων καὶ τῶν συγκλητικῶν βουλευ-
τῶν.

Καὶ ὤρσαν, πῶς ἀπήτησεν ὁ πᾶσι
πολλὰς. ἵνα συνέρχωνται πνὺς ἐκ τῶν
ἡμετέρων καὶ σκέπωνται μὲν τῶν λαϊκῶν
πρὸς πνὺς ζητημάτων. πρὸς πλείους δὲ
τὰς ποιῇ καὶ ὁ πᾶσι, καὶ πόσον δια-
φείαται ὅσον δι' ἀλλήλων, ἵνα κηρύττηται καὶ
ἐν τῇ βασιλείᾳ καὶ πανταχῶς, ὅτι ἡ οἰ-
κουμενικὴ συνέλευσις, καὶ συνέσταται καὶ
συνεργεῖ. ὡς ἂν ἔχη ὁ πᾶσι ὁπτιόσιν
ἐκ τῶν, καὶ ἡ ἐν βασιλείᾳ συνέλευσις
ἐλάττωσιν. δεῖ ἔν καὶ ἡμᾶς τὰς ποιῇ
καθὼς καὶ πρῶτον συνεφωνήσαμεν. ἐκ-
λεχθήτωσαν ἔν δέκα ἐξ ἡμῶν. ἐπεὶ καὶ
ἐξ ἐκείνων δέκα ἔσονται εἰς τὰς πλείους
συνελεύσεις. ἐξελέξατο τοίνυν τὸν Ἐφέ-
σον, τὸν Μονεμβασίαν, τὸν Νικαίαν, τὸν
Λακεδαιμονίαν, τὸν Ἀγχιάλιν, τὸν μέ-
γαν καρτοφύλακα, τὸν μέγαν ἐκκλη-
σιάρχην, τὸν ἡγούμενον παντοκράτορα
τὸν ἡγούμενον καλῶς, καὶ ἐκ τῶν ἀγο-
ρευτῶν τὸν ἱερομόναχον κύριον μαυροῦν.
ὤρσαν δὲ ὁ βασιλεὺς καὶ ἐκ τῶν ἀρχόν-
των

Synodus in te magis concitabitur quam in Ephe-
sium: Atque ita delationem Ephesii ad Syno-
dum Imperator tum evanescere permisit.

SECT. V. CAP. III.

Papa vero jam tertium misit, qui nostros ex-
pergefaceret, pro pactis convenire, & parti-
culares differentiarum controversias cum Lati-
nis tractare: Sed cum ab Imperatore, ad quem
omnia deferebantur, nihil præter splendidas
pollicitationes exaudiret, sine fructu, coepit
ipse Papa earum rerum ulteriori cogitatione pe-
ctus suum exonerare: At cum nobis mensrua
cibaria deficiebant, & nova veniebant postu-
lulanda, quaestores Papici in has voces pro-
rumpebant: Qua fiducia petitis cibaria? Aut
creditis Papam victum subministrare posse ho-
minibus tam turpiter & flagitiose supinis? nec
vos vestra curatis commoda, nec nobis pro-
missa solvitis: Imperator cum suos videret ad
has instittas redigi, interrogabat Cardinales,
quibus potissimum modis cuperet id constitui
quod à nobis Papa postulabat? Cardinales res-
ponderunt, Papa vult, ut decem è vestrati-
bus electi segregentur, & totidem è nostris, ac
ut ter singulis septimanis conveniant in Templo
Monasterii S. Andree, ibidemque ut dispu-
tent, in singula dogmatum momenta inter duas
gentes controversia: Id resciscens Imperator
protinus ad se Patriarcham, Archiepiscopos, &
Crucigeros accersivit, qui confestim conveni-
mus, una cum Consilii Imperatorii Senatoribus.

Ubi Imperator explicatâ Papæ mente ac
mandato, monstravit, quantâ cupidine exar-
descat Papa, ut nostrum aliquot cum Latinis
congrederentur, de quaestionibus sigillatim ex-
pendendis: Et quod unum hoc Papa omni-
bus negotiis longe præferat: non quod rerum
pondera id exigant, sed propter famam cui tan-
topere inhiat, ut rumor sparsus Basilæam, &
fines terrarum pervadat, Synodum Oecume-
nicam Ferrariæ coactam hætenus summis ne-
gotiis effervesce, unde autoritas Papæ indies
accrescat, & Concilii Basilæensis æstimatio sub-
sidat: utcunque id nobis jam unice incumbit
prius datas stipulationes facto confirmare, &
denos eligere nostrorum, adversum totidem La-
tinos, qui in has palæstras quotidie descendant
dimicaturi: Consenserunt igitur omnium suf-
fragia in Marcum Ephesium, & quatuor Epif-
copos, Monembasiz, Nicææ, Lacedæmoniz, &
Anchiali: in duos Crucigeros, Magnum Scrinia-
rium, & meipsum Magnum Ecclesiarcham: quibus
postremis adjecerunt duos præfectos
Cænobiorum, Omnipotentis & Calxi, unum-
que

των κύρον Μαυρηλ' τ' Ἰάγαριν, ὡς καὶ
συνέρχονται καὶ ἔπειτα μεθ' ἡμῶν πάλιν
ἵνα ἐν ἰδίῳ καθέλωται τίπω, ὡς ἀκροάται,
καὶ διεφύσσωρες ἡμῶν τὸ δοκεῖν. ὑπετύ-
πωσέν τι, ἵνα ὁ Ἐφέσιος, καὶ ὁ Νικαίας
λέγωντι ὅτι ἂν δεήσει πρὸς λαλῆναι, καὶ
ἐδίδας αὐτοῖς. καὶ ὅταν ἀκρόσωμεν τι
πρὸς ἐκείνων διόμμενον συμβαλῆς, ἐξερ-
χόμενοι βυβλώμεθα ἰδίως, καὶ ὅτι
ἂν περὶ σωμῶν εἴπῃ πῶς εἰς ἐκ τῶν δη-
λωθέντων. πάλιν ἵνα μηδὲν εἴπωμεν
περὶ τὸ εἰς τὸ δόγμα συναινόντων. καὶ με-
τὰ τὸ πᾶν ὅσον ἐστὶν πρὸς ἀγαλλομαίους,
ἵνα περὶ ἐκείνων τῷ βασιλεῖ καὶ ἀναγ-
γέλωμεν πᾶσι ἐν ἐκείνῃ ἀγαλλομαίᾳ λεχ-
θῆναι.

τμήμ. ε. κεφ. δ.

Ἐτάχθη ἂν ἡμέτερος καὶ ἡν συνελθόντες
ἐκαθίσταμεν ἐν τῷ σκόλοφυλακίῳ τῷ δη-
λωθέντι ναοῦ, ἰδίως, ἔχοντες καὶ
γυμνασίον τὸ τῶν κατὰ πόλιν, καὶ
μεγαλυνήσιον κύρον Νικολάον τὸν Σε-
κυνδίνον. ἦσαν δὲ καὶ ἐκ ἐκείνων Καρδινά-
λιοι δύο, ὁ Ἰεζουάνος καὶ ὁ Φερμάνος.
πρὸς τὰς ἐκείνων Ἀνδρίας, ὁ διδάσ-
καλος τῆς κήρης Ἰωάννης ὁ ἰσπανός, καὶ
ἔπειτα ἐκ περὶ ἐκείνων τῶν φιλικῶς,
καὶ ἡμεῖς ἂν ἐκείνοις ἐμοίως. εἴτε ἐκ τῶν
σκιμπτῶν ἐκέρχοντες, καὶ τὰ σφῶν γόνα-
τα τῷ ἰδῷ ἐκείνοις ὡς ἐπὶ αὐτοῖς,
προσηύχατο ἰκανῶς κατὰ ἀναβολὰς
ὁρῶντες καὶ μουσικῶς ψαλμοῖς. καὶ ἡμεῖς
αὐτοὶ τῷ καθεδρῶν ἀποκρίνομεν καὶ τοῖς πη-
χιστῶν χειρῶν ὑπακούοντες ἑαυτοῖς,
ἐν τοῖς σκιμπτῶν προσηύχαμεθα ψαλμοῖς
ἀρμονίως διεξιόντες μουσικῶς. εἴτε ἐκ
ἡμεῶν ἐκείνοις καὶ ἡμεῖς.

Καὶ ἡρξάτο ὁ Ἰεζουάνος προσηύχασθαι
καὶ κατὰ σκόλοφον, ὅπως τὸ τῆς
ἐκείνων ἐκείνων ἐπὶ τῶν καὶ ἐκείνων καὶ
ἐκείνων. καὶ κατὰ πάντας ἐκείνων
συνεργῶν πρὸς τὰς καθὰς διώταται ἐ-
κείνων, ἐπὶ καὶ τὰς κατὰ κατὰ προ-
ήγαγε καὶ ἡμεῖς ἐφῆ, πρὸς ἡμᾶς, καὶ ἐκ-
είνων τῶν ἐκείνων μακρῶν ἀποκρίσεων, ἐκ
ἐκείνων θαλασσιῶν, καὶ τῶν ἀλλῶν περὶ
ἐκείνων. καὶ ἡμεῖς αὐτοὶ πᾶσι ἐκείνων
μέ-

que ex Monachis Sanctimonticolis Dominum
Mosem: ex nobilibus etiam Dominum Manu-
elem Jagarin Imperator nominavit, qui nos com-
mitentur, sed in suo seorsim sedeant loco, non
ut actores in scenâ, sed ut benigni spectatores
è longinquo, ac fautores nostræ causæ: Qui-
bus omnibus hæc Imperator imposuit man-
data: ut præter Ephesium aut Nicænum, ne-
mo pro Græcis ad Latinos loqueretur: Ut si
quid disputando occurreret difficilior, nosmet-
ipsos ad consultationem invicem reduceremus, &
quicquid referendum, responsa expectantibus
definiremus, id unus ex iis duobus cæterorum
nomine Latinis exponeret: ut Capitalia, ac
primæ magnitudinis dogmata defugeremus, ut
quamprimum conventibus finitis, disputantes
forum clausissent Philosophicum, ad Impera-
torem recurreremus, eique singula in unoquo-
que conventu dicta ac agitata curaremus fide-
liter renuntiari.

SECT. V. CAP. IV.

Præfixus igitur dies erat, & nos privatim ac
reconditè in dicti Templi Vestuario confedi-
mus, nullis arbitris adhibitis, præterquam duo-
bus extrâ numerum constitutum, Notario, quem
sedes Apostolica nobis imposuit, & Domino
Nicolao Secundino interprete: A Latinorum
parte duo Cardinales, Julianus ac Firmianus,
Andreas Rhodi Episcopus, & aulæ Pontificiæ
Doctor, seu Scriptorius Apostolicus Joannes
Hispanus, cum aliis sex loca capeffivere: qui
nos ad primum introitum humanissime saluta-
runt, & nos paria rependimus: Mox ubi dis-
cubuerunt, è scamnis in pavementum geniculati,
aliquandiu obversis ad Orientem vultibus, in-
trorsum, & cum mysticâ murmuratione ora-
runt: Tunc & nos, eorum exempla secuti, se-
dibus exilivimus, brachiisque innixi ad sedilia,
Psalmos aliquot proposito congruos, cum pari
sibilo, & secretâ intrinsecus mullitatione reci-
tavimus: inde se in suas sedes reposuere, & nos
in nostras.

Julianus tum præfari cœpit, qui luculentò
sermone, cum satis unionem prædicasset, ut
opus divinum, bonum immensum, optabile,
& expetendum, hortatus est omnes ac singulos,
quantum in ipsis situm esset, ad eam acquiren-
dam conferre prout obligantur: Vos enim, in-
quit, (ad nos conversus) ea propter, postpo-
sitis Patriæ vestræ bonis, defatigationes ac fa-
stidia laborum, longissima itinerum intervalla,
ingentia terrâ marique discrimina subiistis: &
nos ex adverso, nostris perfuncti officiis, nul-
lam diligentiam omisimus; nullis sumptibus
pepercimus, ut vos huc pertraheremus, ac di-
vino

μίλειαν πρὸς τὸ συνελθεῖν ὑμᾶς ποιήκαμεν, ἵνα τὸ ποιῶν θεῖον ἔργον διαπραχθείη. διὸ τὸ πρὸς ἑκάτερον πάντων παρδὼ πρὸς τὸ συνεισενεχθῆναι.

Ἡκασταὶ δὲ ὅτε ὑμεῖς ἐπὶ ὅντις ἐν Κωνσταντινὸς πόλει συνέρχεσθε μὴ τὸ ἐκείσε σοφῶν καὶ λογιστῶν, καὶ σκεπτόμενοι εὐρεῖτε μεσότητά πινά δι' ἧς νομίζετε συναφθῆναι μεθ' ἡμῶν. ζητῶμεν ἂν ἵνα εἰπῇ καὶ ἡμῖν ἐκεῖνο τὸ μέσον ὅπερ ἐσήσατε διὰ τὴν ἑνωσιν. τιαυτα πινά εἶπεν ὁ Ἰουλιανὸς πεπλατυσμένως ἄγαν καὶ λογικῶς, καὶ μετ' ὀπισθήμης καὶ δεινότητος ῥητορικῆς.

Ἀπεκρίθη ὁ Ἐφέσιος πρὸς ταῦτα. ὡς ὅτε μὴ πρὸς ἡμᾶς ἐνταῦθα καταφρονήσαντες καὶ κήπων καὶ κινδυνῶν, πρὸς τὸ διαπραγματεύεσθαι τὸ θεῖον ἔργον τὴν ἐνώσεως, εἰάν ὁ θεὸς εὐδοκήσῃ, πρὸς δὲ ἡμῶν ἐστὶ. καὶ πρὸς τοὺς ἐσθλούς καὶ ἡμεῖς τὴν διωατὴν ὀπισθήμης καὶ παρδὼ θεῶν χάριτι πρὸς τὸ συνεισενεχθῆναι ἐπεὶ καὶ τὰς χάριν ἀφ' ἡμῶν διδόμεθα. πάλιν ἐν τῇ παρέσει συνελθόντες μερικῶν πινῶν ζητημάτων ἕνεκεν, ἐλάχιστα συνέρχεσθαι, καὶ ἀκρίβει καὶ λέγειν πρὸς ταῦτα. ἡμῶν δὲ λέγειν περὶ τῆς δόξης δι' ἣν ἀφ' ὑμῶν διδόμεθα. περὶ γὰρ ταύτης μὴ πρὸς ἡμᾶς τῆς συμφωνηθείσης διωρίας ἐλάχιστα ἐξετάσθαι. διὸ εἰπερ ἔχει ἄλλο τι ζήτημα εἴπατε καὶ δοπολογησόμεθα, μέσον δὲ τί ἡμεῖς ἔχοντες ἔσμεν. ἀλλ' ὅτι διαλέξαι περὶ τῆς δόξης ποιήσμεν, ἐνδεχόμενον ἐκ τῶν διαλέξεων ἴσως καὶ μεσότητά πινά εὐρεθῆναι δι' ἧς ἡ ἐνωσις πρὸς ἡμᾶς ἔσται. ἔτι μὴ ὁ Ἐφέσιος ἀπελογήσῃτο.

τμήμ. δ. κεφ. κθ.

Ἀλλ' ἐνταῦθα πρὸ λόγου γρόμμεν, πρὸς τοὺς ἐνταῦθα ὁμοῖς, εἰδέναι διαμαρτύρομαι, ὡς ἐγὼς ἐν μὴ τῇ πρὸς ἡμᾶς, καὶ τῇ κατασκευαῖς τῇ πρὸς ἡμᾶς καὶ τοὺς ἄλλοις, ἀκριβῶς καὶ τὸ ἐγχαρῆν, καὶ αὐταῖς λέξεσι πολλὰ καὶ ὑψηλὰ καὶ πῶς λεχθέντα καὶ πρὸς ἡμᾶς, καὶ πρὸς ἡμᾶς πάντες ποιήσμεν μὴ, πρὸς ἡμᾶς τοὺς ὁμοῖς ἐκεί-

vino hoc opere peracto, concordiz ac unionis mutuz, largamessis in nos omnes, & nomen Christianum redundaret: Quare utramque partem omni ope ac industriâ niti oportet, ut ea prosperrime succedat.

Penetravit ad nos huc usque perlatus rumor: Vos olim Constantinopoli cætus invicem celebrasse, virorum prudentissimorum, & omnis sublimioris instituti, historiarum, & antiquitatis peritissimorum, qui nonnulla media excogitarunt, quibus fraterna reconciliatio inter nos, & pax firma possit propagari: liceat igitur id unum à vobis impetrare, ut hæc media nos condocere facere dignemini: quibus actutum & absque mora, tantam felicitatem pedibus ingrediamur: Hæc Julianus fusè admodum, atque abundanter nobis explicuit, solertissimâ oratione, & quæ in multam eloquentiæ sublimitatem assurrexit.

Ephesius ad hæc respondit, palam jam, & ante oculos omnium esse, quot genera laborum, discriminum, fastidiorumque sustinuerimus, ut hoc divinum opus unionis, modo divina Majestas concederet, potuerimus, quibuslibet miseriarum nostrarum, malorumve cumulis emerari: sed & adhuc accincti sumus, animis nequaquam infractis, prompte & alacriter, omnem industriam ac vigilantiam exercere, ut procudamus eam unionem, cujus solâ gratiâ huc pervenimus: Sed in his privatis congressibus, & angustis subsellis singularia tantum tractare jubemur, & de his solis differendi ansam recipere: Sed nullo pacto nobis intrare licet in profundius dogma, quod nos à vobis determinat: illud enim post quatuor menses integræ Synodo discutiendum relinquitur: Quare si quid particulare vobis occurrit in mentem, disquisitione dignum, promitte, & respondebimus: Medium vero unionis sarcindæ nullum hæcenus pervestigavimus, si quod inter disputandum eluxerit, pro nostrâ facultate non deerimus vobiscum suffragari. Et hæc Ephesius respondit.

SECT. V. CAP. V.

Nunc quoniam huc usque historiæ nostræ rectam pertexuimus, lectores cujuscunque qualitatis, precibus obtestor, ut hoc unum ante omnia credant: Me tam in antecedaneis causarum involucris enucleandis, quam in adstruendis rerum momentis, quibus plerique homines negotiorum molem extundunt, & in quibuscumque aliis ratiociniis, iudicio usum adeo accurato, pro meâ tenui facultate, ut sæpe numero ipsissima verba exhibeam, quibus negotiis

σε, μήτε τι ὀφθαλμῶν. ἐν δὲ γε τῇ
διαλέξει οὐκ ἔστι λεπτομερῶς ταύτας
ἐκτίθεσθαι, ἐπειδὴ εἰς πλάττω πολὺ
παρεπείνουν αἱ ἐμιλίας τῶν διαλεγόμε-
νων, ἀλλὰ κεφαλαιωδῶς ὅσων αὐ-
τῶν ἐφαπτόμεθα εἰς τὰ πρᾶγματα
ὀφθαλμῶν οὐκ ἐβλόμην εἰδέναι τὰ
ἑμὲν ἐν αὐταῖς λαλῆσεν. Ταῦτα
ἐν οἱ βελομήτοι καὶ ἐν τῷ παρὲν ζήτη-
τωσαν. ἐν γὰρ τῷ περὶ τοῦ παραλογίου
ὑπομνήμασιν εὐρήσασιν ἀκριβῶς ὅσα
περὶ ἐκατέρων λέλεκται τῶν μερῶν. ὃ
παρὸν λόγος προσβαινέτω, καθ' ὃν
περὶ τοῦ σκοπὸν ἐξ ἀρχῆς.

Ὁ δὲ Ἰελαῖος αὐτῶν ἀπελογησά-
μενος οὐκ ἔφη λόγους ὅτι ἔφασκε, καὶ πρῶτον
μὲν ἐπίνεσεν αὐτὸν ὡς σωτῆρος ἀποκρι-
νέτω. εἰς δὲ εἰλεγε μάλλον, ἀπὸ τοῦ
νυνὶ περὶ τῷ δόξῃ λόγον ποιῶν, καὶ μὴ
περὶ τοῦ αὐτοῦ ἡμῖν τὸ δῶκεν κώλυμα,
ἀλλὰ γυμνάσει καὶ ἐπιτελεῖσθαι τὸ
τῷ διαφορῶν ἐμπιπνέτω ἡμῖν ζήτημα,
καὶ ἔχειν οὐκ ἔστι τῶν λόγους, καὶ
τρεῖς διδωκεν ἡμῶν. καὶ μὲν τῷ διω-
ρίαν ὅταν συναχθῶσι καὶ οἱ ἐλθόντες,
ἵνα ἀκρίτως οὐκ ἔστι λόγους γυμνασμοῦ
παρ' ἡμῶν καὶ χωρήσῃσι εὐκόλως πρὸς
τὸν ἀποφασιν. καὶ μάλιστα σωπίνε τοῦ-
το, ὅτι καὶ πρὸς οὐκ ἔστι λόγους ὅτι ἔφασκε.
μετὰ δὲ τῶν πειμάτων διαλέξεων εὐ-
ρεθήσεται καὶ ἡ μεσότης καθὼς αὐτὸς εἴ-
ρηκε, καὶ λίαν καλῶς, καὶ τῷ σκοπῷ
τῶν συναδῶ καὶ αὐτὸς. διὸ καὶ ἐνέ-
κεν τὸ διωρίαν κωλυθῆναι τὰς διαλέξεις.
εἰς πλάττω ἐν ἐξέπινε οὐκ ἔστι τῶν
λόγους, ἀφορμὰς πνὰς οὐκ ἔστι ὅτι ἔφασκε
λόγων ὑποσουλῶν, καὶ τῇ τῷ μεσότητι
λέξει ὅτι φύσιν.

Ὡς ἐν εἰδομένη οὐκ ἔστι λόγους ὅτι Ἰελαῖος
μὲν ῥητορικῆς δεινότητι εὐφυῶς ἄγει
καὶ πειρῶν περὶ ἀπομνήμων, ἐξεληγόντες
ἰδίως ἐβλόμην εἰδέναι. καὶ ἐπὶ αὐτῶν ὅποια
εἶναι δεῖ, πρὸς ἀπὸ ἡμετέρων ἀπολο-
γίαν. εἰπομένη δὲ καὶ τῷ ἔφασκε, μὲν
συμβολῆς καὶ ἀξιώσεως, ὅτι ἐπὶ ἀπι-
λογῆσιν αὐτὸς τῷ πρῶτῳ ἀπολογίαν,
ἀπολογησάτω νυνὶ πάντων τῶν δόξῃ
ἡμῶν ἀπολογίαν ὁ Νικαίας, καὶ ἔσται
τῶν Φιλίχου καὶ ἡμῶν. καὶ ὅπως
ἀνέστηκαμεν αὐτῶν ταῦτα. τῇ γὰρ ἀλη-
θείᾳ οὐκ ἔδοξεν ἡμῖν ἔχειν πνὰ γνησιότη-
τα,

goia vel dicta vel facta memorabantur: fidem
ac probitatem ducens rerum omnium primam
& antiquissimam, ut nec sententiis prolatis, re-
busve gestis, quidquam aut addidisse aut de-
traxisse videar: Verum inter colloquendum,
quid in singulis conventibus, & à quo dictum
effluerit, per literas posteritati commendare,
nimis esset operosum: quandoquidem sermocin-
antes in varios flexus & ambages abeunt, & in-
utili multiloquio hac illac pondera discursuum
librant: Sufficiet viâ ad veritatem incedere com-
pendiariâ, ut summa præcipuarum rerum, capitâ
delibans, scire avidos in ipsa negotiorum pene-
tralia perducam: ut vel hinc, per suam indolem
particularia quævis conjectent: Et quoniam fu-
tura disceptatio de Purgatorio promittitur, si qui-
bus mea succincta brevis minus satisfecerit,
perlegant Commentarios de Purgatorio, à no-
stratibus conscriptos, ubi singularia ab utraq; par-
te proposita, ad minimas circumstantiarum argu-
tias, exactissimè recenseri animadvertent: Inte-
rea nostra progrediatur historia, stilo ac Metho-
do quibus primitus exorſi sumus.

At Julianus Ephesii responſo nequaquam ac-
quiescens, pauca denuo retorſit: Et quamvis in
ipſo perorandi vestibulo, Ephesium plurimum
laudaret, quod respondiſſet, ut decuit virum
gravem, & in rebus obeundis limatum, tamen
ab hoc unico se male habere ajebat, quod nos di-
ſtrahat Ephesius, ad remota temporum inter-
valla, & objectâ quatuor mensium intercapi-
dine strangulet: Nec enim nostra suscepta mu-
nia præpedire debet protelata in trientem anni,
mensium decursio: Sed nunc investigare oportet,
ac in medium eruere, quæ gentes potissi-
mum distineant controversiæ: Earum singulas
accuratâ examinatione, discutere ac in mentibus
recondere, ut expirante illâ induciarum morâ,
cum Concilii Patres ad sedes convolaverint, in-
telligant quæ præſtiterimus, applaudant nostris
dissertationibus, & facile in nostras sententias
descendant: quin & huc spectabat ipsa Ephesii
Oratio, dum inter hæc colloquia medium ali-
quod exoriri posse pulcherrime afferebat, ad quod
& ipse collimo tanquam ad ultimum scopum:
quare maxima esset impietas nostras disceptatio-
nes, inertî mensium otio circumscribere: Hæc
fusè admodum Julianus, nonnulla subinde ab
Ephesii verbis decerpens argumenta, & Medi
vocabulo, cum voluptate quadam ac dulcedine
luxuriosè inhærescens.

At nos clarè perspicientes quo Juliani tende-
ret oratio, cum tanta sublimitate Rhetoricâ, ac
vernanti gratiâ eleganter & propriè fluens, se-
cessimus aliquantisper à reliquo cætu, & serio in-
ter nos cæpimus inquirere, quale responſum de-
beat Juliani verbis aptari? Atque Ephesium con-
sulendo

πε, ἡ κτ' ἢ Φρόσιν, ἡ κτ' πὰ νοήματα ἡ
πρώτη δόπολογία ἔ' Εφείσ, ἔδε ἀνα-
λογίαν ἀρμοδίαν πρὸς αὐτὸν λόγους ἔ' Ἰε-
λιανῶ, διὸ καὶ καλεσθῆναι αὐτὸν τὴν Νικαίας
δόπολογήσαντα.

amabile sed ut honorificum videri: Ita tum utrique mandavimus, alter ut taceat, alter ut lo-
quatur. Nam ut ingenuè fateamur & sine fūco: In primâ responsione Ephesii nulla emicuit
erecta dicendi generositas, nec in dictione, nec mentis conceptu, & immensum subsidere vide-
batur infra mellifluam Julianæ Orationis eloquentiam: Quare nunc volumus ut succederet
Nicænus, & lacertos pro nobis experiretur.

τμήμ. ε. κεφ. 5.

Ἐισελθόντων ἐν ἡμῶν καὶ καθησθέντων,
ἤρξατο ὁ Νικαίας, καὶ πρῶτον μὲν ἐπὶ-
νεσε τὸ Ἰελιανόν, ὡς ἀρετῆ καὶ ῥητορι-
κώτατα διελόντα, καὶ ἐπεξεργασάμενον
αὐτὸν πρὸς αὐτὸν λόγους, καὶ αὐτὸν
δωπύρεος. εἰτ' ἀνακεφαλαίωσιν ἐπιήσαντο
τῶν πρὸς τὴν δόπολογία ἔ' Εφείσ λό-
γων ἔ' Ἰελιανῶ, καὶ ἐφ' ἐκάστῳ κεφα-
λαίῳ ὑμναίαν ἐφήρμοζεν δόπολογία, ἡ
μόνον δὲ πρὸς αὐτὸν ἀπελογοῖτο λόγους τοῦ
Ἰελιανῶ, ἀλλὰ ἐν τῷ μετὰ καὶ αὐτὸν
προπύρεος αὐαίρων λόγους, καὶ πρὸς ἐκεί-
νους ἀπελογοῖτο, καὶ ἐπὶ νῶτα πὰ δόξαν-
τα ἀνίσχυρα ἐκ τῶν ἔ' Εφείσ, καὶ ἡσ-
φαλίσειτο, καὶ ἀπὸ κλεισιν, εἰ τι πέρσμα
ἐπερίξειτο ἐκ τῶν ὁ Ἰελιανῶ. ἐν οἷς μὲν
τῶν ἄλλων, τῶν πολλῶν καὶ ἀρίστων αὐτῶν
ἐπιχειρημάτων ἐφῆ καὶ τῶν, μεσότη-
τα δὲ ἀλλῶν ἡμεῖς οὐκ ἔχομεν εἰ μὴ τὴν
ἀλήθειαν. ἐπεὶ γὰρ ἔχομεν τὴν ἀλήθειαν
μεθ' ἡμῶν, αὐτὴν ἔχομεν ἡμεῖς καὶ με-
σότητα, καὶ ἐπὶ τῶν δὲ δευτέρων. ἐπεὶ ἔδε
δωπύρεος πῶτε εὐρεῖν κρείττονα τῶν ἀλη-
θείας μεσότητα. ἡ μόνον ἢ πρὸς τῶν δευτέρων
λόγους ἔ' Ἰελιανῶ, ἀλλὰ καὶ πρὸς τῶν προ-
πύρεος σχεδὸν πάντας ἐδεδῶκεν τὴν δόπολο-
γίαν ὑμναίαν τε καὶ λογικῶν καὶ πεπλο-
ποσμένων.

Μετὰ τὰς δόπολογίας δὲ ἔ' Νικαίας,
εὐθὺς ἐξῆλθε καὶ ὁ Ἰελιανῶς μὲν τὸ πρῶτον
αὐτὸν. καὶ ἐβλάδιοντο ὡραὶ ἱκανῶν,
εἴπα ἤλθον καὶ ἐκάθισαν, καὶ εἰδείξεν ὁ
Ἰελιανῶς ἑαυτὸν δόποδεξάμενον καλῶς
αὐτὸν λόγους ἔ' Νικαίας, καὶ ἐπὶ νῶτα αὐ-
τὸν ὡς νυνεχῶς τε καὶ λογικῶς δόποκρινά-
μενον, καὶ πολλὰς ἐπαίνους πρὸς αὐτὸν εἰ-
ρηκῶς ἐν τῶν αὐτῶν λόγους κατέπαυσε,
ἐν ἐπὶ τῶν αὐαίρων, πὰ δόξαντα αὐτοῖς
λέγειν ταμιαυτάμενον. διὸ ἐ' ἀπὸ ἡλθ-
μεν

sulendo pariter ac precando exoravimus, ut quā-
doquidem ipse primus certamen ingressus cum
Juliano, suas partes strenuè peregisset, nunc lam-
padem traderet Nicæno, ut is idem stadium de-
currens, cum adversario, secundas respondendi
Juliano vices suppleret: Id enim non modo ut

SECT. V. CAP. VI.

Reversis igitur nobis, ac singulis suo loco
repositis, orsus est Nicænus perorare, qui in
primo limine Julianum magnopere commenda-
vit, quod admirabili facundiâ, & arte singulari,
cuncta in primâ ac secundâ Oratione explicuis-
set: Deinde quæ Julianus protulerat adversum
Ephesii responsum, capitulatim recensuit,
& ad singula capita solutionem concinnavit:
Nec in secunda duntaxat Oratione Juliani om-
nino immoratus est: sed è primâ etiam non-
nulla commodum subinde intexuit, & ancipi-
ti gladio & Julianum & Ephesium perstrinxit:
si quid ille minus rectum ad nostra instituta
proposuisset, si quid alter minus firmum ad no-
stra vota, & expectationem Juliani effutiis-
set: Quin & si quod necessariæ consequen-
tiæ Corollarium, ex dictis suis Julianus col-
legisset, id Nicænus ut alienum à proposito
expunxit: Inter alia autem multa & præclara
Nicæni ratiocinia, & illud de Medio habe-
batur: Medium, inquit, aliud nec foras
attulimus, nec domi unquam usurpavimus
præter veritatem: Et si veritas à nostris parti-
bus constabit, nobis æternum erit medium, nec
de alio sollicitabimur: si quidem terrarum or-
bis præstantius hæctenus nec protulit, nec in
posterum expediet: Ita non solum secundam
orationem, sed & primam Juliani Nicænus
Oratione generosâ, prolixâ, ornatâque refuta-
vit.

Julianus vero post finitam Nicæni Apologi-
am statim cum suis exiit ad consultandum, &
cum per aliquod spatium capita coniecissent,
redeuntē loca capessivere: Et Julianus plu-
rimum visus est orationem Nicæni in bonam
partem interpretari: eumque mirificè lauda-
vit, quod prudenter, & apposite respondiis-
set: Et permulta alia istiusmodi encomia accu-
mulans, clausit colloquium: ac in aliam oppor-
tunitatem, quæ tum ipse dicere cognarat, in
pectore condita reservavit: Quare nos seorsim
partiti, quisque in suum se contulit diversorium,
& confestim à prandio ad Imperatoris aulam,

μεν εἰς τὰ ἴδια, καὶ δεισάντες προσή-
 λθον τῷ βασιλεῖ, καὶ ἀντηγγείλαμεν τὸ
 ἐν τῇ σωείλῳ λαλήσεντα, καὶ μέρ-
 ῳς παρέδωκαν, καὶ ὡς ἐνίστανται ἀπαι-
 τήντες πρὸς τὴν δόξης διαλέγεσθαι, ὁ δὲ
 ἀπεδέξατο μὲν τὴν προχώρησιν τῶν λόγων,
 προσέταξε δὲ ἵνα πρὸς μὲν ἄλλων ὡς ἂν
 ἐπιπορὶ ἀπολογώμεθα καὶ ἡμεῖς, πρὸς δὲ
 τῆς δόξης μηδὲ ὅλως. Τότε εἶδον τίνες ἐξ
 ἡμῶν τὸ Ἐφέσιον, καὶ πῇ μὲν ἀνείδοντες
 αὐτὸν φιλικῶς. πῇ δὲ ἠξίωσαν καὶ πα-
 ρεκίνησαν ὅσοι καὶ λογικῶς καὶ ἡγναίως.
 εἶπον γὰρ αὐτῷ, ὡς ἔπερ ἐν τοῖς ζώσιν
 ἐτύγχανον νῦν, εἶπε ὁ διδάσκαλος καὶ
 Ἰωσήφ, εἶπε ὁ πάπας μακάριος
 ὁ μακρὸς, ενεργήσαντος Θεοῦ ἐλογίσαν-
 τ' ἂν εἶναι εἰς αὐτὸς, καὶ ὅτι τῶν ἡμερῶν
 αὐτῶν τὴν παρεῖσαν ἡμέραν σωόδοι. ὡς
 ἂν ἐνδείκωνται τὸ ἀγῶνα καὶ τὸ ζῆλον ἐν
 εἰς εἰς τὰ εὐσεβῆ καὶ ἐκκλησίας ἡμῶν
 δόγματα, καὶ τὴν ὁπισθίαν, καὶ τὴν
 δύναμιν, ἐν δὲ τῆς πρὸς αὐτὸν λόγους
 παιδείας σωειλόχαριν. εἰκέναι γὰρ ἂν
 τις εἴποι τὰ περὶ τὰς ἐκείνοις τοῖς ἐν τοῖς
 θείοις εὐαγγελίοις ἐρημύσει, ὅτι πολλοὶ
 παρεῖσαν καὶ βασιλεῖς ἐπιθύμησαν ἰδεῖν
 ἃ ὑμεῖς βλέπετε, καὶ οὐκ εἶδον, καὶ ἀκῶ-
 σαι ἃ ὑμεῖς ἀκῶετε καὶ οὐκ ἤκουσαν. καὶ
 ἐν ταῖς πράγματις ἐκ Θεοῦ κατὰ
 πεμφθέντος πρὸς σε, οὐκ ἔδωκε πεφει-
 σμένως καὶ ἰδιωτικῶς, ἢ καὶ ἀπεισκέπτης
 ὡς ἔτυχεν ἀπολεγήσασθαι, ἀλλ' ὁπισθη-
 μονικῶς καὶ ἡγναίως, ὡς λόγιος, καὶ
 δύνασαι τὰ καλῶς Θεοῦ χάριτι. διὸ
 παύσασθαι, ἵνα δείξης καὶ τὴν ἡγναίωτα
 ἣν ἔχεις πρὸς τὰ εὐσεβῆ ἡμῶν δόγματα, ἐν
 τὴν λογιστὴν ἣν ἐκτίστω βοηθία Θεοῦ,
 δὲ τῆς παύσεως σου καὶ τῆς ὁπισθη-
 λείας σου. ἔστι γὰρ τὰ καὶ εἰς πρὸς
 σὴν καὶ ὁπίσθιν, καὶ εἰς δόξαν τῆς ἐκ-
 κλησίας ἡμῶν. ἐνρήσεις δὲ καὶ μεθ' ὅν,
 ὡς καὶ Θεοῦ, καὶ εὐχαριστίαν παρ' ἡμῶν
 πάντων.

Ὁ δὲ ὅτι ταῖς ἐφ' ἡ, ὡς πάλαι παρη-
 τήσατο πρὸς πᾶν τῶν λόγων φιλοτι-
 μίας, καὶ ἀπλῶς ἐρεῖσθαι ὁμιλεῖν καλο-
 γηρικῶς. ἀλλ' ἡκούσιν ὡς οὐκ ἀπαίτι ἢ
 παρεῖσαν ὅλη πᾶν τῶν λόγων ἰδέαν,
 ἀλλὰ ἡγναίαν καὶ ἀγωνιστικῶς καὶ πρὸς
 τὴν καὶ τὴν φράσιν. διὸ καὶ καὶ αὐτὸν
 ὡς δύναται πρὸς τὰς παύσασθαι, ἐπὶ
 καὶ

cui singula in hac primâ conventionē dicta si-
 gillatim enarravimus: ut illud unum nunc ex-
 petant Latini ante omnia, de primariâ inter
 nos arce controversiarum nobiscum digladiari:
 Imperator de reliquâ Orationum serie nobis
 congratulatus est: at illud unum nobis impo-
 suit, velut legem inviolabilem, ut quanquam
 arbitrium nobis adesset liberrimum quibuscumque
 aliis objectis responsitandi, tamen illum ocel-
 lum discriminum inter nos ne digito pertingi
 patiamur: Tunc nonnulli nostrum, coniectis
 in Ephesium oculis partim objurgarunt, sed le-
 niter & amicè, partim etiam obsecrarunt, ut
 in posterum eminentiæ suæ amplitudinem im-
 plere majori nisu contenderet, animoque magis
 erecto ac generoso cum hostibus congredieretur:
 Nam si (dixerunt) in vivis nunc superesset
 Oecumenicus Doctor Dominus Joseph, vel in-
 signis ille Pater Spiritualis Macarius Macro, pro
 quantâ felicitate ducerent numinis benignita-
 tem, quod ipsorum temporibus hanc Synodum
 celebrari permisisset: ut in hoc quasi theatro,
 commonstrarent, quanto cum zelo, & vehementi
 animorum concitatione efferri possent, ad san-
 ctissima Ecclesiæ nostræ dogmata defendenda?
 Et quam ipsi rerum omnium scientifici, in his
 Philosophandi artibus, & studiis eloquentiæ
 palmam omnibus mortalibus longè præriperent?
 ut huc non ineptè referri possit illud in Evan-
 gelii: Multi Prophetæ ac reges videre deside-
 rarunt, quæ vos videtis, & non viderunt, &
 audire quæ vos auditis, & non audiverunt: cum
 igitur tantæ molis negotium, tuis partibus or-
 nandum accedat, à Deo immissum, non oportuit
 te parcè, languidè ac negligenter hoc stadi-
 um decurrere, sed elate ac confidenter, ut vi-
 rum omnium scientiarum peritissimum, genero-
 sum ac Nobilem: Quare magno pere rogandus
 es ut posthac digneris tui ipsius magis meminisse:
 Ut doctissimam exeras facultatem quâ plu-
 rimum polles, in arcanis nostrorum dogmatum
 enucleandis: eamque singularem facundiam
 quam tuis laboribus, ab incunte adolescentiâ
 comparaveris: quod semel effectum, cedit in
 tui ipsius immensam existimationem, in Eccle-
 siæ nostræ incrementum & gloriam: & exinde
 meritissimam à Deo mercedem reportabis, & à
 nobis omnibus æternam laudum ac gratiarum
 remunerationem.

Ephesius satis conscius neque hæc fingi, nec
 ut malevola objici, se modestè excusavit: aliud
 institutum ab initio proposuisse, ut fervidas
 Rhetorum palæstras evitans, sobriè ac verecun-
 dè velut Monachum deceret, nudæ veritatis
 amantem, cum adversariis concurreret: At
 amici derepente interpellarunt: Negotium præ
 manibus aliam loquendi Ideam postulare, vi-
 vidam,

καὶ ὁ καθόλου ἀγὼν πρὸς αὐτὸν ἀφορεῖ .
εἰ μὴ γὰρ νῦν χρησέσται τῇ ἐνέσῃ αὐτῷ
σοφία καὶ λογιστική, πῶς ἂν ἄλλοθι χρη-
σαίτο πῶτῃ ; καὶ πάντα μὲν ἦσαν πρὸς τὴν
Ἐφέσῃ.

τμήμ. ε. κεφ. ζ.

Συνήλθομεν δὲ ἐν δευτέρῃ συνελεύσει,
καὶ πάλιν ἤρξατο ὁ Ἰουλιανὸς, καὶ διὰ
πολλῶν λόγων κατασκόβασιν, ὥς καὶ
λέγειν περὶ τῆς δόξης, καὶ ἀπήτησε καὶ
ἡμᾶς, λέγειν τι περὶ αὐτῆς. ἀπιλογι-
σαίτο ἔν τῃ Ἐφέσῃ, καὶ πρὸς οὗτον ἄλλους
ἔκ καρδίας λόγους λογικῶς, καὶ ὑμ-
ναιόπρεον ἢ προπρεον. εἶπε εἰπε καὶ εἰς τὴν
περὶ τῆς δόξης, ὥς καθὼς ἐφημερὸν καὶ ἐν
τῇ δευτέρῃ συνελεύσει, ἔγω καὶ νῦν λέ-
γομεν, ὥς ἐπὶ ἐλάχῃ καὶ συμφωνήσῃ
ἐγγράφως, καὶ ὡς ἔμακαριώτατος
πάτερ, καὶ ὡς ἔβασιλέως ἔαγίος, καὶ
ἔαγιώτατος πατριάρχης ἡμῶν, ἵνα με-
χρὶ τῆς περαμύνης διωρείας, μηδὲ ὅλως
διαλεχθώμεν περὶ τῆς δόξης, καθὼς οἴ-
δεν ἀκριβῶς τὸ τοιοῦτον καὶ ἡ αἰδεσιμότης σου,
μὴ γὰρ τῆς βαλῆς τῶν αἰδεσιμωτάτων
καρδιωαλίων πάντες συμφωνήσῃσαν, ἔτ'
εὐπρεπὲς, ἔτι δίκαιον ἂν εἴη ὡς εὐαγγέ-
λιον, τὰ ὡς τῇ πολλῇ κρείττειν ἡμῶν
συμφωνημά. καὶ περὶ ἔκαστου καὶ κατὰ
ζητήματα τῆς δόξης λέγειν διαλέγεσθαι
ἡμᾶς, μερικῶς ὄντας, καὶ μερικῶν πινῶν
ζητημάτων χάριν σωείχεσθαι, καὶ ἀκρίβειαν,
καὶ λέγειν ἀποταχθέντας. καὶ γὰρ ἐνδέδοται
ἡμῖν ἐν τῇ παρούσῃ συνελεύσει λέγειν
περὶ τῆς δόξης, ἐπὶ ἐν ταύτῃ εἶναι ἢ
κατὰ ἡμῶν διαφορὰ καὶ ἐν τῇ περὶ αὐ-
τῆς διαλέξει καὶ καὶ οὗτον κατὰ πα-
ρεῖναι. τὰς τε ἐν καὶ ἄλλους πολλὰς καὶ
καλὰς λόγους εἰπὼν ὁ Ἐφέσιος, ἀπηνή-
τατο περὶ τῆς δόξης διαλεχθῆναι. ὁ δὲ
Ἰουλιανὸς οὐκ ἐπέβη τοῖς τοιοῖς.

Ἀλλὰ πολλοῖς λόγοις ἀπήτει πάλιν
καὶ ἠνάγκαζε διαλέγεσθαι περὶ τῆς δόξης,
εἶπε δὲ πρὸς τοὺς ἄλλους καὶ τὰς. ὥς καὶ
κωλύει ἢ συμφωνία πῶς ἐκ παντὸς τρόπου
διαλέξιν περὶ τῆς δόξης. πολλῶν γὰρ ὄν-
των τρόπων τῇ πρὸς τὸ συμπέρασμα τῶν
διαλέξεων φερόντων. ἐκώλυσε μὲν τὴν
καθό-

vidam, elevatam, præferocem ; æmulorum
concertationibus parem, in mentis subtilitate
ac linguæ facundiâ : Et quod ipsum oporteat
hanc Argumentandi formam inducere, in quem
totum pondus luctæ esset recubiturum: Et quan-
do speraret occasionem huic similem, monsttan-
di suas dotes si hanc spreverit? Hæc ad Ephe-
sium.

SECT. V. CAP. VII.

Confidentibus nobis in secundo congressu,
Julianus denuo præfari cepit, multisque verbo-
rum involucris astruere, quod ulterius uon o-
porteat disceptationem deferri, de primigeniâ
illâ opinionione quæ nos invicem discriminat, &
ultrò proposcit, illac sermones nostros diri-
geremus : Cui Ephesius respondit, simul
& cæteris quæ proposuerat Cardinalis, sermo-
ne quidem elegantiori quam antea, & modo di-
cendi magis florenti ac generoso, sed iisdem
hæsit immotus vestigiis in hac secundâ exercita-
tione, quibus in priori: Nempe, quandoqui-
dem, à Beatissimo Papa, Imperatore sacrosancto,
& pientissimo Patriarchâ constitutum esset, ob-
signatis etiam tabulis, ut durante quatuor men-
sium morâ, nostra principalis quæstio non con-
toverteretur, ut tua satis novit Cardinalitia
Eminentia, nec enim sine tuo, omniumque
Cardinalium assensu conventum illud prodit in
lucem, impium esset in nobis injustum ac inde-
corum, ansam præripere majoribus nostris, &
virorum nobis multo præstantiorum decreta se-
mel sancita ac tradita refigere, aut eo væcor-
diæ prorumpere, ut singulares cum simus, & sin-
gularibus tantum ratiociniis adhibiti, audire,
dicere, sermocinari, quæstionem omnium gra-
vissimam, & maximè universalem ad nostrâ tru-
tinam expendere audeamus: Quod nobis neuti-
quam permittitur: Privata à privatis statuminari
possunt, sed generalia, quæ controversiarum om-
nium capita comprehendunt, generali judicio
sunt seponenda: Hæc & alia permulta hujus
commatis cum dixisset Ephesius, descendere in
discursum, de illa opinione differentiarum om-
nium matre penitus recusavit.

Nec tamen Juliano persuasit, aut suam dese-
rere, aut in aliam migrare sententiam, qui per-
tinacissimè idem saxum volvere perseveravit:
Et quandoquidem occæpisset id præ se ferre, jam
ut justum ac debitum sibi concedi poposcit, &
tantum non necessitatem iniecit de isto dogmate
differendi: Nec enim (inquit) conventum in-
ter Papam, Imperatorem & Patriarcham, om-
nem aditum debet obstruere: Cum enim modi
multifarii à præmissis articulis ad conclusio-
nem ducant, conventum illud fortasse occlusit

καθολικώτερον τρόπον, ἢ κατ' εὐθείαν, ὡς εἰπὴν ἄγοντα πρὸς τὸ συμπέρασμα, οὗ δὲ λοιπὰς εἰασεν ἀκωλύτους, οἷον ὡς ἐν ᾧ δειγματι, πολλῶν ἔσων ὁδῶν ἢ πρὸς τὸ αὐτὸ κατὰ γνώμον Φερουσῶν, ἀπὸ ἑξ ἑξ εὐθείας πρὸς αὐτὸ ἄγασαν, τὰς δὲ λοιπὰς τὰς διὰ πείρασων καὶ μινύσκων πρὸς αὐτὸ φέρουσας οὐκ ἐκώλυσε. διὸ ἔχομεν διαλέγεσθαι καὶ γυμνάζειν τὰ περὶ τῆς δόξης, τηρεσθῆναι καὶ τῆς δηλωθείσης συμφωνίας, ἀποδυσσάμεναι. ἔφη πρὸς ταῦτα ὁ Ἐφέσιος. ὡς ἐπεὶ οἱ τρόποι, καὶ αἱ ὁδοὶ πᾶσαι ὡς φησὶν ἡ αἰδεσιμότης σου πρὸς τὸ αὐτὸ συμπέρασμα φέρουσι, τὸ δὲ συμπέρασμα ἔσται ἐξ ἀνάγκης περὶ τὴν διαφορὰν ἣν ἔχομεν εἰς τὴν δόξαν. ἡ δὲ συμφωνία λέγει, ἵνα μηδὲ ὅλως διαλεχθῶμεν περὶ τῆς δόξης, λοιπὴν καὶ αἱ ὁδοὶ πᾶσαι ὡς εἰρηκας κωλύονται διὰ τὴν συμφωνίας, καὶ οὐκ ἔξεστι ἡμῖν διαλέγεσθαι, καὶ τὸν τρόπον ὃν ἡδη ἔφη αὐτοῖς. ἐγὼ δὲ ἂν ἐνστατικὸς μεγάλῃ καὶ παρ' ἐκείνων μὲν πρὸς τὸ λέγειν περὶ τῆς δόξης, παρ' ἡμῶν δὲ πρὸς τὸ μὴ περὶ ταύτης εἰπεῖν, καὶ ὅτι τὰς διελύθη ὁ σύλλογος. καὶ μὴ τὸ ἄρξαι πρὸς ἡμῶν πάλιν τῷ βασιλεῖ, καὶ ἀντιέγκαμεν τὰ ἐν τῇ συνελεύσει ταύτῃ λαληθέντα, καὶ οὗ λόγους δι' ἧς ἀναγκάζουσι διαλέγεσθαι περὶ τῆς δόξης. ἰθαύμασεν ἂν εἰς τὸ οὗ βασιλεὺς πῶς μεταχειρίζονται ἄλλο παρὸ συνεφώνησαν. ὠρίστ' δὲ, ὅτι ὑμεῖς μηδὲ ὅλως χωρήσετε πρὸς τὰ αὐτῶν διαλέξιν. ἐλθόντες δὲ κακεῖνοι πρὸς με καὶ ἐρῶ μηκέτι περὶ τὰς ἀναγκάζειν ὑμᾶς, ἀλλὰ καταλιπεῖν τὰ περὶ τῆς δόξης καὶ πρὸς ἄλλα πρὸς χωρῆσαι ζητήματα.

τμήμ. ε. κεφ. η.

Συνήλθομεν ἐν τρίτῃ συνελεύσει, καὶ ἀρχάμεν ὁ Ἰουλιανὸς εἶπε, ὡς ὅτι διαφέρονται πῖνες περὶ πινῶν πραγμάτων, καὶ δίστανται ἀπ' ἀλλήλων, καὶ ἔχωμεν πρὸς οὗ λόγους τὰ διαφορῶν. ἐκάπερον μέρους τὰ διαφορομένων, νομίζοντες καὶ αὐτὸ ὅτι μεγάλη ἐστὶν ἡ μεταξὺ αὐτῶν διαφορὰ. ὅταν δὲ συνελθῶσι καὶ ἐξετάσωσι οὗ λόγους δι' ἧς διαφέρονται, εὐρίσκειν πολλάκις μικρὰ καὶ ὀλίγη ἢ

viam magis communem, & ad conclusionem rectā tendentem, at cæteras liberas & apertas reliquit: ut exempli gratiā: Ad idem in foro diversorium variæ patent semitæ: oppilatā primariā, tritā, ac simplici permittimur hospitium adire, per alias circumductas gyris, ac lunulis: Ita nobis pronum erit ac obvium per ambages saltem & anfractus, ad quæstionem primariam, & ipsam arcem disputandi pervenire, non obstantibus conventis, aut quæcumque cum Imperatore, Papa pepigerit: Ephesius respondit: Posse vera esse omnia, quæ tua Sublimitas veneranda protulit, de viis ad conclusionem: Sed elto, conclusio sit, illa differentia quæ inter nos jam feritur: An illa primitivā & nostras gentes dirimens quæstio, debeat ad nostra privata scrutinia vocari: Si pactum inter Papam & Imperatorem omnino prohibeat de ista Conclusionē ante Generale Concilium quidquam pronuntiarī, tum omnes ad unum viæ, tam planæ quam ætz circuitibus, obstruuntur: Nec ad hanc dissertationem, vel illā quam nuper somniabas ingredi licebit: Finitā Ephesii Oratione, cum magna utrinque instantia oriretur, iis ad ipsa primariæ causæ penetralia progredi oportere asseverantibus, & nobis non minori cum æstu tuentibus contraria, conventus dissolvitur: Et nos ad Imperatorem rectā post prandium festinantes, singulas in hac etiam conventionē sermocinationes explicuimus: Et quam præfracti perstarentis causā primariā deposcendā: Obstupuit Imperator homines tam protervè pactis obniti voluisse: Et nobis eorum exemplo eandem perviciam commendavit: Nolite, inquit, à vestro proposito dimoveri: ut de summā rerum incon-sulto periclitemini, aut principale nostrarum controversiarum caput, eorum libidinibus prostituatis: Si quando posthac ad me venerint, faxo, ut istam consuetudinem obtudendi vobis necessitatem dediscant, ac in breviores cancellos recedentes, ut minoris momenti quæstionculis argumentandis sobrie se occupent.

SECT. V. CAP. VIII.

Jam tertiam in arenam descendimus, & Julianus sic instituit fari: Cum homines aliquibus in negotiis aut opinionibus dividuntur & inter se discordant: nec tamen serunt sermones de differentiis, aut tractant ut reconcilientur: utraque pars discrepantium, credit immensam voraginem discriminum se ab adversariā parte divellere: Cum autem ad ratiocinā cocunt, causasque serio expendunt differentiarum, sæpe levicula, & nullius momenti apparet illa, quam ingentem in multiplici imaginatione

Διαφορὰ ἦν ὡς μεγάλῃ ἐνόμζον. τὰ πρὸς
ἐν μοι δοκεῖ συμβῆναι καὶ ἐφ' ἡμῖν, μεγά-
λης γὰρ γενεύσεως Διατάξεως ἀπὸ πτω-
τοπικῶν Διασημάτων, ἀπὸ τῆς χρόνι-
ας τῆς Διατάξεως καὶ ἑκπαλαί. μὴ συνελθόν-
των ἐξ ἑκατέρω μέρους ἡμῶν πρὸς λόγους,
δοκεῖ εἶναι καὶ ἡ Διαφορὰ μείζων. Νυνὶ ὅ-
τι ἐπεὶ ἤλθετε ἐν ταῦτα, συναερομύχῃ Θεοῦ,
εἰ χωρήσομεν εἰς λόγους καὶ γυμνασίαις τῶν
σκανδαλιζόντων καὶ προσενέντων ἡμῖν τῶν
Διάσεων νομίζω εὐρεθήσεσθαι ὀλίγων
Διαφορῶν τῶν δις ὡσπερ ἡμᾶς, καὶ θερα-
πείας τῶν ταύτων ῥαδίως, ἣν ὁ Θεὸς
χρηγήσῃ. ὅθεν προσήκεν, καὶ ἀναγκαῖον
εἶναι, λέγειν καὶ ἐξετάζειν ἡμᾶς τὰ περὶ
τῶν Διαφορῶν. πρῶτα γὰρ πρὸς εἶναι νο-
μίζω τὰ πρὸς ἐν ἡμῖν τῶν Διαφορῶν.
πρῶτον μὲν, τὰ περὶ τῆς ἐκπερύσεως τοῦ
πνεύματος ἁγίου. δεύτερον, τὰ περὶ τῆς
αἵσεως καὶ ἐνύσεως θυσίας. τρίτον, τὰ περὶ
τῆς καθάρσεως πυρός, καὶ πίνακτον, τὰ περὶ
τῆς δόξης καὶ πίστεως. εἰσὶ μὲν καὶ ἄλλαι πένες
Διαφοραὶ, ἀλλ' ὅμως αὐταὶ εἰσὶν αἱ κυ-
ριώτεραι, καὶ μείζονες. περὶ πένες γὰρ τῶν
Διαφορῶν βέβαιον. πάντα εἰπὼν
ἐν παλάτῃ ὁ Ἰουλιανὸς καὶ Φιλομήνεια λό-
γων ῥητορικῇ, ἐζήτησεν ἀποκριθῆναι ἀφ'
ἡμῶν.

Ἦν καὶ ἀπέδωκεν ὁ Ἐπίσκοπος. καὶ πρῶτον
μὲν ἐπὶ ἡμῶν αὐτὸν ὡς δόξας εἰπόντα, καὶ
κατασκάδοντα καλῶς ὅσα περὶ ἐβόλετο.
περὶ δὲ τῆς πρῶτης κεφαλαιῶν εἶπεν.
ὅτι νυνὶ ἡκέσασθε ταῦτα, καὶ δεῖ σκέψασθαι
καὶ ἡμᾶς περὶ τῶν. πάλιν περὶ τῆς πρῶ-
της κεφαλαιῶν καὶ νυνὶ λέγομεν, ὅτι τὸ πρῶτον
εἶναι, περὶ καὶ ἐν τῇ προτίρῃσι δυοὶ συνελ-
λάσσει ἐζήτησεν ἡ αἰδεσιμότης σου, καὶ ἡμεῖς
ὅτι ἐδεξάμεθα Διαλέγεσθαι, καὶ νυνὶ δεῖ
παντελῶς ἀπαγορεύομεν τῶν περὶ αὐτῶν
Διαλέγειν. ταμιεύοντες ταῦτά μὴ τῶν
διωρίαν. περὶ ὅτι τῶν λοιπῶν τεσσάρων κε-
φαλαιῶν μέλλομεν σκέψασθαι καὶ κρινώ-
σασθαι τὸ πρῶτον καὶ τοὺς λοιποὺς ἡμετέροις, καὶ
πεισομεν τὸ φανησόμενον καλὸν τῇ κρι-
νῇ πάντων βελῇ, καὶ ἔτιως ἀπὸ ἡμῶν
οἰκαδε. εἴτα παρεχόμεθα εἰς τὴν βασι-
λίαν, καὶ ἀντιέγκαμεν τὰ δηλωθέντα.
πάντα γὰρ τῇ γνώμῃ ἐκείνῃ, καὶ τῇ βελῇ
ἐξήρτητο. καὶ ἀνδρὶ τῷ θελήματι, καὶ τῷ
ὁρσμοῦ τῆς βασιλείας, ἔδεν τὴν ἐκκλη-
σιαστικὴν ἐπεράτῃ. διὸ καὶ ἐν ταῖς παρόντι
αὐ-

tionem finxerant: Id ipsum meo quidem iudicio
inter nos contingit: Magna animorum dis-
iunctio nos invicem separavit, tam à remoto
locorum intervallo, quam à diutinâ digladiatio-
ne in religionis negotio: Et cum paucissimi ul-
tro, citrove, ad hæc dissidia exploranda per-
mearent, factum est ut discriminum moles opi-
nionis & famâ augetur: At nunc ubi vos ipsi
huc convolaveritis, si semel ventum erit ad
sermocinia inter nos, ut quanta sint hæc in quæ
impingimus scandala pertentemus, spero im-
pertiente gratiam Deo minora fore quam visa
sunt discrimina nos interfluentia, & vulnera fa-
cili medicamento sanabilia: quare id unicè no-
stris partibus incumbit, ut alloquio multiplici,
& omni verborum concertatione, in hæc dis-
crimina inquiramus: Cum autem quatuor sint
differentiarum inter nos omnium semina, pri-
mum, illud de Processione Spiritus Sancti: Se-
cundum, de Sacrificio fermentato vel sine fer-
mento: Tertium, de igne Purgatorio: Quar-
tum, de Primatu Papæ: Sunt & alia quædam fa-
teor ut furculi ex illis enati: Sed hæc sunt lon-
ge maxima ac præcipua, à quonam horum qua-
tuor dissertationes nostras inchoari lubentius
annueretis? Et cum in his se dilatasset Julia-
nus, insigni verborum lenocinio, & dulce-
dine Rhetoricâ, responsum à nostris efflagi-
tavit.

Quod Ephesius confestim expedivit, lau-
dans imprimis Julianum, & quod jam ornatissi-
mè sensa mentis exposuisset, & quod perpetuo
posset, quicquid in animum induceret, mira
facilitate astruere: De quatuor etiam capitibus
eum rite coniecisse dixit, primaria esse in qui-
buscardo controversiarum omnium volveretur,
& quod nos pariter oporteat de iisdem specula-
ri: At de primo Processionis Articulo, idem
asserimus quod in duobus antecedentibus collo-
quiis: Hoc esse illud interdictum, quod tua
veneranda Eminentia tam flagranter postulavit,
& nos uti tunc renuimus, ita nunc penitus ab-
negamus: id duntaxat reservantes ad generale
Concilium, futurum post elapsam quatuor men-
sium intercapedinem: De reliquis tribus nec an-
xii erimus, nec obstinati, sed communicato
cum nostratibus consilio, quicquid unanimi
voce omnes decreverint, effectum dare sedulo
conabimur: atque ita domum discessimus il-
linc ad aulam, ubi prædicta Imperatori capitu-
latim recensuimus: à cuius nutu solo omnia
pendebant, non in civilibus modo, sed & in
Ecclesiasticis: absque arbitrio, iussu ac dispensa-
tione Imperatoris, nihil plane à nostris est atten-
tatum, qui unus erat nobis ad hæc & quævis
alia, in seipso consiliarius simul & Imperator:
Patriarchâ omnes sollicitudines negotiorum ad

αὐτοὺς μόνον ἦν ὁ βασιλεὺς, ὁ πατρι-
άρχης ὀλίγον πρὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ζη-
τημάτων φρονιζόντων. ὤρουν ἐν ὁ
βασίλει, ἐπὶ περὶ μὲν τῆ ἐκπερύσεως ὁ
ἀγίος πνεύματος πολλάκις εἰπομεν, ἵνα
μηδὲν τι περὶ τῆς λαλήσεως, μέχρ' ἂν
ἡ καθολικὴ συνάθροιστος σώσῃ. καὶ διὰ
ἧτος ἵσταται τὸ περὶ τῆς ἀλλὰ καὶ περὶ
ὁ ἀζύμης καὶ ὁ ἐνζύμης, ἐπεὶ καὶ ἐν τῇ
διαφορᾷ μεγίστη δοκεῖ μηδὲ περὶ ταύτης
εἰδωσέ τι γινώσκαι διαλέξεις. περὶ δὲ ὁ
πατριάρχης, καὶ περὶ τῆ ἀρχῆς ὁ πά-
πας, λεγέτωσαν ὁποῖον ἂν περὶ κρίνωσιν ἐκ
τῶν δύο, ὅτι ὑμεῖς ἀκρόασις ἀπολογεῖσθε
τὰ μὲν ἐγχεσθῆναι κατ' αὐτὴν τὴν ὁρᾶν,
τὰ δὲ μὴ σκέψεσθαι.

τμήμ. ε. κεφ. θ.

Συνήλθομεν πάλιν ἐν τῇ πεντάτῃ συνε-
λεύσει, καὶ εἶπεν ὁ Ἐπίσκοπος. ἐν τῇ προ-
τάσει συνελεύσεως παρετίναξε ἡμῖν πατέ-
ρες ἀιδέσιμοι κεφαλαῖα πέντε, ἵνα
ἐκλεξώμεθα εἰς ὁποῖον ἐθέλωμεν ἐξ αὐ-
τῶν διαλέξασθαι. καὶ τὴν αἴτησιν οὖν ὑμῶν
σχεδιάζοντες ἡμεῖς, καὶ διήγομεν, ὅτι
τὸ μὲν πρῶτον κεφάλαιον κείτω καὶ πα-
ριστεύω ἐν τῇ συνόδῳ ἡμετέροις πε-
λείαις συνοδικαῖς συζητήσεσι, καθὼς καὶ
πρότερον πολλάκις εἰπομεν περὶ τῆς
ὁμοθυμῶν ὅτι περὶ ὁ ἀζύμης καὶ ἐνζύμης.
ἰσχυρῶς δὲ μείζων ἐστὶ, καὶ ἡ ἐν τῇ δια-
φορᾷ καὶ διὰ καὶ τὸ περὶ τῆς εἰς τὴν
καθολικὴν τρεῖς σώσεν. ἡμεῖς δὲ τὸ
πρὶ τῶν λοιπῶν δύο κεφαλαίων εἰς τὴν
ἡμετέραν διακρίσιν ὡς ἂν διαλεγώμε-
θα εἰς ὁποῖον ἂν ἐκλεξώμεθα ὑμεῖς. λοιπὸν
εἰπάτε ποῖον αἰρεῖσθε.

Τῶν ἀκρόασις ἐξήλθον καὶ ἐβηλέυ-
σαντο μικρόν. αἶψα συνήλθον, καὶ εἶπεν
ὁ Ἰβλιανός ὅτι καὶ τὴν ἡμετέραν θέλησιν, δύο
ἡμῖν κεφαλαίων ἐν ἀπλοφθέντων πρὸς
ζητήσιν, ἐχρὴν πρότερον εἰπεῖν ἡμᾶς περὶ
τῆς πάπας ἀρχῆς. πάλιν ἔδοξεν ἡμῖν εἶναι
κρίναι, εἰπεῖν πρότερον περὶ ὁ κα-
θολικὸν πρὸς, ὡς ἂν τι καταρθώμεν
καὶ ἡμεῖς διὰ τὸ περὶ τῆς λόγων. καὶ
διὰ λοιπὸν γινώσκω περὶ τῆς αἰ δια-
λέξεως. εἶπεν ἂν ὁ Ἐπίσκοπος γινώσκωσαν κα-
θὼς διακρίνεται. πάλιν εἶπατε πρῶτον
ἡμῖν ποῖον ἐχρὶ τὰς περὶ τῆς ὁμο-
δοσίας

Ecclesiam pertinentium à se in longum able-
gante : Mandavit igitur Imperator ab omni
mentionem Processionis abstinere : quod & sæpe
anteà monuerat, dum congregata Synodus
quid de eadem determinandum prospiceret :
Quin & secundam differentiam ut nobilem &
transcendentem, An in pane fermentato sacri-
ficandum necne, cavete inquit ne consentiatis
ad privatam altérationem traducere.

At de Purgatorio aut potestate Papæ eligant
liberè, & absque ullo præjudicio, in utram du-
orum prius velint ratiocinationibus expatiari :
Et vos ab iis objecta sustinete, & responsa re-
gerite, vel extemplo quantum est in vobis si-
tum, vel meditata ad maturius consilium re-
ducta.

SECT. V. CAP. IX.

Ad quartum itaque scrutinium brevi post-
hac congressi sumus, & in hunc modum pro-
locutus est Ephesius : Quatuor capita nobis, ve-
nerandi patres, in conventu præcedente pro-
posuistis, ut ex iis unum seligeremus in prima-
rium futuræ disceptationis Argumentum : Ita-
que in vestrorum obsequium mandatorum à
communi deliberatione huc venimus, sensuum
nostrorum concepta vobis explicaturi : Et quem-
admodum jam sæpe inculcavimus, ita nunc in
eadem opinione perseveramus : Oportere illam
de Processione differentiam, ad generale Con-
siliium intactam reservari : Quin & pari cum
religione cupimus, secundum articulum segre-
gari, nempe an debeat panis Sacramentalis fer-
mentescere nec ne : Quandoquidem in hoc se-
cundo fortasse grandior nodus delitescit, nec mi-
nori merito quam prior de processu Articulus,
generalis Synodi disquisitionem evocat : Verum
duo postrema capita de Purgatorio, ac Primatu,
integra vestris judiciis permittimus, ut quod-
cumque vos prætuleritis, in id nos una vobis-
cum ratiocinemur : utrum igitur duorum vul-
tis verbo dicite.

His auditis exeuntes ad consilium captan-
dum post aliquantillum spatii reverterunt, &
Julianus hæc protulit : E duobus capitibus ele-
ctionis nostræ arbitrio relictis, quamquam illud
ultimum longe præponendum videretur, tan-
quam magis intima nobis, & in gremio recum-
bens quaestio, de Pontificis Maximi autoritate vin-
dicandâ, tamen alterum illud in scrutinium vo-
care satius duximus, & de igne animarum fati-
sunctarum purgatore, prius controversare, ut
nostrorum etiam vivorum mentibus aliquid pu-
rioris purgamenti accedat, dum obscurissimam
rioris

δόσις ἡ ὑμετέρα ἐκκλησία, καὶ καὶ πῶς χρῆναι παύλας καὶ δοξάζει τὸ πᾶν, καὶ ὅτι πᾶν δέξαι ἔχει περὶ αὐτῶν. Ἐγὼ πᾶς περαιτέρω προθεσόμεθα. ἐσέρχῃ ἢ ἔγωγε περὶ τούτων, καὶ ἀπηλλοτριώμεθα.

Μετὰ δὲ τῶν πρὸ τούτων λόγων ἀπηπάτητο τὸ Σιτηρέσιον, καὶ οὐκ ἐδίδότο. πολλὰ γὰρ ἀπαγγέλλει γιγνόμενα διὰ τὸ τῶν ἀνθρώπων ἀνάγκη, οὐκ ἐδόθη πρὸς μέγας αὖν συνήλθωμεν εἰς τὴν παρῶσαν τῶν λόγων κατὰστασιν. ὅτε δὲ εἰς ταῦτα προέειπεν οὐκ ἐδόθη, καὶ τὸ δευτερον μὲν αὖτις Σιτηρέσιον τῇ 16^ῃ Μαΐου Φλωρεντία χωρῇ.

persolvunt nobis annonam secundi mensis, Maij duodecimo, sexies centum octoginta novem florenos.

τμήμ. β. Κεφ. ι.

Ἐν τούτοις ἡ ὄντων ἡμῶν, ἀγγελίας ἐφοίτων δεινὰ καὶ συχνὰ, ὥπως ὁ Ἀμυράς ἐπιμάχεται καὶ τὴν πόλιν ἀφικέσθαι. ἔγραψον γὰρ εἰς τὸν Βενέτικον καὶ διὰ τὸ Ἰωνίαν, καὶ διὰ τὸ Μιτυλήνην, καὶ διὰ τὸν Ἰόνιον, καὶ διὰ τὸν Κρήτην, καὶ διὰ τὸν Εὐεργέτην, καὶ πάντας τοὺς ἐπιμάχους ὁ Ἀμυράς κατέρχεται, καὶ φασάντες χιλιάδας εἶναι, καὶ ἀπέρχεται καὶ τῆς πόλεως. οἱ δὲ Βενέτικοι ἔσπελλον τὰ πρὸς τὴν βασιλέα, καὶ τὸν πατριάρχην. Ὑστερον δὲ ἐφθασαν καὶ εἰς τὴν πόλιν γραφαὶ τὰ αὐτὰ ἀλαμβάνουσαι, καὶ αἰπαιτῶσαι τὴν βασιλέα καὶ τὸν πατριάρχην ὑπομελεῖν τὴν ἡμέραν πρὸς τὴν διωκτικὴν βοήθειαν. ἀκούοντες ἡμεῖς οἱ ἡμέτεροι ἔπαυον, ἀπελόντες τὴν ζωὴν, ἐθεοκλήτην, ἐποινωῖον, ἐμωραῖς καὶ δάκρυσι καθικέμενον ἀλεωρῶν πᾶσι ζητῶντες τὴν πόλιν δεινῶς. πρὸς τὴν βασιλέα, καὶ τὸν πατριάρχην; πῶς ἡ ἐπιμαχία πρὸς ὑπομέλειαν τὴν εἰς τὴν πόλιν βοήθειαν. εἶπεν ἔνθα βασιλεὺς τοῖς καρδινάλιοις πρὸς τὴν πόλιν, καὶ διεμύυσεν μετ' αὐτῶν τὸ πᾶν. ὅτε ἐπειδὴ ἔχομεν συμφωνίαν ἐν τῷ δεκρέτω, ὅτι ἐν ἑσὶ ἡμεῖς εἰς τὴν Ἰταλίαν, εἰ ἡμεῖς χρῆμα ἐν τῇ Κωνσταντίνῃ πόλιν, ἵνα στείλῃ καὶ πρὸς βοήθειαν αὐτῇ. Νυνὶ ἡ ἐπὶ χρῆμα μεγάλη καὶ ἀνάγκη, λοιπὸν ἐξοικεδομένη τῷ ὁ πάπας καὶ πρὸς πᾶσαν ἡ τὴν ἑλπίον τεύχεα, ἵνα ἀπέλθω-

σιν

illius flammæ naturam, digladiantibus inter se ratiociniis elucidare contendemus: Oriantur itaque primum, ac fiant dissertationes de Purgatorio: immo fiant, reboat elatâ voce Ephesius, ut judicatis: Verum in principio rogamus primū, unde vestra Ecclesia de Purgatorio hauserit traditiones? deinde à quibus seculis inolevit opinio? Ac tandem quænam sit illa opinio? atque ita feliciter progrediemur: His ita constitutis, ivimus in divorsum.

Dum hæc inter nos transiguntur, stipendia à nostris petita, denegantur à Papicis, etiam si multum impellente necessitate peterentur. Nihil tamen solutum est, dum nos viderent ad eorum placita cervicem inflectere: Postquam autem animadvertissent nos eo sermonum perductos,

SECT. V. CAP. X.

Interea dum nos in his versamur frequentissimi rumores, ac tremendi undique sparsi increbuerunt, quod Amurathes Constantinopolin obsidione cingere parabat: De his nuntiis literas accepere Veneti, ab Æno Thraciæ, à Mitylene, Chio, Creta, Euripo, ab omni Mundi cardine in remotissimo circuitu: Amurathem cum triremibus centum quinquaginta instructis, cum exercitu centum quinquaginta millium conscripto, contra civitatem brevi castra positurum: Veneti ipsissimas tabulas Ferraram transmissas Impetatori & Patriarchæ communicabant: Quin & ab ipsâ mox civitate, ejusdem indicationis scripta perferebantur, quæ cum eadem singula testata darent, suppliciter orabant Imperatorem & Patriarcham, ut aliâ omni negotiorum mole postpositâ, in hanc unicam curam excubarent, quanta possint subsidia, & quam maturè transmittendi, civitatem aliter obsidionis tantæ incommodis minimè suffecturam: Ea fama nostrorum animos vehementissimè perstrinxit, mærore tabescentes ipsam vitam fastidibant: Vota Deo cum ululatu ac lacrymis effundebant, deflebant, obsecrabant, obtestabantur, lamentis Cælum & Terram implebant: Ut aliquod suffugium his periculis, aliquod præsidium Deus suppeditaret: Quid non in Imperatoris ac Patriarchæ aures inclamabant? Cujus misericordiam ad succurrendum civitati non expergefaciebant? Nec Imperator suis partibus pro virili defuit: Sed indices sollicitavit Cardinales, & per eos Papam, ut quandoquidem id expresse in decreto comprehenderetur, dummodo nos peregrinamur in Italiâ, si in Constantinopolin quid discriminis ingrueret, Latinos sub patrocinio Papæ, ope sub-

li

ven-

σιν εἰς βοήθειαν τῆς πόλεως. τὰ αὐτὰ δὲ εἶπε καὶ ὁ πατεράρχης πρὸς τοὺς Καρδινάλιους καὶ τοὺς Ἐπισκόπους. ὡς δὲ δις καὶ τρις ταῦτα εἰπόντες πρὸς τοὺς Καρδινάλιους ἤκουον ἕδεν, ἔστειλαν εἰς τὸν πάπαν τὸ Φιλανθρωπινὸν τὸ διούπαλον, ἔτι μὲν καὶ χαρτοφύλακα, καὶ ἐζήτησαν κάπρυα τ' ἀλάριστον δύο. ἀπῆλθον ἄνεις τὸ πάπαν, καὶ εἶπον τὰ περὶ τῶν. καὶ ἔκ τοι οἱ δηλωθέντες ἔδιέλιπον ὡς ἀγρόμυροι πρὸς τὸ πάπαν, μίαν ὥρᾳ μίαν ἡμέραν μὲν μεγάλης δεήσεως ζητούντες τὴν εἰρημύην βοήθειαν. καὶ παρέδραμον ὅπῃ τις τιθέταις καιρὸς ἐγγίσει μιν αἰῶν. ἡμεῖς δὲ δυσχεραίνοντες ὅπῃ τῇ ποσούτῃ πλημμελείᾳ καὶ παρεκαλῶμεν πρὸς τὸ τοιοῦτον, ἕως ἂν ἐξ ἐκείνων ἐρχομένη Φίλως. ὅπῃ καὶ πνὺς τῶν ἡμετέρων καθικετέοντες τὸ Φραῖ Ἀμβρόσιον ἤκουσαν παρ' ἐκείνου, μὴ λυπῶσθε, ἀλλὰ παρδάσατε πρῶτον ἵνα γνήσῃται ἡ ἐνωσις, καὶ τότε μέλλομεν ποιῆσαι κάπρυα πολλὰ, καὶ μεγάλῃ βοήθειαν εἰς τὴν Κωνσταντίναν πόλιν. εἰπόντες δὲ πνὺς αὐτῷ καὶ πῶς ὠφελήσεται ἡμῖν τότε ἡ μεγάλη βοήθεια, εἰάν αὐτῷ νῦν ἡ πόλις καὶ αἰχμαλωτῶσιν αἰγυγαῖκες καὶ τὰ παῖδιά ἡμῶν, ὡς τὸ ἀσβεῶν, καὶ τὰ ἱερά καὶ οἱ βίοι πάντων καὶ ἡμῶν τῶν ἐνθάδε, καὶ τῶν ἐκείσε ὄντων, περνομή καὶ λεία ἐκείνοις γνῶνται. ἀνθυπήνεγκεν ὁ Ἀμβρόσιος, ἀλλὰ ἐξολοθρεύσομεν καὶ ἀφανίσομεν τότε τοὺς ἀσβεῖς, καὶ ληισάμενοι τὰ ἐκείνων εὐρήσομεν καὶ τὰς γυναικάς καὶ τὰ παῖδιά καὶ τοὺς βίους ἡμῶν, καὶ δώσομεν ἕκαστῳ τὰ ἴδια, καὶ μὴ ἐπιμήσῃ. ποιαὺτῃ Ἀμβροσίαν ὁ Ἀμβρόσιος παρέλκῃ τὴν πόλιν, καὶ ἔτω παρεμυθήσεται τοὺς λυπασμένους Φίλως αὐτῶν. ἐν ὧσιν δὲ τὸ πάπαν ἐδέοντο ὑπερβορίας τῆς πόλεως εἶπον πνὺς τῶν ἡμετέρων, ὅτι εἰ γνήσῃται εἰς τοὺς δεχόμενοις ἔραν, πρόσθυμοι εἰσιν, ἵνα δώσωσιν ἅπαντες, ἕκαστος καὶ οἰκίαν δύναμιν.

venturos, instare tempus summæ angustiarum, ac formidinis: Submittat nunc quatuor triremes, aut minimum tres civitati miserè vacillanti: Eadem & Patriarcha Cardinalibus ac Episcopis multifariam ingeminavit: Et cum neuter seorsim, nec ambo simul, bis, terque accenties clamando proficerent, ad Papam legant Philanthropinum Bischofulem & Mag. Scriniarium, ut binis tantum triremibus à Papa potirentur: Sed frustra & incassum: De die in diem instabant legati, Papæ limina adibant, orabant, ingemiscebant: Opem, opem ferret, duas tantum triremes instrueret: & totus mensis in his planctibus, sine miseratione aut responso evanuit: Adeo ut plerique nostrum, cum nil præter inanem luctum, & temporis dispendium lucrarentur, desperatâ Pontificis ope, ad amicum quisque suum, quem sibi inter Latinos familiaritate conciliarat, se convertit: Sed quâ propensione animorum, unius fratris Ambrosii jocularè dictum luculenter monstravit: Nam cum nostratium aliqui impendentem Patriæ ruinam deflevisset, Nolite doloribus ita vos conficere, respondit Ambrosius: Date solummodo operam ut unio succedat, & tum ad liberandam Constantinopolin cum ingentibus suppetiis properabimus, opplebimus ipsum mare triremibus, terram exercitibus: At quid nobis profuerit, regerente uno, iste prodigiosus apparatus, si capta primum Constantinopolis cedit in prædam immanni Turcæ? Si conjuges nostræ, liberique stabunt in Catastâ, aut pro mancipiis sub hastâ publicâ vendentur? si hostes impii Tempia spoliabunt? si nostrorum omnium bona diripient, tam qui hic erramus, quam qui adhuc Constantinopolin incolunt? At nos, inquit, Ambrosius Mahumetanam gentem sacrilegam internecione funditus delebimus, & eorum bona abigemus in prædam: Tum inter spolia diligenter scrutari, vestras uxores, liberosque, & particulas singulis ereptas expiscabimur, & curabimus unicuique restitui quod suum est, cum honoris pariter & lucri incremento: Hac cælesti Ambrosiâ spem nostram laetavit mellifluus Ambrosius, & hoc solamine veterum amicorum animos fatiscientes ad meliora erexit: Interea dum nostri ad Papæ genua procubuerunt implorantes auxilia, nonnulli Imperatorem monebant, si contributio stipis collatitæ nostris Archiepiscopis proponeretur, fore, ut singuli pro suo modulo Symbolam conferrent.

τμήμ. ε. κεφ. ια.

SECT. V. CAP. XI.

Ὡς ἔν ἡκούε τὸ οὐ βασιλεὺς, εὐθὺς ἦλθεν εἰς τὸν πατεράρχαν, καὶ σωή-
ξεν ἡμᾶς πάντας, καὶ ἐδημηγόρησε πρὸς
συνασφορὰς πρὸς ὑποθέμενον ὅτι
καὶ αὐτὸς δανείζεται ἵνα ἐπιμάσῃ, καὶ
τείλῃ τὸ ἴδιον κάπερον. ἐπεὶ θάρρει ὅτι
πέμψῃ καὶ ὁ πάπας κάπερον. διὸ καὶ
ἵνα καὶ οἱ εὐπερὲντες δώσωσι νῦν ὑπερ-
βοηθείας τῆς πατρίδος. εἶπεν ἔν οἱ
πρώτοι τῶν δεξιερῶν ὅτι εἰ εὐερίσχο-
μεθα νῦν ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει, πα-
ρείχομεν ἂν χεῖδόν καὶ τὸ ὑπερδύνα-
μιν. ἐπεὶ δὲ ἐν ἀλλοδαπῇ ἴσμεν, καὶ
ἔοικε ἔχουμεν γινώσκειν ἀκριβῶς ὅτιον ἔσται
τὸ δαποδοτέμενον εἰς ἡμᾶς, ἀλλὰ τὸ
καὶ εἰ ἔχουσιν πένες ἐξ ἡμῶν, χρεια ἔστιν
ἵνα καπύωμεν αὐτὸ, ἀλλὰ τὸ τῆς ἐκ-
βάσεως ἀδήλων, καὶ ἀλλὰ καὶ ἐν ἀνάγ-
κης τῆς ἐν ἀλλοδαπῇ. ἀλλὰ δὲ τὴν κατε-
πίγχαται νῦν ἀνάγκην, δωσμένον καὶ
ἡμῖς μερικόν. οἱ πᾶσας ἔν ἐξ αὐτῶν
εἶπεν ἵνα δώσωσιν ἀνὰ πιντήκοντα ἀσ-
προύς.

Ὁ δὲ Νικαίας εἶπε, ὅτι ὁ Ἰακώβος
ἐδύλαξε τῷ λαβὰν χρύσους ἐπὶ αὐτῷ, καὶ
ἔδωκεν αὐτῷ ὁ λαβὰν τὴν θυγατέρα, καὶ
τὴν πρόσβατα αὐτοῦ. ἐγὼ δὲ ἐδύλασα τῷ
καλοζήρῳ μὲν χρύσους τρεῖς ἐπὶ αὐτῷ, καὶ
ἔδωκε μοι Φλωρία μ. ἔδωκα ἔν τῇ
καὶ εἰς ναύλον καὶ ἀλατροφίᾳ ἐν τῷ
καπύγῳ, ὅτι καὶ τὸν ἐρσμένον, τῆς ἀγί-
ας βασιλείας σου ἐπανηρχοῦμαι εἰς τὴν
Κωνσταντινουπόλιν, ἐκ τῆς Πελοποννήσου.
ἐξωδίασε δὲ ὁ καὶ καὶ τὰ ἐλαττωφ-
θέντα, καὶ οὐκ ἔχω δεκάτα. ἔχω δὲ
κάπας τρεῖς, καὶ δίδωμι ἐξ αὐτῶν πένες
δύο. εἶπε καὶ ὁ μετ' ἐκείνου, ὅτι ἐγὼ
δεκάτα οὐκ ἔχω, ἔχω δὲ μανδύας δύο,
καὶ δίδωμι τ' ἓνα. ὡς ἔν μετὰ τῶν
ἡκούοντων ὁ βασιλεὺς, ἀφῆκε τὸ πρὸς
τῶν. εἰδὼς ὡς ὅτι κεναῖς ἐλπίσι τὸ
ποιῆσεν διαπραξατο. ἦλπε καὶ γὰρ ὅτι ἐνὸς
καπύγῳ ἐξοδῶσιν συναχθήσεται χεῖδόν
δοτῶν τῶν δεξιερῶν. ἔμως οἱ δηλωθέν-
τες ἄρχοντες δὲ διέλιπον εἰς τὸν πάπαν
πρὸς ἀγρόμενοι, καὶ ζητῶντες τὴν βοή-
θειαν.

Καὶ αὐτὸς δὲ ὁ βασιλεὺς ἀλλὰ τὴν ἀ-
νάγκην πάντῃ παρεγγύετο εἰς τὸν πάπαν,

Id pronum arripiens Imperator rectè Patriar-
cham adiit, & nos omnes illuc coegit: publi-
camque concionem circumstantibus explicuit, de
contribuendis, in auxilium patriæ, nummis,
ad sui ipsius exemplum, qui promissit, se sta-
tim fœnore sumpturum æris alieni quantum im-
pendat, in propriam triremem instaurandam
armis ac militibus, & cum primâ oblatae oppor-
tunitatis aurâ civitati remittendam: Nec du-
bitabat, quin & Papa aliquas præstare vellet ac-
commodatas; quare sedulo hortabatur opulen-
tiores, largiter conferendo ærummarum patriæ
ac periculorum meminissent: Cui responde-
runt Archiepiscoporum primarii: Si conditio
nostra nobis integra constaret, & Constantino-
pole salvâ frueremur, ipsas facultates nostras,
ac divitias quantascunque liberalissimâ largitio-
ne transcenderemus: Verum cum in peregrinâ
gente deprehendimur advenæ, nec quid nobis
futurum contingat, ex fatorum decretis satis
liquido hariolamur, nostri si quid loculi conti-
nent, id omne ad incertam fortunæ aleam, &
lubricas temporum vicissitudines æquum est re-
servari, à nobis qui in solo alieno, & ignotis
laribus vitam precariam, & molestam degimus:
Sed ne videamur hujus diræ necessitatis, ac tur-
binis vehementissimi penitus oblivisci, quan-
tum poterimus sigillatim conferemus: Et nostro-
rum quatuor in primâ acie Archiepiscoporum
unusquisque donabit quinquaginta Aspros.

Nicænus cum loquendi vices ad eum pervē-
nisset, similitudine parabolicâ promptitudinem
suam simul, & indigentiam nudavit: Jacobum
Labani septennio subserviisse Opilionem sacræ
literæ testantur, & Labanem Jacobo in mercē-
dem filiam elocasse, & in dotem cum filiâ mul-
tos ovicularum greges: Ego vero tria septennia
meo Monacho mancipatus serviendo consum-
psi, qui mihi in salarium annorum viginti & uni-
us, totos quadraginta florenos pensitavit: Quo-
rum viginti & octo, ipse in naulum & in victum
quotidianum persolvi nauclero, cum à tuâ pien-
tissimâ Majestate vocatus ad Synodum, huc ἐ
Peloponneso Constantinopolin adveherer: Quod
remansit Constantinopoli in necessarios usus
profudi: ut mihi nulla jam supersint Ducata,
ne nummi quidem aurei vel argentei: sed habeo
tria doliola utensilibus capiendis comparat, quo-
rum duo in hanc collationem venundanda pro-
fero: Eodem modo, & qui Nicenum sequeba-
tur, locutus est: sibi omnino deficere rem num-
mariam, habere tamen se in supellectile vestia-
riâ duas togas Episcopales, quarum unam lu-
bentissimè contribuet: Hæc ab his cum audisset

καὶ οἰκείοις λόγοις ἠξίωσεν αὐτὸν Ὑπερβοηθείας τῆς πόλεως. προσέειπεν, ὡς ἐγὼ σωσσεύωμαι τῆς πόλεως ἐν τῇ τάξει αὐτῆς, ἕτως ἀποδέχομαι καὶ τὴν τῶν ἐκκλησιῶν ἑνώσιν. εἰδὼς ἔπειρον τὴν συμβῆναι αὐτῷ, προσέειπεν ἡγήσομαι γυμνάσιον, ἢ μὴ.

dere, & auxilium implorare.

Quin & Imperator propter acerbissimi discriminis necessitatem, Papam nec ipse compellere distulit, & precibus fervidissimis excitare, ut civitati, in periculosissimos turbines conjiceret, pro singulari pietate subveniret. In coronidis locum hanc brevem sententiolam adjiciens: modo civitas sui legibus stabilita effloresceret, se pro beneficio Ecclesiarum unionem accepturum, at si quid fecies civitati contingeret, fusque deque laturum, siue Ecclesiarum uniantur, siue non.

τμήμ. ε. κεφ. ιβ.

Μετὰ γὰρ τὴν μελωαίαν δέησιν καὶ αἰτίωσιν μόλις κατένευσεν ὁ πάππας στείλαι κάπρυα δύο. καὶ ἔταξεν ἵνα στείλῃ εἰς οὗτον βενετίκας, καὶ ἐξοικονομήσῃ αὐτά. οἱ δὲ πρὸς τὸν πάππαν εἶπον, ὡς ὁ μὲν Μακαριώτατος πατήρ προσέειπεν ἐπὶ πρὸς τὴν βοήθειαν τῆς πόλεως, τίς δὲ οἶδεν εἰ δώσεται καὶ οἱ βενετικοὶ κάπρυα. ἐκεῖνοι γάρ εἰσιν ἄνθρωποι πρᾶγματιώται, καὶ ἔχουσι καὶ πρᾶγματὰ πολλὰ, καὶ ἀνθρώποις εἰς τὴν δύσιν. καὶ εἰς τὴν ἀναβολὴν, καὶ δειλιάσας πάντως δεῖναι κάπρυα. μήποτε ἀκχεθῇ τὰ τέταρτα Ἀμπεράκινησας πύργον κατὰ ἑαυτῶν, καὶ μεγάλῃ βλάβῃ ἑυρώσιν περὶ αὐτῶν. ὁ μὲν δὲ ἐν ἔσειλιν ἐπὶ πάππας πρὸς εἰς τὸν βενετικόν, ἔπειλε καὶ ὁ βασιλεὺς μετὰ αὐτῶν τὸ διούπαλον καὶ τὸ ἰάχαρον, δὲ αὐτοῖς καὶ ἐνέχυρα, ἵνα δανείωνται καὶ ἀρματίωσιν τὸ βασιλικὸν κάπρυον. ἀπηλθὼν ἔν εἰς τὴν βενετικὴν ἐμὸν, καὶ ἐζήτησαν κάπρυα. εἰ δὲ βενετικοὶ ἀνεβάλοιντο τὴν πρὸς τὰ τέταρτα ἀπολογία, μέχρις ἂν βυλῶσωνται, καὶ ἔδωκαν αὐτοῖς κατῆναν εἰς ἀνάπαυσιν. ὁ δὲ πᾶσα πρὸς εἰς ἀπολειφθεὶς εἶδεν ἰδίως τὸ δεκά, καὶ εἶπεν αὐτῷ ὅτι ὁ πάππας ζητεῖ ἀφ' ὑμῶν ἵνα δανείσῃ αὐτῷ τὴν ἐξοδὸν τῶν κατέργων. εἶπε δὲ ὁ Δεξ, εἰ γὰρ εἶ ὁ πάππας δανειοθήναι περὶ ἡμῶν, πληροφωρηθήτω, ἢ μὴ δώσωμεν αὐτῷ φλωρίον ἐν, καὶ ὡς ἡκούσας τῶν ὁ δὲ πᾶσα πρὸς εἰς ἐξελθὼν λάβρα τὸν βενετικόν, ὅχι οἱ εἰς τὰ ἴδια.

Ὁ δὲ διούπαλος καὶ ὁ ἰάχαρος μὲν τὸν ἀρματὸν ζητήσαντες τὸν πρὸς εἰς ἑυρόν.

Imperator supervacaneum duxit, aliorum benignitatem prastolari, totumque negotium omisit, ut in vanâ spe fundatum: Nec enim integra omnium Archiepiscoporum præfulumque collationem ad unam triremem viaticis in mare extruendam assurgere posse: Bini nihilominus principes Legati functionibus non destiterunt, neque unum diem omisere, Papæ aures obtun-

SECT. V. CAP. XII.

Tandem post diuturnam fastidiosâ mensis obsecrationem, efflagitationemque eo magnificentia ac caritatis Papa inflectitur, ut duas pro nobis parare triremes polliceretur: statuirque Nuntium mittere Venetias, qui triremes sibi, sub conditionibus prensatas modificaretur: unde Pontificii affectu continuo jactârunt Beatissimum patrem à se maxime propensum succurrere Civitati: Sed quis pro certo sciat an Veneti ejus votis respondeant, triremes accommodando? Nam cum illi mercaturam exercent, arte nauticâ opes congerere assueti, & naves emissitias ad Orientem, & ad Occidentem dirigant, meruent forsan vestrum in usum navigia Papæ subministrare, ne Turcæ incurrant odium, si factum suboluerit, Amyræque arma ultricia in ipsorum exitium provocent, & dum vestra quærant præsidia, magna sibi detrimenta aditruant: Misit nihilominus Venetias Nuntium Papa: Misit Imperator cum eodem Bisconsulem & Jagarin, quibus etiam & pignora in manus porrexit, ut fœnori accipiant à Collybistis, unde suam Imperatoriam triremem armis militibusque compleant: Cum autem simul tres Venetias appulissent, statim sibi negotium esse de triremibus petendis aperuerunt: At Veneti responsum distulere, donec indicto Senatu publico eorum desideria civibus patefierent: assignato interim consubernio, ubi omnes tres unâ hospitarentur: Nuntius vero Papæ clanculariam nactus occasionem seorsim à nobis Ducem Venetiarum invisendi, eidem significavit: Papam à vobis postulare, ut si minus ipsi navigia præstare cupiatis, at saltem nummos mutuetis fœnori, conducendis alibi triremibus: Cui Dux sine mora respondit: Si Papa à nobis nummos expectet fœneratitios, accipiat hoc quasi Senatus consultum, quo posthac animum suum tranquillet: ne unicum florenum

Papæ

ἐπὶ δὲ τῇ Ὀπίσῃ ζητῶντες αὐτὸν ἔχ' εὐρισκόν. μόλις δὲ ἔμαθον ὅπως ἀπεδήμησεν ἐκεῖθεν. ἔγραψαν τῷ τῷ βασιλεῖ, καὶ βασιλεὺς ἐδήλωσε τῷ πάπα, καὶ ὁ πάπας εἶπεν ὅτι ἐκεῖ ἐστὶν ὁ ἐμὸς πρέσβης, καὶ πρὸς αὐτὸν αὐτὸς ἀνέστηκα. ἔγραψεν ἔν ὃ βασιλεὺς τοῖς δηλωθεῖσι ἀρχαῖς, ὅτι ὁ πάπας λέγει, ὡς αὐτὸς ἐστὶν ὁ πρέσβης αὐτῶν, ὅπως μελήσει πίνῃ καὶ εὐρήσῃ αὐτόν. οἱ δὲ πάλιν πολλὰ ζητήσαντες ἔχ' εὐρον, καὶ πάλιν ἔγραψαν τῷ βασιλεῖ, ὅτι ἔπ' ὁ πρέσβης ἐκεῖ ἐστὶν ἐπὶ τῆς ἀνθρωπίνης πάπας εὐρίσκειται ἐνταῦθα. καὶ ὁ βασιλεὺς αὐτοῖς διελκυσάμενος τῷ πάπα ὡς ἐδόλως εὐρίσκειται ὁ πρέσβης αὐτῶν ἐν τῇ βενετία. ὁ δὲ πάπας ἀπελογησάμενος ὅτι ἐχ' ἐκεῖσε ὁπίστροπον τὸ φρονιζόντα ἐπιμαθεῖναι τὰ κάπρυα. ἔγραψεν ἔν ὃ πάλιν ὁ βασιλεὺς τοῖς ἀρχαῖς, καὶ παρίμενον ἐν τῇ βενετία, ἐκδεχόμενοι ἰδεῖν τὸν ἐπιμασίαν τὴν κατέργων. ὡς δὲ παρήλθον ἡμέραι ἐπίκαινα τὴν ποταρχίαν, καὶ ἔχ' εὐρήσῃ τις ὁ πρὸς τὴν κατέργων φρονιζόν, ὑπέσφραν καὶ οἱ ἀρχόντες ἀπὸ ἀκρίοι, ἐξ ἀνάγκης ἐν τῇ φερεαία.

Τοιαύτη γέγονεν ἡ πρὸς τὸν πόλιν πρώτη βοήθεια ἡ Μακαρωτάτος, ὑπερῆς, καὶ αὐτὸς ἀξίαν εὐραίο τὸν ἀντιμιθίαν. ἡ μὲν γὰρ πόλις ἡμῶν ἀδελφώθη, καὶ πρὸς αὐτὴν ὁ Θεὸς τρεῖς αἰῶνες ἐφ' ἑπτα τὸ ἄμην λογισμὸν, καὶ ἀβλαβῆ τὸν τὸν φυλάξαι, ὡς καὶ πάντες, ἀπὸ τῶν αὐτῶν συνίσταται βοήθειας. πόλις δὲ εὐθὺς ἐάλωσεν δύο τῶν δὲ Νικολῶ ππζινῇ τὴν ἐκκλησίαν ἔσται ἡ Μακαρωτάτος, ἡ πρὸς βοήθεια καὶ τὸ φερέλιον, καὶ εἰς μετὰ τὴν σινοχωρίαν κατῆγε ὁ πάπας ἐκ τῆς ἐλέγχο ὅτι κατ' αὐτὸν ὁ πάπας καὶ τῆς φερεαίας ἔρχεται ὁ εἰρημὸς Νικολῶς. διὸ καὶ δειλία καὶ φόβος ὅτι μέγας κατέρχεται ἡμᾶς διδόντας τὸν παρ' ἐκείνων αἰχμαλωσίαν. ὅτι καὶ οἱ πλείους τῶν ἡμετέρων ἐσελθόντες ἔχον τιμωρία, ἐπείσθησαν εἰς τὴν βενετίαν. ἐστὶ δὲ καὶ ὁ βασιλεὺς τὸν πλείον τὸν βίβας αὐτῶν. ὡσαύτως δὲ ἐσελθόντες καὶ τὰ ἱερά τῆς μεγάλης ἐκκλησίας, καὶ ὁ βίβας ὁ πατριάρχης.

Ταῦτα μὲν ἔν ὡς ἐν ἐκδρομῇ διεξήλθον. ὁ λόγος, εἰ μὴ παρέργως, ἀλλ' ἀναγ-

Papæ accommodabimus, nec teruncium, nec quadrantem : Nuntius hoc quasi tonitru perculsus, clam Venetiis se subducens, privata sua adiit.

At Bisconsul & Jagaris Nuntium Pontificium hospitio absentivum cum persensissent, mox à prandio, & toto die postero indagati, cum nusquam repererunt : tandem ab aliquibus edocti nuntium ἐ civitate evanuisse, Imperatorem fecerunt per literas certiozem, quas Imperator Pontifici perlegens, hoc responsum tulit à Pontifice, se satis scire nuntium suum Venetiis commorari, eaque fideliter prosequi, quæ ab ipso mandarentur : Quod cum Imperator suis rescriberet Legatis : Papa vos in opinionibus falli asserit, suum Nuntium alicubi intra Venetiarum mœnia visibilem permanere : scrutamini porro, ad diligentiozem investigationem fortassis occurret : Mirati Bisconsul & Jagaris, omnem vicum & angulum urbis peragrando rimati sunt, at nusquam apparuit Hylas : Quod novis codicillis Imperatori pandunt, nec istum Nuntium, nec quempiam alium, ἐ Comitatu Papæ, aut Papæ instructum mandatis, intrā omnia Venetiarum Pomæria aut latifundia caput exerere : Imperator id rursus ad Papam defert : De Nuntio suo Venetiis nihildum conspici vel audiri : At (respondit Papa) si ipse se subtraxerit, reliquit Vicarium, quem triremibus meo nomine procurandis præfecit : Et id jam tertio Imperator per literarum commercia suis inculcavit, quibus ab initio injunxerat, ne Venetiis discederent, dum triremes pararentur : Verum cum dies ultrā quadraginta effluxissent, nec ullus in conspectum prodiret, qui syllabam de triremibus esterreret, duo Principes infecta re, & necessitate compulsi Ferraram ultro revertunt.

Et hæc primordia subsidiorum, caritatis & auxilii nobis suppeditavit Papa Beatissimus : pro quibus ipsi meritissimum redhostimentum Deus reposuit : Qui & incolumem custodivit nostram, arma Amurathis & impias destinationes averuncans ab eâ civitate, quam sempiterna omnipotentis tutela protexit : Et duas civitates ἐ Sancti Petri Patrimonio, Bononiam & Forum Livium lacerari, diripique permisit à Nicolao Picennino : Quod non modo Papam ipsum, in magnam animi consternationem conjecit, sed nos etiam invasit trepidatio, ne in prædam capti incideremus : quandoquidē fama pervagabatur, Nicolaū contrā Papam, & Ferraram arma moturum : Unde nostrorum plurimi impedimenta omnia, & præcipua bonorum, Venetias transmissunt : & quas secum advexerat pretiosissimas facultates Imperator, & quas Patriarcha, cum sacris monumentis & universa suppellectile Ec-

ἀνάγκαις δὲ ἔγωγε τῶν μνησθῆναι, ἵνα ἐκδηλον ᾖ ἡμῶν τοῖς ἐκείθεν τοῖς ἐλπίδας τῆς βοηθείας ἔχουσιν, ὁποῖαν εὖρεν βοήθειαν ἐν ταύτῃ ἀνάγκῃ, ἐν βασιλείᾳ καὶ πατριάρχῃ ἐκείνῃ, καὶ ἢ ἐν τῇ πόλει κρητίτων, καὶ πάντων ἡμῶν τῶν βοηθειᾶν ζητούντων δεικνύς, ἐπὶ καὶ ἐλπίσιν ἐλκύνει ὅτι ἡμεῖς πρὸς τὴν σφαιρὴν ἐκκλησίαν διεπαραγυεύομεν. αὐτοὶ δὲ ἐπαγγελθεὶς ὁ λόγος βέβαιος, καὶ τῶν συνοδικῶν ἀντίχειρ διηγήσων.

temporum articulo, cum nos ad eorum dogmata amplectenda, ad pacificandam unionem cum eorum Ecclesiâ, Latini pertrahere conarentur. Sed eja! huic digressui valedicentes, ad prævias istas disputationum velitationes repedemus, unde nostra nuperimè divertit Oratio.

τμήμ. ε. κεφ. ιγ.

Μετὰ τὴν δηλωθεῖσαν πίνυν συνελθόντων προσήλθοντες τῷ βασιλεῖ, καὶ ἀνηγγίστατον ἔπως ἔσται ἵνα διαλέγωνται περὶ τῆς περὶ τῆς πίστεως. ὁ δὲ ὤρεσε. λοιπὸν, ἀκούετε ἅπαντες ἂν λέγωσι περὶ τῆς πίστεως, καὶ ἀπολογισθεὶς καθὼς προσήκει. ἡρώτησεν ἂν ὁ Ἐφέσιος πῶς ὀρέξῃς, ἵνα λέγωντες πρὸς ἐκείνους ἀγωνιστικῶς καὶ ἐκτελεστικῶς, ἢ οἰκονομικῶς; δὲ καὶ ἡμᾶς εἰδέναι ὁποῖαν ἀποδέχεσθαι εἶναι τὴν τῶν λόγων μετὰ χεῖρ. εἶπεν ἂν ὁ βασιλεὺς, ὅτι ἀγωνιστικῶς λέγετε πάντα τὰ ἡμέτερα δίκαια. τότε εἶπεν ὁ Νικαῖος, ὅτι ἐγὼ οὐκ ἔχω πὶ λέγειν περὶ αὐτῶν. εἰς μὲν γὰρ τὰ περὶ τῆς δόξης ἔχω λέγειν ἴσως, εἰς τὰ τοιαῦτα οὐκ οἶδα πὶ λέξω. εἶπε δὲ ὁ Ἐφέσιος, ὅτι ἀλλ' ἐγὼ ἔχω λέγειν καὶ εἰς αὐτό. Συνελθόντων ἂν ἡμῶν ἐν ἐπὶ τὰ συνελθόντων ἡρχάτο ὁ Ἰβλιανὸς λέγειν περὶ τῆς περὶ τῆς πίστεως, καὶ εἶπεν ἐπὶ τῇ Ῥωμαϊκῇ ἐκκλησίᾳ, ἂν ὦν καὶ ἐξ ἀρχῆς παρέλαβε καὶ δόξαζεν ταύτην τὴν δόξαν, ἀπὸ τῶν χρόνων τῶν ἀγίων Ἀποστόλων, ὡς ἀλαβῆσαι ταύτην ἀπὸ τοῦ τοῦ ἀγίου Πέτρου, καὶ τοῦ ἀγίου Παύλου, ὡς ἀπὸ τῆς ἐφεξῆς δηλωθήσεται, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τῆς μετ' ἐκείνους διδασκάλων τῆς ἐκκλησίας. δοξάζει δὲ περὶ τῆς δόξης αὐτῆς ἔτι.

Ὅτε μὲν τὴν ἐνθὺν δὲ ἀποβίωσιν, αἱ τῶν ἀποικοδομῶν ψυχαί, αἱ μὲν καθαροί, καὶ πάσης κηλίδος ἐλευθέραι, ὡς αἱ τῶν ἀγίων ψυχαί ἐνθὺς ἀπέρχονται εἰς τὴν ἀπόλαυσιν. αἱ δὲ ψυχαί τῆς βαπτισ-

clesiæ magnæ Constantinopolitanæ, in eandem Venetiarum urbem fecerunt comportari.

Atque huc me quasi ex transfennâ speculari deduxit Orationis filum: nec ut levia tamen aut perfunctoria habenda sunt quæ scripti, sed ut necessaria & memoratu dignissima, ab omnibus iis æternum observanda, qui spem in Curia Papali, aut Pontificiorum præsidio collocant: ut à nostro discrimine discant sapere: cum viderint, qualem nos in istis maximis angustiiis opem reportaverimus, quando & Imperator, & Patriarcha cum primariis nostræ gentis Heroibus adessent, auxilium tam suppliciter quotidie implorantes: etiam & in illo

SECT. V. CAP. XIII.

Finita conventionē quartâ, ut antea memoravimus, ad aulam accelerantes Imperatori retulimus, determinatum esse à Latinis de Purgatorio disputare: Ergo vobis incumbit negotium (inquit Imperator) attentè primum audiendū, dein respondendū, adductis in medium argumentis pro virili, ac ut convenit: At illud ut convenit, quid sibi vult? responder Ephesius, quid nobis præscribit? Dicat Dom. Imperator, quo Rhetoricandi genere adversarios aggrediemur, an contentioso & pugnaci, an magis modesto, gravi, & subducto? Id enim imprimis scire est operæ pretium, quo gestuura libramento, & facundia, nostras illic partes administrari desideretis: Obnitimini fortiter, respondit Imperator, contendite pervicaciter, quoties jura nostra, aut privilegia veniunt controversenda: Tum Nicænus subintulit: In promptu nil habeo quod de hac questione pronuntiem: De principali dogmate Processionis, si meus sensus postularetur, fortasse juvenirem, quæ suggererem, sed an hæc concertatio de Purgatorio sit acriter defendenda, nondum satis liquet: At ego in utroque, respondit Ephesius, reperio quod meum omne studium, alacritatemque expergefaiat: Ad quintam igitur conventionem concurrentibus nobis cepit Julianus opinionem de Purgatorio enucleare, dixitque Romanam Ecclesiā à primis seculis, ab ipsis Apostolorum temporibus, hanc opinionem de Purgatorio traxisse, derivatam ab Apostolorum principibus Sanctis Petro & Paulo, ac deinde per omnium ætatum succedentium seriem ac continuationem à doctores Ecclesiæ, quod in sequentibus probatum dabitur: opinionem autem ipsam sic Romanam Ecclesiā definire.

Post migrationem ex hac vitâ, defunctorum ani-

βάπτισμα ὡς περὶ τῶν ἐν ἀμαρτίαις, εἰ-
τα μετανοήσαντων γνησίως καὶ ἐξομολογη-
σαμένων, μήπω ἢ Φημιάντων ἐκτελείσθαι
τὸ κανόνα ἐν ᾧ καὶ ἡ πνευματικὴ αὐτῶν
ἐκανονίσθησαν, μηδὲ καρπὸς μετανοί-
ας ἱκανὸς δοθῆναι πρὸς ἐξιλέωσιν τῶν
ἰδίων ἀμαρτημάτων, αἱ τοιαύται ψυχαὶ
καθαίρονται διὰ τὸ πνευματικὸν πυρρὸς,
αἱ μὲν γὰρ ἡμετέρας, αἱ δὲ βραδύπρον κατ'
ἀναλογίαν τῶν ἡμαρτημάτων, καὶ μὴ τὸ
καθαρθῆναι ἀπέρχονται εἰς τὴν δόξαν.
αἱ δὲ ψυχαὶ τῶν ἐν θανάτῳ ἀμαρ-
τίας, ἢ καὶ ἐν τῇ πνευματικῇ πλύσειαν-
των, ἐνθὺς ἀπέρχονται εἰς τὴν γέλασιν.
ὣτως εἶπε ὁ Ἰσλαμὸς δοξάζειν τὴν Ῥω-
μαϊκὴν ἐκκλησίαν περὶ τὸ πνευματικόν.
αἱ καὶ διεξιόντων πεπλατυσμένως καὶ λογι-
κῶς, μὴ πνευματικῶς καὶ κατὰ σκοπὸν,
ἐν τῷ πλὴν προσέθηκεν, ὅτι μέχρι μὲν τὸ
παρόντι εἶπον ἐγὼ ὅσα δεῖ καὶ εἰρηκα, ὡς
προκαταστάσεις τῶν λόγων καὶ ἐισαγωγὰς,
ὅτι ἡ ἐφεξῆς ἀναδέχεται λόγους ὅτι ἡμεῖς
παρατίθωμεν διδάσκαλοι. ἢ ἡ ἔτι Ἰω-
άννης ὁ Ἰσπανός, καὶ ἐρεῖ καὶ ἀποδώσει τῶν
τῶν δεχόντων πνευματικῶς καὶ καλῶς, καὶ τὴν
ἐκδοσαν αὐτῶν σωῶσιν καὶ σοφίαν. καὶ
ἀγωνιῇται ἱκανῶς πνευματικῶς τῶν ἀγῶνα.
ἐγὼ γὰρ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς κατ' αὐτὴν, καὶ
ἐπαύσατο.

Ὁ Ἐφέσιος ἡμετέρας τῶν ἀπολογησά-
μενοι πνευματικῶς, προσέθηκε καὶ τὸ
δεδοικονομικώτερον οἷον εἰπεῖν, ἡ φιλικώ-
προν εἰρηκῶς, ὅτι καλῶς εἶπε ἡ αἰδεσι-
μότης σου, ὡς ὅτι δίδονται πνίκες ἀλλή-
λων, καὶ ἡ χωρεῖσι πρὸς λόγους, δο-
καῖ μείζων εἶναι καὶ ἡ μετὰ τῶν διαφο-
ρῶν. ὅτι οἱ εἰς λόγους σωέλθωσι,
καὶ ἡμετέρας μέρους νενεχῶς ἀκροάση-
ται τὸ πνευματικὸν ἐκαστὸν λεγόμενον εὐρίσ-
κεται πολλάκις ὁλίγη ἡ τῶν διαφο-
ρῶν. Τῶν ἐν μοι δοκεῖ συμβῆναι καὶ
ἐπὶ τὸ παρόντι. ἡμεῖς γὰρ ἄλλως ἡμε-
τέρας οὐκ δοξάζει τὸ πνευματικὸν πνευματικῶς ἡ
ἡμετέρας ἐκκλησία, καὶ ἡμετέρας νυν
ἡμετέρας πνευματικῶς. ἀπὸ γὰρ τῆς ἀφηγήσε-
ως τῆς αἰδεσιμότητος, ὁλίγη εὐρίσκει
τὴν μετὰ τῶν ἡμῶν διαφορὰν ἐν τῇ κε-
φαλῇ τούτῳ, καὶ ἐλπίσω διορθω-
θῆναι ἐκείνῳ, ἢ ὁ Θεὸς εὐδοκήσῃ. λέ-
γει τοίνυν καθὼς ἂν ἐβίβη περὶ τῶν
καὶ δεξάμενοι ὁ δηλωθεὶς Ἰωάννης καὶ
εἶπε

animæ ab omni maculâ culpæ gravioris puræ, ab
omni nefario scelere immunes, ut Sanctorum
Martyrum, rectâ in cælum ascendunt, & æternâ
requie perfruuntur: animæ vero illorum homi-
num qui post Baptismum in peccata revolvun-
tur, quamvis Confessionem egerint, & Pœni-
tentiam synceram ac sine fūco, si tamen omnia
ipsis à Pœnitentiarario inflicta, secundum accura-
tissimam Canonis amussim, non compleverint an-
te obitum, nec dum spirant fructus pœnitentiæ
dignos protulerint, ad eliciendam Dei misericor-
diæ, & peccatorum remissionem: Istæ animæ
subeunt flammarum Infernalium expurgatio-
nem, aliæ expeditius, aliæ tardius liberandæ,
pro delictorum gravēdine ac qualitate: At tan-
dem ignibus expiaturæ ad beatas sedes cum prio-
ribus pervolant: Animæ vero hominum qui in
facinore mortifero, aut in Parentum originali
nondum eluto per Baptismi lavacrum emori-
untur, qui libidinibus immergi, criminibus coo-
pertis, vitam in terris flagitiosam degunt, ad infe-
ros pœnis indefinitis torquendæ præcipitantur:
Hæc Romanam Ecclesiam de Purgatorio mor-
dicus propugnare asseruit Julianus: in quibus
expatiatus pro more suæ lubricæ facundiæ, Ora-
tionem amaram, & eleganter perfluentem, cum
proximo, cæterisque partibus affabre constructam
profudit: Quin & illud in fine adjecit: Scipsum
hucusque indicendo ac arguendo omnem scenâ
implevisse, tamen nil præter levia quædam in-
troductionum exordia causæ prælibasse: Succes-
surum autem sibi præclarum omnino virum, sa-
cri Palatii Doctorem Joannem Hispanum, qui
eloquenter suum munus ornabit, causamque
eruet ab imis visceribus, pro insito ingenii sui
acumine, & prudentia, quâ excellit, luctamque
subibit in hac arenâ splendidam, cui sustinendæ
mei nec lumbi, nec latera sufficiunt: & hæc locu-
tus conticuit Julianus.

At Ephesius ad hæc responsum parans, non-
nulla posuit in principio concinna ac tempesti-
va: quibus & hoc adtexuit dictum, subtilius
quam par erat, aut blandius si fas dicere: Præ-
clare in quâdam præcedentē conventionē tuam
Sublimitati venerandæ meminisse dixisse: Ho-
mines affectibus divulsos, nisi in mutua sermo-
cinia descenderint, differentiarum molem utris-
que grandiore videri quam esse: At ubi semel
admisserint colloquia, & una pars alterius pro-
posita diligenter perpenderit, vix arene cumu-
lus tunc cernitur, qui modo mons apparebat:
idem & mihi visum est in præsentī causâ conti-
gisse: Nos aliter judicavimus, aliterque audi-
vimus Romanam Ecclesiam sensisse de Purga-
torio, quam vos nunc explicuistis: Nam ut tua
Sublimitas veneranda jam articulum enodavit,
exiguam admodum in hoc principali capite dif-

εἶπεν ἐλίγα πινὰ περὶ τούτων. ὃ δὲ Ἐφέσιον
ὑπερθεμελίαν τὴν πρὸς ταῦτα ἀπολογί-
αν ἐν ἐπίρᾳ συνελεύσεσσι, διελύθημεν ἀνα-
σάντες.

differendum, pro arbitrio liberè prodat: Tum Joannes ille supra memoratus, pauca exor-
sus est fari, quibus cum responsum in conventus, vicem proximè futuram comperendinaret
Ephesius, surreximus in pedes, domum abituri.

τμήμ. ε. κεφ. ιδ.

Κατὰ δὲ τὴν ἀποσταγμένην ἡμέραν
πάλιν συνήλθομεν, καὶ ἀπελογησάμενοι ὁ
Ἐφέσιος πρὸς τὴν ὡρὰν ὃ Ἰωάννης ἐρημέ-
να. ἀπολογία δέ τις ἐκ συνιστῶντων τὰ παρ'
αὐτοῦ λόγια, ἀπὸ τῆς θείας γρα-
φῆς, καὶ ἀπὸ μαρτυριῶν τῶν ἁγίων τῶν
ἐκκλησιαστικῶν διδασκάλων. ὥτως ἐν συνε-
χόμεθα, καὶ εἰς τὸ ἐξῆς, καὶ ἱκαναί
διαλέξεις ἐγένοντο ὡρὰν πρὸς Ἐφέσιον καὶ
ὃ Ἰωάννην, ὡς εὐρήσασθαι οἱ εἰδέναι βεβό-
ημενοι ἐν ταῖς παρ' ὃ παρρησιαστικῶς ὑπο-
μνήμασι.

Μέχρι μὲν ἐν πινὸς συνεφήπτετο τῷ
Ἐφέσιῳ ἀπὸ μέρους, καὶ ὁ Νικαίας ἐν
ταῖς ἀγῶσι, εἰ καὶ ἀμυδρῶς. καὶ ἦν ἰδεῖν
τὸ τῆς θείας γραφῆς, Ἀδελφοὶ ὑπὸ
Ἀδελφοῦ βοηθούμενοι ὡς πόλις ὀχυρὰ.
μὴ δὲ τὸ γινώσκαι πινὰς διαλέξεις ἔδοξε
καλὸν τοῖς λαϊκοῖς ἵνα καὶ ἐγγράφως
συστήσωσιν ἀπὲρ ἐβόλοντο, καὶ λόγον ἐκ-
δεδώκασι συνιστῶντα τὴν παρ' ὃ παρ-
ρησιαστικῶς δόξαν αὐτῶν. ὅν καὶ λαβόντες
ἡμεῖς εἰδομένην, καὶ εἰς τὴν βασιλεῖαν
διεκομίσασμεν, καὶ ἀνέγνωμεν ἐνώπιον
αὐτοῦ. ὃ δὲ ὤρετο, χρεῖα ἐστὶν ἵνα γράψῃ
καὶ ὑμεῖς. καὶ οὕτως γράψατε. εἶπε δὲ
ταῦτα πρὸς τὸ Ἐφέσιον ἀπολειπόντων.
ἔφη δὲ ὁ Ἐφέσιος, ἐπειδὴ ἐρίζεις γρά-
ψωμεν. ἃ θέλω δὲ ἵνα τυχὸν γράψαν-
τες καὶ ἐπίρᾳ πινὸς, δεῖν τὸ ἐκείνους,
καὶ τὸ ἡμέτερον καταλειφθῇ, καὶ εὐρε-
θῶ ὅτι κενὸν κεκοπακώς. ἔφη δὲ εἰς
τοῦτο ὁ βασιλεὺς, ὅτι τὸν δοξάζεται
καὶ οὐκ ἄλλο. ἐφάνη δὲ καλὸν, ἵνα καὶ
πινὲς ἐξ ἡμῶν ὡραζόμεναι εἰς τὸ Ἐφέσιον,
καὶ γράψῃ τὸ γρηγορούντων, παρόντων καὶ
ἡμῶν καὶ ἀκροωμένων, καὶ εἰ τι πρὸς δεήσας
συνεισφερομένων, συνήλθομεν ἐν ὁ Νικαί-
ας, ὁ μέγας ἐκκλησιαρχὴς, ὁ πρῶ-
τος καὶ ὁ Τρηγέας, καὶ γραμ-
ματικός

ferentiam inter nos delitescere animadverto,
quam & brevi spero, si Deus dederit, ad eun-
dem nobiscum sensuum interpretatione adhi-
bitâ posse revocari: Interea si quid cuiuspiam me-
moriam suppeditet de hoc argumento ulterius

SECT. V. CAP. XIII.

Ad diem à delegatis præstitutum sextâ vice
convenimus: primusque Ephesius explicuit
responsionem elucubratam ad ea, quæ Joannes
in superiori conventu protulerat, eruditissimam
& optimam: singula asserta autoritate sacra-
rum literarum, testimoniisque Doctorum Ec-
clesiæ per omnia secula sufficiens: Et multi-
farii postea conventus fuere, agitati inter Ephe-
sium & Joannem: quos qui curiosius cupiunt
contemplari, scrutentur scripta à nostratibus de
Purgatorio Commentaria.

Ephesium Nicænus interea in disputationi-
bus aliquatenus adjuverat, sed raro, & subob-
scure: Durante tamen amicitie nexu, compro-
batum fuit illud Salomonis, Frater qui adjuva-
tur à fratre tanquam civitas firma: Post habitas
autem aliquot disceptationes, Latinis visum est
æquum, & causæ suæ conducibile, scriptis
mandare præcipua quæ disputando effuderant,
suumque dogma de Purgatorio, publicato codi-
cillo constabilire: quem ut primum oculis lu-
stravimus, allatum ad Imperatorem in ejus con-
spectu perlegimus: Et Imperator censuit idem
onus nobis à necessitate imponi, ut aliquo istius
modi indiculo nostri quoque dogmatis ratio-
nes publicè innotescant: quare scribite, vos ob-
testor, inquit: sermonem ad Ephesium diri-
gens, quin & Ephesius ad se verba arripiens re-
spondit: Quandoquidem Dominus Imperator
id mandat, lubentissime obtemperarem, & non-
nulla pangerem in hoc argumentum, sed nollem
ludificari: nam & alio quopiam idem fortasse
munus subeunte, si ejus scripta præferantur,
meis postpositis, aut jussis in spongiam incumbe-
re, videbor oleum omne atque operam perdi-
disse: Ad hæc Imperator, sola à te scripta Lati-
norum in manus donabuntur: Hæc Imperator
pollicitus est: Nec tamen inconcinnum tum
videbatur, ut aliqui nostrum scribenti Ephesio
adessent, comiter intuituri quæ ille maturaret,
vel audituri, vel si quâ in re nostrâ opellâ indi-
geret, opitulaturi: Igitur Ephesium Nicænus,
Magnus Ecclesiarcha, Dom. Gregorius Pæni-
tentiarius, & sacri Consistorii Notarius Publi-
cus, subsequuti sunt: Et Nicænus ut primum in-
tra-

μαλικὸς ὁ ὄντι τῆς ἱερᾶς κατὰ κράτος. ἤρ-
ξατο ἔν ὃ Νικαίας ἐμιλεῖν ἀπλωῶς, καὶ
ἐπλάτυνε εἰς περὶ αὐτοῦ. εἶτα διεδέξατο
τὴν ὁμιλίαν ὁ πνύμαλικός, καὶ ἐφιλοῦ-
μήνη πλάτυνε αὐτὴν πέρα ἢ δέον. δι-
δέχετο ἔν τῇ ὁμιλίᾳ ἐκάπερ παρ'
ἐκατέρω, καὶ ἀνιέφιλοῦμένῳ χρόνῳ
βένῃς εἰς λόγους κενὸς μὴδ' ὅλως τῷ
προκειμένῳ προσήκοντα. ἐγὼ δὲ ἐκ
ἀλαλαγμάτων ἤξιν ὡραπιῶν αὐ-
τῶν καὶ περὶ τ' γράφειν εἶναι, οἱ
δὲ τῶν περὶ αὐτῶν οὐκ ἀφίσταντο λόγων.
ἔδ' ἀρμόδιον μέρος τῆς ἡμέρας ὄντι
τοῖς κενῶν λόγοις ὡραπιῶν, εἰ-
πὼν ὁ Ἐφέσιος, ὅτι μὴ ποῖται τῶν
δωρησάμεθα γράφειν π. Ἀλλ' ἐγὼ μό-
νον ἐναπολειφθεὶς μὴ ἔγραμμαι
γράψω. Ὑστερον δὲ ὅψεως πύτο καὶ
ὑμεῖς καὶ διορθώσετε, εἰ πὶ δέοιτο τῆς
διορθώσεως, καὶ ὄντι τῶν ἐξήλθον.
ἔγραψεν ἔν ὃ Ἐφέσιος, ἔγραψε δὲ καὶ
ὁ Νικαίας, ἐισηγήσθ' ἔγραμμαι. ἔ-
πηνε ὁ πνύμαλικός τ' ἔγραμμαι
συγγραμμα, καὶ παρεκίνη τὴν βασιλέα
ἵνα δέξῃ, καὶ δοθῇ τοῖς λαΐνοις τ' πύ
Νικαίας, ὡς φιλοῦμένῳ πρὸς κατὰ τὴν
φράσιν, καὶ ῥητορικῶς. καὶ προ-
εἶξαντο. ἔγραμμαι διχομίσθῃσαν
πρὸς αὐτὸν ἀμφότερα τὰ συγγραμ-
μα, καὶ ἀνεγνώσθῃσαν, παρόντων καὶ
τῶν ἐκλειγμένων. εἰρηκε δὲ πρὸς τὸν
Ἐφέσιον, εἰ καλὸν ἐστὶ τὸ πρὸς συγγραμ-
μα, ἔχει γὰρ κεφάλαια πολλὰ καὶ
ἰσχυρά. ἔχει δὲ καὶ πρὸς ἀπὸν παρε-
ξέξῃ τοῖς λαΐνοις χῶρον ἀνιλορίας,
οἷον ἐστὶ τ' ἔγραμμαι μακαρία, ὅπως
ἡρώτης τ' ἔγραμμαι πρὸς, καὶ ἀπεκρίνα-
το, πρὸς αὐτὸ γὰρ οὐκ ἔχεις ἀναντίρρη-
τον μαρτυρίαν, ἵνα τῶν συγγραμ-
μα τῶν ἐν τῷ ὡραπιῶν παρ'
ἐκείνων, ὡσαύτως πὶ καὶ ἔγραμμαι
κεφάλαια βέλῃον ἔν ἐστὶ κατὰ λαΐνην
τὴν ἐνάλωτα, καὶ δοθῇ τὰ ἰσχυρό-
πρα εἰς ὀλιγώπρῃς εἶσιν, ἢ φιλοῦμένη-
ναι πολλὰ κεφάλαια, καὶ ὄντι χειρῶν
ἐκδῆναι, εἶναι δὲ ἐξ αὐτῶν πρὸς
διὰ ἔχοντα τὴν ἀνασκόπῃ. ὁ γὰρ
ἀνιλέγων, ἢ τὰ ἰσχυρά, ἀλλὰ τὰ ἐπὶ
σάθρα ἐκλειγμένων ἀνασκόπῃ ὄντι
χειρῶν. καὶ εἰ δύο τῶν ὄντι χειρῶν
ἀνα-

travimus, in sermonem fortuitum de lana ca-
prina prolapsus, eundem in immensum, ultra
omnem modum continuavit: quem mox Poe-
nitentius garrulitate non minus inurbanè ex-
cepit, alterique alter ansam reciprocavit, tam
ambitiosā obstrepenti vanitate, quasi videri vel-
lent, illuc accessisse, non aliā fine, quam ut
interventu, suo tempus disperderent ingrato stri-
dore verborum inutilium & nihil ad rhom-
bum: Ego per intervalla redargui eorum in-
temperantiam &, parcant vocibus submonui, in
memoriam revocent quid ageretur ab Ephesio:
at illi nequaquam desiere linguis strepitum ciere
intolerabilem, cælumque ac terram confunde-
re: Et cum magnam partem diei his intempe-
stivis colloquiis inaniter jugulassent, Ephesius
ipse coepit quiritare: video (inquiens) vobis
propositum esse, mea suscepta inturbare:
Quare vestram humanitatem imploro, ut remo-
tis arbitris mihi metipsi, cum solo Notario re-
linquar: Nam & vestrum erit postmodum, quæ
scripsero singula percurrere, & si quid opus fue-
rit, etiam emendare: Hæc postulanti Ephesio
paruimus discedentes: Tum chartæ calamum
admovit Ephesius, scripsit & Nicænus, suadente
Pœnitentio, qui & Nicæni scripta multis
encomiis celebravit, & Imperatorem perperam
impellere conatus est, ut sola Nicæni Latinis
transmitteret, quia stilo magis compto, eleganti,
& Rhetorico perfunderentur: At Imperator ut
neutri magis propendat, utrumque iussit ad se
accerferi, & utriusque scripta lectione publicā
perstringi coram quibusdam ad id delectis rei
literatoriæ judicio pollentibus: Ac in primis
Ephesium sic allocutus est: Tua certè scripta
magnam merentur laudam, abundant enim
quamplurimis, iisdemque fortissimis argumen-
tis: Et nonnulla insuper comprehendunt, quæ
Latinorum ingenia ad gravissimas contentiones
excitabunt: ut exempli gratiā, illud de Sancto
Macario, qui cranium aridum hominis Idolola-
træ, repertum in trivio interrogavit, & respon-
sum tulit à cranio, divino jussu in vocem pro-
rumpente: Sed quando tibi non sit ad manum
Historiæ confirmandæ testis idoneus, ut ejus
autoritati nemo refragetur, Latini id totum
exhibebunt, & alia omnia ejus generis argu-
menta paradigmatica: quare meo quidem judi-
cio consultius factum videretur, expugnatu fa-
cilia dimittere, & solummodo exhibere quæ
fortiter stringunt adversarios, etiam si numero
pauciora, quam quæcunque in buccam vene-
rint, chartis mandare, ut nullo pondere suo
nixa, ita nullo negotio adversariorum ever-
tenda: Nam qui te oppugnabit, non labefa-
ctare valida ac firma argumenta contendet, sed

ἀνατρέψῃ ἢ καὶ τρία. δοξῇ τοῖς πολλοῖς, μάλλον ὃ κηρυχθήσεται ὅτι ἀνέτρεψε τὰ καθόλου. διὸ κρεῖττον ἐστὶν ἐκβληθῆναι τὰ πιαῦτα. ταῦτα μὲν εἶφη πρὸς τὸν Ἐφέσιον ὁ βασιλεὺς. πρὸς δὲ τὸν Νικαίου ὤρμεν.

Ὅτι ἐχθρὸν τὸ οὖν τὰ ἴδια ἀμαρτήματα. εὐθὺς γὰρ ἐν προσομίῳ λέγεις, ὦ ἄνδρες λαῖνοι, καὶ ἐστὶν ἀνοικεῖν. εὐχαριμονέστερον γὰρ εἶπεν ἰδοὺ πατέρες ἀιδέσιμοι, ἢ ἄλλο τι πῖμιον, καὶ ἀχρῆς εὐαπόδεκτον. ἐχθρὸν δὲ μετὰ καὶ ἄλλα πνὰ δεόμενα διορθώσως, πλωπῖον εἶπεν, ὅτι το μὲν προοίμιον, καὶ αἱ προκαταστάσεις εἰσὶ καλλίους αἱ δὲ Νικαίας, τὰ δὲ ὑποχειρήματα καὶ αἱ κατασκευαί, καὶ αἱ ὑποστάσεις, εἰσὶ κρείττους αἱ δὲ Ἐφέσιον. φαίνεται μοι ἐν παλὸν εἶφη, ἵνα λάβῃς τὸ προοίμιον τοῦ Νικαίας, ἐκλέξῃς δὲ καὶ ἐν τῷ ἄλλῳ φανῇ χρησιμώτερον ἐξ αὐτῶν, λάβῃς δὲ καὶ ἐκ τῶν δὲ Ἐφέσιον, τὰ πλείω καὶ κρεῖττονα καὶ ἔτι σωθήσῃ καλῶς τὸ δογησόμενον σύγγραμμα. ὤρμεν ἐν τὸν Ἐφέσιον, τὸν Νικαίας, τὸν Σοφὸν Γεμιστὸν, ὡς πότι καὶ διδάσκαλον αὐτοῖς ἐξηγήσῃ τὸν ἀμπερῆζιν, ἵνα καθίσωζιν ἰδία, καὶ ἐκλέξων καὶ σωθίσωζιν αὐτὸ. ὃ καὶ πεποιήκασι.

τμήμ. ε. κεφ. ιε.

Ἀπὸ δὲ τῆς πιαύτης αἰτίας ἤρξατο τὸ σκάνδαλον μετὰ καὶ δὲ Ἐφέσιον, καὶ δὲ Νικαίας. προὔπηρχε δὲ καὶ τὸ δὲ Πνδμαλικὸν μὲν δὲ Ἐφέσιον σκάνδαλον διὰ τὴν τῶν πατριαρχῶν τοποτήρησιν. τὸ γὰρ τοῦ Πνδμαλικὸν ἀνερρίπτει καὶ ἀνῆπτε τὸ τοῦ Νικαίας, καὶ ὅτι τὸ χεῖρον ἀνξάνεσθαι παρεσκίαζεν. ὃ γὰρ Πνδμαλικὸς ἰδοὺ καὶ μὲν μήδῃ ἐν λόγῳ πεισῶσαι τὴν τοῦ Ἀλεξανδρείας τοποτήρησιν, καὶ ὑποχωρεῖν τῷ Ἐφέσιον, καὶ διὰ πμῆς αὐτὴν ἄγειν, τῇδ᾽ ἀληθείᾳ ὑφάλλῃ ἦν, καὶ λαθραίως ἐφέρετο κατ' αὐτὸν, ἐναντιομενῶν αἰεὶ τοῖς παρ' αὐτὸν λεγομένοις. ὅτι μὲν γὰρ ἤκουσιν ὡς ὁ Ἐφέσιον λόγοις ἀπλῶς χαρίζομεν τῷ Ἰελιανῷ, εἶφη πρὸς αὐτὸν, ὅτι καὶ τὸ διήγησιν τὸ ἀιδεσιμότητι σου, ὀλίγη μοι δοκεῖ ἢ μετὰ καὶ ἡμῶν ἐν τῷ κεφαλαίῳ τοῦ περὶ τῆς δι᾽

rancida, vieta, emarcentia: quorum uno altrove prostratis statim ab aliis victoria potitus enuntiabitur, Jo triumphe! Quare hæc & istiusmodi expungere magis convenit: Deinde ad Nicænum conversus Imperator,

Et tua inquit scripta peculiaribus scatent navis: In ipso limine proœmii Romanos ad hunc modum compellas, ὁ viri Latinienses, vel Quirites, voce Romanis auribus inassuetâ & perabsurdâ: Præstitisset Venerandi Patres dixisse, vel similem compellationem captandæ benevolentia natam, & quæ hominum mentes inescaret: Nec desunt etiam in sequentibus mendæ, quæ hac illac sparsim permeant, obelisco figendæ: Tandemque Imperator, quoniam primordia discursuum, & jacta fundamenta in Nicæno clariora, demonstrationes, & ratiocinia fortiora in Ephesio enitebant, jussit Nicæni præfationem, & si quid porro præclarum in ejus scriptis contineretur, ad ferme omnia quæ pro-cudit Ephesius præstantissima, adjungi: Et huic operi præfecit ipsos, Ephesium & Nicænum, eruditissimum Gemistium, qui utrumque Episcopum præceptis olim imbuit, unde Doctoris nomen immortalis promeruit, & Amaruntzen, ut in privatum se recolligentes, Episcoporum flores in unum sertum compaginarent: quod & strenuè præstitere.

SECT. V. CAP. XV.

Ab hac quam nuper memoravi origine, Ephesius & Nicænus in mutuam offensam impegerunt: Quin & præcesserat aliqua malevolentia labes inter Ephesium & Gregorium Pœnitentiarium, de subeundâ sede Vicariâ Patriarchæ Alexandrini: Et conceptum semel inter Episcopos odium Gregorius indies flabello ventilans, in atrox incendium excandescit: Quamvis enim Pœnitentarius externâ specie, vultuque pæ se ferret, nihili testinare Alexandrini sedem Vicariam: Et sponte suâ locum cedere, etiam non præcipienti Ephesio, eumque ut grande decus Orientalis Ecclesiæ venerari: revera tamen sub larvâ simulando delituit, & velut Petra succulsa mari navigantibus periculosa in pectore perniciosam fraudulentiam occuluit: Ac quibuscumque potuit cuniculis clandestinis Ephesii dicta fugillavit: Cum enim in quodam priori conventu Pœnitentarius Ephesium sic loquentem audivisset, quasi gratificaretur Juliano, permulcens Cardinalem: ut tua

Sub-

διαφορὰ, καὶ ἐλπίζω διορθωθῆναι καὶ ταῦτα, ἣν ὁ Θεὸς εὐδοκήσῃ, ἐλεῆν. ἐλί-
γλω ἔχῃ ὁ Ἐφέσιος τὴν περὶ τοῦ παρρησι-
οῦ διαφοράν; καὶ λίαν ἐστὶ πολλή, καὶ
πῶς λέγει διορθωθῆναι αὐτὴν; ἀνάγκη
ἐστὶ ἵνα γινώσκωμεν πῶς λέγει ταῦτα. καὶ
ἐκωμωδοῦσιν εἰς πολλοὺς οὗτοι πειστές λό-
γους. πάλιν δὲ αὖ ὅτι τὸ ἀγῶνα εἰσίδου
ὁ Ἐφέσιος, καὶ μεγίστω ἀπεδείκνυ τὴν
διαφοράν, καὶ ὡς ἐξέσῃς παρεχόμενον
τῶν ἀγίων, οἱ ὧν δριδύλως ἐφαίνετο ἡ
δόξα αὐτῇ ἐναντία τῇ τῇ ἡμετέρας ἐκ-
κλησίας, καὶ ἐπηρεῖτο ὡς πάντων ὁ
Ἐφέσιος, καὶ ἐθαυμάζετο ὡς εὐσεβῶς καὶ
δριδύως διαγωνιζόμενος, μεταβαλὼν
αὐτὸς ἐλεγε. τί ἐνὶ ταῦτα αἱ προφῆραι ὁ
Ἐφέσιος; ἔδειν εἰσὶ ταῦτα. καλὴ γὰρ ἐστὶν
ἡ δόξα ἣν ἔχουσιν οἱ λαῖνοι περὶ τοῦ
παρρησιόου. οὐκ αἰδεῖται πιαυτὰ λέ-
γων; βάλειτε ἵνα ἀνατρέψω ὅσα λέγει,
ἀλλὰ τὸ ῥητῶν τῶν ἀγίων. καὶ παρεδείκνυ
ὅσον πρὸς τὸ θεοσέβει καὶ μένον ἐκ τοῦ
προκαλπίου χεδάρον, λέγων, ἰδοὺ καὶ
τὰ ῥητὰ τὰ ἐναντιόμηναι πῶς ὡς τοῦ
Ἐφέσιος προφρομύοις. ἔπειτα δὲ ἀνέγι-
νωσκον, ἔπειτα πνὶ ἐνεχέμεν ταῦτα. καὶ τοῖς
γε ἰδοὺ ἐπὶ ὑγιαίνειν περὶ τὸ πῶς καὶ ὑπερ
τῆς ἐκκλησίας ἡμῶν θερμῶς ἀντίστασιν.

Ἀλλὰ καὶ καθ' ἑαυτὸν ὅτι εἰς Φερα-
ρίαν ἀφίγμεθα, ἐπὶ μὲν τὴν ὁγδόην
ἡμέραν ἔμαθον ὁπιδεδεμηκίαν τὴν περὶ
Ἐφέσιος ἀνταδελφὸν τὸ Νομοφύλακα
εἰς τὸ παλαιὸν περὶ πάπα ἐλεγε, τί
βλέπει ἡ περὶ Νομοφύλακα ὁπιδεμία
πρὸς τὴν τοῦ πάπα ἐκίαν; πνὰς πρᾶτ-
τι δαλείας; ἀνάγκη ἐστὶν ἵν' ἐδῶμεν
πνὲς χάριν ἐκείνῃ παρεχόμενῃ, ἰδοὺ γὰρ
ὁ Ἐφέσιος μέλλει ἀναδέξασθαι τὴν καθόλου
ἀγῶνα, καὶ δὲ καὶ ἡμᾶς προσέχειν τί
ἄρα καὶ ὁ ἀδελφὸς αὐτῶν ἐργάζεται. ποι-
αυτὰ πνὰ ἐλεγε αἰεὶ καὶ τὸν Ἐφέσιος
Φερόμενος, καὶ τὸ Νικαίας ἐπαρῶν.
πρὸς διχονοίαν πν αὐτοὺς διεγείρων.
ἡμεῖς δὲ πνὶ σωτήριον, καὶ τὴν σωτη-
ρίαν λόγον ἀνέγνωμεν πν πρὸς λαλίνους
καὶ ἐκδεδώκαμεν. καὶ οἱ πάλιν ἔπρην
ἐγραψαν. πρὸς ἐν αὐτοῖς ἐγραψεν ὁ
Ἐφέσιος ἀνασκώλακον, μεθ' ὃν καὶ
ἑτέρους ἀφελόγους περὶ τῆς πιαυτῆς δόξης
ἐκδίδωκεν ἀναγκαιοτάτους, καὶ δριδύς
πάν-

Sublimitas veneranda modo nobis quæstionem
aperuit, in Dogmate Purgatorii parū discriminis
inter nos subelle percipio, quod brevi etiam spero
in rectum sensum instaurabitur, si Deus annuerit:
Quid? inquit Pœnitentiarius, Parvane pu-
tat Ephesius differentiam intercedere inter nos
& Latinos, in Articulo Purgatorii? Immo in-
gens intercedit: & quæ facultas ingenii eandem
resarciat? Necessum est scire quā fretus audaciā
hæc in publicum propalat: dictisque aculeatis
persæpe Ephesium apud multos momordit: At
cum Ephesius jam seriam disputandi palæstram
cum adversariis ingressus, longè maximam dif-
ferentiam demonstrasset, innumeris patrum te-
stimoniis comprobata, quibus apparuit, dog-
ma Latinorum de Purgatorio mille parasangis
à nostro discriminari: Itadiumque summā cum
laude, & admiratione omnium decurrisset, egre-
gio perfunctus certamine: tum mutatā pelle
Pœnitentiarius aliam vocem simulavit: Quid
agit Ephesius contra Latinos? quas nugas pro-
fert? Opinio Latinorum de Purgatorio est lau-
dabilis ac firma: Non pudet hominem tam doctè
delirare? Quam facile possem si pateremini, au-
toritate Sanctorum patrum quicquid effutiverit
revellere? Tum evolvens è sinu tabellulam
papyraceam, manu palam ostentabat, ita ut
cerni possit à circumstantibus: Ecce, inquit, hæc
sunt illæ patrum autoritates & scita, quæ cuncta
Ephesii dicta evertunt à fundamentis; Sed nec
ipse quidquam ex istis pugillaribus elatā voce
subinde lectitavit, nec chartam aliis usurpan-
dam permisit: Et quod in Gregorio magis est
obstupendum: Non credebatur adhuc à nostrā
fide ad Romanam descivisse, sed pro dignitate
nostræ Ecclesiæ Latinis fortiter obstabat.

Verum etiam ut primò Ferraram appulimus,
cum Gregorio innotuisset fratrem Ephesij ger-
manum Legum custodem, post ostiduum ab ad-
ventu ad Papæ palatium de quibusdam arcanis
iter instituisse: in istiusmodi voculas erupuit:
Quid sibi vult quod nostrarum legum custos ad
aulam Papæ sic properat? quæ illic explicat obse-
quia? Oportet nos sæpius iterati ab eo itineris ra-
tiones indagari: En frater ejus Ephesius certamen
totum pro nobis depugnabit: quidni igitur scire
debeamus quid ejus frater moliat? Hæc Gre-
gorius sæpenumero contrā Ephesium, suosque
invectus dixit, & Nicænum Ephesio laudibus
prætulit, eumque contra Ephesium ad maligni-
tatem extimulavit. Sed ad propositum: Nos
in unum congregati schedulam istam ex geminis
duorum Episcoporum lucubrationibus in unam
philyram contractis diligenter perlegimus, tra-
didimusque Latinorum in manus: Cui scriptum
aliud in modum responsi excogitarunt Latini,

πάντας τυγχάνοντας. ἐν δὲ τῷ σωέρ-
χεσθαι, καὶ οὕτως τοιαύτας διδόναι λόγους, καὶ
οὕτως παρ' ἐκείνων ἀνὴλαμβάνειν, ἐγί-
νοντο καὶ πινες μερὲς διαλέξεις ἐν τῷ με-
τῷ, καὶ ἀπήτην τὸ Ἐφέσιον εἰπεῖν καὶ
ἐκθέσθαι τὴν δόξαν ἣν ἔχει ἡ ἡμετέρα ἐκ-
κλησία περὶ τῶν ἐν τῷ ἐκδημέντων. ὁ δὲ
οὐκ ἔλεγε αὐτῷ, κωλύομαι εἰς ταῦτα
πρὸς τοῦ βασιλέως. ἐφ' ὅσον δὲ εἰρῶν
αὐτὸν οἱ λαῖνοι ἀνδιστάμενον, καὶ μὴ
βυλόμενον ἀνακαλύψαι τὴν περὶ ταῦτα
δόξαν τῆς ἐκκλησίας ἡμῶν, ὅτι τοσοῦτο
ἠνάγκαζον, καὶ ἀπήτην πᾶν τὴν ἐκθεῖ-
ναι, καὶ ἀνείδιζεν, καὶ τὴν αἰτίαν ἡρεῦ-
νων, φάσκοντες, πᾶς ὅστις ἐκκλη-
σίας πινες κανονικὸς ἐρωτώμενος ὅπῃαν
δόξαν ἔχει ἡ ἐκκλησία αὐτοῦ, περὶ πινος
προτεινομένης ζητήματι, εὐθὺς ὀφείλει
ἀνενδοιάσως καὶ ἀκριδέως λέγειν αὐτῷ.
οὐ γὰρ, ὡς δὲς τε καὶ τρεῖς, ἀλλὰ πολλάκις
καὶ διὰ πολλῶν λόγων ἀποκρίσεις παρ'
ἡμῶν ἐκδέναι, ἢ εἰπεῖν ὥς δόξα ἢ ἡ ἡ-
μετέρα ἐκκλησία περὶ τοῦδε τοῦ ζητήμα-
τος, ὅτι ὅλως ἐθέλησας. ἀπορῶμαι ἐν
τῇ ἐπὶ τὸ κωλύον, διὸ καὶ ποιῆς τὸ ποσὺν-
τῷ ἔνστατον.

Ὁ δὲ Ἐφέσιος ὅσον μὲν τὸ ἀφ' ἑαυ-
τοῦ λυδὸς ἦν εἰς πεδίον. ἡ γὰρ οὐκ οὐδὲ τῷ
βασιλικῷ κελύσματι κωλύομαι ὡς
ἰσχυροῦ χαλινῷ πινι καὶ ἰδρυχέσαι-
ναι. ὁ μὲν ποῖε Νικαίας οὐκ ἀποδεχό-
μενος τὴν ποσὺν τῷ ἔνστατον καὶ ἀποφυ-
γῶν τὸν λόγον, μήδε τῷ Ἐφέσιον συμφω-
ρεῖν ἀνεχόμενος εἶπεν.

τμήμ. ε. κεφ. 15.

Ὡς ἐγὼ ἐπὶ ἐξουσίας ἔχω τὴν ἰδίαν
μὲν γνώμην ἐμφανῆ καταστήσαι λέγω
πίνω καὶ δοξάζω ὅτι εἰ αἱ ψυχὰς τῶν
ἀγίων ἀπέλαβον αἱ ἀπὸ κείνων αὐταῖς
ἀγαθὰ, καὶ αἱ τῶν ἀμαρτωλῶν τὰς κα-
λάσεις. ταῦτα δὲ λέπεται μόνον. ἵνα
προσλάβωνται καὶ τὰ σώματα μετ' αὐτῶν
ἐν τῷδε τῷ βίῳ πολιτεύσασθαι. καὶ οἱ
μὲν δίκαιοι ὡς ἐν τῇ ἀπολαύσει, καὶ τό-
τε μὲν τῶν σωμάτων, οἱ δὲ ἀμαρτωλοὶ
ἐπαρχῶν, σὺν τοῖς σώμασιν ἐν τῇ
κατάσει. καὶ ταῦτα γρήσεται ἐν τῇ δόξῃ
τῇ Χριστοῦ παρουσίᾳ. μὲν γὰρ τὸ εἰπεῖν πᾶσι
ὅτι

& Latinis Ephesius aliud in refutationem, qui-
bus & diversos adjunxit dialogos de eodem Ar-
gumento, omnes scitu perutiles, & præstantissi-
mos discursus: Et dummodo in his argutis scri-
ptionibus dandis, recipiendisq; omnium ingenia
occupabantur, privatæ aliquoties dissertationu-
culæ intervenire: & nonnulli Ephesium obse-
crarunt, ut integram semel opinionem ante ora
omnium delineare dignaretur, quam nostra
Ecclesia mordicus tenet, de hominibus hinc ad
aliā vitam emigrantibus: Ille vero renuit, ab
Imperatoris mandato præpeditus: Latini vero
quanto magis Ephesium reluctātem suorum
dogmatum mysteria aperire animadverterunt,
tanto acrius accensī poposcerunt, impulerunt-
que: & intempestivam taciturnitatem expro-
brarunt: affirmantes, hoc omnibus saltem, qui
in Canonem alicujus Ecclesiæ consenserunt, ex
jure officii incumbere, si de dogmatibus suæ Ec-
clesiæ interrogentur, quicquid norint, sine
morā pandere: Tu vero bis, ter, ac centies
pulsatus à nostris scire ambientibus, quæ dog-
mata nostram Ecclesiam à vestra sejungant, &
nec in hanc quæstionem, nec in ullam aliam, ob-
stinatissimus silentii huc usque quidquam pro-
ferre volueras: Miramur vero, quid rei sit,
quod te tam fixum in hac uligine detineat.

At Ephesius etiam si existeret, à propriā indole
Lydius ad campum, ut est in proverbio, prom-
ptus atque alacer ad omnia capessenda, tamen
Imperatoris mandato, tanquam injecto ori ci-
pistro, ita repressus cohibebatur, ut sæpe in-
dignabundus infremeret: At Nicænus propen-
sior eloqui, nec cupiens sollicitantium depre-
cationes subterfugiendo eludere, & ut in omni-
bus Ephesio videretur adversari, rogatus opinio-
nis suæ sensum sic exposuit.

SECT. V. CAP. XVI.

Quandoquidem vero mihi libera meam pro-
mendi sententiam facultas permittitur, à nul-
lius nutu suspensa, profiteor, & in hanc opini-
onem firmiter consentio: Sanctorum animas
statim à morte accipere bona ipsis à Deo desti-
nata præmia, & peccatorum, poenas: id uni-
cum solummodo ad plenam amborum con-
summatamque perfectionem deesse, ut corpo-
ra resumant, induantque, quibuscum inter-
ris vitæ munia administrarunt: Ac tum iusti
beatificā visione in æternum perfruentur cum
suis corporibus, & cum suis, flagitiosi per petuis
poenis torquebuntur: Quod utrique ad secun-
dum Christi adventum patientur: Cumque hæc
verba pronuntiasset, aliquantillum moratus,
scam.

ὀλίγον περισμένηας ἀνεχώρησεν ἀπὸ τοῦ
μέρους τοῦ Ἐφέου, εἰς ἴδιον ἐκάθισεν
τόπον, ἔνθα καὶ οἱ ἄρχοντες οἱ περιεφημοὶ
συγκληπτοί.

Ὁ δὲ Ἰωάννης Ἰωάννης Φιλονεικώπρον
διελέγχετο τῷ Ἐφέου, καὶ ἀπὸ τῆς πε-
ρειφημίας ὕλης τῶν λόγων, ἐφ' ἑπεί-
μετιδῶναι, καὶ προβλήματα προέπεινε,
μήδ' ὅλως τῷ περιεφημῷ σκωπῶ συμ-
βαλλόμενα, ὅτι μὲν τῶν ἄλλων ἠρώτησεν
τὸ πᾶν, καὶ πῶς πείθονται οἱ Ἀγγελοὶ,
καὶ ὅτι τὸ πῦρ ὁ λέγεις ἀφ' ἑξῆς οὗτος
ἀμαρτωλὸς, ἔπει ἡμῖν ἐκ ποίας ὕλης
μέλλει ἀνάπτεσθαι, καὶ πῶς μέλλει
φλέγειν οὗτος εἰς αὐτὸ ὡς ἀπεμνημόνευ-
σεν, οἷς καὶ τὸ Ἰάγαριν ἀνανακτῆσαντα εἶ-
πεν, ὅτι γινώσκω τὸ πᾶν ὁ ἐρωτῶν ὅταν
ἐκείσοι ὡς ἀγγέληται, καὶ πρὸς τὸ
δοκρυφῆναι τὸ ῥόδι Ἀνδρέαν, ὅτι οὐκ
εἶπεν τὸ πᾶν ὡς εὐγυρῆς ἄρχων. ἔτι γὰρ ἔδει-
σε τριαύτῳ δῆναι δόκρυφον. τριαύτε-
πνα ἔλεγε δὲ Ἰωάννης ἐπιρρασιτικῶς μάλ-
λον ἢ ἀλαλετικῶς. ἦν γὰρ πολὺς τῷ
ἐξῶ σφίαν, καὶ δεινὸς ἐν τῷ ἀλαλέ-
ματι, πικίλῳ καὶ πανῶργῳ τὸν
νῦν, καὶ εἰς τῷ τῷ λόγων μεταχείρησιν
εὐστροφῳ. ἡμεῖς δὲ ἐθαυμάζομεν πῶς ὁ
Ἐφέου εὐθὺς εἰδὼς τὰς λύσεις μὲν ὡς ἀ-
φ' ἑξῆς γραφικῶν, μὴ περὶ δὲ ἀπὸ
ἐξῆς προπίνειν ὁ Ἰωάννης, πάλιν γὰρ
δύο ἢ τριῶν προβλημάτων, εἰς πολλὰ
πάντα δίδωκεν δόκρυφας καὶ λύσεις
ικανὰς. μὲν γὰρ οὗτος πολλὰς λόγους μόλις
ἐξήλθομεν. δεινὸν ἡγήσασθαι πάντες τῷ
διχύνοντι, ἦν ἔδειξεν ὁ Νικαίας μηδὲ
λόγοις βραχείῃ συμμαχήσαι τῷ Ἐφέου
θελήσας, ἀλλὰ καὶ τῆς κατὰ φύσιν ἀνα-
χωρήσας.

Εγὼ δὲ καὶ πλεον τῶν ἄλλων δυσχε-
ραίνων, ὡς ὀλίγον κακὸν ἐκ τῆς τοι-
αύτης ἀφ' ἑξῆς εὐχαρίστησιν προβή-
σεται, δεῖν ἔγνω πρὸς διόρθωσιν, ὡς οἶον
πᾶσι τοῖς καὶ ἑμαυτὸν ὀφειλέσθαι, καὶ
ἄλλας ὡς ἀκινῆσαι. ὅθεν καὶ τὸ λακε-
δαίμονίας διεγείρας πρὸς τὸ πᾶν, εἰς τὸν
πατέραρχον ἀπήλθομεν, καὶ ἀντιέ-
καμν, ὡς ὁ Νικαίας, πρὸς τῶν ἡμε-
ρῶν ἐφ' αὐτὸν ἀπὸ τῆς ἀφ' ἑξῆς πρὸς
τὸ Ἐφέου, μήτε σωτηριῶν, μήτε ῥοπῶν
τίνα βοηθείας συνεισφέρειν αὐτῷ. νῦν δὲ
ἔδειξε

scamna Ephesii deserens, locum occupavit,
ubi Senatorii principes quos, Imperator sermo-
cinantibus adesse jussit, seorsim à disputanti-
um arcâ ac foro confederant.

At Joannes ille à sanctâ Paginâ Magister, con-
tentiosius cum Ephesio rixabatur, & ab æstu dis-
putandi desultorium in modum, ab unâ re in ali-
am captatus, varias permiscebat quæstiones, quæ
nihil ad causam propositam pertinebant: ut in-
ter cætera, Angeli quem locum complectun-
tur, quibusve modis volant: Ignis ille, quem
ais, designatum peccatoribus in tormentum, eja-
dicas, cujus sit generis aut naturæ? quibus fla-
tibus accenditur? quibus flammis damnatas
animas concremat? Quod Jagaris ubi audivis-
set, subito indignationis motu excandescens
dixisse fertur: Interrogantem hæc intellectu-
rum cum eo pervenerit: eidemque respondisse
Andream Rhodi: Et tu id temerè, nec ut de-
cet generosum magnatem: nec enim istius gene-
ris responsum debuit tuis à labiis evolasse: Ita
vero se gessit Joannes in illa scena, argutando
injuriosè, potius ut exploraret cujus esset tempe-
ramenti Ephesius, quam ut dialecticis, & soli-
dis rationibus Ephesii dicta convelleret: Erat
enim Joannes in exoticis disciplinis, & hu-
maniorum literarum peritiâ, multiplicis vir le-
ctionis, disertus lingua, ingenio astutus, in-
dole versatilis, quam ad rei cujuscunque cog-
nitionem exprimendam facillime circumrota-
bat: At Ephesius plurimam in nobis admiratio-
nem concitavit, dum singulari facundia, pro-
positis singulis responsa aptabat extemporanea,
& tot scriptis testimoniis peritissimè suffulra:
Etiam si nihil poterat hariolari, in discursu tu-
multuario quid subnectere Joannes pararet. Nam
præterquam duobus aut tribus subtilioribus
Problematis Ephesius cæteris omnibus solutio-
nes optimas, & responsa expedivit: Actis au-
tem variis hac illac sermocinationibus tandem
discessimus: omnes una permoleste ferentes il-
lam crudi animi aversationem, quam Nicæus
monstrarat, dummodo ne tunc minimam opem
Ephesio tulit, sed ne ferret in posterum, ab ejus
latere in aliud subsellium repente migravit.

Ego vero graviore mentis ægitudine id me-
cum versavi, quam alii quos minus negotium
angebant: quando sat multis experimentis edo-
ctus cognoverim, hanc fraterni amoris refri-
gerationem à quâ semente in quam amplam
malorum messem sæpe proveniret: Igitur ut
maturè subveniatur, priusquam mora ac diutur-
nitate adolescat in dies singulos ingruens intem-
peries, æquum judicavi & meam ipsius omnem
operam impendere, & aliorum hominum exci-
tare, conciliandæ inter fratres gratiæ. Accito

ἔδειξε τὸ πρὸς τὸ Φανερῶν, ὡς ἰδόντες
 μεμφόμενοι τῷ πρὸς τὸν Ἐπίσκοπον λυγ-
 ροῦμα. καὶ μήτις ἐξ οὐκείας τῇ πρὸς αὐτὴν
 ἐμμένοντος ἰστορίας, μήτις τῇ βασιλικῇ
 πρὸς τὴν ὁδοῦ, ἀλλὰ τὴν ἰδίαν
 δόξαν ἵππων, ὡς ἔβληται, τὸ Ἐπίσκοπον
 μόνον κατέλιπον ἐκείνου, ἀλλὰ τὴν πρὸς
 βασιλείας δοτοχίαν. ἐρωτῶν ἂν μεγα-
 λυν ἀγαθὸν περὶ αὐτοῦ τὸν Νι-
 καίας. καὶ δευτέρῳ μὴ πρὸς τὸ χεῖρον
 αὐτῆς, καὶ μέγιστον ὁλοθρον πρὸς τὴν
 γὰρ χεῖρον ἢ ἀπὸ μῶν ἢ ὁδωρῶν πρὸς
 χριστιανὰς τὰς ἡμετέρας ἐκτείνῃ; πόση κα-
 τατροπὴ ἐκ τούτων ἀποκαταστήσεται; ἀλλὰ
 τὸ ἐφάνη καλὸν ἡμῖν, ἵνα δηλώσω-
 μεν τῇ μεγάλῃ ἀγωνιστῇ σου τὸ γινώσκον,
 ὡς ἂν ἐρίσης, καὶ ἐλθῶν ἐνταῦθα, ἐ-
 λείψεις συμβαλλόντας, πατερικούς, πᾶσιν
 καὶ ἀφ' ἡμετέρων ἀπλάσας αὐτῶν τὴν
 διχόνοιαν, καὶ ἐν τῇ αὐτῇ καὶ ἐνώσει
 αὐτὰς. τὸ ἀκαταμάχητον ἂν καὶ ἡμεῖς ἵνα
 παρὰ τὴν ἡμετέραν ἀγωνιστῇ σου πρὸς
 καθάλαγγιν, καὶ ἐμμένοντες αὐτῶν ὅτι οὐ
 ἀμνηστῆς, δυσκολώτερον ἔσται.

malevolentiae nubeculā per te discussā, ad
 pristinos amplexus, & fraternae jura caritatis revo-
 centur: Obtestamur ergo Eximiam Sanctitatem vestram,
 ut festinet hoc foedus procurare: Illud enim imprimis
 pertimescendum est, ne difficillimē ejiciatur malitia,
 eo usque vilipen-

τμήμ. ε. καφ. ιζ.

Τούτων ἀκροασάμενοι ὁ πατριάρχης
 ἀπέκρινεν ἡμᾶς εἰρηκῶς ὅτι δεινοπρε-
 πῆς καὶ τὸ ὅτι ἡλθῆ καὶ ἵππε μοι πτω-
 χῆς τὸ γινώσκον ἐκείνου. πρὸς οὐκ οὐκ
 ἴδω, ὡς ἂν ἐρίσης, καὶ ἐλθῶν ἐνταῦθα, ἐ-
 λείψεις συμβαλλόντας, πατερικούς, πᾶσιν
 καὶ ἀφ' ἡμετέρων ἀπλάσας αὐτῶν τὴν
 διχόνοιαν, καὶ ἐν τῇ αὐτῇ καὶ ἐνώσει
 αὐτὰς. τὸ ἀκαταμάχητον ἂν καὶ ἡμεῖς ἵνα
 παρὰ τὴν ἡμετέραν ἀγωνιστῇ σου πρὸς
 καθάλαγγιν, καὶ ἐμμένοντες αὐτῶν ὅτι οὐ
 ἀμνηστῆς, δυσκολώτερον ἔσται.

itaque Lacedæmonis Episcopo in consilium
 participationem, Patriarcham adivimus, &
 nuntio ei significavimus: Per aliquot
 visum Nicænum, ab Ephesio mentis alie
 nihil amicitiae, favoris, clientelæ, ad
 ad eundem aggregare: At nuperrimè
 manifestius voluntatis immutatæ indicium
 ruit, infrendens dentibus, & quibus
 Ephesii dictis obmurmurans: Et nec b
 lentis veteris vestigium, à suo genio p
 retinuit, nec Imperatoris mandatum re
 est: sed evulgatā, ut voluit, sententiā, Ep
 deseruit, in mediā adversariorum acie
 ut se Imperatori comprobaret: Cernimus
 inimicitiae flammam ingentem à Nicæno
 pere: Et multum metuimus ne in pejus q
 die augescat, magnamque nobis omnibus
 ciem acceleret: Quid enim indignius,
 centius, deplorabilius possit obtingere, qua
 stros his regionibus peregrinantes in factio
 abire, & odiosis dissidiis invicem dilacerari
 ta rerum omnium subversio hoc infortuna
 comitabitur? Quare dedimus operam hæc
 Eximiae pietati palam facere: ut ambo illi
 eā accersiti rationes audire discant, & consiliis
 paternis, ac adhortationibus delibuti in sani
 orem mentem descendant: tandemque omni
 pristinos amplexus, & fraternae jura caritatis revo
 centur: Obtestamur ergo Eximiam Sanctitatem vestram,
 ut festinet hoc foedus procurare: Illud enim imprimis
 pertimescendum est, ne difficillimē ejiciatur malitia,
 eo usque vilipen-

SECT. V. CAP. XVII.

Cum hæc percepisset Patriarcha, nos falso
 scommate plurimum irritis: & facinus in mayo-
 rem infamiam evadere, quod à nobis diceretur,
 quam quod illic fieret, aperte conclamavit:
 Nam quæ illic dicta, factave sunt, intra privatos
 unius ædificii parietes conclusa paucissimis in-
 notuere, nec civitatem pervagabantur: At
 nunc, ubi mihi hæc cecinistis, in omnium genti-
 um notitiam pervenient diffamata Latinis pa-
 riter ac Græcis, in nostrorum ingens vituperi-
 um. Sane multo præstitisset hæc silentio suppres-
 sisse: At nullis præterea propalavimus, quæ ad
 te solum curavimus deferri, nos respondimus:
 quanquam Latini sensibus satis evigilantibus
 omnia intellexerunt: Nicænus enim non modo
 verbis in theatro, ac ante ora ratiocinantium
 quicquid voluit pro arbitrio explicuit, sed mu-
 tatâ sede se contulit inter Imperatorios Senato-
 res confessurum, & Ephesii in ipso certamine
 dimicantis latus destituit: Ipse igitur ut forex
 suo indicio se prodidit: Et quod grave flagiti-
 um

HISTORIA CONCILII FLORENTINI. SECTIO VI.

Εν τῇ περὶ τῆς Φερεαίας φερεαίου, καὶ τῆς ἐκείνης πλημμελείας. Ἐπεὶ τῆς προκαταστάσεως τῶν συνοδικῶν, ἀγαλίστων. καὶ ὅπως ἐγίνοντο αἱ ἀγαλίστης. καὶ περὶ τῶν τρέπων, καὶ τῆς μεταχειρίσεως τῆς Πνευματικῆς. Ἀπονημονόματων ἐκλον.

Hæc in universum continet, nostras circumscriptiones, & temporum illic infructuosa dispendia: Primam Synodalem disceptationum dispositionem, & primordia: ac ut exinde disceptationes successerunt: Mores & conamina seu res gestas penitentiarij: omnia ex sexto Commentariorum extracta.

SECT. VI. CAP. I.

τμήμ. 5. Κιφ. α.

Εἰς τὴν ἐν τῇ λαϊνικαῖς ἐπαρχίαις, καὶ πόλεσι, πρεσβυτέρους ἀρχιεπίσκοπος μὴ ἐξέρχεται, ἐξέρχεται ἢ μεταβαίνειν διὰ ἐπαρχίας ἢ πόλεως εἰς ἑτέραν ἀνὰ θρησκείαν καὶ βύλλης τῶν ἐκείνης κυριῶν. καὶ τὰς προεῖται διὰ τῶν πρώτων μίχλη τῶν ἰσχυρῶν; καὶ αὐτῶν δὴ τῶν καλῶν πηγεῖν. ἀνὰ γὰρ βύλλης ἀδυνατοῖ ἐστιν ὁδοιπορεῖν ἀνύστα πύλας. ὡς ἐν ἡμῖς εἰς τὴν Φερεαίαν πάντες ἀνυπόστατοι, διμελυνούσας ὁ βασιλεὺς τῆς Φερεαίας τῇ Μαρκεσίῃ, ἵνα προσέξῃ τῇς διενεργῶσι ταύτης τῇ βύλλῃ, μὴ δυνάμεν τῶν γενομένων δύναι, ἢ μὴ ἰδῶσι πρὸς τὴν βύλλαν βασιλικῇ. ἐπίστην ἐν τῇ Μαρκεσίῃ καὶ τῇ βασιλείᾳ τῆς Φερεαίας.

Consuetudo invaluerat, jam à multis seculis, per omnes præfecturas, provinciaeque Latinorum, diligentissime observata, ne quis audeat excurrere, aut ab eâ urbe in qua insit ad aliam seu civitatem, seu provinciam se conferre, nisi prius habitâ veniâ, & diplomate scripto ab urbis præfecto, aut ipsis loci Magistratibus: quod ab omnibus, summis pariter ac infimis, ut lex sacra & inviolabilis custoditur, seu incolæ, seu peregrini audiant: Absque schedulâ libere characteris munitâ, nemini licet quovis iter suscipere: ut igitur nos tota gens simul Ferraram appulimus, Imperator in mandatis dedit Præfecto urbis, Imperator in mandatis dedit Præfectori Marchioni, ut suis hominibus inlargiendi, penes quos stetit potestas ea scripta, nisi prius Imperatoris facultatem impetire, nisi prius Imperatoris manum attestantem, commonstraret: quod & fideliter præstitit Marchio, ad hortamento Imperatoris obtemperans. Et ne deesset à nostris partibus, qui postulata Græcorum in hoc negotio acciperet, Jagarin præfecit Imperator, qui secundi Sequestri locum obtinebat, ut si quem libido incederet proficiscendi ab urbe peregrè, Jagari significaret, & Imperatori Jagaris ac prout de rationibus constaret, ipse Jagaris posset vel veniam concedere, vel egressum præpedire: quod dum singuli pro officiis exequentur, satis omnibus inclaruit circumscriptionis nostræ necessitas: quam quot & quanta incommoda comitabantur, loco convenienti narra-

θήναι ὅ οἱ λοιποὶ ἐν τῷ πνεύματι.
ἐκαθήμεθα ἐν ἀλγύνῃ, ὡς μόνον ἡ-
μῖς προσδοκῇ ἐπιχειρομενῶν ἡμῶν δα-
νοῖς, ἀλλὰ καὶ ὅτι τῇ ἐλπίδι ἡμεῶν. ὡς δι-
ερί, ὅτι ὡς δόλοι σωκελεύειν, καὶ ἰδυ-
παρῆλθον μῆνες τρεῖς, καὶ ἐπὶ κείνῃς δυνά-
μει, καὶ τῇ ἐπιτοῇ τῶν πραγμάτων, ἐ-
πὶ τῇ ἐρήσει, καὶ τῇ ἐπιτοῇ, ἡμεῶν ὅ οἱ
Φόβοι, καὶ Νικόλο πύζιν, ἀναγκαζέν-
τες τρεῖς τῶν κληρικῶν ἐφείδον τρεῖς.
ἐν μὲν ἡμεῶν, καὶ ἰφάρευσιν ἡ ἀνά-
κη, καὶ λαβόντες βύβλαν εἰς τὴν βι-
τίαν ἀφίχθη. ἐπὶ μαθῶν ὁ πατερά-
ρχης, καὶ δεινὸν ἡγήσατο. ἔγραψεν
εὐθὺς εἰς τὴν δόξα τῆς βενετίας. ὅδε εἶπε,
καὶ ἔστειλε αὐτὸς τῷ πατεράρχῃ. ἰσχυ-
ρῶς ἐν αὐτοῖς ὁ πατεράρχης, καὶ βί-
βλος ἐκείνη μίσηται, καὶ ἡ πείλη δὲ δει-
νῶς. εἰ δὲ εἴπῃ αὐτὸ ἀναφανδόν, ἐπὶ
διωκόμεθα ὅτι πλέον ἐνταῦθα παλαιω-
ρῶν καὶ ὁ πᾶς δυνάμει ἀκονίς, ὅδε
ἀνιχόμεθα τὴν ἐλπίδα ἡμεῶν σπῆ-
ρῆται. ὅδε φέρομεν τῇ δολίᾳ δει-
μῇ. ἀπλόωσμεθα, καὶ ὡς ἔχει ἡ-
λμα ποιῶν. καὶ μετ' ἡμέρας πᾶς
ἐξήλθον, καὶ εἰς τὴν Κωνσταντινῶν
ἔρχομαι. ὁ δὲ πατεράρχης ἔγραψε τῷ
Σακελλαρίῳ, ἵνα ἔχη αὐτὰς δόλους τῇ
ἱερειᾷ, καὶ φρονήσας δὲ τῇ δό-
λαις, ἵνα προσέξῃ πῶς ὑπερέβαι, καὶ
καὶ τῇ δειρῶν αὐτῶν. ἐν τῇ ἑμῇ
λεωφόρῳ. ὅπως ὁ Πάτρις ἀνὴρ π-
μῶν ἔγνω ὅτι τῇ ἀγίᾳ Πάτρις ὑπε-
ρέβαι. καὶ πᾶσι εἰς πᾶσι παρεμύθη-
ται ἐκείνῃ παλαιωρῶν.

miorum spe solari miseriae eorum, qui cum omni genere malorum illic quotidie conflictan-

narravimus: Confedimus igitur universis,
rore consternati, non modo ob praesentes aer-
nas, quas sensimus, & quas quotidie expectamus
graviore, sed ob ademptam quoque li-
tatem, quod ut vernae, cancellis includerem.
Ut autem tres integri menses, pactae interca-
dinis, & ultra praeterire, cunctique simul
regenerationis miseriae, rerum necessa-
gustias, abnegationem demensium frumentorum,
etiam & pericula à Nicolao Picennino, cui
ribus indies aucta ingemiscerent, tres initia
sacris clerici, stimulante necessitate modum
invenerunt (ut est res solers ac ingeniosa medi-
excogitandis necessitas) nanciscendi liberta-
scriptam schedulam, & Venetias illico con-
migrarunt: Id ubi rescivit Patriarcha
succensuit, statimque Duci Venetiarum literas
dari curavit, qui homines diligenti indagii
pervestigans, Ferraram remisit, Patriarcham
ad arbitrium tractandos: Quos ubi Patriarcha
conspexit, acerbissimis dictis increpuit, &
supra modum excandescens, diras delicti po-
nas interminatus est: At illi animis infra-
acti praesentem at
sentire à patriâ non ferre, nec posse invictos co-
erceri, aut ferarum ritu in lustrum excurrere
libertate interdici: Nati liberi inquit non
patimur injecta servitutis vincula, aut compedes:
Quare nobis decretum est, domum nostram
repedare, & tum quicquid tibi sit venienti
mens iracunda distabit, in nos semel Constanti-
nopolin delatos persequere: Et elapsis aliquot
dieculis dicta firmarunt, Constantinopolis re-
versi: Patriarcha vero tum Oeconomum scripsit,
ut quamprimum advenissent, eos ab omni sa-
cerdotali officio suspendat: Vel si eam mul-
tius persentiscerent, jussit ut publicorum in-
tellitum manu in frequentissimâ Milii placea
projecti in Terram nudi flagellis verberaren-
tur: Ita vir spiritualis Patriarcha, in Spiritus
Sancti famulos grassari non erubuit, & tali pra-

τμήμ. τ. Κιφ. β.

SECT. VI. CAP. II.

ὁ δὲ βασιλεὺς ἐξήκει, δοῦναι αὐτῷ ἐκ
ἐπὶ πᾶσι ἰσχυρῶς ἰππασίαν ἑαυτῷ, καὶ
καὶ τῇ δόξῃ ὄντων. καὶ παρὰ τὸν ἐν μένῳ
ἐλθόν, καὶ μετ' ἡμέρας ἀπῆλθεν ἐστὶν
αὐτῷ παρὰ τὸν ἐν δόξῃ, μηδὲν ἀχρῆν.
ἡ ποτὲ ῥημα ἰππῶν ἐχόντα. καὶ ὡς ἔδει
ἐξ αὐτῶν ἐν ἀμείδιον τῷ βασιλεῖ. ἔτυχεν
δὲ ἰγνῶς πῶς ἔλθον ὁ Γουδέλης ἐκ τῆς Ρω-
σίας. ἐξωνήσατο ὁ βασιλεὺς ἰππῶν ἵνα
ἐξ αὐτῶν, ὁ δὲ παρὰ τὸν πῶς κινησίου
ἐξό-

Dum hæc ita fiebant, Imperator Papam ex-
orabat, ut equos pro se, suisque proceribus
compararet, obequitandi gratiâ, expatiandique:
Et post trium mensium elapsam intercaedinetem,
variasque in dies sollicitationes, Papa ei misit
equos undecim, vilissima jumenta, cultus co-
nes intertriginosos, omni decore ac venustate
destitutos: nec enim unus è toto grege repertus
est, qui sellâ Imperatoriâ dignus judicaretur:
At casus aliunde equos acquirendi opportunita-
tem Imperatori obtulit: Nam Gudela Domi-

αἰον, ἡ μὲν δὲ τὰ τῶν ἀνθρώπων φθί-
 ρωνται κτήματα. ποταμοὶ δὲ αἰαλαχό-
 ρεν οὐκ ἔστιν ἰσχυρὰς τὰ πλάτων
 ζώων αἰὼν ἡ ἰσχυρὰς ἡ δὲ φαλα-
 νικαὶ, ὁρεζοῦνται. ἐκροικῶσαι τὰ τὰς τῶν
 ῥῆναι πρὸς, καὶ ἡ δὲ τὰ τὸ ὠρεα καλῶ
 πρὸς αἰὼν ὡς ἡμεῖς τὸ κωμῆσαι. ὁ
 ἡ βασιλεὺς οὐκ ἔφρονεσε πρὸς τὰς
 καίτοι πρὸς, ἡ δὲ περὶ αἰὼν. ἡ δὲ φιλο-
 φροσύνη ὅτι πρὸς αἰὼν, ἐνέριον αἰ-
 ὡν ἡ δὲ μαρτυρῶν. ὡς αὐτὸς μεθ' ἡμέ-
 ρας τὰ αἰὼν ἀμεινύσαι. ὁ βασι-
 λεὺς ὅτι πρὸς τὴν ἡμεῖς καὶ ἐκροικῶσαι.

conquisitis, ea loca replevi, ut multiplicando mihi crescerent tanquam in vivario: Quare ob-
 testor Clementiam tuam, ut in ista animalia remissius agas, ne tota mihi avicularum soboles
 funditus intercidatur: At Imperator ne unius flocci fecit tam supplicem Marchionis adhorta-
 tionem: quamvis eundem Marchio omni genere honoris, comitatus, beneficentiae, au-
 indices cumulatissimae: quae cuncta Marchionis promerita Imperator adeo oblivioni tradiderat
 ut post dieculas aliquot, Marchione eadem vehementius Imperatori suggerente, Imperator in
 venandi studium majori cum valetudine intemperanter proruerit.

τμήμ. 5. κεφ. γ.

SECT. VI. CAP. III.

Ἡμεῖς δὲ καὶ ἡμεῖς αἰὼν καὶ ματῶν π-
 λαυκαρῶντες ἡ δὲ ἡμεῖς αἰὼν, ἡ δὲ τὴν ἐ-
 δία πρὸς αἰὼν. Μνημὴ καὶ
 δόσις οὐκ ἔστιν ἡ δὲ αἰὼν. ἡ δὲ τὴν π-
 τεράτων διωρῶν φθίνουσαν, ἡ δὲ αἰ-
 μεθα λῆγει τὴν περὶ αἰὼν, ἡ δὲ αἰ-
 εἰα περὶ αἰὼν. ἡ δὲ αἰὼν, ἡ δὲ αἰ-
 ποκαταστάσις, ἡ δὲ αἰὼν, ἡ δὲ αἰ-
 πρὸς τὴν πρὸς μετὰ αἰὼν, ἡ δὲ αἰ-
 σκῆσις, ἡ δὲ αἰὼν, ἡ δὲ αἰὼν, ἡ δὲ αἰ-
 διωρῶν. ἡ δὲ αἰὼν, ἡ δὲ αἰὼν, ἡ δὲ αἰ-
 λαν ματῶν τὴν αἰὼν ἐν αἰὼν αἰ-
 ὁ δὲ περὶ αἰὼν, ἡ δὲ αἰὼν, ἡ δὲ αἰ-
 ὅτι οὐκ ἔστιν ἡ δὲ αἰὼν, ἡ δὲ αἰ-
 τὸ δὲ βασιλεὺς, καὶ μεθ' ἡμέρας αἰ-
 δὲ ὅτι τὴν πρὸς περὶ αἰὼν, ἡ δὲ αἰ-
 σκῆσις, ἡ δὲ αἰὼν, ἡ δὲ αἰὼν, ἡ δὲ αἰ-
 βασιλεὺς, ὁ δὲ αἰὼν, ἡ δὲ αἰὼν, ἡ δὲ αἰ-
 βασιλεὺς, ὅτι ἡμεῖς ἐκροικῶσαι πρὸς
 βας, ἐν τῶν ἡμεῖς καὶ τῶν αἰὼν, ἡ δὲ αἰ-
 ἐκροικῶσαι καὶ πρὸς αἰὼν, ἡ δὲ αἰ-
 καρδευαλῆς, ὡς αἰὼν πρὸς αἰὼν, ἡ δὲ αἰ-
 ὁδον μὴ ἐλθόντων ἐκείνων. ἡ δὲ αἰ-
 μὴ πρὸς αἰὼν, ἡ δὲ αἰὼν, ἡ δὲ αἰ-
 μῶν, ἡ δὲ αἰὼν, ἡ δὲ αἰὼν, ἡ δὲ αἰ-
 ἡμεῖς καὶ αἰὼν.

Εν τῶν μετὰ τὴν καὶ ἡμεῖς ἐνέσκηψι
 λοιμῶδης τὴν καὶ, καὶ ὡς δὲ βασι-
 νικῶν

nata deglutirent, eundem affectum erga papi-
 cas dapes aeternum retinuerunt: Quamvis enim
 saepe Patriarcham deducere ad Curiam papalem
 pro boni moris & officii ratione assueverint, nun-
 quam tamen vel micam unam dentibus ex omni
 fructu allato contingere, vel unam guttulam bi-
 bendo libare sustinuerunt: Nec min ~~us~~ dispen-
 dium in agris Imperator venando fece-
 rat, quem
 tam immoderatus amor captandi fera s abripie-
 bat, ut Marchio coactus fuerit per que-
 dam, Im-
 peratorem submonere, rariùs saltus & dumeta
 lustret, parcius in animalia se viat: Quin & de
 se rationem adjecit Marchio: Ego, inquit, agro-
 rum, saltuumq; istorum dominus, coturnicibus,
 & phasianis, cura ac impensâ propriâ aliunde

Quare ob-
 testor Clementiam tuam, ut in ista animalia remissius agas, ne tota mihi avicularum soboles
 funditus intercidatur: At Imperator ne unius flocci fecit tam supplicem Marchionis adhorta-
 tionem: quamvis eundem Marchio omni genere honoris, comitatus, beneficentiae, au-
 indices cumulatissimae: quae cuncta Marchionis promerita Imperator adeo oblivioni tradiderat
 ut post dieculas aliquot, Marchione eadem vehementius Imperatori suggerente, Imperator in
 venandi studium majori cum valetudine intemperanter proruerit.

Nos autem otio languentes inertes ac super-
 vacaneo, cum altis suspiriis nostra infortunia de-
 ploravimus, omni inopiâ castigati, reique fru-
 mentariae subsidio destituti: Nulla enim ve-
 nima mustitatio stipendii elargiendi in no-
 stris
 ædibus audita perfonuit: Cumque jam qua-
 tuor
 mensium interstitium exire cerneremus, cœpi-
 mus admonere Patriarcham: Ecce, pactu il-
 lud, induciarum tempus instruendæ Synodi ad
 metam ultimam properat: æquum est igitur
 nostris rebus ita prospici, ut disponantur in
 Li-
 quam methodum ac ordinem, quæ nobis tum fu-
 tura sunt negotia, siquid opus sit, ut rite, ac
 prout convenit, cum aliis Synodum auspicemur:
 Adhuc, inquit Patriarcha, integrum tempus non
 effluxit: cui breviter respondimus, satis otio
 indultum, nec in aliena gente ulteriores moras
 texere, aut tempora consumere fas esse credimus,
 inutilia atque infructuosa: At Patriarcha à suâ
 indole segnis, ignavix suæ causam in segnis ab-
 sentiam Imperatoris rejecit: Quare ut tum moesti
 discessimus, ita post bidduum denuo reversi sup-
 pliciter oravimus, ut vellet Imperatorem ad ci-
 vilitatem accersere: quod & tum pollicitus est
 Patriarcha, ac præstitit: At Imperator respon-
 dit, se Legatos à regibus, terrarumque dominan-
 tibus prius expectare, & auctiorem insuper nu-
 merum Episcoporum ac Cardinalium: sine quo-
 rum frequentissimo concursu ridiculum esset de-
 inchoando Concilio vel cogitare: Nec enim è
 longinquo oriente, in Italiam se convolasse, ut
 Syoo-

νικῶν πάθος ἴθις καὶ ἐκείνῳ πλ-
λοῖ. ἴφρυνον ἐν αἰσὶ τῷ θανάτῳ οἱ πλείους
καὶ τῶν καρδινάλιων, καὶ τῶν ἱε-
ρέων. ὅτι μὴ γὰρ ἐγγύς ἡ ἀσκή-
σεις ἦσαν καρδινάλιοι καὶ καὶ ἱε-
ρεῖς. ὅτι ἡ σὺν ὁδὸς ἐγγύς ἦσαν ἀπὸ
λείφθαι καρδινάλιοι, καὶ ἱερεῖς.
οἱ δὲ ἡμεῖς πάντες προσέμεναι,
πάντες μετὰ τῶν θρησκόντων, καὶ εὐδὲς
πύθνηται, ἡ ἐνέστη ἐν τῷ καιρῷ τῷ θ-
νατοῦ ἐκείνου, καὶ ἰδοὺ ἐξέδοξεν.
εἰς τὴν τοῦ Ρωσίας δὲ ἐκίαν καὶ μό-
νον, ἐνέστη καὶ ἀπὸ τῶν οἱ πλείους τῶν
Ρωσίας.

runt adeo salvi, ut ne unus quidem morbo contractus aut decumberet, à nobis pro monstro habitum est: excepta solà Metropolitana Russorum domo, in quam ma-
lum ingruens immensa detrimenta intulit: nam plurimis contagione correptis, & multo plu-
ribus expirantibus, tota Rutheni familia ferme in solitudinem redacta est.

τμήμ. 5. κεφ. 8.

Synodum generalem celebraret, cum paucissimis
Ferraram coactis clericorum copiis: His res-
ponsis repressi otiosi ac miseri, capita invita ne-
cessitati subiecimus.

Atque ad hunc modum rebus consistentibus,
pestilentia atrox in Ferrariensem civitatem &
agrum grassari coepit: multorum corpora ulce-
ribus intumescere, & passim cadavera mortuo-
rum singulis diebus elata sunt, ut dum omnes
per fugam incolumitati consultum voluerint, ex
undecim Cardinalibus, & centum quinquaginta
Episcopis, qui promulgationi Synodi interfue-
rant ad exordia ejusdem, quinque tantum Car-
dinales, & quinquaginta Episcopi in civitate re-
manserunt: Nostrorum vero omnes ac singuli,
inter peste laborantes sparsim diffusi, aut moriretur: quod

SECT. VI. CAP. IV.

Latini vero infamiam de nobis sparserunt
quod haereses non minus quinquaginta quatuor
prosteamur: nec verbis id modo asserere, sed
scriptis propalavere in militum stationibus fori
praesidio excubantium, & programmata de his
in foro venundanda publicavere. Quod à nobis
perceptum vago rumore, gravissimo vulnere
nostra praecordia lancinavit: Et de eà re apud
Patriarcham conquesti, cum gemitu diximus:
qualem habituri sumus cum istis hominibus Sy-
nodum, qui tot haereses nobis inurunt? quâ fi-
ducia cum iisdem ad concertationes congregie-
mur? Non est omittenda haec contumelia, sed
diligenter requirenda: Et alia multa ad hunc
sentum, cum indignatione coram Patriarchâ effu-
tivimus: Aderant tum fortuito cum Patriar-
cham alloqueremur, Bisconsules ambo, qui no-
stros dolores ut lenirent, affirmarunt, ea stulta
programmata scurrarum esse ac morionum in-
genia: Nec enim quisquam è toto collegio, aut
gente Pontificiorum, aut ullus inter Latinos
vir bonae frugis, linguam contra nos acuit, sed è
contra nos omnes reverentur & collaudant: quæ
igitur audivistis in triviis objectari ab homini-
bus imperitis, non ita debent nostros sensus in-
time affigere, ut propterea maximarum rerum
per vestiganda, ut nobis constet ab illiberalibus
ingeniis profecta esse, & ut prudentibus dent de-
licti poenas. Cum nos responderemus, Bisconsu-
les ea cuncta potius dissimulanda censuerunt:
Patriarcha vero nos & sine responso, & cum con-
temptu à se depulit: Quanquam reponere ausi
sumus

I.

Οἱ μὲν τὸ λαῖνον διεφύμισαν καθ'
ἡμῶν, ὅτι ἐχομεν αἰρέσεις νδ, καὶ γε-
φαντες ἐν περὶ αἰρέσεις ἐπ' ἀγορῆς πρὸς
ἀλλήλους περιέβην. ἡ καὶ αὐτὸν ἐν τῷ
καὶ ἡμῖς, καὶ δεινότερον ἡγησάμεθα.
καὶ τῷ πατριάρχῃ ἐπιστολῇ, ὅτι ὁ πᾶν
συνόδον ποιήσας μετ' ἡμῶν, οἱ λέγοντες
καὶ γεφοντες ὅτι παύσας ἐχομεν αἰ-
ρέσεις; πῶς ἂν εἰς λόγους σωλῆθωμεν
ἐκείνοις; δέον ἐστὶν ἐξετάσθαι τὸ πρὸς
τάχα. καὶ πολλὰς λόγους ἐπιστολῇ πάν-
τες ἐπὶ τὰ ταῦτα τῷ πατριάρχῃ. παρήσαν
ἐκείνῳ καὶ οἱ διούπλοι καὶ ἐπιχείσαν
καταστάσαν ἡμᾶς, λέγοντες ὅτι ταῦτα
εἰσὶν ἔργα μερῶν ἀνθρώπων. ἔτι γὰρ ἡ
συνὸς ἐπὶ τῷ πατριάρχῃ, ὅτι τῶν χρησίμων
παρ' ἐκείνοις. εἶπε τοῖς τοῖς κατ' ἡμῶν,
καὶ ἡμῶν τῷ πατριάρχῃ καὶ ἐπαινεῖσιν ἡμᾶς. ἀπὸ
τῶν κατ' ἡμῶν, ὅτι κακῶν καὶ ἀπαιδῶτων
ἀνθρώπων ἐλαλήθησαν, καὶ εἰ δὲ ἡμᾶς
ἐλαλήθησαν ἀπὸ λόγους κακῶν ἀν-
θρώπων καὶ συγχέαι τὸ πρὸς ἡμᾶς.
καὶ ἐπαινεῖσιν ἡμᾶς ὅτι κακῶν
ἀνθρώπων καὶ συγχέαι τὸ πρὸς ἡμᾶς, καὶ
ἐπαινεῖσιν ἡμᾶς ὅτι κακῶν ἀνθρώπων
καὶ συγχέαι τὸ πρὸς ἡμᾶς, καὶ ἐπαινεῖσιν
ἡμᾶς ὅτι κακῶν ἀνθρώπων καὶ συγχέαι
τὸ πρὸς ἡμᾶς, καὶ ἐπαινεῖσιν ἡμᾶς ὅτι
κακῶν ἀνθρώπων καὶ συγχέαι τὸ πρὸς ἡμᾶς.
καὶ ἐπαινεῖσιν ἡμᾶς ὅτι κακῶν ἀνθρώπων
καὶ συγχέαι τὸ πρὸς ἡμᾶς, καὶ ἐπαινεῖσιν
ἡμᾶς ὅτι κακῶν ἀνθρώπων καὶ συγχέαι
τὸ πρὸς ἡμᾶς, καὶ ἐπαινεῖσιν ἡμᾶς ὅτι
κακῶν ἀνθρώπων καὶ συγχέαι τὸ πρὸς ἡμᾶς.

Οο

cillum tempore, ad Patriarcham de-
 revertimur.
 Qui post exiguum dierum intervallum, se-
 cundâ legatione Imperatorem sollicitavit per
 Ephesium, Moldoblachensem, & me ipsum ea-
 dem referentes quæ prius, sine fructu tempus
 avolare, cujus dispendium ad invidiâ nostrorum
 Papa vertit, me subinde admonens rerum mo-
 menta postulare, ut nostrates desidiâ aliquan-
 do extricent, in aciem prorumpant, Synodum
 que inchoent: nostrique hominâ inediâ laboran-
 difficultate premuntur luminâ. Tandem igitur
 tes, nec enim a nona tribuitur. Tamen igitur
 tur miserescat suorum popularium Majestas tua,
 redeat in palatium, ut inveniant sui quem con-
 sulant in arduis: Et jam serio aggrediamur ne-
 gotia Ecclesiastica, quorum gratiâ huc venimus,
 id enim maximopere & Papæ vota postulant.
 Imperator vero quæ prius, se satis idoneum
 temporis judicem, & quod adhuc Synodo in-
 choandæ non conveniat: Quid autem mihi, in-
 quit, de nostrorum angustiis vociferamini? An
 ex adversâ parte creditis Latinos in omni afflu-
 entia vivere? procomperto novi, multos ex eo-
 rum Episcopis, ad acerbiorum difficultatis insti-
 tam redactos esse, quam nostrates: Novi unum
 ex iis qui capsulam vendiderit, alium, quâ ve-
 hebatur mulicellari, ut habeant quo famem de-
 pellant: & hætenus iis mercibus vescuntur:
 Nemo nostratum vel arculam exposuit promer-
 calem, aut quodvis aliud peculiare: quæ igitur
 rerum inopiâ coangustantur? Et qui Papa Pa-
 triarchæ mentem aperuit de maturandâ Syno-
 do, cum mihi ne syllabam suggererit, quan-
 quam permulti Cardinales & Episcopi huma-
 nitatis mutuz commerciô illinc ad me quotidie
 permeant? Mihi certe nuntiasse debuerunt, si
 de Synodo mandata apportassent: Etenim inter
 loquendum sæpè occasionem obtuli ad illud ar-
 gumentum divertendi, at nullam arripere, ut
 vel nudam Synodi mentionem facerent: quum in
 hoc ipso instanti Cardinales mihi adfuere, qui
 plane

ὑπερήφανος ἔν. ἀνηγγελάμεν πῶ-
τε τις πίμψαν ἡμᾶς. ὁ δὲ βασιλεὺς
καὶ αὐτὸς τῇ ἡμέρᾳ ἐχόλαζε. μεθ'
ἡμέρας δὲ πέντε διεμελύνετο ὁ βασι-
λεὺς τῷ πατριάρχῃ, ὅτε ὁ πάππας πλεῖ-
καρδυνάτως πρὸς ἡμᾶς, ἐρῶντες λό-
γους ἔπει. ἐλάσμεν ἐν αὐτόθι, καὶ
συναχθῆτωσαν καὶ οἱ ἡμέτεροι. ἤλθον
πρὶν ὁ βασιλεὺς, καὶ ἐκάθιστο μὲν ὁ
πατριάρχης. συναχθῆσαν καὶ οἱ ἀρχι-
ερεῖς, καὶ οἱ σωροφόροι, καὶ οἱ ἡγέ-
μοι, καὶ ὡς ἐπὶ ὁ βασιλεὺς, ὅτι οἱ ἐκ
ἑ παπᾶ ἱερεῖς λόγους, οὐκ οἶδα δι καὶ
ὁπίως, πρὶν οἱ χρεῖα ἵνα ἀπολογη-
σάντων πρὸς ἐκ τῶν ἡμετέρων. ἐκλή-
θησαν οὖν οἱ ἀπολογησάμενοι, ἵνα ἀκρί-
βως περὶ αὐτῶν, καὶ σκέπλωνται πρὸς
ἀπολογία. καὶ ἐξελίξαντο τὸν Ἐφῆσον,
καὶ τὴν Νικαίαν. καὶ ἔπειν ὁ πατριάρ-
χος. καὶ λοιπὸν ἵνα καθήται, καὶ ὁ
Νικαίας μὲν πρὸ Ἐφῆσου, ἐπεὶ μέλα-
σιν ἀπολογίαν καὶ πρὸς, καὶ ἐκάθισαν
αὐτοὺς μὲν τὴν Ἐφῆσον. ὅπου ἰδὼν ὁ Ρω-
μαίος ἀναστὰς ἐκ τῆς σήμερον κατὰ
ἐκάστης.

ἤλθον δὲ ἐκ τῶν δύο καρδυνά-
λοι ὁ Ἰταλός, καὶ ὁ Φιρμάνος, καὶ
ὁ Ρωμῆος, καὶ οἱ ὁδοὶ ἐν γυναι, καὶ
ἔπειν ὁ Ἰταλός, ὡς δὸς ὁ πα-
ππας πρὸς καθίσταται πρὸς αὐτὸν.
καὶ ὅπως οἱ ἀπὸ τοῦ ἐπίσκοπον σύνοδον,
καὶ πρὸς αὐτὸν καὶ τὸ ἄγιον σύμβολον.
καὶ ὁ μὲν πρὸς ἐκκλησιαστικῇ σύνοδοι οὐκ
ἠκούσαν, οὐκ τὸ ἔδοξε τὸν σύμβολον.
ἀλλὰ καὶ ἡ πρὸς ἐπίσκοπον σύμβολον, καὶ
ὁ πρὸς μετεπίσκοπον αὐτὸ, καὶ πρὸς ἡμε-
τεροῦ τῶν ἐφῆσον ἐπὶ αὐτῶν, καὶ ἐπὶ
εὖς πολλοὺς λόγους μὲν φιλοφρονείας, καὶ
δυσχερεῖας μὲν ἡμετέρας. καὶ ὅτι κατ' ἐκεί-
νας δὲ καὶ τὴν πρὸς αὐτὸν σύνοδον πρὸς
ἐφῆσον καὶ μετὰ βελόνας, καὶ ἐκκαλεῖσθαι
αὐτὸν. ἀπῆλθεν δὲ ὁ Ἐφῆσον πρὸς
πάντας τὸν λόγον ὁ Ἰταλὸς καὶ ἡμετέ-
ρος ἀπολογία καὶ ἀκρίβως. καὶ δι τῆς
αὐτοῦ τῶν ἀπῆλθεν, καὶ τὸν σύμβολον αὐ-
τῶν ἔπειν, ὅτι ἡμεῖς ἐπὶ ἐχομεν, ἐπὶ
ἰδομεν σύμβολον τῶν ἀπῆλθεν. σύνοδοι
δὲ ἀπῆλθεν λόγους, τὴν συνέλθεσιν
ἐκείνῃ, καὶ ἡ συνέλθεσιν διωρί-
σαν.

Nos vero retro vestigia relegentes, singula
exposuimus iis qui nos miserant: At Imperator
ad solitum venandi otium recesserat: Nihilominus
illinc post aliquot dieculas praemonitus
Patriarcham fore, ut Papa mitteret aliquos Car-
dinales verba Papae & mandata vestros allatu-
ros: Ipse autem tum adero ad diem & Papa prae-
stitutum, curate igitur ut nostrates in
ventum congregari jubeantur: Et post illucis fle-
tit Imperator, tempestive advenit, & cum Pa-
triarcha confedit: Ordinesque nostrae sine mori,
Archipresbiteros, crucigeri, & praefecti ad utrum-
que accelerarunt: quibus id praecipit Impera-
tor, ut quandoquidem Cardinales à Papa mitta-
tendi expectarentur, qui Papae nominis sermo-
nes explicabant nescio quales, responsa tamē
ab aliquibus nostrorum, pro consuetudine de-
poscentes, æquum videri ut nonnulli nostris
eligantur, qui attentè audiant & prospiciant
de responsione reddendā: Omnesque unanimi
voto Ephesium suffragati sunt & Nicenum:
Ergo (subjuncti Patriarcha) necessum est ut
unum sedile premant, Ephesus & Nicenus,
qui pro nobis singulis communis responsa pa-
rant: statimque juxta Ephesium Nicenus us dis-
cubuit: Quod ubi Ruthenus conspexit, & supe-
riori suggestu desiluit in teatrum.

Et sicut praedictum fuit, à Papa bini Cardinales
venerunt Julianus Firmianusque & nonnulli
Episcopis, quinque nempe à Rhodiensi: Ac
Julianus exorsus est fari, quasi ab ore Papae de
aperiendā Synodo. Ut Apostoli Synodus celebrā-
rint, sanctumque symbolum tradiderint: Sed
insecutæ Occumenica cum soli Apostoli non
acquiescerent, Synodus prima compo-
sit symbolum, quod secunda Synodus interpo-
avit & auxit: Et de succedentibus Synodis Car-
dinalis multifarium sermonem continuavit, in
plurima excurrens diverticula, cum venisset
distinctionum sublimitate, & ambitiosa Rhetori-
candi gloria: Praesentemque Synodum ab
cum vetustioribus illis, æquis passibus pro-
curre, nec infra eisdem celebritate descendere.
Ephesus ad singula Juliani responsa ingenue
& apta prompte expedit: Ac primum ad Sy-
nodum Apostolicam & Symbolum Marcus pla-
nè asseruit, nos nunquam habuisse prae manibus,
sed nec oculis conspexisse symbolum Apostolo-
rum: Synodum vero Apostolorum tua Eminen-
tia appellat, conventum illum quo Hierosoly-
mis Apostoli coierunt, de abstinendo ab anima-
libus in Idolorum sacrificia maculatis, à suffoca-
tis, morticiniis, aliisque istiusmodi peculiaribus:
Quin & agnoscimus Apostolos convenisse, eam-
dem determinasse, in Canonem scripturarum di-

P. VI.

legere
n. A
x. f. 1. d. 1.
culus p. 1. d. 1.
et aliquid
ata robis
nem i. P. 1. d. 1.
terio p. 1. d. 1.
E. poll. 1. d. 1.
ne, & 1. d. 1.
1. d. 1. d. 1.
cepit l. 1. d. 1.
es i. P. 1. d. 1.
omine l. 1. d. 1.
fronsa p. 1. d. 1.
ietudine d. 1. d. 1.
alli e. p. 1. d. 1.
profract
e unan
icenum
m est u
N. 1. d. 1.
ponfa p. 1. d. 1.
c. 1. d. 1.
e. 1. d. 1.

ti C.
cupi
li:
art.
1. d. 1.
1. d. 1.
1. d. 1.
1. d. 1.

αὐτοῖς ἀπὸ τῶν ἰδωλοθύτων, καὶ τῶν
πικτῶν καὶ ἰσχυρῶν πινῶν. συνήλθον γὰρ ἐν
διωρισμῷ ἐκκαθίσαντες, ἐννομοθετή-
σαν αὐτοῖς πρὸς αὐτῶν τὸ Πνεῦ-
μα τὸ ἅγιον, ὡς αὐτοὶ φασίν, ἀπὸ-
κτεῖν τὸ πικτὸν, ἐκ τῶν ἄλλων. πάλιν
οὐκ ονομάζεται ἐκείνη σύνοδος τῶν Ἀπο-
στόλων.

Μετὰ δὲ τὰς πρὸς Ἐφέσον ἀποκρί-
σεις πρὸς πάντα τὰ ὄντα τῷ Ἰταλιανῷ
ἱερομόναχῳ δοθέντες. ἤρξατο ὁ Ἰταλιανός,
καὶ πρῶτον μὲν ἐπήνεσε τὸν Ἐφέσον, ὡς
συνετῶς ἄγειν καὶ σεφῶς ἀπολογηθῆναι.
ἦτα διεῖλε τὴν ἀπολογία αὐτῆς εἰς κε-
φάλαια ἑπτὰ. εἶπεν πρῶτον μὲν ἱερῆς
τῆς δεξιᾶς, δεξιᾶς τῆς δεξιᾶς, τῆς δεξιᾶς, καὶ
ἐφῆκεν μέχρι τῶν ἑπτὰ. ἦτα τὰς ἰδί-
ας περὶ τῆς ἀπολογίας. φάσκων εἰς μὲν τὸ
πρῶτον κεφάλαιον, εἰς τὸ δεύτερον, ἀπο-
κρίνομαι τῶνδε. ἦτα εἰς τὸ τρίτον, εἰς τὸ τέ-
τατον, ἀποκρίνομαι τῶνδε, καὶ εἰς τὰ λοιπὰ
ὁμοίως. ἀνέηκεν ἐν ἀπολογίᾳ εἰς
πέντε μὲν ὑμναίους καὶ ἱσχυροὺς; εἰς τὰ
πλεῖστα δὲ ὑπομνήματα. παρεστῶν δὲ
τῶν πρὸς τῆς συνόδου τῶν Ἀποστόλων καὶ
τῶν πικτῶν. τῶνδε σύμβουλον τῶν Ἀπο-
στόλων ἐφημῶντος παρ' ἐκείνοις. ἰδὼν
μασάν ἐν αὐτῇ πάντες ὅτι τῇ συνταμνίᾳ
καὶ τῇ ἀκριβοῦς τῆς κεφαλῆς ἐστὶν αὐτῇ ἐπὶ
τῇ ταύτῃ τῆς ἀνακεφαλαιώσεως. καὶ γὰρ
τῶν λόγων πιστῶς τῇ ἀληθείᾳ ἱσχυ-
ροῦντο ἦσαν οἱ τῶν Ἐφέσον ἡπὲρ οἱ Ἰτα-
λιανῶν. καὶ ὅτι τὰς οὐκ ἐπὶ τὴν ἀπολογία
καὶ ἀπὸ τῶνδε εἰς τὰ ἑπτὰ.

τμήμ. 5. κεφ. 5.

ὁ δὲ βασιλεὺς αἰεὶ ἐντυφῶν τῇ
κεχωρησίοις. πρὸς καίροδ' ἐν ἱζήτησιν ὁ
νομοφύλαξ ὁ εὐχρηστικός, ἵνα ἀπέλθῃ εἰς
τὴν Κωνσταντινῆ πόλιν, καὶ ἔλαβεν ἐνδο-
ξῶς τὸν βασιλέως ὁμοίως καὶ ὁ
ἐκείνου ὁρῶν τὴν πολλὴν πλημμέ-
λειαν καὶ ἀσέβειαν, ἐξήτησε καὶ ἔλα-
βεν, ἵνα ἀπέλθῃ εἰς τὴν βι-
βλῆσαν, ἐν ταῖς ταῖς ἡμέραις ἦλθεν ὁ
ἐκεῖνος πρὸς τὸν πατέραρχον, ἐν
τῇ ἑσπέρᾳ, ὅπως ἀπεδήμησιν ὁ ἱε-
ραρχὸς μὴ πάντῃ ἔπρεε εἶχεν ἐνταῦθα
οὐκ ἐπὶ τῇ ἀπολογία, καὶ ὁ νομοφύ-
λαξ ἵνα ἐπὶ ἀπέλθῃ εἰς τὴν ἀπολογία
καὶ ἀπὸ τῶνδε εἰς τὰ ἑπτὰ.

digessisse, & velut legem orbi Christiano pro-
posuisse æternam observandam: Nec tantum
Apostolos, sed & ipsum Spiritum Sanctum,
ut Apostoli illic profitentur: A suffocato ut ho-
mines Christiani abhorrent: & aliis ejusmo-
di: iste tamen conventus Synodi Apostolorum
nomen nequaquam promeretur.

Cum Ephesius responsum absolvisset singu-
lis à Juliano propositis, arripuit occasionem
Cardinalis, ad responsum Ephesii verba rege-
rendi: Et in dictionis suæ exordio multis laudi-
bus Ephesii Orationem ornavit, ut pruden-
ter ac scite prolata: Dein totam respon-
sionis compagem, in octodecim particulas divi-
sit, inquit, in primo loco hoc asseverabas, in
secundo illud, in tertio istud, atque ita deinceps
dum totas octodecim ordine perstrinxisset: Et
tum ad singulas particulas, sua responsa subin-
trusit sic: Ad primum tuum quod tale prodit
hæc repono, ad secundum quod illa compre-
hendit, ista respondeo, eodemque modo totum
numerum percucurrit: Ipsæ vero responsiones
ad nonnulla satis genuinæ videbantur ac vali-
dæ, sed majori ex parte futiles: Id de Synodo
Apostolorum & suffocatis omnino silentio ob-
ruit: sed solum Apostolorum dicit Romæ
in Archivis ut monumentum primarium recon-
di: Omnes autem in Cardinale volubilitatem
ingenii ac dicendi ubertatem mirabantur: ut in
tot frustra orationem convellere potuissent, & sin-
gulis tam accuratâ Methodo responsa inferire,
& licet elegantia palmarum Juliano præripuit,
tamen in soliditate argumentorum & veritate
indagandâ longe Juliano prævaluit Ephesius:
sed conventu dissoluto, quisque ad sua se rece-
pit.

SECT. VI. CAP. VII.

Imperator interea ultra modum, se venatu
oblectabat: ita ut Legum custos Eugenius
veniam petierit & impetravit ab Imperatore
Constantinopolin redeundi, nec non Heraclæ-
ensis Archiepiscopus migrandi Venetias, quan-
do uterque satis perspiceret magnum temporis
ac inutile dispendium: Summo igitur mane,
quo primum hæc inaudiverat Nicænus, ad Pa-
triarcham advenit: Et rumor, inquit, percre-
buit, Heraclensem convasatâ suppellectile re-
ditum in patriam adornare: Nomophylacem
que cum fratre Ephesio mox subsequuturos: Si
isti abeunt, actum est de Synodo: utrique
enim Patriarcharum Vicarii: si se subdlexerint,
residui nihil definire poterunt: Unde justam
conquerendi de nobis ansam Papæ præbebimus,
usus

καὶ ἡ συνοδὸς· εἰσὶ γὰρ καὶ οἱ δύο ποταμοὶ
ταῖς καὶ ἀποδημησάντων αὐτῶν, ἡ δὲ διω-
στική συμπεράναι τι, οἱ ἐν πύλαις κατα-
ληφθέντες· ἐξὲν δὲ καὶ ὁ πύλαις αἰπά-
σαι ἡμᾶς ἐνέλεως· ἐρεῖ γὰρ ὅτι ἐκ-
σῶς κατελύσαμεν τὴν σκώδον, καὶ ἐφί-
λομεν ἀντιρῆσαι πρὸς ἐξόδους πάντας, καὶ
μεγαλὸν δαῖν ἐπεκταθῆσθαι ἡμῖν· διὸ καὶ
ἡμεῖς ἀποπτόμενος Πριμέλειαν, ἵνα
Φθίσωσι πέντε μὲν ἡμέρας, καὶ ὑπερ-
βῶσιν αὐτὰς· ἐστὶν ἔν ἐνθὺς ὁ πατε-
ράρχης, καὶ εἰς αὐτὸν τὸ καλλίον τὸ Ἡρα-
κλίας, ὅτι ἀνθρώπων ἔυρον, ὅτι κα-
πύναν· εἰς δὲ τὸ ἐφίστα ἔυρον καλόγη-
ρον, καὶ ἐλίγιον καπύναν· ἡρώπαιον
δὲ τὸν καλόγηρον περὶ τὸ ἐφίστα, καὶ
εἶπε, μή τι δαῖναι πρὸς ἀπῆλθαι· καὶ ἐνθὺς
ἐστὶν ἐμὲ ὁ πατεράρχης εἰς τὸν δε-
σπότην, ἵνα διηγήσῃ περὶ παθῶν τῶν
γεγονότων, καὶ τὸ ἐκ τῆς προσδοκώ-
μενης δαῖνης, καὶ ζητήσῃ καὶ ἵππον ὡς
ἀνὰ Φθίσω, καὶ ὑπερβῶσιν αὐτὰς· ἐλ-
θὼν ἔν ἐν τῷ δεσπότην, εἶπεν αὐτῷ τῶν-
τε, καὶ ἔδοξεν καὶ αὐτῷ δαῖναι· πάλιν
οὐκ ἔδωκε μοι ὁ δεσπότης ἵππον.

Ἐστὶν δὲ ὁ πατεράρχης καὶ ἵππον
εἰς τὸν βασιλέα περὶ τῆς· ὁ δὲ ἐστὶν
τὸν λασκαρὸν ἐφίππον, καὶ ἵππον δὲ
ἐπὶ τὴν ἐγὼ, καὶ ἀπῆλθον δρομάοι
εἰς τὸ Φραγκλίον· ἔυρον δὲ τὸν μὲν
ἐφίστα περὶ τὴν ὀχλίαν τὸν ποταμὸν ἀνα-
τελόντα μὲν πρὸς Νομοφυλάκην, τὸ δὲ
Ἡρακλίας ἐπὶ τὸν ποταμὸν κατήλθον,
μὲν τῆς ἰδίας καπύνης· ἐνθὺς ἔν ἐπῆλθον
καὶ ἡμεῖς εἰς τὸν ποταμὸν, καὶ ἐλί-
γομεν τὸν Ἡρακλίας, ὅρσμον τὸν βασι-
λέως, ὡς ὑπερβῶσιν, ὁ δὲ οὐκ ἤθελε
ποταλλομένη ὅτι μὲν θελήματῳ τὸ
βασιλέως, ἀπῆλθον εἰς τὴν βενετίαν.
καὶ ἐπανελεύσθη πάλιν· εἰπόμεν δὲ
αὐτῷ, ὅτι ὁ μὲν ὅρσμος ἐκείνῳ ἦν
περὶ τὴν ἐστῆ· καὶ αὐτὸς ἂν ἦν λόγῳ·
εἰ τότε ἀπῆλθον· ἡμεῖς δὲ ὅρσμον καὶ ὁ
βασιλεὺς καὶ ὁ πατεράρχης ἵνα ὑπε-
ρβῶσιν· αὐτῶν δὲ πῦν καὶ ἡμεῖς ὡς
φίλοι· ἐπειδὴ καὶ ἐπιμάζοντες πρὸς τὸν
συνοδικαῖς ἀνιένους καὶ ἀναλέξεις·
ὁ δὲ εἶπε πάλιν πρὸς ἀποφυγῶν, καὶ
ὅτι ἀπετάσῃ ἡμᾶς· ἀλλ' ὅτι ποιήσῃ
πρὸς τὸν καὶ ὅτι εἰς ἀρχὴν αὐτῶν ἐστὶν
ἐξελ-

qui vociferabit ultro nos Synodum abruptisse,
nostrorumque stipendiorum venam in alios
usus derivabit, & magnam infamiam apud La-
tinos ac detrimentum confectabimur: Quare
danda est actutum opera ut isti anticipati, ab
itinere retrahantur: Paruit Patriarcha, & mis-
so exploratore in domum Heracleensis, nec
servus inerat in conclavi, nec stratum in dormi-
torio, omnia avecta & exportata: In Ephesii
vero adhuc restabant Monachus Episcopus & domes-
ticus, & stibadium æstivum: Monachus de
patrono interrogatus, quo iverit negabat se
quicquam scire: Patriarcha igitur Protinus me
ad Despotam misit, ut hæc & omnia exinde
mala in nostram gentem largiter redimendatura,
qua possem Orationis acerbitate exponerem:
equumque sumerem ab eo mutuam, quo no-
stros homines affecutus revocarem: Accedens
igitur Despotam singula significavi, & culpavit
ille quidem facinus ut vituperandum, sed equum
nullum suppeditavit.

Misit & alium Patriarcha, significatum
Imperatori, qui Lascarum instruxit ad iter,
equo uni insidentem, cum alio quem ipse se con-
scenderem: & cursu incitatissimo restitit Fran-
colin contendimus: ubi ad primum intuitum
forte fortuna conspicimus in ripa fluminis spa-
tiosam Ephesium, cum fratre Nomophylace:
sed intus Heracleensem in stegam nauticam
super proprium cubile exporrectum: Ingressi
subito navigium Imperatoris, sententiam He-
racleensi diximus ut in civitatem reverte-
retur: At ille cepit moras necesse: se huc venis-
se bonam cum Imperatoris veniam, petiturum Ve-
netias, & illinc brevi rediturum. Nos res-
pondimus, Priorem determinationem ab in-
ferenti semper amputari: Ea mens Impe-
ratoris præcesserat, priusquam de tuo in patriam
discessu fama spargeretur: Nunc Imperator
& Patriarcha tuum ad ipsos reditum deposcunt:
& nos amici tui idem efflagitamus: Jam Sy-
nodicæ sessiones inchoabuntur, disputationes
Theologicæ fervebunt: quibus ne te & no-
bis subtrahas: Ille vero multa texuit ut se in
fugam vindicaret: Non esse fidendum Lati-
norum pollicitationibus, qui blande nobis im-
ponunt, Synodum nunquam incœpturi: ma-
gno sibi insuper fore dedecori, si civitate se-
mel egressus quasi ad carceres subito revoca-
retur, cum stratum impedimentorum postre-
mum collegisset: Verum nos ubi nihil profi-
cere verba animadvertimus, Scapham inter-
dicto subjecimus: Unde & Heracleensis & Le-
gum promuscondus Eugenicus coacti sunt,
ad iter retro ora convertere, Ephesus autem
cum se tantum Nomophylaci fratri comitem
ad-

[illegible]

Verum istud dubium diu antehac inter nos
pervulgabatur, cum adhuc in patriâ commora-
remur: & tanquam periculosissimum naufragii
scopulum, & internecinam perniciem, præ oculis
habuimus: itâ ut sæpenuerim alter alterum
domi interrogare consueverit, si quo Marte,
hoc incommodo defungi possemus: Nunc au-
tem ubi literatissimus Gemistius à nostratium
aliquibus intellexisset, nos hac difficultate im-
plicari, hæc verba protulit: Memini me ante
annos duodecim de hoc argumento, cum hoc
Imperatore verba fecisse: Cum enim tum ten-
toris Imperator excurrisset in Peloponnesum,
michi ad colloquium admissio, hæc inter cætera
patet facere dignatus est: Se ad Ecclesiæ Romam, & eo-
ma tollendum Legatos misisse, & brevi in Italiam
perduxisse cum Papa, ut brevi in Italiam
profecturi, Synodum Occumenicam celebra-
remus: quin & hoc insuper addidit: Et tu Ge-
mistius, quid censes de hoc negotio, & utilitati no-
stræ prospicere, ac patriæ prodesset? Dic quibus
Respondi ego me peregrinationem non enim quan-
nullo pacto comprobare posse: nec enim bonorum
auguror, ex illâ unquam larga occu-
messis in nostra horrea redundabit: Si tamen
res prudenter dispendabitur, nonnulla occur-
rent diligenter investiganda & ambienda, quæ
nostris negotiis aliquem proventum præstentur:
illuc cum consilio administrandis præstentur:
Sed id unum consilio ex animi motu extempora-
neo insinuare: si designata prosecutione hominum, con-
tra innumeras manus paucissimorum hominum, con-
providere ruetis in Synodum, Latini omnia ad se
arripiunt, & si inconsideratè ac im-
ad condemnationem protrahemini: Quare ante
ad condemnationem protrahemini: Quare ante
omnis modus est constituendus, ut non in majori
votorum numero causarum diremptio consistat,
sed ut unius partis suffragia, ad alterius hinc perpaucâ ap-
pondio librentur, quamvis hinc periculo, &
pareant, illinc numerosa: ita sine periculo, &
cum spe Synodum frequentabitis: Hoc condu-
cibile consilium mihi tum suggestit animus
quod impertirem.

Quin & Imperator mea dicta laudare visus est, ac promittere se diligentiam adhibiturum, ut ea res artificio suo, in nostram utilitatem perquam maximam rite disponatur: Quocirca putaram Imperatorem, de eadem præcipue cogitasse, priusquam Constantinopoli præderemini: At indico die Imperator & Patriarcha Papam simul adire, & satis diutine cum illo collocti sunt.

ἐκείνοι οἱ δυο ἑκατόντα.
καὶ τῇ μετ' ἐκείνῳ πάλιν ὁ πατεράρ-
χος ἐπέκαλεσάτο αὐτ' ἀρχιερεῖς, καὶ αὐ-
τοφυέρεως καὶ αὐτ' ἡγεμόνας δι' ἐμοῦ
πίμπαντες, καὶ συναγαγόν-
τες αὐτοὺς ἅμα πρῶτον. εἶπε μοι δεκά-
τη τοῦ πατεράρχους, ὅτι οὐκ ἀποδέχεται ὁ
βασιλεὺς τὸ γινώσκον λέγει γὰρ οὐκ ὡς
ἐφίλω ἐγὼ βαλῶμαι πρὸς τοιαῦτα μετ' ἡ-
ἀρχιερέων. πρὸς γὰρ τῆς συνόδου ὀφείλουσι
ἀκροῦν αὐτοί, καὶ εἰς ἐκεῖνα βαλῶμαι.
τὰ δὲ παρόντα εἰσὶν ἰδίᾳ ἐμένα, καὶ ἡ
ἐμοὶ ἐστὶ βαλῶμαι πρῶτον μετ' ὧν ἂν
ἐθέλω, καὶ μὴ δι' ἔχον ἀνάγκην, καὶ
μετ' αὐτῶν πρῶτον βαλῶμαι. ἔφην δὲ
ἐγὼ ὅτι πολλοὶ οἱ ἀρχιερεῖς ὀφείλουσι
δύναι καὶ βαλῶμαι πρὸς τῶν πιάτων.
πρῶτον γὰρ εἰς διεσμός τῆς συνόδου καὶ αὐ-
τῶν. εἰ ἂν πρὸς τῶν οὐκ ἔχουσιν ἰδίᾳ.
πρὸς ἀγωνιστῶν, καὶ προσωρήσαντων ἐν
τοῖς συνοδικαῖς. ἔπειτα ἂν ὁ πατεράρχης,
ἐπειδὴ ἡμετέρῳ ἐλπίσται καὶ ἀκροῦσιν
πρὸς γινώσκον.

ἤλθιν ἔν ὁ βασιλῆς καὶ εἰ δηλω-
 θήτης ἅμα πρῶτ. Ἐκαθιδέσθων πάντων
 ἤρχατο ὁ βασιλῆς καὶ ἔπιν. ὅπως αὐ-
 τὸς τι καὶ ὁ πτερλάρχης εἶδον τὸ πάππυ.
 καὶ διεξήλθον λόγους πολλὰς καὶ καλοὺς,
 καὶ ἤκουον πάλιν λόγους φιλικὰς καὶ
 καλοὺς. καὶ πρὶν δὲ περκεμήνῃς ζητή-
 ματι εἶπον, ὅτι ἦν ἀρμόδιος πρὸς τὸ
 πρᾶγμα, καὶ πλάττειν ἔπιν ἐπιή-
 σαιον καλῶς, καὶ λίαν καλῶς, καὶ
 ἔρησε τὸν λόγον μέχρη τῆς. ἔπει δὲ
 ὡς περῆλθεν ἰκαση, καὶ οὐκ ἔπει τι
 πλείον ἡρώτησαν οἱ ἡμέτεροι ἐπὶόντες,
 ὅρσαν ἡμῖν πλατύτερον. ἐστέρχηται τὸ ζή-
 τημα καθὼς ἔσπομεν, ἢ οὐκ ἐστέρχηται;
 ἔπει δὲ ὁ βασιλῆς ἐπὶ λόγουμεν ὅτι
 ἐπὶ ἡσπομεν καλῶς, καὶ λίαν καλῶς
 περὶ οὐκ ἐπὶ ζήτησιν πῶς τὸ ἐπὶ ἡρώταμεν.
 ἰδοὺ δὲ καὶ ὁ πτερλάρχης καὶ ὑπᾶτω εἰς
 αὐτὸς

ΣΥΝΕΣ

Die tertio Patriarcha convocare decrevit, hique negotium demandavit, qui missis lixis, coegi: & tum mihi secreto dixit: Quod facere instituimus Imperatori nullatenus ardebit, qui palam profitetur se non teneri, cum Episcopis talia communicare: quibus id unum incumbere ait, ut ipsi quæ ad synodum pertinent, explorent, & inde consiliorum occasio-ramus, propria esse officii sui mysteria, quæ pan- dere nisi quibilibet non obligatur: at Episcopis nulla necessitas cogit: sed Episcoporum pluri- mum interesse respondi ego, ea rescire quibus nervi ac robra Synodorum constringuntur: Nam nisi fuerint istarum rerum peritiæ exerci- tati, quâ audebunt confidentiâ cum adversariis congredi, aut sperabunt Synodi destinata, ad foelicem exitum perducere? Cui subinfert Pa- triarcha, quandoquidem accersiti huc advene- rint, non sunt repudiandi, sed ad eorum qua- tractabuntur admittendi participationem.

Ergo Imperator diluculo, & prædicti præ-
sul **e**s ad Patriarcham convenerunt: sedentibus
quæ **e** cunctis Imperator occæpit fari: ut ipse &
Pa **t**riarcha Papam adiere: ut Papa multa ver-
ba **h**umanitatis plenissima elocutus, ab ipsis si-
mi **l**ia exaudivit: Et in propositum (inquit) de
su **l**fragiis abundanter explicui quæ causæ nostræ
con **g**ruere videbantur: Et ne vos multiloquio
fat **i**gem, opus coronavimus, egregie, lauda-
bili **t**er, perpulchrè, & in hoc dicto repente ob-
mut **u**it: Nostri vero cum aliquamdiu elinguis
sub **s**titisset rogabant ut ad circumstantiarum
mo **m**enta fusius evagaretur: & diceret an quod
à **p**apa petiissent, concederetur nec ne? At cum
aff **i**rmas, inquit Imperator, nos pulchrè &
nim **i**um pulchrè negotium peregrisse, superfluum
est quæ **r**ere, quibus mediis obtinuerimus: Pa-
tri **a**rcham vestrum contemplamini: Pa-
s **i**tebitur, si velit: Tum Patriarcha dixit:
Op **i**culante divino numine, egregie & nimis ex-
cell **e**nter, ut vobis modo expressit Imperator

76 ~~Ζητῶν~~ Ζητῶν ἵνα εἰπωσιν
 77 ~~τῷ~~ τῷ βασι-
 78 ~~λεως~~ λεως ἔλεγον, ὅτι λίαν
 79 ~~καὶ~~ καὶ ὅτι ἐπεράξαμεν
 80 ~~καθὼς~~ καθὼς ἠθέλωμεν, καὶ
 81 ~~οὐ~~ οὐ καλῶς ἐποιή-
 82 ~~καὶ~~ καὶ ὁ Πνιδματικὸς
 83 ~~καρμὰ~~ καρμὰ καὶ ἀπήτη καὶ
 84 ~~πλὴν~~ πλὴν ἀλασίφησιν
 85 ~~ἐν~~ ἐν σφαφαῖς πρὸς τὴν
 86 ~~ἡ~~ ἡ βασιλεία σου
 87 ~~μεν~~ μεν, ἐπειδὴ καὶ αὐ-
 88 ~~αν~~ αν, ὅτι ἐπεράχθη
 89 ~~μαθεῖν~~ μαθεῖν. ἔφη δὲ ὁ
 90 ~~παρ'~~ παρ' ἑμοῦ, ἐγὼ.
 91 ~~τῶν~~ τῶν ἀπητίη. ἡμεῖς
 92 ~~ἡμεῖς~~ ἡμεῖς, ἵκασθε ἐκ
 93 ~~τοῦ~~ τοῦ ζητῶντος κα-
 94 ~~νός~~ νός ὁ δὲ βασι-
 95 ~~σὺν~~ σὺν ἔλεγον τὴν
 96 ~~καλῶς~~ καλῶς ἐποιήσα-
 97 ~~σὺν~~ σὺν ἐμέλωμεν
 98 ~~πρὸς~~ πρὸς συμφέρον-
 99 ~~μας~~ μας ἵπτι-
 100 ~~με-~~ με-

Agite inquit, vobiscum reputate si duo prin-
cipales Domini, quales Imperator, & ego, Papam
adierint, & reversi cum sponione totius affe-
rue.

μελήσονται. **Κ**τ' δὲ οὖν πολλὰς λόγους
καὶ ἐρωτηματολόγους, εἶπεν ὁ πατριάρχης.

Ἀγὰρ δὲ πόσον ἐστὶ τ' ἀπληθύνειν τὴν
πάπην δύο αὐθέντας, βασιλέα λέγων καὶ
πατριάρχην, καὶ ἀπερρίψαντας λί-
γαν. οὐ γὰρ καλῶς ἐπισημαίνει ὅτι
ἡμεῖς, καὶ μὴ ἀρκούντων οὖν ἀν-
τιθέμενοι, ἀλλὰ ὅτι ποσὴν ἐξέταξεν καὶ
πολυπραγμονεῖν; καὶ ἡμεῖς γραφεῖς ὁ
Πατριάρχης λέγει τῷ δεσπότη, ὅτι νῦν
Πατριάρχης ἐστὶν ἡ βασιλεία σὺ ἐξω ἐνδείξαι
τὴν ἀπληθειάν, ὅτι τοῖς ταῖς ἐν λόγοις πα-
τριάρχῃ τ' ἐκείνῳ νυχθημέραι, καὶ ἡμεῖς
ἐρανοὶ πολλοὶ τῶν γερόντων. ἀναγκαῖος
δὲ παλὸν τῶν ἄλλων ὁ Μονεμβασίας ἐφη,
περισσὸν ἐστὶν ὁ ζητῶμεν. ὁ τυχὼν περὶ
πληθύνειν καὶ οὐκ ἐν πνὸς ἀρκούντων,
εἰς ἑσπέρων, εἰ ἀπηνέχθαι καὶ ἐρωτηθεῖς τὴν
ἐπίσημον ἀποκρίσθαι ὅτι καλῶς, ἐργαζο-
μένων πάντων. νῦν δὲ ἀπληθύνει ὅτι αὐ-
θιγῆς ἡμῶν ὁ βασιλεὺς, καὶ ὁ δεσπότης
ἡμῶν ὁ πατριάρχης, καὶ λίγαν
οὐκ ἐπισημαίνει καλῶς. καὶ δεῖ καὶ ἡμεῖς ἐρ-
γάζειν τὰ καὶ μὴ πολυπραγμονεῖν; παν-
τὼς γὰρ καλῶς ἐμελλόν πησύνειν.

ἀποστήσας δὲ τὰ καὶ οἱ λοιποὶ τῶν
ἀφελέων, καὶ ἔτις ἐπαύσετο τὴν
ζητήματα καὶ διελύθη ὁ συνέλογος. ἔπειτα δὲ
καὶ πῶς βασιλεὺς ἐπαύσετο ὅτι οὐκ ἦν
τὸ βέλτερον, ὅτι καὶ τὴν ἀπληθειάν
τὴν πάπην ἐβλάψεν ὁ βασιλεὺς μόνος
καὶ ὁ πατριάρχης ὡς πᾶσι. καὶ
ἐμελλέτω πᾶσι ἀν' ἐξαγγέλωσι τὰ τὴν
ὑπερλίαν πᾶσι ἡμῶν. ἀπὸ δὲ μόνον ὁ
πολλὰς εἰρημίας ἐπισημαίνει λίαν κα-
λῶς. καὶ δὲ τὴν δεσποτίαν ἡμεῖς ἔχον
συνίστα. βασιλεύοντες γὰρ καὶ συσκέ-
ψοντες τὰ καὶ κατέλιπον αὐτὴν ἐξω ἵσταται
ἐφ' ἑσπέρων, ἵνα μηδὲ αὐτὴς εἰδοίη τὴν
ἡμῶν τὴν ἐπισημαίνει καλῶς. καὶ τὰ
συνίστα καὶ αὐτὴν αὐτὴς εἰς τὴν πάπην
ὅτι ἐκείνη καλῶς ἐπικατέλει, εἰπερ
ἐβλάψεν.

τμήμ. 5. κεφ. 16.

Μετὰ τὰ καὶ περὶ τῶν αἰ ἐπὶ τῆς
συνόδου προκαταστάσεως καὶ ἀπερρίψας.
ἐπὶ τῶν γὰρ οἱ Καρδινάλιοι συνήγαγον
εἰς τὴν βασιλείαν, καὶ ἐκείνη καὶ ἐπικατέλει.

tuerint, se mirabili successu omnia obtinuisse,
& nolint credere qui ista audiunt, sed tantu
stigant: Tum Poenitentiariorum in Despotam p
Imperatoria Dominatio, Et quo malo fato, inquit, tu
tivā, ut inter hos semideos non numeris? At
sumpta evanuit: sextra pars diei futiliter con
sibus plerisque: Adeo ut Monembasius p
ceteris irā percitus, hac exordia p
stra ludimus sciscitando? Legatus quilibet ab
uo princeps ad alium, si reversus a suis inter
gabitur, quo fructu perfunctus sit munere,
& respondebit, supra modum prospero, cele
brabunt omnes ut bonum patriæ civem: Ergo
m Imperator princeps noster, & noster Do
minus Patriarcha, personas Legatorum pro no
bis sustinuerint, & se singulariter cuncta admi
nistasse affirmaverint, nonne æquum est sine
teriori indagine, nostras rationes eorum alti
pulationibus contradere? qui nisi pulcrè & emi
nenter pro nobis nulla sunt obituri.

Atque hinc Episcoporum reliqui in solidis af
fibus moderatiores assentiebantur, & questio
irraucuit, & conventus recessit: Sed hinc cuilibet
conjectare fas est, quale consilium postquam adii
sent Papam, Imperator & Patriarcha soli capta
bant, nobis postmodum communicandum: ut nihil
aliud proferrent quam Eugenum suum, cuncta mira
biliter absolvimus: quod ne sciret Despotam pro
ri relinquebant, dum illi capita ad communi
candum conjungerent: ut ante nos nihil rescis
ceret negotii: etiam si eos comitaretur ad Papam,
apud quem hoc figmentum primo prodit effor
matum: si vel illinc vel aliunde usquam prodit
efformatum, quam ex ipsius Imperatoris & Pa
triarchæ cerebris.

SECT. VI. CAP. XII.

Ab his vero temporibus omnia ad inchoan
dam, constituendamque Synodum anhelabant:
Nam Cardinales ultra citroque commendo ad
Imperatorem cum eo tractabant, quæ ad Syno
dum constandam, animandamque pertinebant.

Per.

159
 Percepit enim planè tam Patriarcham exile
 mentum ad ea afferre, ut ad Imperatoris arbi-
 trum cunctaingerentur negotia, à quo solo
 pendebant: Imperator itaque accersivit è toto
 præsulum cætu sex primarios Archiepiscopos
 è principibus Ecclesiasticis, Magnum Scrinia-
 rium, & me ipsum Magnum Ecclesiarcham, è
 præfectis sacrarum adium, Monasterii Omni-
 potentis & Calei præpositos, ex Hieromona-
 chis Moslem sacri montis, una cum Doctore
 Gemistio, Doctore Scholario & Ameruntza,
 quibus in aulâ Imperatoriâ congregatis, in hunc
 modum sensa mentis explicuit Imperator.
 Ecce nos jam tempus moner

Ecce nos jam tantum tempus monet, ut Deo aspi-
rante Synodales sessiones incoepemus: In qui-
bus operæpretium est scire, in quo primum cardi-
ne figamus vestigia, aut unde exordia rationum
deducamus: Nam illa quæstio penitus pen-
sitata, in duos alveos abire videtur: Primo an
Dogma ipsum de processione Spiritus Sancti,
quod Romana Ecclesia profitetur, cum nostro
Orientali consentiat, nec ne? Secundo de additâ
voce ad symbolum: An jure Romani hanc sibi li-
bertatem vindicarunt, aliquid pro libitu suo ad
sacrum symbolum adjiciendi? Et an ipsi scitum
fuit, etiamsi Doctrinæ fuisset sana? Sed ab utro
quæstionis membro incipiemus? alii addita-
mentum præposuere, alii ipsam opinionem: Et
qui primo insistere in ipso dogmate censuerunt,
tale ratiocinium sibi formare visi sunt: Oportet
imprimis fundamenta ipsa rimari, si quæstio fir-
ma sit ac sana, an secius lubrica & heterodoxa:
Et si forsan potuerint opinionem ipsam incul-
pabilem nobis astruere, tum postea objiciemus,
at non debuit tamen in sacrum symbolum in-
trudi: si non potuerint comprobare, multo
minus debuit: Qui vero ab additamento ad
Symbolum originem disputandi derivabant,
tali argumento utebantur: Vox in symbolum
impressa, primam præbuit ansam dissidii inter
nos & Latinos: Igitur primigenia discordiarum
causa per vestiganda est, postea de dogmate vi-
dendum: Variantibus igitur quamplurimis
hac illac sententiis, dum alterutra pars opinio-
nes proprias rationibus firmare conaretur, & ip-
se Imperator ut valuerat antea, totam causam
expresserat, suffragia tandem ad dirimendam
altercationem postulata sunt.

Epheſius, ac Gemiſtius ſtabant pro ſymbolo,
& illinc oriri diſſertationes aiebant oportere,
unde prima diſſidii ſcaturigo ebulliit: Quibus
maxima pars ſubſequentium ſe adiunxit: Nā
cœnus, Doct̃or Scholarius & Amerunza,
ipſum dogma fundamentale magis inclinabant:
quibus cum & ipſe ſentiebam, hanc rationem
promens: Omnis in univerſum quæſtio à diſſi-
plici conteſtatione litis procedit, vel prima
ve

ἔπ' ἂν ἄπὸν, καὶ ἡ δὲ χεὶρ τῆς χείρμας
 γένετο ἀπὸ τῆς ἐν τῷ συμβόλῳ παρὰ τῆς
 κη. ὁκτὲς δὲ, καὶ τὴν δὲ χεὶρ τῆς χείρμας
 ὡς τῶν ἀφ' ἑξῆς. τῇ δὲ πιαύτῃ τῶν
 γράμῃ προσετέθησαν καὶ οἱ πλείους. ἰδὲ
 Νικαίης, ὁ διδάσκαλος ὁ ὁλοκλήρως,
 καὶ ὁ ἀμνηστὴς εἶπον δὲν εἶναι πρῶτον
 τὴν δόξαν ἐξετάσθηναι. μετ' ὧν καὶ
 αὐτοὶ εἶπον ἐπὶ τῷ καθόλου ζητήματι κατ'
 ἑκαστον προσβαίνον καὶ ἀντιπαρατίθενται. δὲ
 ἐν καὶ ἡμεῖς χεὶρ ὡς πρῶτον τῇ ἐκείνῃ,
 εἰς τὴν ἀνάγκη καὶ ἐξέτασις τῆς δόξης. εἴθ'
 ὅπως τῇ ἀντιπαρατίθεσθαι εἰς τὴν ἀνάγκη καὶ
 παρὰ τῆς. ἔχοντες δὲ εἰς τὸ πᾶν ἀντιπαρατίθενται
 ματὸν ἄγον τὸν καθόλου, ὅς μ' ἔστι
 ἐλεγεῖν ἀφ' ὧν τὴν δόξαν, ὅς μ' ἔστι
 ἐλεγεῖν τὴν παρὰ τῆς.

τμήμ. 5. κεφ. 17.

Ἐπὶ τῆς οὖν βασιλείας ἐβεβαίωσεν τὸ
 πλείονων τὴν ψήφον, ἐπὶ καὶ πρῶτον
 αὐτῇ συνεκρίθη. ἐζήτησε δὲ καὶ τὸ δευτέρου
 γνώμην, εὐρηκὼς εἶπε καὶ οὐ ἀδελφότητι
 καὶ πᾶσι δοκῇ περὶ τῆς. ἔφη δὲ ὁ δευτέ-
 ρος, ἐγὼ οὐκ οἶδα λέγειν περὶ τῶν πιαύτων.
 πᾶς γὰρ ἂν εἴπω εἰς ὃ οὐκ ἴσταιμι.
 ὁμῶς ἐπειδὴ ὁρίζεσθαι ἵνα εἴπω πᾶσι, φαί-
 νεται μοι κάλλιον εἶναι, τὸ πᾶσι τῶν
 πλείονων ἐπὶ τὴν γνώμην. καὶ μετ'
 ἡμέρας δύο ἦλθεν ὁ βασιλεὺς εἰς τὸν πα-
 τεράρχην. μετὰ καλῶς καὶ δὲ τὸν δὲ χε-
 ρὶν οὐκ ἔπειθε τὸν πᾶσαν Χαρτο-
 φύλακα καὶ ἐμὲ. εἶπε τὸ Πνευματικόν, καὶ
 ἐξ τῶν συγκλητικῶν, καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς.
 οἱ καρδινάλιοι ἦλθον εἰς ἐμὲ, καὶ πᾶσι
 αὐτῶν ἵνα συνερχώμεθα, καὶ πᾶσι αὐτῶν
 ὅπως τῆς τῆς ἐβδόμης ἀποφασίσθαι.
 καὶ ἐν τῇ αἰσανακτῇ τὸν πατέραρχην,
 ἡ τὸ βασιλεὺς, κατ' αὐτὴν τὴν πᾶσαν
 ἡμέραν, ἵνα μὴ ἱμποδίσθαι ἡ σὺν ὁ, δὲ
 ἀνακτῇσιν ἐνός ἐξ ἡμῶν. εἶδε καὶ ὁ
 πᾶς ἀφ' ἑξῆς ἀνακτῇσιν, ἵνα
 ἀνακληροῖ τὴν ἀφ' ἑξῆς αὐτῶν ἐπὶ τῇ
 ἐκλεισγμένων. ἡ ἵνα γῆται ἡ ἀφ' ἑξῆς
 τῇ μετ' ἐκείνῃ ἡμέρα. ὡς αὐτῶς καὶ
 τῶν ἱερτάσιμον εἶναι τὴν ἡμέραν, ἵνα
 γῆται ἡ σὺν ὁ τῇ μετ' ἐκείνῃ. ὡς ἂν
 γινώσκαι τῆς σὺν ὁ ἀφ' ἑξῆς κατ'
 ἐκείνῃ ἐβδόμῃ ἀποφασίσθαι. ἵνα δὲ
 συνερχώμεθα, πρῶτον καὶ ἀρχόνται αἱ ἀφ'
 ἑξῆς.

vel secundae quae ab emergenti articulo prima
 nascitur, primamque destruit: Hanc Graeci
 Rhetores Instantiam vocant, illam Antipa-
 rastasin. Quare meo sensui consentaneum ma-
 gis videretur, primam litem in discrimen mit-
 tere, ad quam ipsa dogmatis disquisitio refer-
 tur: deinde de secundaria illa suboriente agere,
 ad quam additamentum revocatur: Atque ita
 Sancti Cabasilae exemplum imitabimur, qui
 cum argumentorum telis ipsum dogma confo-
 distet, ad evertendum postea additamentum, sti-
 lum foeliciter strinxit.

SECT. VI. CAP. XIII.

Ad haec Imperator censuram protulit decre-
 toriam, ut plurimorum suffragantium calculi
 evincerent, cui & ipse ab initio patrocinaba-
 tur: Ac ut plenior exiret sententia, placuit Des-
 potae votum sciscitari: Et tu mi fratercule (in-
 qui t) quid tibi mens suggerit in ista controver-
 sia? Cui Despota. Haud equidem scio cui pro-
 penam deam: quorsum enim in tam alta mysteria
 penetrarem, aut ea definire, quae meum su-
 perant intellectum? Verum quando imperas,
 ut alicui parti assensum praebam, satius ad suf-
 fragiorum praevalentium multitudinem accede-
 rem. His peractis post biduum Imperator ad
 Patriarcham accessit, eoque adduci fecit Ar-
 chiepiscopos quatuor primarios, magnum Scri-
 tarium, cum sex aliis ordinis Senatorii mag-
 natibus; quibus omnibus Imperator significa-
 vit, se cum Cardinalibus vehementer id depo-
 scitiones habebantur Synodicae, sine ulla spe de-
 precandae veniae: Et si contingerit in die sessioni
 praestituto, Imperatorem, vel Patriarcham, de-
 cumbere, ea ratio ab omnibus ineatur, ut reliqui
 nihilominus ad Synodum conveniant, ut reliqui
 unius aut plurium absentis, quacumque de cau-
 sa, rerum gerendarum orbita sufflaminetur,
 aut publica utilitas detrimentum capiat: Porro,
 & si quis ad discipulandum electus morbo cor-
 ripietur, suppleat ejus locum alter ejusdem or-
 dinis, ac primi pili, vel cras absque ulteriori com-
 perendinatione munia redintegret: Quin & si
 in solennem feriam inciderit, crastino festi ses-
 sio celebretur: ita ut res in septimana sessionum
 recurrat inevitabilis consuetudo: Ac ut maturè
 ante

Μίχελ μὴ ἂν τ' ἀρχὸς καταπέσῃς
ἐπιστοχὸν. καὶ οἱ ἀρχοὶ, οἱ βασιλεῖς
βασιλεῖς, ὅπο βασιλεὺς μὴ ἔσται
καὶ τ' ἀρχαίων ἐκκλησίαν. ἀρχαίον
δὲ τ' ἀρχαίων ἀρχαίον, ἐκκλησίαν ὁ
βα-

Ante hanc postremam vero constitutionem Synodi inchoanda, in more receptum diutino invaluerat, Consilii Imperatorii Principes concilii Ecclesiasticorum adhiberi, quodocunque Imperator cum Patriarcha, Archiepiscoporum concilia coegisset: ut primum autem disputationes Synodicas ordinassent Latini, Græcique. Imperator Proceres suos hac libertate penitus abjudicavit, prohibuitque quempiam Magnatum negotiis Ecclesiae discutiendis in posterum interesse: Ineptum asserens Laicos ad istiusmodi deliberationes admitti, ne conqueran-

трѣхъ.

S E C R E T

προδεδειγμένων, εἰς τὸν αὐτὸν Πάστορα.
καὶ μὴ τὰς δεξιὰς ἀλάττουσαι Μαννά-
λια μικρὰ πολύριμα. τεῖρα μὲν ἐκ πρῶ-
της μερὸς, τεῖρα δὲ ἐκ δευτέρου ἑλ-
λῆς μερὸς, τὰ μὲν δύο τὰ ἐξ ἑκάστης
μερὸς πρῶτα προσβιβηκότες τῷ μήκει. τὰ
δε ὀδὸν ὑποδεσσεύοντες, καὶ ἐπὶ τῇ μετ-
εἰσόδῳ χθαμαλώπουν. ἐν ταύταις ἦν
λαμπάδες ἐπὶ γυμνῶ, καὶ φῶτα ἀν-
τίστοιχα.

Καὶ ἔγω μὲν ὁ πρὸς τὴν συνέθεσιν διέ-
κρινον, τὸν δὲ πρὸς τὴν ἐκτέλεσιν. ἐκαστὸν
δὲ ὁ μὲν βασιλεὺς ὅτι ἐξ ἑθρονος αὐτοῦ
δήλωσεν, ἵστατο δὲ ὁ Φιλανθρωπινὸς πλησίον
τῆς βασιλικῆς ἐξ ἑκαστοῦ κατέχων καὶ τὴν
ἐξουσίαν. μὴ δὲ τὴν βασιλείαν ὁ πατριάρχης,
αἰτῶν αὐτὸν πομπησάμενος, καὶ οἱ δεξι-
οί. ἐκ δεξιῶν δὲ ὁ βασιλεὺς ὁ δεξιό-
της, καὶ μετ' αὐτοῦ οἱ ἀρχιεπίσκοποι ὅτι ἐξ
ἐξουσίας. καὶ τὸ μετὰ αὐτὸν δὲ τὸ συμπίδων
ἐξουσίας μετὲν ἦν ἀνθρώπων ὁρῶν
σημίων καὶ μαλίστα ταχυγεράφων λαλί-
ων. κύκλῳ πρὸς ἐκαστὸν ἀνθρώπων
ταχύντων ἀνθρώπων.

τμήμ. 5. κεφ. 15.

Ἐν μὲν ἦν τῇ πρώτῃ συνόδῳ, ἥτις
καὶ τὴν ἐκτέλεσιν ὁ ὁμοθυμαδὸν ἐκτελεῖ, ἐν τῇ
κατὰρχαίᾳ ἀνέγνω λατινικῶς ὁ ῥόδος Ἀν-
δρέας προσφώνημα, ὅπερ ἐπὶ τῇ συνέθεσιν
παύσαι καὶ πρὸς τὴν συνέθεσιν. ἡ δὲ ὁ Νι-
καίας ἐπὶ τὴν ἀνέγνω ἐκτελεῖ ὁ πρὸς τὴν
βασιλείαν ἐπιτιμῶν, καὶ πρὸς τὴν πύξιν
πρὸς τὴν συνέθεσιν. καὶ μετὰ τὴν ἐκτέλεσιν
λατινικῶς ὁ Σικανδρινός. μὴ δὲ τὴν ἐκ-
τέλεσιν ἀνέγνωσιν ἡρῶν ὁ ἑφῆσος προσειμι-
μασάμενος. ὅπως καὶ μετ' ἀρχιεπίσκοπος
λόγους ποιῶν ἐπὶ καὶ πρὸς ἐκτελεῖς ἐστὶν
ὁ λόγος. καὶ ταῦτα ἡ κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν
ἡμῶν ὡς περ πινὰ κληρὸν. ὅτι τὸ κατὰ
ἐκτελεῖ, ἐκτελεῖ, ἐκτελεῖ τὴν ἐκτέλεσιν
ἐκτελεῖ ὑμῖν, ἐκτελεῖ τὴν ἐκτέλεσιν ἀφῆ-
μι ὑμῖν. ἀπῆλθεν δὲ αὐτὸς αὐτῆς ἐπὶ
ἐκτελεῖ, ὅπερ ἐστὶν οἶονος κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν
προσφώνημα τὴν ἀνέγνω δηλαδὴ. καὶ
ἐν ἡμῶν ταῦτα αἰεὶ παραγματοποιῶν
καὶ μάλιστα ἐν τῇ παραρτήσιν τῶν λόγων ὕλη.
καὶ αὐτὸ ἀρχιεπίσκοπος ἀρχιεπίσκοπος. τὸ λόγων τὴν
ἀνέγνω τῆς ἐκτελεῖ. ἔως ἂν προσειμιμα-
σάμενος, καὶ μετὰ τὴν πινὰ πινὰ ἐκτελεῖ.

& adhuc tertia situ rectoriffima, infima om-
nium quantitate extiterunt: Et in his fixa lumi-
naria seu candelae accensae elucebant.

Ad hunc itaque modum quod Synodum ca-
piebat triclinium instruebatur: Imperator au-
tem in throno sedebat ut dictum est, juxta quem
stabat Philanthropinus manu gestans Imperato-
ris Majestatis enslem pro more: Pone Impera-
torum Patriarcha, & ab illo Vicarii & Archie-
piscopi recto ordine: Ab Imperatoris dextrâ
frater Despoti, & post illum Imperatorii pro-
ceres omnes in pavimento: Et pavimento totum
illud medietullium inter duo scamna disceptan-
tium intercurrent, refertum fuit sedentibus
humis, sed maximè exceptoribus Latinis ad
describendum promptis, & in omni circuitu
multitudo confusa, quâ poterant hac vel illac
pedibus stabant.

SECT. VI. CAP. XVII.

In sessione igitur primâ, gestâ Octobris sex-
to, statim ab ingressu Andreas Rhodi voce
elata legit Latine quandam compellationem
ab ipso factam ad Papam & Synodum: Quâ si-
nitâ Nicænus aliam exorsus est Græcè, scrip-
tam ad Imperatorem, Papam & Synodum, quam
Nicæni in linguam Latinam transtulit Secundi-
nus: & cum legere desissent, cœpit Ephesus
proœmiari: Has dissertationes sic excipi de-
bere ab utraq; parte, ut infractum amoris vin-
culum permaneat, quando præcipue ad pacem
conciliandam vergunt, quam Dominus no-
ster Christus tanquam hereditatem nobis le-
gavit in novissimis verbis, cum ad crucem
jam properaret: Pacem meam do vobis,
pacem meam vobis relinquo: Quin & aliud
idem Dominus à nobis repositit, tanquam
fructum & indicium voluntatis nostræ, ad
ejus arbitrium subjæctæ, fraternam nempe
caritatem, cui semper oportet velificari; &
à prima meâ ad ultimum stadii decur-
sum inviolabilem caritatis legem conservare:
Hec ad hunc modum, & alia nonnulla Ephesi-
us in initio prælibans, eandem devolvit ora-
tionem, ut nobis præannuntiaret se disputatu-
rum in additamentum ad symbolum: nec La-
tinis licuisse quidquam ad tam sanctum fidei
Chri-

ὁ βασιλεὺς ἔφη, ὅτι ἀπιδύσ-
μαι, εἰ μὴ ὅταν μοι φανῇ ἀρμόδιος. ὡς
ἔφη αὖθις καθέκαστα αὐτὸν, ὡς ἦν
ἀναβηκνύμενος, ἔφη πάλιν ὁ βασιλεὺς.
τίτι ἀπιδύσκει, καὶ γρηύσται σινώδῳ.
ὅταν γινώσκιν οἱ λατῖνοι ὅτιον τι ἦν ὅπερ
πιπιήκασι. παρῆλθον ἐν ἡμέραις πνὺς δε-
ξαί. διὸ ἀναγκασθέντες οἱ λατῖνοι διο-
ροῦντες τῷ χον ἐν τῇ πρώτῃ ἐσόδῳ, πρὸ
πρώτης τεκλίνου ὃ ὁ βασιλεὺς ἐπέβη,
ἠνώξαν πύλλω δι' ἧς ἐσθῆτον αὐτὸν ἐν ὑδρὶ
ἐκ καλλίων. καὶ τῷ φερόμενῳ, αὐτὸν
ἀνακομίζοντες διήρχοντο ἐπὶ κεινα τῶν δι-
κακαλίων. μηδενὸς παρόντος ἐκείσε,
καὶ καλλίων. εἰ μὴ τῶν πρὸς τὸ δόπιον γυμνῶν, καὶ
συνήθων. ὧν τ' ἐπὶ πύλλῳ καλλίων ὑ-
περ ἔχεν ἐπιστάσαντες εἰς τὴν τεκλίνου, εἰς
οὐ συνεκροτήθη ἡ σύνοδος. ἐν ὑδρὶ ἐν
τῇ γωνίᾳ ταύτῃ τῆς θύρας ἐκείῃ ὁ θρό-
νος ὁ βασιλέως, ἐν καὶ ἐξάγοντες πρὸ
καλλίων ἐκείνης ἐκάθιστον αὐτὸν παχέως
ἐπὶ τῷ θρόνῳ. παρὰ τῶν ἐμπροσθεν
πνὺν δέχοντων. καὶ τὰς ὀψείας τῶν πύ-
λων δόποιον χιζόντων, μέχρις αὖ διδύ-
στασις αὐτῶν. καὶ τίτι ἐπιχωρῶν
ἀδελφῶν πινύνας πᾶσιν ὁρᾶν αὐτὸν ἀκω-
λύτως.

τμήμ. 5. κεφ. 17.

Μετὰ τ' ἀποκαταστάσει ταῦτα, καὶ
παρῆλθον τὴν πρὸς τὴν καθέδραν δίοδον
ὁ βασιλεὺς, ὡς διδύλωται, ἦλθεν ὁ βα-
σιλεὺς, καὶ ὁ πατεράρχης, ἐν δὲ πύ-
ρρα συνεβίβησαν. ὅτε δὲ ἦν ὁ ὁκτοβρί-
ος ἡμέρας δέκα πέντε, καὶ δεκάμενος ὁ Ἀν-
δρέας καὶ βυλομένης σινώδου δόποιο-
ρίας, ὁ Ἐφῆσος διεκώλυεν αὐτὸν, λέγων
ὅτι εἰ δίκαιον, ἵνα εἴπωμεν ἡμεῖς πρῶτον
ὅσα θέλωμεν ὑπερ σινώδους ὧν προπι-
νομεν. καὶ τίτι ἵνα δεχόμεθα ἐξ ὑμῶν
τὰς δόποιορίας. ὁ Ρόδος δὲ ἐπετίθει καὶ
ἠνάγκαζεν δόποιορηθῆναι. ἐλθόν δὲ καὶ
ὁ Ἐφῆσος, καὶ ὁ Νικαίας ὅτι πρὸς εἰ-
πὴν ἡμεῖς ὅσα βυλομένης, καὶ συνεβίβησαν
συνεβίβησαν, ἐν τῷ συμβόλῳ, ὃ δὲ ὑμᾶς
δόποιορηθῆναι. ἐκινήσαν ἐν πολλοῖς λό-
γοις περὶ τῶν. ὁ μὲν Ἐφῆσος ζητῶντος,
εἰπὴν ὅσα προέβησαν πρὸς σύνοδον ὧν προ-
έβησαν, καὶ οὕτως ἀναγινώσκων τῶν δι-
κῶν.

Imperator autem, non veniam, inquit, in
Synodum, antequam mibi metipsum allubuerit:
Et cum ipsum denuo exorare supplex persevera-
rem, ut me mandatis instruxerat Patriarcha,
respondit Imperator: Tunc & ipse veniam,
faciamque ut Synodus renovetur, quando La-
tini fatebuntur quale delictum in me admis-
erint: Aliquot igitur dies incassum cecidere,
donec Latini, ut Imperatorem lenirent, muro
perforato ad introitum primi triclinii, quo Im-
perator equo desilire consueverat, portam effo-
derunt, quā statim in vicinum cubiculum du-
ceretur: unde cum decenter gestarunt, per alia
decem cubicula, in medio transitu posita: sed
vacua, nullis presentibus præter domesticos &
assuetos: quorum ultimi Januæ patebat in tri-
clinium Synodi: & ad angulum Januæ stabat
intus Imperatoris thronus: ita ut eductum ex
ultimo cubiculo, statim in thronum reposue-
runt, Proceribus quibusdam in circuitu latera
Imperatoris cingentibus, ut ejus conspectum à
multitudinis speculatione adimerent, dum in
solio commodum collocarent: tum recedentes
facultatem omnibus perhibuerunt ejus vultum
contemplandi.

SECT. VI. CAP. XVIII.

Quando hæc ita disponentur, & concinna-
ta esset Imperatori ad transeundum via perfo-
rata, ut dictum est, uterque & Imperator & Pa-
triarcha secundæ sessioni maturè adfuere, ad de-
cimum tertium Octobris coactæ, qui fuit feria
secunda, seu dies Lunt: Cumque inciperet
Andreas prolixas responsionum telas percurrere.
Ephesius interpellavit: nostrum jus id esse
clamans, prius effundere quicquid destinave-
rimus, ad explanandam quæstionem à nobis in
medium projectam; tum à vobis responsa ex-
audire: Verum cum adhuc Andreas ferocius
effervescens sibi hanc vicem referendi paria
Ephesio deberi vociferaret, Ephesius & Nicæ-
nus simul hominem interruperunt: Et prius-
quam nos (ajebant) omnia mentis nostræ sen-
sa explicuerimus in propositum Thema, ve-
stramque ad symbolum adjectionem illicitam
fuisse comprobaverimus, omnis vestra præoc-
cupandi sedulitas nil aliud est quam conten-
tiosa verborum profluentia: Multa igitur hinc
illinc verba profeminabantur, dummodo E-
phesius duo postulare, ut sibi fas esset prius in
quæ-

κατακλινῶν παύσαντων. ὧς δὲ ῥόδα φιλόνει-
κίαν καλύοντο τὸ ἔφεος, καὶ πρὸς
ἀνδρείαν ἐπιγομφύαν καὶ τὴν ἀνά-
γκην τῶν ὄρων μετὰ ἄκροις ὡς ὕψα-
τοις, καὶ ἀνέντητον, καὶ σκαίνδαλον πρὸς ἑ-
καστὸν. τὸ γὰρ κερδανεῖτε ἔλεγον, ἢ τὸ
ἀνάλμα ἐς ἡμᾶς ἀνακηρύξετε;
καὶ δὲ σὺν πολλοῖς λόγοις, καὶ τὰς
ἐπὶ τῆς φιλονεικίας, εἶπεν ὁ Ἰαλιά-
ρις πρὸς τὸν βασιλέα· οὐδέ μὲν ὁ μακαριώ-
της πατὴρ ἵνα εἰπῶ ὅτι διὸ ἐνομίσαμεν
πρὸς ἡς χρεὶς ὡς ὁ ῥόδα μέλλει ἀπολογη-
σθαι, καὶ ἣν ἔτοιμα πρὸς τὴν, ἀφ' ἧς
τὴν ἡδὲ ἐκεδῶκαμεν εἰπεῖν πλατύπρον
οἰβάζεσθαι. ἐπεὶ δὲ παρεκάλεσε πολλὰ
καὶ ῥόδα, καὶ οὐκ ἔθεεσθαι, φάνηται
καλὸν τῷ ἄκρῳ ἀρχιερεῖ ἵνα ἀναστῶμεν,
καὶ ἐν αὐτῇ ἡμέρᾳ ἀπαλογησάμενοι ἐν πρὸς
ἐκλειγμένοις. ἀπλογήσατο ἐν πρὸς
πᾶσι ὁ βασιλεὺς ὀλίγον τι, καὶ ἔτι
ἀπῆλθον.

169

questionem à se propositam expatiari: Secundò, ut præcedentium Synodorum definitiones in Synodo recitarentur: Nec non Andreas pari studio satageret, ut sibi facultas, primò loquentem Ephesium, concederetur: Deinde gestorum properandi Synodali publicationem, quam nec in summas aurium, infructuosam ac scandalis plenam: Et superfluam, admittam, expuebat ut quid vos Græci (inquit) lucrabimini, si nos Latinos diro Anathemati subjicietis?

Post multas igitur utrinque sermocinationes, variasque verborum rixas, tandem Julianus Imperatorem allocutus est. Beatissimus Pater Patre me hoc jubet effari: Quandoquidem nudius tertius credideramus, Andream respondendi munus suscepisse, quo & perfungi promptus vis debatur, ideo non passi sumus vos tam expansis velis procurrare in ea cuncta quæ decrevitis: Cum tamen Andreas hodie sæpe ad certamen provocaverit in suis partibus peragendis, & à vobis exhibilatur, visum est summo Pontifici hic rotam sistere, & in alium diem convenitur opportunitas electis istis Antesignanis inter sese digladiandi. Pauca ad hæc regessit Imperator & mox discessimus.

τμήμ. 5. χιφ. 19.

• SECT. VI. CAP. XIX.

[illegible]

Postridie qui fuit Octobris decimus quartus, in domum ad Patriarcham convenerunt, Imperator. & duo Cardinales, Julianus ac Firmanus, comitali quorundam Episcopis Latinis: nostriciam Archiepiscopi, Exocataceli, & ædium sacrarum præfetti: Latini omni modo contendebant, ne Acta synodorum Oecumenicarum legerentur, vel si id omnino oportere judicarem, altera in privato quorundam hominum conciliabulo seorsim designato legerentur: At nostrorum quorundam aderant unanimi consensu reclamant, nec pedem, nec volam ulterius in hoc negotio promovendam esse asseverantes, contingat quodcumque possit in contrarium, nisi prius decretis synodalibus ad aures omnium propalatis: Adeo ut post multas utrinque litigiosas concertationes tandem manus dederint Latini, ut lecta toti synodo comunicentur.

Itaque jam tertio congregata synodus ad Octobris decimum sextum qui, fuit feria quinta vel dies Jovis, confluit, & acta synodalia postulatum fuit publicè lectitabantur: In sessione id Latini sunt machinati, ut ne frequens suorum hominum multitudo in synodum coiret, nec Evangelium paterentur consistere in sacro altari ut antea, sed decumbere clausum obsignatumque, ut & sanctorum Apostolorum

ισφαλισμόν, καὶ οὖν τῶν δόξων
ἀνδράντας κεῖσθαι ὑπὸ τῆς, καὶ ἄλλας
λαμπράς ἀνῆψαν. δεξάμενος δὲ πρὸς
ἑφῆς, καὶ ἐκπύοντες, οὕτως ἐπα-
ξάμενος ἀναγνώσκειν οὖν ἔρχετο, ζητη-
σάντων ἡμῶν, καὶ ἐνδεδωχέντων ὑμῶν
τῆς, ἥδη ἀναγνώσκειν. ὡς κα-
λῶς δὲ καὶ ὑμᾶς, ἀκρίβειαν καὶ οὖν
ἔρχετο, καὶ οὖν λόγους ἡμῶν, καὶ μα-
κροθυμίας. εἶτα καὶ ἄλλα πρὸς ὡρμη-
μιν λέγειν, εἶπεν ὁ Ἰουλιανός, καθὼς
πρὸς τῆς χθὲς συνεφωνήσαμεν περὶ χωρή-
σαι καθὼς βύλεσθε. εἰ καὶ ἐχρῆν τὴν
ῥόδον δόξα λογιζήσθαι πρὸς αὐτὸν πρὸς
εἶπεν ὁ ἑφῆς. πάλιν οἱ ὄροι ἀναγνώ-
στῳσαν, εἰ θέλετε διὰ ὑμετέρων σύ-
στασιν. ὅ μιν ὡς δόξα καὶ ἡμῶν, ἡ ἡμετέρας
μελέτης. ἀνεγνώσθησαν οἱ ὄροι, λέ-
γοντες ὁ ἑφῆς, καὶ ἐν δευτέρῳ, καὶ ἐν
τῷ τρίτῳ ἐκάσθαι ἔρχετο, ἐπεξεργασίας ὅσας
ἦσαν ἀρμόδιαι ὑπὲρ ἡμῶν. ὅπῃ ἀνι-
νώσκετο ὁ ὄρος, τῆς ζ' συνόδου, περὶ ἐ-
μῶν οἱ λατῖνοι βιβλίον ἐκκλησιαστικῶς ἔχον
τὸ πρακτικὸν οὕτως τῆς ζ' συνόδου. ὅ
προσέκειτο ἐν τῷ συμβόλῳ πρὸς τὸ πα-
τέρας, καὶ ὅθεν ἐκπαρδόμενος, καὶ ἐπι-
δείκνυσεν τῆς, ὡς πάλαιον καὶ βεβεβαί-
ον. ἐπὶ τῇ βεβεβαίον τὸ ἀξιόπιστον
ἐκείνῳ παρέχον. καὶ ἐκ τῶν ὑπογρα-
φῶν, καὶ πινῶν ἐπὶ τῶν πρὸς τὴν ἡμέ-
τερα συμφωνίαν, ἐδοκίμαζον καὶ ἐν-
ταῖο, ὡς ὅπως ἀνεγνώσθη τὸ συμβόλον,
ἐν τῇ ζ' συνόδῳ. εἶπε δὲ καὶ ὁ Ἰουλιανός,
ὅτι τὸ βιβλίον, εἰ παλαιότερον καὶ ἀδύ-
νατον εἶναι ὑπονοῆσαι ἡμῶν πρὸς ἐναλ-
λαγὴν εἰς αὐτό. ἐχομεν δὲ καὶ ἱστορί-
αν ἀνδρῶν παλαιῶν, καὶ σφῶν γεγραφέ-
τα πρὸς ἄλλων πινῶν, διακρίνεται δὲ καὶ πρὸς
τῆς, ὅτι τὸ συμβόλον ὅπως ἐξετέθη ἐν
τῇ ζ' συνόδῳ. καὶ συνιστάμεν τῆς, καὶ δὸς τὸ
ἐκείνῳ φωνῶν.

Εἶπεν οὖν ὁ σφῶν Γεμιστίος πρὸς τῆς.
ὅτι καὶ εἴπερ ἔχεν ἡ Ῥωμαϊκὴ Ἐκκλησία
συνιστῶν ὁ λεγόμενος, καὶ δὸς τὸ βιβλίον,
καὶ δὸς ἱστορίαν πρὸς τῆς συγγρα-
φῆς, πρὸς τῶν ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν
πρὸς ὑπὲρ λατῖνων, πινῶν φωνῶν,
καὶ οὖν πρὸς αὐτὸν, διὰ τῶν μὲν λό-
γων καὶ βιβλίων ἀγωνιζόμενοι πρὸς
πρὸς τῶν δόξων ἀποδεικνύειν, ὡς εὐλόγως
καὶ δεινῶς γεγενημένον ὑπὸ τῆς ὑμῶν
ἐκ-

Imagines interga resupinatas: nec lucernas ac-
cenderent, sed candelabra sine luminibus exca-
stare permitterent: Utcunq; inchoavit Ephesus
sic profari: Quemadmodum nuper constitutum
fuit, nobis id obnixè perentibus, & anuentibus
vobis, ut sacra veterum synodorum Acta co-
ram hodiernâ recitarentur, ea sine nunc prodi-
vimus. Quare vos plurimum velimus exortos,
ut & lectis synodorum decretis, & à nobis post-
modum dicendis, cum æquanimirate Christia-
nâ benignas aures accommodetis: & dum in-
xit Julianus: Ut ante biduum facultatem vo-
bis indulgimus, in quodvis Argumentum pro
Rhodiensi tum fors obtigerat refutandi non-
nulla quæ prius protulerat Ephesus, ita nec ve-
stris nunc votis penitus obnitimur, quo minus
synodorum Acta promulgentur si velitis, inea-
rum rerum confirmationem, quæ à vobis produ-
centur: Verum ut id nec cōmuni suffragio totius
synodi stabilitum aut profectum à nostrâ volun-
tate, ut omnes intelligant magnopere desidera-
mus: Recitabantur igitur Acta synodorum, E-
phesio ad singulas uniuscujusque consulti perio-
dos, à capite primò ad calcem omnium, politas
pro nobis commentationes affingente. Ubi ve-
ro ad Synodum septimam perventum esset,
ejusque determinationes perstringendas, Latini
codicem Græcum exhibuerunt universa Synodi
illius gesta comprehendentem: Ubi in symbo-
lo Nicæno expressum habebatur Spiritum San-
ctum à patre & filio procedere: codicemque ut
longe antiquissimum, & membranaceum pub-
lico conspectui Synodicorum omnium contem-
plandum circumtulit: Et quoniam vetustis
membranis Latini multum fidei semper præ-
bent, quas subscriptionibus, & aliis quibus-
dam indiciis explorant, an & quantum cum
nostris conveniant, ex hujus autoritate asse-
verare non dubitarunt, symbolum in Synodo se-
ptimâ sic legendum patres definitivisse: quin &
Julianus addidit, vetustissimum hoc volumen
tam incorrupti characteris perhiberi, ut frustra
quis suspicetur illud in fraudulentam versuram
incidisse: Et penes nos habetur ad manum scri-
ptor antiquissimus, peritissimus historiarum,
& multiplicis prudentiæ gloriâ clarissimus, qui
inter alia multa scitè admodum ab ipso pertra-
ctata, de hoc articulo idem confidenter ad-
struit, & symbolum Nicænum septimæ Sy-
nodi patres ad eum modum evulgavisse: Et jam
jam parati sumus ipsius auctoris verba vobis in
promptu expedire.

Ad quæ eruditus Gemistius: si Romana Ec-
clesia depromere potuisset, reapse & sine fūco,
quæ vos ex membranis, & isto scientifico, ar-
ticu-

[illegible]

171.
inclum literis
mazero leum
nos vester; alii
verentes.
bus, librisque
tionem ad
& pernecessario
præterissent
nam eorum
quam alienam
verborum oceano,
quos convolvunt,
ruisse, repertam
pendicem, syn-
diisse ex septimæ
ita definitum:
tor itatis à sep-
quet, quia vest-
res de septimâ
his ita dictis à
est.

commendante; nunquam tam
atque operam perdidisset Aquis
atque ipsum per aliquot secula an-
Nec enim, dum innumeris rationi-
demonstrare conabantur adje-
judicio planè optimo
admissam à vestrà Ecclesiâ,
Herculeam illam confirmatio-
comprobare nitebantur, tan-
suis propositis: Nam pro toto
& modis syllogismorum
suffecisset illud unum asse-
Synodo antehac istam Ap-
cum adjectione pro-
officinâ, ita lectum,
sed synbolum omnino nihil au-
traxisse, vel inde li-
primarii propugnato-
non meminerunt: atque
tertia sessio dirempta

Quotquot autem tum aderant Latinorum vive candore præditi ac veritatis studiosi, monachi-les inter Latinos permulti vigent, quicuculla-prosequuntur: ubi definitiones Conciliorum perlectas, & ab Ephesio illustratas percepissent, se nunquam talia audivisse aut intellexisse fassi sunt; multumque ingemuere Doctores suos de his nil præcepisse: Nunc enim aperte perspicimus (ajebant) Græcos rectius sentire, quam nos: interea omnes Ephesium obstupere, qui tantâ cum eloquentiâ ac gravitate dogmata my-steriis refertissima condiderat.

Nostri vero rerum omnium necessariorum penuriam laborabant, & ad pudendam inopiam dilabebantur: dum alii bona vendere, alii oppignorare coacti sint ipsissima vestimenta quæ portabant ad famem depellendam: Nec enim ulla mentio annonæ frumentariæ nostris auribus insonuit ab iis qui liberales proventus promiserant: Ad septimum decimum Octobris vero isti ro convenerunt: Et primum Julianus petiit à nobis antiquorum, quæ ad Synodum pridianam, nempe nos: Deinde dicta etiam ore tenus, ab utraque enim post singulas disceptationes publicas impera-

SECT. VI. CAP. XX.

н. с. КФ. н.

των τοίνυν τῶν ὄρων ἐπὶ
ὅτι πολλοὶ τῶν ἰσίων
ὡς εἴρηται, ἐσπεί-
χθησάμενοι. καὶ γὰρ
μάλλον εἰπεῖν μακρο-
λο-

Perlectis igitur Conciliorum definitionibus,
cum Latini satis intellexissent, suorum homi-
num per plurimos in scandalum impegisse, ali-
am sessionem maturare festinarunt: Ubi,
omnia Synodorum Acta & interpretamenta
Ephesii responsionem vel potius expansionem
pro-

λογίας, συνέρραψαν πρὸς αὐτὸν ὅρας, καὶ
 αὐτὸν λόγους ἔ-Εφείσθ. ὅς καὶ ἐμακρη-
 γόρησιν ὁ ῥόδης, ἵνα τὰς τῶν πολλῶν κα-
 τὰ τὴν αἰχρὰς. πρὸς τὴν δὲ ἦν ἡ πιασὶν
 συνέλδους, ὅτε μὲν τῶν ἄλλων, καὶ συνό-
 δος προεχόμεναι, μιὰν μὲν ἐν τῷ λεγώ-
 συσάσαι, ἐτίραν δὲ αὐτὸν οἶδα ὅπου ἀνα-
 γίμαθι κατὰ βαλάνους αὐτὸν μὴ εἰργάζε-
 ται ἐν τῷ συμβόλῳ προσηκόν. καὶ ἐπὶ
 ῥα πολλὰ εἶπεν ὑπερ συστάσεως μὲν τῆς
 ἰδίας αὐτῶν ἐκκλησίας, μέμψους δὲ
 τῆς ἡμετέρας. τῇ δὲ καὶ ἔ-Οκτωβρίῳ
 ἡμέρᾳ ἐγὼ συνελθόντες ε. καὶ εἶπεν
 ὁ ῥόδης Ἀνδρέας πάλιν ἀπολογία πρὸς
 τὰς αὐτὰς ἔ-Εφείσθ. εἰρημνία, ὅς ὅδε
 ἔφθασε πλειῶσαι. ἀγαλυνθέντες ἔ-συλ-
 λήγας. ἐτάχθη δὲ ἵνα ἐν ἐτίρᾳ συνελθόντες,
 ἀναπληρώσῃ αὐτάς. ἀλλ' ἐπειδὴ οἱ ἡμέ-
 ροι ὑπὲρ τὸν ὅρον τῆς ἐνδείας, πρὸς τὴν
 ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας ἐπὶ τὴν τῶν παρὰ
 τῶν μελῶν παρωχημένων, καὶ ὅς ὅδε
 διδῶκασι τὸ τυχεῖν, καὶ στερεμένων πάντων
 καὶ δυσχεραίνοντων τῷ πλάκῳ μὲν ζη-
 τῶνται, ἀποπιμπθῶναι δὲ. μόλις μὲν τὸ
 ἐ-ἀλάλῃ, ὅτι ἐν τῇ παρῶσθι κατὰ τὴν
 τῶν λόγων γήραμιν, διδῶκασιν ἡμῖν
 ὑπὲρ δύο μελῶν παρελθόντων ἡγῶν ἔ-
 ππέρτε, καὶ πρὸ πέμπτῃς μελῶν ἀ-
 ππέρτε, καὶ τὸ καὶ ἔ-Οκτωβρίῳ φλωρί-
 ασι.

τῇ δὲ καὶ ἔ-Οκτωβρίῳ ἡμέρᾳ σαββά-
 τῃ ἐγὼ συνελθόντες ἐκτὴ, καὶ συνῆψεν
 ὁ ῥόδης πάλιν ἀπολογία, ἣν ἐν τῇ προ-
 λαβῶσθι ὁμιλία αὐτὸν ἔφθασε συνπλειῶσαι.
 καὶ οὗς πολὺ πλείονος λόγων ἐπέπεσεν, καὶ
 ῥητὰ ἀρίων προεχόμεσιν οὗς συστάσιν τῶν
 αὐτῶν λόγων. ἐπὶ μὲν τῶν ἄλλων, καὶ τὸ
 μέρους τῆς πρὸς Μαρτίνον ἐπιστολῆς πρὸς
 ἀγίου Μαξίμου οὗς μὲν παρήγαγε ἐξ αὐτῆς
 ὡς αὐτὸς. ἀλλὰ τὰς τῶν ἐκκλησιῶν τῆς
 ῥώμης, ὅτι καὶ αὐτὸν αὐτὸς ἐκείνης
 ἦν ἡ προσηκόν ἐν τῷ συμβόλῳ, ὡς ὁ
 μαξίμος μαρτυρεῖ. ὅμως ἡ ἀνατολικὴ
 ἐκκλησία ἡνωμένη ἦν, μηδὲν ἐγκαλεῖται
 τῷ δουλικῷ. καὶ ἔστω δὲ ἀποδείξαι ὅτι
 καὶ αὐτὸς πάλιν προσθήκῃ τὸ ἴδιον γίγο-
 ναι, ἀλλὰ δι' ἄλλας αἰτίας. ἀνηγόρευε δὲ
 τὰς μετὰ αὐτὸν καὶ ὁ ἰελεανός, καὶ μόλις
 ἐν τῇ ὁ συνελθόντες ἐκείνη πάλιν ὁμιλίᾳ
 ἐπλειῶσεν ὁ Ἀνδρέας. ἡμεῖς δὲ ἐς
 μέγα κέρδιον ἐδεξάμεθα τὸ προενηκῆν
 ἐκεί-

prolixæ admodum Orationis consueverunt, quam
 in immensum productam Andreas Rhodi con-
 cinnavit, & aures adstantium, ad fastidium usq;
 diditionum sententiâ perluit: Atque hæc fuit ses-
 sio quarta, ubi inter alia multa etiam Synodica
 exhibuit, unam Toleti celebratam, alteram non
 meminimus in quâ terrarum orâ, quæ Anathemati
 subijciunt, quotquot additamento ad symbo-
 lum non acquievere: Et alia insuper multa con-
 gessit Andreas in Ecclesiæ suæ patrocinium ac-
 cecus, & in dehonestamentum nostræ. Vice-
 simo Octobris, hebdomadis secundo, seu die
 Luna, quinta sessio coaluit: Et Andreas Rho-
 di rursus Apologiam pertexere ad dicta Ephe-
 sia auspicatus est, sed cum ad finem perducere non
 passa est conventus dissolutio, quare partem re-
 mitteret in aliâ consummandam, ipsi fuit im-
 peratum: At nostri cum in magnas angustias
 redigerentur, ob inopiam comestuum, qui
 jam excreverant ultra quatuor menses penitus
 elapsos, in quibus ne teruncium unicum nobis
 impertierunt, nostrique graviter afflicti inge-
 miferent, non modo necessariis privari se, sed
 & sæpenumero postulantes turpiter à quæsto-
 ribus vacuos remitti: tandem vero duriter, po-
 stmodum sessionis quintæ, dum in his sermonum
 ambagibus hæreremus, duorum mensium sti-
 pendia elargiuntur vicesimo & primo Octo-
 bris, in quarti, quintique mensis annonam
 frumentariam florenos mille, ducentos denos
 & octo.

Vicesimo quinto Octobris in die Sabbathi
 sexta sessio celebrabatur, cum Andreas Rho-
 dius inchoatam in superiori Apologiam ad exi-
 tum perduxit, quam claudere tum non permi-
 sit sessio præpropere dissoluta: In multas autem
 sermonum ambages exerravit, & multa à fan-
 tibus patribus testimonia contorsit, ad confir-
 manda ea quæ asseruerat: Inter alia, incidit
 etiam in particulam Epistolæ Maximi Marty-
 ris scriptæ ad Marinum, ut per eam duntaxat,
 Ecclesiam Romanam omni culpa eximeret, quod
 in seculo Maximi additio illa symbolum occu-
 paverat, ut ipse Maximus testabatur: Et ta-
 lum retinebat (inquit) nec ullius offensæ vin-
 culum occidentalem incusabat: unde etiam & com-
 probare nixus est, non propter additamentum
 ad symbolum Ecclesiæ primum divulgatum fuisse,
 sed ob alias quolibet rationes: Cui opinioni
 multum favit Julianus Cardinalis, & vix in
 hac secundâ sessione Apologiam perfinivit An-
 dræas: nos vero pro maximo quæstu duximus,
 Latinos primò Maximi Epistolam protulisse:
 Etiam si enim necessitas impulisset, verēcundare-
 mur tamen in testimonium appellare Epistolæ
 mutilatam laciniâ, cum nusquam gentium in-

τμήμ. 5. κεφ. κα.

SECT. VI. CAP. XXX.

τῇ δὲ πρώτῃ τῆ Νομβρίου ἡμέρᾳ σάβ-
 βάτῃ γέγονε συνελθόντες ζ' καὶ διεξήλθον
 τὴν ἀλέξιν ὁ Νικαῖας, ἀνασκιάσαντες
 τὰ ὑψηλὰ τοῦ ἁγίου Ἀνδρέου ὑμναίως καὶ
 λογικῶς. ταῦτα δὲ πάντα ἦσαν μεμελη-
 τημένα καὶ ἐχρησασμένα τοῦ περὶ δι-
 δασκάλου τοῦ Σχολαρίου, δόντος αὐτῷ
 πῶτα τῷ βασιλεῖ καὶ αὐτῷ τῷ Νικαί-
 ας. ὃς καὶ ἀπεγομάσεν αὐτὰ. καὶ ἐκ
 πολὺ μῆκος ἐκπιπεδύων τῶν λόγων
 δίκαιον τὴν ὁμιλίαν ταμιεύσας, καὶ
 ἐναπλειφθέντα ἐν ἐπύρᾳ συνελθόντες.
 ὅθεν καὶ συνήλθομεν καὶ τὴν περὶ τὴν
 Νομβρίου ἡμέραν γ', καὶ ἀνεπαύσαντο ὁ
 Νικαῖας, ὅσα ὅσα ἐφθασεν ἐπὶ τῇ
 περὶ ταύτης συνελθόντες, καὶ ἀντίρρην
 ὅσα ἔπιν ὁ Ἀνδρέας, καὶ ἐκ πόσεως τὸν
 λόγον προήγαγεν. ἡρώτησε γὰρ, εἰ τὰ
 κωλύματα, καὶ οἱ διορισμοὶ τῶν οἰκ-
 μενικῶν συνόδων πρὸς τὴν πίστεως
 σύμβολον ἀφορῶσιν ἢ πρὸς ἄλλο τι ἐξω-
 πελκόν; καὶ ἐξήγησε πρὸς τὴν δόξιν
 κελόν. Ἀναστάντες οἱ οἱ ἐκκλησι-
 αῖοι τῶν λατίνων καὶ πλησιάζοντες
 τῷ πάπᾳ, καὶ συνδιασκεψάμενοι
 ἐφ' ἱκανὸν μετ' τῶν καρδιωαλίων
 πινῶν ἐπισκόπων ἐκάθισαν, καὶ
 δόξαζον τὴν πρὸς τὴν ἐρώτησιν περὶ Νι-
 καίας ἢ καὶ πρὸς τὸν λοιπὸν αὐτῶν λόγον.
 οἱ δὲ ἔδον ἀπικείμενον περὶ ταῦτα.
 καὶ δὲ πᾶσι ὁ Ἀνδρέας δὲξάμενος
 πρὸς φόρον μὲν π' ἔδεν ἔπει, καὶ το-
 λῶν δὲ κενᾶς συγχίας τ' ἀκρατίει
 οἶον, καὶ τὴν πταγμὴν ὡς ἐπὶ μοι ταῦτα
 τοῦ ἀκροατοῦ, διέλυσε τὸ συνέδριον.
 τῇ δὲ ἑγδῇ τοῦ Νομβρίου ἡμέρᾳ
 σάββατῃ, γέγονε συνελθόντες θ', καὶ
 ὁ ἐπίσκοπος Φραγκλῆντος ἀντίρρην τῇ
 ἐν Νικαίᾳ ἐρημῇ ἐγγράφως
 πῶτα κατήκων καὶ τοῦ ἁγίου ὁρῶν, καὶ
 λόγων ἡμῖν διὰ τοῦ ἱερμῶος, ὃς καὶ
 πρὸς οὐρανὸν τῶν ἰαυτῶν λόγων τὸν αὐγ-
 γλῆν προεβάλετο, καὶ τὴν μνησθέντα
 ἔχοντα συνέλθοντες, ἐν ᾧ καθίσκιάζε, καὶ
 συνεπίστανεν ὁ ἱεροκλῆς πρὸς τὸ κωλύμα-
 τος τῶν ἐπὶ τῇ ἐπύρᾳ πίσει κωλύσει πρὸς οὐρανὸν
 ἡγνὴ ἐναγία, καὶ μὴ τὴν ἀληθινὴν ἀν-
 αλήθειαν. ἡ γὰρ ἀνάληψις οὐκ ἐστὶ πρὸς
 τὴν γῆν.

Sed Novembris in ipsissimis Calendis, quæ in
 diem Sabbathi inciderunt, septima Synodus oc-
 cepit: in quâ Nicænus proposita ab Andræa,
 forti oratione ac facundâ perstrinxit: Quæ cum-
 da solerti meditatione postmodum recollecta
 Doctor Scholarius scriptis commendavit, unam
 Copiam Imperatori communicans, alteram ipsi
 Nicæno, qui eadem memoriter antea recitaverat:
 Sed cum Nicænus in longum eloquiū fimbrias
 dilataret, nonnulla à fine amputavit, prouidenti
 dispensatione in futuram sessionem seponenda,
 quæ subsecuta est die Martis proximo eisdem
 Mensis quarto: Et tum Nicænus complevit
 quæ in superiori sessione reliquerat, evertens à
 fundamentis quæ præstruxerat Andræas, & in
 hanc questionem ultimum devolvens Oratio-
 nis Epilogum: Interrogavit enim: An isti sancti
 Canones, seu determinationes Oecumenicarum
 Synodorum ad fidei symbolum debeant specta-
 re, an etiam ad alia quævis forensia? & responsum
 efflagitavit: At Latinorum Electi, surgentes &
 sublelliis, ad thronum Papæ appropinquarunt,
 ubi cum aliquamdiu hæssissent in Concilio juncti
 aliquibus Cardinalibus ac Episcopis, ad loca
 denuo reverterunt: Et cum illis incubisset,
 dilemmati Nicæni, reliquisque ejus ratiocinatio-
 bus responsa attribuire, ad questionem planè
 obmutuerunt: Dummodo Andræas præhen-
 sâ loquendi ansâ Orationem profudit, fucilem
 & ineptam, & nescio quibus historiis superflu-
 is totum auditorium fatigavit, residuumque
 temporis sibi soli inutiliter suffuratus, conven-
 tum postremo clausit.

Octavo Novembris qui fuit dies Sabbathi ad
 nonam sessionem concursus est: quando lo-
 quendi vices sibi vendicavit Episcopus Forojul-
 iensis, in confutationem eorum, quæ Nicæ-
 nus consarcinârat: sed dicenda in philyram
 descriperat, in quam sæpe oculum rejecit, dum
 nos per interpretem alloqueretur: qui assertio-
 nibus patrocinandis, Augustinum nobis obje-
 cit, & Bonaventuram. Novembris undeci-
 mo, & Martis die, iterum coiere ad sessionem
 decimam, quam Julianus hac distinctione co-
 ronavit. Prohibentia in generalibus Conciliis
 vetant, aliam fidem addi vel interpolari diver-
 sam ab hac verâ, vel contrariam: sed nihil sta-
 tuunt in præjudicium veræ, aut contræ veræ
 explicationem, & nulla explicatio est additio.
 Hæc ubi dixisset, nostros hortatus est, ut able-
 gatâ hac controversiâ, an licuerit symbolo ad-
 dere, ad ipsum dogma ventilandum transirent:
 An reapse verum sit, Spiritum Sanctum à Filio
 procedere, an falsum? & si falsum esse demonstra-
 bunt, tum & ipse Filioque additionem esse fa-
 cturum:

τ βασιλία βελόμηνον προβαίνειν ἱφί-
πιν περιίρω, ἐκάλυον αὐτὸν συνήως,
καὶ σὺν αὐτῷ εἰς τὸ πρὸς ὡς χωρὴν. ὡς
δὲ ἴδον αὐτὸν κατὰ φρονεῖν, καὶ ὁ
συνὴ ἐκείνων ἐμποδισμῶ, καὶ τὸ ἵππον
ἀθῆντα περιέρχεται, ὁ χαλινῶ δραξά-
μηνος ἐστατικῶς ἐπέχον πλὴν ὁ ἵππον
φορῶν, καὶ ὁ δὲ ὅλως ἐνέδωκεν πε-
ρὶ αὐτοῦ, καὶ ὡς ἀναγκαστὶς ἐπιζυ-
σιν αὐτῷ. εἰσῆλθον δὲ αὐτὸν οἱ ἰδιοὶ αὐτοῦ
εἰς πικλίδιον. ἥτ' ἐκείθεν ἐσκόπων, ὅθι
ἀνὰ κελίῳ, ἐνθα μὴ παρέσιν ἀνθρώ-
ποι ἀνάγων αὐτὸν ἐν τῇ συνοδικῇ καζί-
δρᾳ. ἦλθον ἔν εἰς τὸ κελίον ἐν ᾧ οὐ πα-
τεράρχης ἐκάθητο, καὶ εἶπεν αὐτῷ ἐκα-
λὼν πάντας ἡμᾶς ἐκείθεν, ἵν' ἐκ τῆς δι-
έλθῃ βασιλῆος. ὁ δὲ πατεράρχης ἔφη
ἐκβληθῆσθαι οἱ πρεσβυτέρους, οἱ δὲ δέχοντες,
καὶ οἱ ἀρχόντες μὲν σὺν ἐκβληθῆσθαι).

Εἶτα ἦλθον οἱ δεσπότης ὑπὲρ τῆς
ᾧ ἔρπον ἂν οὐ πατεράρχης, καὶ ἐξῆλθον πάν-
τες πλὴν τῶν δέχοντων, καὶ τῶν πε-
ροφῶν. καὶ πάλιν ἦλθεν ὁ Δερμοκαί-
της, εἶτ' αὐτὸς ὁ δεσπότης. ἔλθον ἂν οὐ
πατεράρχης, ὅτι ἔτι σὺν δέχοντες ἐκ-
βαλὼν μὲν περὶ αὐτοῦ, ἔτι σὺν τῷ πε-
ροφῶν. καὶ ἐξ ἀνάγκης ἐνέδωκε δι' ἡμῶν
παρελθῆναι. καὶ μετ' αὐτὸν πολλοὺς ἐρωτῶν
κελίῳ, τὸ Δερμοκαίτην, ὁ δὲ Μανὴλ,
κατέχοντες αὐτὸν ἐκ τῶν ἀγκυλῶν, καὶ τὸ
δοκῶν, ὑπαίχοντες, τῇ δ' αἰληθία ἀπει-
ρῶντες, ὡς μὲν ὅλως διωκόμενοι τὸ
δῶν αὐτὸ ἐν τῇ γῇ προσεγγίσει καὶ σπλη-
χθῆναι, καὶ ἔτι πῶς δρόμον πολλὸν ἀνα-
γίνας αὐτὸν ἰλεεῖως ἀφ' ἡμῶν, καὶ εἰς
ἵππον κελίον ὑπαίχοντες μετὰ ἀνθρώ-
πων τῶν ἀπαυχόντων. αὐτὸς ἐκ τῆς
εἰς τὸ κελίον ἐν ᾧ αὐτὸν καθέδρᾳ ἦσαν
ὑπαίχοντες, καὶ ὡς πρὸς πᾶσι φέρειν ἀνα-
κομίσαντες, καὶ ἐνθρονίσαντες αὐτὸν τῷ
ἱππομαδένῳ αὐτοῦ θρόνῳ. εἶτα παρεγμῆτο
καὶ ὁ πατεράρχης, μετ' ὧν δέχοντων, καὶ
μετ' ἡμῶν πάντων. μετ' ἐλθόν δὲ ἦλθον
καὶ οἱ πάπας. προηγήτο δὲ αὐτῶν σου-
ρὸς, καὶ Κανονικοὶ καὶ οἱ πρεσβυτέρους,
καὶ οἱ τὰς δέχοντας τράπας κατέχοντες,
περιεζώντες καὶ ἐυτακτεῖν τὸ λαὸν, καὶ
μετ' αὐτοῦ οἱ πάπας. εἰπὼν δὲ αὐτῷ οἱ
Καρδινάλιοι. ὡς εἰς τὰ κρεῖσσιδα ἐβά-
ταξεν ὁ Μανδύκας ὁ πάπας, μετ' αὐτοῦ δὲ
εἰπὼν οἱ ὁπίσθιοι.

τμήμ.

madvertunt, sed eorum monita, licet decorè
insinuata usque adeo contemnere, equumque
percire, ut viam moliretur: prestantes equi
lorum, impetum animosius: inhiabere, ne ca-
ballus ungulam promoveret: inhiabere, ne ca-
in terram subfiliere coegerunt: Imperatorem
Quem statim sui domestici in cubiculum intro-
duxerunt: unde diligenter prospectarunt, per
quæ cubacula, civium frequentius infesta,
ad thronum in synodo perferrent: Ac pri-
mo cubiculum attentarunt, repositis: Ac pri-
mo cubiculum attentarunt, repositis: Ac pri-
cum suis sedebat, eumque clam in possent: Ac pri-
nobis ejectis, qui Patriarcham in quo Patriarcha
mus, Imperatorem illac digressum in circuitu adititi-
bus respondit Patriarcha: E. l. i. m. i. n. a. t. e. u. r. : qui-
quos hic supervacaneos cernitis, si vultis,
copos, meosque Proceres moveri loco non li-
nam.

Verum postea illico accessit Despotas Deme-
trius, idem à Patriarcha exoraturus. Cujus pre-
cibus commotus Patriarcha mandavit ut omnes
exirent cubiculo præter Archiepiscopos, &
Crucigeros: Quin & mox adfuit ab Imperatore
Pulvinarium istrator, quem denuo secutus est
secunda vice Despotas: Quibus cum intonnuisset
Patriarcha, turpe esse ac inurbanum, ut ju-
beamus Archiepiscopos Proceresque Ecclesia-
sticos hinc abire: tamen ubi illi ambo necessita-
tem prædicarunt, coactus est Patriarcha per
nostrum agmen, transitum est Imperatori conce-
dere. Et circumspicientes, paulo post contem-
plamur Pulvinarium istum, & Manuelem, bi-
nos Cubicularios, Imperatorem utrinque à dex-
trâ & sinistrâ axillis prensatum attollere, atque
ut videri voluerunt, librare tantum, ut firmitus
incederet, sed revera raptum in aëra pensilem
subvehabant, ut nec ejus pedes terram pertin-
gerent, aut vestigia plantarum in pavimento
figerentur: Atque ita strenuo cursu, & forti
oblatione (triste spectaculum) è nostro cu-
biculo violenter amoverunt in aliud cubiculum,
stipatum innumera gente vulgare capitum,
& exinde in cubiculum Cathedris Synodalibus
construatum: quo cum perripissent, Impera-
torem ut fasciculum itineri sufferendum, non
tam sustulerunt in thronum quam humeris pro-
jectum excusserunt: Quem statim Patriarcha
subsecutus est, cum suis Archiepiscopis, & pro-
ceribus, & aliquâ morâ interjectâ ipse Papa: Cui
præferebatur in altum crux elevata: succedebant
cruci Canonici, & Notariorum primicerii, pi-
lilque argenteis satellites armati, populum sci-
pionibus distindere, & in ordinem compescere
Papam Cardinales, quorum unus Papa: Post
Papam Cardinales, quorum unus Papa: Post
tabat: post Cardinales Episcopi.

SECT.

προδεικνύν, εἰς τύπον ἑαλίης Παύλου.
καὶ μὲν τέρας δ' ἐγυροδράχουσα Μαακά-
λια μικρὰ πλύνμα. τεῖα μὲν ἐκ τοῦ
ἐνὶς μίρας, τεῖα δὲ ἐκ ἑπὶ πρὸς ἑαλί-
πέρην ἐπικεινῶ, τὰ μὲν δύο τὰ ἐξ ἑκατέρου
μίρας πρῶτα προδεδοκῶτα τῷ μήκει. τὰ
δε δάπερα ὑποδεσσεύεσθαι, καὶ ἐπὶ ταῖς
ἐκείναις χθυμαλώπερα. ἐν ταῖς ἐν
λαμπάδεις ἐπὶ γυμνῶ, καὶ φῶτα ἀν-
τιπῶν.

Καὶ ἔτι μὲν ὁ τῶν συνόδων δεχό-
μενος τὴν κλινὴν ἤνυσεν ἐπὶ τοῦ. ἐκάθλω-
πι δὲ ὁ μὲν βασιλεὺς Ἰππὶ ἑθρόνῃ ὡς δε-
δήλωτο. ἱερεὺς δὲ ὁ Φιλαυθροπινὸς πλεόντων
τὸ βασιλικὸν ἑξίφθη κατὰ χῶρον καὶ τὸ
ἐξ ἑθ. μὲν δὲ πρὸς βασιλεία ὁ πατερά-
ρχης, ἡμεῖς οἱ πρεσβυτέρων, καὶ οἱ δεξι-
στῆς. ἐκ δεξιῶν δὲ ἑβ. βασιλέως ὁ διαπό-
της, καὶ μετ' ἐκείνων οἱ ἄρχοντες Ἰππὶ ἑ-
ιδάφης. καὶ τὸ μετὰ ξυ δε τὸ συμπίδων
ἑδαφ. μετὲν τὴν ἀνθρώπων ὡς ἀκα-
θηγῶν καὶ μάλιστα ταχυγράφων λαζα-
ρων. κύκλῳ πρὸς ἐκείνῃ πλεόντων ὡς
τυχόντων ἀνθρώπων.

τμήμ. 5. κεφ. 15.

Ἐν μὲν τῇ πρώτῃ συνελεύσει, ἥ τις
καὶ τῶν ἐκ τῆς Ὀκτωβρίας ἐγέρθη, ἐνθὺς
κατὰρχαὶ ἀνέγνω λατινικῶς ὁ Ρόδου Ἀν-
δρέας προσφώνημα ἑπὶ ἐπίσημοις πρὸς τὸ
πάπαι καὶ πρὸς τῶν συνόδων. εἰς ὃ Νι-
καίας ἐπὶ ἀνέγνω ἐκκλησιαστικῶς ὁ πρὸς τὴν
βασιλείαν ἐπιπλήξας, καὶ πρὸς τὴν πᾶσαν
καὶ τῶν συνόδων. καὶ μετὰ ἐκείνῃς τὰς
λατινικῶς ὁ Σικανδρινός. μὲν τῇ τῆς
τῶν ἀνθρώπων ἡγεσίῃ ὁ ἑφῆστος προει-
παύμενος. ὅπως καὶ μετ' ἀρχαίης τῆς
λόγης πεισθῇ ἐπὶ καὶ πρὸς ἐκείνους ἐπὶ
ὁ λόγος. καὶ τῶν κατὰ τὴν ἐκκλησίαν
ἡμῶν ὡς πρὸς τὴν κληρὸν. Ἰππὶ τὸ καὶ
ἐρχομένη. ὑπεκλίνων. ὑπεκλίνων τῶν ἐκείνῃ
ἐδώκεν. ὑμῖν. ὑπεκλίνων τῶν ἐκείνῃ ἀφῆ-
μι ὑμῖν. ἀπῆλθε δὲ αὐτὸς αὐτῶν ἐπὶ
ἐν π. ὅπως ἐπὶ ἐκείνῃς καὶ τῶν ἡμῶν
πρὸς αὐτὸς τῶν ἀρχαίων δηλαδὴ. καὶ
ἐν ἡμῶν τῶν αἰδὲ πρὸς ἀγαθὰ διαδοῦν
καὶ μάλιστα ἐν τῇ περὶ τὴν λόγων ὑλῆν
καὶ αὐτὸ ἀρχαίης ἀρχαίων. τὸ λόγων τῶν
ἀρχαίων. ὡς ἐν πρὸς ἀγαθὰ
ἰδὲ καὶ μετὰ πρὸς τῶν αὐτῶν ἐκείνῃ.

& adhuc tertia sita remotissima, infima om-
nium quantitate extiterunt: Et in his fixa lumi-
naria seu candelæ accensæ elucebant.

Ad hunc itaque modum quod
priebat triclinium instruebatur: Synodum ca-
tem in throno sedebat ut dictum: Imperator au-
stabat Philanthropinus manu Gestas, juxta quem
rix Majestatis enslem pro more Imperato-
torem Patriarcha, & ab illo Pone Imperato-
piscopi recto ordine: Ab Imperarii & Archie-
frater Despota, & post illum Imperatoris dextra
ceres omnes in pavimento: Et Imperatorii pro-
illud meditullium inter duo scamna disceptan-
tium intercurrent, refertum fuit sedentibus
humis, sed maximè exceptis Latinis ad
describendum promptis, & in omni circuitu
multitudo confusa, quæ poterant hac vel illac
pedibus stabant.

SECT. VI. CAP. XVII.

In sessione igitur primâ, Gestâ Octobris sex-
to, statim ab ingressu Andreas Rhodi voce
elata legit Latine quandam compellationem
ab ipso factam ad Papam & Synodum: Quâ si-
nitâ Nicænus aliam exorsus est Græcè, scrip-
tam ad Imperatorem, Papam & Synodum, quam
Nicæni in linguam Latinam transtulit Secundi-
nus: & cum legere desinissent, cœpit Ephesius
proximiari: Has dissertationes sic excipi de-
bere ab utraq; parte, ut infractum amoris vin-
culum permaneat, quando præcipue ad pacem
conciliandam vergunt, quam Dominus no-
ster Christus tanquam hæreditatem nobis no-
gavit in novissimis verbis, cum ad crucem
jam properaret: Pacem meam do vobis,
idem Dominus à nobis repositit, tanquam
fructum & indicium voluntatis nostræ, ad
ejus arbitrium subjæctæ, fraternam nempe
caritatem, cui semper oportet velificari; &
à prima mēta ad ultimum stadii decur-
sum inviolabilem caritatis legem conservare:
Hæc ad hunc modum, & alia nonnulla Ephesi-
us in initio prælibans, eo tandem devolvit ora-
tionem, ut nobis prænuntiaret se disputatu-
rum in additamentum ad symbolum: nec La-
tinis licuisse quidquam ad tam sanctum fidei
Chri-

Post multas igitur utrinque sermocinationes, variasque verborum rixas, tandem Julianus Imperatorem allocutus est. Beatissimus Pater Pape hoc jubet effari: Quandoquidem nudius tertius credideramus, Andræam respondendi munus suscepisse, quo & perfungi promptus videbatur, ideo non passi sumus vos tam expansis velis procurrere in ea cuncta quæ decrevistis: Cum tamen Andræas hodie sæpe ad certamen provocaverit in suis partibus peragendis, & à vobis exhibilatur, visum est summo Pontifici hic rotam sistere, & in alium diem conventum dirimere, quando foelicior fortasse dabitur opportunitas electis istis Antesignanis inter sese digladiandi. Pauca ad hæc regessit Imperator & mox discessimus.

τμήμ. 5. χιφ. 19.

Postridie qui fuit Octobris decimus quartus, in domum ad Patriarcham convenerunt, Imperator. & duo Cardinales, Julianus ac Firmanus, comitati aliquot Episcopis Latinis: nostri etiam Archiepiscopi, Exocataceli, & ædium sacrarum præfeti: Latini omni modo contendebant, ne Acta synodorum Oecumenicarum legerentur, vel si id omnino oportere judicarem, saltem in privato quorundam hominum conciliabulo seorsim designato legerentur: At nostrorum quotquot aderant unanimi consensu reclamaverunt, nec pedem, nec volam ulterius in hoc negotio promovendam esse asseverantes, contingat quodcumque possit in contrarium, nisi prius decretis synodalibus ad aures omnium propalatis: Adeo ut post multas utrinque litigiosas concertationes tandem manus dederint Latini, ut lecta toti synodo communicentur.

Itaque jam tertio congregata Synodus ad O-
ctobris decimum sextum qui, fuit feria quinta
vel dies Jovis, confluit, & acta synodalia ut
postulatum fuit publicè lectitabantur: In eâ
quens suorum hominum multitudo in synodum
coiret, nec Evangelium paterentur consistere in
sacro altari ut antea, sed decumbere clausum
obsignatumque, ut & sanctorum Apostolorum
Ima-

102-

v u

[illegible]

Ad quæ eruditus Gemistius: si Romana Ec-
clesia depromere potuisset, reapse & sine fuc-
que vos ex membranis, & isto scientifico, arti-
ticu-

Perlectis igitur Conciliorum definitionibus,
cum Latini satis intellexissent, suorum homi-
num per plurimos in scandalum impegisse, ali-
um sessionem maturare festinarent: Ubi, ad
am sessionem maturare festinarent: Ubi, ad
omnia Synodorum Acta & interpretamenta,
Ephesi responsionem vel potius expansionem
VV 2

...παιδαλίσθησαν,
...εὐθύς γινώσκει συνελθόντες
...λόγους ἢ μάλλον ἢ

τμήμ.
 αναγνωσέντων τούτων τῶν ὁρων ἐπὶ
 οἱ τῶν πολλοῦ τῶν ἰδίων
 πανδαλίδησαν, ὡς εἶρηται, ἐσέ-
 λαν ἐυθὺς γινώσκει σκελῶσι. ἢ γινώ-
 σκει λογιστῶν ἢ μάλλον ἐπὶ μακρο-
 λ-

λογίας, συνέρραψαν πρὸς αὐτὸν ὅρε, καὶ
 αὐτὸν λόγους ἔ- ΕΦΙΣΑ. ὅς καὶ ἱμακρη-
 γήσαν ὁ ῥόδς, ἵνα τὰς τῶν πολλῶν κα-
 ταλήρησιν ἀκούσας. πῶς δὲ ἦν ἡ πιαστὴ
 συνίλευσις, ὅτι καὶ τῶν ἄλλων, καὶ συνό-
 δος παρόντων, καὶ μὴ τῶν ἁλῶν ἐν τῷ λαῷ
 ἐπείσαν, ἔπεισαν δὲ αὐτὸν οἶδα ὅπου ἀνα-
 γράψαν κατὰ βαλάντιον αὐτοῦ, καὶ ἐγγρά-
 ψαν ἐν τῷ συμβόλῳ παροσθέντων. καὶ ἐπὶ
 ταῖς πολλὰς εἰπὼν ὑπερσυστάσεις καὶ τῶν
 ἰδίων αὐτῶν ἐκκλησιῶν, μέμψας δὲ
 τῶν κληρικών. τῇ δὲ καὶ ἔ- Οκτωβρίου
 ἡμέρα ἐβήμελον συνέλευσις ἐ. καὶ εἰπὼν
 ὁ ῥόδς Ἀνδρίας πάλιν λόγον ἔθηκεν
 πρὸς τὸν ἔ- ΕΦΙΣΑ. εἰρημνία, ὅς ἔδω-
 κεν ὡς ἔφασκεν, ἀγαλλυμένων ἔ- συλ-
 λόγῳ. ἔπειτα δὲ ἵνα ἐν ἑτέρᾳ συνέλευσιν
 ἀναπαύσῃ αὐτάς. ἀλλ' ἐπειδὴ οἱ ἡμέ-
 ροι ὅπου ἐπὶ τῆς συνέλευσεως τῶν πο-
 λίων κληρικών ἐκτελέγησαν, καὶ ὅς
 δὲ δώκασι τὸν τυχόν, καὶ ἐπεμείναντων
 καὶ δυσχερανόντων τῷ πολλῷ καὶ ἐπὶ
 τῇ σφαιρᾷ, συνεπρόβουλον δὲ. μόλις καὶ
 ἔπειτα, ὅτι ἐν τῇ παραύρῃ κατὰ τὴν
 τῶν λόγων γένεσιν, δέδωκασι ἡμεῖς
 ὑπερδύο μὲν πρὸς παρελθόντων ἡγῶν
 ἡμῶν, καὶ πρὸς πέμπτῃ μὲν καὶ ἔ-
 πεισαν, καὶ τὰ καὶ ἔ- Οκτωβρίου φλωρε-
 ασίᾳ.

τῇ δὲ καὶ ἔ- Οκτωβρίου ἡμέρα συνε-
 λεύηται ἐβήμελον συνέλευσις ἐκτὴ. καὶ συνέ-
 λεύηται ὁ ῥόδς πρὸς λόγον, ἡν ἐν τῇ πα-
 ραύρῃ οὐκ ἔφασκεν συνεπρόβουλον, καὶ
 καὶ ἐν πολλῷ ἀπὸ τῶν λόγων ἐνέπαιον, καὶ
 ῥητὰ ἀγίων πατέρων εἰς ὅσους τῶν
 αὐτῶν λόγων. ὅτι καὶ τῶν ἄλλων, καὶ τῶν
 μίαν τῆς πρὸς Μαρίνον ἐπιστολῆς πρὸς
 ἀγίων πατέρων εἰς μέσον παραγὰς ἐξέ-
 ἔλεγον. ὅτι τὰς τῶν ἐκκλησιῶν τῆς
 ῥώμης, ὅτι καὶ ἔ- αὐτὸν καὶ ἐκείνους
 ἦν ἡ παροσθέντων ἐν τῷ συμβόλῳ, ὅς
 καὶ ἔ- μαρτυροῦν. ὅμως ἡ ἀνατολικὴ
 ἐκκλησία ἡνωμένη ἦν, μηδὲν ἐγκαλεῖται
 τῷ δουλεύειν. καὶ ἔπειτα δὲ συνεπρόβουλον
 ἔ- ἀλλὰ διὰ τὰς αἰτίας. ἀπὸ τῆς δὲ
 τῶν μετὰ τὸ καὶ ἔ- ἰσχυρῶς, καὶ μόλις
 ἐν τῇ συνέλευσιν ἐκείνῃ τῶν ἐκκλησιῶν
 ἐπὶ τῇ ἁλῶν. ἡμεῖς δὲ ἐ-
 μίαν κέρδιον ἰδιόμορπον τῶν παλαιῶν
 ἐκεί-

prolixè admodum Orationis confecerunt; quam
 in immensum productam Andreas Rhodi con-
 cinnavit, & aures adstantium, ad fastidium usq;
 dictationis sententiâ perluit: Atque hæc fuit ses-
 sio quarta, ubi inter alia multa etiam Synodos
 exhibuit, unam Toleti celebratam, alteram non
 memini in quâ terrarum orâ subjiçiant, quotquot addi-
 tum non acquievere: Et alia
 gessit Andreas in Ecclesiâ infuper multa con-
 decus, & in dehonestamentum patrociniis ac
 fimo Octobris, hebdomadi
 Lunz, quinta sessio coaluit
 di rursum Apologiam pertere: Et Andreas Rho-
 di auspicatus est, sed eum ad dicta Ephe-
 passa est conventus dissolutio
 mitteret in alia consummum
 peratum: At nostri cum in magna angustias
 redigerentur, ob inopiam
 jam excreverant ultra qua-
 elapsos, in quibus ne terum
 impertierunt, nostrique
 miserent, non modo nec
 & sexnumero postulantes
 ribus vacuos remitti: tan-
 stidie sessionis quintæ, dum
 ambagibus hæreremus, duo-
 pendia elargiuntur vicesimo
 bris, in quarti, quintique
 frumentariam florenos mille,
 & octo.

Vicesimo quinto Octobris in die Sabbathi
 sexta sessio celebrabatur, cum Andreas Rho-
 dius inchoatam in superiori Apologiam ad exi-
 tum perduxit, quam claudere tum non permi-
 sit sessio præpropere dissoluta: In multis autem
 sermonum ambages exerravit, & multa autem
 etis patribus testimonia contorsit, ad confir-
 manda ea quæ asseruerat: Inter alia, incidit
 etiam in particulam Epistolæ Maximi Marty-
 ris scriptæ ad Marinum, ut per eam duntaxat,
 Ecclesiam Romanam omni culpa eximeretur, quod
 in seculo Maximi addito illa symbolum occu-
 paverat, ut ipse Maximus testabatur: Et ta-
 men tunc Orientalis Ecclesiæ caritatis vincu-
 lum retinebat (inquit) nec ullius offensæ re-
 probare nixus est, non propter additamentum
 ad symbolum Ecclesiæ primum divulsis fuisse,
 sed ob alias quaslibet rationes: Cui opinioni
 multum favit Julianus Cardinalis, & vix in
 hac secundâ sessione Apologiam perfinivit: An-
 dræas: nos vero pro maximo questu duximus.
 Etiam si enim necessitas impulisset, verendum
 tamen in testimonium appellare Epistolæ
 mutilatam laciniam, cum nunquam gentium

[illegible]

τῇ δὲ ἑξοστῇ τοῦ Νοεμβρίου ἡμέρας
 αὐτοῖς, ἦγονε συνελθόντες θ. καὶ εἶπεν
 ὁ Πρίγκις π. Φραγκιένσης ἀντιόχου τῆς
 πόλεως τοῦ Νικαίας ἐρημικῶν ἐγγράφων
 πώτων κατήκων καὶ τοῦ χειρὸς ὄρων, καὶ
 λίγων ἡμῖν διὰ τοῦ ἐρμηνεύου, ὅς καὶ
 πρὸς σύστασιν τῶν ἰατρῶν λόγων τὴν Ἀντα-
 γόνιον περιβάλλει, καὶ τὴν μνηστέραν
 εἶχε. πάλιν τῇ 14 τοῦ Νοεμβρίου ἡμέρας
 ἐξῆλθε συνέλθοντες, ἐν τῇ κατεσκάπτει, καὶ
 συνεπέρασαν ὁ ἰατρός ὅτι τὰ κωλύματα
 τῶν ὄρων εἶπας πῶς κωλύουσιν τοὺς ἀντα-
 γόνιον ἐναυπῶν, καὶ μὴ τὴν ἀληθῆ, ἀλλὰ τὴν ἀν-
 τιστάν. καὶ γὰρ ἀνταπίχτες εἶναι ἐπὶ ποτα-
 μῷ.

Sed Novembris in ipsissimis Calendis, quæ in
diem Sabbathi inciderunt, septima Synodus oc-
cepit: in quâ Nicænus proposita ab Andræâ,
fortioratione ac facundâ perstrinxit: Quæ cum-
etâ solerti meditatione postmodum recollecta
Doctor Scholarius scriptis commodum recollecta
Copiam Imperatori commu-
Nicæno, qui eadem memori-
Sed cum Nicænus in longum
dilataret, nonnulla à fine a-
dispensatione in futuram ses-
quæ subsequuta est die Mar-
Mensis quarto: Et tum
quæ in superiori sessione re-
fundamentis quæ præstrux-
hanc quæstionem ultimum
Epilogum: Interrogavit
Canones, seu determinatio-
Synodorum ad fidei symb-
re, an etiam ad alia quævis
efflagitavit: At Latinorum
sublellis, ad thronum Pa-
ubi cum aliquamdiu hæssit
aliquibus Cardinalibus ac
denuo reverterunt: Et cum
dilemmati Nicæni, reliquæ
bus responsa attribuire, ad
obmutuerunt: Dummodo
sâ loquendi ansâ Orationem
& ineptam, & nescio quibus
is totum auditorium fatigavit,
temporis sibi soli inutiliter
tum postremo clausit.

Octavo Novembris quì fuit dies Sabbathi ad
nonam sessionem concursus est: quando lo-
quendi vices sibi vendicavit Episcopus Foroju-
liensis, in confutationem eorum, quæ Nicæ-
nus confarcinârat: sed dicenda in philyram
descripserat, in quam sæpe oculum rejecit, dum
nos per interpretem alloqueretur: qui assertio-
nibus patrocinandis, Augustinum nobis obje-
cit, & Bonaventuram. Novembris undeci-
mam, quam Julianus hac distinctionem co-
ronavit. Prohibentia in generalibus Conciliis
vetant, aliam fidem addi vel interpolari diver-
sam ab hac verâ, vel contrariam: sed nihil sta-
tuunt in præjudicium veræ, aut contrâ veræ
explicationem, & nulla explicatio est additio.
Hæc ubi dixisset, nostros hortatus est, ut able-
garâ hac controversiâ, an licuerit symbolo ad-
dere, ad ipsum dogma ventilandum transeant:
An reapse verum sit, Spiritum Sanctum à Filio
procedere, an falsum? & si falsum esse demonstra-
bunt, tum & ipse Filioque additionem esse fate-
bitur:

177
panibus sibi tradi postulavit: quod post ali-
quot dieculas præstitum fuit.

Cum enim Papa adesset Synodo, & Imperator, & quotquot Synodum implere consueverunt, excepto solo Patriarcha, Legati triclinium subintrarunt, aliqui non omnes qui per Ministrum lintheatum, cujus ad officium id pertinebat, ut antea memoratum est, adducti ad thronum, Imperatorem mediocri inflexione salutarunt: & cum Epistolum cerâ obsignatum ei in manum porrexissent, terga vertentes abeunt: Nec syllabam adjiciunt valetudinis impertitæ vel ab ipsis legatis, vel à suo principe: Quin & tota Synodus conticuit, nec antequam legati intrassent ad Imperatorem, nec postquam abiissent ullum ullius sermocinationis murmur auditum est inter patres, sed ut repente convenimus ita discessimus: quod majorem nobis pudorem, & infamiam accendit: Visus est enim nonnullis Imperator occultò Papam sollicitasse, ejusque commendasse præsentiam, quâ breviculum illud in manum honestè prensaret. Quod si quis è conspicuis magnatibus admisisset, merito quidem vapulasset: Sessiones subinde binæ tresve subsequutæ sunt, & postea irraucuerunt: Latinis id unicum semper obstrepentibus, relinquendum Additamentum, & dogma ipsum pervertendum.

SECT. VI. CAP. XXIII.

Fortefortunà Synodo intererant nonnulli Eremitæ, & Monachi ex ordine Anachoretico, qui tum pedem extra limen cœnobiorum promoverant, ad dissertationes audiendas: qui cum argumenta à nobis prolata auribus percipissent, dixerunt, Græci dubio procul veram propugnant fidem, & huc usque dogmata sana retinuerunt: Quod ubi percrebuit in Curia, aulici Papales rati valde perniciosum fore, si id à Monachis in vulgum serperet, accersitos in Curiam Monachos sic objurgarunt: Vos estis hominum genus segregatum in claustra, satis edocti cucullorum usum, & in asceticis institutis exercitati: at supremæ sapientiæ ne primæ didicistis elementa, quæ tantum sciri Theologiam professis permittuntur: Quare hæc vobis mandat Papa, linguas compescite, nec populo infestate. Appagite in Theologia neolum infestate. Atque ita ludibrio castigatis silentium imposuere.

 V_c

yy

ἡ βασιλὶς βαλόμενον προσβαίνειν ἑφίπ-
 πον περιίεναι, ἐκώλυον αὐτὸν αὐτοῦ,
 καὶ οὐκ ἔβαν εἰς τὸ πρὸς τὴν χωρὴν. ὡς
 δὲ αὐτὸν αὐτὸν κατὰ φρονεῖν, καὶ ἔ-
 σταν ἐκείνων ἐμποδισμῶ, καὶ τὴν ἰσχυ-
 ρότητα περιέχεσθαι, ἔχοντες τὴν ἑφίπ-
 πον, ἐκαστικῶς ἐπὶ τὴν ἐπὶ τὴν ἑφίπ-
 πον, καὶ ἔτι ὅλως ἐνέδωκαν πε-
 ριελθῆναι, καὶ ἔτιως ἀναγκαζοῦσι ἐπὶ τὴν
 σὺν ἀκῶν. ἡσυχάζοντες δὲ αὐτὸν οἱ ἴδιοι αὐτοῦ
 εἰς πελάγιον. εἴτ' ἐκείθεν ἐσκόπουν, ὅθεν
 αὐτὸν πελάγιον, εἴη μὴ παύσειν ἀνθρώ-
 πῳ ἀνάγκη αὐτὸν ἐν τῇ συνοδικῇ κατὰ
 ὁρὰν ἔλθον ἢ εἰς τὸ πελάγιον ἐν ᾧ οὐ πα-
 τεράρχης ἐκάθητο, καὶ εἴπον αὐτοῖς ἐκβα-
 λὼν πάντας ἡμᾶς ἐκείθεν, ἵνα ἐκ τῆς δι-
 ἑλθῇ ὁ βασιλεὺς. ὁ δὲ πατεράρχης ἑφίπ-
 πον ἐκβλήθησιν, οἱ περὶ αὐτοῦ, οἱ δὲ δεξιερῆς,
 καὶ οἱ ἀρχόντες μοῦ οὐκ ἐκβλήθησιν.)
 εἴπα ἦλθεν ὁ δεσπότης ὑπὲρ τῶν
 ὡρῶν ἢ οὐ πατεράρχης, καὶ ἐξ ἡλθον πάν-
 τες πάλιν τῶν δεξιερῶν, καὶ τῶν συν-
 φορέων. καὶ πάλιν ἦλθεν ὁ δεσποτάριος
 πρὸς αὐτοῦ, ὅτι αὐτοῦ ὁ δεσπότης. ἔλεγον ἢ οὐ
 πατεράρχης, ὅτι ἔτι οὐκ ἐκβλήθησιν ἐκ-
 βαλὼν μὲν προσήκει, ἔτι οὐκ ἐκβλήθη-
 σιν. καὶ ἐξ ἀνάγκης ἐνέδωκε δι' ἡμῶν
 παρελθῆναι. καὶ μετ' αὐτοῦ, ἐρῶν οὐκ
 καλῶς, τὸν δεσποτάριον, ἔτι μακρὰ,
 κατὰ τὴν αὐτὴν ἐκ τῶν ἀγκυλῶν, καὶ τὸ
 δοκῶν, ὑπὸ ἀνέχοντες, τῇ δ' ἀληθείᾳ ἀπα-
 ρωντας, ὡς μὴ δὲ ὅλως διωκόμενοι τὸ
 αὐτὸ ἐν τῇ γῇ προσγυρῶν καὶ σπαρα-
 χθῆναι, καὶ ἔτι πῶς δρόμον πολλὸν διὰ
 γέντας αὐτὸν ἐλεεινῶς ἀφ' ἡμῶν, καὶ εἰς
 ἑπὶ πελάγιον ἐκβλήθησιν μετὰ ἀνθρώ-
 πῳ τῷ πρὸς τὸν αὐτοῦ. αὐτοῦ ἐκ τῶν
 εἰς τὸ πελάγιον ἐν ᾧ αὐτὸν κατὰ τὴν ἑφίπ-
 πον ἐκβλήθησιν, καὶ ὡς πρὸς τὴν ἑφίπ-
 πον ἐκβλήθησιν, καὶ ἐκβλήθησιν αὐτὸν τῷ
 ἱπποδρόμῳ αὐτοῦ θρόνον. εἴπα παρελθῆναι
 καὶ ὁ πατεράρχης, καὶ τὸν δεξιερῶν, καὶ
 μετ' ἡμῶν πάντων. μετ' ἐλθόντες δὲ ἦλθε
 καὶ ὁ πάππας. προσήλθον δὲ αὐτοῦ συν-
 ροῖ, καὶ κανονικοὶ καὶ οἱ πρωτοπρεσβυ-
 τῆρες, καὶ οἱ τὰς δεξιερῶν τῶν κατὰ τὴν
 πρὸς τὸν αὐτοῦ καὶ ἐκ τῶν τῶν λαόν, καὶ
 μετ' αὐτοῦ ὁ πάππας. ἡσυχάζοντες δὲ αὐτοῦ οἱ
 καρδιναλίοι. ὡς εἰς τὸν πρὸς τὸν αὐτοῦ ἐκ-
 βαλὼν τὸν πατρίκα, μετ' αὐτοῦ δὲ
 ἡσυχάζοντες οἱ ὁπότεροι.

ma d'advertunt, sed eorum monita, licet decorē
 in sinuata usque adeo contemnere, æquumque
 periculi, ut viam moliretur: prensantes equi
 lorum, impetum animosius inhibuere, neca-
 ballus unguam promoveret, & Imperatorem
 in terram subilire coegerunt, vel invitum:
 Quem statim sui domestici in cubiculum intro-
 duxerunt: unde diligenter prospectarunt, per
 quæ cubicula, civium frequentius minus infesta,
 ad thronum in synodo perferre possent: Ac pri-
 mō cubiculum attentarunt, in quo Patriarcha
 cum suis sedebat, eumque clam monuerunt, ut
 nobis ejedis, qui Patriarchæ in circuitu adititi-
 bus respondit Patriarcha: Eliminate, si vulcis,
 quos hic supervacaneos cernitis, at Archiepis-
 copos, meosque Proceres moveri loco non si-
 nam.

Verum postea illico accessit Despotas Deme-
 trius, idem à Patriarchâ exoraturus. Cujus pre-
 cibus commotus Patriarcha, mandavit ut omnes
 exirent cubiculo præter Archiepiscopos, &
 Crucigeros: Quin & mox adfuit ab Imperatore
 Pulvinarium strator, quem denuo secutus est
 secunda vice Despotas: Quibus cum intonuiisset
 Patriarcha, turpe esse ac inurbanum, ut ju-
 beamus Archiepiscopos Proceresque Ecclesia-
 sticos hincabire: tamen ubi illi ambo necessita-
 tem prædicarunt, coactus est Patriarcha per
 nostrum agmen, transitum Imperatori conce-
 dere. Et circumspicientes, paulo post contem-
 plamur Pulvinarium istum, & Manuelem, bi-
 nos Cubicularios, Imperatorem utrinque à dex-
 trâ & sinistra axillis prensatum attollere, atque
 ut videri voluerunt, librare tantum, ut firmius
 incederet, sed revera raptum in aëra pensilem
 subvehabant, ut nec ejus pedes terram pertin-
 gerent, aut vestigia plantarum in pavimento
 figerentur: Arque ita strenuo cursu, & forti
 oblatione (triste spectaculum) è nostro cu-
 biculo violenter amoverunt in aliud cubiculum,
 stipatum innumerâ gente vulgare caput, &
 exinde in cubiculum Cathedris Synodalibus
 constructum: quo cum perripissent, Impera-
 torem ut fasciculum itineri sufferendum, non
 tam sustulerunt in thronum quam humeris pro-
 jectum excusserunt: Quem statim Patriarcha
 subsecutus est, cum suis Archiepiscopis, & pro-
 ceribus, & aliquâ morâ interjectâ ipse Papa: Cui
 præferre batur in altum crux elevata: succedebant
 cruci Canonici, & Notariorum primicerii, pi-
 lisque argenteis satellites armati, populum sci-
 pionibus diffindere, & in ordinem compescere
 turbas occurrentes: & pone eos ipse Papa: Post
 Papam Cardinales, quorum unus paludamenti
 Papici simbriam manibus sublatam à tergo por-
 tabat: post Cardinales Episcopi.

τμήμ.

ΣΕΚΤ.

ὁ βασιλεὺς ἔφη, ὅτι ἀπελῶσο-
μαι, εἰ μὴ ὅταν μοι φανῇ ἀρμόδιον. ὡς
ἔφη αὐτὸς καθικέτωσα αὐτὸν, ὡς ἦν
ἀναθεμνίσαι, ἔφη πάλιν ὁ βασιλεὺς.
τίπε ἀπελῶσομαι, καὶ γνήσεται συνόδος,
ὅταν γῶσιν οἱ λαῖνοι ὅποιον τι ἦν ὅπερ
πεποιήκασι. παρῆλθον ἔν ἡμέραι πνὺς δε-
κα. διὸ ἀναγκασθέντες οἱ λαῖνοι διο-
ρύξαντες πύχον ἐν τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ, πρὸ
πρώτης τεκλίνης ὅ ὁ βασιλεὺς ἐπέβη,
ἡνέωξαν πύλιν δι' ἧς εἰσῆγον αὐτὸν εὐθὺς
εἰς κελίον. καὶ τέτρα φεράδιν, αὐτὸν
ἀφαιρήμενοι διήρχοντο ἐπέκεινα τῶν δι-
κακελίων. μηδενὸς παρόντος ἐκείσε,
εἰ μὴ τῶν πρὸς τὸ δόπιον ταγματῶν, καὶ
συνήθων. ὧν τὸ πλεονάζον κελίον ὑ-
ραν εἶχεν ἐπιγύσσειν εἰς τὴν τεκλίνην, εἰς
ὃν συνκατεῖτο ἡ συνόδος. εὐθὺς ἔν ἐν
τῇ γωνίᾳ ταύτης τῆς θύρας ἐκεῖ οὐ θρό-
νος ὁ βασιλέως, ἐν καὶ ἐξάχοντες πρὸ
κελίας ἐκείνης ἐκάθισαν αὐτὸν παχέως
ὑπὲρ θρόνου. περισσεύων ἑμπεσθῆναι
πυλὸν δερχόντων. καὶ τὰς ὄψεις τῶν πολ-
λῶν δόποιοιζόντων, μέγας ἂν διό-
ρησιωσιν αὐτὸν. καὶ τίπε ὑπεχώρησαν
ἀδελφὸι πάντες πᾶσιν ὅρα αὐτὸν ἀκα-
λύτως.

τμήμ. 5. κεφ. 17.

Μετὰ τὸ καθίστασθαι ταῦτα, καὶ
παχῆναι τὴν πρὸς τὴν καθίδραν δίοδον
ὁ βασιλεὺς, ὡς δεδήλωται, ἦλθεν ὁ βα-
σιλεὺς, καὶ ὁ πατριάρχης, ἐν δόπι-
ον συνελθόντες. 17. δι' ἧν ἡ ὁκτοβρία
ἡμέρα δόπιον, καὶ δεκάδην ἡ ἡμέ-
ρα δόπιον, καὶ βελομένη συνήθον δόποιο-
ρίας, ὁ ἑφῆς διεκώλυεν αὐτὸν, λέγων
ὅτι ἐν δίκαιον, ἵνα ἐπὶ μὲν ἡμῶν πρῶτον
ὅσα θέλωμεν ὑπερ σὺντάσεως ὧν προπί-
νομεν. καὶ τότε ἵνα δεχόμεθα ἐξ ὑμῶν
τὰς δόποιοιζίας. ὁ ἑφῆς δὲ ἐπιπύξῃ καὶ
ἡνάγκαζεν δόποιοιζῆναι. ἔλεγον δὲ καὶ
ὁ ἑφῆς, καὶ ὁ Νικαίας ὅτι πρὸς εἰ-
πὴν ἡμᾶς ὅσα βελέμεθα, καὶ συνηθῶν ὁ
προσπύραμεν, ἡ γὰρ τὸ, ὅτι ἐξέλω ὑμῶν
προσπύραμεν, ἐν τῷ συμβόλῳ, καὶ δεῖ ὑμᾶς
δόποιοιζῆναι. ἐκινήθησαν ἔν πολλοὶ λό-
γοι πρὸς ταῦτα. καὶ μὴ ἑφῆς ζητῶντος,
ὑπὲρ ὅσα προέβητο πρὸς σύστασιν ὧν προ-
έβητο, καὶ ὅτι ὅρα ἀναγνώσκει τῶν δι-
κα-

Imperator autem, non veniam, inquit, in
Synodum, antequam mihi metipso allubuerit :
Et cum ipsum denuo exorare supplex persevera-
rem, ut me mandatis instruxerat Patriarcha,
respondit Imperator : Tunc & ipse veniam,
faciamque ut Synodus renovetur, quando La-
tini fatebuntur quale delictum in me admiso-
rint : Aliquot igitur dies incassum cecidere,
donec Latini, ut Imperatorem lenirent, muro
perforato ad introitum primi triclinii, quo Im-
perator equo desilire consueverat, portam effo-
runt, quā statim in vicinum cubiculum du-
cebatur : Unde cum decenter gestarunt, per alia
decem cubicula, in medio transitu posita : sed
vacua, nullis presentibus præter domesticos &
assuetos : quorum ultimi Janua patebat in tri-
clinium Synodi : & ad angulum Januæ stabat
intus Imperatoris thronus : ita ut eductum ex
ultimo cubiculo, statim in thronum reposue-
runt. Proceribus quibusdam in circuitu latera
Imperatoris cingentibus, ut ejus conspectum à
multitudinis speculatione adimerent, dum in
solio commodum collocarent : tum recedentes
facultatem omnibus perhibuerunt ejus vultum
contemplandi.

SECT. VI. CAP. XVIII.

Quando hæc ita disponentur, & concinna-
ta esset Imperatori ad transeundum via perfo-
rata, ut dictum est, uterque & Imperator & Pa-
triarcha secundæ sessioni maturè adfuere, ad de-
cimum tertium Octobris coactæ, qui fuit feria
secunda, seu dies Lunæ : Cumque inciperet
Andreas prolixas responsionum telas percurrere,
Ephesius interpellavit : nostrum jus id esse
re, Ephesius interpellavit : nostrum jus id esse
clamans, prius effundere quicquid destinave-
rimus, ad explanandam questionem à nobis in-
medium projectam ; tum à vobis responsa ex-
audire : Verum cum adhuc Andreas ferocius
effervescens sibi hanc vicem referendi paria
Ephesio deberi vociferaret, Ephesius & Nicæ-
nus simul hominem interruperunt : Et prius-
quam nos (ajebant) omnia mentis nostræ sen-
sa explicuerimus in propositum Thema, ve-
stramque ad symbolum adjectionem illicitam
fuisse comprobaverimus, omnis vestra præoc-
cupandi sedulitas nil aliud est quam conten-
tiosa verborum profluentia : Multa igitur hinc
illinc verba profeminabantur, dummodo E-
phesius duo postularet, ut sibi fas esset prius in
qua-

τμήμ. 5. κεφ. κα.

τῇ δὲ πρώτῃ τῆς Νομβρίου ἡμέρας αὐ-
βάτε γόνε συνελθόντες ζ' καὶ διεξήλθον
τὴν διαλεξίν οἱ Νικαῖαι, ἀνασκάντες
τὰ ἱερήματα τῶν ἁγίων Ἀνδρέα, Ἰωαννῆς καὶ
λοζικῶς. ταῦτα δὲ πάντα ἦσαν μεμνη-
τημένα καὶ ἐχεθισμένα τῶν αὐτῶν
δασκάλων τῶν σχολαστῶν, δόντων αὐτοῖς
πῶς τῷ βασιλεῖ καὶ αὐτοῖς τῷ Νικαί-
ας, ὅς καὶ ἀπεγομάλισιν αὐτοῖς. καὶ εἰς
πολύ μὴν ἐκπεμμένων τῶν λόγων
διέκοψε τὴν ὁμιλίαν περὶ τοῦ αὐτοῦ
ἐκπληφθέντα ἐν ἰτέρῳ συνελθόντες
ὅτι καὶ συνήλθον καὶ τὴν πρῶτην τῆς
Νομβρίου ἡμέρας γ', καὶ ἀνεπαύσαντο οἱ
Νικαῖαι, ὅσοι οὐκ ἔφθασαν ἐπὶ τῇ
πρώτῃ τῆς συνελθόντες, καὶ ἀνέστειψαν
ἐπὶ αὐτοῖς οἱ Ἀνδρέας, καὶ εἰς πόλιν τὴν
λόγον προήγαγον. ἡρώτησε γάρ, εἰ τὰ
κωλύματα, καὶ οἱ διορισμοὶ τῶν οἰκ-
ομενικῶν συνόδων πρὸς τὴν πίστιν
σύμβολον ἀφορῶσιν ἢ πρὸς ἄλλο τι ἐξω-
πρόκειν, καὶ ἐζήτησε πρὸς τοὺς ἀπὸ
κερσιν. Ἀναστάντες δὲ οἱ ἐκκλησι-
άρχαι τῶν λατίνων καὶ πλησιάζοντες
τῷ πάτρι, καὶ συνδιασκεψάμενοι
ἐφ' ἱκανὸν μὲν τῶν Καρδινάλιων, καὶ
πινῶν ἱεροκλήων ἐπαύσαντο, καὶ διόν
δοξαλογηθῆναι πρὸς τὴν ἰσότητι τῶν Νι-
καίας ἢ πρὸς οὗτοι λοιπὰς αὐτῶν λόγους.
οἱ δὲ ἔδωκεν ἀπεκρίναντο περὶ τῆς μό-
λις δὲ ππ οἱ Ἀνδρέας ἀρξάμενοι,
πρὸς φόρον μὲν πᾶσι ἔδωκεν ἡπί, περὶ πολ-
γίας δὲ κινᾶς συγχίας τ' ἀεροατή-
ον, καὶ τὴν πτωγμένην ὥραν ἵππ ματῶν
τῶν ἀκροατῶν, διέλυσε τὸν συλλογον.
τῇ δὲ ὀγδόῃ τῆς Νομβρίου ἡμέρας
αὐβάτε, γόνε συνελθόντες θ', καὶ εἰπὼν
ὁ ἱεροκλῆς Φραλίνος ἀντίρρησην τῇ
πρὸς τὴν Νικαίαν ἐρημνὴν ἐγγράφως
πρὸς τὴν κατήχων καὶ τὸν σχεδὸν ὅρων, καὶ
λόγων ἡμῶν διὰ τὸν ἱερώνεως, ὅς καὶ
πρὸς οὐκ εἰσὶν τῶν αὐτῶν λόγων τὴν Ἀυγ-
στίνον πρὸς ἀλλήλους, καὶ τὴν μεταβιβ-
εῖν. πάλιν τῇ ἰα' τῆς Νομβρίου ἡμέρας
ἐγὼ συνελθόντες ι', ἐν ᾗ κατεσκήσατο,
συνέπερσεν οἱ ἱεροκλῆς ὅτι τὰ κωλύματα
τῶν ἰτέρων πίστεως κωλύει πρὸς τὴν
ἡγαν ἐκαστίας, καὶ μὴ τὴν ἀληθῆ, καὶ τὴν ἀ-
πύχνη. ἡ γὰρ ἀνάπτυξις οὐκ ἐστὶ πρὸς
ἡγή.

Sed Novembris in ipsissimis Calendis, quæ in
diem Sabbathi inciderunt, septima Synodus oc-
cæpit: in quâ Nicænus proposita ab Andræ,
forti oratione ac facundâ perstrinxit: Quæ cun-
ctâ solerti meditatione postmodum recollecta
Doctor Scholarius scriptis commendavit, unam
Copiam Imperatori communicans, alteram ipsi
Nicæno, qui eadem memoriter antea recitaverat:
Sed cum Nicænus in longum eloquii fimbrias
dilataret, nonnulla sine amputavit, prudenti
dispensatione in futuram sessionem seponenda,
quæ subsequuta est die Martis proximo ejusdem
Mensis quarto: Et tum Nicænus complevit
quæ in superiori sessione reliquerat, evortens à
fundamentis quæ præstruxerat Andræ, & in
hanc quæstionem ultimum devolvens Orationis
Epi logum: Interrogavit enim: An isti sanciti
Canones, seu determinationes Oecumenicarum
Synodorum ad fidei symbolum debeant specta-
re, an etiam ad alia quævis forensia? & responsum
efflagitavit: At Latinorum Electi, surgentes &
sublellis, ad thronum Papæ appropinquarunt,
ubi cum aliquamdiu hæssissent in Concilio juncti
aliquibus Cardinalibus ac Episcopis, ad loca
denuo reverterunt: Et cum illis incubisset,
dilemmati Nicæni, reliquisque ejus ratiocinatio-
bus responsa attribuere, ad quæstionem planè
obmutuerunt: Dummodo Andræ præhen-
sâ loquendi ansâ Orationem profudit, futilem
& ineptam, & nescio quibus historiis superflu-
is totum auditorium fatigavit, residuumque
temporis sibi soli inutiliter suffuratus, conven-
tum postremo clausit.

Octavo Novembris qui fuit dies Sabbathi ad
nonam sessionem concursus est: quando lo-
quendi vices sibi vendicavit Episcopus Foroj-
ulensis, in confutationem eorum, quæ Nicæ-
nus consarcinarat: sed dicenda in phylagram
descripserat, in quam sæpe oculum rejecit, dum
nos per interpretem alloqueretur: qui assertio-
nibus patrocinandis, Augustinum nobis obje-
cit, & Bonaventuram. Novembris undeci-
mo, & Martis die, iterum coiere ad sessionem
decimam, quam Julianus hac distinctione co-
ronavit. Prohibentia in generalibus Conciliis
vetant, aliam fidem addi vel interpolari diver-
sam ab hac verâ, vel contrariam: sed nihil sta-
tuunt in præjudicium veræ, aut contrâ veræ
explicationem, & nulla explicatio est additio.
Hæcubi dixisset, nostros hortatus est, ut able-
gatâ hac controversiâ, an licuerit symbolo ad-
dere, ad ipsum dogma ventilandum transcant:
An reapse verum sit, Spiritum Sanctum à Filio
procedere, an falsum? & si falsum esse demonstra-
bunt, tum & ipse Filioque additionem esse fate-
bitur:

αὐτὸς προδεδωκὼς συγκατάθεσιν, ἀ-
διώσει ἐστὶν ἐὰν ποτὶ πινά ποιῇσιν ἄλλο,
πρὸς ὅσον συνέθετο, καὶ πρὸ πάν-
των ἰλκυσθὲν τὴν μαζάλλην ἀγωνισθῆναι σοὶ.
ὁ δὲ πατριάρχης εἶπε, πρῶτον δὲ πη-
λὸν ὁρῶμαι με, ὅτι ζίνεται ὁ λέγεις, καὶ
πρὸς ἐστὶν ὁ εἰδὼς, καὶ ἐπὶ πάν σοι τὰ π. ἔγω
δὲ ἀπλῶς λέγειν τῷ βασιλεὶ λόγους κε-
τερος ἢ προσήκει μοι. καὶ ἔγω παρεκκρίνατο
ἐν τῷ λόγῳ τῷ Πνύματι πνεύματι.

Ἔως μὲν ἔν τῳ αὐτῷ αὖς ἐφῆλεν δίκαιον,
καὶ καλῶς συνεβόλευε, καὶ σωρίζετο,
καὶ ἀπὸ τῆς ἡγίας πάντας. ὅτι δὲ ἄλλῃ
ἐστράφη τότε καὶ τῷ αὐτῷ τῶν ἐποφ. καὶ
ἐσκώπη. καὶ ἐρωτεύετο, καὶ ἡναισχύνθη. καὶ ὁ πα-
τριάρχης λόγους ἐσχηματίσας ἐχώρει ἐνώπιον
τῷ βασιλεὶ, καὶ τῷ πατριάρχῃ, αὐτῶς
μὲν ὁ Πνύματι πνεύματι μήκεισιν ἐξέπνευ-
σε ἰδίᾳς λόγους. τῶν δὲ ἄλλων τῶν
λόγους προσηγήσατο καὶ συνεβόλευε καὶ
ἀντίλογον καὶ ἐκώπη. καὶ πρὸς τῷ ὁ Ἀγ-
χιάλῃ δόξα μὲν ὁ ὀλίγον τι ἐπὶ τῷ καὶ
κωλυθεὶς παρ' αὐτῶν, ἀγωνισθῆναι ἐπὶ
κύρῃ ἰλήσεν. οὐ ἐν πάσῃς τῷ σω-
λῶσι λέγεις λόγους πλείους ἢ ἐμείλιν
ἀρετῇ, καὶ ἰδιότητι καὶ κατανάλεισιν τῷ
πλείον τῆς ἀποταχθείσης ὥρας εἰς τῷ
λόγους σοὶ. ἐγὼ δὲ ἐν πάσῃς σοὶ ἄντι
ἔσται τῷ πάπῃ ἡμῶν εἰς ῥήματα, ἐ-
κὼν ἄφες μοι ἵνα πελαγῶσω τὰ δύο ἡ τέτα-
τον λόγους. καὶ ἐν τῷ εἶπεν ὁ Πνύματι
πνεύματι καλῶς λέγεις καλῶς, καὶ λοιπὸν ἵνα ῥι-
νωπῶ, ἐκπῇ ἐν ἐσιώπῃ εἰς τῷ φανερῶν
καὶ τῷ Ἀγχιάλῃ ὁρῶν ἔλεγον ἰδοὺ καὶ ὁ
πνεύματι μὲν. Ἐστρεφὼν δὲ καὶ ὁ πα-
τριάρχης ἡναισχύνθη τῷ Ἀγχιάλῃ,
ὅτι ἐκ μέρους συνεβόλευε αὐτόν. καὶ οὐκ
ἐπλάτυνε μίχρα πνός. ὅτι ἡ ἡρξασθὲν λέ-
γει πρὸς μεσσητήτων ἐνωτικῶν τῷ καὶ πλείον
ἢ πρῶτον, καὶ ἔλεγε καὶ ἔπραττε καὶ πάντα τὰ
πρὸς ἐνώπιον δὲ αὐτῶν συνεβόλευε ἄζονο.

Ἀλλ' ἐπὶ ἀνακτίον τὸν λόγον ὅτι ἐξέβη-
πνεύματι τῶν ἀρετῶν πάλιν ἐν
δὲ γὰρ καὶ ἐνδεία ἡμῶν πολλή. τῷ γὰρ δο-
πατριάρχῃ ὅτι πρὸς μεσσητήτων λέγοντες ὅτι
ἡμῶν ἐρῶμεν τῷ λαλῶντες ὅτι ὅλας ἐν-
δίδόντες πρὸς αὐτῶν ἐπὶ τῷ φησὶν. ἀκού-
μεν ὅτι βέλων καὶ ἐνδοτέρω ἡμᾶς ἀπα-

tionem Imperatoris comprehensi, nec sui cuiquam
ad alia descendere, quam quae Imperator cum
Papâ firmaverit: Et prae omnibus tuam exi-
miam sanctitatem in suam sententiam pelliciet.
At prius, fac intelligam vera esse quae naras, &
quis iste rerum novarum perdoctus, quae tibi
haec mysteria aperuit: Nam simpliciter Histo-
rias inanes fundamenti Imperatoris propalare
meus semper abhorrebit animus: atque ut ar-
gutias Poenitentiarum Patriarcha submovit.

Quamdiu igitur sincerus in eadem religio-
nis orbitâ nobiscum cucurrit, multum protulit,
praeclara semper consuluit, & in omnium ex-
istimatione maximâ effloruit: sed postquam
ad aliam amplectendam transisset, omnia ex-
oribus contraria gessit. Perfricuit frontem, im-
pudentem egit histriorem, cavillatorem, &
sycophantam: Nam si forte aliqui ad sermo-
cinandum prodirent, & quaestiones coram vel
Imperatore vel Patriarchâ ventilandae excita-
rentur, ille primus ingredi metam gestiebat, &
immenso verborum profluvio in inhaeritum pro-
currere, at alii si loqui conarentur, statim se
opposuit infestum omnibus, hunc antevertit,
illum corripuit, & contradixit. Semel contigit,
Episcopum Anchiali inceptantem nonnulla coe-
tui proponere, ab isto homine redargui. Epis-
copus immaniter excanduit; Et miserere mei,
Deus! inquit, An tu qui omnes coetus nostros
imples ad nauseam tuis declamationibus, & ple-
rumque maximam temporis partem nostris al-
loquiis designatam, ad te unum converris,
cum ego in omnibus nostris à primo appulsu
congressibus, vix tot sententias protulerim,
quot singula verba Oratio Dominica compre-
hendit, & mihi nunc duas vel tres dictiunculas
perfiniendi libertatem invides? Quae increpa-
tione Poenitentiarum os ita obstruxit, ut responsum
tulit, bene habet, progredere foeliciter, in po-
sterum conticendo silentii mercedem opperiar:
Nec ab eo tempore tantâ garrulitate nobis ob-
strepuit. Et quotiescumque Anchialensem prae-
tereuntem aspexit, monstrare digito consu-
vit, & ecce increpitem meum, dicere: quin
& postea Patriarcha Anchialensi gratias egit,
quod hominem quodammodo represserit, & ad
majorem sobrietatem revocârit: At cum de me-
diis comparandae unionis disquirere coeperunt
nostri, tunc in magis effrænem licentiam quam
unquam antea provolvit: Solus omnia dixit,
omnia fecit, & per eum solum omnia concili-
andae unionis media procurabantur.

Sed remeandum ab excursibus ad Historiae
seriem undè divertimus: Cessantibus disputa-
tionum sessionibus, in solito constitimus otio, &

HISTOR CONCII FLORENT SECTIO

I A
II
III
IV
V
VI
VII

ἐν ᾧ παρὲς τῆς ἀρχῆς τῶν ἀφάλεξων, καὶ ὅσα ἐλέγοντο δι' αὐτῶν. καὶ ὅπως ἐπαυλῆθεν ὁ βασιλεὺς ἐκ τῆς μοναστηρίου εἰς τὴν φερεσίαν. καὶ περὶ τῆς μεταβάσεως τῆς τε ἀπὸ τῶν περὶ τῆς παρθενικῆς ἀφάλεξων, εἰς τὰς περὶ τῆς διέξεως. καὶ ἀπὸ τῆς φερεσίας, εἰς τὴν φλωρεντίαν. ἀπομνημονομάτων ζ.

τμήμ. ζ. κεφ. α.

Αλλὰ καλὸν ἂν εἴη λοιπὸν καὶ τὰ περὶ τῆς μεταβάσεως ὡς γέγονε διεξαλγεῖν, καὶ ὅπως ἐλάττωσε παρὰ καιρὸς καὶ σκοπὸς ἀπορίᾳ. οἱ ἀπαραγόντες ἡμεῖς ἐκείνοι ἰδοῦντες ὅπως ἐπεχέρισαν ὅτι ἐφείκει, ὁ Ἡρακλείας, καὶ ὁ Νομοφύλαξ ἀσφυγίαν ὡς ἡδὴ μοι λέλειπται. δι' οὗτον ἔπειρον πάντως τοῦτο ἐνθυμηθέντες ἵνα μὴ εὖ περὶ γνωστοῦ τῶν τῆς ὁρθότης ἡμεῶν διέξεως ἀσφυγίαν. ἀπὸ τοῦτο ἐσκέψατο καὶ συλλογίσθησαν μὲν τὸ πάπα ὑπεροχὴς ἡμεῶν ποιῆσαι, ὡς παρόντως, ἵνα μηδὲς ἐπὶ τῇ τοῦτον τι ποιῆσαι, ὡς ἐκ τῶν πραγμάτων δῆλον ἐγγύς. καὶ ἐπιμύσειν ὁπίσθεν τὸν Ἱερομόναχον Ἀμβρόσιον, ὃς ἦν ποιικίλος μὲν καὶ παρρηγός, πρὸς ἄλλα δὲ περικείμενος. οὐκ ἀμοιρῶς τι τῆς τῶν ἡλλοικῶν λόγων περὶ τῆς, καὶ τῶν παρὰ τῆς τῆς. ὃς καὶ ἀπελθὼν εἰς τὴν φλωρεντίαν συμβεβασίαι μὲν τῶν φλωρεντίνων ἐπίκειτο τῶν παπῶν ἀπελθεῖν ἐκεῖσε, καὶ πλείους τῶν σωόντων. εἶχε δὲ καὶ ἐκ τῶν ἡμετέρων ἐπίμενον αὐτῷ Ἱερομόναχον Μακάριον τὸν κρητικόν. ὡς ἐν ἀπὸ τῆς ἡμετέρας καὶ οὐκ ἐφάνοντο ἡμετέρας

μμεν

Hac fere conceptio: Ratiocinationum cessatio, qui rumores exinde spargit. Vi Imperatoris e Monasterio Ferrarum reversus est: De duplici transiitione, a loco, a Ferrarâ ad Florentiam, Comentar. 7.

SECT. VII. CAP. I.

Perpulcrum hinc nobis videbitur, & dignum operæ pretium, rationes expendere, quæ Synodum transferri impulerint, & quibus partibus antea præstruere delituerint: nam qui nos primum e patriâ huc abducent, ubi percephissent Ephesium, Heracleensem & Nomophylacem conatos fuga se subducere, & Nomomemoravimus: quam non aliam ob causam attemptarunt, quam quod præfigerent, actum esse de nostra religione orthodoxâ: ut igitur omnis in posterum occasio præscinderetur, circumspexit cum Papa tractaverunt, ut ex ipsius montes quam longissime amandare, nos ultra circumstantiis evidentissimè apparuit: Misit itaque Papa Ambrosium Hieromonachum, virum callidum, & veteratorum, insignem simulatorem sanctitatis, nec linguæ, nec disciplinarum Græcarum penitus ignarum, & Papa fidelissimum: Qui Florentiam recta tendens, pacificetur cum Florentinis, sub quibusdam articulis, ut Papa illuc reciperetur, ibidemque quod infectum remaneret Synodi, transigeret: quin & Ambrosium comitabatur quasi collega ex nostris hominibus alter sub cucullo sacerdos, Marcarius Cretenfis, qui dispatati ubi nusquam comparuere coepimus inquirere, quo se contulissent? Et cum dies elaborerentur, Patriarcham de illis interrogavimus: Qui respondit, missos Florentiam, ut in scriinia colligeretur libra

fatta

Μετὰ τούτων πολλὰς δὲ λόγους ἐποιήσαντες
ἐκδεχόμενοι δόξαμεν ὡς καὶ τὸ
πατριάρχης. ὁ δὲ σὺν ἀπικρίνατο τὸ
ὡς ἔπαυεν εἰδὲ θεῶν, προσποιούμενος ὅτι ἀ-
δυναμίαν. ἦν μὲν γὰρ καὶ τῇ αἰσθησίᾳ
ἀδυνάμων. Δοτὸ γὰρ τῆς δεκάτης ἔτι Ἀυ-
γύστη νόσῳ περιεπιπῶν, καὶ ἀδυνάμει
προσαλααίων ἀλλεπαλλήλοις, καὶ περὶ-
δορίγους πταρτῆς κατὰ τρυχώων, σὺν
σὺν ἐπαυήλθην ὅλως εἰς τὴν συνήθη
ὑγίαν μέχρις αὖ καὶ τὸ ζῆλον ἐξέμε-
τρησι. ἀλλ' ὅμως καὶ ἔτιως ἔχων ἡ-
δυάλο λίγην καὶ ὁμιλεῖν ὅτι ἐβύλετο.
ἀλλ' ἡμῖν σὺν εἰδὼ κατὰρχαὶς τὴν τυ-
χῶσαν δόξαμεν. διὸ καὶ ἀναπαύσας
ἐμιοῦμεν ἀπὸ ἀρχόμεθα ἐκείθεν, νεμε-
ζώμεν πολλὰ τὴν ἀφωτίαν ἐκείνην. ἡμε-
τεργόμεθα τῇ μετ' ἐκείνην ἡμέρᾳ.
ἡ καὶ τῇ μετ' αὐτῇ, καὶ πάλιν πρὸς αὐ-
τὴν ἐλθόμεν, καὶ περὶ τῆς μετεβόσσεως
ἐδυσχεραίνομεν, καὶ διηποροῦμεν περὶ τῆς
ὠφελείας αὐτῆς, καὶ ἔτι ἐνέριστον
πᾶσι τρόποις ἀπὸ τρυπόμεθα αὐτῇ, καὶ
πρὸς ὀπιμιλίαν τῆς πρὸς τὴν πατρίδα
ἡμῶν ὑπερσφῆς παρεκαλῶμεν. καὶ με-
τὰ τούτων πολλὰς λόγους, καὶ τὰς ἀξιώσεις
μόλις ἐποιήσαντες. ὅψιν δὲ ἔν ὅμως καὶ
βραδείως ἵσταντο ἡμᾶς ὁ πατριάρχης
καὶ ὠνειδιστὴν ἐπὶ τῶν, σὺν ἐστὶ χρεῖσταις,
σὺν ἐστὶ καλοὶ ἄνθρωποι. σὺν ἔχεις γυν-
στι καὶ συνήδησιν, ἔχ' ὅρα τὴν ἐμὴν
νόσον, ἵνα μὴ ἐλθῇ, ἐγὼ ἐρῶ προσ-
ποιῶν τὴν νύκτα, καὶ σὺν οἶδα ἐν ζῶντα με-
ῖνοι ἡ ἡμέρα. Φθάνει ἡ ἡμέρα, καὶ ἔ-
πιστύνω ὅτι ζῶν θανύσω αὐτῇ, καὶ
ὑμᾶς λέγει ὅτι μεταβήσεται πρὸς
τὴν. καὶ σὺν πῶς μοι ἐχέτω ἡ ὑγίαν
διωχόμεν τὴν μετεβόσσειν, σὺν αἰδεῖσθαι
τοιαῦτα λίγοντες; ὡς δὲ πίνων δὲ πῶς
ἡκίμα; ἐγὼ σὺν οἶδα πρὸς μετεβό-
σσειν, καὶ εἴπε μοι περὶ αὐτῆς. ἡμῶν δὲ
δόξαμεν ἀπὸ τῶν ὅτι ὡς πολλὰν λίγοντες
καὶ ἀκύνον τῶν. ἔλεγον αὐτῶν ὅτι ἐπ' ἐξ-
σῆς ἔχει λίγην ὁ βύλεται ἵνα σὺν. με-
χρὲς πίνων σὺν οἶδα, ἔτι εἴπε μοι περὶ
περὶ ἡ λέγει. Μίλη δὲ μοι περὶ τῆς
ἀδυνάμεις μοι. καὶ ἐφρονίζω ἐγὼ
περὶ μετεβόσσειν. ἐπὶ εἰδὲ διωχόμεν αὐ-
τῇ. ὅτι τῶν ἐν ἀπὸ ἀρχόμεθα, πολλὰς
καὶ δὲ καὶ ἐν πολλὰς ἡμέρας συνελθού-
μεν.

Et tandem nos ipsi his querimoniis satis la-
bre compressimus, responsum à Patriarcha præ-
stolat i: qui ne syllabam quidem nobis indidit,
simulans enervatæ vocis impotentiam: Et cer-
te morbum non simulavit: Nam à decimo Au-
gusti, ac primo morbi gravioris tentamento,
ab uno in alium sic implicatus ruit, & continua-
tâ serie e malorum ingruentium sic conturbatus
est, & præcipuè quartanæ febris, reciprocantibus
ad intervalla paroxysmis, ut internum in
modum attotus nunquam valetudinem pri-
stinam recuperaverit, dum vitam cum morte
commutârit: Nihilominus, si libuisset, po-
tuit nobiscum confabulari, & vocem exeruisse:
At nullum responsum edidit ad prima nostro-
rum questuum exordia, ita ut singuli domum
se receperunt cum fremitu, & Patriarchæ
obstinatam taciturnitatem damnaverint univer-
si: Advenimus tamen die crastino ac perendie,
eandem nœniam cantillantes, novæ translationis
detestationem. Ea re solâ animis consternari, die
noctue affligi agentes, cujus cum emolu-
mentum omne quasivissemus, invenimus nul-
lum: Quare obsecravimus ut nos eâ formidi-
ne sol veret, & revertendi ad patrios lates oc-
casionem præberet: & post multas preces
& expostulationes tandem conticivimus: At
Patriarcha sero & cunctanter his verbis
atrocissimis nos increpuit ac subsannavit.
Non estis vos Christiani, nec viri ingenui
aut honesti, nullane rerum humanarum pec-
tus vestrum cognitio subintrat, aut consci-
entiz stimulus mordet, aut meorum dolo-
rum sensus tangit ut mei misereamini? Vi-
deo noctem ruere in crepusculum, nec pro-
certo novi, si me vivum infecutura Aurora
deprehendet: oritur lux matutina, & haud
scio an ad vespertam perdurabo: vos tamen affir-
matis me in remotiores provincias penetratu-
rum: quibus viribus? Qua sanitatis constan-
tiâ? Hæc effutire non verecundamini? Un-
de hos rumores hauritis? Ego nihil de trans-
latione Synodi, nec mihi de migratione quis-
quam quicquam dixit: Et cum nos asserere-
mus hæc in ore vulgi ubique pro certissimis
decantari: Respondit ille, unicuique fas esse
quæ velit garrere, mihi vero mortalium nemo,
quæ vos affertis enarravit: Omnis mea solli-
citus in hunc morbum insumitur, migra-
tiones nihil curo, nec possum transvectionum
incommoda ferre: & hoc responso in diver-
soria recessimus: Verum cum repetitis ade-
undi vicibus, & longo multorum dierum tra-
ctu eadem tragicè efflagitavimus, & ab ipso
eadem ferme responsa audivissemus, quæ prius,
tandem mitior in nostra vota concessit: Et id
mihi

καλὸν ὄνθ' ἐν λόγων ἐς τὴν βασιλείαν. ὁ δὲ αὐτοῦ ἐσκώπησε, καὶ ἔβαρετο, καὶ ἔπειρε τοὺς λόγων ἀπὸ περὶ ἡμᾶς, καὶ πῶς ἐπὶ τοὺς δύο μὲν, καθ' ἃς ἤρρησαν αἱ διαλέξεις.

τμήμ. ζ. κεφ. γ.

Ὁ δὲ βασιλεὺς μετὰ τὸν καιρὸν τὰ τὰ ἐστὶν ἐκείνῳ Ἰωάννῳ τὸν διόνυσον, ἵνα συμβιβάσῃ τὸν Φλωρεντίνον, καὶ ποιήσῃ αὐτὸν πατριάρχον, ὡς ἂν ἀπὸ τῆς μητρὸς ἡμῶν ἐν τῇ Φλωρεντίᾳ, καὶ πάλιν ἐξέλθῃ ἐκείθεν ὅταν ἡλθῇ ἀκωλύτως. ὁ καὶ ἐποίησεν, μή τις ἡμῶν εἰδοτός.

Οἱ δὲ τῆς ἐκκλησίας ἀρχιερεῖς, οἱ τῆς γ. πατρὸς, καὶ ἐφεξῆς ἱερεῖς ἐκ τῆς παλαιᾶς καὶ πατρὸς τῆς πατρὸς, παρόντων καὶ ἀρχιερέων πνῶν, καὶ ἔδινον ἀναγκασιδίνες καὶ αὐτοὶ διήλθον καὶ παρεκάλεσαν πάντας τὸν δεξιῶν, καὶ μάλιστα τὸν πρῶτον καὶ πρῶτον, ἵνα ἐλθῇ ἐμὸς πάντες ὡς καλέσωσι καὶ ἀναγκάσωσι τὴν πατρὸς ἀρχὴν ὅπως ἐπιμεληθῇ ἐς τὴν βασιλείαν, καὶ ἐλθῇ ἡμεῖς τῆς ἐν ἀλλοδαπῇ ταλαιπωρίας. συνήλθον ἂν πάντες ἐν τῇ πατρὸς ἀρχῇ, καὶ αὐτοὶ. ὁ δὲ αὐτὸν καὶ ἡμεῖς τῆς ἐν τῇ πατρὸς ἀρχῇ, ἐφ' ὅσον γὰρ καὶ διαλέξεις, καὶ ἡμεῖς οἱ ἡμέτεροι καὶ πολλὰ καὶ ἰσχυρὰ. οἱ δὲ λατίνες οὐκ ἀνέχοντες τὰς αἰτίας, διὰ καὶ ἡμεῖς καὶ αἱ διαλέξεις. τῆς ἂν ἀφ' ἡμῶν γίνεται ἀρχὴ ἡμῶν, ἐνταῦθα καὶ παρόντων; πρὸς δὲ κινδυνώσεως καὶ πάλιν τὴν πατρὸς ἡμῶν τῆς οἶδε ἐν βασιλείᾳ Ἀρμενίας ἐρμήσκει καὶ πάλιν καὶ ἐρχόμενοι εἰς;

Εἰπὼν ἂν λόγους πολλὰς καὶ ἀναγκαίους τῇ πατρὸς ἀρχῇ περὶ τῆς, πῶς ἐν ἡμεῖς ἵνα ἡμεῖς περὶ τῆς πάλιν, μὴ καὶ κινδυνώσῃ, καὶ ἡ ἐνταῦθα ἐπιδημία ἡμῶν, ὑπὲρ τῆς πάλιν δὲ ἡμεῖς, κατ' αὐτῆς μάλλον ἐκδοῖ ἐν ἀκωλύτως, καὶ ὅτι τὰς ἡμεῖς καὶ παρεκάλεσαν, ἵνα ἐπιμεληθῇ τὴν πατρὸς ἀρχὴν ἐν βασιλείᾳ. ὁ δὲ πατρὸς ἀρχὴς ἐδέξατο δὴ τὴν ἀσπρὴν τὴν ἐρμήσκει, καὶ τὰ αὐτὰ μελετᾷ καὶ αὐτὸς ἐφ' αὐτῆς, καὶ

bus mensibus integris, in quibus Theodisputaciones irraucuerunt.

SECT. VII. CAP. III.

Dum in his tempora elabuntur, misit I rator Dominum Joannem Bisconsulem, pacifice retur cum Florentinis de Salvo- co etu: Quo fretus, nobiscum Florentiam ad taret, remearetque quando sibi visum esset impedimento, & id nostratum nemine con mandavit.

At Proceres Ecclesie in tertiâ Pentade censit, & in ceteris subsequenter animadv tentes, ut nos cum Archiepiscopis sapenum. Patriarche pietatem imploravimus, sed sine si cellu: exciti & ipsi tam communi malorum si su, quam particulari officiorum ratione, o nes simul Archiepiscopos hortabantur, sed pr. cipue quos in summo honoris fastigio emine noverant, ut junctis viribus Patriarcham so licitarent, Imperatorem consue in suam sei tentiam pellicere, ut uterque de nobis ex h: calamitosa peregrinatione apud externos libe randis jam serio cogitarent: Collecti igitur Patriarchale palatium, sic locuti sunt: Percip mus plane nullum inter nos & Latinos futuri unionem: Disputationes fuere institutæ, in quibus nostri quamplurima validissima argu menta promiserunt: At Latini à suis opinionib: nulla ratione se avelli patiuntur, ita ut jam ipse disputationes etiam conquieverint: Et cui bono erit si hic otio emarcescimus, ærummo- sâ calamitate obruti? Præsertim cum nostræ patriæ primaria civitas in ultimum discrimen conjicitur: Quis enim novit an proximo vere Amurathes infesta agmina contra Constantino- polin explicabit?

Et per multa alia opportuna & necessaria Pa triarche dixerunt: singulari providentiâ ci vitati prospiciendum, ne in pericula ruat non extricanda: Et hæc nostra pro incolumitate civitatis suscepta peregrinatio, in ejusdem per nicem, præ consilii inopia veretur: Quare Patriarcham suppliciter orantur, eorum desi deria apud Imperatorem sic promoveret, ut quod petunt effectum reddatur. Patriarcha lu bentissime annuit, eadem ipsa præmeditatu se affirmans, & opinionem animo fovisse: pa- re si mihi auscultatis, inquit, consulem re- strum ætate provectiores ac venerabiliores Im peratorem adire, & meo nomine & velle, & quæ

φωνήσας, ἂν ἐκείσι ἵνα μὴ τὸ
 πτωχῶν, καὶ ἀπὸ τῶν πτωχῶν
 ἰσλίας. ὁ δὲ προσφθιάσας ἦλθεν
 τεράρχην, καὶ συνελθὼν αὐτῷ μέ-
 γαλτος. τῇ δὲ ἰσλίας ἦλθεν
 εἰς τὴν τεράρχην καὶ ἐρώτη-
 σεν τὸν βασιλῆα τὸν βιβλίου
 εἶπεν ὅτι πᾶσι ἄλλων πτωχῶν ἐλ-
 μοι, ὁ βασιλεὺς, οὐ συνή-
 καὶ οἱ ἄρχοντες αὐτοῦ, καὶ
 πᾶσι αὐτῷ βιβλίου σχεδόν.
 πᾶσι ἐτόιμα πρὸς αὐτῷ.
 τεράρχην. λοιπὸν εἶδεν ἵνα
 ἡ ἀγνοήσας, ἀπὸ τῆς
 οἰκίας, ὅτι εἶπεν, οὐκ
 το καλόν. βίβλην ἵνα
 εἰπῇ ταῦτα ὑμῖν. καὶ ὁ
 ἄλλος ἀποδίδωμι πᾶσι
 ἵνα πλεόνων. εἶπεν ἂν ὅτι
 δόνομα ἀφ' ὧν ἐκείνη ὅτι
 δόνομα, καὶ πᾶσι ἵνα
 ἡμεῖς εἰς τὴν βασιλίαν.
 εἶπεν, εἶπεν πᾶσι με-
 γάλως. καλὸν δὲ ἵνα
 εἰπῇ ταῦτα ὑμῖν.
 μὴ τὸ δόνομα, καὶ ἐπὶ
 ταῖς ἐκείνῃ, μετ' αὐτῶν
 ἵνα ἀποδίδωμι εἰς τὴν
 καὶ

Ergò viam ingredimur, omniaque nuper à nobis memorata, Imperatori explicuimus, multum orationis vela dilatantes, obsecra- tesque, ut oculum rejiciat in civitatis conditio-

Bbb

καὶ δὴ ἀπὸ τῶν ἀνιφίρομεν τῶν βασιλεῖν πρὸς αὐτοὺς ἐρημνία πλεονάει πολλοῖς καὶ καλοῖς λόγοις. καὶ ἐξῆς αὐτὸν διπολεῖσαι πρὸς οὐρανὸν καὶ βοηθεῖαι τῆς πόλεως, ἥ τις ἔσται μάλιστα διὰ τὴν ἡμετέραν ὑποτροφίαν. εἰδὲ γὰρ ὁρῶμεν ὅτι γρηγορεῖται περὶ διορθώσεως τῆς ἐσφαλμένων τοῖς λαοῖς.

Ὁ δὲ πρὸς τὸν αὐτὸν ἵερὰ πείαν βασιλῆος ὡς ὁ πατεράρχης ἐλεῖν, ἐνείκη λίαν ὀργισμένον καὶ πλήρη θυμοῦ καὶ τῶν λεγόντων πρὸς τὸν αὐτὸν, καὶ μάλιστα καὶ τῶν πρώτων δεξιερῶν, καὶ εἶπεν ἐμβλεῖν καὶ τὰς χάριν ἡλθόντων ἐν ταῦτα ἵνα ἀπερῶντο ὑποσφύμενοι; καὶ πῶς ἐν θυμῷ τοῦ αὐτοῦ, καὶ πόσον καιρὸν ἔχομεν ἐν ταῦτα; ἡ πόσις λόγους εἶπεν οἱ ἡμέτεροι; σὺ δὲ εἶπεν πρὸς τὸ δόγμα καὶ εἶδεν, καὶ διὰ πᾶσιν λόγοις, καὶ ἐν πᾶσι καιροῖς ἠπαρτέτε διορθώσασθαι χάριμα πᾶσιν χρίων; σὺ δὲ εἶπεν πρὸς ὑμῶν ῥηθῆναι πρὸς τὸν αὐτὸν. ἀλλ' εἰ καὶ πρὸς ἄλλων ἀσπασίως ἠκείνη ταῦτα, ὑμᾶς εἰδὲ μάλιστα σκῶψαι καὶ συεῖλαι οὐκ ἐπὶ λέγοντας; καὶ μὲν πᾶσιν ὁνειδισκῶν καὶ λυπηρῶν λόγων πᾶσις ἀπέπεμψεν. ἰλυπηθῆσαν ἐν λίαν οἱ δεξιερῆς πρὸς τὸν πατεράρχην, ὅτι τῆς γεροντίας τὸ πρὸς τὸν αὐτὸν ὁμοσπασμένοι.

τμήμ. ζ. κεφ. δ.

Ἡμεῖς δὲ πάλιν τῇ δόξῃ ἰταλαιπυρῶν, καὶ τῷ πατεράρχῃ ἐπιτίθεμεθα. εἰ γέλοις (λέγοντες αὐτῷ) εἶδεν πρὸς τὴν πρᾶξιν ἐν ταῦτα ὁ βασιλεὺς, εἰδὲ μετὰ τὴν πρᾶξιν εἰς τὸ πρὸς τῆς δόξης, εἰ ἐν τῇ πρᾶξιν ἡ μεγαλή ἀγνώσις σὺ εἰς αὐτὸ καθὼς πρὸς, ὁ φοῖλες ἐν ἐντασιν ἡρναίαν ποιῶν. ἰπειδὴ εἰς τὸ πρὸς τῆς δόξης, ἔχουσιν πρὸς συμμαχίαν εἰς οἰοντι, καὶ ἀκρόμας τὸ πρὸς πινον, διὰ τῶν δουλικῶν πατέρων. εἰς δὲ τὸ πρὸς τῆς πρᾶξης σὺ ἔχουσιν, καὶ δεῖ ἡμᾶς ἀντίχρῳ ταῦτα. εἰ ἐν ἡμῶν τῇ ἐκείνῃ ἡ μεγαλή ἀγνώσις σὺ ἔχουσιν καὶ οὐκ ἐν δεξιερῆς καὶ ἡμᾶς μὲν αὐτῶν. πολλὰς ἐν ταῦτα καὶ πρὸς τὸν αὐτὸν λέγοντων τῷ πατεράρχῃ, αὐτὸς ἀπεκρίνετο.

Καλῶς λίγισ, καὶ δεῖ με πρὸς τὸν αὐτὸν, εἰπερ ἔχω καὶ οὐκ ἄλλως συναγωνιζόμενος

nem Iubricam: cujus periculis opem subito esse procurandam, nec aliunde maturiorem affulgere, quam à nostro reditu: Nam & tunc omnem ulterius commorandi spem praeferendi, cum nec unquam inter nos concordia coaguetabitur, aut errores Latini in melius mutabunt.

At Imperator, tam benignus nobis recipiendis, ut Patriarcha praemonuerat, ita gravi percussus, in furorem erupit, contra omnes qui haec attulerant, sed maximè in Archiepiscoporum primores desaxiit, quos sublato supercilio sic increpuit. Anea sine huc penetravimus, ut infecta re in patriam revolveremur? Quibus modis haec imaginationes fantasticae vestra capita subeunt? Quot in his partibus annos numeravimus? Aut nostri quot disceptationes exantlarunt? Nihil dum de ipso dogmate disseverunt: Et à tam raris disceptationibus tam brevibus paucorum mensium spatiis, schisma tot seculorum conglutinari posse creditis? A vobis patribus haec in medium afferri non debuerunt: Et si ab aliis imprudentibus talia dicta audissetis, vestrum erat cum ludibrio verba depellere, & ad saniolem mentem autores coercere: atque cum his dictis opprobrio & contemptu refertissimis, dimisit certum: Et Archiepiscopi recesserunt, non magis in Imperatori quam in Patriarcham indignabundi, quem illi hanc telam cum Imperatore pertexuisse merito forsitan suspicabantur.

SECT. VII. CAP. IV.

Nos omni negotiorum onere levati, cruciabamur: adeo ut Patriarcham verbis denuo aggrederemur. Et si tu (diximus) autoritatus tuae prerogativam tueris, nullum jurisdictionis gladium Imperator in nos stringeret, neque nos adigeret ab Additamento ad Dogma transilire, si tua Eximia Sanctitas, ut decet, Patriarcham, obniteretur: Nam in Dogmate periclitabimur, cui astruendo, ut à quamplurimis accepimus, conscribent socia arma patrum, qui in Occidentali Ecclesiâ florere, & ab illorum partibus militant, at nullâ autoritate Additamentum constabiliunt: Quare expedit Additamentum nobis pertinaciter vindicare, cui si tua Sanctitas eximia magnanimiter inhaerebit, omnes quotquot sunt Archiepiscopi & nos in tua vota concurrent. Haec & alia huiusmodi nobis quotidie obtundentibus, tandem sic respondit Patriarcha.

Iusta fateor vos loqui, atque ita me ipsum gerere oportere, modo adessent mihi adiutores in

ιδόντες οἱ μοναχοί, ἐπὶ τὴν ὀχλησιν ἀφελόμενοι ἢ συστῆλαι μὴ διωκόμενοι, δραμὼντες ἐξ αὐτῶν λάρμα ἀφ' ἧς κώδων ἐσημασε. καὶ ἐνὺς δραμον ἄνδρες ἐπὶ ἐκείνῃ τὴν πεντήκοντα ἐνοτάλοι, καὶ ἐπληρώθη τὸ μοναστήριον ἀνδρῶν καὶ ὁσίων. ὅπερ ἀκούσας καὶ θρυβηθεὶς ὁ βασιλεὺς ἐμίλησε τῷ ἡγεμῶνι πῶς γένοιτο τῷτο, καὶ σωθήσεται ποσὶτι ὠπλισμένοι. ὁ δὲ ἀπεκρίθη ὅτι οἱ μοναχοὶ εἶδον τὴν ὀχλησιν περιβαίνουσαν, καὶ ἐπαύδασαν ἀφελόμενοι αὐτῶν, ὡς δὲ οὐκ ἔχουσιν, ἐδράμει πρὸς αὐτῶν τὴν ἐσημασε λάρμα ἀφ' ἧς γινώσκουσιν τῶν λοιπῶν, μηδὲ ἐμὸς πειδοῦται. οἱ δὲ πωλεσθέντες εἰσι παροικεῖν τῇ μονῇ, καὶ ἔχουσιν ἐθῶς ὅταν ἀκούσῃ λάρμα ἀνιέρχεται ἐνὺς μὲν τῶν ἰδίων δεμάτων, ἤλθεν ἂν καὶ τὸ ἐθῶς αὐτῶν. καὶ ἰδὲ πάλιν ἀνιέρχονται. ἐκεῖνοι μὲν ἂν ἀπῆλθον. ὁ δὲ βασιλεὺς ἰδὼν τὴν γοναίαν, ἐνὺς ὥρας, καὶ διεκρίμασεν τὰς κατέκτανε εἰς τὴν Φερερίαν. ἤλθε δὲ καὶ αὐτός, καὶ ἔχουσιν ἡ ὀχλησιν ἀφ' ἧς κώδων κώδων τῆς ἀξιώσεως ἔμαρκεται, καὶ ἔπαυσαρχον, καὶ ἔπαπα. ὅταν μὲν ἂν ἐξῆλθεν ὁ βασιλεὺς ἔμαρκεται, ἔλθεν εἰς τὴν Φερερίαν.

τμήμ. ζ. κεφ. 5.

Ὁ δὲ πατριάρχης συνήξετο τῶν δέξι-
ρεῖς, ἡμεῖς καὶ τῶν ἡγεμῶν, καὶ περι-
πνεύσαμεν βυλάριον ἐκ τῶν. καὶ δοκεῖ μοι συμ-
φέρειν ἡμῖν καὶ τῶν αὐτῶν δέξιρες, καὶ ἐκ-
διχεῖσαι πρὸς ἀνὰ ἀκούσας τῶν λαί-
κων. ἐκεῖνοι γὰρ ἐν πρὶς ἰδίῳις ἐνέμικονται
καὶ ἀφῆλθον καθὼς ἂν ἐθέλωσι. οἱ δὲ
ἡμέτεροι παλαιωμένοι ἐν ἐξενεπία καὶ
τῇ ἐνδία πίττονται. δεῖ ἂν ἡμεῖς βα-
λόμεθα πρὸς ἀνὰ ἀφῆλθον ἐξ αὐτῶν. ὅπερ
ἡμεῖς συμφύρομεν. ἡμεῖς μὲν ἂν τῷ
πατριάρχῃ ὅπερ ἐλπίς ἡ μεγάλη ἀνω-
σὴν τοῦ λίαν ἐπὶ καλὸν, καὶ ἡμεῖς πα-
λαίως ἐξῆλθον τῶν, καὶ ἔχουσιν ἐνὺς
πρὸς αὐτῶν καὶ βυλάριον, ἥπερ φαίνεται τῇ
μεγάλῃ ἀνωσὴν τοῦ ἀρμενίας πρὸς τὴν
περσῶνα. ὁπλὸν γὰρ ὅτι ἐκ τῶν μὲν
πρὸς αὐτῶν, ἐπὶ καὶ τὰς χάριν πο-
σκαλίζω ἡμεῖς. ὅταν ἐρῶμεν καὶ ἡμεῖς.
ἡμεῖς ἂν ὁ πατριάρχης, ὅτι ἐγὼ οἶδα
ἵσως

tunt: unus ex iis campanam tintinnans totam vici-
niam ad arma concitavit. Et in oculi oculo ultra
quinguaaginta homines armati confluentes mon-
asterium militibus & armis replevere. Quod ubi
Imperatoris auribus increpuit, in solito strepi-
tu percussus Cænobiarcham interrogavit, unde
hæc seditiosa turbamenta? aut quâ occasione tot
armata manus irruissent? respondit ille, ubi Mo-
nachis fuit turbas in acriorem flammam erupisse
cemerent, quam propriis viribus valeret res-
tinguere, accurrens eorum aliquis campanulam
pullabat in utrumque latus, reliquis fratribus
ad nec scientibus, nec me quidquam præcipientem:
& cum vicini accolæ confestim advolarent,
propriis cum telis, ex antiqua consuetudine
succurrendi nobis, ut primum audirent concla-
mationem ad arma per tintinnabulum clangi:
atque ut pro more adventarunt, ita retrocesserunt,
turbam deferente: Et revera tum decesserant.
At Imperator videns quid insperato accidisset
iussit toralia colligi & Ferrariam comportari:
ac ipse statim subsecutus est: Et plus valuit apud
Imperatorem unius Novacioli subita tumultua-
tio, quam tor preces & hortamenta Marchio-
nis Papæ & Patriarchæ: sic Monasterio valedixit
Imperator, & eo nunquam in posterum
rediturus Ferrariam repedavit.

SECT. VII. CAP. VI.

At Patriarcha præfules convocavit, nos &
sacrarum ædium antistites, quibus consilium
his verbis propalavit: Nec nobis decorum opi-
nor, inerti hic otio torpentibus obsolescere, vel
prætolari dum à Latinis incertamen provoca-
mur: Illi enim in suis penatibus florentes felici-
tate quam exoptant perfruuntur: Nos autem
peregrini in alienâ gente circumagimur, & cum
inopia quotidie consistamus: Quare si sapi-
mus ea consilia aucupabimur, quæ utilitatem
nostram provehant. Nos Patriarchæ respondi-
mus; Pergratum esse quod tua suadet eximia
sanctitas, & nobis talia sæpenumero consilia ri-
mantibus nulla in hunc diem obtulit occasio:
Nunc quandoquidem ex tuâ benignitate hæc
caritas in nos dimanat, promat ipse primò sen-
tentiam, quam tua sanctitas eximia maxime con-
gruam existimet, nobis in hanc felicitatem re-
ponendis; siquidem aliquam saltem perpen-
sationem prius in animo huc afferre te oporteat, cujus
promulgandæ gratiâ nos accersiveris: & nos
deinde mentes nostras tux sanctitati exponere
non dubitabimus. Tum Patriarcha: Satis in-
tellexi

ἀρεσκὰ πᾶσιν ἡ πιάστη βουλὴ, καὶ ἐστὶ
ἐμογγώμονες, ἀνενεχθήτω καὶ τῷ βασι-
λεῖ, ἵν' ἐχωρῶν κακείνους συμφωνῶν
ἡμῖν καὶ σωεργόν. ὥρουν ἔν τῳ μυτι-
λλῶν καὶ ἐμὲ, ἵν' ἀπέλθωμεν, καὶ
ἀναφύρωμεν καὶ μέρῳ τῷ βασιλεῖ, καὶ
ἐι Φαιῇ καλῇ ἡ βουλὴ, ὡς καὶ πῆς πα-
τρὶς φανῇ. Ἀπικυρώσῃ καὶ αὐτὸς ταῦτ' αὖ, καὶ
ἀλλ' ἄλλος δηλώσῃ αὐτῷ καὶ τῷ πάτρι.
ἐὶ δὲ σὺ ἐχθρὸς φίλῳ, ἵνα γῇται τὸ
πᾶν τῆς ἐκκλησίας. ἀπλῶντων ἔν
ἡμῶν καὶ ἀναγκαιάντων τῷ βασιλεῖ
πατρίδ' αὖ τῷ πατριάρχῃ, καὶ τῇ ἐκ-
κλησίᾳ πάσῃ, ἀπικύρωσι ὁ βασιλεὺς.
πῆς ἐστὶν αὐτῇ ἡ βουλὴ; καὶ πῆς ἐστὶν ἐκεί-
νοις βυλῶνται; ἐγὼ δὲ παρ' ἡμῶν, ὅ
πῶν ἐχόν ἐνδοσὶν βυλῶνται; ἐδὲ δὲ
παρ' ἡμῶν καὶ μὲν. τί δὲ, ὅπ' λέγουσιν ἐπὶ
καὶ ἐμὲ βυλλῶν, ἐὶς ὁ ὅτι καὶ ἐκείνοι, καὶ
ἄλλοι γίνονται ἡ βουλὴ; ἡ ἐδὲ παρ' ἡμῶν καὶ
αὐτοὶ σὺν λέγουσιν, καὶ σὺν λόγῳ δι-
κῆς λέγουσιν δὲν γινώσκαι τὰ πᾶν καὶ ἀναφύ-
ρωσιν πᾶσι ἀνιλοῦσιν, γυνάσκαι κακείνους
καὶ ἐκλέξασθαι τὸ πρᾶξιον. ἐγὼ παρ' ἡμῶν
καὶ δέχομαι ὡς βυλλῶν ὅπ' ἐπίσταται
ἐκείνοι, ἐπὶ ἐδὲ ἀδικῶν ἐνδοσὶν ἐχόν
βυλῶνται. εἴτε λέγω, ὅτι ἐμὲ καὶ
μενύσσω ὁ λέγουσιν τῷ πάτρι, ἀλλὰ ἐ
παντὶ πρᾶσι ἐναυλωθήσομαι; ἐὶ ἐκεί-
νοι μενύσσωσιν τὰ πᾶν. εἴτε παρ' ἡμῶν. ἀλλ'
τί δὲ ἡ βουλὴ ἀλλοτρίως πῆσιν καὶ
δόςης; τί ἐστὶ τὸ καλῶν αὐτῶν; καὶ πῶ-
νός ἡμεῖς ἐνταῦθα παρ' ἡμῶν καὶ
συνήλθωμεν τῷ τῷ ἐξ ἐκείνων τῷ δό-
ξαν; σὺ οἶδατε ὅτι ἐὶ ὑποτρέφωμεν
αὐτῶν μηδὲν ἐπὶ πῆς τῆς δόςης αὐ-
τῶν μᾶλλον βεβαιώσωμεν τῷ τῶν λα-
τῶν δόξαν ὡς καλλῶ; ὅσοι δὲ ἐλαλήθη-
σαν καὶ ἐσὺ σὺν ἐξ ἐκείνων παρ' ἡμῶν, ἀν-
τιθέτωσιν; ἐπὶ ἔν ἡλθωμεν ἐνταῦθα
ἀντιθέτωσιν ἐξ ἐκείνων τῷ δόξαν.

τμήμ. ζ. κεφ. ζ.

Ἐξελθὼν ὁ μυτιλλῆνης σωηγορῶν τῷ
βασιλεῖ. ἐγὼ δὲ ἐστῶτων. καὶ ὁ βα-
σιλεὺς ἐὶς τὸ πρᾶξιον μετ' ἐμῶν,
ἐπὶ λαλῶν σωεργόν ευρίσκων καὶ πῶν
μυτιλλῶν. καὶ ἡρώτα πῆς τὸ καλῶν
σὺν μὴ βυλῶν καὶ μετ' ἐμῶν ἐὶς τὸ πᾶν
τῆς δόςης; λέγουσιν ὁ μυτιλλῆνης,
ὡς

itaque delegavit Patriarcha Mitylenae Metro-
politam, & incipsum, ut huc Imperatori sig-
nificaremus: Et si consultum ipsi arduum,
quemadmodum & nobis, primo; autoritate
suâ sanciret, ac deinde Papæ per aliquem suo-
rum curaret indicandum, si minus Imperator
prærogativæ congruere existimaret, id Pa-
pæ per Ecclesiam indicari: Nos obsecuti man-
datis, ubi scita Patriarchæ, ac totius Ecclesiæ
Imperatori nuntiavimus, respondit Imperator:
Cujum hoc consilium? aut quis diem consu-
lendū condixit? Ego tum temporis ubi habita-
bam? Aut unde nati sunt libertatem coeundi?
Nonne me oportuit interfuisse? An illi me cum-
piunt consilium approbare, quod ipsi autori-
tate sua susceperunt, cum sine meâ nullum con-
vocari posset? Numquid non æquum videre-
tur, me præsentem differentes exaudire, &
rationes quibus hoc sancitum ab universis pro-
diit, & si quæ in contrarium vergerent, ut cum-
ctis perpensis, quid maximè factū opus esset
ipse determinarem? Primò, concilium ab iis
convocatum abrogo, quando illi nullam con-
sulendi auctoritatem sibi arrogare debuerunt:
Dein de Papæ id ego non modo non renuntia-
bo, sed & si illi renuntiaverint, pro virili de-
structum ibo. Porro & hæc addidit: Cur no-
lunt nostri in ipsum Dogma dissertationes con-
tinuare? quid obstat? aut quorsum huc con-
volvimus? Nonne opinionem nostram ab iis
maximè discrepantem erentilare? nostrisne si
revertemur in patriam, opinione nostrâ ad dis-
putationis aleam non commissâ, videbimur La-
tinorum confirmare ut maximè orthodoxam?
Et quæcunque hæcenus profudimus de illicitâ
adjunctione ad symbolum, in auras evanescunt?
Hoc certissimum est quando huc pervenimus,
ipsi dogma esse pertundendum.

SECT. VII. CAP. VII.

Mitylenæ Imperatori iracundius detonanti
cepit succumbere, ego autem omnino conticui:
Id ubi Imperator animadvertit, Mitylenæ
suis partibus accedere, & ipse de ferocia remit-
tens, sciscitatus est, quid nostros impediret, quo mi-
nus in Dogma transirent? Respondit Mityle-
næus, nihil obstat, quin si suæ Majestati allu-
besceret, actiorem coram ipsâ diquisitionem
id.

ἐπεκλεθῆσαν. ἐν γὰρ ἡμῶν διαλέξει,
καὶ παλαιότερον οἱ λαῖνοι ἐν αὐτοῖς κα-
θ' ἑαυτοὺς, καὶ κερύζον οἱ ἐκ-
κλησίαι οὗτοι ἀποδείξαντες ὅτι καὶ
λαμπρῶς ὑμᾶς τῶν αὐτῶν δόξαν, οὐκ
ἐλάττωσαν περὶ αὐτῶν ἐν αὐτοῖς τῷ
τῷ, ἀλλὰ συμπεριελθὼν ἀνεδείξαντες,
καὶ ἀπατήσαντες γνώμας. εἰ ἔν κ' οἱ ἡμέ-
τεροι ἐζητήσαντες γνώμοδετήσαντες, καὶ συμ-
φωνήσαντες ἐκείνοις, ἀλλὰ πάντες οἱ ἐκεί-
νων ἐξοίσαντες δόξαν. οὗτοι ἀπὸ λέγα-
σιν οἱ λαῖνοι εἰσὶν ὑμῶν, καὶ ἐξο-
δοῖα, καὶ καθ' ἑαυτοὺς ἡμᾶς. ὡς μὴ
περὶ αὐτοὺς ἐκείνοις. ἐν βασιλείᾳ ἐφ' ἣν
ἀλλ' ἐδὲ τῷ λυμῶνιτι ἡμᾶς, ἐν γὰρ
ἐστὶν τῷ δόξαντες σωδοικῇ. ἐγὼ γὰρ
τίτι λογιζομαι τῷ δόξαντες ὡς οὐκ-
μῶνιτι σωδοῖς ὅταν συμφωνήσαντες ἐκ-
μῶνιτι τῷ μῆρ. εἰ δὲ ἀσυμφωνῶντες καὶ
μῶνιτι τῷ μῆρ, ἐν λογιζομαι τῷ
τῷ ὡς οὐκ-μῶνιτι σωδοῖς δόξαντες.
ἐφ' ἣν οἱ ἐγὼ οὐ καλῶς ἐρῶν ἡ ἀγία
Βασιλεία σὺν. ἐδὲ γὰρ, ἐδὲ περὶ ἡμῶν
λογιζομαι τῷ δόξαντες κανονικῇ,
καὶ δικαίᾳ, ἐδὲ καὶ ἐν ἀφορμῇ κα-
θ' ἑαυτοὺς ἡμᾶς ὁ πάπας, φροντιστὴς
ἐστὶν αὐτῶν. ἀλλ' ἐπὶ τῷ δεδοικαμένῳ. εἰ
γὰρ ἀποκλεθῆσαντες ὁ παπᾶς ἀνέφορον,
ἡ ἀγία Βασιλεία σὺν, ἐπὶ καθ' ἑαυτοὺς
ἔχουσιν ἐκείνους, ἐπὶ ἐξοδόν, ἵνα ἀφασ-
σαντες ἡμᾶς εἰς τῷ Κωνσταντινέῳ πλιν. μάλιστα
γὰρ δεινὴ τῷ ἐν ἀπαρτίσιν καθ' ἑαυτοὺς, καὶ
ὁλίγους πινὰς λαβεῖν ἐν αὐτοῖς. οἱ ἡ πό-
λοι ἀφασκορπώσαντες, ὅταν ἀνέυρουν
ναυλοφῶντες πλοῖα ἐκπασσάσαντες αὐ-
τῶν εἰς τῷ πλιν. εἰ ἔν κ' ἡμεῖς ὁ πά-
πας ἀποκλεθῆσαντες ἡμᾶς ὡς ἀνέφορος, καὶ
περὶ αὐτοὺς αὐτῶν ἐντυγχάνοντες ἀνέφορος,
καὶ τῷ αὐτοῖς σωδοῖς, τίς διωκόμενος ἀνέ-
φορος εἰς τῷ Κωνσταντινέῳ πλιν. μὴ ὄν-
τ' ἄλλως πρὸς ἡμᾶς ἐπανελάττω ἡμᾶς, εἰ
μὴ ἀφ' αὐτοῦ, καὶ τῶν, καὶ ἡμῶν
λαλινκῶν, ὡς ἐν ὁ βασιλεὺς, ὅτι μὴ δὲν ἔχει λογιζομένον πᾶσι αὐτοῖς λέγει. ἐγὼ
γὰρ ἐπὶ ἀποκλεθῆσαντες ἡμᾶς ἐπὶ αὐτοῖς. εἰ δὲ καὶ ἡμεῖς δὲν ἔχουσιν ἐγὼ πλιν εἰς
τῷ πλιν ὑμᾶς ἐπανελάττω. ἐν τῷ δὲ πᾶσι ὁ Μισυλῆς συνήγορος τῷ βασιλεὺς. ὡς-
τοι δὲ ἐζητήσαντες δόξαντες πινὰ δεινὰ τῷ πατριάρχῃ, ὁ δὲ βασιλεὺς ἐφ' ἡμᾶς ἐλάττω ἡμᾶς,
καὶ ἀποκλεθῆσαντες αὐτοῖς. καὶ ἐπὶ τῷ ἐξήλθοντες,

patiarī : sed statim ad definitionem clamabunt,
& sententiam decretoriam: Quod si nobis cal-
culos **conferre** recusabunt, aut illis consentire,
omnes **unanimi voce** concludent, quicquid su-
per **affirmaverint** Latini, sanum esse & ortho-
doxum, nosque confestim ut ipsorum determi-
natis **rebelles** damnabunt & expuent. Sed nec
illud **nobis** damnum inferet, respondit impe-
rator : **definirio** Synodica non valebit, quam ego dum-
taxat **sic** intelligo, ut ea sola sic Synodica Deba-
tio, quando utraque pars in unum idemque consen-
serint : Sed si una pars suffragia cobibuerit, proji-
cente **suffragia** parte altera, seorsim, quicquid de-
cernitur, inter enuntiata Generalis Synodi nun-
quam **recensebo** : Id tua Sacra Majestas (subje-
ci ego) **solenter** intellexit : Nec enim id a no-
bis ha-
beretur pro definitione legitimā & secun-
dum **Canones** Conciliorum efformatā : quem-
admodum **communicatione** ad Infernum ablegaret, debere-
mus **ob** id mentibus inquietari : Sed illud est
quod nos intemē tangit : Si quæ prædixi conti-
gerint, tua Majestas triremes aliunde suppedita-
tas non inveniret, aut commeatus, quibus nos
salvos Constantinopolin reduceret : Enim vero
tuis nunc opibus vix unam triremem valeres in-
struere, quæ per paucos tecum vestitores admit-
teret : at reliqui tui per portus dissipabuntur, in
quibus **navigia** mercede conducant, ut in pa-
triam **revehantur** : Tum si Papa nos hæreticos
proscripserit, & potestatem indulserit cuilibet
nos trahendi in servitutem ut mancipia, quasi
sibi suæque Synodo refractarios, & perfidos
transfugas, quis Constantinopolin incolumis
evaserit, cum alia nobis non pateat via, aut
modus remeandi, nisi per Latinorum oras, &
littora & navigia ? At ne sint ista vobis curæ,
interpellavit Imperator, quanquam enim ni-
hil istorum fore arbitror, quæ vos suspicamini, si
tamen fierent, possem ego vos factos & rectos
patriz vestræ penatibusque restituere, ne ve-
remini. In his omnibus Mitylenæus Impera-
tori applausit : Ego vero detum Imperatorem
interrogavi, si quid Patriarchæ remanderet :
qui respondit, brevi se Patriarcham in ædibus
conventurum : atque ita discessimus.

ἡ δὲ πόσις, ἡ περὶ τὴν θρησκείαν τὴν πίστιν
ἡμῶν. ἐφ' οἷς ἐδράζονται πάντες οἱ ἡμέ-
τεροι διδάσκαλοι. ἐπὶ οἷς διδάσκαλοι
ἡμῶν τὴν πίστιν ἀντέχονται θρησκείων,
καὶ ἡ παρεκκλίνουσι κατὰ π. οἱ δὲ θρη-
σκοὶ σαφές ἐστιν ὅτι, ἡ δὲ πᾶσι ἀμφι-
βάλλειν ἐν οἷς αὐτοὶ λέγουσιν. ἐν δὲ ἐν
τάτοις ἀμφιβάλλει τῆς, σὺν οἷς ἐν πίστι τὴν
πίστιν ἐνδείξειται.

Καίτοι καὶ οἱ Διαφερόμενοι ἡμῶν
ἀμφιβάλλουσιν ἐν τῇ κατὰ π. καὶ κηρύτ-
τῃ τῇ ἐκκλησίᾳ ἡμῶν. καὶ αὐτοὶ γὰρ ὁμο-
λογεῖν οὖν ὅτι λέγουμεν ἡμεῖς καλόν ἐστι
ἀληθές ἐστιν. πᾶσι δὲ αὐτῶν βιάζονται σύμ-
φωνα δεῖξαι πῶς ἡμετέροις. ὥστε ἡ δὲ
πᾶσι τῆς ἡμετέρας ἐκκλησίας ὅτι, ἀμ-
φιβάλλειν περὶ τῆς ἡμετέρας δόξης.
ὅπως καὶ οἱ Διαφερόμενοι τῶν παλαι-
ων. περὶ τῆς ἐκείνων δόξης καὶ ἐν ἀπι-
κῶς ἀμφιβάλλειν πᾶσι. καὶ τῶν ἰσως οὖν
περὶ τῆς ἐκείνων καὶ ἐνδείξειν. ἄλλως
γὰρ ὅτι δὲ ἡμετέροις πᾶσι τῇ ἀσύμφω-
τόν ἐστι. πᾶσι καὶ πολλὰ πλείονα καὶ
λαυρότερα διεξήλθι περὶ τὴν περὶ τὴν
καὶ ἐνδείξειν, ὅπως ἡ δὲ ἀμφιβάλλειν
πᾶσι περὶ τῆς δόξης ἢ δὲ δόξαι ἢ ἡμετέροις
ἐκκλησία περὶ τῆς ἐκπαιδείας τῆς ἀγίας
Πατρῶν.

Ἀλλὰ καὶ ὅτι αἱ περὶ τῆς περὶ τὴν
Διακρίσεως ἐνόντο. σιωπηρῶν πολλῶν
ἐξ ἡμῶν ἐνώπιον τῆς βασιλείας. καὶ αὐτὸς δὲ
τῆς βασιλείας δημηγορεῖν, ὅτι δὲ τὰς
περὶ τῆς ἐκ τῆς Δανοῦ ἡμῶν ἐκκλη-
σίας, ἐμὴν τὴν λαϊκὴν δόξαν ἡγεῖται
ἐπιστολῇ, μὴ τῇ ἡμετέρᾳ ὡς ἀσφαλῆς
πρωτότης, ἀλλὰ καὶ περὶ τῆς δύο ἀμφι-
βόλως ἔχον ὁπίσθι, μέγα καὶ ἐνδείξειν.
καὶ τὴν ἐνδείξειν πᾶσι τῇ πᾶσι τῆς ἐν-
δείξεως καὶ δὲ τῆς δόξης, ἐκείνο ὅτι δὲ
ἐνδείξειν ὡς ἀληθὲς καὶ ἀγαπῶμεν. πα-
ρὸν τῶν ἐν τῇ Γεμιστῶν, καὶ αὐτῶν τῶν
περὶ τῆς πᾶσι τῆς Νικαίας μάστιγι. ὅτι
ὅτι καὶ ἡμεῖς εἶδα τὴν βασιλείαν, σὺν ἡμῶν
τῇ πᾶσι αὐτῇ χεῖρον, ἡ πᾶσι καὶ ἡμεῖς
καὶ ἡμεῖς ἀμφιβάλλειν ὅτι τῇ δόξῃ τῆς
ἡμετέρας ἐκκλησίας καὶ δὲ πᾶσι τῇ πᾶσι
αὐτῇ δὲ τῇ πᾶσι καὶ ἡμεῖς.

τῇ πᾶσι τῇ πᾶσι.

Ἀλλὰ τῇ πᾶσι τῇ πᾶσι τῇ πᾶσι.

in Ecclesia Doctores innituntur: Ergo cum
univerſi doctores nostri fundamenta tenent in-
concussa, & nullatenus à veritate deficiunt,
& ipsa fundamenta sunt manifestissima, nec
esset quæ illi afferunt in dubium vocare: qui e-
nim in his fluctuat, haud scio in quem portum
fidei anchoram projiciat.

Quin nec illi qui contra nos in hac causâ mi-
litant, ita dubitant, sed verissima prædicantur
quæ nostra Ecclesia prædicat, & sua dogmata
coguntur vel obtorto collo, nostris conformia
probare: multo minus decet nostris conformia
prodere cui adversarii astipulantur: De eorum
vero opinione merito forte quis dubitet, cum
reverâ examine ac demonstratione indigeat, &
à nostrâ immensum discriminetur. His & mul-
to nervosioribus perstrinxit mentem Potriar-
chæ eruditissimus Gemistius, & confirmavit,
non oportere nostros ambigere in iis quæ
nostra Ecclesia de processu Spiritus Sancti te-
net.

Sed & cum disputationes agitentur de Pur-
gatorio coram ipso Imperatore, plurimisque
nostratium in unum congregatis, Imperator
nos celebri oratione allocutus pronuntiaret,
nostros oportere præconceptas opiniones men-
tibus eximere, & neque Latinorum ut lubri-
cas proſcribere; neque nostris ut certis inhe-
re, sed accedere cum nullius opinionis præ-
judicio, & eo usque suspensas statumini, dum
ambabus pervestigatis, potissima à Synodica
definitione enuntiabitur, eamque solam ut hi-
dei articulum verum & genuinum agnoscere.
Forte fortuna tunc Gemistius interfuit, & cum
hoc dictum auribus percepisset nobis omnibus,
sed præcipue Nicæno insusurravit: Ex quot an-
nis hunc Imperatorem cognoverim, nunquam
ab eo audiivi estatum detestabilius, quam quod
nunc effudit: Nam si in dogmatibus Ecclesie
hac illac incerti titubamus, firmâ fides nullis,
quæ docet, est adhibenda: quo quid pernicio-
sius Ecclesie contingat?

Sed ad propositum revertamur. Post dies

ali-

δὲ παρόντα εἶσιν ἐκκλησιαστικά, καὶ σωδο-
κά, καὶ ἔχ' ὑπόκεινται αὐτοῖς. εἰ ἔν μὴ
ἔχ' πάντας ἡμᾶς ὁμογνώμονας εἰς ὁ βέλ-
λιται, καὶ διώκονται πρᾶξαι ἃ πρὸς ἡμῶν
μὴ λέγει τοίνυν, ὡς εἰ τι ἂν εἴπῃς εὐδὲν
λογισθήσεται. ἀλλὰ μάλλον καὶ εἰ τι ἂν
ὑποψώσιν ἐκείνοι, καὶ εἰ τι πρᾶξαι ἐρμή-
σωσιν. αὐτοὶς εἴπῃ τὴν γνώμην ἣν ἔχουσιν
εἰς τὸ πρᾶγμα καθαρῶς, καὶ πεπαρή-
σιασμένως, καὶ ἀνελεθῇσιν οἱ πολλοὶ
καὶ ἡ ἐμποδισθῇ τὸ βέλδμα ὅπερ
ἔστιν ἰδίως, καὶ γρηθῇ τὸ τῶν πολλῶν
βέλδμα ὡς καλόν, καὶ συμφέρον, ἡ
πρᾶξις τὴν βελῶ τῶν πολλῶν,
ὡς καὶ αὐτοὶς εἴπῃ, καὶ ποιήσῃ τ'
δόξαν αὐτοῖς. καὶ εἰ τὰ τοῦ γρηθῶ πρῶτον
μὴ ἔξει τὴν σωείδῃ καθαρῶς, καὶ
ἀναπλήρηται, καὶ εἰς τὸν Θεόν, καὶ εἰς
τὸν ἀνθρώπου ἐπισθῇ, ὅτι ἔπ' ἀφ' ἡ-
μεῶν, ἔπ' ἀφ' ἀδελφῶν ἐξωπῇσιν τὸ δό-
ξαν ὑμῶν λυσιτελῇ τῇ Ἐκκλησίᾳ ἐκ-
κλησία. εἴπα καὶ ἔσαν προσκαλίσωνται
ὑμᾶς ἐν ἐτέρᾳ βελῇ, ἔξει εἰς ἀδελφῶν
εἰπῇ. ὅτι ἐπειδὴ ἀπειπῇ ἐξ ἡμῶν βελ-
λῶ, πρᾶξις τε δεῖ ὁ λόγος, καὶ πρᾶξις
τε ἂν ἐξέλθῃ, πρᾶξις ἐστὶ λέγειν ἔλως
τι ἡμᾶς ἐν τῇ βελῇ. ἀφ' αὐτῶν πῶ-
ν ἀναγκαῖον ἐστίν, ἵνα εἴπῃ ἡ μεγάλη
ἀγωνισμὸς σου, καὶ οἱ λοιποὶ, καὶ ἡμεῖς
μετ' ὑμῶν ὅπερ ἂν εἰδῶμεν τῇ ἡμετέρᾳ
ἐκκλησίᾳ συμφέρον. καὶ πάντως κερδα-
νῶμεν οὐδὲν θάπερον. ἡ γρηθῶ τὸ πρᾶ-
ξις καὶ ἐξελθῇ βελῇ, καὶ πρᾶξις τ'
ἰδία βελῶ μόνον. ἡ μὴ ἐλκεσθῇ ἡμᾶς
καὶ πρᾶξις αὐτῶν, συνιέντων τῶν πρᾶ-
ξων ἡμῶν πρᾶξις, ὅτι καὶ ἡμεῖς οἰδαμεν πρᾶ-
ξις τὴν πρᾶξιν, καὶ τὴν πρᾶξιν αὐτῶν.
ὡς ἂν ἡμεῖς πρᾶξις ὁ Ἡρακλείας εἴπῃ
καλῶς λέγει. καὶ ἡμεῖς ἐνεποιήσαμεν ὑπὲρ
Ἐκκλησίας τῇ ἐκκλησίᾳ, εἴπα ἡ ἐκ-
κλησία, καὶ ἡμεῖς ἀνελεθῇ.

τμήμ. ζ. κεφ. ι.

Συνεθροίσθημεν τοίνυν εἰς τὴν βασι-
λειάν, καὶ καθημέριον ἡμῶν ὡς ἐτυχῇ, καὶ
ὁμιλάντων, μετ' τῶν ἐκείσε μέχρ' ἀν-
ταρκαθῶμεν εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασι-
λειάν. ἐπὶ πάντων πρᾶξις ἡ ζητήματα
ἡ βελῇ γνωσκόντων, εἴπα ὁ Γεμισίος.
ἡ δὲ ἡμεῖς ἡ δαυαλόν, ἡ βίον φέρει. καὶ
μετ'

mina pertingerent æquioribus animis patere-
mur: sed hæc sunt Ecclesiastica Synodorum
privilegia, quibuscum nihil habet commercij
aut jurisdictionis: Et nihil moliri posset ille co-
rumque destinat si nos invicem juncti assen-
tire refragaremur. Ne dicas igitur, incautum
abibit quicquid tu pronuntiaveris, sed potius in-
cautum cederet, quicquid illi, sine nostro assensu,
vel dicere vel agere properabunt: tu tantum ad
causam palam & confidenter pronunties, & non
succedent sententia tua astipulatores: Atque eia
vel obstruetur consilium quod particularia cre-
bella effinxerunt, & stabilietur multorum, ut
sanum ac salutiferum, vel nobis omnibus ut tu
nuper afferebas, contemptis, imaginationes
proprias pro consiliis obtrudent: & id si rite
vobis fiat, primo quidem conscientiam puram
conservabit coram Deo, hominibusque inno-
cui ac inculpabiles, quia nec metu nec gratia
obliquati, Ecclesie Christi visum utile dissi-
mulastis: Ac deinde, si vos alia vice ad consi-
lia asciverint, poteritis cum animosa obstes-
tatione dicere: quandoquidem in superiori con-
silio nostra vota postulastis, quibus tamen vili-
pens, pro vestra libidine rem gessistis, super-
fluum nobis erit in posterum vestris consiliis
suffragari: Propterea ne obmutescat tua San-
ctitas Eximia, sed liberè eloquatur ipsa, reli-
quique Præfules, & nos una vobiscum, quod
nostræ Ecclesie profuturum censebimus, & al-
terutrum duorum omnino lucrabimur: ut vel
multorum prævaleat consilium, & quod à pe-
culiaribus exit penatibus invalidum obtorpes-
cat, vel nos ipsi ab illis non ita indigne tracte-
mur, tanquam nasi mollioris ceræ circumacti,
cum viderint, qui hæc in nos comminiscuntur,
nos eâ fortitudine imbui, ut honores nostros &
dignitatum nostrarum prærogativas immunes
conservare satis intelligamus. Hæc ut audiit He-
ractæ Præsul, dixit: Præclare quidem perorasti,
& nos tuis dictis obsequemur: Ecclesie commo-
dum strenuè promovebimus, & Deus det, quam-
plurimi se nobis addant comites & sectatores.

SECT. VII. CAP. X.

Confertim igitur in aulam Imperatoriam ac-
currimus, & permittè confidemus, ut cuique
se obtulit locus, & cum obvio quovis conver-
samur, dum ad Imperatorem ingredi jubere-
mur; omnes satis gnari de quâ questione con-
ventus institueretur: Tum Gemistius dixit:
Hunc diem vel vitæ, vel mortis esse decreto-
rium: Post breve intravius ad Imperatorem,
&

ταὶ πρῶται κατὰ σκευὴν ὡς ἔστιν ὁ βασι-
λεύς, ἱκανά ἐστι πρὸς λαληθέντα πρὸς
τὴν ἑξῆς ζητημένην σαφέναι. δότωσαν
γνώμας.

Εἶπον ὃ οἱ δεξιερῆς, ὅτι ὁ πατριάρ-
χος δότω τὴν γνώμην πρῶτον, ὃ ὁ πα-
τριάρχης εἶπε, πρῶτον γνωμοδοτήσας
ὑμεῖς καὶ τὴν τάξιν. εἰς τὸν ἑστρόν ἐρῶ
καὶ γὰρ τὴν ἐμὴν γνώμην. οἱ ὃ εἶπον, νῦν
πρὸς τὸ δογματικὸν τὸ ἑξῆς Χριστοῦ ἐκκλησίας
ἐστὶν ὁ λόγος ἐν οἷς πρῶτον ὁφείλει
λεγεῖν, ἡ μετὰ αὐτὴν ἀνωσις σου, ἡμεῖς δὲ
μετὰ σε. ἡ δὲ τάξις ἦν ὡς ἔστιν ἐν αἰσῶν
ἐγκλησέαι γίνεσθαι. καὶ αὐτὸς ἰσως οὐκ ἀπὸ
διέξατο τὸ ρηθῆναι, ὡς εἰρηκε πρῶτον τὴν
τὴν τὴν γνώμην.

Ὁρῶ οὖν λατίνους, ὅτι ἐστὶν ἀνθρώποι
φιλόσοφοι, κενόδοξοι καὶ ἀκατάπειστοι.
τὸ δεκάλογον τὰ τοιαῦτα πρὸς τὴν προση-
χῆς ἐστὶν ἰσχυρὸν ὑπὲρ ἡμῶν. καὶ εἶπον οἱ
ἡμέτεροι λόγους πολλὰς καὶ καλὰς, καὶ
ἡμεῖς αὐτὸς. οἱ ὃ λατίνοι ἐδυσω-
πώθηται τοῖς λόγοις τῶν ἡμετέρων, εἰ
πεισθῶμεν θέλωμεν τὴν ἀληθείαν. τί ἂν
ἐλπίσωμεν εὐρήσιν ἐξ αὐτῶν, εἰ πρὸς
ἐπὶ μετὰ βασιλεὺς κεφάλαιον; ἀλλὰ τὰ
τοιαῦτα μοι δοκεῖ καλὸν κατὰ λιπὴν
τὴν ὑπὲρ ἡμῶν ἰσχυρὸν, ὅπῃον ἐστὶν οἱ πρὸς
προσηχῆς λόγοι, καὶ μετὰ βελῶν εἰς τὴν
πρὸς τὴν δόξιν. αὐτὴ ἐστὶν ἡ ἡμετέρα γνώ-
μη, ἡ πᾶσι τῶν καὶ οἱ λοιποὶ. εἴπαμεν τὴν
ἀκρότητα μετὰ τὸν λόγον πάντων, εἰ δὲ
αὐθις εἰπὴν ἐρῶ. εἴτα ἡρώτησεν ὁ Ἡε-
ρακλείας καὶ εἶπεν.

Εγὼ ὡς ἰσως ἐνόμιζον βέλτιον εἶναι
καὶ μάλλον συμφέρον ἡμῖν, μηδὲ ὡς
ἐὰν οὖν πρὸς τὴν προσηχῆς λόγους,
καὶ εἰς οὖν πρὸς τὴν δόξιν μετὰ πείσιν.
εἰ ὃ φανὴ καλὸν γινώσκω ἀγαθὴ πρὸς
τὴν δόξιν, ἀπολαύσω καὶ γὰρ. πᾶσι
ἀκούω ὅτι πείσιν ἵνα ἀπὸ τῶν εἰς τὴν
φλαρινίαν. εἰ ἂν καὶ τὰ πολλὰ εἰς ἡμᾶς
καὶ καὶ οὖν ἵνα γινώσκωμεν ἀρε-
τῆς ἀπὸ τῶν καθὼς ἀκούω, ἡ
καὶ καὶ τὰ πολλὰ βελῶν μετὰ πρὸς
ἀγαθῶν. καὶ εὐθὺς εἶπεν ὁ βασιλεύς.
καὶ διὰ τὸ καὶ. πᾶσι δὲ τῶν πρὸς
τῶν λόγων. εἰ δὲ γὰρ οἱ δαμῶν τι δὲ τῶν
τῶν, καὶ εἰς τὴν γνώμην σου. ὃ ὃ εἶπεν
ἀκούω ὅτι ὁ πᾶσις οἰκονομεῖται ἐμολο-
γῶν ἀπὸ τῶν εἰς τὴν φλαρινίαν.

vero prioritatem, ad Patriarcham pertinere cla-
mabant, in causâ Christi & Ecclesiæ quæ nunc
agitur: nempe ut tua sanctitas eximia nos an-
tevertat, & eam pone nos subsequamur: in cri-
minationibus tantum judicariis, quod affirmas,
obtinere. Patriarcha, quanquam hoc discriminem in-
telligere abnucebat; tamen sententiam prius
in hæc verba pronuntiavit.

Videō Latinorum ingenia, ut homines sine
rixoli, inania gloriæ studiofissimi, immorigeni-
ac pertinaces: Et hoc de Additamento ca-
pitis: Et hoc de Additamento ca-
pitis: Et hoc de Additamento ca-
pitis: De quo nostri tam varia, tam præclaras
stris Argumenta concinnarunt: tamen Latini
nullis viribus inflectuntur nostrarum rationum
ut veritati concedant: Et quid ultra sperem us-
ab his posse impetrare, si ad alia capita devolve-
remur? Quare à meis sensibus abhorret, hæc
Additamenti munitissimum præsidium dimitte-
re, & ad novam de Dogmate altercationem
transire: Hæc mea est sententia, jam reli-
qui tuas eloquantur, & cum omnes audiam
perfinire, si opus erit, meis prioribus addere,
& ipse demum eloquar: Tum rogatus Hera-
clæ Metropolitæ de calculo, in hunc modum suf-
fragatus est.

Ego equidem fortasse satius fore opinarer, &
nobis convenientius ab Additamento non rece-
dere, & ad Dogma tractandum dilabi: ve-
rum si alius visum erit commodius ad disserta-
tiones de Dogmate progredi, in eorum vota
succedam: Sed audio statutum esse hinc Flo-
rentiam proficisci, quod nos acriori aculeo lan-
cinat, & id prius intelligendum esse sentio, an
ut fama fert, illac migrabimus, nec ne: Et tum
de dissertationibus determinandum, cum id sci-
verimus: quem Imperator interpellavit. Ne,
Domine, ne ad illa divertas, desinas ab his ser-
monibus, de quibus nihil certi accepimus, &
suffragium tantum proferas: At audivimus re-
tulit Heracleentis communiter pervulgatum,
Papam eo cuncta dirigere, ut iter Florentiam
versus instruat: Et quod tua Majestas statuit
Papam illac comitari: & an ita se res habeat,
operæpretium est resciscere: cui statim Impe-
rator: Ita mihi benigne faveat Sanctitas tua, ut
de Papa nihil possim affirmare, sed de meipso, pro-
certo scias, nemo mortalium in hunc usque
diem de hoc migrandi proposito vel syllabam
unam insinuavit: At si Papa illuc perire de-
cernet, & nos rogabit subsequi, si vos hic per-
sisteritis, cum audietis, & consilio inito, iter
illud comprobabit, ut vobis nec indecorum,
nec inhonestum fortasse fiet, quod Papa postu-
labit: ac nunquam fiet, nisi vobis arriserit: Et
mihi testes eritis integritatis meæ, quos video
hic adstare, ne posthac insinuandi me ansam
arri-

τῶν πλεόντων ψῆφον ληθή-
 ραὶ ἡ γνώμη ἰκάσθαι ἀδικί-
 ᾱς, οὐκ ἀνάγκην ἔχου-
 σιν, ὅπῃσαν γνώμην ἔχουσιν
 εἰς, ἥδη λέγω, ὅτι ἡμεῖς οἱ-
 ὄντες, καὶ κατελάβομεν οὖν
 εἰς τοὺς φιλόνοκτοι, ἐπ' αὐτῇ
 τῇδε περὶ τῆς προσηκούσης
 ἐκαστῶν πάντων ἐπὶ ἐρ-
 ῶν ἡμῶν ἀπὸ τῶν συνοδικῶν
 ἐπὶ τῶν ῥητῶν τῶν ἀγίων.
 ὡς ἐπὶ οἱ ἡμέτεροι τοσαύ-
 τας

Sat scio plurimorum vota prævalebunt, verum cum unicuique sua constet voluntas libera, & ipse postulatus de hac controversia quid sentiam dicere impellor quadam necessitate sincere loquendi, & meam, sic expedito sententiam: Nobis omnibus satis jam superque patuit Latini indoles contentiosa & refractaria: Et hic de Additamento dignus vindice nodus, præ aliis omnibus nostrarum partium assertiones mirificè corroborat, ut apparuit inter disputantibus, à quam plurimis Synodorum definitionibus, & testimoniis Sanctorum patrum: igitur si Latini in hoc articulo, quem nostri tot conspicuis demonstrationibus illustrarunt, quas nec responsionibus collabefactare potuerunt, nec solidis Argumentis refellere: Nihilominus apologiis malè arte confutis, pro demonstrationibus abutebantur, & gloriabundi semper cantillabant, Jo Triumphe! quam luculenter demonstravimus omnia, verbis radio solari scriptis, aut si quid sole meridiano splendorem longius spargat: talique verborum concatenata serie si adblanditi sua tempora victricibus coronis cingebant, si de primario Dogmate, cum illis incertamen nos jam induceremus, in quo se pollere viribus jactant, & ingentem quatiunt armaturam, succenturiati occidentalium patrum turmis, quos triumphos de nostratibus non agerent? quæ Trophæa non erigerent? Maxime cum in illitan-

τας δόδοιξας ἀναντιρρήτως, πρὸς αὐ-
τὸν ἔχοντι τὴν ἰσχυρὸν ἀντιπρὶν, ὅμως
συρράπτειν ἀπολογίας, καὶ ὡς δόδοιξας
προλείποντες ὁπποῖα μίξουσιν τὸ ἀπεδείξαι
λαμπρῶς καὶ τηλαυγῶς καὶ ἡλίαν φανώ-
πον, καὶ σαφέστατα καὶ ὁρμαθῶ ποιῶτων ῥη-
μάτων ἑαυτὰς ὡς νικητὰς στεφανῶσιν, ἐ-
πιβλήσονται νυνὶς πρὸς τὴν δόξιν ἐνθα-
ρτήναι ἰσχυρῶς ἔχοντες δὲ τὸ δυνάμειν ἀγίων
ὡς εἰόντων, πρὸς αὐτὸν εἰποιεν καὶ τῶν ἡμι-
πρῶτων. καὶ ἑαυτοῖς ὁπποῖα ῥαίψωσι πρὸς νικη-
τήρια βοηθήματα ἐπὶ τῇ κρείττει αὐτῶν
ἐξουσίᾳ, ἡμῶν μὴ ἔχόντων τὸν τὴν ἀλη-
θείαν ἀντιπρὶν. ἀλλὰ τὰς, ἐπὶ τῇ
ἀρχαῇ, τὰς πρὸς τὴν προσηύχης ἀφελί-
ξης προσετίθειν ἐπὶ αὐτοῖς τοῖς ἐπὶ τὴν δόξιν
ἀρχαῇ ἐκ τῇ πρὸς τὴν δόξιν. ἀλλὰ νυνὶς ὅτι
ἐγὼ ἀπεδείξαμεν τὰς τὴν ἐναντίων ἀφελί-
σεις, ὅτι ἐπὶ λέγω ἀφελίξης πρὸς τὴν δό-
ξιν. ἐφ' οἷς ἐιρηκότῃ βασιλείᾳ, καὶ
ἔως πρὸς λέγεις ἀφελίξης πρὸς τὴν αὐτῶν;
εἰπὼν, μέχρ' ἂν γῆρ' συμπέρασμα εἰς
αὐτὸ. πολλὰς γὰρ μέμψους καὶ κατηγορίας
ἄξιον δόξου, μή τι εἰς τὸ πρὸς τὴν προσηύ-
χης, μή τι εἰς τὸ πρὸς τὴν φωνῶν, μή τι νυνὶς
εἰς τὸ πρὸς τὴν προσηύχης συμπέρασμα.
καὶ πᾶσι πλείων λόγων, καὶ ἀγώνων
ἐφ' ἡκῆσιν κινήσεντων, ἐπὶ πλείω γέλωτα
ὁφλήσονται καὶ αὐτοῖς τοῖς λαϊκοῖς, ὅτι κι-
νήσεις πρὸς ζητήματα, καὶ ἀγῶνας ὑπο-
φύονται, πρὸς αἰνέματα πρὸς συμπέρα-
σμα, καὶ εἰς ἐπερὰ μεταβαίνοντες. ὁ δὲ
βασιλεὺς ἔφη, ἀναγκαιότερον μοι
φαίνεται παρὸς τὴν δόξιν τὸ συμπέρασμα
ταῦτα εἰς καιρὸν, καθ' ὃν ἐγὼ νομίζω
μεγάλως λυσιτελήσιν ἡμῖν. ἡκολούθησεν
τῇ ἡμῶν γνώμῃ καὶ ὁ πρωτόδικος. καὶ
μετ' ἡμᾶς εἶπον οἱ ἡγεῖνται, καὶ ἡκολούθη-
σαν τῇ γνώμῃ τῶν δεξιῶν. πλείω γὰρ
ἐπὶ πατέραρχα, καὶ ἡμῶν τῶν τελευτῶν πάντες
ἐπὶ δόξιν μεταβῶσι εἰς τὰς πρὸς τὴν
δόξιν ἀφελίξης, καὶ ἐκυρώσῃ τὸ πρὸς τὰς
ταῦτα. ἐπὶ τῇ βασιλείᾳ, ὅτι
καὶ πρὸς τὴν ἡμῶν ἰσχυρῶς μετῴρῃ τὸ
πρὸς τὴν προσηύχης συμπέρασμα.

τμήμ. ζ. κεφ. ια.

Ἐπὶ ταῖς ἐξήλθομεν ἐκ τῆς βασιλείας
δουλοῦντες ὁπποῖα τῷ γεγονότι. καὶ τῷ
Ἡρακλεῖ ὡς ἐπὶ τὸν ἡμῶν ἰσχυρῶς μετῴρῃ
τῶν

tā autoritate, ac potentiā freti suffulciuntur,
nobis ne vel sequestrum habentibus vel arbi-
trum: Quia propter etiamsi antequam incipe-
remus ulla rationationes de Additamento cogi-
tare, eorum ordini suffragantium me adiunxi,
qui à primariā dogmatis opinione ordinandum
arbitrabantur, tamen ubi nunc accuratius ad-
versariorū genius mihi perspectus sit, & indoles
& consuetudo, mutavi plane sententiam de dog-
mate nullatenus periclitandum censeo: Sed
quamdiu velles de Additamento velitationes
continuari; interpellanti Imperatori mox re-
pondi, usque dum ad articuli ultimam con-
sensionem perveniat: Quot enim calumniis &
opprobriis digni videmur, qui post tanti ver-
borum concertationes in Purgatorium, in mo-
dum suffragandi, in Additamentum ad symbo-
lum omnia quassamus, nulla definimus, idque
tantū sermonum profluentia, tot & tantarum dis-
putationum palæstris. Latinis certe ipsis nos
deridendos propinamus, dum omnes contro-
versias commovemus, ad singulas dimicaturi
accurrimus, quas cum ad umbilicum perduxim-
us, nihil concludimus, sed ad ulteriora sem-
per festinamus: Mihi vero, retulit Imperator,
illud ut sanius consilium semper arrisit, solet
ter dispensare hujus determinationem ultimam
ad nostrum emolumentum, & occasionum præ-
cipuarum usum fructum expromendam: Pro-
tec dicus sententia mea penitus est obsecutus:
Cœnobiarchæ è contrā universi Episcoporum
votis se adjunxerunt, qui post nostrum ordinem
suffragabantur: ita ut præter Patriarcham, & nos
tres, cuncti ad unum in Dogma rationatione
transferre consenserint: quod stabilitum præ-
valuit, Imperatore iterum inclamante: quam-
plurimum nostræ utilitati conferet, suspende-
re ultimam Additamenti definitionem, & ve-
lut Hercules Antæum raptum in sublime strin-
gere.

SECT. VII. CAP. IX.

His peractis ex aula Imperatoriæ egredimur,
infremes animo, & rei gestæ obmurmuran-
tes, Heracleensemque probris ac convitiis sug-
gil-

καὶ εἴπερ ἀκολυθήσομεν αὐτοῖς, ὑποχρεώ-
ποιήσιν ἡμῖν ἐξόδους ἀρκείας καὶ λαμπράς
πρὸς τὴν ἐν Κωνσταντινὴ πόλιν ἐπάνοδον,
καὶ μεγάλῃ βοήθειαν οἰκονομήσῃ ὑπὲρ
τῆς πόλεως εὖ τὴν μεθ' ἡμῶν, καὶ πάντα
ποιήσῃ καλῶς, ὅσπερ πρὸς ἡμετέραν ἀνά-
παυσιν ἔσται καὶ τιμῶν. πρὸς ταῦτα ἵνα δῶ
καὶ τὸ ζήτησιον ἐντελεθῇ ὅσον λείπεται
ἡμῖν.

Ἡμεῖς πίνωμεν τὰτα χάριν ἐξήλθοντες,
καὶ κατὰ φρονήσασθαι πρὸς τὸν κινδύνον ἐ-
κείνων, καὶ στενοχωριῶν πολλῶν, ἵνα π-
αράτῃ καὶ ὠφέλιμον κατασκευάσασθαι
ὑπὲρ τῆς πατρίδος. καὶ εὐερίσκοις νυνὶ
τὰ πρὸς δέον ἔστιν ἵνα ἐπιμεληθῶμεν πάντας
καταρθώσθαι. καὶ ὅσοι εἰσὶν ἐξ ὑμῶν
γέροντες καὶ πρὸς τὴν τῆς οἰκονομίας κόπον,
αὐθαδέως ἔχοντες. καὶ καὶ ὑμᾶς διεγερ-
θῆναι καὶ ὑπομείναι κόπον ὃ ἡμερῶν ἡ ἐ-
ἵνα τὸ τῆς πατρίδος συμφέρον καρδύσω-
μεν. εἰ δὲ δεῖ τὸ ἀκρεβίστρον εἶπαι, καὶ
ὃ ἡμερῶν κόπον ὑποστήσῃ. ἐν μὲν γὰρ
δυσὶν ἡμέραις διὰ τῶν παλαιῶν διελεύσεσθαι
καθήκοντες ἐν πλοίοις, καὶ ἀναπαύομενοι
ὡς ἐξήλθον. ἐν ἄλλαις δὲ τριῶν ἡμερῶν
πρὸς ἀνύστερ μὲν πολλῆς ἀναπαύσεως.
σκέψασθε ἂν καὶ βελέσασθε, εἰ ἀμεμπτον
καὶ ἐπαίνετον ἔσται ὑμῖν διὰ τὸν κόπον μετὰ
καὶ τριῶν ἡμερῶν ὡς βελέσασθαι τὸ τῆς
πατρίδος συμφέρον. καὶ μάτην τὸν π-
σῆποι πλὴν, καὶ ὅς ὑποστήσῃ διανόσῃ
κινδύνος, καὶ τὴν χρόνιον παλαιωτέραν
καὶ ὑποστήσῃ κενὰ καὶ ἀπράκτους. ταῦτα
καὶ πιαυτὰ ἔπρεθ δημηγορήσας τῇ εἰς Φλω-
ρεντίαν ἀπῆλθε μετέβασιν. οἱ δὲ ἀρχιερεῖς
ἐδουχέριστον καὶ διὰ τὸ μὴ καὶ τῆς οἰο-
ποιίας, καὶ διὰ τὴν ὑψηλοτέρην πάλιν
βραδύτητα, καὶ ἐπεχείρουν ἐμποδίζεν.

Ὁ δὲ βασιλεὺς πρὸς μὲν τῆς οἰοποιίας,
μακρὰ καὶ ἡμιστίας ἡμέρας εἶναι τὸ διὰ τῆς
μακρῆς ὅσον ἐστὶ καὶ τὸ ἐκ τῆς πόλεως εἰς
τὴν Ἡράκλειαν. λέγοντες δὲ τὰς τριῶν
ἡμερῶν δὲ ἡμετέραν ἀνάπαυσιν. πλημ-
μίλῃ δὲ ἡ γνῶσται, ἐπὶ ἀπληθύνῃς
ἐκείνῃς ἰσθῶς χωρήσασθαι εἰς διελύξεις, καὶ
ταχίως συμπιερᾶσθαι πάντας ὅπως ἂν
ἔχομεν λέγειν. καὶ μέχρι τῆς ἑορτῆς τῆς
ἀγίας Γεωργίας ἐσόμεθα ἱεῖς πρὸς τὴν
ἐπάνοδον. μάλλον δὲ ἐκείνῃς ἀπελευθε-
ρῶμεν καὶ ὑπὸ τῆς, καὶ ταχίως. ἔτι γὰρ με-

Insuper & ingentes auxiliorum copias in no-
stram civitatem unā transmittere, & omnia
officia adimplere, quibus nostra requies, ho-
nor & securitas parari possunt: Et quicquid dis-
pendij debetur fideliter se exoneraturum pro-
mittit.

Nos autem ea sola sine penates nostros reli-
quimus, contempsimus tot pericula, labores,
miseras, ut misellæ patriæ nonnihil præstare,
gratias ac emolumentum acquirere possemus: co-
casio, inerti deficiā ne obtorpeamus, rerum
nostrarum neglectu: Et si qui sint inter vos
tatis adeo provectæ, ut tanti itineris molestiam
perferre incapaces videantur, expergetur ut
tamen ingenitum naturæ fomitem, ut redan-
descat favilla, ad quatuor vel quinque dierum
emetienda spatia, quibus tantā utilitate patri-
am accumulabunt: Quin ut accuratius loquar,
ne quatuor quidem dierum fastidia perferretis.
Nam per biduum secundo flumine vectore
molliter delati, quanta desideratis cum volu-
ptate acclinare aut recumbere potestis, & in
alio triduo quod superest viarum, cum multā
facilitate, equis conficietis. Perpendite igitur
vobiscum ac serio ratiocinamini, quam justam
reprehensionem ac vituperium merebimini, si
tridui defatigationi, tam prolixam patriæ uti-
litatem posthabebitis, & tam longinquā pere-
grinatione, tot casibus ac miseriis hætenus
perlatis, nunquam fructu inanes, omni be-
neficio vacui ad vestra remeetis. His & simili-
bus Imperator rhetoricatus, migrationem in
Florentiam suis magnopere commendavit: At
Præfules itineris longitudinem, spem redeun-
di procrastinatum ingemiscere, ac Imperato-
rem a proficiscendi consilio inflectere occupe-
runt.

Quibus Imperator profectionem dixit, non ul-
trā unius diei ac dimidij sesquioperam extendit,
quantum interjacet intercapedinis à civitate ad
Heracleam: sed triduum nuncupavi, ut innue-
rem iter lentum, molliter & cum oblectatione
peragendum: Nec magnum faciemus ibidem
temporis dispendium: nam statim ac appuleri-
mus, disputationes aggrediemur, quæ simul ac
ortæ, finientur: & quicquid utrinque super-
veniet investigandum, in niſu oculi delibera-
bitur. Sic ante festum D. Georgij redire in Græ-
ciam meditabimur, vel potius illinc redibimus
è facili portu, acceleratursu: Nam sexaginta
tantum milliaribus à supero mari distat Flo-
rentia, innumeris cincta triremibus, quas no-
bis accommodabunt facillimè conductas, im-
penſis Papæ, & domum versus æquor iterabi-
mus:

[illegible]

207

Quare nec vos angere debeat tam brevis
distantia, ut quæ Heraclæam à Constantino-
pole disjungit. Nemo enim inter vos vitam tra-
hit tam decrepitam aut elumbem, ut tot passus
superare non possit à Constantinopole ad Hera-
clæam, præsertim cum hujus itineris pars ma-
xima, cymbâ vectis transigitur: Nec tempo-
rum inutilis effluxio vos detertere posset, cum
haud longè absit D. Georgij solennitas. Præsu-
les vero in contrarium objicere nitebantur, ac
primus Heraclæensis: Si Florentini (inquit)
ut æqui bonique amantes viri, Papæ succurre-
recipiunt, cur non huc impensas transmittunt
ut hic omnia concludantur? At ea sola condi-
one (retulit Imperator) astipulatus est cum
Papa Florentinus, ut seipsum & Synodum
transferat Florentiam: & nullo alio pacto: &
quomodo se expediet Papa, qui aliunde mu-
tuatitiam non invenit? En nobis desunt quin-
que mensium stipendia, quæ nec expungere va-
lent, nec novos sumptus in reditum elargiri: Et
quod tutius consilium aut magis salutare, aut
nobis decorum inibimus, quam ut Papam co-
comitemur? Promittit enim si in hoc iter una-
nimiter consenserimus, hic renovare omnes ta-
bulas, vetera quinque mensium debita dissol-
vere, viaticum in hoc iter erogare, atque illic
remita transire cum Florentinis, ut quique in
posterum pro libitu stipendia reciperent ex
Argentana officinâ, si vel famulum miserint
ad collybisten, Papâ vel nesciente vel inconsul-
to: seu mensis ipsis rotundaretur, seu medius
procurreret, sive septimanatim, quomodocun-
que vel quotiescunque usu aut necessitate sti-
mulante expetiscerent.

His blandis ac speciosis persuasoriis, cum cæteri ignorarent quid obtenderent, colla iugo submittunt, & in se suscipiunt facturos: Actutum igitur misit Imperator qui Patriarcham explorent, haud ita procul in alio cubiculo languide decumbentem: ejusque suffragio potirentur, qui statim in sententiam pedibus ivit, Florentiam proficisci, quamvis adversâ valetudine conflictaretur: se vero particulare hoc votum, suo nomine ad Papam commentari, ut quam suis contraneis fas & obvium esset, è portubus Florentinis facillimè in Græciam velificari, ipsum tamen seorsim à suis saluum Venetias deducere dignaretur. Hæc annuntiantibus Imperatori, qui Patriarchæ suffragium reportarunt, Imperator retulit: Id scilicet nunc emagitat Patriarcha, & fortasse lubentissime percuperet impetrare quod postulat: Sed ita mihi precibus ad Deum faveat Sanctitas sua, ut est superfluum quod postulat: Nam ex navali-

τημα τ' πάπην, ἵνα εἰ καὶ πάντες ἐκείνην ἄ-
ψονται τ' εἰς Κωνσταντινὸν πλιν ἐπανόδῃ.
ἀλλ' ἐγὼ ἔχ' ἔγω ποιήσω, ἔθελω, ἵνα
με ἱπποναύωσιν ὁ πάπας εἰς τ' βενετίαν.
ἐπὶ τῶν ἂν πείτε τ' τ' γνώμην τ' πάπα
Διακομιστῶν. ἔφη ὁ βασιλεὺς, ὅτι ζητῶ
τὸ ὁ πατεράρχης, καὶ ἴσως ἔστι τὸ θύλη-
μα αὐτοῦ. πλὴν γὰρ ἔχω τ' ἐν χερσὶ αὐτοῦ.
πείσας ἔστιν ὁ ζήσας. ἐκείθεν γὰρ ἀπελθ-
ομεθα μὲν πάσης δολοχίας. ἐστὶν ἔτι ἂν καὶ
ἐκκυρώσῃ ἢ εἰς τ' φλωρεντίας μετέδασιν.

• τμήμ. ζ. κεφ. ιγ.

Ὁ δὲ βασιλεὺς μὴτ' ἐκάλει τ' ἱανθ
αὐτοδελφον τ' διαπότην ἐκ τ' βενετίας
ἰλθῆναι, καὶ συνεκδημῆσαι αὐτῷ εἰς τὴν
φλωρεντίαν. ὁ γὰρ διαπότης μὴ φέρον
ταῖς ὁδοῖς τ' βασιλείας περὶ φρονήσεις, ὡς
ὅτι μὲν ἔπατεράρχης βασιλομήδης τ' βα-
σιλείας ἴσπερ αὐτὸς ἔξω ἔφιππε, ἐπί-
κνισα τ' τ' ὡρῶν, περὶ δὲ ὡς περὶ ἱερῶν,
ἀπιδήμουν εἰς τ' βενετίαν, καὶ Διὰ μὲν
νυόμην ὅτι ἡθελεν ἱπποναυθῆναι. ὁ καὶ
εἰς λογισμὸν εἰσῆλθε τὴν βασιλείαν. διὸ ἔ-
περ πατεράρχης συνέργον χρησιμῶν, ὁ
βασιλεὺς, καὶ ὁρκωμολικὸν εἶλας, μίλις
κατέπεισεν αὐτὸν ὑποτρέψαι. ὁ δὲ πα-
τεράρχης ἐπέταξε τοῖς δεξιερῶσιν ἐπι-
μαρτυρεῖν περὶ τὴν ὁδοιπορίαν, καὶ ταῖς
μὲν περὶ τὰς χρεῖας εἶλαι εἰς τὴν βενε-
τίαν. φέρον δὲ ἐπὶ τῇ ὁδῷ ὁλίγας πρὸς
ἀναγκαῖα, ἐπὶ ἔφη γρηγορεῖν καὶ ἡ ἐνωσις
ἐκείνη. ὡς ἡκιστα τὸ ἱσκανδαλίω-
σιν ὅσοι περὶ ἴσταν, καὶ γὰρ ἴσταν οἱ κατὰ
καὶ εἰς λόγους πολλὰς σκληρῆς. ὅτι εἰ-
πε καὶ ὁ Ἀγγελάς. τί εἰς τὴν τῶν, ὅτι
ἡκιστα μὲν ἡμῖς; εἰδαμὲν ὅτι οἱ λαῖνοι
ἢ ὅτι ὅλως κατὰ πεισθήσονται μετὰ ποιῆσαι
τι ἂν δεξάζουσι, πῶς ἂν γρηγορεῖν ἡ ἐνω-
σις; πάντως σιωπῶντες οἱ ἡμέτεροι εἰρήναι
τὸ ἐκείνων. τῶν ἂν χάριν ἡραρον ἡμᾶς
ἐνθάδε, ἵνα περὶ δὲ μὲν καὶ τὴν εἰσέθεναι
ἡμῶν, Διὰ τὰς τὴν πῶματα; ἐγὼ
χαρῶμαι καὶ δαπνίζωμαι περὶ, ἵνα μὴ
χαλίσω τὴν ψυχὴν μὲν, δι' ἣν ἀκύνω
γρηγορεῖν ἐνωσιν. καὶ πολλὰ παραχρῆν γί-
νοντι περὶ αὐτῶν, καὶ περὶ τῶν ἄλλων
ἐπὶ τοῖς πύτοις. εἴπε δὲ καὶ ὁ Γεμιστός
γυνὴ φαίνεται βαρὺ τοῖς δεξιερῶσιν ἀ-
κρεα-

valibus Hetruriae cursu
Græciam revehemur: A
modum inter Græcos cont
ad Florentiam.

SECT. VII. CAP.

At fratrem Despotam Imperi
monuerat à Venetiis redire, se
rentiam officisci. Despota eni
ab Imperatore habitus, cum i
equo infidere coactus fuerit, &
lari dum Imperator cum Patriarch
ut supra memoravimus, Venetia
rat, & revertere invitatus, obte
saverat. Quod Imperatorem in d
nationes tum conjecit: At nunc In
triarcha usus parario, per Epistol
jurandum continebat, nihil non h
ei posthac irrogandum, vix tamen
induxit. Patriarcha interim Episcop
ad iter se accingerent, & si qua possi
pedimenta superflua, Venetias mitt
rent, & tantum itineri necessaria coi
in sarcinas secum trahendas: quand
unio illic consummabitur: Ad quam
quotquot aderant cohortuere, nec eni
aderant, & verbis acerbissimis unioni
xerunt: Et tum dixit Episcopus An
quid hoc est quod nostris auribus increpu
tinos sat experti sumus, quam nullā suad
dullā, ab opinionibus discedere pellicier
quas semel defendendas susceperint, unde
tur hanc unionem confarcinabimus? Omi
nostrates omnia ipsorum dogmata sancire de
verunt? Eā nempe intentione huc nos è lari
pertraxerunt, ut pietatem nostram per hæc C
ceia pocula proderemus? revellam omnia h
munera, atque Anticyras ablegabo, quam i
animam amittam, cujus gratiā hæc unio e
compaginanda, ut audio: Et sic ingenti ru
multum tam ille, quam alij conventum replevere:
Quibus doctus Gemistius subridens, dixit: An
ne nunc Episcopis grave videtur audire nomina
unionis, & eo perferre ornamenta quibus unio
nem condecorare? Illis vaticinabor: Quando jam
hinc assensum præbere in Florentiam se trans-

πρὸς τῆς δόξης ἀποδείκνυται, καὶ ἐξετά-
σθαι καλῶς τὸ ζήτημα. καὶ γινώσκοντες ὅτι
ἀνδοκιμάσιον ἢ ἐξετάσις καὶ ἢ γυμνασία
τῶν λόγων. εἶπεν ἔνθ' ὁ Ἐπίσκοπος, ἐπιθε-
τέσκεσθαι ἵνα διαλεγώμεθα πρὸς τὴν δόξιν
δυσχεύασθαι ἡμᾶς ἐνταῦθα, καὶ δὲ-
να ἕκαστον τῶν ἰδίων γνώμην, ἵνα ἐ-
δωδὺ πᾶσι διαλέκται ἕκαστος πρὸς τῆς
δόξης. καὶ εἰπερ ἔχω πάντας ὁμογνώμονας,
καὶ κατέχω τὰς γνώμας αὐτῶν, ὥτως
ἀποδύσσομαι εἰς τὴν ἀγῶνιν. οἱ δὲ οὐκ
ἔχοντες τὰς γνώμας πάντων ἵνα καθήκει
ἀπλῶς, ὡς καὶ οἱ λοιποί. οὐκ ἔφησεν
πλὴν τὸν λόγον ὁ Ἐπίσκοπος, καὶ εὐθὺς
σπερφεῖς ὁ Πνύμαλικὸς πρὸς τὸν βα-
σιλέα εἶπε μὲν θυμῷ. δέσποτα μὲν ἄγε,
καὶ ἑαρχὸν τῆς συνόδου ἀποκατίστας
αὐτῶν; καὶ εἰ ἐπὶ τῷ, ὄρουν, ἵνα ἐ-
δωδὺ πάντες ὡς ἔγωγε αὐτῶν ἰσχυρῶς.
ποῦν γὰρ ἔχῃ ὥτως ἀδύνατον ἀπαρτῆναι τὰ
ποιῶν; ὁμοίαν δὲ πᾶσι εἶπε καὶ ὁ Νι-
καίας, εἶπε ὡρουν ὁ βασιλεὺς, πᾶσι
ἀπαρτῆναι τὰς γνώμας; τίς σὺ τῶν
ἐξουσιῶν τῶν δέδωκεν; εἰ δὲ ὁ πατερ-
αρχὸς ἔχῃ ἀδύνατον ἀπαρτῆναι γνώμας ἐν-
ταῦθα. σὺ δὲ πᾶσι πᾶσι τῷ, ἰσχυρῶς
ὡν πᾶσι λοιπῶν δέχονται; ἐγὼ οὐκ
ἐπιήκει σὺ ἑαρχὸν. οἱ δὲ καὶ ἑαρχὸν
ἐπαρχίαι, εἰ δὲ ὥτως ἔδῃ σὺ τὰ ποιῶν
ζήτημα, καὶ ἀπεκδιώκει οὐδ' τῶν ἀνι-
στάντων λόγους, καὶ γυμναδιώκει κα-
λῶς, καὶ διὰ κεραιώων πάντες πρὸς πα-
τριάρχῃ τῶν ζητήματι, πᾶσι ἀν-
εγκωμῶν γνώμας οἱ μὴ πᾶσι ἐπιχειρήσας
τῶν λόγων ἀκροαστέοντες. πᾶσι ἔνθ',
ἀλλὰ πᾶσι ἀποδείκνυται εἰπὼν, ὅτι ἐν-
δύναμις καὶ ἀποκατίστας σὺν τῷ Ἐπίσκοπῳ,
καὶ οὐδ' λοιπῶν, καὶ βιωτῶν τῶν πᾶ-
των λόγων ἀποδείκνυται, πᾶσι ἑαρχὸν, ἀπ-
λάσσομεθα εἶπε, ἵνα τῶν φλωρεντίαν καὶ
ἀγαλῆς πᾶσι πᾶσι καθὼς ἐταξαίμεν.
καὶ γινώσκοντες ὅτι θεὸς χορηγήσει. πρὸς
πᾶσι ἔνθ' ἀποδείκνυται, καὶ ἀποδείκνυται
ἀλλοι, καὶ ἰσχυρῶς λέγειν πρὸς πᾶσι.

Τότε εἶπεν ὁ Πνύμαλικὸς. καί τις ἐπὶ
δέσποτα μου, ἵνα μοι ἐνεργητῆς ὅτι
ὡρουν. ὡς ἀνέφερον πρὸς καί τῃ ἀγῶνι
βασιλέα σου. ὅτι μοι ἐνεργῆς, καὶ
ἀνέφερον ἵνα δέξωμαι τῶν ἐνεργῶν
σου εἰ τῷ πρὸς τὸν καί τῷ. ἰδὲ νῦν
ἐλθ-

de primario Dogmate cum
portet nostrorum hominum
explorare, ut quam opinio
te singuli alant intelligamus.
eandem fidem constanter pr-
piam collecta omnium suffr-
alacrius exuam ad luctam,
accingam: at si universorum
tuor, simpliciter cum aliis
ingrediar arenam. Ephesius v
cum Pœnitentiarius ad Impera-
vultu commoto dixerit: Et Mi-
num hunc hominem primarium
nodi tuæ constituisti? si sic;
conditionis nostræ, ipsi colla sul-
minus; unde ipsi hæc postuland
his consilia objecit Nicænus:
rator Ephesium increparet, und
cultas deprecand sententias? aut
indulserit potestatem? quam ne Pa-
dem sibi arrogat, cogendi suffrag
tu tantum unus sis in censu cætero
lum, unde tibi tam enormis domin
te nec a ntesignanum præfeci nec p
quod si signifer esses ordinatus, ne
debuisti ad hæc mandanda protinus c
Antequam quæstio in discrimen voc-
percipiatur quid utraque pars utrique
& antagonista in hoc pulvere se exerce
gulæque quæstionum circumstantiæ per-
tur, quas tulerint sententias homines,
voluntas Argumentorum consequentias
diverint? His & istiusmodi verbis Ep-
castigavit Imperator, reliquosque Præsul-
sit: & cum in posterum silentium indixit
tilium querelarum, ita breviter clausit: I
Florentiam, & novam illic dissertationu
lam exor diemur, quæ finem est sortitura, &
Deus impertiet: His animos advertite,
struite, cætera omnia tanquam supervaca
verba ventis diripienda permittite.

Tum Pœnitentiarius orabat: Mi Domi-
tempus advenit quo in me jam conferas, qu-
ante promissisti beneficium: Nam cum tua M-
jestas olim in me munus collocare voluisset
declinavi, tuamque benignitatem in tempus ma-
gis opportunum mihi reservandam satius duxi:
nunc quam expectavi se offert occasio: Cui
annuens Imperator, cum Protosyncelli officio
donavit: ut exinde res ab eo gestæ in Syno-
do, majus libramentum acciperent: at Episco-
pi cum ne sic proficerent in comparandis malo-
rum remediis inviti succubere, & necessitatis
lege impulsæ, ad iter præceptum se instruxe-
runt. Papa vero jam certo intelligens profe-
ctionem à nostris universis ordinibus sanc-
tam esse, decrevit & ipse stipendia persolvere,
etiam

ἐλθόντων οὐκ αὐτὸς ἐκτελέσας ἐν αὐτῷ
ὁ βασιλεὺς τὸ ἔργον πρὸς τὸν γένειον
λαὸν ἐφίκεται, ἵνα ἔχῃ καὶ τὸν πλεόν-
τα πρὸς αὐτὸν. οἱ δὲ ἀρχιερεῖς ἐπὶ τῷ
ἔργῳ ἠδυνήθησαν καταρθώσαι τὴν καὶ
ἀκρίβειαν πρὸς αὐτὸν, καὶ ἡτοιμάζοντο ἐξ
ἀνάγκης, τὴν ἀκρίβειαν πρὸς αὐτὸν
ἡτοιμάσαντες, ὅτι ἀπολαύσαντες αὐτὸν πάντες
εἰς τὴν Φλωρεντίαν συνεβήθησαν, δέδωκε
τὸν ἀρχιερέα. πρὸς τὸν γὰρ βασιλέα
καὶ ἀρχιερέων τῇ ἐνδεῖα πε-
λοφώμενοι, ὡς ἀπὸ τοῦ Φωκαί, ψόφοι κε-
ροὶ τῷ λαῷ ἐλογίζοντο, αἱ τῶν
ἐκδιδόντων δέσεις. οἱ δὲ καὶ ἀφείλετο ἡμεῖς,
ἀρχιερεῖς μὲν οὖν ἐξ ἡμετέρων, καὶ ἐλεγον δὲναί αὐ-
τοῖς ἀκρίβειαν. ἀλλὰ ἐν ἰδωκαὶ ἡμεῖς τῇ 16 ἔ-
λασαν ἐκ Φλωρεντίας, ὑπὲρ μὲν οὖν
δὲ καὶ ἀπὸ τῆς Φλωρεντίας ἀφαισώμενοι.
ἀπὸ τῆς οὖν λαλῶν ἐπὶ γένειον μεταβαλὼν
τῆς αὐτοῦ, δὲ ἀνακρυσθῆναι τὸν ἐν
τῇ ἐκκλησίᾳ ἐν ἡμετέρῃ ἀνακρυσθῆναι
γένειον. συνεβήθησαν ἡμεῖς ἡτοιμάσαντες,
συνεδρεύοντων πάντων ἐν τῷ ναῷ τῆς
ἐπισκοπῆς ἀνέγνωσαν αὐτὴν, καὶ διελά-
σαντες ὅπως μετέβηται ἡ συνόδος, καὶ
τὴν αἰτίαν ἔλασαν. τὸ δὲ θανατικὸν
ἔργον πρὸς δύο μὲν οὖν. ἕως ἡμετέρων ἀλη-
θεῖς. τῇ 15 ἡμετέρῃ ἐλθόντων οὐκ αὐ-
τὸς, καὶ ἀπὸ τῆς οὖν Φλωρεντίας σκε-
ψάμενοι μὲν δὲ ἄλλης ἐλθόντων οὐκ αὐ-
τὸς δὲ ἡμετέρων καὶ πάντας οὖν ἐκείνους καὶ τὰς
βουλὰς ἡμετέρας ἐξέπεμψε, δι' ἐπὶ τῶν
δὲ αὐτῶν ἀγνοῦντες ὡς οὐκ αὐτὸν εἰς τὴν
Φλωρεντίαν ἐκδραμὸν, μετ' ἀνδρῶν
καὶ δελφίνας τὰς ἐπισκόπους οὐκ αὐτὸς
ἐλθόντων.

τμήμ. ζ. κεφ. ιι.

ἡτοιμάσαντες καὶ ὁ βασιλεὺς καὶ ὁ ἀρχιε-
ρεὺς ἐπὶ τῇ συνόδῳ καὶ οἱ ἀρχιερεῖς
τῶν ἀρχιερέων ἐλθόντων μετ' ἡμετέρων, ἵνα ἔχω-
σιν αὐτὸν καλῶς ἀφ' ἡμετέρων. καὶ ἀ-
κρίβειαν τῶν οὐκ αὐτῶν τῶν ἀρχιερέων
ἐλθόντων μετ' ἡμετέρων βασιλέως.
ἡτοιμάσαντες κατ' ὄνομα οὖν βυλομῶν καὶ ἀ-
πὸ τῆς οὖν καὶ ἀνέφερον τὸν βασιλέα καὶ ἀ-
πὸ τῆς οὖν αὐτῶν. αἱ δὲ αὐτῶν
τῇ μετ' ἐκείνων ἡμετέρων, καὶ ἀπὸ τῆς οὖν
τῇ βασιλείᾳ ὅπως εἰσὶν ἐπὶ τῇ οὖν
οὐκ αὐτῶν.

etiam si antequam à nobis decretum esset iter,
per tot decursa singulorum mensium spatia,
quicquid nostri homines inopiam, inelamentum pungente
rerum omnium inopia, inelamentum pungente
ut voces absurde inopia, inelamentum pungente
nostrorum supplicum verba habebantur: Et
quandquam in rationariis quinque mensium ara
debebantur, quæ statim expuogere ad ultimam
quadrantem in se suscepunt, tamen pro qua-
tuor tantum mensibus, Januarii duodecimo
numerantur Florentinorum duo millia, quadrin-
ginta & duodecim: & nos viam recta jubene-
minata erat Synodi translatio, Latini promul-
gandam in eodem Templo censuerunt, quo pri-
mum celebranda publico consueverunt, quo pri-
tur: Igitur programma conscribunt, quod pri-
dis in Templum Metropolitanum, quod cum
convocatis perlectum continetur, civitatis rite
Ferrara, migraturam in Florentiam, Synodum à
latientem in his partibus lucem, & afflatum pe-
silentiâ aerem: quamvis ante duos menses om-
nigena lues cessasset: ita sibi metipsis constabant
ac veritati. Januarij autem decimo sexto Ferrar-
iam relinquens à tergo, se in iter Florentiam ver-
se per aliam tendere, nempe quâ totam familiam
ac impedimenta præmiserat, flexit habenas alior-
solis viginti octo domesticis, cursum, & non sine
trepidatione, Nicolai Picennini insidias perti-
mescens, Florentiam evolavit.

SECT. VII. CAP. XV.

Deiude & ipse Imperator ad subsequendum
se accinxit: & ut fastidia viarum senibus lenire
velle videretur, iussit Episcopos ætate præ alijs
confectos, ad suum comitatum invitari: ut
consortij sui solatium gaudeant, & suavius
transvehantur: quod ut communiter innotuit,
multi Episcoporum in album illud stipandi Im-
peratorem inseri ambierunt, ita ut nomina id
prenantium descripta in Catalogo Imperatori
tradiderim, qui statim quos voluit, punctim
delegit: eosque postmodum paratos esse signifi-
cavit, ordini metam quodocumque Imperator
man-

ση· ὁ δὲ βασιλεὺς ὤρετόν ὅτι οἱ ἄρχον-
τες οὐκ ἀποδέχοντο· οὐδὲ πολλὰς. λίγα-
σι γὰρ ὅτι δὲ ἢ ἐς οὐδὲ πρῶτες, οἷον τρα-
πιζύντου, Ἐφέσου, Ἡρακλείας, Μο-
νημβασίας, Κιζίκου, καὶ ἄλλων ἰσως
πινὰ κατ' αὐτοῦ, ἀναπαύσασιν ὡς φί-
λος καὶ πατήρας αὐτῶν. οὐκ ἔχοντι δὲ
ἀνάγκην ἀναπαύειν ξένους καὶ ἀγνωρί-
στους αὐτοῖς. λοιπὸν κώλυσον οὐδὲ πλείους
ἐλθέτωσαν δὲ ὅσους ἐπορεύου, καὶ καλῶς
ἀναπαύσονται. πάντα δὲ ἔλεγε δειλιῶν
μή τι πινὲς ἐξ αὐτῶν ἀποδράσωσι, ἐπεὶ
καὶ τῷ Μαρκεῖσι διεμνύσαιτο κατ' αὐ-
τίταις ἡμέρας, ἵνα διελάλησιν, ἵνα ἐπι-
δύξῃ χερσὶν πινὰ εἰς πλοῖον αὐτῶν ἀπὸ
χίμνον εἰς Βενετίαν, ἡγήσεται τὸ πλοῖον
πυρκαῖαν. ἰδὲ καὶ ὁ δόρυς ἡμῶν
πείρασμός.

Μετὰ δὲ πάντα διεμνύσαιτο ὁ πατερ-
άρχης τῷ βασιλεῖ, ἵνα ἀπέλθῃ πρῶτος
αὐτὸς. ὁ δὲ βασιλεὺς ἀπεκρίνατο. ἔτι
ἐπύχετο ἵνα ἀπέλθῃ πρῶτον ἐγὼ, καὶ
ἐπὶ αὐτῷ τῷ καὶ μὴ ἔπειτα. ὁ δὲ
ἦν ἡμᾶς ἄλλως ποιῶν. ἐλυπήθη πρὸς
τῷ ὁ πατεράρχης καὶ ἔειπεν. ὅτι ἡ ἐκ-
κλησία ὀφείλει προσηγιάσθαι πάντας
καὶ αὐτὴ ἀνέκκειται πρὸς πρῶτον. ὁ δὲ βα-
σιλεὺς πρὸς τὴν πέναντιαν. καὶ ἐποίησε τῷ
καὶ ἐν τῇ Βενετίᾳ. καὶ νῦν ἐνταῦθα
ἔτι βέλτερον ποιῶν. ἰδὲ μεμύεσται ὁ
Χρῆστος. πάντα ἐρηχθητο ὁ βασιλεὺς πε-
ρὶ τῶν μεγάλων προσωργέλλων, αὐτὸς
γὰρ ἦν ὁ μεμνῆς ἐνέδωκεν ἵνα ἀπέλθῃ
πρῶτος ὁ πατεράρχης. τῇ δὲ καὶ πρὸς
ἱεραρχίας δεδώκασι ἡμῖν παρὶν ὅτις
αὐτὸς μόνος ὁ πατεράρχης χάρειν ἰφο-
δίων, ἀνὰ φλωρίων δύο ὁμῶς φλω-
ρία τμ. κατέθεντο δὲ καὶ πέναντιαν τῶν
πλοίων καὶ οὐδὲ μισθὸς τῶν ἰππῶν αὐ-
τοῖς.

Καὶ τῇ καὶ πρὸς ἰσπίραν ἐπὶ αὐτῶν
ὁ πατεράρχης μὲν τῶν δεξιῶν, καὶ
ἡμῶν πάντων εἰς πέναντιαν, καὶ δὲ ἄλλης
τῆς νυκτός. καὶ τῆς μετ' ἐκείνων ἡμέ-
ρας κατέπλετο εἰς πέναντιαν ἔπειτα
μὲν, καὶ ἐμείναντο ἐκείνοι ἐν τῇ
πλοῖον ἡμέρας δύο, ἵππους ἐκδεχί-
μοι. ὡς ἐλθόντων προσηγιάσθαι αὐ-
τῶν ὡς τελευτῶν ὡρῶν ἀγένημα, καὶ
ἐμείναντο εἰς κατέπλεον. καὶ τῇ ἑξῆς πρὸς
λα

mandaret: Postea tamen Imperator asseruit,
Proceres suos, nimiam multitudinem non posse con-
densari: sed quatuor vel quinque tantum pri-
moribus, ut Trapezuntium, Ephesium, He-
racleensem, Monembasianum, Cyzicenum,
& si quis alter forte his adnumeretur Proceres
nostri ut amicos & patres reveriti, quæ pote-
runt humanitate, refocillabunt: At iisdem of-
ficiis remotos, & peregrinos fovere, nullatenus
cessitudo cogit: quare cave à superflua mu-
litudine, & tantum nominati adducantur, quos
pro virili recreabimus. Et hæc Imperator
mandavit, ut clandestinam suorum ingre-
ssum præpediret: Cujus rei circa eadem tempo-
ra Marchionem commonefecerat privatim, &
publicè evulgaverat: si quis Græcum receperit
in navem, eundem Venetias, navis damna-
ta flammis tradetur, & hæc erat nostrorum
hominum secunda circumscriptio, vel inen-
ceratio.

Mittit interim Patriarcha Imperatori ut ipsi
Patriarcham præcedere pateretur: Cui respon-
dit Imperator, sibi impositam esse hujus oneris
necessitatem, Papamque constituisse ut præ-
iret, nec se eum ordinem posse invertere: quod
Patriarcham in tantum animi maerorem con-
jecit, ut palam conquereretur: Ecclesiæ pri-
matus loci semper debitus, & cunctis viam
præcipiendi gloria, at Imperator nititur in-
contrarium: Et quod Venetiis præstitit in primo
appellu, idem & hic facere perseverat: Hæc ubi
per Protosyncellum inculcantur auribus Im-
peratoris, submitit votis Patriarchæ, ac ut ip-
sum itinere prævortat placidus concessit. Ja-
nuarij itaque vicefimo quinto, nobis omnibus
comitatum Patriarchæ stipantibus, excepto so-
le Patriarchæ, per æquam distributionem im-
pertierunt in viaticum, viritim duos florenos,
quibus insuper addiderunt florenos tercen-
tum & quadraginta: quin & naua scapha-
rum pependerunt, & pretia conductorum a-
sturionum.

Ejusdem mensis vicefimi sexti ad vesperam
Patriarcha cum Episcopis, nobisque omnibus
navigia conscendit, eaque nocte totâ, ac po-
stridie, undis molliter delati, ad fluminis o-
stia pervenimus: ibidemque navigiis intus bi-
duo permansimus, equos præstolari: quibus ad-
ductis progressi ad trium horarum spatia, in
veteri castello pernoctavimus: unde die in-
sequenti ad alia quinque horarum intervalla pro-
quentes, Faventiam consecuti sumus: ubi
moventes, Faventiam consecuti sumus, à Florentiâ
per aliquot dieculas commorati, à Florentiâ
per aliquot dieculas commorati, qui commodum sub-
veredos expectavimus, qui commodum sub-
ministrati in alio triduo nos in Florentiam sub-
vestarunt: septimo Februarij ad Sabbathum
car-

διήρχετο δὲ ὁ βασιλεὺς τὴν πόλιν ἔτι
καταβρεχόμενος ἔχων ἱκατέρωθεν δύο
καρδινάλιους συνοδοιπορούντας. ὑπὲρ
τὴν ὃ ἔρανδον καμυχαίνον βρέχοντα καὶ
αὐτὸν, ἢ μάλλον ὑπὲρ βρεχόμενον καὶ
βρέχοντα, καὶ δρόμον εἶεν; ἔπειτα
φθασή τις τὴν δοθεῖσάν αὐτῷ δικίαν,
καὶ διαφύγη τὴν βίαν καὶ σφόδρην
λύπην. ἢ πίνω οἱ τῶν κωδωνῶν
ἦχοι, ἢ αἱ τῶν σαλπγγῶν ὠδαί
πρὸς τινὰ τοῖς παλαιῶσιν ἢ τοῖς νεω-
τέροις ἐπέων; ἀλλὰ ζοφερά καὶ ἀνέρι-
στα ἢ ὁ βασιλεὺς ἐπιστάτης ἰορτῆς
ἐστίν. τῆς ἀμέτρου ἐμπροχίας ἀγα-
λαστικῆς ὥρας ἀπένεξε τὸ παναθροισθέντα
φιλόστονον σύλλογον.

tem petrant fuit, his imbribus madefactus, & sti-
patus utrinque à duobus Cardinalibus, quan-
quam Conopæo superne expanso muniretur,
imbribus bene condensis ac irrigato, velut redi-
tus dicam, & irrigato & irriganti: Et quamvis
in pompâ procederet, testitudineum tamen gra-
divit gradum, quo xdes sibi assignatas assequere-
tur, & aëris validam vehementemque tempe-
statem declinaret: Nec igitur tum aut va-
bafum clangores, aut tintinnabulorum da-
tiores soni quicquam jucunditatis, specta-
um animis exhibuere: sed caliginosa ac spissis
tenebris obdueta cæli facies, illætabilem Im-
peratorij adventus festum, aliis diebus solen-
nibus superinductum reddidit, immoderato im-
brium delapsu intempestive discutiente omnes
hominum conventum, qui celebritatem di-
git aut solennia spectacula admirari gestiebant.

HISTORIA CONCILII FLORENTINI. SECTIO VIII.

215

Εἰ δὲ πάλιν ἐν Φλωρεντίᾳ ἀγαλῆσαν, καὶ ὅπως ἐπαύσαν αὐτὰς ὁ βασιλεὺς καὶ πρὸς ἐνωτικὰς ἐχώρη μισότηας. καὶ ἐν ταύταις ἐλθόντες πρὸς τοὺς ὑπὲρ βοηθείας τῆς πόλεως, ὁ βασιλεὺς μὲν πολλὰς ἀξιώσεις, αἰτήσας ὑπὲρ ταύτης τὴν πᾶσαν ἡνύκην ἔδωκεν. Ἐπειὶ οὖν ἰσχυρὰ τὴν Ἡρακλείαν, καὶ ὅτε ἐλθὼν ὁ Ἰουλιανὸς εἰς τὴν βασιλίαν ἀπέδειξε τὸν μὲν πᾶσαν πεινῶσα καὶ πλείω τῶν συμφωνηθέντων, ἡμεῖς δὲ μὴ πρὸντας τὰς συμφωνίας, καὶ ὅπως ὁ βασιλεὺς συνήρχετο ἰδίως μὲν πρὸς δεξιέρων εἰς τὸν πᾶσαν, ἔκαστος δὲ μουσικῶς πρὸς ἐνωτικῶν τρέψαν. καὶ ὅπως ἐστὶν οἱ λατῖνοι ἐκείνοι πιστὰς πρὸς ὅν ἡμεῖς, καὶ οἱ ἡμεῖς αὐτοὺς πρὸς ἐκείνους. ἀπομνημονεύματα γ.

Hec capita tractat: Dissertationes habitas Florentie: & ut eisdem finem imponens Imperator ad media adunandi, investiganda se converterit: ut interea supervenit Legatus ad nostros missus de materia ope periclitantis Constantinopoli supplicandâ: quam Imperator à Papa multis precibus efflagitans, nihil profecit: ut Imperator Heracleensem subvertens, ostendit, Papam conditionibus ultra quas pacta ab ipso requirebant, persunctum fuisse: Nos autem prestitisse. Ut Imperator cum aliquibus Archiepiscopis privatim adierit Papam, & de modis pangenda unionis clanculum consultaverint: in fine ut Latini ad nostros explicatam fidei formulam miserint, & nostri aliam ad ipsos reciprocarent: Commemorat. 8.

τμήμ. η. κεφ. α.

SECT. VIII. CAP. I.

ΜΕΤΕ Δὲ πάλιν εἰς Φλωρεντίαν ἡμεῖς ἀποδημίαν ἀπικατέσκατο. ἡμεῖς δὲ πρὸς τὴν πρώτην τῶν μετὰ τὴν ἐξορίαν τῆς πόλεως ἀγαλῆσαν, καὶ ὅπως ἐπαύσαν αὐτὰς ὁ βασιλεὺς καὶ πρὸς ἐνωτικὰς ἐχώρη μισότηας. καὶ ἐν ταύταις ἐλθόντες πρὸς τοὺς ὑπὲρ βοηθείας τῆς πόλεως, ὁ βασιλεὺς μὲν πολλὰς ἀξιώσεις, αἰτήσας ὑπὲρ ταύτης τὴν πᾶσαν ἡνύκην ἔδωκεν. Ἐπειὶ οὖν ἰσχυρὰ τὴν Ἡρακλείαν, καὶ ὅτε ἐλθὼν ὁ Ἰουλιανὸς εἰς τὴν βασιλίαν ἀπέδειξε τὸν μὲν πᾶσαν πεινῶσα καὶ πλείω τῶν συμφωνηθέντων, ἡμεῖς δὲ μὴ πρὸντας τὰς συμφωνίας, καὶ ὅπως ὁ βασιλεὺς συνήρχετο ἰδίως μὲν πρὸς δεξιέρων εἰς τὸν πᾶσαν, ἔκαστος δὲ μουσικῶς πρὸς ἐνωτικῶν τρέψαν. καὶ ὅπως ἐστὶν οἱ λατῖνοι ἐκείνοι πιστὰς πρὸς ὅν ἡμεῖς, καὶ οἱ ἡμεῖς αὐτοὺς πρὸς ἐκείνους. ἀπομνημονεύματα γ.

POSTquam jam omnes Florentiam pervenimus, Latinis visum est pro prima hebdomada jejuniorum nobis feriandi otium indulgere, insequentem autem se ad dissertandum pararunt: Et ut ipsis jam concedatur proponendi prioritas petiverunt, quibus annuit Imperator, priusquam de ea requiequam suorum cum Synodo communicasset: quod ubi nostrates intellexerunt, Imperatori monstrarunt quam indignum esset ipsis, ab hac proponendi prerogativa decedere. Quibus Imperator: quandoquidem in nos ea prima facultas collocata fuit, æquum est, ut illi jam sua vice proponendi persuantur: At nos sumus qui accusamus, itemque contestamur, nostri responderunt: & nostrum est abusu forensi privilegium proferendi quodlibet beamus controversis capitâ, eosque ad respondendum pertrahendi: Sed singulis sumus & fas

Hhh 2

εις διπολογίας. ο ὃ βασιλεύς ἔφη καὶ ἵνα
τηρήσωμεν τὴν ἰουδαίαν ἡκατόροις πικ-
μοι. παρεπίνομεν ἂν ἐν τοῖς πρώτοις
ἡμεῖς, καὶ νῦν δεῖ προπίνειν ἐκείνους. ἡ
ἐκίρωζε τὸ τοῦτο εἰρηκώς, ἔτω γὰρ ἐν δι-
καιον.

Τῇ ἡν καὶ ἔφεδρακαίμην, τὸ δὲ
 εἰς ἡπινεμήσας ἡμέρας πύμπη τὸ δὲ
 εἰς ἐβδομάδου τὴν νηστειῶν γίγνεται πρώτη
 σωέλαισις. καὶ ἡρξάτο ὁ Ἰακωβὸς ἐι-
 πὼν ἐν προοιμίῳ. ὅτι ὁ Μακαριώτα-
 τος πατὴρ ὁρᾷ με ἵνα εἴπω. εἰς ὅτι
 σωεβλάδομεθα μεταστῆναι τὴν ἐργα-
 τήν τὴν σκώδον ἐκ φεραρίας εἰς τὴν Φλω-
 ρινίαν, εἶπε ὁ βασιλεὺς καὶ πολὺ ἐφί-
 εσται τὴν περὶ γεωργίαν τῶν τῶν ἐνώ-
 σως σωελεσθῆναι καὶ συμπερανθῆναι,
 καὶ ὁ πύμπας δεξάμενος τὸ πρῶτον
 εἶπε, ὅτι οὐκ ἐστὶν ἀλλὰ τὸ πρῶτον ἡπι-
 πιδόπουρος πρὸς τὸ πρῶτον, ἢ τὸ διὰ λέγειν
 σωεχῶς. καὶ πλὴν αἰσθάνηται
 σωερχόμεθα τρεῖς τῆς ἐβδομάδου α-
 ὠγαθῆτος, καὶ ὠγαθῆτων αἱ διὰ λέ-
 ξης μέχρι τῶν ὠρῶν ἐκείνη. εἶτα εἶδοξεν
 τῷ βασιλεὶ μάλλον εἶναι συμφέρον ἵνα
 ἐκλεχθῶσιν ἐξ ἐκείνων μέγας πύμπας, καὶ
 σωεψάνται ἰδίᾳ, καὶ μυστικῶς εὐρεῖν τὸ
 πρῶτον διὰ τὸ εἶναι ἑλθῶν εἰς ἐνὸς. καὶ
 εἰ μὴ τῶν τῶν τῶν τῶν διωκθῶντων
 γῆναι ἡδὴ καὶ ὠρθωθήσεται ὅπως πρῶτον
 εἶπε. εἰ ἔτι εὐρεθῇ ἔτι πρῶτον εὐ-
 πικός ἵνα χωρήσωμεν πρὸς τὴν ἐνὸς
 διὰ τῶν διὰ λέξεων. ἐπὶ ἡν πρῶτον ὁ
 βασιλεὺς τῶν πρῶτον, δηλὸν εἰς εὐρε
 καὶ τὸν τῶν τῶν τῶν τῶν, καὶ αἱ τοῖς
 πύμπας, ἵνα ἐμφανίσῃ τῶν ἡμῶν. ὁ ἡ βα-
 σιλεὺς εἶπε ὅτι ἐγὼ εἶρῶ πρῶτον ὁ πρῶ-
 θίμην εἶπειν, πρὸς τῶν καρδιῶν
 εἰρηκίαν ὅπως εἶπεν, εἶτα καὶ πρὸς τὸν
 αὐτὸν ἀπολογησόμεθα λόγους. λέγω πύ-
 μων ὅτι ἡμεῖς εἰς τὸ πρῶτον τῆς πρῶτης
 εἰσπὴν λόγους πολλὰς καὶ ἀναγκάσας.
 εἰχομεν ἡ καὶ ἐπὶ εἶπειν πλείονας καὶ ἐργα-
 σίας. περιλίπομεν ἡ τῶν τῶν, διὰ τὴν
 αἰσθάνειν ἡμῶν. ἐπὶ δεῖτα ἐξήσασθαι ἡμῶν
 ὅταν διελθῶμεν εἶπειν ὅτι τῶν. ἵνα εἰ
 συμβῇ ἐμπιστῆν εἰς ἐκείνους ἡμᾶς τὸν λό-
 γους, μὴ δόξωμεν ἐπὶ ἀνέρχομεν εἰς τὸ
 παρητησόμεθα.

Περὶ τῶν ἄλλων ὡν διηγήσα, συμ-
φαινε καὶ ἀπὸς ἕως ἔχον, τρέποντ' ὡς
ἔστιν ἡ φύσις

fas reservandum est, inquit Imperator: E
nos in primâ fronte argutandi ansam arrip
mus, ut jam lli gaudeant, veniam demus
id auctoritate sanxit, clamans, hoc jure ge
constare, fiat unicuique justitia.

Itaque vicesimo sexto Februarij indic-
secundæ, & feriâ quintâ, seu die Jovis sec-
septimanz carnisprivij prima sessio est cel-
ta. Et Julianus cœpit hæc præfari: Sero-
tum à Beatissimo Patre accepisse, nobis
bus attestandi, quod ut primum transfer-
nodum à Ferrara in Florentiam consti-
se Imperatorem nostrum Beatitudini se-
lani profitentem audivisse, quam flagran-
siderio expetisceret, hanc de unione neg-
tationem ad prosperum exitum perducipos-
& feliciter consummari: id nunc plenus ubi
amplexus Papa, non arbitratur occasionem
portu niorem, aut cum nostris votis conjuncti-
magis, quam si crebræ dissertationes exerce-
tur: Et in fine significavit Papam velle, ut ter-
septimanâ cocamus, præcisâ omni spe imp-
trandi veniam abentis, & ut lingulæ disse-
tationes ad tres horas extendantur. At Imp-
ratori (inquit) tum via vîla est concinnior,
aliquot ex utrâque parte eligantur, qui priva-
tim, & subducti explorent modum aliquem no-
ad unionem perducendi: Et si quod tale my-
sterium eruere valuerint quod nos uniat, nacti
sumus felicitatem ad quam anhelamus: at si in
nullum inciderint istiusmodi modum conjuncti-
vum, tum per concertationes ad concordiam
progre-
diamur. Id cum primum Imperator propo-
palasset, visus est alicujus modi commentum in
animo revolvisse: Quare eum exorat Papa, ut
illud arcanum revelare dignaretur: At Impe-
rator respondit: Prius liceat mihi verba profa-
ri, quæ antea proposueram in illud Argumen-
tum, in quo me Cardinalis antevertit, & de-
inde ad capita orationis suæ responsa reddam.
In exordio igitur affirmo, nostros in Addita-
menti articulum, & plurimas rationes essenti-
lisse & necessarias, & longe plura ac validiora
Argumenta producere potuisse, quæ dissimu-
lata vestram in gratiam prætermisimus: Ita ta-
men ut nobis potestas relinquatur, ea resumen-
di, quando cumque libuerit: & si in eadem in-
ciderimus, non existimabimur cramben pro-
ponere: aut in judicium revocare, quæ prius
ablegavimus.

Ad alia à te commemorata promus accedam
& sic se habere fatebor : At conciliandæ unio-
nis modum nullum excogitavimus, neque in-
mentem venitejus investigatio, vos si quid com-
menti estis, nobis impertite, precamur: Hæc cum
audivissent, surgentes Latini Papæ thronum cir-
cumdedere, & cum clam consultassent aliquan-
219 uspe

τμήμ. η. κεφ. 6.

SECT. VIII. CAP. II.

ὁ δὲ βασιλεὺς συνῆξε πᾶντας ἡμᾶς
ἐνώπιον τῶν πατερῶν ἀρχῶν. καὶ εἰπὼν τῷ Ἐφίσι-
ν ἵνα ἀπολογησιν, εἰς αὐτὸν προεβόησαν οἱ
λαοὶ. ὁ δὲ ἔφη. ὁρῶ ὡς αἱ πιαῦται
ἀγαθὰς πύργους ἔχουσιν. ἔχουσιν πῆλιν, ἔπιν
ἀγαθὰν προσηύχουσιν ἡμῖν. διὸ καὶ προαι-
ρεῖται λέγειν. εἴκη καὶ μάτην ἀμαρτάνω.
ἐπὶ ταῦτα χάριν εἰλαβὼν ὡς τὸ ἅγιον
βασιλείας σου ἐνδοσιν ἵνα εἰπω ὅσα ἐν τῇ
πλὴν ὁμιλίᾳ εἰρηκα, καὶ παύσωμαι.
εἰ ἐν ὁμιλίᾳ, εἰπάτω καὶ ἐπὶ τοῦ πῆλιν καὶ δό-
τω ἀπολογία. ὁ δὲ βασιλεὺς ἡπικ-
μῆς αὐτῷ ποιῆσαι τὰς εἰπὼν αὐτοῖς. ἐγὼ
οὐκ οἶδα εἰ τὸ παρ' ἐκείνοις διελθόντων
ἀγίων εἰσὶ τὰ προσκομιθέντα ῥητά. εἰ ἐν
ἀπολογίᾳ εἰσὶ τὰ αὐτῶν νόθα. καὶ ἐν τού-
τοις αὐτῶν πνὴς. ὅτι εἰ ἐν τοῖς αὐτοῖς νόθα.
Ὁ ἱερεὺς σου ἅγιος καὶ ἐννοεῖς διχόνοιαν
καὶ ἀμαρτίαν μετὰ τὸν ἀνατολικῶν, ὅτι
δουλικῶν ἀγίων, καὶ ἡρώδης σκάνδαλον μέ-
γα. ὁ δὲ εἰπὼν. ἔχουσιν ἱερεῖς σου ἅγιους.
ἀλλ' ἐπὶ σου ἔχουσιν ἡμεῖς σου λόγους
ἐν τοῖς ἐννοεῖς σου περὶ τὰ ῥητά. καὶ ἡμῖν
εἰσὶ γνώριμα. καὶ οὐκ ἐκείνων αὐτῶν
μύθη. ὁ δὲ πῆλιν ῥητὰ ὡς ἀγαθὰ ἡ-
μῶν ὡς ἀμφιβάλλων. ἐπὶ σου ἡδὲν αὐ-
τῶν. πῆλιν ὁ ἅγιος τὸ ὀφειλόμενον ἀποδώ-
σαι σέβας.

Ἀλλὰ πῶς περὶ τὸν βασιλέα σου ἔρε-
σαν οἱ ποιῶντες λόγοι. διὸ καὶ μετὰ τὸν ὁρ-
μὴν ἡμερῶν δύο, ἦλθεν ὁ βασιλεὺς εἰς
τὸν πατερῶν ἀρχῶν. συνήλθομεν ὁ πῆλιν καὶ
ἡμεῖς ὁρῶντες ὅτι πῶς αὐτοῖς λόγοις π-
καὶ βασιλείας. καὶ πολλῶν αὐτοῖς περὶ
τῶν κινήσεων λόγων εἰπὼν ὁ Ἐφίσις,
ὅσα τῶν δουλικῶν ἀγίων ῥητά εἰσὶ σύμφω-
να τῇ πρὸς μαρτίνον ἐπιστολῇ τῶν ἀγίων
μαρτύρων, δεξιόθεν ὡς γνώσια. ὅσα δὲ
ἀμφωνεῖσιν καὶ ὡς ἀδεξιόθεν. ἤρεσεν ὁ τῶν
τῶν μεγάλων πρῶτον γάλλων, καὶ πῶς
πλείους πῶν ὀλίγων πνῶν. διὸ καὶ ἀπ-
δοκιμάσθη.

Συνήλθομεν αὐτοῖς ἐν τῇ τῇ βασιλεί-
ᾳ οἱ αὐτοῖς ὅτι πῶς αὐτοῖς εἰς τὸν πατερῶν
ἀρχῶν, παρὲν τῷ βασιλεῖ. καὶ τὸν Ἐφί-
σις ἀπαγγέλλει δύναι ἀπολογία εἰς πῶν
ὡς λατίνων προσκομιθέντα, καὶ λόγων
πολλῶν περὶ τῶν κινήσεων εἰπὼν ὁ Ἐφί-
σις. δυνάμει ἀποδοῦναι λόγους, δι' ὧν κα-

At Imperator nos in praesentia Patriar-
cham adduxit, & Ephesio mandavit, ut respo-
ndere in praesentia pararet, adversum ea, quae Latini
Imperatoris in medium provolvebant: Ille vero
fastidium respondit: Video ut hoc differendi
aut utilitatem nobis procurabunt: Quare haud
libenter ambirem, verbis confutari in variis
& infructuosis, & quoniam ea fandi, quae in ul-
tima sessione effuderim, Majestatis tuae conspe-
ctum mihi libertatem indidit, sic tamen ut in po-
sterum mihi libertatem indidit, sic tamen ut in po-
do opere superledere: Quare si de responso La-
tinis referendo Majestatis tuae animus succen-
datur, quemcunque velit, ad illud munus succen-
turiet: Verum cum Imperator Ephesium ve-
hementius urgeret, iterum respondit: Ego
penitus ignoro an auctoritates patrum occiden-
tium quibus nos obruunt satis pertineant ad eos
patres unde citantur, & si fas esset eloqui, ut
adulterinas respuerem: Quod ut dictum du-
rius cum a pluribus judicaretur, suasere ut
quantam contumeliam sanctis patribus inureret,
quantam offensam & scandalum crearet utrique
Ecclesiae tam Orientali quam Occidentali, si
Occidentales patres proscriberet, animo gravi
metiretur. Quibus sic obviam ivit Ephesius:
ipsum patres non violabo: sed cum nobis non
confiter de istis spicilegijs quae adversarij nobis
objiciunt, nec patrum opera unde ea decer-
punt, sunt nobis cognita, quando nec in hunc
diem eorum sententiae nostris auribus incre-
puere, submovebo tantum, ea particularia,
ut anceps animi haud perfecte callentis, quo
sensu patres scripserint: at ipsos patres debi-
ta veneratione in perpetuum colam.

Sed ista Ephesij verba Imperatoris haud mul-
tum allubere: Quare infra biduum Imperator
revertitur ad Patriarcham, quo nos acciti convo-
lavimus, ad idem negotium consilij statumi-
nandum: & cum multa hac illac sermocinia va-
riarentur, Ephesius aliter sensa mentis cepit
aperire: Occidentalium patrum, inquit, quae-
cunque dicta cum Divi Maximi Epistolâ ad
Marinum consentient, ut genuina amplectar, at
quae ab eadem dissidere deprehendam, repudia-
bo: Dictum hoc Magno Primicerio placuit,
& alijs etiam plurimis: sed dum nonnulli re-
fragarentur, totus simul conventus damnavit:

Tertiâ demum vice, nos iidem in eundem
locum convenimus ad Patriarcham, praesente
Imperatore, qui cum Ephesium rogasset, ut ul-
terius detrectaret responsa commissi, ad Oc-
cidentalium patrum loca, à Latinis in Synodo
recitata: & alij insuper multi ad idem propo-
situm

καὶ ὑπερ ἀπολαύσασθαι αὐτῶν, ὑπὸ χάριτι
ποιήσιν ἡμῖν ἐξόδους ἀσφαλῆς καὶ λαμπράς
πρὸς τὴν ἐν Κωνσταντινῇ πόλιν ἐπαύοδον,
καὶ μὲν ἡ βοήθειαν οἰκονομῆσαι ὑπὲρ
τῆς πόλεως εἶλται μεθ' ἡμῶν, καὶ πάντες
ποιήσονται καλῶς, ὅσα πρὸς ἡμετέραν ἀνά-
παυσιν ἔσται καὶ τιμῶν. πρὸς ταῦτα ἵνα δώ-
καὶ τὴν ὑπερηβολὴν ἐνταῦθα ὅσον λείπειται
ἡμῖν.

Ἡμεῖς τοίνυν ταῦτα χάριν ἐξήλθομεν,
καὶ κατεφρονήσαμεν πρὸς τὴν κινδυνώσαν
πόλιν, καὶ ἐνὸς χωρῶν πολλῶν, ἵνα τι-
μωρὸν καὶ ὠφέλιμον κατασκευάσωμεν
ὑπὲρ τῆς πατρίδος. καὶ ἐν ἐξουσίᾳ ἐσμὲν
ταῦτα δεῖν εἶναι ἵνα ὑπὸ μελετητῶν πάντες
καλῶς θῶνται. καὶ ὅσοι εἰσὶν ἐξ ὑμῶν
γέροντες καὶ πρὸς τὴν τῆς οὐρανοῦ χάριν,
ἀδυνατῶς ἔχοντες. καὶ ἡ ὑμῶν διαγερ-
θῆναι καὶ ὑπομεῖναι χάριν δ' ἡμερῶν ἡ εἰ-
ἵνα τὴν τῆς πατρίδος συμφέρον καρδῆσω-
μεν. εἰ δὲ δεῖ τὸ ἀκρεβέστερον εἰπεῖν, αἰδῶ
δ' ἡμερῶν χάριν ὑποστήσεσθαι. ἐν μὲν γὰρ
δυσὶν ἡμέραις διὰ τῶν ποταμῶν διελεύσεσθαι
κατ' ἡμέραν ἐν πολλοῖς, καὶ ἀναπαύομενοι
ὡπὶν ἐθέλητε. ἐν ἄλλαις δ' ἡμερῶν ἐπιπλοῖ
τῆς πορείας ἀνύσσει μετ' πολλῆς ἀναπαύσεως.
σκέψασθε ἂν καὶ βυλάσσεσθε, εἰ ἀμεμπῶς
καὶ ὑπαίνετον ἔσται ὑμῖν διὰ τὸν κόπον μερ-
χὸν τῶν ἡμερῶν ὡς ἀβλέψαι τὸ τῆς
πατρίδος συμφέρον. καὶ μάτρω τὸν π-
σῶν πλῆθος, καὶ ὡς ὑπὲρ ἡμῶν διαγερθῆναι
κινδυνῶς, καὶ τὴν χερόνιον παλαιωρίαν
καὶ ὑποστῆναι κενεὰ καὶ ἀπράκτους. ταῦτα
καὶ πιαύτως ἐπερὶ δημηγορήσας τὸ εἰς Φλω-
ρεντίαν ἀπὸ τῆς μακρότατης. οἱ δὲ ἀρχιερεῖς
ἐδυσχέριστον καὶ διὰ τὸ μακρὸν τῆς οδοῦ
πορείας, καὶ διὰ τὴν γρηγορήσαντα πάλιν
βραδύτητα, καὶ ἐπεχέριστον ἐμποδίζον.
Ὁ δὲ βασιλεὺς πρὸς μὲν τὸ οδοιπορεῖν,
μας καὶ ἡμῶν ἡμέρας εἶναι τὸ διὰ τῆς
μακρῆς ὁδὸν εἶναι καὶ τὸ ἐκ τῆς πόλεως εἰς
τὴν Ἡράκλειαν. λόγῳ δὲ ταῦτα τῶν
ἡμερῶν δὲ ἡμετέραν ἀνάπαυσιν. ὡς ἡμ-
μέλῃα δὲ καὶ γρηγορήσας, ἐπεὶ ἀπελθόντες
ἐκαστὸς ἐν τῇ χωρῇ αὐτοῦ εἰς ἀσφάλειαν, καὶ
ταχέως συμπαραγρηγορήσας πᾶν ὅπερ ἂν
ἔχομεν λέγειν. καὶ μέχρι τῆς ἰορτῆς τῆς
ἀγίας Γεωργίας ἐσόμεθα ἐπιμοι πρὸς τὴν
ἐπαύοδον. μάλλον δ' ἐκείθεν ἀπελεύσο-
μεθα καὶ ὑπερβαλόντες, καὶ ταχέως. ἔτι γὰρ με-
λ-

Imperator & ingentes auxiliorum copia in no-
stra civitatem unā transmittet, & omnia
adimplere, quibus nostra requiritur, ho-
minibus securitas parari possunt: Et quicquid si-
debetur fideliter se exonerantur pro-

qui nos autem ea sola sine penates vestros rel-
miserimus, contempimus tot pericula, labores,
gratias, ut miseris patriæ nonnihil praesidij,
jus praesentis ac emolumenti acquirere possimus: cu-
casiora standi cum jam sese offerat luculentia ac-
nostra inertis desidij ne obtorpeamus, iterumque
tatis ad hoc provecta, ut tanti itineris molestiam
perferre incapaces videantur, exerceant faciant
descent favilla, ad quatuor vel quinque dierum
emerenda spatia, quibus tantā utilitate patri-
am accumulabunt: Quin ut accuratius loquar,
ne quatuor quidem dierum fastidia perferretis.
Nam per biduum secundo flumine vectore
molliter delati, quanta desideratis cum volu-
ptate acclinare aut recumbere potestis, & in
facilitate, equis conficietis. Perpendite igitur
vobiscum ac serio ratiocinamini, quam justam
reprehensionem ac vituperium merebimini, si
tridui defatigationi, tam prolixam patriæ uti-
litem posthabebitis, & tam longinquā pere-
grinatione, tot casibus ac miseriis hactenus
perlatis, nunc omni fructu inanes, omni be-
neficio vacui ad vestra remeetis. His & simili-
bus Imperator rhetoricatus, migrationem in
Florentiam suis magnopere commendavit: At
Præsules itineris longitudinem, spem redeun-
tem à proficiscendi consilio inflectere occupe-
runt.

Quibus Imperator profectionem dixit, non ul-
trā unius diei ac dimidij sesquioperam extendit,
quantum interjacet intercapedinis à civitate ad
Heracleam: sed triduum nuncupari, ut innue-
rem iter lentum, molliter & cum oblectatione
peragendum: Nec magnum faciemus ibidem
temporis dispendium: nam statim ac appuleri-
mus, disputationes aggrediemur, quæ simul ac
ortæ, finientur: & quicquid utrinque super-
veniet investigandum, in niſu oculi delibera-
bitur. Sic ante festum D. Georgij redire in Græ-
ciam meditabimur, vel potius illinc redibimus
è facili portu, acceleri cursu: Nam sexaginta
tantum miliaribus à supero mari distat Flo-
rentia, innumeris cincta triremibus, quas no-
bis accommodabunt facillimè conductas, im-
pensis Papæ, & domum versus æquor iterabi-
mus:

τημα τὸ πέπαιον, ἵνα εἰ καὶ πάντες ἐκείνην ἀ-
φύσιν τὴν εἰς Κωνσταντινὴν πόλιν ἐπανόδου-
σιν, ἵνα ἐγὼ ἔχω ἔτι ποιήσω, ὡς θέλω, ἵνα
μεῖναι αἰῶνα ὁ πάπας εἰς τὴν Βενετίαν.
ἐπειδὴ ἔν τούτοις τὸ γινώσκω ὁ πάπας
Διακονιστῶν, ἔφη ὁ βασιλεὺς, οὐ ζητῶ
τὸ πατερλάρχη, καὶ ἴσως εἴη τὸ θέλω
μα αὐτῷ. πάλιν γὰρ ἔχω τὸ εὐχέσθαι αὐτῷ,
ὡς ἴσως εἴη ὁ ζητῶ. ἐκείνη γὰρ ἀπλῶς
σμεῖται μὴ πάσης Δικολίας. ἐστὶν γὰρ ἔν τῃ
ἐκκυρώσει ἢ εἰς τὴν Φλωρεντίαν μετέβασιν.

• τμήμ. ζ. κεφ. ιγ.

Ὁ δὲ βασιλεὺς μὴτ' ἐκαλεῖτο τὸν
αὐτὸν ἀδελφόν τὸν δεσπότην ἐκ τῆς Βενετίας
ἐλθῆναι, καὶ συνεκδημησάτω αὐτῷ εἰς τὴν
Φλωρεντίαν. ὁ γὰρ δεσπότης μὴ φέρον
ταῖς ὡς τὸ βασιλεὺς πεφρονήσεις, ὡς
ὅτι μὴ ὁ πατερλάρχης βασιλεὺς ὡς βα-
σιλεὺς ἔστω αὐτὸς ἐξω ἐφίπῃ. ἐπί-
κεινα τὸ ὡρῶν, πεφρονῶν ὡς πρὸς εἰρήν,
ἀπεδήμησεν εἰς τὴν Βενετίαν, καὶ ἀναμνη-
σθῆναι ὡς ἡμετέραν ἐπανελθῆναι. ὁ καὶ
εἰς λογισμὸν αἰετῆς τὴν βασιλείαν. διὸ
τῷ πατερλάρχη συνέργον χρυσίδιον, ὁ
βασιλεὺς, καὶ ὁρκωμοτικὸν σιλας, μολὶς
καππίσιν αὐτὸν ὑπερέψα. ὁ δὲ πα-
τερλάρχης ἐπέταξε τοῖς δεξιερῶσιν ἐπι-
μαρτυρῶν πρὸς τὴν ὁδοιπορίαν, καὶ ταῖς
μὲν περὶ τῆς χρύσεας σιλας εἰς τὴν Βενε-
τίαν. φέρειν δὲ ἐν τῇ ὁδῷ ὀλίγα πινά
ἀναγκαῖα. ἐπεὶ ἔφη γινώσκω καὶ ἡ ἐνωσις
ἐκείνη. ὡς ἡκούσαν τῶν ἐκπαυδαλίσθη-
σαν ὅσοι παρεῖσαν, καὶ γὰρ ἦσαν οἱ κατὰ
καὶ ἱστον λογισμὸν πολλὰς σκληρὰς. ὅτι ἡ
περὶ ὁ Ἀγγλία. τί ἐστιν τῶν, ὅτι
ἡκούσαν ἡμεῖς; οἰδαμεν ὅτι οἱ λαοὶ
ἐπὶ ὅλως κατὰ πεισθήσανται μετὰ ποιήσαν
πρὸς ὁδοιπορίαν, πῶς ἂν γινώσκω ἡ ἐνω-
σις; πάντως συνέβητο οἱ ἡμέτεροι σέρξαι
τὰ ἐκείνων. τῶν ἂν χάριν ἡραζον ἡμεῖς
ἐνθάδε, ἵνα περὶ τῶν καὶ τῶν ὁδοιπορίαν
ἡμεῖν, ἀπὸ τούτων τὰ πρῶτα; ἐγὼ
δοσάσω καὶ δοσάσω περὶ, ἵνα μὴ
δοσάσω τὴν ψυχὴν μὴ, δι' ἣν ἀκίαν
γινώσκω ἐνωσιν. καὶ πολλὰ παραχρῆ
γονε περὶ αὐτῶν, καὶ περὶ τῶν ἄλλων
ἐπὶ τοῖς πινάσι. ἐπεὶ δὲ καὶ ὁ Γεμιστὸς
νῦν φαίνεται βαρὺ πρὸς δεξιερῶσιν α-

valibus Hettruriz cursu maxime expedito in
Græciam revchemur: Atque in hunc præcipue
modum inter Græcos confirmata sunt profectum
Florentiam.

SECT. VII. CAP. XIII.

At fratrem Despotam Imperator adhuc non
monuerat à Venetiis redire, secumque ad Flo-
rentiam officisci. Despota enim contemptum
ab Imperatore habitus, cum ultra sex horas
insidere coactus fuerit, & in atrio præsto-
lari dum Imperator cum Patriarchâ consultaret,
ut supra memoravimus, Venetias se contule-
rat, & revertere invitatus, Venetias se contule-
saverat. Quod Imperatorem in dubias imagi-
nationes tum conjecit: At nunc Imperator Pa-
triarchâ usus parario, per Epistolam quæ jus-
jurandum continebat, per Epistolam quæ jus-
ei posthac irrogandum, nihil non honorificum
induxit. Patriarcha interim Episcopos monuit
ad iter se accingerent, & si qua possiderent im-
pedimenta superflua, Venetias mittenda cura-
rent, & tantum itineri necessaria congererent
in sarcinas secum trahendas: quandoquidem
unio illic consummabitur: Ad quam vocem,
quotquot aderant cohorrere, nec enim omnes
aderant, & verbis acerbissimis unioni maledi-
xerunt: Et tum dixit Episcopus Anchiali:
quid hoc est quod nostris auribus increpuit? La-
tinos sat experti sumus, quam nullâ suade me-
dullâ, ab opinionibus discedere pellicientur;
quas semel defendendas susceperint, unde igitur
hanc unionem confarcinabimus? Omnino
nostrates omnia ipsorum dogmata sancire decre-
verunt? Eâ nempe intentione huc nos è laribus
pertraxerunt, ut pietatem nostram per hæc Cir-
ceia pocula proderemus? revellam omnia hæc
munera, atque Anticyras ablegabo, quam ut
animam amittam, cujus gratiâ hæc unio est
compaginanda, ut audio: Et sic ingenti tu-
multu tam ille, quam alij conventum replevere:
Quibus doctus Gemistius subridens, dixit: An-
ne nunc Episcopis grave videtur audire nomen
unionis, & eo perferre ornamenta quibus unio-
nem condecorant? illis vaticinabor: Quando jam
hinc assensum præbuere in Florentiam se trans-
fe-

πρὸς τῆς δόξης αὐτοῦ αἰσθητήτως, καὶ ἐξετά-
σθαι καλῶς τὸ ζήτημα. καὶ γνωστῶς ἐπερ-
ἀνδοκίμασι καὶ ἐξετάσει καὶ ἡ γυναικεία
τῶν λόγων. εἰπὼν ὁ Ἐπίσκοπος, ἐπιδή-
τεῖσθαι ἵνα διαλεγώμεθα πρὸς τὸ δόξης
δοῦναι ἡμᾶς ἐν παύσῃ, καὶ δέ-
δεισμένους τῶν ἰδίων γνώμων, ἵνα ἐ-
δώκω πῶς διακρίνεται ἡ καὶ πρὸς τῆς
δόξης, καὶ ἐπεὶ ἔχω πάντας ὁμογνώμονας,
καὶ κατέχω τὰς γνώμας αὐτῶν, ὅπως
ἀποδύσκειν εἰς τὸν ἀγῶνα, εἰ δὲ οὐκ
ἔχω τὰς γνώμας πάντων ἵνα καθήκει
ἀπαλῶς, ὡς καὶ οἱ λοιποί. οὐκ ἔφθισεν
πλεῖστοι τὸν λόγον ὁ Ἐπίσκοπος, καὶ εὐθὺς
τραφεὶς ὁ Πνδμαλικὸς πρὸς τὴν βα-
σιλίσσιν εἰπε μὲν θυμῶ. δέσποτα μὲν ἄγε,
καὶ ἐξαρχὸν τῆς συνόδου ἀποκατήσας
αὐτὴν; καὶ εἰ ἐστὶ τῆτο, ὅρασον, ἵνα ἐ-
δώκω πάντες ὡς ἔστι αὐτὸν ἰσομῶ.
ποῦν γὰρ ἔχει ὅπως ἀδύνατον ἀπαρτῆν πᾶ-
σι πᾶσι; ὅμοια δὲ πᾶσι εἶπε καὶ ὁ Νι-
καίας, εἰπε ὅρασον ὁ βασιλεὺς, πῶς
ἀπαρτῆς σὺ τὰς γνώμας; τίς σὺ τῶν
ἐκείνων πᾶσι δίδωκεν; εἰ δὲ ὁ πατρι-
άρχης ἔχει ἀδύνατον ἀπαρτῆν γνώμας ἐν-
ταύθα. σὺ δὲ πῶς πᾶσι τῶν, ἰσομῶ
ὡν τίς λοιπὸς ὀρχήσεται; ἰγὼ οὐκ
ἐπισημαίνω σε ἐξαρχον. εἰ δὲ καὶ ἐξαρχὸν
ἔσθης, εἰ δὲ ὅπως εἶδ' σε πᾶσι πᾶσι
ζητῶν. πρὸς τὸ γὰρ ἐξετάσθαι τὸ ζή-
τημα, καὶ ἀναδιδῶναι οὐδ' τῶν ἀνι-
στηνόντων λόγους, καὶ γνωστῶς κα-
λῶς, καὶ διδιδῶναι πάντα πᾶσι πα-
ρεπιδῶναι τοῖς ζητήμασι, πᾶσι ἀν' ἐξ-
εἰσὶ γνώμας οἱ μὴ πᾶσι ἐπεξεργασίας
τῶν λόγων ἀκροασάμενοι. πᾶσι ἂν, ἔ-
σθ' ἄλλα πᾶσι ἀποσπῶναι εἰπὼν, ἔσθ' ὁνει-
δίσας καὶ ἀποσπῶναι σὺν τῷ Ἐπίσκοπῳ,
καὶ οὐδ' λοιπῶν, καὶ βιωτῶν τῶν πᾶ-
σι τῶν λόγων ὁπότε ἔσθ' ἡ πλῆθος, ἀπ-
λῶσθαι εἶπε, εἰς τὴν φλωρεντίαν καὶ
ἀγαλίστως ποιήσων καθὼς ἐταξάμεν.
καὶ γνωστῶς ὁ Θεὸς χορηγήσει. πρὸς
πᾶσι ἂν ἀποσπῶναι, καὶ ἀποσπῶναι
ἄλλοι, καὶ ἰσῶναι λέγειν πᾶσι πᾶσι.

Τότε ἔπειν ὁ Πνδμαλικὸς. κατὰ τὸ
δίδωκεν μου, ἵνα μοι ἐνεργήσῃς ὅπως
ἔσθ' ὡς ἀνέφερον πρὸς καὶ τῇ ἀγία
βασίλισσιν σου. ὅτι μοι ἐνεργήσῃς, καὶ
ἀνέφερον ἵνα δίδωμεν τῶν ἐνεργήσας
σὺ εἰ τῷ πρὸς τὸν καὶ. ἰδὲ νῦν
ἐλθ.

de Primario Dogmate cum Latinis
propter nostrorum hominum animos
explorare, ut quam opinionem de hoc
etiam anguli alant intelligamus, & si con-
piam eandem fidem constanter profiteantur, &
alacriter collecta omnium suffragia consen-
accitius exuam ad lucem, & me etiam
tuor ingam: at si universorum suffragia de-
ingres, simpliciter cum aliis recumbam, &
cum mediare arenam. Ephesus vix desent lo-
vultu Penitentiarius ad Imperatorem conven-
num commoto dixerit: Et Mi Domine San-
nodi hunc hominem primum exarchum Sy-
conditionis nostrae, si sic; fac ut certiores
minus; unde ipsi hanc postulandi auctoritas? Sin-
his consimilia objecit Nicæus: adeo ut Impe-
rator Ephesium increparet, unde tibi hanc fa-
cultas deponendi sententias? aut tibi hanc fa-
indulget potestatem? quam ne Patriarcha qui-
dem sibi arrogat, cogendi suffragia: Et cum
tu tantum unus sis in censu ceterorum Præsu-
lum, unde tibi tam enormis dominatio? Ego
te nec antesignanum præfeci nec principem:
quod si signifer es ordinatus, ne sic tamen
debuisti ad hæc mandanda protinus convolare:
Antequam questio in discrimen vocetur, aut
percipiatur quid utraque pars utrique objiciat,
& antagonizet in hoc pulvere se exerceant, sin-
gulæque questionum circumstantiæ percriben-
tur, quas tulerint sententias homines, qui con-
volutas Argumentorum consequentias non au-
diverint? His & illiusmodi verbis Ephesium
castigavit Imperator, reliquosque Præsules deri-
sit: & cum in posterum silentium indixisset fu-
tilium querelarum, ita breviter clausit: Ibimus
Florentiam, & novam illic dissertationum te-
lam exordiemur, quæ finem est sortitura, quam
Deus impertiet: His animos advertite, hæc
struite, cætera omnia tanquam supervacanea
verba ventis diripienda permittite.

Tum Penitentiarius orabat: Mi Domine
tempus advenit quo in me jam conferas, quod
ante promissisti beneficium: Nam cum tua Ma-
jestas olim in me munus collocare voluisset,
declinavi, tuamque benignitatem in tempus ma-
gis opportunum mihi reservandam satius duxi:
nunc quam expectavi se offert occasio: Cui
annuens Imperator, eum Protosyncelli officio
donavit: ut exinde res ab eo gestæ in Syno-
do, majus libramentum acciperent: at Episco-
pi cum ne sic proficerent in comparandis malo-
rum remediis inviti succubere, & necessitatis
lege impulsæ, ad iter præceptum se instruxe-
runt. Papa vero jam certo intelligens profe-
ctionem à nostris universis ordinibus sanc-
tam esse, decrevit & ipse stipendia persolvere,
etiam si

λιν περὶ αὐτῆς ὡπὶ πάντε ὡρῶν ἀλγίστημα αὐτῆς
 ἰφθάσαμεν ἕς τὴν φανέρωσαν, πῶς
 μέγα μὲν ἔν κακίᾳς ἡμέρας πρὸς, ἐκ
 δεξιόμοι καὶ ἰπρὸς ἰπρὸς ἐκ τῆς φλω-
 ρεντίας. ὧν ἐλθόντων αὐτῶν αὐτῶν αὐ-
 τῶν ἡμέρας τῆς ἰφθάσαμεν ἕς τὴν
 φλωρεντίαν, τῇ ζ' φεβρουαρίου πρὸς
 ἀπέραν, σπειβάτω τῆς ἀποκρεῖω. ὅτε εἰ
 ἔμε τὸ πλῆθος τῶν ἐν τῇ ὁδῷ δυσχερῶν
 κληρονομήσει, αὐτῇ τῇ σωτηρίᾳ χεῖρ
 ἔμε.

[illegible]

213
 carnis p[er] advesperascens: Haud me patitur
 quocumque nobis in itinere obtrigerunt incom-
 moda, chartis committere, brevitatis studium
 cui magnopere cupio deservire.
 At Patriarcha in M[etropoli] civitati

At *Porta* in *Monasterio* substituit, prope
portam civitatis, sed extra in pomeriis, per to-
tum quadriduum, defatigatione, & morbo
antritus: Postea *Proceres* ac *Senatores*, per ob-
sequia introire invitarunt, eumque summo
cum honore, ad destinatum domicilium dedu-
xerunt, clangentibus tubis, personantibus tin-
tinnabulis universæ civitatis, etiam quæ in-
feriis solennioribus solebant pulsari: idque
dum civitatem, à primo ingressu portæ, ad
domus suæ limina permearet: Recepto *Patri-*
archæ successit *Imperator*, *Februarii* deci-
mo quarto, & ad idem *Monasterium* diver-
sit: Decimo quinto qui fuit *Dominicus*
Tyrophagi, sic à manducando calco nuncu-
patus, ad horam secundam à meridie, *Senato-*
tores, civesque primarij, acervatim prodie-
runt *Imperatorem* in urbem introducere, vi-
amque ad instructum ipsi palatium præmon-
strare.

Cujus ut adventus in civitate percrebuit, viri, foeminae, omnium generum, ordinumque immensa turba, ad occursum, ad spectaculum & oblectationem undiquaque confluerunt, & videre erat innumeros choros nobilium Heroinarum illustri pompa radiantium, in summis pergulis ac contignationibus, dispositos collocari: Nam Florentiae in ipsius tectis homines sine ruendi periculo, vel resident vel inambulant: Et infra in plateis alias conspeximus non minus splendido cultu adornatas consistere, & commodissimos locorum situs occupare, ac scenas, quibus possent pompam praetervecti Imperatoris contemplari: & in omni urbis angulo, quoquo versum, ab omnibus Imperatorij adventus festivus dies, cum ingenti omnium applausu, & congratulatione celebrabatur. **Quia** & caelum in principio sudum ac serenum nostrae hilaritati aspirare videbatur: Nam dies ab exoriente Aurorâ, ad meridiem per sex horas, claro solis jubare, ameniter effulsit, ac postea vultum induit luridum: Siquidem ut primum pedem promovit Imperator à Monasterio, coepit aer humidus tenues roris guttas pedetentim distillare, quae auctiorem paulatim in pluviam creverunt: ita ut cum ad extrema portae vestibula Imperator perveniret, impetuosus imber, & nimbibus ingrueret violentus, quem pauci perferrent, sed quotquot ferme ad spectaculum concurrerant, cursim aufugerent in domos, aut sub impluviis se recondere: Imperator autem totam civitatem

διήρχητο δὲ ὁ βασιλεὺς τὴν πόλιν ἔτι
καταβρεχόμεν. ἔχων ἱκαίρωσιν δύο
καρδωαλίας συνοδοιποροῦντας. ὑπὲρ
τῆς ἑσθλῆς καμυχείου βρεχόντα καὶ
αὐτὴν, ἢ μάλλον ἱππὶν βρεχόμενον καὶ
βρεχόντα, καὶ δρόμον ἔειπεν; ὅπως
φθάσῃ εἰς τὴν δοξασίαν αὐτῆς ἐκείνη,
καὶ μαφύσῃ τὸν βίατον καὶ σφεδρὸν
ἑστῆν. ἔπειτα τῶν οἱ τῶν κωδωνῶν
ἔχον, ἔθ' αἱ τῶν σαλπύγγων ὡδοῖ
πρὸς τινὰ τοῖς παρεῖσιν ἢ τοῖς θεω-
μήσις ἐπείν. ἀλλὰ ζοφερά καὶ ἀνέορ-
τα. ἢ ὁ βασιλεὺς ἐπιστάδιον ἱερὴν γι-
γνησά. τῆς ἀμέτρου ἐπιμεδρίας ἀγαλυ-
σίως πρὸ ὥρας ἀπέναντα τὸ πᾶν ἀποδείναι
φιλορτον σύλλογον.

CONCILII
petransit, his imbribus madefactis, & si-
quaque utrinque à duobus Cardinalibus, qui
imbribus Conopæo superne expanso nuntietur,
us dācibus bene condenso ac irrigato, rite re-
in potam, & irrigato & irriganti: Equamve
divi tempore procederet, testitudine utamur
tura & gradum, quo xdes sibi assignatas assequere-
statum & aeris validam vehementemque tempe-
bafum & declinaret: Nec igitur tum tu-
tiores um clangores, aut tintinnabulorum tu-
um animum soni quicquam jucunditatis, specta-
tenebris exhibuere: sed caliginosa ac spissis
peratoris obducta cæli facies, illatibilem im-
nibus superinductum reddidit, immoderato im-
brium delapsu intempestive discutiente omnem
hominum conventum, qui celebritatem diæ
aut solennia spectacula admirari gestiebant.

*Hæc capita tractat: Dissertationes habitas
Florentia: & ut illdem finem impo-
nens Imperator ad media adunandi, in-
vestiganda se convertit: ut interea su-
pervenit Legatus ad nostros missus de
maturâ ope periclitanti Constantinopoli
suppeditandâ: quam Imperator à Papa
multis precibus efflagitans, nihil pro-
fecit: ut Imperator Heracleensem sub-
jannavit: ut Iulianus Imperatorem con-
veniens, ostendit, Papam conditio-
nibus ultra quas pacta ab ipso require-
bant, persunctum fuisse: Nos autem
pollicitationes, & pacta nequaquam
præstitisse. Ut Imperator cum aliquibus
Archiepiscopis privatim adierit Papam,
& de modis pangenda unionis clanculum
consultaverint: in fine ut Latini ad no-
stros explicatam fidei formulam miserint,
& nostri aliam ad ipsos reciprocarent:
Commentar. 8.*

SECT. VIII. CAP. I.

Postquam jam omnes Florentiam perveni-
mus, Latinis visum est propriam hebdoma-
dā juniorum nobis feriandi otium indulgere,
insequentibus autem se ad dissertandum pararunt:
Et ut ipsis jam concedatur proponendi priori-
tas petiverunt, quibus annuit Imperator, pri-
usquam de eā re quicquam suorum cum Synodo
communicasset: quod ubi nostrates intellexe-
runt, Imperatori monstrant quam indignum
esset ipsis, ab hac proponendi prerogativa dis-
cedere. Quibus Imperator: quandoquidem in
nos ea prima facultas collocata fuit, æquum
est, ut illi jam suā vice proponendi porsequan-
tur: At nos sumus qui accusamus, litēq; con-
testamur, nostri responderunt: & nostrum est
abusu forensi privilegium proferendi quoties
libemus contrahendi: Sed singulis superius
dendum pertrahendi: Sed singulis superius
H h h 2

εις δόξα λογίας. ὁ δὲ βασιλεὺς εἶπεν καὶ ἵνα
τηρώσωμεν τὴν ἰσοτήτα ἡκατέρωθεν πρὸς μέ-
ρισιν. ὡς ἐπὶ νόμον ἂν ἐν τοῖς πρώτοις
ἡμῶν, καὶ νῦν δεῖ πρὸς πῶν ἐκείνους. καὶ
ἐκύρωσε τὰς ἐρηκῶς, ἔτω γὰρ ἐν δι-
καιον.

Τῇ δὲ καὶ Φεβρουαρίῳ, ἡ δὲ δὲ-
ρας ὁπινεμήσας ἡμέρας πρὸς τὴν δὲ δὲ-
ρας ἐβδομάδου τῇ νηστειῶν γίγνεται πρώτη
συνάκλησις. καὶ ἡρξάτο ὁ ἱερευς ἱε-
ρῶν ἐν προσκυνοῖς. ὅτε ὁ μακαριώτα-
τος πατὴρ ὁρᾷ μὲν ἵνα ἔσται. εἰς ὅτι
συνεβόησε μετὰ τὴν τὴν ἱερὰν
πύλιν αὐτοδόν ἐν Φεβρουαρίῳ ἐκ τῆς φλω-
ρεντίας, εἶπεν ὁ βασιλεὺς καὶ πλὴν ἐφί-
δει τὴν πρᾶγμα πῶς τὴν τὴν ἐν ὁ-
σας συνελθόντες καὶ συμπροσβῆναι,
καὶ ὁ πᾶσι δεξάμενος. τὴν ἀσκήσαν
εἶπεν, ὅτι οὐκ ἔστιν ἀλλὰ τὸ πρῶτον ὁπ-
τηδεότρον πρὸς τὴν, ἡ δὲ ἀλγίστη
συνεχῶς. καὶ πλὴν τὴν ἀπὸ τὴν ἵνα
συνερχώμεθα τὴν τὴν ἐβδομάδου ἀ-
ποκαταστήσας, καὶ ὡς ἀπὸ τὴν αἰ ἀλγί-
στης μετὰ τὴν ὥραν ἐκείνη. ἵνα ἐδοξε
τῷ βασιλεὶ μάλλον εἶναι συμφέρον ἵνα
ἐκλεχθῶσιν ἐξ ἡκατέρωθεν πρὸς, καὶ
συνερχώμεθα ἵδια. καὶ μετὰ τὴν ἐν τὴν
πρὸς πᾶσι δὲ ἂν ἐλθώμεν εἰς ἐν τὴν. καὶ
ἐν τὴν τὴν τὴν τὴν δυνάμει ἵνα
γίγνεται ἡ δὲ καὶ ὡς ἡσται ὁπρὸς πρὸς ἡμι-
στα. εἰ δὲ ἔτι εὐρεθῇ ἔτι τὴν τὴν ἵνα
πρὸς ἵνα χωρῶμεν πρὸς τὴν ἵνα
ἀπὸ τὴν ἀλγίστων. ἐπὶ δὲ πρὸς τὴν ὁ
βασιλεὺς τὴν πρὸς πῶν, δὴλον ὅτι εὐρε-
καὶ τὸν τὴν τὸν ἐν τὴν. καὶ ἀξίον ὁ
πᾶσι, ἵνα ἐμφανίσῃ τὴν ἡμῶν. ὁ δὲ βα-
σιλεὺς εἶπεν ὅτι ἐγὼ ἐρῶ πρὸς τὸν ὁ πρὸς
ἡμῶν εἶπεν, πρὸς τὴν καρδιᾷ αὐτὸν
εἰρηκῶναι ὡς εἶπεν, εἶτα καὶ πρὸς τὸν
αὐτὸν δόξα λογίας λόγους. λέγω τὴν
νῦν ὅτι ἡμῶς εἰς τὸ πρὸς τὴν πρὸς ἡμῶς
εἰπὴν λόγους πολλὰς καὶ ἀναγκαῖας.
εἰχόμεν δὲ καὶ ἐπὶ ἐπὶ τὴν πρὸς καὶ ἰσχυ-
ροτέρως. περιλήπμεν δὲ τὰς, ἀπὸ τὴν
ἀξίον ἡμῶν. ἐπὶ δὲ ἔτι ἐξ ὁσίων ἡμῶν
ὅτι ἡ δὲ πρὸς εἶπεν πρὸς τὰς. ἵνα ἐκ
συνεχῶς εἰς ἐκείνους ἡμῶς ὅτι λό-
γους, μὴ δόξα μὲν ἐπὶ ἀνέρχεται εἰς
πρὸς ἡμῶς.

Περὶ τῶν ἄλλων ὡς διηγήσασθαι, συμ-
φῆμι καὶ αὐτὸς ἔτι εἶναι. τὸ πρὸς τὴν ἵνα

*Fas reservandum est, inquit Imperator: Ecom-
mos in primâ fronte argutandi animi arripuer-
mus, ut jam illi gaudeant, veniam dantes: Et
id autoritate sanxit, clamans, hocque Gen-
constare, fiat unicuique justitia.*

*Itaque vicesimo sexto Februarij ad dictam
secundâ, & feriâ quintâ, seu die Jovis secundâ
septimanæ carnisprivij prima festo est celebra-*

*Et Julianus cepit hæc præfari: Se manda-
tū à Beatissimo Patre accepisse, nobis omni-
bus attestandi, quod ut primum transferre sy-*

*nodum à Ferrara in Florentiam constituit,
Imperatorem nostrum Beatitudini suæ pa-*

*fiderio expetieret, hanc de unione negotia-
tionem ad prosperum exitum perducere posse,
& fœ-*

*am plexus Papa, non arbitratur occasionem op-
portuniorem, aut cum nostris votis conjunctam
magis, quam si crebræ dissertationes exercen-*

*tur: Et in fine significavit Papam velle, ut ter in
septimanâ cocamus, præcisi omni spe impe-*

*trandi veniam absentie, & ut singulæ disser-
tationes ad tres horas extendantur. At Impe-*

*ratori (inquit) tum via vitæ est concinnior, si
aliquot ex utraq; parte eligantur, qui priva-*

*tim, & subducti explorent modum aliquem nos
ad unionem perducendi: Et si quod tale my-*

*sterium eruere valuerint quod nos uniat, nacti
sumus felicitatem ad quam anhelamus: at si in*

*nullum inciderint istiusmodi modum conjuncti-
vum, tum per concertationes ad concordiam
progrediamur. Id cum primum Imperator pro-*

*palasset, vitius est alicujus modi commentum in
animo revolvit: Quare eum exorat Papa, ut
illud arcanum revelare dignaretur: At Impe-*

*rator respondit: Prius liceat mihi verba profer-
ri, quæ antea proposueram in illud Argumen-
tum, in quo me Cardinalis anteverit, & de-
inde ad capita orationis suæ responsa reddam.*

*In exordio igitur affirmo, nostros in Addita-
menti articulum, & plurimas rationes eventua-
lasse & necessarias, & longe plura ac validiora
Argumenta producere potuisse, quæ dissimu-*

*lata vestram in gratiam prætermisimus: Ita ta-
men ut nobis potestas relinquatur, ea resumen-
di, quandocumque libuerit: & si in eadem in-
ciderimus, non existimabimur etiam ben pro-
ponere, aut in judicium revocare, quæ prius
ablegavimus.*

217

10^{ca} capessivere, ac Julianus denuo sic
oritur: Serenissime Domine Imperator cre-
dit tua Serenitas, ut nobis inferat, multa de
Additamento à tuis jactata fuisse apposita, &
illustra argumenta, multaque alia tum super-
fuisse dicenda, cum vos ab Additamento ad
Dogma transire postularem, quæ nobis gratifi-
cati amputastis: sed ita tamen ut in vestro adhuc
resideat arbitrio cum visum erit Serenitati tuæ
eadem denuo ad trutinam expendere: Ad pri-
mum, Beatissimo Patri, nobisque omnibus id
visum est, satis actum esse & ventilatam hanc
differentiam, & quæ vobis visa sunt fortia,
à nobis soluta arbitramur: & in Dogma mi-
grare poposcimus, ne tempus infructuosè con-
tereremur: At si quid vestri habeant adhuc
quod contra nos expromant, non deerimus &
audire, & pro virili propullare si Deus annue-
rit. Quibus Imperator hæc replicuit, de Ad-
ditamento quidem antea inter nos decrevimus,
illud suspendi oportere, & merito sisti, quando
non sit sancitum definitumq; Sed nec mentionē
facialicujus modi conciliativi ut nobis duntaxat
totum onus expiscandi incumberet, verum ut cō-
muni utriusq; gentis curæ & sollicitudini, & vi-
ribus ingeniorum conjunctis: Quin & multa alia
ut in hac reciprocata sunt sessione, ita in postre-
mis septem Ferrariæ celebratis, quæ commenta-
rij comprehendunt, scripti ab amanuensibus con-
stitutis, unde petant qui particularia curiosius in-
dagari pruriunt. Ad ultimum vero, Ephesius in-
fligante Imperatore, orationem explicuit longi-
usculam, quâ ex sacrarum literarum fontibus, &
testimoniis sanctorum patrum, nostræ fidei veri-
tatem, dogmatumque non minus puram, ab
heterodoxiæ fūco, quam quod maximè imper-
mixtum solaribus radiis resplendescit, luculen-
tissime demonstravit.

iii

SECT.

ὁ δὲ βασιλεὺς σιωπῇ πάντας ἡμᾶς
ἐνώπων τῷ πατριάρχῃ. καὶ εἰπε τῷ Ἐφέσῃ
ἵνα ἀπολογησῇται. εἰς ὃ προσεκύμην οἱ
λαῖνοι. ἰ δὲ ἔφη. ὁρῶ ὡς αἰτιαῖται
ἀφ' ἑσέως πέρους ἔχ' ἔξωσι πῶς, ὅτι π
ἀρχὴν προσεκύμην ἡμῖν. διὸ καὶ πρῶτον
ἐξέμει λέγειν. εἴκη καὶ μάτῳ ἀφ' ἑσέως
ἐπὶ τῷ τῷ χάριν ἐλάβον τῷ τῷ ἀγίας
βασιλείας σου ἐνδοσιν ἵνα εἰπω ἵσα ἐν τῇ
πλῆθει ὁμιλία εἰρηκα, καὶ πῶσωμα.
εἰ ἐν ὁρίσιν, εἰπάτω καὶ ἐπὶ πῶς καὶ δό-
τω ἀπολογία. ὁ δὲ βασιλεὺς ὁπκα-
μῶς αὐτῷ ποιῇται τῷ τῷ εἰπεν αὐτῷ. ἐγὼ
οὐκ οἶδα εἰ τῷ παρ' ἐκείνοις διελωθῆναι
ἀγίων εἰσι τὰ προσκομιθέντα ῥητά. εἰ ἐν
ἀπολογίᾳ ἐρῶ αὐτῷ νόθα. καὶ ἐν τῷ
εἰπεν αὐτῷ πῶς. ὅτι εἰ εἰπὼς αὐτῷ νόθα.
ὑβρίσιν οὐκ ἀγίας καὶ ἐξωσιν διχόνοισιν
καὶ ἀφ' ἑσέως μετὰ τῷ ἀνάκλησιν, ὅτι
δύτικῶν ἀγίων, καὶ ὅτι σκάνδαλον μέ-
γα. ὁ δὲ εἰπεν. ἔχ' ὑβρίσιν οὐκ ἀγίας.
ἀλλ' ἐπὶ οὐκ ἐχορῶν ἡμεῖς οὐκ λόγους
ἐν οἷς ἐνέροισιν. πῶς τὰ ῥητά, καὶ δὲ ἡμῖν
εἰσι γνώριμα. καὶ δὲ γὰρ ἐκείνων αὐτῷ
μήκαρ ἐν τῷ. πῶς ῥητά τῷ ἀφ' ἑσέως
μῶς ἀμφιδάλλων. ἐπὶ οὐκ ἔδειν αὐ-
τῷ. πῶς ὁ ἀγίος τὸ ὀφειλόμενον ἀποδώ-
σει σέβας.

Ἀλλὰ τοῖς πρὸς τὸν βασιλέα οὐκ ἔρε-
σαν οἱ τοῖς τοῖς λόγοι. διὸ καὶ μετὰ τῷ ἀφ' ἑσέως
μῶς ἡμερῶν δύο, ἦλθεν ὁ βασιλεὺς εἰς
τὸ πατριαρχεῖον. σιωπῇ τῷ πάλιν καὶ
ἡμεῖς ὁρῶμεν ὅτι πῶς αὐτοῖς λόγοις π
καὶ βυλάμασι. καὶ πολλῶν αὐτῷ πρὸς
τῷ κινήσει λόγων εἰπεν ὁ Ἐφέσῃ.
ὅτι τῷ δύτικῶν ἀγίων ῥητά εἰσι σύμφω-
να τῇ πρὸς μαρτῖνον ὁπκαμῶς ἀφ' ἑσέως
μαρτῖνα, δέξομαι ὡς γνώσια. ὅτι δὲ
ἀφ' ἑσέως πρὸς ἀφ' ἑσέως. ἡρεσεν ὁ τῷ
πρὸς μετὰ τῷ πρὸς γέλω, καὶ πῶς
πλείους πρὸς ὀλίγων πινῶν. διὸ καὶ ἀπὸ
δοκιμάσθη.

Σιωπῇ τῷ αὐτῷ ἐν τῷ τῷ πρὸς
οἱ αὐτῷ ὁπκαμῶς πῶς αὐτοῖς εἰς τὸ πατριαρ-
χεῖον, πρὸς τῷ βασιλείῳ. καὶ τὸν Ἐφέ-
σῃ ἀπὸ τῷ δῆναι ἀπολογία εἰς πῶς
πρὸς λαῖνων προσκομιθέντα, καὶ λόγων
πολλῶν πρὸς τῷ κινήσει εἰπεν ὁ Ἐφέ-
σῃ. δῶκαμεν ἀποδοῦναι λόγους, δι' ὧν κα-

ch ~~Imperator~~ ~~adduxit~~, & Ephesio mandavit, ut respo-
ndere ~~in~~ ~~Imperator~~ ~~in~~ medium provoluebant: Ille vero
fate ~~Idia~~, nunquam aut sibi exitum invenire,
aut ~~Idia~~, nunquam aut sibi exitum invenire,
libere ~~Idia~~, nunquam aut sibi exitum invenire,
& ~~Idia~~, nunquam aut sibi exitum invenire,
rima ~~Idia~~, nunquam aut sibi exitum invenire,
Etus ~~Idia~~, nunquam aut sibi exitum invenire,
sterum ~~Idia~~, nunquam aut sibi exitum invenire,
do ~~Idia~~, nunquam aut sibi exitum invenire,
inis ~~Idia~~, nunquam aut sibi exitum invenire,
tut, ~~Idia~~, nunquam aut sibi exitum invenire,
turiet: Verum cum Imperator Ephesium ve-
hementius urgeret, iterum respondit: Ego
penitus ignoro an auctoritates patrum occiden-
tium quibus nos obruunt satis pertineant ad eos
patres unde citantur, & si fas esset eloqui, ut
adulterinas respuerem: Quod ut dictum du-
rius cum a pluribus judicaretur, suasere ut
quantam contumeliam sanctis patribus inureret,
quantam offensam & scandalum crearet utrique
Ecclesie tam Orientali quam Occidentali, si
Occidentales patres proscriberet, animo gravi
metiretur. Quibus sic obviam ivit Ephesius:
ipsum patres non violabo: sed cum nobis non
constet de illis spicilegijs quae adversarij nobis
objiciunt, nec patrum opera unde ea decer-
punt, sunt nobis cognita, quando nec in hunc
diem eorum sententiae nostris auribus incre-
puere, submovebo tantum, ea particularia,
ut anceps animi haud perfecte callentis, quo
sensu patres scripserint: at ipsos patres debi-
ta veneratione in perpetuum colam.

Sed ista Ephesij verba Imperatoris haud mul-
tum allubere: Quare infra biduum Imperator
revertitur ad Patriarcham, quo nos acciti convo-
lavimus, ad idem negotium consilij statumi-
nandum: & cum multa hac illac sermocinia va-
riarentur, Ephesius aliter sensu mentis cepit
aperire: Occidentalium patrum, inquit, quae-
cunque dicta cum Divi Maximi Epistolâ ad
Marinum consentient, ut genuius amplectar, ac
quae ab eadem dissidere deprehendam, repudia-
bo: Dictum hoc Magno Primicerio placuit,
& alijs etiam plurimis: sed dum nonnulli re-
fragarentur, totus simul conventus damnavit.

Tertiâ demum vice, nos iidem in eundem
locum convenimus ad Patriarcham, praesente
Imperatore, qui cum Ephesium rogasset, ne ul-
terius detrectaret responsa comminisci, ad Oc-
cidentalium patrum loca, à Latinis in Synodo
recitata: & alij insuper multi ad idem propo-
situm

ὑμῖς δόγμα λέγειν προέλαι·
ἐπιχειν ἐ' ἀποσκώπαι· Φιλονει
ἢ ἰχθρυόως ἀνιλέγοντας· ἐπὶ δὲ
τὸ συνεχεῖν ἢ συνεχεῖν πάντας· ἢ
πρὸς ἐν ὁμονοίᾳ ὡς ἀν' ἀπάντες· ἢ
βαλόμενα, ἢ μιᾶ συμφωνῶσι γνώ
τερον ἢ ἐπὶ τῷ πρὸς ἐν ὡς
Φινζωρ· ἔργον. ἢ διὰ τῶν περὶ
ὑμῖν, ἵνα εἰδῇ π ὡς ὁ ἀνιλέγων ἢ
λοιπῶν. καὶ μὴ τῶν πλεονόντων
ἡμῶν· ψήφῳ, καὶ βάρῳ καὶ σκα
μάτῳ, καὶ ἄλλα ὅσα ἀνήκασιν πρὸς
ἐκείνους καὶ παπίνων ἐν ἐρέσει τῷ
ἢ βασιλείας μῆ, ὡς ἀν' ἐξ ἡ
ἀφωιάζειν ὡς ἔτυχεν, ἀλλὰ πᾶσι
τῶν γινώσκων, ἢ τοῖς πλεονόντων
μὴ ἢ πᾶσι τοιαῦτα προοίμια κατεσκέ
πῃ δὲν ἐν ἐν πινὰ μεσότητι, δι' ἧς ὡ
καλῶς ἢ ἐν ὡς. ἐλαλήθησαν ἢ δὲ
Φοροὶ λόγοι περὶ τῶν πινων συ
γίντων τῷ βασιλεῖ. ὡς λεγομένων
πατεράρχης τῇ συνεχῇ ὁδῶν νυκτὶς,
τῇ ἰδίῳ ἀπῆλθε κοιτῶνα. ἔλεγον ἢ πε
ρὶ τῶν οἱ βασιλεῖς, καὶ μετὰ τῶν
πινων λόγων ἔφη ὁ βασιλεὺς. ἐν
ἐν ὡς λαλίνης ἐργον· ὅπως
ἐν ὡς ὁ ἀγῶν Μάξιμος· ἐν τῇ
Μαξίμου ὅπως τῷ πινὶ Πινάμ
τῷ, ἢ δὲ ὑμῖν καλὸν ἵνα δια
ἐν ὡς:

Ἀντιόχῳ ἢ δὲ λόγῳ ὁ ῥωσίας
ὁ Νικαίας, πρὸς ἢ καὶ ὁ μέγας πρὸ
σύνκλητον, ἢ ἑαυτοῦ δὲ συνεχῇ τῶν
καλῶν. καὶ κατὰ πινὸν πινὸν ἵνα
ἐν ὡς τῶν. ὁ ἔφισκ ἢ καὶ ὁ Ἡρακλεί
καὶ πινὸς ὁλίγοι ἀντέλεγον. ἔλεγε γὰρ ὁ
Φίσκ· ὅτι οἱ λατῖνοι δόξαζον τὸ ἐναν
ἐπὶ λίγῃ ὁ ἀγῶν Μάξιμος. ὡς ἢ ἐ
ἡσυχία μετ' αὐτῶν λόγῳ μόνῳ ἐπὶ
τῶν ἀπλῶς ἐργον τὸ ῥητὸν ὁ ἀγῶν
ξίμῳ. κατ' ἑαυτοῦ ἢ τῶν ἀντιόχῳ
ζῶντων, μάλλον ἢ καὶ ἐπ' ἐκκλησίας
ἐν ὡς τῶν, ἀλλὰ πρὸς τῶν αὐτῶν
ἡμῶν ἐμολογήσῃ δόξαν σαφῶς
ἀντιόχῳ, ἢ ἔτις ἐν ὡς τῶν ἡμῶν.

ἔφη ἢ πρὸς τῶν ὁ βασιλεὺς ὅτι
διὰ γλῶττης ὁμολογίαν ὁ φείλομεν
παπὶν ἐξ αὐτῶν, ἢ δὲ καὶ τῶν
μὴ δὲ ἐξ ἑαυτοῦ, καὶ τὰς ἐν ὡς
καρδιῶν αὐτῶν ἀγνοίας. ὁ ἢ ἔφισκ
πιν. ἢ καὶ τὰς ἀγνοίας ἀφαιρέμεν,
πρὸς

eos quam longissime a rebus, qui consensu de
hostiliter eidem doctrinae insulabatur: secu
do ut nostros contineat inae dissolubili, sic ut om
pensione consentiant ac nes res Magistratus mei p
cipere mecum decrevi per concordem: Quam p
præmonere piguit, Nam quicunque rixas ut
se plurium calculis aut præcipientes capessit
ciet, nil præter convitia conjugia et citabit, nec
stra Imperatoriâ Emittit consuetudine subi
tristiora supplicia excogitanda feret, aut si que
vicaciam corripiant cogitentur, quæ ejus per
mediocritatem, ut dicitur, quæ ejus per
bit autoritatis frenos sed suis se metis com
rum suffragiis vota sua sacrificare, & pium
Proximij tonitrua, hoc tanquam futuri molimur
fundamentum substruxit: Oportere nos medium
aliquod exquirere, cujus beneficio unionem
consequamur: & dum varij sermones super hac
re sererentur ab his qui Imperatoris partibus
inserviebant, Patriarcha veteri dolore crucia
tus, in cubiculum revolvitur decubiturus:
Tum singuli ut collibitum fuit de hoc loque
bantur proposito, quorum confusum murmur
Imperator hac novâ quæstione interrompebat: Si
(inquit) Latini nobis omnia sancient, quæ
Divus Maximus perscripsit in Epistola ad Ma
rinum, nonne videbitur æquum unionem eo no
mine cum Latinis pangere?

Imperatoris verba accipiebant Rufforum Mo
tropolita, Nicænus, & magnus Primicerius,
& sine morâ decernunt, justum esse, eâ de cau
& sine morâ decernunt, justum esse, eâ de cau
sâ pacisci cum Latinis, & nobis omnibus per
suadere ut hæc confirmetur: At Ephesus,
Heracleensis, & pauci alij contrarium censue
runt, & præ omnibus Ephesus: Latini (in
quit) scriptis Maximi pugnancia ex Diametro
opinantur: Et quo pacto cum illis in unionem
coalescamus, qui Maximi verba confirmant,
dum in præcordiis contrariam foveant senten
tiam, & in Ecclesijs palam ebuccinant? Sed
illud imprimis maxime est necessarium, ut La
tini nostrum dogma clarè & amoto dissimulan
di velo recipiant, & sic nobiscum unionem pa
ciscantur: At inquit Imperator, solam oris
professionem ab iis debemus postulare, & in
eadem omnino acquiescere, nec in profunda
mentis penetralia urinari: Verum si interno
mentis sensu discrepabimus, respondit Ephesus,
circâ fidem in nullâ re concordem copulabimur.
Post multos hinc illinc sermones fatos, ad ulci
mum terminavit Imperator: Agitata satis est
hæc quæstio, veniamus ad suffragia. Ephesus
igitur & Heracleensis primi tulerunt vota: Non
suffi-

In hunc modum, & hac indulgâ libertate,

Imperator suorum omnium suffragia ad hanc
controverſiam prolixit : Nam quamvis aliqui
ſententia Ephesij & Heracleenſis firmiter ad-
hæreſcerent, tamen præſocatis ſuffragijs lin-
guas cohibere coacti ſunt : At determinato ſe-
mel hoc medio, ad alia ſermocinia unionis con-
ciliativa progreſſi ſunt : Quibus Ephesus con-
tradixit, & in magna jurgia cum æmulis eru-
pit : qui dum in ipſum exæſtuarunt, ab ipſo
ſedilia capeſſendi ordine indicia odij pateſcere,
Etenim in his privatis conventibus, rectâ è re-
ſponſionibus, ut arietes cum conſicant, ita ut iſtoſ
frontibus, ut arietes cum conſicant, ita ut iſtoſ
Ephesus Diametrales cum animadverteret He-
racleenſis, tantâ emulatione & rixandi libidine
preſumptis, ex clamaverit : Proſector vos omnes
equimini, à ſtudio partium, & affectu occu-
pato : Quod ubi Roſſenſis & Niceus audiviſ-
ſent : excandeſcentes : Vide (inquiunt) quam gra-
viter nos petulantur proteritis : & que
maledicta noſ ſtra hanc à te acerbiter pro-
ſequantur ? & parum aberat Roſſenſis, quin ad
em ſpectaret, & turbulenter in Heracle-
enſem debaccaretur : ſed Imperator indiſto-
ſent ſilentio, tunc modum ſulmiſſavit.
Heracleenſis, I Inde nata tibi hæc

Et d. Domine mi, inquit! Immodestia oris, perfidicendi intemperies, Ignorata te sacros & frontis invecundia? Ignorata te turpiter incesse? ordines contumeliis tuis turpiter licentiam? no- & unde nactus hanc garris? nolline agnito sine qua te metā moderati hominis institutio, cui ipse. & bene morati hominis institutio, qui-

γινώσκεις ὅτι ἡ βουλὴ σου δὲ χειρὶ
 καὶ πόρῃ ἔχεις οὐ τὴν ἐξουσίαν πύττω;
 οἶδας τὰ μέτρα σου; εἰδὲ γινώσκεις
 καὶ πῶς φθάνει ἡ γνώσις, καὶ ἡ
 δόσις σου; ἀλλὰ οὐκ ὑπάρχεις ἀπὸ
 δότῃ καὶ χαρίτης διὰ τὸ πρῶτον
 ἡς λέγειν τοιαῦτα. ἢ γὰρ ἡδὲ φρε
 μὲ καὶ πεποιθὲς μὲν οὐκ ἀνέλε
 γτως ἀναιδὲς. εἰδὲ πρὸς τὸν νότον
 χυμῶν ἐνάποιον βασιλέως. καὶ ἔως
 ἀνέχομαι τῶν πεισῶν σου ἀναιχμῶν
 μετὰ πῶς κατέξω τὰς αἰετὶς ἡ νομίζεις
 οὐκ οἶδα, ὅσα λέγεις καὶ κατὰ σοῦ
 πρὸς ἐμπότισμόν σου οἶδα τὰς ἐργα
 ἐνώσας; οἶδα ἀκροῶς πῶς εἰς τ
 ἀλάκωσιν, καὶ ὅσα καὶ τὴν ἐνώσας πρὸς
 καὶ μὲ ἀληθείας πληροφόρημα, οὐκ
 λαντὶν πωλήσῃ καὶ τὸ μανδύαν ἐν φο
 πρὸς ἐμπότισμόν σου ἐνώσας. ἡμεῖς
 οὐκ ἠλθομεν ἐπιδεῖν, ἀλλὰ τὸ λέγει
 πρὸς τὴν ἐκαστον τὸ δοκῶν αὐτῷ, ἀλλὰ
 τὸ συμπράττειν πάντας τὸ κοινὴν συμφέ
 ρον οὐκ οἶδῃ; εἰδὲ συστάλη; εἰδὲ δειλ
 πῶν ἡμῶν λέγων καὶ πρὸς τῶν; ἀλλὰ ὡς
 ἐπίσημος ὅτι σωτήριον εἰς τὴν παλα
 ντὴν καὶ ἡμῶν ἐνάποιον τῆς κυρίας μ
 δεσποίνης, τὸ μητὲρ καὶ ὅτι μοι εἰ
 ἐγὼ δὲ μακροθυμῶς ὑπάκουνα. ἀλλὰ
 εἰδὲ ὅτι ἐνόησας. εἰδὲ ἡδὲ οἶδῃς εἰς ὅτι
 εἰδὲ καὶ νῦν ἀναιχμῶν λέγεις ἀπὸ
 οὐκ ἔχεις. διότι ὑπάρχεις ἰδιώτης
 θρωπῶν, καὶ ἀπαίδευτος, ἐβάνου
 καὶ χαρίτης, καὶ εἰ γινώσκεις, εἰδὲ
 ἡμῶν οἱ οἱ λόγοι σου. αἱτιᾶται
 πᾶσι καὶ ὡς λέγεις ἐπὶ πᾶσι ἐμὶ
 εἰ γὰρ ἐπὶ σοὶ ὁ πρῶτος εἰς ὅτι
 εἰς ἐνάποιον τὴν κυρίαν μου τὴν δεσποίν
 ἡδὲ αὐτὸς. καὶ πᾶς τις ἀλλ
 καὶ σὺ περὶ τῆς καὶ πρὸς τῶν
 εἰμι. νῦν ὅτι ἡμεῖς μακροθυμία τὴν καὶ
 πρὸς τῶν πᾶσι καὶ κατὰ σοῦ ἀπὸ
 δόλον καὶ ἀναιδῆ. ταῦτα εἰς ἐπὶ πᾶσι
 πᾶσι καὶ ἡμῶν εἰς βαρύνει πᾶσι
 εἰδὲ ἡμῶν εἰς ἐπὶ πᾶσι εἰς βαρύνει
 μετ' ἐργῶν. εἰς ἐπὶ πᾶσι εἰς ἀναιχμῶν
 κλῶν εἰς πᾶσι εἰς τὴν αὐτὴν ἀγίτη
 θυμῶν, μίαν εἰς ἡμῶν εἰς πᾶσι
 τῆς κατὰ σοῦ.

Ὅψι δὲ καὶ μόλις παύσας
 αὐτὸς ὁ Ἡρακλείας. ἐνχαρίζω σοὶ δὲ
 καὶ μὴ ἄλλῃ, ὅτι ἀντὶ τῆς δειλῶν ὡς
 εἰδὲ

quibus terminis sit complectenda? nisi ex
 omnis cultioris disciplinæ, merum esset
 ac paganus in tantam inurbanciam
 prorupisset: Nemo enim inurbanciam
 butus aut doctrinâ, tam impudentem
 aut coram Imperatore impudentem se
 ret verecundia. Quousque feram hos mores
 que feram hos mores, quousque
 nescire arbitraris, qui despicis? Tunc
 quibusque machinamentis susurris claudens
 divinum opus unionis & in cute novi,
 & quæ mugientes te componis ut hoc
 unionem & quæ mugientes te componis
 etore persuadeor, velle inanis: Ego te
 meris gestas auctionari te ipsum hoc quod
 minimum posses suffragari paludamentum,
 dere: At huc non convenimus huc negotio
 esset pro sua libidine dicere, ut cuique
 cumque sibi videretur, sed ut communibus
 consiliis publicam utilitatem patris investi
 gemus: An te igitur tui non dispudeat? Nec
 demittis auriculas, nec te contrahis erubescen
 tia & dolore, mentis ab aliorum studiis aliena
 ta? Quod olim mihi immetipsi feceras, cum
 mel in Palatianam occurreres, cum se
 habitabat, cujus conspectu, ubi mea mater
 ipsum contumeliosa ingesseras: At ego ele
 mentia usus, memet à vindictâ cohibui, te ve
 ro deliræ mentis impotem, nullus delicti sensus
 perculit: Ita & nunc effrenis ac impudens ef
 futire non verebaris, quæ te summopere ef
 fectant: Quare in posterum te pronuntio dede
 chanicum, agrestem Oenomaum: qui nec sa
 pit, nec intelligit, quibus alveis sua verba de
 currant: At in memetipsum convertendum est
 ferrum, in me unum enormitatis tuæ tota ra
 tio recumbit: Nam si tunc ultum ivissem in
 sulfam oris tui petulantiam, & convicia in
 bus me in præsentia matris lacerabas, opportu
 nè forsan docuisses, & te, & qui ad tui ima
 ginem mores suos effingunt, in posterum pru
 denter ac sobrie præcavere, quid effutirent:
 Nunc mea patientia & mansuetudo te ad hanc
 incultam, & incastigatam impudentiam sola pro
 vexit. Hæc & alia multa hujusmodi dicta, in
 evomuit, tantâ cum loquendi tempestate, ut sæ
 pe eadem verba repeteret, bis terve irarum im
 placabili torrente, & sequeborum integram in
 his enuntiandis consumeret.
 Vix tandem deserviente horribili increpandi
 procellâ contiguerat Imperator, cum sic ob
 jurgationem diluit Præsul Heracleæ: Immen
 sas ago tuæ pietissimæ Majestati gratias, quod
 mea officiosa obsequia tibi semper prona, & la
 bores quos tuam in gratiam exantlavi, & mi
 serie,

χρησὶ καὶ ὑπεδείκνυνον πάντα τοὺς δὲ με-
ρόσι, καὶ ἡξίουν ἐξωνήσεσθαι, διηγέ-
μνοι καὶ τῷ παρόντι ἔργῳ μεγάλῃ προ-
σσυγκέλευ. μὴ ἐχοντὶ δὲ τινὶ χρε-
αι ἐκῆσι ἐξωνήσεσθαι ἀντίστροφον πάντα
τῷ δειδωκότι.

Καὶ αὐθις μεθ' ἡμέρας πινὰς τῇ ἐν-
δεία πιζόμενοι προσήλθον αὐτῷ τῷ με-
γάλῃ πρωτοσυγκέλευ, καὶ ἀπεκλαίοντο τῷ
ἐχάτω αὐτῶν ἐνδοσαν, καὶ ὅπως ὁ μὲν
διεπράμην πᾶσι ὅσα, ὁ μὲν ἐνεχύραζε πᾶσι
ἐνδύματα, ὁ δὲ ἄλλο ἄλλο π. ὁ δὲ εἶπεν
αὐτοῖς, ἀπὸ τοῦ ἐφ' ἑσθ' καὶ εἰς τὴν μέγαν
Σακελλαρίον. ὅτι ἐκεῖνοι ἐμποδίζουσι τῷ
ἐνωσιν, καὶ ποιήσας ὡς οἶδατε μετ' αὐ-
τῶν. δι' αὐτοῦ γὰρ πάχετε, καὶ ὑμεῖς
καὶ πάντες, καὶ εἰς διωκόμεθα ἀπὸ
τοῦ οἴκαδε. οἱ δὲ ἀκρόασις ἐδραμεν ἐν-
θὺς πρὸς τὸν ἐφ' ἑσθ'. ὑπὲρ οὗ εἶχον
οἷος, καὶ εἰς ἔντρον αὐτὸν, ἐκείθεν ἦλθον
εἰς τὴν μέγαν Σακελλαρίον, ὡλισμύροι
τῇ θυμῷ, καὶ λέγουσι, τίος χάριν εἰδὲν
ἀφ' ἑσθ' ἡμεῶν τῷ ἐνωσιν, ἀλλὰ θέλητε
ἵνα δοκῇ τῷ αὐτῷ ἐνταῦθα; καλὸν ἐστίν,
ἵνα φθέρω ἢ ὑπὸ τῷ λιμῷ; ἡ δὲ οὐκ οἶ-
δατε, ὅτι οὐκ ἀνεξόμεθα πάχεαν ἀφ' ἑσθ'
καὶ ἄλλον καὶ σὺ; ἐρωτήσαντο δὲ τὸν μεγάλῃ
Σακελλαρίῳ. καὶ πρὸς αὐτὸν ὅτι ἐκώλυσε ἡ
κωλύω ἐγὼ τὸ ἐνωσιν; εἶπον, ὁ μέγας προ-
σσυγκέλευ λέγει, ὅτι σὺ καὶ ὁ ἐφ' ἑσθ' κω-
λύετε ἡμεῶν τῷ ἐνωσιν, καὶ ἐστὶν ἡμεῖς
πρὸς ὑμᾶς. ὁ δὲ περὶ τοῦ καὶ σωτὸς καὶ γε-
νησὶν εἶχεν ὅτι καὶ δραστεί, μόλις δὲ πῶς
ἡδυνήθη δουλοπῆσιν καὶ κατασχεῖσθαι αὐ-
τοῦ συνιέντας ἵσως καὶ αὐτοῦ καὶ κα-
ταγνόντας τὸν Ἰπὸ βαλὼν αὐτὸν τρέπον.
ὁ δὲ μέγας Σακελλαρίῳ ἦλθεν εἰς τὴν πα-
τριάρχην, ἵνα ἐγκλητὸς καὶ κερὶ
σωστικῶς μὴ τὸν μεγάλῃ πρωτοσυγκέλευ
ὑπὲρ τοῦ ὁπιδεῖν τῷ αὐτοῦ. λόγους δὲ
ποῖν ἡμεῖς καὶ ἀξιώσας ἐκωλύσασθαι αὐ-
τῶν, τὸ ἥμιον περὶ τοῦ μὲν τὸ ἡμετέρας
Νικομηδείας, τὸν μεγάλῃ Σακελλαρίῳ,
καὶ τὸν μεγάλῃ πρωτοσυγκέλευ, καὶ ἄλλων
περὶ τοῦ καὶ τῇ πατρί τῇ στήθι τῷ ἑσθ'
ἐρῶν. εἶπεν ὁ μέγας πρωτοσύγκελευ, ὅτι
ἐγὼ κατέστη, καὶ ἐκείνη τὴν ἑσθ'.

Ὅπως ἀκρόασις ὁ μέγας Σακελλαρίῳ
καὶ

jus usus esset hoc promerale seve rsi in dantis
manus restituunt.

Interjectis vero aliquot diebus iidem pro indi-
gentia intolerabili ad Primicerium venerunt, &
cum lacrymis deplorarunt suam infirmam egestatem
quod incederent sine armis, sine indumentis, quo-
rum haec vendiderant, illa oppignorabant, & alij
aliud: At Primicerius iussit ut non ad ipsum, sed
ad Ephesi praesulem & Mag: Saccellium dolorum
vim omnem effunderent: ab illis vindictam re-
poscerent: Illi sunt, qui dum unioni obstant,
vobis has calamitates propagant, soli auctores
omnium discriminum, quae vos, quae nos om-
nes inundant, & a reditu in Patriam praepediunt.
Quibus auditis, Janizarii ad Ephesij contuber-
nium recta properant, vicini aut etiam plures,
quem cum intus non deprehendunt, ad M:
Saccellij aedes confestim provolant: & heus t u,
ocyus inclamant, quae te ratio movet ut unio-
nem oppugnes? Hoccine tibi est volupe, ut in
externo solo extinguamur? An tibi pulchrum
videtur ut fame enecti in platæis expiremus
transmarinis? volumus ut intelligatis, prop-
ter te tuique similes, nos talia diu non subiu-
ros: Querenti autem M. Saccellio, a quo di-
dicissent ipsum unquam praepedisse, aut nunc
etiam praepedire unionem? Illi dixerunt, Mag-
nus Primicerius nobis asseruit, te & Marcum
Ephesium solos unionem remorari, & nos in-
utrumque vestrum instigavit: Quo audito Sac-
cellius, praeter metu insidiarum coepit angere, ac
contremiscere nescius quo se veteret: blandis
tamen dictis homines permulcens, egre ad si-
lentium & pacem reduxit, qui & ipsi forsan
antea satis animadvertent Primicerij insidio-
sam, ac perfidam indolem: Saccellius vero
Patriarcham illico adiens hanc detulit, litem Pri-
micerio intentaturus coram Synodo, ut poenas
luat falsae criminationis, & insidiarum: At nos
Saccellij mentem precibus delinivimus, ordinis
nostri dignitatem conservare cupientes: Itaque
cum alia vice considerent Nicomediae praesul,
Mag: Saccellius, Mag: Primicerius, alique
insuper nonnulli, graviterque ingemiscerent,
detentionem Annonae, & frubescendam suo-
rum inopiam: Primicerius infert, habeo ego
stipendia, habeo Annonam iusta lance penita-
tam.

Quod dictum ut auribus arripuit attonitus
Saccellius, ad eum advertens vultum exclama-
vit, O he! te felicem & saginatam in deliciis
simulque pugnum contraxit, exerto pollice
quasi ad stipularetur & collaudaret tam praechi-
torem, nempe qui ita faveret suis
facinoris auctorem, ac concurreret eorum necessitati: At
civibus, ac concurrens eorum necessitati: At
quod flagitium (inquit Primicerius) commisi,
si mihi met prospexerim? quumque exultantibus

καὶ ἐκπλαγίῳ πρὸς αὐτὸν Σάβασμα·
 ἡμαρτίας ἡμῶν καὶ τὴν ἀντίχειρα αὐτοῦ
 ἡκτυλὸν ὅτι βεβαιώσῃ καὶ ἐπαίνοι τῆς
 πόλεως ἡμῶν σωδομένης αὐτὸς καὶ πό-
 ριας. ὅς ἔστι, καὶ πὶ κακῶς ἐποίησας;
 ἔλεπε ἵνα καποῖη τὸ φλωρεῖα καὶ τῆς πό-
 λεως, μηδὲν φροντίζοντες περὶ τῆς πό-
 λεως; ὅς μὲν Σακευλάδης ἐκπληροῖ
 καλῶς ἐποίησας, καὶ ἀφ' ὧν τῶν πό-
 λεως σείσας, ἐπαινῶν καὶ θαυμάζων σι,
 πρὸς αὐτὸν συμπαινεῖται καὶ ὁμοφύ-
 σου με παθίας καὶ βοηθείας, καὶ τὴν πό-
 λεως πενομένης καὶ δειμονίας.

τμήμ. η. κεφ. ζ.

οὐ αὐτὰς συμβαλὰς ὑπελθόντες οἱ ἡμέ-
 τας ἀσφορομένους ἡμῶν, καὶ πᾶσι
 πλὴν ἡμῶν ἡμῶν πραγματώ-
 καὶ περὶ ἡμῶν ἀγωνίζο-
 μέτων ὅπως ἐχέμεν ἡμῶν ὅτι πᾶ-
 ραίνοντες καὶ ἀναγκαζόμενοι, ἐ-
 ρχόμενοι τῷ πατριάρχῃ, καὶ ἐκτελεῖ-
 ῖν αὐτῶν καὶ ἀξιώσῃ τὸν βασι-
 ὄντως αὐτῶν καὶ πᾶσι ὅτι πᾶσι
 καὶ μάλιστα περὶ τῶν ὑποτροφῶν
 ἐπεὶ ἀλυσιτελεῖ ἡμῶν ἐν τῷ ἡμῶν
 ὅτι λαλῶν συμπίρασμα. καὶ
 γὰρ ἀξίωσιν, ἀπέστειλε τὸν Μολ-
 ας, τὴν μίαν Σκευοφύλακα, καὶ
 βασιλεία ἐρῶντας πᾶσι. ἡμῶν
 πολλὰ καὶ ἡμῶν ἡμῶν ἀγῶν,
 ἵς ὅς ἡμῶν πᾶσι, καὶ ἡμῶν
 οἱ ἡμέτεροι πᾶσι, καὶ ἡμῶν
 ἄλλων. ἐμὲ γὰρ καὶ ἀδελφῶν,
 ὅσων ἐν τῷ πόλεως καὶ πᾶσι
 ἡμῶν. καὶ ἀφ' ὧν ἐφίμεται τῶν
 ἡμῶν. καὶ πᾶσι ἡμῶν ἡμῶν
 ἡμῶν. ὅτι ἀξίω τῶν ἀγῶν βα-
 ὄπως ἀποβλέψῃς πρὸς τὴν πό-
 λεως ὅτι γὰρ ἐγὼ, καὶ οἱ ἡμέ-
 τας ὅτι πᾶσι ἡμῶν ἡμῶν
 ἡμῶν. ἄλλως ὅς ὅτι ἐγὼ
 ὑποσχεθῶ πᾶσι διόρθωσιν καὶ πᾶσι
 πόλεως. λοιπὸν δὲ καὶ ἡμῶν
 καὶ φροντίζω περὶ ἡμῶν

καὶ πᾶσι ὁ βασιλεὺς ἔπει-
 ῖ δέξῃ, ἀλλ' ἀεὶ λέγω, καὶ
 εἰ πᾶσι τῶν ἡμῶν.
 αἰετ
 γὰρ

ut otio oblectaretur, &
 Cuius fine
 minus oblectaretur, quam locutus ironice di-
 xit: Ego nuper te celebravi, pulchrè operam
 collocasti: Ego nuper te celebravi, pulchrè operam
 nem ter beatum! in admirationem virtutum
 tuarum rapus, de affectu singulari in totam
 gentem, omnes ac populares, & Piiſsimā curā in
 pauperibus sublevandis.

SECT. VIII. CAP.

VII.

Talia consilia nostri homines docuerunt, &
 istiusmodi præceptis Latinos imbuerunt nostros
 adversarios, quibus nulla merx pretiosior quam
 nos in triumphum ducere: Atque his rebus ita
 nos molestis omnigenis afflictif-
 segerentibus, nos molestis impulsis, Patriar-
 simi, ac supremā necessitate impulsis, Imperato-
 cham adivimus & obsecravimus, ut Imperato-
 rem adhortaretur, vellet tandem aliquam re-
 rum administrandarum curam evigilare; & an-
 te omnia meminisse reditus in Patriam, quando
 inutilem nobis omnem cum Latinis conclusio-
 nem fore jam diu perspeximus. Patriarcha post
 hanc supplicationem bis terve repetitam misit
 Moldoblachie antistitem, Magnum Ecclesie
 Thesaurarium, & meipsum ad Imperatorem,
 hanc annuntiuros. Dies multi præterierunt,
 ex quo ignavi substitimus ad anchoram, nec
 quicquam commodi in nos ex hoc negotiore-
 dundaturum jam videmus: omnes nostri maioribus
 enecti contabescunt, & ego omnibus,
 qui cum adversissimā valetudine colluctor,
 neque hic reperio solatia leniendis doloribus
 congrua: Quare revertere in patriam plurimum
 expetisco, nec mihi cupio in Italia funerari pa-
 rentari: Obtestor itaque tuam Majestatem ut
 domum versus oculos flectat, quando nec ego,
 nec mei ulterius, in hac molestiarum ac difficul-
 tatum mole durare possint: præsertim cum no-
 bis rerum feliciorum progressum, aut determi-
 nationem differentiarum nequaquam sponda-
 mus: quocirca juvat has controversias ut infau-
 sto sydere ortas deferere, & de remigando in pa-
 triam lætis animis meditari.

Hæc ut à nobis Imperator accepit, extem-
 plo respondit: At ego nullo otioſior, nam
 perpetuā concertatione cum aliquo digladior
 de negotij nostri materiā & fundamento: quo-
 tidie à Papa huc advolant, me querunt, me la-
 ces-

γὰρ ἔρχομαι πρὸς ἐμὲ οἱ ἐκ τῆς πόλεως, καὶ λί-
γιστοι ἀπλογοῦμαι καὶ ἄλλοι μὲν καὶ ἐμῶν).
ἐγὼ δὲ ἀγωνίζομαι. ὅτι δὲ γὰρ μὲν, καὶ πα-
ρῆλθε καὶ ἡ προθυμία, καθὼς λέγειτε ἅκ
ἐπὶ ἀπ' ἐμοῦ τὰ τοιαῦτα, ἀλλ' ἀφ' ὑμῶν. ὑμῶν
γὰρ πιστὸν ἔστι πωλημείλιαν. λέγειτε δὲ ὅτι
καὶ γνήσιον συμπέραςμα, καὶ διὰ τὰ τοιαῦτα,
ἐκὰ φρονίσω πρὸς ὑποπροφῆας. τὰ τοιαῦτα δὲ
ἅκ ἐπὶ ἰδίον ἐμὸν ἀλλὰ τὸ ἐκκλησιαστικόν, ἐν
ἐκκλήσῳ τὰ τοιαῦτα, καὶ γίνεται τὸ ἀσέχνημα
ἀνιχνεύσεται ἡ μέμψις ὅλη ἐπὶ ἐμὲ καὶ
ἐπὶ μὲν ἐπὶ τὰ ἱερά μὲν ἐπὶ τὰ βασιλικά
Φημι, καὶ τὰ κοσμικά ὅσα πρὸς τὴν μὴ
ἰδικῶν μὲν, ἐν συμβήσεται ἀσέχνηα τις καὶ
μέμψις, καὶ λογιζήσεται μοι τίσιν δει-
νόν. αὐτὸ δὲ ἐστὶν ἐκκλησιαστικόν, καὶ δει-
ται μεγάλῃ σκέψει καὶ βουλῇ ἐκκλη-
σιαστικῇ. καὶ θέλω ποίνῃ ἐγὼ μόνος ἐκ-
κλήσῳ τὰ τοιαῦτα, καὶ λαβεῖν ὄνειδος, καὶ
μέμψιν ὑστέρων πρὸς πολλῶν ἰσως τῶν
ἡγουμένων θάπερον μάλλον λυσιπλήσειν
ἡμῖν. ῥάδιον γὰρ ἐστὶν εἰπεῖν, ἐκκλήσῳ τὰ
τοιαῦτα. ἀλλὰ καὶ σκέψασθαι ὅπως δει-
τὸ πρὸς ἐκκλήσῳ, καὶ μὴ δότομον, καὶ
εἰς μὲν ἀξίνης, ἀλλ' ὅσον οἶοντι καὶ φέ-
ται καὶ πρὸς αὐτὸν, ἐπὶ καὶ δεινὸς παύσης. ὅμως
ἐγὼ καὶ ῥωμῶντος ὅσον λόγους τὰ τοιαῦτα εἶναι
ἐκ πατερῶν λόγους. ἀλλ' ὡς ἐμοὶ δοκεῖ
ἐπὶ τοῖς πνεύματι ἐπιτίθεται καὶ ἡνάγκασται αὐ-
τὸν, ἵνα μὴ ὑσώγῃ μοι ταῦτα. ἐλπίσμεν
δεῖν, ἐὰν ἐκείνῳ παρ' αὐτὸ καὶ δότομον
ῥωμῶντος καὶ πλάττειν.

Ὅμως ἐν ταῖς δέδοικα μήποτε διὰ
φύγῃ ἡμῶν ὅπερ ἔλεγε ὁ κύριος Ἰωσήφ
ὁ διδάσκαλος. εἶπε γὰρ πολλάκις, ὡς
ἐπὶ ἐνδοκίμοι ὁ Θεὸς συζητῶν αὐτόν,
ἐχω πῖνα λόγον εἰπεῖν ἐκείνῳ ὅτις ἀναμ-
φιστάως καὶ ἀναντιρρήτως ἐνώσθημας.
ἐπὶ δὲ ἀληθῆ. καὶ γὰρ ἐξ ἑξ ἑστέρας διὰ
βίωται πρὸς αὐτὸ ὡς ἐναντίον, ἡ ὡς ἐπὶ
φάλας. ἀπὸ ῥωμῶντος ὅτις ἐπὶ τὸ κελλίον ἐν
ἐκκλήσῳ δότομον καὶ δοκεῖ σφαιροειδὲς
κίτρον τὰ τοιαῦτα ἀληθῆ. καὶ γὰρ ἐπὶ τὸ κατὰ
ἀπὸ τῶν διὰ τὸ ἀφῆς δεινὸς αὐτῶν, καὶ κα-
ταχῆς αὐτῶν, ὡς ἐστὶν ἐφῆ καὶ ὁ λό-
γος γὰρ, ἵνα μοι εἰπῇ τὸν λόγον καὶ ὅτι
ἡγήσεται. ἡμῖν δὲ αὐτῶν, ὅτι λέγει μοι
πρὸς ἡμῶν καὶ διὰ τὸν ῥωμῶντος μάλλον
μὴ καὶ ὅτι αὐτῶν. καὶ εἶπε μὲν
διὰ

cessunt verbis, quibus respondes. Cum alij for-
tasse altum stertunt: Et si otio la-
diesque praestitutus ē manibus effluat, ut asseri-
tis, id mihi vitio verti non debet, sed vestrae
inertiae: à vobis ipsis oriuntur temporum dis-
pendia, quae lugetis: Et si de fine desperabun-
di, me maturare reditum sollicitatis, frustra
estis: Nam exitum indagari, ad officij mei ra-
tionem non vergit, sed ad Ecclesiam: Quare si
haec intempestive praescinderem, unde aliquod
infortunium subsequeretur, tota culpa in me
recideret: In iis enim quae meam spectant in-
dustriam in republica civili, Imperatoris, &
mundanae, quae mihi cum meis subditis commu-
nia sunt, si quae res male collimata à scopo ab-
erraverit, non tam grave mihi incommodum
imputabitur: At hoc totum est Ecclesiasticum:
Et Ecclesiastica multa cum solertia, ac abun-
danti cautela deliberanda sunt: Nolo igitur so-
lus huius telae filum abrumpere, ne senior
tempestas opprobriorum ac quæstuum in me in-
gruat à quamplurimis, qui adhuc continuare
negotia nobis magis profuturum arbitrantur:
Nam dictu facillimum est, hoc resecemus, sed
sagaci animæ ad versionem opus est, quæ incisio sit
usurpanda, non violenta, ut cum dolabrâ vul-
nus infligitur, sed quam fieri possit lenis ac mol-
lis, si ullâ opus sit: At nisi mea mens male au-
guratur, haec nuntia à Patriarcha non sunt pro-
fecta, sed ab iis qui Patriarcham cogunt indies,
atque extimulant homines ad me mittere cum
his mandatis: Quamobrem Patriarcham decre-
vi convenire, ut explorem an haec profuderit,
& tum forsitan copiosius respondebo.

Utrumque per haec omnia metuo, ne nos de-
fugiat, illud arcanum quod Dominus Doctor
Iosephus olim saepe numero edixit: si Deus be-
nigne opportunitatem indulgeret cocundi, in
Synodum Generalem, habere se unicam ratio-
nem illic expendendam, quæ sine ulteriori mo-
râ, nos in sanctissimas fœderum leges conjun-
geret: Sed ea est incomprehensibilis, vel ut
aliorum sensui contraria, vel ut in se instabilis
& incerta: Et tum fortet fortuna, in conclavi
quo colloquebamur speculum vitreum in mo-
dum sphaerae à summo laqueari pendebat: ut,
inquit, istud vitrum apprehendi non potest, quia
nemo id manibus contrectet aut retineat, ita
haec unionis ratio intellectum arguta subterfu-
git: Ego vero rogavi ut mihi secretum com-
municaret, sed recusavit: Et dixi, quando
mihi proponis ponderis maximi mysterium, non
modo difficulter erutum, sed quod in hunc us-
que diem nunquam prodiit in lucem, Deus in
sospitet in expectitum illud Synodi celebran-
tempus, ut per te Christianus orbis tam admi-
rabili bono perfruat: verum cum ut homo,

λασι δὲ ἀναγγέλλεσθαι καθ' ἑκάστην τῆς
μὴ παύσιν ἐκεῖσε, τὰ κατ' ἑκάστην λα-
λήματα. ταῦτα εἰπὼν ἀπῆλθεν ὁ βασι-
λεὺς.

nobis evulgasset Imperator, in-
cessit.

τμήμ. η. κεφ. 16.

SECT. VIII. CAP. I.

Ἐξελέξατο ὁ τὸν Ἡρακλείας, τὸν Ἐφί-
στυ, τὸν Γωσίας, τὸν Μονεμβασίας, τὸν
Τραπεζούντην, τὸν Κυζικην, τὸν Νικαί-
ας, καὶ ἑτέρας μέχρι τῶν δέκα. καὶ ἀπῆλθε
μετ' αὐτῶν εἰς τὴν πόλιν τῆς αἰτίας ἢ πέντε
συνελούσις. καὶ ἔταίς ἐπαύσαντο, ὁ βα-
σιλεὺς ἰδὼν τὸ καὶ τὸ ἐν πύλιν ἀκαρπύ-
ημιν ὅτι τὸ τυχερὸν ἀπὸ γένηται ἐκ τῶν
ἐρημῶν ἐκεῖσε καὶ τὴν ὑπόθεσιν.
ἡμῖς ὅτι ἐξετάσαντες, ἐμάθομεν, ὅπως ἐν
μὴ τῇ πρώτῃ συνελούσῃ κατισχύσαντες ὁ
Νικηίας πολλοῖς λόγοις ἐν τῇ δέξασθαι
ἑκάστη τὰ μέρη ὑπὲρ Φησὶν ὁ ἀγί-
μαξίμῳ πρὸς τὴν ἐκπερίστασιν ὁ ἀγί-
πινδοματῳ ἐν τῇ πρὸς Μαρίνον ὁ πρῶ-
τῳ. καὶ ἐνωθῆναι καὶ τὸν νῦν, ὁ ῥή-
σας. οἱ δὲ λατίνες ἐπὶ ἑλως κατεδί-
ξαντο τὸ. ἐν ὅττι ἑτέρας συνελούσῃ οἱ πρῶ-
τοι ὁ ἀγί-συνδόλως διωκτὸν ἐστὶν ἐνωθῆ-
ναι ἡμᾶς. ὅπερ ἐπὶ ἀκρεῖς αὐτοὶ παρεδί-
ξαντο. πρὸς τὸν πρῶτον τῶν τῶν ἐπὶ ἐμά-
θομεν. καὶ οἱ λατίνες εἶπον πῶς τῶν
πρὸς τῶν πρῶτων ἡμεῖς, ὁ μ.

Ἐν ὅττι τὰ τοιαῦτα τὰ ἐπὶ ἀπῆλθε, συν-
θροισμένων ποτὶ ἡμῶν εἰς τὸν πατριάρχην
καὶ τὸν ἐνωθῆς, καὶ ἀπὸ τῶν ὁμιλητῶν, ὁ φη-
πατριάρχης, ὅτι ἡ ἐνωσις καὶ ἡ ἐν τῇ
τῶν ἐκκλησιῶν λίαν ἐστὶν ἀναγκά, ὁ
ἀφίλιμῳ ἡμῖν. δεῖ ἔν καὶ ἡμᾶς χρῆ-
σθαι οἰκονομία πρὸς ὡς ἂν ἐν τῇ αὐ-
τῇ. εἰ γὰρ ποιήσομεν μετὰ πᾶσι συγ-
κατάσιν, καὶ οἱ αὐτῆς ἐν τῇ πρῶτῃ
καὶ εἰς σύστασιν καὶ αὐξήσει τῆς πατρίδος.
ὁ καὶ ἀκρεῖς καὶ οἱ ἐχθροὶ ἡμῶν δειλιά-
σονται καὶ συσταθήσονται. καὶ φερέσιν,
καὶ ἡμῶν πρᾶγματινεσθαι τραπεζούντην,
καὶ οἱ ἀδελφοὶ ἡμᾶς, εἰ καὶ μέρ-
σιν καὶ συγκατάστασις.

Ἐπειὶ δὲ ἡμῶν ὅτι εἰς τὴν πρῶ-
τῃς οὐκ ἐγχερεῖ συγκατάστασις, ἡ
γὰρ συγκατάστασις ἐλάττωσιν ἐργάζεσθαι
τῆς

Elegerat autem Imperator Hec
Ephesium, Rossensem, Monem
Trapezuntinum, Cyzicenum, Nic-
cum tribus aliis ad complendum nu-
merum: quibuscum quater aut qu-
Papam proficiscens tandem a consili-
tanquam ab inani ac infrugifero: Nob-
minima quidem significata erant eoru-
istis conventibus tractarentur, con-
Imperator promiserat: Sed ex alioru-
tationibus exploravimus, Nicænum i-
multis rationibus conatum persuadere
Latinisque, quantum interesset, approl-
D, Maximus præceperat in Epistolâ a-
num de processione Spiritus Sancti, & al-
secundum simplicem verborum sensum
ctis, ad sancendam unionis pactio-
dere, quod Latini penitus respuerunt.
cundo congressu aliud Ephesium obtulit
Sacrosymbolo, Additamentum expung-
subsecuturam mox unionem: quod L-
in extimos auricularum anfractus intrare
bantur: Nihil ultra de his Mediorum i-
gationibus intelleximus, nec si quid Lat-
xerint qui, ingeniis in causâ unionis prom-
da non carebant.

Dum hæc in hunc modum gererentur,
bis pro consuetudine officij familiari Pat-
cham compellantibus Patriarcha dixit: U-
nem Ecclesiarum ac concordiam, nobis esse,
necessariam, & præ omnibus expedi-
enda. Qua propter nos oportere, omni viz, Meri-
doque insistere, quâ eandem acquiramus: N-
si in aliquot particularibus, Latinorum placi-
cesserimus, infinitam exinde nostra patria oper-
stabilimentum, rerumque omnium accretione
perciperet: Quibus cognitis hostes nostri co-
sternati expavescerent, demitterentque se
formidine ac metu: Et redire in gratiam nobis
cum expetiscerent, nostramque amicitiam
nibus officiosis obsequiis ambirent: Nemo
vel exerto digito lacessere videret: Si in am-
culo vel minimo, ipsorum votis nostra supe-
ceremus.

Nobis autem afferentibus, istiusmodi detra-
giones negotiis fidei parum convenire, quib-
dei sublimitatem imminuant, & castigent: Et
hoc verum esse respondit Patriarcha: concessit
nes fidem aliquo modo in deteriorem sortem
pro-

RE N. I. 235

Propositor: Verum si cum damni sensu, ingens
lucrum, quod exinde, redimutos nos, sed aequili-
brio periclitaretur, non impli gratia, sed auctos
gloriaremur: Nam ex impibus, unum ex viginti
quatuor religionis capient unius viginti tantum eo-
rum libidini contribuere, quod defestum tria quz
superfunt, satis vale-
plere: & per illud uni-
tantum emolumentum
ope, & immensa vil-
stram inauraremus:
multa alia bis terve Pat-
palpum obtrudens eoru
ficari vellent, ut sua ab-
tinorum amplecterentur.

SECT. VIII.

Cessantibus demum
tini scripserunt quandam
ipsorum Dogma luculentum
ad Imperatorem missa,
plecteremur, & confirmare
nem paciscendam progre
aliquot præterierunt antequam
ponitur, ægrotante Imperatore
nulli nostrum aliquibus
sis, illaqueari coeperunt
turbavit, & attonitos in
mor increbuit, Imperator
re, ac experiri, sententiam
per scripta suffragia, quod
cedendi, ut patriæ utilitati
postea Imperatore cunctis
sente nos advolavimus: quod
tifero premebatur morbo
posset attollere: & ille qui
per tamen consuevit, de valetudine
respondere, Bene rem gero, tum tantum
luit dicere, ægritudine langueo, & haud se
mei dolores me loqui patientur, & verba
bus non intercipient: verba nihilominus
hunc sensum eluctatus est: Misisse nobis
cationem quandam fidei Latinos, in qua
arrideat uniamur: Sed & aliquot dieculas
xiste, per meam in valetudinem, licet illi
noperè institissent, responsum quotidie
tantes: Quare mihi visum fuit imprimis
sarium, vos simul huc conciere, ut exposi
nis formam examinetis: & si placuerit,
mus in unionem: Si aliqua mutanda venia
vocabula, priusquam suffragia contribuant
Latinis, in eadem consenserint, interpolentur
si tota reficere variatione dictionum vobis
molesta tum videbitur, instaurare novam, quam
N n n 2

καὶ οἱ λαῖνοι μεταποιηθήτωσαν. εἰ δὲ δο-
κῇ ὑμῖν μὴ θεραπευθῆναι δι' ὀλιγῆς
ἐναλλαγῆς, ποιήσετε ὑμεῖς ἐκθεσιν δι-
καιοῦ ἡμῖν τε καὶ κείνοις. ἵνα ἐνωθῶμεν
εἰς ἐκείνην διὰ τοιαύτης ἐκθέσεως ὡς
συνεῖν καὶ δεδώκασι ἡμῖν τὴν ἐκθεσιν ἐπὶ
λίξις ἰχνοῦ ἔτους.

τμήμ. η. κεφ. ιδ.

Ἐπειδὴ ἐν πρώτῃ τῇ ἱερᾷ καὶ οἰκουμενι-
κῇ συνόδῳ τῇ ἑκτῇ πανπρωτομάχῃ Θεῷ
χάρει ἡμεῖς λαῖνοι, καὶ οἱ γραῖκοι συ-
νήλθομεν, ὑπὲρ τῆς μετὰ ὑμῶν πλὴν ἀγίας
ἐνωσιν πλεονάζει, σωθῶν ἀλλήλους
ἐν ἡμέτῃ ὥστε τὸ ἄρθρον ἐκείνο τὸ περὶ τῆς
ἐκπεριέσεως τῆς ἀγίας Πνεύματος, μὴ
μεγάλῃς ἀκροβείας καὶ συνεχῆς διδασκα-
φίως ἐξετάσασθαι. προσκομιθέντων δὲ
λόγων ἀπὸ τῶν Θεῶν γραφῶν, καὶ πολ-
λῶν χρησίων ἀγίων διδασκάλων ἀνατο-
λικῶν τε καὶ δυτικῶν, ἡμεῖς οἱ γραῖκοι
δοξαζόμεθα, ὅτι τὰς ὁπρὲς λέγομεν τὸ
Πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐκ τῆς πατρὸς ἐκπερι-
εσθαι, καὶ πρὸς τὴν ἀθανάσιον Φαμί, ὥστε
ἡμᾶς δοκλεῖν τὴν ἑνότητα, ἐξ ἧς ἐκ δυνά-
μεως τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον αἰδίως ἐκπε-
ριεσθαι, καὶ πλὴν ἑσῆς ἔχει καθάπερ
ἐκ τῆς πατρὸς. ἀλλὰ διότι ὑπελάβομεν
ἐν ταύτῃ λέγειν, Πνεῦμα ἅγιον ἐκπε-
ριεσθαι ἐκ τῆς πατρὸς καὶ τῆς υἱοῦ, ὡς
ἀπὸ δύο δρχῶν καὶ δύο Πνεύμων, ἀπὸ
τῆς δὲ τῆς τῆς ὁμιλίας, τὰς ἐπὶ ὅτι
τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, ἐκ τῆς πατρὸς καὶ
τῆς υἱοῦ ἐκπεριεσθαι ἐφυλάχθημεν. ἡμεῖς δὲ
οἱ λαῖνοι διὰ συζητούμεθα, ὅτι τὰς ὁπρὲς
λέγομεν τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, ἐκ τῆς πα-
τρὸς καὶ τῆς υἱοῦ ἐκπεριεσθαι, καὶ πρὸς
τὴν ἀθανάσιον Φαμί ὥστε ἡμᾶς δοκλεῖν
τὴν ἑνότητα εἶναι πηγὴν καὶ δρχὴν ὅλης
τῆς ἰστορίας. τῆς υἱοῦ δὲ δλονότι, καὶ τῆς
Πνεύματος. ἡ τὰς ὅτι τὸ Πνεῦμα τὸ
ἅγιον ἐκ τῆς υἱοῦ ἐκπεριεσθαι, τὸν ἑνὸς μὴ
φανόμεθα εἶναι δρχαίς ἢ ὅτι δύο δπο-
λαίς τῆς ἀγίας Πνεύματος ἢ δύο πωθο-
μόνιων δρχῶν, καὶ μοναδικῶς πωθο-
τελῶν. τῆς πατρὸς καὶ τῆς υἱοῦ, καὶ τῆς
Πνεύματος, ἐν πρώτῃ πλάττειν τῇ
ἀγίᾳ καὶ Θεοφιλεῖ ἐνώσει τῇ αὐτῇ καὶ τῇ
αὐ-

Latinis quam nobis arridebit, & res in idem
recidet si per vestram illam contingeret Unio-
nem procudi. Mandavit itaque Patriarcha, &
nobis in manus tradiderunt Fidei expositionem,
quæ ad verbum translata hæc continebat.

SECT. VIII. CAP. XIV.

Quandoquidem in hanc sacram & Oecume-
nicam Synodum, Omnipotentis Dei singulari
nutu ac gratiâ, Nos Latini, & Græci conve-
nimus, ut inter nos unio sanctæ perficeretur:
utrique invicem summam exercuimus diligen-
tiam, ut articulus ille de Spiritu Sancti proces-
sione, acerrimâ indagine, & per investigationem
continuâ discuteretur: Nam post varias à sacra
scripturâ rationes in medium allatas, multaque
sanctorum utriusque Ecclesiæ tam Orientalis
quam Occidentalis patrum testimonia: Nos
Græci declaramus, illud quod nos asserimus
Spiritum Sanctum à patre procedere, non esse
mente à nobis proferri ut Filius excluderetur,
à quo non negamus Spiritum Sanctum æter-
num processisse, suamque essentiam derivasse
exque ac à Patre: sed quia suspicabamur Lati-
nos affirmasse, à Patre & Filio Spiritum San-
ctum promanasse, tanquam à duobus fontibus,
aut duobus Sacrosanctæ Trinitatis spiramentis:
Ideo ab hoc loquendi modo, & in eo sensu, Spi-
ritum Sanctum à Patre & Filio procedentem di-
cere, cavimus: Consimili ratione, & nos La-
tini: illud quod nos contendimus Spiritum San-
ctum à Patre & Filio procedere, non in eo men-
tis sensu à nobis asseri, quasi Patrem excludere
niteremur, quo minus fons esset, ac princi-
pium totius Deitatis, tam Filij quam Spiritus
Sancti, aut quasi illud quod dicimus, Spiritum
Sanctum à Filio procedere, crederemus Filium à
Patre non derivasse, aut quasi duo principia,
aut duas profeminationes Spiritus Sancti intro-
duceremus; & non unicum tantum principium,
unicam profeminationem: In nomine igitur
Sacrosanctæ Trinitatis, Patris, Filij & Spiritus
Sancti, tandem in hanc piam in divino
numine afflatam Unionem, nos Latini Gra-
ecique, uno eodemque mentis, animæ ac ratio-
nis nodo revincti coalescimus & conspiramus,
ut ab omnibus Christianis hæc fides credatur &
fanciatur, quæ in hæc verba explicatam profu-
mur. Sanctus à Patre & Filio æternus,
eternus profu- & ab utroque traxit essentiam
simul, & personæ substantiam individuum:
atque ita ab utroque æternè tanquam ab uno co-
demque principio & origine promansus: Ex fi-
quidem

239

O R E N / N I.

Philat. bat: Caput autem novissima illa de Præposi-
tionis controversia commoveri, Ephesium
& Nic. Roensis, Nicæno, Episcoporum, Episcoporum, Episcoporum
quorum partibus adjunxerant: se contra pluri-
mi, ac præcipue Amicus, quam plurimum contra omni-
um molimina Ephesium, struxit, & testimonium strinxit,
ex Sanctissimorum Patrum, quorum plurimum strinxit,
causam suam communi, quam plurimum strinxit,
unum ex D. Maximiano, quam plurimum strinxit,
quod Nicænus ut cassum, quam plurimum strinxit,
bi integra reperiretur, quam plurimum strinxit,
annis Damasceni produxerant, quam plurimum strinxit,
in hæc verba: Non ab-
tus Sanctus procedit:
ter perhibetur: Et acutius
inter Ab & Per differentiam
cænus respondit, Damasceni
haberi, nec tanti mome-
illud in Ecclesia debeat
alium, si possit, Ephesium
Quin & aliquatenus
subsidia ferebant, qui
lixerant: Et Heracle-
orem allocutus est:
ingulis audimus, & Nicæ-
fectus, cum opus erit
t quamvis nuperrime
turum suffragia, nunc
t à tua Majestatemolim
fferis scribam, sed quæ
ca conscientia dictabunt:
teriore pictatis legem
ec mihi grave erit, nec
aut invenisse legem
quantum percipio, dum
mod mihi, idem omnibus
or. Duravit hæc acris
eram, quæ ægrè tandem
Egredientibus mandavit
ne iterum congregaremur:
obsecuti, in eandem digladiandi
cidimus, & omnem operam
ut Ephesus persuaderent,
At ille semper vibrabat
antiquissimorum Patrum
à se asserta comprobaret,
nulla veritatis luce infle-
inter cetera, sententiam
monstrer, quo sensu Pa-
per i & Cum. usurpaverint.
dictum in hæc verba promulgarum
semper ingenuus principio
demper mente concipitur:
Filius serie sublatâ omni
Patrum Unigenitus eodem
Unigenitus eodem mentis
Patrum intelligitur: Per illum
000 2

χοῖο καὶ ὑπεδείκνυνον πάντας τοὺς δούλους
τοῦ κυρίου καὶ ἡξίου ἐξωνήσασθαι, διηγύ-
μνοι καὶ τὴν πρῶτον ἐξωνήσασθαι, καὶ μετὰ τὴν
πρῶτον μετὰ τὴν δευτέραν, καὶ μετὰ τὴν
τρίτην ἐξωνήσασθαι ἀντίστοιχον τῷ
τῷ δευτέρῳ.

καὶ αὐτοὶ μετὰ ἡμέρας πέντε τῇ ἐν-
δεκάτῃ περὶ τοὺς ἀποστόλους αὐτῶν με-
τὰ τὴν πρῶτον συγκαλέσας, καὶ ἀπεκλαίωντο τὴν
ἐσχάτην ἐαυτῶν ἐνδοκίαν, καὶ ὅπως ὁ μὲν
ὁ πρῶτος περὶ τὴν ἑσπέραν, ὁ μὲν ἐν τῇ μέσῃ τῇ
ἐσπέρᾳ, ὁ δὲ ἄλλος ἄλλοι. ὁ δὲ ἑπὶ
αὐτοῖς, ἀπὸ τῆς ἑσπέρας καὶ ἕως τῆς μέσης
Σακελλαρίου. ὅτι ἐκεῖνοι ἐμποδίζοντες τὴν
ἐνωσιν, καὶ ποιήσαντες ὡς οὐδὲ μετὰ αὐ-
τῶν. διὰ αὐτῶν γὰρ πάσχει, καὶ ὑμεῖς
καὶ πάντες, καὶ ὑδὲ διωκόμεθα ἀπὸ
τῶν οὐκ ἀδελφῶν. οἱ δὲ ἀκράτους ἐδραμον ἐν-
δὺς πρὸς τὴν ἑσπέραν. ὑπερὶ αὐτῶν ἔκτισεν
ἡμεῖς, καὶ ἔχοντες αὐτὸν, ἐκτίθεν ἡμεῖς
εἰς τὴν μέσσην Σακελλαρίου, ὡς πρὸς τοὺς
τῷ θυμῷ, καὶ λέγετε, τίνας χάριν ὑδὲν
ἀφίστε ἡμεῖς τὴν ἐνωσιν, ἀλλὰ θέλει
ἵνα ἀποθάνωμεν ἐν ταύτῃ; καλὸν ἐστίν,
ἵνα φθέρωμεν ὑπὸ τῆς λιμῆς; ἡ δὲ οὐκ οὐ-
δαί, ὅτι οὐκ ἀντιξομεθα πάσχειν διὰ τοῦ
καὶ ἄλλου καὶ τοῖς ἐρωτήσαντες. ὁ δὲ μετὰ
Σακελλαρίου. καὶ τίς ἔπειν ὅτι ἐκώλυσε ἡ
κωλύω ἡμεῖς τὴν ἐνωσιν; εἶπον, ὁ μέσος πρῶ-
τος συγκαλέσας λέγει, ὅτι οὐ καὶ ὁ ἑσπέρης κα-
λύσει ἡμεῖς τὴν ἐνωσιν, καὶ ἐπιτελεῖ ἡμεῖς
πρὸς ὑμᾶς. ὁ δὲ περὶ τῆς καὶ σπύργου καὶ γε-
ροντῶν, καὶ ἔχοντες ὅτι καὶ δραστή, μόλις ὅτι πᾶσι
ἡδυνήθη διωκόμεθα ἐκ καταστροφῆς αὐ-
τῶν συνιέντες ἵσως καὶ αὐτῶν καὶ κα-
ταγόντες τὸν διωκόμενον αὐτῶν πρόπον.
ὁ δὲ μέσος Σακελλαρίου ἦλθεν εἰς τὴν πε-
τελάρχην, ἵνα ἐγκλητῶσιν καὶ κελεῖ
συνδοκῶς μετὰ τῆς μετὰ τὴν πρῶτον συγκαλέσας
ὑπερὶ τῆς διωκόμενης πάντας. λόγους δὲ
ποῖν ἡμεῖς καὶ ἀξιώσει ἐκωλύσμεν αὐ-
τὸν, πᾶσι τῶν περὶ τὸν μετὰ τὴν πρῶτον
πᾶσι. ἔστω δὲ συγκαταληφθῶν τῇ
Νικομηδείας, καὶ μετὰ τὴν Σακελλαρίου,
καὶ μετὰ τὴν πρῶτον συγκαλέσας, καὶ ἄλλων
πνῶν, καὶ ἀνωμένων ὅτι τῇ ἐσπέρᾳ καὶ ἡ-
μεῖς, καὶ τῇ μετὰ τὴν ἐσπέραν τῶν ἡμεῖς
ῶν, ἔφη ὁ μέσος πρῶτος συγκαλέσας, ὅτι
ἐγὼ κατέστηκα, καὶ ἐκτίθηται τὸ ζήτη-
σιον.

Ὅπως ἀνάσσει ὁ μέσος Σακελλαρίου
καὶ

jus usus esset hoc promercale reverendi in dūcia
manus restituunt.

Interjectis vero aliquot diebus iidem preiudi-
gentia intolerabili ad Primicerium venerunt, &
cum lacrymis deplorarūt suam infirmam egredi-
entem hanc vendiderant, illa oppignoratant, & ali-
quod aliud: At Primicerius jussit ut non ad ipsum, sed
ad Ephesium præfulem & Mag: Saccellium colorum
vim omnem effunderent: ab illis vindictam re-
poscerent: Illi sunt, qui dum unioni obstant,
vobis has calamitates propagant, soli auctores
omnium discriminum, quæ vos, quæ nos om-
nes inundant, & à reditu in Patriam præpediunt.
Quibus auditis, Janizarii ad Ephesium contuber-
nium recta properant, viceni aut etiam plures,
quem cum intus non deprehendunt, ad M:
Saccellij ædes confestim provolant: & heustu,
ocyus inclamant, quæ te ratio movet ut unio-
nem oppugnes? Hoccine tibi est volupe, ut in
externo solo extinguamur? An tibi pulchrum
videtur ut fame enecti in plateis expiremus
transmarinis? volumus ut intelligatis, prop-
ter te tuique similes, nos talia diu non subitu-
ros: Quærenti autem M. Saccellio, à quo di-
dicissent ipsum unquam præpediisse, aut nunc
etiam præpedire unionem? Illi dixerunt, Mag-
nus Primicerius nobis asseruit, te & Marcum
Ephesium solos unionem remorari, & nos in
utrumque vestrum instigavit: Quo audito Sac-
cellius, præ metu insidiarum cœpit angere, ac
contremiscere nescius quo se veteret: blandis
tamen dictis homines permulcens, ægre ad si-
lentium & pacem reduxit, qui & ipsi forsitan
antea satis animadverterant Primicerij insidio-
sam, ac perfidam indolem: Saccellius vero
Patriarcham illico adiens hæc detulit, litem Pri-
micerio intentaturus coram Synodo, ut poenæ
luat falsæ criminationis, & insidiarum: At nos
Saccellij mentem precibus delinivimus, ordinis
nostri dignitatem conservare cupientes: Itaque
cum alia vice considerent Nicomediz præsul,
Mag: Saccellius, Mag: Primicerius, alii que
insuper nonnulli, graviterque ingemiscerent,
detentionem Annonæ, & erubescendam suo-
rum inopiam: Primicerius infert, habeo ego
stipendia, habeo Annonam justâ lance pensita-
ram.

Quod dictum ut auribus arripuit attonitus
Saccellius, ad eum advertens vultum exclama-
vit, O he! te felicem & saginatam in deliciis!
simulque pugnum contraxit, exerto pollice
quasi ad stipularetur & collaudaret tam præclari
facinoris autorem, nempe qui ita faverit suis
civibus, ac concurrerit eorum necessitati: At
quod flagitium (inquit Primicerius) commisi,
si mihimet prospexerim? æquumne existimetis,

utrotio ob
tis, sine
Cui Magnus
minus obstu
xit: Ego vero
collocasti: ideo
nem ter bea
tuarum rapt
gentem, affi
pauperibus

SECT. VIII. CAP. VII.

SECT. VIII. CAP. VII.

Talia consilia nostri homines docuerunt, & istiusmodi præceptis Latinos imbuunt nostros adversarios, quibus nulla merx pretiosior quam nos in triumphum ducere: Atque his rebus ita se gerentibus, nos molestis omnigenis afflictissimis, ac supremâ necessitate impulsis, Patriarcham adivimus & obsecravimus, ut Imperatorum administrandarum curam evigilare, & ante omnia meminisse reditus in Patriam, quando inutilem nobis omnem cum Latinis hanc supplicationem bis terve repetitam missi Moldoblachia antistitem, Magnum Ecclesiæ Thesaurarium, & meipsum ad Imperatorem, hæc annuntiuros. Dies multi præteriere, ex quo ignavi substitimus ad anchoram, nec quicquam commodi in nos ex hoc negotio redundaturum jam videmus: omnes nostri mæroribus enecti contabescunt, & ego omnibus, qui cum adversissimâ valetudine colluctor, neque hic reperio solatia leniendis doloribus, congrua: Quare revertere in patriam plurimum expetisco, nec mihi cupio in Italia funeratum rentari: Obtestor itaque tuam Majestatem patrum versus oculos flectat, quando nec ego, nec mei ulterius, in hac molestiarum ac difficultatum mole durare possint: præsertim cum ego, biterum feliciorum progressum, aut de terminationem differentiarum nequaquam spondemus: quocirca juvat has controversias ut infestis sydere ortas deferere, & de remigando in patriam lætis animis meditari.

Hæc ubi Imperator accepit, ex

Hæc ut à nobis Imperator accepit, extem-
plo respondit: At ego nullo otio fruor, nam
perpetua conceratione cum aliquo digladior
de negotij nostri materiâ & fundamentis. Quo-
tidie à Papa huiusmodi me querunt, me la-
cescunt.

Ὅμως ἐν ταῖς τοιαύταις περιστάσεσιν οὐδεὶς οἶδε ποτε δια-
φύγει ἡμαῖς ὅτι περ ἔλεγεν ὁ κύριος ὁ Ἰωσήφ
ὁ διδάσκαλος. ἔπειτα γὰρ πολλάκις, ὡς
ἔπειτα ἐνδοκίησι ὁ Θεὸς συζητῶναι συνώδιν,
ἔχω πᾶσα λόγον ἐπιτεῖν ὅσοις ἄναμ-
φιβολως καὶ ἀνανηγήρως ἐνώσθῃ ἡμαῖς.
ἐπὶ τῇ ἀληθείᾳ. ὕψι γὰρ ἔξῃ τις ἐπιλα-
βείτω πόθεν αὐτὸς ὡς ἐναντίας, ἢ ὡς ὑπο-
φάτης. ἀπηρώρησεν ἡμεῖς τὸ κελλίον ἐν τῷ
ἐκαστημίᾳ. καὶ τὴν δοκὴν σφαιροειδὲς
κάπτιον. καὶ ἔπειτα ὡς περ ἐπὶ τὸ κάπ-
τιον ταῦτα ἀληθινα. ὅτι γὰρ διωκῆσθαι τις
ἐπιπλῶς διατρεφῆται ἀφ᾽ ἑαυτοῦ, καὶ κα-
ταχῆν αὐτὸν, ὅπως ἐπὶ ἐφ᾽ ἑαυτοῦ καὶ ὁ λό-
γος ἐκείνῳ ἀληθινὸς καὶ ἐνωτικός. ἡρώ-
τηται γὰρ, ἵνα μοι ἔπη τὸν λόγον καὶ οἱ
ἡγήσανται. ἔπειτα δὲ αὐτῷ, ὅτι λέγετε μοι
πρᾶγμα μίαν καὶ δυζώριον μάλλον ἢ
μίαν καὶ τὴν ἀνδρείον. καὶ ἔπειτα αὐτῷ

Ut cumque per hæc omnia metuo, ne nos fugiat, illud arcanum quod Dominus Deus Josephus olim sæpenumero edixit: si Deus nignè opportunitatem indulgeret cocundi, Synodum Generalem, habere se unicam rationem illuc expendendam, quæ sine ulteriori materia, nos in sanctissimas fœderum leges conjungeret: Sed ea est incomprehensibilis, vel aliorum sensui contraria, vel ut in se instabilis & incerta: Et tum forte fortuna, in concilio quo colloquebamur speculum vitreum in modum sphaeræ à summo laqueari pendebat: ut inquit, istud vitrum apprehendi non potest, quia nemo id manibus contrectet aut retineat, in hæc unionis ratio intellectum arguta subterfugit: Ego vero rogavi ut mihi secretum communicaret, sed recusavit: Et dixi, quando mihi proponis ponderis maximi mylterium, non modo difficulter erutum, sed quod in hunc usque diem nunquam prodiiit in lucem, Deus te fospitet in expetiturum illud Synodi celebrande tempus, ut per te Christianus orbis tam admirabili bono perfruatur: verum cum ut homo,

Ξαύσαι περὶ τοῦτο. ἰδὲ ἂν καὶ ὑμεῖς πισ-
 θύσαι ἰκασαί τε λαμπρῶς καὶ ἀληθῶς
 ὑπὸ τῶν ἱερογλυφῶν. εἰ δὲ καὶ ἐν ποινῇ ἔχη-
 αμεν. Ζητήσατε ταύτας ἀφ' ἡμῶν.
 καὶ οἱ ἄλλοι ῥαῖσαι δοποδύσαντες ἐφ' ἱκα-
 ῖον λόγους. καὶ διασπείσαντες καὶ δια-
 σπείσαντες. ἰδὲ γὰρ ἐνέλειψεν ποτὶ
 τὴν ῥωμαϊκὴν Ἐκκλησίαν, ἰδὲ ἐκλείψεν
 διώσαντες λόγων ἀρκούντων εἰς σφύριον.
 ἡ λύσις πίστεως ἀπορίας, παρ' οἷς δὴ
 ἡ ἀπορίτης ἢ ὑψηλοφάνης. ὅμως ὡς
 εὐσεβεῖ σφύρις ἀπὲρ δαίμων οἱ ἡμέτεροι.
 ἐπὶ περὶ λόγων καὶ δοξαζόμεν ἀληθῆς
 καὶ δεῖα τῶν ἐκκλησιῶν, καὶ συστάσεις παρή-
 γουσι δὸ τῶν ῥητῶν τῶν ἀγίων τῶν διδασκάλων
 αὐτῶν.

καὶ λέγω ἵνα τεχθῇ ἡμέρα, ἡ συνεί-
 λησις ἐπιπύσαι ὅσοι δὲ ἱερογλυφῶν κατὰ λόγον
 τεχνάσιν. καὶ ἐνὸς μεταγλωττίσας, ἡ
 ἀποκρίσις δὲ ἱερῶν εὐαγγελίων ἀνεπίθυ-
 ῖται περὶ ῥητῶν ἱκανῶν. καὶ ὁπλίσθης
 καὶ χεῖρα, καὶ ὁμνύων ἐπ' αὐτῶν λόγῳ
 καὶ γνώμῳ ἔχῃ εἰς ὅσα ἤκαστος ὡς τῶν
 ἡμετέρων. καὶ ὅπως νομίζω συνειληθῇ
 πάντας ἐκείλους πρὸς τὸ συμπέρασμα.
 ἀπὸ τῶν πίνων, ὑπὸ τῶν πύσαι τῶν βασιλεῶν
 καὶ τοῖς ὑμέτεροις. ἐγὼ δὲ πάλιν μὲν-
 ῶν ἄλλα πᾶσι μετ' ἐλίζον.

Ἐλθόντων δὲ ἡμῶν, ἡ ἀπαγγελαίνων
 πύσαι τῶν βασιλεῶν, καὶ τῶν πατριάρχων
 καὶ τοῖς λοιποῖς, ἡ προσεδέξατο ὅσον
 πύσαι λόγους. πᾶς γὰρ ἡμελλόν πύσαι,
 ἐπ' αὐτῶν δὲ εὐαγγελίων, ἐπ' αὐτῶν κα-
 λυμμένοι ἔργον; ὁ δὲ ῥωσῆας ἐπίτρεπε λί-
 γων, ὅτε εὐερίσκομεν ἐν τῇ γραφῇ ὅτι ἡ
 ἐθεὶς ὁμνύει. Τῶν δὲ τῶν πύσαι δὲ ἔργα,
 ἐκινήθη πύσαι πύσαι δὲ μετὰ τῶν ἐκεί-
 ῶν γὰρ πύσαι ἡμερῶν πολλῶν ἐφώρει, ἡ
 ἡμεῖς δὲ ἡμεῖς πύσαι πύσαι πύσαι μέθοδον.

τμήμ. η. κεφ. θ.

Ὁ δὲ βασιλεὺς ἦλθεν εἰς τὴν πατριάρ-
 χην, συνήλθομεν καὶ ἡμεῖς ἐκείτοις ὁμο-
 μῶν αὐτῶν. καὶ ἐστὶν ὁ πᾶσις Καρδινά-
 λης πύσαι, τὴν Καμαρίνον, τὴν Ἰαλιαν-
 νόν, καὶ τὴν Φιρμάνον, καὶ Ἐπισκόπους
 δίκαιους ἔργον ἐν ὁ Ἰαλιανός. καὶ οἱ πύσαι
 ἀπ' ὁ δὲ ἔργον πύσαι πύσαι τὴν βασι-
 λείαν, καὶ πύσαι πύσαι, καὶ δυνάστη, καὶ
 Φιλομήτας ῥητορῆς. ῥητῶν δὲ ἐκ τῶν
 λό-

scrupulum adiment: Nunquam eni-
 ne Ecclesiae defuit, nec defutura est
 tionum scaturigo, ab ipso spiritus sa-
 te promanans, & virtus manifestanda
 tis, aut amoliendae difficultatis, a qua
 medium productae vel producendae:
 que mihi visi sunt nostri, verum efflu-
 liae Catholicae dogma, quod nos an-
 mur ac profitemur, a Sanctorum in E-
 Doctorem scriptis & autoritate satis
 daste.

Quare id unicum censeo, ut ad pro-
 tum diem huc conflatis, quotquot e vol-
 clestasticorum inscribuntur Catalogo, cum
 co interprete: Et prolato in medium sacro
 Evangelio, referato & aperto unumquod-
 imponens Codici dextram sanctè juret, e-
 sententiam concepit, de singulis dogma-
 quae nostri explicuere: atque ita forsitan
 unicum & certum finem congrediemur:
 ite ocyus, haec Imperatori vestrisque pa-
 cite: Ego post breve alia mandata ipsis sig-
 cari curabo.

Haec à nobis revertentibus nuntiata Imp-
 tori, Patriarchae, reliquisque, nostrates
 pz sermones non approbant: Quo modo e-
 se ficturos jurarent super Evangelium, q-
 Evangelium maxime fieri prohibebat: At Ru-
 nus admisit, cum Deus ipse in sacris literis
 missa jurejurando firmaret: Sed hujus de j-
 mento commenti Mitylenes Episcopus pri-
 autor extitit: qui excogitatum hanc fori-
 lam, à multis antea diebus Papae insinuaver-
 ut necessariam accelerandae unioni methodu-
 Et quâ suam Papae auctoritatem ampliaret, & n-
 strorum hominum levitatem ac averfatione
 aliquo retinaculo compesceret ac cohiberet.

SECT. VIII. CAP. IX.

At Imperator Patriarcham invisit, cujus ad-
 nutum noieo vocati subsequebamur: quom-
 sit etiam Papa tres Cardinales, Cameratum,
 Julianum & Firmianum, quibus decem insuper
 adjunxit Episcopos: Coepit autem Imperatori
 Julianus totum negotium a primordio ad hunc
 confidenter percurrere, cum gravi eloquentiâ
 & ambitiosâ Rhetoricandi suavitatē: cujus ora-
 tionis summa capita, ut memoriae occurrunt,
 perstringere, & ipsi mihi operæ pretium fac-

1171

Nunquam enim
et delectum
ipso spiritus
manifestant
culati, in
educandi
verum
quod non
Forum in
care in.

100
101
102
103
104
105
106

[Faint handwritten notes]

λυγρῶς
 καὶ
 ἔτι
 καὶ ἐν
 ὧν
 αἰτίᾳ
 καὶ
 ὧν

ou
-2
9
:
4
i
2

Handwritten notes:

- un
- 87
- 94
- Ha

[illegible]

am, quam etiam, quodammodo, lingua recensere non
valeo: sic Papae Constantino astipulationem, in im-
tissimus Pape milis vestra navalia appulerunt:
tam pacta in Septembri vestra triremes, que
in Mense ad nos revecti, ante exitum Nove-
bris, satis commode potuistis huc navigasse:
Sed vos ante Februarium iter non confecistis:
unde magna Papæ damna tergiversatione vestra
succreverunt: Cum Ferrariam perventum esset,
decrevimus illico Generalem Synodum, voce
præconis, publicare, quod vestris procrastina-
tionibus est retardatum, dum alter mensis
effluxisset: Indictâ Synodo, vos ad concentra-
tiones statim provocavimus, quas refugistis ni-
si prius quatuor mensium intercedere induitâ,
quibus peractis rem gnæviter polliciti estis, se-
ggressuros: Et cum pro quatuor concessis, se-
tem menses consumpti evanissent: etiam si
videm in arenam descendere voluistis: etiam si
urâtibus iis quatuor, fide datâ spondistis, bis
in septimanâ congregari, ut primaria inter nos dis-
rimina ventilarentur: quod scriptum vestroq;
rmatû autographo nobis obtulistis: & in toto
um tantum octies in cōventus erepsissetis, peni-
tus cessastis in posterum. In Synodo constitutiones ef-
fudit, ter singulis hebdomadibus disputandæ:
vos nec illud observastis, sed per incerta quædā
interstitia cōvenistis tandem, & his etiam renun-
cavistis, cessastis omni pollicitationi, fidei ac foro:
lacuit huc Florentiam migrare: Et cum satis
intelligeremus vestram tarditatem, & moras
quas cunctando neccitis, dum adhuc Ferraria
æsumus, antequam Synodum transulimus
vobiscum pepigimus, subscriptis legibus, qui-
bus & vos subscripsistis, ut singulis septimanis
ter coiretis in publicas disceptationes, qui-
suto tergiversandi prætextu, ita ut nihil con-
fertandi ordinem interverteret: Non Impera-
toris morbus, nec Patriarchæ, nec ejus qui pri-
marias disputandi partes sustineret, & in dies so-
procurreret disceptationum rota, sed semper
leanniter revertentes revolveret: Et si decies so-
ret primarius disceptator, ut alter in ejus so-
gestum succenturiaretur: si dies etiam ejus so-
torius in celebrem alicujus Martyris festum sug-
cideret, tum in crastinum ut protelaretur in-
gitanda disputatio: Et sic repente, ad a-
troversiarum periodum convolaremus: A con-
nullum pacti articulum custodiistis, ne et vos
quidem in scripta à vobis relata conditionem;
sed cum in paucas admodum sessiones prodissi-
tis, ad umbram otij, sine operâ aut successu
confugistis.

Interca Beatissimus Pater omnia implevit quæ
ex pacto subijciuntur, & ad modicum effluentem, mul-
ti-

conclusionem terminare, nisi afflatus spiritu fatidico Propheta: Nos autem tuam Serenitatem futurorum præscientiâ inclaruiffe hæcenus nunquam didicimus. Atque ut alius orationem pertexeret Julianus plurimæ demonstrationibus luculentiffimè comprobavit, has ratiocinationes, omnino ne farias, & manibus nunquam dimittenda Imperatorem debere omni ope, & con- eadem ad promovere: Atque ita conventum tenendū, & cum eo confatus est ali- eniffimus, & ab illo reversus est ad Patriarcham locutus e-

S E C T. VIII.

Nos huc primum in Italiam adducant, quodam
ut celeste per opus timentium, in hanc des-
exinde per opus timentium, in hanc des-
menti in patriam redundat, & ego totidem
tem publicis dilectionis, & unico tan-
extrahi posse unitivum: quodam
experimenta docere: quodam
mus, quamvis Latini ut
institire: Mihi vero præ-
dos excogitare, qui nos in
conciliandi Formulam int-
gentes diversa sentientes co-
ubi id cum Papâ communica-
cendimus determinationem
cunque vellet, ex suis elige-
ex meis præsulibus: quibus
um Interprete stipatus, ipse
Ac privatim in Papæ concl-
ium ita gereremus, ut in
ari conventu, unus aliquis
nostrorum hominum modum
genio, per quem credat, unum
citer procedere: In primo
in secundo alter, atque ita
cedaneis, dum ex omnium
tionibus illa Medietas efflu-
uniamur: Oportet autem
rum indagantium, prædicere
in principio Orationis suæ,
prio ingenio proficisci quæ
quemque auditorum, seor-
perpendere & examinare, usque
omnes res gestæ deferantur,
interfuere: & quousque pla-
intelligatur: quæ si omnibus
procediendum ad Unionem
gulis comitiis quid singuli
cessum est absentibus declarare
Non

λασι δ' ἀναγγέλλεσθαι καθ' ἐκάστην τῆς
μὴ παρῶν ἐκείσε, τὰ καθ' ἐκάστην λα-
λήματα. ταῦτα εἰπὼν ἀπῆλθεν ὁ βασι-
λεύς.

τμήμ. η. κεφ. 16.

Ἐξελέξατο ὁ τὸν Ἡρακλείας, τὸν Ἐφέ-
σα, τὸν Ῥωσίας, τὸν Μονεμβασίας, τὸν
Τραπεζύντην, τὸν Κυζίκην, τὸν Νικαί-
ας, καὶ ἑτέρας μέχρη τῶν δέκα. καὶ ἀπῆλθε
μετ' αὐτῶν εἰς τὴν πᾶσαν πύργον ἢ πύργον
συνελούσις. καὶ ἔτιως ἐπαύσαντο, ὁ βα-
σιλεύς ἰδόντων καὶ τὸ ἐν τῇ ἀκαρπν-
ῇ τῇ ἑδὲ τὸ τυχερὸν ἀπὸ γέλης ἐκ τῶν
ἐρημίων ἐκείσε καὶ τὴν ὑπόχρεσιν.
ἡμῖς ὁ ἐξεπείσαντες, ἐμάθομεν, ὅπως ἐν
μὴ τῇ πρώτῃ συνελούσῃ κατασκάσαν ὁ
Νικηίας πολλοῖς λόγοις ὅτι καὶ δεῖσθαι
ἐκάστη τὰ μέρη ὑπὲρ φησὶν ὁ ἁγίος
Μάξιμος ὅτι τὸ ἐκπερδύσας ὁ ἁγίος
Πνεύματι ἐν τῇ πρὸς Μαρίνον ὁμιλί-
ῃ, καὶ ἐνωθῆναι καὶ τὸν νῦν, ὅτι ῥῆθ' ὁ
ἐκείσε. οἱ δὲ λατῖνοι ἐδὲ ὅλως κατεδί-
ξαντο τὸ. ἐν ὅτῃ ἑτέρα συνελούσῃ ἔπιν
Ἐφέσας, ὅτι εἰ ἐκδληθῇ ἡ προσηλκή
ἀπὸ ὁ ἁγίου συμβόλου διωατὸν ἐστὶν ἐνωθῆ-
ναι ἡμᾶς. ὅπερ ἐδὲ ἄκρως ἀσὶ περιέ-
ξαντο. ὡς ὅτι πρὸν πρὸ τῶν ἑδὲ ἡμᾶ-
θρομ. ἐδὲ εἰ οἱ λατῖνοι ἔπιν πινὰς τρέπας.
ὡς τὸ τοιούτων ἡ καὶ συμμ.

Ἐν ὅτῃ τὰ τοιαῦτα τὰ ἐπράττει, συνη-
θροισμένων κατὰ ἡμῶν εἰς τὸν πατριάρχην
καὶ τὸ ἐνωθῆναι καὶ ἀσπλῶς ὁμιλέντων, ἔφη
πατριάρχης. ὅτι ὁ ἐνωσις καὶ ἡ ἐνότης
τῶν ἐκκλησιῶν λίαν ἐστὶν ἀναγκαῖα, ὅ-
τι ὡφελίμηται ἡμῖν. δεῖ ἄν καὶ ἡμᾶς καὶ
συνεδομὶα πνὶ ὡς ἂν ἐνωθῶμεν αὐ-
τῶν. εἰ γὰρ ποιήσωμεν μετὰ τὴν τινὰ συ-
κατάστασιν, καὶ δι' αὐτῆς ἐνωθῶμεν πρᾶγ-
μα ἐσόμεν εἰς μετὰ τὴν βοήθειαν ἡμῶν,
καὶ εἰς σύμεινον καὶ αὐξήσιν τῆς πατρίδος.
ὁ καὶ ἀκρίτως καὶ οἱ ἐχθροὶ ἡμῶν διελιά-
σαν καὶ συνελησόνται, καὶ φέλλας,
καὶ πρὸς τὸν τραπεζύντην ἡμᾶς, καὶ τὴν φι-
λίαν ἡμῶν πρᾶγμα τεύεσθαι τραπεζύντην
αὐτῶν ἀδικήσῃ ἡμᾶς, εἰ καὶ μὲρ πρὸς
συμμὴν συγκατάστασεως.

Ἐρηκότων δὲ ἡμῶν ὅτι εἰς τὰ τῆς π-
τῶς οὐκ ἐγχωρεῖ συγκατάστασις. ἡ
γὰρ συγκατάστασις ἐλάττωσιν ἐργάζεσθαι
τῆς

nobis divulgasset Imperator, in palatium re-
cessit.

SECT. VIII. CAP. XII.

Elegerat autem Imperator Heracleensem,
Ephesium, Rossensem, Monembasianum,
Trapezuntinum, Cyzicenum, Nicenumque,
cum tribus aliis ad completum numerum de-
narium: quibuscum quater aut quinque ad
Papam proficiscens tandem a consilio destitit,
tandem ab inani ac infrugifero: Nobis vero ne
minima quidem significata erant eorum quae in
istis conventibus tractarentur, contra quam
Imperator promiserat: Sed ex aliorum mul-
tationibus exploravimus, Nicenum in primo,
multis rationibus conatum persuadere Graecis,
Latinisque, quantum interesset, approbare quae
D. Maximus praeceperat in Epistola ad Mar-
num de processione Spiritus Sancti, & ab eisdem
secundum simplicem verborum sen-
tis, ad sancendam unionis pacti-
dum, quod Latini penitus pacti-
cundo congressu aliud Ephesium
Sacrosymbolo, Additamentum ex-
subsecuturam mox unionem: quo
in extimos auricularum anfractus in-
bantur: Nihil ultra de his Medior-
gationibus intelleximus, nec si qui
xerint qui, ingeniis in causa unionis
da non carebant.

Dum haec in hunc modum gerentibus pro consuetudine officii familiar-
cham compellantibus Patriarcha dicit
nem Ecclesiarum ac concordiam, nobis
necessariam, & prae omnibus expe-
Qua propter nos oportere, omni viz,
doque insistere, quia eandem acquiramus:
si in aliquot particularibus. Latinarum
cesserimus, infinitam exinde nostra patria
stabilimentum, rerumque omnium accretio-
perciperet: Quibus cognitis hostes nostri
sternati expavescerent, demitterentque se
formidine ac metu: Et redire in gratiam no-
cum expetiscerent, nostramque amicitiam
nibus officiosis obsequiis ambirent: Nemo nos
vel exerto digito laceffere auderet: si in arti-
culo vel minimo, ipsorum votis nostra sub-
ceremus.

Nobis autem assentientibus, istiusmodi demis-
siones negotiis fidei parum convenire, quia fi-
dei sublimitatem imminuunt, & castigant: Et
hoc verum esse respondet Patriarcha: concessio-
nes fidei aliquo modo in deteriore sortem pro-

αὐτοὶ οὐκ ἔχουσιν πρὸς τοὺς λατίνους καὶ
 δαυὶδ μὲν ἀπὸ τῆς συγκαταβάσεως ἀπο-
 βλεψάμεν, ἀδελφίαν ἐν ἑαυτοῖς ἐλάττωσιν.
 εἰ γὰρ συγκαταβῶμεν ὅτι ἐκ τῶν καὶ κε-
 φαλαίων, πάλιν πάλιν ἀναπαύσονται τὸ
 ὑπερήμα ἔτι. καὶ ἀπὸ τῆς συγκαταβά-
 σεως ἔτι τὴν ἐν ἑαυτοῖς πρὸς μέγα κέρ-
 δος, ἐκείνο ἔστιν ἵνα εἰς μεγαλήν βοή-
 θειαν καὶ ἀφελαν ἔτι ἡμεῖς ἡμῶν. καὶ ἄλ-
 λοτε δὲ οἱς περὶ τῆς εἰρήνης πιασθε πι-
 ναὶ οὐκ ἀπὸ τῆς περὶ τοῦ ἀντιπαρα-
 σταθῆναι αὐτῶν πρὸς συγκαταβῆσιν ἔλατ-
 τισμα.

τμήμ. γ. κεφ. ιγ.

Παυσαμένους δὲ καὶ τῶν ἐν ἑαυτοῖς συ-
 νελόντων, ἔγραψαν ἐκ τῆς ἐκείνων
 ἀνακηρύττειν λαμπρῶς τὴν δέξασιν αὐ-
 τῶν, καὶ ἐπὶ ταῖς αὐτῶν τῶ βασιλεῖ
 διεμνύσαντο, ὡς εἰ δέξοιτο καὶ εἰρήνη-
 τι τὸ ἐν αὐτῇ, ἡδὴ ἐνωθῆσμεθα. παρῆλθον
 ἡμέραι πέντε νοσηλεύσαντες ἔτι βασιλείας,
 ἔρχομαι δὲ λατίνους πάλιν ἐν τῇ ἐκείνῃ
 τῇ πρὸς πᾶσι, καὶ ἐξέτασθαι καὶ ἐπα-
 ρεῖσθαι πάντας. ἐλαλήτε δ' αὖτως καὶ ὁ βα-
 σιλεὺς βούλεται συναντῆσθαι πάντας, καὶ
 ἀποπειράσθαι, καὶ λατίνους ἐγγράφως
 γράμμι ἐκαστὸν πρὸς τὸ πᾶν ἀνισκα-
 τῆσθαι πᾶσι, ἵνα ἔτι συμφέρονται
 τῆς πατρὸς. ἀπὸ συγκαταβῆσιν ἔτι
 βασιλείας τῆς πατρὸς καὶ ἡμεῖς,
 αὐτοῖς ἡμῶν. ὁ δὲ ὅτι ποσὸν ἡσανακ-
 τί, ὡς μηδὲ τὸ κεφαλὴ αὐτῶν δύνασθαι
 ἀποκινήσῃ ἐκ τῆς περὶ κεφαλῆς. καὶ
 ὁ αὐτὸς μὲν ἀρρώστων, αὐτὸς δὲ φάσκων,
 ὡς καλῶς ἔχει, ὅτι μόνος ἦπιν. ὡς
 ἀρρωστικῶς. καὶ οὐκ οἶδεν εἰ διωθήσεται ἐν-
 πρὶν ὁ θεὸς μετ' ἐλάττωσιν. ἔφη δὲ
 ἔμως ὅτι οἱ λατίνους ἐστὶν ἡμῶν ἐκεί-
 νων, ἵνα ἔτι δέξοιτο ἐν ἑαυτοῖς δι' αὐτῆς.
 διότι ἡ ἡσανακτικὴ ἐπὶ ταῖς ἡμέραις.
 ἐκείνοι δὲ ἐπὶ ταῖς ἡμέραις ἀπὸ τῆς ἀπὸ τῆς
 ὅτι καὶ ἡ φωνὴ μοι καλὴν, ἵνα αὐτοῖς ἡμε-
 ῖς ἐπὶ ταῖς, καὶ ἰδῇτε τὴν ἐκείνων. καὶ ἡ
 μὲν δέξοιτο ὑμῶν, ἵνα ἐν ἑαυτοῖς δι' αὐτῆς
 ἐπὶ ταῖς. εἰ δὲ φωνὴ ὑμῶν καλὴν ἵνα με-
 πεποιθήσῃτε πᾶσι λέξεσι, καὶ ἔτι εἰρήνη
 αὐτῶν καὶ ἐνωθῆσθαι, εἰ εἰρήνη τῶν,
 καὶ

gloriamur: Nam exempli gratiâ, si ex viginti
 quatuor religionis capitibus, unum tantum eo-
 rum libidini contribueremus, viginti tria quæ
 supersunt, satis valerent unius defectum sup-
 plere: & per illud unicum quod nobis adimitur,
 tantum emolumentum lucraremur, ut insigni
 ore, & immensâ utilitate, totam gentem no-
 stram inauraremur: Hæc & hujus commatis
 multa alia bis terve Patriarcha nobis inculcavit,
 palpum obtudens eorum sensibus, qui sic ludi-
 ficari vellent, ut suâ abjuratâ, religionem La-
 tinorum amplecterentur.

SECT. VIII. CAP. XIII.

Cessantibus demum istis conventibus, La-
 tini scripserunt quandam Fidei expositionem,
 ipsorum Dogmata luculenter enuntiantem, quâ
 ad Imperatorem missâ, declararunt, si eam am-
 plecteremur, & confirmaremus, illico ad unio-
 nem paciscendam progredieremur: Verum dies
 aliquot præterierunt antequam ventilanda pro-
 ponitur, ægrotante Imperatore: Interea non-
 nulli nostrum aliquibus in eadem comprehen-
 sis, illaqueari coeperunt, quod cæteros omnes
 turbavit, & attonitos confudit: Tandem vero ru-
 mor increbuit, Imperatorem velle nos convoca-
 re, ac experiri, sententiis cunctorum exploratis
 per scripta suffragia, qui Latinis articuli sint con-
 cedendi, ut patriæ utilitati inserviretur: & brevi
 postea Imperatore Patriarcham & nos una accer-
 sente nos advolavimus: At Patriarcha adeo læ-
 tifero premebatur morbo, ut ne caput pulvillo
 posset attollere: & ille qui semper ægrotus, sem-
 per tamen consuevit, de valetudine interrogatus
 respondere, Bene rem gero, tum tantum va-
 luit dicere, ægitudine langueo, & haud scio, an
 mei dolores me loqui patientur, & verba fauci-
 bus non intercipient: verba nihilominus ad
 hunc sensum eluctatus est: Mississe nobis expli-
 cationem quandam fidei Latinos, in quam si
 arrideat uniamur: Sed & aliquot diculas efflu-
 xisse, per meam invaletudinem, licet illi mag-
 nopere institissent, responsum quotidie efflagi-
 tantes: Quare mihi visum fuit impræcognatis neces-
 sarium, vos simul huc conciere, ut expositio-
 nis formam examinaretis: & si placuerit, coeci-
 mus in unionem: Si aliqua mutanda veniunt
 vocabula, priusquam suffragia contribuat, &
 Latini in eadem consenserint, interpolentur:
 si totam reficere variatione dictionum vobis
 molestum videbitur, instauratione novam, quæ tam

N n n 2

Latini

πημεύμε και ομολογώμεν, ως αν ὡς
 πάντων τῶν χριστιανῶν αὐτὴ ἡ τῆς πίστεως
 ἀλήθεια πιστεύεται καὶ ἐκκηρύσσεται. καὶ
 ὕτως ἐμολογώμεθα ὁλοκαυτὸς τὸ Πνεῦμα τὸ
 ἅγιον ὡς ὁ πατὴρ καὶ ὁ υἱὸς αἰδίως ἐστὶ,
 καὶ τὴν ἑαυτοῦ ὁσίαν, καὶ τὴν ὑπαρκτή-
 κεν ὄντα ἐχθὶ ὡς ὁ πατὴρ ἅμα καὶ ὁ υἱός,
 καὶ ἐξ ἀμφοτέρων αἰδέως, ὡς ἀπὸ μίας
 δεξιᾶς, καὶ μοναδικῆς προβολῆς ἐκπο-
 ρεύεται. καὶ ἐπὶ πάντα ὅσα ἐστὶ ὁ πατὴρ
 αὐτοῦ ὁ πατὴρ τῷ μονογενεῖ αὐτοῦ ὡς ἐν τῷ
 ἡμῶν δίδωκε πολλὴν ὅτι ὄναι πατέρα τῆς
 αὐτοῦ, ὅτι τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ὡς ὁ υἱός
 ἐκπορεύεται, αὐτοῦ ὡς ὁ υἱός ὁ πατὴρ
 αἰδέως ἐχθὶ, ἀφ' ἧς αἰδέως ἐμολογῶμεν).

His igitur perfectis, qui intererant universi
occuperunt infremere ac stomachari: Præter
enim Rossensem, Nicænum, Mitylenæum,
magnumque Primicerium, qui ut ut audierunt,
silentio tamen cogitata repressere: alij omnes
publicata abdicarunt abjuraruntque: Et quo
pacto (inquiunt) hanc unionem amplexabi-
mur, quæ nostræ Ecclesiæ dogmati pugnan-
tia ex diametro comprehendit? Verum si non-
nulla permutabimus in eâ formulâ, (suggere-
bant prædicti) numquid non eam sine præjudi-
cio poterimus admittere? At quæ permutatio
nostrî responderunt, conciliabit in unum duo
dogmata obversis frontibus arierantia? Tum
Rossensis & Nicænus aliam ingrediuntur viam
à duarum præpositionum differentiâ ductam,
nempe: Orientales dicunt à Patre per Filium,
Occidentales à Patre & à Filio Spiritum San-
ctum procedere, & utrique in unius sensus eun-
dem alicum decurrunt: Nam eâdem mentis
conceptione, & illi per Filium, & isti à Filio
pronuntiant: Quod Ephesinus negavit, non
eadem dicere, eodem mentis conceptu: Nam
alium sensum Ex, alium Per exhibere.

Ἀναγνωστὴς ὦν ταύτης ἀκροαθεὶς πάντες ἀπιδυσώπησαν· πᾶν γάρ ἔρω-
σίας, ἔρηνικας, ἔρμιτολῶν, καὶ ἔρ-
μεγάλῃ προσησυχύλῃ ἀκροατῶν καὶ
ζωησάντων, οἱ ἄλλοι πάντες ἀπὸ τῆς
αὐτῆς πρὸς δεξιόμην πτότῃ, ἐπὶ
θαλαμῶν τῶν ἐκείνων καὶ δεξιᾷ ἡμέ-
ρῃ ἐκκλησία. ἦσαν δὲ οἱ δηλωθέντες,
καὶ ἰὰν ἐκκαλεσθῶν τῶν ἐγκαλεσθῶν
αὐτῇ καὶ δεξιόμην αὐτῶν, οἱ ἡμέτεροι ἦ-
σαν, καὶ πῶς τῆς ἐκκαλεσθῶν πτό-
τῃ, ἀδιώδῳ ἐστὶ. καὶ ἐπιχειρήσαν-
τες ὁ ἔρωσίας, καὶ ὁ ἔρηνικας, οἱ
ἀναβολικοὶ ἄλλοι λέγουσι τὴν δεξιᾷ ἡμέ-
ρῃ. οἱ δὲ δουλοὶ λέγουσι τὴν ἐκ ἡμέ-
ρῃ καὶ συμφω-
νῶν. ὅτι γὰρ τῆς αὐτῆς ἐννοίας λέγουσι
οἱ μὲν δεξιᾷ ἡμέ-
ρῃ, οἱ δὲ ἐκ ἡμέ-
ρῃ. ὁ δὲ
ἔρωσίας ἦσαν ὡς καὶ λέγουσι τῇ πτότῃ
αὐτῆς ἐννοίας. ἀλλὰ γὰρ ἐννοίας δηλοῖ ἡ
ἐκ, καὶ ἄλλῃ ἡ δεξιᾷ.

Ἐπίπαι ἡ ἴς αὐτῶν ἡ Διαφορά. ἡ
πλὺς λόγος ἡ ἀγὼ ἐν ἡμῶν ὡς πῶτος.
Ἐ μὲν ῥωσίας, Ἐ Νικαίας, καὶ Ἐ μεγάλα
πρωτογενέστα τῶν αὐτῶν ἰστοῖα δηλῶν
τὰς προήστεις πῶτας λειόταν. Ἐ δὲ
Ἐφίτη ἐπὶ δὲ δηλῶν ἀποδοκίμοι.
ὁ μὲν ἔν πατριάρχης μικρὸν ἐν πῶς λό-
γοις προσμείνας ἀπῆλθιν ὡς ἀναστασιῶν
ἐς τὴν κατὰ τὴν Ἐ φιλανθρωπῶν. ὁ ἡ βα-
σιλεὺς καὶ μὲν ἡ θῆωρ, ἡ ἀκερδῶς
προσῆκε πῶς λίγους, καὶ ἰσχυρῶς
τὰς ἀφῆστεις τῶν ἀκρόντων φθιγγό-
μοις πῶς καὶ αὐτὸς ἀμυδρῶς. ἐν εἰς
προήστειν, ὅν ὁ βῆσις ἐπὶ ἡ κατὰ

μή ληγέτω ἀπλῶς, ἀλλ' ὡς δοτεδῶσαν
καὶ τὸν λόγον δι' ὃν λέγῃ, ὅπερ δοκεῖ αὐτῷ
ἀρμόδιον καὶ προσήκον. καὶ ἐπὶ ὧρας
γινώσκω ἕκαστον ὅτε δώσῃ τὴν γνώμην
αὐτῇ μεγαμυρίων μὲ καὶ ἑξ λόγῳ
αὐτῆς. πρὸς τὰς ἑν εἶπεν ὁ Ἡρακλείας,
καὶ πρὸς χάριν δώσω τὴν γνώμην μὲ με-
γαμυρίων; στυγρόδος ἐστὶν οἰκονομική ἢ
παιδαγωγική. εἰ ἔν τινος τὰς ἑν ἑξ ἄλλαις
οἰκονομικαῖς στυγρόδοις ποιήσῃ τὴν καὶ
ἡμῖς. εἰδὲ ὅτι ἐγὼ εἶπα, εἰδὲ ἡμῖς ποιή-
σῃ. ὁ δὲ βασιλεὺς εἶπεν, ἀλλ' ἐγὼ
ἔγωγε θέλω. θέλω γὰρ ἵνα κατήχα
μεγαμυρίων τὴν γνώμην ἕκαστος, ἵνα μὴ
ἔξῃ τινι μετὰ καιρὸν διαβάλλειν αὐτὸν.
ὁ δὲ λόγος ὁ πρὸς τῶν προσηλόντων
ἐπαταύωτο, καὶ εἰς ἀγῶνα μέγα κα-
τήχα. ἐρῶν ἔν τινος Λακεδαιμονίας ὡς ἔδεν
ἰχθυόσιν οἱ ἀντιλέγοντες, τῷ Ἐφίσιον ἡ-
πιν ἔπα' ὁδόντα. καλὸν αὖν ἦν, ἑπὶ ἰ-
σχυρόντα ἐπαύδα, καὶ οἱ λοιποὶ γραμμα-
τικοὶ εἰς συμμαχίαν τῶν καὶ ἑξ Ἐφίσιον,
αὐτῶν προσκαλέσθησαν. καὶ μετ' ὀλί-
γων πάλιν εἶπε. ἔξ δὲ προσηλόντων
κατημύριον ἐγγὺς τὰς, καὶ ἀλγύντω
καὶ τῆς ἀληθείας ἀγῶνι, καὶ τῷ Λακε-
δαιμονίᾳ ψευδολογίᾳ. εἶπε δὲ τὰς
ἐκδηλότρον καὶ γνῶσται. εὐθὺς παρὰ
αὐτῶν τὰς ὁ βασιλεὺς, καὶ βλοσυ-
ρὸν ἀντίπας, ἐμὸς ὡς εἶρηκε, π ληγ
ἔξ δὲ ἐκπαλαστήτω. πάλιν
ὡς ἀκατημύριον αὐτῶν. ἔξ μεθὲν ἀπὸ κε-
ναφύας, πάλιν ἡρώτησε τί ἐστὶν ὅπερ ἔφη,
καὶ ἀνέφερον ἐγὼ ὁ πρὸς τὸν Λακεδαί-
μονίας εἶρηκεν.

τμήμ. η. ΚΙΦ. η.

Οὕτω καί μιν καὶ ἰδυνώδην ὁ βα-
σιλεὺς ἐπαχάξετο καὶ προσέειπεν ἕκαστον,
ἔξ ὅτε εἶχεν ἀδειαν ἑπὶ τὴν ἡ ἀκῆσιν παρὰ
αὐτῶν ἢ ἐρωτῆσαι, ἢ σκεψάσθαι τὸ τυχόν.
τῶν δὲ λόγων ἔπα' ἀπὸ τῶν προσηλόντων,
καὶ τῶν ὧρας ὅτι πλείονος τῶν προσηλόντων,
πρὸς τὸν βασιλεὺς, ἀπὸ τῶν ἀναπαύσασθαι καὶ
ἀναπαύσασθαι. καὶ ἰλθόντων ἡμῶν, σπαι-
λῶμεν ἡμῖν καὶ ὁ γομίστος, ἔξ ὁ γο-
μίστος, καὶ ὁ Ἀμερυνζῆς, καὶ οἱ ἑξ
πατριάρχου γραμματικοί, ὁ δὲ πατριάρ-

neque nos consentiemus. At ita fieri precipio
respondet Imperator: Volo uniuscujusque suf-
fragium, manu meā prehensum retinere, ne
quod prius concessit, postea refigat ac recalci-
et:

Verum in immensum aucta crevere de pre-
positionibus certamina: adeo ut cum Lacedæ-
monis Episcopus animadverteret, adversa-
rios Ephesij nihil valere contra rationes E-
phesij, submissa voce insultraverit: unam
Grammaticorum reliqui introducerentur in
scenam, Antagonistis Ephesij subsidia laturi,
etiam si eos invitandi molestia meis partibus
nunc accederet: Et post aliquantillum spatij
eadem sub dentibus ingeminavit: Unde Pro-
tecdicus, sibilanti Lacedæmonio proximus,
multumque ingemiscens, Perversam homi-
num impudentiam, quod contra unum Ephe-
sium, velut rectius dicam, contra ipsam ve-
ritatem, totus cæcus rixaretur, attolle tan-
tum vocem, & voto frueris: At Imperator
statim est suspicatus, quod auribus
perat: Et quid est, quod iste clam-
or, truculentis aspectu, oculisque
subsellis stupore perculsi conticuer-
sum Imperator, quid est, inquam
loquitur? Ego vero sine mori, ut
ti Imperatori satis fieret, quæ Protec-
dæmonio clam immugit, palam rec-

SECT. VIII. CAP. XV.

Ad hunc modum Imperator composuit
lore moestum animum torquebat, colligans
unumquemque, ut nemini vel auscultandi
sciscitandi ab alio, vel intra proprium pos-
verlandi quodlibet, facultatem permitteret: At
cum sermocinationes jam in infinitum excurrer-
rant, & hora ultra meridiem processerat, ite,
dixit Imperator, vos reficite, & pransi statim re-
dite, cui obtemperatum fuit: Reverfis igitur
nobis ad cæcum accessisse animadvertimus Ge-
miltium, Scholarium, & Amerunzæm, cum
totā tribu Patriarchicorum interpretum, ac ipse
Patriarcha adhuc apud Philanthropium hære-

Καί κείνοι δὲ νεητόν ὃ Φίλε λειπὴν τῆς
ἀληθείας Φιλόσοφε, εὐρηται τὸ Πνεῦμα
ἐκπρωδόμενον μὴ ἐκ τῶν πατρῶς, ἴδιον δὲ

Cum Episcopus perorasset, cæteri omnia jur-
gedine retrahere; quibus molle est affectus Im-
perator: Video inquit in infinium excurrere
rixandi libidinem: nec aliud à vobis expecto:
Et fortasse à principio nobis non minus conve-
nisset, si in his privatis altercationibus, non
omnis iracundia exspirasset. Nunc quando La-
tinorum voto honesta responsio attribuenda sit,
perpendite, quid Latini referemus: Et dis-
putandi æstus in aliam opportunam dispense-
nda: Talia consulente Imperatore Ros-
senfis hac questione interrupti: Si à scriptis no-
strorum Orientalium sententiz elucebunt, quæ
Unioni faciendæ conferent, licetne eisdem
usurpare, ut plene auctoritatis didamina?
Et si noliti Sancti eadem approbaverint, nul-
quid eorum placitis non infragrabimus? Mul-
tis acclamantibus æquum esse quod proponeret
Imperator intagente, Rossensis evoluit è sine
codicem chartaceum tumulariæ compaginatæ,
omnigenis corruptelis ferissimum, cujus au-
tor Beccus: Et cum aliquot mucida sententiarum
prelegmina, hæc vitiosè cripta, illa tene-
bris semela, perlegisset, cepit inflorescere,
quasi omnis pagina his mercimoniis abundaret:
Liber Imperatori medullitus complacuit: Eis
fuis inunxit, ut omnia tam prolixi voluminis
farragine, unum aut alterum præcipuum arti-
culum enotarent, unde novæ Fidei Formulæ
compingerent: Elegerunt igitur à primis Syno-
do citum his verbis expressum, protitulum

ἡ καὶ ἐξ αὐτῶ ἀναβλύζον. ὁ πρὶ ἐπί-
 ρας ἡ ἀρχὴ ἐκείνη ἐκδίδωκε συνόδῳ.
 ὡσαύτως ἐξελέξαυτο καὶ τὸ ρητὴν ἡ ἀρχὴ
 Κυρίως τὸ λέγον. ἡ συνόδος ἐξ ἀμφοῖν
 ἦν ἐκ πατρὸς δι' ἡμῶν περὶ τὸν Πνεύ-
 μα. καὶ εἰπον ὅτι ἐπὶ τὴν ἐκείνην τὴν ῥητὴν
 ἡ ἡμετέρα; ἰδὲ τῶν ἡμετέρων ἀγίων ἐπὶ
 τῷ πνεύματι, καὶ ὅτι ἐπὶ καλὸν εἰς τὸν ὁμοφω-
 νισμῶν, καὶ ἐνωθῶμεν δι' αὐτῶν; εἰπὼν-
 των δὲ πῶν οὗ λίαν ἐστὶ καλὸν, τὴν πλεί-
 στων δὲ συνάγων τῶν, εἰπὼν ὁ βασιλεὺς, δό-
 τωσαν γνώμας, καὶ ἕκαστος λέγέτω ὡς
 θέλει. εἰπε τέρχ' αὐτὴν τὴν ῥητὴν τῷ πνεύματι, εἰπε
 τέρχ'. ὡρσε δὲ καὶ τὸν ὑπομνηματο-
 γραφόν, ἵνα γράψῃ τὰς γνώμας, καὶ
 γράψῃ μόνον ὁ δέσνα τέρχ' ὁ δέσνα εἰς τέρ-
 χ'. καὶ γὰρ τὸ εἰπεῖν ὅτι πρῶτος δὲ ἡ
 ὁ πρὶ αὐτοὺς ἐδίδωκεν, ἡ ὡρσε ἐπὶ τῇ
 πλείστοις καταλιπεῖν τὸ πρῶτον καὶ λέ-
 γων μόνον τέρχ' ἡ εἰς τέρχ'. εἰπον ἄν
 πολλοὶ ἀπλῶς οὕτως τέρχ' αὐτῶν.

Ἐφ' ὧν ὅτι αὐτὸς οὗ τέρχ' αὐτῶν τὸ ρητὸν
 πρῶτον. πρῶτος γὰρ ἂν ἔχω μὴ τέρχ' αὐτῶν
 τῆς πρώτης συνόδου, ἡ ἡ ἀρχὴ Κυρίως
 τῶν πρὶ ἐκείνης ἡμῶν διδασκάλων ἐν-
 στήν ἐν χόρῳ αὐτῶν ἀλλ' ἐπὶ διὰ τὴν π-
 νὰ τὴν ἐξήγησιν αὐτῶν ὑποδιδοῦσι πρὶς
 καὶ εἰ δοθῶσι πρὸς λαόν, ἀπαιτήσιν
 πάντως ἐκείνοις πρὶς πρῶτον ἐξήγησιν
 αὐτῶν οἱ ἡμετέροις, καὶ ἐξήγησιν τῶν ἀπα-
 ραιτήτων, ὡς ἀκαλῶ, ἵνα ὁ λαὸς οἱ
 πολλοὶ ἐξήγησιν τῶν πρῶτον, καὶ εἰπωσι
 νῦν τὴν ἐξήγησιν. καὶ εἰ μὴ συμφωνήσ-
 ῃς αὐτῶν πάντες, τότε λέγω, ἵνα
 δοθῶσι καὶ τὸ ρητὸν. εἰ δὲ μὴ, καὶ λέγω
 ἵνα δοθῶσι. ὁ δὲ βασιλεὺς εἶπε πρὶς
 αὐτοὶς οἱ λόγοι, εἰπε δὲ ὁ λόγος ἵνα γρά-
 ψῃ τὸ τέρχ' αὐτῶν καὶ τέρχ' αὐτῶν ἵνα γρά-
 ρακαλῶ. Ἐφ' ὧν, ἵνα γράψῃ ὅσα εἰπον.
 ἐπὶ καὶ πρῶτον ὡρσε. ἵνα εἰπῇ ἡ
 ἐκείνη ὁ βέλτερος. καὶ πρὶς λόγον δι' ὃν λέγει
 ὁ πρῶτος ἀπὸ τῶν ὡρσε ἀκαλῶ γρά-
 ψῃ καὶ τέρχ' αὐτῶν. ὡρσε ἂν ὁ βασιλεὺς
 καὶ καὶ γράψῃ τῶν πρῶτον, εἰπε καὶ ὁ
 αὐτῶν τέρχ' αὐτῶν, εἰπε καὶ ὁ πρῶτος
 δοθῶσι. ὡς ἂν πρῶτον οἱ πρὶς τέρχ' αὐ-
 τῶν ὁ ἀρχαῖος, καὶ ὁ μολδοβλαχίας
 πρῶτος, καὶ πρὶς βέλτερος καὶ μολ-
 δοβλαχίας; καὶ ἡμετέροις τέρχ' αὐτῶν
 ἡμετέροις τῇ ἡμετέρῃ γνώμῃ καὶ ὁ πρῶτος

cas fraudulenter infregerat, & pari fide Rosen-
 sis in publicum apportave rat.

Præterea sciendum, ὁ ἀμειψίμως veritatis
 Philosophus, quod nunc reperitur Spiritus San-
 ctus à Patre quidem procedens, sed & peculia-
 re Filij donarium, à quo statuitur ac proman-
 re licet aliter sacra Synodus tunc articulum prius
 determinaverit: Similiter ex D. Cyrillo, cum
 aliam sententiam collegissent, affirmantem ex
 utriusque substantiâ, nempe ex Patre per Filium,
 Spiritum Sanctum profluxi, statim clama-
 runt: Hæc dicta confirmati, an rejecitis? En-
 dicta nostrorum hominum: æquumne existima-
 tis in his unionem pacifici? Cum nonnulli suffra-
 gent, & plurimi sicerent, Imperator ad suffra-
 gia vociferavit: proferat unusquisque senten-
 tiam ut vult, an hæc dicta confirmet, necne:
 Et tunc mandavit conventuum Amanuensi, ut
 dum inserit in tabellam omnium suffragia, suc-
 cinctè tantum scribat, hic confirmat, ille negat.
 Nam postea quam primorum quædam imperavit,
 que suffragia pronuntiasent, reliqui aliquid patere-
 ut quando temporis angustia non
 tur, nunc tantum dicerent, Placet,
 cet: & quamplurimi simpliciter di-

Quin & ipse inter ceteros affirm-
 ta perplacere: qua enim fronte
 Synodi primæ, aut Sanctissimi Cyril-
 confirmare, qui olim primarij sancti
 Doctores extiteret? Cum ipse nihil ad-
 colere sanctitatem, votis compressa
 quandoquidem ea loca nonnulli dixe-
 retamentis illustrent, si Latinis tra-
 quærent illi quo sensu nostri tradit-
 gunt: & nostros oportebit omnino inte-
 Humillime rogo, ut tradituri prius
 certam Interpretationem determinant
 scopo nostri futurus sit, ut hic coram om-
 itte sensus sensus sit, ut hic coram om-
 propaleatur, & si in eundem concurremus
 berem ista patrum scita Latinis tradi: sin-
 cuperem ut non tradantur: At quid sibi v-
 hæc ambages? inquit Imperator, Dic verb-
 ut notarius scribat, Placet, aut non placet:
 singula scribat, respondi, siquidem Majestas
 antehac constituit, ut quæ quisque velit liberè
 cat, & rationem dictorum superaddat: Itaque
 non in uno hærere verbulo, sed cuncta quæ dixi
 scribi postulem: At memoriâ Notarius sin-
 gula non retinebit, intulit Imperator: utere
 verbulo quemadmodum ceteri, nobiscum sus-
 fragaris, an non? Tum inquam ego, Non pla-
 cet transmitti. Cumque serio meis dictis ani-
 mum advortissent Anchiali Episcopus & Mol-
 doblachiz: Et quid sibi volunt aut petunt La-
 tini interrogarunt, quando prior de Additamen-

HISTORIA CONCILII FLORENTINII SECTIO IX.

Ἐν ᾧ περὶ ἔχοντα κελδικὰς ῥωμαιοὺς
σύναι, καὶ λόγοι δι' αὐτὸν τὸ ἐκ τῆς ὑπὸ
ἐκκλησίας κατασκευάζον. καὶ ὅπως
ἐγνωμοδότησαν πρῶτον οἱ ἡμέτεροι, ἔ
κ' ῥωμαιοὺς, καὶ πῶς κατὰ πει-
σαν πινάς, καὶ ἐγνωμοδότησαν αὐθις.
καὶ ἔστρεψαν οἱ πλείους τὸ ἐκ τῆς ὑπὸ
οἷς καὶ ἡ γνώμη τῆς πατερίας, καὶ
τῆς βασιλείας, καὶ ὅπως ἡγάγκαζεν ἡ
ἡμεῶν ὁ πατερίας ἐστρεψαί τὴν ἐνω-
σιν, ἔκ' ἐπὶ τῆς ἐπιλευψίης. ὁπομο-
νημονόματων θ.

τμήμ. θ. κεφ. α.

Τὸ μὲν ἂν τῶν λατίνων γραμματέων ὁ
ἔστιλαν ὑστερον πρὸς τὴν βασιλέα
πεινὰ καὶ δηλωθέντα. ὁ δὲ ἐπὶ ὅλως
ἐμφάνισεν αὐτὸ εἰς τὴν συνάξιν. αἱ
ἀπὸ μόνον ἰλαλείης, ὅτε ζήσιν ἐξή-
γησιν οἱ λατῖνοι, εἰς ὃ δέδωκαν οἱ ῥω-
μαῖοι, καὶ ὅτε ἡ δόξα δὲ ἀποδοῖ εἰς αὐτὴν.
ἡμεῖς δὲ μὲν τὸ δέσσει τὰς δηλώσεις γνώ-
μας ἐξ ἐκκλησιαστικῶν συλλόγων. καὶ ὡς
ἀπεχισμένοι, καὶ παρρωχισμένοι καθή-
μενοι. καὶ οἱ τρεῖς, μετ' ἡμέρας 11 πρε-
σβυτέρων τῶν πατερίας ἰδία ἑκάς. ἔ
παρκαλέσμενοι, ἵνα ἐνδῶσιν ἡμῖν πρὸς
τὸ ἐπανελθεῖν εἰς τὴν πατρίδα. ἀδὲ γὰρ
ὡς ἐκκλησιαστικῶν εἰς τὴν κατασκευάζο-
μενα. ὁ δὲ πατερίας πρῶτος ἡμεῶν δε-
ξάμενοι τὸ δοκεῖν, εἰς σκέψιν τὸ ζήτη-
μα ὑπερέβητο. παρικήσας δὲ ἡμεῶν πρὸς
τὴν ὁ μέγας καρλοφύλαξ ἀπατηθεὶς,
αὐτὸς γὰρ ἐζήτησε πρῶτον, καὶ ἐνέδω-
καν αὐτῷ ὡς ἐπ' αὐτῷ τὸ ὑπεροφίον. τῇ
δὲ ἐφ' ἧς ἡμεῶν πρῶτον ἄγασιν ἡμεῶν εἰς τὴν
βασιλέα κελδικὰς καὶ ῥωμαιοὺς
βασιλικῶς τὴν τὴν μέγαν καρλοφύλακα,
ἐμὴ, καὶ τὴν πρῶτον καὶ. καὶ ἐξελθὼν
πρὸς

*In quâ hac habentur: Cubicularij
conventus crebri, & colloquij
processionem ex Filio
iur: ut nostri in suffragiis
mum dissentientes, aliorum
sentias retrectarunt, & processio-
Filio admiserunt: in quibus
suffragium celebre, & processio-
ut Patriarcha nos omnes unionem
firmare impulsit, ac deinde expiravit. Cap-
mentar. 9.*

SECT. IX. CAP. I.

Latinorum schedula, quam Imperatori post-
te ultimo superioris libri memoravimus: quam
tamen conventui suo Imperator nunquam pro-
palavit, sed nobis id tantum significavit, La-
tinos quarundam vocum à Græcis exhibitarum
interpretationem postulare: & de duodecim
obscuris præcipue ambigere: Nos vero post la-
ta suffragia suffragandi potestate privati con-
ventibus ejicimur: Et quasi avulsi à cæterorum
cætu, permanimus contemptissimi: Quare post
dies quindecim, nos trini Patriarcham compel-
lavimus, singuli seorsim, & exoravimus ut no-
bis libertatem revertendi in patriam indulgeret:
nuncquam enim propositis, quæ alij struunt,
nosmet accommodabimus: Patriarcha nos per-
humaniter recipere visus est, sed in deliberandi
spatium desideria nostra distulit: In eum vero
errorem nos impulerat magnus Scriniarius, &
ipse in errorem inductus, qui veniam petens,
acceperat discedere si auderet, veniam petens,
indultam, re denegatam: Mane crastino sub
Aurorâ inducunt nos in aulam Imperatoris, ip-
sius jussu, submissis etiam lictoribus, magnam
Scriniarium, meipsum & Proteclicum: Ubi
Philanthropinus ad nos erumpens his verbis u-
sus est. Dominus noster Imperator vos rogat:
Quorsum Patriarcham pro reditu obtunditis,
alios.

πρὸς ἡμᾶς ἰφίλαυθρον πινὸς εἶπεν, ὡς
 ὁ αὐτὸς ἡμῶν ὁ βασιλεὺς οὐκ εἶρε, πίνῃ
 χάριν ἐνοχλήσῃ τῷ πατριάρχῃ καὶ ζητήσῃ
 ἀπλῆν οἰκασίαν καὶ ὡς θάκιν ἔπει καὶ οὐ
 ἄλλως διανοχλῆν αὐτῷ καὶ ζητήσῃ τὴν ἰσο-
 ποφίαν; καὶ δι' αὐτῆς κατέλυσιν τ' ἔργον
 ἡρξάμεθα μηχανᾶσθαι; ἰὼ γὰρ τ' ἄλλα
 καὶ πικρὰ καὶ τὰς τ' ἐργαζομένη. τί
 λαίκα ὁ πατριάρχης; καὶ διὰ τί περὶ
 αὐτὴν ἡ ἀπλῆς ἔτι νομίζετε, ὅτε
 θηρὸν ἐπὶ μόνον, καὶ ὑποσέψαι
 ῥακοί; ἔτι μὴ ὡς θάκιν ἔπει ἵνα ἔπω
 ὑπάγῃ. ἔπει ἵνα γράψω εἰς τὴν
 π, ἵνα μὴ ἰάσων ὑμᾶς ἐισελθὲν
 ἐν οἰκῇ ματὰ ὑμῶν; ὅταν δὲ ἱππὸν
 αὐτῆς ἵνα πῖσῶ ὡς αὐτῆς ὡς ἂν
 φανῇ εἰς ὑμᾶς. ὅσοι δὲ ὅτι αὐτῆς
 ὑμῶν ἐμὴ, καὶ οὐκ οἶδατε ὅτι αὐτῆς
 ἔχῃ ἵνα μὴ δύνῃ δυνάμει εἰς ὑμᾶς;
 ὡς πρὸς φανερὰ καλὸν εἰς ὑμᾶς.
 ἔπει καὶ ἐπὶ φοβερὰ. Ἐθιμοδ
 ἔργον ἡμᾶς εἰρηκότῃ
 ἄθῃ, ὅτε ἡμεῖς παρεγρόμεθα ἐν-
 ἰλπίσιν ὑποσέψαι εἰς ἕνα χρό-
 νον πάλιν εἰς δύο. καὶ ὅτι ἐρῶντες τ'
 π πλεμμέλεσαν, καὶ δειλιῶντες
 ἐρῶντες καὶ τ' ἐπὶ κατηνύων
 πρὸς, πὶ θάλασσαν εἰς ἐξήγησε-
 ῖν εἰς τὴν ἑλπίδα, αἰετὶς ὅτις τ'
 κακοπαθίαν, καὶ μὴ δὲ λυσι-
 να ἐνθάδε ποιεῖν; ἡμεῖς φα-
 ρμακὸν ὡς εἰ δυνάμεθα ὑπὸ πάλιν
 παλαιπωρεῖν κατέλυσιν τ' ἔργον
 ἡμῶν, εἰδὲ κωλύομεν οὐ
 εἰς σωτηρίαν, εἰδὲ οὐκ ἄλλως
 πρὸς ὑποσέψαι. διηκέρ
 ἡ κακοπαθία καὶ ἡ παλαιω-
 ῖσι παλαιωρεῖν, καὶ ἡ ἐρη-
 νία τ' φαρμακίων αὐτῶν, εἰ
 εἰς ὡς θάκιν ἔπει. εἰ γὰρ ἵπν
 πρὸς. ὡς δεχόμεθα δὲ καὶ
 ἐν τ' πατριάρχῃ συμφέρον.
 λυκὸν δειλιῶμεν κίνδυνον.
 ἐξίκα ὁ κόσμος μῆτις ψυ-
 χῇ τ' ἄθῃ τ' βασιλείᾳ ὅτι
 ἵπν, καὶ δυνάμει μεγάλα.
 ἵπν, καὶ δυνάμει ταῖς ψυχαῖς.
 πρὸς ὡς ὡς ὡς ὡς ὡς ὡς
 παρ' ὁ νομίζομεν συμφέ-
 ρον δι' ἑδὲν πρὸς ὡς ὡς
 τ' ὡς

aliosque instruendi; Patriarcham precibus fa-
 tigare, & remeandi libertatem petere? quo
 negotium illud, cujus gratia in Italiam pene-
 travimus, convellere machinamini: Nam ut
 alia dissimulem, quid in vos deliquit Patriarcha,
 luctari video, quid in vos flagitium sollicitetis? An
 ut cum ad tam grave flagitium nos ut hostes in are-
 arbitramini huc perve-
 nam provocemus, & mox infecta re in Græciam
 velificemur? ita ut ad vestros penates admit-
 parum absit, quin vos itam, ut vos castigem pro
 scribam civitati, ne libitu ut Imperatori, nisi
 tant, & cum ipse vobis vioni tradidistis, ignari
 vestris meritis, & meo obli-
 forsan illud nomen obli-
 quantum in vos juris habeam: Quare vobis pro-
 spicite, ne meam patientiam ulterius provocetis,
 ne id in vos patrare
 tur injucundum, nam
 ripiendi vos justa argumen-
 Cum hac & alia multa
 terribilia indignationis
 nissima Philanthropinus
 mus: Nos ut huc primo
 aluisse, ut intra unius an-
 intra duorum terminum
 mur: Sed cum tanta tem-
 nus pertulerimus inutiliter
 ne tertius annus decorticari
 peregrinas oras occupantibus, quid mirum, si
 ad sua quique repedare festinamus, nobis
 antea malorum in aliena gente, simul & nunc
 inficij, cui bono, in hac diutius commorare-
 mur? Quare aperto ore attestamus, quod ulte-
 rius non posse in his regionibus vitam miseram
 traducere: Interim nec vestri negotij molem de-
 struimus, neminem ab ope vestri negotij molem de-
 pedimus, neminem ut in patriam afferenda præ-
 timulamur. Nec enim opus est, quos satis ex-
 mulat vita ærumnosa, malorum omnium per-
 pressio, suarum familiarum absentia, quos satis ex-
 carissimorum pignorum: Hæc sunt, quos satis ex-
 ria, quibus ad reditum accenduntur illa calca-
 aculeos acerbiores nulla unquam suggestit:
 Quin & nos approbamus, quodcunque vel um-
 brati fert utilitatis in patriam redundare vel um-
 sed hoc unum pertimescimus, ne incidaturæ
 amittendæ vitæ æternæ periculum: Nec enim
 totus orbis unius animæ pretio est: Nec enim
 dus: Quocirca etiam si nostrum Dominum in-
 peratorem reverentiam, & plurima possunt Im-
 camus, nolumus tamen animas nostras agnos-
 aut seris criminibus conscientias nostras prodere,
 ulla re mundana.

His nostris responsis ad Imperatorem perla-
 tis, actutum ad nos rediit Philanthropinus, &
 cum pauca ab Imperatore, sed prioribus mitioribus
 libas.

τάτων τῶν ἀποκρίσεων ἀνενεχθισάντων τῷ βασιλεῖ Διότῳ Φιλανθρωπῶν, ἰλθὼν πάλιν ὁ αὐτὸς εἶπεν Διότῳ βασιλεῖ μετρώμενα πινά, πύχα καὶ ὡς θινεῖα, καὶ ἀπύλυσεν ἡμᾶς. μετ' ἡμέρας δὲ ὀλίγας καθημέρων ἡμῶν πάντων ἔην καὶ ὁ πατριάρχης ἐκινήθη ὁ πρὸς τὴν ἐπιτήρēσιν λόγῳ. ἔπαυον γὰρ πάντες πλεονεύοντες καὶ παρελθόντες καὶ μηδὲν λαβόντες. ἐπεὶ ὁ Μιτυληνῆς πρὸς τὸν πατριάρχην. ὅτι ἐγὼ ἦν πρὸς τὰς τῶν Καμαρίων, καὶ ἀπεκρίθη ὅτι ἐποίμῳ ἐπὶ προσέξαι ἵνα δώσωσιν αὐτὸ. ἡ δὲ βραδύτης γίνεται Διότῳ ἀμελείας τῶν ὁρμωμένων ζητήσας καὶ ὡς λαβεῖν αὐτὸ. ἀπεκρίθη δὲ ἡμεῖς ὅτι ἀφ' ἧς ἔταξεν ὁ Χρῆστος φέρῳ τὴν ἡμεραν καθ' ἣν εἶπε ὡς ἡμεῖς ἡμᾶς πρὸς αὐτὸν, ἵνα λάβωμεν τὰ Φλωρία, καὶ πάλιν τις προσήλθομεν αὐτῷ, καὶ αὐτὸς εἰς τὸ αὐτοῦ ἀναβάλλεται. ἡμεῖς ὅτι ὅλως ἡμεῖς ἐλθόντες ἀπὲρχεσθαι, καὶ ἀπαγγεῖν αὐτῷ.

Ὁ δὲ Μιτυληνῆς εἶπε τῷ πατριάρχῃ. ὁρμῶν ὅν ἔχεις θύλημα, καὶ ἐλθόντων μετ' ἡμῶν εἰς τὸν Καμαρίον, καὶ διερῶσθαι τὰ ὡρμῶν ἂν πάλιν ἡμᾶς ὁ πατριάρχης, ἡμεῖς ὅτι παρηγάμεθα. τὰ δὲ προσέξαι τὸ ἀπὸ τῶν ὁρμῶν ἀκρίβεις. εἶπεν ὁ Μιτυληνῆς πολλὰ πρὸς τὸ δόσωμεν μετὰ τῆς ἐκείνης καὶ καλακίας, καὶ ἡνυσίν ἔδεν. μετὰ φιλοῦ λόγῳ ἐπὶ τῷ Καμαρίῳ ὅτι δοθήσεται ἐγὼ πάλιν εἰς τὴν αὐλήν. ἡμεῖς δὲ πρῶτας πάλιν ἐλθόντες οἱ βαδίζοντες μετ' ὁρμῶν βασιλικῶν ἄγασιν ἡμῶν, καὶ τὸν πρωτόδικον εἰς τὴν βασιλείαν, καὶ ὡρμῶν ἡμῶν Διότῳ βασιλεῖ ὁ βασιλεὺς. ὑπαπὶν τὸν χάριν ἡλθίτε εἰς τὸν Καμαρίον, ἐπὶ τῶν δὲ ἡμῶν τὴν αὐλήν, ὅτι Διότῳ τὴν ἐπιτήρēσιν, καὶ ἀνενεχθισάντων τῷ βασιλεῖ, ὡρμῶν πάλιν Διότῳ αὐτῷ, ὅτι ἐγὼ ἄλλως ἤκουσα πρὸς ὑμῶν. καὶ ἐβλόμην πρὸς ὅτι ἡ ἀρμόδιον εἰς ὑμᾶς πρὸς τὸ πρᾶγμα ὅτι ἤκουσα. δέχομαι δὲ τὰ καλῶς λέγει, καὶ ὡς αἰσθάνομαι ὅτι ἐβλόμην πρὸς ὅτι πάλιν πρὸς αὐτὸν.

τμήμ. θ. κεφ. 6.

Ἡμεῖς παρηγάμεθα σὺν αὐτῷ, καὶ ὁ δὲ Νικαίας, ὁ δὲ μέγας Πρωτοσύγκελλος, ὡς αἰσθάνομαι καὶ.

libasset, & ad meliorem spectavit. Intercalaris autem aliquando in conspectu Patriarchæ confidit, ut interferi querimonia de Actibus nostri enim jam quatuor mensibus viter ingemuerit, quibus ne possent. Forte aderat Episcopus Patriarchæ asseverabat, se cum communicasse, quem paratum aiebat suis injungere, ut statim deberentur; & solutionis tarditatem hominum negligentiam proficiscendum demandandi ac recipiendi. Nos vero respondimus: Ex quo diem præstitisset, solvendis promissis in stipendia septies ipsi adfuisse, nunc vocem, Cras, Cras, nihil accipi deo ut in nostrum caput non debeat stram necessitatem lenire, nec postulando.

At Mitylenæus à Patriarcha petit, aliquando secum mitti ad Camerarium, ut sententia constet. Nobis igitur, ut sententia constet, qui lubentissimè officium defugeremus, sed cum vehementius instaret Patriarcha, addum inviti. Eo cum perventum, esset Mitylenæus cepit Oratione multifaria, & parasitica annonomam emulgere, sed frustra: Camerarius ne syllabam aut sono se daturum innuere dignatus est. Hæc ad sera vespertinæ lucis crepuscula contigerunt: Et cras mane ut illuxit, Licetores Imperatorij ipsius mandato ut illuxit, cum ad aulam trahunt: Ubi per Dominum Bulotam Imperator nos jussit dicere: quid nobis Heri cum Camerario commercij intercessit? Nos rem ut erat pandimus ab origine: Missos à Patriarcha ad postulandam Annonam: Quod ubi intus delatum Imperatori, per eundem Bulotam nobis denuo respondit: At alia de vobis pro magnitudine flagitij quod de vobis audivi: At nunc in vestris acquiesco responsis, & cogitate pænz veniam deprecor: Ite, sed à malâ sorte cavete, suadeo.

SECT. IX. CAP. II.

Crebri exinde dies præterfluebant, in quibus Rossensis, Nicenus & Primitivus indices satagere clandestinis consultationibus nunquam desin-

μνημόριοι ὅτε ὁ θείων ἐπιπὶν ταύτην νό-
 αταγκαθήσεται ἀποδείξαι πῶς ἐστὶ νό-
 θα. καὶ δεῖ αὐτὸν ἔχειν βιβλία πλείω καὶ
 κρείττω. ὧν ἔχουσιν οἱ λατῖνοι. αὐτὸν ἐν
 δυνάμει περὶ τοῦ β. ὕμνους ἔδωκε
 ἐν ἑαυτῇ, καὶ οὐκ οἶδα πῶς αὐτὸς ἀπο-
 δείξει αὐτὰ νόθα. ὅμως ὁ βυλόμωτος
 ἀποδείξάτω. ἐνθὺς ἐν ἀντιλαβόμοις
 λόγους οἱ λαλῖνοισι ἐφείμενοι, καὶ πλε-
 ονταὶ δι' αὐτὸν τὸ κατὰ σκοπὸν καὶ
 τῶν ἀμαρτηρῶν τὰς ἀποκαταστάσεις
 σωθῆναι, γνώμας ἀπὸ τῶν ἐξαίφνης. μητὶ
 εἰς ἀλάσκειν τὸ πρὸς τὰς θείας, μητὶ
 τὰ αὐθεντικά ἀπατήσασθαι ὡς οἱ λατῖνοι
 περὶ τοῦ β. ὕμνους, καὶ ὑπὸ τῶν δευτέρων.
 ὅταν ἀπατηθῶσιν αὐτὰ. ἀλλ' ἐνθὺς ἐβό-
 λησεν γινώσκον. ἐκπόντων ἂν τῶν περὶ
 τῶν πέντε ἢ ἑξ ἑαυτῶν γνώμας ἐπι-
 τελεῖται πῶς λείπει, δι' ὀλίγων λέγειν μό-
 τον, εἰ γήσια ἡγήται ἑκάστη τῶν πέντε
 δυτικῶν ἢ νόθα.

bantur: Et cum primorum quatuor vel quinque sententias dixissent distincte ut fieri assueverant, unicam tantum voce dicere, an existiment scita Pa-

τμήμ. θ. κεφ. γ.

Ἐφθασεν ἂν καὶ εἰς ἐμὴν ἰρώπησης. καὶ
 ἀπικερθῶν ὡς λίαν θαυμάζω, ἰδὼν οὐδὲν
 ἀγίας. οὐδὲν δὲ χειρὸς δεξιῶν εὐχέ-
 λως εἰς τὸ παρὸν ζήτημα. ἐγὼ γὰρ ἡ γέ-
 μνη τῶν μετῶν σχεδὸν πάντων τῶν ζητημά-
 των εἰς τὸ παρεῖσθαι ὕλην περὶ τοῦ β. ὕμ-
 νους. τὸ γὰρ ἀπαρῆναι τὸ νόθον ἀπὸ τῶν γήσιων
 πολλῶν ἐχρ' ἀσχετοῦ, καὶ μεγάλης δεινῆς
 σκέψεως ὁπλισμοῦ. νοθεύονται γὰρ τὰ
 βιβλία. καὶ γράφεται εἰς τὰς ἀποκαταστάσεις
 λογικῆς, καὶ πῶς περὶ τοῦ νοθεύονται.
 μένεται δὲ τὰς πολλὰς βίβλους οἱ δια-
 πύται μὲν εἰς οἱ λόγους περὶ τοῦ β. ὕμ-
 νους, καὶ τῶν λογικῶν ἐμφανισθῆναι. ὁ δὲ βα-
 ρύτως ἔφη. καὶ πῶς ἡ χρεία τῶν λόγων
 τῶν ἐπιπὶν περὶ τὸ πρᾶγμα. τίς
 εἴπῃ ὁ Ἐφείσθαι λίαν καλῶς λέγει. ἔμ-
 οἱ ὑπερκότῃ, εἰ οὐκ ἔχω ἀδελφὸν εἰπὼν
 ὡς θείων τῶν γνώμων μὲν, ὡς πᾶσι. εἰπὼν
 μοι. λέγει λοιπὸν. καὶ πῶς (εἰπὼν) εἰς
 οὐδὲν ἀπικερθῶν ἐκείνῃ τῶν νοθεύονται
 πῶς οὐκ ἐπὶ τῶν ὑποπτικῶν τῶν πρὸς
 νοθεύονται τὰ βιβλία. καὶ πῶς τῶν λό-
 γων

in ultimā Synodo citata hab-
 gittimis, an adulterinis?

Et sit illud vobis in hodi-
 argumentum, sed & memini-
 que eorum scripta dixerit adu-
 bere necessitatem, quæ asserue-
 & tum opus habere suppellectilis
 struatiōni, ita præstantiori, quam
 bent: Qui depromunt e nidis quan-
 lent ultra duo millia librorum, quo
 vos possidetis: Quæ igitur confu-
 monumenta quis ut spuria comproba-
 non video: Si tamen nostrorum
 putaverit, per me licebit. Non
 finierat Imperator, cum aliqui in Lat-
 propensi, ansam arripiunt dilatare
 illamque promovendi ut antea præstru-
 Et cum imperitorum aures aliquot offu-
 mulissent, sine mora, Ad suffragia in clama-
 Nec indultā deliberandi copiam, nec efflagi-
 authenticis codicibus, prout Latini præ-
 rant, seque exhibituros promiserant, quan-
 cunque à nobis postularentur, sed absque ul-
 riori ambage universi suffragia proferre cog-
 gunt, an existiment scita Pa-

SECT. IX. CAP. III.

Tandem etiam ad me quæstio devoluta per-
 venit: Et respondi: Mirari me plurimum quod
 nostros sanctos præfules videam tam proclivi
 voluntate, ad hanc causam determinandam pro-
 trahi, quam ego semper sum arbitratum, om-
 nibus ferme aliis ambiguis nostras controversias
 spectantibus, majori difficultate circumscissas
 Nam spurium à legitimo in scriptoribus disci-
 minare, res est imprimis operosa, & scientifi-
 cā experientiā quam maximè indiget: volumi-
 na enim corrumpuntur, & quot modis corrup-
 pi possint, nobis ratiocinandi ars Logicalis, in
 primis paginis indigitat: Nec dubito quid Do-
 mini mei qui ad sunt, hæc omnia accuratius quam
 ego mentibus retineant, qui Dialectices fun-
 damenta jecerint, & præceptis Philosophiæ su-
 præclara ingenia imbuerint. At quorsum hæc
 diverticula? interpellat Imperator. Loquere ad
 Rhombum. Immo subinfert Ephesus. Loquere ad
 me locutus rectè ad scopum collimat: Opti-
 bi non liceat (inquam ego) sensa mentis me-
 cum libertate profari, conticescam: At si mi-
 re igitur, ait Imperator: Proinde (dixi) etiam
 si in illis proximi infiniti modi libros adule-
 randi recensentur, tamen ille modus qui jam à
 nobis in suspensionem trahitur, nondum exco-
 gitatus prodierat: Verum cum innumeris mo-
 dis

γὰρ οὗτοι χυσιμένοι τὸ νόθον εὐρίσκει).
 ὅσα εἰς πᾶντ' ἀνάγκη τῷ γνέσθαι
 ἰδίᾳ παρὰ τὸν ἰσχυρὸν ἀνακρί-
 ναι τὸν ὁμολογῶν, ὅτι ἡμεῖς μό-
 νον, ἀλλὰ καὶ οἱ διδάσκαλοι ἔς ἐφ' ἑαυ-
 τῶν. ἐν οἷς ἐν καὶ ὁ πᾶν τὸ πρὸς τὴν
 βίαν καὶ τὴν ἐκτὸς ὁ ἀγνώστου πα-
 ραχρῆς κῶρυμνι, ἀμφιβά-
 λων καὶ αὐτὸς ἐν πᾶσι τῶν λόγων, καὶ πᾶσι
 ὡς νόθος, πᾶσι ὅτι ὡς γνήσιος ἀπο-
 κνήμῃ τὸς αὐτὸς ἐν ὅτι τῷ γνέ-
 σθαι λόγων, ὅτι ἐκνήμῃ, καὶ
 τῷ γνέσθαι ἡμῶν ἐκνήμῃ, καὶ
 τῷ φράσιν καὶ τῷ ἰδίᾳ αὐτῶν,
 ἰσχυρὸν ὁμολογῶν, ὅτι ἀνακρί-
 ναι τὸ γνέσθαι.
 ὡς ἂν ὅτι τῶν δὲ Ζακάρων ἀγίων, ὡς τὰ
 ῥάμματ' ἔπ' οἱ δὲ αὐτῶν ἀνέγνωμεν
 ἔδ' ἰσχυρὸν αὐτῶν ἔπ' ἀνακρί-
 ναι τὸ γνέσθαι, καὶ πᾶσι τὸν ὁμολο-
 γῶν, ὅτι ἡμεῖς μό-
 νον, ἀλλὰ καὶ οἱ διδάσκαλοι ἔς ἐφ' ἑαυ-
 τῶν. ἐν οἷς ἐν καὶ ὁ πᾶν τὸ πρὸς τὴν
 βίαν καὶ τὴν ἐκτὸς ὁ ἀγνώστου πα-
 ραχρῆς κῶρυμνι, ἀμφιβά-
 λων καὶ αὐτὸς ἐν πᾶσι τῶν λόγων, καὶ πᾶσι
 ὡς νόθος, πᾶσι ὅτι ὡς γνήσιος ἀπο-
 κνήμῃ τὸς αὐτὸς ἐν ὅτι τῷ γνέ-
 σθαι λόγων, ὅτι ἐκνήμῃ, καὶ
 τῷ γνέσθαι ἡμῶν ἐκνήμῃ, καὶ
 τῷ φράσιν καὶ τῷ ἰδίᾳ αὐτῶν,
 ἰσχυρὸν ὁμολογῶν, ὅτι ἀνακρί-
 ναι τὸ γνέσθαι.
 ὡς ἂν ὅτι τῶν δὲ Ζακάρων ἀγίων, ὡς τὰ
 ῥάμματ' ἔπ' οἱ δὲ αὐτῶν ἀνέγνωμεν
 ἔδ' ἰσχυρὸν αὐτῶν ἔπ' ἀνακρί-
 ναι τὸ γνέσθαι, καὶ πᾶσι τὸν ὁμολο-
 γῶν, ὅτι ἡμεῖς μό-
 νον, ἀλλὰ καὶ οἱ διδάσκαλοι ἔς ἐφ' ἑαυ-
 τῶν. ἐν οἷς ἐν καὶ ὁ πᾶν τὸ πρὸς τὴν
 βίαν καὶ τὴν ἐκτὸς ὁ ἀγνώστου πα-
 ραχρῆς κῶρυμνι, ἀμφιβά-
 λων καὶ αὐτὸς ἐν πᾶσι τῶν λόγων, καὶ πᾶσι
 ὡς νόθος, πᾶσι ὅτι ὡς γνήσιος ἀπο-
 κνήμῃ τὸς αὐτὸς ἐν ὅτι τῷ γνέ-
 σθαι λόγων, ὅτι ἐκνήμῃ, καὶ
 τῷ γνέσθαι ἡμῶν ἐκνήμῃ, καὶ
 τῷ φράσιν καὶ τῷ ἰδίᾳ αὐτῶν,
 ἰσχυρὸν ὁμολογῶν, ὅτι ἀνακρί-
 ναι τὸ γνέσθαι.

dis codices vitiā contrahant de plerisque libris
 iusta dubitandi ratio præbatur: Siquidem in
 nostri D. Joannis Chrysostomi scriptis, falsa-
 riorum vestigia deprehenduntur, quando nulla
 necessitas homines, ad hanc vitandi impieta-
 tem impulerat: in illis tamen operibus, genui-
 num à vitiato discernere haud liquido concedi-
 tur: Non modo non nobis hujus xvi ceterio-
 nis hominibus, sed ne Ecclesiæ doctoribus, qui
 nos seculis anteverterunt: Quos inter pericelli-
 mus omnium divinarum, humanarumque re-
 rum scientiā, sanctissimus Patriarcha noster Eu-
 thymius sæpè in concionibus Sancti Chrysosto-
 ni, adeo dubius hæsit, ut ne legitimis pronuntia-
 dem nunc spurias, ad canos manibus tracta-
 verit: Quare sine in Chrysostomiconibus, fa-
 quas ab incunabulis, sed ne legitimis loquendi formis
 mus, quarum assidue legem segregare nequitiam
 sti familiares stilo, ab Adulterino legitimum
 valemus.

Quid de nobis fieret, si ad hoc pensum in oc-
 cidentalibus Sanctis detru-
 sum, spurium, genuinum
 eruere ac expiscari? quæ
 nec vidimus, nec legimus
 quæ nec à prima origine in
 ducta sunt: Quæ igitur si
 timus hæc sincera, hæc fucata? Quorum nec ge-
 nus, nec Idæam, nec Orationis vel telam, vel
 tramam, vel subtemen
 concessa nobis fuit facultas aut copia: Præfer-
 tim cum nobis ij homines obtrudant, qui sacrum
 symbolum in Septimæ Synodi Actis corruptum
 affirmare non erubuerunt, & in illa Synodo
 symbolum cum Additamento legi: quod ut à
 nobis facillime potuit refelli, ita fidem omnem
 illis in posterum sic adimere oportuit, ut si af-
 sererent receptissima ab omnibus, in ut si af-
 tamen vocari deberent, quia illi assererent.
 prædictas igitur quas cumulavi rationes. Ob-
 meum exigitur judicium, cum illi assererent.
 à me ipso nec ut genuina nec ut spuria discernere
 valeo: Sed quando me hujus temporis scripta, si
 premit, pro rationis meæ captu sententiam
 promere: Si qua sint Latinorum scita D. Ma-
 ximi Epistolæ, aut Sancti Cyrilli dogmatibus
 conformia ut recta admittenda censeo, si qua
 illis contrariantur, ableganda ut spuria: si qua
 sententiæ accesserunt, quotquot ordine Meæ
 me insecuti: Plurimorum tamen suffragia præ-
 xerunt, Latinorum testimonia recipienda ut genuina.

SECT. IX. CAP. IV.

ι. θ. κεφ. δ.

τοίνω, ἰδὼς ὅπως πάλιν
 οἱ λοιποὶ τῶν γνῶμαι
 ἐπι-

At Imperator cum animadverteret, quod ad-
 essent, quatuor vel quinque Episcopis excep-
 tis

ἐπιτιμῆς ῥωσίας, καὶ τῆς Νικαίας, καὶ
 ἁλῶν) τὰς τοιαύτας ὡς ὁδηγοῖς. οἱ δὲ μεθ' ἡμᾶς
 ὡς ἐπὶ τὰ πολλὰ τοῖς ἡμετέροις προσέχον
 λόγοις, καὶ ἀφ' ἡμῶν ἔχουσιν ὁδηγίαν
 πρὸς καὶ ἡμῖν ἐπὶ μὲν Διαφωτιστικῶν ἐκεί-
 νοις. δεῖν ἐγνώ κωλύσαι ἡμᾶς τῶν γνωμο-
 δοτήν. νομίσας ὡς ἔγω ποιήσῃ οὐ μεθ'
 ἡμᾶς συμφώνως τοῖς πλείοσι τῶν δεξιέ-
 ων. καὶ μετ' ἑτέρας ἡμέρας πάλιν συνελθόντες
 πάντων ἡμῶν ἐκ κελεύσματος ἐγγύς
 βασιλικῆς. καὶ ὁ βασιλεὺς τοιαύτην
 ἐδημηγόρησεν.

Εγὼ τὴν παρῶσαν συνόδον οἰκονομι-
 κῶς κατ' ἐξέλιξιν τρόπον ἡφ' ἡμῶν ἐλάττω τῶν
 παραλαβῶν τῶν οἰκονομικῶν συνόδων.
 Διὰ τὴν θύλα καὶ ταύτην ἀπολαβεῖν
 ἐκείναις καὶ πάντα, καὶ μηδὲν ἄλλο γί-
 νεσθαι ὡς τὰ ἐν ἐκείναις γέγραπται
 προκομιδῇ τῶν ἐν τῇ πρακτικῇ, καὶ
 οἱ πρὸς τοῖς οἰκονομικοῖς ἐν ἐκείναις
 καὶ ὑπογραφεῖς, οἱ ποιεῖν λέγετω-
 σαι καὶ ἐνταῦθα, καὶ ἐν τῷ ἡμῶν μετ' ἡμῶν
 ὅρῳ ὑπογραψάτωσαν. ἐγὼ γὰρ ἐθέλω
 γινώσκαι πᾶσι τὰ ἐνταῦθα ἐρεκτικῶν, ἀλλὰ τὴν
 τάξιν καὶ πάντα τηρεῖσθαι τῶν οἰκονομικῶν
 συνόδων. ἐλθόντων ἐν τῇ πρακτικῇ ἵνα
 ἰδῶμεν ἐκ πῶν τάξεων εἰσὶν οἱ ἐκείνοι
 λέγοντες καὶ ὑπογραφεῖς. ἐμεῖς δὲ
 εἰρηκότες καὶ περὶ τῶν ἐλθόντων τῇ πρακτικῇ,
 ἡμῖς οἰδαμεν πῶς λέγουσιν ἐκείνοι. ἐμ-
 βλεψέμερον ὡρῶμεν, ἐλθόντων πρῶτον
 αὐτῶν. ἐκάστην δὲ πᾶντις ζωπῇ ἐφ'
 ἱκανὸν μέγεθος ἂν διακομιδῶσι τὰς ἐκ
 τῆς Νικαίας, καὶ διακομιδὴν λαβὼν
 τὰς οὐ μείζους Πρωτοσύγκελλας, καὶ κα-
 θίστας εἰς τὰ μέσον ἀνέγω, μέρη πρὸς ἐκ-
 τῶν ὑπογραφεῶν, καὶ ἐπὶ εὐρέθῃσι ὅπισ-
 θον καὶ δεξιμανδρίται μόνον ὑπογρα-
 φεῖς, προσέταξεν αὐτοῖς λέγειν μόνους,
 καὶ κατὰ τὸ παρὸν, καὶ καὶ καλῶν τῶν
 ὑπογραφεῶν, οὐδὲν ἄλλο πᾶσι ζω-
 πῇ. καὶ ἔγω ζωπῇ ἐπίστημι ἡμᾶς, ἡ μαλ-
 λον ἐλαττώμεν τῶν λέγειν.

Καὶ εἰς μέσον εὐθὺς στήθεται τὸ ἐκ τῆς ἡμῶν
 καὶ ἀποδοῦναι δεῖσθαι ταύτην εἶναι τῶν Δια-
 τῶν. καὶ τὴν Διατῶν ἰσοδυναμῶν τῇ ἐκ, καὶ
 τῶν Εφίση καὶ πολλῆς ἀντιλέγουσι ῥύμης
 ὅτι τῆς οὐκ Ἡρακλείας βιβλίον ἐξενεγ-
 κῶν, καὶ τῶν βασιλικῶν ὑποδείξας, ἀνι-
 φέρειν ὅτι πρὸς ἐκείναις τῇ. οἱ τῶν οὐκ ἐν
 ἡμῶν, ἵνα ἀναγνώσῃ τῇ ἐνταῦθα ὡς ἀν-
 ἐστὶν

tis, ad Rossensis sententiam. Niciensi sua sus-
 fragia accommodare, eorumque ductum om-
 nimodo sequi: Et qui secun-
 dentur, a nostris pendere ver-
 cundare, tanquam antesigna-
 incedentes vestigiis, prioribus
 obversari: conducibile existima-
 nem in posterum suffragandi po-
 ret, ut qui nobis adhererent,
 jori numero Episcoporum adjunga-
 tur. Ita post triduum, ex mandato
 ris conventus nostrorum omnium
 est indictus, & Imperator præfari.

Ego quidem arbitror hanc Synodum
 ralem, nullatenus infra dignitatem aliaru-
 tem Generalium subsidere, quæ eandem
 vertunt: Quare volo ut hæc quæ eandem
 bus succedat, nec aliud quid illis par
 sum in hac gestum quidpiam ab illis di-
 tur imprimis præcedentium: Afferantur
 etica, ut sciamus, qui in illis suffragia con-
 buere, & qui nomina subscripserint: ut in hæc
 tales suffragia proferant, & in futurâ defini-
 tione etiam subscribant: Nolo enim quidquam
 in hac Synodo committi præ affectu, sed in om-
 nibus eundem ordinem methodumque cum illis
 Generalibus illibatam conservari: Apportetur
 igitur ocyus gesta conciliorum complectens
 Codex, ut cujus sint conditionis ac ordinis,
 qui illic suffragantur & subscribunt sedulo in-
 vestigemus: Ego vero priusquam libri appor-
 tarentur cum id tantum inferuissem: Non opus
 esse voluminum inspectu: Nos intelligere con-
 suctudines Synodorum, & qui in illis suffra-
 gantur aut subscribunt: Imperator ferocius
 excandescens: At ego volo, inquit, ut ipsæ prius
 tabulæ accedant: Ita conventus obtulit sa-
 tis diu dum ex ædibus Nicæni codices advehe-
 rentur: Quibus prolatis, Mag. Primicerius se-
 medium intinuas, nonnullas hic illic sparsim
 particulas è subscriptionibus lestitabat? Et
 cum deprehensum esset solos Episcopos ac Cœ-
 nobiarchas subscripsisse, mandavit Imperator,
 ut in hac Synodo soli Episcopi ac Cœnobiar-
 chæ suffragia ferrent, & cum opportunitas postula-
 ret, subscriberent; reliqui omnes silentio ute-
 rentur: Atque ita nobis silentium imposuit Im-
 perator, vel ut rectius dicam, à necessitate lo-
 quendi contra dictata conscientie exolvit.

Statimque postea in medium producit illud,
 A Filio, & idem valere, ac Per Filium, acriter
 contendunt, seu præpositiones Ab & Per com-
 nino non discriminari, & adversus Ephesium
 contraria statuentem, magno tumultu inve-
 huntur: Dumque in hoc æstu digladiantur, e-
 volutum è sinu codicem quendam Heracleensis
 Im-

δορεθωθήσεται, καὶ ὁποῦνα μὲν τ' ἐφί-
σε ὅτι μεγάλη διαφορά ἐστιν, ἂν αὐτῶν
οἱ αἵρεσις, καὶ δι' αὐτῶν ἐπὶ αὐ-
τῶν αἵρεσις. καὶ γὰρ τίνες τῶν πρὸς
ἐκλογίμων καὶ ἀγίων ἀνδρῶν, ἐκάλειον
αὐτῶν αἵρεσιν.

Ἐφη ἂν ὁ Ἐπίσκοπος, ὅτι αἵρεσις ἐστὶν, καὶ
ἔτις αἶχον αὐτῶν καὶ οἱ πρὸς ἡμῶν, πάλιν
οἱ ἡγήσαντο θελαμβόειν αὐτῶν λατρίαν
ὡς αἱρετικὰς, τὴν ὁπισθοφύλιν αὐτῶν ἐκ-
διχομήσαντες, καὶ φιλικῶς παραμαρτυροῦντες.
εἰδὲ βάλειν δέξω ὑμῖν ἐγὼ ὅπως αἶχον
τέτρε αἱρετικὰς. ἐν τῷ γίνεσθαι ἐν θυμῷ
πλήρης ἐγὼ ὅτι Μιτυλίως ἐστὶ Λα-
κεδαιμονίας, ἐλέγχεσθαι, καὶ πρὸς ἀνθρώπους
εἰς οὐδὲν; καὶ λέγεσθαι αὐτῶν λατρίαν αἱρετικὰς,
καὶ ἀνίστασθαι ἐνώπιον τῆς πατριάρχης, καὶ
ἐγγύπερον γινώσκοντες τὸν Ἐπίσκοπον ἀδελφῶς ὅμως
καὶ ἀναιδῶς ἐβαλλόν αὐτὸν λόγους καὶ
σκώμμασιν. καὶ ἔως πότε ἀνεξέμεθα ὡς
πάντες πιαῖτα σὺ λέγοντες ἐφασκεῖν,
καὶ μόνον οἱ αἵρεσις καὶ χερσὶν ὤρμων
διασπαράξαι αὐτὸν, καὶ πάλιν ἰστέθη-
σαν, ἐν ᾧ ἡμῶν τῶν πρὸς αὐτῶν ὡς λέ-
γεις αὐτὸν αἱρετικόν. καὶ ἡ ὁποδεῖξις
αὐτῶν, ἡ πίστις καθὼς εἰς ἀξίαν. καὶ ἐξηλ-
θοντες πιαῖτες ὁχλήσεως. ἐξέρχοντες
καὶ ὁ μέγας Πρωτοσύγκελλος ἵπτι αὐ-
τῶν τῶν πατριάρχης ἵπτι. ἐγὼ οἶδα
ὡς εἰ πρὸς αὐτῶν τὴν ἐνώπιον μέγας αὐ-
τῶν αἱρετικὸν εἰς τὴν βενετῶν ἀναθηματί-
σασιν ἡμᾶς. εἰδὲ ἡ πρὸς αὐτῶν αὐτῶν καὶ
ἔτις ἀναθηματίσασιν ἡμᾶς. καὶ αὐτῶν ἐν
ἐστὶν ἵνα πρὸς αὐτῶν αὐτῶν, καὶ ἔτις ἵνα
ἀναθηματίσασιν ἡμᾶς. ἐρωτῆσαι τὸν ὡς
τὸν πρὸς αὐτῶν πάλιν ἐκδηλόπρον διεσέ-
φησιν τῶν. καὶ ἡ πρὸς αὐτῶν εἰς ἀκέραιας.

τμήμ. θ. κεφ. ε.

Πάλιν μὲν τῶν ὁποδελῶν ἡμερῶν δύο,
ἐπὶ αὐτῶν ἡμερῶν εἰς τὴν πατριάρχην ὡς
ἐστὶν, λόγοι πολλοὶ πρὸς τῆς ἐνώπιον
ἐκινήσαν, καὶ παρεκίνησαν καὶ ἔξισαν τὴν
Ἐπίσκοπον πρὸς αὐτῶν οἰκονομία πρὸς καὶ συ-
κατάσας. ὅτι ἐλέγχεσθαι καὶ συχωρεῖ συ-
κατάσας εἰς πρὸς τῆς πίστεως. καὶ
γὰρ τὰς πρὸς ἀπαθήσεις τὰς πρὸς συ-
κατάσας, καὶ τὰς ὁπολογίας τὸν Ἐπί-
σκοπον καὶ ἀπαθήσεις. λέγοντες τῶν τῶν
ἐν αὐ-
τῶν.

in ictu oculi possit auferri. *non ingens discrimen est, inquit Ephesus: A*
men est, inquit Ephesus: A
xerit, regerebant illi: nec
pelles, nec ulli sanctissimorum
numve illustrium, eo pro
rantiz, ut eam hzresin nuncup

At (inquit Ephesus) & ipse
esse proclamo, & idem sentiebar
culis antecesserunt: Sed id model
num reprimebant, ne de Latinis
triumphare viderentur, aut aperta
rum semina projicere: Et si desider
dam, quibus in Articulis antiquis
judicarunt: Hæc elocuto turgenti
nes ac Lacedæmonis Episcopi
muere: Et quis tu inter mortales, vocifer
qui Latinos hzeticos pronuntias? Stat
in conspectu Patriarchæ confurgunt in
se prope Ephesium admovent: Stat
vitiolum plaustris, & acerbissimorum
tum contumeliosè obruunt, & quamdiu te
rabimus tam inepta effutientem, dixerunt.
rumq; aberat, quin dentibus unguibusq; disce
ptum in frustra hominem delaniarent: Ac in fine
addidere: nos te ad Papam deferemus, ut scias
quanta væcordiâ ipsum Pontificem maximum
hzeticum dicere non verecunderis, & vel af-
serta à te probare cogaris, vel ea subire suppli-
cia, quæ tua dementia promeruit: Et cum hac
animorum perturbatione se foras actutum pro-
ripuere: Quos magnus Primicerius è vestigio
securus, cum adhuc staret juxta Patriarcham
dixit: Pro certo novi, si unionem sanxerimus,
priusquam appulerimus Venetias, illi nos
Anathemate prosternent: quod si non sanxo-
rimus, multo magis prosternent: Consul-
tius tamen erit sanciendo fœdus, istius fulmi-
nis terrorem experiri, quam perfidiæ infamiâ
contactos domum recedere: Sciscitanti autem
Procedico, quid sibi vellent tam ambigui di-
lematis ænigma? nonnulla adjecit adeo ob-
fcura, ut cæteri qui aderant, haud clare capesse-
rent.

SECT. IX. CAP. VI.

Post elapsam bidui spatium, ut nos consueti
muneris exhibendi gratiâ ad Patriarcham con-
cessimus, ita ad solita sermocinia de Unione
prolapsi sumus: plurimique Ephesium obnixè
rogaverunt, ut se ad majus temperamentum &
moderationem inflecti pateretur: quibus re-
pondit ille, in propugnandâ fide, nullam re-
missionem vitio carere: Verum cum instantius
efflagitarent, ut in mitiore animum relente-
ceret, & ille paria prioribus constanter respon-
deret, unionis patroni, exilem differentiam
non

238
 βασιλεὺς χριστιανὸς ἐστὶ καὶ ἡ
 λαὸν ἀναγινώσκουσα διδάσκει τὴν
 ὁ λακεδαίμονιός. καὶ αὐτὴ καὶ πικρομένη
 πικρὰ βασιλεὺς ἡμεῖς ὅτι ἐχάμεν ἀν-
 τὶς ἁγίου· ἀρχιερέως ἡμῶν καὶ ἐχάμεν
 πακίνονοι ὡς ἐνα τῶν νῦν ὄντων ἀρχι-
 ρεῶν, ὡς πῦν Μονεμβασιῶν τυχόν, καὶ
 ἄλλον πινά, ὅδε ἀνάγκην ἔχουσι τοῦ
 γινῆναι ἐκείνους συγγράμματα πικρὰ πῦν
 ἱερέων, λοιπὸν ὡς ἀναγινώσκουσα πῦν
 Βεκχόν καὶ ἀγαπητοὺς τῶν ἱερέων
 καὶ πῦν θεοῦ αὐτῶν, καὶ πῦν ἀγαθὰ
 ἐν πάντῃς χιόν πωροδωκίαι καὶ πῦν
 ἐν πῦν τῶν λατρίσμων συγκατέθετα
 ἐστὶν ὅτι.

audiciam conspicatus : cumq; jam plane
universos ruere in Latini stulti & unigeni

трѣмъ в. хеф. 5.

Πάλιν σωήλθου με μίαν ἡμέραν, εἰ
 οἱ θεοὶ τῆς ἐνώσεως ἐκινήθησαν λογιῶν. ὁ δὲ
 ἔφεισεν ἐσιώπα, καὶ περικύβηται τινες,
 ἵνα ἀπαρηθῶσι γνώμῃ. ἐκαστὸς ἐν τῷ
 καὶ ὁ πατριάρχης παρ' ὅλων τ' ὤρεται
 σωελύσεως καὶ τῆς συζήτησεως αὐτοῦ. ἐν
 γὰρ τῇ ἀλλοίᾳ σωελύσει πρὸς ὁλίγον
 μόνον φανόμεθα εἶδ' ὡς ἀνακαλῶν,
 μηδὲν τι πρὸς αὐτὸν λογὸς φεγγῶμεν
 εἰς τὸν καίωνα ἀπύρχητο, καὶ ὡς ὕφα-
 λος ὑπακούητο. πῃ πῶς καθή-
 μεθα, εἰ μὴ τῇ γυναικὶ ὑπέρθετον
 ἐποίησιν. ἔφη δὲ εὐφραντο ἀναγνωσ-
 θῶσιν ἐσθλάδε τὰ ρητά. ὡς ἀνὰ πᾶσι
 καταλάβω εἰς αὐτοὺς ὅπως λέγουσι τὰ τοιαῦτα
 ἄνθρωποι. καὶ ἐγγύετο ὅτι καὶ μίαν
 ἡμέραν σωήλθου με, καὶ περικύβηται ὁ
 Νικαίας βιβλίον ἀνέγνω ρητὰ πρὸς τὸ
 ἄξιον κυρίου. τῶν μὲν τὰ θεῖα τὰς δε-
 χασὶ ἀφαιρῶν καὶ ἀφαιρῶν τῶν ἀν-
 θεώπων τὰ πᾶσι ἐκλογῶν. εἰς αὐ-
 τὸν ἄξιον Ἐφραίμ περιφθονοῦντα
 πρὸς αὐτοὺς ἀσύμφωνον. καὶ μετὰ ἐπίση-
 τὸς ἀκούει τῶν γυναικωδοθησάντων. καὶ
 πλάχῃ λέγουσι τὰ τοιαῦτα ἄνθρωποι ἔφασκεν.
 Ἐδμηκόντος

Εδμηθηρησεν ἡ καὶ ὁ βασιλεὺς, ὅτι π
 ὅσον ἔργον τὸ τ' ἐνώπιον σου ἤρξατο
 γινώσκει ἀπ' ἡμῶν. ἀλλ' ἤρξατο κατὰ
 σφάλλειν τὸ τ' οὐ θέντες μὴ ὁ βασι-
 λεὺς ἀπὸ τοῦ μέλου. **Θ** δεῖτε εἰπεῖν **Θ** καὶ
 τ' γινώσκῃ τ' λέγειν, **Θ** τ' περὶ τὸ τ' ἔργον
 πῶν.

inchoasset, Rosensis interru-
vehimus, ad concordiam &
diffidia & schismata commo-
quid audire ex auctoribus qui
vis, non ex schismaticis qui
glas drevellunt: Quorum e
tiam unum esse noverimus, Cab-
legi. Rosensem excepit Laceda-
fuit ille Cabasilas? rogar: Nunq-
tus in patrum sanctorum, mari-
logum: Episcopus eras, quatenus
hodie florent: qualis exempli gra-
nembasianus iste, vel alior
cogit necessitas, qui
ab omnibus confirmari
sus, legamus Beccum;
su ingemuit, hominum
e animo percepisset suorum
em stabiliendam, obstupescens contigit.

SECTION

CH. VII

Rufus unicus tantum invenit diebus
multis convenimus, & sermones de Unione
ruin excitantur: At Ephesus de Unione
cicurnus, nonnulli vero ad suffragia clamitant
Patriarcha per totum conventum suffragia clamitant
ramque hujus questionis discutiendi spiritum, mo-
tissime perduravit, qui in aliis aliquantisper
se exerens in conspectum, & nec vote nec con-
silio rem agitatam promovens, & nec vote nec con-
linguens ad interiora dormitorij properavit, u-
bi ut petra maris fluctibus cooperta, se totum
occuluit: At tum toto tempore inter suos de-
degens, quod petebatur de suffragiis, dilatio-
ne sufflaminauit, & antiquorum patrum scita-
sibi perlegi poposcit, ut auribus ipse suis per-
ciperet, quosensu moti, quibus ipse suis per-
nibus, in hac aut illa definienda constituta
quod ultro concessum fuit: Nam consensissent
num conventum Nicenus librum ad perendi-
quo nonnulla S. Cyrilli legenda recitavit, &
fraudulenter & mala fide: Nam ab his initia sen-
tentiarum praecludit, ad illis extremas voca-
decurrebat, multa subiecit, multa dissimula-
vit: Mox & S. Epiphano quaedam, sed peius
me vitiosa, & in se implicantia: Atque istiusmo-
di sententiarum offis suffragantium aures imple-
vit, & plurima alia illius generis, ubique pro-
ferre patres palam asseveravit.

Quin & ipse Imperator ad conventum popu-
lariter sic concionatus est: Divinum popu-
li unionis ipse primus non attentavi, sed ante
negotij fundamenta jecit Dominus, sed ante
rator qui me genuit, & cuius ego nunc reli-
giis tantum insisto; Qualis autem, quamvis
que fuerit meus pater, in eruditione & eloquen-
tia,

καὶ τὰ δογματῶν ἐστὶν ὁ λόγος, καὶ πρῶτον
ἐφείλες λέγειν εἶπεν τὴν γνώμην αὐτῶν
πάλιν συνεστιασμένῳ καὶ ὑφ' αὐτῶν.
ἰδοὺ τίς πλεῖστοι μὴ σέβουσιν τὸ ἐκ
ἡμῶν.

Ἐπεὶ εἶπον οἱ ἀρχιερεῖς γνώμας, καὶ μετ'
ἐκείνων οἱ ἡγούμενοι. καὶ δέκα μὲν ἦσαν
οἱ σέβοντες τὸ ἐκ τοῦ ἡγίου. ἐπ' αὐτοὺς
δὲ οἱ μὴ σέβοντες. ὡς ἂν εἶδον τὴν ὁ
βασιλεὺς καὶ ὁ πατριάρχης, εἰς πολλὰς
ἐπέστην λογισμὰς. καὶ ὁ μὲν βασιλεὺς
ἔλεγον ἵνα γνωμοδοτήσῃ καὶ οἱ ἀρχιερεῖς.
ὁ δὲ πατριάρχης ἐκάλυψε τὴν. ἔβλεψεν
οἱ γὰρ οἱ δύο μυστικῶς ἐκείσε καθήκοντος
ἐφ' ἑαυτὸν. καὶ ἐν ταῖς διελύθη ὁ σύλ-
λογος.

Μετὰ ταῦτα ἦλθεν ὁ Ῥωσίας εἰς τὴν
πατριάρχην καὶ εἶπεν, ὅτι ἰδὼν ἐμ-
εῖς καὶ ὑμῶν καὶ ὑπὸ πλείονες οἱ χυρ-
δίνες ἀφ' ἡμῶν. φαίνεται μοι εἶναι
καλὸν, ἵνα ὁρίσῃ καὶ ποιήσῃ πρὸς ὅσον,
καὶ καθήκοντος αὐτοῦ, ἐπὶ ἑαυτῷ καὶ
τῷ μεγάλῳ ἀγνωσμένῳ σὺ μὲν ἡμῶν
αὐτῶν, μή ποτε ὑπερβύσῃ ἐκείνοι,
καὶ καθήκοντος ἡμῶν. ἱερωνόμου εἰς αὐ-
τὸν ὁ πατριάρχης εἰπὼν, χαρὰ εἰς τὴν
Ῥωσίαν. καὶ ἔτι συμβαλόντες, καὶ ἔτι
αὐτῶν ἐπεσθῆς εἰ ἦν ὡς οἱ, ἀλλ' ἔτι
ἔτις λέγου ἑγὼ, ἔτις ἴδω, ἵνα λαλη-
θῇ ὅτι ἐμμερόμενος. τὸ γὰρ ἔστι καὶ αἰ-
μία εἰς ἡμῶν, ἐκ αἰσχύνης τῆς ἐνώστως.
ἀλλ' οἰκονομικῶς μετὰ χαριστὸν σὺν
ἀφαιρέσει. Ἐπὶ ἑαυτῷ ὁ βασιλεὺς
καὶ ὁ πατριάρχης μετὰ χαριστὸν σὺν
μὲν δὲ ἑαυτῶν σὺν δὲ ἀφ' αὐτῶν πινῶν.
ὅθεν ὁ πατριάρχης προσκαλισάμενος
τὸν πρίον, τὸν Ἀμασίου, καὶ τὸν Μολ-
δοβλαχίαν ἀνείδισεν, καὶ ἔπιν αὐτοῖς.
καλῶς ἐποίησεν. σὺ ἔτι ἰδοίμεν, σὺ
ἔτις πρὸς ἑαυτὸν καὶ πρὸς ἑαυτὸν ὑμῶν;
σὺ ἔτις ἀπ' ἡμῶν ἔτις; σὺ ἔτις
ἔτις καὶ τῆς Φαμιλίας μου;
ὡς ἐν σὺ ἔτις ἔτις τῇ ἡμῶν γνώμῃ;
ἀλλ' ἀφῆκατε ἵνα με καθήκοντος εἰ θελή-
σῃ; καὶ ἔγωγε ἔτις ὅτι εἰ ἐβλέπετε
μὴ ῥίποντα ἑαυτὸν εἰς τὸ πέλαγος. πρὸς
ἡλπζον, ἵνα ποιήσῃ εἰς ἐμὴν. καὶ τὴν
χάριν ἔλαβον, καὶ ἔχω ὑμῶν πολλ-
στον μὲν ἵνα ἔχω καὶ ἀπολαύσῃ εἰς σὺν
λίγους μὲν, καὶ σὺν γὰρ εἰς τὴν γνώμην
μὲν.

sum pertinere aiebant: quare
dem enuntiavit, sed ita suspen-
que in vocibus ambiguus, incertum
rimi existimarent, cum pro-
Sancti à Filio non confirmasse.

Exinde Episcopi suo ordine
post Episcopos Carnobiarum:
cem processionem à Filio sanciebant:
cim non sanciebant: Quod Imper-
triarcha animadvertentes, in var-
nes distrahebantur: Et Imperator
sit principes habere etiam potestatem
gandi, sed obstitit Patriarcha:
junctis in consultationem
diu mullantes hærerent

Posthac Rossensis Patriarcha adit: E-
inquit, divisa sunt nostrorum hominum
majorque pars à nobis segregantur: Qu-
mihi auscultas, novum consilium in-
conventum iustitiamus: & quandoqu-
ruam eximiam Sanctitatem à nostris partibu-
beamus, nonnullos è numero nostris partibu-
purgabimus, ne si illi suffragiis prævaluer-
nos expurgent. Patriarcha respondit blas-
sed simulat: Immenas gratias ago Rossensi:
suum hoc consilium: Tunc eadem præ-
res, si meas partes ageres, & gubernare
clavum obtineres? Ego penes te non senti-
Nec facile patior vel mentionem divisionis i-
ter nostros cætus commemorari: Id enim nol-
metipsis ignominiam acquireret, nostramque
Unionem in nihilum resolveret: nosramque
gredienda est, & dissidentes cum mansuetu-
dine sunt revocandi: Et statim Imperator ac-
Patriarcha negotium aggressi sunt: Hos per
seipos palantes, illos per Mediatore, ut ne-
minem intentatum reliquerint: Adeo ut Patri-
archa ad se vocatis Tornobi, Amasæ, ac Mol-
doblachiz Episcopis, mordaciter exprobrave-
rationibus reportastis: Vei ne estis peculiare
mei & intimi? nonne ego vos promovi ad ea
fastigia? & autor sum omnium bonorum qui-
bus jam fruimini? Numquid non estis intimæ
admissionis Cubicularij mei? & inscripti in
familiam domestici? Cur igitur mihi non obse-
cundastis? Cur sustinuitis, ut alij qua velint
me suffragiis pessundent, expurgentque. Cre-
didissem sane si me conspexissetis de sublimi ru-
pe memet in mare projicientem, vosmet prius
in abyssum præcipituros, eam spem ac fidu-
ciam reposui in vestra fidelitate & obsequio: &
quorsum (putatis) vos in gremio alui: An
ut vos nancisceret in meam sententiam alti-
pulatorum & clientes, an ut hostes & adver-
sarios? Cur igitur recalcitrat, cur refragami-

τῶν Μολδοβλάχων. καὶ ταῦτα διεπράχθησαν ἐν ἡμέραις δυοσί.

Moldoblachis exercuit: & omnia: mata & machinamenta quæ Unio architabantur, onius bidui inter duxit.

τμήμ. θ. κεφ. θ.

SECT. IX.

CAP. IX.

Ἐἶτα ὤρεσιν ὁ βασιλεὺς καὶ ἐγγύειο συνίλδοις εἰς τὴν πατριαρχίαν. ἦν δὲ ὁ Ἰβνὶς τῆς ὁ νεμήσεως. πρῶτον μὲν ἐν ἐκάστῳ ἰδίᾳ, ὅτι βασιλεὺς, καὶ ὁ πατριάρχης, καὶ ἡ ἐκκλησία οὐκ ὀλίγον. ἔτα προσηκαλίσθη τὸν Κυζικην, ἦν γὰρ λυπαμένη πρὸς τὸν βασιλέα, ὅτι ἐξήτη πέντε ἐκ τῶν ὁρίων ἔστωθεν, καὶ ἔχ' ἔμελλεν αὐτὴν. τότε ἂν ἡθερπύοντο αὐτὴν ὁ βασιλεὺς. καὶ συγκατήθη καὶ ἔπει γνάμην ὅτι ἡρωτήθη. ὅτι αἱ ἐκβάλλωσι τὸ ἐκ καὶ αἱ θήσωσι τὸ Διὰ ἵνα ἡμεῖς ἱερῶνκοι. μὲν ἂν τὸ κερδῆσαι τὸν Κυζικην προσηκαλίσθη πέντε καὶ ἐνθὺς ἀπήτησαν γνάμης. ἔπει ἂν πρῶτον ὀλίγον πᾶς ὁ πατριάρχης, καὶ εἰς τὸ συγκαταβάσας κατέληξεν, ὁμοίον ἐπὶ αὐτῶν εἶναι καὶ νῦν τῷ πάλαι ἱερῶν, ὅτι συγκατάβασις γὰρ θική ἢ μετὰ βασιλεὺς δὲ πεικὴ γίνονται. εἰτ' ἔδωκε μετὰ μὲν τῷ δὲ τῷ γνάμην. ἐπειδὴ ἡ ἐκκλησία πᾶς τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἀνατολικῶν καὶ τῶν δυτικῶν, πᾶς ἂν λίσσονται ὡς ἐκπρόσωποι τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, ἐκ τῶν πατέρων καὶ τῶν υἱῶν, πᾶς δὲ ἐκ τῶν πατέρων δι' υἱῶν. εἰ καὶ ἐπὶ τὸ Διὰ τῶν υἱῶν τῶν ἐκ τῶν υἱῶν, ἔτι καὶ ἐπὶ τῶν υἱῶν τῶν Διὰ τῶν υἱῶν. ὁμοῦς ἡμεῖς τὸ ἐκ τῶν υἱῶν ἀφ' ἑνὸς λίσσομεν, ὅτι τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐκπρόσωποι ἐκ τῶν πατέρων Διὰ τῶν υἱῶν αἰδιῶς καὶ ἁσιωδῶς ὡς διὰ μίας ἀρχῆς ἔστιν αἰτίας. τῆς Διὰ ἐκταύθη σημεῖος αἰτίας ὅτι τῆς ἁγίας Πνεύματος ἐκπρόσωπος. ἔτα ἡρωτῶντο, ἔτι λίσσονται οἱ δεξιῶν γνάμης ἐγγράφοις τῶν υἱῶν ὑπομνηματογράφη. ἔπει ἂν πρῶτον ὁ Ἡρακλῆας, ὡς ππτηρητὴς τῶν Ἀλεξανδρείας. ἔτι ἐστὶν τὸ ἐκ τῶν υἱῶν. ἔπει δὲ οὐκ ἔστὶν πρῶτον γκελλῶν ὡς ππτηρητὴς τῶν αὐτῶν, καὶ ἐστὶν τὸ ἐκ τῶν υἱῶν, καὶ τῷ μὲν τῶν λαλῶντων ἐνωσιν. καὶ ἡμεῖς ἐπὶ αὐτῶν πᾶσι πᾶσι πᾶσι ἀγία βασιλεία μὲν Πίτερ τῶν καλαβρῶν, καὶ ἀπείδειν ὅτι εἰσὶν ἀβάπτιστοι οἱ λαοί, καὶ ἰδὼν τῶν. πρῶτον μὲν

καὶ

Nec distulit Imperator Synodum cujus mandato accersiti ad Patriarcham secundum Junij Indictionis secundam quidem Imperator & Patriarcha legatis aliquantisper consultarunt: Tum Cyzici Episcopum, nonnihil coactum, quod cum ab Imperatore postularet, ut agri Sosthenij sibi donari postularer, ut pos discederet: At tunc ut hominis doctus perculceret, vel quod petierat, vel quod ret benignissime impertit: Ad hoc ut de sententia interrogatus promptissime responderet: do expungant A, illudque per communem sibi perplacere ut unio pariter Cyzice itaque lucrati, ad perhibenda sunt cunctos acclamaverunt: Tum libans pauca, orationem in multis terminavit, affirmans quod jactato a veteribus proverbium: Hæc divina animi moderatio corporis de loco in locum missum scriptum tradidit suffragium sensum. Quandoquidem recitata sanctorum patrum testimonia Orientalis quam Occidentalis: ritum Sanctum A Patre & Filio verant, illi à Patre Per Filium: idem sit à Filio quod per Filium, quod à Filio, nos tamen dimissa hæc profiteamur Spiritum Sanctum proter per Filium, ab omni æternitate dum substantiam, tanquam, ab uno eodemque principio & causa causam Efficientem significanti per illic etiam promanatione: Per illic etiam protulerunt. Post hæc Patriarcha servit Notarius publicus, ac primus Heracleensis, ut vicarius Alexandrini Nominis Primicerius, ejusdem Patriarchæ, & A Filio sequamur plurimi obstupere, quæ animi levitate nunc ad unionem cum Latinis paciscendam descendit, qui ante triduum cum Petro quodam Calabrico in disputationem incidens quodam Sacramento, Latinos Christianæ religionis per lavacrum Regenerationis non rite iustos arguebat: quod multis Sanctorum patrum testimoniis comprobavit, qui Baptisimum

[illegible]

263
nearunt, & quibus nempe ritibus in eodem
singula administrantur: Et satis existimo, (di-
xit Primicerius Petro) te Græcarum literarum
cognitione & linguæ usu excultum: Responde
mibi igitur quid sibi vult ista vox Baptisma? An
ut aqua in alicujus caput affatim effundatur?
An potius, ut in fluentem descendat & ascen-
dat immersus undis? Insipienti autem Petro,
dat immerfus undis? Insipienti autem Petro,
talem nunc baptizandi ritum usurpari, & Ca-
tabaptismatis nomen mereri, quod Primicerius
postuler: Minimè respondit Primicerius, er-
ras in Etymo, nam Catabaptisma proprie acci-
pitur quando descendunt in undas & non ascen-
dunt: At baptismus vult, ut in undis baptisati
proluantur & ab undis in ripam redeant: Hæc
ille super: unde omnes attoniti diriguere, cum
animadvertent Primicerium, qui nudius ter-
tius in conventu, quo prima suffragia in hanc
causam colligerentur, in Processionem à Filio
non consensit, nunc non modo processionem
à Filio sancendam decernere, sed & unionem
cum Latinis sacro fonte baptismi non rite ab-
lutis.

At ceteri dehinc Episcopi sententias in me-
dium contulerunt, agitante Trapezuntio;
qui quamquam ab Imperatore & Patriarchâ,
ad transmittendum suffragium sæpe sæpius sol-
licitaretur, omnino recusavit: Exceptis igitur,
Heracleensi, Ephesio, Monembasiano, Trape-
zuntino, Anchialio, reliqui omnes concedunt
in partes Imperatoris, Processionem à Filio sta-
bilire, & sedus cum Latinis: Erantque om-
nino tredecim numero affirmantes, qui & sex
aliorum suffragia interverterunt, invalida ob-
testati. Interrogante autem magno Scriniario
Imperatorem, si permetteret Cœnobiarchas
cum cæteris suffragari, hæsitavit Imperator:
Et quandoquidem in superioribus Processum à
Filio non confirmassent, Respondit Imperator,
Patriarcham ab iis omne jus suffragandi abjudi-
care, tanquam à non legitime ordinatis: vel
potius ab eandem rationem & præfectorum no-
minibus indignos arbitrari, quod eorum infor-
tunium huc usque non intellexi: Nami satis me-
mini me eorum singulis pedum pastorale in ma-
nus porrexisse, unde qui acceperat ubique pro
præfesto habebatur: at nunc de iis audiui quæ
quod tua Majestas audivit: Nam id ab antiquo
in more positum est, ut post traditum à tua Ma-
jestate baculum, Patriarcham adeant, & inau-
gurentur in se commissi poenas luunt: At quid jam
Imperator, & factum fiet quod ille decreverit:
Nam Patriarcha ut suffragium in urnam con-
jecisset, in cubile se confestim receperat.

καὶ ἐλθόντι τῷ μεγάλῳ χαρτοφύλακι καὶ ἐρωτήσαντι ἀπεκρίνατο. ἐγὼ δυσχεραίνω πῶς ὅλως λέγῃσιν αὐτῶν ἡγούμενος, καὶ νυνὶ ἐρωῶ ἵνα ἱπώσι γνώμας, ὡς ἡγούμενοι, εἴτ' ἐρωτήσῃς δειντέρ, εἴτ' ἀποκρίσῃς. καὶ παρητήσαντο αὐτῶν ὡς ἀκριβοσύνῃς, καὶ οἱ χθὲς καὶ πρότερον προσκαλέμενοι ὡς ἡγούμενοι. μάλλον δ' οἱ ἐκ τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἕως Φλωρεντίας συνεκδημήσαντες τῷ τι βασιλεῖ καὶ τῷ πατριάρχει, καὶ τῇ Ἐκκλησίᾳ πύση ὡς ἡγούμενοι, καὶ διὰ τὸ δίκαιον τῆς ἡγεμονίας συνεδρεύοντες ὅτι τῶν συνελύσεων καὶ συμπράξεων, τίτι ἐνθὺς ἐυρήσῃς μὴ ὅντες ἡγούμενοι, καὶ ὡς ἀκριβοσύνῃς μὴ ἀξιόμενοι γνωμοδοτεῖν.

τμήμ. θ. κεφ. ι.

Εἰτα ἐζήτησεν ὁ βασιλεὺς τὸ διαπύτῃ ἵνα ἱπώσι γνώμας, καὶ εὖ καὶ ἡγήσαντο. ὥστε δὲ καὶ ἐρωτήσαντο αὐτῶν ἀρχόντες, καὶ ἱπώσι μέγιστοι καὶ τῶν χαλκίων, καὶ τῶν ἱατρῶν, καὶ κρηλικῶν καὶ κυβηκισίων. καὶ πάντες ἐστρέξαν ὡς καλῶς τῷ μὲν τῶν λαϊκῶν ἔκδοσιν. παρκαθήμεθα δ' καὶ ἡμεῖς Σιωπῶντες ὡς μίνοι διὰ τὸ παραπικρὸν ἐπὶ τῷ φθίγματι ἀφαιρέμενοι. μήτι διὰ τὸ χῆμα, μήτι διὰ τὴν τάξιν, μήτι διὰ τὴν μερικὴν ἢ ἐχομένην εὐδοσίαν ἐν τοῖς δέγμασι, μήτι διὰ τὴν ἱερατικὴν βαθμὸν ὃν χάριτι πνεύματι Πνεύματι ἐχομένην ἀξιοσύνῃς ἐξισωθῆναι τοῖς λαϊκοῖς ἐν τοῖς Ἐκκλησιαστικαῖς ζητήμασι. ἔπειτα ἀνέστην πάντες ὡς ἰθὺς ἵνα καὶ ὁ βασιλεὺς τῷ ἑαυτῷ γνώμῃ ἐξέπῃ, καὶ ἱπώσι ἔτῳς.

Εγὼ τῷ πατρὶσι πύτῃ ἀγίαν καὶ οἰκουμένην σύνοδον κατ' ἐδὲν ἱλάτῃ ἡγούμενος τῶν λαϊκῶν ἀπασῶν. εἰ γὰρ καὶ τῷ πᾶσι τῶν ἐκείσιν συνελθόντων πατέρων πύτῃ ἐκείνῃ ἐπερίβησαν, καὶ μὲν ἀλλὰ καὶ τῷ πᾶσι μέγα προέφερον. κύριλλον πλεονέσσει καὶ τὴν θεολόγον Γρηγόριον, καὶ ἄλλους ἄλλους τῶν διδασκάλων. ἀλλ' ὅμως ἐπὶ πύτῃ ἐδὲν ἡγίαν ἡγούμενος καὶ σιβάσας ἐκείναις ἀποσύνῃς καὶ ταύτῃ. τίτι γὰρ προσκαίμενοι αὐτῇ ζήτημα μέγιστον καὶ θεῖον.

Intranti igitur Magno Scrinio quo quod iussu fuit, Patriarcho regellit: Ego indignor quod nobiarchæ nominentur, & nun conventionibus suffragandi pronunt. hæc causa à vobis quaestio à me responsum meretur: Ita ta ferendi privilegio denudarunt, cratum infularum exortes, habi tertius suis titulis gavi si sunt, vel potius illi nibus cœnobiarchæ: vel potius illi stantinopoli primo Florentiam, d. simam Italix regionem peregrinati, rem ipsum, Patriarcham, totamque Ecclesiam comitabantur præfati, & mis dignitatum prærogativa Curiarum res, ordinum primariorum Consilia ag, nunc subito exautorati, nec præfati, nobiarchæprehenduntur, sed quo consecrati ordinibus, omni jure sub spoliatur.

SECT. IX.

Posthac voluit Imperator suffragium ferret: qui per ceteros Laici ad tesseram Eccerentur: qui postulatis suffragiis supremis Magistratuum ad in præfectum recondendis Imperia cellâ vestiariâ, ad Medicocum Cubicularium, omnesque tinis tanquam rei pulcherrima Nos interea ad sedimus elingue suffragia in publicum ferendi pr nobis Ecclesiæ perennis consuet Synodalia indulserant: Et nequ ratio, aut dignitatum, nec ordinu cunque ingenij solertia, peritiam enucleandis, nec Sacerdotalisgr ritus Sancti gratiæ tantillum pro nobis accepimus, vel clerici stabiendis, prærogativa verentiam Imperatori solitam exhib loquebatur, erecti in vestigia consti ille controversiam suffragio suo quod in hæc verba conceptum palam feruit.

Hanc ego sacram & Oecumenicam Synodum, in nullo eminentiæ flore concedere a bitror quibuscunque alius Generalibus, que eandem anticiparunt: quamvis enim qu patrum, in illas coeuntium, hæc inf quanto subsidat, quin etiam qualitatep rum forsan, quando Cyrillus tertiam, rius Nazianzæ secundam, aliasque alij

[illegible]

res opulentissimis ingeniorum mercibus ditati-
verint: Hanc tamen non minori sanctitate ac
veneratione præcinctam judico, nec minorem
ipse adorationem huic quam illis attribuerem:
Nam & in hac proposita peruestigatione qua-
stiones momenti maximi cernuntur: Et qui
easdem discutiendas susceperunt, viri sacro-
sancti, & immortalis observantia digni et fulgent,
ab ipso Patriarchâ venerando Antistite ad po-
stremum qui hodie sententiam est elocutus: cum
igitur Synodus hæc talis sit æstimanda, ut dixi,
& ego Imperator sceptrâ geram, Dei benigni-
tate, qui me sacro oleo inunxit, debere me
censo, non modo affirmatis in Synodo, & ma-
jori parte calculorum, definitis adhærescere,
sed & omni Marte protegere, quæ à pluribus
determinantur, secundum morem, in præce-
dibus Synodis receptum maximè, & ad no-
stra hæc tempora procurrentem: Quare hæc
syncero corde enuntio, & in publicum effero,
me omni Imperij mei autoritate ac robore, hu-
jus sacre Synodi decretis obsequi, & quicquid
plurium suffragia præscripserint, constantia in-
deprecabili amplexari, & ad ultimum vitæ spiri-
tum defendere ac tueri: idque tam propter præ-
dictas à me rationes, quam quod fide indubi-
tata persuadeor, Sanctam Dei Ecclesiam, in Con-
cilium publicum congregatam, & de Dogmati-
bus fidei deliberantem, errare nullo pacto posse:
Enimvero, unum, duos, tresve, aut plures, viro-
rum, qui nunc vitali aurâ perfruuntur, in priva-
tis consultationibus, à veritate exorbitare con-
tingit: At Catholicam Ecclesiam, in communi
sibi prospicientem, de qua Dominus noster Chri-
stus pronuntiavit ad Petrum: Tibi dico quod
tu Petrus es, & super hanc Petram ædificabo
Ecclesiam meam, cui portæ inferorum non præ-
valebunt, posse erroribus circumfundi, contra-
dictionem implicat, fidei ex diametro repugnan-
tem: Non solum quia cum Salvatoris nostri
promissa intercidere oporteret, sed & nostram
fidem principiis niti instabilibus ac incertis:
quæcum utraque absurda sint, Ecclesiam Uni-
versalem omnino infallibilem esse necessum est;
nobisque hoc incumbit onus pietatis, ut ab Ec-
clesiæ placitis æternum pendeamus: Et mihi
metipsi præcipuè, qui diademate, & verendâ Ma-
jestate omnibus præfulgeo, ut libertatem Eccle-
siæ, jura ac privilegia sacratecta defenderem,
modo ne nos Latini cogant additamentum illud
mutare, & a ceremoniarum momenta, quæ in nostrâ
Ecclesiâ à multis retro seculis usurpari consue-
verunt: Et talis erat Imperatoris sententiæ pro-
fuitum, quæ dum verbis explicaret, accidit
nis venaticus ex specie venarum Imperato-
rem

να ποιῶν ἡραμύθη ἐν τῷ οὐν πίδακ. καὶ
ἐπ' αὐτῶν ἐκάθητο.

Ἡρχιτ μὲν ἂν ὁ κύων ἐν τῇ πύλῃ τῇ πα-
τριαρχικῇ παύσει αἰεὶ, καὶ Γιωπῶντ
ἔβασιλῆος ἐλίζοντ, αὐτὸς ἔκρη-
δύκεως Γιωπῶν. ἡρξαμὲν δὲ ἔβασι-
λίως πύλῃ λήγειν τὴν γνάμιν, ἡρξατο ἔ-
κ κύων ἐν τῷ τραγωδεῖν καὶ ὑποκλαυθμι-
εῖν καὶ πολλῶν ὀπιχειρησέντων ἐμπ-
εῖν καὶ κατὰσχίσαι αὐτὸν, καὶ μά-
λιστε τὴν κεφαλὰν, καὶ Φωνῆς καὶ
ράβδους ἐκφοβήτων, ἔδλ' ὅλως ἐσιώ-
πησε, ἀλλὰ ἀσπῶς τὸ κυῶσιον ἐμειώ-
θη, καὶ λιγυρὸν ἐκλαυθμίζε, καὶ
κυνικῶς τραγωδεῖν ἐξύφαινε, καὶ
γοιῶς σιωπῇ πῆς βασιλικῆς πρῶσιμα-
σι, καὶ ἔδοξε τὴν ἰσότητά τὴν Φωνῆς ὑπαίχην
τῇ λήγειν, καὶ ἀσπῶς μεσικῆς τὴν ρυθ-
μὸν αὐτῶν σιωπῇ. καὶ ὡσπερ οἱ τὴν αἰδῶν
μαθητῇ, ἀσπῶς Φωνῆς καὶ ἐμμελῶν
ἀσπῶς αἰσθημάτων, τὰς τὴν διδασκαλῶν αὐτῶν
καλλιφωνίας λαμπρύνουσι, καὶ ἐμμελῶν
ἐκ καλλιφωνιῶν ἀποπλάσι. ἔτω καὶ ὁ
κύων ἀμυδρῶς ἦδε, καὶ λιγυρῶς ὑλάει καὶ
κυνικῶς ἐτραγῶδῃ καὶ ἐμμελῶν τῇ λήγειν
ἡ μάλλον ἐκλαυθμίζε ὡλοφύρετο καὶ
ὡλόλυζε, καὶ ἔπειθ' ἐπαύσατο εἰ μὴ ὅτι
ἐσιώπησε ἔο δὲ σπῆν ἡρώδης. ἐσημειώθη
ἂν ἐν τῷ καὶ τῷ πῆς ὡς ἀπ' αἰσίων οἰωνόν.

bulliores Magistrorum tonos & resonantias clarificant, & auribus accommodatioribus reddunt
ita & generolus catellus exili, sed elato & arguto sonitu accinuit Imperatori, & allatravi-
cere, ululare destitit, quam Imperator desiderat loqui: at multi hoc ut augurium insautum

τμήμ. θ. κ. φ. ια.

Ἐἰτα ἐζήτησεν ὁ βασιλεὺς πάλιν ὀπι-
μελῶς πῶν γνάμιν ἔδωκεν, ὑπεκῶς
αὐτῷ μὲν καὶ ἄλλων πολλῶν λόγων. ἦπε
καὶ σὺ ἀδελφότητι. ὁ δὲ πῶς γὰρ
γνῶς ὅπως ἀγωνίζονται καὶ κατὰσχίσαι
καὶ πῶς πῶν πῶν πῶν ἐν τῷ, ἔδλ'
ὅλως ἦθελε πῶς πῶν ἐν Φλαρινίᾳ,
ἀλλ' ὑποσπῆσαι εἰς Βενετίαν. ἐκωλύθη
δὲ πῶς ἔβασιλῆος. διὸ καὶ ἔδωκεν
καὶ ἐλυπῆτο, καὶ πῶν ἐπὶ μὴ ἐν τῷ
ἐκῶς ἐν τῷ ἐν τῷ καὶ πῶν πῶν
καὶ πῶν πῶν πῶν πῶν πῶν πῶν
μολῶν ὁ ἐπὶ πῶς πῶς με ὁ βασιλεὺς
γράφειν ὑποσπῆσαι εἰς πῶν Βενετίαν
ἔτα

rem, quoties in Patriarchæ palati-
bat, è vestigio semper comitaba-
positus in pulvinum, intertextum
stratumque infra thronum Impera-
suppedanei vicem supplendam, qu-
mitabat: Imperator enim sedere so-
lectis intra thronum pedibus, & de-
nexis, ad modum spiræ voluminosæ
simè crura demittebat in pulvinum,
somno indulgentem proculcationibz
taret.

Canis igitur singulis conventibus
suctus, & pulvino convolutus recumbe-
perator seu loqueretur seu taceret, se ad-
tum gessit, ut nullum strepitum eder-
latratum: At nunc ut cepit Imperator hu-
tentiam articulatim emodulari, cepit
tragice efferatum guttur atrollere, &
bilem in modum flebiliter ululare: Et q-
plurimi canem compescere & tranquil-
parentur, ac præsertim Capitanei Imp-
venationibus præpositi & vocibus &
increparent, tamen ille nequicquam el-
bus pepercit, sed in Musicâ horribili-
rans, stridulo ac sonoro cantu, totum
inchoâras tragediam pertextuit: Et lam-
le nescio quid redantruant perrexuit: Et lam-
lis humanæ vocis modulamina sequi &
re videbatur: sonique æqualitatem
dicenti, & canimis notis Imperatorij
variationem affingere. Ac quemadmodum
corum discipuli vocibus adolescentū tenuior
sed apprimè ad Harmoniam attemperatis

SECT. IX. CAP. XI.

Deinde Imperator suffragium denuo Despo-
ta ardentè petiit, eumque perhumaniter com-
pellendo, multis verbis hoc palam insinavit:
Te etiam atque etiam fratercule postulamus
sententiam proferre: Nam Despota subodo-
nionem procudere contentione, hanc u-
diutius Florentiæ non machinantur, constituit
se conferre: quod consilium fuisse consecutus,
nisi Imperatoris auctoritas intervenisset quare
ipse sibi insensus animus indies in varias cogi-
tationes spargebat, omnemque versabat mo-
lem, Florentiâ abesse cum unio definiretur:
quocirca Patriarcham sæpenumero adiens, in-
quit, Imperator cum me Epistolâ fraternæ cari-
tatis conciliativâ ad reditum sollicitaret, jureju-
rando

πότε ἐπὶ κρείττον ἢ τόδε. ἄλλοι οἶδασιν περὶ
τῶν πιαύτων, καὶ λεγέτωσαν ἐκεῖνοι. ἐγὼ
δὲ οὐκ οἶδα, ἐπὶ εὖδ' ἔργον μὲν ἐπὶ τὸ
ἐξικεῖν περὶ πιαύτης ὕλης. κατ' ἄλ-
λον δὲ πρόβιν ἴσως ἐπερὶ ἡρώτησι μὲν περὶ
ἐάν συμφέρον ἡμῖν ἢ ἐνώσις ἐν τοῖς ἐξω-
πραγμαῖς πρὸς κοσμητικὰς πράγμασι, ἢ
πρὸς οὐ λυσιτελεῖν ὅσον εἰς τὰ πρᾶγμα-
τικά. ἔμεινεν ὁ δεσπότης μέχρι τῆς
πλευρῆς τῆς παλαιάρχης. παρεῖν γὰρ καὶ ἐν
τῇ ἐκφορᾷ αὐτῶν, καὶ περὶ ἡμῶν, καὶ μὴ
πρὸς αὐτῶν ἀπὸ τῆς ἡμέρας εἰς τὴν νυν-
πᾶν ὡς αἰσθητοῦ καὶ τὸ ζήτησιν,
ἐπὶ οὐκ ἀπιδίχεται παρεῖναι ἐν τῇ ὑπε-
γραφῇ τῶν ὅρων, ἢ ἐν τῇ ἐνώσει. ἀπὸ τῆς
δε μετ' αὐτῶν καὶ οἱ παλαιῶτα διδάσκα-
λοι ὅτι Γεμιστός καὶ ὁ Σχολάριος καὶ ἄλλοι
αὐτοὶ παρεῖναι βυζαντινοί. εἴτα ἡρώτηθη-
σαν οἱ πρεσβύτεροι καὶ ἰδοὺσαν γνώμας ἑκάστην
τῶν ἐνώσεων.

Πρῶτος μὲν ὁ μενὼν ὡς δὲ τῶν
δεσποτῶν Κύριος Θεοδώρος καὶ ὁ ὑπερὸς ὁ Νεά-
γωγος, ὡς δὲ τῶν βοιωτῶν τῆς Μολδο-
βλαχίας, ὁ δὲ μετ' αὐτῶν ὁ δὲ τῶν βασι-
λέως Τραπεζούντης ὁ Μακροδόκος, ἡ-
πιν ὅτι ἡμεῖς δὲ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἡχοῦμεν αἰετὶν τὴν μητροπολίτην, καὶ ἡ ἐκκλησία
ἐκκλησία ἐξακολουθεῖ καὶ ἐπὶ τῇ δοξαζομένη καὶ ὁ σέβεται πᾶσι
ἐκκλησία καὶ ἐκκλησία. νομίζω ἂν ὅτι καὶ ὁ αὐθιγὸς μὲν ὁ βασιλεὺς μέλλει εἰσέρχεται τὰς ἐπὶ τῇ
νυν καὶ ὑμεῖς, ὡς δοκεῖ ἡμῶν. οὐκ οἶδα ὅτι ἀκρίτως εἰς πὸς ὅσον ἔπρεπε.

τμήμ. θ. κεφ. ιβ.

Οἱ δὲ τῶν ἰσθίων πρεσβύτεροι, ἦλθον γὰρ
δύο πρὸς ἡμῶν ἐκεῖνοι, ἄπρὸς μὲν ὁ Πρί-
στος, ὁ δὲ τῶν λοιπῶν κοσμητικῶν ἀρχων. ὁ
μὲν Ἐπίσκοπος μὲν τὸ πρῶτον ταῖς
ἀγαθήναις ἐπὶ ὅπως δὴ πρὸς πρῶτον κα-
κῶς καὶ ἀσφαλεῶς ἡμῶν τῶν ἐνώσεων, πρῶ-
τον μὲν διήλθον ἰδίως ὅσον δὲ χεῖρας ἐ-
ἡμας, καὶ ἐμφάνισεν πᾶσι πηλίκον ὃ πα-
τερὰρχα Ἀνθοχίας ἐπιπλοῦν ἂν αὐτοῖς
μεθόλωσιν ὡς αὐτοῖς εἰς ὡσαύτην ἢ ἀφαι-
ριστὶν μέχρι καὶ ἰσὺς ἡμῶν κεραι-
ας. εἴτα πρὸς μὲν Φλωρία ὅσον εἶχε, δέ-
δωκεν κρυφίως εἰς τὸν ἀκατακτάκην, τὸ
δὲ ἐνδυμασίαν αὐτῶν καὶ τὸν χιτῶνα πρὸς
ἐνδύσει διένειμεν, ἑαυτὸν δὲ ἐπὶ ἑαυτὸν ἐξ-
χον, καὶ μονοχίτων περικεῖται μέχρι πρὸς
τοῖς ὡς τῶν ἄλλων καὶ πρὸς αὐτοῦ, αὐτὸς
ἀπιδίχεται λαθροῦς, καὶ εὖδ' αὐτοῖς ἡ-
χοῦμεν ὅσον ἐπὶ. διὸ καὶ ἐνομιζομένη πρὸς
ἐπὶ

dana nobis conducere. sedus con-
cisci, proinus unionem utilita-
tum expedire pronuntiarem: Per
Florentiae Despotam ad obitum Patri-
fuit enim cum efferreretur funus, &
Sepulchrum: At post quadriduum
netias se contulit, annonae stipendi-
to ac spreto, ne unioni, aut ultima-
ni interesse cogeretur: eumque cor-
senum optimi & praestantissimi, Ge-
Scholarium Doctores: nec ipsi cum a-
pientes.

Deinde Legati postulatur de suffrag
unionem conitabiliunt: In primo loco
nis Episcopus, à Despota Theodoro ma-
rius: Et ultimo Neagogis missus à Vai
supremo Magistratu Moldoblachiz: du-
vero intermedius nomine Macrodocas
peratore Trapezuntiae dixit: Nos in Ma-
litanum in nostram Ecclesiam semper
stantinopole inauguratum recipimus, &
Ecclesia à primaria sede Patriarchali
pendit: Quicquid illa profitebatur no-
nuimus: Quare existimo meum herum a-
minum quae vos hodie confirmatis, con-
tutum: nec enim compertum habeo si q-
contrarium statuer.

SECT. IX. CAP. XII.

At Legati à gente Iberorum, duo à Consta-
tinopole, nostro venerant in comitatu, Epil-
copus unus, alter Princeps secularis: Episcopus
Synodicis sessionibus haberi definentibus, cum
fatis intellexisset Unionem malis artibus propa-
gari, primo clam Episcoporum singulis, po-
litorumque hominum oberratis, no-
sinu depromptum diploma Antiocheni Patriar-
chae, ipsis vetans, ne conveniant cum Latinis,
ut de Orientalium fide vel Jota, vel apicem de-
mant, seu addant: Deinde quos habuit flore-
nos Depositarij in manus secreto tradidit refer-
vandos: Ac demum vestimenta cunctaque alia
in quotidianum usum comparata cunctaque alia
buit, ipsumque è conspectu hominum subdu-
xit in latebras, unde nec compellari potuit,
nec voluit comparere: Cumque aliquantisper
simplici tunica amictus, tanquam fatuus, auc-
erro è latibulis circumreperet, sese clanculum
in alias oras extulit: adeo ut quid homo fieret,
nec aliorum fama, nec nostrā conjecturā asse-
qui possemus: sed immaturā morte ademptum, ali-

Quare Tornobi Episcopus commiseratione
extimatus, & veteri necessitudinis memoriâ,
hominem perquisivit, repertumque Venetias
perduxit: Rediit autem & ipse ad sese, sensus-
que sanos quantum optaret, adeo ut receptis
nummis fiduciariis, in Græciam nobiscum re-
navigaret: Alter vero ab Iberia princeps secu-
laris, in ipsissimis diebus quos audierat unioni
oblignandæ constitui, Romam migravit: Adeo
ut Ibericorum neuter legatorum unioni fede-
randæ suffragium præbuerit, uterque enim sub-

Sed hunc principem Papa aliquando ad se in
aulam accersivit, antequam negotia ad determi-
nationem ultimam vergerent, cumque sic allo-
cutus fertur: Audio vos esse Christianos, vi-
ros etiam præclarâ indole præditos, Ecclesiam-
que Christi, quo decet cultu prosequi: Eccle-
sia autem Romana, est omnium Ecclesiarum
mater, & qui eidem præsidet, successor Petri,
Vicarius Christi in Terris, omnium Christia-
norum Pastor, & Doctor Universalis: Vos igitur
oportet matri obsecundare, quæcumque illa
confirmaverit, stabilire, ejusdemque Archi-
episcopi colla submittere, ab illo doceri ac pasci,
ut salutem æternam animabus vestris nancisca-
mini: Hæc & alia multa sermone expatiatus
Papa dixit. Ibi vero sigillatim in hunc modum
respondit: Nos equidem quod Dei Gratia de-
beri æternum profiteamur, Christiani sumus,
placitisque Ecclesie nostræ ac dogmatibus obse-
quimur: Nostra vero Ecclesia constantissimè
retinet, quæcumque de præceptis Domini no-
stri Jesu Christi, aut de traditionibus Sancto-
rum Apostolorum, & Oecumenicarum Syno-
dorum, aut ab ipsis Ecclesie celeberrimis do-
ctoribus in nos derivata arripuit: Ab iisdem
nunquam deflexit, nihil addidit, nihil subtraxit,
ne minimum quidem cogitabile: At Romana
Ecclesia addidit, & definitos à sanctis patribus
limites transiit: unde vestram Ecclesiam nos
amputavimus, & ab eadem ivimus in divortium,
quotquot ad Patrum fluenta despoliata quam diu-
turnam sensit orbitatem: Quare id unicum in-
cumbit Tux Beatitudinis curæ pastoralis, agnos-
cere tuos egressos in proprium ovile, quibus nunc
justè privatis recolligere, & in suave pacis gre-
mii consopire tranquillare: quod facillimè
procurabitur, si ad id tantum est symbolo ex-
pugn-

[illegible]

Ὁ μὲν ἔν πίπας ἕτως ἐπάρρησεν
 ὑποσπλῆσαι καὶ καρδαῖναι τὸν ἰσθρᾶ, ὡς
 ἀλλήγλωσσον ὡς ἰδιώτην, ὡς ἀμαθῆ, ὡς
 βάρβαρον. ἀκούεις δὲ πρὸς αὐτὸν
 ἄφωνον ἔμμεν. ὁ αὐτὸς δὲ ἰσθρ. καὶ
 ἄλλοι ἐν Συνοδικῇ Συνοδῷ ὡς ἱεροτάσιμος
 λαίκαρχίας ἡμορφίας ἐνώπιον ἔπιπας. Ἐ
 μετὰ δὲ διδασκαλίαν μεζάλλω λαϊκτικῶς
 ἡρηκότεν ἔν ἡγῶν ἀνδρὸς Ἰωάννην ἔ
 πρῶτον ὡς ἀρχιεπίσκοπον καὶ ἡμῶν
 ἐκείνη, ἐπὶ πλάκῃς παρήλατον ἐκεί
 νον τὴν Ἀριστοτέλιν εἰς ὡς ἔδεικτον ὡς
 ἔλεγε καὶ ἐδίδασκε, ἦκετο δὲ τὸ πρὸς
 καὶ τέλος ὁ ἰσθρ. νύτῃ μὲν τῇ χειρὶ, καὶ
 τραφεῖν μοι πρὸς ἐκείνην καὶ ἀπαρ
 μόμῳ νόμασι τὴν ἀρχὴν ἔβλεπε, εἶπε, τὴν
 Ἀριστοτέλην, Ἀριστοτέλην, καὶ καλὸν Ἀριστοτέλην.
 ἡμῶν ἡ ἡρηκότεν ἔν λόγῳ ἔν ὡς μαθὴν τί δὲ
 εἴη τὸ καλόν, εἶπε ὁ ἰσθρ., ἄγιο Πέτρο,
 ἄγιο Παῦλο, ἄγιο Βασίλειο, Θεολόγο
 Γρηγόριο, Χρυσοστόμο, καὶ Ἀριστοτέλην,
 Ἀριστοτέλην. ἐρωτῶντες ἔν καὶ ἔβαλάν τε
 καὶ ἡμῶν, καὶ χειρὶ, καὶ νύματι τὴν
 λόγοντα, μάλλον δὲ ἡμᾶς ὅν εἰς πρῶ
 τας διδασκαλίας. αὐτομολήσαντες περ
 μετὰ ἔν ὡς ἐν ἐκδρομῇ διεξῆλθον ὁ λό
 γον, ἵνα δείξῃ ὡς ἔμμεν ὡς τὴν ἐλ
 λογιμὴν καὶ τὴν κατὰ ἡμᾶς, ἀλλὰ καὶ ὡς
 τὴν ἀλλήγλωσσων, ἔν ἀρχοῖκαν κατεγνωσ
 θησαν οἱ λαῖνοι, καὶ ὁ ἀμαθὴς καὶ βάρ
 βαρος ἔν πίπας διδάσκαλον αἰφάνη.
 χωρεῖται δὲ αὐτὸς ὁ λόγος ὅτι πρὸς
 ἰσθρῶν.

TYPE.

Hunc Iberem Papa securus confide-
dem linguae, idiotam, indoctum & bar-
à suis dogmatibus quo vellet abripere,
plantare: Verum cum responsum
Papa, conditum tantâ gravitate, stupe-
obmutuit: idem vero Iber in quadam fe-
ventuum synodali cum preces solen-
ram Papâ celebrabantur: Et dum obita-
dotes Officij Ministeria, conscendens
nobilis Joannes Protonotarius, lucul-
bene prolixam concionem Latinam e-
nobis etiam tum temporis iuxta legato-
tibus: cumque Joannes saepenumero
cionandum Aristotelem citaret, ad il-
quæ publice docebat, bis aut ter id Iber at-
tans, manum meam prehensens levi pun-
culâ distrinxit: Ego oculum advertens, nut-
nificavi me vix concipere quid vellet: Tum
Aristotelem, Aristotelem, ô præclarum Arist-
otelem! Cumque adhuc me magis ambigeres
testarer, cur præclarum diceret Aristotelem
Respondit Iber, Sanctus Petrus, Sanctus Paulus
Sanctus Basilus, Gregorius Theologus, Chry-
sostomus, at quid nobis cum Aristotele, Aristote-
le? Hæc toto habitu vultus specique, voce,
nutibus, ac manu simulate fingeat, ut ostendat
indignari se ac miserescere Oratoris qui tum
concionandi munereungebat: vel potius
nostrum dispudere, qui in istiusmodi Docto-
rum disciplinam, ultrò nos dedamus: Hæc à me
quasi per transfennam recitata sunt, ut demon-
strem, non solum ab illustribus inter nos viris,
doctis ac literatis, sed ab alienigenis & incultis
agrestibus Latinos condemnari: & Iber iste
quantumvis imperitus, & barbarus Doctorem se
vel ipso Pontifice Romano præstantiorem præ-
buit: sed nunc redeat unde diversit oratio no-
stra, & in sequentia festinantius procedat.

Ar Patriarcha perendie illius quam prædiximus definitionis ultimæ in comitiis, unâ nempe dieculâ interveniente, mag. Scriniarium, me ipsum, & Proædicum ad se accersens, omnibus persuasionibus ac hortamentis, in suam sententiam pertrahere attentavit, & orationis exordium, à Florenis inchoavit, quos Papam paratum esse dixit insolutos, à quinque mensibus cum dimidio, nobis simul prodigere: Sed & quinque triremes, nobis simul instruere, & pro Imperatore sextam: Suppediratos etiam Venetos navigia grandiora quæ nostras excubitorias triremes pone

Ar Patriarcha perendie illius quam prædiximus definitionis ultimæ in comitiis, unâ nempe dieculâ interveniente, mag. Scriniarium, me ipsum, & Proædicum ad se accersens, omnibus persuasionibus ac hortamentis, in suam sententiam pertrahere attentavit, & orationis exordium, à Florenis inchoavit, quos Papam paratum esse dixit insolutos, à quinque mensibus cum dimidio, nobis simul prodigere: Sed & quinque triremes, nobis simul instruere, & pro Imperatore sextam: Suppediratos etiam Venetos navigia grandiora quæ nostras excubitorias triremes pone

χρῆκόν δ' ἦν τὸ πάππαι καὶ τὴν καρδίαν
 λιών. ἐν ᾧ ἵνα δίδωσι καὶ τὸν Μάρτυρον
 κάπρη καὶ εἰς τὸ πόλιν, ὡς αὖν ἔχη πάλιν
 ὁ βασιλεὺς ὅπως αὖν δεήσει, καὶ πάλιν
 πηλὸν πολλὰ ὑπὲρ τὴν πόλεως, ἐπὶ πολ-
 λαὶ καὶ καλὰς μελέτας ἔχῃ περὶ ἡμῶν,
 καὶ πολὺ καλὸν γνῶσθαι εἰς τοὺς Χριστι-
 αῖς. ἡ δὲ ζωὴν, ἰδὼν εἰδεκε πῶς ἐφάνη
 ὅτι ὁ πρὸς λέγαν οἱ λατῖνοι, δόξα ἐστὶ τῷ
 αἰγίων, καὶ λέγαν τῷ καὶ οἱ δυτικοὶ ἐ-
 πὶ τῷ ἀνατολικῶν. ἐπεὶ ἔν αὐτοῖς ἐκείνῃ
 καθαρῶς καὶ ἐστέρηται ὡς τὸ ζωὸν καὶ
 ὡς πάντων. ὑμεῖς δὲ ἐστὶ ἰδιόχει μὲν, καὶ
 παιδία μὲν, καὶ μέλη μὲν, καὶ φίλοι
 μὲν. ἐκίπτε δὲ ἐπὶ περὶ τοῦ ὡς περὶ
 τῶν, ἐφάνη μοι καλὸν καὶ λέγω ὑμῖν,
 ὅτι τὸ πρῶτον ἐγὼ καλῶς θεῶν χά-
 ριν, καὶ ἐπεὶ ἵνα ὡς ἡμεῖς ἡνωμένοι μὲν τῷ
 λατῖνων. πρὸς ἐν ἵνα καὶ ὑμεῖς ὡς καλοὶ
 ἄνθρωποι καὶ ὡς τριφίμοι τῆς ἐκκλησίας,
 καὶ ἰδιόχει μὲν εἰρήνη τὸ γεγονὸς ὡς τὸ
 καλὸν τὸ ἐν ἡμῶν. ὡς τὸ συμφέρον τῶν
 Χριστιανῶν, ὡς τὸ βοήθειαν τῆς πα-
 τριδός, ὡς τὸ καλὰ ὅσα μέλλοι πε-
 ραχθέντων ἀπὸ τῆς ἐνώσεως, καὶ ἵνα ἡ
 ἐμὸς φωνοὶ καὶ ὁμογνώμονες μετ' ἡμῶν, κα-
 θὼς ἦτε καὶ πρὸς πρὸν. λέγω ὑμῖν περὶ
 περὶ ὑμῶν ὡς ἰδιόχει μὲν, καὶ ὡς παιδία
 μὲν. πρὸς γὰρ ἄλλο ἐπερὶ ἐπὶ τῶν περὶ
 περὶ ὑμῶν εἰ μὴ ἐμοὶ τῷ πρὸς τῶν καὶ πε-
 ρὶ ὑμῶν;

ante hæc tempora semper consueftis: Hæc nunquam
 bus, dilectiffimæ propagini inculcasse: & cui potuis ista in vos exercenda jurisdictio com-
 tat, quam mihi vestro parenti pariter & patrono?

τμήμ. θ. κεφ. ιδ.

Ἀποκρινέντων δὲ καὶ τῶν ἄλλων εἶπον καὶ
 αὐτοῖς ὅτι ὡς δόξαν γενέων καὶ διδασ-
 κάλων τῆς ἐκκλησίας γνηθῆναι καὶ τε-
 φῆναι καὶ παιδῶν θεῶν χάριν ὡς
 οἶδεν ἀκριβῶς καὶ ἡ μεγάλη ἀγαπήνητα,
 ἐκαρπύωται ἀπὸ τῶν πᾶν καὶ ἀπὸ τῶν
 ἄλλων τῶν αἰγίων καὶ ἡνωμένων ἀνδρῶν
 ὡς ἐφθασα, καὶ οἶδεν ἐν τῇ πατρίδι. ἀλλὰ
 καὶ ἐξ ὧν ἀνέγνων αἰγίων λογιστῶν περὶ τῶν
 περὶ καὶ ὡς τῶν ἀφ' ὧν τῶν ἐκκλη-
 σιῶν, καὶ πᾶς ἐστὶν ἐν τῇ καθ' ἡμῶν ἐκ-
 κλησία ἡ ἀλήθεια. εἰ ἔν καὶ ὀλίγον ἐμὶ
 πρὸς λόγον, καὶ ὑπὸ ἀμελείας μὲν, ὡς
 ἐφθασα γνέσθαι ὡς πρὸς γενέσει καὶ διδασ-
 κά-

ne comitabuntur, & omnino ci-
 rostratarum classe, nos honorifi-
 remeanturos: Tum chartam scripta
 stravit, promissa Pontificis & Cardi-
 nentem: quâ se obstrinxerunt ad ma-
 tium daturus viginti triremes in ci-
 dium, aut quoscumque vellet usus
 multisque aliis insignibus beneficiis
 pliaturos, qui erga nos affectus mi-
 runt, & intimo sensu salutis nostræ
 quæ cuncta in nostrum & orbis Christ-
 lumentum redundabunt. Mox & hæc si
 Vos ipsi fuistis auriti testes, Latinoru
 ma ut à patribus antiquis emanarit, ut si
 nes Occidui, & magna pars Orientali-
 tis sanxerint: Quod luculentissimis arg-
 tis cum demonstratum sit stabilitumque
 do, nostrisque omnibus, vos exoratos
 qui mihi tam estis conjuncti, ut meum pr-
 peculum dicam, & quos tanquam libero
 aut amicos his ipsis membris non minus
 cum cæteris eadem sentiat: Et quandoq-
 nemo vos submonere de hoc negotio pr-
 ferit, mihi visum est haud inconcinnum
 pauca vobis suggerere: Ut cum omnia ta-
 picato gesta votis successerint, sit laus
 mortali, & cum Latinis unionem pangere
 verimus, nolitis soli refragari: sed ut de-
 nos patriæ cives, Ecclesiæ alumnos, & m-
 mos contubernales, sancita confirmetis:
 pter universale pacis bonum, utile Chr-
 rum omnium, suppetias patriæ laboranti ap-
 tandas, omniaque ista præclara beneficia qu-
 unione in omnem posteritatem suppullabu-
 cum vestratibus concurratis, & cum me ipso
 pigebit, vobis dulcissimis meis pignori-
 tat, quam mihi vestro parenti pariter & patrono?

SECT. IX. CAP. XIV.

At aliis Patriarchæ, sua responsa ut visum ef-
 formantibus, ad hunc modum ego sic respondi-
 Sum, Deo optimo maximo æternas ago gratias,
 præstantissimis parentibus prognatus, excultissi-
 mis Ecclesiæ Doctoribus nutritus, principisq-
 religionis Christianæ imbutus, quos omnes tua
 Sanctitas eximia, accuratè novit: Et à quorum
 omnium, aliorumque pietate & doctrinâ illu-
 strum, quibuscum in meâ patria conversabar,
 præceptis, ingentem fructum demessi: His ad-
 hæc dubia de Ecclesiarum differentis, tractantes
 consentire video, in nostrâ Ecclesiâ religionis
 antiquæ veritatem residere, & quanquam ipse
 non surrexi ad tam sublime fastigium existima-
 tionis, ut meis parentibus doctoribusve acqui-
 paran-

α. ἐπὶ δὲ τῇ ἐξῆς, καθύπερθε ἐν ἡμῶν
ἐργασίᾳ περὶ τῶν παλαιῶν, αὐτὸς
ἐν λόγῳ τῶν φανερωτέρων. λέγω πίνω
αὐτὸς ὑμῶν ἰδιώτας μου. καὶ ὡς παλαιὰ
μου, καὶ ὡς παλαιὰ, ἐξ ἑαυτοῦ τὸ γεγονός.

Ἦσαν οὖν ἀντιπροσώπων αὐτοῦ καὶ ἀ-
παυνομένων τῶν ἐννοούντων. ἔφη δὲ παλαι-
αρχος. καὶ ἰδὼν πρὸς με μὴ ἐπαυλῆσαι
εἰς τὸ πλιν. καὶ ἀποκρίνατο λέγων ἡμῶν. οὐκ
μεγαλὴ ἀγνοία σου ἔχεις οὗτοί πλιν. οὐκ
ὁμογνώμους; πῶς ἐρεπε δὲ σοὶ, ὅτι ἡμῶν;
αὐτοὶ αὐτοὶ. οὐκ ἔχω πρὸς τοὺς οὗτοί ἰδιώτας
μου ὁμογνώμους οὐκ ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ εἰς τὸ
πλιν. πλὴν λέγω ὑμῖν καὶ ἐπὶ τῇ
παλαιότητι καὶ φιλικῶς. καὶ δημοτικῶς.
εἰ μὴ ἐπὶ πρὸς μοι ἡ δὲ καλὴν. εἰ δὲ
ἐν μακάριον τὸν ἡρώδου. οὐκ ἀφῆκεν
ὑμῶν ἀπὸ τοῦ ὅτι ἐρεπε. ἀλλὰ πρὸς
οὐρανὸν ὡς ἐρεπε. ἡρώδης δὲ ἀπεκρίνατο
ἡμῶν τοῖς ὅτι ἐρεπε. πάντες ἐπὶ δια-
κρίσει ἡρώδου. ἡρώδης οὖν παραγωνισαί
τῶν παλαιῶν (ἀπὸ τοῦ ὅτι) οἱ καὶ τῶν ἐννοούντων
καὶ ἀποκρίνατο τῶν παλαιῶν. λέγων. οὐ
συμφωνοῦσι τὰ ἑαυτοῦ τῶν ἀναβολικῶν καὶ
τῶν οὐρανοῦ ἀγίων. ὡς καλὰ εἰς ἡμῶν
ἐρεπε. καὶ ἔλθω ἰδὼν καὶ εἰς τὸ οὐρανὸν
ἐν αὐτῇ ἀποκρίσει, ἐν ὅπῃ τῇ μεγάλῃ
ἀγνοίᾳ σου. καὶ ἰδὼν ἀποκρίσει, ὡς
ἔχω εἰς τὸν ὅτι τῶν ἀγίων. εἰ δὲ λέγῃ
τὰς ἀποκρίσεις μου, καὶ συμβεβηκέναι ὅτι. εἰ
ἦ μὴ. καὶ εἰδὼν τὸ γεγονός ὡς ἔρεπε.

Καὶ ἔσθις ἔφη παλαιάρχης, ἰδὼν ὅτι
ἀποκρίσει, καὶ ἀποκρίσει ἀποκρίσει. ἡ
αὐτοῦ καὶ οἱ ἀποκρίσεις πάντες ἀποκρίσει-
σαι εἰς τὰ ὅτι τῶν ἀγίων. καὶ οὐ μὴ
ἡ ἡρώδης ἀποκρίσει; οὐδὰ οὗτοί ἀποκρί-
σεις ἔφην, καὶ πλὴν δυοῦ καὶ τριῶν, οἱ
ἄλλοι πάντες εἰσιν; ἡ ἡρώδης ἡ ἀποκρί-
σις τῶν ὑπὸν, λέγω πρὸς ὑμῶν, ὡς ἐ-
ρεπε ἀποκρίσεις τῶν ἀγίων τῶν παλαιῶν, ὡς
καὶ τῶν ἐρεπε, τῶν τῶν αὐτῶν ὑμῶν
αὐτῶν ἀποκρίσεις καὶ πλὴν ἀποκρίσει, εἰς
τὸν οὐρανὸν καὶ κεκοιμήταις ἀποκρίσει. καὶ
ἀποκρίσει μοι ἔφην ἐπὶ τῇ ἀποκρίσει τῶν
ὑμῶν ἰδὼν ἡρώδην. ἡρώδης δὲ ἀποκρί-
σει, καὶ εἰ μὴ ἀποκρίσει καὶ ἡρώδης ἡρώδης
καλὴν, εἰ δὲ μὴ, ἀλλὰ ὡς λέγω. ἡρώδης
ἔφη. οὐκ εἰς διωκτὴν ὡς πρὸς ὑμῶν, ὡς
ὡς ἡρώδης ἀποκρίσει τῶν ἀποκρίσεων, καὶ
ἔχεις ἀποκρίσεις καὶ ἡρώδης ἀποκρίσει, καὶ
ἀποκρίσει ἀπὸ τοῦ ὅτι ἡρώδης, καὶ ὑπὸν εἰς

inter sanctos habendus sit,
caverit confirmare, quao
nuius aperitissime hoc asseri
à vobis, meis inimicis &
& consulo, sancita ab omni
ciatis.

Nobis autem avertsum au
bus, & despuentibus in uni
dixit: Enquam mihi redeunt
cultatem praescinditis: Qui
At cum iudugantium major
u eximur vota sacrificant,
professioni tuae impedimenta
meis partibus non accedant,
discipline adeste debent, pec
civitatem non revertar: Hac
petua lere, ut pater, ut amico
Si mihi obtemperabitis, & me
u consulatis: Sin minus, cum
verit, non diu feretis impune: I
paxnas, quas vestra demerita provo
respondimus, paratos nos acerbis
supplicia quae Synodus decreverit
men (dixi ego) quando propugnat
ubique praedicant dicta Orientaliu
dentalium patrum, in unum sensi
tere, mihi liceat cum istorum sensi
gredi, quemcumque iusseris venire in c
Eximur Sanctitatis tuae: Et difficult
habeo in nonnulla patrum testimonia,
Et si ule dicta duriora solvet ac repug
vicem conciliabit, in posterum obmutu
non, conventu inter nos non confirmab

Tum Patriarcha: An tibi prurit ai
novas concertationes descendere? ad ra
certa: Tota Synodus, & universi Ep
rum ordines citatis patrum testimoniis
verunt. & tu solus abnuis assentiri: Sacri
Episcopos (inquam ego) duobus excep
tribus, ceteri quales sint: An tu sanctitas
dat, ut illis Episcopi sententiae accedam, qui
xit Spiritum Sanctum a Filio promanare,
conditione, ne quid de iumentis Sacrosancta I
nitas capiat? Licet qui ter interrogatus nihil
mendavit, sed eadem verba ter protulit, ne si
labia variata aut apice: Nilumque concitavit
omnibus, quod in praepetorem offendisset, cu
jus verba contraria plane expressit: Nolo sequi
dum Episcoporum, qui sic de sacris philosopha
bit: Eilo, hunc vocat Deus, si denegabis, ne for
tum quidam inpreit quod addam: Cui licet
Patriarcha: Non esse me iuris reor, concitavit,
quod concedi non potest: debes te plius Sy
nohi subnittere: Et si te anceps quidam argat,
cujus solutionem avide expetitis: yade age quo
libet,

libet, Aperi liberrimè quod tibi mentem discru-
tiar, & quotibet modis tam exposce: sed cautè, ne
alij subdorentur, & quantè poter festinatione:
Nec enim delidero longà expectatione stringu-
Jari.

SECT. IX. CAP. XV.

Crastino igitur die Mignum Primicerium
consulturus petij: Cumque totam rem gestam
inter me & Patriarcham particulatim enarrassem,
ei deliderabam pauca Sanctorum patrum scita
cōmonstrare: Ille vero statim coepit os suum ma-
nibus tundere, ejulare, detlere suum infortunium,
vixque ad extremam desperationem uix illa-
crymari: & ubi intellexit, Patriarcham Orationis
exordium, à solutionibus florenorum, & triremi-
bus cepisse, plangen. li nullum finem fecit: pe-
ctus verberibus laceravit, capillos abrupt, faci-
em unguibus secuit, quemadmodum novis nu-
ptis uluvenire solet, cum marito efferunt, & lu-
gubria funera ululacibus & crenibus pallis in-
conditoria prosequuntur: Adeo ut à me quoque
lacrymas eliceret, cogeretque præ humanâ com-
miseratione prehentum manibus detinere, vio-
lentas pulsationes elidere, planctusque & eju-
latus ac lamenta cohibere: Et postquam multum
temporis effluisse, in hac huius traxidie hēni,
effatus est: tam magnâ vi dolorum corripiebat,
ut jam nec rus negotia percipere, nec audire sus-
ficiam: Si alius huc revertens opportunius de his
tractabimus: Ita cum in vespertam diem inclinat-
set, redij ad Patriarcham, cum nonnullis: qui
me rogavit ut eloquerer, quid novi afferrem, aut
in negotiis quantum proficerem: & cum brevi-
ter responderem, me quæ svisse quod cuperem,
sed non invenisse, ferocius denuntiavit: Ergo
age, inquit, diligentius in futurum quantum po-
tes & compendiosius quære.

Ego vero Primicerium insequenti die rursum
compellavi, & aliquot locorum difficultum am-
biguitates monstrare conabar, quas scriptas ma-
nu attuli: At ille coepit historias pertexere, alias
ab aliis protrahens, & nescio quas aniles fabulas,
necque sermones miræ prolixitatis, & narra-
tiones commemorat supervacuas ab unâ in aliam
transcendens: ut maximam diei partem in hoc
verboso, & inutili otio detriverit: & cum post
multa istiusmodi rogarem, ut mihi demum per-
mitteretur ea proponere, quorum causâ vene-
rim, horam jam præterlapsam clamabat, & hæc
tempus convenientius requirere cui reservanda
commendabat, Satiùs esse de his agere, cum
Constantinopolin redierimus: Interea Ecclesiæ
tuz præceptis obsequere, & sic dimisit: Respondi
obsecuturum ubi me quis docuisset unionem di-
ctis

ἐπεὶ δὲ τὸ πρῶτον εἰσεὶνεν μόνον
τὸν πατέρα τὸν τῆς ἐκκλησίας
ἀντιπρόσωπον καὶ μὴ ὡς ἀντιπρόσωπον
τῆς ἐκκλησίας

τῆς ἐκκλησίας καὶ φ. 16.

ἐπεὶ δὲ
τὸν πατέρα
τὸν τῆς ἐκκλησίας
ἀντιπρόσωπον
καὶ μὴ ὡς ἀντιπρόσωπον
τῆς ἐκκλησίας

ἐπεὶ δὲ
τὸν πατέρα
τὸν τῆς ἐκκλησίας
ἀντιπρόσωπον
καὶ μὴ ὡς ἀντιπρόσωπον
τῆς ἐκκλησίας

ἐπεὶ δὲ
τὸν πατέρα
τὸν τῆς ἐκκλησίας
ἀντιπρόσωπον
καὶ μὴ ὡς ἀντιπρόσωπον
τῆς ἐκκλησίας

ἐπεὶ δὲ
τὸν πατέρα
τὸν τῆς ἐκκλησίας
ἀντιπρόσωπον
καὶ μὴ ὡς ἀντιπρόσωπον
τῆς ἐκκλησίας

ἐπεὶ δὲ
τὸν πατέρα
τὸν τῆς ἐκκλησίας
ἀντιπρόσωπον
καὶ μὴ ὡς ἀντιπρόσωπον
τῆς ἐκκλησίας

ἐπεὶ δὲ
τὸν πατέρα
τὸν τῆς ἐκκλησίας
ἀντιπρόσωπον
καὶ μὴ ὡς ἀντιπρόσωπον
τῆς ἐκκλησίας

ἐπεὶ δὲ
τὸν πατέρα
τὸν τῆς ἐκκλησίας
ἀντιπρόσωπον
καὶ μὴ ὡς ἀντιπρόσωπον
τῆς ἐκκλησίας

ἐπεὶ δὲ
τὸν πατέρα
τὸν τῆς ἐκκλησίας
ἀντιπρόσωπον
καὶ μὴ ὡς ἀντιπρόσωπον
τῆς ἐκκλησίας

ἐπεὶ δὲ
τὸν πατέρα
τὸν τῆς ἐκκλησίας
ἀντιπρόσωπον
καὶ μὴ ὡς ἀντιπρόσωπον
τῆς ἐκκλησίας

ἐπεὶ δὲ
τὸν πατέρα
τὸν τῆς ἐκκλησίας
ἀντιπρόσωπον
καὶ μὴ ὡς ἀντιπρόσωπον
τῆς ἐκκλησίας

276
 καὶ ὁ πριεράρχης, καὶ ἐκέλευε εἶπαι ἰμοὶ πρὸς
 αὐτὴν τῆς ἐνοήσεως. ἔγωγε μὲν ἐν διεσέθῃ πρὸς
 ἡμᾶς ὁ πριεράρχης, ἐν ἡμοῖς πρὸς τὴν ἐνω-
 σιν αἰς διδύλω).

Etis sanctorum patrum de Proce
Sancti loquentium, non adversari.
archa extremum clausit diem, nec
hi postea quid de unione dixit: Se
premonstratum est, Patriarcha er
erga unionem dispositi fuimus.

SECT. IX. CAP. X

τμήμ. θ. κεφ. 15.

οἱ ἑλπίνοι δεξάμενοι τὴν τ' ἡμετέ-
ραν συγκατάθεσιν πρὸς τ' δόξαν αὐτῶν
ἐχώρησαν, καὶ εὐπρεπὲς ζητήματα, καὶ
ἀπῆλθον αὐτ' ἡμέτερος, ἵνα διασώσωσι
πρὸς τ' ἐκκλησιαστικῆς ἡμεῶν ταξίως μὴ
δοκῶντα ἐκείνοις δεῖστέ. διὰ καὶ ἀκρότης
πρὸς τὸ βασιλεὺς π καὶ ὁ πατριάρχης
ἐδυσχέραινε, καὶ μετ' ἐλπίδι οὐκ ὀπί τῇ συ-
γκατάθεσιν τ' δέξας, ὁμοῦς ὁ πατριάρχης
καὶ τὸ εἰπεῖν καὶ δεῖναι τ' δηλωθῆσαν γνώ-
μην, παριστάμενος πρὸς τ' ἐπάνοδον, καὶ
ἔπειτα καὶ τὴν πλείονα βίον αὐτῶν τ' βε-
βαιῶσαι. ἔπειτα δὲ οὐκ ὀλίγας ἡμέρας πε-
ρὶ μετ' ἐλπίδι ἀν' ὑπογράψῃ τὴν ἡμετέ-
ραν ὁρον, καὶ αὐτὸς ἐξέλθῃ τῆς φλω-
ρεντίας. ὡς περὶ δὲ ἡξίωται. μετ' ἐλπί-
δας γὰρ ὑπογράψαι, θενανὶν ἐπὶ τῇ ἐκ-
κλῆσι. καὶ μετ' ἐλπίδι τὸ δεῖναι ἢ ἔδωκε γνῶμην
ἐξῆλθῃ ἡμετέρος. ἐπὶ τῇ καὶ τ' αἰφνιδίως ἐν
τῇ δευτέρᾳ, δεκάτῃ ἀγορᾷ. ὁ δὲ ἡμετέρος
ἐν μετ' ἐλπίδι. πατριάρχης ἐπὶ καὶ ἡμέ-
ρος π. τὸ ἐν διεξίεναι καὶ μετ' ἐλπίδι τὰς
μακρὰς καὶ πολυμεθεῖς νόμους ἐκείνους καὶ
ἔπειτα δὲ τῆς ἐκ Φερεσσίας εἰς φλω-
ρεντίας ἐπὶ αἰτίας πρὸς ἡμετέρος αὐτῶν ἡ ὑπε-
ρκαὶ νόσ. καὶ οὕτως πρῶτον ἐπὶ ἡμετέρος
ὁ θενανὶν, ἐπὶ τῇς περὶ τῆς βαλο-
ύμενης φιλοδομίᾳ πρὸς τὴν πρῶτον διεξέ-
λθῃ.

Latini vero ut primum à nobis a-
nem suorum dogmatum accepissent, a
concedenda ultro profecti pergebant :
mâ fronte postulabant, quædam in no-
nibus sacris ac Ecclesiasticis honestius
reformari, quæ suis legibus enormis
bant. Hæc cum Imperator & Patriarcha
madvertisissent, insatiabilem hominum a-
nem, nullis limitibus comprehensam,
interpretati sunt, ita pœnituit tam facili
sione eorum dogmata sanxisse. Patriarcha
cum prædictum suffragium exhibuisset,
tum in Patriam se accinxerat, multa-
lium Venetias præmiserat, inter suos glo-
quam unionis definitioni subscripserat, sed
tiz valedicturum. neutrius tamen prae-
copiam fata indulserunt, qui mortuus
scriptionem, Florentiæ tumulum inve-
pervixit datæ quam diximus sententiæ
& inter cœnandû repente expiravit, de-
nij indictionis secundæ : cum viginti diebus
viginti tribus annis Patriarchali munere per-
ctus esset. Singula hominis morbosica info-
nia percurrere non instituiam, quandiu
quantis cum ægitudinum cohortibus con-
sit : ut à Ferrarâ Florentiam equitando, ac
intercute primum intumuerit, ut mors ipsum
absumpserit : Hec us prætermittam qui ore
luxuriantur, & voluptate particularia quæque
polleritati per literas commendandi.

CONFLOR SECILII ENTINI TIO X.

277

Εἰς τὴν πλειονότητα τῶν θείων με-
μενῶν, καὶ τῶν λοιπῶν τῶν κεφαλαίων
τῶν λατίνων ζητήσεων ὅρα. καὶ ὅπως
καὶ τῆς σωτηρίας τῆς ἐξῆς ἐξήκοντος ἐν-
κατεγράφη. καὶ τῆς λατίνων καὶ
καὶ λατίνων ὁ βασιλεὺς καὶ
ἐπὶ τῶν διελθόντων ἀντιπροσώπων
λατίνων καὶ τῶν ἀντιπροσώπων ἐκ-
κλησίας. ὁ δὲ πᾶσι καὶ ἡθέλησεν.
καὶ ἐκτίθησεν ὁ πᾶσι καὶ ἡθέλησεν πᾶσι
ἐκτίθησεν. καὶ ἡθέλησεν ὡς πα-
τριάρχῃ τὸν λατίνων. Καὶ τῶν ἀντιπρο-
σώπων, ἡθέλησεν ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τῶν
ἐκτίθησεν πατριάρχῃ ἑτέρῳ ἐκ τῶν ἐκτίθη-
σεν. ἀπεμνημονόμαται.

Hec insunt Capita: De divinorum pera-
tione mysteriorum: De Ceteris Artic-
lis quos à nobis Latini petierunt: de F-
nitionis seu formula Definitione compagi-
nanda: ut primo fuerat subscripta ad
postridie solennis Missa in consummatio-
nem Unionis à Latinis celebrata: at Im-
perator postulavit veniam psallendi no-
stram etiam Liturgiam pro Ecclesia O-
rientali, sed non obtinuit: ut Papa E-
piscopium judicandum coram Synodo po-
poscit: & Latinum quendam, in Pa-
triarcham Constantinopolitanum eligi,
vel saltem aliquem Gracum antequam
nostri Constantinopolin remearent: E
decimo Commentariorum.

τμήμ. ι. κεφ. α.

SECT. X. CAP. I.

Εκδηλώσαντο πᾶσι τῶν πατριάρχων
ἐκτίθησεν κατὰ λατίνους ὁ βασιλεὺς
διεπραγματεύετο γεφύρωσιν τὸν ὅρον καὶ
τῶν ὁρίων πλεονάζωσιν. ἔχων συμβούλους
πρὸς τὸν καὶ συνεργῶν τὸν Ῥωσίου, τὸν
Νικαίας, καὶ τὸν μέγαν Πρωτοσύγκελλον,
ἡ πᾶσι ἀληθέστερον εἰπεῖν δεξιὰς ἀντι-
σκιλεύσας. ἔπειτα καὶ ὡς ἡθέλησεν πᾶσι
παρακλίνων εἰς πολλὰ καὶ ὡς ἀντιπρόσωποι.
παρακλίνων ὅτι καὶ οἱ Καρδηνάλοι καὶ ἐκ-
κλησίας εἰς τὸν βασιλέα, καὶ ἀπῆλθον διορθώ-
σις εἰς ἀπὸ τῆς ἡθέλησεν ζητήματα, καὶ ὁ βα-
σιλεὺς ἡθέλησεν ὡς ἀπὸ τῆς ἡθέλησεν αὐτῶν. οἱ δὲ
ἡθέλησεν καὶ ἐφίλοντο. εἰς τὴν ἐκτίθησεν
κατὰ λατίνους ἔξ ἧς πᾶσι ἡμέραι παρήχοντο.
εἰς τὴν ἡθέλησεν τῶν λατίνων ἀντι-
προσώπων. εἰς τὴν βασιλέως ἀντιπροσώπων.
καὶ δὲ τὰς πολλὰς ἐκτίθησεν, καὶ
καὶ ἀντιπροσώπων πᾶσι τῶν κεφαλαίων, ἀπὸ τῶν ἀντιπροσώπων
ἡθέλησεν καὶ τῶν ἀντιπροσώπων.

Patriarcha fatis functo solus ad Ecclesiae gu-
bernaculum relictus Imperator, omni Marte
incubuit, ut definitionis Formula compinge-
retur, & ipsa Perficeretur Unio, adhibitis in
consilium assiduis adiutoribus & cooperariis
Rossensi, Nicæno, & Primicerio, vel ut verius
dicam, peritissimis Imperatoris, & negotiorum
omnium everforibus: Illi enim soli fraudibus
& calliditate Imperatorem in multifaria facino-
ra, menti suæ contraria impulerunt: Sed &
diebus singulis, ex aulâ Pontificiâ ad Impera-
torem Cardinales advolarunt, de ambiguis scis-
citaturi, & quaestionibus quascunq; vellent pro-
ponere: quos Imperator abigere perseveravit,
frustrâ: illi enim infestius agere perseverarunt,
lites ac jurgia renovare, & in unoquoq; articulo,
sex aut septem continuis diebus immorari, dum-
modo vel omnino abrupissent ipsi, vel determi-
nassent, quicquid ab illis in controversiam vo-
carentur: prætèr Latinos, & Imperatorem, qui
responsis eorum telas retexuit: A variis autem
instantiis objectionibus, solutionibusque per
multos dies ultra citroq; habitis, tandem in hæc
capita consenserunt, quæ inferuntur in

ἐν τῷ μὲν ἐπὶ τοῦ πρῶτου ὁμοιωθῆναι ὅτι ἡμι-
 τως ἐν εὐλόγῳ προσετίθη ἐν τῷ συμβό-
 λῳ. πρὸς δὲ τοῦ ἐν εὐχριστῇ καὶ εὐχριστῇ
 ἰκασθὲν δευτέρῃ ἀναλογικῶν καὶ δευτέρῃ
 ἐκκλησιῶν καὶ τῶν ἰδίων συνήθειαν, ἡ
 μὲν ἐκκλησία τὸ εὐχριστῇ, ἡ δὲ τὸ ἐν εὐχριστῇ
 πρὸς τοῦ ἐν εὐχριστῇ καὶ τὸ λοιπὸν πρὸς
 τὸ δέχσθαι τὸ πᾶν. περὶ τοῦ ἐν εὐχριστῇ
 καὶ ἐκκλησιῶν πρὸς τὸ βασιλείῳ μετέ-
 πειν τῶν τοῦ εὐχριστῇ τὴν ἡμετέραν συνήθειαν,
 ἀλλὰ μόνων τῶν προσημειωμένων συμβέ-
 λων.

Εἰς τὴν ἐκκλησίαν διορθώσαι ἡμᾶς καὶ ἡ-
 γήσαι τῶν ἐπὶ τῇ πλειοψηφίᾳ ἀναιμάκτῃ
 θυσίᾳ τῇ πλειοψηφίᾳ, καὶ ἐπὶ τῇ πλειοψηφίᾳ
 ἀγίου Πνεύματος καὶ ἡμοῦ μὲν πρὸς τὸ
 εὐχριστῇ. ἰφασκεν γὰρ ὅτι οὐ δευτέρῃ καὶ φω-
 ταί ἀγαθῶς πάντες ἡγῶν τὸ λάβειν φά-
 ρμα. τὸ ἐπὶ τῷ εὐχριστῇ, καὶ πρὸς τὸ
 αὐτὸ πᾶν. διὸ καὶ ἡμεῖς φονοὶ οἱ λαοὶ
 οὗ ἡμετέρας, ὡς ἐφ' αὐτὸν μετέ-
 πειν, καὶ τὸ ἐκφυγῆσαι πρὸς διωκτικὰ
 πρὸς ἡμᾶς ἐπὶ εὐχριστῇ, καὶ ἐνλο-
 γήσας πρὸς ἡμᾶς, καὶ ἐκτενῶς ἵνα κωλύσωσι
 οὗ ἡμετέρας ἵνα ἐκτενῶς καὶ ἐνλο-
 γήσας πρὸς ἡμᾶς πρὸς διωκτικὰ πρὸς ἡ-
 μας, καὶ ἐκτενῶς ἵνα καὶ πρὸς βασιλεί-
 ας, καὶ πρὸς τὸ λατρεῖν μετὰ ἐν πολλῇ
 συνειδήσει. ὅτι βασιλείᾳ καὶ ὅτι ὅτι
 λατρεῖν μετὰ ἐν πολλῇ λόγων ἵφῃ καὶ τῶν, ὅτι
 θέλει πρὸς ἡμᾶς πρὸς καὶ ὁ μέγας βασι-
 λεύς, καὶ ὁ μέγας Χρυσόστομος, ὅτι
 παρεδωκεν ἀγαθῶν πρὸς ἡμᾶς δῶρα, καὶ
 πλειον, ἐκτενῶς ἐν πᾶσι καὶ ἐν τῇ αἰα-
 τῇ ἐκκλησίᾳ τὰς μετὰ ἡμᾶς λα-
 τρεῖας πᾶσι καὶ μετὰ ἀφελαισμοῦ
 ὑπὲρ τὰς χεῖρας. ἵφῃ δὲ πρὸς τῶν ὁ
 ἱερατικῶν. διὸ καὶ ἡ ἀγία βασιλεία συ-
 μετ' ὅτι ἀφελαισμοῦ, ὅτι πρὸς βιβλία
 ἀπὸ ὁρῶν, ὅτι ἐκτενῶς πρὸς δέχσθαι
 πρὸς τὸ ἀγίων ἐκτενῶν, καθὼς ἐκτενῶν
 νῦν, καὶ ὅτι ὅτι μετὰ πρὸς ἐν τῇ
 χεῖρσι; ἐν δὲ τῶν ὁ γνήσιος πρὸς ἡμᾶς
 πρὸς βιβλίοις πρὸς ἡμᾶς;

ὡς ἐν καὶ ἐν τῶν πρὸς ἡμᾶς
 ἐκτενῶν, διὸ καὶ ὁ πᾶς καὶ ἐκτενῶν
 συνειδήσει τὸ βασιλείῳ καὶ ἡμᾶς ἐν
 πᾶσι. μόνος τὸ ἐφ' ὅτι δόξῃ. καὶ
 λόγοι πολλοὶ πρὸς τὸ ἐκτενῶν πρὸς
 καὶ τὸ μὲν λατρεῖν ἀγίων ἐκτενῶν
 πρὸς τὸ πρὸς ὅτι ὅτι ὅτι ὅτι
 τῶν,

in Definitionis Formulæ, postquam in ultimis
 Comitibus determinatum fuit de Spiritus Sancti
 processione: Nempe primo de Additamento ca-
 verunt, ut nos illud iussit, et liget, et tunc symbolo
 intudi faceremur: Secundo de panem cum fer-
 mento, & line, statuerunt, ut una quæque Ec-
 clesia, secundum consuetudines proprias, O-
 rientalis cum fermento, Occidentalis absque fer-
 mento, panem Eucharisticum conticerent: tertium
 caput Purgatorium: quartum Pontificis chroni
 primatum stabilivit: Hæc à Latinis postulari
 Imperator confirmavit, totâ Synodo Græcorum
 ignorante & inconsultâ, præter quos super no-
 minavi, perpetuos Imperatoris consiliarios.

Deinde à nobis Mullarum Codicem purgari
 poposcerunt, eximique tertiam illam benedic-
 tionem, in sacrificij incurienti celebra-
 tionem, in invocatione Spiritus Sancti à Sacerdotibus
 seu invocatione Spiritus Sancti à Sacerdotibus
 tam pronuntiari: Verba enim Domini
 te, manducate, Hoc est corpus meum
 bite ex hoc omnes, panem & calicem con-
 asseruerunt: Quare nostros Latini crimi-
 tur, quod cum maximo errore post verba
 nica benedicerent, & Spiritum Sanctum
 invocarent, quasi ipsa Domini primordi-
 nediatio mysterij consecrandis non sufficeret.
 Ideoque & illam consuetudinem abolerent
 strosque sacerdotes ab ulteriori benedictione
 post pronuntiata verba Dominica inhibere
 hementer esflagitarunt: Et hinc Latinus
 Imperator, in multis congressibus acerrimam
 tentione depugnabat. Unde post multa alia
 ba Imperator hanc vocem edidit: Quod si
 credere velletis, aut in veritatis cognitionem
 perducere, intelligeretis, Magnam Basilium,
 Mignumque Chrysostomum, hunc ritum domi-
 consecrandi instituisse, & ab eorum auctoritate
 reperiretis in omnibus Orientalis Ecclesie Li-
 turgiis, duobus millibus & ultra, eisdem ritibus
 observari. Cui respondit Julianus: Veniam tua
 Majestas jurejurando poterit affirmare, Codices
 Officiales ab his patribus, ut nunc deprehen-
 duntur, posteritati traditos fuisse, & ad nostra us-
 que tempora incorruptos mansisse, nec à tot sæcu-
 lorum decursu ullam passos mutationem? Si hæc
 Majestas tua affirmare nequeat, quam fidei cer-
 titudinem in vestris Liturgiis reponamus?

Facta vero tunc hujus negotij procrastinatio-
 ne, post aliquantum temporis mandavit Papa
 & Imperator, nosque omnes unâ conveni-
 mus ad Papam, absente solo Ephesio: & multa
 ratiocinia de hac questione rursus excitari
 occiperunt: Latinis omnino suam consuetudi-
 nem amplectendam à nobis, nostrosque sacerdotes
 sic operari sacris docendos esse nostrosque sacerdotes
 ex adverso partem renuentibus, partimque altu-
 pulantibus Rossensi & Nicæno: qui inter alia
 etiam

ἡ ἐκκλησία διδάσκαλοι πληθεύει
 ἡμεῖς δὲ, καθὼς ἀγαθὸν ποιεῖ οἱ
 ἡμέτεροι ἱερεῖς. ἱερατικός ἡ τὸ δοκῶν αὐτῶν
 πρὸς τὴν ζήτησιν. ὅθεν λογιστὸν, ἐκείνου
 πρὸς αὐτὸν ἔροι ἐκλήσασιν. ἔλεγον ἂν ὁ
 βασιλεὺς καὶ οἱ ἡμέτεροι ὅτι δεῖ προεπι-
 σταῖν τὸ βασιλικὸν ὄνομα καὶ τὴν τάξιν
 καὶ αὐτῶν ἔροι τὸ οἰκουμενικὸν συνέδριον, καὶ
 ἐφελξῆς τὸ ἑκάστη. οἱ ἡ λατῖνοι ἔδει ἀ-
 κροῖς ὡς ἀκούσιν τὸ ἡνείχοντο. ἔλεγον
 γὰρ ὅτι τὸ ἑκάστη ἀξίωμα πολλὸν τῷ μέ-
 τῳ ὑπερέχει τὸ βασιλικὸν ἀξίωμα. ὅθεν
 πρὸς αὐτὸν ἐκκλησιάζονται. ὅθεν βα-
 σιλεὺς καὶ οἱ ἡμέτεροι ἔλεγον, ὅτι βασι-
 λείως ἐστὶ προνομιον τὸ σωθεῖσθαι τὴν
 συνέδριον, διὸ καὶ προεπιτάσσεται τὸ ὄνομα αὐτοῦ,
 ὡς ἐκ τῶν προεκλήκων ἐστὶ δόλον. οἱ δὲ λα-
 τῖνοι ἔλεγον, ὡς ἡ προεπιτάσσεται συνέδριον
 ἡ πᾶσι ἀνέχῃ. διὸ ὁ ἑκάστη γὰρ καὶ ἐξ ὅθεν
 αὐτῶν ἐκκλησιάζονται, καὶ δεῖ καὶ τὴν
 προεπιτάσσεται αὐτὴν, μάλλον δὲ γραφὴν ἐν
 τῷ ὅρῳ ὅτι ὁ πᾶσι ἐκκλησιάζεται καὶ τὸ συνέδριον
 καὶ δι' αὐτῶν ἐγγίγνεται καὶ ἡ ἐνωσις.

Πρὸς τὴν ἂν ἐφ' ὃν βασιλεὺς. εἰ καὶ
 ἔδωκεν ἐξ ὅθεν ὁ πᾶσι. ἀλλὰ εἰ μὴ
 ἐκείνου πρὸς τοὺς καὶ ὁ ἑκάστη ἡμέτεροι,
 ἥτοι οἱ τῆς ἀνατολῆς πατριάρχαι ἐπὶ αὐτὸν
 πτωχῆσαι, ἥτοι πρὸς τὴν ἡμετέραν ἐκ-
 κλησίαν προεπιτάσσεται δόλον. καὶ
 ἡμεῖς ἔρχομεν, ἡ ἐκείνου πρὸς αὐτὸν
 δόλον ἀναδέχεται ὁ ἑκάστη πᾶσι. ὡς
 καὶ ἡμεῖς ἐγγίγνεται τὸ συνέδριον, καὶ δεῖ με
 προεπιτάσσεται. καὶ ἀνὰ δὲ τῶν δόλων
 μοι τὸ ἐν πᾶσι τὸ οἰκουμενικὸν συνέδριον
 πρὸς τὴν βασιλείαν προεπιτάσσεται ὄνομα. ὅθεν
 καὶ αὐτῶν ὡς οἰκουμενικὸν ἀναδέχεται
 ἐκείνου. ἥτοι δὲ πρὸς τὴν οἱ λατῖνοι.
 ἐν ἐκείνου ἡμεῖς ὁ πᾶσι ἐκκλησιάζεται
 καὶ ἀνὰ τὴν ἐκκλησίαν ἐν οἱ ὡς λέγει.
 ἐν τῇ προεπιτάσσεται ἐκκλησίαν ἐκκλησιάζεται.
 ὅθεν προεπιτάσσεται καὶ ἐν τῷ ὅρῳ. ὡς ἂν εἶδεν
 ὁ βασιλεὺς ὡς τὴν πᾶσι ἐκκλησιάζεται, ἥτοι
 λατῖνοι γραφὴται ἔροι δὲ αὐτοῖς
 λέγει, πᾶσι ἐν τῷ ὅρῳ γραφὴται
 τὸ ἑκάστη ὄνομα, ἐν δὲ τῷ ὅρῳ τὸ
 βασιλείας. ἀλλὰ ἔδει ὡς τὴν ἐκκλησίαν.
 κατὰ φύσιν ἡ πᾶσι ἐκκλησιάζεται τὸ ἑκάστη
 ἀναδέχεται καὶ ἥτοι. ὅθεν ἐν ἐκείνου
 τῷ ἑκάστη πρὸς αὐτὸν ἐκκλησιάζεται τὸ ὄνομα
 καὶ πᾶσι καὶ διδόνται ὡς ὅλα τὰ ἡμεῖς
 τῶν λατῖνων. ἥτοι ἂν μὴ ἐκκλησιάζεται ἡμεῖς

Ecclesiae, divina mysteria sic consecrasset, ut
 nostri nunc dierum sacerdotes: Relictis vero
 singulis ad sensum, quem aleret de hac contro-
 versia, ad Unionis Definitionem comminiscen-
 dam animum adjecerunt: Ac primò Imperator
 ipse, nostrique omnes affirmarunt Imperatoris
 nomen præfigi oportere: Et propter dignitatem,
 quâ in republica præcingitur, & definitioni
 aliarum Synodorum Oecumenicarum: Et po-
 ne Imperatorem, in secundâ statione nomen
 Papæ: Quod Latini ne in summas quidem
 aures admittebant, sed fastigium Papale mul-
 tis sublimius paralangis, Imperatorium trans-
 cendere clamitabant: quo igitur nunc infortu-
 nio provolutum infra subsidet? Imperator vero
 & nostri è contrâ ad Imperatorem pertinere jus
 convocandi Synodum, quamobrem Imperato-
 rem ante omnes scriptum nomen ostentare, ex
 Actis Conciliorum comprobârunt: quod Latini
 sic diluerunt: Synodus præsentanea, auto-
 ritate Papæ coacta fuit, ejusdemque sumptibus
 sustentata, ob id æquum esse ut non solum ejus
 nomen, primum sibi locum vendicaret, sed ut
 utrumque Papæ beneficium, & Synodi coactæ,
 & unionis procuratæ, inscriptum Definitioni,
 unio ipsa posteris testificaretur.

Cui respondit Imperator: Etiam si Papa, pec-
 unias ex ætario erogârit, tamen nisi à me le-
 gati, meisque mandatis instructi Orientem per-
 vassissent, nec Patriarchæ vicarios designassent,
 nec quispiam Episcoporum nostræ Ecclesiæ in-
 cumbentium, aut generis Græci vel ipse venisset,
 vel alium suo nomine huc direxisset, ad arbi-
 trium vel auctoritatem Papæ: adeo ut ipse potius
 videar autor Synodi congregatæ, unde nomen
 mihi oporteret deferri primum & initiale: Sed si hoc argumentum de præsentanti abesset, om-
 nes mihi stipulantur Synodi: in omnibus ante-
 hac habitis Oecumenicis, Imperatorium præla-
 tum in titulo nomina visuntur: & hanc cæte-
 rarum, antecedentium legibus succedere quid
 vetat? Ad hæc Latini multum interesse dixe-
 runt: Nam in cæteris nullus Papa in propriâ
 præfedit personâ: Ideoque inscribebantur ut
 dicitis: at in hac ipse præfedit personalis pon-
 tifex: quare ab illo necessum est definitionem
 exordiri. Ut igitur prævidet Imperator, rixas
 vehementiores hinc orituras, suavit ut hinc
 Definitiones exarentur, quarum una Papæ no-
 men, altera suum præferret: Verum cum neque
 hac determinatione pacati quieverint, ad hujus
 Synodi primum diploma confugerunt: Et quan-
 doquidem in illo Papæ nomen (dixerunt)
 principale ponitur, cunctis totius Occidentis
 gentibus & Latinorum divulgandum, vobis
 nihil tum obstantibus, iam cum per totum or-
 bem disseminatur, & fama undique spargitur,
 quâ

πίπας δόσω μοι Φλωρία, ἵνα δώσω
ἐγὼ εἰς πέντα, ἀπὲρ εἶδα ὡς ἐνερ-
γίαν ἔπειτα, καὶ καθ' ἑκάστην αὐτὰ
ἐκτέλως ἔχον καὶ πρὸς τὴν ὑπερβαφί-
ν ἔργον, καὶ πρὸς τὴν ἐνίστην. ἔμαθον ἂν τὰ-
ν οὐκ οἶδα, καὶ ὡς, καὶ διδάσκω
αὐτῇ Φλωρία, οὐκ οἶδα πῶς. ὡς ἡ πρὶς
ἐστὶν ἀνακρίσις, καὶ ἰδὼκε πρὸς πῶς τῶν
ἐκτελέσεων ἀρχαίων. ἰδὼκε δὲ καὶ τῇ
μεγάλῃ Σκλάβουλακι Φλωρία εἶναι.
ἄλλω δὲ πρὶ τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἀρχόντων
ἐδὲν διδάσκω. ἀσπότης ἰδὼκε ἑὸν Χρ-
στοφόρου, ἑὸν Ἀμβροσίον, καὶ τὴν ἐνίστην
πρὸς πῶς τὴν ἐκτελέσεων ἐκκλησιαστικῶν
Φλωρία ὡς ἐνεργίαν ἔπειτα. μαθὼν δὲ
τὰν ἑὸν μίαν Σκλάβουλας προσέλην
τῷ Χρστοφόρῳ. ἔζητῶς ἱλαβὲν ἐξ αὐ-
τῇ Φλωρία ἰδ. ἡ δὲ προσέλην ἑὸν ἐπὶ τῇ
τῷ Ἀμβροσίῳ ὡς μηδὲως λαβὼν πρὸς
τὴν ἐνεργίαν ἔπειτα. ἔλαβεν καὶ ἐξ αὐτῇ
ἑπὶ ἰδ. ὅπερ μαθὼν ὕστερον ὁ Χρστο-
φόρος κατήγων, καὶ ἐμμενέσθαι, ἑὸν ἐκ-
τέλῃ ἀνελάνθον ἐξ αὐτῇ τὴν μίαν δωδεκά-
δα εἰς παρατήρησιν. πῶς ἂν λαβὼν
ἐδίδωκε, καὶ ὕστερον ἐκτελέσεων. ἀλλὰ
καὶ Νικομηδείας ἀφ' ἑνὸς ἐδὲλωσεν τῷ
πέντα, οὐκ οὐκ ἔχον Φαινέλιον ἵνα φο-
ρίσῃ ἐν τῇ ἐνίστῃ, καὶ ἐζητῶς ἵνα ἐνερ-
γίαν. εἰ δὲ μὴ ἐδὲ φορίσῃ. καὶ ἱλαβὲν
Φλωρία ὡς ἀποκαίδεκα ἀφ' οὗ Φαινέλιον.
καὶ ὡς ἐνίστην ἐν τῇ ἐνίστῃ ἔχον ἀλλα-
γὰν ἀπὸ τοῦ μέρους. οὐκ οἶδα ἡ πρὶς ἱλα-
βὲν ἑὸν τὴν ἀποκαίδεκα δέσων. τὰ πρὶς
αὐτῇ ἂν λάβῃ πρὸς πῶς ἀνακρίσις,
καὶ ἀνακρίσις διδόμενα, πῶς μὴ πρὸς τὴν
ἐνίστην, τὰ ἡ πρὶς καὶ τὴν ἐνίστην, ἰδὼκε
ἀποκαίδεκα πρὸς βυλοῦς σκώπῃν ἑὸν ἐκ-
τέλῃ ὡς ἱλαβὲν Φλωρία ἑὸν ὑπερβα-
φον. αἱ γὰρ ὑπερβαφί, καὶ ἑὸν πρὶς
γρῶφιν ἔργον, ἑὸν μετ' ἐκείνων παρ-
ρων ἐν τῇ παλαιᾷ ἐκτελέσει, παρὼντων
πολλῶν ἑὸν λαβὼν πρὸς πῶς ἀνακρίσις.
ἐδὲ δὲ τὴν ἀπάντων ἐδὲν καὶ Φλωρία
διδόμενα πρὸς ὑπερβαφον. ἡ ἡκιστὴν
ἀπὸ τῶν ἀνακρίσεων ἑὸν ὑπερβαφον. ἡ δὲ
λυμῶν καὶ ἀνακρίσις ἱλαβὲν λάβῃ
Φλωρία ὡς οἱ πρὶς, ἐδὲ ὑπερβαφον,
ἐδὲ γὰρ ἡ πρὶς τῶν τῶν τῶν ὑπερβαφον-
των, τὰν οὐκ ἐκτελέσεων ἐστὶν κατὰ,
ἐπὶ ἐπὶ ἡ γρῶφιν.

Florenos, quos aliquibus dispartiam mihi probe
notis, Papæ nomine largiendos, & faciam ut isti
morali sine luctu Definitionem subscribant,
& unionem amplectentur. Quod ubi ad aures
Papæ pervenisset, iussit homines florenos numera-
ri, ne scio quot, ut alij memorant, ducentos: Quos
Mitylenæus distribuit inter Episcopos, qui ma-
ximam penuriam laborabant: Dedit etiam Mag. in
Ecclesiâ sacræ suppellectilis Custodi Florenos no-
vem, præterquam huic soli Ecclesiasticorum
procerum nemini vel teruncium obtulit: Dede-
runt quoque Christoforus & Ambrosius indigen-
tioribus quibusdam Ecclesiasticis florenos, sed
post Unionem, tanquam congiarium à Papâ aut
donativum: Quod ubi noster sacræ suppellecti-
lis cultos relexit, ad Christoforum accurrit, &
partem papalis munificentiae exorans, ab eo acce-
pit duodecim Florenos. Postea & ab eo digressus
Ambrosium etiam attentavit, quasi Papalis ni-
hilum accepisset liberalitatis, & pariter duo-
decim Florenis ab Ambrosio donatus discessit:
Cujus fraudis Christoforus certior factus quiri-
tavit & infrendit, & sibi restitui poposcit, quos
prius dederat duodecim florenos: Custos autem
repetundarum postulatus, se excusavit, & nihil
rependit: Et hæc tum donata clam, postea per vi-
cos & compita sunt publicata: Sed & alter Epis-
copus Nicomedienfis per quosdam Papæ fecit
indicare, se penulam destitutum, interesse non posse
Unioni cohonestandæ, & Papam imploravit, ut
forti suæ prospiceretur: Tulitque à Papâ Octo-
decim florenos ad penulam emercendam: quâ
indutus novâ, in generalibus Unionis consum-
mandæ comitiis radiabat: quin & præter num-
mos Papæ, ex Ambrosij Christoforique pecuniis
quantum accepit parum constat: Et hæc Papæ
misilia elaculum sparsa inter homines mediocris
fortune & perfrixæ frontis, nonnulla ante, sed
multo plura post unionem, occasionem præbue-
re nostram gentem hoc scommate subfannandi:
Græci acceptis prius florenis, tum demum sub-
scripserunt, quod falso imputabatur: Si quidem
omnes subscriptiones tam Definitionis primæ,
quam quatuor subsequentium Copiarum in pa-
latio præstabantur, spectantibus quamplurimis,
cunctisque Latinorum Episcoporum protono-
tariis: Et nullus è toto cætu aut vidit florenos
subscriptentibus exportigi, aut ab iisdem audivit
postulari, aut iisdem promitti, quanquam enim
decoctores aliquot & profligati ganeones mune-
ra impudenter deglutierunt, quorum plurimi ne
subscripserunt quidem: nec enim istius erant fa-
stigi ut subscriberent, ceteros tamen adeo non
corrumpebant, ut eorum turpem corruptelam pe-
nitius ignorarent.

Ὁ δὲ γὰρ Ἐφῆσιος ἐκείνη τοῦ ὧ-
πῶν καὶ ἀλγῶν ἐπὶ τῆς χειρὸς. ὡς
ἦ ἔγωγε γραφένῃ καὶ τὴν ὅρον, δέσας
μέμπη ἀπαιτηθεῖς ὑπογράψαι, ἢ κα-
κώτερον ὡς ἀπειρήσας, ἡρώσας τὴν παρὸν-
τίστον διαποτίω. καὶ χρῆσιν αὐτῶν
μισέειν πρὸς τὴν βασιλείαν, ἀνέφρε-
το αὐτῶν. ἔτι εἶδεν ἡ ἁγία βασιλεία σου.
ὡς ἐγὼ ἐπὶ δεξιῇ σου ἐβόλοντο ἡρώσας,
ἐπὶ εἰς τὸ σῶσθαι ἀφικόμενος. ἐβόλοντο γὰρ
ἐξ ἀρχῆς τὴν μοναδικὴν καὶ ἡσυχίαν, καὶ
τὸ εἶναι μοι ἀσφαλῆ βίον. ἡ ἁγία βα-
σιλεία σου ὡς ἔλασας καὶ ἀπῆλθας με καὶ τὸ
δύο. καὶ μὴ βυλόμενος ἐν ἀναγκασίῳ
τηρήσας τὸ φειλομένον ὑποκαλὺ πρὸς
τὴν ἁγίαν βασιλείαν σου. ἀνεδιέμενον δὲ
καὶ κέπν ὑπὲρ τὸ ἐμὸν δῶμα καὶ ἀγῶνα
μοι αὐτὴν τὴν ἀσφάλειαν. καὶ ὡς παρῆνεν
ἐπὶ ἐμὴν καὶ ἐπὶ ἀφ' ὧν εἰς τὴν ἐμὴν ἦν
δῶμα. νῦν ἡ ἐπὶ τὸ πρῶτον ἄλλως
προσέειπες, καὶ ὡς καθὼς αἱ ἀσφαλείας
ἀπῆλθον. ἡ δὲ ἐγὼ δὲ λέγων ἐν τῇ ἀσφα-
λείᾳ αὐτῶν καὶ αὐτὴς ἵκεν τὴν πολλὴν με-
γαλὴν καὶ κῆρυκα, πάντῃ τῷ ἀμοι-
βῶντι τὴν ἁγίαν βασιλείαν σου, τὸ
μὴ ἀναγκασιόω με ὑπογράψαι ἐν
τῷ ὧν. ὡς γὰρ πῶς τῶν πᾶν καὶ ἐν τῇ
καὶ ἡρώσας, καὶ τὸ ἐπαναστῆναι με οἰκῶν
πυλῶν καὶ πᾶσι. πᾶσι δὲ αὐτῶν καὶ ἐκ-
τάδῃ ἐνερμητίζονται.

Προσέειπεν δὲ ἡ ἁγία βασιλεία, εἰς τὴν
βασιλείαν, καὶ δεξιῇ σου ἵκανῶς ὑπὲρ
τῆς Ἐφῆσιος ἐπὶ τῇ βασιλείᾳ, καὶ ἐνερ-
μήσας αὐτὴν πληροφύρας. ἔτι ἐπὶ ἀνα-
γκασιόω με ὑπογράψαι, καὶ ἐπανελθῆναι
ἀσφαλῶς εἰς τὴν πατρίδα σου μετὰ καὶ
φροντίζον βασιλικῇ. ἀλλ' ἡ μὲν σωθήκη
καὶ ἡ φράσις τῆς ἁγίας καὶ πρὸς πρῶτον ἦν.
εἶπον δὲ οἱ πατέρες, καὶ ὁ Νικαίος ἐπὶ ἐν
τῷ πλὴν δὲ πρὸς εἰρήνην καὶ ἀφελισμόν, καὶ
ἀσφάλειαν. καὶ τῶν μὴ σφῶντων, ἡ καὶ
ἐκείνη ἡρώσας αὐτὴν. ἀντίστον δὲ πρὸς
τῆν τὸν Τραπεζούντην, καὶ ὁ μέγας Προϊ-
σχυρὸς σου, πᾶσι φωνῇ τῇ αὐτῇ καὶ ὁ βα-
σιλεὺς, καὶ μέγας φιλονεικία μετὰ αὐτῶν.
οἱ δὲ ἦσαν ὁ μέγας Προϊσχυρὸς σου πρὸς
τὴν βασιλείαν, πληροφύρας δὲ πρὸς με-
γάλην σου περὶ τῆς ἐν ἐκείνῃ καὶ ἡρώσας
τῇ πρὸς πατρίδα σου. παρῆνεν τῇ λα-

At Ephesius, solus sedens ac silens, his gestis
infamibus angebatur. Vtrum cum jam parati
Unionem intelligeret, metuens ne vel subscri-
bere impelleretur, vel ut contumax vapularet,
Beatissimum Despotam exorabat; eoque usus est
mediatore ut hæc verba suo nomine Imperatori
deferret: Probe novit Majestas tua, quod nec
Episcopus fieri ambiebam, nec ad hanc Syno-
dum inter patres perducī: quæ quantum in me
fuit umbratilem vitam semper præoptavi, & in
antris meis dierum silentia tranquilla exigere:
Sed cum tua Majestas ad utrumque me sollicita-
ret, quamvis animo non nihil reluctanti, ob-
temperare tamen oportuit, obsequiumque Ma-
jestati tuæ præstare: Et cum huc pervenissem,
labores ultra vires subij in arenâ quotidianus dis-
ceptor: Nec mihi memet pepercisisse memini,
aut quidquam eorum quæ sub angustis mearum
facultatum limribus vergunt, omisisse conficiū
sum: Nunc quando alea projecta cecidit ali-
ter quam nostræ causarum ventilationes postula-
vere, & ipse magnam partem in istâ controver-
sandi scenâ gessi, supplico tuam Majestatem, in
tantæ fatigationis, studiorumque reparationem,
ut per tuam Gratiâ immunitate perfruar,
& nec Definitioni nomen meum suffigere cogar,
quod à me nullus equuleus extorquerit: & sub
patrocinio tuo incolumis ad penates remeare
possim: Hæc à tua Sanctâ Majestate ut amplif-
sima beneficium, obnixè oro atque obtestor.

Hæc itaque legatione functus Despota, &
Imperatorem pro Ephesio vehementissimè de-
precatus, utrumque munus obtinuit, sub cer-
tissimâ fidei sponcione confirmatum: quod E-
phesius nec ad subscribendum adigeretur, & in
patriam salvus singulari Imperatoris prospicien-
tiâ & curâ reduceretur: Sed jam Definitionis
formula in comptâ phrase ad umbilicum perlata
est: Cui Rossensis & Nicænus excommunicatio-
nis fulmen & Anathematis subijungi oportere
contenderunt, in omne genus hominum qui de-
cretis Synodi non acquiescerent, vel auderent
iisdem oblatrare: Quod ne sanciretur multum
se opposuit Trapezuntius, magnusque Primi-
cerius, quorum in partes Imperator ipse des-
cendit, & vehemens rixa utrinque excitabatur.
Tum Primicerius, Imperatorem sic affatus est:
Fac benignissime mi Domine, ut omnes qui ad-
sunt certiores fiant, quod neminem suffragur-
sis in Patriarcham quamdiu hic commoratur:
Nonnullienim hujus rei cogitationibus tumultu-
antur: intelligant igitur quod nullum eveher
in thronum Patriarchale, ut his animorum per-
turbationibus liberentur: Occultè innuens, &
perstringens dictis Rossensem: Trapezuntius
etiam

Εγὼ γὰρ ὅτως ἱμαυτὸν διέηκ' ἀκα-
θάπερ εἶπεν. καί τις ἐμὶ βασιλεὺς, καὶ
ἐγὼ σωτήρ καὶ τῷ σώσειν. καὶ ἦν εἰς
ἵνα βαλεῖται περιεῖναι τῇ ἡ τῇ δόξῃ, ἡ
τῇδε. ἀλλ' ὅτως ἐσημαίετο ἱμαυτὸν, ἵνα
μή τι δόξης τῇ μετὰ τὴν ἐκκλησίαν ἀν-
τίχωμαι ὡς ἀναμφιδέλτα καὶ ἀσφαλές,
μή τι Ῥωμαϊκῆς κατὰ φρονίαν, ὡς ὀπι-
σφαλές, ἀλλ' ἵνα ἀμφιβολίαν ἔχω καὶ ἐν
τῇ δυσὶ μέρεσιν ἀν' ἐξέτασιν τὸ πρὸς τῷ
ἡ σώσειν. καὶ τίτις ἐργαζομένη ἀν' ἀποφύ-
γη).

Enimvero meipsum ad hunc modum semper composui ut prædixi: quanquam Imperator sim, & hanc Synodum convocavi, & prærogativam in tot, in quamcunque libet opinionem propendendi: Sed ita mihi visum, mihi et cingere, ut nec nostræ Ecclesiæ dogmata propugnarem tanquam fidei adeo firmæ ut subverti nequeant, nec Romanæ despicerer tanquam adeo lubrica, ut facile possent destrui: sed inter utramque Ecclesiam iudifferentem me habui, dum Synodus, alterutrum assereret, & tunc in eam ruebam sententiam, quam Synodus statuisset: Ita & vos oportebat ea primordialia fantasmata mentibus ejicere, & nunc quicquid illa definivisset, amplecti ac venerari: ablegate igitur hæc jurgia, & contumelias contra Synodum dimittite, quæ vestræ dignitati, & sacris infulis parum conveniunt, & quæ decet reverentiâ, Synodi decreta confirmare. Tum verbis Imperatoris, illico Rossensis subjunxit: Cautum esse in consuetudine forensi, ut si duo mutuis spon-

Cccc sionibus

την. ἄτως ἐν ἰδίᾳ καὶ ὑμᾶς ἐκβαλεῖν ἀφ' ἑαυτῶν τὰς προλήψεις καὶ τοὺς ἐργαζομένους ἀναμφιδόλως ὅπως ἡ συνοδικὴ ἀποφάνταί. παύσαι δὲ ἐν τῇ φιλονικίᾳ καὶ ἰσχυρὰς λέγας ὅτι· ἐκείνους μὲν τῇ συνοδικῇ ἀποφασίᾳ ὡς ἀναξίους ὄντας τῷ ὀνόματι ὑμῶν, καὶ τῇ ἀρχιερατικῇ πύξῃ καὶ ἐργασίᾳ μὴ τὴν προσκολλησάμεναι, ὅπως διώρμηται ἡ συνοδική. καὶ ὁ Ῥωσὶας ἀναλαβὼν ὅτι· λέγας ἦντιν. εἰ πῶς τὸν δὲ πῶς πῶς ἀλλήλους χράμματα μέτρα καὶ δίκαια ἀσπράξας προσγραφῆσαι καὶ προσέειπον, ἵνα εἰ ὡς βασιλεὺς τῆς συμφωνίας ἐκείνη καὶ ὑπεκίνηται τῷ προσέειπον. ἡμῖς δὲ συνοδικὸν ἐκείνους ὁρεῖν, θαυμάζω πῶς ὁ προσεγράψατο τὴν συνοδικὴν προσέειπον. ἐξῆλθεν ἂν τίς ὁ πῶς Ῥωσὶας ὁ μέγας Πρωτοσύγκελλος διενέγκοντες πρὸς ἀλλήλους καὶ προσέειπον γὰρ ἀπὸ τοῦ διέκριντο ἀλλήλους. ὅτι δὲ ἐκβαλεῖν καὶ κατεσκόπευον τὴν ἐνὸς συνοδικήσαντες εἰς φιλίαν, καὶ μὴ τὴν συνοδικὴν αὐτοῦ οἰκονομῶντες καὶ ἐν ἐπείᾳ τῇ συζητήσας πᾶν κεφαλαίον ἐνώπιον τοῦ βασιλέως ἐφιλονεικῶντες ἀναίδουν. καὶ ἦντιν ὁ μέγας Πρωτοσύγκελλος, διαπορεῖς Ῥωσὶας καὶ γρηγορήσαντες, ἐὰν δὲ γρήγορα καὶ πρῶτον ἐμὲ. πρὸς ὃν ὁ Ῥωσὶας ἀπεκρίνατο θεοφιλῶς ὡς ἐμὲ, καὶ πρὸς τὸν γὰρ ἦντιν πᾶν ἀνάξια ἐμοί. καὶ τοὺς ἡμῖς πᾶσι λέγω σοὶ ἐν μηδὲν με ὡς ἀκινήτους ἵνα χαρῆσθαι καὶ γὰρ εἰς πᾶσι λέγας. ὁ δὲ πάλιν ἐφῆ, λέγω σοὶ ὅτι γρηγορήσαντες ἐν καθέκῃ πρῶτον ἐμὲ.

τμήμ. ι. κεφ. τ.

Ὁ δὲ ὁρῶν ἰσχυρὰ καὶ ἀνεγνώσθη εἰς τὴν βασιλείαν, καὶ ἰσχυρὰ ἐπεγράφη. εἴτα ἡμετέρας λειτουργίας μεγάλης, καὶ λειτουργίας τοῦ ἁγίου, συμφορεῖσιν αὐτῶν καὶ τῇ ἐμῇ, ἀναγνώσθη καὶ ἄτως ἵνα ὑπερῶν ἡμετέρας. ἐλθόντες ἂν βασιλεὺς, ἵνα μενύσῃ τῷ πᾶσι, ἵνα μὴ τὴν λειτουργίαν ὅτι λατρίαν λειτουργήσωσιν ἑαυτοῖς καὶ εἰ ἡμέτεροι πᾶσι καὶ πᾶσι καὶ πάντων λατρίαν πᾶσι καὶ γὰρ καὶ. ὡς ἂν ἰδῶσι πάντες τὸ ὅτι ἡμετέρας λειτουργίας μυστήριον. εἴπῃ δὲ Ῥωσὶας, καὶ ὁ Νικαῖος, εἴτα εἰ λατρίαν βύλονται λειτουργήσωσιν, εἴτα ὅτι ἐκείνους αὐτοῖς, καὶ ὅτι τῇ λειτουργίᾳ. ἐν εἰς περιλάσει ἡ μυστήρια. καὶ ἵνα εἰς μὴ διατηρήσῃ τὸ πᾶσι καὶ πᾶσι, καὶ ἵνα τὴν ἡμετέραν λειτουργίαν. καὶ βέλτερον ἂν εἴη; εἰ τῇ ὁρῶν γρηγορήσῃ ἡ λειτουργία ἡμεῶν.

ο

tionibus contractum incant, puta pro decem Aspiris, multam semper conditionibus interserunt, quam is subibit, qui pactum violabit: & cum nos fœderis definitionem pepigerimus, miror cur multam Synodicam adscribere vereremur. Ex hac occasione Rossensis & Primicerius in apertam odij flammam dissiliere, qui & antea se invicem limis oculis aspiciebant: Quamdiu enim communia Unioni propagandæ consilia præbuerunt, coaluere in mutui amoris vinculum: At ea absolutâ, in pristinam similitudinem diversi abire, quod in aliâ quæstione luculentius apparuit, cujus in aliquot articulis coram Imperatore ventilandis, impatientissimè digladiati sunt: quando ei Primicerius his vocibus intonuit. Domine Metropolita Russiæ, nunquam eris Patriarcha: quod si tibi contigerit, tum me tuorum è numero Clericorum eximas: Cui respondit Rossensis: Satis percipio quam me contumeliose tractas, & ante triduum indignis opprobriis non erubuisti proscindere, & nunc in eisdem instas vestigiis: sed cave suadeo, neque me provocas, ne tibi paria verba rependam. Primicerius nihil aliud quam prius dictum recitavit: Ajo tibi, nunquam eris Patriarcha, vel si, me prius de clericali ordine deponas.

SECT. X. CAP. VI.

Sed jam Definitio exarata fuit, perlecta Imperatori, & ordinata subscribi: tantum ultima dramatis scena expectabatur, quando Papæ solennem missam celebranti nostri assisterent, ut per præconem definitione publicæ, in frater nos amplexus rueremus, perenni fœdere sociati. Quare Imperator decrevit Papæ indicare, ut finitâ Latinorum missâ, Græci suam inchoarent Liturgiam, spectante Papâ, Latinisque pariter ac Græcis, ut omnes videant rituum nostrorum mysteria: Cui Rossensis & Nicænus objecere, verisimile esse Latinos velle Liturgiam longiusculas producere, hymnum Spiritus Sancti canere & missam tam proximam continuare ut ultra meridiem provento Sole Papa præ lassitudine nostra sacra amputaverit, quæ iccirco satius esset, in posterum diem celebranda reservare.

At Imperator: Mihi inquit magis allabesceret, si eodem die nostra perficerentur sacra in præsentia Papæ, & totius Pontificij comitibus,

&

ὁ δὲ βασιλεὺς ἔφη πολλὰ μοι δοκεῖ
κρεῖττον εἶναι τὸ αὐτῷ ἡμεῖς πλεονεχίῃ
ἢ ἡμετέραν λειτουργίαν, ἵνα παρέλθῃ καὶ
ἡ παύσις, καὶ πάντων τῶν περὶ αὐτῶν καὶ τῶν
λαϊκῶν πολιτῶν, ἀναγνωσθῇ τὸ ἄξιον
σύμβολον ἀντὶ τῆς περὶ ἡμῶν, καὶ ἰδῶσι καὶ
αὐτοὶ τὴν ἡμετέραν λειτουργίαν. Ἐξέτα τῶν
ἐκ τῆς πόλεως ἡρώων. πρὸς μὲν ἔλαβον ὁ βα-
σιλεὺς, ἐκκαλύψαντες δὲ ὅμως τὰ ἐσθυ-
μιασθέντες. περὶ δὲ τὴν ἡμετέραν λειτουργίαν
ὅτι τῇ ἡμέρᾳ ἡμεῖς κυριακῇ, καὶ τῇ
δευτέρᾳ ἡμέρᾳ ἡ λειτουργία τῆς ἐκκλησίας.

Ὅπως μὲν ἐν ἐστέρᾳ τὸ γεγονός καὶ
ἐπίδοσαν ὑπογράψαι οἱ ἀρχιερεῖς οἱ μὴ
συνηνέκοντες ἐν τῇ γνώμῃ, καὶ οἱ ἐκκλησιαστικοί
μὴ ἡγούμενοι εἰς ἀχαριστήν, ἅπασαν
ἔπ' ἔχον λόγον. περὶ δὲ ἡμεῖς, καὶ τὸ μετ'
ἐμῶν δηλώσω, μηδὲν τι περὶ αὐτοῦ καὶ ὡς
λιπὼν, ἢ ἄλλο τι περὶ ἡμῶν τὸ ἀληθές.
ἡμεῖς ἡλπίσωμεν ὡς ὑμεῖς ἐξαίρετον
περὶ ἡμῶν περὶ ὑπογραφῆς, ἀποδοκι-
μασθέντες ὡς ἐπὶ τῇ περὶ ἡμῶν τῇ
συνοδῶν. καὶ τὴν δὲ δηλωθῆσαν κυριακῇ,
καὶ τὴν λειτουργίαν, μετὰ καλίστην ἡμῶν ὁ
Φιλαρθρωπίνος εἰς τὴν βασιλεῖα, πῶς
μεγαλὴν χαρὰν φυλάκα, ἐμὲ καὶ τὸν πρῶτον
ἐκκλησιαστικόν, καὶ ἐπὶ ἡμῖν, ὁ βασιλεὺς ἐπέβη, ἡ
ἐκκλησία ἔφη καλὴ καὶ ἐστὶν ὡς πάντων
των, καὶ νῦν μὲν δύο ἢ τρεῖς ὥρας ὑπο-
γραφῆσθαι. Ἐξέτα δὲ ὁ βασιλεὺς ἵνα ὑπο-
γράψῃ καὶ τὸ ἄλλο ἐν ὑμῖν, καὶ φορέσθῃ
τὴν αὐτὴν καὶ εἰς τὴν ἐκκλησίαν. περὶ δὲ ὑμῖν
τῶν, ἵνα ἡ ἐκκλησία ἐπὶ εἰς τὰ δύο.

Ἀντίστοιχον ἐν περὶ πάντων ἐκκλησιαστικῶν. ἐπὶ
ἡμῖν ἀφ' ὧν ὁ βασιλεὺς, ἔφη
ἐκκλησιαστικῶν, καὶ ἐκκλησιαστικῶν ὑπογρά-
φῃς ὁπίσθω, ἔφη ἀρχιερεῖς καὶ ἐκκλησιαστικοί.
καὶ ὡς ἐπὶ, ἵνα ἡμεῖς καὶ εἰς τὴν πε-
ρὶ αὐτοῦ. ἐκκλησιαστικῶν ἐπὶ ὧν ἡμεῖς
ἄλλο περὶ ὧν ὁ βασιλεὺς παρρησία καὶ συνοδι-
κῶν. νῦν ἐν θαυμαστικῶν ὡς ἐπὶ ἄλλο.
ὡς δὲ ὑπογράψωμεν, εἰς ὃ ἔπ' ἐκκλησιαστικῶν
δογματικῶν, ἔπ' ἐκκλησιαστικῶν. ἀλλ' ἔχοντες αὐ-
τὴν ἐκκλησίαν τῶν δογμάτων τῆς ἐκκλησίας.
περὶ τῆς καὶ ὁ πᾶσις ἐκκλησίας ἐκ-
κλησιαστικῶν, ἀλλὰ οὐκ ἐκκλησιαστικῶν, καὶ πάλιν
μαρτυρῶν ὁ βασιλεὺς ἐπὶ ὧν ὑπογράψω-
μεν, ἔπ' ἐκκλησιαστικῶν.

Τῶν ἀντιπροσώπων πάλιν ἐκκλησιαστικῶν
Φιλαρθρωπίνος, καὶ ἐκκλησιαστικῶν, ὁ βασιλεὺς
ἐπέβη, ὡς ἐπὶ θαυμαστικῶν εἰς ἐκκλησιαστικῶν

& coram Latini generis universâ turbâ, ut au-
diant symbolum sine additamento eboatum,
totamque seriem Liturgiarum percallentes, no-
stris ritibus ac religioni, majorem veneratio-
nem exhibere perdiscant: Hæc Imperator ani-
mo concipiebat, at Papa ejus cogitata in Embry-
one strangulavit, qui quintum Julij Definitioni
subscribendæ præstituit diem Dominicum, &
Dominici crastinum, seu secundam feriam U-
nionis Missæ solenniter peragendæ.

Quibus vero rationibus aliquot Episcopi
suffragandi potestate privati subscriberint,
aut Cœnobiarchæ, qui nec Cœnobiarchæ, nec
consecrati pronuntiabantur, non satis liquet, nec
habeo fari: de me vero, meisque collegis quid
factum fuerit, ordine pandam, nec addens, nec
diminuens, aut quidquam nudæ veritati ante-
ponens: Enimvero bene speravimus, postquam
nos jure suffragandi spoliassent, quam nostris
muneribus adnatam prærogativam à perpetuâ
praxi synodorum antea obtinuimus, fore ut ab
ulteriori molestiâ liberaremur, nec ulla mentio
fieret de nobis ad subscribendum postulandis:
Verum prædicta die Dominico statim à peractis
sacris, nos in aulam Imperatoriam accersivit
Philanthropinus Magnum Scriniarium, meip-
sum & Proteclicum, & ad hunc modum allo-
cutus est. Imperator censet Unionem pergra-
tam esse, & ab omnibus sancitam, paucis ad-
modum, aut nemine refragante: quin & infra
duas aut tres horas ejusdem Definitionis subscribe-
tur: Quare rogat Imperator, ut vos ad cæte-
rorum exempla subscribatis, & crastino mane
aditis habitibus decori, ac gestaminibus, U-
nionis pompæ condecorandæ: Veniatis parati
ad utrumque, prænuntius vos adhortor & in-
vito.

Nos utrique proposito repugnantes diximus:
ex quo ad Imperatoris jussu nostri perveſtigatis
Conciliorum monumentis invenerint, solos
Episcopos & Cœnobiarchas in Synodis subscri-
bere consuetos, & Imperator ita rem geri in hac
Synodo mandaverit, nunquam expectavimus
aliud quid à nobis postulari posse, quam quod
Imperator secundum acta Synodorum decre-
visset: Et quomodo nos subscribere poterimus,
cui nec suffragati sumus, quod nec approbamus,
sed credimus Ecclesiæ dogmatibus contrarium
ac adversum? & quanquam ante mortem Pa-
triarcha supenunero nos ad id sollicitaverit,
tamen ad extremum immoti permanſimus: Et
nunc eandem Imperator nos retinere mentem in-
telligat: Nolumus definitioni subscribere, aut
Unionis celebritatem condecorare.

His ad Imperatorem intus perlatis, adu-
tum ad nos rediit Philanthropinus: Et hæc di-
xit Imperator (inquit:) Nolite pro magno du-

πρόσωπον καλὰ, ὑπὸ ὑπογράφον
ἡμῖς, ἢ μὴ ὑπογράφον. καὶ ἄλλοι
ἐν καὶ τῷ καλῷ τὸν βασιλεῖα τὸν
ἀγιον, ἵνα συμπληρώσῃ ἡμῖν, καὶ ὡς ἰδίαν
αὐτῷ ἐνεργίσαν ἐνεργίσῃ τῷ, μηκέτι
ἐπιτρέσῃ ἀναγκάζων ἡμᾶς εἰς τὸ ὑπο-
γράψαι. ἰπὶ δικαιοσύνη καὶ δόξῃ τῶν
πρακτικῶν, καὶ δόξῃ ἑρμῆς ὃν ὡρεται
πικρῆσις, ἀξιώμεθα δὲ καὶ τὸ ἀνέλκην σκ.
ἵνα ἀναφέρῃς ἐπὶ πρυπίδῳ καὶ ὡρεται
καλίστης ἀφ' ἡμῶν. ὡς οἶδεν ἡ θουμασί
ζυγῶσι. καὶ ἰλδοθῶσις ἡμᾶς ἔπειτα
ζητήματι.

Ὁ δὲ Φιλανθρωπὸς εἶπεν, ἔδιν δὲ
ταμεῖ ἵνα ἀναφέρῃ πιστὸς λόγος.
ὁ βασιλεὺς βαρεῖται. ὑποπτεῖ μοι τὸ ἰσ-
μῶν εἰς δόξῃ καὶ ἐκείνῃ, καὶ ἀνίστα
αὐτό. ποιῶσι καὶ ὑμεῖς οἰκονομίας τι-
νά καὶ συγκαταβασι. ἦσαν καὶ ἄλλοι εἰ-
πὺς σκ. ἔχον τὰ καλὰ ἀλλὰ τὸν ἐστρ-
ξον, καὶ πάντες ἡδὴ ὑπογράψασιν. ἔγω
ποιῶσι καὶ ὑμεῖς, καὶ πάντες χρήσιμοι
τῇ οἰκονομίᾳ. ἡμῶν δὲ περὶ αὐτῶν ἀπα-
νακτομένων, καὶ τὸ συγκαταβασι. καὶ τὸ
οἰκονομίας, εἶπεν πάλιν ὁ Φιλανθρωπὸς
πρὸς τὸν, εἰς μίαν φορτίον ἐμβαλὼν
ἐαυτὸν βάλωσι. σκίψασι μήποτε, καὶ
ἂν διωθῇτε τὸν. σκ. οἶδατε ὅτι ὑπε-
ρεῖ ὁ βασιλεὺς καὶ πρῶτος, καὶ νῦν δὲ
μέλις πρὸς τὸ καλῶν τὸν πρᾶγμα
ὡς ἔχον; πῶς καὶ πῶς, καὶ πῶς καὶ
καὶ λόγος, καὶ ἀγῶνας κατὰ ἀλλοι
πρὸς σκ. λαλῶν, ἵνα εἰρῆσιν ἐνωθῇ-
ναι μετ' ἡμῶν, τῇ καὶ πᾶσι τῇ
ἡμετέρας ἐκκλησίας ἐκείνῃ ἀμετακινήτων.
νῦν ἂν ἐπ' αὐτῇ τὸ ἀκμῆς ἡγήσῃ συγ-
χυσις ἔπειτα καὶ ἀφ' ὑμῶν. πῶς
ἂν ἀνίσταται τὸ βασιλεὺς; πῶς ἔχοι-
νομένης τὸ πρᾶγμα; τὸ ἂν ὑπὸ τῶν
πῶς λαλῶν πρὸς αὐτοὺς ὅτι εἰρήνη
καὶ ὑπογράφῃ καὶ πάντων ὁ οὐρανός;
οἱ καὶ μὴ δύο ὥρας ἐλδοσύνται ἰδὲν οἰ-
κείους ὀφθαλμοῖς πῶς ὑπογράψῃ. σκί-
ψασι ὡς φρένιμοι καὶ πᾶσι, καὶ ἄλλα
ἐπὶ τῷ καλῷ καὶ ποιῶσι ὅσον πρῶ-
τον. εἶα, δότε μοι λόγον τῇ ἐλδοσύνῃ κα-
τεπείγῃ τὸ πρᾶγμα ἵνα ἀναφέρῃ.

Ἀκούοντες δὲ ἡμεῖς πᾶσι, καὶ ἐνεί-
καις ὡς ἀδυνάτοι ἐπὶ ἐκείνῃ ἡμᾶς. σκί-
ψαμεθα ὑποπτεῖ ἡμᾶς τὸ δέξαι αὐτῶν.
ὁ δὲ μέγας Χαρτοφύλαξ ζυγῶσι ὑπο-
γρά-

cunque bona sperantur redundatura, sive nos
subscribimus sive abstinemus. Quocirca humilli-
me rogamus & comprecamur suam sanctam Ma-
jestatem, ut nostrum misereatur, & hanc singula-
rem benignitatem impertiat, ne nos ulteriori
torqueat molestia, aut ad subscribendum adigat,
qui tueri innocentiam percupimus, tam ut soluti
à consuetudine Ecclesiastica suffragij exhibendi,
quam à priori Imperatoris sententiâ: Quin &
illustrem dominationem tuam insuper implora-
mus, ut fastidium suscipiat, Imperatori hæc
quæ diximus blande insinuandi, suamque pro
nobis exorandi Majestatem, prout optime no-
verit tua admirabilis eloquentia; & ab hac quæ-
stione in perpetuum nos liberet.

At, inquit Philanthropinus, hæc responsa non
audeo referre quæ Imperatoris animum magis
exulcerabunt, dicite quod illi pergratum erit,
& peracceptum, tum vestris mandatis perfun-
gar: descendite in æquiorum rerum sensum, &
mitius animorum temperamentum. Erant &
alii, qui hoc ut inhonestum refugebant, nunc
tamen Unionem sanxerunt, mox & Definitio-
nem subscribent; Ita & vos præstate, Dimit-
tite hanc severitatem, & mentes ad moderatio-
nem inflectite: Nobis autem omnino respuen-
tibus æquanimittatem omnem, omnemque cum
Unione reconciliationem suggessit denuo Phi-
lanthropinus. Animadvertite veto in quàm ma-
gnam malorum molem vosmetipsos conjicietis
& abyssum, quam nunquam poteritis enatâdo su-
perare: numquid vos latet quanta Imperator sub-
ut discrimina, nunc & olim, ut opus inchoatum
ad hanc perfectionem extrueret? quot labores,
vigilias, dissertationes & luctas cum Latinis ex-
antlavit, ut in fœdus nobiscum concederent sub
conditione, permittendi omnes ritus Ecclesiæ
nostræ stare nobis immobiles & inconcussos: Et
nunc in ipso temporis articulo, cum res ad fi-
nem emerit, tota per vos conturbabitur; Quo
animo hæc feret Imperator? quâ industriâ, qui-
bus artibus ingenij negotium nunc absolvet?
quid nunc Latinis dicere commentabitur, pol-
licitus definitionem à nobis Universis subscrip-
tum iri? qui post unius aut alterius horæ spa-
tium venient, propriis oculis vestras subscrip-
tiones contemplaturi. Revolvite hæc mentibus
vestris, & quæ hæc comitabuntur incommo-
da: Revolvite ut viri prudentes, & facite quod
vestris munus nec inhonestum videbitur, nec
indecorum: Eja! vocem ultimam pronuntiate,
& expetitam, quam Imperatori referam: nam
multum premit angustii temporis compendium.

Hæc audientes, serioque nobiscum reputan-
tes, ut nullâ unquam quiete frueremur, ex-
pimus circumspicere, & quod unicuique visum
fuit, in medium proferre: Mag. Scriptorius in

Ἐπειδὴ ἐρμύζει ὁ αὐθιγὴς ἡμῶν ὁ βασι-
λαὺς ὅσα ἐρμύζει. νομίζουσι δὲ καὶ πάντες,
ὅτι τὰς ἐν συμφίρον τῇ πόλει, καὶ σέ-
βας τοῖς Ἱερουσαλὴν, ἵνα μὴ δέξω, ὅτι
ἐδὲν ἀγαπῶ, ἐδὲ ἐφύμην τῆς συνέσεως,
καὶ τῆς αὐθιγῆς τῆς παρὰ τοῦ Θεοῦ, ἀλλ'
ἐκταλῆται τὸ πλὴν καλὸν, καὶ πλὴν βελ-
τίων αὐτῆς, καὶ πλὴν ἀφίλειαν τῇ Ἱερου-
σαλὴν καὶ τὰλλα ὅσα ἀριθμῶσι ἐπὶ
τῆς πόλεως, ἐξ ἀνάγκης ἵπμου πῆς πολ-
λοῖς, ἵνα ἐκπληρώσω πὴν ὁρσμέν, ἔ-
πὶ θελημα τὸ βασιλικόν, ἀμαρτυρό-
μεν Θεοῦ καὶ πῶ ὅτι ἔπ τῇ γνώμῃ, ἔπ τῇ
πρωαιρεσί μου δοξάζω τὸ μαχόντες, ὡς ὁ γὰρ
δίδαν τῇ ἐκκλησίας ἡμῶν, οἶδε γὰρ ὁ
Θεὸς πλὴν ἀμαρτυροῦν τῇ ψυχῇ μου ὅτι ἐ σὺ-
ργω τῇ, ἐδὲ ἱεροσίας ὑποχράφω. Ἐ
ἀπίμπειν εἰς πλὴν ὑποπαραχίαν ἐκείνην.
πρὶν ἔν τῇ κτ τὸ παρὸν, Ἐ πάλιν ἐξεί-
μαι ποιῆσαι ὁ Βασιλεὺς εἰς ἡμαυτὸν καὶ
πᾶσι μετ' αὐτοῦ.

Quando talis constet Imperatorem, nostrum
supremum Dominum, autoritate absolutâ quæ-
cunque vult mandare: Et cum fere omnes eâ fide
imbuantur, hoc fore in civitatibus nostræ emolu-
mentum, & incrementum concordiz ac carita-
tis Christianis omnibus, ne ipse videar, nec velle,
nec amare felicitatem Christianorum pace ef-
florescentem, nec meæ patriæ incolumitatem
procurare, sed gloriæ natalis soli malignè oblu-
ctari, ac invidere utilitati Christianorum, alia-
que nefaria admittere, quæ civitatis nomine
mihi exprobrant, cogor necessitate, cum re-
liquis multitudine in suffragia descendere, ut
Imperatoris voluntatem & iussa expleam: In-
terea, Deum hominemque obtestor, me nec
sponte, nec consilio proprio, quod factum est
approbare, aut Dognia Latinorum, ut ortho-
doxam Ecclesiæ nostræ doctrinam credere. Ap-
pello enim omnia feruntur Deum, qui animæ
meæ penetralia pervadit, quod nec lubenter uni-
onem sancio, nec Definitioni subscribo, sed
peccans ad divinæ misericordiæ aras confugio:
Et licet invitus hæc pro præsentis incommodo
præstare impellor, postea tamen mihi licet
quancumque velim canere palinodiam, & hæc
ad hunc modum gesta sunt

SECT:

τῷ ᾧ ὄρεα· μηκαλιῶσι δὲ ὑπο-
 γράψαι τοὺς βασιλεῖς καὶ προσέειπεν
 ἐν ἑαυτῷ πὶ καὶ ἀντίως ἡμᾶς ὑπεδίδρα-
 σθαι ἔπειν, ὅτε οὐ καὶ ὑμᾶς ἀπὸ τῆς
 πίστεως, ἵνα ἰδῇτε πῶς ὑπογράψαι κα-
 κήν. Ἐκλήρωται δὲ καὶ τὸ δευτέρω
 δὲ πρὸς τοὺς ἀντιπάλους. ὡς πρῶτον ὁ Τραπ-
 ζῆς ἦν καὶ τὸ παροφθαλμὸν ἡμετέρων δὲ
 πρὸς τὸν ἐπὶ τῇ ἐκείνῃ τῶν πόντων, δε-
 κίστασι τοῖς ἡ δὲ ὡς ἐπὶ ἀπὸ τῆς
 ὁσας ἔπειν, ἰδί καὶ πάλιν ἐπὶ αὐτῷ π-
 μῶς ἔπειν. καὶ ὅταν ἔσται κομίσαν
 ἱππας, ἵνα ἀπὸ τῆς ἱστορίας. πῶς ἐπ-
 ρεν ἦν τὸ κατὰ κράτος μὲν μάλλον δὲ τὸ
 δολίως καὶ ὑποδόλιως ραδιεργόμενοι. ὅτι
 ἂν ἔφειρον δὲ ἱππας καὶ ἡμεῖς προσκυνη-
 σάμεν τὴν βασιλίαν ἐξ ἡμετέρων ἀφικόμενοι
 εἰς τὴν πίστιν. ὡς ἐπὶ ὁ βασιλεὺς, ὅτε ὁ
 Νικαίας ἐπὶ ἀναθροῦν, ἵνα ἕστη
 λίγας πινὰς πρὸς τὴν πίστιν ὡς ἀκρίβως
 καὶ ὑμῖν ἐλπίσιν.

Ἀπὸ τῆς ἐν μὴ ἰδὲν τῶν πρὸς τὴν
 λίντων πὶ ὁ Νικαίας ἱστορίας καὶ ὑποδοχῆς
 πᾶσαν καθήκοντα μὲν τὴν Καρδινάλιον
 καὶ πᾶσι τὸ πρὸς αὐτὴν παύσθαι. ἐκαθί-
 σταν δὲ καὶ ἡμεῖς. καὶ δεξάμεθα τὴν
 Νικαίας λίγαν ἐν τῇ ἐκείνῃ ὁ Ἰουλιανὸς Πρω-
 τοπρεσβύτερος, σκεπόμενος. ἐκαθίστην ἐπὶ
 Πρωτοπρεσβύτερος, καὶ ἔπειν ἡμεῖς ἡμεῖς, καὶ
 ἔπειν ἡμεῖς ἡμεῖς ὅτι ἡμεῖς ὁ Νικαίας.
 ὅς καὶ βραχίονα πινὰ προσκομισάμενοι εἰς
 τὸ πρὸς τὴν πλινθίαν, τὴν ἱστορίαν καὶ
 καὶ τὴν ἱστορίαν τὴν λίγαν καὶ πλινθίαν ἐπὶ
 δόξα καὶ ἡ ἀγία ῥωμαϊκή Ἐκκλησία πρὸς
 τὴν πλινθίαν τὴν ἱστορίαν δόξαν τὴν δόξα
 καὶ ἡμεῖς. ὅτε αἱ ἱστορίαι καὶ δόξαι καὶ
 φωναὶ εἰσὶν αἱ ἀγία καὶ πλινθία πρὸς
 ἡμᾶς δόξα, ἡ γὰρ πρὸς τὴν ἀγίαν φωνήν, τὴν
 ἐπὶ τὴν ῥωμαϊκήν. καὶ τὴν πλινθίαν αὐτῶν πάν-
 τες, τὴν ἐπὶ τὴν ῥωμαϊκήν, καὶ συμφωνῶ-
 μεν καὶ τὴν τὴν ῥωμαϊκήν. καὶ γὰρ δόξα καὶ
 ὅτι οὐ πρὸς ὑμῖν λίγας καὶ δόξα καὶ
 συμφωνῶμεν δὲ φωνήν καὶ τὴν ἱστορίαν
 πρὸς τὴν ἱστορίαν. ὅτι ἡ γὰρ ἐπὶ τὴν δό-
 ξαν καὶ ὅτι οὐ πρὸς ὑμῖν συμφωνῶμεν ῥωμαϊκήν.

Οὕτως μὲν ἦν ὁ σκοπὸς τῶν λόγων τῶν Νι-
 καίας. ἱστορίας δὲ τῶν καὶ φιλο-
 μίας καὶ φρονήσεως ῥητορική. καὶ ἡ γὰρ αὐ-
 τῶν ὡς ἀπὸ τῶν καὶ ἱστορίων, καὶ ἡ γὰρ
 ἡμῶν

cantur quot nominavi, inquit Imperator, & isti
 plures etiam designare fortasse conveniret in
 honorem Papæ: & si parumper præstolabimini,
 equos transmittent, qui vos subvehant in aulam.
 Quin & aliud fuit pertractatum, vel ut verius
 dicam, malâ fide & dolosâ flagitiosè procuratum,
 Nam ut allatis equis egredientes Imperatorem
 prætervehébatur cum debitis reverentiis, Pa-
 pam adituri, Imperator elata voce inclamavit:
 Nicæno mandatū esse ut ad Papam explicet
 Orationem, quam audietis cum illuc pervene-
 ritis.

Progredimur itaque fide implicitâ: nec enim
 quicquam è toto cætu missorum, scivit quid di-
 cturus esset Nicænus: Papamque invenimus
 sedentem cum Cardinalibus ut affluevit, circum-
 fundente Papam totâ Synodo Latinorum.
 Tum etiam & nos alledimus: Ac ut primum os
 aperuit ad loquendum Nicænus, Julianus alte
 vociferavit, Protonotarij scribe: Quare Pro-
 tonotarij, cum suis Grammaticis, locum ca-
 pssit, & quicquid Nicænus dixit chartis dili-
 genter commendant: Nicænus vero in proximo
 pauca prælibans, versus finem, ad consecra-
 tionem tremendi ac mystici sacrificij, orationem
 circumflexit, his fere verbis: Quicquid sancta
 Romana Ecclesia in articulo consecrandi
 Sacramentum credit, idem & nos credimus:
 Nempe divina Domini nostri verba, sumite,
 edite, hoc est corpus meum, bibite ex illo om-
 nes; hic est sanguis meus, elementa consecrant:
 In hoc vobiscum consentimus, nec à vobis quic-
 quam diversum opinamur: Conferre tamen sa-
 cerdotis ministerium, eo plane modo, quo
 Agricoltæ labor ut terra fruges emittat: sed tota
 benedictio, à Dominicis verbis pendet: Id vobis-
 cum tenemus, nec à vestris sensibus vel latum
 unguem variamus.

Ad hunc scopum Nicænus collimavit, ora-
 tione satis prolixa, quam venustis phrasibus, &
 Rhetoricâ eloquentiâ explicuit tanquam à com-
 muni Græcorum consensu, nobis nec consen-
 tientibus, nec scientibus, sed tota erat dolosa
 machinatio & callida vafrities. At Nicæni Ora-
 tionem Latini in Definitionem inferi petive-
 runt, quod Imperator nullatenus admisit: Ve-
 rebatur enim ne cum Constantinopoli rediisset,
 perfidix postularetur ab iis qui afferre non
 erubescerent, quod eum sacris operandi Cano-
 nem quem Magnus Basilij & Divinus Chry-
 sostomus nobis legassent, derivatum ab ipso fra-
 tre Domini Jacobo, jam Imperator Latinis pro-
 ditum, evertisset: Sed Latini cum nobis gra-
 vissime incumbere, & instantissimè flagita-
 rent Confessionem aliquam nostri consensus
 cum illis ad eum articulum, habere scrip-
 tam, quæ maneret ad posteritatem, Im-
 perator

ἡμῶν, μήδε τ' κρινέτη. συμφανεσθης ἐς πάντας. τῷ τ' ὅλον πανουργία καὶ συκοφάνεια. οἱ λατοῖς γὰρ ἔχεται γραφήναι τὸ καὶ εἰς τ' ὅρον. ὃ τ' βασιλεύς, ὡς ὅπως παρεδέχτο τῷ. διδόνως μήτηρ εἰς τ' Κωνσταντινουπόλιν ἐπεκτείνει δώση αἰῶνα πῶς βασιλοῦσιν λέγειν ὅτι ἀνέστησαν ὁ βασιλεὺς τῶν ἱερουργιῶν, ἢ ὅτι μέγας βασιλαῖος, καὶ ὁ ἡγεμὼν Χρυσοστόμῳ παρέδωκεν ἡμῖν, ὡς δ' ἀδελφοὶ ἱεροῦ λαοὶ. τ' ἂν λαῖναι ὑποκειμένων καὶ ζητήτων ἔχον καὶ τὸν ἑγγραφεῖν ἡμῶν ἱερολογίαν συνεκοιδῶσι ὁ βασιλεὺς, ἵνα κερυχῇ τὸ ὅτι Νικαίᾳς ἐνώπιον δ' ὅπως, ὡς δὲ τ' κρινέτη. πρὸς τὸν καὶ τ' κρινέταιν ἐξ ἡμῶν, καὶ γραφῇ ὅπως ὅτι τ' λαῖναι, καὶ κερυχῇ ὡς ἀπαντα τὰ σκηνῶν ἡμῶν, καὶ μὴδὲν π' ἐπὶ τῷ περὶ γνωστῶν. μὴ πτωχῶς καθαρότητι, καὶ συμβελητῇ, καὶ ἐλπίσας, καὶ συμφωνίας πάντας ἐπὶ ὁρίων.

τημ. ι. κεφ. θ.

SECT. X. CAP. IX.

Μετὰ τὸ πλειονῶν δὲ τὸν τῶν λόγων, καὶ γραφῶν ὅτι τ' λαῖναι ἀνίστανται πάντες, καὶ ἐξέλθωμεν εἰς ἡλιακὸν, εἰς ὃν καὶ ὁ πάπας ἐξελθὼν, καὶ τὰς ἐν τῷ ὄρει ὑπογραφὰς ἡμῶν θεωρήσας ὑπεγράψας καὶ αὐτὸς, ἐπὶ αἰῶνα, ὅτι ἀναλογίαν, ἐρεῖας τὰς χεῖρας καὶ τ' ὅρον. ἡρώτησε τ' εἰ ὑπεγράψαν ὁ Ἐφέσιος καὶ ἀκούσας ὡς ὅτι ὑπεγράψαν, εἶπε λοιπὸν ἐπισημαίνω εἶναι. μὴ τὸ εἶπαι αὐτοῖς μήλοισιν ἀλλ' ἐρρήσιν καὶ πλειονῶν τῶν ἐν ὧσιν. ἐμάχοντο ὅτι ὅπως πῶς τῶν ὑμετέρων βύλωνται μετὰ λαοὺς τῶν ἀρχόντων μυστηρίων. ὡς τὸ τὸν λίσσιν δὲ τ' νῦν, ἵνα οἱ βασιλεῖς μετὰ τῶν τῶν ἐκκλησιῶν καὶ ἀγρίωνται, ὅτι ἐπιμαίνονται πρὸς τὸν. καὶ ἡμεῖς ἀκούσας ἐξετάσαμεν. ὃ τ' Μιτυλένης ἡλαιοῦ. ἐκκλησίαν μὴ γὰρ πρὸς τὸν αὐτὸς βύλωνται μετὰ λαοὺς δὲ τ' λαῖναι ἀξιομνηστικὰ καὶ ἡσυχίαν. τὸ τ' πρὸς αὐτὸν τῷ, ὡς π' ὁ λόγος δ' ὅτι πάπας, καὶ δὲ τ' πρὸς τὸν αὐτὸν ἀλλοιούσας τ' Μιτυλένης. ὅτι καὶ αὐτοῖς περὶ τῶν τῶν κρινέταιν. πρὸς δὲ τὸν λόγος δ' ὅτι πάπας ὅτι Νικαίᾳς. ὅτι εἰ ἡμεῖς, ἐκχεῖται αἰ, καὶ μετ' ἐλπίδας ἀναμένει πάντας τ' τ' ὡς αὐτῶν βίον. νῦν τ' ἡμεῖς καὶ ὡς αὐτοῖς μακαρίους (καὶ καὶ ἐλπίδας πρὸς μετὰ λαοὺς ἐπιμαίνονται) ἐπὶ καὶ μὴ πλειονῶν περὶ τῶν.

τημ.

peratores ita rem struxit, ut Nicænus ea concionaretur coram Papâ, quasi à toto Concilio Græcorum, altantibus nostrorum aliquot præcipuis: quæ à Latinis ibidem transcripta, in Latinum genus omne pervolarent: Quod & factum prodit, nobis maximè invitis & de ea re nihil omnino præmonitis: tantâ integritate, consilio, ac libertate, fraterno affectu ac caritate, cuncta inter nos & Latinos transigebantur.

Postquam desissent ulteriora de hoc negotio verba movere, & Latini subscripsissent, assurgentes exivimus in procelstrum, quo se Papa etiam contulit, & cum subscriptiones nostrorum, oculis circumlustrasset, subscripsit & ipse, stans erecto corpore, manuque & Definitionis Membranâ, ad analogiam firmatis: & interrogavit, num Ephesus Definitioni subscripsisset: cumque audiret Ephesium non subscripsisse: Ergo, inquit, nihil præstitimus: Deo & dixit, Cras solennem Liturgiâ celebrabimus, unionem consummaturi: Et quoniam rumor percrebuit, quosdam vestratium de nostris intemerandis mysteriis participare velle, ideo hortamur utab hoc instanti nobiscum communicaturi se lustrent, expurgentque præviâ abstinentiâ, & paratos se ad fruendum his dapibus expédiant: Quod ubi auribus infonuisse nostris, cohorrui mus: sed Mitylæus mutaverat fidem, transfuga ad Latinos, & ad Papæ verba erubuit, quem antea acceperimus de Non fermentatis Latinorum manducaturum, at meliora speravimus: Tum vero credidimus, tam propter Papæ sermonem, quam ipsius Mitylæni gestum, qui ad Papæ verba rubore perfusus postea Sacramentum abjuravit. Verum Papæ verbis Nicænus respondit: Nostris homines ad tantam temperantiam, sanctimoniam, pietatem, totam vitam componere, quasi quotidie essent participaturi: Nunc autem Beatitudinis tuæ expurgati tubâ multo magis desudabunt, si qui inter illos communicare instituerunt, ut majori deliberatione animorum, se cælesti mensæ convivas adjungant.

SECT.

Τῇ δὲ 5 ἑβδόμῃ τῆς ἐνιμήτου 5
5. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837.

Περὶ αὐτοῦ ἐν ἐκ τῶν λαπῶν ψαλμῶν, ὁποῦ
δοῦντες ὥστε τὴν ἡμέραν, εἰς ἡβαν, καὶ
ἐν ὕψος ὁ πάπας, εἰς πρὸς πλάτος
μύστης ἔσται, καὶ ἔσται ὁ ὄρθρος ἀκλήτως
ἀδὲν πᾶσι πεπρωμένην ὅτι πρὸς τὴν ἐλπί-
δα, μοῦνα ὅτι πρὸς ὅλας τὰς τρεῖς
ἀνὰ ἑξῆς, ὅτι ποσὶν καὶ ἡβαν
ἀσμάς πρὸς ὑπερῶνα ἡσυχίᾳ
ἐδοκί. ἡμῖν δὲ ὡς ἀσπρὸν ἐδοκί. Φύλαξ
ἡμῶν. Ἐπεὶ ἡβαν ὅτι ἐκ τῆς ἡμέρας
ψαλμῶν τὸ μετὰ τὸν ὁδοῦ ὁδοῦ, καὶ με-
τὰ τὴν π-σμερὴν ἡ καὶ ὁ ἄνθρωπος
μαλὶ-ἡμῶν σὺν ἡμῶν. Ἐπεὶ τὸ ὑπερ-
ἐδόκῳ ἐκ τῶν καὶ ἀναλίσκω τὴν γῆ.
Ἐπεὶ τὸ πᾶσι τὸ πᾶσι ἀσμάς,
ἀπὸ τῶν ὁ πάπας, Ἐπεὶ ἐκ τῶν ὁδοῦ
γεν.

ἀνέθ' δὲ οἱ Ἰκλιανὲς, καὶ οἱ Νικαίαις
εἰς τὸ πηγάλλον ἀπαρτύναντ' ἄρον, καὶ
πρώτον ἀνέγρον αὐτὴν οἱ Ἰκλιανὲς λαλύνοντες.
εἰς ἁρώμας δὲ ἰδίους δάκρυον ἔκρινον
εἰ δάκρυα ἄρα, οἱ ἔβου, καὶ πάντες ἅμα
ἐβόησαν παλάζαι, φατάζαι. ἐπὶ ἀνέγρον
αὐτὴν οἱ Νικαίαις Ἰκλιανὲς, καὶ ὤρεον
εἰς αὐτήν.

Sexto vero Julij, Indictionis secundæ, anni à mundo condito sexies Millesimi Nongentesimi quadragesimi septimi, hebdomadis tertii secundæ, Universi civitatis Florentinæ populus in magnam ejusdem Ecclesiam summo mane confluit, qui dies præconis vocæ adeo festus solemnitate indiciebat, ut nullus opifex diurni quicquam pensi summiis digitis attingere, vel officinæ fores recludere auderet: sed omnes conferti Ecclesiam conspiciere. Primus & ante omnes Imperator ipse intravit Ecclesiam, tum nos: & mox ipse Pontifex sacris operaturus cum suis Cardinalibus, & Episcopis. Et itam nostri præfules per singulos binos in seietem collocati, & inclinatis reverenter corporibus, Papæ manus exosculati, ad sua loca diverterunt: ibidemque infulus adornati Episcopalibus confiterunt. Locus fuit idem, qui Imperatori ac ipsis ab initio designatus: Quorum ordini nos adjuncti processimus, exceptis dumtaxat Monasteriorum præfecto, & consecratis Cantoribus: qui aderant, sed chorum solemnem non ingrediebantur, sicuti nec Anchialius Episcopus: Heracleensis adversæ valetudinis laborans, medicorum præceptis sese attribuebat.

Ab hora secunda pomeridianâ Latinorum
Papa ex capereunc cantillare, quorum ad exordia
Papa ex throno descendit in templi medul-
lâ, si latitudo spectetur: & stetit in pavimen-
to toto corpore erectus, nec in ullum latus
reclinis, nulli rei applicuit se firmans, nulli
fulmento incumbens, solus per longa etiam ho-
rarum spatia: tandem enim duraturus hymni illi
gratulatorij, prout ipsius visum fuit cantica præ-
cipere: At nobis non aliter visi sunt hymni
quam resonantia inarticulata verborum, & har-
moniz venusta inconcinuitas. Tum etiam
nostri cantores increpuit: Magnam Dolo-
giam & Hodie Gratia Spiritus Sancti nos socia-
vit, ac tandem Lætentur cæli, terra jubelet:
quibus peractis Papa in suum se thronum repo-
suit.

Atque illico pergitam condescenderunt Julia-
nus & Nicænus Definitionem perle&uri, priusq;
que Julianus perlegit Latinis verbis, suisque in-
terrogavit Archiepiscopos, an Definitio arde-
ret? qui unanimes voce eboarunt, placet, placet.
Tum Nicænus eandem gratæ precæcurrit, ac
conversus ad suos, vos etiam sciscitatur, inquit,
& respondete: An grata vestris auribus insonuit
quam nuper audivimus Definitio? Cumque plu-
rimis gratam vobis significassent, in amplexus
mutuos Julianus & Nicænus se implicuere, &
descendentes in suum quicquid recepit locum:
Posthæc, sacra Liturgica inchoarunt, tres ope-
Eccc 2 rati.

γυν, ἀλλὰ ἀποσφίρειν τῷ πάτρί τῷ θυ-
 μίῳ· καὶ παύσει ἀργυροδολοῦσιν ἐς
 ἀρχὴν· οὐκ ἔστι καὶ καὶ σκῆπτρον, καὶ ἐπα-
 νῶν· ὅτι πᾶσι ἰστέον· Καρδὸν ὁπλῆς
 ἀνελόμενον τῷ μίτρῳ· ὁ πατὴρ τῷ κε-
 Φαλῆς αὐτῷ καλύμματι· ὁ δὲ ἀσκήπης
 ἔσθλη τῷ θυμίῳ ἐς τὸ θυματοῦμεν
 ἰδίᾳ χειρὶ· καὶ ὑλοῖται αὐτῷ, καὶ ἔως ἐπι-
 τρεπὶ τῷ θύσαντι καὶ θυμῷ· ὁ δὲ μέλειον
 ἀναγκάζει τὸ ἐκκαλῶν πρῶτον ἡσά-
 ζει τὸ πῶτα· ὅτι πᾶσι, ἥτις ἰστέον ἐς τὸ μέ-
 σον, καὶ ἀνεῖναι σκεν· ἰστέον μὲν καὶ καὶ ἡμέας
 ὁδοῦν ὁδοῦμεν τὰς ἰδίᾳς ἀλλήλων παρ' ὁ ἴ-
 τ' ἀλλήλων· ὁμοῦς καὶ οἱ λατῶν οἱ ἰε-
 ρωφόροι· ἀλλ' ἔστιν ἄλλο πικτικαῖον,
 ἐμὴ καὶ τὸ ὄρον· ὁ ἀσπασμοὶ οἱ καὶ λα-
 τῶν ἡσάσκειν ἀλλήλων· καθὼς ἰστέον·
 ἡμέας τὸ πᾶν ἡσάσκειν ἀλλήλων· κα-
 σ· ὁ δὲ τῶν αὐτῶν

[illegible]

ni se invicem brachiis innexuere, ita nos nostra-
tes accepimus, prout quis cuique adstitit vi-
cinus.

Quin & in throno Papa ipse confluit, indutus mirra & Papali paludamento, semel tamen inter missificandum descendens ad altare, precem fudit super sacrificium, comitantibus à tergo binis Cardinalibus, eique ministrantibus, & statim revertebatur ad thronum: Liturgia tota celebrabatur, ab iisdem hominibus, qui occurrerant: Et consecrato Sacramento calicem ad Papam attulerunt, in throno stantem: quem primò prehensum manu elevatà ostentabat, dein sumptè ab afferentibus exili situlâ seu tubo, oblongo & cavo, ad instar canalis in aqueductibus, sed non grandiori quam Catheter Medicorum, exsurgens è calice vinum hausit Papam, ac communicavit: Exinde Calicem ad aram relato, ex eodem participarunt quotquot sacris operabantur: Atque ita exuti stolis prælaticis discessimus, & ad suum quisque properavit diversorium: Et hoc modo concinnata est reconciliatio cum Latinis, quæ vix esset multis dici & haberi Unio.

γον καὶ δύο καρδιναλίαις ἐπιμήκους καὶ ὑπερβαί-
 ροντες· ἡ δὲ λεηστρία ἐκάρχητο ἀπὸ τῶν δεξ-
 τέρων πρὸς τὸ πηλίκον εἰς τὸ πτωχὸν ἀσκήμονος εἰς τὸ
 εἶς μετ' αὐτῶν ἀφ' αὐτοῦ· σίφων· λεηστὴν ὡ-
 ρήσατο δις μόνον· τὸ πηλίκον εἰς τὸ ἀλγέλον κα-
 τὰ δεικνύει· καὶ ἕτως ἀπαιδοῦντος ἀπαιτῆσαι τοὺς ἱερὰς
 κατέβλημα· καὶ ἕτως ἐπὶ αἰσθητῇ τὸ δεκτικὸν ἔγνωσε.

τμήμ. 1. χιφ. 1α.

SECT. X. CAP. XI.

[illegible]

Postridie vero Imperator accessit ad se Rus-
sæ Metropolitanus, Nicæno, Mag. Scriptorio,
Mihique ipsi Mag. Ecclesiarchæ, dedit in man-
datis Papam adire, & hæc Imperatoris no-
tæ profari. Ecce jam unio est consummata, si-
cilia Deo: Et heri Missa sollemniter celebrata,
universam Latinorum, Græcorumque turbam,
ad spectaculum evocavit: Quandoquidem igitur
in fœdera coaluimus, nec ulla nos ulterior diffe-
rentia determinat, quin & vobis sacrificanti-
bus interfuimus, omnemque cultum, quem tantæ
rei Majestatis, & nostræ in concordiam redinte-
gratio postulat, impertivimus: Vobis par-
timodo incumbit, mandante tuâ beatitudine, ut
iisdem Latinis, Græcisque in eandem Ecclesiam
congregatis vos interesse dignemini, dum no-
stræ sacra peregerint: ut ritus nostros, & qualia
demum nostræ Ecclesiæ sacra sint, cum bene-
volentia ac animorum affectu contempleremini:
ut nostrum aliqua saltem ratio haberi videatur
& compensatio fidelis amicitie: Tuam igitur

Ffff

Bea-

τηρηθῇ. καὶ ἂν ἵνα προσέξῃ ἡ μακα-
ρίτης (καὶ καὶ τὴν πάνδημον συνέλευσιν
καὶ τὴν ἡμέραν, καθ' ἣν πελεωθήσεται.
ἀπελθόντες ἂν ἀντιγέκαυον πᾶσι τῷ
πᾶσι, παρόντων καὶ τῶν καρδυνα-
λίων, καὶ τῶν ἐκκλήτων ὑποκόπων τῶν
βουλευτῶν. ἀπαραγῆτες δὲ ἡμεῖς ἐκείνοι
εἰς ἔμπροσθεν κελεύειν ἐβλάσαντο ἰκανῶς. εἴτα
ἦλθεν ὁ Ἰουλιανὸς καὶ ὁ Καμαρέριος καὶ
ὁ Φιρμάνος καὶ εἶπον ἡμῖν. ὑμεῖς ζητεῖτε,
ἵνα λειψυρήσῃτε παρόντες. ὅτι πᾶσι,
καὶ ἡμῶν πάντων. ἔπει ἂν ἡμῖς οἶδα ἅμιν, ἐποία
πρὸς ἐσὶν ἡ λειψυρία ὑμῶν, ἔθ' ὁ πᾶσι.
ἐρωτᾷμεν ἂν, ἵνα εἴπητε ἡμῖν πῶς γίνε-
ται ἡ λειψυρία ὑμῶν, καὶ διηγήσασθε ὡς διω-
πὸν ἀπασιν τὴν γονομήριον ἐν αὐτῇ περὶ
ὑμῶν τάξιν.

Διηγήσαντο ἂν ὁ Ἰουλιανὸς πῶς γίνεται
πρὸς τὴν ἡμετέραν ἐκκλησίαν. εἴτα ἡ ἐκκλησία τῆς
λειψυρίας, καὶ τὰ ἐφεξῆς καὶ μερὶς,
μέχρι πλὴτος αὐτῆς. ἀναπαύσαντες καὶ ὁ
Νικαῖος καὶ ὁ Ὁρθενοπόλις, ἡ καὶ μὴ
συφλέουσα ἀπὸ αὐτῶν καλῶς. οἱ δὲ ἀκούον-
τες ἀπῆλθον εἰς τὸν πᾶσι. εἴτα πάλιν ἦλ-
θον οἱ αὐτοὶ πρὸς ἡμᾶς καὶ εἶπον, ἀντιγέκα-
υον τῷ μακαριώτατῳ πατρὶ ὅσα ἐφηγή-
σασθε ἡμῖν. καὶ πᾶσι ἂν ἐκκαταλαμ-
βάνονται καλῶς λόγῳ ψιλῶ ἀλλ' ἢ ἐν τῇ
πράξει ὅπως πληροφανεῖ ἐκαστον ὁποῖον
τί ἐστιν. ἔκ ἐστιν ἂν ευκόλον πρὸς ὁδεῖν καὶ
καταλαβεῖν τὸν μακαριώτατον πᾶσι,
ἐποία πρὸς ἐσὶν ἡ λειψυρία ὑμῶν, ἐνδεῖναι
ἀπὸ πᾶσι παρόντες αὐτῶν δημοσία πᾶσι
ἡμέσῃ. διὰ τῆς ἐξουσίας, ἵνα εἰ βέλτερος
ἐσὶν πρὸς ὑμῶν ἐκκλησίαν, καὶ λειψυ-
ρήσῃτε ἰδίως ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, ὡς ἂν θεωρήσῃ
ὁ πᾶσι τὴν τάξιν ἀπασιν τῶν ἱερουργίας
ὑμῶν. εἰ δὲ βέλτερος τῆς ποιήσας, τὰ
ἐξ αὐτῆς ἡμέραν ἵνα λειψυρήσῃτε, ἐν τῇ συν-
ήξει ἐσὶν ὑμῖν ἱερουργεῖν, καὶ ἐκλύουσιν ἐκεί-
νοι δύο ἢ τρεῖς τῶν καρδυνάλίων. μάλιστα
δὲ ἀποδέχεται, ἵδαν τὴν ἱερουργίαν πᾶσι
τὴν ὁ καρδυνάλιος τῶν Βενετῶν, ὁ δὲ ἦν ὁ
συμπαρὼν πᾶσι Καμαρέριος ὁ καὶ ὁ πᾶσι
ἀντιγέκαυον. ἐλθόντων ἂν τῶν καὶ θεω-
ρησάντων πᾶσι, ἐὰν πληροφανεῖται ἡμῖν
ἐξ αὐτῶν ὡς ἐσὶν ὁδεῖν ἡ πᾶσι τῆς
ἱερουργίας ὑμῶν, τίποτε ἐνδεῖναι ἡμῖν
πᾶσι καὶ δημοσία. ἀλλῶς δὲ ἡμέσῃ
ἔκ ἐστιν ευκόλον. ποιήσας ἂν ὁ καὶ ὁ δύο τῶν
ὑπὲρ ἀρίστῃ ὑμῖν.

Beatitudinem obtestamur, ut alium festivum
diem præconis buccina faciat promulgari, in-
vitandis ad solennia populis, & sacris celebri-
ter perficiendis. His instructi ad aulam prope-
ramus, & coram Cardinalibus, & selectiori-
bus Consilij Papalis Episcopis, cuncta Papæ
patefecimus, qui nobis in aliud conclave ab-
ductis, ad consultandum coierunt: Et post
breve, Julianus, Camerarius, & Firmanus ad
nos intrantes, sic allocuti sunt. Vos sacra ve-
stra in conspectu Papæ, omniumque nostros
peragere desideratis: At nos neque satis
expertus sumus quæ vestra sunt sacra, nec ipse
Papa: ita à vobis scire contendimus, quæ & qua-
liadem ea esse perhibentur, & rogamus ut
quo ordine in vestris liturgiis singulis disponun-
tur, quantum memoria suppetit, explicetis.

Quod onus suscepit Rossensis, ac primum ut
sacrificandi elementa, advehuntur: dein ut
Liturgiam exoristi Cantores, ea perstringunt
quæ sequuntur. Ab origine ad finem usque, sin-
gula recensuit, subveniente interdum Nicæno,
si quid prætermisisset Rossensis, aut minus com-
mode illustrasset: quibus auditis illi ad Papam
se receperunt: à quo rursus iidem ad nos redeun-
tes, hæc retulere, Quæ vos enarrastis singula
Beatissimo Patri effati sumus: sed quandoqui-
dem quæ aures percellunt Oratione nudâ ac sim-
plici vix capiuntur, nisi oculis subiecta, per-
fectiori modo credulitatem ingenerent: nec
posse se vobis gratificari allerit, ut publicam in-
dulgeat sacrorum vestrorum celebrationē Papæ,
spectante ipso ac Latinis, priusquam oculis as-
piciat privatim, ac eorum formam penitus
comprehendat: Quare iudicat opus esse, si
vultis ut vestrorum aliquis sacerdotum huc con-
cedat in privatum aliquod conclave, sacrisque
operetur: ut totam methodum vestrarum pre-
cum & sacrificandi rituum, mente concipiat:
vel si hoc minus allubescat, diem præsti-
tuite, quo vestra sacra habebuntur, & duo tres-
ve Cardinales aderunt, præcipuè Cardinalis Ve-
netiarum, qui multum desiderat Missam ve-
stram conspiciari: (& is tum forte aderat Papæ
nepos Camerarius:) quibus adventantibus, &
singula diligenter contemplantibus, si certio-
res erimus facti, eorum asservatione, cultuum
vestrorum Canonem laudabilem esse, gratum-
que omnibus futurum, dabimus facultatem
eundem in publicum proferendi: aliter ad con-
sensum difficulter trahemur: Eligite igitur
utrum mavultis, ut votorum compotes eva-
datis.

A nobis autem reversis, hæc Imperator mo-
lestissime audivit: & inter alia hæc verba pro-
fudit. Nos equidem bene speravimus quam
plurimos errores Latinorum posse emendari:

Nunc

ὡς ἔνι ὑποσχεψάντων ἡμῶν ἤκησε παύ-
σαι ὁ βασιλεὺς, δυσχερῶς διέβη, καὶ μετ'
ἐπὶ τῶν λόγων εἶπε καὶ τούτῳ. ἡμεῖς ἐπαρρη-
μῶν διορθώσαι πολλά σφάλματα τῶν λα-
τίνων, νυνὶ δ' ὁρῶ ὅτι οὗτοι οἱ καινολογί-
σται, καὶ ἀμαρτάνοις εἰς πολλὰ βέλονται
διορθῆν ἡμᾶς, οὐδ' μηδὲν τι μετὰ πηήσαν-
τες. πάντεσθιν παρητήσατο ὁ βασιλεὺς τὴν
ἀπαίτησιν τῆς λειτουργίας.

τμήμ. ι. κεφ. ιβ.

Μετὰ ταῦτα ἐμμένουν ὁ πάππας τῷ
Βασιλεῖ, ὅτι ἐπειδὴ ὁ Ἐφέσιος οὐκ ἐπέσθη
εἰς τὴν ἀπόφασιν τῆς συνοδῆς, καὶ εἰς τὴν
ὅρον ὑπέγραψε, δεόν ἐστιν ἵνα κερθῇ συνο-
δικῶς. καὶ εἰς ἐπείσθη, ἵνα γρηγορήσῃ ἀνή-
κησαι εἰς αὐτὴν κατὰ δίκην. πέμψον ἔνι αὐ-
τὴν πρὸς ἡμᾶς ἵνα κερθῇ. ὅτι λέγομεν ὅτι
γίνονται ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ὑμῶν τινὰ παρεί-
σπρακτα ὡς ἀκρόατορες, καὶ ἐστὶν ἀναγκαῖον
ἵνα διορθώσιν καὶ κείνους. ὧν ἐστὶ καὶ ἡ Διά-
ζωξις τῶν ἀνδρογυνῶν πρὸς ὧν ἀπεφύλατο,
ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ὅτι ὁ
θεὸς συνέζωζεν ἄνθρωπος μὴ χωρίζετω.
ὑμεῖς δ' ἀδελφῶς Διαζώγυτε αὐτοὺς. πρὸς
τούτοις λέγομεν ὅτι ὁ πατριάρχης ὑμῶν
ἐπιδέχεται, καὶ δεῖ ἵνα ποιήσῃ ἐπὶ τὸν ἐπι-
όντα ἐνταῦθα. ἔσται γὰρ τούτῳ, καὶ εἰς πλείον-
να βεβαιώσιν τὴν ἐνώσεως, καὶ εἰς βοήθειαν
τῆς ἡμετέρας πατριάρχης. εὐρήσῃ γὰρ καὶ
παρ' ἡμῶν τιμὴν, καὶ ἀγάπην, καὶ συνοδο-
μίαν καὶ χάριν. ὅμως ἡμεῖς ἐχομεν ἐν-
ταῦθα τὴν ἡμέτερον Κωνσταντινὴ πόλιν, ὅς
ἐστὶ καλὸς ἄνθρωπος καὶ χρησμός καὶ
εὐγενής, καὶ γέρων, καὶ πλῆσις. εἰ ἔνι
λήψεσθε αὐτὸν ὡς πατριάρχην, ἔσται καὶ
εἰς συμφέρον τῆς ἐκκλησίας ὑμῶν. ἐστὶ γὰρ
γέρων, καὶ οὐκ εἰς μακρὰν Διαρκείαν ἡ ζωὴ
αὐτοῦ. καὶ δι' ὀλίγον καιρὸν κερδίσει ἡ ἐκ-
κλησία τὴν πλῆξιν αὐτοῦ. οὐκ οἶδα εἰ κω-
λύει ὑμᾶς τὸ ἐπὶ πρόγλωσσον τῶν ἀνδρῶν. εἰ ἔνι
ἀναγκάσει τὸ κώλυμα τούτῳ πρὸς ἐπὶ τὸν
ἀποβλέψαι, ποιήσατε ἐνταῦθα ἐπὶ τὸν ἐπι-
όντα ὑμετέρων.

Ἀντιμένουσι δ' πρὸς ταῦτα ὁ βασιλεὺς.
πρὸς μὲν πατριάρχην ἔπειτα ὁ καιρὸς ἔστι
καὶ ὁ πόσις οἰδῶσιν ἡμῖν δεξιῶς ποιῆσαι
πατριάρχην. ὅταν δ' ἐπανέλθωμεν εἰς τὴν
Κωνσταντινὴν πόλιν συνοδικῶς θεῶν πρὸς
καλεσόμεθα καὶ οὗτοι λοιπὸν δεξιῶς,
ἐχο-

Nunc contrarium percipimus: Latini, qui quoti-
die in sacris innovant, ac multifarie peccant,
nos reformare volunt, qui à nullâ unquam re-
gulâ fidei defleximus: Verum exinde missifi-
candi veniam à Papa postulare, Imperator in
perpetuum omisit.

SECT. X. CAP. XII.

His ita gestis Papa misit ad Imperatorem, ut
Ephesus quando nec Synodi decretis se submi-
ferit, nec subscripserit unioni, tradatur pub-
licæ Synodi censuræ: Et si refractarius persti-
terit, ut tantæ pervicaciæ pœnas daret: quare
ad nos mittatur, quem deposcimus ad judici-
um. Dein, accepimus in vestrâ Ecclesiâ non-
nulla dogmata enormia doceri, necessario re-
formanda: ut illud de Divortio virorum & fæ-
minarum, de quo Salvator noster in Evangelio
pronuntiavit, quos Deus conjunxit homo ne
separet: At vos illicitè leges matrimonij viola-
tis: Ad hæc Patriarcha vester fatis concessit, &
oportet novum substitui, dum hic commora-
mini, tanquam negotium rerum nostrarum,
temporumque articulis pernecessarium: id enim
conducet ad unionis nuperæ confirmationem,
& in futuri Patriarchæ præsidium, qui à nobis
honorem, affectum, gratiam, observantiam,
etiam & auxilium abundè reperiet: Et est nobis
ad manum noster Latinus Patriarcha Constanti-
nopolitanus, quem promovì, virum insignem
& probum, nobilem, senem, & opibus afflu-
entem: Hunc si in Patriarcham eligeris, emo-
lumento vestræ Ecclesiæ consulētis: Nec enim
diu superfuturus est, qui ætatis multum pro-
vectæ ad metam ultimam provolat, & exigui
temporis patientiâ, ejus omnem opulentitatem
Ecclesia vestra lucrabitur: Quod si vos homi-
nis peregrinus sermo perterret, circumspicite
in vestratibus quemcumque libuerit, dummodo
Patriarcham suffeceritis.

Ad hæc Imperator responsionem remisit: Ac
primo ad Patriarcham quod attinet, electioni Pa-
triarchæ nec tempus nec locum favere: sed Con-
stantinopolin reversi Deo aspirante, totum clerū
convocabimus, ac pro legibus Ecclesiæ, electum
rite Patriarcham renuntiabimus: Tum quod
ad Ephesium, quando noster est Præsul, ad no-
stros pertinet censura ac animadversio: Quem
si quid deliquerit, leni prius oratione permul-
cebunt, nec id semel, sed sæpius ut à pertina-
cia subducant: Et si præfractum deprehendens,
tum Tribunali nostræ Synodi subjicient, ut
quam.

ἔχομεν γὰρ καὶ ἄλλας, καὶ μὲν τὴν ψήφον πάντων ποιήσαντες ἐκάστος πατεράρχην. πρὸς ἣν ἔστιν Ἐπίσκοπος οὗτος αὐτὸς ἐστὶν ἡμετέρος Δεσποτικός, ὃς τις ἡμετέροις μελήσει πρὸς αὐτὸν. ἐπισηγόντων γὰρ ἔστιν ὡς ἀνέστησαν αὐτὸν λόγοις φιλικαῖς ἐσυμβουλευτικαῖς ἔχοντες ἅπαντες ἀλλὰ καὶ πολλὰς. καὶ ὑπερῷον ἔχοντες αὐτὸν πάντες ἀνέδοτον τότε ἐστὶν εἰς τὸ Διακρίνειν τὴν ἡμετέραν συνόδον ὃς ποιήσῃ ὅπερ αὐτὸν Διακρίνει πρὸς αὐτὸν. Διὰ τούτου ἐπεὶ ἐστὶν ἡμετέρος ὑδὲν ἀνήκει τῷ πάπᾳ ζητεῖν κελεύειν νῦν τὸ Ἐπίσκοπος ὅτι τὸ ἰδίᾳ συνόδον. ἀλλὰ ἡμεῖς Φρονήσαντες πρὸς αὐτὸν. εἰς δὲ τὸ ὁπισθοῦν κυριακῶς μὲν τὸ ἐνώσειν, ἡθέλησαν ὁ βασιλεὺς ἵνα κηρυχθῇ τὸ μνημόσυνον ὅτι πάπα ἐν τοῖς διπύλοις, μή τι βεβαιώσαντες πρὸς τὰς μὲν τὴν δοκίμης ἡμετέρας συνόδου, μή τι πάπα τούτου αἰτήσαντος. μάλλον μὲν ἂν ὅτι πρὸς τὴν προσηγορίαν διελί-
ζοντο εἶπαι τινὲς τὴν ἡμετέραν πρὸς τοὺς ἐκ τῆς πάπα, καλὸν ἐστὶν ἵνα τῷ ἑαυτοῦ ἐκ ἀναφύωντος τὸ ὄνομα τῆς πάπα, ἐν τοῖς διπύλοις, ὃς ἔτω ἡρωϊκῆς ἐκείνης καὶ ἐνώσειας πᾶσι πάντων καὶ τὸ πρὸς τὴν προσηγορίαν, καὶ τὸ πρὸς τὴν δόξην. οἱ ἡμεῖς εἶπαι ὅτι ὁ πάπας ἡγήται ἀναγκαῖον διορθωθῆναι, καὶ συμφωνήσαντες εἰς τὸ Διαφορεῖν ἢν ἔχομεν πρὸς τὴν δόξην. πρὸς δὲ τὴν μνημοσύνην ἵνα πεισθῇ λόγον, ὑδὲ γὰρ ἐχρὶ τούτου πρὸς πολλοῦ.

τμήμ. ι. κεφ. ιγ.

SECT. X. CAP. XIII.

Τίως ἡ ὁ βασιλεὺς ἤρκεται ἵνα λειψήσῃ ὁ μέγας Χρυσόφωλος εἰς τὸ παλάτιον ὡς Δεσποτικός, καὶ μνημοσύνη. ὁ δὲ περιεβόλετο νοσῶν. ἐλευθέρηται δὲ αὐτὸς ὁ ὑπομνηματιστογράφος Φιλοτιμησάντων μνημονεύσαντες. ἐλευθέρηται δὲ καὶ ὁ μέγας Πρωτοσύγκελλος. ἦλθον ἂν ἐκ τῆς πάπα Πρωτονοτάριος καὶ ὁπίσκοποι τρεῖς, καὶ ἕτεροι πρὸς τὴν θεωρεῖν τὴν λειψήσαν. ἐν πρώτῃ ἂν ἦν ἐν τῷ ἀγῶνι ἐυλόγηται πρὸς τὴν δόξαν ὁ μέγας Πρωτοσύγκελλος ἦν ἐν τῷ ἐνώσει, ὡς ἔφασκεν οἱ ἀκριβῶς θεωρήσαντες οἱ κα-
πγίνωσκον αὐτὸν, καὶ πλείον τῶν ἄλλων ὁ συλλετηρήσαντες τότε ἄλλος Διακρίνειν ὁ Φίλιππος, ὅστις καὶ τότε τρέποντες ἔχει τούτο. καὶ λίαν κατηγόρηται ὅτι ἔτωσι λειψήσαντος προσκείμεν καὶ τὸ ἐφῆξεν ὡς ἡδυσμα μὲν ὅτι λόγος, τῇ δὲ ἀληθείᾳ ὡς ἔλεγχος τῆς κακουργίας μετὰ βολῆς ὅτι δηλωθῇ τῷ Διακρίνειν.

Μετὰ τὸ γράψαντες τὸ μνημόσυνον ὅτι πάπα τῇ ὁπίσκειν κυριακῇ, ἡτοιμάσαντες ἱε-
ρεργήσαντες ἐν τοῖς βασιλείοις, καὶ ἐτυχὲς θεομῶν ὁ αὐτὸς Φίλιππος ὁ ξύλα πρὸς μνή-
κη

quam nostri in eum statuent poenam justo dolo-
re perferentiscat: Cum igitur noster sit, ad suo-
rum Synodum postulare Ephesium judicandum.
Papa non debuit, de nostro homine investiga-
tionem, cum nobis visum est maturabimus.
Dominico proximo unionem insequenti, tulit
Imperator Papæ nomen diptychis insertum
commemorari: quamvis nihil de eâ re ad suam
Synodum retulisset, nec poposcisset Papa: Nam
secus cum semel quæstio de Additamento argue-
retur, aliqui nostrorum quibusdam Papæ di-
entibus dixerunt, consultum esset si Papæ no-
men in diptychis infereremus: pace procusâ
ac unione, hæc disceptationes de Additamento
ac dogmate exolerent: Immo vero respondent
isti, danda est potius opera, ut inter nos solidè
conveniat, de Dogmatum differentiâ, nam il-
lum commemorandi in diptychis ritum, spernit
nec flocci æstimat Papa.

Interea Magno Scriniario Imperator injun-
xit, ut quando esset Archidiaconus, sacra dice-
ret in palatio & Papæ nomen in Diptychis com-
memoraret: Ille vero se excusabat adverſa cum
valetudine conflictantem: Sed ejus vicem sup-
plevit operandi munio perfunctus Commen-
tariariorum scriptor, qui zelo quodam ambitioso
flagrabat, Papæ nomen inter suorum primos
proferendi: Quin & Mag. illic Primicerius sa-
cra peragebat, quando à Papâ missi advene-
runt Protonotarius ac tres Episcopi, qui acer-
rimis oculis Liturgiæ totam seriem, methodum-
que comtemplabantur: In Canone autem Offi-
ciali percurrando, Primicerius cum ad Elemen-
ta perveniret consecranda, mysteriis non bene-
dixit, quemadmodum nec in aliis Liturgiis quas
administravit in honorem celebratæ unionis,
prout plurimi observarunt, Primicerium con-
demnantes, ac præcipuè Diaconus Philippus,
ad peragenda tum sacra Primicerio junctus suc-
centurio: qui id ut execrandum habuit, ac de-
testabile, hominemque sic operantem diris de-
vonit: Sed & hoc adjiciemus, quasi in sermo-
nis serij condimentum, vel potius in vituperi-
um prædicti Diaconi, qui fidem turpiter pro-
jectam in Romanam commutavit.

Dominicâ post Papæ nomen commemoratum
in Diptychis, forte locum quendam in aula Im-
pera-

κη ἐν οἷς ἐκρέμων βηλόθυρα δι' ὧν τύπον
 ναὺς περικλειον, ἱερὰ μὲν ἐκεῖσε καὶ ἔ
 μεγάλα Πρωτοσύγκελλα, καὶ ἐν τῷ με-
 ταχειρίζεσθαι τὰ ξύλα τὸν Φίλιππον,
 ἐν ἐκπιπλωκὸς παῖδ' καὶ ἔ' μετώπῃ τὸν
 μέγαν Πρωτοσύγκελλον. ὁ δὲ εὐθὺς θυμῶ-
 ται καὶ σκώπῃ καὶ δρᾶται τὸν Φίλιππον
 κεκατηραυγὲς λέγων καὶ ὑδαμινέ. παρ'
 ὀλίγον ἐξέκοπτες μετὰ τὸν ὀφθαλμόν. ἔδ' ἰ-
 εῖπὸν ὅτι ἀκασίως ἐγὼ καὶ συγ-
 γνώμῃ αἰτησαύρα, τῷ μὴτ' ἐκ προ-
 αιρέσεως γεγονέναι, μὴτ' βλάβῃ πᾶσι
 ὡς ἀκαλοῦμαι, αὐτὸς πάλιν ἔφη, νῦν ἂν
 ἐξέκοπῃ τὸ ὀφθαλμὸν ἀπὸ αἰτίας οἷς, καὶ
 συκακὲ ἀνθρώπῃ καὶ ἀναίχυντ' ἐφωτίζεις
 καὶ νομίζεις ὅτι λέγεις πῶς ὁ Φίλιππος
 αὐτοῖς εἶπε δέοντ' ἂν με ἀκασίως συνέβη,
 καὶ ὡς ἀκαλῶ, σύγγνωθί μοι. αὐτὸς δὲ
 πάλιν πλείουσιν ὕβρισι καὶ σκώμμασι
 χρησαύρα κατ' αὐτὸς. ἐκκακήσας ὁ Φί-
 λιππος ἔφη, ἐγὼ εἶπον δέοντ' ἂν με
 ὡς ἀκασίως συνέβη τὸ συμβᾶν. εἰ δὲ καὶ
 ἐκόντ' ἂν με νομίζεις τῷ πῶς ἂν ἐπὶ
 ὡς ἀδοξον, αὐτὸς γὰρ ἐκασίως ἀπετύ-
 φλωσας τὸν τῆς ψυχῆς (καὶ ὀφθαλμόν,
 πῶς ἂν καίνεν εἰ καὶ ἐγὼ τὸν ῥωμαϊκόν
 (καὶ ὀφθαλμόν ἀπετύφλων. τότε πίνω
 θυμῶται καὶ πλεον ὁ μέγας Πρωτοσύγ-
 κελλος καὶ ἀναίχυντ' καὶ ὕβριζ' αὐ-
 τὸν καὶ ἐξαμάξης. καὶ πλάττειν λέγει,
 ὅτι ἀπὸ ἔ' δαιμονῶντ' ἔφεισ' ἔχει
 πᾶτας τὰς διδασκαλίας, ἵνα ὕβριζῃτε
 ἡμᾶς. πᾶτας θεολογίας διδάσκει ὑμᾶς
 ὁ ἔφεισ'. ἀπεκρίνατ' δὲ ὁ Φίλιππος.
 ὁ ἔφεισ' ἐστὶν ἄγιος ἄνθρωπος, καὶ
 διδάσκαλος ἄριστος, καὶ θεολόγος
 ἄκρως, καὶ λέγειν ὅσα ἐπαίει ὑμεῖς,
 καὶ εἰς ἱκανοὶ καὶ μαθηταὶ αὐτοῦ εἶναι.
 λέγετε δὲ αὐτὸν δαιμονῶν καὶ ὅτι ἰε-
 ραῖς πᾶσι λέγοντας καὶ ἔ' ῥωτῇ καὶ
 μιμητὴς ἐστὶ καὶ αὐτὸς. πᾶτα πίνω ἀνῆ-
 ψαν καὶ ἐπὶ τὸν θυμὸν αὐτοῦ, καὶ ἐξενήχ-
 θη ἐπ' ἀπειρον κατηγορῶν καὶ ὕβριζων.
 καὶ ὅτι πᾶσι προσέθηκεν, ὅτι εἰ μὴ εἶπω
 τὴν βασιλείαν, καὶ καύσῃ πᾶσι ὑμῶν,
 καὶ πᾶσιν τὸ κακόν. καὶ ἔ' τῷ μολὶς πᾶσι
 ἐσιώπησεν. ἀλλ' ὁμοῦ καὶ αὐτὸς ὁ ἐλέγ-
 χας τὸν μέγαν Πρωτοσύγκελλον ὡς τυ-
 φλώσας τὸν τῆς αὐτοῦ ψυχῆς ὀφθαλ-
 μόν, ὕστερον ἔκων ἐτύφλωσεν ὁ δέιλαιος
 ὅτι τῆς οἰκείας ψυχῆς ὀφθαλμὸς πο-
 λυ-

peratoriā mundabant, parabantque, illic missi-
 ficaturi: Et Philippus cum palos aliquot lon-
 giores parieti infingeret, quibus aulae pende-
 rent, ut ad modum templorum sacrarium inte-
 rius ab Ecclesiae nave distingueret, stante infe-
 rius Primicerio, hæc ligna cum Philippus ma-
 nibus tractaret, unum è foramine eluxatum de-
 cidens, frontem Primicerij contudit: Ille statim
 irā percitus excandescit, imprecatur, maledi-
 cit: Sceleratum caput, inquiens, fungose Ne-
 bulo, tantum non alterutrum mihi oculorum eli-
 seras: Cumque Philippus veniam exoraret for-
 tuitam injuriam excusans, nec ortam à perva-
 sâ voluntate, sed casu, nec quidquam damni
 gravioris inferentem, Primicerius altius into-
 nuit: Postquam perfidiâ tuâ ac negligentia
 oculum amittere periclitabar, hominum pessimè
 & impudentissime, audes etiam obgannire
 verbis, & improbitatem tuam garrulitate resar-
 cire? At Philippus in eadem veniæ supplican-
 dæ deprecatione perstitit: Et ah! mi Domine,
 inquit, ignoscas invito peccanti: Verum cum
 à Primicerio magis magisque sannis & oppro-
 briis laceraretur, spem veniæ despondens, &
 tantâ inhumanitate altius extimulatus, respon-
 dit: Tibi fassus sum, mi Domine, me nil mali
 cogitantem, hoc quicquid est infelicitatis com-
 misisse: Sed quando tibi visum est sequius in-
 terpretari, quasi de industria perpetrassem, ne
 id tibi pro monstro habeatur, si tibi oculum è
 fronte eruissem, cum tu tibi metipsi mentis o-
 culum sponte exterebraveris: Furere tum planè
 cepit Primicerius ac dementari: displodere pro-
 bra, & plaustra convitiis in hominem con-
 torquere: Tandemque dixit, hos mores à Lu-
 natico Ephesio imbibistis, me petulanter con-
 tumeliis obruendi: Hæc sunt illa fundamenta,
 Theologiæ, quibus vos instruxit: At Philip-
 pus: Ephesius (inquit) est vir eximie sanctita-
 tis, doctor summus, subtilissimus Theologus,
 qui vos tam infinitis parasangis prætervehitur,
 ut illum è rostris declamantem nec comprehen-
 dere valeatis, nec digni estis, ei in Neophytorum
 tyrocinia admitti: Vos cum insanire dicitis quæ-
 admodum Judæi olim Salvatorem nostrum, cu-
 jus patientiam Ephesius imitatur: Quibus verbis
 Primicerius in tam immensam exarsit iram, ut
 tanquam commune incendium ubiq; ignem dis-
 pergeret, ferox & contumeliosus, ac in fine his
 verbis minacibus concluderet, nisi Imperatorem
 persuasero aliquem è vobis vivicomburio ab-
 sumere, nunquam erit horum exitus malorum:
 atque ita ægrè demum conticuit: Sed ille qui
 Primicerium reprehendere non perhorruit, quod
 unum mentis oculum effudisset, postea lubens
 ac volens miser animæ suæ utrumque oculum
 extinxit, gravem lapsus in Apostasiam, cæteris
 Gggg om.

λυτρώσας & κατίπτει δεινῶς ὑπὲρ ὧν
ἄλλες πώμα ἐλείπον, & δακρύων ἄξιον.
& πῶς μὲν ἔτι.

τμήμ. ι. Κεφ. ιδ.

Οἱ δὲ μητροπολίται τῷ γῆρα καὶ τῇ
παρακωλύματι τρυχόμενοι, ἐκείτουν ἀπλ-
θύν εἰς τὴν Βενετίαν, καὶ πρὸς ὀλίγον
ἀναπαύσασθαι ἐβούλοντο. μετὰ γὰρ αὐτοὺς ἦσαν
ἡδὴ γεγονότας τὴν ἐνώπιον, καὶ τὴν ὑπο-
γεγραφῆς ἑξ' ὅρων. καὶ ὁ βασιλεὺς ἔλεγεν,
καρίτερά των μέχρις ἂν λήψωνται τὸ σι-
τηρίον τῶν παρελθόντων πέντε μηνῶν.
ἀπλθόντων γὰρ αὐτῶν ἔδωκεν ὁ πάππας
ἑπὶ ὀφείλῃ αὐτοῖς. οὐκ ὡς πρὸς ἄλλους,
& εἶπον τῷ πάππᾳ, ὅτι ἐπειδὴ ἡ ἐνώπιον ἐβό-
η, καὶ ἔστιν εἰς τὸ ἐξῆς αἱ ἐκκλησίαι
ἠνωμένα αἱ Θεῷ χάρις, δέον ἐστὶν ἵνα
ἕκαστη ἐκκλησία τὰς ὑποκειμένας
αὐτῇ ἐνορίας, καὶ μητροπόλεις, ὅσας εἴχῃ
καὶ ἐξ ἀρχῆς. οὗτοι πίνω ἵνα ἐπανακα-
λίσκωται & λάβῃ ἡ ἡμετέρα ἐκκλησία τῆς
Κωνσταντινουπόλεως, τὴν κρήνην, τὴν κέρκωσαν
& τὰς λοιπὰς ἐνορίας & μητροπόλεις ὅσας
ἀπίστανται ἐξ αὐτῆς οἱ τὴν Ῥώμην ἀρχιερεῖς.

Ὁ δὲ πάππας ἀκροῖς ὡς πῶς ἀκούσας,
ἔδωκεν ὁ δὲναι ἡγήσασθαι. πρὸς δὲ τὴν
ἀρχιερείαν, καὶ μάλιστα οἱ ἐχόντες λατίν-
ἐπισκόπους ἐν τοῖς τῶν αὐτῶν μητροπόλεων
ἐπιβλήντων & παρεκάλων τὴν βασιλείαν, ἵν'
ἐπιμεληθῇ, & ἐκβάλλῃ ὧν λατίν-
ἐπισκόπους ἐκ τῶν ἐκκλησιῶν. οἱ δὲ ἦσαν
ὁ Μονεμβασίας, ὁ Ῥόδου, ὁ Μιτυληνῆς ὁ
ἑπὶ. ὁ δὲ βασιλεὺς ἐπέτρεψε αὐτοῖς
λαβεῖν καὶ ἐπὶ τὴν αὐτὴν ἐξελθόντων τῶν ἀρ-
χιερέων καὶ ἀρχιερέων αὐτῶν εἰς τὴν
πᾶσιν & ζητῆσαι τῶν. ὡς αὐτοὶ & ἄλλοι
καὶ οἱ πρὸς τῇ ἀρχιερείᾳ ἄλλοι καὶ μὴ
λατίνους πρὸς ἀπολογία.

Ἀπὸ τῶν πίνων οἱ δηλωθέντες εἰς τὸν
πάππᾳ συμπεριλαμβανόμενοι & τὴν Νικαίαν,
καὶ ἄλλους πινὰς, & ἐζήτησαν διὰ πολλῶν
λόγων, ἵνα προνοηθῇ ἡ Ῥωμαϊκὴ Ἐκ-
κλησία τῇ αὐτῇ ἐπισκοπῇ τῇ ἐν τῇ ἡμε-
τέρᾳ ἐπισκοπῇ ἐν ἐκείνῳ, ἵνα ἂν
ἐκ καθῶς δοξῇ αὐτῇ ἀρμόδιον ὑπὲρ αὐ-
τῶν. ἰσχυρὸν δὲ τὰς μητροπόλεις ἐλθόντας
ὡς εἶχον τὰς αὐτὰς ὧν ἡμετέρας ἀρχιερεῖς
μεινωμένους. εἰπόντες πρὸς τοὺς ἄλλους
καὶ τῶν, ὅτι ὀφείλῃ Ῥωμαϊκὴ ἀρχὴ
Ἐκκλησία τηρεῖν ὧν ὧν καὶ ἡμετέρας κα-

omnibus miserandum & lacrymabile exemplum.
Et de his satis.

SECT. X. CAP. XIV.

At Metropolitani tam senij malis quam mis-
eriarum cumulis attriti, proficiscendi Venetias
veniam implorabant, ut se parumper refocilla-
rent: Si quidem usum ulteriorem ipsorum prae-
sentia praestare non posset, contractâ jam unio-
ne, & Definitione subscriptâ: verum Imper-
ator iussit aliquantisper commorari, dum im-
pendia reciperent, quinque mensium insoluta:
nam si discessu solutionem anteverterent, Papam
nunquam se exoneraturum quibus tenetur.
Praeterea iisdem mandavit ut Papam adeuntes
dicerent, quando jam Unio finem exopta-
tum est consecuta, & Ecclesiae posthac in con-
cordiae vinculum sociatae per Dei gratiam æ-
ternò perdurabunt, æquum est ut utraque
Ecclesia suos sibi habeat fines diæcesium, ac
civitates Metropoliticas, quas antiquo obti-
nuit: Oportere igitur nostram Constantinopo-
litana, sic ad vetusta privilegia restitui, ut
in jurisdictionem revocet suam, ac possideat
Cretam, Corcyram, aliasque insulas, ac urbes
Metropoliticas, quas ab eadem Archiepiscopus
Romani abripuerunt.

Quæ Pontifex allapsa ad aures summas per-
functorie audivit, sed nullum responsum digna-
tus est: Nam aliquot Metropolitani, præcipuè
qui infra suas diæceses ac urbes Metropoliticas
receperant Latinos Episcopos, Imperatorem
imploverant, ut huic malo tempestivè occurre-
ret, Latinosque Episcopos ex ipsorum Ecclesiis
eiceret: Cujus querelæ principales tumerant
Monembasii, Rhodi ac Mytilenes Episcopi:
quare opportunam hanc nactus occasionem Im-
perator, eos hortatur, ut adhibitis quos vellent
contubernalibus, Papam ipsi aggrederentur, &
propriis nominibus hæc depolcerent, siquidem
ille Papam semel atque iterum sollicitasset, nec
aliud responsum tulisset, quam obstinatum si-
lentium.

Igitur rectâ ad Papam prædicti properarunt,
assumptis secum Nicæno, cum quibusdam aliis:
Et multis verborum ambagibus orant, ut Ro-
mana Ecclesia suis Latinis providere dignaretur
qui nostris Episcopatibus incumbentes depre-
henderetur, quibus locis aut modis ipsis videre-
tur maxime conducibile, ut Ecclesias nostras
nostri homines occupare possent, singuli absq̃
superinductis confortibus: Id insuper asseverantes,
obligari Romanam Ecclesiam ad Sanctorum
Canonum observationem, & ad præstationem
eorum omnium quæ in ipsis præscribuntur: In-

νότας, καὶ πεινῆ καθῶς ἐκείνοι ἀπαγο-
ρεύουσιν. οἱ κανόνες ἂν ἀπαγορεύουσιν, εἶναι
δύο ἑπισκοπῶνες, ἐν μιᾷ καὶ τῇ αὐτῇ ἑπι-
σκοπῇ. ὡσαύτως καὶ τὸ χειροτονεῖν πνᾶ ἕως
ἐκκορίαν ἢ μὴ υποκειμένῳ αὐτῷ. πολλῶν
ἂν λαληθέντων ἀφ' ἑκατέρου μέρους λό-
γων, τελώτατον ἔδωκαν οἱ ἐκ τῆς ῥώμης
δοσίκλητον τῷδε. νυνὶ γίνονται ἡ ἐκκλη-
σία θιεῖ χάριτι μία, καὶ ἔτι ὑμεῖς
φρονεῖτε ἄλλο παρὸ φρονεῖν ἡμεῖς, ἔτι
οἱ ἑπισκοποὶ ἕως λέγειτε φρονεῖσιν ἢ διδάσκ-
ουσιν ἄλλο παρὸ φρονεῖτε ὑμεῖς καὶ διδά-
σκετε. ἀλλὰ τὰ ἔτι ἀναγκαῖον ἐστὶν ἔτι
εὐκολον ἵνα ἡ ὑμᾶς ἐκβάλωμεν ἐκ τῶν
ἐκκλησιῶν ὧν ἔχειτε, ἢ ἐξελάσαι αὐτῶν
ἡμετέρους ἐξ αὐτῶν. λέγομεν ἢ ἵνα εὐρίσ-
κηθε ἐν τῇ πιαύταις ἑπισκοπῇς ὁμῶς μὴ
τῇ εὐρεθίνῳ ἡμετέρων ἑπισκοπῶν. Ἐπεὶ
μὲν ὁ λαλινεπίσκοπος πρὸς πλάτῃσι,
ἔχει ὁ χεραικὸς τῇ ἑπισκοπῇ αὐτῇ μονο-
πρὸς ὥπως ἕκαστος παρ' ὅλλῳ παρ' αὐτῷ
ζωῇ. καὶ ἀποθανόντος ἐκείνου πάλιν ποιῶ
ἡ ἀνατολικὴ ἐκκλησία ἔπρον καὶ ἐφεξῆς
ὁμοίως. εἰ ἢ ὁ χεραικὸς πρὸς πλάτῃσι, ἔχει-
τω ὁ λατίνος τῇ ἑπισκοπῇ μονοπρὸς
ὥπως τὸ ὅμοιον πρὸς, καὶ μὴ πλάτῃ
ἐκείνου, ἔχειτω τῇ ἐκκλησίᾳ ἡ ῥώμη. καὶ
ποιῶ ὁ πάπας ἔπρον ἑπισκοπῇ, καὶ ἐφε-
ξῆς ὁμοίως. ταῦτῃ τῇ δηλιτηρίῳ δε-
ραπίαν δίδωκεν ὁ πάπας ψιλῷ λόγῳ,
πράγματι ἢ ὑδαμῶς. Ἀλλ' ἔδὲ δίκαιον
ἢ ἡ κανονικὴν πρὸς ἡναι ταῦτῃ ἢ στρε-
ψῇ πρὸς τῇ ἡμετέρων;

Τμήμ. Ι. ΚΕΦ. ΙΕ.

Ὁ δὲ πάπας ἀπήτησε τὴ βασιλείαν, ἵνα
στείλῃ τὸ Ἐφέσον πρὸς αὐτόν. καὶ προσκα-
λεσάμενος ὁ βασιλεὺς τὸν Ἐφέσον εἶπεν
αὐτῷ. ἐπεὶ διεμνύσατο ὁ πάπας περὶ
δύς τε καὶ τρεῖς ἡδὴ, δεῖον ἐστὶν ἵν' ἀπέλθῃς
πρὸς αὐτόν. μὴ δειλιάσῃς ἐν, ἐγὼ γάρ
εἶπον καὶ διεμνυσάμενος ὑπὲρ
πολλὰ. καὶ προσκατέσθαι ἵνα μηδὲν σκλη-
ρὸν ἢ κακωτικὸν γῆνται κατὰ σε. λοιπὸν
ἀπιδι καὶ ἄκουσόν ὅσα ἐρεῖ καὶ διπολογή-
σῃς ἀνυποτίλως ὅσα ἂν σοι δόξωσιν ἀρμό-
δια πρὸς τοῦ λόγου αὐτοῦ. ἐλθὼν τί-
νῃς ὁ Ἐφέσον πρὸς τὸ πάπαν, ἔνθεν αὐ-
τὸν καλῶς κατήμενον μετ' τὴ καρδίᾳ
αὐτοῦ, καὶ ὅπως ἔσται ἐξ, ὅς ἐστιν ἐκ-
κεῖ.

terdicunt autem omnino Canones antiqui , geminos Episcopos in unam eandemque sedem inaugurari : aut quemlibet unum consecrari ab alio in diocesin jurisdictioni suæ minimè subiectam. Multis itaque de hoc negotio sermonibus ultro citroque reciprocatis, Romani nobis demum hanc responsionem retulerunt : Nunc per Dei benignam dispensationem Ecclesia in unum coaluit, ita ut nec vos aliter sentiatis quam nos sentimus, nec illi Episcopi nostri de quibus sermo instituitur, sapiunt aliud aut docent, quam vos sapitis aut docetis : Quocirca ut nec fieri est necessarium, nec proum vos ab Ecclesiis quas possidetis exturbare, ita nec nostros eliminare, ab iis Ecclesiis quas nunc occupant : Sed continuandas Ecclesiarum possessiones, eo quo nunc se habent ordine arbitramur : ut vos cum nostris Episcopis, in unâ eademque Cathedrâ juncti præsideatis : & si in fine contigerit, nostrum Latinum Episcopum prius mortem obire, habeat Græcus Cathedram sibi solam, pro vitæ residuo, & moriente postea etiam & Græco, Orientalis Ecclesia successorem substituat, tam mortuo, quam in omne deinceps ævum : Si vero Græcus prior expirabit, consimili ratione tum Latinus sine socio Episcopatum sibi vendicet, & cum Latinus vita functus vacantem sedem reliquerit, disponendi cuiuslibet eam sedem ratio relabatur in sinum Romæ : & de Episcopo in perpetuum illuc mittendo, Papa curet : Hanc medellam pestiferam, & veneno deliburam, nostris querimoniis Papa applicuit : idq; nudis tantummodo verbis, re nihil unquam præstitit : Et quam fuisse injustum simplex hoc Papæ oblatum, eo promoveri, ut in solidum inter gentes pactum à nobis confirmaretur ?

SECT. X. CAP. XV.

Papa vero tum ab Imperatore flagitavit, ut Ephesus coram ipso sisteretur: quem accersitum ad se prius Imperator his verbis animavit: Quando Papa bis terve te poposcit, opus est ad eum ut proficiscaris: Sed noli vereri, Ego enim intercessi plurimum obtestatus, & cum Papa constitui ne quid tibi injuriarum aut detrimenti inferretur: Accinge te igitur & cum objecta audiveris, respondeas absque peravariatione, aut metu quæ tibi videbuntur orationi suæ maxime convenire. Ephesus itaque versus aulam, carpit viam: Papamque inter Cardinales & sex Episcopos, quos habuit, consilij secretioris primarios privato in conclavi sedentem, deprehendit: Qui facta debitâ reverentiâ, cum videret omnes Papam circumcingere sedentes: Adeo renum doloribus, inquit, & malis podagricis fatigor,

κρίτης τῆς βουλῆς, καὶ προσκυνησας, εἶτα ἰδὼν τοὺς πᾶσι καθήμενους εἰπὺν. ἐγὼ ἀνανακτῶ τοὺς νεφρὺς μου καὶ τοὺς πόδας, καὶ ἡ διώματι ἵσταμαι, καὶ εὐθὺς ἐκάθισεν. εἶπεν ἔνθ' ὁ πᾶσι λόγους πολλὰς πρὸς τὸ Ἐφεῖον. ἦν δὲ ὁ σκοπὸς τῶν λόγων, ἵνα πεισθῇ καὶ αὐτοὶ καὶ ἀναλυσθῇ τῇ συνόδῳ, καὶ ἐρεξῇ τὴν ἐνωσιν. εἰ δὲ ἡ ποιήσῃ τὸ πείσκει ὅπερ ἐπαθὸν καὶ εἰ ἐν τῇ οἰκουμενικαῖς συνόδοις ἀπειθῆντες, ὅτι καθηρέθησαν καὶ ὡς αἰρετικοὶ ἀπεκηρύχθησαν. ἰδὼκε δὲ καὶ ὁ Ἐφεῖος πρὸς τοὺς λόγους τῶν πᾶσι ἀποκρισὶς ἱκανὰς. πρὸς δὲ τὴν ἀπειληθείσης αὐτῷ κατὰ δίκης εἶπεν ὅτι αἱ συνόδοι κατὰ δίκαν τοὺς μὴ πεισόμενους τῇ ἐκκλησίᾳ, ἀλλ' εἰς δόξαν πρὸς ἐναντίαν αὐτῆς ἐνιστάμενους καὶ πάντῳ κηρύττοντας, καὶ ὑπὲρ αὐτῆς ἀγωνίζομενους. διὸ καὶ αἰρετικοὺς ἐκάλειν αὐτοὺς καὶ κατὰ δίκαν πρῶτον τὴν αἵρεσιν, εἶτα τοὺς ἀντιεχόμενους αὐτῆς. ἐγὼ δὲ ἡ κηρύττω ἰδίαν μου δόξαν, καὶ ἐπεὶ ἐκαινοτόμησα καὶ ὑπὲρ ἀλλοτρίαν πνεύματος καὶ νόθου εἵσταμαι. ἀλλ' εἰς τὴν ἀκραφνὴν δόξαν τηρῶ ἑμαυτὸν, ἣν παρέλαβε καὶ κατήχετο ἡ ἐκκλησία ἀπὸ αὐτῆς τῷ Ἰωάννῃ καὶ τῇ ἡμῶν χριστῷ καὶ ἐς δεῦρο. ἐν καὶ ἡ Ῥωμαϊκὴ ἀγία ἐκκλησία πρὸς τὸν Ἰωάννη καὶ τὴν ἡμῶν χριστῷ καὶ τῇ ἡμετέρας ἀγίας ἐκκλησίας τῇ ἀνατολικῇ. ἦν πρὸς δὲ εὐσεβῆ δόξαν, καὶ πρὸς πρὸν μὲν αἰεὶ ἐπὶ νείπει, καὶ ἐν τῇ παρέσθῃ τῇ συνόδῳ πολλὰς αὐτῷ ἐπηνείσατε. καὶ ἔδεις διώαται κατὰ πρὸς μίμνησιν καὶ κατηγορεῖν αὐτῆς. εἰ ταύτης πίνω ἀντιποιεῖμαι, καὶ ἐξ αὐτῆς παρεκκλῖναι ἢ βέλομαι, ὡς ἂν κατὰ κερταίῳ δίκῃ ἦν οἱ αἰρετικοὶ κατὰ δίκαν; τίς ἂν ὑγιῶς καὶ εὐσεβῶς φρονῶν πείσκει πρὸς κατ' ἐμῶν; δεῖ γὰρ πρῶτον τὴν δόξαν ἣν δοξάζω κατὰ κρίναι. εἰδὲ αὐτὴ εὐσεβὴς καὶ ἐρθρόδοξος ὁμολογεῖται, ὡς ἐγὼ κατὰ δίκης ἀξιῶ; ταῦτα καὶ ἐπεὶ ἀπὸ ἐμῶν καὶ ἀκρίτους ἐπελεγκτῶν ἀπὸ ληθῆν εἰς τὰ ἰδιῶτα.

τμήμ. ι. κεφ. ις.

Ὁ δὲ πᾶσι ἐμμένοντι πάλιν τῷ βασιλεῖ, ὅτι ἀναγκαῖον ἐστὶν ἵνα ποιήσῃ ἐν ταῖς πατριαρχίαις. συμφέρει γὰρ καὶ πολλὰς τρέψας, καὶ μάλιστα εἰς τὴν βεβαίωσιν τῆς ἐνωσεως. πάντως ἔνθ' ὁ κρείττερος ὢν ἔχεις ἐξελέγω καὶ ἡγεγες ἐν ταῖς. ἐκ τῶντων ἔνθ' ὁ πάλιν ἐκλέξῃ τὸν πατριάρχην, καὶ λοιπὸν ποιήσιν αὐτὸν ἐν-

tigor, ut stare nequeam, & sine morâ, in locum se disposuit: At Papa multa in Ephesium detonuit, quorum hic erat scopus ut Ephesus prudentiora consilia amplexus, Synodi didamina sequeretur, & unionem confirmaret: Quod si facere detrectaret, sciret se subiturum penas quas priores Synodi Oecumenicæ in contumaces inflixerint, qui omni munere Ecclesiastico abrogati, ac ut hæretici deiciebantur. Ephesus sermonibus Papæ responsa satis copiosa reddidit: Ad supplicia verò quas ipsi minatus est Papa, dixit: Synodos Ecclesiæ tantum rebelles condemnasse, qui dogma aliquod ab Ecclesiæ legibus aberrans, pervicaciter susciperent, & concionibus publicis prædicarent, & omni comamine defenderent: Unde hæreticos appellarunt: Ac primo ipsam hæresin condemnarunt, deinde in hæreseos defensores ejusdem autoritatis enses strinxerunt: Ego privatam doctrinam aut meam publicè nunquam docui, nunquam in Ecclesiâ quid innovavi, nullum dogma exoticum aut spurium defendi: Sed me reservavi ad eam duntaxat opinionem, quam intemeratam à nostro salvatore Christo Ecclesia primum suxit, & in eadem ad hæc usque tempora defluentem: quam & sancta Romana Ecclesia, ante exortum inter nos schisma, non minus ac nostra Orientalis eam habuit ac propugnavit: quam ut sanctam sicut antea semper collaudastis, ita in hac ipsa Synodo sæpe cum honore ac veneratione commemorastis, & quam nemo vituperare possit vel refellere: Et si hanc ego mihi omni Marte vendico, & ab eadem dimoveri me non patior, quæ Synodus me pænis hæreticorum subjiciat? Aut quis mentis compos, vel ullo religionis sensu contactus, hæc in me supplicia meditetur? oportet enim prius meam opinionem condemnare, quæ si sancta ab omnibus & Orthodoxa censetur, quam sententiam pertimescam? Hæc & alia istiusmodi, cum & audisset à Pontifice, & respondisset, ad sua discedere jussus est.

SECT. X. CAP. XVI.

Admonuit iterum Imperatorem Papa de Patriarchâ ordinando, ut de re perutili multifariè & necessariâ, præcipuè ad Unionis stabilimentum: Et cum præstantissimos domi quos haberet, tecum in Italiam advexeris, ex iis aliquem eminentem edecumes, quem in solium Patriarchale hic constituas: quando nihil impedit, quo minus pro tuo arbitrio, ad quemcunque velis renuntiandum progrediaris: Hæc nonnulli præ-

ἐνθάδε. ἐπὶ ἔδεν σοι λείπεται πρὸς τὸ ἐκλέξασθαι ὃν ἀνέλεως. εἰσηγήσαντο δὲ πάντες τῷ πάπᾳ πῶς τὸ δέχιναι τὴν ὑποβολὴν τῆς Ῥωσίας ὡς ἐφικτόν ἐστι πατριάρχαις. οἱ καὶ τὰς ἀναβολὰς καὶ ὑπερθέσεις τῆς βασιλείας ἀπέσπυντες καὶ μάλιστα ὅτι μὴ βαλῆς τὴν μητέρα αὐτῆς τῆς δεσποίνης τῆς ἁγίας βέλεται ποιῆσαι τὸ ἐκλογικόν, σκληρὰς ἐξελίγkαν λόγους, καὶ ἔλεγον, σὺ δὲ ἀνεξόμειθα τὴν πίστῳ, ἔδὲ δεσποινῶν περιμυρῶν βαλῆς, ἀλλὰ τῶν τῶν δέχιναι ἐστὶν ἔργον. δειπνῶν συναχθῶμεν, καὶ ποιήσωμεν ψήφους, καὶ ἀποκαταστήσωμεν πατριάρχην.

Τότε συνεβλήσαντο ὁ μέγας Πρωτοσύγκελλος τῷ βασιλεῖ. ὅτε ἰδὼς ὁ πάπας ἐμμένοντες δις τῇ ἁγίᾳ βασιλείᾳ καὶ πρὸς πατριάρχας. καὶ παρεκράσω αὐτὸν λόγους αὐτῶν. εἰκὸς ἐστὶ μὴ δόσαι καὶ τρίτον. καὶ εἰ ὡς βούλοισι καὶ τότε τὸ μὴ ὑμῶν νομίσαι τῶν ὁ πάπας μεγάλῳ αὐτῶν πρὸς φρόνησιν. δεῖ ἔν τῳ παραλαβεῖν καὶ σφίσι παύσαι, διὲ εὐρήσεις ἀπολογίαν πιθανὴν καὶ εὐπρόσπουν. ἀναφέρω σοι τίνων ἐγὼ καὶ ἐνθυμίζω, ὅτι οἱ δέχιναι παρεκάλεσαν, πολλὰς ἵνα ἐάσης αὐτοὺς ἀπελθεῖν εἰς τὴν Βενετίαν. ἔρχονται ἔν τῳ ἀρτίως καὶ ἀπελθῆτωσαν οἱ πρῶτοι καὶ γηραιότεροι, καὶ εἰ μὴ ὑμῶν ὁ πάπας εἰρεῖς ὅτι οἱ ἐπισκοποὶ τῆς ἐκκλησίας μὲν, ἐκ ἐδωθήσαντο ὅτι πλέον προσμένειν καὶ ταλαιπωρεῖν ἐνθάδε. διὲ ἀπῆλθον εἰς τὴν Βενετίαν, καὶ κατελείφθη ἡ σύνοδος μὲν ἡμίτελη, ὅθεν καὶ ἐδωθήσεται ποιῆσαι πατριάρχην μὴ τῆς αὐτῆς συνόδου. ἀπεδέξατο δὲ τὸ συμβαλὼν ταύτῳ ὁ βασιλεὺς, καὶ συνέτετο τῶν ποιῆσαι.

τμήμ. ι. κεφ. ιζ.

Μετὰ τὴν τὸ πλεονάζειν τῶν ἐννοσιν ἀπήτη τὸ ἐφελόμενον ὑποθέσιν ὁ βασιλεὺς ἦνυε δὲ ἔδεν. δοθείσης δὲ καὶ τῆς συμβαλῆς πρώτης ὑπομελέστερον ἀπήτησε τὸ ὑποθέσιν καὶ ἀποκαταστήσειν. ὁ δὲ πάπας ἀπεκρίνατο ὅτι τὸ μὴ ὑποθέσιν ἐπιμάζει καὶ δοθῆσαι. χρεια δὲ ἐστὶν ἵνα μεταγραφῇ ὁ ἐρῶν, καὶ ἡρόν) ἐπροι πέντε ἴσοι ὅροι ὑπογεγραμμένοι ὡς πρῶτον τυποῖ. ὡς ἀν λάβῃτε καὶ ὑμῖς ἵνα ἐξ αὐτῶν, αὐτὸν τὸ λοιπὸν στείλωμεν εἰς ἡμετέρας ῥήσας. εἶπε ἔν ὁ βασιλεὺς, τίς ἐστὶ χρεια τὴν πέντε;

ἀφ.

præsules nostri, Papæ insinuarunt ex clientelâ Rossensis Metropolitæ, & ab eodem clam subornati qui Patriarchatum cupiebat: Et cum isti audirent, Imperatorem tergiversari, & electionem differre ad reditum, ut matrem consuleret, Imperatricem dotariam, indignabundi fremuerunt, & verba infamia cum criminationibus sparserunt in vulgum: Hæc intoleranda esse gentis nostræ de honestamentis, nec expectanda Dominarum placita quando totum negotium pendeat à prælatis & clero: Agite igitur inquit, velit nolit Imperator, senatum Ecclesiasticum cogamus, & projectis ut fieri amat suffragiis, subvehamus Patriarcham.

Hæc palam enuntiari Primicerius subauscultans, hoc Imperatori consilium suggessit: En tuam Majestatem Papa jam bis pulsavit, de Patriarchâ consecrando, cujus hæctenus repudiasti vota: sed & tertium expectes ut roget: Verum si tum repulsam feret, in magnum sui contemptum interpretabitur: Quare argutum quid & ingeniosum oportet comminisci, quo abnegandi prætextum plausibilem & speciosum reddas: & nullum mihi memoria suppeditat concinnius, quam quod Majestati tuæ jam proponam: Præsules sæpe à te dudum veniam petivere excurrendi Venetias, Fac ut ocyus nunc discedant, eorum primi, & senio provectiores: ut cum tertio miserit Papa tuto respondeas: Ecclesiæ meæ Episcopi, cum hic diutius perdurare nequivissent, præ ægritudinum, & angustiarum onere quo premebantur, Venetias se contulere: Et de præsulibus cum restet mihi numerus ultrâ semissem imminutus, ad tam infrequentem & raram Synodum de Patriarchâ nominando referre perhorresco: amplexus Primicerij consilium Imperator, se facturum pollicetur.

SECT. X. CAP. XVII.

Unione consummatâ Imperator debita stipendia numerari postulavit: At nihil profecit: Posteaquam vero Primicerij consilium amplexus esset, acrius extimulavit Papam, ad solutionem, & instantius efflagitavit: Unde Papa respondit nostris, annonam in promptu esse, opportunè expediendam: Sed quinque copias Definitionis transcribi adhuc oportere, ad prototypi exemplar, & subscribi: ut vos unam vobiscum in patriam, revehatis, & reliquæ nostris in Occidente regibus custodiendæ tradantur: At quid Opus est quinque rogavit Imperator, cum duo sufficiant exemplaria, unum

H h h h

nobis,

δέχασθαι δύο, ἵνα λάβωμεν ἡμεῖς τ' ἓνα, καὶ
 ἐχῆμε καὶ ὑμεῖς τ' ἓκρον. οἱ δὲ ἐκ τῆς παπᾶ
 εἶπον, ἀνάγκη ἐστὶν ἵνα γράψωμεν τὸ ἐλαττον
 πῶσας, ὅ καὶ γίνονται. ὁ μὲν ἐν πάσαις
 ἀπὸ τῆς γραφῆς καὶ οὗτος λοιπὸς ὅρος ἐ
 ὑπογραφήσιν. ὁ δὲ βασιλεὺς ἀπὸ τῆς δο-
 γμῆς τὸ ζήτησιον. ὁ πρὸς τὸν πάντων
 αὐτῶν τῇ ἐνδεῖα πιεζομένων, δαπανησάν-
 των πάντων ὅσα ἐπεφέροντο, καὶ μὴ ἐχόν-
 των ὅθεν ἀνὰ πείσωνται διατροφᾶς. πάντα
 γὰρ καὶ ἡμίσεως μισθῶν ζήτησιον ἐλείπε-
 ρε παῖσιν. εἰδὼς δὲ ὁ βασιλεὺς ὅτι ἡ δόσις
 τῶν ζήτησις αἰεὶ ἐν ἀναβολαῖς ἐστὶν, ἐμή-
 νυσε διὰ κύριον Μανὴλ τὸν βαλῶντα, καὶ
 παρήγγειλε τῷ Ἡρακλείᾳ, τῷ Μο-
 νεμβασίᾳ, καὶ πᾶσι ἐπὶ τοῖς δέχοις,
 ὅτι εἰ φέροιεν ὑμῖν οἱ λατῖνοι οὗτος ὅρος
 πρὸς τὸ ὑπογράψαι ἑκάστη πρῶτον δόσις
 ἡμῖν τὸ ζήτησιον, καὶ τότε ὑπογράψο-
 μεν. ἐποίησαν ἔνως ἐδιδάχθησαν. οὐκ ἐν
 τῇ δὲ πρώτῃ ὁρος ὑπογράφη. ἐδὲ ὅλως
 γὰρ ἐγγύς τότε μνεία δόσεως ἢ ἀπαιτήσε-
 ως. ἀλλ' ἐν τοῖς ὑστέροις τέτοις ἰσῆς ὅροις.
 καὶ ἐδὲ τότε ἀφ' ἑαυτῶν, ἀλλ' ἐκ προ-
 σέξως βασιλικῆς ὡς ὁ κύριος οἶδε.
 πολλῶν καὶ ἕτως ἔδεν ἡνυσαν. ἀλλ' ἀπὸ
 τῆς μόνον, ἐκ οὗ ἡτέλῃσαν ὑπογράψαι
 καὶ τὸν ὁρὸν γράψαι. τὸ δὲ λατῖνων ἐυρό-
 των εἰς τὰς ἐνδοξίας, καὶ διακομισάντων
 οὗτος ὅρος εἰς τὴν βασιλείαν, καὶ ἀπαιτησάν-
 των, ἵνα ἐρίσῃ, καὶ ὑπογραφῶσιν. ὤρισεν
 ὁ βασιλεὺς, καὶ συνήχθησαν εἰς τὸ παλά-
 τον καὶ ὑπογράψαντες ὅσοι ἐν τῷ προ-
 τέρῳ ὑπογράψαντες ὄρω. ἀνὰ μόνον δὲ
 μεγάλῃ πρῶτον γέλωτι. ἐκείνῳ γὰρ ἀνέ-
 φερε τῷ βασιλεῖ ὅτι ὑπογράψα εἰς τὸν
 πρῶτον καὶ δέκα. ἔκ ἐστι δὲ ἀνάγκη ἵνα
 ὑπογράψω καὶ εἰς οὗτος ἄλλος. μὴ ἐν
 ἀναγκάσει με ὅτι ἔχ' ὑπογράψω διὰ
 πᾶσα σκοπὴν ὃν ἔχω παρ' ἑμαυτῷ. μὴ δὲ
 τὰς ὑπογραφὰς ταύτας δύο παρελθόν
 ἡμέρας καὶ ἐξήλθον οἱ πρῶτοι τῶν ἀρχιερέων,
 καὶ τ' εἰς Βενετίαν ὁδὸν ἤψαντο. καὶ κατ' αὐ-
 τὴν τὴν ἡμέραν τὴν ἐξελείψεως αὐτῶν μόλις
 ἐδόθη τὸ ζήτησιον τῶν πέντε μισθῶν, αὐ-
 τοῖς μόνοις τοῖς ἐξερχομένοις. ἕτως ἐφρόν-
 τισαν τὸ λαβεῖν αὐτὸ, εἰ ἐκ ἀπὸ τῆς ἐλ-
 λέντης, ὅτι πάντῃ κατεφρίνησαν τέττα.
 καὶ ὁρῶντες αὐτὸ ἀπὸ τῆς λα-
 βίντης ἐνδοσιν πρὸς ὑπογραφήν. ὥστε ἐ
 οἱ ὑπογράφοι τῶν ἐξερχομένων ἀρχιερέων οἱ

πλείους

nobis, & vobis alterum? Cui papales respon-
 derunt: ad minimum quatuor desiderari &
 totidem obtinuerunt: Itaque Papa solutionem
 cohibuit, dum tot copiarum instauratarum subscribe-
 rentur: Imperator è contrà institit, pro solu-
 tione confestim dandâ: permotus misericordiâ
 in suos, qui paupertate pessundati cum omnia
 expendissent non habebant ad manum quibus
 quotidiana alimenta compararent, stipendiis
 quinque mensium cum semisse defraudati: Et
 cum Latinos cerneret æternum cunctabundos
 nummorum præstationem semper procrastinare,
 Misit Dominum Emmanuelem Bullotam, ad
 Heracleensem, Monembasianum, aliosque pri-
 mæ classis Archiepiscopos, jussitque dici: si
 vos Latini sollicitaverint, ad Definitionum
 exemplaria subscribenda, respondeatis: Sol-
 vite prius stipendia nobis & subscribemus: qui
 ita præstiterunt, ut submonuit Imperator: Non
 in illâ primariâ definitionis subscriptione, nec
 enim tum temporis, ullâ vel petendi vel red-
 dendi stipendij injecta est mentio, sed in hac
 postremâ ultimorum quatuor exemplarium:
 Nec id ex proprio consilio, sed Imperatoris jus-
 su ut Deus novit omniscius: Et tamen ne sic
 quidem quicquam impetrârunt, tantum à La-
 tinis subscribere postulati stipendia petivere,
 quibus non solutis subscribere recusarunt, prout
 mandâverat Imperator: Latini vero cum hac
 difficultatem reperissent, ipsum Imperatorem
 aggrediuntur orantque ut parata exemplaria
 suis subscribi juberet: à quo in palatium convo-
 cati, quot primæ definitioni manus dedimus
 totidem hæc Ectypa subscribendo communi-
 mus: Excepto solo Gregorio Primicerio, qui
 uni manum appinxisse satis æstimabat, nec opus
 esse in varias membranas subscriptiones multi-
 plicare: Et ne me inquit Imperator ad subscri-
 bendum adigas, quod nunquam faciam, prop-
 ter rationes in imo pectore latitantes: Biduo
 post peractum subscribendi negotium, prima-
 rij præsulum Florentiâ discedentes, iter Vene-
 tias versus carpebant: quibus in ipso die quo se
 in viam conjiciebant difficulter stipendia quin-
 que mensium insoluta exhibebantur: non om-
 nibus, sed tantum discedentibus: Nempe ta-
 lem diligentiam nostri exercuerunt in stipendiis
 nanciscendis, quæ non nisi jussi postulabant ut
 plane spreverint, & multi ad eo non postula-
 runt, ut omissâ mentione stipendiorum implo-
 rarent veniam revertendi in Patriam, & obti-
 nerent: Quin & Ministri Archiepiscoporum,
 quamplurimi unâ manu equos per frena retine-
 bant, alterâ recipiebant Dominorum stipendia,
 quibus solutis, conscensos asturcones calcantibus
 impellebant, ut Dominos assequerentur: Su-
 premum testor Deum, potentem mundi recto-
 rem,

ωλείας τῇ χειρὶ τοῦ ἱππῆος κατέχοντες
ἐλάμβανον τὸ (ῥιθρίσιον τῶν κυρίων αὐτῶν
καὶ ἐν τῷ ἀναβαίνοντι ὅπῃ τοῦ ἱππῆος
ἤλαντον. μαρτύρομαι τὸ ὅτι πάντων θεὸν
ὄν καὶ αἱ ἑπτὰ ὅρα ὑπογράφαί ἔως
ἐγρόντο ὡς πελαγῶν διεξῆλθεν ὁ λό-
γος, καὶ αἱ τῶν μεταγγραφέων πάλιν ὡς
ἐνταῦθα δεδήλωται. εἰ δὲ πινεσ ἄλλως
ἐξαγγέλλουσιν ταῦτα διαβάλλουσιν τὴν ἀλη-
θῆ καὶ περὶ μὴ μῶνον περὶ βίβλου πῶς
καὶ τῶν ἀμώμοις, ἀδικῶσι ἢ τὰ μέγιστα
ἐαυτοῦ. καὶ μὴ παρέλθουσιν ἡμερῶν πέντε
ἐδόθη καὶ ἐτίροις τὸ (ῥιθρίσιον) ἐξ ἑσθι καὶ κείνοις καὶ μετ' ἐκείνων ἐτίροις ὡσαύτως. καὶ ἔτω λαμ-
βάνοντες ὑπερέφορον ἅπαντες. Ὑστερον δὲ ὑπέσχετο καὶ ὁ βασιλεὺς.

τμήμ. ι. κεφ. ιη.

Καὶ τῇ ἑβδόμῃ Σεπτεμβρίου ἔφθασεν εἰς
τὴν Βενετίαν. μέλλων δὲ ἐξίεναι τὴν Φλω-
ρεντίας ὁ βασιλεὺς παραπέμπει τοῦ ἑβ-
δόμου αὐτοῦ κληρικῆς. μετ' ὧν ἦν ὁ
προσκληθεὶς διάκονος ὁ Φίλιππος, οἱ
διερχόμενοι, καὶ ἐν πανδοχείοις κατα-
λύοντες κατ' ἐκάστην νύκτα ὡς ἐθῶς
ἐκείνοι, ἔφθασαν καταλύσαντες καὶ ἐν τῇ
Πολονείᾳ εἰς πανδοχεῖον, καὶ ἐν τῇ
περίσσει ἐκ τῆς Ἀγκλιτίας ἀπερχόμενοι
εἰς τὴν πόλιν, οἱ καὶ μαθηταί οἱ παρῆσαν
πρὸς ἐκείνους ὑπερέφοροις ἐκ τῆς συνόδου
ἡλθον πρὸς αὐτοῦ μαθεῖν θέλοντες τὰ γε-
γονότα ἐν τῇ συνόδῳ.

Καὶ ἠρώτησαν τι γέγονεν ἐν τῇ συνόδῳ
καὶ ὁ Φίλιππος ἀπεκρίνατο γέγονε πᾶν
καλόν. ἰδοὺ γὰρ ἠνώθησαν αἱ ἐκκλησίαι
ἑβδόμη, καὶ ἐστέρησαν ἐκάστη τὰ μέρη τῆς
ἐνώσεως, καὶ ἀπερχόμενα ἠνωμένοι. ἠρώτη-
σαν οὖν οἱ πρόσβεις. πῶς ἠνώθητε ὑμεῖς;
προσέειπεν εἰς τὸ ἡμετέραν δόξαν, ἢ οἱ
ἡμέτεροι προσήλθον εἰς τὸ ὑμῶν; καὶ εἶπεν
ὁ Φίλιππος, ὅτι ἡμεῖς προσήλθομεν
τῇ δόξῃ τῶν λαίνων, καὶ οἱ λαῖνοι τῇ τῶν
ῥωμαίων. ἀλλ' ἐθεωρήθησαν κατ' ἐαυτάς
αἱ δόξαι παρ' ἐκάστην μέρος καὶ ἐν τῇ
συνόδῳ, καὶ ὡς μία καὶ ἡ αὐτὴ
ἀνεφάνη δόξα. διὸ καὶ ἐτάχθη ἵνα κατέχη
ἐκάστη μέρος τὴν δόξαν ἣν κατέχει μέ-
χρ' ἂν νῦν καὶ ὑποάρχων καὶ ἠνωμένοι.
οἱ ὅτε πάλιν ἠρώτησαν, καὶ περὶ τῆς προσήκης
τι γέγονεν; ἐξέβαλον αὐτὴν οἱ ἡμέτεροι
διὰ τὴν συμβόλῃ, ἢ ὑμεῖς προσήκατε
ταύτῃ ἐν αὐτῇ; καὶ ὁ Φίλιππος, ὅτι
ἡμεῖς

rem, primas Definitionis subscriptiones pera-
ctas fuisse ut sermo superior declaravit, & post-
natorum quatuor exemplarium, ut in hoc capi-
te testamur: Et qui aliter enuntiant, veritatem
subvertunt: & vituperij labem inurunt hac in-
re innocentibus: sed maximè sibi metipsis in-
jurij: Verum post aliorum quinque dierum ex-
pectationem distribui cepit aliis annona, & illis
itidem non nisi abiturientibus, & post illos aliis
eodem servato ordine, ut quosque ad iter suc-
cinctosprehenderunt: Ita ut tandem omnes
acceptis stipendiis discesserimus, & post omnes
ipse Imperator.

SECT. X. CAP. XVIII.

Qui Septembris sexto Venetias appulit: ac
cum jam in procinctu staret Florentiæ lon-
gum valedicere, præmisit quos ad comitatum
habebat, inferiorum ordinum Clericos: in quo-
rum numero fuit is quem superius commemora-
vimus, Philippus Diaconus: Hi junctâ cater-
vâ, Imperatoris cursum antevertentes, singu-
lis noctibus, ut mos est istarum regionum, in
publicas tabernas diverteabant: Et forte conti-
git, ut Bononiæ, in eandem solverint, quâ
Legati ex Anglia hospitabantur, qui illinc recto
Canali ad Papam contendebant: Legati ubi
didicissent nonnullos à Synodo reversos in illud
hospitium se conjecisse eos compellabant, quæ
in Synodo fierent, avidi scire atque expiscari.

Ac primum quid in Synodo factum esset in-
terrogarunt: Philippus omnia extollere ut præ-
clara ac memoranda: Coaluisse Ecclesias in no-
vum fœdus: Utramque gentem, unionem con-
firmasse: ac in mutua caritatis vinculum sociatas,
discessisse: At quibus conditionibus societæ ro-
gavere: An vos Græci in nostram opinionem,
aut nos Latini in vestram, transivimus? Ne-
que nos (inquit Philippus) Latinorum Opi-
nionem amplexi sumus, nec Latini nostram,
sed utriusque Ecclesiæ dogmata ab utraque Ec-
clesiâ expensa sic concordare videbantur ut licet
diversa, tamen unum, idemque dogma judi-
cata sint: Adeo pars utraque iussa est retinere,
quas fovit Opiniones in hæc usque tempora, &
nihilominus ut in fœdera jungeremur: At Le-
gati iterum interrogarunt, quid de Additamen-
to determinatum? An expungitur è Latino-
rum symbolo aut in vestrum inseritur? Neu-
trum; respondet Philippus Neque nos recepi-
mus in nostrum, neque Latini è suo ejecerunt:
sed conventum fuit, ut nos nostrum absque
Additamento recitarem, Latini cum Ad-
tamento

ἡμεῖς προσεθήκαμεν αὐτῷ τῷ συμβό-
λῳ, ὅτε εἰ λατῖνοι ἐξέβαλον αὐτῷ,
ἀλλ' ἐστέρχη, ἵνα λέγωμεν αὐτὸ ἡμεῖς
μὲν ἀντὶ προσθήκης, οἱ δὲ λατῖνοι μὲν
τῷ προσθήκης. καὶ αὐθις ἠρώτησαν, πῶς ἢ
ἂν ἄζυμος γέγονεν; ἐστέρξαν οἱ ἡμέτεροι
ἱερουργεῖν τὸ ἐνζυμον, ἢ ὑμεῖς τὸ ἄζυμον;
καὶ ὁ Φίλιππος εἶπεν, ὁ δέπειρον.. ἀλλ'
ἵνα ἱερουργῶμεν ἡμεῖς μὲν τὸ ἐνζυμον ὡς τὸ
πρότερον, εἰ δὲ λατῖνοι τὸ ἄζυμον. εἶτα
ἠρώτησαν, καὶ ἐγὼ ὅρῳ; καὶ πῶς ἐγράφη
ἐν αὐτῷ τὸ σύμβολον μὲν τῷ προσθήκης, ἢ
ἀντὶ τῷ προσθήκης; καὶ ὁ Φίλιππος εἶπεν
ὁ δὲ ἐγράφη ἐν τῷ ὅρῳ σύμβολον. τότε εἶ-
πον οἱ πρέσβεις. καὶ πῶς ἐστὶν ὁ ὅρος
ἐκεῖνός, εἰς ἐν ᾧ ἐτίθη τὸ σύμβολον, καὶ
ποῖα σὺν ὁδοῖς οἰκουμενικὴ ἐποίησε ποιῆτον
ὅρον; καὶ ἐν τούτῳ ἐπὶ ἡρώτησεν καὶ συνεπέραναν
ὡς ἐπειδὴ ὅτε ἐν τῷ ὅρῳ ἐγράφη τὸ σύμ-
βολον, ὅτε μία θυσία ἐστέρχη ἱερρυ-
γεῖσθαι πάντων ἢ ἐνζυμον ἢ ἄζυμος.
ὅτε ἢ προσθήκη ἐξέβληται ἐκ τῷ συμβόλῳ
ἢ ἐν τῷ γραμμικῷ προσετίθη, ὅτε πῶς τῆς
δέξης συνεφώνησαν ἑκάτερα τὰ μέρη, ἵνα
στέρξωσι πάντες ὅπερ ἔλεγον οἱ λατῖνοι, ἢ
ἐπερ εἰ γραμμικῶς λέγασιν, ἀλλ' ἐκατέρω
ἐκκλησία κατέχῃ αὐτὴ κατέχευε καὶ πρότε-
ρον, ὁ δὲ ἡ ἐνώσις ἢ ὑμεῖς λέγετε ἐστὶν
ἐνώσις, ὁ δὲ προσθήκη ὅλως λέγειν αὐτῷ
ἐνώσις. ὅπως ἀπεφύλατο καὶ τῷ γεγονυίας
ἐνώσεως οἱ πρέσβεις ἐκεῖνοι σὺν ὅλῳς τε καὶ
ἀληθῶς καὶ συμφώνως ἡμῖν, ὅσον πρὸς
τὸ τῷ ἐνώσεως σημαίνον. οἱ μὲν ἂν δη-
λωθῆντες πρέσβεις ἐξ ὧν ἤκουσαν διέγνω-
σαν, ὡς ὁ δὲ ἡ γεγονυία ἐνώσις, ἐστὶν ἀλη-
θῆς ἐνώσις. εἰ ἢ ἡδεῖσαν ἀκρωτῶς πῶς ἐ
πῶς πῶς ἐγὼ μόνον ὡς ὅτι ἀληθῆ
ἐνώσιν ἂν εἶχον αὐτῷ, ἀλλὰ καὶ πάντες κα-
τεγίνωσκον ἂν τῷ διαπραγμαζομένων αὐτῶν;
ὁ μόνον ὅτι ἀλλὰ καὶ πάντες λατῖνοι τε καὶ
γραμμικῶς φρονήσεως ἐ λόγῳ μάλιστα
μέτεροι, καὶ ὁ δὲ ὡς δόξασι οἰκουμενι-
κῆς σὺν ὅλῳς εἶχον ἂν τὸ γεγονός, ὁ δὲ ἐμέμ-
φοντο ὅτι μὴ στέργοντες τῷ ποιῶν τῷ δόξ-
φασιν. πάντα γὰρ αἱ σὺν ὁδοὶ αἱ οἰκου-
μενικαὶ καὶ αἱ μερικαί, αἱ τὰς ἐξέτασεις τῷ
ἐκκλησιαστικῶν δογμάτων διαπραγμα-
ζομένων, ἐγόμενα μὲν τὰ κινήματα ἐν αὐ-
ταῖς ζητήματα καὶ ἐπιχειρήματα, καὶ ἐσα-
φύνον, ὅσα ὅτι τῶν τοῖς ἀνέκκλητον
λόγῳ καὶ ἐξέτασις δεινὰ, καὶ ἐξαφον
καὶ παρεσημειῶν ταῦτα. Μετὰ

ditamento, & tamen ut fieret Unio: Legati
adhuc quærere perseverarunt: At quid de pane
fermentato? An nostri consenserunt panem in
Sacramento sanctificare cum fermento, aut vos
sine fermento? nec hoc, nec illud, retulit Phi-
lippus: Nos nostrum cum fermento ut prius
Latini suum absque fermento: Sed an demum
& prodiit Definitio? quibus verbis in illa Sym-
bolum scribitur? an cum Additamento, an sine?
Neutiquam, (ait Philippus) nullum in Defi-
nitione scriptum est symbolum: At qualis est
hæc Definitio absque symbolo? Legati repli-
cuere: quæ Synodus Oecumenica talem Defi-
nitionem promulgavit? Et tum ex prius positis
hanc Dialecticam conclusionem eruerunt: Si
nec in Definitione continetur symbolum, nec
unum sacrificium, ab omnibus usurpari injungi-
tur, vel cum vel sine fermento: Nec additamen-
tum è Latino symbolo ejicitur, nec recipitur
in Græcum, nec in Dogma de processione Spi-
ritus Sancti consensum est ab utraque gente, ut
stabiliretur quod vel Latini vel Græci asserue-
runt, sed permittum est utrique Ecclesiæ suam
sibi habere quam semper aluit opinionem, pro-
fecto nec ea quam vos appellatis Unionem, me-
retur nomen Unionis, nec omnino convenit
eam pro unione æstimare: Hæc de nostrâ unio-
ne Legati exteri scitè admodum, prudenter,
& argutè non minus ac nos ipsi, ex solâ Nomi-
nis ratione pronuntiarunt: Nam ex auditis fa-
cile poterant divinare quam nostra hæc unio,
revera non sit unio: At si accuratius intellexis-
sent, & quibus artibus, & quibus hominibus
procuderetur, non solum unionem ipsam ut
falsam putassent sed ipsius confarcinatores peni-
tus condemnassent: nec illi modo, sed omnes
quotquot sunt gentis Latinæ, Græcæque qui
aliquâ judicij aut rationis umbrâ pollerent: Nec
quod inter nos gestum est ut determinationem
Oecumenicam aut ipsi recepissent, aut eos vi-
tuperassent, qui ut determinationem Oecume-
nicam non approbassent: Nam omnes Synodi
seu Oecumenicæ seu provinciales, quæ Ec-
clesiastica dogmata constituenda susceperunt,
primo ipsas quæstiones, acriter ventilatas, e-
laborarunt, dissertationibus perpolierunt, il-
lustraruntque si quid ambigui, si quid difficul-
tatis è vocibus enataisset, & scripserunt singula,
& adnotarunt.

Deinde post exquisitas pervestigationes ac
demonstrationes singulorum, cum Patres ad
determinandam quæstionem progredierentur,
perpensa prius, animo revolvebant, illustrata
revocabant in memoriam: Tum singuli Episco-
pi in decuriis, ac locis destinatis ad quæ consue-
bant, interrogati de his dilucidatis ac manifestis
sententiam exhibuere liberrimâ nullâ violentiâ
ex-

Μετὰ τὰς ἀκροβάς ἐξετάσεις καὶ ἀποδείξεις, ὅτε ἰχώρησιν οἱ ἐν ἑκάστῃ πατέρες πρὸς τὴν ἀπόφασιν ἀνεγίνωσκον τὰς ὡς ἀσημειώσεις, ἔνεμιμνήσκοντο τὴν σαφηνότητα καὶ ἀποδεικτικῶν. ἔτα ἡρώτων ὅτι πάντες οἱ Ἐπισκοποὶ ἐν ταῖς ἀποδείξεσιν γινώσκουσιν ὅτι ἐκάστῳ Ἐπισκόπῳ πρὸς λαβέσας γυμνασίαις καὶ ἀποδείξεσιν ἔλεγε ἔτι ἰδίαν γνώμην καὶ ἀπόφασιν ἀδιάσως παρόντων πάντων καὶ ἀκρομάτων καὶ ἕως ἐκέρχου, καὶ ἐτέρῳ ἢ ἀπόφασιν τὴν συνέδου. συμφωνούντων πάντων τῶν Ἐπισκόπων, ἢ τῶν κληρικών καὶ κρητιόνων τῶν ἐν αὐταῖς. καί ποτε οὐκ ἔστι τὸ δογματικῶν μόνων ἔτι ἐκκλησιαστικῶν, ἀλλὰ ἔστι παντοίας δίκης τὰ αὐτὰ γίνεσθαι ὡς καὶ τὴν δικαστικῶν. γνωμοδοτούντων ἑκάστῳ Ἐπισκόπῳ ἐξετάσει καὶ ἕτω λεγόντων τὴν ἀπόφασιν παρήσια.

Ἦδε γὰρ παρῆσαν συνέδου ἔχ' ἕτω πρὸς ἑλθὲν εἰς τὴν συμπέραςμα, ἔστι ἀπόφασιν πᾶσι ὅπως ἐκλέγεται. ἔστι ἡρώτων τίς τῶν ἐν αὐτῇ πᾶσι γινώσκων ἔχει πρὸς τὴν ζητήσεων ἐν τῇ διαλέξει. ὅτι μὴ γὰρ οἰκονομικὴ συνέδου συνέδου ἔδους ἀντιρεῖ. ὅτι καὶ ἀπόφασιν πᾶσι ἢ συνέδου ἀπεφηνάτο ἔδους τὴν ἐκείσε παρόντων ἐρεῖ. εἰ γὰρ μόνον οἶδεν ἀπλῶς τάξιν πᾶσι δικαστικῶν, ἐπειδὴ γὰρ παρὴν ὁ βασιλεὺς ἐν τῇ συνέδου ἔστι ὁ πάππας καὶ ὁ πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως, καὶ οἱ τοποηρηταὶ τῶν λοιπῶν πατριάρχων, ἔστι Ἐπισκοποὶ ἐξ ἑκατέρου μέρους πρὸς ὅσον ἐν αὐτῇ τὸ ἡμέτερον τὸ οἰκονομικῆς συνέδου. καὶ αἱ διαλέξεις ἢ ὅσαι πρὸς πᾶσι πάντων ἐγίνοντο καὶ τὴν τάξιν δὴθεν τὸ οἰκονομικῶν συνέδων πρὸς ὅσον, καὶ ἐχάροντο ἐν αὐταῖς ἔστι οἱ λόγοι τῶν πρὸς διαλεγομένων. εἰ γὰρ καὶ οἱ λατῖνοι μὴ τύφου ἔστι ὑπερφανίας πρὸς ὅσον ὅσαι δὴτα καὶ ἔλεγον, ἔστι ἐπιφάνιστον ἐαυτοῖς τὸ ἀπεδείξασθαι λαμπρῶς, ἔστι τηλαυγῶς, ἔστι σαφέστατα, ἔστι ἡλίος φανώπρον, ἔστι ὅσαι πᾶσι. ἔστι τὸ ζητήματα ἔστι ἀναπείκτα ὡς ὁμολογῆμα ὑπερῆχον, ὑπερῆχον, ἔστι ὡς ἀποδείξεις ἀπεφηνάτο. ὅτι ἢ λόγους τῶν ἡμετέρων ὡς ἔδους ἐλογίζοντο ἢ τῶν ἡμετέρων ὅτις τῇ ἐπάρσει καὶ τῇ ἀλαζονείᾳ. ἀλλ' ὅμως μέχρις αὐτῶν αἱ πᾶσι διαλέξεις ἐγίνοντο ἐδόκει τῇ ἐπάρσει τὸ ἡμέτερον τὸ οἰκονομικῆς συνέδου καὶ διενεργεῖν αὐτῶν τὰ συνέδικα.

Παυσαμένων ἢ τῶν διαλέξεων, οὐκ ἐπὶ ἔπρασεν

expressam, conspiciantibus ac audientibus universis: atque ita deinceps Synodica Definitio in lucem prodire, ex Episcoporum, vel omnium, vel plurium, vel praestantiorum suffragiis prognata ac stabilita: Neque hæc invaluit consuetudo solummodo in dogmatibus Ecclesiasticis, aut questionibus enucleandis, sed in omni forensi tribunali unaquæque lis civilis contestata ad hunc modum dirimitur: primo singulis ad testimonia comprobata suffragantibus, ac tum liberrimâ oratione sententiam ultimam confidenter pronuntiantibus.

Verum hæc nupera nihil horum, nullam conclusionem protulit, nullam determinationem pronuntiavit, nec in illa quisquam, quam proferret sententiam, de ullâ controversiâ disceptatâ rogabatur: Quod autem Oecumenica fuerit, nemo poterit inficiari, nec quod unquam sententiam determinantem exhibuerit, affirmare: nisi forsitan quis ad externam speciem, & formam judicariam respexerit: quandoquidem eam & Imperator & Papa, & Patriarcha, Constantinopolitanus, cæterorumque Patriarcharum vicarij & Episcopi cohonestarint, qui spectaculum illustre ad habitudinem Oecumenicæ Synodi præbuere: Sed & disceptationes in conspectu omnium aliquam saltem unibræ Conciliorum veterum sparsere: dum in hac ut in illis decertantium argumenta describebantur: quamvis Latini sæpe in hac verbosè nos protriverint, suis meritis omnia attribuentes, & subinde insigniter nos demonstravimus, splendide ad instar radiorum micantium, non ipse sol clarius lucet, & multa istiusmodi superbè ac insolenter eructarint: Et quæ ad huc pendebant sub iudice, dubia, & indemonstrata, ut certa, ac recepta suæ causæ applaudentes venditarunt, nostra vero ratiocinia ut rancida, exhibilarunt, tanto animorum fastu, ac philautiâ intumescere: nihilominus quamdiu hæc dissertationes perdurarunt, pulchra quædam Synodi Idea visebatur: nec Imago tantum spectabilis, sed activa, operosa rerum ad Consilia pertinentium.

Ubi autem istæ publicæ disceptationes irruerunt, nihil ultra Synodus gessit: sed cuncta privatim, & sub larvâ, occultè & umbratili-ter perpetrata: Conventus enim quos Imperator coram Papa coegit, ex decem primariis Archiepiscopis, privatum Spiritum olebant, & mysterium iniquitatis: Nec enim reliqui Episcopi, aut nostri aut Latini quicquam sciebant quod illic tractabatur: Similiter & congressus nostratum inter se tum in palatio Imperatorio, tum Patriarchali, per cellas & conclavia dispositi, nihil par Synodo generali produxere: sed in iis modi tantum eruebantur, & argute commentationes, quibus nostri cum Latinis uni-

ἐπράξεν ἡ συνόδος ἔδεν, ἀλλ' ἰδίως καὶ
κρυφα καὶ συντοκισμῶς πάντα ἐγίνοντο.
αἱ τε γὰρ Συνελόσεις αἱ ὧρὰ τῆ βασι-
λείας. μὲν δέκα δεξιέων γεγονῆαι, ὡς
τὸ πᾶν ἰδία ἐγίνοντο καὶ μυστικῶς. καὶ ἔτι
οἱ λοιποὶ τῶν ἡμετέρων δεξιέων, ὅτι οἱ
ἐπίσκοποι τὸ λαΐνον οἶδασιν τὰ λαληθέντα
ἐκεῖς. καὶ αἱ Συνελόσεις πάλιν αἱ ὧρὰ
τῶν ἡμετέρων γεγονῆαι, καὶ ἐν τῷ παλαιῷ καὶ
ἐν τῷ παλαιολογικῷ κληρικῶς ἐγίνοντο. καὶ
οὐκ ἦσαν τὰ ἐν αὐταῖς, ὡς πράξεις Συνόδου
καθολικῆς, ἀλλὰ τρόποι καὶ ἐπίνοιαι ἐν τῷ
γενεῖ καὶ ἐκείνων ὅπως αὐτοὶ σέξωσιν
αὐτῶς οἱ ἡμέτεροι τὸ μὲν τὸ λαΐνον ἐνωσιν.
Ὁ αἱ γνώμαι αἱ διδόνται ἐν αὐταῖς οὐκ
ἐδίδοντο ὡς γνώμαι Συνόδου οἴκου Ἀρχιεπισκοπῆς,
ἀλλ' ὡς γνώμαι πινῶν μερῶν ἀπαιτη-
μῶν σέξαι τὸ ἐνωσιν.

ὅτι ἐν ἑδοξεν ὅτι κατέπεισαν αὐτοὺς
τότε ἀνήγγειλαν τῷ πατέρα, ὅτι ἔσερξαν
οἱ γραικοὶ ὅπερ δοξάζει ἡ Ῥωμαϊκὴ ἐκ-
κλησία. ὅτι ἐκπερθεῖ τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον
ἐκ τῆς ἡς καὶ ἡδὴ ἐνεν) μὲν τὴν δυτικῆς ἐκκλησίας. καὶ τότε ἐγγέλλο ὁ ὁρῶ, καὶ τὰ ἐν αὐτῷ πάν-
τα, ὡς ἡμελον πνὺς ὀλίγοι ἐξ ἐκατέρου μέρους οἱ παῦτα κατασκοπασάντες αἰετὶ γαλῆν ἐξ ἑ-
ρόντος ἐπὶ ζωῶν. ὅσα ἡδαισαν ἐν οἱ ἐν τῇ ζωῶν, ὅπως παῦτα ἐπαράχθησαν, ἐπὶ ἐν
πᾶσι, καὶ γωνία πάντα ἐγγέλλο. ἐδὲ ἐπαράχθη πᾶσι τοῖς τῶν ἡ οἰκουμενικῆς συνοδῶν. ἐδὲ
καὶ τὰς μενοῦντας ἀπαλέξεις, ἡ ὅλως τὰς ἐξ ἀρχῆς αὐτῆς περὶ χωρῆσις ἡρώτηθη πᾶσι τῇ ἐν αὐ-
τῇ γραικοὺς ἡ λατῶν, ἡ ἀπεφάνη πᾶσι ζωοδικῶς.

трѣмъ. и. КеФ. 10.

Διὰ ταῦτα πόινω, ἔδὲ ἔχῃ τις αἰληᾶσθαι
δικαίως οὐ μὴ σέργεντας τ' ἐνωσιν, ὡς
ἀναλρέποντας δόξασιν ζωόδου οἰκονομίας.
ἐπεὶ ἔδεις τ' ἐν αὐτῇ ἀπεφύλακτο
ζωοδικῶς ὅτε ἀπεδείχθῃ ὡς ἐκπεδέεται
τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον καὶ ἐκ τ' ὑμῶν. καὶ δεῖ
σέργειν καὶ φρονεῖν, καὶ πισθεῖν τῷ πάντας
ὡς ἀναμφίβολον καὶ ἐμολογῆσθαι. ὅστις ἂν
ἐπίησιν οἱ ἐν τῇ ζωόδῳ ἐπίσκοποι λαπ-
νοὶ καὶ χραικοὶ ἐστὶ τῷ.

Ἰδόντες οὖν οἱ γραῖκαὶ τὸ ὄρον ὑπογεγραμ-
μένον πρὸς τὴν βασιλείαν, καὶ ὑπέγραψαν
καὶ αὐτοί. εἶδον αὐτὸν καὶ οἱ λαῖναι ὑπο-
γεγραμμένον πρὸς τὰς γραῖκας, καὶ πρὸς
τὸ πάσι, καὶ ὑπέγραψαν καὶ αὐτοί. μὴ
εἰδότες οἱ πλείους τὰ ἐν αὐτῷ γεγραμμένα.
πάλιν γὰρ ὀλίγων πινῶν ἔκ τε τῶν λατίνων
καὶ τῶν γραίκων τῶν ἀσκειψαμένων τὸ ὄρον,
ἢ καὶ τῶν πρὸς τοὺς λατίνους ὅτι ἐγράφετο, οἱ
πλείους οὐκ ἠπίσαντο τὰ ἐν αὐτῷ γεγραμ-
μένα.

nem pangerent; & in iis lata suffragia non erant, ut suffragia Occumenicæ Synodi, sed particularium hominum vota ac sententiæ Unionem stabilire aucupantium.

Et cum istis aliquam paucis viderentur persuasisse, tum accelerarunt ad Papam vociferantes, Græcos omnes jam tandem consensisse in Opinionem, quam Sancta Romana Ecclesia prædicat, Spiritum nempe Sanctum tam à Filio quam à Patre procedere, statimque ad Definitionem effabricandam convolârunt, & cætera omnia quæ Definitio continebat, prout paucissimorum ex utraque gente hominum ingenia corrupta, excogitarunt; quæ confutare nostri non est instituti. Sed ignorabant plane hujus Synodi Patres, quemadmodum in antris clandestinis, aut in privatis conventibus, seditiosis & suffarcinatis, hæc omnia transigebantur: quorum nulla unquam Synodus Œcumenica dedit exemplum: quando per totam dissertandi continuatam seriem, omnemque rerum in Synodo gestarum progressum, nemo Latinus, nemo Græcus, rogatus est sententiam ferre Synodicè, aut Synodicè tulit.

SECT. X. CAP. XIX.

Ob ea igitur singula quæ enarravi, nemo jure poterit iis qui unionem non confirmârunt, succensere, quasi Synodi Oecumenicæ decreta subvertissent: quando in totâ Synodo nemo asseveraverit id Synodicè demonstratum, Spiritum Sanctum à Filio nempe procedere, aut oportere eundem ut articulum fidei indubitatum ab omnibus recipi, credi ac confirmari: Nam quid in Synodo Episcopi Latini, Græcique gesserint, si quis curiosius quærat, hoc duntaxat fuit.

Viderunt Græci definitionem subscriptam ab Imperatore , ejusque ductum secuti , & ipsi subscripserunt : Viderunt Latini à Græcis subscriptam , & à Papâ , & ipsi pariter subscripserunt : Cum eorum plurimi quibus capitibus subscripsissent , penitus ignorarent : Præter enim paucissimos Latinorum ac Græcorum , qui Definitionem inspexerant , aut forte adfuerant , cum primû exemplar excuderetur , maxima pars hominum quid contineret Definitio , plane nesciebant : Et cum accersiti ad subscribendum con-

СОД-

μύα. καὶ συελθόντων ὑπογράψαι, ἅτε
ἐν ταῖς γραικοῖς ἀνεγνώσθη πρὸς τὴν ὑπο-
γραφήναι, ἢ καὶ μὴ τὴν ὑπογραφήναι
εὐθὺς ἅτε ἐν ταῖς λατίνοις.

Ἐν τῇ ἐφεξῆς μόνον ἡμέρᾳ ἀναγνώσ-
θηναι τὸ ὅρον ἐπὶ ἐκκλησίᾳς ὡς ὁ λόγος
φθάσας ἐδήλωσεν, ἡρωτήθησαν οἱ ἑπισκό-
ποι, καὶ οἱ μὲν λατίνοι εἶπον παλάτσατ,
παλάτσατ, οἱ δὲ γραικοὶ, ἀρέσκῃ. καὶ ταῦτα
πάντα συσκολευόμεθα καὶ οὐκ ὁρῶμεν ὅς
καὶ πρὸς τὸν ἐκ νῦν διεξήλθην ὁ λόγος.
ἕτως ἔν γερονότῳ τὸ ὅρον, καὶ τὸ ἑπισκό-
πων πιαύτω εἰδήσιν ἐρχομένων, πρὶν τὸ
ἐμπειλημύμων αὐτῶν, καὶ παύτων ῥα-
δικημάτων καὶ συσκολῶν γεγρημύμων
ὥς κατασκαδαλῶναι. σκοπεῖτωσαν οἱ
βυλόμενοι, εἰ καὶ λογίζεσθαι τὸ πιαύτων
ὅρον, ὡς ἀποφασίαν τὴν οἰκουμενικῆς συνο-
δῆς, καὶ εἰ καὶ τὸ ἕτως γερονόταν ἐνώσιν ὡς
ἀληθῆ καὶ ἀναυτῆρῆτον εἶργειν ἐνώσιν. καὶ
εἰ ἐναντιῶν) ἀποφασίαν συνοδικῇ οἱ τὸ ἐνώ-
σιν καὶ τὸ ὅρον μὴ εἶργοντες. ἡμῖν γὰρ οὐκ
ἐξελέγχειν τὰ πιαύτα σκοπεῖς, ἀλλ' ὡς
προέβησαν μόνον γυμνά ταῦτα ἐκείνῳ, ὅ-
θεν κατὰ τῆς ταῖς βυλομένοις, καὶ
ὑπογράψαι ταῖς ἐφεξῆς. χωρεῖτω δὲ
λοιπὸν ὁ λόγος ἡμῖν κατὰ τὸν πρῶτον
σκοπὸν ἐξ ἀρχῆς.

convenirent, nec à Græcis aut ante aut post
subscriptionem statim perlecta fuit, sed nec à
Latinis.

Postridie tantum, cum in Ecclesiâ publica-
retur, ut antea declaravimus, Episcopi inter-
rogati Latini, Placet, voce Latinâ, Græci tan-
tundem Græcâ enuntiavere: quæ cuncta fuere
conclinnata, iis fraudulentis artibus ac technis,
quas in superiori & nupero sermone complexi
sumus. Cum igitur ad hunc modum Definitio
compaginata prodiret, & Episcopi tam parum
intelligerent, quid in eadem comprehenderetur:
Et cum tot facinorosæ versutiae ac subdo-
læ machinationes usurparæ concurrerint ad eam
compingendam, judicent qui volent, an hæc u-
niversalis Synodi Definitio haberi debeat, aut
illa duarum gentium vera Unio: Vel an illos
proscribi oporteat, tanquam legum Synodica-
rum adversarios, qui utramque & Unionem
& Definitionem confirmare recusaverint. Mi-
hi hæc perstringere odiosâ acerbitate non est
in animo, sed singula quo ordine gesta sunt, in
historiæ filum digerere, atque ita ob oculos
exponere quibuscunque veritatem indaganti-
bus, ut dum antecedentia expediam, in conse-
quentia prehenso manu deducam. At nunc in
portum quem sibi ab initio proposuit, plenè
velis nostra procurret Oratio.

HISTORIA CONCILII FLORENTINI.

SECTIO XI.

Ἐν ᾧ πρὶν τῇ εἰς Βενετίας ἀναστροφῇ ἡμῶν. καὶ ὅπως ἐλετηρήσασκεν ἐν τῷ ναῷ τῆς ἁγίας Μάρκας, ἀξιώσῃ τῆς Δέκας καὶ περὶ αὐτῆς καὶ ὁπιδείξῃ τὸ βασιλείως. καὶ ὅπως ἐπατήλησκεν οἰκασθε. καὶ πρὶν πινῶν γεγονότων ἐν τῇ ἐπανόδῳ ἡμῶν. Ἀπομνημονεύματων ια.

Hæc comprehendit capita : ut redeuntes Venetias appulimus : Ut in eade primariâ Divi Marci sacris operati sumus, exorante Venetiarum Duce, jubente ac mandante Imperatore. Ut versus Patriam vela dedimus : Et de quibusdam memoratu dignis, quæ nobis inter revertendam contigerunt. è lib. 11. Commentariorum.

τμήμ. ια. κεφ. α.

SECT. XI. CAP. I.

Ο Μητροπολίτης Κυζίκας κδρος Μητροφάνης ἐκ νεαρῆς ἡλικίας πάνυ καλῶς ἐν τῇ Μοναχικῇ ἀγαπήσας πολιτεία, καὶ τῇ ἐναρέτῃ ἀνέπτυξκεν βίαν. καὶ καλῶς ἑαυτὸν εἰς πάντα ρυθμίσας, μέγα κλίμα πᾶσι ἐκτήσατο. καὶ εἰσέβοντο, καὶ ἐκ μὲν αὐτὸν πάντες, ὡς σεβασμιον, καὶ θεῖον, καὶ ἐναρέτην ἀσφρωπῶν, ἀλλ' ὅτι οὐκ ἔμελλε θάνατον τῆς πατεριάρχας, ἐψιθυρήσατο πρὶν τῆς βασιλείως οἰκιακῶν καὶ ἐσπίνετο τῇ εἰς τὸ πατεριάρχειον ἀνάστασιν, ἐπὶ ᾧ ἐν τῇ Φλωρεντία. καὶ ἔτι εἰς τὰ βασιλικά θρασυματὰ ἐπεσφύρειτο. ὅτι πίνων παρεσκόλλετο καὶ ἔτι ἐξελθεῖν ἐκ τῆς Φλωρεντίας μὴ καὶ ἐπὶ τῶν ἀρχιερέων εἶχε μὲν τὸ μέγα σχῆμα ὁ πρὶν ἐκείνου ἀπρωρημένον ἀνωθεν τῆς ἰδίας κοιτωνίσκας. εἶχε δὲ καὶ τῶν τῶν θεῶν μυστηρίων ὡς ἀκαταθήκην ἐν ἰδίῳ τόπῳ πεφυλαγμένον. τὰ δὲ ἐν ἐνδύμασι καὶ τὰ χειρῶν ὅσα εἶχον μικρά τι καὶ μεγάλα οὐ σέλλοντες, καὶ διαβεβήκοντες οἱ καλόγηροι αὐτὸν ἐξέβαλον πάντα καὶ παρεδίδον εἰς φορτία. τὸ δὲ σχῆμα καὶ ἡ ὡς ἀκαταθήκη γιγνώσκειν ἀφανῆ, ἐκ τῆς τῶν, καὶ ἀπρωρίων, καὶ πολλὰ ζητήσαντες, καὶ πάντες ἐν τῇ οἰκίᾳ ἀνερωδήσαντες, καὶ ἀναμοχλῶσαντες, καὶ πάνυ μογήσαντες ἐν-

Metropolitanus Cyzici Dominus Metrophanes, ab ineunte adolescentiâ, eximie in disciplinâ Monachali enutritus, vitam sanctimonie ornamenti ita excoluerat, & in eodem laudabili instituto decurrerat, ut magnam apud omnes gloriam consciverit, qui cum summo honore prosequerentur, ut virum venerabilem, divinum, ac omni virtutum genere cumulatifimum: Hic cum tantus in omnium existimatione haberetur, post mortuum Patriarcham, à blandis quorundam aulicorum susurris, & assentationibus domesticorum Imperatoris delinitus, spem concepit in Patriarchatum se promovendi, dum adhuc Florentiæ commoraretur: unde ad omnes Imperatoris nutus ac placita, tanquam ad Oracula se subduci permisit. Verum Florentiâ discessurus, in aliorum præsulum consortio, cum magnam lautitiam haberet in velamentis ac cortinis, quæ à summo laqueari lecti suo circumfundebantur: Haberet etiam, & sacrorum mysteriorum pyxidem, in loco peculiari diligenter sepositam, utramque infeliciter amisit: Nam cum vestimenta Episcopi omnia, & impedimenta Monachi sui convolvissent, & digesta in sarcinas, avehenda exportassent: sola illa lecti aula, & Sacramenti repositorium, sublata à quibus pendebant locis disparuere: Et quanquam omnia scrutatis foramina, quæcunque essent in ædibus pervestigassent, & ad fastidium usque ac lassitudinem, omnem angulam intus & extra excussissent,

τις π καὶ ὅτις, ἔ μόνον οἱ καλόγηροι, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ ὁ Κυζικὴς ἔδεν τῶν δηλωθέντων εὐρεῖν ἡδυνήθησαν. ἦν ἂν ὡδῶδοξον, καὶ οἷς τίρας ἐσημειώθη ὡδῶπων, ὅτι ἔδεν ἄλλο ἀπώλειω τῶν δυνάμεων καὶ εἰς δόρυμα ἱκανὰ καὶ εὐκόλως διαπραθῆναι, ἀλλ' ἡ παύτα μόνα πμωῶτα μὴ ὄντα, καὶ αὐτὰ μάλλον ὑπερίμα. μήτι ὅμως εἰς πρῶτον ὀπιτηδεια, μήτι εἰς χρεῖον πινὰ τίς ἐκῆσθ ἢ ἄλλοις ἐσμάμα, καὶ παύτα μηδενὸς ἐξωλερκεῖ ἐσπληντῶ τῶ τῶ ἐν τῇ εἰκία. διὸ καὶ ἀπειρηκός ἀπεδήμησαν, μήτι αὐτοὶ μὴ ἐπροι πνὲς ὕστερον εὐρεῖν π διωγηθῆτες τῶ εὐρημάτων.

Καὶ ὅτι ἐγγύς τῆς Βενετίας ἐγγύοντο ἔνθα καὶ ὀλίγη θάλασσα τῇ ἰλύι ὀπιπλαζῆ εἰς τὸ ἐν τῶ πλοῖον ναυτῶν, ἐν ᾧ καὶ ὁ Κυζικὴς παρῶν, ἰστέον ὅτι τῆς ἀκᾶτης εἰς τὸ πλοῖον λατίνους, καὶ τὸ καπλὸν ἐρέτων, ὀλιωθῆτας ἔπειν ἐν τῇ θαλάσῃ, καὶ ἐγγύοντο ἀφ' αὐτῆς καὶ ἀκρῶς ἐρδνησαν τῶν τῶν λοιπῶν ναυτῶν ὑδαμῶς εὐρεῖν αὐτὸν ἡδυνήθησαν. ἡπρησαν ἂν εἰς τῶν πνὲς, πως καὶ ἄλλων πολλῶν πλοίων ὄντων σὺ αὐτῶ, ἔ γάρτοι τῶ τὸ συμπλήμα ἐν ἐπρῶ εἰ μὴ ἐν ᾧ ὑπέρσκετο ὁ Κυζικὴς. ὅμως σωθηροῖσθαι πᾶν εἰς τὴν Βενετίαν καὶ ἐξεδεχόμεθα τὸν βασιλεῖα. πρὸ ἡμῶν δὲ ἐν αὐτῇ παρεγγύοντο ὁ Φυγάς στυρεπλῆας, καὶ ἐφυλάχθη ὡδῶς ὁ δειπότες ἔκαστον γὰρ πνὲς τῶν λατίνων, ὅτι ἔστρεψεν τὸ ἐνωσὶν, καὶ ἡγελον διαχαιρέσαι αὐτοὺς.

Ὁ δὲ Κυζικὴς κατέλυσε ἐκῆσθ εἰς Μοναστήριον, ἐν κυριακῇ ἂν τῆς πρώτης ἱεροῦ τῆς καίμησης, προσλαβόμενος καὶ τίσας τας ἐκ τῆς ἡμετέρας ἐλκέρησεν εἰς τὸ καλὸν ἐν ᾧ καλῶς, καὶ ἀνεκέρυξε καὶ τὸ ἔκπε μνημόσυον. προσκαλίσαντα δὲ καὶ σὺ ἐν τῇ αὐτῇ μονῇ λαίνομονάχας, ἵνα ἴδωσι λαίβεργίαν φιλοῦμεν, οἱ καὶ ἀπεδέξαντο ἰδόντες αὐτῶ. καὶ εἰπὺν ὅτι ἡμεῖς ἐορτάζομεν ἐν τῇδε τῇ μονῇ τὴν καίμησην τῆς ἱστορίας. ζητῶμεν μὴ ἂν καὶ αὐτῶν τὴν σὺν ἀγρότηα, ἵνα συμπαράλαβον καὶ σὺ λοιπὰς εἰρεῖς καὶ διακόνους ὅσους ἔχει, ἀνιερῆσθαι εἰς τὸ μέσον, καὶ μάλλον ἐπομαῶζειν ὑμῖν καὶ τράπεζαν. ὁ δὲ σὺ σὺν τῶ πνὲσιν. ἀκρῶς δὲ παύτα οἱ λοιποὶ

tam Cyzicenus ipse quam Monachi, ne volam quidem aut vestigium utriusvis reperire potuere. Pro paradoxo igitur quamplurimi id observabant, quod nullam aliam prædam disperderet, qui longe ditiora peculia possidebat, & quæ facilius pro nummorum summi luculentâ venundarentur, quam hæc sola duo pretiosissima, vel potius quæ pretium omne meriti ac valoris magnitudine exuperabant: Cum interea nec ipsa amissa, inter maximè vendibilia cenferi debebant, nec poterant aliorum ufui, vel incolarum, vel peregrè adventantium accommodari: sed nec externus quispiam, quod meminere, domum irrepsisset: Itaque cum nec ipsi alterutrum invenissent, nec ulli in posterum, desperato ulterioris scrutinijs successu, in iter se festinanter conjecerunt.

Et cum Venetiarum limitibus appropinquassent, quâ refuam mare densissimæ uligini superinnatat, unus è nautis actuarij, quo Cyzicenus vehebatur, in supremo transtrorum tabulato se erigens ad ictum remi librandum, ut mos est Latinis remigare, deceptus instabili suppedaneo cecidit in mare, & voragine absorptus nunquam in posterum apparuit: Nam etiam si cæteri remiges omnem diligentiam adhibuissent hominem prensandi, ita tamen totus evanuerat, ut nec ejus umbra vel levidensis imaguncula recidiva conspiceretur: Quin & hoc etiam ad infelix augurium nonnulli rapiebant, quod cum multæ illic naviculæ cavada tranarent, nullam tamen eventus talis, præterquam Cyziceni infamaret: Utcunque unâ omnes Venetias appulimus, & expositi in littora Imperatorem expectavimus brevi subsecuturum: Nostrium vero adventum prævorterat fugitivus Stauropolensis, sub Despotæ præsidio delitescens: In cujus caput nonnulli Latino-rum conjurati, quem audiebant hostem implacabilem Unionis, eum sic confodere quærebant.

Cyzicenus vero in quoddam Monasterium divertit: Ubi die Dominico, quo prima solennitas in Dormitionem B. Virginis cepit celebrari, quatuor sibi adjungens è nostro clero, sacra fecit, in privato domicilij Oratorio, & Patris nomen è diptychis solennitur commemoravit: Cunctos vero in illo Monasterio Latinæ gentis cucullatos, ad Missam celebrem prius invitaverat Cyzicenus: Cui cum eorum plurimi interfuissent, Archiepiscopum sic allocuti sunt. Beatissimæ Virginis in hoc Cænobio dormitionem, sacris anniverfariis condecoramus: Quocirca tuam suppliciter rogamus pietatem, ut assumptis tibi cæteris presbyteris & Diaconis, ante ora omnium sacra peragas, & tibi nos mensam Sacramentalem instruamus: Annuit

K k k k

Cy-

πρὸς ἀρχιερεῖς ἰδουχέραντος λέγοντες. ἡμῶν μὴ ἔχοντων πατριάρχην πῶς ἐμνημονώσῃ ὁ πάππας; πῶς δὲ εἶχεν ὁ Κυζικὸς τὴν ἀδελφίαν; ἢ πῶς ἠνάγκασεν αὐτὸν, ἵνα τῆς ποιήσῃ; καὶ ἐβάλοντο κωλύσαι καὶ ὁπίωλῆσαι αὐτὸν ἀδελφικῶς. πρὸς ἐλαβε δὲ ὁ δεσπότης ὁ ὀρθόδοξός τε καὶ συνέστειλεν αὐτὸν, προσελθόντα γὰρ αὐτῷ τὸν Κυζικὸν ἀναγγεῖλαι τὸ γεγονός, καὶ βυλῶσαι καὶ πρὸς τῆς εἰς τὸ ἐξῆς λειτουργίας. ὁ δεσπότης δὲ εἶπεν αὐτῷ. καλὸν ἦν ὁ ἐπίησας δεσπότης, καὶ ἔτι πρὸς ποιήσαι ἀρχιερεῖα γέροντα, καὶ καλὸν ἀνθρώπον; πρῶτον μὲν οὐκ εἶχες λόγον εἰς τῆς ποιήσαι βασιλέως τὸ ἀδελφικόν. εἶτα ἔτι πατριάρχην ἔχοντα, ἵνα πρὸς ποιήσαι μετ' ἐκείνου τὰ ἐκκλησιαστικά. πῶς ἔτι εἶχες τὴν ἀδελφίαν ἵνα ἐμνημονώσῃς τὸν πάππαν; εἰσὶν ἐνταῦθα καὶ ἑτεροὶ ἀρχιερεῖς καὶ πρῶτοι, καὶ τίμιοι, καὶ αἰδέσιμοι. καὶ ὡς περὶ ἐπὶ ἐκείνοι ἐποίησαν τι, ἔτι πρὸς ποιήσαι. Ἀλλὰ τῆς μὴδε εἰς τὸ ἐξῆς ποιήσῃς τι.

τμήμ. ια. κεφ. β.

Μετὰ ταῦτα ἦλθεν ὁ βασιλεὺς εἰς τὴν Βενετίαν. τῇ 5 τῆς Σεπτεμβρίου, συναπαρτήθη μετ' αὐτοῦ καὶ τὸ Ἐφέσιον. ἐκράτησε γὰρ αὐτὸν ἐκεῖ, καὶ ἀνέπαυσε, καὶ ἐν τῇ ἰδίᾳ καὶ εἰς τὴν Βενετίαν δίδωσιν. εἶτα καὶ εἰς τὸ ἴδιον ἐμβιβάσας κάπερρον δι' ἀσφάλειαν καὶ ἀνάπαυσιν αὐτοῦ οἰκάδου ἐπανήγαγον. τὸ δὲ κάπερρον τὸ βασιλικὸν εὐτρεπίζοντα ἀπὸ τῆς 13 τῆς Σεπτεμβρίου, ἡμέρα σάββατον ἐποίησαν ἀγασμὸν εἰς τὸ κάπερρον, καὶ ἐίλκυσαν αὐτὸ εἰς τὴν θάλασσαν, ἐν τῇ 18 τῆς δεκεμβρίου. κατ' ἐκείνῳ δὲ τῇ νύκτι ἐγένετο πυρκαϊὰ ἐν τῷ ἀρσαναί, ἐν ᾧ οἰκήματα ἐπικραίνοντο τὰ βίβλη, καὶ ἐνεπλήθησαν οἰκήματα τρία μὲν τῶν ἐν τῇ αὐτῇ ἑσπέρῳ, καὶ κάπερρα τρία γρηκεῖα, μὲν τῶν σκεπαστῶν αὐτῶν. ἃ ἔλαβον ποτὶ ἐκ τῆς γλῶσσης ναυμαχίαντες. καὶ ἵσαντο ἀρχὰς ἐπὶ κείνῳ τῷ χρόνῳ δι' ἐνδεῆ μόνον. καὶ εἰ μὴ γὰρ τὴν πυρκαϊάν ὁ Ἡρακλείας εἰδήλωσε ποῖς ἐν τῷ ἀρσαναί, ὡς εἰκὼν ἐγγὺς, μεγίστη αὖν ἐγένοντο ζημία. ὁ δὲ βασιλεὺς διαταξάμενος τῆς 18 τῆς Σεπτεμβρίου, ἀπῆλθεν εἰς τὴν Πάτμον θωρηχάμενος καὶ τῆς 20 μῆτε

Cyzicenus, & se facturum pollicetur: Quod ubi reliquis Archiepiscopis innotuisset, graviter succensebant: Et quorsum Papam commemoraremus, (ajebant) cum nullum habeamus Patriarcham? Unde hanc sibi libertatem Cyzicenus arrogavit? aut quid hominem impulit ad hoc patrandum? Eumque decreverant fraternis objurgationibus commonefactum præpedire, nisi antevertisset religionis Patriæ maximè Orthodoxus Despota, & hominem maturius compescuisset: Nam Cyzicenum venientem ad Despotam, & quæ sacra fecerat narrantem, & pro futuris ab eo consilia captantem, Despota sic castigavit: O quam insigniter gessisti Domine! Num virum hæc decuere in Archiepiscopali infulâ tot annis, & tanta cum laude confescentem? Nullum à Fratre meo Imperatore auctoritatem acceperas, nec est nobis Patriarcha, sub cujus præsidio qualiacunque sacra auspiceris: Unde tibi igitur accrevit hæc Papam commemorandi audacia? Videsne quam alij hic præfulgeant Archiepiscopi & primi, & non minoris prærogativæ, ac pari tecum cultu venerandi? Et quemadmodum illi taciturnitati litavere, ita te oportuit: Quare ne in hæc postea impingas suadeo.

SECT. XI. CAP. II.

Non multum posthæc Imperator ipse Venetias adventavit, Sexto nempe Septembris, secum in comitatu trahens Ephesij præfulem, quem à consortibus segregatum Florentiæ deprehendens, ad se vocavit & multâ caritate permulcens, saluum primò Venetias perduxit: ac dein adlectum in propriam triremem securè ac quietè in Patriam revexit: Triremem autem Imperatoriam, jam plenè instauratam, decimo tertio Septembris, qui incidit in Sabbatum, quibusdam votivis precibus commendatam Deo, in mare protrudere, quod intus navale restagnabat: Et ea ipsâ nocte incendium loca navali vicina corripuit, ortum ex ædificio in quo tela fabricabantur: Et postquam tria domicilia devorasset, & cuncta ibidem comprehensa armamenta, in ipsum navale pervolans, totidem triremes hausit Genevenses, cum gurgustiolis, quibus subiectæ operiebantur: Has triremes olim è faucibus maris singulari Naumachiâ victores remulcârunt, & prope litus navalis in fabrefactis tuguriolis, quæ tum concremata crepuere, ultra septennium otiosas ad solam victoriæ ostentationem recondiderant: Et nisi Heracleensis propinqui hospitivus, flammam observatam indicasset navale incolentibus, ignis latius sparsisset incendia, damnumque ingens civibus intulisset; Decimi Septembris

μήτι Δὲ τὸ τῆς κυριακῆς αἰδέσιμον, μή-
τι Δὲ τὸ ὑψωσιν ἔτι μῖα σαυρὸν δυσα-
πηθεῖς περιμεῖναι, μήτι τῇ ζημία τῇ Βενε-
τικῶν ὀπικαμφοθεῖς. ὑπέσχετο δὲ μὲν δύο
ἡμέρας, καὶ περιέμενεν ἡμέρας πολλὰς
μέχρις ἂν ἀπαρλιθῶσι τὰ κάπρυα. με-
ταξὺ δὲ τῶν ἡμερῶν ἐζήτησεν ὁ Δὲ τὴν
Βασιλείαν, ἵνα λειτεργήσωσι οἱ ἡμέτεροι
εἰς τὸν ἅγιον Μάρτυρα, ὡς ἂν ἴδῃ καὶ αὐτοὶ
τὴν ἡμετέραν λειτεργίαν. καὶ ἴσως εἶχε μὲν
καὶ ὁ Δὲ τὸ δι' Ἐφέου. τὸ δὲ πλεονῆς ἦν
ὑποβολὴ τῶν ἡμετέρων, ἵν' ὠθήσονται
οὗτοι ἀπὸ τῆς Διαιρέσεως ὅτι τῇ ἐνώσει, καὶ
μὴ περὶ τῶν αὐτῶν δεξαμενῶν λειτερ-
γήσῃ ἐν λαϊνικῷ ναῷ. καὶ ἐπὶ τούτοις ὁ
Βασιλεὺς τὸν γράδω. εἶτα ἐβλάστησεν
περὶ τούτοις μὲν ἔτι μὲν Πρωτοσυγκέλευ.
εἰ ἄρα περὶ τῆς οὗτοι ἀρχιερεῖς λειτεργί-
ας πάντας ὁμοῦ, ἢ ἕνα ἀρχιερέα μὲν τῶν
ἢ πρεσβυτέρων ἢ ἐκκλησιαστικῶν καὶ Διαιρέσεων. εἶπεν ἂν ὁ
μέγας Πρωτοσύγκελος.

Τὸ μὲν λειτεργήσῃ πέντε ἢ ἑξ, ἐν με-
γάλῳ ναῷ, καὶ τοσάτω πλήθι ἀνθρώπων ὡς
Φανείτω ἐνδοξον. καὶ τὸ γινώσκῃ τῶν λει-
τεργῶν ἡμῶν ἐνδοξον καὶ περιέμεναι. πάλιν
τὸ λειτεργήσῃ πάντας ὡς Διαιρέσει
ἡμῶν τὸ πῦρον. πολλοὶ γὰρ εἰσι, καὶ ἐν
τοῖς πολλοῖς εἰσι καὶ πινες ἀπερσιχοῖ. καὶ
οὐκ εἰδότες εὐτακτεῖν ἐν τῇ λειτεργίᾳ. οἱ
δὲ λατῖνοι εἰσι πεπαιδευμένοι, καὶ πάσαν
εὐτακτίαν καὶ εὐλάβειαν τηροῦν ἐν αὐτῇ. εἰ
ἂν τις τῶν πολλῶν ποιῇ ἀπερσιχὴν καὶ
ἀπάδον, εἰς πάντας ἀναδραμεῖται τὸ ἔγ-
κλημα, καὶ ἀντὶ ἐπαίνου καὶ τιμῆς περὶ ἐν-
δοξῆς αὐτοῖς ὀνειδῇ καὶ αἰμίαν. Δὲ τὸ
περὶ τῆς εἰς λειτεργήσῃ δέκα ἐκ τῶν
ἀρχιερέων, δύο ἐκ τῶν ἀρχόντων τῶν σαυ-
ροφύρων οἱ εὐλαβέστεροι καὶ αἰδεσιμώτε-
ροι. καὶ οἱ λοιποὶ ἀρχόντες τῶν ἐκκλησιαστικῶν
οἱ ὀφφικιάλιοι. καὶ ἐκ τῶν ἱερομονάχων
καὶ Πρεσβυτέρων οἱ εὐλαβέστεροι. καὶ ἔτι
γινώσκῃ ἡ λειτεργία ἡμῶν ἐνδοξῇ καὶ
περιφανῇ.

τμήμ. ια. κεφ. γ.

Ἀπεδέξατο αὐτὰ ὁ Βασιλεὺς. καὶ εἶπεν
αὐτῷ ἵνα ἐκλέξηται καὶ τὰ πρόσωπα.
παρέδραμῃ ἐν τῶν ἀρχιερέων, ὅσους οἶ-
δεν αὐτομολήσαντας εἰς τὴν ἐνώσιν καὶ
περ-

tembris aurora simul ac effulsi, Imperator Pata-
vium migravit, & speculanda urbis, suique ob-
lectandi gratiā: Et nec diei Domioici reverentia,
nec elevatae crucis anniversaria religio, nec Ve-
netiarum detrimenta ejus animum affectu pira-
tis ullo, ab itinere averterunt. Post biduum vero
reversus, aliquamultos dies Venetiis reman-
sit, dum omnes triremes instruerentur. Inte-
rea Dux Imperatorem obsecravit, ut sacerdotes
nostri, D. Marci in æde primariā sacra facerent,
quibus ipse Officij Græcanici formam contem-
plaretur: Quod Dux fortasse exoravit suborna-
tus propter Ephesium: sed multo magis nostra-
rum plurimis id suggerentibus, ut eos impel-
lerent, qui vel omnino respuerent Unionem,
vel animo crudo amplecterentur ad sacra pera-
genda in Latinā Ecclesiā: Quod Imperator
fieri concessit, & cum Mag. Primicerio consi-
lium communicavit, an expediret, ut qui sa-
cris operarentur, omnes essent Episcopi, an u-
num aliquem Episcopum deligerent, cum tri-
bus, quatuorve sacerdotibus ac Diaconis sub-
ministrantibus? Cui respondit Primicerius.

Quatuor aut quinque sacris obeundis præfi-
cere, in tam amplā ac Magnificā Ecclesiā &
tam frequenti hominum concursu, nec nobis
gloriosum, nec honorificum videbitur: quale
oportet esse id generis quicquid suscipimus præ-
standum: Et si simul omnes muneri adscriben-
tur, sacrorum debita Majestas minus elucescet,
quia multi erunt, & in numerosā multitudine,
aliqui semper negligentes deprehenduntur, nec
ordinis stationem compositè observant: Latini
vero Ecclesiæ praxin & consuetudinem optimè
edocti, ut omnia decurrant ordine concinno,
ac pio, quam maximè cavent: Si quis igitur
unus ē multis nostrorum, quid suspinum ac dis-
sonum commiserit, in totam gentem recurreret
invidia: ita pro laude ac gloriā vituperium ac
dedecus nobis concitabimus: Quare omnino
conducere arbitror, ut decem ex Episcopis
primariis eligantur, & ex proceribus Ecclesiæ
Crucigeris duo, maximè venerabiles & qui sum-
mā gravitatis ac religionis specie prælucent, &
reliqui Magnates, qui in Ecclesiā officiis per-
funguntur, ex Hieromonachis, etiam & Pres-
byteris, pientissimi ac maximè spectabiles: &
sic nostra Liturgia conspicua ac illustris ubique
decantabitur.

SECT. XI. CAP. III.

Imperator his perlibenter assensit, deditque
in mandatis Primicerio, ut personas eligat ido-
neas, prout dixerat: qui voluntarios subscri-
ptores, & sponte qui unionem confirmassent
prætervehitur: Nec enim Rossensis, Cyzi-
cenus,

προθύμως στήγοντας αὐτῶν, καὶ ὅτι Ῥω-
σίας, ὅτε Κυζικῆς ἐμνήσθη, ὅτε Νικαίας,
ὅτε Μιτυλήνης, ὅτε πρὸς τῶν ὁμοίων.
ἐξελέξατο ὅς τις οἶδεν ὑπογράψαι τας
μὲν, μετὰ μελομήτας δὲ καὶ ἀνέθεαινον-
τες. εἶον τὴν Ἡρακλείας εἰδὼς αὐτὴν ἀκον-
τα ὑπογράψαι, καὶ μηδὲ φοβέσθαι
ἐν τῇ ἐνώσει, ὁμοίως καὶ τὴν Ἀγχιάλου, καὶ
ἄλλας πλείους. εἶτα ὅτι τὸ δρχόντων τῶν
σαυροφόρων ἀποδοκίμασε τὸ μέγα Σα-
κελλάρμον ὡς γέροντά, δυσιδῆ, καὶ κακό-
φρωντα, καὶ ἀνάρμοστον εἰς τὸ ἐναγχιλίσιον,
καὶ ὅτι ἀρκῶς φροντὶς αὐτῶν ἢ τῶν ἱερῶν
σικδῶν ὅτι καπιχεν αὐτὰ. ὁμοίως καὶ τὸ
μέγα Σακελλάρμον ὡς λίαν ἀλακχυ-
μῶν καὶ ἀσπίδομῶν καὶ γελῶντα, τίπτε
καὶ βήχοντα καὶ πύοντα πᾶν. ὁ δὲ μέ-
γας Χαροφύλαξ ἔφη, καὶ ὁ μέγας σα-
κελλάρχος, εἰσὶν ἰυλαεῖς καὶ αἰδέσι-
μοι καὶ εὐεστοὶ ἄνθρωποι. καὶ λειτε-
ργήσονται, καὶ πρὸς τῶν ἐφεξῆς δρχον-
των πλείους. ἡ Ἰπνιοία δὲ αὐτὴ πᾶσι ἦν
πρὸς τὴν Ἡρακλείας, καὶ τὴν Ἀγχιάλου, καὶ
πρὸς ἡμῶν τῶν δύο ἵνα μὴ ἐχωμῶν δόπο-
φυγῶν. ὤρσαν ἂν ὁ βασιλεὺς, καὶ ἔγρα-
ψαν ἐν καλασίχῳ ὅς τις ἐξελέξατο ὁ μέγας
Πρωτοσύγκελλος. ἔπειτα ὤρσαν καὶ πανήχ-
ησιν εἰς τὸ παλάτιον, εἰς ἐκκλησίαν δρχ-
χερεῖς, καὶ ὁ μέγας Χαροφύλαξ μετ' αὐ-
τῶν. εἶπεν ἂν ὁ βασιλεὺς, πῶς διημ-
νύσατε ὁ Δεῦξ, καὶ ἡξιώσιν, ἵνα λειτουργή-
σωσιν οἱ ἡμέτεροι εἰς τὴν ναὶν τῆς ἁγίας
Μάρκας. ἔφανη ἂν καλόν, καὶ ἐξελέξα-
μεθα ὑμᾶς ἵνα λειτουργήσῃτε. γινώσκετε
ἂν τὰς δόξας τῆς νυκτός, καὶ ἐπιμαθήσιν ἵν' αὐ-
ρον λειτουργήσῃτε.

Εἶπεν ἂν ὁ Ἡρακλείας, ὅτι ἐγὼ εἶδὼν
δυνάμει ἵνα λειτουργήσω, καὶ ὁ θεὸς καλῶ
συμπέθησιν μοι. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς λε-
ιτεργήσῃ, ναὶ ζωῆς. ὁ δὲ εἶπεν ἀδελφεῖς
ὑμῖν καὶ ἐδυνάμην. καὶ ὁ βασιλεὺς ἔφη
δυνάμην, καὶ ζητῶ ὡς ζητήματα ἵνα λει-
τεργήσῃ. ὁ δὲ εἶπεν ἀγαπακτῶ τίτῳ κε-
φαλῶν μου, καὶ εἰ ἀσκητῇ κατὰ λείψω
πάντων ὑμῶν ὑμῖν ἀδελφεῖς. καὶ ὁ βασι-
λεὺς ἔφη, λειτουργήσιν καὶ εἰς ἰσοκτισ-
μῶν. ὁ δὲ εἶπεν, ἐπεὶ ἐμὲ πλείους τι-
μῶνται ὅτι παρεστὶς τῶν δούλων, καὶ τῶν
λατῶν οἱ περὶ τὰς ἀρετὰς, καὶ
μίμνοντα πᾶσι πιάσιν. καὶ ὁ βασιλεὺς
χρεῖα εἶπεν ἵνα λειτουργήσῃ, καὶ λειτε-
ργή-
σιν.

cenus, præsul Nicææ aut Mitylenes, aut qui-
libet alter istius factionis, ei in memoriam ve-
nerunt, sed tantum eos selegit, quos novit sub-
scripsisse quidem, sed jam prænitere & unionem
totis viribus oppugnare: qualis fuit Heraclæen-
sis, qui nec Definitioni subscripsit, nec cele-
brandæ interfuit: qualis & Anchialius, & non-
nulli alij istius ordinis. Sic inter Crucigeros pro-
ceres Ecclesiæ, Magnum Saccellium repudia-
vit, ut decrepitum senecionem ac turpiculum,
verba proferre ingraturum, evangelicæ lectioni
ineptum: Et quod ejus vires excederet sacre
suppellectilis custodia, cum eandem possideret;
Similiter & Mag. Scenophylacem rejecit, ut
extremâ vanitate diffluentem, indulgentem
scommatis ac risui, ruffientemque subinde & ex-
puentem: Mag. autē Scrinarius (inquit) & Mag.
Ecclesiarcha, viri graves ac venerandi multo-
que decore præcincti, sacra obibunt, & si qui
tales inter proceres occurrent: Sed tota homi-
nis malignitas, in duos Episcopos incubuit He-
raclæensem & Anchialium, & in nos duos Cru-
cigeros, Scrinarium ac meipsum, ne ab offi-
cio præstando elaberemur: Nomina itaque sin-
gulorum quos elegerat Primicerius, scripta in
Catalogo Imperator jussit ad se afferri: dein con-
gregatis in Palatium electis, tam Episcopis
quam Scrinario, Imperator sensa mentis ad
hunc modum aperuit. Ut Dux Venetiarum ad
ipsum misisset, petiissetque ut nostri sacra fa-
cerent, in æde primariâ D. Marci: Quod ut
æquum nobis visum est & Duci concedere, &
vos eligere ad munus subeundum: quare nunc
scitote hoc à nobis constitutum, & in crastinum
vos ad operam accingite.

Heraclæensis respondit: Ego huic officio in-
servire non valeo, me excusatum habeas quæ-
so: Atte Deus salvum faciat, infert Impera-
tor, obtestorque ut sacra peragas: Certe non pos-
sum retulit Heraclæensis, sum adeo valetudinis
afflictus: At facias oro, replicuit Imperator, &
mibi in hoc negotio gratificeris: tantâ capitis
vertigine circumagor inquit Episcopus, ut si vel
tantisper detectus perdurem, deliquis animi
strangler: Ergo sacris operare velato capite,
inquit Imperator: sed capitis velatio in Ducis
præsentia, & in tantâ circumstantium Latino-
rum coronâ, inhonesta atque impia videbitur:
qui oculis singula perlustrantes, hos mores gra-
viter reprehendent: Perfungere igitur quo vis
modo, dixit Imperator, munere quod tibi neces-
sario incumbit: At quæ necessitas retulit He-
raclæensis homini ægrotanti? foelicius in Trape-
zuntium onus rejiciatur, aut in quemlibet alium
valetudine perfruentem. Omitte quæso, inquit
Imperator, has tergiversationes, quando oportet
hec sacra præstare, Tum ad reliquos cir-
cum-

μησι. ὁ δὲ ἔπειπε ἀνάγκη ἐπὶ ἀναγκ-
τῶν λαιτεργησάτω ὁ Τραπίζων ἢ ἐπ-
εῖ. ὁ δὲ ἑλπίσας. ὁ δὲ βασιλεὺς ἔφη
ἀφ' ἑσέως λόγους, σὺ γὰρ θέλεις λαιτε-
ργῆσαι. εἴτ' ἀπὸ βλαψῆς πρὸς αὐτὸν ἄλλως
καὶ κατὰ δύναμιν. ὁ δὲ Ἀρχιεπίσκοπος ἔπειπε, σὺ
ἔχω ἀλλαγὴν διὸ εὐδὲ λαιτεργήσω. καὶ
εἶπεν ὁ βασιλεὺς ζήτησιν ἀφ' ἑσέως, καὶ
λαιτεργῆσαι, ὁ δὲ ἔπειπε εὐθέως, ἵνα ἐν-
τρέπωμαι πῶς ἐν εἰς σὺν ἔχω χρεῖαν.
καὶ ὁ βασιλεὺς ἔφη, ἀλλ' ἐρᾶσθαι ἡμῖν,
καὶ εὐφρασεσθαι ἀλλαγῇ. ὁ δὲ Ἀρχιεπίσκοπος
εἶπε, καὶ ἔκ ἐστι καλλίον, ἵνα λαιτεργῆσῃ
ὁ ἔχων ἀλλαγὴν, καὶ μέλλων μοι δανείζειν
αὐτῷ πρὸς ἐμὲ τὸ μὴ ἔχοντα, μηδὲ δανεί-
ζομαι δανεισθῶμαι; καὶ ἔπειτα τῆς
ἐξήλθον.

Ὁ δὲ βασιλεὺς διημιλύσας καὶ πῶς μὴ
ὡφρατὸν ἐκέλευε ἵνα λαιτεργήσωσιν
αὐτῷ ἀπὸ τῆς ἀνάγκης. ὁ δὲ Ἡρακλείας ἐπὶ τῶν
ἐκείνου παρεῖχτο εἰς τὸ πρὸς πύλας
ἀγίας Μάρκας. μετὰ καλὴν δὲ ἐκέλευε τὸ
μέγαν Χρυσόφύλακα, καὶ εἶπεν αὐτῷ, ἐγὼ
εὐρον κώλυμα κανονικὸν δι' ὃ ἐκφύλαξ-
μαι τὸ λαιτεργῆσαι. ὡς γὰρ ὁ βασι-
λεὺς ἵνα λαιτεργῆσῃ καὶ ὁ Λακεδαιμονίας.
αὐτὸς ἐν περὶ τῆς ἐκκλησίας κανονι-
κῆς. καὶ περὶ τῆς ἐκκλησίας ἵνα μηδὲν συλλαιτεργήσω
αὐτῷ. διὸ ἐφάνη μοι καλὸν, ἵνα σὺ εἶπας,
καὶ ἀναφέρῃς τὸ τῷ βασιλεῖ. ὁ δὲ ἔφη
ἵνα λαιτεργῆσῃ ἀλλ' ἀντ' ἐμῆς. ἀξίω
ἐν ἀπλῇ δὲ ἐμὲ εἰς τὴν βασιλείαν καὶ ἀνά-
φερε πῶς. ἔφη δὲ ὁ μέγας Χρυσόφύλαξ
αὐτῷ μάλλον ἀπλῇ καὶ ἀναφέρει πῶς.
καὶ εἶπεν ὁ Ἡρακλείας λοιπὸν ἔλθε καὶ σὺ
μετ' ἐμῆς. ἀπῆλθον ἐν ὁμῇ, καὶ ἀνερχόμε-
νοι τῷ Ἡρακλείας πῶς, εἶπεν ὁ βασι-
λεὺς, καὶ φαίνεται μοι καλὸν ἵνα μηδὲν
συλλαιτεργῆσῃς αὐτῷ πρὸς τὴν ἐξέπαισιν καὶ
τὴν κρείσιν. λατρεύοντες ἐν τῇ πύλῃ,
καὶ ὑστερον μάλλον ἐξετάζαντες τὰ πιαδῶν. ὁ δὲ
εἶπεν ὅτι φαίνεται ἐπὶ τὸ ἐκκλησια-
στικόν. ἐχειροτονήσας γὰρ πάντας Φονεῖαν τὴν
Φονεῖαν ἐν τῇ ῥόδῳ Μιχαὴλ τὸν Χρυσό-
φύλακον, ὅστις καὶ σὺν ἐὰν μετὰ τὸν ζωοδόξον συλλαι-
τεργῆσῃ αὐτῷ. ἔφη δὲ ὁ βασιλεὺς λοιπὸν
ἡμεῖς πάνσομους ἐκείνους, καὶ ἐξοικονομήσο-
μεν, ἵνα λαιτεργῆσῃ ἐπὶ αὐτῷ ἐκείνους
καὶ σὺ λαιτεργῆσῃ ἀκωλύτως. ὁ δὲ εἶπεν,
ἐπὶ ἐδέξατο ἐκείνους πᾶσι θεοσέμεν (καὶ
περὶ τῆς ἵνα λαιτεργῆσῃ, καὶ πρὸς τὴν ἵνα
ἐμ-

cum spectans Imperator, vidit omnes pronos an-
nuere, præter unum Anchialium, qui sacerdo-
tali se stolâ indigentem missificare non posse ar-
guebat: At tantilli temporis usum petas ab alio,
respondet Imperator: suffundor pudore, inquit
Episcopus, de re quemlibet sollicitare; quam
mea non postulat occasio: Verum faxo, replicuit
Imperator, ut alij tibi mutuam præstent: Sed
an rationi non magis conveniret, interrogavit
Episcopus, ut qui stolam habeat, & in usum al-
terius velit elargiri, potius ipse officium præ-
stet, quam ego, qui nec stolam habeo meam, nec
mutuam alterius desidero? & his dictis disces-
sere.

At Imperator id cæteris significari mandavit
qui istis fermocinationibus non intererant, ut
electi, prætextu omni ablegato, ad munus
sedulo se parent: Heracleensis vero intimè sau-
cius, venit ad D. Marci vestibulum, & Mag.
Scriniarium evocatum, his verbis allocutus est:
Jam semih obtulit impedimentum Canonicum,
quod ab hoc ingratisimo ministerio me libera-
bit: Imperator Lacedæmonium ad hæc sacra
nobiscum perfungenda nominavit, qui cum
inciderit in crimen capitale, contra Canones
Ecclesiæ, mihi vovi nunquam cum isthoc ho-
mine sacra communicaturum: quod & tibi nunc
primulum indicare constitui, ut per te Impera-
tor certior factus, alium in hæc munia pro me
designet: Quapropter te vehementer oro, ut
hæc meo nomine ad Imperatorem deferas: Quin
& tu potius abi, respondit Scriniarius, & ipse pro
te deferas: At inquit Heracleensis, Ergo te mihi
jungas cõnitem: Juncti igitur Imperatorem a-
doriuntur: Et nuntianti quæ Scriniario prædi-
xerat Heracleensis, Imperator respondit: Hoc
mihi videtur intempestivum ob ea hominis con-
fortium in sacris defugere, antequam an reus sit
judicetur: Quare nunc sacris operare, postmo-
dum dabitur opportuna magis hæc ventilandi
ocasio: At manifesti criminis tenetur, (ar-
guit Heracleensis) qui Homicidam sacris dona-
vit ordinibus, & fecit Confessarium, nempe eum,
qui Michaellem in Rhodo adolescentem prius
interfecerat: quare à tali in sacris contuberna-
li abhorret conscientia: Ergo eum missum aman-
dabimus, respondit Imperator, inque ejus vicem
substituemus alium, tibi vero sacrificandum erit
nihilominus: At mallet, respondet Heracleen-
sis, ut quando is Majestatis tuæ jussui obtem-
peraverit, ipsi pergere liceret, ne alacritatis
in Dei cultum meritâ laude fraudaretur, &
mihi sufficeretur vicarius homini valetudina-
rio, præter quod dixi impedimentum Canoni-
cum: At id voluntati meæ relinquant, respondit
Imperator, ut alio in ejus locum, quem animo
præfenti intruso, ille evadat, & tu præstare
et-

[illegible]

Τμήμ. Ια. ΚΕΦ. Β.

Περὶ δὲ τῶ ἐν τῇ παρελθούσῃ ἐπιπόσει ἡμῶν,
ὁ πάππας πωλεφάρεται μετὰ τῶν βενετῶν
πραγματάρχων. ἵνα πὰ δύο κάρτεραι τῇ
πραγματείας δεξάντῃ αὐτὰς ἐκθροῦντες
ἐξ ἡμῶν. ἐστὶ δὲ καὶ ἐξόδοι ὑπὲρ τῆς βα-
σιλικῆς κάρτεραι, καὶ ὑπὲρ ἐπὶ τοῦ
ἐρρογούουσι ἐν αὐτάς τῆς κάρτεραι ἐν
ὧ καὶ ὁ δεσπότης εἰσέλθῃ. εἰς δὲ τὸ κάρ-
τον τῆς βασιλικῆς ἔδωκαν ῥόζαι μηνῶν δυο.
ἐδίδει δὲ ναυτῆς βενετικῶν ἡτέλησαν εἰσελ-
θεῖν ἐν αὐτῇ. ἀλλὰ εἰσχηθησὶν ὑπεχίρει
ῥῶσι καὶ βέλταροι ἐδομῖαν ἐδοσιν ναυι-
κῆς ἔχοντες. ἐλάττωσιν δὲ καὶ ἀπὸ τῆς πταγ-
ματικῆς ἀριθμῶν ναύων ἑ. ἡτοιμάσθησαν δὲ
ἐν ἡμῶν καὶ εἶπον ἡμῖν, ἵνα εἰσέλθωμεν
εἰς πὰ κάρτερα τῇ ἐδ τῆς Οκτωβρίου. κατ'
ἐκείνῃ δὲ τῇ νύκτῃ ἐχλυσεν κλύδιον μέγας,
τῆς βιαιῶς ἔταραξε τῇ θάλασσῃ, καὶ ἐξέ-
κασε τὰς ἀγκύρας, καὶ ἐπὶ τῆς λιμνῆς
κατάστειλε κάρτερα πᾶσα, ὧν ἦν καὶ τὸ
καπιτάνικον, καὶ ἡμεῖς εἰσχηθημεν. κατὰ
τὴν γὰρ ἐξ ὅκνην τὸ ἡμῶν τῆς βάντης

Cum pompa igitur maximè solenni in habitu-
bus, Universi Genotaphium deduximus in
templum Monasterij D. Georgij dedicati. U-
bi nostrorum singuli, dum lugubria nota cantil-
larent, ac præcipuè Psal. 118. Beati corde im-
maculati: Latinus quidam Episcopus, cum octo
eiusdem gentis Hieromonachis, nostrum cho-
rum subintrantes, in eundem ordinem cum no-
stris se disposuerunt, portantes simillimas no-
stris feræles tædas: Hymno tamen perfinito,
& absoluto Canone quasdam mysticas preces,
submissâ voce introrsum immurmurabant:
Deinde simul ac Liturgia inchoabat, ad primum
introitum nobiscum ingressi, intragradus sta-
bant nudi speculatores: Dummodo in fine om-
nium, cum nostri ruerent in amplexus, illi se
mutuo sunt amplexati, & cum Liturgia termi-
nabatur. Torum autem hoc negotium, commen-
tum fuit Primicerij, ut qui sacrâ in Æde D. Mar-
ci non peregissent, in hac commemoratione præ-
stare cogeret: Duram autem necessitatem im-
posuit duobus præfectis Monasteriorum & An-
temensalium, qui cum nullis orationum blan-
dimentis, ad hæc subsunda poterant persuaderi,
ambo & Imperator & Primicerius in utrumque
antistitem extremaeque interminati, ad sa-
crificia peragenda prorulerunt. Et hæc ita ge-
sta sunt ut nos commemoravimus.

SECT. XI. CAP. V.

Quæ nostrum spectant reditum in Patriam, sic se habent. Papa cum Venetis pacto convenit, ut binas nobis insisterent triremes mercatorias, quarum unaquæque centum ex nostris hominibus capiat vectores; mille & impensas à Imperatorum triremem necessarias implendam, & ad unam duntaxat alteram, quæ Despotam vectaret: Cui & nautas nummis conducebant erogatis, Imperatoris vero non nautas parabant, sed duorum mensium numerabant stipendia: Eam tamen nullus nauta Venetus ingredi volebat, sed vilia Mancipia, Russi, Bulgarique; rei nautice penitus expertes: cui & de iusto numero nautarum, sexaginta non pauciores deerant. Nihilominus ad velificandum se comparabant, diemque præstitebant recipiendi nos ad navigia Octobris decimum quartum: Cujus nocte præcedens ingens tempestas exorta violentis fluctibus concitatum mare, in altum sic librabat, ut disruptis anchoris, in ipso portu triremes quatuor effractæ invicem colliderent, quarum unam Capitaneam nos proceras Ecclesie fumos consecruri: Atque in illâ dolonem medium quo vexilla inferebantur, contusum collabefactumque vix triduo in-

LIII

staura-

ἕως μέρας, καὶ ἐπικταίνον αὐτὴν ἡμέρας
τρῆς. ὅτε εὐσχήνηδον εἰς τὰ κάπερα, καὶ
ὁ ὑποχώδην ὅσον ἐπινασῶσαι ἡμᾶς εἰς τὴν
Κωνσταντινῶπλιν μὲν πολλῆς ἀναπαύσεως,
καὶ πολλῶν κατέργων καὶ μὲν μεγάλης πι-
μῆς, κατίσθην ἡμᾶς, καὶ εὐχομένη πιαύ-
τῳ ἄνεσιν καὶ ευρυχωρίαν. ἐν τῇς Φορ-
τηγαῖς κατέργοις οἷον ἔχουσι τὰ ἐκ τῆς κα-
φᾶ, ἢ ἐκ τῆς ἀστροκάσας Διὰ τῶν Φι-
ρόδμου ἀνδράποδα τζαρκάσοι τυχὸν ἢ
σκούθαι.

Ἐξήλθομεν ἔν τῃς βενετίας τῇ 19 ἔ
ὠκτωβρίῳ, καὶ Διὰ περὶ αὐτοῦ μιλία ρ
προσωρμίδηδον εἰς κασρον παλαιὴν
μὲν καὶ ἡμεληδόν, ἀετῖον δὲ ἄλλως καὶ
τῇσι τῇς πύκας, καὶ νησιδαῖς εὐπάλαισι
περικυκλόμενοι. ἀφῆναι πῇ τῇ χειρῶν
καὶ πινύοιαν τρεφῶν πυρεχόμενοι. καλεῖ-
ται ἡ Πόλα. περὶ μείναι ἔν τῇς κα-
τεργα, καὶ ἑλαδοὶ καὶ ἀνθρώπων καὶ χερσας.
τὸ δὲ βασιλικὸν κατέργον ἐξήλθην ἐστρη-
μῶν ναυτῶν 8, διευόμην τῇ πῇ πλῆν.
καὶ ἐν μιᾷ νυκτὶ προσωρμίδηδον ἐν λι-
μῶν. καὶ πρῶτας ἀναχθῆντες ἐκείθην εὐ-
ρομῶν τῇ ἀνεμον ἐναντίον, καὶ σφαιρῶντες
ἐστῆμεθα πάλιν εἰς τὴν αὐτὴν λιμῶνα ἡμέ-
ρας γ' μηδεμίαν ἐκ τῆς πύκας ὡς ἀμυδρίαν
ἔχοντες. ὅτ' αὖ ἐξήλθομεν, καὶ εὐφώρα
τυχόντες ἀνέμω ἐπὶ ὀλίγον, μόλις καὶ ὅτι
δύο ὥρας ἐπὶ τοῦ καλῶς, περὶ πῇ
καρμῶν αὐτοῦ κλύδωνι ἀφηνιδίον καὶ βλαῖν
ὅς ἀσπῆτως ὥσπερ τὰ κατέργα ἐξέπιπτε.
καὶ ἀπὸ τῆς εἰς ἑρμον νῆσον καλεσθῆναι
λίαν. καὶ τὸ μὲν τῇ βενετικῶν κατέργα
ἡδυνήθησαν καὶ ἐπὶ τῇ ἐν τῇ ἐκείθην λι-
μῶν. τὸ δὲ βασιλικὸν ἐστρημῶν ὅν καὶ
ναυτῶν καὶ ὀπισθημονικῶν ἀνθρώπων σὺν
ἡδυνήθη ἐπέλθῃν, ἀλλ' ἐξέπιπτε, καὶ
ὅτε οὐδαμῶν πῇ γέροντι. καὶ λυπώμεθα
πάντες, νομίζοντες ὅτι ἐκινδυνώσοι, καὶ
περὶ τοῦ μῶν ἡμέρας δύο. περὶ τῇ ἐπὶ
ραν τῇς δούπερας ἡμέρας. ἐμῆυσεν ἡμῖν
ὁ βασιλεὺς, ὅπως ἢ αὐτὸς ναὺς ἀρμίδη
ἐν ἐπὶ μέρει τῇς αὐτῆς νῆσον. καὶ ἐπὶ πῇ
λὺ ἐστὶ τὸ Διὰ μίσην Διὰ τῆς, ὥστε
ἵνα ἐξέλθωμεν ἅμα πρῶτον, καὶ πῇ μῶν
ἐξορθεῖ ἑλδῶσται δὲ καὶ αὐτῆς, ἐκ τῆς ἐπὶ
ρα μέρους, καὶ ἐνωησόμεθα ἐν τῇ ὁδῷ. καὶ
γέροντι ὥστε ἐπὶ τοῦ μῶν ὅν καὶ πάλιν Διὰ
πρῶτον τῇ Ραμῶν καλῶν περὶ πῇ κα-
μῶν μείζων καὶ ἀφορτῶν κλύδωνι, ἐν ᾧ
ἀπῆλ-

staurabant, ut non nisi post quadriduum navigia
ingrederemur: & ille nempe Papa, qui tam
prolixis pollicitationibus, nos incolumes Con-
stantinopolin, cum tanto solatio ac voluptate,
in tam numerosâ classe triremium tanto honore
cumulatos se remissurum spondebat, ita nos
densatos coniecit in angustas carinas onera-
rium navium, ut non majori quiete, nec molli-
ori animorum, corporumve remissione, aut
relaxatione spatij frueremur, quam ex Capha aut
Albocastro captivi vernæ Cercassij, aut ultimi
gentium barbararum Scythæ, cum in alia lito-
ra per mare devehuntur, gypsatis pedibus ven-
dendi in catastis.

Venetis autem decimo nono Octobris solvi-
mus, & confectis centum milliaribus navigia
applicuimus ad Castellum vetustate collapsum,
incolisque vacuum: venustum tamen & am-
num si loci situs spectetur, & insulis in circu-
itu frugiferis spectabile, necnon ingentem rerum
necessarium copiam, ac omnigenorum edu-
lium elargiens: quam vulgo Polam dicunt: Il-
lic triremes in stationem subductæ, & aliquan-
diu commorantur homines quosdam, & nonnul-
la navigantibus utilia receperunt: Imperatrix
vero statim accipit, cursum repetivit, sexa-
ginta nautis decorata ut diximus: quam nos mox
insecuti iter continuavimus, & eâ nocte in por-
tum quendam devenimus, unde diluculo sol-
ventes, repperimus ventum mutato cardine
spirare adversum: quare velis retrorsum versa-
tis, in eundem portum de novo decurrimus, tri-
duoque hæsimus, quamvis nihil frugis decerpere
valuimus, è loco tam sterili & injucundo. Sed
illinc ut primum persensimus ventum favere
clementiorem, vela dedimus, & cum vix duabus
horis cursu prospero frueremur, in ferocem pro-
cellam, & ex inspirato ingruentem incidimus,
quæ tam violenter naves percussit, & tam con-
fusè disjecit, ut cursu recto quem tenebant a-
blegato, in insulam desertam nomine Lesam
compulerit: Et conductitæ quidem Veneto-
rum triremes, portum ingredi poterant: Ac
Imperatoriam grandiorem, ac tot nautis priva-
tam, hominibusque scientificis, intrare cum
non potuisset, hyems è nostro conspectu abri-
puit, ut quid eâ factum sit, aut quo impelleretur,
omnes ignorarent: Quocirca in maximum
luctum præcipitati, ne à ventis in naufragium
convelleretur, integrum biduum præstolando
consumpsimus. Verum ad secundi diei vesp-
ram Imperator misit nobis nuntiatum trire-
mem suam ex adversâ ripâ ejusdem Insulæ ad
Anchoram consistere: sed cum tanta inter-
pedo eum à nobis disterneret, jussit ut sum-
mo mane in mare expansi recta velificaremur:
ipsam ex alio latere Insulæ tum temporis solven-

ἀπηλπίσμεν πάντεσσι τὰς ἰδίας ζωὰς, οἰμώζοντες καὶ θρηγνύοντες καὶ τῷ Φιλῶτων ἀναμνησθέντες καὶ ἐλεεινῶς ἀποκλαιόμενοι. καὶ ὅτι τέτοις ὅλη ἡ νύξ παρέδραμε, καὶ ἔδειπνον κάπνον ἑώρα τὸ ἔπειρον. καὶ οἱ ναυτικοὶ ἠδύσαντο ἡ ἀπὸ ἡρώτων. δεδιότες δὲ μόνον μήποτε σκοτίας ἔσσης τῇ γῇ προσειλάσασθαι τὰς ναὺς ἀπολέσθαι πρὸς τὸ πύλαγον αὐτὰς ἰθύνον.

Τῇ νυκτὶ δὲ ἐκείνῃ καὶ μία ναὺς ἐκ τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐρχομένη ἐβυθίσθη ἐν τῷ αὐτῷ πελάγῃ πλησίον ἡμῶν. ἡμέρας δὲ ὅταν ἡμεῖς τὸ πτεῖμα ῥᾶον ἐγύρετο, καὶ ἡμεῖς ἐυρέθημεν πολὺ τῆς γῆς ἀπέχοντες, καὶ δι' ὅλης ἐκείνης τῆς ἡμέρας κατήραμεν εἰς τὸ ἔπειρον. ἔνθα προσμειναντες τῇ ἐφεξῆς ἡμέρᾳ παρεγρόμεθα εἰς τὴν Κέρκυραν· καὶ ἐκείσε δύο ἡμέρας πειρώμενοι πρὸς βασιλίαν. ἐσθὲ γὰρ ἡμᾶς φόβος ἀκύνετος ἐπὶ διήρχοντο περὶ τὰ μέρη ἐκείνα κάπνον δὲ κατελανικά, μήποτε ἐνέτυχον τῷ βασιλεῖ. ὅμως μὲν τὰς δύο ἡμέρας ἦλθε καὶ αὐτὴς εἰς τὴν Κέρκυραν.

Τμήμ. ια. κεφ. ε.

Οἱ δὲ ἐκεῖσε Χριστιανοὶ καὶ καλοὶ ἄνθρωποι, ὅτε μὲν εἰς τὴν Ἰταλίαν ἀπὸ ἡμῶν ἀπασιώς προσήρχοντο, καὶ μεγάλως ἐύμενον ἡμᾶς. ὅτε δὲ ὑπερέφορον ἀνδρῶς ἄγαν ἡμᾶς ἐδέχοντο. καὶ ἔλθον, κάλλιον ἂν ἦν σὺ ἀπὸ ἡρώτων εἰς τὸ σωθῆναι. καὶ καλὸν ἐποιήσατε; εἴθε μὴ ἐβυθίσθη ὑμᾶς ἐκεῖσε ἀφίγημα. προσήλθε δὲ τῷ βασιλεῖ ὁ ἐκεῖσε πρῶτος πάσας μὲν καὶ ἑτέρων ἱερέων, καὶ ἀνέφερον ἐξήτησαν ἵνα ἐρῶσι πῶς χρὴ διαφέρειν αὐτοῦ μὲν τῷ λατίνῳ; ὡρῶν δὲ ὅτι διαφέρει καὶ τὸ πᾶν ἦν ἔχει καὶ πρῶτον. ἀνέφερον δὲ ὅτι ἡμεῖς σὺ ἐχόμεν ἐνταῦθα ὁπισθοποῖν. ἐπεισὶν δὲ ἐξέτασιν εἰς αὐτὸ ἀναγομένης πρὸς ἱεροσώλυν, καὶ ἐλαμβάνοντες τὰς μαρτυρίας αὐτῶν. εἶπε ἐπιστολὰν αὐτοῦ, καὶ ἐχειροτονήσαντο ὡς καὶ ἡμετέρων ὁπισθοκόπων. ἐξήτησε δὲ πολλὰς οὐ ἐνταῦθα ἐνταῦθα λαμβάνοντες σκοπῶν, ἵνα χειροτονῇ αὐτοῦ. ἡμεῖς δὲ

tem, eo cursum dirigere, ut in medio se nobis adjungeret itinere, quod felicem prodiit in eventum. At jam cum unā navigantes sinum Ragusium prætervehebamur, tam magna, & terribilis tempestas inhorruit, ut ipsas vitas penitus desponderemus: ejulavimus, planximus, & sæpe nostra domi cariissima pignora in memoriam revocantes, miserabilem in modum collacrymavimus: Atque ita totam noctem duximus, tam spissis tenebris, tam densâ caligine obfusi, ut nulla triremis proximam conspiceret, nec peritissimi nautarum quo tenderent, satis perciperent, nisi quod id unum pertimescentes, ne in nocte tam nebulosâ naves scopulis alliderent, à littore quantum poterant, in apertum mare gubernacula obliquabant.

Quin & eâ ipsâ nocte navis ἐ Constantinopole huc vela faciens nos juxta, depressa fluctibus, in profundo gurgite subsedit: Appropinquante luce mitior nos aura afflavit, sed in longum à terrâ aberrasse nos deprehendimus, ut totâ die, remis velisque quod ajunt contendentes, in continentem vix deferremur: ubi aliquantisper commorati postridie Corcyram attigimus, ibidemque biduo anxij Imperatorem expectavimus: Nam timor nos invaserat, ne Catalauni piratarum genus crudele in eum irruissent, quorum quatuor triremes hæc maria infesta reddere acceperimus: Verum exacto biduo Corcyram ipse exoptatus appulit.

SECT. XI. CAP. VI.

Cujus Insulæ Christiani, viri probi, nos in Latium tendentes, perhumaniter amplexi, magno honore affecerunt: sed revertentibus intepuere, & nimiam vultuum severitate aspexerunt: Et optabilius fuisset, inquiebant, si Synodum eam nunquam aduissetis: quid inde aut lucri, aut laudis reportastis? Unam nobis nunquam obtigisset infelicitas, vobis eo proficiscentibus occurrere. Accessit autem ad Imperatorem primarius inter eos sacerdos ac Pater Confessarius, cum aliis quibusdam suæ professionis: qui Imperatorem rogaverunt, ut edocere dignaretur, quibus nunc modis cum Latinis tractarent? Iisdem nunc quibus olim, respondit Imperator: At illi fusius enarrant: Nobis nullus est in hac Insulâ Episcopus, adeo ut si quis ad sacros ordines aspiraret, præviâ examinatione, quam dignus esset exploravimus, deinde oblata ab ipso qualiacunque testimonia capientes ad aliquem Episcopum vestrum remisimus, ut ordinibus donaretur: Sæpe autem præfectus his partibus à Papa Latinus Episcopus petiit, ut in ipsum hanc ordinandi facultatē trans-

ἐλέγομεν ὅτι ἀδυνάτην ἔστιν δεῖξαι ἡμᾶς, πῶς χειροτονίαν ὑμῶν. καὶ διὰ τὸ χάσμα τοῦ παρεκκρόμεθα πρὸς τὸ ζήτημα αὐτῶν. νυνὶ ἡ ἐπὶ ἐνότητι ἑνώσεως ὁπλισθήσεται ἡμῖν ἵνα χειροτονῇ. ἡμῖς δὲ ἐπὶ ὅλως θέλομεν τὰς πύλας ἐν εὐρησμοῖς εἰς τὸν δόποφυγῶν.

Ὁ δὲ βασιλεὺς εἶπεν. ἡμεῖς ἄνω ἐπιήσαμεν, καὶ ἐστρέψαμεν πῶς ἑνώσιν, ἵν' ἔχη ἰκαίτερον μέρος πρὸς τὴν καὶ πῶς τῶν ἡν ἔχει καὶ πρὸς τὸν. εἰ ἐν ἐπιτάσει πρὸς ὑμᾶς οἱ λατῖνοι, ἔπειτα, ὅτι ἄνω ἐγόμετο ἡ ἐνώσις, ἵνα ἔχωμεν πρὸς τὴν, καὶ πῶς τῶν ἡμῶν ὡς πρὸς τὸν, καὶ ἄνω σὺ ἐπεχλήσασιν ὑμῖν. οἱ δὲ πάλιν ἀνένεγκαν, ὅτι ἡμεῖς ἐσμὲν ἀνθρώπων διδωλόμενοι εἰς τὸν λατῖνους, καὶ ἔχ' εὐρησθ' ὡς ἀδοχῶν ἐν αὐτοῖς ὁ ἡμέτερος λόγος. ἐρῶσι γὰρ ὅτι πρὸς τὸν ἡπὶ ἐρισμοῖς. νυνὶ ἡ ἐπὶ ἡνώσει, καὶ ἐσμὲν ἡνωμένοι πάντες, ἡμῖν ἀνέκασιν καὶ αἱ χειροτονίαι, καὶ σὺ ἐάσας πρὸς ἀπλῆν αἰσθησὶν καὶ χειροτονηθῶναι. πρὸς ἡμῖς πρὸς τὸν ποιησόμεν; ἔλεγον δὲ ὁ βασιλεὺς ὅτι μετὰ χαρῆς ὁ ἐρῶν, καὶ δοθήσ' ὑμῖν καὶ ἐξίτε τὸν εἰς δεξιόθεν ὡς λεγομεν πρὸς ὑμᾶς, ὅτι ἄνω ἀπὸ ἀρχῆς.

τμήμ. ια. κεφ. ζ.

Ἦδη δὲ διὰ τὴν αἰτίαν τῆς ὁπλιστικῆς ἡμέρας, ἀεὶντες ἐπὶ τὸν μὲν ὅλως φρονήσαντες πρὸς τὴν ἐξ ἡμῶν μετὰ χαρῆς. καὶ ἵνα πρὸς ἐμὴν καὶ αὐτοῖς ὡς ἀδελφοί, ἐπὶ τῇ πρὸς τὴν καὶ ἀρχῆς μετὰ τῆς, καὶ κινδυνεύοντες, ἐφθάρμεν εἰς τὸν μεθώμεν. καὶ ἐπὶ τῇ ἐκείνῃ ἡμέρᾳ πέντε κωλυόμενοι ὑπὸ νέτα βιαιῶν. ἀνείδοντες ἐν ἡμῶν, ὅτι ἐκ τῶν μεθωμένων ζήλωται τῆς ἡμετέρας δόξης ἐπύγχανον. καὶ ἐλεγον, ὅτι ἡμεῖς πρὸς τὸν ἐπὶ τὸν εἰς λόγους μὲν τὸν λατῖνων τῶν εὐρησμοῖς ἐν τῇ, καπιτάλομεν αὐτοῖς μὴ διωκόμενοι ἀνελίγειν ἡμῖν. νυνὶ δὲ σὺ ἔχομεν πρὸς ἀνελίγειν αὐτοῖς. καλὸν δὲ ἦν εἰ μετὰ τῇ πρὸς ὑμῖς ἐκ τῶν ἐκείνων. εἰ πρὸς, μὴ κραιφαίνειν τὰς δύο ἡμέρας τῆς ποσας ἡμέρας. εἰ πρὸς, μὴ λητάρειν τῇ αὐτῇ ἡμέ-

fetremus : at nunquam à nobis impetravit : Sed perpetuo respondimus, Ordinationem Latinam, à nostris legibus alienam, Græcis hominibus competere non posse : & propter Ecclesiarum schisma, Episcopum Latinum semper repudiavimus : At nunc unione sancitâ multo actius instabit, petet, & tanquam jus suum sibi vendicabit, quod in æternum nunquam admittemus : Verum quo effugio ? quo commento hominem abigemus ?

Respondit Imperator, nos ea sine procudimus Unionem, ut utraque pars iisdem ritibus ac institutis gauderent, quibus antea : quare si vobis Latini obstrepent, redarguite, unionem asserentes eo pacto procuratam, ut iisdem legum fundamentis uteremur, quibus ante unionem : & tum ulteriori molestiâ vos interpellare desinent : Illi vero Imperatori regefferunt : At nos sub jugo vivimus Latinorum, subacti in servitutem, nec valebit id commentum : Obiicient enim Latini : Vos antehac seorsum à nobis constitistis, avulsi in partem diversam : at nunc fœdere conjuncti estis, omnesque in unam gentem, ac religionem coaluimus : ad nos jam ordinandi potestas necessario pertinebit : Nec nostros permittent consecrandos extra Insulam vagari, ut à Græcis Episcopis gradus postulent, quibus debeant imbui : quid tum nobis faciendum restat ? Curabo vobis transcriptæ Unionis copiam dari, respondit Imperator, quâ vestrum jus rationibus quas modo præscripsimus, tueamini, atque ita in divorsum abierte.

SECT. XI. CAP. VII.

Verum ut crastinus illuxit dies, ἐ Corcyrâ solvimus, quando neminem ex illis animadverteremus, de Definitionis transcriptione valde sollicitari : ac ut ego ipse protrita ac ordinaria, qualia sunt stationes anchorarum, otia inania, cum inutili temporis dispendio, & nonnulla etiam pericula, ἐ medio discursu submoveam, Methonem in Peloponneso tandem assequimur : in quâ ad anchoram hæsimus quinque diebus integris, quibus à Meridie spirans Austro imbri-fer & violentus nos portu egredi prohibuit : Ubi Methonenium quotquot nostræ religionis dogmata cum zelo deperibant, nos probris increpitos objurgarunt. Etenim antehac (dixerunt) quoties in Controversiam incidimus, cum aliquo Latinorum qui inter nos degunt, tam validis argumentis os homini obstruximus, ut ac contra nos vel unicum verbum eluctari posset, aut hircere : nunc vice versa nos ipsi sic confundimur, ut nihil nobis in promptu maneat, quod respondeamus. Si vel unum aliquem ex eorum variis erroribus emendasse contigisset, haud

ἡμέρα τρεῖς καὶ πτεράκις ἐν τῷ αὐτῷ ἀλ-
περίῳ. εἴτε καὶ τὴν ἡμέραν ἔχει Χρυσὸς
ἡμεθλίων, καὶ καὶ τὴν ἀναστάσιμον μὴ
λειτεργεῖν τὸν αὐτὸν καὶ ἓνα ἱερεὺς ἀπὸ τῆς
μεσονυχίας μέχρι καὶ τῆς πύργης ὥρας
τῆς ἡμέρας, οὐκίς ἀν' διωκτῆς ἱερουργή-
σαι. ἢ ἄλλοι ἐκ τῶν πολλῶν ὧν ἔχουσιν
ἀτόπων. εἰ γὰρ μελεπιοῖτε πῶς ὧν ἔχου-
σιν οἱ λαῖνοι, ἵσως εἰχομένη ἀν' λέγειν καὶ
ἡμεῖς ἐκείνοις. ὅτι καὶ ὑμεῖς ἐσφάλλεσθε
ἐν τοῖς δέ, καὶ διώρθωσαν ὑμᾶς οἱ ἡμέ-
τεροι. νῦν δὲ ὅδε ἀντιβλέψαι αὐτοῖς
διωκόμεθα. μέγα κακὸν εἰργασίαν εἰς
ἡμᾶς.

τμήμ. ια. κεφ. η.

Ὁ δὲ βασιλεὺς ἐκ τῆς μεθώνης ἐξελ-
θὼν ἀπῆλθεν ἐφ' ἑπτακατόν καὶ ἑκα-
τὼν καὶ τὸ Κορώνειον ἀνάστημα ἡμερήσιον,
κακείσε πρὸς λιμένα κατὰ λαβὼν ὀλίγον
προσμένειν. αἱ δὲ τετάρτοις ἐκ τῆς μεθώ-
νης εἰς τὸ Κορώνειον ὡς ἀγρόμενοι, κακείσε
ἡμίσειαν καὶ μίαν ἡμέραν προσμένοντες
(ἐνθα εἰσὶ τὰ λαλίων ἱερεῖς καὶ τὰ χεραικῶν,
καὶ μετ' ἐκατέρων τῶν πρεσβυτέρων καὶ λαλίων
δηλονότι καὶ τὰ χεραικὰ συμφορέσασθαι ἐπι-
πείσασθαι πρὸς δύο ἐρχόμενοι χεραικὰ καὶ τὸ
ἐνὸς ὄντα, λαλίων καὶ τὸ ἐπὶ τῆς, καὶ ἔτι
τὴν ἐνωσιν ὡς ἀδεικνύοντες.) τῇ ἐφεξῆς
ἄρσας, καὶ μετ' ἐξ βασιλείως ἐνωπίου,
ὡς τῆς βασιλικῆς τετάρτης πρὸς αὐτὸν
εὐθὺς ἀπελθόντες, καὶ τὴν βασιλείαν εἰσδε-
ξαμένης τὸ πλῆθος διέκρινον, καὶ διέβησαν
τὴν Μονεμβασίαν, καὶ πολὺ μέρους τῆς
Πελοποννήσου. μεσσηνίας δὲ ἤδη τῆς νυκτὸς
σφοδρὸς ἐγείρεται ἀνέμος καὶ κλύδων μέ-
γας, καὶ σφοδρὸς πολὺ, καὶ βιαία φο-
ρεῖ τὰ νηῶν, καὶ πάλιν ἐκινδυνεύουσιν.
ἤδη δὲ ἀναυγάζουσιν τῇ ἡμέρᾳ εὐρέθησαν
παρ' ἐλπίδα εἰς τὰς περὶ τὰς Ἀθήνας
ἱεμενίδας κίονας τὰς ὡς αὐτὸς ἐκεῖσε ὀνο-
μαζομένης καλῶνας. αἱ δὲ καὶ ὡς ἔστη-
σαν ἡμῖν, ὡς πάντων ἀγαθῶν ἀγγελοι.
ἀρξάμενης δὲ τῆς ἡμέρας, καὶ τὸ πνεύ-
μα ὡς ἔφευγε, καὶ ἡ θάλασσα χα-
λῶν ἦν, καὶ ἡμέρας ἡμᾶς παρέπεμπε,
καὶ ἀπὸ δύο ἡμερῶν ἐφθάσαντες εἰς Εὐβοίαν.

dignum fuisset, ut exempli gratiâ, quod non li-
ceret, durante quadragesimâ, his in septima-
nâ carnibus vesci: aut quod impium esset bis
terve, ad unum altare, in uno eodemque die
missificare: vel quod nefarium, in diebus Na-
tivitatis Christi, aut Resurrectionis, ut unus,
idemque sacerdos, à noctis conticinio, ad ho-
ram quartam diei insequentis, quam sæpe velit
missificet: vel aliud quid unum ex eorum mille
incongruis: si vel unam (dicimus) eorum om-
nium absurditatum, quas Latini propugnant,
convellere potuissetis, tum fortè nos Latinis
nostros errores objicientibus, par pari potuisse-
mus verbis retulisse: Quin & vos Latini pariter
in his aut illis opinionibus vacillastis, à quibus
nostri vos in rectiorem animi sententiam dedu-
xerunt: Nunc nequimus vultus ipsis attollere,
aut Latinum quempiam obtueri: ingens certe
malum nobis omnibus propagastis.

SECT. XI. CAP. VIII.

Imperator Methonæ egressus nave, equum
conscendit, & progreditur à tergo deferens Co-
ronen, quantum unius diei iter capit: Ubi op-
portunam nactus navium stationem, adventum
suorum opperiebatur: Reliquæ triremes à Me-
thone Coronen rectâ contendunt, ibidemque
diem unum cum dimidio commorantur pompis
solennibus inserviebant: Nam Latini sacerdo-
tes cum Græcis, & utriusque gentis Episcopi,
conjecti in singulos binarios unius Græci, cum
altero Latino, solennem supplicationem cele-
brabant, atque ita Unionis sanctionem testa-
bantur: Tertio die vela dantes Imperatorem af-
sequimur ad prædictam stationem, cujus trire-
mis nos antevergens, coprius appulerat, rece-
peratque Imperatorem: Unde continuato cur-
su, Monembasiam prætervehimur, & maxi-
mam partem Peloponnesi: Verum ad noctem
concupiam ventus increbuit impetuosus, &
horrendæ tempestatis fragor, intumescens flu-
ctibus mare ita concitavit, cum tam densâ te-
nebrarum spissitudine, naviumque agitatione,
ut in novum submergendi periculum incidere-
mus. Ut Eoum jubar emicuit, vidimus læti præ-
ter spem nos, parum abesse ab Athenarum Py-
ramidibus, quas ejus loci indigenæ columnas
vocant; & quæ nobis visæ, ut bonorum om-
nium prænuntia apparuerit: Sed ut dies pro-
vectus lucem auxit, jam venti vehementes in
flamina mitiora posuere, & tranquillum mare
in placidam Malaciam recumbens, tam leni spi-
ramento nos promovit, ut non nisi à bidui veli-
ficatione Eubæam attigerimus: ubi imbres re-
divivi, ac turbidi venti nos adorti coegerunt in-
tra

αι, & ὁμοῦροι καὶ ἀνέμοι βίαιοι κατὰ λαβὴν ἡμᾶς, καὶ ἰσάμεθα εὐφορον καιρὸν ἐκδεχόμενοι.

Ἐνταῦθα δὴ πάλιν οἱ λατῖνοι μετὰ τῶν γραικῶν ἐλιπνύσαντο, συνδυοὶ ἐρχόμενοι γραικοὶ τε καὶ λατῖνοι, ἔξ Μιτυλήνης ἐξάρχοντες, καὶ μετὰ λατῖνων ἐν ναυῶ αὐτῶν λειτουργήσαντες, οἱ δὲ ἐν τῇ νήσῳ ἡμέτεροι ἱερεῖς λυπημένοι σφόδρα πρὸς ἡμᾶς ἔλεγον. μέγα κακὸν ἐργάζασθε εἰς ἡμᾶς. οἱ γὰρ λατῖνοι καὶ πρὸς πρὸν ἐπιτίθεντο λειτουργεῖν ἐν τοῖς ναοῖς ἡμῶν, καὶ ἀπεισοῦν αὐτοὺς ὡς ῥισμαλικὰς, νυνὶ δὲ ἐλθόντες ἀδρακελίως ἐκ πρώτης ἔπει βαλθῶσι καὶ λειτουργήσασιν, καὶ ἡμεῖς ἂν δεδιόμεθα τὸ ἕμα πολυμήσοι. Φυλάξομεν δὲ μόνον τὸ μὴ λειτουργῆσαι κατ' ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, καὶ εἰ βαλθῶσιν δέγῃσιν ἡμᾶς πασιελῶς, λειτουργήσας κατ' ἐκάστῳ. μετὰ τὴν ὁδομὴν ἡμερῶν δέκα εὐφώρα καιρὸς γιγνόμενος ἄρα πρὸς ἐπείσομεν. τῆς δὲ βασιλικῆς τελευτῆς ἐπιμαρτυρίας περηγῶν καὶ τὸ ἐπ' αὐτῇ, ἐπιτάξας ὁ βασιλεὺς προσμεῖναι μικροῖν. ἐξεδέχοντο γὰρ ἀγγελίας πινὰς μαθεῖν ἐκ τῆς πόλεως ἤδη ἐλθούσας, ὡς ἤκουσι. καὶ ὡς ἐν ὀλίγῳ ἀνελπνύσασθαι ἔσται ἀνέμῳ ἐξελεῖν οὐκ ἡδυνήθη. ἡμεῖς δὲ παλινοῖς ὅλῳ τῇ ἡμέρᾳ, ἰστέρας εἰς πνα λιμὴν κατήχθημεν, καὶ τῇ ὁδομῇ πάλιν ἀναχθῆτες, καὶ παλινοῖς ἰκανῶς πρὸς ἰστέραν εἰς Ὀρεον τὰς ναὺς ὠρμήσαντες. κακῆς ἰσάμενοι πρὸς βασιλῆα πεινόμενοι, ἀλγύντες ἐπὶ τῇ αὐτῇ ἀπορία καὶ τῷ ἔσθλῳ ἐμπεδισμῷ. ἦν γὰρ ὁ καιρὸς ὁπτιηδεύοντες πρὸς τὴν ἐπείσοδον. οἱ δὲ ἐν τῇ ναυσὶν ἔμποροι ἐκκαχόμενοι ἐπὶ οὐκ ἡδυνάσαντες κατὰ πῖσαν τὴν καπτάνον ἀναύειν τὴν πλῆν. εἶχον δὲ πολλὰς ἐξόδους εἰς τὰ κάπρια βραδυνοῖς, καὶ πρὸς ταῖς ἐκινδυνύον. ἐπίησαν πρὸς τὴν καπτάνον ἵνα τηρήσῃ αὐτοὺς ἀζημίως. ὁ δὲ εἰδείξεν αὐτοῖς τὸ καμναῖον ὁ ἰδὼν αὐτῶν ἐκ τῆς Βενετίας πρὸς τὴν αὐτὴν μὴδ' ἄλλως διίστασθαι ἔξ βασιλείας, καὶ ἔτιως ἐσώψεν καὶ ἀπέπεμψεν αὐτοὺς.

Ἐκεῖσε ἐν ἰσμερῶν ἡμῶν ἐβελύθησε ὁ πρωτόδικος ἀρχιεπίσκοπος καὶ Γεώργιος ὁ καππάδοξ πολυμήρῳ νότῳ κατεργασθεῖς, ὁ ἔσθλῳ ἐν νησιδίῳ μικρῷ ναὸν ἔχοντα λαλινικὸν ἔξ ἀγίας Γεωργίας. ἡμέ-

τὰ portus sinum quiescere, & sereniorē enavigandi opportunitatem praestolari.

Ubi Latini iterum permixti Graecis ordine binario ut supra, solenniter gradientes, celebrem supplicationem instituerunt: Mitylenae se praebente Choragum, & in Latino templo, cum Latinis Officium omne percurrente: At nostri in Insula praesbyteri mirifice contristabantur, & magnam iis injuriam nos apportasse clamitabant: Nam id à nobis antea saepe Latini efflagitarunt, ut nostris in templis sacra facere permetterentur: at nos eos repulimus, ut schismaticos: nunc vero ut volent, à mane ad vespeream, nostra templa occupabunt, promiscue sacrificabunt, nec in contrarium, os aperire audebimus: Nihilominus quantum dabitur cavebimus, ne in eodem die sacrificent quo nos ipsi sacris operamur, quanquam perlibenter vellent nobis otium imponere, ut ipsi quotidie sacrificent, si possent. Post dierum dispendia denorum naēti opportunum navigationi tempus ventis vela pandimus: Verum cum triremis Imperatoria ut assolet viam prima progrediens classi praemonstraret, Imperator aliquantisper inhibere cursum iussit, dum nuntia adventarent, quae Constantinopole brevi affutura audiverat: Et in exiguo tempore ventus reflans in adversum ita portu incluserat, ut egredi nequiret: Nos lentè cursum praecurrantes toto die navigavimus, & ad vespeream in portum quendam delati sumus: Unde crastino mane solventes, ad Oreum naves vesperi subduximus: ubi Imperatoris adventum expectavimus, de ejus absentia gravati nostram velificationem retardante nobis enim in Patriam revehendis commodior aestus immitti nullus potuit: Sed praecipue Mercatores nobiscum in navibus vecti, animis penitus conciderunt, quando Capitano persuadere non poterant, ad cursum continuandum: Varia enim in triremibus mercimonia apportabant, quae morā intempestivā vel corrumpere vel amittere periclitabantur: Quare Protestationem Capitano promulgavere, ut ipsos indemnes praestaret: ille Diploma ostendit (commissionem vulgo vocant) à Magistratu Veneto, ipsi injungens, ne latum unguem ab Imperatore discederet, & sic inani spe festinandi cursum ludificatos dimisit.

Illic dum ad Anchoram sistimus, Protecicus occubuit, Dominus Georgius Cappadox Diaconus, diuturno confectus malo, & in insula perexigua, templum Latinum exhibente D. Georgio martyri dicatum, sepultus deconditur: Sed & dies ultra decem inutiliter effluxit, nobis Imperatoris adventum frustra praestolantibus: quare coacti puppes retro in Eubzam impulimus, eumque ibidem deprehendimus: Ubi

ἡμέραι παρήλθον ἐπικεῖνα τῶν δέκα καὶ οὐκ ἦλθεν ὁ βασιλεύς. διὸ καὶ ἀναγκα-
σθέντες ὑπερέψαμεν εἰς τὴν Εὐβοίαν καὶ
εὐροῦμεν αὐτὴν ἐκεῖσε. ἐπιγυρόντες δὲ ἄνεμοι
ἐναντίοι, ὁμοῦροι τε καὶ χόνες καὶ παγίοι καὶ ἰσά-
μετα αὐτὴς ἐκεῖ ἡμέρας ἑ. τότε ἡ κάσμη
ὅτε ἐνόησε καὶ ἡ δέσποινα καὶ πρὸς θάνατον.
παυσάμενοι δὲ τῶν χειμῶν, καὶ ἐπιμα-
σθέντων ἐξελθεῖν τῶν λιμνῶν πύθηκε πα-
λαιολόγος ὁ κασανδρινός. μηδενὸς ἔν
τῇ ἡμετέρῳ, κατὰ λιμνανομήν, ὅτι τὸ τῆς κηδείας φρονίσαι τῶν παλαιολόγων, δεδώκασιν ἐξο-
δον τῷ σκευιδινῷ τῷ μεγάλῳ τῆς ἡμετέρας, ἵνα κηδέσῃ καὶ ἐνταφιάσῃ ἐκεῖνον ἐν ἡμέρᾳ.

τμήμ. ια. κεφ. θ.

Ἡμεῖς δὲ ἀναχθέντες ἐπὶ πλοῖον, σκία-
ζον τε πρὸς ἀμείψασθαι, καὶ σκῆπτρον, καὶ
σχόπελον εἰς οὗτον ἀφαιρόμενοι κατήρα-
μεν. πύλιν ἐκεῖσε τῶν ἀνέμων δεινῶς ἀνι-
πνύσασθαι ἀπεκλείσθημεν πολλὰς ἡμέ-
ρας. καλεσθέντες δὲ ἡμεῖς πάντες, καὶ ἡ δὲ
ἡδωρ εὐερίσκομεν. διὸ καὶ ἐστεῖλαν τὸ
κάτερπον τῆς βίγλας εἰς τὴν Σχόπελον ἵνα
φέρειν ἡμεῖς, καὶ μετ' ἡμέρας δύο ἐκόμε-
σιν ἄρτας ἑ. καὶ ἵνα ἀγέρονον, σὺβα-
ραν τῶν κυνῶν. μεγάλη γὰρ φροντίς ἐγένετο
αἰεὶ ὑπὲρ τῶν κυνῶν ὅτι μελείας. ἐσκέ-
πτοντο ἔν ἵνα ἡ εἰς εὐρεπὴν αὐτὴς ὑπερέ-
ψωσιν, ἡ εἰς κρήνην, ἡ εἰς Μιτυλήναιον
ἐρμήσωσι. μόλις δὲ ποτε εὐφύρα καὶ ἔ-
γρυμνα αὐτὴς ἐπὶ πλοῖον καὶ τῷ λιμνῷ τῶν
γυμνοπελαγησίων πηλυσάζοντες εἰδομένη τῇ
βασιλικῇ τέρηρ πρὸς τὸ ἐνδόν τῶν λι-
μνῶν οἰακίζομεν. ὅπερ ἰδόντες οἱ τῶν
λοιπῶν κατέργων ναυτῶν ἐδυσχεραίνον
καὶ καλεσθῶν. Ἐοὶ κόμητες, τῶν ἐν τῷ
βασιλικῷ ἐφώνον κόμηται, καὶ τῶν χει-
ροῖν ἐνδόν καὶ ὠδήγαν ἄλλῃ βαδίζον.
ὁ δὲ ἰδὼν τὴν αἰτίαν ἀνέβη τῷ βασι-
λεῖ. καὶ ὅτε ἄκων εἰσῆλθεν εἰς τὴν λιμνῶν.
ἡ καλῶς δὲ εἰς ἀνάγκης καὶ τῶν λοιπῶν
κάτερρα, μὴ βλαβερῶν πάντων τῶν ἐν
αὐτοῖς. ἦν δὲ ἡ τῶν λιμνῶν ἐκεῖσε εἰσο-
δὸς ποσὶν εὐρὺ ἔχουσα, ὅσον μόλις
διόδον τῷ κατέργῳ παρέχεν. ἐν τῇ δὲ εὐ-
ρύχωρ μετρίως καὶ νηνεμίαν ἔχων πολ-
λῶν, μικρὸς τε ὢν, καὶ ὑπὸ ὑψηλῶν
ὄρεων περικυκλωμένη.

Δυσχεραίνοντων ἔν πάντων τῶν ἐκεῖσε
εἰσῆλθόντων ἔφη ὁ βασιλεύς ταχὺ ἐξελει-
σόμεθα, καὶ μὴ ἀλγείτωσαν. ἀκούσας δὲ ὁ
κα-

Ubi cum venti flarent parum secundi, per-
mistique imbribus, nivibus ac pruinis, alios quin-
decim dies consumpsimus: Ac id tum primum
audivimus, Dominam Imperatricem gravi mor-
bo ad mortem decumbere: Remittente tem-
pestate, cum ἐ portu solvere pararemus, obiit
Cassandrinus Palæologus: Et cum nostratium
nemo relictus præficeretur exequiis Palæologi
exornandis, nummos dederunt in impensas fu-
neris Interpreti Secundino, ut idoneis parentali-
bus Palæologum honorifice humaret.

SECT. XI. CAP. IX.

Nos vero sublatis anchoris mari navigia com-
misimus: Et Sciathum transvecti, Scyrum,
Scopelumque ad Diadromos perferimur: Cu-
jus in portu per multos dies à ventis pluri-
mum obversis, ab omni exitu ita præcludimur,
ut consumpto comœatu, nec cibus nobis, nec
aqua superesset: Quare triremem Excubiarum,
Scopelum misimus, ad reportanda cibaria: quæ
post bidui emanationem rediit ad nos septendecim
tantum panibus locupletata, & onagro in dapes
Vertraharum: Nam ut canibus bene sit magna
nos semper incessit sollicitudo: Quocirca con-
silia captabant an Euripum Eubææ, an Creten,
an Mytelenen reverterentur: Interea mutante
se in meliorem situm flamine, egressi cursum
continuamus, & ad introitum portus Nudipe-
lagesi appropinquantes, videmus triremem Im-
peratoriam ut portum ingrederetur gubernacula
hac illic molientem: Quod ut cæterarum trire-
mium nautæ animadverterant, quantum pote-
rant vociferando revocabant: Quin & Impera-
toris triremis Legati Comites, nostrarum Co-
mites, voce manuq; ne sequerentur, monuerunt:
culpam erroris in Imperatoris infortunium reji-
cientes, qui vel nolens in has syrtes raptabatur:
Universæ autem triremes quadam necessitate,
vectoribus vel invitis ac reluctantibus eo se præ-
cipitarunt: Enimvero ingressus stationis tam
strictis utrinque rupibus arctabatur, ut uni vix
triremi transitum concederet, at introsum por-
tus mediocriter sinuosus, in spatium capacius
se diffundebat, magnam præbens à tempestati-
bus securitatem, & quod exiguus, & quod præ-
fractis montium jugis in circuitu fortiter muni-
tus.

Cum igitur omnes molestissimè ferrent, in
hunc anfractum penetrasse, Imperator suos ne
dolore torqueantur iussit, ex his Labyrinthis su-
bito nos extricabimus: Verum id audiens Inter-
pres navis Capitaneæ respondit: hac septimanâ,

N n n n

non

καπιτανικὴς γραμματικὸς εἶπεν οὐκ ἐξε-
λάσμεθα ἐν πύθιν εἰ μὴ μὲν ὡς αὐτο-
μὲν μίας ἑβδομάδος καὶ μόλις. ὁ καὶ
γένεεν. ἐναντιωμένων γὰρ τῶν ἀνέμων τῶν
ἐξέλθουσιν ἰσάμεθα ὥστε ἐν εἰρηκτῇ πα-
λαιπωρέμῳ καὶ ἀλγύνῃ, καὶ μηδὲ
ὑδαὶ ἐμφορέμῳ. καὶ ὅλως γὰρ
εὐρίσκεται ὑδὼρ ἐν παντὶ τῷ νησιδίῳ
ἐκείνῳ. μόλις δὲ πτε μὲν πλὴν ἑβδομῶν
ἡμέραν τε καὶ ὥραν ἐνδόνῃ τῷ ἀνέμῳ
ἀργίης σὺν μεγίστῃ πῶσθῃ καὶ ὀρμῇ καὶ βοῇ
τάχιστα διεπερῶμεν πλὴν διόδου. ὁ καπι-
τάνης ὥστερ ὁπλοαρχὸς τῷ αὐτῷ γήρῳ,
καὶ δίκλῳ κόμῃ τῷ κατέρχῃ ἀλλο-
μέῃ καὶ ἀφαιρέχοντι, καὶ οὗ ναύ-
τας ἀδελφὰς ἀποκαλῶν καὶ διεγί-
ροντι, καὶ δύο ἀμφορεῖς οἶνον ὑποχο-
μέῃ δῶναι αὐτοῖς, καὶ δακτυλοδεικνύ-
ντι φ' ὑψους, καὶ ἀπερυσίως κη-
ρύσσοντι. καὶ ὥτως ἐξῆλθεν ἡ καπιτα-
νικὴ ναὺς μὲν βίας μεγάλης. ὥσαύτως δὲ
καὶ ἡ λοιπὴ μετ' αὐτῶν. ὁ καπιτάνης αὐ-
τοῖς πρὸς αὐτὴν ἀποβλέποντι, καὶ νύ-
μασι καὶ ᾄσμασι καὶ φωναῖς πᾶσι τὴν ἐφελ-
κομένην. ὅτι δὲ καὶ αὐτὴν εἶδε, ἐξελθῶ-
σαν ταῖς χεῖρας ἄρας δόξαν καὶ εὐχαρι-
στίας τῷ Θεῷ ἀνέπεμψε. ἀλλ' ἡ βασιλικὴ
ναὺς κατόπιν ἐλθῶσα ἐξελθεῖν οὐκ ἔδυ-
νήθη, ἀντιπρόσωπῳ τῷ ἀνέμῳ καὶ σκλη-
ρῶσιν πλὴν θάλασσαν, καὶ κύματα
ἐγείρων πλὴν ἐξόδου κωλύοντα. ἐμει-
ναν ἂν ἐκεῖσσι αἱ δύο τετλήρεις ἡ βασιλικὴ,
καὶ ἡ τῷ δεσποτῇ. αἱ δὲ ἐξελθῶσαι δύο
ἔστησαν πρὸς τὸ ἔμπροσθεν μέρους τῷ νησιδίῳ,
καὶ διενυκτερεύσαντες ἐκεῖ. ἡμέρας δὲ ὁπ-
λοαρχὸς ἐξῆλθεν ἐκεῖσιν αἱ τετλήρεις, ὅ
ἠνώθησαν μετ' ἡμῶν. καὶ εὐθὺς τῆς λήμνης
ἐπλέομεν καὶ ἐλθόντες ἐσημῶν εἰς τὸ κότζινον
ἡμέρας εἰς, καὶ ὁ μὲν βασιλεὺς ἐσκόλαζεν
ἐν κυνηγεσίῳ. οἱ δὲ ἐκ τῶν Βενετῶν κα-
τέρχων τὰ τῶν λεμνίων ἐλθίζοντο καὶ μεγά-
λῳ φθορᾷ ἐκεῖσσι ἐποίησαν.

Ἐκεῖ ἐγγέλη ἡμῖν καὶ ὁ θάνατος τῆς
δεσποίνης κύρας μαρίας τῆς συμβίβης τῷ
βασιλεῶς καὶ εὐθὺς ἀνεμνήσθημεν τῶν ση-
μείων τῶν φανέντων ἡμῖν ἐν τῇ φλωρεντία.
καὶ γὰρ τὸν καιρὸν τῷ Μαίῳ, καὶ τῷ Ἰουνίῳ
ἐφαίνοντο δύο ἀστραὶ εἰλίζον ἀλλήλων δι-
σταμένα καὶ καπνὸν ἀπεπέμποντα. τὸ μὲν
μεῖζον καὶ πλείονα καπνὸν ἐκπέμπον, τὸ δὲ
ἥτιον ὅ ἥτιον καπνίζον. ἀνεμνησκόμεθα

non egrediemur, nec sine difficultate quod fa-
ctum comprobavit: Nam ventus spirans in sta-
tionis ostia, omnem egressum prohibebat, ita
ut intus in clauistro premeremur, quasi in car-
cerem aut compedes coniecti, afflicti acrum-
nosi, nec aquā ad sedandam sitim satiati: Nec
enim ulla fluentium lympharum scaturigo, in
totā eā insulā exundabat: Tandem autem post
diem septimum, mitescēte flamine vela pan-
dentes, quantā potuimus vi, impetu ac clamore,
freti angustum curculationem perripimus: Dum
Capitaneus ipse quasi provectæ ætatis oblitus,
velut alter comes, supremum triremis tabula-
tum insiliens, & hac illac discursans nautas ce-
lestimate animabat, blande eos fratres nuncupās,
& binas vini generosissimi hydrias pollicitus: &
à sublimibus transtrorum suggestis digito mon-
strabat, & hortabatur voce elatā, ac percepti-
bili: Atque ita navis Capitanea prima exiit, mag-
nā violentiā iter impellens: Pone quam & se-
cunda conductitia crebro respiciente Capita-
neo, ipsamque à tergo, nutibus, verbis, in-
diciis quasi remulcante: quam ubi in apertum
mare se vindicasse vidit, sublatis in cælum ma-
nibus, gloriam Deo & immensas gratias per-
solvit: At triremis Imperatoria, vestigia se-
cundæ premens viam perfringere nequaquam
poterat: nam ventus adversus æquor efferabat,
egressumque omnem intumefactis fluctibus
præpediebat: quare intus remanebant trire-
mes binæ, imperatoria & Despotica: At quæ
evaserant duæ, in oppositum Insulæ latus cir-
cumvectæ se firmabant anchoris, ibidemque
pernoctavimus: Ut dies illuxit, etiam &
istæ duæ exitum eluctatæ se nobis adiungunt:
Et mox relictā Lemno, velificati ulterius, ad
Cotzinum constitimus diebus quinque: Ubi in
solitam venandi voluptatem Imperator feriaba-
tur: At Venetis è navibus vestores more pira-
tarum, Lemniorum bona diripiebant, ingenti
strage longe lateque omnia depeculati.

Illic nobis primū annuntiata mors est Im-
peratricis Dominæ Mariæ Conjugis Imperato-
riæ, statimque in memoriam revocavimus pro-
digia in cælis, quæ Florentiæ nobis ante annum
apparuerunt: Circa Maij Mensē aut Junij, duo
astra visa sunt, aliquantulum ab invicem dista-
re, & utraque accensa fumum spargere: sed
illud grandius, maiorem evomere nubem, hoc
exilius minus fumare: Quin & eodem tempore
etiam meminimus istius terribilis Cometæ, qui
latā fuligine cælum obscurabat, paulo ante cap-
tum extinctumque Amurathidem Bajazethem:
atque ut iste Cometa ejus mortem antecessit, ita
& hæc duo astra tum coniecimus quorundam
principum illustrium fati præludere: Et cer-
tiores facti de Domina Maria extinctā, & Do-

δὲ καὶ τὴν μεγάλην ἀσπίδα καπνίζοντες ἵπποι
πλεῖστον, πρὸς τὴν ἀλώσεως καὶ τὴν θανάτου τὴν
πραγματοποιήσαντες. ὅπως περιεδήλωσε τὴν
θανάτον ἐκείνη, καὶ ἐλέγχετο ὅτι πύριον δη-
λωτικὰ εἰσι θανάτων ἀνθρώπων ἀκρόαση-
τες τὴν θανάτον τὴν δεσποίνης, ἔτα καὶ τὴν δε-
σποίνης κύρας Εὐφροσύνης, ἐν τῇ καὶ τὴν βασι-
λίσσης τὴν δεσποίνης συζύγου, ἐπιμύθη ὅτι
τὴν θανάτου τέτων ἦσαν δηλωτικὰ πρὸς καπ-
νίζοντες ἀσπίδα ἐκείνη.

Ἐστίασαν τὴν πόλιν ἐκ τῆς πλείους, καὶ
ἐχρησάν, ἵνα εἴπωσι τῷ βασιλεῖ ἐκείνῳ
πρὸς τὴν θανάτου τὴν δεσποίνης, ἡμοῦν δὲ
βαλῆς ἐνένοησαν, ὅτι εἰ ἀκούσῃ τῆς ἐν-
ταύθῃ ὁ βασιλεὺς λυπηθήσεται, καὶ πειθήσῃ ὑπὲρ τὰς με-
τέρας. καὶ πρὸς κατὰ πείσῃ αὐτὸν
ἐξελεῖν ἐνπύθη, καὶ ἄλλα πολλὰ ἐνένοητες διὰ τὴν
ἐφάνη βέλιον, ἵνα μηδαμῶς εἴπωσι τῷ
βασιλεῖ πρὸς τὰς, ἐφύλαξαν αὐτό.

πρὸς μ. ια. κεφ. ι.

SECT. XI. CAP. X.

Μετὰ τὴν τὴν ἐμπληρωσάντων ὅτων ἐν τῇ
τελευτῇ τῇ λημνίων λαφύρων, ἀρνήτες ἐκ
τῆς Κορζίνης, ἑμικρὸν ὡς ἀπὸ πλείους ἐν
τότῳ ἡμοῦν οἱ ὡς τῇ καλεῖται κλύ-
δωνι αὐτῇ περὶ πλείους ἀπὸ λημνίων ἐαυτῶν.
ἡ γὰρ τῇ τῇ ἡμῖν καὶ τῇ τῇ ὡς ἀμυδία ἡ ἐν
τῇ πλείους κινδύνους φαινομένη γλυ-
κυτάτη θία φάλαγγας ἡ καὶ τῇ ἡμῖν
ἐπὶ φάνη. ἡμοῦν δὲ τῇ μετέρας ὁ ἀνέμῳ
ἡμερῶν πρὸν ἐπὶ καὶ οἱ μὲν βενέλικοι πλείους
ἐκείνῳ. ὁ τῇ βασιλεὺς ὁρῶν τὴν θάλασσαν
κυμαινομένην ἐδιδόκει καὶ ἵστατο. περι-
θάλπει ἐν τῇ μετέρας ἐκείνης, πρὸς τῇ ὡς ἀπὸ
ση νυκτὶ τῇ ὑπεραία ἰδόντες τὸ πνεῦμα
πρὸς πλείους λύσαντες ἀνηγόμεθα καὶ τὸ βό-
ρειον μετὰ τῇ ὡς ἀπὸ μετὰ πλείους, καὶ τῇ
πλείους ἀπὸ ἀμυδίων, ἐν τῇ ἐν τῇ ὡς ἀπὸ
βία. ἡ γὰρ ἡμῖν πρὸς πλείους ἀπὸ πλείους
αὐτῶν. ἐφὲροντο ἐν αἱ νῆες βία. πλείους πλείους.

Ἐν τῇ πλείους τῇ ὁ ὡς ἀπὸ πλείους, καὶ δρᾶμον-
τες οἱ ναυτικοὶ εἶδον αὐτὸν κατὰ τῇ ἀρξά-
μενον ῥήγνου. καὶ ἡμεῖς ἐνομίσαμεν, ὅτι
βέλιον χαλασάν πρὸς τῇ πλείους. οἱ τῇ ἀναβάν-
τες εἰς τὴν ὡς ἀπὸ πλείους βία. ἐς σφοδρό-
την τῇ ἀνέμῳ, καὶ ὡς ἀπὸ μετὰ πλείους τῇ
ἐξ ἀρτήσαντες ἐν τῇ πλείους πλείους τῇ
φῆς, καὶ κατὰ τῇ πλείους τῇ πλείους τῇ
τῇ πλείους ἐδιδόκει. ἔτα πρὸς πλείους αὐτῶν
ἐν τῇ πλείους, καὶ ἐν τῇ πλείους κατὰ τῇ πλείους
καὶ ἀσφαλῶς πλείους παρεσκόσαν. ἐν
πλείους

mina Eugenia, etiam & de Reginâ Despotæ
uxore, diximus eorum immaturos interitus ab
istis fumantibus Cometis tunc præmonstratos
fuisse.

Miserant autem à civitate scapham cum litte-
ris, quæ mortem Conjugis Imperatori signi-
ficarent: Verum consilium ineuntibus proce-
ribus, satius visum est hæc reticere: ne Impe-
ratorem mæror à navigando interrumpere, ul-
trâ quindecim dies: quibus etiam consumptis,
vel quamdiu ipsi placuerit reditum abnegare
quis ei persuadebit ut portu egrederetur, aut
vela comitteret ventis? Propter hæc, & alia
istiusmodi argumenta, ne ea tristitia ad aures
Imperatoris pervenirent, sedulo caverunt.

Postquam vero prædones isti è navigiis Ve-
netis, se Lemniorum spoliis satiascent, solventes
è Corzino aliquantulum promovimus in locum
quem Salvatore nuncupant: ubi rursus tam
 læva in nos ingruit tempestas, ut revera spes om-
nis incolumitatis conservandæ nobis adimere-
tur: At aliqui tum commemorabant, singulare
subsidiū illic in istis periculis adesse solitum,
& nos ex insperato invenimus, dum dulcissima
Dei illuminatio, nostros errores collustrans,
exoptatissima apparuit: Exortodie, flavit au-
ra mitior, ut Veneti vela suaderent expedire:
Sed Imperator metuens à turbulento, fluctibus-
que agitato mari, inhibuit permanfitque, Igi-
tur toto eo die, ac insequenti nocte præterlap-
sis, cum postridie ventus faveret clementior,
evenhimur in mare, & boreale latus Insulæ præ-
tervecti, dum à littore in altum liberius effun-
dimur, nos vehemens invasit Auster, quem
Insula prius à nobis distinxit; at nunc in aperto
mari, navigia mirificis jactata fluctibus aquas
fulcabant.

Interea superior carbasorum retinacula, in-
condito stridore mugiebant: & nautæ accurren-
tes animadvertēbant à Carchesio eadem cæpta
morderi atterique: Et nos arbitrabamur eos la-
zata vela in tabulatum demissuros: At illi An-
tennam occupantes, quamvis tot fortissimis ven-
torum flatibus impeterentur, funes à sublimi
grandiusculos suspendebant, & in tribus diver-
sis partibus infra alligabant ad puppin: sic fle-
xuosus aliorum funium implicationibus convo-
lutos, ut vela contra quascunque flaminum vi-
res obfirmata, & secuta ad navigandum red-
derentur: Quatuor igitur horarum velificatio-
ne,

θανάτον τῆ βασιλείας. ὁμοίως δὲ καὶ ὁ
 δεσπότης προμαθὼν μὲν τὸ θάνατον τῆς δε-
 σποίνης ἀγνοῶν δὲ τὴν αὐτῆς χρεΐαν. ὅθεν
 καὶ ἐκάπερ τῇ δὲ ἐπὶ τὴν χρεΐαν τὰ λυπη-
 ρὰ ἀπέπεμψε. ἔτι δὲ ἐν τῇ βασιλικῇ
 κελίῳ παρεγρόντο. εὐρέθησαν καὶ ἀμφω
 χερδύοντες τὴν μητέρα αὐτῶν τὴν ἁγίαν τῆς
 δεσποίνης ἀναγκυράσσης αὐτοῖς ὁμῶς τὸ
 συμβάν. καὶ ἐπένθησαν ἐκάπερ τὴν ἰδίαν
 λύπην. ἔτω μὲν ἐπανήλθομεν εἰς τὴν Κοιν-
 σαντίνεπολιν μὲν πολλῶν κόπων καὶ κινδύνων
 ἐκ παλαιωρέας μεγίστης. καὶ ταῦτα τὴν και-
 ροτέρων μνησθέντι δὲ λόγῳ, καὶ κατὰ λιπὴν τὰ μερικώτερα. ὀλίγα δὲ πάλιν περὶ τὰς
 ἀρχὰς τῆς ἐδημίας ἡμῶν προοίς, τὴν φίλῳ ἀπαύσει) Γνωπύ.

peratōria, viduitatem uterque suam intellexit, à
 matre utriusque, flebiliter narrante quidquid
 utrique contigisset: & tum uterque utriusque,
 & sui ipsius proprii dolorem strenuè luxit: Ita
 jam tandem Constantinopolin remeavimus,
 multis laboribus, periculis miserisq̃ue maxi-
 mis perfuncti: Et cum opportuniora tantum, &
 summe necessaria memoriæ literarum manda-
 verim, omissis particularium superfluis narra-
 tiunculis quæ legentibus fastidium ingenerare
 possent, per pauca nunc adjiciam, de adventus
 nostri in Patriam primordiis, & taciturnitati in
 posterum æternè litabo.

HISTORIA CONCILII FLORENTINI. SECTIO XII.

Ἐν ᾧ ὅπως ἐβυλάσατο ἡμῖν ὁ βασι-
λῆς ἐνωθῆναι μὲν τῶν καθ'αληφ-
θύντων ἐνταυθα συγκληρικῶν ἡμῶν,
καὶ ὅπως ἐπίησε πετελαρχίῳ τὸν
κύριον Μητροφάνην. καὶ ὅπως διέ-
στημεν ἡμεῖς ἀπ' αὐτοῦ, ἰδόντες ὅτι
καὶ Φρονιζὶς ὑπερδιορθώσεως τῆς ἐκ-
κλησίας. καὶ ὅπως ἐπαύδασιν ὁ
βασιλεὺς. . . . τῶν ἐνωθῆναι. ἡμεῖς
δὲ οὐκ ἐνεδώκαμεν ἀλλ' ἐκαθήμε-
θα ἰδιόχρονος. ἀπομνημονεύματων
16.

τμήμ. 16. κεφ. α.

Ο βασιλεὺς πίνων τῇ ἀνελπίστῃ λύ-
πῃ καταχευόμενος ἀπερίτῳ ἔμεινεν
ὅτι πολλαῖς ἡμέραις ἔσθ' ὅπως Φρονιζὼν
πρὸς τὴν ἐκκλησιαστικὴν. ἡμεῖς δὲ ὅσοι ἐκ τῆς
ἀρχόντων ἔκκλησις τῆς Θεοῦ μεγάλης ἐκ-
κλησίας ἐντυγχάνομεν, μὲν ἔτι ὑφ' ἡμῶν
συνηγόμεθα πάλιν εἰς τὴν μεγάλην ἐκκλη-
σίαν. καὶ ἔτι τὴν πρώτην τῶν νηστῶν ἐβ-
δομάδα παρεγινόμεθα ἐν πόσεως τῆς ἱε-
ραῖς αὐτῆς πλεῖστος, καὶ τῆς ἀρχαίας πέ-
ξιν ἡμῶν. παρήσαν δὲ καὶ οἱ ἐκ τῆς κλήρου ἀγα-
μέμνηστος ἐνταυθα. οἱ καὶ καθίσχον τὴν
ἐκκλησίαν καὶ αἰδώς ἰδεῖν ἡμᾶς. ἐλ-
θέσης δὲ τῆς ἱερωσύνης τῆς ὀρθοδόξιας γνώσεως ὡς
εἰ θελήσομεν λαμβανέμεν γνήσιον σύγχυ-
ρις, ἀπεχωρήσομεν καὶ τὸ πᾶσι βάλον καὶ
τὴν κυριακὴν ἐκείνην. ἔτι πάλιν σινη-
χόμεθα καὶ τῆς πέξιν ἢ ἔχομεν, οἱ δὲ πρὸς
μαλὶ καὶ οἱ ἡγούμενοι, καὶ ἱεροὶς πέν-
της ἀποσιόντο ἡμᾶς ὡς λαλῶσαντες. με-
ταξὺ δὲ τῆς γ' ἐβδομάδος τῶν νηστῶν
μετακλίσατο ὁ βασιλεὺς ἡμᾶς ὅτι
παυροφόρος, καὶ ὥρεος, τίνος χάριν
ἐμμελῶς καὶ ἐκλυτρίπτει ἡμᾶς, λί-
γα

*In quâ hæc continentur: Vt nobis Imperator
consuluit redire in fraterna Caritatis
societatem, & Communionem cum nostris
conclericis, quos domi reliqueramus: Vt
Dominum Metrophanem evexit in Pa-
triarcham: Vt nos ab eodem discessimus,
cum perspiceremus Ecclesiæ Reforma-
tionem quantum negligeret: Vt Imperator
medis Conciliativis Concordiæ magno-
pere studuit: cujus voto nullatenus ces-
simus, sed ab Ecclesiasticis, ad priva-
tam vitam nos subduximus: Commem-
tationum è duodecimo.*

SECT. XII. CAP. I.

Imperator igitur in tam immensum inexpectati
doloris gurgitem abreptus, per multos dies
in conclavi se occlusit, ablegatâ omni sollicitu-
ne rerum Ecclesiasticarum: Nos autem quot-
quot procures Ecclesiæ, principem locum ob-
tinuimus, cum inferioribus officiis juncti in
eandem congregamur, circa primam Carnisprī-
vij septimanam, ritibus Ecclesiæ sacrosanctis
pro more consuetô, perfungendi: quibus cum
unâ advolarunt, quotquot Ecclesiasticorum in
Civitate permanerant, Ecclesiæque munia im-
pleverant: At nunc nos reverbos oculis parum
renidentibus contemplabantur: Verum cum fe-
stum Orthodoxiæ celebrandum recurreret, &
satis intelligeremus sacrorum confusionem in
Ecclesiâ suborituram, si sacra solennia admini-
strare conaremur, nos Synodici istius Domini-
cæ, ac Sabbati præcedentis functionem de in-
dustria declinavimus: quibus tamen elapsis, ad
magistratuum nostrorum officia remeavimus, ut
uniuscujusque conditio exigebat: quando Pæ-
nitentiarij, sacrarum ædium præfecti, & omnes
sacris ordinibus donati, nos quasi Romanâ se-
persione imbutos contemptim repulere: Ac
priusquam tertia carnisprīvij septimana effluxis-
set, Imperator nos Crucigeros accersens, ad
hunc modum increpuit. Quid vos ab officiis in
æde

γων, καὶ οἱ μεθ' ὑμᾶς εἰς τὴν μεγάλην ἐκκλησίαν; ἔκ ἐστι καλὸν, ἔδει δὲ δοκεῖν ἡμῖν ἀμελήειν.

Ἀπεκρίθημεν ἡμεῖς, ὅτι ἔστιν ἡ ἀμέλεια ἀφ' ἡμῶν. ἀλλ' ἀπὸ τῶν ἀρχόντων τῆς καταλειφθέντων ἐνταῦθα, ἀποχωρήσαντες, ἀποσιωπῶν αὐτῶν ἡμᾶς. ἰδὲ γὰρ τῇ κυριακῇ τῆς ὀρθοδοξίας σωελευμένης τῷ ἀρχιεπί τῶν Μοναστηρίων, καὶ τῷ ἀρχιεπί τῶν ἀντιμυσίων, ὡς μὴ δεξιόμοις τ' ἐνωσιν, ἡμᾶς δὲ οὐκ ἰδέξαντο. διὸ ἔδει ἐλευθερῶσαι μεν. ὤρουν ἔν ὁ βασιλεὺς, καὶ πῶς ἐποίησε τῷ τῷ; καὶ εἶπε τῷ Σακελλίῳ. Διὰ τί ἐλευθερώσαντες οἱ δύο ἐκείνοι, ἔπει δὲ ἔ; ἰδὲ γὰρ ἡ καὶ τὰς μετ' ἐκείνων λευτερώσαντες, ἡ μὴ δὲ ἐκείνας. ἔθελω δὲ ἀπὸ τῶν νῦν γίνεσθαι τὰς ταῦτα. ἀλλ' ἐνώθητε καὶ λευτερώετε. εἰπομεν ἔν καὶ τῶς λευτερώσαντες ὁμῶς ἐπὶ αὐτοῖς φάσκουσιν ἡμᾶς; ὤρουν δὲ, ὅτι φαίνεται μοι καλὸν, ἵνα ἴδῃ ὁ μέγας Χαρτοφύλαξ πᾶς ἐξ αὐτῶν οὗτος εὐχολώτρης καὶ εὐπρεπείας, καὶ τῶν εὐχολώτρης καὶ καταστάσις λευτερώσαντες μετ' αὐτῶν ἐν μία κυριακῇ. ἐν ἐπεί τῷ πάλιν κυριακῇ ποιήσῃ τὰ ὅμοια μετ' ἄλλων, ὁ μέγας ἐκκλησιάρχης, καὶ ἐν ἄλλῃ ἐπεί, καὶ ἔτι ἐν ἐνώθησθε. ὁμῶς θάυμαζω εἰς αὐτοὺς ὅτι πῶς θάρσυνται ἐνταῦθα. ἰδὲ γὰρ ἐγὼ εἶργω τὴν ἐνωσιν, εἶργουσι δὲ αὐτὴν καὶ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ μέλλουσι ψηφίσαι καὶ πατριάρχῃ ἐκείνῳ πάντως ὁ εἶργος τ' ἐνωσιν. ὅτι πῶς βασιλεὺς καὶ πατριάρχης καὶ ἀρχιερεῖς εἶργουσι τ' ἐνωσιν, τὴν καλοῦσθαι οἱ ἐναντιώμενοι αὐτῇ; ὁμῶς ὑμεῖς ἐπιμελήθητε καθὼς εἰπομεν, καὶ λευτερώετε εἰς τὴν ἐκκλησίαν. ἰδομεν ἔν καὶ ἐισηγήθημεν πᾶς, καὶ ἐπείσθησαν τὸ δοκεῖν. καὶ τῇ κυριακῇ τῇ σκυροπροσκυνήσεως, ἐλευθερώσαντες ὁ μέγας Χαρτοφύλαξ, μετ' καὶ ἐπεί τῶν ἐν τῶν μεθ' ἡμῶν ἐν τῇ σωείῳ. καὶ ἔτι ὁ ἐφημέριος, ἔτι ἄλλος πῶς τῶν δοξάντων πεισθῶναι ἐλευθερώσει. ἀλλ' ὑπεκρίθησαν μόνον εἶτα ἀπατήσαντες ἑφύγον. καὶ ἐκ τῆς πέρησας τελείως τὴν ἐκκλησίαν, καὶ ἐλευθερώσαντες οἱ μεθ' ἡμῶν.

Ἐπείσθημεν δὲ καὶ τὰς ἑορτάς τῆς μεγάλης ἑβδομάδος πῶς πᾶς μεθ' ἡμῶν. ἔπειτα δὲ ὁ μέγας Χαρτοφύλαξ καὶ ἐγώ,

exde primaria præstandis avertit; cæterosque vestrosum ordinum: Non laudo propositum, nec vestram negligentiam ferre possum, aut approbare.

Cui respondimus: Nostra hæc à nobis desidia non nascitur, sed à proceribus hic relictis, cum peregrinaremur, qui nos exturbant: Ecce enim in Dominica Orthodoxiæ, sacra officia Liturgiæ præstiterunt, cum præfectis Monasteriorum & Antemensalium, qui ab unionem confirmandâ abstinuerant, at nos penitus à sacris obeundis respuerunt. At quis ita vos tractavit? interrogavit Imperator: & conversus ad Magnum Saccellium dixit: Unde illis duobus officia præstandi autoritas, his duobus repudiatis? aut enim hos cum istis operari oportuit, aut omnes quatuor simul abstinuisse: Nolo in posterum talia inter vos fieri, sed in amoris vinculum consociati, præstandis Liturgiis sedulo incumbite. At quomodo consociabimur, diximus, cum hominibus nostrum aspectum defugientibus? Mihi videtur (inquit Imperator) via commodissima si Mag. Scriniarius inquirere vellet quos tractabiliore in istis hominibus judicet, aut magis obsequiosos, sibi que concedi facultatem, cum illis sacra peragendi rogaret in Unâ Dominicâ: In aliâ Mag. Ecclesiarcha eundem ab aliis favorem impetret, & in tertiâ tertius, dum temporum assuetudine, in unum caritatis nexum, amoris omni offensâ redintegremini: verum tamē admiror, isti homines quo vento buccas inflant? cum & ipse unionem confirmaverim, & omnes fere gentis nostræ præsules; quin & Patriarcham suffragaturi sunt, unioni necessario consentientem. Cum igitur Imperator, & Patriarcha, totusque Episcoporum cætus unioni applauserint, quem sibi proponunt fructum, qui eidem adversantur? Vos autem, ut convenit, prudenter agite, & sacris in Ecclesiâ patrands invigilate: Quod illico præstitimus, & quosdam sic infleximus, ut viderentur persuaderi: Ac in solenni festo, sanctissimæ Crucis adorationi designato, Mag. Scriniarius officium peregit Liturgicum, cum aliquibus nostratum in Synodo consortibus: Sed nec cui vices ordinariæ eo die peragendi sacra obtigerunt, aut alter quilibet eorum qui persuaderi videbantur, omnino nobiscum ad sacra patranda concurrerunt: sed fictè tantum in se suscipere simulabant: & cum tempus advenisset, nos ludificati in fugam se proripuerunt: & proinde Ecclesiam destituerunt vacuam nobis, iisque qui Synodum nobiscum frequentaverant.

Utcunque solennes ferias hebdomadis Magnæ nos ipsi supplevimus, sacra operati cum nostris Synodi commilitonibus: Et in futurum

ἐγὼ, ἐβυλόμηντα χολάσαι ἐκ πάντων καὶ ἰδιόσαι. βλέποντες δὲ τὴν ὀλιγότητά των ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, καὶ ὅτι ἔτι ὁ πῦρ ἀνιμνημονεύει ἔτι ὁ ὄρϑος ἀνεγνώστη, ἢ ἕτερον τι ἐκαυτομήτη συνιηρόμεθα καὶ ἐπιμελόμεθα τῶν ἀνηχόντων τῇ Ἐκκλησίᾳ, καὶ ἐλετηργῶμεν ὅτι ἀπήτην αἱ ἐορταί. λογίζομενοι συμφέρον εἶναι τῷ ποιεῖν μέχρις ἂν γῆνηται πατεράρχης, νομίζοντες τότε ἴσως γῆνησι τινὰ διορθώσιν.

τμήμ. 16. κεφ. 6.

Παρήλθον ὅτι πῖς πύπεις μῶνεις, ὁ Φεβρουάριος, ὁ Μάρτιος, ὁ Ἀπρίλιος. καὶ ὁ μὲν βασιλεὺς ἡμέλεισι τῇ Ἐκκλησιαστικῶν. ἔδδεν γὰρ εἶπε τι πλεον ὡς τῶν πρὸς πᾶσι. οἱ δὲ ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει ὅτι πλεον ἐπὶ ἐλίζοντο καὶ κατεφρόνουν τῶν ἐν τῇ σωόδῳ γεγονότων, καὶ παρσιώπων τὸ μνημόσων τῇ βασιλείᾳ. καὶ ἡμεῖς ἐδυχεραίνομεν, ὡς μὴ διαρρήξαντες ταχέως τὸ κατ' ἡμᾶς δεσμὸν τῆ ἐνώσεως. ὁ δὲ βασιλεὺς ἀναγκασθεὶς ἐβυλόμηντα ποιῆσαι πατεράρχην. καὶ πρῶτον μὲν παρήγγιλλε ποῖ τῇ ἀρχόντων. καὶ εἶδον τὸ Ἐφέσιον, ὃ ἡξίωσαν καὶ ἡγάγκασαν αὐτὸν, ἵνα κατανεύσῃ γῆρας πατεράρχης. ὡς δὲ εὖεν αὐτὸν μηδὲ ὅλως ὡς δεχομένον τὸν, ὡς ἐλεγε γῆρας ψήφους.

Καὶ πρῶτον μὲν Ἐφέσιον ὅτι ἐποιήσαντο λόγον ὅπως ὡς γῆροις ἐν τῇ ψήφοις, ἐπὶ ευρυστον αὐτὸν διατάμενον ἐκ πάντων τῶν ἐν τῇ σωόδῳ. τὸν δὲ Ἡρακλείας ἡγάγκασαν. ἐπὶ ἔδδεν αὐτὸς ἐβυλόμηντα ὡς γῆρας. ἔλεγε γὰρ πρὸς πᾶσι τῶν ὁμιλόντων αὐτῷ, ὅτι τὸ γεγονὸς ἐν τῇ Φλωρεντίᾳ κακὸν ἐστὶ καὶ ὀλίθρον, ὃ φθορὰ τῆς ὀρθοδόξης πίστεως, καὶ ἐγῆστο βιαίως. ἐποίησα δὲ καὶ ἐγὼ κακῶς ὅτι ἐπὶ ἐγραψα, ἀναγκασθεὶς δὲ ὅμως. ὃ γὰρ ἐν ἐκκαπῇ αὐτῇ ἢ χερὶ ἢ ἐπὶ ἐγραψα. καὶ ἕτερα πιαδὲ ἐλεγε πρὸς οὐ φίλους αὐτοῦ. διὸ ἔδδεν εἰς τὴν ψήφον ἡγελεῖν ἀφικέσθαι. ὅμως δὲ ἡξίωσαν καὶ παρσιώσαν αὐτὸν, καὶ μάλιστα ὁ μέγας Καρπιφύλαξ. αὐτὸς γὰρ σπυριδίου αὐτοῦ ὅτι

Mag. Scriniarius & ego, quod vitæ esset residuum in otio conterere decrevimus, ad vitam privatam remeaturi: præsertim cum cernere-mus Ecclesiam tam raram & infrequentem ex-tibus popularium, quando nos operaremur, etiamsi omnem Papæ aut Unionis mentionem facere omiserimus, aut aliud quicquam præsta-re, quod innovatum in ritibus Ecclesiæ suspi-caciores crederent: Convenimus tamen quoti-die, & singula quæ pertinebant ad Ecclesiam munera diligenter obivimus, solenniterque sacra peregrimus, ut festorum ratio postulabat: Id nobis conducere arbitrati, ut nos in Officiis con-tineremus dum novus Patriarcha eligeretur: Cu-jus suprema autoritas & hæc schismata auferret, & Ecclesiam in pristinum decus instauraret.

SECT. XII. CAP. II.

In his turbis trium mensium spatia effluxe-runt, Februarij, Martij, Aprilis: Imperato-re omnibus negotiis Ecclesiasticis renuntiante: nec enim quicquam cuiquam de his ulterius dis-feruit aut præcepit: At Constantinopolin quot incolebant, in contemptum rerum à Synodo gestarum magis, magisque indies obduruere, & in vivorum recensione à diptychis, cepit etiam Imperatoris nomen reticere: Nosque æ-gerrime tulimus, quod quanquam Unionis no-dum in nullo articulo violavimus, tamen om-nibus displicuimus: Imperator interea ut rebus subveniret ruentibus in deterius, ad constituen-dum Patriarcham se accinxit: Quod ubi qui-busdam proceribus suis indicasset, illi in attollen-do Ephesio studium omne collocabant: Eum-que obtestati sunt, ut se Patriarcham renuntiari pateretur: à quo cum Ephesium aversissimum deprehenderent, Imperator ad ineunda Comi-tia, & priscum suffragandi ritum se convertit.

Et de Ephesio quidem nulla ulterior injecta est mentio, an debeat ad Comitiam prodire, quem cunctis ab initio ceptis Synodalibus repugnan-tem satis intellexerant: Heracleensem tamen dandis suffragiis interesse compulerunt, & ip-sum quodammodo alienatum & reluctantem: Dixerat enim nuper inter familiares aliquot, rem Florentiæ gestam pravam, esse, & pernicio-sam Ecclesiæ, Orthodoxæ fideli corruptelam, & grassationibus violentis peractam: Nihilque mihi pejus contigit, quam quod eidem subscrip-ferim, etiamsi vi adactus: Atque utinam hæc manus prius de brachio excidisset amputati, quam subscripsisset: Hæc & ad hunc sensum alia dicere inter amicos nec dubitavit quidam Heracleensis, nec vocibus pepercit: Quare co-mitiis omnino abfuisse, nisi aliorum precibus, & Mag. Scriniarij præcipue delinitus concessis-
set:

ὅτι μάλλον ἐλθῆ, καὶ ἐπὶ πρὸς τὴν συνέδον,
ὅσα λέγεις κελευσῶς. καὶ συναχθέντων εἰς τὴν
ναὸν τῶν ἁγίων ἀποστόλων; καὶ τῶν λοιπῶν ἀν-
τιερέων ἐπὶ τῷ ψηφίσαι, ἐλθὼν καὶ αὐτὸς
εἶπεν αὐτοῖς.

Ἐγὼ οὐκ ἦλθον ἐνταῦθα χάριν
τοῦ ψηφίσαι, ἀλλ' ἵνα ἐπὶ ὃ βάλωμαι
πρὸς ὑμᾶς. λέγω πίνω ὅτι ἐγὼ εἰς τὰ
γεγονότα ἐν τῇ Φλωρεντίᾳ, ἔτι ἐν τῇ γνώ-
μῃ μου συνεφώνησα ὑμῖν πῶς εἰς τὴν
ἐνωσιν, ὡς καὶ ὑμεῖς οἴδατε, ἔτι ἐστὶν ἔτι
τὸ γεγονός ὡς ἔστιν. καὶ ἐκ παλαι-
ας συνεθέμενον. εἰ γὰρ καὶ μὴ θέλων
οὐκ οἶδα εἰ ὅπως ὑπεγράψα ἐν τῷ
ὄρω, ἀλλ' ἐν ἡγεμονίᾳ τῇ ἐν αὐτῷ ἐναντία
τῆς ἐκείνης ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ὡς
δόσεως, καὶ ἀλλότρια τῆς ἐκκλησίας
ἡμῶν. καὶ ἐκτε πῶς ἐκ συνεδίου
βαλλόμενον κέντροις ἡνιάμενον, καὶ ὡς
ὑπὸ μεγίστης φοβῆς πεζόμενον ἰδυα-
ρανον καὶ ἐζήτην πῶς ἂν ἀποστασίμην
αὐτό. νῦν ἂν εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ ὅτι ἡξίω-
σε με εἶδέν ὑμᾶς συνεγερθέντες, καὶ ἐπὶ
ἀπὸ ἐξελόμενον. καὶ ἐνώπιον ὑμῶν τὸ
ἄχθμενον ἀπὸ ἀνάστασις, ἡδὴ πικρὰν
λέγω ὅτι ἀποβάλλομαι καὶ ἀποστρέφω,
μάλλον δὲ ἔτι ἐστὶν ἔτι πῶς ἐνωσιν, καὶ
τὴν ἔρον καὶ τὰ ἐν αὐτῷ ὡς ἀσύμφωνα
καὶ ἀπείδοντα τῇ ἀρχαίᾳ ὡς ἀδόσεως τῆς
ἀγίας καθολικῆς ἐκκλησίας ἡμῶν ἀπο-
στρέφωμαι. παρέχω δὲ ἑμαυτὸν τῇ ἐκ-
κλησίᾳ ὑπεύθυνον ὡς ὑπεγράψαμεν καὶ
οὐκ ἐξέλω, καὶ πάλιν ἐπὶ ἐν τῶν ἐσιώ-
πησιν.

τμήμ. 16. κεφ. γ.

Ἦρξαντο δὲ οἱ ἀντιερείς ἐκλέγεσθαι,
καὶ ψηφίζεν πρὸς ὅσα, καὶ πρὸ πάντων
ἠθέλησαν θείναι εἰς τὰς ψήφους τῆς Ἡρα-
κλείας, ὅδε οὐκ ἤθελε. πάντες γὰρ ἔλε-
γον, καλὸν ἐστὶν ἵνα πῶς καὶ πῶς. ὁ
δὲ ἔλεγον, ἀφ' ἐμὲ ὡς ἀκαλῶς ὅτι καὶ
ἡγήσεται. ὑμεῖς γὰρ εἰς τὴν ἐνωσιν,
ἐγὼ εἰς τὴν ἀπὸ αὐτῶν. πῶς ἂν ἐν ἐν-
στάσει με παρὰ τὴν ἀρχήν, ἐπὶ καὶ ἐστὶν
πῶς ἐνωσιν; ὡς ἂν πάλιν ἀξιώσασθαι
τὰ αὐτὰ ἡκούσω παρ' αὐτῶν εἶπεν ὁ Νικαί-
ας,

set, qui hoc argumento Heracleensem permo-
vit: æquum esse adire Comititia, ut dicta quæ
in cubiculis usurpârat, publicè profiteretur.
Congregatis igitur in SS. Apostolorum Ec-
clesiam prælatis ad eligendum suffragiis Patri-
archam, Heracleensis advolavit, & his verbis
usus est.

In hæc publica hodie Comititia non prodij ut
suffragarer, sed ut sensa mentis læsæ liberrimâ
Oratione proloquerer. Dico igitur quod singu-
lis Florentiæ gestis nec ipse lubens astipulatus
fui, nec vobis Unionem confirmantibus in-
tegrâ animi sententiâ consensi, ut vos ipsi opi-
nor mihi testabimini: Nec in quod consensi, id
sanum ac Orthodoxum credidi, aut cum liber-
tate suffragandi confirmavi: Quanquam enim
invitus & nescio quo meo malo fato, Definitio-
ni subscripserim: At nunc aperte profiteor quæ-
cunque ea Definitio comprehendit, esse traditis à
Domino nostro Jesu Christo præceptis contraria,
& à nostræ Ecclesiæ dogmatibus aliena: Quin
& ex quo tempore subscripsisse me contigit, in-
ternis conscientiæ flagellis cruciatus usque adeo
vapulavi, cogitationum mearum gravedine
obrutus, ut hac illac singultiens erraverim, quæ-
rens quibus me modis hac mole exonerarem:
Nunc autem Deo gratias ago, qui mihi hanc be-
nignam opportunitatem indulserit, vos in hoc
senatu contemplandi, eaque narrandi quæ li-
ber animus suggerit, meamque sarcinam æternâ
graviolem, in conspectu vestro deponendi:
Quocirca coram vobis hæc prædico, quod unio-
nem rejicio, repudio, disconfirmo, vel potius
nunquam confirmavi quam confirmavi, una
cum Definitione, & cuncta in eadem compre-
hensa, ut Ecclesiæ Universalis Dogmatibus dis-
sona & dissentientia, & ab Unionem in perpetu-
um abscedo: Sed & quod semel eidem subscri-
pserim, cui non liceret, me reum, plecten-
dumque quibuscunque poenis ad Ecclesiæ tribu-
nal sisto. Hæc & alia istius commatis effatus, ul-
timum obmutuit.

SECT. XII. CAP. III.

At præsules in comitiis incipiebant personas
efferre ac suffragari: ipsumque Heracleensem
præ omnibus ad calculum nominabant: ipse vero
protinus abnuebat: & quanquam Univerſi in Sy-
nodo Patres vociferarent, id justum esse, ut in Ca-
talogum prestantium insereretur, ipse tamē om-
nino reclamabat: demittite me quæſo, inquit,
nec nomen meum inscribite, nolo eligendis adnu-
merari: vos Unionem confirmatis: Ego Unioni
valedixi: Et quæ me mala sors abhorrentem ab
Unionem, evehet in Patriarcham? Et cum Pa-
tres eadem ingerentes, repullam semper repor-
ta-

Pppp

ας, καὶ ὁ Μιτυλιώης. ἐπειδὴ ἡξιώσαμεν αὐτὸν καὶ εἰς θύλας, ἀλλ' ἐδὲ τὴν ἑνωσιν εἰργάζεσθαι πλείονος ἢ ἵνα ἀναγκάζωμεν αὐτὸν. ἔλθωμεν πρὸς ἐκλογὴν ἐπίστων παροσώπων. καὶ ἐξελέξαντο τὸν Τραπεζύντην, τὸν Κυζικην, καὶ τὸν προσηγόμενον Ἐβατοπαιδίαν τὸν ἱερομόναχον κύριον Γεννάδιον. εἰδείξαντες ὅτι ὁ βασιλεὺς τὰς ψήφους, καὶ οὐκ ἀπεδίξατο ὅτι εἰς πλείονος τὴν Ἡρακλείαν, καὶ ἀνέφερον αὐτῷ ὅτι αὐτὸς ἐκείνῃ ἀπέμεινε. καὶ εἶπον ἔστω ἡκιστα καὶ εἶπον.

Ὁ δὲ βασιλεὺς εὐρηκεν. οὐκ ἔδωκεν κωλυθῆναι αὐτοῦ τῶν λόγων ἐκείνων. ἀλλ' ἔδωκε ἵνα θύσῃ αὐτὸν εἰς τὰς ψήφους, ὅτι ἔμελλεν αὐτὸς φρονέειν ὡς αὐτοὶ γράψουσιν. εἴτα σκεψάμενοι πρὸς τῶν ψηφισθέντων, παρετήσαντο μὲν τὸν ἀγορεύτην. ὑπεβάλε δὲ τὴν πλείοναν Πρωτοσύγκελλον καὶ κύριον Γεώργιον τὸν διόνυτον, ἵνα δοκιμάσωσι τὸν Τραπεζύντην εἰ εἰργάζετο τὴν ἑνωσιν. ἦλθον οὖν καὶ εἶπον αὐτῷ λόγους πολλὰς ὑπὲρ τῆς ἑνώσεως, ὅπως πλείονος ἔργον καλῶς, καὶ ὅτι ἔστιν ἀναγκαία, καὶ χρεία ἐστὶ ἵνα εἰργασθῇ ὡς πλείονος πάντων, καὶ ὁφείλει ἵνα εἰργασθῇ πάντων καὶ αὐτὸς. καὶ ἐξήκουσε διπλολογία εἰς πάντα. ὁ δὲ Τραπεζύντης καὶ μέρους πρὸς αὐτὸν λόγους αὐτῶν διπλολογησάμενος κεφαλαιωδῶς εἶπεν. ὅτι ἔτι καλὴ μοι φαίνεται ἡ ἑνωσις αὕτη, ἔτι καλῶς γεγενημένη. διὸ καὶ διώμακα εἰργάζομαι αὐτῇ. ὡς δὲ πολλοῖς λόγοις ἐπεχείρησεν καταπειθεῖν αὐτὸν, καὶ προσέειπεν ὅτι εἰ εἰργάζετο τὴν ἑνωσιν, καὶ πληροφροσύνην τὴν βασιλείαν δι' αὐτῶν, ἐνθὺς ποιήσει αὐτὸν πατριάρχην ἀπεκρίθη, ὅτι ἐν βελονικῇ ἔσθαι τῆς Ἐκκλησίας, καὶ πάντων ἐκμενομένων, καὶ μηδεμίας ζήτησε, αὐτῷ παρατίθεσθαι τότε μόλις ἀνέδεχόμενον τὸ πατριάρχειον. νῦν δὲ ἐν ποσότητι συγκύσει καὶ διχονοία τῆς Ἐκκλησίας ἀδιώκων ἐστὶν ἵνα διέξωμαι αὐτὸ καὶ εἰς τὴν γενομένην ἑνωσιν ἵσως ἔσπερον. πότε μάλιστα ὅτι καλὴ μοι δοκεῖ, καὶ εὐσεβεῖς, καὶ εἰς θεὸν γενημένη αὕτη ἡ ἑνωσις, καὶ εἰ εἰργασθῇ ὡς πλείονος πάντων ἔτι παρ' ἐμῶν. παρ' ἐμῶν διπλολογῆσαι. καὶ ποιήσει καλῶς χρῆσθαι. καὶ γὰρ εὐρήσθαι ἄλλο τι αὐτῷ ἐμῶν.

Ὅς οὖν ἀνένεγκαν πάντες τῷ βασιλεῖ ὡς ἔστιν, ἵνα ἴδωσι τὸν Κυζικην, καὶ ἐξε-

tarent, Nicææ præsul ac Mitylenes cæteros monuerunt: Quando cum verbis plurimum incitavimus & reuocit, nec amplectitur Unionem, superfluum erit inivum ultra impellere, ad alios nominandos descendamus: & in hæc tria nomina consenserunt, in Trapezuntium, Cyzicenum, & Batopædij præfectum Hieromonachum Dominum Gennadium: Et delata suffragia cum Imperator in manum accepisset, omissum Heracleensem indigne tulit: Cumque illi culpam omnem vertissent in Episcopum, & quæ dixerant ipsi quæque audiverant, Imperatori fideliter memorassent.

At non debuit ejus sermo, tantum apud vos valuisse (inquit Imperator) ut ab eo nominando vos averteret: Vestrum erat cum calculis commendare, & cætera prudentiæ meæ dispensanda permittere: Deinde ubi in nomina designata inspexisset, Sancti montis incolam Pædobatiensem disjunxit: Mox & Mag. Primicerium, Dominumque Georgium Bisconsulem subornavit, ut Trapezuntij mentem explorent, an Unionem is confirmaret: Qui cum eo venissent, de unionem multos sermones proferunt, unionem laudant, ut facinus præclarum: multis nominibus necessariam, dignamque ab omnibus sanciri, & quam ipse Episcopus amplecti debeat, & promoveret: ad hæc responsum efflagitant: Trapezuntius ad singulare responsum tulit, quorum omnium hæc summa rediit: Sc Unionem nec rem esse laudabilem existimare, nec viis laude dignis procuratam, quare nec à me id possum impetrare, dixit, ut eandem confirmarem: Cumque illi instarent, multis argumentis eum ab hac opinione deducere, promitterentque ut illum Imperator sine morâ subveheret in Patriarcham, si per ipsos Imperatorem faceret certiorum, firmum fide Episcopum unioni patrocinatorum: respondit Episcopus: Si Ecclesia tranquillitatem obtineret, & omnes Christiani in gremio Concordiæ recumberent, si nulla tempestas Ecclesiæ pacem conturbaret, Patriarchale fastigium vix conscenderem: at nunc ubi tanta malorum agitatio Ecclesiam obruit, tot dissidia permiscet & confundit: impossibile esset ut Patriarchatum amplecterer, etiam si Unionem proculam tot pravis consiliis defenderem, aut confirmarem: quanto magis, cum eandem ab hominibus ut impiam & nefariam, nec faventi numine iutam, ideoque nec ab omnibus, sed nec à me ipso stabilendam: Hoc meum responsum ad Imperatorem deferre, & in cæteris progredimini ut visum fuerit, ab hoc responso me nihil unquam variare reperietis.

His ad Imperatorem protatis, jubet ergo Cyziceni animum persequere, & quem affectum in his prosteretur, qui Ratum ac interrogatus re-

πάσῃ καὶ αὐτὸν ἐπὶ τῷ πάντων. ὁ δὲ
Κυζικὸς ἀπεκρίθη, ὅτι ἐπειδὴ ἡμεῖς ἐπιή-
σαντο τὴν ἑνωσιν, ὁ Φείλομεν ἡμεῖς πρὸ πάν-
των εἶργειν αὐτὸν, καὶ ἤδη εἰργόμεν. εἴτα
εἶπον ὅτι πληροφόρησον ἡμᾶς, εἰ μέλλεις
εἶργειν αὐτὸν, καὶ εἰς τὸ ἐξῆς. ὁ δὲ εἶπε
καὶ εἰ σὺ ἐμέλλομεν εἶργειν αὐτὸν αἰεὶ,
πρωτόν αὖ ἦν, ἵνα ποιήσωμεν ὅλως καὶ
ἑνωσιν. τότε ἐπήνεσαν αὐτὸν, καὶ ἡὺ χα-
ρίστησαν, ὅτι ἀπεκρίθη πραχλικῶς καὶ
καλῶς. εἶπον ᾧ αὐτῷ ὅτι αὐτὰ ὅσα εἶπεν
ἡμεγάλη ἀγνωσιὴ καὶ πρέπη ἵνα γρα-
φῶσι, καὶ ὑπογράψῃς αὐτά. ὁ δὲ εἶπε
καὶ εἰ χρῆζετε γραψάτε πάντα. εὐθὺς ἔν
ἐγραψεν αὐτὰ ὁ μέγας Πρωτόσυνγκελλῶ
καθὼς ἤθελε καὶ ὑπέγραψεν ὁ Κυζικὸς. οἱ
δὲ διακρίσαντες καὶ ἀνένεγκαν τῷ βασι-
λεῖ, ὁ ᾧ βασιλεὺς καὶ αὐδὸς μὲν τὸν ποι-
αὐτὸν ἐργασίαν, καὶ δόξα καὶ τιμὴν σκε-
ψάμεν τὸ δοκεῖν προσέταξεν. ἵνα γέ-
νων κληροὶ, καὶ ἐποίησαν δύο. ἐν μὲν τῷ
ἐνὶ γραψαῖς τὸ ὄνομα τῷ Τραπεζηνῶ
ἐν δευτέρῳ ᾧ τὸ τῷ Κυζικῷ. ὡς δὲ πῖναι εἶ-
πον, καὶ ἐν τοῖς δυοῖν τῷ τῷ Κυζικῷ, γρα-
ψαῖς ἐν μὲν τῷ ἐνὶ ὁ κύριος Μητροφά-
νης, ἐν δευτέρῳ ᾧ τῷ Κυζικῷ, καὶ βεβλῶσαν-
τες ἐθηκεν αὐτοῖν ὅτι τῆς ἀγίας τραπέ-
ζης. ἐλειτέρησεν δὲ ὁ μέγας πρωτοπά-
πας, καὶ μὲν τὴν λειτουργίαν, ἔλαβε τὸν
ἵνα ἐκ τῶν κληρῶν, καὶ ἔδωκεν, ἵνα δια-
κρίσωσιν αὐτὸν τῷ βασιλεῖ. καὶ ἀνοίγντο εὐρέθη τὸ ὄνομα τῷ Κυζικῷ καὶ ὑπογράμψας εἶ-
ργειν τὴν ἑνωσιν. εἴτα ἔλαβον καὶ τὴν ἐπὶ βεβλῶσαν. εὐθὺς ἔν διελύοντο αὐτῷ ὁ βασι-
λεὺς, ἵνα ἐπιμάσθῃ, καὶ διέξαται τὸ μήνυμα.

τμήμ. ιβ. κεφ. δ.

Ἐγένοντο δὲ καὶ οἱ κληροὶ καὶ ἡ πρὸς τῷ
Κυζικῷ δόξασις τῷ πατριάρχῃ, καὶ
τὸν κυριακὸν τῷ τυφλῷ. σωείδραμε δὲ
καὶ πόδε. ἀφ' ὧν ἐγένετο πατριάρχης αὐ-
τοῦ ὁ Κυζικῷ, ὅτι πρώτως ἐχειροτόνησε
μητροπολίτῃ, ὁ χειρῶν δὲ ἔτῃ
ἦν, εὐρέθη ὁ ζυγός. τυφλὸς τυφλὸν ἰδὼν
ὁδηγῇ ἀμφοτέρω εἰς βόθυνον ἐμπισθῆνται.
καὶ ἰσημειώσαντο, καὶ τῷ πῖναι, κα-
θὼς ἰσημειώσαντο καὶ τὰ ἐν τῇ φλωρεν-
τία συμβάντα αὐτῷ τῷ Κυζικῷ, ἀὸ λό-
γῳ φθίνας ἐδήλωσιν ἐν δευτέρῳ τῷ
δομνημονόματῳ. ὁ μὲν ἔν ὑποψή-
φῳ ἡπιμάζετο μὲν παρὰ δὲ, ἤρξαντο
δὲ πάντες προσέρχοντες αὐτῷ ὡς πατριάρ-
χῃ.

respondit: Quando unionem pepigimus, ante
omnia eandem sancire tenemur, quam haecenus
sanximus: sed dixerunt illi, An nos certos datā fide
praestes quod haec tibi mens durabit in futurum?
Et quidni? respondit Episcopus: Inutilis om-
nino fuisset, & supervacanea unio pacta ad mo-
mentum, & non perpetuanda in aeternum: tum
Episcopum collaudarunt, gratiasque dederunt,
quod prudenter respondisset: Sed quoniam scri-
ptis firmior fides solet adhiberi, quod eximia
sanctitas tua proposuit verbis, oramus ut auto-
grapho suo obsignatum tradat: Quin immo, si
vobis allubescat, molestiam scribendi subite, in-
quit: Scripsit itaque Primicerius prout placuit,
& subscripsit Cyzicenus: confestimque ad Im-
peratorem reportarunt detuleruntque omnia:
Imperator autem post hoc commentum, secum
intus versans quid factu opus esset in ceteris, sor-
tes fieri mandavit: & duas composuerunt, in
una Trapezuntium, in altera Cyzicenum, in-
scribentes: vel ut alij perhibuere, in utraque Cy-
zenum: In una Dominum Metrophanem, in al-
tera Cyzici Episcopum, & utramque sigillis ob-
signatam in sacra mensā posuere. Operabatur
sacris Protopapa, Penitentiarius primus,
quibus absolutis, sortem unam sublatam ē men-
sā Imperatori deferendam tradidit: Qui in re-
feratā, Cyziceni nomen inscriptum perlegit,
unionem confirmare promittentis: Secundam
sigillo oclusam auferebant: Et tum Imperator
Episcopo iussit indicari, ad primam hanc Re-
nuntiationem se compararet, brevi ultimam re-
cepturus.

SECT. XII. CAP. IV.

Sed & sortium in sacra mensā depositio, &
prima Cyziceni renuntiatio in Patriarcham, u-
traque incidit in Dominicam Cæci: quibus & ter-
tium memorabile concurrit: Metropolitanus
Chersonesi fuit omnium primus, quem sacris
insulis induit Cyzicenus, ex quo Patriarchale so-
lium conscenderat: Et cum Metropolitanus
sacra Evangelia manibus Patriarchæ sibi tradita
prehensaret, & casu librum aperiret, ut occur-
rentem fortuito versiculum pro more legeret,
projecit in hæc verba: Si cæcus cæcum ducat, am-
bo in foveam cadunt: Hæc observabant nonnul-
li, & in non minus dirum omen trahebant,
quam quæ Cyziceno Florentiæ contigerant, ut
in principio Commentariorum undecimi nos
antea memoravimus. At ille suffragiis Patriarcha
declaratus, se ferre ut Patriarcham festinabat:

χη. προσήλθομεν ἢ καὶ ἡμεῖς ὅτι μέγας
 χαρλοφύλαξ καὶ ἐγώ, καὶ ἰδομεν αὐ-
 τὸν ὁμῶ. καὶ ἐδηλώσαμεν ὅπως ἀπεδεί-
 ξάμεθα τὸ γεγονός εἰς αὐτὸν, καὶ ἱπομεν
 αὐτῷ, πολλά τι ἐπαινετικά, καὶ ὡρα-
 κληνικά ῥήματα, ἀναμνήσαις αὐτὸν καὶ
 τῆς ἐκ πατρῶν, καὶ γονέων Φιλίας ἡμῶν.
 καὶ ὅτι μέλλομεν ἔχειν αὐτὸν, καὶ πατριάρ-
 χην, καὶ αὐθιγνίην, καὶ πατέρα καὶ φίλον
 ἡμῶν, εἰπερ ὅτι μελεσεται καὶ διορθώσῃ τὴν
 ἐκκλησίαν. καὶ τὰς ἡμετέρας, ἐσόμεθα
 καὶ ἡμεῖς αὐτῆς πρέθυμοι ὑπακούειν, καὶ συ-
 νεργοῖ. ἀλλ' ἢ τὰς ὅτι ἀδυνάτων ἐστὶν ἵνα
 ἀπολαθῇσώμεν αὐτῷ.

Ἀπεδέξατο ἔν ὅσα ἱπομεν αὐτῷ, καὶ
 ἐπῆνεσε καὶ εὖ γονεῖς ἡμῶν, καὶ ἡμᾶς πα-
 ρωπικῶς. καὶ τὸν σκοπὸν ὃν ἔχομεν περὶ τῆς
 ἐκκλησιαστικῆς διορθώσεως, περὶ ἧς ἐι-
 ρηκεν ὁ Φρονιζῶ καὶ ἐγώ. καὶ προσκα-
 λέσεσθαι καὶ τὸν Ἐφέσον, καὶ τὸν Ἡρακλείαν,
 καὶ σκεψάμεθα ἑμῶν, καὶ εἰ μὴ συμφω-
 νήσωμεν πάντες, καὶ ἐνωθώμεν, καὶ λειτουργή-
 σωμεν ὁμῶν, ἔδωκε ἐγὼ λειτουργήσω. Ἐ-
 πωληροφορήθη ὅτι ἔπιπύσω ἄλλως εἰ μὴ
 καθὼς λέγω ὑμῖν. ἡ ὑπακούεισθε αὐτῷ ὅτι
 ὅτι τὰς καὶ ἀπηλλάγημεν. ἀλλὰ καὶ πι-
 νες τῶν ἀρχιερέων, εἶπον αὐτῷ περὶ τὰς
 καθὼς ἡμεῖς, καὶ τὰ αὐτὰ ἀπεκρίθη καί-
 κεινός. Διὰ τὰς καὶ παρεκλήθη αὐτῷ,
 ἐκδεχόμενοι τὴν διορθώσιν. πολλὴν ἔδωκε
 ἡ δεινὴ, ὅτι ἔδωκεν ὑπακούειν πρὸς τὸν
 βασιλέα, ἵνα εἰργῇ τὴν ἐνωσιν. ὕστερον γὰρ
 ἡ καὶ τὰς μὴ καιρόν.

τμήμ. ιβ. κεφ. ε.

Ἡ ποιμαίνουσα πόλις ὁ Κυζίκος καὶ ἐδέξατο
 τὸ μῆνυμα. προσκαλέσας δὲ καὶ τὸν Τρα-
 πεζίνον καὶ τὸν Ἡρακλείαν ὡρανοῦ
 ἐν τῷ μῆνυματι καὶ εὖ ἔλθον. τῇ πε-
 τεράδι ἔν, καὶ ἦν ἀποδίδου ἡ εὐροπὴ τῆς
 ἀγίας Ἐκκλησίας ἀναστάσεως, ἡ περὶ καὶ
 πτάρτη τῆς Μαΐας ἦλθεν εἰς τὴν βασιλέαν, καὶ
 παρεβλήθη ὡρα ἔν βασιλέως πατριάρ-
 χης. παρῆμεν δὲ καὶ ἡμεῖς, καὶ ἐν τῷ
 μῆνυματι, καὶ ἐν τῇ παρεβλήσει, καὶ παρε-
 πίπομεν αὐτὸν εἰς τὸ πατριαρχεῖον. πα-
 ρέω ἢ καὶ ὁ παπὰ λαμβανέσκον ὁ
 Χρ-
 στός.

nec minus alij ad ipsum tanquam ad Patriarcham
 accedere: Quos inter & nos duo, Mag. Scri-
 niarius & ego, simul humaniter & officiose
 eum compellavimus, & quam gratum nobis esset,
 quod in Patriarcham promoveretur, omni in-
 dicio caritatis & obsequij palam fecimus: Et ei
 in memoriam revocavimus, quanta inter pro-
 genitores nostros, ac parentes amicitiae jura in-
 tercessissent, & quam nos prompti essemus, pro-
 genitorum vestigia premere, in eodem amoris
 ac benevolentiae curriculo, eumque ut Patriar-
 cham, ut Dominum, ut parentem, ut amicum,
 omnibus nominibus colere ac venerari, modo
 Ecclesiam restituere, ac perpurgare conaretur:
 Et nostram operam obtulimus, in quacunque mi-
 nisteria fidelissimos fore servos & adjuutores: At
 si Ecclesiam posthaberetur, impossibile esset eidem
 nos adjungeremus.

Ille vero quae diximus singula blando satis
 vultu accepit: Multum laudavit nostros paren-
 tes, & nos ipsos à tam honesto stemmate nequa-
 quam degenerantes: multumque approbavit no-
 stram in Reformandâ Ecclesiâ laudabile studi-
 um: quod & ipse (dixit) animo antea præce-
 peram: Quin & Ephesium mihi & Heracleen-
 sem in mutua consilia advocabo: & si poterimus
 in sensum unanimum convenire, & fraternam
 concordiam, sacra simul administrabimus, sin-
 minus, & ipse à sacris peragendis abstinere: Nec
 aliter me facturum spondeo, mihi credite, nihil
 me ab hac sententiâ dimovebit: Quare gratias
 egimus de tam pio proposito, ac discessimus:
 Sed & alij insuper Episcopi, eadem quae nos illi
 inculcârant, & eadem ab illo responsa tulerant:
 Quamobrem nos Patriarchae adhæsimus clien-
 tes, præstolati, quam reformationem inchoaret:
 Sed non tum intelleximus ut se antea implicâret
 promissis ad Imperatorem de stabiliendâ unio-
 ne: quod nobis postea à temporis decursu inno-
 tuit.

SECT. XII. CAP. V.

Stabat autem procinctus jam Cyzicenus, ac-
 ceptâ Renuntiatione postremâ: Quin & Trape-
 zuntinum & Heracleensem accersiverat, ulti-
 mum renuntiato adesse, qui venire recusârunt:
 Die igitur septimanæ quarto, ac Mensis Maij
 quarto, quo solenniter proclamabant Sanctissi-
 mam Christi ascensionem crastino futuram:
 progressus ad aulam Imperatoriam, ab Im-
 peratore inaugurabatur: Nos utrique & Re-
 nuntiationi adfuimus & inaugurationi, & in Pa-
 triarchale palatium deduximus: Sed & à Papâ
 Latinus Episcopus aderat Christoforus ille, &
 toto itinere conjunctissimus dextrum Patriarchæ
 latus stipabat, ab eodem ne tantillum se remo-
 vens:

Χριστόφορος παρ' ὅλλω τ' ὁδὸν πηλοῦ-
ζων τῷ δεξιῷ μέρει τ' πατριάρχῃ. καὶ μη-
δόλως αὐτὸν ἀφιστάμενος. τὰ τ' δὲ καὶ
πλείονα μέμψιν ἀπὸ τ' λαῶν καὶ ἀποστο-
φῶν περὶ τὸν πατριάρχην, ὡς ἀποδε-
χομένῳ τ' λαλίσμῳ. καὶ ἐδέχετο ὁ λαὸς τ'
εὐλογίαν τ' πατριάρχῃ λίαν ἀηδῶς. πνὲς
ἣ καὶ ὑπεχώρουν, ἵνα μὴ θεωρῶσι τ' εὐλο-
γίαν αὐτῶν. προσθήσω ἣ καὶ τι μικρὸν ἀ-
φήγημα πρὸς τ' ὁρῶσιν τ' πρὸς τ' ὀρθο-
δοξίαν θερμῶς ζήλῃ καὶ εὐσεβῶς καὶ Χρυσια-
νικῶτα τ' δὲ λαῶν, καὶ ἄλλως χάρειν.

Τερπὶς πρὸς ἡγήλησιν ἰδεῖν ἔπως γίνεται
ἡ τ' πατριάρχῃ πρὸς ἐλθόντας. ὄνομα τῷ
ιερεὶ Θεοφύλακῳ. ἰδανείσας ἐν ἵππῳ,
καὶ δὲ γὰρ ἐκείτῳ. καὶ ἦλθεν εἰς τὰ βασι-
λεια, καὶ ἰδὼν τ' πρὸς ἐλθόντας ἦλθε μεθ' ἡμῶν
μέχρι καὶ τ' πατριάρχῃ. εἶτα ὑπερε-
ψεν εἰς τὸ ἴδιον οἶκημα, ἔχων τ' ὥραν τ'
Ἐσπερινῶν ἐσθμάνειν. ἦν γὰρ ἡ ἑορτὴ τῆς
ἀναλήψεως, καὶ ἄλλοις ἦλθεν εἰς τὸν ναὸν
αὐτῶν. ὡσὺτως καὶ εἰς τ' ὀρθρον, ἔχων
ἦλθε. ἐξεδέχετο ἣ καὶ εἰς τ' ὥραν τ' λει-
τουργίας, ἵνα φέρῃ πρὸς αὐτῶν λειτουργίαν,
ἔχων ἑφερέ. διὸ καὶ ἐλειτῆρῃσιν. ἀγα-
νακτῆσαι πρὸς ἐλθόντας πρὸς ἐλθόντας ἐκκλη-
σιαστικῶν ἐν τῷ ναῷ, ἔχων πρὸς πρὸς χά-
ρειν ὅσον ἦλθεν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἐορτῆς ἑσθμῇ
οἱ ἣ ἐλεγον αὐτῶν. διὸ καὶ ἡχοῦσας καὶ συ-
τῶ πατριάρχῃ ἔχων ἐλαλίσμῳ. ἐλεγον ἐν ὁ ἱε-
ρῶς, καὶ πρὸς ἐλαλίσμῳ; ἐγὼ ἀπῆλθον
ἀπὸ τῶ ἵνα ἰδῶ τὴν τάξιν μόνῳ ἣν ἐδέ-
ποτι εἶδον, ἔχων ἐφ' ὅρας, ἔχων ἐψαλα,
ἔχων τι ἱερατικὸν ἐποίησα. πρὸς ἐν ἐλαλίσ-
σαι. οἱ δὲ εἶπν, ἀλλ' ἀνεμίχθης, ἔχων σω-
δοιπῆσαι. μὴ τ' λαλίσμῳ, ἐμπροσθεν
τ' λαλίσμῳ πατριάρχῃ, ἔχων ἐφ' ὅρας
οἱ ἡ εὐλογία αὐτῶν. τότε ἡγανάκτῃσιν ἵνα
δυσωπῇ αὐτῶν μεθ' ὑποχέστων ἐνέρ-
κων, ὡς ἐκείνῃ ἀπελάσει) εἰς τ' πατρι-
άρχῃ, ἡ εἰς ὅσον πηλοῦζοντες αὐτῶν.
καὶ μόλις ἡδυνήθη κατὰ πείσασιν αὐτῶν συ-
νέρχεται πάλιν εἰς τὴν ἐκκλησίαν, εἰ ἐν
ὡσπερ ἡδυσμά τι προστίθῃ τὰ τ' τῷ λό-
γῳ. ἀλλ' ἐν ἔκ τὰ τὰ ἐξέσι τοῖς βυλο-
μῶσις πικμαίρεται ὅπῃαν πνα ἀφ' ἡσιν
ἐχὼ θεῶν χάρειν πρὸς τὰ ὑγιῇ τ' ἐκκλησί-
ας δόγματα ὁ Χριστιανικῶτα) ὁ δὲ λαὸς,
καὶ ὅσως ἀποσφίφει) ἔχων μιστὶ τὰ νότα τι ἔ-
ἀλλέτσια.

vens: Quod majorem invidiam in populo con-
citavit, & exosum reddidit Patriarcham, quasi
Latinismo imbutum: ut vultibus valde aver-
sis plebs obambulantis Patriarchæ benedictionem
exaudierit: Et nonnulli retro cesserint, ne vota
spargentem in vulgus contuerentur: Quin ut
hujus pientissimi, Christianissimique populæ ze-
lum, constantiamque comprobem, erga anti-
qua & puriora dogmata, narrationem adtexam
haud invenustam.

Quidam sacerdos, nomine Theophylactus,
libidinem concepit in civitatem excurrendi, - ut
ceremonias intelligeret, quibus inauguratio
Patriarchalis præstaretur: Asturcone igitur con-
ducto, cum de suo non possideret, ad aulam
Imperatoriam rectâ provolat, & visa celebritate,
nobiscum in turba, ad Patriarchale palatium
proficiscitur: unde mox ad suam se recepit do-
mum: Et instante vespertarum horâ pulsans cam-
panam gregem suum ad Ecclesiam invitavit:
Nam Crastinus erat Christi assumptionis in ex-
cellos dies: Sed nemo venit eâ vespertâ, nec in se-
quenti mane: Expectavit in horam missæ, ut
acceptâ oblatione sacram mensam instrueret: at
nemo obtulit: unde nec sacrificavit: quo sto-
machatus adiiis suos parochiales qui frequentare
Ecclesiam solebant: interrogavitque, quid rei
gereretur, quod nemo sacris interesset, in die
tam festo, ac solenni? illi responderunt, quia
tu Patriarcham secutus es, Romanâ novitate im-
butum, & nos te eâdem Latinismi leprâ con-
tactum suspicamur: At quo Latinismo, refert
sacerdos? tantum eo concessi, ut Methodum
inaugurandi Patriarcham contemplerer quam
nunquam videram: nec cum aliis solenniter pro-
cessi, nec jubilantibus accinui, nec quid mei
muneris prostitui, in quem igitur Latinismum
incidi? At (inquiunt) te saltem turbæ immis-
cuiisti in Latina dogmata degeneranti, coram
Patriarcha Romani Pontificis asseclâ, cujus
etiam te inter cæteros afflavit benedictio. Tum
ille intimum doloris sensum exprimens, coactus
est eos ad meliorem de se opinionem revocare,
crebris pollicitationibus ac juramentis, quod
numquam in posterum adibit Patriarcham, aut
ad quemlibet accedet, venientem in conspectum
Patriarchæ, Et vix demum his persuasionibus
populi mentem delinivit, ut Ecclesiam post-
modum frequentarent: Et licet hæc à nobis ad-
jecta sunt in condimentum sermonis, ex iis ta-
men conjicere licet, quantâ cum animi synceri-
tate, populus hic Christianissimus dogmata sa-
na ac incorrupta amplexetur, spuria vero ac
peregrina quanto odio, ac detestatione de-
fugiat.

τμήμ. Γ. ΚιΦ. γ.

SECT. XII. CAP. VI.

Ὁ δὲ πατριάρχης ἐκάθητο εἰς τὸ πα-
τριαρχεῖον. καὶ προσερχόμεθα καὶ ἡμεῖς
αὐτῷ καὶ πάλιν ἦν καὶ πρὸς προνομή-
μην. ἐπὶ ᾧ ἤρχιζεν ἡ ἐορτὴ τῆς ἀγίας Πεν-
τάμας καὶ ἡτοιμάζετο λατουργία, ἰδόν-
τες ἡμεῖς ἐν τῷ φρονέει περὶ διορθώσεως
καθὼς ἐλεγον, ἀπέστημεν ἀπὸ αὐτοῦ. ἐλα-
τურγησεν ἄν καὶ πάλιν κυριακῇ τῆς πεντη-
κοστῆς, καὶ ἔπ' ὃ Τετραπύρην, ἔπ' ὃ
Ἐφῆσον, ἔπ' ὃ Ἡρακλείας συνελευτή-
ρησαν αὐτοί. ἐβέβητο δὲ καὶ ἄλλοι πλείους τῶν
ἀρχιερέων μὴ συλλεσθῆναι αὐτοῖς. μα-
θὼν δὲ τὸν βασιλεὺς, φθάσας μετε-
καλίσαι, καὶ λόγοις πολλοῖς ἐδυσώπη-
σαν αὐτοῦ, καὶ ἐλευτήρησαν. κατ' αὐ-
τὴν δὲ πάλιν ἡμεῖς ἀπέστημεν καὶ ὁ Ἐφῆσον,
καὶ ἀπῆλθον εἰς τὴν Πρωταν καὶ ἐξ αὐτῆς
εἰς τὴν Ἐφῆσον. ὁμοίως καὶ ὁ Ἡρακλείας,
ἔξελθὼν ἐκ τῆς χερουσίας πόλεως, νύκτα καὶ
ἡμέραν περὶπαίων, οὐκ ἔση παρ' ἑως καὶ
ἔφθασεν εἰς τὴν Τζυρολίαν. ἡμεῖς δὲ μετε-
καλίσαι εἰς τὴν βασιλίαν. καὶ πάλιν λα-
τურγίαν, ἰδόντες ὅτι οὐκ ἐλευτήρησαν. ἡ-
τοιχομεν δὲ καὶ ἄμφω κατ' ἐκείνην τὴν
ἡμέραν Φαρμάκας πρὸς καθαρθῆναι. καὶ
ἔπ' ὃ μέγας Χαρπύλας ἡδὲ περὶ ἡμῶν,
ἔτ' αὐτοῖς περὶ ἐκείνων. ὅμως δὲ ἂν ἔτι
συμβῶν οὐκ ἀπῆλθον. τῇ δὲ δευτέρᾳ
τῆς ἀγίας Πεντάμας ἡμεῖς πρὸς ἀπῆλθον-
τες, ευρομεν ὅτι ὁ βασιλεὺς ἐξῆλθεν εἰς κυ-
νηγίον ἐν ἐνδομῇ τῷ μεσσηνίᾳ τῷ Καν-
τικῷ, καὶ μαθόντες παρ' αὐτοῦ τὴν
αἰτίαν τῆς προσκλησεως ἡμῶν εἰπαμεν καὶ
ἡμεῖς πρὸς ἀπῆλθον. ἀφικέσθαι δὲ τὴν
Φαρμακίαν. περὶ δὲ τὴν παράγμην
εἰπαμεν αὐτῷ ἕτας.

Ἡμεῖς ἐκκληρώμεθα εἰς τὴν ἀγιωτάτην
μεγάλην ἐκκλησίαν, καὶ ἐδελούσαμεν καὶ
αὐτῇ, καὶ τοῖς πατριάρχαις καὶ τῇ ἡμε-
τέραν διδάσκοντες. ἡκολούθησαν δὲ καὶ
τὴν ἱεράσαν, καὶ οὐκ ἐπὶ αὐτοῖς καὶ πε-
λαγοποιῶν ἐπὶ ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ λέ-
γειν. ὅμως καλεῖται ἐπὶ τῇ δευτέρᾳ ὅσον οἶον
τὴν ἡμῶν ἐπὶ τὴν ἐκκλησίαν ἡμῶν,
καὶ τῆς πατρίδος καὶ τῆς ἡμῶν, ὅντις
καὶ ἐπὶ ἡμεῖς καὶ ἐπὶ αὐτοῖς εἰς τὴν ὁμο-
μίαν τῆς βασιλείας καὶ τῆς πατριαρχίας. ἐπὶ
ἡμεῖς δὲ βασιλείας καὶ τῆς πατριαρχίας.
ἐκείνους δὲ δεῖται τὴν ἐκκλησίαν ἡμῶν, καὶ
τὴν πᾶντες καθαρὸν καὶ καθαρίσας

ἀν-

Patriarcha jam Patriarchæum quietus oc-
cupabat: Et eo nos sæpenumero contulimus,
pro muneris nostri ratione quo prius fruebamur:
Sed cum annua Spiritus Sancti solennia appro-
pinquarent, pararetque Patriarcha sacra cele-
brare, nos cum supremum animadvertentes in Ec-
clesiâ reformandâ ut promiserat, ab ejus consor-
tio destitimus: Igitur in Dominica Pentecostes,
ad Liturgica se accingebat: At nec Trapezun-
tis, nec Ephesi, nec Heracleæ præfules eidem
in sacris subsidia ferebant: quin & alij insuper
Episcopi se subtrahere sægebant: Quod ubi
Imperator intellexit, ad se vocatos graviter ob-
jurgavit, & sacra cum illo peregerunt: Eadem
vero Dominica Pentecostes, fugâ se abripuit
Ephesius, ad Prusam primo, & exinde in Ephe-
sum: Pati modo & Heracleensis, per auream
erumpens portam, dies noctesque cursum con-
tinuavit, nec ullibi permansit dum Tzuroloen
pervenisset: Nos autem Imperator, finitis diei
sacris, cum percepisset à Liturgicis abstinuisse,
ad aulam citavit: At nostrum uterque Scrinia-
rius & ego, medicinarum potionibus nosmet expur-
gabamus: nec M. Scriinarius sciebat, quid à
meageretur, aut ego quid ab illo: Sed id cum
forte contingeret, aulam vocati non adivimus:
Crastino qui fuit dies secundus in festis Penteco-
stes ad aulam festinamus, sed Imperatore vena-
tum egresso, offendimus Dominum Sequestrum
Cantacuzenum, qui cum nobis citandi ratio-
nem exposuisset, absentiam excusavimus, ab
hausto medicamento: Sed de negotio responsum
in hæc verba dedimus.

Ad ea munera, quibus nunc in Ecclesiâ san-
ctissimâ perfungimur sortito fuimus allekti: cui
Ecclesiæ, & Patriarchis, pro nostrâ tenui facul-
tate fideliter inservivimus: Quin & in Italiam
comitati, æquò miseras & pericula pertulimus,
non est nostrum prædicare: Veruntamen nos
quo valuimus ingenio, Ecclesiæ nostræ utilita-
ti, Patriæ commodo, ac gentis honori incubu-
isse, profiteremur: submissæque ac obedienter Impe-
ratoris & Patriarchæ mandatis omnibus obse-
cundasse: Et cum nonnullos nostratium vi-
deremus sponte Dogmata Ecclesiæ violare, e-
jundem gloriam pessundare in contrarium nixi,
omni Marte depugnâvimus: ne in eandem cum
illis urnam suffragia projiceremus qui Patriæ li-
bertatem prodiderant: Quare Imperator nos
jure suffragandi in posterum privavit, & no-
strorum hominum à concilio expunxit: Cum
vero jam peractis omnibus Definitio venisset
subscribenda, Haud scimus quo fascino auto-
ritatis Imperatoris Philanthropinus nobis im-
posuit, ut nos etiam subscriberemus: Ac ut mul-

14

ὡν ὁ βασιλεύς. ὃς πάλιν εἶπεν ἡμῖν πολλά πνευ-
ματικά ἐν ταῖς ἀποκάλυψεσιν.

Τῇ δὲ Ἰππύσῃ ἡλθοῦμεν καὶ εἰς τὴν πατριαρχίαν καὶ εἰποῦμεν αὐτῇ. ἡμεῖς καὶ πρῶτον, ἐξυπηρετήσαμεν εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ, ὅσον ἀνέκειν ἡμῖν. καὶ μετὰ τὸ ἐπανελθεῖν ἐκ τῆς Ἰταλίας, ἐπεμελέμεθα καὶ τὸ διωκτὴν, καὶ παρεδιδόμεθα καὶ τὰς ἡμετέρας συνειδήσεις καὶ σωτήριον καὶ αὐτῶν λοιπῶν, ἵνα ἐπληρώσωμεν τὰς πλείους τῆς ἐκκλησίας, ἵνα μὴ ἀρῇσιν παντελῶς. ἐξεδεχόμεθα ὅτι ἡ διορθωσις καθὼς ἀνεφείρομεν τῇ μεγάλῃ ἀγνώσει καὶ, πρὸς τὸ δέξασθαι σε τὸ μένυμα τοῦ πατριαρχείου. καὶ ἀπεδεχόμεθα, ἵνα διορθώσεως γροῦμένης ἐυερισκόμεθα πάλιν καὶ ὡς ἄρχοντες τῆς ἐκκλησίας, καὶ ὡς υἱοὶ καὶ ὡς φίλοι καὶ, ἐδινεργώσωμεν καὶ τὰ ἐκκλησιαστικά, ἐπὶ τῇ μεγάλῃ ἀγνώσει καὶ πολλῷ πλείον καὶ κρείττον ἢ πρότερον. νυνὶ ὅτι ἐπὶ οὐκ ἐγέρθη διορθωσις, ἡκέτι διωόμεθα συλλειτουργεῖν, καὶ συμπράττειν τοῖς ἑτέροις τῇ ἐνωσιν. Διὰ τὸ παρητησόμεθα πάντα, ἵνα εἰς τὴν ἐορτὴν ἡλθοῦμεν, ὅτι εἰς τὸ ἐξῆς ἐλδοσόμεθα, ἀλλ' οἴχοι μὲν ἡμεῖς ἰδιόχοντες, ἵνα καὶ τοῦ Θεοῦ δεώμεθα πρὸς ἐξίλειψιν τοῦ σφάλματος ἡμῶν, καὶ μηδενὶ προσκρῶμεν μέρει. ἡδὴ ἔν ἡλθοῦμεν, ἵνα σε προσκυνήσωμεν, καὶ ἀναφείρωμεν πατέρα, καὶ ὑποχωρήσωμεν.

Ὁ δὲ πατριάρχης βαρέως ἐδέξατο πατέρα. καὶ εἰρηκεν, ὅτι ἔδοκῃ μοι καλὰ ἀπερλεῖν. Διὰ τὸ γὰρ ὡς πατρίωδε τὴν κληρὸν, καὶ τὴν τάξιν ὑμῶν; ἔκ ἐστι τὸ καλόν. καρτερήσῃς, προσμείνῃς εἰς τὴν τάξιν ἣν ἔχεις. Δοπεδέψῃς πῶς ὡς ἀρχιερεὺς πᾶσι πρεσβυτέραις. ἐγὼ θέλω ἵνα ἔχω ὑμᾶς πλεονέκτους καλῶς ἀνθρώπους, ὡς χρησίμους, ὡς τιμίους, ἵνα πλεονέκτοι γινώσκῃς καὶ τὴν συνειδήσιν ὑμῶν, ἵνα τὴν πείραν ἣν ἔχεις εἰς τὰ πρεσβυτέραις πλεονέκτοι ἢ ἄλλων. καὶ μετὰ ὑμῶν ἔχω θάρρος, ἵνα πράττω ἀπὸ ἀπαιτῆς ἡ τάξις τοῦ πατριαρχείου. εἰ ἔν οὐκ ἔχω ὑμᾶς πλεονέκτους, τί μέλλω πράττειν οὐκ οἶδα. Διὰ τὸ ζήτημα ἵνα ἀξιώσῃς σκέψασθαι, ἵνα βυλασθῇς κρείττον, ἵνα μηδὲν ἀποστήσῃς ἀφ' ἡμῶν. ἡμεῖς δὲ εἰποῦμεν, ὅτι καλῶς ἐβλαδυσόμεθα, καὶ μετὰ πολυήμερον σκέψεως πειρασμένων ὅπερ ἀνεφείρομεν, καὶ ὅτι ποιήσωμεν ἄλλως. τότε εἶπεν ὁ πατριάρχης. λοιπὸν ἐδὲ ἵνα

εἰπῇ,

Craftino die Patriarcham adeuntes his verbis allocuti sumus. Nos Ecclesie Dei operam navavimus jam olim, quantum nostra officia exigebant: Et postquam ex Italia huc reduces permeavimus, quā potuimus diligentiam officiis nostris invigilavimus, nostras conscientias nonnihil vi detorquentes ad nostra munia obeunda: Quin & alios exemplo nostro ad præstanda officia induximus, dum nos viderent sedulo Ministeria in Ecclesia implere, ne despectus jaceret Dei cultus, aut sacra spernerentur: Interea Reformationem expectavimus, ut tuæ Eximie sanctitati significavimus, antequam ullam ad inaugurandum Renuntiationem accepisset: Nec non ut Reformatione adornatā, nos in eandem loci eminentiam asciti, ut procere Ecclesie, ut tui Filij, ac amici Ecclesiasticis nostris muneribus, & sanctitatis tuæ negotiis, majori quam unquam antehac alacritate perfungeremur: Nunc quando in cassum cecidit spes nostra, nec ulla secuta est Reformatio, non possumus ulterius collegas nos addere, aut in sacris peragendis concurrere, cum iis hominibus qui Unionem confirmant: Quocirca abdicavimus omnia, nec ad festum præteritum venimus, nec ad ullum futurum veniemus: Sed ædibus conclusi nostris in secessu, ac privati otij umbrā confidebimus, ut pro delicto nostro Dei miserationem exoremus, & neutri parti offendiculum præbeamus: Et huc hodie non alia fine concessimus, quam ut his narratis, manus tuas exosculati ad nostra actutum redeamus.

Patriarcha dicta à nobis graviter ferens, hæc enuntiavit: Nec decora mihi videntur quæ affertis, nec approbanda: Quorsum enim ordinem sacerdotalem aut dignitatem quā potius estis repudiaretis? quis hoc vestrum institutum laudabit? Fruimini vestris provinciis, & spartas quas nacti estis exornate: Saltem aliquantisper spectate, dum negotia turbida deferbuerint, posuerintque hæc tempestates: Interea vos mihi intimos adjungam, ut viros admodum præclaros, Ecclesie ac Reipublice perutiles, multaque veneratione præcinctos: quorum singulari in prudentiā, integritate, rerumque administrandarum peritiā majorem colloco fiduciam, quam in omnium aliorum hominum: Etenim vestro adjutus consilio, quicquid in meā sublimitate Patriarchali obtingat, confidenter præstabo: at si vos mihi non habeam faventes & prope me in gremio, quo me convertam, nescio: quocirca vos oro atque obtestor, ut adhibitā maturiori deliberatione rem altius perscrutemini, neque nos utcunque tam abrupte deseratis: Nos satis esse perpensum diximus,

εἰπάτε, καὶ ἡμεῖς τὰ ῥητὰ ἀρχῆς. εἰ γὰρ ἦσαν
τὰ ῥητὰ ἐκαστημὲν ἂν καὶ αὐτοὶ εἰς τὰ κακὰ ἴκον-
το. Ἐφημὺς ὅτι ἡ μεγάλη ἀγνοῖα ἡμεῖς, ἀλλ'
ὅπως ἡμεῖς ἀναφύρομεν σοὶ τὸ ῥητὸν πρὸς
δέξασθαι σε τὸ μὲνουμεν.

Ὁμολόγησεν ἂν ὁ πάτερ ἀρχῆς ἐπὶ εἰ-
πετὶ μοι περὶ τούτου, πολλὴν οὐκ ἦσαν ὅτι
εὐθὺς ὡς αἰτήσατε ἡμεῖς. νυνὶ δὲ ἐγὼ καὶ
ὡς αἰτήσασθαι ὑμᾶς, ἀλλὰ λέγω καὶ ζη-
τῶ ἵνα ἔρχησθε ἐνταῦθα, καὶ τὸ πᾶν ἡν
εἰχέτε. εἰ δὲ οὐκ ἔρχεσθε ἐγὼ οὐκ ἐάσω
ὑμᾶς, ἀλλὰ διαμεινύσασθαι, καὶ πρὸς
καλέσασθαι ὑμᾶς, καὶ δις καὶ τρίς καὶ
πολλάκις, καὶ παρὼν ὅτι πάλιν μετ' ἡμῶν
ἔσεσθε. ἦν δὲ ἑσπέρη καὶ τρίτης, ὅτι ταῦτα
ἡμῖν ἔλεγε. Ἐπὶ τῇ περὶ αὐτῶν, ἅμα τῷ
καθίσαι ἐν τῇ συναγωγῇ αὐτῇ, ὅτι οὐκ ἦλ-
θεν ἐνταῦθα ὁ μέγας Χαρτοφύλαξ, ὁ
ὁ μέγας ἐκκλησιάρχης ὁ παρητήσαντο τὸ
πᾶν αὐτῶν. Δὲ τὸ ῥητὸν εἰ ἔρχεσθαι ἐνταῦ-
θα ὡς ἀνέκτις εἰς τὸ ὑπερησίου τὸ μέγα-
λον Χαρτοφύλακα, ὑπερησίου ὑμεῖς
τὸ ῥητὸν. ἀπέβλεπεν ἂν ὁ μέγας Σακελλά-
ριος πότε ἂν πλειώσῃ ὁ πάτερ ἀρχῆς τὸν
λόγον, καὶ εὐθὺς εὐχαριστήσας καὶ δεξήσας
αὐτόν. περὶ λαβεῖν δὲ ὁ μέγας Σακελλά-
ριος. ἔπειτα γὰρ ἐπὶ πλειώσας καλῶς τὸν λόγον
ὁ πάτερ ἀρχῆς, καὶ εἶπεν αὐτός. εἰς τὴν
ἐρασμὸν καὶ δέσποτα μὲν ἄγε, πολλὰ τὰ
ἔτη καὶ, ἐγὼ ὑπερησίου ταῦτα. ὑπε-
ρησίου ἂν καὶ τὸ ἡμέραν ἐκείνῃ διαζύ-
για δύο. ἡμεῖς δὲ ἐκ τῆς ἀπέσπασας καὶ
ἡρησίου ἐκ πάντων. ἡχαριστήσας δὲ
καὶ τὸ ῥητὸν μόνον τῷ πάτερ ἀρχῆς, ὅτι ἀπὸ
λαβὴν ἡμεῖς λέγων, καὶ ἐκ τῶν, καὶ δο-
λογίων. ἐπὶ δὲ ὅπως ἐμνησθῇ ὡς πρὸς
ἡμεῖς ἔλεγε. καὶ ἡξίωσεν ἡμεῖς ψαλ-
μὸν ῥήματα.

τμήμ. 16. κεφ. η.

Μετ' ὀλίγας ἡμέρας διεμεινύσασθαι
ἡμεῖς οἱ δύο ἐρασμῷ βασιλικῷ, καὶ ἀπὸ
ἡμεῖς εἰς τὰ βασιλῆα, καὶ ὡς αἰτήσας
ἡμεῖς οἱ μεσιτῶντες ἐν ἡμεῖς τὸ πᾶν εἶ-
πον ἡμῖν, ὅτι καλὸν ὅπερ ποιεῖτε ὁ ἀφί-
στασθε ἀπὸ τῷ πάτερ ἀρχῆς, καὶ παρητή-
σατε τὸ ἐκκλησίαν, καὶ τὸ πᾶν ὑμῶν.

ximus, quod facturos proponimus, idque diu-
turnā ac multiplici consideratione mentibus no-
stris increvisse: nec in aliud jam consilium nos-
met inflectere valeamus: At qui utinam (inquit
Patriarcha) hæc ab ovo nos conducere sta-
tuissetis, tuum & ego forsitan privata patitur vitæ
cellā occlusus indullissem: At nos (respon-
dimus) tuis rebus nullum obstaculum injecimus,
qui te multo citius de hac re commonuimus,
quam tibi significata esset Electionis Renun-
tatio.

Et factus est Patriarcha, nos antea de eadem
nonnihil dissensisse, sed non putarat nos tam
præpropere abdicaturos: Nunc igitur, inquit,
vestra determinata refellere non conabor: Sed
id unum liceat impetrare, ut me aliquoties in-
visere dignemini, eodem perfuncti ordine quem
olim tenuistis: vel si de vestra indole in nos
non possit hæc proficisci humanitas, ego vos non
permittam sic otia carpere, ut bis terve ac sæpe-
numero ad me non invitem, & spes adhuc animo
inlidet, fore ut revertatis, æternum nobis non
sic valedicturi: Vespera erat diei tertij, seu Martis
à Pentecoste, & die quarto seu Mercurij, ad
Aurozam, simul ac sua Synodo confederat, suis
dixit: Heri ad vesperam Magnus Scriptorius,
Magnusque Ecclesiarcha huc venerunt, & scip-
sos dignitatibus exautorarunt: quare si quid tran-
sigendum occurrat quod Mag. Scriptorij manum
postulat, vos succurrite: Mag. Saccellius expe-
ctabat dum Patriarcha peroraret, ut actis gratiis
illius officij munia ad se raperet: Verum Mag-
nus Scenophylax antevertit, & adhuc loquen-
te Patriarcha: En tibi, mi sancte Domine, obse-
quiosum famulum, inquit: Deus te perpetuet,
vitamque in annos Nestoris producat, hæc ego
administrabo: Duo itaque simul divortia sub-
scripsit, mihi, magnoque Scriptorio: qui ab eo
dic abscessimus in otium, omni opera ac Magi-
stratu defecti: de hoc uno Patriarchæ multum
gratulati, quod ab ulteriori sermocinatione,
postulato, aut responso liberrimos dimisit: Nec
enim quicquam meminerat eorum quæ de nobis
ad ipsum accersendis promiserat: Nec in poste-
rum, aut unam nudam syllabam ad nos unquam
protulit.

SECT. XII. CAP. VIII.

Interjectis aliquot dieculis, Imperatoris man-
dato nos duo accessisti ad aulam properavimus, ubi
Sequestri in privatum nos locum abductos ita
sunt allocuti: Non est laudabile quod facitis,
qui Patriarcham deseritis, vestras dignitates
abdicatis, aliosque in vestrum errorem induci-
tis, quantum ad Unionem, quam vos ipsi fa-
bricastis, & definitioni subscripsistis: Et jam
R r r r
opor-

ἡ σκανδαλίξει καὶ οὗτοι ἄλλους, ὅσον πρὸς
τὸ ἔνωσιν. ὑμεῖς ᾗ ἐπιήσασθε πάντων. ὑμεῖς
ὑπερβαίνατε καὶ τὸ ὅρον, καὶ ὀφείλετε ἐρ-
γῆν περὶ ταῦτα. καὶ ὁδηγεῖν καὶ οὗτοι ἄλλους, καὶ
προσδύμεν ἐργαζόμεθα πρὸς τὸ ἐργῆν αὐ-
τοῖς. εἰ δὲ λέγετε, ὅτι οὐκ ἐγγύς καλῶς
ἡ ἔνωσις, ἐκεῖ ἐδὲ λέγουσιν ὑμᾶς τῶν
πρὸς τὸ γινώσκειν αὐτῶν, καὶ ἀγωνίζεσθαι ὅπως
ἀν καλῶς γήνηται, γινώσκοντες δὲ αὐτῆς ὡς
ἐγγύς, καὶ διακρινόμενοι ἐν ταῖς, πᾶσι
ἔχετε λέγειν ἢ ὑμεῖς ἢ ἑπὶ τοῖς αὐτοῖς;
Διὰ τῶν πρὸς ταῦτα, ἵνα ἔσονται ὑμεῖς ὡς φρόνι-
μοι καὶ ὡς καλοὶ ἄνθρωποι, δοτεὶ βέλῃτε
πρὸς τὸ συμφέρον τὸ παλαιό, πρὸς τὸ
πρῶτον τὸ γινώσκειν, καὶ ὁδηγεῖσθαι πρὸς σκαν-
δαλα, καὶ ὑπερβαίνατε ἐν τῇ ἐνω-
μῇ καὶ τῇ πατριαρχίᾳ. εἰπον ᾗ καὶ ἄλλους
πολλὰς λόγους πρὸς τὸ αὐτὸν σκοπὸν συν-
τίνοντες. ἀπεκρίθη δὲ ἡμῖς, ὅτι
τὸ ἔνωσιν ἐπιήσασθε ἡμεῖς, ὅτι τὸν ὅρον
συνετήκαμεν. ἐπιήσασθε δὲ ταῦτα ἐκείνοι
εἰ πῶς ἀποδέχοντο τὸν λαλῆναι. καὶ
ἡμεῖς ἐξελέγημεν κελύσματι βασιλι-
κῷ, καὶ ὁρμάσθαι τῶν ζωντῶν. καὶ διηγε-
σάμεθα πῶς ἐκεῖσε παρεκλήθησαν εἰς
ἡμᾶς ὅσοι καὶ παρεῖρη. διὸ ἐφημεν ἔδδ
ἐνεχόμεθα ἡμεῖς ἐργῆν τῶν ἔνωσιν, ἔδδ
ὑπὲρ τῶν γεγονότων διαλογίζεσθαι. δια-
βλέποντες δὲ πρὸς τὸ, καὶ τὸ ψυχρὸν συμ-
φέρον ἡμῖν. Ἐτάχα χάριν ἐξελεξάμεθα
πρὸς διαίτην, καὶ καθ' ἑαυτοὺς ζῆν.

Εἰπον ᾗ οἱ μισάζοντες. ἰδὲ γεγονόσιν πρὸς
ἐκεῖ ὡς ἐγγύς. Ἐδδ ἡμεῖς λέγομεν
ὅτι γεγονόσιν καλῶς. πᾶσι ἐπιδοῦν ἀπὸ
ἐκεῖ, ἀνάγκη ἢ ἵνα γήνηται τις συγ-
κατάστασις καὶ οἰκονομία, δι' ἧς ἐξελθῶ
ἡμεῖς ἡμεῖς ἡνωμένοι. εἰ ἂν ἐκεῖ οὐκ ἐγγύς
καλῶς, σκεψόμεθα νῦν ἡμεῖς ἐν ταῖς
ταῖς ὡς ἐδδ γινώσκοντες. καὶ περὶ τῶν
ἐν τῇ ἐνωσίᾳ τῶν κρείττονα τῶν ὅτι ἂν καὶ ἐκεῖ-
νοι ἴσως ἀποδέξονται. καὶ εἰ τῶν ἐν τῇ
ἐνωσίᾳ, ἐσόμεθα καὶ μετ' ἐκείνων ἐν τῇ
καὶ ἡνωμένοι. Ζητήσαντες ἂν ἵνα ἐπιπρὸς καὶ
ὑμεῖς καὶ συμβαλλῶν, τῶν πᾶσι δι' ἧς
διωγόμεθα καλῶς ἐνωθῶμεν. ἡμεῖς δὲ
ἐπιπρὸς ὅτι ἐπὶ παρατηρήματα πάντα, Ἐ
ἐλεξάμεθα, ἔδδ πρὸς τὸ ἐλεγεῖν ἐχομεν
ἐπὶ τῇ. ἐν τῇ δὲ οἱ πᾶσι φρονιζέσθαι
πρὸς τῶν πᾶσι. οἱ ᾗ μισάζοντες εἰπον,
μὴ λέγετε ὅτως, καὶ γὰρ ἐπὶ οἱ τυχόντες
ἀλλ' ἐπὶ καλοὶ ἄρχοντες καὶ χρήσιμοι.

oportet vos confirmare & aliis exemplo præire,
& propensos reddere ut confirmant: Quod si
objicitis, procuratam fuisse viis illegitimis: Illic
opportunitus afferri ista debueret, antequam unio
prodiret in effectum, & vos tum contendere o-
portuit, ut honestioribus modis prodiret: At nunc
utcumq; facta & nobiscum in Patriam reportata,
quid vos aut alij contra unionem poteritis com-
minisci quod non importunum judicabitur? Quo-
circa exultationi vestræ plurimum conducet,
si vos ut viri prudentiâ ac virtute præditi, ad u-
tilitatem Patriæ ac honorem gentis respiciatis,
& ut scandala vitetis, redeatis in gratiam cum
Patriarcha: & multa alia verba huc spectantia
elocuti sunt. Nos respondimus, nec unionem
nos fabricasse, nec confarcinasse Definitionem:
utramq; opus esse corum, qui Latinorum novita-
tem affectarunt: Nos autem quia huic causæ con-
tradiximus mandato Imperatoris, ejecti sumus
nostrorum ἐ Consilio, ac jussi obmutescere.
Tum prædicta omnia recensentes, quæ nobis
obtigerunt, affirmavimus, nec obligari nos ad
unionem confirmandam, nec ad respondendum
de rebus in Synodo gestis, nec tam de utilitate
Patriæ, quam de nostrarum animarum salute
solicitari debere, quarum solam in gratiam
mundi curis valedicere, & privatim silentio quod
reliquum est vitæ transigere elegimus.

At Sequestri dixerunt, ecce illic facta fiebantur
potuere, neque nos ipsi multum comprobamus:
Sed postquam illuc migravimus, aliqua humani-
tatis ac concordie ratio erat temperanda, quæ
nos cum Latinis conjungeret: quæ si committis,
non usque adeo intemeratis processit, jam hic
videamus, quibus debuit processisse, & rectio-
rem expiscemur modum, quem illi sic ample-
ctentur, ut eandem nobiscum unionem inviola-
tam colant: Rogamus igitur, si nobis consu-
lendo vos viam commonstrare noveritis, quæ,
cum omnium approbatione Latinis uniamur?
Quibus respondimus: quando omnia abdicaverim-
us, vitam umbratilem negotiose præferentes,
nihil in promptu nobis est de his postulatis dice-
re: forsan invenient, quibus hæc curæ sunt: Tum
Sequestri rejecerunt, nolite tam male augurari:
Nec enim vos estis viri vulgares, sed Amplissimi
Proceres: viri Reip. peritiles, optimi Patriæ ci-
ves, rerum peritissimi, & in ordine Ecclesiastico
summi, quos maxime oportet de his impensius
cogitare, ut etiam si negotiis exonerati tamen in
medium præferre debeatis, si quid Ecclesiæ com-
modum, aut Reip. intelligitis: Dicite igitur de his
quæ proposuimus, quid potissimum sentiat: nos
respondimus, nullum modum honestum scimus,
nos cum Latinis conjungendi: Verum si quis
alter modum commoverit, qui nobis ardeat,
nostramque conscientiam tranquillat, ho-
mi-

καὶ πολίται καὶ πραιλοί, καὶ πρῶτοι
τῆς ἐκκλησιαστικῆς τάξεως, καὶ ὑμεῖς
μᾶλλον ἐφείλετε φροντίζειν περὶ τῶν ποι-
τῶν. εἰ γὰρ καὶ ὡς αἰτιῶνται πάντα, ἀλλ'
ἐφείλετε συμβαλῶναι, ὅπερ ἂν νοήσῃτε
συμφέρον τῇ πατρίδι καὶ τῇ Ἐκκλησίᾳ.
εἰπατε ἔν τι δοκεῖ ὑμῖν περὶ ὧν λέγομεν;
εἰπομεν δὲ ἡμεῖς, ὅτι διωάμεθα εὐρεῖν
ποιῶν τὸ πῶς καλὸν ἐνωτικόν. εἰ δὲ εὐροι-
σιν, καὶ ἀκούομεν καὶ ἡμεῖς, καὶ ἀρ-
κιδωόμεν εἰς αὐτὸν, ἐρῶμεν ὅτι καλὸς
τὸ πῶς ἐστίν. τότε εἶπον οἱ μεσάζοντες,
ἐπεὶ ὑμεῖς ἔλεγετε τι, λοιπὸν ἐρῶμεν
ἡμεῖς ὅπερ νομίζομεν καλὸν καὶ ἀβλαβές.
περὶ μὲν ἔν τῳ ἔργῳ ἔλεγομεν τι. καίτοι
γὰρ ὡς αὐτοὶ ἀργός. περὶ δὲ τῆς μνημοσύνης
λέγομεν. ὅτι δοκεῖ ὑμῖν καλὸς τὸ πῶς,
εἰ μνημονεύεται μένον ὁ πάππας, καὶ διὰ
τῆς μνημοσύνης ὑπάρχοντες ἡνωμένοι;
λόγος ἐστὶ μένον τὸ μνημόσυνον, καὶ λέ-
γει τὸ πῶς ὁ διάκονος, καὶ διὰ τῆς λόγου
τάτης ἐσόμεν καὶ ἡνωμένοι, καὶ ἔδωκε ὡς αἰ-
σαλόμεν τι τῶν δογμάτων, ἢ μέγα-
πιστοί τι τῶν ἐθίμων ἡμῶν. ἀπεκρίθη-
μεν ἡμεῖς, πλὴν ἐστὶν ὁ περὶ τῆς μνημοσύνης
λέγος. ἐκείνοι γὰρ μνημονεύοντες ἐπὶ
ἐκκλησίαις, ὅσων εἰσὶν ὁμόδοξοι καὶ χρι-
στωικοὶ πρὸς τὴν αὐτὴν Ἐκκλησίαν. οἱ
δὲ ἀκραιώνητοι ἔδωκε μνημονεύοντες, ἔδωκε
ἐχθρὰς πρὸς τῶν ἱερομένων εὐχεσθαι
ἐπὶ Ἐκκλησίας ὑπὲρ ἀκραιώνητας. ὁ δὲ
πάππας ἐστὶν ἀκραιώνητος. πῶς ἔν μνη-
μονεύεται ὁ ἀκραιώνητος μὲν τῶν χρι-
στωϊκῶν; τότε εἶπεν ὁ μεσάζων ὁ νοταριῶς
ὅτι αὐτὸ τὸ ἔν πάπα ἔδωκε μνημόσυνόν ἐστιν,
ἔδωκε γὰρ εὐχὴν ὑπὲρ ἐκείνου, λέγοντι ὅτι λέγει
μένον ὁ διάκονος, τὸ εὐχρίως μακαρι-
ώτατος πάππας, καὶ ἔπαι ἐκεῖνος εὐχεσθαι, ἔπαι
ἀπαιτῆ παρ' ἄλλων εὐχὴν ὑπὲρ τῆς πάππας.

Ἐφ' ἧς δὲ ἐγὼ ὅτι τὸ τῶν διπύχων με-
ζον ἐστὶ παντὸς μνημοσύνης. τὰ μὲν γὰρ
ἀλλὰ ἀπαιτῶσιν εὐχὴν ὡς αἰ τῶν ἀκρω-
τόνων, καὶ τῶν ἐξ ὧν ἔβηκα. τὰ δι-
πύχα δὲ τῶν ἀπαιτῶσιν εὐχὴν ὡς αἰ τῶν
ἐξωπερικῶν. ἀλλ' αὐτοὺς πρῶτον ὁ πα-
τριάρχης λέγει μνησθῆναι κύριε πάππας
ὁπισθοκοπῆς ὀρθόδοξων, τῶν ὀρθολογούντων
τὸν λέγον τῆς οὐκ ἀληθείας. ὥστε εὐχεσθαι
πρῶτον ὁ πατριάρχης ὑπὲρ τῶν ὀρθοτο-
μούντων. εὐχὴ δὲ διαδεξάμενος τὸ λό-
γον ὁ διάκονος κηρύττει διαπευσίως τι-
νός

minem de invento laudabili celebrabimus: At
quando (subinferunt Sequestri) vos nihil dicitis,
nos modum eruemus, quem honestam arbitra-
mur, omnisque culpæ expertem: De Defini-
tione autem nihil memorabimus, quæ jam præne-
cessat & in oblivione volvitur, sed de recitatione
nominis Pontificij: An non censetis modum ho-
nestum fore si à Papæ nomine commemorato u-
niamur? commemoratio mera est dictio, quam
Diaconus profert, tamen ab istâ dictione in u-
num coalescimus: nec interea aut dogma vetus
corrumpimus aut ritum immutamus: At (nos
respondimus), à simplici istâ dictione multiplex
pendet ratio: sola celebrantur in Ecclesiis viro-
rum nomina, qui in eodem cultu eandem par-
ticipant communionem cum Ecclesiâ quæ com-
memorat: Nec enim fas excommunicatum
quempiam memorari, nec audet sacerdos vota
fundere pro excommunicato, aut viro diversæ
communione: Papa nostræ non est com-
munionis particeps: Quo igitur pacto hetero-
doxus, & communionis diversæ, cum vi-
ris ejusdem communionis commemorabitur?
Sed non est talis hæc commemoratio, repli-
cuit Sequester Notarius: Nec enim votum
funditur pro Papa, sed nudum recitat no-
men Diaconus Eugenij Beatissimi Papæ, &
nec ipse comprecatur, nec alios ad comprea-
candum invitat.

At Diptychis inscribi, inquam ego, om-
ni commemoratione majus est: In aliis pre-
ces fundere possunt tam pro auditoribus,
quam qui extrâ Ecclesiam degunt: At è
Diptychis nunquam rogant pro externis: Sed
sic Patriarcha inchoat: Memento Domine
omnium inspectorum gregis tui ac Episcopo-
rum Orthodoxorum, qui rectè verba veri-
tatis tuæ dividunt: adeo ut Patriarcha pri-
mum precetur pro rectè dividētibus: Cui
statim succedens Diaconus clarâ voce enun-
tiat, qui sint hi rectè dividētes: & no-
strum Patriarcham recenset & reliquos O-
rientis: Nam rectè dividere, est spuria à
Legitimis abscindere, ut id Chrysost. defi-
nit: Papa autem non abscindit, sed spuria
magis aggregat: Si igitur inter Orientales
Patriarchas Papæ nomen prædicaretur, al-
terutrum ex his duobus necessario sequere-
tur: Aut Papam rectè dividere, quando à
Papâ differunt in Processione Spiritus Sancti,
primario fidei Christianæ articulo, & nun-
quam in eadem Opinione cum Papâ con-
venerunt, aut Orientales rectè dividere,
Papam non rectè dividere: Quam igitur ne-
farium esset ac detestandum, in sacrâ syna-
xe celebrandâ, dissidentes ut concordem
memorare, jungere ac unire? Sed quod ma-
gis

νὲς εἰσὶν οἱ ὀρθοτομεῦντες. ἀπαρβριῆ ἔν
τὴν ἡμέτερον πατριάρχην, καὶ οὐ τῆς
ἀνατολῆς ὡς ὀρθοτομεῦντας. ὀρθοτομεῖν δὲ
ἐστὶ τὸ τίμνειν τὰ νόμιμα ὡς Φησὶν ὁ θεὸς
ῥηυσόμενος. ὁ δὲ πάπας ἔτι μὲν ἀλλ'
εἰσάγει μᾶλλον τὰ νόμιμα. εἰ ἔν κηρύττει
τὸ ὄνομα ἔτι πάπας, μὴ τῶν τῆς ἀνατο-
λῆς πατριαρχῶν. ἐν ὅκ τῶν δύο ἐξ
ἀνάγκης συναχθήσεται. ἢ ὅτι ὀρθοτομεῖ
ὁ πάπας καὶ οἱ ἀνατολικοὶ οὐκ ὀρθοτομεῖ-
σι, ἐπεὶ διαφέρονται εἰς τὸ πρὸς τῆς ἐκ-
κλησίας ἑαυτῶν πιδύματα, ἀρθροὶ
ἐπὶ εἰσὶν ἐν τῶν ἀρθρῶν τῆς πίστεως, καὶ
ἔτι συμφωνῶσι μὴ ἔτι πάπας, εἰς τὴν δό-
ξαν, ἣν δοξάζει πρὸς τὰς τῆς ὁ πάπας. ἢ
ὀρθοτομεῖσιν οἱ ἀνατολικοὶ, καὶ ὁ πάπας
οὐκ ὀρθοτομεῖ. πῶς ἔστιν εὐσεβεὶς ἢ ἀλ-
λως εὐλογεῖν ὅτι τῆς θείας μυσταγωγίας
μνημονεύειν, καὶ σωματικῶν καὶ ἐν ἑνὶ οὐ
ἀνιφάσποντος ὡς συμφωνούντας; τὸ δὲ
μῆζον καὶ φεβερῶπρον, ἔτι καὶ ὁ ἱκανὸν τῶν ἀγίων δόξαζων Φησὶν. εἰ τις ἀκρογωνή-
τῳ καὶ ἐν εἰκῇ συνδέξεται, ἔστι ἀφερῶς. ὁ ἔν πατριάρχης ἔτι συνδέχεται, ἀλλ'
ὑπερέχειται ἔτι πάπας. καὶ σκοπεῖτε ὅσον διαφέρει τὸ ὑπερέχειται ἔτι συνδέχεται. μέ-
γα ἐστὶ τὸ καὶ πάντα ἀλλότριον πρὸς ὀρθόδοξον ἡμῶν ἐκκλησίας. εἰπὼν ἔν ὁ νότος. Μα-
κάριον ὃν ἦν εἰ περὶ εἰδημὸν πύλας, καὶ ἡργῶν πασιπλῶς τὰ διπύχα δὸς τῇ λειτουργίας,
πρὸς ἔτι πρὸς ἡμᾶς ἀπαίρειν πρὸς τὴν Ἰταλίαν. εἴτα καὶ ἄλλα πολλὰ ἐπόντες ἡμῖν
ὡς ἀκρογωνήτῳ πρὸς τὸ συνδέχεται εἰς τὸ πρὸς τῶν τῆς ἡμῶν καὶ ἐν ἑνὶ οὐ μὴ ἔτι πατριαρ-
χῶν. πρὸς τῶν πρὸς τῶν. ἀξιοῦμεν ἵνα σκεψάμεθα, καὶ εὐρησῶμεν τρόπον καλὸν δι' ἃ εὐσεβεί-
ας ἡνωμένοι διαμεινωθήσεται καὶ ἐλπίσεται πάλιν εἰσπεῖν. καὶ ὅτι τῶν διελεύθη, καὶ

τμήμ. 16. κεφ. 8.

Ἡμέραι παρήλθον ἐπὶ κείνῃ τῶν δέκα,
καὶ διαμεινωθέντες αὐτοῖς ὁρισμῷ βασι-
λικῷ παρεγγόμεθα εἰς τὰ βασίλεια, καὶ
ὡς λαβόντες ἡμᾶς οἱ μεσάζοντες, καὶ
ἰδία καθίστατες πρῶτον μὲν ἡρώτησαν, εἰ
εὐρομὸν καλὸν πᾶσι τρέπον πρὸς τὴν ἑνω-
σιν; καὶ ἀκρόασις ὅτι ἔχ' εὐρομὸν, εἰπὼν
πρὸς λέγας συμβαλόμενος καὶ μελετῶ-
ντες πρὸς τὸ εἶρξαι τὴν ἑνωσιν, καὶ πρὸς ἔτι
μνημονεύειν εἰπὼν, ὅτι καλὸν ἐστὶ καὶ οὐκ
ἐπιβλαβὲς ὡς ὑμεῖς λέγετε. ἐσκεψά-
μεθα γὰρ καὶ ἡμεῖς πρὸς τὰς, καὶ ἐν ἑνὶ οὐ
μὲν ὅτι ἔτι βλάπτει ἡμᾶς ἔτι τὸ πυχόν. ὡς
δὲ εὐρον ἡμᾶς μεθόλως ἐνδοξόντας πρὸς
τὸ αὐτῶν θέλημα, ἀλλὰ καὶ ἐναντιο-
μῶντες μάλιστα, ἐσκληρώθησαν πρὸς
ἡμᾶς εἰπόντες καὶ τραχυτέρως λέγας.
ἀνείδισαν τε ἡμᾶς πρὸς τὸ ὑπερβαίνειν ἔτι
ὅρα, καὶ πλείον ὁ Καντακουζηνὸς ἐμυκ-
τῆρι

gis dictum est ac terribile Decimus Canon;
Sanctorum Apostolorum aperte pronuntiat:
Si quis vel in eadem domo cum excommu-
nicato oraverit, ipse excommunicetur: Pa-
triarcha vero qui Papam commemorat, non
modo cum Papa orat sed & pro Papa orat:
Et vos ipsi perpendite quanto gravius est
pro orare quam cum orare: Ingens certe
crimen hoc, & omnino abhorrens à ritibus
Ecclesiæ nostræ Orthodoxæ: Utinam hæc
nobis prævisa fuissent, subiungit Notarius Se-
quester, ante constitutum iter in Italiam:
diptycha omnino è Liturgiis missa fecisse-
mus. Et cum istiusmodi alia multa cumu-
lassent, quibus nos instigarent ad pristinam
conditionem revertere, & ineundam cum
Patriarcha reconciliationem, in hoc brevi
corollario desiere: Obnixè vos rogamus, ut
aliquem consiliis vestris modum exquiratis,
quo cum Latinis pacificè uniamur: Nam
de hoc negotio rursus vocati ad aulam re-
meabitis: & sic digressi sumus.

SECT. XII. CAP. IX.

Decem dies excurrebant & ultra, quando man-
dante Imperatore accessisti, rursus ad aulam pro-
ficiscimur: Et Sequestri nos privatim assump-
ptos, & sedibus repositos primum interroga-
runt: An aliquem modum repperissemus stabi-
liendæ Unioni? Et cum nihil nos de eo negotio
laborasse à nobis didicissent, sermonibus variis
permulcent & adhortantur, ut unionem am-
plecteremur: Et de commemoratione (dixe-
runt) nominis Pontificij, eam credimus licitam
esse & non nocivam, ut vos affirmastis: Post va-
ria enim consilia agitata in hoc negotium in-
speximus, & ne minimo nos damno affecturum
exploravimus: Ut autem nos perceperunt nihil
eorum arbitriis concedere, sed omnibus nervis
sicut antea adversari, duriora in nos verba eno-
muere, subscriptionem Definitionis cum pro-
bro objectantes, ac præcipuè Cantacuzenus,
nasso suspensio falsè nos irritit, ac subfannavit:
Nos respondimus, Deus novit quibus modis, &
à quibus viris hæc perpetrata prodire, qui fue-

re

τῆλεξέ καὶ ἰσχυρῶς ἡμᾶς. ἀπεκρίθημεν
δὲ ἡμεῖς, οἶδεν ὁ Θεὸς ὅπως ταῦτα καὶ
πᾶσι τίνων ἐγένοντο, καὶ τίνες ἦσαν οἱ
σωτέρες τῆς ὑπερλαβῆς ταύτης ἐνώστως,
καὶ τίνες ἀπιστοῦντο ταύτῃ, ἀντιπράξαι
δὲ οὐκ ἴσχυσαν. καὶ ἀποδώσῃ κατ' ἀξίαν
τοῖς πράξασι, καὶ πρώτοις ἡμῖν ἕπερ
ἰσχυροὶ αἱετοί. ὅμως δὲ λόγον οὗ ὅτι ἐποίη-
σαμεν κακῶς, καὶ παρέχομεν ἑαυτοῦν
ἐπαυθύνει καὶ εἰς δέσμοισιν καὶ εἰς πει-
ροσμὴν, καὶ εἰς ἐξορίαν, καὶ εἰς ὅτι
ἀν' ὁρίσῃ ὁ βασιλεὺς ὡς αὐθέντης. εἶπον
δὲ ὅτι καταλείψατε ταῦτα. εἰδὲ γὰρ
ὁρίζῃ ὁ βασιλεὺς ταῦτα οἷα ὑμεῖς λέ-
γετε, ἀλλ' ἀποδέχεσθαι ἵνα ᾗτε ἐυέλαιοι,
καὶ ἡνωμένοι μετ' ἐπιτελάρχας, καὶ μετ'
ἀλλήλων. τὸ γὰρ ἐστὶ καλὸν καὶ συμφέ-
ρον, καὶ πρέπῃ ἵνα ἀπεβλέψῃτε καὶ ὑμεῖς
πρὸς αὐτό. ὡς ᾗ ἔχ' ἔυρον ἀφ' ἡμῶν πι-
να συγκαταβάσιν, ἀφῆκαν ἡμᾶς, καὶ
ἀπῆλθον εἰς τὰ ἱερά. καθήμεθα ᾗ ἐκδο-
σχολάσωντες ἐκ πάντων, καὶ δόξια
συζῶντες, καὶ πᾶσι ᾗ Θεῷ διόρθωσιν ᾗ
ἐκκλησίας αὐτῶν αἰτῶντες καὶ ἐκδοχο-
μενοι.

τριήμ. 16. Κεφ. 1.

Ἐγὼ δὲ καὶ πρὸς τῶν φίλων ἀξίωσιν
ταῖς περὶ τῆς σωῆδος, καὶ πρὸς αὐτῇ τῇ
σωῆδι ἐν Ἰταλίᾳ μενούμενος, ὡς ἐν ἡν
μοι διηγεσάμενος, καὶ ὁλίγα πρὸς τῶν
μετὰ τὴν ἐπάνοδον ἐπιπλέον, ἤδη πέρας ὅτι
τίμημι τῷ σωτῆρι. χάριν ὁμολογῶν
τῷ Θεῷ, ὑπὲρ ὧν ἀληθῶς καὶ δρᾶν-
τως εἰρηπαί μοι, ὡς δοκίμηται τε
καλῶς, καὶ γραφῇ ὡς ἀδύνατον
μοι δωρησάμενος. ὑπὲρ δὲ τῶν ἐλλειπόντων
τε καὶ ἀφελῶς εἰρημῶν συγγνώμην
ὡς τῶν φίλων αἰτῶν, ὡς οὐκ οἶκται,
ἀλλὰ παρ' αὐτῶν πολλάκις ὡς ἀκλήβητος,
καὶ πῶς λόγοις αὐτῶν πιστεύεις κατεπλ-
ηροῦς τῆς πείρας συγγραφῆς. διὸ καὶ
ἐφείλχθαι συγγνώμην, καὶ χάριν ὧν ὅτι
ἐλλείψω καὶ παρέλκω, καὶ ὧν μοι
ἐν τῷ παρόντι ἡμάρτηται. καὶ μάλιστα
ὅτι ἐν ἅπασιν ἐξέλω μοι παρῆναι, ἔδωκε
ἐν ἡμῶν μοι πάντα τῇ μνήμῃ ὡς ἀκαπνίσκον.
τὰ δὲ γε ἀναγκασιότατα ὅμως καὶ κα-
ταλείπει. ὁ λόγος δὲ ὡς ἀκλήβητος.

End:

re præcipui auxiliores & Ministri damnosæ Unionis: & qui eandem excutere desiderantes, repugnando præstare nil valuerunt: Et pro demeritis uniuscujusque rependet iram, & nobis ipsis præ aliis omnibus, si ejusdem autores deprehendimur: Nihilominus nos peccasse confitemur, ideoque nos submittimus quovis supplicio plectendos, vinculorum, relegationis, exilij, aut si quod majus intolerabile Imperatori, supremo nostrum Domino adjudicandum videbitur. At illi responderunt, Mittite hos inanes metus, nec enim tale quid Imperator in vos determinat, sed id tantum cupit, ut in gremium pacis ac concordie redeunt, fraternum amorem invicem exerceatis, & cum Patriarchâ: Hoc enim duntaxat est præclarum, honestum, ac utile, cui vos decet omnem sensum advertere. Ut vero in nobis nullam perspiciunt obstinatæ mentis remissionem, nos dimisere, & ad nostra nos recepimus: Ubi ab eodice exuti publicis negotiis conquievimus, nostra otia libere carpentes, & à Deo Reformationem Ecclesiæ suæ assiduè postulantes precibus & expectantes.

SECT. XII. CAP. X.

Ego vero votis amicorum obtemperans, cum, & quæ ante Synodum, & quæ in ipsa Synodo gesta sint Italix, pro meâ tenui minervâ explicuerim, adjectis etiam nonnullis, quæ nobis in Patriam reversis obtigerunt, huic volumini ultimam manum impono, soli Deo gratias effundens, ob cuncta à me tam verè quam abundanter expedita, qui mihi memoriam suppeditavit, mentemque hæc litteris commendandi: Si vero quid à me aut omissum fuerit, aut frigide expressum, ut æqui bonique consulant, amicos rogo, quorum crebris efflagitationibus, precibusque victus, & non ex propriâ indole sum ausus hos historiarum commentarios pertexere. Quare mihi debent hanc veniam concedere, si ve quid oblivione prætermiserim, si ve quid in præsentibus peccaverim: præsertim cum nec omnibus negotiorum momentis mihi licuit interesse, nec omnia contigit memoriâ fideli retinere: utcunque sat scio maximè necessaria & opportuna narrationis nostræ filo, oratio nostra dicere non dissimulavit.

Nec mirandum si de meipso saepius loquar,
quando rerum agendarum, dicendarumque ra-

§ 111

Ἴδτε καὶ πῶς διέξισι τῶν κατ' ἡμῶν, ἔδιν ἀπεικός. ἡ γὰρ ὕλη τῶν πραγμάτων καὶ τῶν λόγων ἀπῆλθε τῷ, ἐπειδὴ μέρη εἰσι καὶ αὐτὰ τῶν καθόλου πράξεων καὶ συμπεπλεγμένα πῶς τις πηγυρίοις καὶ τοῖς ἐπιγράφοις. ἐν δὲ τοῖς πύτοις τὸ προηγούμενον ἐφίλειται τὸ ἐπόμενον, κακῶς αὖτις τὸ μετ' αὐτό. καὶ ὁ μέγας ἐκ τῶν πρῶτων πλὴν καθόλου πραγμάτων λυμαίνει. ἔχοντες μὲν ἔν καὶ τὰ ἐφεξῆς ἐνταῦθα γεγονότα πολλά περὶ ὅσα καὶ ἀναγκαῖα διεξελθεῖν. ἀλλ' ἐπειδὴ πολλοὶ εἰσὶν οἱ παῖδες εὐδοκίαι, ἐπεὶ καὶ ἐνταῦθα ἐπράχθησαν, καὶ ὀλίγοι δέονται τῆς ἐπιμνήσεως τῶν, εἰσὶ δ' ὅμως οἱ καὶ πολλοὶ κρείττον ἐμὲ διωάμενοι τὰς συγγραφεύσας, παρέμεινεν τῷ τοῖς διωαμένοις.

τμήμ. ιβ. κεφ. ια.

Τῷ δὲ προεδήσω μόνον τῷ διηγήματι ὡς ἀγαθὴ πῶς περὶ ἀναφώνησιν καὶ οἰονεὶ κερωνίδα τῶ λόγου. ἐλπίζω εἰς τὰ φιλανθρώπινα σπλάγχνα τῶ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τῷ πρῶτῳ αὐτοῦ αἵματι συνησάμενος τὴν ἰδίαν ἐκκλησίαν ἀσπίλον καὶ ἀκηλίδωπεν, καὶ ἀκατηρέν- τῳ αὐτὴν μέχρι τῶ νῦν καθαρὰν καὶ ἀνωτέραν πέσης τῆς καὶ καιρὸς ἀναρρίπιδείσης λόμης, πέπεισμαι ὡς καὶ περὶ ψεται ὁ πανοικτίρμων καὶ ἐυσπλαγχνὸς τὴν ἐκκλησίαν αὐτοῦ, κλυδωνιζομένην καὶ κινδυνώσαν, ἀλλὰ διορθώσῃ τὴν, καὶ εἰς τὴν ἀρχαίαν κατὰ τὴν ἐκκλησίαν καὶ βεβαιώσῃ κρείττον ἢ πρότερον. ἐπὶ τῷ ὅτι ἔδιν ὅτι ὑπὲρ αὐτῆς ἀληθῶς, καὶ ἐξ ὅλης ψυχῆς αγωνιζομένης εἰς τὴν καθάρσιν αὐτῆς, καὶ εἰς πειρασμὸν ἐμπεσῇ, ἢ παθεῖν τι κακὸν, ἐν ᾧ ὑπὲρ αὐτῆς καλῶς αγωνίζονται, καὶ τὴν τῶ ζωτῆρος ἡμῶν Χριστοῦ σωτῆρος διδασκαλίαν. καὶ τὰς πλεονεξίας, ἐξ ὧν καὶ πρότερον μὲν πολλὰ κωλύματα ἐπήγαγεν ὁ Θεὸς πρὸς τὸ μὴ γνέσθαι τὴν σωδον, ἔπειτα ἡμελόν προσέχειν τῶ τοῖς καὶ οἱ ἡμέτεροι. καὶ μὲν τὸ γνέσθαι δὲ πάντων περὶ ἐκείνου ὁ Θεὸς καὶ ἀφῆκε τὰ σωπίνοντα πρὸς τὴν τῆς ἐνώ-

tio id postulaverit: quæ ut partes universa negotia comprehendunt, & præteritis futura ad-juunt: Nam in illis partibus continuandis, quod antecedit, à tergo attrahit quod sequitur & illud etiam quod sibi proximo adnexum est in perpetua serie, ut particulam omittens, totam catenam disperdiderit: Sed & aliqua etiam hic à reditu gesta manebant perscribenda, quæ forte nec pauca sunt, nec scitu minus necessaria: Sed quando ea permultis innotescant, utpote ante omnium oculos perpetrata, & pauci admodum commemorari cupiunt, quin & multi hodie supersunt qui mihi palmam in hac arte præripiunt, istarum rerum fastidia cuilibet scribere affectanti relinquam:

SECT. XII. CAP. XL

Id unicum tantum narrationi nostræ adjiciam, tanquam faustam prælibationem fini ultimo, aut postremam sermonum meorum Coronida: quod spero in visceribus misericordie ac caritatis, quibus Dominus noster Jesus Christus humanum genus semper dilexit, qui & Ecclesiam suam venerando sanguine ab omni macula lavit puram & intaminatam: atque in hunc usque diem ab omni suppullulante in secula illuvie ac contagione victricem & triumphantem conservavit: & spero & firmiter credo, quod ille clementissimus, & summè misericors Deus, non sinet Ecclesiam suam, tot jactatam fluctibus, tot periculis perfunctam, deprimi in æternum, sed eandem eriget in pristina fundamenta, & majore quam unquam antehac gloriâ restitutam decorabit: Quin & confido insuper, quod nec eos qui totius animæ sincero ac pio affectu vitam discriminibus objiciunt, permittet condemnatos funditus interire, aut tentamentis diaboli à veritate abduci, aut alio quovis pernicioso incommodo infestari, eo quod pro ipsius veritate tam animosè contendunt, & doctrinam Salvatoris nostri Jesu Christi tam fortiter vindicant: & si alia decissent ad fidem faciendam argumenta, possem Dei in hoc ipso negotio providentiam attestari: qui tot impedimenta iniecit ne Synodus fieret, si nostra gens læva animum advertere voluisset: Et Synodum jam congregatam tot modis accidit, & quæ tendebant ad unionem confir-

man-

ἐνώστως σύνασιν. καὶ πρῶτον μὲν θανάτῳ παρέδωκεν ἐν Ἰταλίᾳ τὸν πατριάρχην κύριον Ἰωσήφ εὐεργετήν, καὶ αὐτὸν καὶ ἀποφηνάμενον ἡμέτερον τὴν ἐνώσιν, μετ' ὀλίγον δὲ ἀναρπαδέντα, καὶ μήπω φθάσαντα ὑπογράψαι καὶ συμφερέσαι. ὅστις βαρύνων ὢν, καὶ πολὺ τὸ αἰδέσμεον καὶ φοβερὸν ἔχων εἰ πείλῃ μετὰ τὴν ἀν κακίῃσι παρεῖχε σύνασιν τῇ ἐνώσει. καὶ ἐνταῦθα εἰ ἐπανήρχετο, πάντοτε ὀλίγοις ἀν ἐξερχέτο ἀποστῆναι τῆς κοινωνίας ἐκείνης.

Δεύτερον ὁ θάνατος τῆς δεσποίνης, ἡ ὅτι τῇ λύπῃ συγχέειτο ὁ βασιλεὺς ἡφῆκεν ἀναιμῶς φέρεσθαι τὰ τῆς ἐνώσεως. καὶ ἐκ τούτου πύτοι μὲν ἡ λατρίᾳ οἱ δὲ ὁ ὀρθόδοξος καὶ πατρίᾳ ἀντιχόμηναι δόγματι ἐβέβαιον μάλλον καὶ ἐσηρίζοντο.

Τρίτον, ἡ λαθεῖα ἐξέλειπε τῇ ἐφείκει, καὶ τῇ Ἡρακλείας. καὶ τούτου χάριν δειλίαν ἐβέβαιε τῇ κρατύνει, μήποτε εἰ βαλῇ βιάσασθαι πινὰς πρὸς τὴν ἐνώσιν καὶ ἑτέροι ἀποδράσωσι.

Τέταρτον ἡ ἐνταῦθα ἀποδημία τῇ δεσποτῇ κύριᾳ Δημητρίᾳ, καὶ ἡ διένεξις ἣν εἶχε μὲν τῇ βασιλείᾳ, δὲ ἦν καὶ μάχη ἐμελεῖται. καὶ ἡ ἐνταῦθα ἦν εἶχεν αἰεὶ ὁ δεσπότης, ὑπὲρ τῇ ὀρθόδοξῃ καὶ πατρίᾳ δόγματι. ὃ καὶ τὴν τῇ βασιλείᾳ ἀνταχαιζόν ὁρμῇ, πρὸς ἅπαντες ὡφειλέπε καὶ ἀπῆναι πρὸς τὴν ἐνώσιν τῆς ἐνώσεως.

Πέμπτον ὅτι ἀνανακτῆσαι ὁ πατριάρχης, ἐπεὶ ἰκανὸς παρήλθε καιρὸς, ὅτι τὸν λαλῆνισμὸν ἡδυνάτω συστήσαι ὡς ἀπεδέχετο, ὅτι ἀνατρέψαι αὐτὸν, ἐξήλθεν ἐκ τῇ πατριαρχείᾳ, καὶ ἐκάθητο εἰς τὸ κελλίον αὐτοῦ. παρήρχετο ἔν τῇ μεγάλῃ πονηρίᾳ, καὶ ἔλεγον αὐτῷ πολλοὶ τῇ δρχόντων, ἵνα ἀπέλθῃ εἰς τὸ πατριαρχεῖον ὡς ἀν μὴ ἴσασιν ἡ ἐκκλησία δρχῇ. ὁ δὲ ἔλεγε, εἰ μὴ διορθώσῃ τὴν ἐκκλησίαν ὁ βασιλεὺς οὐκ ἐλθόμενος εἰς τὸ πατριαρχεῖον. ἔλεγε δὲ διορθώσιν τῆς ἐκκλησίας ἐκεῖ τὴν δεφένδασιν τῇ λαλῆνισμῷ. ὡς δὲ ἔφθασιν ἡ μεγάλη ἐβδόμας διελκύνοντο αὐτῷ ὁ βασιλεὺς, ἵνα ἀπέλθῃ εἰς τὸ πατριαρχεῖον. ὁ δὲ

mandam amputavit : Primo : immaturâ morte abripuit Josephum Patriarcham in Italiâ, suffragantem quidem nostratibus, & unionem manifesto consensu declarantem, sed aliquanto prius præreptum fatis quam aut Definitioni subscribere posset, aut ejusdem celebritatem præsentia sua cohonestare : qui vir profundæ mentis ac experientiæ, plurimumque venerationis ac reverentiæ sibi attrahens à longâ gubernandi consuetudine, & in Italiâ unioni stabilendæ quam maximum momentum præbuisset, & huc si superstes remeasset, mortalium paucissimis licuisset ipsius communionem defugere.

Secundo : Mors Dominæ Imperatricis, tam alto majoris vulnere Imperatorem afflixit, ut susque deque Unionem, quo vellet cardine volvi revolvique pateretur : unde ejusdem introducendæ spe indices imminutâ, qui Orthodoxam, patriamque religionem tuebantur, in majorem quotidie auctoritatem, ac robur crescebant.

Tertio : Clancularia Ephesij & Heracleensis fuga, Magistratui cunctationem & formidinem incussit, ne si vim renuentibus intentarent, cogentque Unionem admittere, Episcoporum exemplo se dominantium imperio subducerent.

Quarto : Domini Demetrii Despotæ hinc in suam ditionem profectio, & molesta controversia quam cum fratre Imperatore alebat : unde & civile bellum metuebatur : ejusdemque Despotæ vehemens studium, in retinenda religionem Patriâ & Orthodoxâ, ita impetum Imperatoris revellebant, ut quod debuit, & ex animo desideravit, præstare non potuerit in unionem confirmandâ.

Quinto : quod indignatus Patriarcha novus, idque ad afflictam valetudinem, tantum temporis effluxisse, quo Romanam novitatem nec stabilire poterat, nec evertere, relicto Patriarchæo in cellam se abdidit privatam : dum forte magnâ recurrente Quadragesimâ, varij proceres ei suaverunt, ut relicta solitudine in Patriarchæum reverteretur, ne Dei cultus cessaret, aut officiis destituta Ecclesia. At ille respondit, nisi Ecclesiam reformabit Imperator, non revertam : Vocabat autem ille Ecclesiæ Reformationem, Latinismi confirmationem. Adventante vero Septimana magna misit Imperator, ut rediret in Patriarchæum : Ille autem Imperatori jussit renuntiari : Immo Ecclesiam prius tua Sancta Majestas in solidum reponat, & recedam in Ecclesiam, aliter nolo : Tum Imperator misit Sequestros, his instructos mandatis :

ἀντιμύνουσιν ὅτε πρῶτον διορθώσεται ἡ αἰγία βασιλεία & τὴν ἐκκλησίαν, καὶ τότε ἀπελεύσονται εἰς αὐτὴν, ἄλλως δὲ ἔδαμῶς. εἴτα ἔπειλε ὅτι μεσάζοντας, καὶ ἐμυλῶσιν αὐτῶν μετ' αὐτῶν ὅτε ἀπελθὲ καὶ τὸ παρὸν εἰς τὴν ἐκκλησίαν & καὶ πλείουν τὰς ἑορτάς, καὶ μὴ τὸ πάχα εὐθὺς φρονίσω πρὸς τῆς λέγεις διορθώσεως τῆς ἐκκλησίας. ἤλθον ἔν οι μεσάζοντες καὶ εἶπεν πάντα τῷ πατριάρχῃ. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς πρῶτον διορθώσατε τὴν ἐκκλησίαν, καὶ εὐθὺς ἀπελεύσονται. οἱ δὲ εἶπον, νυνὶ ἐστὶ μεγάλη ἑβδομας, καὶ πάντες χολάζουσιν εἰς τὴν ἀγγελῆδιαν τῆς ἐκκλησίας. ὅσα ἐγχωρεῖ ἔν ἐν ταύταις τῇ ἡμέρᾳ γίνεσθαι σωόδους καὶ συζητήσεις. ἀλλ' ὁρᾷς ὁ βασιλεὺς, καὶ ὑποχρέουται σὺ καὶ ἡμεῖς ὅτε μὴ τὴν κυριακὴν & πάχα τῇ δούτῃ καὶ τῇ ἐξῆς ἡμέρᾳς, ὅσα ἐστὶ ἄλλο τὸ ἔργον & βασιλείως εἰ μὴ ἡ τῆς ἐκκλησίας διορθώσεως. ἀξιοῦν ἔν, ἀπελθὲ εἰς τὴν ἐκκλησίαν, πλείουν τὰς ἑορτάς, καὶ μὴ τὴν λαμπρὰν κυριακὴν εὐθὺς ὅψις καὶ ἀρκεσθῆσιν εἰς τὴν ὀπιμίαν & βασιλείως, ἣν ποιήσῃ ὑπὲρ διορθώσεως τῆς ἐκκλησίας. πεισθεὶς ἔν ὅτι τέτοις ὁ πατριάρχης καὶ ἀπελθὼν ἐτέλεσε τὰς ἑορτάς, καὶ ἐκηρύττειτο πανταχῶς ὅτι ἰδὲ ὁ βασιλεὺς μὴ τὸ πάχα πᾶσαν ἀνάγκην ἐπάξῃ συζητῆσαι τὴν ἑνωσιν. καὶ ἀπειλαὶ καὶ φέβοι ἐπιστάσιον ἡμῖν πῶς ἀντισταμενοὺς ὡς τὸ τὸ σερβέντων τὴν ἑνωσιν.

Κατ' αὐτὴν ἡ τὴν ἡμέραν & μεγάλην Σαββάτη μικρὸν πρὸ τῆς ἑσπέρης ἀπὸ δόξα τῆς πόλεως κέρθη Παύλῳ ὁ Ἀσὴν, καὶ τὸ θυγάτηρα αὐτῆς σὺν παρόντων, ἣν καὶ πρὸς τὸ δεσπότην κέρθη Δημήτριον ἀγαγὼν εἰς γυναῖκα νόμιμον αὐτῷ συνῆλθε. ἐν τούτῳ ἔν σύγχυσις ἐγεγόνε μεγάλη, καὶ ἐπελάθοντο τὸ πρὸς τὴν ἑνωσιν ὑποχρέωσιν, καὶ τὸ πρὸς θεομίαν. εἴπα ἑνὲς καὶ μάχη μὴ & δεσπότης, ἡ καὶ ἐποίησεν ἐξίτηλον τὸ δεφένδον τὴν ἑνώσεως.

Ἐκ τούτων, ὅτε μὴ τὴν διχαλλὰ καὶ ἀγάπῃ τὴν πρὸς τὸν δεσπότην, ἐπὶ παρίδραμε πολὺς καιρὸς, καὶ ὁ πατριάρχης αἰεὶ ἐξῆτι τὸν βασιλεῖα ποιῆσαι τὴν διορθώσιν. ὁ δὲ βασιλεὺς ἡμέλει. ἀνανακτῆσας πάλιν ὁ πατριάρχης προσῆλθε καὶ ἐπι-

datis: Age in hoc temporis articulo Ecclesiam repetas. & festa cures suis sollennibus celebrari, statimque à finito Paschate, ei quam appellas Reformationem Ecclesiae sedulo incumbam. Quae cum Sequestri Patriarchae significassent, respondit ut prius, Instauretur Ecclesia & remeabo: At illi, En magna septimana adest quando omnes sacris vacant Ecclesiasticis: In his feriis, nec cogere Synodos, nec ventilare quaestiones convenit: Sed hoc tibi spondet Imperator, diemque praestituit, & nos tibi ejus nomine pollicemur, quod à feria secunda post Dominicam Paschatis, aliud negotium Imperator non suscipiet, quam instaurationem Ecclesiae: Quare te plurimum obtestamur, in Ecclesiam tuam ascendere, & festis celebrandis fidam operam accommodare: Peractâ semel hac splendidâ septimanâ, videbis & satiaberis curâ Imperatoris ac diligentia, quam in reformandâ Ecclesiâ collocabit. His delinitus Patriarcha in Ecclesiam ascendit, festa debitis sacrificiis excoluit: Et fama undique percrebuit, quod statim à finito Paschate, omnem vim adhibebit Imperator ut unionem introducat: & in nos adversarios Unionis multa verbaterrifica, & minarum plena vibrabant illi qui unionem propugnabant.

In ipso autem Magni Sabbathi die, paulo ante vesperam, aufugit è civitate Dominus Paulus Asanes, secum ducens filiam, quam desponsatam Despotae Demetrio, in legitimam uxorem tradidit: unde res ita denuo sunt conturbatae, ut pollicitationum de Unionis stabilien-dâ, & de praestituto die Reformandi plane obliviscerentur: quin & bellum contra Despotam denuntiari ortum, omnem memoriam Unionis promovendae fecit exolescere.

Sexto, quod post reconciliationem inter fratres, & caritatem cum Despotâ redintegratam, licet Patriarcha variis cum opportunitatibus, cum temporum dispendiis, Instaurationem Ecclesiae ab Imperatore efflagitaret, Imperator tamen semper neglexit: Adeo ut Patriarcha rursus infremens impatientia, Imperatorem semel adortus precibus cum vehementer premeret, aperte professus fuerit: non discedam ab tuis liminibus, dum à te certam fixamque determinationem Reformationis impetrabo: Itaque ab aula in propinquum D. Joannis Baptistae Monasterium recessit, unde in aulam Imperatoris quotidie recurrebat: Similiter & qui à Patriarchae partibus pendebant, aulam cum illo frequentantes indices stabiliri unionem postulabant. Tum jubente Imperatore & nos etiam accersiti, venimus in utriusque conspectum: Ac primo qui-

ἐπιτίθη λίαν τῷ βασιλεῖ καὶ ἐλπίσιν, ὅτι
 δόξῃσιν τῶν βασιλείων μέχρις ἂν
 λάβω δόξασι διορθώσεως. ἀπέρχεται
 ἐν εἰς τὴν μονὴν τῆς προδρομῆς, καὶ αὐτὸς
 προσήδρευεν εἰς τὰ βασιλεία. ὡσαύτως
 δε καὶ οἱ μετ' αὐτῶν συνήρχοντο καὶ ἐπιτί-
 θεντες ἵνα συστήσωσι τὴν ἐνωσιν. τότε ὤρ-
 σεν ὁ βασιλεὺς, καὶ συνήλθομεν καὶ ἡμεῖς
 ἐνώπιον αὐτοῦ, παρόντων καὶ τῶν παλαι-
 ἄρχων. καὶ πρῶτον μὲν ἐσκώψθη καὶ ὠνει-
 διστο ἡμᾶς ὡς μὴ ἐργάζεσθαι τὴν ἐνωσιν.
 εἶπε ὤριστε. ὅτι ἐγὼ εὐδὲν δέχομαι, ἵνα
 παύσωνται τὰ τῆς ἐκκλησίας ἔργα ὡς
 ἔδραμον, ἀλλ' ἡθέλον, ἵνα μὴ τὴν ἐξ
 Ἰταλίας ἐπάνοδον ἡμῶν ἐν τῇ ὀλίγῃ
 ἡμερῶν γῆρα ἢ διόρθωσις. ἐκωλύθη-
 μεν δὲ πρὸς τὸν, ὑπὸ πῶν συμπί-
 μάτων, καὶ ὑπὸ τῆς μάχης. νῦν ἐν
 ἐπὶ τῇ τῇ Θεῷ βοήθειᾳ ἐξελίπονται τὰ κω-
 λύματα, καὶ ὅτι ἐχομεν πᾶσι ἐμποδισ-
 μόν, θέλω ἵνα δὴ τῆς σήμερον μέχρι
 καὶ ἡμερῶν πέντε καὶ δέκα γῆρα ἢ διόρ-
 θωσις τῆς ἐκκλησίας. ἀνάγκη ἐστὶ λα-
 βεῖν τὰ σκάνδαλα καὶ πύργους. ἡμεῖς δὲ
 ἀπεκρίθημεν ὅτι μόνοι εὐδωκίμεθα λέγειν
 ἄλλο, εἰ μὴ ἴσμεν εἰς τὴν ἀρχαίαν
 δόξαν τῆς ἐκκλησίας, καθὼς καὶ ἱστέμεθα
 Θεῷ χάριτι. εἰς ὅπερ δὲ ὁρᾷ ἡ ἁγία
 βασιλεία καὶ δέον ἐστὶν ἵνα συναχθῶσιν οἱ
 δεξιτεῖς ὅλης τῆς ἐπαρχίας, καὶ τότε,
 ἵνα γῆρα καθὼς ἂν φανῇ καὶ πᾶσι
 καλόν. ὁ δὲ βασιλεὺς εἶπε μὴ θυμῷ καὶ
 ἐργῇ. Ὑμεῖς αὖτε χωρεῖτε εἰς ἀναβο-
 λὰς καὶ ὑπερήσεις. Διὰ τὸν λέγει καὶ
 ὅτι δεξιτεῖς τῆς ἐπαρχίας. τίνες δὲ
 ἐλεύσονται; ἐπὶ ὁ θεσσαλονίκης ἐλεύσε-
 ται; ἐπὶ ὁ σερρών, ἔτι ὁ Ἀδριανούπο-
 λης, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ ἤρχοντο, ἐλίζον ἂν
 συνδύαλλον εἰς τὴν παύσαν χρεί-
 αν. οἶδαμεν γὰρ τὴν διώκον τὸν λόγον
 ἐκείνων. ὅμως ἐστὶ καὶ ὁ μεσημβρίας καὶ
 ὁ ἀρχαίος. καὶ εὐχόμενοι ἐν, ἵνα ἐλθῶ-
 σιν αὐτοὶ ἐν τῇ τῇ ἡμερῶν. καὶ ὤριστε
 πρὸς ὅτι μεσάζοντας, ὅτι ἐπαίει, ἵνα
 γράψωσιν αὐτοῖς, καὶ στείλῃ καὶ ἐρανώ-
 τῃ, ἵν' ἀπέλθῃ. Ἐφίρῃ αὐτοῦ Δι-
 σκώτως. ἐγὼ γὰρ θέλω εἶπε, ἵνα ἐν-
 τὴν ἡμερῶν ἐν γῆρᾳ τὴν ἐν τῇ διόρθωσιν
 τῆς ἐκκλησίας. ὤριστε ἐν ταῦτα μὴ θυμῷ
 καὶ

quidem Imperator nos graviter & probrose de-
 rilos increpuit, quod Unionem non amplecte-
 remur, & mox in hæc verba prorupit: Non
 possum inquit æquo animo pati, negotia Eccle-
 siæ sursum deorsum ferri, agi, ut jam longo
 tempore percepi: Volui equidem perlibenter
 intra paucissimos dies à nostro reditu ex Italiâ ut
 Ecclesia Reformatione instauraretur, sed ali-
 quot casus acerbissimi, & bellorum scintillæ
 nostra consilia everterunt: Nunc vero, ut ista
 obstacula Dei ope submoventur, nec aliunde
 quid laceßens nos ab eo proposito absterreat,
 volo ut ab hodierno die, ante finem quindecim
 subsequentium, integra Ecclesiæ Reformatio
 farciatur: Oportet ut hæc infausta scandala fi-
 nem obtineant. Cui nos respondimus: Nihil
 aliud nos singuli in promptu dicere habemus,
 quam retinenda nobis esse antiqua Ecclesiæ
 dogmata, eâ fide ac constantiâ quâ retinemus,
 Deo gratias: Sed ut plena Ecclesiæ restituatur
 integritas, oportet in quemcunque locum tua
 Sancta Majestas indixerit, omnes præsules to-
 tius Provinciæ ac Jurisdictionis congregari,
 & tum sanciri quod maximè congruum videbi-
 tur universis. Ad hæc Imperator ira & fu-
 rore percitus: At vos, inquit, semper recurri-
 tis ad procrastinationes, ideoque vultis, univer-
 sos præsules Provinciæ nostræ ac jurisdictionis
 congregari: Sed qui tandem venient ut suadetis?
 Nec Thessalonicæ, nec Serrorum Episcopus,
 sed nec Hadrianopolitanus: Et si venissent,
 symbolam conferrent in nostrum usum ac pro-
 positum parum commodam: Novi quibus va-
 leant lacertis eloquentiæ: Et tales omnino sunt
 Mesembrinensis & Anchialius: Sed nec huc
 tam longum iter in quindecim dierum spatio
 conficere poterunt: Tum Sequestris mandavit:
 Jubete, ut litteræ mittantur venturis ad Syno-
 dum Episcopis, per manum militis deferendæ,
 qui vadat, eosque reducat, cursu quam inci-
 tato possit: Volo enim, inquit, ut intra quindenos
 dies Reformatio Ecclesiæ finem ultimum for-
 tiatur. Hæc cum severitate ac iracundiâ im-
 peravit, ut sedulo procurentur. Nos cum
 iterum mordaciter subsannasset, foras prorupi-
 mus. At fefellit iste etiam terminus spem mor-
 talium; priusquam decimus quintus dies ad-
 venisset, quindenorum decimus tertius desti-
 natam Reformationem antevertens, Patriar-
 cham abstulit: Nam statim ac ab aulâ in Patri-
 archæum repedavit, coepit eum morbo con-
 flicari, & in ipsissimis Calendis Augusti, In-
 dictionis sextæ, Anni à Mundo condito sexies
 Millesimi Nongentesimi quinquagesimi primi
 expiravit, cum Patriarchatum gessisset tribus

καὶ αὐτοῖς ὅτι ἵνα ζῶνται ἀνδράσι·
καὶ πάλιν ἐσκώψε καὶ ὠνείδιον, καὶ ἐξήλθο-
ν μὲν βάρους. ἀλλὰ περὶ τῆς φθασούσης
προθεσμίας τὴν πέντε καὶ δέκα ἡμερῶν
προέλαβεν ἡ γὰρ ἐκ ἀντίστασι τὴν παρὰ μαρ-
χίαν. ἀπὸ τῆς γὰρ μὲν τὴν ἐπιστρέψαι ἐκ τῆς
βασιλείας εἰς τὴν πατριαρχίαν, ἐνθὺς
περὶ ἐπιστὸς νοσήματα, ἐκ τῆς πρώτης δ' Ἀν-
γύστου τῆς Ὀπινήμεως δ' ἐστὶν ἔτι ἐπι-
λάττει πατριαρχήσας κακῶς δὲ ἔτι γ' καὶ
μῆνας γ'. καὶ ποθὲν ἐμνῆ πάλιν δέξῃ ἡ
προσμελλομένη διορθώσις ἐλθόντων ἐκ τῆς δη-
λωθέντων δέχσεως.

Ἐβδομὸν, ὅτε ἐλθόντων ἐπαύθη δ'
λεγάτης, καὶ ἀνεψίφ' ἐκ πάντων Ἐυχρίης
μὲν κατέρχων καί, ἐφίερον καὶ ἡμῶν
μὲν μεγάλης ῥύμης οἱ τῶν ἐνωσιν ἐργον-
τες. καὶ ἐπίσειον ἡμῖν φέβους καὶ ἀπει-
λὰς πλείους. οἱ οὖν ἐν χειρὶν ἔχον
τῶν διορθώσιν τῆς ἐνώσεως τιτλισημένους.
ἀλλὰ τὸ ζήτημα ἔπερ ἐξήτη' ὁ λεγάτης,
ἵνα ἀνερχόμενος ἐφίπῃ εἰς τὰ βα-
σίλεια περὶ τὴν ἐνθάδε καὶ ὁ βασιλεὺς, ἐκ
τῆς πρὸς ταῦτα ἐνστάσις δ' βασιλείας, ἀφ'
τῆς καὶ πολὺς καιρὸς ἐπλημελήσιν εἰς τὴν
προσέλθῃ τὴν λεγάτην τῶν βασιλείων,
ἡμβλῶν καὶ τῶν ἐρμῶν δ' λεγάτης, καὶ
τῶν προθυμίας τῶν ἀντιστοιχούντων τῆς
ἐνώσεως. καὶ κατίσῃ καὶ οὗτος ἡμετέρους
ἰσχυροτέρους πρὸς τῶν ἐνωσιν. καὶ μὲν
ταῦτα εἰς λόγους ἐλθόντες, οὐκ ἠδυνήθη-
σαν συζητῆσαι τὴν ἐνωσιν ὡς ἡλπίζον οἱ ὑπὲρ
αὐτῆς ἀνδράζοντες. καὶ περὶ τοῦ μὲν ὑπὸ τοῦ
μειζονα καὶ κεφαλαιώδη καλύματα αὐ-
τῶν ἐγίνοντο, ὅσους ἂν ἐβλαψόντο, καὶ ἐπε-
χείρην συζητῆσαι καὶ διεφενδεύσαι τῶν ἐνω-
σιν. ἐγίνοντο δὲ καὶ ἄλλα μετὰ τὴν ἐνθάδε
καιρὸν καὶ εἰς ὑστέρων ἐλάττωνα μὲν ὡς
πρὸς τῶν φήμων, πολλὰ δὲ ἄλλως καὶ
λόγους καὶ δριμύτη καίτοι, ὅτι πάντες
μελέμεθα δ' οὐκ ὡς οἱ μὲν ἐγίνοντο ἐκ τῶν
πίπτεισθαι, ὡς δ' ὡς ἀποχωρήσας πρὸς τὸ
θεὸν συζητῆσαι τῶν φλωρεντιανῶν ἐνωσιν.
καὶ ἐκείνη περὶ τῶν ἐμπιστῶν οὗτος ὡς
τῶν ἀγαθότητων δ' οὐκ, καὶ μένον κατὰ
τῶν δοκούντων αὐτῶν ὑπὲρ τῆς ἐκκλη-
σίας ἀγωνισομένων. ἀλλὰ καὶ τῶν ἐκκλη-
σίαν αὐτῆς καλῶς διορθώσιν, καὶ εἰς τῶν
ἀρχαίων αὐτῆς, καὶ πάλιν ἡμῶν δέξασθαι

annis, & tribus mensibus, sed male: Un-
de & rursus frustrata est habita tam sepe
expetita, & sepe determinata Reformatio,
quamvis prædicti præfules in urbem convo-
laverint.

Septimo, quod adventante Eugenij. Papæ
Legato ac Nepote cum classe viginti quin-
que triremium, unionistæ vehementi im-
petu in nos illati, terrores quamplurimos,
minasque spargebant, rati jam triumphum ex-
optatum diem illoxisse, & Unionis æternam
firmandæ occasionem se in manibus prehen-
disse: Sed postulatum Legati, ut equo vo-
ctus aulam Imperatoriam eo usque conscen-
deret, quo Imperator ipse solet, & adver-
sum illud Imperatoris actis contentio, tam
larga temporis spatia infructuosè detrivit,
ut diutinam effluerit antequam Legatus ad
Imperatoris colloquium accederet: quod &
Legati impetum multum infregit, & con-
silia Unionem propugnantium, nostrisque
robur ad resistendum indidit: Et cum
postea ad mutuos sermones convenirent, U-
nionis patroni omni quo valebant mar-
te ac industria unionem ut sperabant, in-
trodúcere ac confirmare non poterant. Ea
hæc præcipua sunt & capitalia impedi-
menta, quæ se in medium intrudebant, ut quo-
ties cuperent ac conarentur, frustrati spe,
nec unionem valuerint defendere, nec propa-
gare. Sed & alia erant hujus generis suffla-
mina, inter hæc tempora, & quæ in fu-
tutum prolabebantur, minoris quidem illa
notæ, si fama spectetur, & hominum æsti-
matio, sed revera, & pondere & numero
prioribus superiora, quæ nobis opinor Dei
providentia injecit: & quæ omnia mihi hanc
fiduciam ingenerant, quod nunquam per-
mitteret Deus Florentinam Unionem hic ra-
dicari: neque sinet diaboli tentationibus il-
laqueari quos propter suam bonitatem,
& solo ipsi complacendi studio novit pro
asserendâ Ecclesiæ suæ gloriâ fortiter dimi-
casse: sed & Ecclesiam insigniter reforma-
tam, ad antiquos ritus, & Patriæ dogmata
restituere, & ejusdem propugnatores non
modo firmiter stabiliere, sed & laureolis præ-
cinctos ut victores coronabit: unionemque
hanc fucatam ac fictam abolebit & destruet:
Ecclesiamque figet in fundamentis pacificis
ac imperturbatis, & in æternum conserva-
bit noster Dominus & Deus: Atque ab ex-
ternis quæ nobis intentantur malis ac peri-
culis averruncabit, incolumesque proteget

ἀποκαταστήσῃ. καὶ οὕτως ὑπὲρ αὐτῆς, ἀ-
 γωνιζομένης ἐπὶ τῇ καὶ βεβαιώσῃ. καὶ νε-
 κητὰς ἀναδείξῃ. καὶ τῷ δοκῶσαν μὴ μὴ
 εἶσιν δὲ ὅμως ἐνὸς αἰνῶντος ἀγαθῶς
 καὶ ἀνατρέψῃ. καὶ ἐν τῇ αἰσίου τῷ ἐκκλησίᾳ αὐτῇ κατὰ τὴν π. ἐ. ἀφ' ἧς
 οὐκ ἐστὶν ἡμῶν καὶ θεῶν. καὶ ἐκ τῆς ἐξωθεν ὁποιοῦντων ἡμῖν φόβων καὶ κινδύνων ἀπαλλάξῃ,
 καὶ ἀδελφεὺς ἀφ' ὧν καὶ ἐπὶ πολλὰς, καὶ πλεονεξίᾳ ὑπὲρ ἡμῶν καὶ τῆς πό-
 λεως ταύτης, ἀφ' ἧς ὁ φανερὸν αὐτῇ φιλοφρονεῖται καὶ ἀγαθότητι.

ut sæpe antehac præstitit, & nunquam non præ-
 stabit nobis, & huic civitati, propter ejus in-
 effabilem caritatem, & misericordiam infini-
 tam.

NOTÆ
IN
HISTORIAM
CONCILII FLORENTINI.

NOTAE IN HISTORIAM CONCILII FLORENTINI.

In Caput primum Sectionis secundae.

Multa defunt in principio, quinque vel sex folia ad minimum, & priora duo Capita plurimis scatent lacunis.

Pag. 1. l. 1. *ad Athyram subsistere*: hujus loci fit mentio postea.

Pag. 1. lin. 6. ὁ μεσάζων, quem nos Sequestrum interpretamur: Erat in aulâ Constantinopolitanâ eximia & illustris dignitas, Imperatori semper præsens, ut loquitur Crusius, Annot. p. 61. διοικητής, μεσέων, μελεδωνός: Machmetes cum regnum Trapezunticum diriperet; duos tantum primores in navem conjectos Byzantium deportavit, Protovestiarum, seu Imperatorij fisci præfectum, & Magnum μεσάζοντα, quasi in illis duobus tota regni securitas & gloria ante eam cladem recumberet: Laonicus illum ἀρμυσὴν Imperatoris non inepte nuncupat, lib. 8. pag. 262. quod minus apte vertit Tigurinus *Præfectum*, voce nimis generali: nulli siquidem provinciae, aut officio particulari præficiebatur, sed causas componebat, quæ ad vulgaria judicum fora minime pertinerent: idque sine litigio: maxime in quibus autoritas Imperatoris aut Patriarchæ ambigua, in sensum dubium vocabatur: Quod & hic videre est, in his primis hujus Historiæ verbis & in ultimis ejusdem, quando Historiæ nostræ Autor, cum Balsamone Scriniario decreta hujus Concilij penitus abjudicarunt, pacificationibus Ecclesiarum renuntiantes: In utroque loco Sequestri multum pulveris excitant, ut Patriarcham hic, & nostrum illic Autorem ad sententiam æquiores deducerent: sed frustra. Per omnia tempora hujus Joannis Octavi bini Sequestri eminebant, & fortasse nunquam erant hi Magistratus plures, paucioresve, Cantacuzenus frater Mariæ quam sibi Joannes in tertiam conjugem sociarat, & Sequester peculiari voce officij dictus Notarius: quanquam & paulo postea ad initium capitis tertij fit mentio alterius Sequestri Demetrii Chrysoloræ: sed duo primi præcipui erant & autoritate suâ, & Principis gratiâ: Quin & uterque Demetrio fratri Joannis hujus, tum mortui, obstitit, sibi male successionem ad principatum vendicanti: ut narrat Chalcochond. lib. 7. non procul à fine: Sed uter duorum Moldoblachienſi apud Patriarcham invidè vapulanti hic patrocinebatur; an tertius ille, haud obvium fit conjicere, nec fortasse est operæ pretium.

In Caput secundum Sect. secundae.

P. 1. l. 13. Τῶν Μηδαίας ἐκκλησιῶν, Ex Episcopatibus Heraclæensi subditis, Metropolitæ facti sunt, Episcopi Madytorum, Medix, & Prusæ: Cod. Curopal. lib. 18. quanquam est & aliud Μηδαίων, vulgo Midelli, in Phrygia Salutari, cujus ex Episcopis Epiph. subscripsit in Concilio Chalced. & Joannes sub Agapeto & Menna.

P. 1. l. 18. ἡ ἀπλῶς ἐλθεῖν &c. Verba ut potui correctâ contextui, sed membris Absyrti in tot frustra laniati recolligendis quæ medicina sufficit: tota pagina est obeliscis & interpunctionibus lacerata, nihil fermè coheret.

P. 1. l. 30. lege κατὰ γένιν τὸν ὁμιλον, & fortè nihil deerit.

P. 1. l. 33. καὶ πρὸς, supple τὴν αὐτὴν πατριαρχην.

P.1.1.30. *Quamplurimos ex diversis gentibus.* Argumentum tritissimum, sed invalidum: Ita enim in more positum est humano, ut religiosi cujuscunque cultus, majorem benevolentiam & favorem exhibeant Paganis & Ethnicis, quam profitentibus eandem fidem, eodem Baptismi lavacro donatis, si ab illis vel unum apicem religionis diffideant: Quod nos Reformati sensimus, per omne hoc tempus erroris nostri ex Angliâ, à superciliosis Jesuitis, & Pontificijs, Montanis latronibus, aut Barbaris, qui Scythiam incolunt, vel Troglodytin magis ingemuisse quam nobis, & eorum miseras expeditus sublevassent.

P.2.1.15. *πὲρ ἀρχιεπισκοπῆς.* At quænam erant illa prælibata? Interiere cum præcedentibus amissis: At eadem sunt, quæ in fine hujus capitis dicuntur ζητηθέντα quæsitæ: & utrumque vocabulum eadem ratio obscuritatis involvit: Nec in promptu est expedire cujus erant generis aut argumenti: Nisi fortasse aliquot Pragmaticæ Sanctionis articuli, de quibus Imperator cum suis Ecclesiasticis ferram reciprocabat: ut, An Imperatori sit jus summum & absolutum, quemlibet ad quamcunque libeat dignitatem promovendi, vel invito Patriarchâ & clero? Secundo, An liceat Imperatori vel in causâ suâ senatum Ecclesiasticum Laicis suffragiis redimplere? Prior Articulus elucet ex hujus Moldoblachienſis electione, quem vel aulæ Tropicis innutritum, vel hæreseos veneno contactum, vel quocunque modo sibi & Ecclesiæ impositum, Intulis condecorare, aut omnino ad conspectum admittere Patriarcha indignabundus recusabat: Alter ex sequenti capite apparet, ubi Ecclesiasticis quærentibus, quod Patriarcha suo destituti, nec Synodum convocare, nec Synodicas quæstiones ventilare, multo minus decernere debeant, respondent illi viri primarij ab Imperatore ad Concilium missi, totum negotium à nutu Imperatoris pendere, ut quandocunque vellet Concilium Ecclesiasticum convocet, & quodcunque vellet, proponat ac definiat: Quæ duo Ecclesiam in ævo omni pessumdederunt: Nam hinc ambitiosæ præfationes indoctorum hominum, & Simoniaca pacta originem traxerunt: Illinc effrænata licentia quidvis in legem condendi, contra ritus Ecclesiæ antiquos.

In Caput Tertium Sect. Secunde.

P.2.1.42. *ὁ Γυδέλης Δημήτριος*: Ne quis hic tria diversa nomina, trium personarum poni existimet, Gudelam Sequestrum, cum duobus Demetriis: id concipi non patitur *κύριος*. Epitheton, bis duntaxat repetitum: quod singulis seorsim, aut sanguine, aut officio illustribus, sic præfigi solet, ut interea ultimis ordine non attribuantur, præcedentibus omissis: quod hic necessum sequeretur, si tria nomina ponerentur: sunt tantum duo, Demetrius Chrysoloras, qui & Sequester, & Gudelæ Dominus, & alter Demetrius Philommata. Et tamen de priori haud immerito dubitari possit, an debeat Demetrius appellari, quem alij fortasse Manuelem nuncupant, virum Byzantinum & Consiliarium Constantini ultimi Græcorum Imperatoris: Et venisse in Italiam prædicant, capta à Turcis Constantinopoli ad ann. 1453. Et Florentiam se contulisse litteras Græcas profiteri deliberantem: Hæc Henricus Stephan. testatur in Dialogo, de instituendis Linguae Græcæ studiis p.112. Paulus Jovius eum primum Græcas litteras variis barbarorum irruptionibus expulſas post septingentos annos in Italiam reportasse scribit: Et Byzantio emissum ab Joanne Imperatore, ut totius Europæ reges sollicitando, pereunti Græciæ maturam opem imploraret, sic officium implevisse ut in Italiâ substiteret, Græciæ præſenti metu liberatâ cum Tamerlances Bajazetem, à terribili impetu, & celeritate Fulguris nomen adeptum, vivum cepisset: Ac primum quidem Venetijs, mox Florentiæ, Romæque, ac domum Ticini Galeacio principe ingentibus præmijs eum evocante, sic Græcarum litterarum studia excitasse, ut ex ejus scholâ nunquam interitura laudis ingenia prodierint, Leonardus Aretinus, Philolphus, Guarinus, Poggiius, aliique:

que: Sed an unus idemque fuerit ille Manuel, qui captâ urbe profugerit in Italiam, & ille qui in Italiâ substitit cum Lælaps caperetur à Tamerlane, non minus dubito, quam an unus idemque sit, qui hic Demetrius dicitur & alibi Manuel: Cum à capto Lælapse ad urbem captam, 55. ad minimum numerantur anni, quibus eum jam virum consiliis aptum, & præclarum eruditione singulari perdurare oportuit: Sed ut omne dubium tollatur, ecce post unum Caput noster Manuelem Chrysoloram planè nominat, & negotiantem in Italia, & utcumque plures esse Manueles possent, ab hoc Demetrio diversum, de Emmanuele quæ diximus videnda est præfatio nostra ad Lectorem.

Lin. ult. *Etiam & aliquot Episcopi*: scilicet qui partes Imperatoris amplexi, immunitates Ecclesiæ eidem prodere satagebant.

In Caput Quartum Sect. Secunda.

Hoc caput continet censuram auctoris de Joanne Imperatore octavo: Et Electionem Josephi secundi qui Florentiæ diem clausit supremum: Et Josephus primus in consimili temporis articulo floruit, nempe sub Michael Palæologo, & Concilio Lugdunensi secundo: sed juramento se obstrinxerat, nunquam Romam proficisci, aut dogmata religionis suæ dimittere: unde coactus à Michael, Becco Patriarchalem sedem resignavit, ut Byzantini scriptores memorant.

P. 3. l. 40. *Εὐθρονία ἡ συνθήκη*. Præpositio *ὅν* in hac compositione, nihil aliud notat quam binos erigi thronos, tam in palatio, quam in Ecclesiâ, unum Imperatori, Patriarchæ alterum, ut in electione Patriarchæ satis copiosè Codinus differit, cap. 20. de Officiis: è duobus Patriarcha suum conscendit.

In Caput Quintum Sect. Secunda.

In hoc & sequentibus capitibus autor redit ad superiora tempora unde narrando diverterat: Negotiatio Joannis Endæmonis & Andreæ Rhodij circa pacem, non Romæ ut noster, hic, sed Florentiæ peracta, ut testatur Platina, in vita Martini quinti: quamvis & Oratorum nomina subticet, quæ hinc promi possunt: & sub ultimis temporibus Manuelis, ut hæc tabella indicabit huic historiæ perutilis & necessaria.

Michael in quo uno, utraque stirps Lascarum & Palæologorum coaluit, Latinis eripuit Constantinopolin, & imperium retinuit, quo jure, quave injuriâ ab anno 1260 ad an. 1282. eique successit filius

Andronicus senior, seu avus in historiis, ab anno 1282 ad 1324. Successit huic

Andronicus Junior seu nepos ab anno 1324 ad 1343. quo defuncto, succedunt

Cantacuzenus, & Calojoannes Andronici filius ab anno 1343 ad 1354. Hos secutus est

Andronicus tertius Calojoannis filius ab anno 1354 ad 1391. cui alter filius Calojoannis, Manuel, & Andronici tertij frater successit ab anno 1391 ad 1421. cujus sub Imperio medio Bajazethes, Ilurim seu Lælaps ferreâ crate inclusus circumtraptabatur à Tamerlane.

Cum Manuele duo Joannes coregnarunt, non simul sed duobus diversis trienniis, Joannes septimus Andronici tertij filius, triennio cum Manuele peregrinationes obeunte ab anno 1391 ad 1395. Et Joannes noster octavus, ipsius Manuelis filius, triennio cum patre hemiplegia laborante, ab anno 1418 ad 1421, quando patre mortuo solus sibi imperium vendicavit: Ergò ad primum Manuelis morbo decumbentis, referenda sunt Martini Electio, Concilij dissolutio, Eudæmonis legatio, vel ex legatione harum Epistolarum reportatio.

In Caput Sextum Sect. Secunda.

Pag. 41. 43. *Vt comitarentur, Papa fecit, ἐνέδωκε ἐὺλαυθα ἐλθεῖν.* Hunc locum illustrat Gregoras, lib. 6. & cum nostrò convenit sensu & voce: De Irene Andronici senioris conjugē alterā, dum ait, eam missam ex Hispaniā Constantinopolin, inconsulto Papa, contrā Veterum Latinorum morem, qui filias nuptum locare exteris, non nisi Papa assentiente consueverunt: *μη κηδεύειν, πρὶν αὐτὸν ἐνδόσιμον εἰληθεῖναι περὶ τῆς πάπης:* Noster habet *τυμφὰς γὰρ ἐνέδωκε:* ipsam radicem nominis ἐνδοσιμος in Gregora. Quæ non est vox mere annuentis, aut civilem præbentis assensum, ut male vertit Gregoræ interpretes, sed paciscens, & jure suo intervenientis, ac tradentis de manu in manum, quasi in Papa residens conciliativa autoritas, & is esset omnis matrimonij & affinitatis commendæ cum exteris causa primaria, & causa sine qua non: Et nulla res Papæ culmen, seu universalem jurisdictionem auxit magis firmavitque, quam illa ἐξουσία ἐπὶ τὴν πολυκλή. Sed earum prior quæ nupsit Joanni Imperatori nostro, erat Ducis Μόντιςιερρατὶ filia: quæ vero Theodoro fratri, Ducis Urbini Malatestanæ. Crusius lib. 4. & Crusius annotationum in Histor. Polit. p. 48. testantur: quamvis postea, dum illa Sophia Imperatoris satis proba & pudens moribus, sed facie invenustā ad patriam patremque se recepit marito invisa, Joannes filiam Ducis Russiæ, in secundas nuptias sibi jungi procuravit: Cui tertiam superinduxit Mariam Cantacuzenam, Calojoannis Imperatoris abneptem, ut creditur, & Cantacuzeni Sequestri sororem, quam præ omnibus caram habuit constanter usque ad mortem.

Lin. 43. *ὡπὲρ δὲ τῆς ἑξαμυλίας:* De Hexamilio Crusius pag. nuper citatā notat, è libro vulgaris Idiomatis quem ἀνθρῶ appellat: Anno 1414 venit Imperator Dominus Manuel, & incepit hexamilium condere: Biennio post venit Domina, Regina Cleopha: Tunc coepit condi, sed quando coepit dirui? Prima ejus muri demolitio fuit temporibus Papæ Martini, & ad initia regni Joannis nostri diu ante Concilium Florentinum: & ad initia Imperij Amurathæ secundi, Machometis secundi genitoris, qui Amurathes solus Imperatorum Ottomannidarum, in hac nostra historia memoratur, & ab ann. 1419. quo Manuel ἡμπαλῆς decubuit ad ann. 1450. Turcicæ genti imperavit: Eundem vero murum ut maximum Græciæ propugnaculum, præcipuè Peloponnesi, Ægæum mare Jonio, ungentem, Veneti quindecim dierum spatium, ex iisdem quibus antea constabat lapidibus quadratis instaurare, triginta milibus hominum, & eo amplius, isti operi destinatis, scribit Jovius in vita Mahometis secundi: At postea idem Amurathes, eundem murum dejecit, & Imperatoris fratrem, qui ea loca cum præsidiis tutabatur, & quem noster hic Demetrium Despotam sæpe vocat, cum toto Græcorum exercitu fudit, totamque Peloponnesum subegit: 14. Decembris, Sabbato, annuā Christo nato 1446. testatur Crusius Hist. Polit. p. 58. hoc est quatuor annis ante mortem Amurathæ, & octo post finitum Concilium Florentinum: adeo bis hunc murum expugnavit Amurathes, quod observari oportet: Nam si Crusius Joviusve hanc expugnationem factam quadriennio ante extinctum Amurathem putant fuisse primam, uterque errat, & à nostro historico hic confutatur: Sed quod nullo modo debet prætermitti è verbis Crusij, ait Reginam Cleopham venisse post biennium: Quam ille suspicatur fuisse Emmanuēlis uxorem, & ego Imperatoris nostri matrem: Utcunque nomen Cleophæ sæminum haud temere reperies apud Græcos veteres seu recentes, nisi de aliquā forsitan in Cleophæ profapia loquantur, quem in sacris literis Josephi fratrem, & Zebedæi viricum fuisse constat.

In Cap. Septimum Sect. Secunda.

P. 51. 23. *Literas misit duas.* Ad utrumque regem, nempe Manuelem & Joannem octavum, qui juncti regnarunt, pater & filius, dum patre mortuo filius solus potiretur.

Tertiam

Tertiam ad Patriarcham, Callixtum nempe, cui mortuo successus est Euthymius Monachus ad ann. 1419. qui rursus ad ann. 1421. tertio nempe Joannis Octavi Josepho cessit, Florentiæ defuncto.

P. 5. l. 41. *A diebus siquidem Urbani Papa*: nempe Urbani sexti, creati triginta aut circiter annis ante inchoatâ Eudæmonis Legationem; idque in fædo schismate quod Pontificum auctoritatem diu, multumque labefactavit, dum alij Papæ Romam, alij Avenionem, Cathedram Petri circumferrent, quamvis si tela historiæ præ manibus, vel argumenti ratio spectaretur, hæc magis Urbanum secundum attinerent, qui Concilium Barensæ celebravit ann. 1097. in quo noster Anselmus tunc exul Angliæ, ut nos hodie fidei ac religionis ergo, Græcis multa obstrepentibus de Spiritus sancti processione graviter restitit, & immortalem ex illo theatro gloriam reportavit: ut ab ipso Papa Romano, alterius orbis Papa diceretur: quemadmodum duo Monachi testatum reliquerunt, Malmesburiensis lib. primo de gestis Pontificum Anglorum, & Eadmerus Novorum 2. p. 49. qui tunc ad scabellum Archiepiscopi decumbebat, cum ille se ad disputandi palæstram, hortante Urbano Papa accingeret:

In Cap. Undecimum Sect. Secunda.

P. 8. l. 14. *Rex interea in gravem paralyfin incidit.* Compara initium 5. Capitis de Papæ Martini inauguratione, & initium 7. de literis ad utrumque regem allatis, cum iis quæ in hoc capite perscribuntur, de morbo Manuelis triennali, & coregno Joannis, & ipsa luce clarius liquebit ad ann. 1418. hæc de Eudæmone figi oportere: ut antea diximus.

P. 8. l. 25. *Τὴν τῶρα pro Doria τὴν ἐν τῇ ἑα*: *ν* & *7* sonant *δ* in initio: *ν* mitigante asperitatem *τῇ 7*: Et hunc Auriam generum Manuelis esse arbitror, cui data fuit Zampia, filia Manuelis spuria in uxorem: Histor. Turcog. lib. 1. p. 2. mater illius sponsæ quæ Mustaphæ nupsit, & hic ejusdem pater, Zampix maritus, qui rebus male ominatus in fugam se conjecit, cum Demetrio affine.

In Cap. Duodecimum Sect. Secunda.

P. 8. l. 49. *Relicta urbe viam ingreditur.* Nempe Joannes noster, immo & pergit quidem ad extremam metæ lineam: ut ipse non semel fatetur in hoc opere, & luculenter enarrat, quid dictum factumve contigerit, in colloquiis inter ipsum & Sigismundum supremos rerum dominos, & hæredes solos antiquorum Cæsarum & Constantini: Sed hæc in Manuscripto fusius depingi vetuit lacuna altioris fortasse voraginis, quam gurges ille qui Marcum Curtium, armatum ac insidentem equo Romano in circo deglutivit: Nam ab Imperatoribus Byzantinis, de Concilio Constantinopoli habendo sollicitis, sine medio subsultat, ad Romanam papæ Curiam, & confessum Cardinalium super eadem re, sed diversâ fine consultantium, distantia intercapedinis non minoris, quam ortus ab occasu distenditur.

P. 9. l. 41. *Sed pio Regi, & sanctissimo Patriarchæ significabimus.* Ergo, hos legatos Romam ipse Joannes Imperator direxerat, vel ante susceptum in Germaniam iter, vel quod multo verisimilius est, post reditum, quando Sigismundi consiliis, ad unionem cum Romanis ineundam, sic visus est animari, tanquam ad rem solam, quâ victoriam ab hostibus, gloriam, tranquillitatem, & orbis imperium lucrari posset, ut postea patebit: Et hæc prima fuit Imperatoris nostri ad Romam Legatio.

In Cap. Quatuordecim Sect. Secunda.

P. 11. l. 17. *Quin & Imperator &c.* Nō quod palinodiâ cecinerit, aut refrixerit in causâ unionis, quam desiderio tam vehementi, & tanto ardore animi concitati, ad finem
B usque

usque prosequeretur: non enim erat desultoria iactantia, aut variabilis ingenij Joannes, sed constantis, sagacis, versutis. Verum cum Andreas civili saltem cultu, & vivendi ratione peregrinus totius negotij inter Imperatorem & Papam promus condus haberi voluit, ut omnia arcana in ejus sinum derivata recumberent: Imperator ut ei hanc opinionem eriperet, decrevit alium & suum his negotijs innectere, ne fidei temerariæ, ac uni nimium addictæ dei parvas, aut consilij sui inops aut prolixioris clientelæ.

In Cap. Decimum quintum Sect. Secunda.

P. 12. l. 3. τὸν ἰάγαρον. Secunda legatio Imperatoris ad Papam, per Generalem copiarum omnium ducem τὸν μέγαν στρατοπεδάρχην: Magnus hic inferitur nota differentiae non vanitatis, ut dux generalissimus, & summæ autoritatis Dictator in exercitu à minus generalibus distinguatur: Stratopedarchas quinque describit Meursius ex Codino, sed nimis succinctè & imperitè: primum appellant τῶν Μονοκαβάλλων, militum nempe, qui equis infidebant, nec stratis, nec frænatis ut veteres olim Numidæ, collocati ante primam equitum aciem, ut ad primum tubæ clangorem spicula eminus ejacularentur, & prælium inciperent: Secundus erat τῶν τζαγγεατέρων Sagittariorum, qui in peditatu Monocaballis respondebant: ac in prima pedestri acie velitabant, ut olim principes apud Romanos: tertius τῶν μυρταίων de quibus inter omnes Criticos profunda lethe ac silentium: sed veterani sic vocabantur, Emeriti, Primipilares ac Triarii, coronis myrteis capita redimiti, posteaquam de hostibus triumpharent: Myrtus etiam se bellicis rebus inseruit, triumphansque de Sabinis Posthumius Tubertus, primus omnium ovans urbem ingressus est, optabilemque arborem etiam hostibus fecit: Plin. lib. 15. cap. 29. unde nostris Byzantinis, qui novæ Romæ Romani, antiquis Romanis æmulabantur, usu venit, ut milites omnes, cujuscunque meriti aut stationis, qui victoriam ab inimicis reportarunt, coronâ saltem ovantium myrtæ præcingerentur: Quartus Tzacorum, sive Laconum mercenariorum non civium: His omnibus quintus ὁ μέγας supereminebat, ac universo exercitui: In tantum ut sæpe affinitatem contraxerint cum ipsis Imperatoribus: in lib. 1. & cap. 17. Joannis Cantacuzeni, Manuel Tagaris magnus Stratopedarcha legitur duxisse Theodoram Asaninen Imperatoris consobrinam, quod Meursius etiam commemorat: Verum quidni noster hic Jagaris, & Cantacuzeni Tagaris, sit unum, idemque nomen duorum virorum, uno eodemque officio stratopedarchæ gaudentium? 7 littera in Longum exarata, & in formâ non multum abluunt: Τζαγας, ἰάγας: & in utroque nomine utra deberet inesse littera facillimam esset reperire. Si primi Codices MS consulerentur.

In Cap. Decimum sextum Sect. Secunda.

Continet hoc caput legationem ad Papam tertiam, quam ut mandatis ornet ac instruat, senatum cogit noster princeps Joannes Palæologus: & quamvis senatus sit ex parte Semiamiricus & muliebris præsidente matre, qualis prioribus forsan Imperatoribus infrequens & inauditus: tamen non erit injucundum ex hoc loco senatus Ecclesiastici, in re Ecclesiasticâ ordinem & situm observare. Juxta Patriarcham duo Metropolitani accumbunt: Heracleensis, cui primatum in omnibus Græciæ Episcopis detulerunt varia Imperatorum indulta privilegia, Severi, Constantini Magni &c. & Monembasianus totius Peloponnesi Metropolita. His proximi duo sedent è quinque senibus Patriarchæ, Magnus Saccellius, Magnusque Secuophylax, qui principes ac senatores primi, cunctis consiliis Patriarchalibus semper interfuerunt: è quorum quinque numero; historiæ nostræ autor fuit unus, ut postea liquebit: Hos infra duos Monachos collocat, non quoslibet è toto grege asceticorum, sed titulo donatos

donatos illustri, ac immunitate ad Concilium accedendi, Doctorem unum, alterum Pneumaticum, qui conscientias confessionibus expurgat, crimina diluit, hominesque ad meliora per penitentiam revocat: Sed huic etiam Doctor Monachus longe præfertur, non ob doctorem eminentiam, aut Academicam promotionem, quam Græci fortasse nunquam agnovere, in Lycæis & Peripatis, sed à docendi munere ac officio: Et quatuor reperio Constantinopoli Doctorum genera: primum Evangelij, secundum Apostoli, tertium Psalmorum, quibus sua cuique provincia incubuit, Evangelia, Sancti Pauli Epistolas, Psalmos Davidis enarrationibus perpolire ad populum, ac interpretari: Quartum addunt Cedrenus, Zonarasque Oecumenicum & Universalem: Quem ideo fortasse Codinus omisit è quarta pentade, quia non ad solum Patriarcham pertinebat, sed philosophiæ deditis, & exotericis disciplinis, ad alia atque alia suas circumferebat curas: Verum hoc unum privilegium omnibus quatuor Novella Alexij Comneni indulget, μετὰ τὰς ἀρχοντας ἰσχυοῦν τῷ πατριάρχῃ ἐμπροσώπων αὐτῷ: post quinque sensus assidere Patriarchæ, eumque facie ad faciem contueri: ut hic graphice depictum cernis: post Saccellium & Scuophylacem sedet Doctor Monachus sed è quatuor hic quis fuerit, an Oecumenicus, an Evangelij interpres &c. quærant id quibus est otium.

In Cap. Decimum octavum Sect. Secunda.

P. 14. l. 44. *Ab illis non videbitur durum, si rex detrahat duo millia nummorum:* Ita nos reddidimus, pro eo quod scriptum est in Codice Florenorum: Notandum enim est in his summis Patriarcharum Orientalium, σφάλμα γραφικόν, contradictionem implicare: Ait enim illos Sultano persolvere mille florenos ut fiant Patriarchæ: Ergo æquum esse ut Imperatori præstent duo millia florenorum, Sic Codex MS, quod longe absurdissimum est, & non sequitur: duo millia florenorum duplicant, quicquid ulius antecedens Metropolitanus, impetire expectabatur vel Rusiæ vel Iberiæ: nam viginti aspra haud multum excedunt florenum unum: nos reposuimus pro φλωρία ἄσπρα in versione Latinâ: sed magis notanda venit, & deploranda Byzantinorum Imperatorum, & nostri Joannis miserabilis conditio: Ante annos plus minus centum totam Asiam amiserant, & insulas in Ægæo mari, unde Imperatoribus proventus maximus: Ita ut nunc circumstrepentibus Turcarum armis, in metas arctiores coacti, nec propriis redivitis Concilium vel instruere vel sustinere valerent: Poterantne igitur sumptibus aliènis ac mutuatitiis ut hic noster discurrit Patriarcha? Quanta fuit hæc summa de quâ tam subtiliter, & Trapeziticè disputat? Græci recentes non per majores nummos, sed per minima κίματα numerabant, quemadmodum hodierni Hispani per Maravedis: Christianus sub jugo Turcico, filiam marito elocans, non profitebitur se daturum in dotem ducentos Imperiales, sed quatuor millia Asprorum, quæ idem fermè valent, cum unus Imperialis quadraginta aspra in se contineat: 100000 Aspra quæ hic cantillat Patriarcha, vel 2500 Imperiales, nondum assurgunt ad septingintas libras Sterlingicas: Et an tanta nummorum erat annona, in illo penultimo seculo, & rerum necessariorum villitas, ut 700 sterlingicæ libræ tot Episcoporum agmina, ab omnicardine Christiani orbis, cum servis, equis, & comitatu confluentium, biennio integro, (tamdiu enim duravit Synodus Florentina ad minimum) sustentarent? nugæ: delirabat Senecio, cujus vanitatem non semel contempsit Eugenius emunctæ naris Papa: tamen in hoc calculo qui Patriarcham redarguit ut vanum, ipse vanus est, fungus & larva: Nan redacti ad pudendam paupertatem Græci Byzantini, teruncium pro Imperiali, assen pro aureo coronato habebant, ut nunc eorum posterius Græcorum mendicabula, pensante monetarum & valorem & genera insigni ubique & ineffabili penuriâ.

In Caput Decimum nonum Sect. Secunda.

P.15.l.17. *Certiores facti de morte Martini Papa πρύμναν ἀνέχοντων* : Ergo ad annum 1431 hæc tertia Jagaridis legatio pertinet, cujus mense Februario occubuit Martinus, & Martio creatus fuit Condemerius Eugenius 4.

Ultima verba hujus capitis, primam denuntiationem Synodi Græcorum in Italiam convocandæ exhibet: anno 1. Eugenij 4.

In Caput Vicesimum Sect. Secunda.

P.17.l.1. *Τὸ δερμοκαίτης*, Per quendam Imperatoris Cubicularium seu libertum: *δερμοκαίτης* aliquoties in hac historiâ occurrit, & alibi haud temerè reperies apud quempiam Byzantinum: Meursius & omnes Lexicographi omisere: Conjicio unum esse è cubiculariis intimæ admissionis, quia jungitur *τῷ κλινώτῃ*, quod cubicularium significat, in palatino sensu, & Monachum in Ecclesiastico. sonat autem *δερμοκαίτης* si licet hariolari in voce longe difficillimâ, quia rarâ, cubicularium sternendistapetibus, qui ex corijs pretiosissimis ferarum constabant præpositum, in interiori forsan Imperatoris Larario seu Musæo, quo pauci pervenerunt, sine Imperatoris bonâ gratiâ: *δέρμα* est corium, & *καίμαι* vox passivæ inflexionis, sed activæ significationis, jacio, sterno, compono:

In Caput Vicesimum primum Sect. Secunda.

Anni 1431 vicesimo Februarij Martinus moritur, quinto Martij Eugenius 4 eligitur: Julij 17 ejusdem anni patres Basilææ confederunt: à quibus post mensem unum aut alterum Græci ad uniendas primum Synodos, deinde Ecclesias invitantur.

P.17.l.44. *In Barathrum Cardinalium*: mira vox, Cardinales Romæ ad infernum ablegans: sed puto Græcos recentiores, omne secretius Capitulum quo Ecclesiarum Magnates privatim convenirent ad consultandum, *Βάραθρον* appellasse: quanquam & hic rursus silent Lexicographi: Ego rotam Cardinalium perlibenter interpretarer: nolui tamen voculam amittere, quam noster usurpaverat, qui & ipse Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus quodammodo respondebat in Constantinopolitanis: nam unus erat è quinque Patriarchæ principibus, quod suo loco videbimus.

In Caput Vicesimum secundum Sect. Secunda.

Prima Legatio Eugenij ad Imperatorem Constantinopolitanum.

P.18.l.39. *Παρόντες ἐν πύλαις, & Βυζαντίαις* : Quam ergo ridiculam nobis finxit Epistolam Eutychij ad Vigilium Binnius: quæ dextram manum Papæ ultrò cedit, si advenire dignaretur: Justinianus tum terrarum orbem sic continebat in officio, ut ipsum Papam mandata recalcitrantem, in exilium ejecerit, longe secius quam noster Joannes, qui omnia Papæ pedibus substernit, verna Pontificius: Sed nodus hic erat in temporum serie notabilis: Nunquam antea duo Soles paralleli in eodem hemisphærio occurrerant, duo Patriarchæ de primatu sedis invicem digladiantes. Et huic nodo cuneus erat admovendus, Papæ ultro offerri prioritatem à Patriarcha debitam: At quid postulat Eugenius quod Vigilius accepisse potuit ut proprium? aut quid hic recusat Josephus quod sponte obtulit Eutychius? quis non videt hæc commenta male procedere, & mendacia quæ mortalium generi jam diu illuserunt?

σ. στυροφόροι, ἄρχοντες τῆς ἐκκλησίας, & ἐξακατάκηλοι, sunt tria nomina idem significantia, in hac historiâ, & in Ecclesiâ Constantinopolitanâ, quod postea suo loco patebit.

In Cap. Vicesimum septimum Sect. Secunda.

P. 25. l. 16. Ἡμᾶς τὸς παυροφόρους. Ergo noster autor fuit unus τῶν παυροφόρων, quod hic primo notandum ipse prodit: inter præcipuos Patriarchæ consiliarios, & Ecclesiæ principes, qui quinque tantum numero, quinque sensibus Patriarchæ sunt comparati, ac alio nomine dicti ἑξωκατάκλητοι, ut paulo antea subinnuimus, & dicemus prolixius cum erit perventum ad locum in quo noster autor jus suum eleganter & perspicuè disputat.

P. 25. l. ultimā. Μετὰ τὴν ὡρασκευὴν: ὡρασκευὴ est omnis dies Veneris, ὡρασκευὴ τὴ ἑλὲ χρόνῳ ut Græci loquuntur, at cum adjuncto μεγάλη dies Dominicæ passionis ἡ μέγας ἐκκλησιάρχης, qui fuit noster autor, ut postea constabit: Hic senatus constituitur ad examinandum decretum.

In Cap. Vicesimum octavum Sect. Secunda.

Pag. 27 l. 40. Georgius Scholarius, qui & postea Patriarcha dictus Gennadius, cujus laudes in initio historiæ Patriarchicæ prædicantur.

Græci multum indignantur ad hærescos nomen: Nam qui hæc tria observassent, patrum traditiones, Conciliorum Canonas, & super omnia Apostolorum scripta pro hæreticis olim non habebantur, ut ex eorum verbis colligitur: At nunc alia ratio initur: ut qui non à veritate fidei Christianæ, sed à privilegijs Pontificiis, immunitatibus Ecclesiæ Romanæ, & jurisdictionibus Papæ abscedunt, hæretici à Romanis censeantur: Verum ut hic Græci à Romanis hæretici sunt judicati, ita talionem repperit Marcus Eugenius Ephesi præsul, ad finem hujus historiæ, qui Romanam Ecclesiam hæreticam, Papamque cum omnibus Cardinalibus libere pronuntiavit, reclamantibus Latinis, & plerisque Græcis, præcipuè Isidoro nostro Russensi, & Bessarione Nicæno, duobus Cardinalibus Græcis, sed à Papa postea creatis.

In Cap. Tricesimum quartum Sect. Secunda.

Quod noster Palæologus Sigismundum adierit, patet ex cap. 12. hujus Sectionis, sed totam historiam hiatus absorpsit, cui hic locus est referendus.

In Cap. Tricesimum quintum Sect. Secunda.

Græci requirunt à Legatis Concilij, præsentiam Papæ ad Synodum, Synodique concordiam cum Papa, & saluum conductum sibi metipsis diversas regiones transituris: quibus postulatis humaniter assentiunt Latini.

In Cap. Primum Sect. Tertia.

L. 2. Celeberrimus Imperator: nempe Manuel:

L. 5. Noster Palæologus: nempe Joannes.

In Cap. Secundum Sect. Tertia.

P. 44. l. 39. καρίγια donaria significant, seu munera, πεντάγεια olim Græcè, σπέρταλλα Latinè, quod etiam nomen in Græciam translatum est: Imperator suos legatos instruit nummis à Synodo acceptis, sed valde tenuibus, nempe aliquot florenis.

L. penultima. Moldoblachia Metropolitano; In primis capitibus superioris Sectionis ejus historia quodammodo adumbratur.

P. 45. l. 8. Russia Metropolit. nempe Isidoro, cui Cardineum pileum donavit Papa Romanus cum Bessarione.

In Caput Tertium Sect. Tertia.

P.45.l.ultima. *Per Magnum Seriniarium & meipsum*: Scriniarius hic seu Charophylax unus è quinque Crucigeris Michael Balsamon, auctori nostro per omnia sodalis conjunctissimus extitit: per quos Patriarcha indignabundus dolorem suum Imperatori exponit, quod se infcio Episcopi Græci, Patriarcharum vicarij à Patriarchis deligerentur.

P.46.l.42. *Sed quod graviore censura*: Diplomata vicariatuum non debent restringi, sed esse liberrima: quâ de re plura in sequenti cap.

In Cap. Quartum Sect. Tertia.

P.48.l.14. *Defensor Fidei Palæologus*, qui tamen auctori nostro semper displicuit, ut Latinismi ultra modum studiosus.

In Cap. Sextum Sect. Tertia.

Coactâ Synodo seu senatu particulari, Græci inter se agitant, quâ Methodo, ac ordine disputandi, cum Latinis congregiantur.

Georgius Scholarius post Cantacuzenum suam mentem explicat, idem qui captâ Constantinopoli primus fit Patriarcha, dictus Gennadius, de quo videndus Crus. in Hist. Ecclesiast, statim ab initio, & nostra etiam præfatio ad lectorem.

In Cap. Septimum Sect. Tertia.

P.51.l.4. *Ex sancto monte*. Sic nominabatur Athos, in quo Monasteria duo ac viginti florebant, & in iis circiter quatuor millia Monachorum, ut tradit Theodos Zygomala: ingens numerus ac pænè incredibilis, in singulis præterpropter ducenti cucullati habitabant, si justum computum, & æquale omnibus inire liceat: Ut hic illud poetæ referri posse videatur-*Velficatus Athos, & quicquid Græcia mendax-Andet in historiis*: Erant tamen maximâ ex parte omnes singularis sanctimonix, & majoris autoritatis quam alij quicunque Monachi per totam Græciam: quia strictiorem rituum & ceremoniarum observantiam retinebant: Unde Nilus iste à Palæologo Joanne repudiatur, quasi minus flexibilis futurus ad suum quem pro virili satagebat Latinismum: quod acriter perstringit in Palæologo noster auctor ad ultima verba hujus capituli: Cæterum alter Tarchoniata prænomine Marullus, haud multum infra hæc tempora, celebre nomen inter Latinos poetas promeruit: Et diu floruit in Italiâ homo græcus, Angeli Politiani æmulus & coætaneus, cum quo maledicentissimas aliquot Epistolas reciprocabat: Cujus etiam extant elegantissimi Epigrammatum libelli: Et plura etiam fortasse edidisset nobilissimi ingenii monumenta, nisi cum amnis quidam in Italiâ solito auctior in vada abreptam undis suffocasset.

In Cap. Octavum Sect. Tertia.

P.51.l.43. *Et præcipui vectabantur*. Lacuna est in MS: è quâ parum aut nihil deest præter unum illud Episcopi tertij nomen.

Ibid. l. 45. *Constantinus*, qui Joanni mortuo successit ultimus Imperator Græcorum.

P.52.l.11. *Iosephus Monachus*: Joannes Cantacuzenus.

Ibid. l. 28. *Sed filium*: nempe nostrum Joannem Octavum, qui revera septimus fuit ejus nominis Imperator, siquidem Joannes 7. filius Andronici solus non imperavit, sed triennio cum Manuele patruo.

In Cap. Decimum Sect. Tertia.

P.53.l.35. *Tum & ipse bis terve.* Ergo noster autor Magnus fuit Ecclesiarcha: In hoc capite de seipso plane & amoto velo agit, & commonstrat quantum ab Italicâ peregrinatione, & Synodo abhorruerit.

In Caput Undecimum Sect. Tertia.

P.54.l.25. *Condelmerius*, Franciscus: docet nos Platina, quem etiam prodiit creatum Cardinalem cum Angelotto Fusco autore pacis inter Papam & Columnenses: ac dein Camerarium, cum Sigismundus Italiam veniret à Papa coronandus: quod factum fuit Romæ sexennio ante mortem Sigismundi, anno Eugenij vel primo desinente, vel ineunte secundo: & Christi 1432. triennio plus minus antequam hic Franciscus triremibus præficeretur: Nam dum Græci Italiam versus navigarent, de morte jam Sigismundi fama cepit percrebescere.

P.54.l.44. *Adeo omnia erant pro veris &c.* quam bene etenim Papæ conveniebat cum Synodo, quando Synodales Papæ nepos cum Papæ diplomate, ad pugnam navalem laceret!

In Cap. Duodecimum Sect. Tertia.

P.56.l.33. *Quin & Synodales.* Synodici cum Papales in munificentia multis parafangis superarent, ut ex antecedentibus hujus capituli palam fit: tamen ubi animadvertunt Græcos in Papam magis inclinare, illi sententiæ applaudunt, quæ neutram partem adire suadebat: ne Synodici soli vapulent, à Græcorum contemptu pariter ac ingratitudine.

In Cap. Decimum tertium Sect. Tertia.

Snadent Synodici, Frater Joannes, etiam & Sigismundus, ne Imperator noster & Patriarcha iter in Italiam susciperent, at illi aures obstruunt: Unde autoris gemitus sequitur in sequenti capite.

In Cap. Desimum quintum Sect. Tertia.

In hoc capite continetur Catalogus præsulum qui Florentinam Synodum constituere: Et autoris nostri manifestissimum indicium à seipso prolatum. Et quando Marcus Eugenicus, & Bessario creati sunt Episcopi: alter Ephesi, Nicææ alter: nempe post discessum triremium synodaliū, quod ni fallor contigit ad an. 1436. exeuntem.

In Cap. Decimum septimum Sect. Tertia.

Tres in hoc capite voces occurrunt admodum difficiles: *Rasa* p.61. l.28. *Ripidion*, p.62. l.23. & *Dibambylon* ibid. l.31. Crusius vertit Rasum cucullum, propter adsutum in superiori parte capituli tegmen: Sed reverà interius velamen corporis erat, cui toga talaris superinduebatur: Monachis, sacerdotibus, etiam & militibus, sed absque cucullis, commune vestimentum: Constantinus in Tacticis, vetuit milites Rasa nimis stricta gestare, ne à liberâ equitandi facultate præpediantur: Et Jeremiam Patriarcham narrat Crusius Eccles. Historia lib.2. cap.21. morti jam proximū in habitu Monachali expirasse, quod ille *μῆλα χημα* nuncupat: Idem & de Manuele Comneno Imperatore ad annum 1180 memorat Nicetas Choniata, *εὐγόρας μισαχὲρ ἔσθια* &c. nacti Rasum Monachale detractis vestibus Imperatoris ac molibus aspero sago induunt: quasi scenâ vitæ finitâ in mutatoris, hypocritarum more, quam in propriis sanctiores coram Deo iudice essent apparituri: Et salus æterna in

his scenicarum ludibriis confisteret, aut ullo alio indumento, quam solo sanctitatis ac justitiæ Christi veniret comparanda.

P.62.l.32. *Tres forte pyxides*: Sequitur locus totius libri longe difficillimus: quam nisi quis oculis perspicaciter intentis animadvertit, neutiquam comprehendet: Nos ut potuimus periphrasē quemadmodum alibi etiam in hoc libro, explanavimus: ἐμπύδιον, apud veteres Græcos proprie significabat flabellum carbonibus excitandis: Sed in sensu Ecclesiastico, & tunc, pyxidem velandis hostiis consecratam, cujus & forma & officium hic depinguntur: Forma fuit Cherubinorum cum sex alis: officium περιλαλύπτειν καὶ ῥιπίζειν, quod idem sonat, obtegere, obvelare: utrumque in textu adeo graphicè, ut me ipsius auctoris verba in hanc interpretationem impulerint: etiamsi omnes Lexicographi tam veteris quam novæ linguæ de hac voce alium sileant.

Ibid.l.42. *Tres pyxides in unum, sed eandem & geminam Ampullam prodire*: Dibambylon vox omnium difficillima, etiamsi de eadem multi multa garriant: Latina vox Ampulla est ejus radix, cujus α mediâ litera in β molliorem degenerante fit Ambulla, & in priorem syllabam, geminationem reflectente bambulla: & Dibambylon dictum fuit, quod gemino ore, seu epistomio supernè hiaret: ut videmus in quibusdam vitreis vasibus, oleum ex uno, acetum ex alio effundentibus: Ampullam ego bigutturam appellarem, aut intergerinam, propter interiorem parietem, utramque alvum Ampullæ discriminantem: Monobambylon, est simplex Ampulla uno ore, & alvo contenta: Tres illæ pyxides reformatae fuerunt in unum Dibambylon: Id clarum in textu: Delirant igitur Meursius, Juniusque, qui pro conclavibus interiori ac exteriori Monobambylon ac Dibambylon accipiunt: An reformari aurifabri operâ in Conclavia pyxides potuerunt? an conclavia aris, sacrisve mensis admoveri? Errat etiam Gretserus, Jesuita, lib. Comment. in Cod.3.cap.1. p.217. dum Dibambylon cum Lampade confundit: Hic plane λαμπάδων diversum est à Dibambylo, nam lampas dum aræ ampullam admovebat, utraque ruinam traxit: Unde noster utriusque Lapsum Ecclesiæ interitui comparat: Et utriusque naturæ explicandæ, vix tota Græcia exhibet luculentius caput: Sed nec impar casus fortuitus in Hadriani textu Pontificis Maximi vitâ memoratur: quem in Hispaniâ electum ac declaratum Pontificem, cum desiderium incessisset Divi Lambertii cadaver religiosè invisendi, è quo mandibulam missam paulo ante accepisset: in ipso templo stantem ante aras Pontificem, aliosque Lampas Crystallina subito effracta oleo sædissimè perfudit: quod in malum omen interpretari non dubitavit Harioli, & Pontificem brevi moriturum: Et propter effractam Lampadem, & quod primum opus Pontificis à renuntiatione, fuit cadaver inspectum. ἀπὸ λασείας, Legendum ἀπὸ λασείας, vel fortan ἀπὸ λασθείας.

In Cap. Decimum octavum Sect. Tertia.

Continet hoc 18. Cap. Imperatoris immane sacrilegium ad inanem gloriam explendam: Photius fuit is cui successit Isidorus Cardinalis: qui Photius moriens magnam legaverat auri summam Constantinopolitanæ Ecclesiæ, quam hic in profanos usus suos Imperator Joannes convertit.

In Cap. Decimum nonum Sect. Tertia.

P.65.l.2. Ἐμμεμυρῆς. *In Scena aut pro publico ludionum &c.* Corruptissimus locus si quis alter in toto Codice. In Originali Manuscripto habetur ἐμμεμῆ tantum, transcriptor addidit μένς terminationem participij, quanquam non video in quem usum fructum: μεμῆ in vulgari linguâ simiam sonat, & quia copulatur cum σκηνῆς & ἀγορῆ, quamvis mihi non satis constat de syntaxi, sic ut vides transtuli: quasi
Canta-

Cantacuzenus dixisset, seipsum non decere in theatro morionem agere, & Patriarcham perstrinxisset, quod infra dignitatem suam descenderet, hæc Imperatori objiciens: qui novit meliora, afferat, & sibi habeat hircum.

In Cap. Viceſimum Sect. Tertia.

Cap. 65. l. 27. *Nam qui ultra mille aspros annuatim &c.* Estne credibile Episcopum ditescere potuisse ex mille aspris annuatim receptis? quanta est hæc summa? 4000 Aspri 200 Imperiales conficiunt secundum Crusium p. 287. circiter 50 libras Sterlingicas: Ergo 1000 Aspri quinquaginta Imperiales. i. duodecim tantum libras Sterlingicas cum semisse: At nunc in Anglia multa sacerdotia ex decimarum proventu plus valent vices: nec quod sciam ulla infra hanc summam 12. librarum consistunt: Sed jam isti perfidi Puritani ablatiis decimis omnia ad steriles pensiones redegerunt: Ita semper vapulat Ecclesia, & semper vapulabit, *Rumpe miser calamos*: Quin & tota hæc largitio Papalis florenorum decem & quinque millium, unum mille & quingentas libras sterlingicas non excedunt: Misella summula pro septingentis hominibus ut in decreto, pro Imperatore, Patriarchâ, tantâ multitudine Episcoporum, & præsulum, & servorum, à remotissimâ Græciâ ad Italiam pervehendis: Sed ante ducentos annos, mira pecuniæ annona, nec minus mira tunc Papæ parsimonia.

P. 65. l. ultimâ. *Gregorij penitentiarij*: hic est ille quem electum Patriarcham in defuncti Josephi locum autumant: de quo plura vide in nostrâ præfatione ad lectorem.

P. 66. l. 17. *Chartophylacem seu magnum Scriniarium*: Codex habet ἐμὲ π ἐ χρυσίφalus per me & eū qui caput gestat auro redimitum: & primo quidem dubitavi an esset nomen proprium an adjunctum. Tandem repperi Epitheton esse Scriniarij Magni ex Balsamonis Scholio ad Tit. 8. Photij Nomoc. & cap. 1. Nam licet omnes quinque exocatacæli seu procures Ecclesiæ quasi Patriarchici Cardinales cluebant, in quorum censu Chartophylax numerabatur, tamen à cæteris in duobus præcipuè differebat: Patriarchalem equum solus Chartophylax jus habuit conscendendi, in quibusdam supplicationibus, & auream tiaram capite gestandi, quam apud se in solennitates reservabat: unde χρυσίφαλος & χαρτοφύλαξ eadem sonant: ut meminime antea alicubi observasse.

In Cap. Primum Sect. Quarta.

Cap. 1. l. 2. Magnam huic supputationi lucem affert Crusius Annot. in Politic. Histor. p. 44. nam si 6900 Mundi, faciunt Christi 1391 ut ille asserit, adde è nostro autore 46 annos, & tum 6946 Mundi, erunt Christi 1437, quando noster Palæologus Joannes triremem conscendit Romam navigaturus: Et omnino 46 anni intercedent inter patris Manuelis primam cum Latinis negotiationem, & filij Joannis occæptum cum Latinis negotium: quod est luculentum, & notabile: alter alterum mirificè confirmat Crusius & noster.

In Cap. Tertium Sect. Quarta.

Cap. 3. l. 1. p. 69. *At Callipolin*: Dux civitates in hoc capite memorantur Callipolis in Thraciæ Chersoneso, hodie Geliboli Turcis, testatur Ortelius ex Leunclavio: altera Madytos sub Metropoli Heraclæa, non procul inde distans: utraq; tum temporis à Turcis habitata & Barbaris: Nam anno 1363 Amurathes cum 60000 Turcarum Helleſpontum trajiciens Callipolin expugnavit, & Hadrianopolin, in qua sedem Imperij, relictâ Asiâ fixit: i. septuaginta plus minus annos antehanc in Italiam

liam expeditionem: & in tantas angustias imperium Constantinopolitanum rede-
gerat, ut fermè ad portas ipsius civitatis Constantinopolitanæ, omnia late occupa-
ret: quæ sola ratio hunc Imperatorem permovit, seipsum, suamque gentem proli-
tuere, ut opem à Latinis imploraret, & nullam acciperet: distat Callipolis Constan-
tinopoli 36 Leucis, si fides Itinerarijs.

P.70.l.29. *Summum inter Barbaros Magistratum quem Supasim vocant*: Non est
civilis hic Magistratus, togæ, sed militaris ac belli, & Centurioni seu Capitanco no-
stro respondet: cui hujus loci sub ditione tum Turcicâ præfectura mandabatur,
fortasse cum aliquot militum præsidio: quod me docuit disertissimus historiarum
sui temporis scriptor Episcopus Nucerinus lib.14. his verbis. Bellerbecho parent
Sanzachi, Latinè alarum signiferi, Sanzachis Subasi obediunt, qui centenarias tur-
mas ducunt: Ergo Bellerbechus est equitum præfectus, Sanzachus tribunus vel
Colonellus, ut peditum Phacrasa vidend. in Sect. 7. de Cantacuzeno Phacrasa: at
Supasusequitum est Centurio, vel si cum Romanis loquimur decurio.

In Cap. Quartum Sect. Quarta.

P.70.lin. 50. *Vix in Lemni portum quem Mydrum appellant*: Lemnos In-
sula olim Vulcano sacra: & μυδρὲς candens ferrum significat: fortasse portus
non longe aberat à Vulcani officina: unde nomen acquisivit: uti Insula tota ab illo
portu *Stalimine* vulgo dicta, cujus incolæ σίνπρι vocantur ab Homero, ut rectè no-
tat Ortelius ex Eustathio.

P.71.l.49. *Ad Conchream enavigasse Imperatorem*: Centhræa est navale Corin-
thiorum ad sinū Saronicum, sacris à literis clara Act.16.16. Sed hic est Insula in mare
exporrecta, è regione navalis, à quo nomen fortasse accipit: Cujus insulæ paucissimi
meminere præter Plin. lib.4. cap.12. à quo noster hic mirifice illustratur. Nam si hæc
insula non fuisset, quo pacto triremis Imperatoria ab uno latere, Catelanicæ ab alio
in conspectu invicem delituiscent?

P.71.l.51. *Methones sinum intravimus*: Methone civitas primaria in Messeniâ
Peloponnesi, cujus Episcopus inaugurationem suam à Papa Romano derivavit,
de quo plura vide in præfatione nostrâ ad lectorem.

Μετὰ λιτῆς: postrema verba capitis: in quibus Lacunam subinnuit transcriptor,
ubi fortasse nulla est, nisi in illâ solâ dictione, quæ debet legi λειτουργίας, aut quid
istiusmodi. Sed postea λιτῆς etiam legitur in Corcyrensi.

In Cap. Quintum Sect. Quarta.

P.73.l.32. Πισιντζαρίζεν vox barbara significans per ansas utrinque librare, cu-
jus hic illustre exemplum habetur in Patriarcha à duobus Episcopis deducto.

P.74.l.8. Τὴν συνήθη συναγωγὴν λέγων, recitans assuetam pro more Collectam: ut La-
tinis Collecta à colligendo, ita Græcis συναγωγὴ à connectendo: tamē diversum fuisse
& usum & rationē utriusque in utraque Ecclesiâ satis intelligit qui Liturgica Cassan-
dri cum Glossario Meursij comparabit: In Græcâ Ecclesiâ duæ erant Collectarum
species, Pacificæ duæ & Petitivæ: Pacificæ tantum Collectæ Major & Minor: In tertîâ
Majoris clausulâ verba habentur, quæ ineptè à Diacono usurpata hic in quæstio-
nem veniunt: ὑπὲρ ὧν ἁγίας εἶκεν τέττα &c. τῇ κυρίᾳ δεηθῶμεν: pro hac sacra æde, & sin-
gulis eam intrantibus comprecemur, Dominum: At quod grave flagitiū Diaconi
sic oraverit? nempe quod pro sacra æde preces fuderit in profano præsidis pala-
tio: & vel totam clausulam, vel vocem ἁγίας saltem omisisset: nec alium sensum ad-
mittit paragraphus, notabilis in se, nec minus in Gregorij pænitenarij nimis sedu-
la satagentiâ, qui acerrimus fuit ardelio in his inutilium ceremoniarum minutis
exigendis, ut ex hoc loco apparet.

In Caput Sextum Sect. Quarta.

P.76.l.5. Et rursus l.10. εἰς λιμὴν τὸν ναβάρρινον : *ad portum promovimus Navarrinum*: Novum nomen, veteris loci: Et Pylum olim Nestoris sedem hodie Navarrinum, Junco portui impositum appellari, nos docet elegantissimus historiarum sui temporis scriptor Paul. Jovius lib.8. Decadis primæ in Epitome, singulari Charitulâ totius libri superstitæ, quem Herrara in clade urbis inutiliter dissipavit, ut ipse autor narrat: Infortunium vel eo magis nunc etiam deplorandum, quo nobis penitiorē notitiā hujus mutationis abstulit, vetustissimi Pyli, in hodiernum Navarrinum: Nam id P. Jovio in præcipuum laudis encomium debet ascribi, quod præter historiarum munus inæstimabile, per totum fere terrarum orbem accuratissimè, provinciarum, urbium, Insularum, portuum, fluviorumque antiqua nomina, sive corrupta ævo, seu pēnitus extincta, sic novis adjunctis illustrat, ut quid olim, quid nunc singula dicantur, lectores scientifici intelligant: At illud manifestissimè liquet, ex eo quod remanet libri perditæ Argumentulo, perspicacissimum historiographum, in loci designatione distinguere: & ipsam arcem Navarrenam, portum arcis pertingentem Juncum appellare: illam fortè à quodam Veneto substructionis artifice, hunc à Juncorum multitudine, in ripa nascentium: siquidem utrumque à Veneristum abstulit Turcarum Cæsar terrâ marique Victor Bajazethes: At noster communem loquendi normam secutus, & minus exactam, utrumque, turrim, portumque in ejus crepidine uno nomine Navarrinum nuncupat: Quanquam nec id dissimulabo, si Strabonem sequimur, mereri potius quemlibet Pylum ferre portus nomen, quam Nestoris Triphyliacum, seu Lepreaticum, cum alij omnes Pyli ad maris Littora jungerentur, & Nestorius triginta stadiis à mari distaret: Verum ista facile diluitur objectiuncula: Potuit Jovius quemlibet Pylum Nestori assignari, propter ejus nobilissimi ac prudentissimi Principis traductam ab historiarum origine, per omnia secula existimationem ac gloriam, vel ipsa ditio Nestoris, ad Alphei ostia, qui ejus terras omnes alluebat, ut refert Strabo, & portum, arcemque Navarrenam excurre.

In Cap. Septimum Sect. Quarta.

P.76.l.13. *Ioannina* Ortellius dubitat an non sit Joannipolis Bulgarorum, quæ olim Parastlaba dicta, mutavit nomen in Joannipolin, à Joanne Zimisca Imperatore expugnata: At Moscovitæ multis parasangarum millibus hinc distabant: rectius in Epiro locat Sophianus, ac prius Cassiopen appellatam affirmat:

L.29. *Pitzcardius*: ubi sit ille Pitzcardius quærant quibus est otium, & fortasse eorum præcordia crepabunt, antequam repperient.

In Cap. Octavum Sect. Quarta.

P.77.l.7. *Interea Sunis*. Sunis est Latina vox ni fallor, in Græcam transiens, dicta à specie rostri porcini, quam in Antenna exhibet rudens, dum eam mediam intersecat ad Carchesium.

In Cap. Nonum Sect. Quarta.

P.79.l.prima. *Ragusium sinum trajicere*: Epidaurus olim in Dalmatia, Ragousi Europæis, Turcis Dobronichi, ραγούσιον Cedreno nuncupatur: Ortellius.

L.12. *Corcyram Melanam*. Multum differt κερκῆρα μέλαινα in Ptolomæo, à κερκύρα simpliciter dicta: Prior sita est in Adriatico, nunc Cursoli, vulgo, ut hic à nostro: Secunda in Jonio aut Mediteraneo, nunc Corfu.

In ultimâ l. cap.9. p.79. *Sigismundi de morte*: Sigismundus obiit 9. Decembris asserit Petavius in Ration. ex Platinâ, Cuspin: & Onuphrio: Græci 25. ejusdem

mensis & anni Nativitatem Christi solenniter Methonæ celebravere, & inde ad Corcyram, à qua ad aliam ejus nominis Corcyram navigavere: ita ut totidem dies intercessisse oporteret antequam fama mortis Imperatoris, ad eos perveniret de loco in locum migrantes.

In Cap. Decimum Sect. Quarta.

P.79.l.anteultima. *In Parentzj Statione*: Ab hoc Parentzio Græca inchoant concilia hætenus edita omissis omnibus quæ noster ante memoravit: de tractatione, & Basileensium, & Papæ cum Græcis: de Decreto &c. Et quæ hinc sequuntur in iis Concilijs utinam tam essent fidei indubitata quam in nostro: Veritas tandem seipsam comprobabit: At ubi terrarum hoc Parentzium? Ptolomæus, Plin. Steph. Ortelius & Leander, in Istriâ ponunt oppidum maritimum: immensa intercapidine à nostro aberrantes: Longe diversum oportet esse locum, forte majori fama non aliunde celebrem quam à Græcorum appulsu, in utroque Concilio tam edito quam hoc Manuscripto.

In Cap. Undecimum Sect. Quarta.

P.80.l.penultima. *Omniño ad formam Antemensalium*: τὴν ἀντιμινσίω ὁμοίως ὁ Πιλαβοῦραν ita Manuscriptus Codex: sed cum ω Legendum τῶν Venetiarum Dux Legati, ac Senatores, manus manibus intexebant ad instar Antemensalium, cum se corā mensa Domini, in latitudinem expandebant communicaturi: Hic est loci sensus, nec alium ferre potest: Quo non datur alter in hac historia, aut celebrior, aut dignior animadversione, ad Antemensalium ritus demonstrandos novitios an vetustos dicam haud constat, & fortasse perinde est scire, cum quando in Ecclesiam Græcam irreperint, nemo prodiderit: Certum est temporibus antiquorum patrum D. Basilij, Chrysostomi &c. talis consuetudo nondum invaluerat, vel nomen ipsum indicat μίνα, vox à Latinis mutuata, cum illi sacram Domini mensam ἱερὰν τραπέζαν semper appellaverint: Multum se fatigat Jacobus Gretserus ad ultimum versiculum Pentadis s. Codini, ut τὰ ἀντιμίνσια explicet: pleno notarum plaustro è trivijs & Barbaro Meursij glossmate, petito: Ut Jesuitæ semper solent in omnia antiquitatum monumenta animadversionum gerras quam plurimas comportare: Quin & alio convitiis plaustro invehitur in Doctiss. Junium: quod is vel mutire ausus sit de Antimensalibus, ipsumque Junium, ut contemptibilem & ἀπαίδευτον proscribit, ac Junij commentaria ut Æsopi fabulas: Sed quid? an Junius plus minusve dixerit, quam ipse Codinus? Cujus hæc sunt verba: ὁ ἀρχὼν τῶν ἀντιμινσίω, εἰσάγων τὰς εἰσερχομένας εἰς ἀγίαν μετὰληψιν: inducit præfectus ad sacram communionem adventantes: Quid igitur nobis cum Antemensalibus pannis, in frustra dissectis, operimentis altarium? Quin & ipse Gretserus fatetur in finē Capitis Antemensiorum præfecto etiam hoc incubuisse, ut corpus Domini accepturos, ad communionem induceret seu deduceret: At hoc tantummodo debuit Gretserus explicuisse, si Codinum rite illustrasset, cujus totus textus in hoc unum recumbit: nihil ille de fragminibus panni, de altaribus consecratis, vel non consecratis: Sed ad rem: Uterque erroris est manifestus: Junius putavit præeunte præfecto hos Antemensales ad mensam explicari: cum hic planè contrarium cernitur: non prævit præfectus Antemensijs, sed in eodem agmine stans medius ut hic Dux inter suos, omnes simul in latius dispositi, gradatim ad mensam processerunt: Gretserus vero errat multipliciter: primo, quod putet ea quæ descripsit Antemensia, ad illius præfecti curam pertinuisse, quod est falsissimum: Omnia ornamenta Ecclesiæ sub custodiâ Magni Sceuophylacis reponebantur: Secundo, Gretserus confundit duo vel tria nomina, quæ invicem ne referuntur quidem: ὁ ἀντιμίνσιος, τὰ ἀντιμίνσια, οἱ ἀντιμίνσιοι, primus erat præfectus

præfectus ille, cuius totum officium communicantes ad Eucharistiam disponere, ut illic in Codino & hic in nostro αὐτὴ μὲν οἱ qui sic ab illo præfecto disponebantur: at τὰ ἀντιμύσια res penitus diversa, opercula altarium ut Citrus, Cabasilas, Balsamon: Ergo hic τῶν ἀντιμυσίων fit à Nominativo ἀντιμύσιοι, in nostro pariter ac in Codino, & non ab ἀντιμύσια ut Greiserus voluit: Nam & Codinus mirificè nostrum illustrat, & noster Codinum.

In Cap. Duodecimum Sect. Quarta.

P. 82. l. 7. Πεζικὰ proprie sunt aviculæ stercorariæ, quæ alis minus utuntur, ut Gallina, pullus: &c. idem quod frequentius usurpatum à Græcis barbarisantibus πεζικὰ: ἀνδένειος, πεζικόν.

In Cap. Decimum sextum Sect. Quarta.

P. 87. l. 32. Quæ cuncta nostris è sanis expilata: Omnes pretiosos Lapillos in Imagine D. Marci è quodā Monasterio Constantinopolitano abreptos fuisse cum urbs caperetur à Latinis noster hic affirmat: Dandulum quidē Venetorum Ducem cum Balduino conspirasse contra Alexium tum temporis Imperatorem proditum est: sed an is hæc opulenta κειμήλια abrepta Græcis Venetias comportarit nec ne, scrutandum relinquo, quibus est otium.

In Cap. Decimum septimum Sect. Quarta.

P. 88. l. ult. Adeo ut si nostri ordinis tres: Magnus nempe Scitiniarius Balsamo primus, secundus Bullota seu Sigilli custos, tertius noster Ecclesiarcha Magnus, omnes tres infensissimi semper Latinis & rebus Papalibus.

P. 89. l. 23. D. Georgij Martyris manum ut genuinam Venetijs monstrabant Monachi, cum ipse Martyr vivicomburio perierit: O quæ nunc ut olim istiusmodi præstigitæ ac ludibria reliquiarum, per totum Christianum orbem ostentantur!

In Cap. Decimum octavum Sect. Quarta.

In duos Magnates severè detonat Patriarcha, quod appropinquantes ad altare, pileos iussi capitibus non auferrent, insipidorum rituum nimium pertinax: & illi non minus iustè ferociam Patriarchæ recondunt, & benedictionem spernunt.

P. 90. l. 30. Καὶ τὴν γλῶσσαν ὠδαιμύσαντες. Gloriosa est vox citerioris Græciæ satis barbara, vel forsan ipsius Italiæ, nec minus tamen degenerans ac imputa: * Ghe-luzza Veneti abyssum appellant: Et non est dubitandum quin noster auctor per hoc nomen significare voluerit, quod vulgo dicunt Golfo di Venetia.

In Cap. Decimum nonum Sect. Quarta.

P. 91. l. antepenultima. Pro dimidio divitiarum &c. Hic Patriarcha philodoxus, & rerum suarum plus æquo æstimator, præfert aliquot pateras & candelabra mediæ opulentitati Venetiarum: quo fortasse dicto potuit illud Poetæ occinere. Sic magnis componere parva solebam stultus ego. Notanda tamen venit elegans phrasis, & Demosthenis ævo non disconducens: ὁ βίος μὲν χερζὲς τὸ ἡμισὶ τῆς Βενετίας, Mea supellex caret dimidio Venetiarum, ad verbum, Ergo uni dimidio sufficienter æquivalebat alteri deficiebat: Et χερζω quod careo sonat proprie, hic habere significat ex consequenti, dum caret uno dimidio, habet alterum, & sensus revolvitur ab eo quod non habet ad id quod habet.

P. 92. l. 16. Angarium conspicimus: Nos Angarium seu cursorem publicum ex-

posuimus quod in textu habetur καρχαδόν : de qua voce omnes ad unum lexicographi silent, stupentque : at καρχαδόν habent pro eodem : sed ab Idiome Hispanico, unde ceteriores Græculi suum καρχαδόν tanquam diminutivum proculdubio deflexerunt.

L. 22. *Ejusque pedem exosculatur* : De pede Papæ exosculando discursus hic incipit, per aliquot capita prolixè continuatus, sed nec lectu indignus, nec inconcinuus.

L. 34. *Ita ut cum adhuc Venetijs moraretur* : Patriarcha hæc dixit cuidā Papæ intimo amico, æqualitatem fastigij cum Papa sibi inaniter somnians : sed longe hominem fefellit ratio : nec enim multo majorem dignationem à Papā est sortitus, quam ab heris emptitij vernæ : Vel ut in suā facultate exemplum proponam : quam illi Episcopi titulares, quos omnibus bonis exutos Turcæ ab Oriente mendicatum indies transmittunt in Europam.

In Cap. Vicesimum Sect. Quarta.

P. 94. l. 35. *At Bisconsules statim insecuti oscula libāvere* : Hic duo se offerunt notanda : Primum, Episcopos Magnatibus Laicis semper præferri : Episcopi à Patriarcha Legatis Imperatorijs præcedunt : primi intrant, salutant, exosculari etiam rogantur Episcopi, sed negant : Secundum, Quod Episcopi renuerunt obstinatè, id admiserunt Magnates Laici, fortasse in odium ipsius Patriarchæ, cujus antea benedictionem levi objurgatione contacti spreverant : ut suprā : Sed multo magis ob æmulationem & invidiam ergā collegas Episcopos : ut diversi judicio ab Episcopis videantur. Nam hoc certissimum est : Citius undis ac igni conveniet, quam Laicis Magistratibus ac Ecclesiasticis : Vidimus nuper in Anglia, & vidimus & sensimus, tremendo & fatali exemplo, nostrorum Trojugenarum odia in sacras infulas.

In Cap. Vicesimum secundum Sect. Quarta.

P. 96. l. ultimā. *In summitate coccineis capitellis ad instar pileorum &c.* χασδίων seu χασείδιον est pileus qui non exurgit in cacumen ut galerus : qualis fuit καταιπόζ in militiā Homericā, depressum genus galeæ, & sine cristā : Φακιάλιον surrexit in turbinem vel elatum fastigium, plane contrarium χασδίω, quod nihil ultrā capitis peripheriam efferebat in sublime : Insignis est locus in Achmetis Onirocriticis cap. 226. ad utriusque differentiam monstrandam, de quo vide Meursium in Φακιάλιον : Hic mirificè exprimitur χασδίας forma, dum pro capitellis in summo vertice baculorum ponitur, humilibus, rotundis, & ad naturam pileorum depressis.

P. 97. l. penultimā. *Nostra suppedanea*, σωπίδιον vel σκαπίδιον, Latina vox, scabellum pedum significat : In Synodo Florentina quæ extat : ἐκαθίστην ἐν σωπίδιω, ὁ τῆ βασιλέως ἀδελφός, κύρις δημοκριτός, ἔπειτα οἱ ἄρχοντες ἔκ ἐν σωπίδιοις, ἀλλ' ἐν τῷ πατωματι : Concessum fuit Imperatoris fratri Despotæ Demetrio in Suppedaneo sedere, dum alij Principes in pavimento discumberent : Et ferme perinde erat in pavimento sedere ac in Suppedaneo, sellā tam vili, abjectā & humi depressā : aliā voce dicebatur ποδάργλιον, cujus etiam meminit Eustathius.

In Cap. Vicesimum quartum Sect. Quarta.

P. 99. l. 27. *Astivus papilio* : καὶ τὸ Διδάμβυλον multa in superioribus de hac voce, & à vera radice derivavimus ampullæ : plurimi tamen mahunt à velo quasi dibamvelum, in quibus Meursius, si in quavis aliā conjecturā in hac quam maxime delirus & infelix : at in hoc loco omni dubio procul velum significat ut imbratile : non quod ab illā origine deducitur, sed propter similitudinem : illud enim velum, dum ut umbram arceat, à conto longiori supra capitis fastigium explicatur, incur-

vum & cameratum fornicem repræsentat, dum rursus ad contum reducitur, Ventrosam lagunculam aut ampullam.

In Cap. Vicesimum quintum Sect. Quarta.

Descriptionem suggestuum, & throni papalis hoc ac sequens capita continent.

P.101.l.17. Οὐρανὸν καμυχείον: dictio barbara & abstrusa, rara, incognita: καμυχα est proprie pannus à pileo Patriarchæ per ejus dorsū defluens: ipse pileus καππίσιον vocabatur: pannus seu sericū ab interiori pilei parte, ad instar veli muliebris dependens καμυχα & aliā voce καμιλάς ut vult Crusius statim ab initio Ecclesiasticæ historiæ: hic καμυχείον adjectivum: tanquam Camucha vel ad instar Camuchæ à summo laqueari deorsum fluitans in incertum ac indeterminatum.

In Cap. Tricesimum Sect. Quarta.

P.108.l.1. Sed & hic summam occasionem &c. Crucigeri quorum è numero noster autor unus erat, in hoc Capite, primò sedis prærogativam, deinde & suffragia ferendi facultatem sibi ademptas conqueruntur: Patriarcha passim suo jure emunctus, facilius in suorum privilegijs, se imminutum pati potuit: Homo nihili ac fungus, & ad Patriarchale fastigium, non alia de causa evehctus ab Imperatore, nil nisi Latinismum somnians quam ut ductulis esset, in quamcumque formam, Imperator ipsum tunderet: Verum hic longe maxima & suprema autoritas consiliariorum Patriarchæ depingitur: Qui quinque tantum numero sedebant ante Archiepiscopos & Metropolitanos, Patriarchæ proximi: & his tribus nominibus gaudebant, δεχόντων, σπουδύων, ἐξωκατακοίλων: quæ omnibus quinque communia idem significant: Crucigeri sunt dicti non à consuetudine gestandi crucem in missis solennioribus, sed ob crucem vestimentis adsutam honoris causa, & ut ab alijs Canonici distinguerentur, ut nos antea diximus alicubi: At major difficultas latet in voce ἐξωκατακοίλων: de qua multi multa, sed pauci rem acu tangunt: alij quod in vallibus urbis habitarent ἐν ταῖς κοιλάσι, alij quod Patriarcham monitis permulcerent à verbo κατακλίνει: Gretserus quasi ἐξω κατακοίτης dici vult, quod extra dormiunt & non in Patriarchæo: meræ conjecturæ & insomnia: primitivum nomen ab initio fuit ἐξωκατακλίωσι, cujus terminatio jam est corrupta in κοίλοι vel κήλοι à barbaris, & vulgo Græcorum: Ἐξω quod extra thronum Patriarchæ sederent, sed omnino primi & proximi: & κατακλίωσι Residentarios significat, κέλη & κελίον sedes domutricula, unde κατακλίωσι ut dixi Residentes aut Residentarii. Canonici Residentarii Magnæ Ecclesiæ, Patriarchæ præsto à Consilijs, & proximi loco: Quin ut in nostris olim Cathedralibus Ecclesijs, certus erat Canonorum Residentium numerus, ita hic Constantinopoli, licet non idem qui hic, nec idem in omnibus nostris: Atque ut in nostris inferiores præbendæ aliquando eligebantur, ad supplendum numerum Residentiariorum si qua occasione vacaret, ita hic usuenit: Manifestum habetur exemplum Protecdici in hanc classem electi à Georgio Xiphilino Patriarchâ, sub imperio Alexij Comneni: Quæ sola ratio esse perhibetur, cur Codinus in primâ Pentade sex numerat, respiciens ad antiquum numerum, non ad hunc novum à Xiphilino introductum: Nec minus luculentum est hoc secundum in nostro autore exemplum, qui Ecclesiarcha cum tantum esset ultimus quiparij Penultimij, ad primum quinarium, & ordinem exocatæclorum, astitus est: Non quasi tunc sex aut septem essent, nam exocatæclij quinarium numerum nunquam superabant, sed unum aliquem, cui vacuus fortasse locus magis ex legibus Ecclesiæ debebatur, præteribat Patriarcha, quisquis ille fuit: cum nostrum eo dignitatis evocaret: Et non ex illis spe. deciderat & vota, pum Protecdicus eligeretur: Quare certum est Codinum non pite. animadvertisse quid scriberet, cum sex pro quinque Residentia-

rios Patriarchales numeraret: Nec minus certum est hunc Patriarcham ut ignavam bestiam de honore suo ac dignitate infinitum cecidisse, cum consilij intimi iura ac privilegia, tam antiqua, sancta & veneranda, à Græcis pariter & Latinis corrumpi permitteret atque abrogari.

In Cap. Tricesimum primum Sect. Quarta.

P. 109. l. 16. *Quin & hoc insuper adjecit memorabile dictum*: nempe Gregorius pœnitentiarius, & dictum exhibet Reformatis apprimè animadvertendum: qui misificationibus intetesse, hostias elevatas geniculando adorare pro nihilo ducunt: In templo pro Pontificijs, extra templum pro Reformatis haberi volunt: quod si non sit flagitium summè Idololatricum, larvatam esse hypocrisin ac dissimulationem Deo hominibusque abhominandam nemo denegabit: At hic noster bonus Gregorius, qui nunc Christum noluit in templis Latinorum colere, postea totus transijt in Latinum, peritissimus dissimulandi artifex, & promus condus Unionis, una cum conterraneis Bessarione Nicæno, & Isidoro Rōssensi.

P. 110. l. 19. *In quarta feriâ Magnâ: τετρας* sive *τετράδα* in Nominativo feria 4. nempe dies Mercurij in singulis septimanis per annum integrum, quâ jejunabant Orientalis Ecclesiæ viri, ut in Veneris quam *ῥαοκυήν* vocabant: *ἐν τῇ τετράδι ἢ ῥαοκυῇ*, in Canonibus: at solus Mercurius ipsum Paschatis diem antecedens, *τετρας* vel *τετράδα μεγάλη* nuncupabatur.

In Cap. Primum Sect. Quinta.

Metropolita Sardium Ferrariæ moritur & sepelitur: à quo moribundo cum vicariam potestatem, quam ab Hierosolymitano solus acceperat, Græci obtinuisent & tradidissent Monembasio, acquievit Cyzicenus, quia tum Monembasius locum non anticipavit Cyziceno, vicarius tantum ultimi Patriarcharum.

In Cap. Secundum Sect. Quinta.

P. 114. l. 22. *Modo duo curaret prestari: expungi vocabulum &c.* An hæc duo levia putas Marce Eugénice, & factu facilia? Citius Pontifex Maximus tiaram triplicem ipse amitteret, citius te tuumque omne genus, æternis tenebris damnatum cuperet quam alterutrum concedere.

In Cap. Tertium Sect. Quinta.

P. 116. l. 2. *ἡ ἀρχὴ, ὡς καὶ συνέχωνται καὶ ἔτι*: Fortasse hic unum nomen omittitur alterius Nobilis: aliter pluralis numerus cum hoc uno Jagati non satis bene convenit.

In Cap. Quartum Sect. Quinta.

P. 117. l. 9. *Nonnulla media excogitarunt*: Fortasse hæc historia eruendi media ad quam collimat Cardinalis, ab aliquot superioribus seculis petenda est: Michael Palæologus, ut Pontificis ope Gallorum arma averteret, quos contra ipsum Balduinum concitârat, scripsit ad Papam, de uniendâ Græcorum cum Latinis Ecclesiâ, sub tribus capitulis quæ narrat Gregoras lib. 5. sub initio: Erat tum Chartophylax Beccus, vir magnæ æstimationis, quem cum Michael in suam sententiam pertrahere cuperet, misit ei jam in carcerem coniecto scripta Blemmydæ, ad dogmata Latinorum confirmanda: quibus serio perpenſis Beccus à religionis Græcorum in Pontificiam migravit: An hæc scripta Blemmydæ & Beccus intellexerit Cardinalis, concordie futura nunc media haud scio: Sed quam male cesserit Michaeli negotiū, & suis, qui desiderant scire consulant Gregoram fusiis, molamq; præstationem.

In Cap. Decimum Sect. Quinta.

P. 125. l. 31. Ἀπελεγοντο τὴν ζῶην: ita Thucidides lib. 1. animum desponderunt, & omnem melioris conditionis spem: Græci in Italiâ, famâ Amurathis Constantinopolin obsessuri perterrentur. Cujus filius Mahometes post quindecim aut circiter annos, circa eandem anni tempestatem civitatem expugnavit:

P. 126. l. 6. Ἐσελε τὸν Φιλανθρωπινὸν τὸν δισύπατον: Notandum hunc dictum fuisse Alexium Lascarim Philanthropinum, cui librum de Synodi Florentinæ successu, & de processione Spiritus Sancti, Græce Latineque conscripsit Bessario Cardinalis, ut hoc semel in universum observemus:

In Cap. Vndecimum Sect. Quinta.

P. 127. l. 22. Πενήκοντα ἀσπρὲς: O profusam Liberalitatem! 40. aspri unum Imperialem seu Thalerum æquabant: 50 Aspri Thalerum unâ quinta parte superabant, & circiter tres florenos conficiebant: Ergo periclitanti de summâ rerum patriæ, quatuor Archiepiscopi Græci, triremibus instruendis & conscribendis militibus in subsidium non ultra 12. florenos, aut 5. Imperiales poterant simul elargiri: Nec tamen id eorum parsimonix, aut avaritiæ, sed inevitabili paupertati attribuendum fuit: Verum de eadem re audiendus Bessario Nicænus, cujus verba mox sequuntur, obstupescenda magis, an non credenda nescio.

P. 127. l. 26. Ἥγῶ δὲ ἰδέλευσαι τῷ καλοζήρῳ μὲν: Meo Monacho i. mihi metipsi ut Monacho subservivi, vel meo Monachatu perfunctus sum: Modus loquendi elegans & Metonymicus: de se uno, tanquam de se & alio: & sensus est: Cum Monachus vixissem annis ter septenis, sacris ordinibus imbutus, & Confessionibus audiendis adhibitus, repperi me in tanto spatio ultra quadraginta florenos nihil lucratum: Cajetanus igitur jure optimo in historiâ Concilij Tridentini Luthero ad blandiens Bessarionem ex paupere Calojero, factum Cardinalem asserere potuit: Quam vocem Calojero in Italico textu, noster vulgaris translator Brentius, cum non satis intellexisset, reliquit omnino intactam, nec exposuit: Utcunque ex hoc loco nostri auctoris dictum illud Cajetani illustrationem accipit, & lucem multiplicem: Primo si tam diu vixit Monachus, tum bene provectæ ætatis erat, cum Italiam adiret, inter cæteros patres Synodi Florentinæ: Et tamen duravit ad Xysti quarti papatum, intervallo quod ejus tria septennia ferme duplicavit: si vera sint quæ de Bessarione memorantur: Nempe Paulo secundo mortuo ad annum 1471. cum tres summæ autoritatis Cardinales mitterentur ut Bessarionem Pontificem salutarerent, prohibiti à Nicolao Perotto Siponti Archiepiscopo, retro abiire stomachabundi, statimque suffragia Xysto detulere: Quo repente renunciato, adoratoque Bessarionem dixisse ferunt: Hæc tua Nicolae intempestiva sedulitas & tiaram mihi, & tibi galerum eripuit: Secundo, etiamsi tam diu vixerit abjectæ conditionis Monachus, nihilominus postea ad invidendas opes, & honores aspiravit, evehctus ab Eugenio in Cardinalem, & post Paulum proximus electioni in Papam.

L. 36. καὶ πρὸς potest etiam fortasse pro Calice sumi: Sed Bessarionem haud quaquâ putarem, nec Monachum, nec Episcopum tot calicibus abundare, virum sobrium, ac alijs opibus destitutum: Satius mihi visum est, ad propriam vocis significationem respicienti, καὶ πρὸς doliola, vel vasa rerum necessariarum vestiumque reconditoria interpretari.

In Caput Duodecimum Sect. Quinta.

P. 128. l. 26. Ἀρμαῖος vox est barbara, & citerioris ævi: ἀρματῆν est armare, à Latino Arma.

P. 129. l. 46. *Diripique permisit à Nicolao Picennino*: Hæc omnia aliter Platina in vitâ Eugenij dum narrat, confundit & multipliciter peccat: Primo trepidatum à Papa ob hujus Picennini violentam grassationem Romæ, ad exordium papatus sui, nempe ad Christi 32 vel 33 suprâ quadringentesimum & millesimum, diu ante vel Ferratianum vel Florentinum Concilium, atque à Româ Pisas ac inde Florentiam aufugisse Papam: Secundo captum Forum Livium, Imolam, Ravennam, Bononiam, non antequam Florentiam Papa Concilium transtulisset, coque venisset sessum ut aperte pronuntiat: quod huic nostro planè adversatur: Platinam autorem siccum & strigosum, sæpe verba, sæpe sensus, multoties rerum experientia, nonnunquam integritas destituunt: Et quod magis miremur, nunquam lapsus est gravius quam in Eugenij vitâ, sub cujus temporibus floruit, carus Bessarioni & Nicolao Sipontino. Nam in Paulo secundo, quarto Pontifice ab Eugenio Platina cessit foro: Cujus hallucinationes in Eugenio postea prodibunt in lucem.

In Cap. Decimum tertium Sect. Quinta.

P. 131. l. 31. *Ioannem Hispanum*, Joannem de Ragusio ordinis prædicatorum, in Sanctâ pagina Magistrum Crusius vocat pag. 185. Nos alicubi antea Scriniarium Apostolicum appellavimus, cujus frequens apud Binnium mentio.

P. 131. l. penultimâ. *Nam ut tua sublimitas articulum enodavit*: Hic Cardinali videtur cedere Ephesius, ut antea ejusdem rogatu scripsit ad Papam: qui nihil unquam per totam Synodum Latinis cessit aut concessit, rupe durior ac silice.

In Cap. Decimum quartum Sect. Quinta.

P. 133. l. 1. Ὁ δὲ τῆς ἱεργῆς καταστάσεως: Non vult de sacro Consistorio Gretserus intelligi, sed de nescio quâ sacrâ statione: quasi inter στάσις & κατὰ στάσις nulla esset differentia Byzantinis: Lingua Græca non exhibet aliam vocem quæ Consistorium significantius exprimit, quam κατὰ στάσις: At quicquid dixerit Junius verum vel falsum, Gretserus instituit lacerare, quasi nihil ultra pensi sibi proposuisset, quam Junium confutare, de ipso Codino illustrando supinus admodum ac negligens: Verum advertendum imprimis multum interesse inter τὴν ἐν τῇ ἱεργῇ καταστάσει, quæ Junius & postea Gretserus explicant ultimum in Codini tertiâ Pentade, & hunc γραμματικὸν ἐν τῇ ἱεργῇ καταστάσει: Prior præfectus Consistorialis, seu Capitularis cluebat, ubi senatum Patriarcha suum celebrabat, monebat adesse Consistorio qui debueret, & alia procurabat ad Consistorium Patriarchale spectantia: etiam & juxta altare strepitibus compescendis præponebatur, dum Missa fieret, ut illic Codinus: nam quamvis Constantinopoli Ecclesiastica officia, ad mirabilem ambitionem multiplicarentur, tamen uni sæpè officiali duo vel tria in locis diversis præstanda incubuere: At noster hic Grammaticus tantummodo erat istius Consistorij Notarius publicus, cui describendum fuit, quicquid ibidem Patriarcha suis dictaret aut injungeret:

P. 133. l. 40. *De Sancto Macario qui Cranium aridum*: Substiti aliquantisper cogitabundus, & in hac historiâ miratus sum duo: Primo quid M. Ephesino conduce-
ret confutanti Purgatorium, Cranium à mortuis loquax, cum eandem historiam Romani afferant ad Purgatorium stabiliendum? Historia proculdubio ab utrâque parte posset applicari, si his anilibus ullæ esset adhibenda fides: Et Ephesij ratio fundata est, in valde subtili Argumentatione: Nam utriusque tam Græci quam Latini-vivorum preces aliquo modo defunctis prodesse putaverunt: Et in hac opinione mul-
tifarius

tifarius est Patrum consensus, à sola caritate erga suos, quibus post mortem omnia fausta voverunt profectus: Sed mortuis in genere tam in regnum cælorum subdu-ctis, quam damnatis in Inferno, ut istud Cranium S. Macario garrere visum est: Pu-tas filium tuum maculis inquinatum decessisse? da ipsi sua ut se detergat; Putas in-justitia abiisse, præbe tua ad retributionis adjectionem: inquit Chrysost. Homil. 33. in Matth. Et Augustin: Euchiridio ad Laurentium Cap. 110. Sacrificia altaris pro valde bonis, gratiarum sunt actiones, pro non valde malis propitiationes, pro val-de malis non ut sit plena remissio, sed tolerabilior damnatio: Cum igitur apud omnes tam Græcos quam Latinos opinio reciperetur pro mortuis in genere, vivo-rum suffragia valere, tam in cælis quam in inferis, & tantum in cælis quantum in inferis (hoc est nihil omnino ut existimo ego) noster Ephesius exinde ivit proba-tum, non dari locum apud inferos à damnatis distinctum, quod Purgatorium dici-tur: Voluit istos parietes intergerinos, & fictas Concamerationes, inter tormenta sperantium demoliri: idque merito: Nam si in genere tantum valere antiqui patres censuerunt, de Purgatorij conclavibus, aut animabus redimendis nunquam ne somniarunt quidem: Secundo, miratus sum cur Imperator id suadeat Ephesio, eji-ciendam esse è scripto suo Sancti Macarij historiam ut non satis probatâ autoritate subnixam, quando eam Joannes Damascenus commemoret in sermone de mortuis adjuvandis: An Damascenus Græcis contemptibilis tanquam malæ fidei vadimo-nium, cesserat foro? aut Imperator in Damasceni paginis non esset admodum ver-satus? Sed quare tum Imperatorem Ephesius in lucem clariorem non revocavit? Proculdubio nullus unquam vixit inter Græcos Damasceno celebrior: Sed hinc li-bet conjectare, quod mihi nunc venit in mentem: Tractatum istum Damasceni de mortuis, inter cætera ejus opera non fuisse receptum in usum Orientalis Ecclesiæ, quamvis magni faciant Romani ut factum verum & genuinum. Et hæc de Sancti Macarij Cranio.

In Cap. Primum Sect. Sextæ.

Capite primo Græci circumscribuntur captivi. Secundo Imperator feras venan-do capiat, in Monasterium extra urbem digressus, & Patriarcha interea ad Ponti-ficem eum suis invitatus lautitie fruitur Papali.

In Cap. Secundum Sect. Sextæ.

P. 143. l. 31. Ἀσημογράφα κατηύδρα &c. ἄσημον est argentum non signatum, nec receptum ut Moneta in usum publicum: quod & nomen ipsum indicat: at ἀσημο-γράφον, haud temerè leges alibi, vide locum difficilem & perpende: ἄσημα hic sunt omnia vasa argentea, quibus Papæ famulabantur domestici, & in abaco Pa-pali, ad magnificentiam reposita: & ἀσημογράφον, cui ea custodiendi cura præfi-ciebatur, ut puto. Ταλιέρη vel ταλιερόν, quadra vel Orbis ab Italico, tagliere: κεφέτα Confecta, vox plane Latina, quam Meursius in Glossario non aliâ autoritate dilu-cidat, quam nostræ Synodi Florentinæ vulgaris, & in eodem argumento Papæ tractantis Græcos: καὶ ἐποίησεν ἀλάκριον ἡμῖν κεφέτα, adeo à nostro non discessit Con-cilij vulgaris autor, dum veritati studuit.

In Cap. Quartum Sect. Sextæ.

Totum hoc caput longiusculum nihil aliud complectitur præter insignem nostri Palæologi tergiversationem ut nimio deditus venatui suorum monita spreverit, ad Synodalia adhortantium: Cujus alia ratio reddi non potest quan-tum auguror, nisi quod mente ancipiti, inter duos Papas raptabatur: Primo enim

Basileensem Synodum abjudicarat, ut Papæ adhæresceret, & nunc cui se potius adjungeret non poterat non dubitare: Cum ejusdem anni eo ipsissimo mense, quo suis cum Græcis irem mem conscenderat petiturus Italiam, Basileenses alium Papam elegerint, Amadæum Sabaudia ducem: qui & sequentis anni, eodem mense quo Joannes exijt in Monasterium coronatus fuit, instigante plurimum Basileenses Philippo Genuæ Domino, ob singulare odium Eugenij, & amorem soceri sui Amadæi, ut Platina refert: Et Amadæus novenni Pontificatu potitus Eugenium biennio supravixit, à Nicolao 5. Eugenij successore, in purpuratorum procerum ascriptus ordinē: Ita ut quis legitimus pontifex Eugenius an Fælix, aut cujus causa potior, aut quo sua incæpta verterentur, aut quid fieret in tanto Latinorum schismate, de Græcorum cum Latinis unione, sæpenumero secum proculdubio ambigeret: Quamquam etiam in gravissimis negotijs, noster Palæologus soleret, animi laxandi gratiâ, voluptates intemperantius admiscere, & per intervalla quandoque indebita: Vir egregiæ indolis ac Minervæ, strenuus in bello, si quando Marti vacaret, sed præceps in suam sententiam, & inter voluptates consiliorum incapax: Ante aliquot annos Mustaphæ partes contrà Amurathem Joannes noster foverat: Et dum Præconnessi in Propontide nescio quas copias pro Mustapha conscriberet, in turpissimum amorem incidit Virgunculæ, filia cujusdam sacerdotis: ibidemque cum novâ Amasiâ tam diutinum tempus trivit, dum Mustaphæ spes & res funditus interirent: καὶ ἐν ἐκείνῃ περιέβητο inquit Chalcocondylas lib. 4. ab initio: Sed ea erat Joannis in illicitos amores proclivitas, ut omnem maluerit fidem violari, cælum terramque confundi, quam ut non indormiret alienis amplexibus, oblitus juris humani ut loquitur Petronius, sed à Joanne ad Eugenium in sequenti Capite revertamur.

In Cap. Septimum Sect. Sexta.

Heracleensis in hoc capite, Nomophylax cum fratre Ephesio infamis otij peræsi, & tergiversationis Imperatoris venatibus enormiter prolixæ, se subducere in patriam cogitabant, & ab ipso littore naves jam conscensuri revocabantur.

In Cap. Nonum Sect. Sexta.

Nihil potuit ingeniosius excogitati, ne à multitudine suffragiorum in generali Concilio obruerentur, quam quod hic proposuere Græci: ut partis unius in suâ gente & apud se suffragia acciperentur, & alteri in suâ gente æquivalerent: & non simplicis numeri, aut singulorum capitum, sed totius partis seorsim ratio proportionis iniretur: Quantum enim incrementum rei Pontificiæ & orbi Christiano detrimentum pepererint in Synodo Tridentinâ novæ subinde Episcoporum subvectiones, & suffragantium creatorum ascitia multitudo, nemo non vidit qui istorum temporum historiam, à patre Paulo literis insigniter consignatam, vel primis labris degustavit: At noster Palæologus fraudulentus, & in ruinam suæ gentis præceps, cum Papâ nihil super hac re communicavit, ut post unum aut alterum capitulum sat evidenter patebit: Et tamen ut concessam sibi à Papâ auctoritatem usurpavit, sed in suorum omnium perniciem: Suos enim in omni articulo dirimendo ad suffragia sic coegit, ut ad Latinorum dogmata pertraheret: Et si quis ferre suffragium renuisset, prout ille destinârat, ad Latinorum opinionem amplectendam, vel multavit suffragandi jure in posterum, ut nostrum autorem, cæterosque Crucigeros, vel odio plus quam Vatiniano persecutus est, quod per totam hanc abundè & multifariè liquebit.

In Cap. Decimum Sect. Sexta.

Hæc Confabulatio Gemistij cum Imperatore in Insulâ Peloponneso referenda est ad hujus historię primordia quæ extant, nempe ad quartum caput Sectionis secundæ, vel

vel potius primæ quam habemus , ubi de Imperatoris è Peloponneso reditu fit mentio.

P.156.l.14. *Quod facere instituimus Imperatori non arridebit*: Egregiè hic cum nostro autore dissimulavit Patriarcha, quasi Imperatoris invidiam in se concitaret, quod Archiepiscopos ad consilium intimum accerferet, & Imperator noller: Cum revera in hoc conventu cum suis, nihil præter utriusque infamiam agitur: Etenim & Imperator & Patriarcha magnificâ celebratione rerum ab ipsis nunquam gestarum cæcum suorum iudificant.

In Cap. Undecimum Sect. Sexta.

Insignem fraudem, & plus quam Sycophanticam nequitiam Imperatoris simul & patriarchæ hoc sequens capitulum produnt.

In Cap. Decimum tertium Sect. Sexta.

Ad finem περιγεντίαλιθ ο' Ιωάννης noster hic habet, at fortasse rectius cum Ομικρόν: Synodus Florentina de eodem: ἐξελεξάμεθα τὴς παρόντας δύο διδασκάλους πὺν π' περιγεντίαλιθ φρα' Ιωάννην, & τὸν φρα' Ἀμβρόσιον.

In Cap. Decimum quintum Sect. Sexta.

Δερμοκάιτης, de quo nomine videnda quæ notavimus ad caput viccesimum primæ Sectionis quæ extat, vel secundæ in ordine.

In Cap. Decimum sextum Sect. Sexta.

P.165.l.29. Τζόχαις πρασίνοις, gemmis viridibus, quod non de veris gemmis debet intelligi, nec enim putarem totum triclinij pavementum Smaragdis aut similibus magni pretij lapillis insterni, sed de Metaphoricis, & veras gemmas virore representantibus, ut sunt flosculi vel artis vel naturæ, aut decisa ramorum germina, quemadmodum sumus interpretati.

In Cap. Decimum nonum Sect. Sexta.

P.162.l.30. Membrana illa septimi Concilij Acta continens, & interpolatam vocem τὴ ὥσ' habere memorans Symbolum Nicænum, à Juliano citatur in hæcenus editâ Synodi Florentinâ: & hinc liquet quantum Latini vetustioribus Membranis ascripserint, licet antea nihil habuerint præter scripta Membranacea: Etiam si hoc fere anno, circa Christi quadragesimum, post millesimum quadringentesimum ars Typographica Moguntia primum inventa, brevi postea Alpes pervolvit Neapolin usque, & Romam: sed de intercalatione hujus vocis in septimâ Synodo, nonnulla animadvertenda forte quæ in præfatione ad Lectorem scripsimus.

In responsione Gemistius Aquinatem citat, vir in Latinis pariter ac Græcis versatissimus, & Bessarioni multum familiaris, omnibusque eruditis percarus.

In Cap. Vicesimum Sect. Sexta.

P.171.l.ultima. Ἀπολογίας ἢ μάλλον μακρολογίας verimus ut potuimus responsionem vel potius expansionem &c.

In fine Capitis Nicænus objurgavit nostrum autorem, nunquam enim Nicæno, & auctori nostro bene convenit, propter Latinismi studium, cui nimium erat additus Nicænus.

In Cap. Vicesimum primum Sect. Sexta.

P.175.l.34. Πρεσβῆς ἦλθεν ἔργῳ &c. noster Regem appellat, Ducem Burgundix, ut omnes ferme in absoluta autoritate infrā Imperatorem suum, quem solum βασιλεῖα nuncupant Græci: sed erat hic Burgundix Dux Philippus Caroli Audacis pater;

In Cap. Vicesimum secundum Sect. Sexta.

P.176.l.6. Καμίσιον λευκὸν ἐνδεδυμῶ, indufio amictus candido, non quod reverà indufium esset id genus vestimenti, sed simile indufio, confutum, clausumque in summitate ac relicto foramine, quod caput admitteret, quoties indueretur: Indufium proprie subinduitur ad cutem, Lineæ vestes sub laneis: at hoc καμίσιον laneis exterius superinjicebatur: ideo à Codino ἐπεριπτεμα dicta sunt.

In Cap. Vicesimum tertium Sect. Sexta.

P.177.l.31. Τῶν ἀπὸ τῶν μοναχῶν, ἀπὸίτοι & ἀπὸσίτοι quodammodo contrarium sonant: ἀπὸίτοι qui domibus nunquam egrediuntur: ἀπὸσίτοι ad quorum domos alij non accedunt: primi non exeunt ad alios, secundi alios non admittunt: Sed quicunque erant hi Anachoretici cucullati ab Aulicis Papæ severe objurgantur, ut sequitur.

Ἀλλ' ἐν τῷ περὶ τῆς καὶ τοῦ πατριάρχου: Elegans autoris excursio, ad indolem Pneumatici Gregorij describendam: quam qui attentè perlegerit fortasse temere fidem non adhibebit iis quæ ad finem Concilij Florentini hæctenus editi de hoc Gregorio adtexuntur. Ut Patriarcha fuerit in defuncti Josephi locum evectus, & post mortem miraculis inclaruerit, de quibus vide quæ in præfatione notavimus.

In Cap. Tertium Sect. Septima.

P.188.l.15. Ἀρχοντες οἱ τῆς γ' πεντάδος tertix Pentadis seu quinarij proceres: Novem fuisse Pentadas, seu classes Officialium Ecclesiasticorum Constantinopoli testatur Codinus. Unaquæque Pentas quinque Officiales continebat, unde nomen: Ita ut 45 diversis Officialibus Ecclesiasticis, sub uno Patriarcha, tota amplitudo secundæ sedis Patriarchalis steterit. Unaquæque Pentas prior erat subordinata, & in eadem Pentade Officiales singuli superioribus: Et omnes Patriarchæ non tam subordinati quam subditi: Adeo ut nihil mirabilius excogitatum fuerit ad magnificentiam ullius Ecclesiæ Christianæ commonstrandam, quam primaria istorum ordinum officialium constitutio: Et qualem Romana Ecclesia nunquam poterat ostentare: Quanquàm Gretserus Jesuita, qui parum in illius Ecclesiæ ordinatione, aut recensione Codini intellexit, hæc vocat non tam officiorum indigitamenta, quam inanum titulorum crepitacula p.n.139. Sed quare hic præ cæteris tertix Pentadis Officiales Patriarcham in se suscipiunt commune faciendum? Quia officiorum suorum ratio id exigebat, ut in quibusdam Patriarchæ indigebant quid præstandum sit, non autoritative sed directive, ut cum Scholasticis loquar. Prima Pentas intimum Patriarchæ consilium complexa est: 2. quæ ad Patriarchæ judicialia fora pertinebant: 3. quæ ad ipsius personam: 4. ad sacram scripturam: 5. ad curam Monasteriorum & pauperum. Sexta ad negotia templi: 7. ad sacra solennia, & binæ sequentes.

P.190.l.9. Ὁ ἐν πρῶτῳ εἰς τὴν βασιλεὺς. Fortasse Trapezuntius ideo podagram ante simulabat ne adiret Imperatorem, & cum cæteris Archiepiscoporum coryphæis vapularet: quod satis perspicue prænoverat Patriarcha, & cum Imperatore præstruxerat, tanquam nasus mollioris ceræ semper circumducendus quo vellent Imperator, ut se suosque clericos ludificaret, omnium quotquot unquam sederint Constantinopoli inertissimus ac insulsiſſimus Curculio.

In Cap. Sextum Sect. Septima.

P. 194. l. 15. Ἀπαρξίνατο ὁ βασιλεὺς, πὺς εἶπεν ἐκείνοις βαλεῦσαι. Longe majori libertate gavisa est Ecclesia Romana: Sed hæc omnia innovata erant à nostro Joanne Palæologo, qui Ecclesiam Constantinopolitanam, plus quam omnes ejus proavi, in imum servitutis barathrum detruserat: ut noster docet ab historiæ vestibulo, usque ad totius operis calcem:

In Cap. Octavum Sect. Septima.

P. 197. l. 45. Ὅποῖον σὺ δοκεῖ ἀληθέστερον τῶτων. O præclaram Patriarchæ fidem, omniumque Martyrum testimonijs longe præferendam! Sed parem Imperatoris in fine Capitis animadvertite, dum vult suos Græcos, accedere ad Synodum tanquam abrasas tabulas, & nec suas opiniones ac dogmata constanter retinere, nec alienas præsumere, dum à Synodo definiantur: Ita fides Imperatoris Patriarchæ fidei non tam similis erat quam eadem: Uterque venit in Italiam, non ut religionem suam Latinis comprobarent aut defenderent, sed sub præcone & hastâ venundarent, quam reverâ neuter habebat, secundum præclaram Gemistij sententiam de ambo-
● bus in hoc Capite, satis superque contestatam.

In Cap. Nonum Sect. Septima.

In hoc Capite, quo haud scio an sit insignius in omni Sectione, noster autor prudenti & generoso consilio instruit aliud animal amphibium in fide, Herculem in bivio stantem, Heracleensem Archiepiscopum, primum totius Orientis Metropolitanam infra Patriarcham, & proxime cum Patriarchâ, & Imperatore suo, in sacris de religione opinionibus propugnandis facilem, & turpiter fluctuantem: Ὡς ἔν ἐργῶν ἡμεῖς εἰς ταῦτα; Nefas esse putabat movere, quicquid aliæ potestates quacunque de causâ posuerint, aut forti animo, impijs aliorum destinatis obsistere: Et hoc est illud Carcinoma Magistratum Ecclesiasticorum quando vel utilitati propriæ, vel tranquillitati studentes, quid de privilegijs Ecclesiæ fiat susque deque habent: dum vel deformi obsequio parata præmia consecantur, ab iis qui ex usu dominandi omnia dant, omnia eripiunt: Vel non satis animosi instant ut sua jura tueantur, aut ulciscantur odia in eos qui dignitatem Ecclesiæ pudendis obterunt contumelijs: Et qui cedunt Imperatoribus quando non debeant, cedere cogentur cædonibus quando non velint.

In Cap. Decimum Sect. Septima.

Totum hoc prolixum Caput in suffragijs ferendis consumitur. Utrum Græcis expediret, ulterius persequi articulum de Additamento, in quo suarum assertionum maximum robur ac firmitudinem sitam esse credebant? An eo cassato, ad disceptandum de primario Dogmate sese converterent: Vel ut verius dicam, an Latinis id obnixè postulantibus gratificari deberent. Et ad hunc modum totum negotium unionis & concordie inter Latinos & Græcos peractum fuit: Nam Latini ad suffragia nunquam descenderunt, nec inter se, nec cum Græcis; sed ipsi Græci totum opus pertexuere, ut singula dogmata ad Latinorum opiniones efformarent: Ita Græcorum suffragari nihil aliud erat uno verbo, quam explorare quinam inter Græcos pro Latinis, & contrâ Græcos maximè militarent: quibus omnibus præerat ut officio, & dignitate, ita singulari addictione in Latinismum noster Joannes Imperator: non quasi Romanam religionem in præcordijs ac interiori sensu præferret proprie, sed ut votis potiretur, & speratis auxilijs, quibus tamen cum Pontifex egregie emunxit, ut in subsequentibus liquido constabit.

In Cap. Decimum tertium Sect. Septima.

In ultimis verbis P. 209. l. 6. Ἀλλ' ἀμφιασπιδύας πᾶς ἀλλαγὰς : Difficile est hoc Gemistij dictum, cujus præcipuus nodus latet in voce ἀλλαγῇ, quam nos insulas, seu ornamenta Episcopalia interpretamur: ἀλλάσσειν, Græci recentiores simpliciter dixerunt, pro vestem induere, & ἀλλαγμα & ἀλλαγῇ vestem simpliciter, sine ullâ relatione ad ea verba in veteri Græciâ quæ mutationem sonant, quamvis contrarium futiliter somniat Gretserus commentans in Codinum: sensus est quem reddidimus περιφραστικῶς ut aliquando libertatem usurpamus in locis obscurioribus transferendis : Sed & gestaturi legendum pro gestatura, ex sphalmate Typographico.

In Cap. Secundum Sect. Octava.

Per totum hoc caput Græci inquietantur, quæ responsa afferant Latinorum patrum autoritatibus in Synodo allatis: Ephesius, ut molestiam omnem simul, & semel amoveret, omnes Latinos patres, eorumque sententias & dicta tantum non eliminat & proscribit, qui in hoc negotio, si in ullo alio insigniter tergiversatur.

P. 218. l. 47. Dictum Magno Primicerio placuit. Hic Gregorius Pœnitentiarius in antecedentibus appellatur sectionibus, in sequentibus semper Protosyncellus, seu ut nos transtulimus Mag. Primicerius, promotus ad eam dignitatem ab Imperatore, ut paulo antea dictum, de quo vide plurima in nostrâ præfatione ad Lectorem.

In Cap. Tertium Sect. Octava.

Cantacuzenus phacrassa seu tribunus, Φάκερ cohortem significat, unde Φακέρης tribunus. Videndus Meursius.

In Cap. Quartum Sect. Octava.

Ab hoc capite incipit omnis nequitiarum moles dum ablegatis disceptationibus, se medijs eruendis ad pangendam unionem Imperator applicuit, & tres tantum Consiliarios adhibuit, Gregorium Primicerium, Ildorum Rossensem, & Cardis Bessarionem, ut deinceps luculentissimè patebit.

In Cap. Quintum Sect. Octava.

P. 221. l. 41. Διφένσωρ τῆς ἐκκλησίας & διφένσωρ τὸ ἔργον τοῦ διφενδῶεν: Vocabula plane Latina: Et quando primum ex Latiali solo in Græciam immigrarunt, difficile est conjectare: Gretserus cum in Codino legisset protostratorem διφένσωρα τῶν κυρσῶνων nuncupari: in eo figit vocis significationem, nec ultrà militarem disciplinam, & castra extendit: κερσῶνες proprie sunt equites levioris armaturæ, qui prædatum excurrunt, Latini pabulatores appellant, veteres Græci περνομαῖς, & διφένσωρ, eorum dux est seu primipilaris: At hic ad Ecclesiastica referri quis non videt? & titulum ab Imperatore sibimetipsi vindicatum: Ut noster Henricus Octavus gloriosæ memoriæ Rex, non fuerit primus fidei defensor, cum omnem fidem ac religionem decoxisset, ut nonnulli Anglicani nominis hostes futiliter blaterant: Imperatores olim Romani hoc titulo gaudebant vel re vel sensu: à quibus postea in Constantinopolitanos transvectus est: Quare nec vera sunt, nec admittenda, quæ Gretserus in alio loco canit, commentans in Codini Cap. 20. pag. Commentariorum 276. Postquam inquit Græci à Communione sedis Apostolicæ sejuncti, omnem potestatem Ecclesiasticam in suos Imperatores transtulerunt: &c. At quomodo se à sede Apostolicâ segregarunt, qui nunquam doctrinam à Christo & Apo-

& Apostolis acceptam variarunt? quod sæpe in hac Synodo prædicant Ephesius, alique: Aut quomodo in suos Imperatores transtulerunt, quod Imperatores sibi, à suo jure & prærogativâ principali semper retinuerunt? Papa quidem cum jugum Imperiale excussisset, solus Romæ fastigio positus, se pro capite gessit, cum aliud caput non esset cui subjiceretur: At noster Joannes gentis suæ supremus Dominus fidei se Defensorem nuncupat, nullo à Papa mutuato jure, nec à Patriarchâ, sed à Deo qui hoc promisit Ecclesiæ suæ, ac ut legem tradidit æternam: *Erunt reges nutritij tui, & regina nutrices tue*: quam male tamen meritis est hoc nomen noster Joannes, Ecclesiastici sui, in hoc capite, & per totam hanc historiâ, Latinorum libidini fæde prostituti, & privilegia Ecclesiarum sacerdotalia domi forasque nefariè proculcata, terrarum orbi clamant.

P.223.l.50. καὶ ὡς δέσποτα πῶθεν ἔχεις. Acerbissima Oratio Imperatoris, quâ Heraclææ præfulem increpat, vel potius terribilis procella jurgij ac rixæ, quæ magis Pannuciam Baucin ut loquitur poeta, aut λεκιδέπωνιν Aristophanzam quam Romanorum Imperatorem decussisset.

P.225.l.17. ΠροέδρⓈ τῶν ὑπερτίμων in ultimis hujus Capitis verbis, Præsidem omnium prælatorum noster appellat, Heracleensem antistitem: Sic & Meursius fere iisdem verbis, sed pluribus è Codino citatis: ὁ ἡρακλείας προέδρⓈ τῶν ὑπερτίμων, καὶ ἐξ αρχⓈ πᾶσης τῆς θράκης καὶ μακεδονίας: quod & Crusius comprobat subscriptione Philothei Histor. Ecclesiast. pag.191. Præ omnibus Metropolitanis totius Orientis eminuit omnino primus Heracleensis, & Patriarcham Constantinopolitanum ordine planè secutus proximo: ὑπέρτιμⓈ peculiaris habebatur Metropolitanorum titulus, quibus omnibus viam præoccupavit, & sedem Heraclææ præsul, non minus dignitate, ac loco illustris, quam potestate & jurisdictione, & ut προέδρⓈ & ut ἐξ αρχⓈ: prius vocabulum est fastigij, posterius latæ potentæ. Omnes Metropolitanis erant ὑπέρτιμοι, nonnulli etiam & ἐξ αρχⓈ: At nemo προέδρⓈ inter prælatos nisi solus Heracleensis: Cujus primatus ratio ab eodem fonte petenda venit quo sibi Romam vindicat Papa: nempe à Donatione Constantini: Severus Imperator olim Byzantium fame expugnârat, & erutum à fundamentis tradiderat in servitutem Perintho vico haud ita nobili, quæ postea dicta est Heraclæa: Constantinus vero Magnus cum Imperij sedem transtulisset Byzantium, & Constantinopolin ab ipso nominasset, & Patriarcham multis cumulatam privilegijs in immensum culmen erexisset, quia civitas olim sub jugum missa fuit Heraclææ, voluit ut Episcopus earum partium esset Metropolitanus, & quia prior Patriarcha esse non potuit, ut subsequeretur ab eodem secundus in orbe suo Orientali: ad hunc sensum rem explicat Crusius loco citato.

In Cap. Sextum Sect. Octava.

P.225.l.46. Τα ἱεραπικὰ αὐτῶν Ἱπμανικὰ, προσκυνῆσαι τὸ Ἱπμανικὸν τῷ χωρεπῆ: Causa à Latinis prætexebatur, quod Imperator venerari Imaginem Christi, in dextrâ Manicâ Chorepiscopi intextam, recusasset: quæ verba ut Meursius citat ex Chronico Constantinopolitano, ita ipsissima reperiuntur in primâ pag. Historiæ Turco-græcæ de Manuele Imperatore nostri Joannis patre, sacerdotem Romæ solenniter missificantem adorare renuente: Quod autem idem citat ex Chrysostomi Liturgiâ multum dubito an sub temporibus Chrysostomi istiusmodi armillas gestandi invaluerat consuetudo: Quare fictam credo istam Liturgiæ formulam, confarcinatam à quibusdam citerioris ævi Legendarijs, qui Chrysostomum nunquam viderant, uti nec Chrysostomus Liturgiam.

In Cap. Sextum Sect. Octava.

P.227.l.1.& 11. Σάβας bis in hoc paragrapho occurrit, & alibi quantum scio

vix semel, sed vox est triumphantis cum lætitia, applaudentis, approbantis: ἀπὸ αἰῶνι & αἰῶνι, quam affert in prima scena Vesparum Aristophanes: Et Thracicam vult esse ejus Scholiastes: de qua regione noster hic Saccellius erat forte oriundus, dum viveret Constantinopoli: multa diximus ad ejus vocabuli explicationem cum istam Comædiam antiquissimi poetæ publicè interpretaremur: cujus editionem temporum sævitia invidit, quamvis ut ingenuè fateor, in meis nugamentis parum aut nihil amisit respublica literaria.

In Cap. Decimum Sect. Octava.

P. 232. l. 25. Ἦν θέναι πρὸς πρὸς λυδίων ἄρμα. Proverbium, quod hic usurpatur in diminutionem Imperatoris eloquentiæ, cum Julianæ collatæ: At illud Pindari contrarium sonat, πρὸς λυδίων ἄρμα πρὸς ἰχθυῶν, qui pedum velocitate currum Lydium exæquat: Ita & hoc, & alia multa proverbia contrarios sensus induunt, pro personarum ratione, & occasionum quibus applicantur.

Julianus in hoc Capite continuandis disputationibus strenuè patrocinator, nec causæ veritati, nec suæ virtuti diffidens, insignis vir, & Latinorum fortissimus Promachus: Imperator è contrà interrompendas esse contendit, abductus in secretiora, dicturus eram nequiora consilia, & tandem successit, quod Imperator voluit.

In Cap. Undecimum Sect. Octava.

Imperator in hoc capite consilium infame ac tetrum comminiscitur, Generalem Synodum contrahendi in conclave Papæ: quæ non modo hujus, sed aliarum omnium forsan sola exitit atque unica corruptela: Sed an hæc cum vulgatis Binnij Concilijs consentiant, videndum.

In Cap. Duodecimum Sect. Octava.

P. 235. l. 3. Ἄνδρες πρὸς πρὸς κέρδι ἀποβλέψωμεν. En Vænalem religionem, & in atrijs auctionarijs sub hastâ propositam: Ut laboranti patriæ tñremes aliquot in subsidium è manibus Papæ proliceret, dogma suæ religionis antiquissimum, & suæ gentis discretivum, exhibet promerciale: O præclarum Patriarcham! Petebant olim Arriani unicam tantum litterulam, in mediam vocem inserendi veniam, in reliquis omnibus cum Orthodoxis consensuri: ut Christum ὁμοῖόν τινι profiterentur, non ὁμοῦσιν, consimilis substantiæ, non ejusdem cum patre: quanquam eorum nonnulli, sædissimi porci, ac latrinæ impietatum, omne simile & omne idem cum patre, Christo abjudicarent, unde ἀνόμοιοι sunt appellati: At illam intrudendi ἰσχύος facultatem, nunquam poterant ab Athanasio extorquere: Etiam si centum quinquaginta Synodis post Nicænam conflandis, tot vehiculorum, jumentorumque poplites succidissent. Retinenda sunt minima fidei ac religionis puncta & apices, ad spiritum extremum: Ut ille generosus Atheniensis, cui cum ambæ manus essent præcisæ, dentibus navem cohibuit in portu, & caput etiam amputandum obtulit: Et certe nescio an magis laudanda sit, an vituperanda in hac re Romana Ecclesia: quod semel promulgant, nunquam dimittunt: sit fas, sit nefas, sit contrà Dei, hominumque leges ac impendia, perinde est illi pertinacissime fœvent, & se à religione hoc facere prætendunt. Quod si noster Joannes Palæologus, Patriarcha Josephus, cæterique Græculi papaverum capita & cucurbitarum, tempestive præ-sagijissent, nunquam cum suis mercimonijs, tanquam circumforanei Agyptiæ in Italiam properassent, ad eos homines, qui cuncta precio emergari solent, nulla vendicare.

In Cap. Decimum quintum Sect. Octava.

P.239.l.11. *Quod Nicænus declinavit.* Quam inconstans sibi Nicænus apprehenditur? autor fuit in Conclavi Papæ, ut ex sola istius Epistolæ approbatione unio procuraretur, nunc ut imperfectam repudiat, in illo ipso articulo, in quo firmandam unionem suavit.

In Cap. Decimum sextum Sect. Octava.

P.240.l.30. *At inquit Nicænus &c.* Discursus elegans inter Nicænum, & nostrum autorem, quanti æstimari debeant concessionem, ac suffragia hominum pro tribulibus delegatorum, qui causas tantum proponere, maturare, digerere, referre possunt, non etiam determinare, ac definire, absque universorum consensu: Secius fit apud nos, in trium ordinum senatu primario: ubi de omnium hominum capitibus & fortunis libere pronuntiant majori cum autoritate, & arbitrio, quam illi quorum personas repræsentant, dare, aut ipsi capere queant: Sed hæc omnia sunt novæ tyrannidis à populo inchoatæ vestigia ac fomenta, ab ambitiosissimæ arrogantis civibus primum usurpata, & indices aucta.

P.241.l.3. *In hoc semper fundo consisti:* Locus luculentus ad exprimendam Ephesij mentem, omniumque verè Græcorum: Violatam communem fidei Christianæ tesseram, adjectâ voce ad Symbolum *Filioque*: illam additionem necessario eluendam esse, quæ symbolum polluebat, priusquam unio conciliaretur: quod fieri non posse credebant, nisi ipsâ Opinione de processu Spiritus Sancti non modo collabefactâ, sed penitus abrenuntiâtâ, quam in illa additione fundatam, & non in dogmate Ecclesiæ universalis prædicabant. Sed de hoc additamento aliquam multa diximus in præfatione ad Lectorem.

P.241.l.40. &c. *Cujus autor Beccus.* De Becco Gregoras lib.4. multa, & de Michael Palæologo qui eundem constituit Patriarcham in locum Josephi primi, & à Græco in Latinum commutavit: Et certe quam opinionem de Becco omnes Græci foverint, ex hoc loco auctoris nostri facile est conjicere, quamvis Gregoras Beccum multis laudibus extollat, ejusdem forte opinionis assertor: Adeo dolendum est nostrum Rossensens, potiori autoritate destitutum, ad Becci scripta confugere voluisse, pro articulis Fidei Græcorum efformandis, quem omnes agnoscunt à Græcis ad Latinos transfugam: Scripsit autem Beccus de Spiritus Sancti processione commentarium pro Latinis contra Græcos, è quo forsan Rossensis paucula quæ hic habentur desumpsit: Beccum post annos quinquaginta quam scripserat Gregorius Palamas Episcopus Thessalonicensis confutavit, Palamam Bessario noster, quæ Romæ à Petro Arcudio sunt publicata, sub titulo, Opuscula aurea Theologica.

In Cap. Primum Sect. Nona.

Cujus in initio tres Crucigeri suffragandi facultate privantur, quod eandem tam liberè contra Imperatoris mentem licet justè usurpaverint, M. Scriniarius, noster autor & Proteclicus: Sic progreditur ut occæperat suorum præstantissimorum civium libertatem accidere, privilegia attenuare, immanissimus tyrannus.

In Cap. Primum Sect. Nonæ.

P.251.l.5. Τὸ ψυχικὸν τῆ πίπτα : Vox barbara τὸ ψυχικὸν , inter vulgaris linguæ dictiones à Crusio enumerata, Turco-græcæ p.208. sed à primigeniâ deducta τῆς ψυχῆς, in utroque sensu tam animæ dantis quam recipientis : Eleemosyna enim est animæ recipientis in solaminis incrementum , dantis in meritorum & repensationis divinæ : Nimis tamen hic insolenter usurpatur à Cardinale Condelmerio : Sed neque primum hic exorbitavit procax linguæ Camerarius, inferre probra & jocosi-
 mium doctus, qui sæpe redeunt in projicientium damna: Nam ante aliquot annos, cum Nicolaus Picenninus agrum Romanum infestis armis occuparet , & crebræ querimonix de abactis prædis ad Eugenum Papam deferrentur (utar ipsius Platinæ verbis in vitâ Eugenij) Pontifex tum temporis consilij experts , & bonæ valetu-
 • dinis ad nepotem Franciscum Camerarium remittebat , qui otio & voluptatibus diffuens, nil aliud respondebat , quam eos nimiam spem in pecoribus collocare, Venetos sine gregibus & jumentis longe urbaniores vitam ducere : Hæc mordax nepotis cavilla, Papæ caro stetit: fugâ, sub habitu eментito , & monastico cucullo, & decennali absentia, à primariâ sede Petri, Româ. Propudiosa & infamis res est in Magnate subsannandi intemperans libido , & à quovis principe præ omnibus alijs vitij quam maximè detestanda.

Ibid.l.14. Καὶ σαλὰν, ἥτις ἀγχόνην δῶν : De Saula barbarâ voce Christophori in contumelia , qua Ephesium perspersit, non est nimis anxie laborandum , cum noster autor optimus dictionum suarum glossographus per ἀγχόνην interpretatur, quam non Marci Ephesij similibus, sed Christofori paribus Sycophantis, æternum comprecabor salarium & ἀντάλλαγμα.

In Cap. Tertium Sect. Nonæ.

In hujus Cap. initio usque ad finem autoris nostri sententia ab ipsius ore depingitur de fide Latinis scriptoribus adhibenda, qua nullus in toto Codice reperitur ad istiusmodi propositum discursus, aut opportunior, aut doctior, aut verior.

P.253.l.12. Euthymius dicitur de Chrysostomicorum synceritate sæpe dubitasse : Sed an hic Patriarcha fuerit Zigabenus ille scripturarum expositor, & in Chrysostomi libris tam benè versatus, dubitari potest : Zigabenum Sextus Senensis figit sub Alexio ad annum 1180. Euthymium Patriarcham Baronius sub Leone ad ann.900. aut circiter.

In Caput Quartum Sect. Nonæ.

P.254.l.15. Τῶν παλαιῶν ζοικηρικῶν : Septem tantum Occumenicas numerat Joannes Imperator, quibus hanc ut Octavam successisse autumat, abrogatâ quam appellant Latini Octavam contra Photium, ut Marcus etiam Ephesius disputat Concilij Florentini Sessione sexta, de cujus abrogatione , & duarum aliarum Photianis sub temporibus nonnulla scripsimus in Prolegomenis ad Lectorem, sed an nostra hæc in Latinorum abrogatæ locum substituenda veniat, nec scire , nec affirmare multum interesse unquam existimavi, modo inter Occumenicas numeretur, quod nemo inficias eat.

Ibidem l.43. Ἐλαθέρωσι τῆ λείαν : Quanta fuit hæc injuria nostrum cum Crugeris suæ partis qui non minus liberam suffragationem in Synodis obtinebant, quam ipse Patriarcha cui erant à secretioribus nunc ea facultate fraudati ? quemadmodum & antea in conventu superiori: Et tamen ad postremam subscriptionem cogi, cui nunquam consenserant, ut liquet ex Binnianis : Cujus eos postea quam maximè pœnituit, nosterque intimè deplorat per totum qui sequitur hujus historiæ contextum :

P.255.l.20. Τῆς ἐν τῷ Λυγδύνῳ συστάσεως ἐνώσεως : In Lugdunensi secundâ , quæ fuit ordine 14. Generalium, sub Gregorio Decimo, & Michaelæ Palæologo , cujus Legati Lugdunum appulerunt, ut nos in præfatione diximus : Contrâ istam unionem & transfugam Beccum Tomus iste detonuit , qui utinam nunc extaret : Sed frustrâ à nobis desideratur, qui nisi raro Græcorum manibus teri consuevit , tum cum extaret, ut noster hic testatur autor.

In Cap. Sextum Sect. Nona.

P.257.l.6. Θεόδωρον τὸν γραπτὸν. Haud scio an ad historiam Theodori Studitæ noster Ephesius alludit, sed arbitror , quæ sic se habet : Theodorus ac Plato duo nobiles Studitæ, à Communionē Tarasij Patriarchæ, ejusque successore Nicephoro, recesserant, ob duplicem in utrumque causam : Primo quod Tarasius cuidam Josepho Abbati, qui junxerat in matrimonium, Constantinum Irenes filium , cum Theodorâ Cubiculariâ connivisset , veritus ne libidine efferatus juvenis Imperator Idolorum cultum restitueret, quod ille minabatur : Ac deinde eundem Josephum Tarasij successor Nicephorus ad Communionem adhibuisset : Secundo quod ex Laicis utrique facti essent Patriarchæ : Quibus de causis Theodorus cum collegâ Platone , ejusque & fratre, alio Josepho Thessalonices Episcopo relegati sunt anno 809 per Imperatorem Michaelē Curopalatem, cui cognomen erat Rencabe : ut refert Theophanes, cujus historia desinit post quadriennium, anno nempe 813 cum istius Imperatoris infælici exitu , & haud multo fæliciori principatus exordio Leonis Armenij: Sed Theodoro relegato aliquis præfectus potuit polliceri, si ad Patriarchæ Communionem redire vellet, fore ut non modo ad libertatem , sed ad locum inter Studitas revocaretur : Et licet haud multum postea eodem anno id factum contigit, per eundem Michaelē triennio antequam imperium abdicasset , Theodorus tamen Præfecto tum respondere maluit, prout hic habetur in textu , de capite auferendo, ut se insigne exemplum constantiæ præberet.

In Caput Septimum Sect. Nona.

P.258.l.41. Sed fraudulenter, & malâ fide: si Græci ut hic Nicænus corrupere patres Græcos poterant in gratiam Latinorum , quanto magis Latini in gratiam suam : Et sane hunc Epiphanium de processione Spiritus Sancti , tot diserta testimonia perhibuisse asserit Petavius Lib.7. de Trinitate Cap.3. ut nemo dilucidius patrum Latinorum locutus fuerit : Et tamen Exercitatore quendam agnoscit Petavius, qui in notis ad Corinth. Epiphanium de illâ σχῆσι ne cogitasse quidem autumaverit, sed ex solo patre procedentem cum suis Græcis dixisse : Nempe alio modo Epiphanium legerat Petavius, alio exercitatori Et multa in Epiphanio interpolari potuisse hinc judicet lector.

P.259.l.40. Frustra quæritur quis hic σηλυβρίας χορτασµένῳ , fuerit Nicæno notus & nemini forsan prætereâ. Nec minus obscura est hominis patria: cujus nudam simplicemque mentionem facit Strabo semel tantum : Eamque in Illyria collocatam Selym proprie vocat, cum adjæctione τῆς βρίας in fine , quæ oppidum in linguâ Thracicâ significat : ut illic Strabo aliquot exemplis probat : Mesembria, Menebria, Selybria vel Selymbria, Poltiobria. Certe si Strabonis sub ævo urbs ea steterit, nunc per mille incursiones Barbarorum, & nomen amisit & entitatem : Et Linguam Thracicam ab omnibus puræ Græcæ dialectis discrepare , per aliquot voces in hac historiâ didicimus.

In Cap. Octavum Sect. Nona.

Per totum hoc caput, maxima impietas, summa nequitia tam Imperatoris quam Patriar-

Patriarchæ, & Romanissimi Isidori Ruffiæ, in pervertendis Episcoporum suffragijs detegitur.

P.260.l.22. Καὶ καθ' ἑωμὴν αὐτῶς, sæpe sæpius noster truculentus traditor Cromwellius in ordinibus Parliamentarijs vel eximendis ut res erat, vel expurgandis, ut ipse cum nostro loquebatur, ad imminuendum adversantium sibi numerum hoc commentum usurpavit.

P.261.l.44. Ἐξ ἀμφοῖν, idem hic quod Epiphanius in Ancorato παρ' ἀμφοτέρων si credimus publicanti Petavio: sed tum nullus in verbis Melenicij jocus, nec quid derisione dignum: quare hunc sensum eliciendum arbitror, quasi Rossensi non rite intellecto, Melenicius profiteretur Spiritum Sanctum ab utroque procedere, & tamen non à Filio, ab utroque nec distinctè, nec conjunctè, sed confusè, ut olim absurdissimus hæreticorum Sabellicus. Sed alterum Dramæi suffragium, jocus est toto theatro exhibendus.

In Cap. Nonum Sect. Nonæ.

P.102.l.32. In Patriarchæ suffragio insignis est λογομαχία: Nam si unum idemque sonant A & Per, quid opus est utrumque usurpari, in tanti momenti articulo? Et si patrem & filium unum idemque principium ac causam volunt existere, quid ita hærent in præpositionum duplicitate? Cur ista unitas unitate vocis non exprimeretur? Quanquam enim ἐκ & ἀπὸ cum genitivo idem omnino significant, vel D. Basilio testante, in lib. de Spiritu Sancto, Cap. secundo, tamen in ipsâ vocum diversitate, ut ut idem ad omnia significantium, inest discrepantia quædam consentiendi cum Latinis, identitatem omnino vetans & amovens: & ab ipsa contentione discrimen averfante, discrimen vel maximum enascitur.

P.263.l.37. Ὅτι εἰσιν ἀχειροτόνηται: Ergo nulli in Concilijs suffragandi jure potiebantur, præter χειροτονηθέντες ἰ. sacris ordinibus donatos: non quod omnes iisdem donati hoc privilegium sibi vendicarent: quemadmodum in Synodo Basileensi huic nostræ Florentinæ, coætaneâ & corrivali, cum Episcoporum paucitate laborarent, ingentem presbyterorum multitudinem invexerunt, contra omnem omnium Conciliorum consuetudinem, ut non Episcoporum, sed presbyterorum Synodus diceretur: Et non dubium sit, quin nostra Florentina sit illa Generalis multis parasangis Basileensi anteferenda. Verum præterquam solis Episcopis primum, & postea Abbatibus consecratis, hoc jus à primâ Conciliorum institutione, nullis mortalium ex usu Ecclesiastico debebatur: At quibus primum initiis sacrarum ædium præfecti hanc jurisdictionem nacti sunt Episcopis æquam, non est curiosè nimis inquirendum: uti nec quo pacto hi Græci Hegumeni eadem nunc exuti sunt per Imperatorem simul & Patriarcham, quos per omnes vias, & conatus injustissimos, sycophanticos, clancularios, tyrannicos, penetrasse ad suos fines satis abunde liquet ex hac historiâ. Notandum est autem χειροτονεῖν vocem esse ambiguam, & aliquando sumi pro ipsa electione, vel designatione hominis ad sacra munia, sed multo sæpius ad ordinationem, initiationem in sacris & inaugurationem referri: Unde Zonaras in prima verba Canonum Apostolicorum subtiliter observat: Νῦν μὲν χειροτονία καλεῖται ἡ τῆς καθιερωσέως ἔκθεσις, λαχέιν πλειστηγία, πάλαι δὲ αὐτῇ ἡ χειροτονία ὠνόμαστο. Nunc Chirotonia appellatur quando consecratur, is qui ad sacros ordines instituendus designatur: Eo quod Episcopus manum extendat dum consecrato benedicit, olim ipsa electio Chirotonia cluebat.

In Cap. Decimum Sect. Nonæ.

P.264.l.22. Μιχρὶ καὶ τῶν ῥεχαρείων; παρ' ἑα. Simon Portius exponit omnem supel-

supellectilem, alio vocabulo κατ'ἱβέλα, πάντα τὴν ὀπίπλαν: αὐτὸ ῥέχον tunica, pallium, vel quodvis vestimentum laxius, & corpori minus affibulatum: τὸ ῥαχαρεῖον istiusmodi vestium repositorium: Synodus Florentina edita, ἐν τῷ ῥαχαρεῖῳ ὁ βασιλεύς: & ὁ ῥαχαρεῖος, qui vestibus illic recondendis præficiebatur Πρωτοβεσίαρμος λαμβάνων ἀπὸ τῶν ῥαχαρεῖων ὑπηρετῶν, & hic μετὰ τῶν ῥαχαρεῶν de hominibus intelligendum, non de repositorijs. Meursius utrumque locum citat, sed indistinctè: sic quæ sequitur vox: καθεκλίον Cubiculum, καθεκλίσι, cui mundandi Cubiculi cura incumbit: Uterque & ῥαχαρεῖος, & καθεκλίσι infimi custodum vel præfectorum, quales Constantinopolitanâ in aulâ multi titulis turgidi, re inanes ac supervacui: ad quæ loca seu munia vernarum sæpe vilissimi atque abjectissimi admittebantur: ut hic Cretensem quendam hoc munere fungi noster autor non tam ingemiscit, quam in dandi suffragij prærogativa sibi præferri, cui ex consuetudine Ecclesiastica, par erat jus, si non superius, Archiepiscopis ac Metropolitanis.

Tria sequuntur in hoc capite notatu digna, Imperatoris suffragium, Infallibilitas Ecclesiæ Catholicæ, & lepidum canis venatici ingenium occinentis ad Imperatoris ἐνδόσιμον.

In Cap. Duodecimum Sect. Nonæ.

Insigne caput de duobus Legatis Iberorum, ne subscriberent unioni, in fugam se conjicientibus: continetque alterius colloquium cum Papa de Pontificis primatu, & sententiam de Aristotele non usurpando in concionibus sacris.

In Cap. Decimum tertium Sect. Nonæ.

P. 271. l. 12. Παπαδέμα Papæ diminutivi & ὑπεκορευτικοῖ sed in malum sensum.

In Cap. Decimum quartum Sect. Nonæ.

Responsum Autoris nostri consensum abnuentis, ejusque super ea re cum Patriarcha peracrem disputationem continet hoc caput.

De Epiphanio locus est aliquanto obscurior, nisi quis verbis animum advertat: sed sensus est: Epiphanium in assensu cum Latinis de processione Spiritus Sancti tam manifestum esse, & distinctum præ cæteris Græcis patribus, ut de omnibus magis liceat dubitari quam de Epiphanio: nec ipse Patriarcha, aut quilibet alter, eo usque in ea opinione procedere cupiebat aut poterat quo Epiphanius.

In Cap. Decimum quintum Sect. Nonæ.

Caput facetum & joculare, in quo autorem nostrum absurdissimus Primicerius nequitiarum omnium & nugarum futilium opifex deludit, ut disputaturientem retro ageret, ac averteret: non multum vero abludit ab illa scena Aristophanis, in qua toties repetit λεγύθειον ἀπώλεια.

In Cap. Primum Sect. Decimæ.

P. 278. l. 9. 10. Μηδὲν εἰδήσας τῆς ημετέρας συνόδου: Quatuor gravissima capita, nempe de Additamento, de Sacramentali fermento, de Purgatorio, & primatu Papæ in privatis colloquiis inter Imperatorem & Cardinales confirmantur, tota Græcorum Synodo quid ageretur nesciente: Et bone Deus quam pauca in ipsa generali Synodo legitimè sunt ventilata vel dirempta! & quantum hæc à Binnianis discrepant!

In Cap. Tertium Sect. Decimæ.

P. 271. l. 30. Εἰ ποιήσῃ παρείωρα τοῦ ὁ πατριάρχης ἢ ὁ βασιλεὺς: Non est mirandum

dum, si hic noster Joannes Palæologus infremuerit, nutante adeo Imperatoriæ prærogativæ culmine, & periculosissimam ruinam trahente : Nam ultimam Appellationem deferri ad Papam, & Zonaras concedit & Balsamon, alter in Sardicense Concilium scribens, in Antiochenum alter : sed sub duplici conditione: primo, ut sit hominum ejusdem ordinis ac facultatis, Episcoporum ad Papam, tanquam ad primarium Episcopum. Secundo, ut sit tantum Episcoporum sub papali jurisdictione, ut aperte Zonaras Canonem quintum istius Concilij interpretatur : Cæteri Patriarchæ suis gaudebant privilegijs æquè ac Pontifex Romanus : Vel si ab uno Patriarcha alium liceret appellare, ab inferiori superiorem, ut videtur etiam Balsamon aliquo modo astruere, tamen id semper cautum erat ut libertas appellandi in orbe suo sistatur : Et cum Orientalis Ecclesia contradivisa steterit Occidentali, ab Hierosolymitano Antiochenum, ab illo Alexandrinum, ab Alexandrino Constantinopolitanum fas & solitum erat appellare : Sed non à Constantinopolitano Romanum : quia hoc fuisset in alium orbem ac ditionem exerrare : Vel si etiam Romanum, Papa in Episcopos tantum, sed jus non habuit, quale hic sibi arrogat, ad rationem reddendam, Imperatorem cogendi : hoc enim fuisset, non in alium orbem aut jurisdictionem excurrere, sed in alium ordinem & præminentiam : Ipse Patriarcha Imperatori *ἡγεμὼν* à Balsamone pronuntiatur, qui & ipse fuit Patriarcha : Et proculdubio quamdiu Romanos Papas Romæ, Romani Imperatores dederunt, eadem ratio obtinuit Romæ : Nostri in Angliâ Episcopi quotiescunque Monarchis nostris irascerentur, ad Papas illico quærimonias deferebant, quam consuetudinem, sibi ingratam, suæque autoritati iniquam nostri reges de die in diem paulatim ad omnes arreptas occasiones attriverunt : At nunc Cacodæmones Puritani, & Cromwellistæ, utrumque ordinem, Ecclesiasticum & civilem sic in nihilum redegerunt, ut nobis nec sacerdos nunc relinquatur, qui appellet, nec Rex qui appelletur.

In Cap. Quartum Sect. Decima.

Hoc caput monstrat ingentem paupertatem, sordes, & avaritiam nonnullorum Græcorum, unde natum proverbium *φλωρία ἔλαβον, καὶ ὑπέγραψον*, quod noster autor explicat, & à suis culpam amovet.

In Cap. Quintum Sect. Decima.

Caput 5. tria complectitur : ut Ephesus fulmen papale metuens, ad Imperatoris patrocinium confugit, mediante Despotâ : An *ἀφορισμὸς* & *ἀνάθημα*, definitioni sint inferenda. Et insignem similitudinem inter Rossensem & Primicerium.

In Cap. Sextum Sect. Decima.

Quintus Julij Definitioni subscribendæ indictus : & noster autor ostendit prolixo discursu per totum fere caput, quam difficulter ipse, & sui commilitones ejusdem ordinis, à Lascari Philanthropino permoti subscripserint.

P. 287. l. 31. *φορέσθαι αὐριον, καὶ εἰς τὴν ἐνώσιν* : *φορεῖν* verbum naturæ mediæ inter recentem & veterem linguam, significationem obtinet omnino recentem : Proprie & in sensu laxiori nil aliud sonat, quam adesse, & ea afferre, quæ rei cuilibet administrandæ conveniunt : ut hic, jubenter adesse, in habitu ad dignitatem proprio, & suâ præsentia inter reliquos, unionis celebritatem cohonestare : Vel in pompâ solenni personam gerere, per peculiaria indumenta, fastigij sui significativam : Ad sacra si referatur, significat ad altare accedere vestitum quibus decet sacris ornamentis, ut capis, superpellicijs &c. forsan & elementa ad sacram mensam afferre, sacerdoti sacrificanti assistere, cum animo ad ea quæ sacerdos dicit aut præstat consentiente ; *φορεῖν, προσφορεῖν, συμφορεῖν* idem nunc quod olim *προσκομιδὴ* : Honorius qui

qui vixit ad an. 1120. presbyter, & scripsit ut vere Monachus, narrans unde primum verba consecrandi, secreto, & sub linguâ missificantis immurmurarentur, fabulam affert pastorum quorundam in agro, qui verbis Sacramenti prolatis panem & vinum, in veram carnem & sanguinem mutaverint, misereque perierint: & hæc inter cætera exhibet: Postcâ synodi decreto sub Anathemate præceptum fuit, ut nullus Canonem dicat, nisi è libro, & in sacris vestibus: i. εἰ μὴ φορεσέμεν: Sed hæc petenda non sunt ex vocabulariis aut recentiorum commentariis: Quid sit φορέσαι ex hoc uno Capite autoris nostri magis apprehenditur, quam ex omnibus Lexicographis, qui de linguâ Græcâ scripserunt à mundo condito.

P. 288. l. 38. Οὐ κατίπεισαν ἀλλὰ κατεπάτησαν, ludit noster autor in affectatâ Paxonomasiâ, quam ut potuimus exprimere conati sumus per aliam non minus absurdam permunxisse, & permulxisse.

In fine Capitis, Magnus Scriniarius Balsamon συνέθετο ὑπερβαίνειν μόνον ἢ μὴν δε φορέσαι: autor noster φορέσαι ἔχ ὑπερβαίνειν: quod ille subscriptionem minus malum existimaret, hic præsentiam & solennitatis condecorationem. Ut vero ambo utrumque præstiterint, in capite sequenti ostenditur.

In Cap. Octavum Sect. Decima.

P. 292. l. 47. Ἐχούω καὶ εἰς τὴν φακὴν εἶχον: proverbium odiosum, quasi Episcopum non plurius quam unius lenticulæ leguminis omnium vilissimi æstimaret: Omnia ab hac voce derivatâ proverbialia contemptum inducunt: propter grani contemptibilitatem: Lente nihil despicabilius: μέρον ἐπὶ φακῇν, balsamum odoratum in lentem effundere, de sordidè prodigo, & eo qui vastas effundit impensas, in res putidas nulliusque momenti: φακὴν κέπτειν, qui operanti ludit superfluum & inanem: & eis φακῇν εἶχον cohortem alere, pro una lente demetenda: Et in alio sensu forsan sed remotiori non abludit à Latino, fefellit ridica vitem.

P. 294. l. 8. Ἱερουργίαν ἦν ὅτε μέγας Βασίλειος &c. Ergo diversus est Canon tam D. Basilij, quam D. Chrysostomi à Canone Romano, ut noster hic autor & omnes viri cordati sentiunt; diversum etiam Græcorum Sacramentum à Pontificio, vel in duobus ex hoc loco patet: primo Græci de Transubstantiatione nunquam cogitarunt ne per insomnia quidem: operati semper Sacramentum in pane vulgari ac fermentato: Nec ipsi Pontificij altius rem intellexerunt, ante Idololatricum ἀζύμην: Hostia sine fermento primitus Transubstantiationem peperit, & illa hostiam stabilivit: Mater me genuit, eadem mox gignitur ex me: Hæc est nuda, simplexque veritas, licet Bellarminus in contrarium volvat, ut olim Gigantes Pelion in Ossa, rationes & argumenta ultra cacumina montium in Lunâ: Secundo non à verbis Dominicis cujuscunque ore prolatis vis consecrandi pendet, aliter pastores ovium possent esse pastores animarum, sed à sacerdote solo, verba Dominica cum Oratione supplice & votis pronuntiante: Sacerdos ministrat, sacerdos consecrat, nullus sacerdos, nullum Sacramentum: notabilis locus.

In Cap. Decimum Sect. Decima.

Continet hoc caput ut definitione subscriptâ Papa sacris solenniter operabatur: ut sacramentum sumpsit, & è calice sacro vinum hausit per tubum: in quo capite aliquot nomina veniunt interpretanda, primum.

P. 296. l. 28. Ἐδωκαν αὐτῷ δύο μεγάλα χέρνιβα: χέρνις propriè aquam significat, qua manus abluuntur, τὸ χέρνιβον seu χερνίβιον vas in quo lavantur: malluvium pro manibus, pelluvium pro pedibus: Græci utrumque unâ voce complectuntur, χερνίβιον, nec habent aliam reor. Latinis raro in multiplicatis vocibus angustiores, quam Lycophron ipsum vas, & non aquam χέρνιβα appellet, de quo consulendus Tzetzes: Sed mirum est nostrum hic mentionem non facere gutturnij, sed duorum

malluviorum, quod est minus his temporibus usitatum, cum *ποχοῖδ* sit longe antiquior usus in Xenophontis *Cyrop.* 3.

P. 297. l. 2. *Μετὰ κανσρίσ εἰς χῆμα ἀκατίς*: quemadmodum hic noster thuribulum *ἀκατίω* περιεμφέρει describit, ita Eustathius ipsum *ἀκάπιν φιάλη πλοιουδεῖ*, quam forsan propria voce *κονδὺ* vocant: unde Veneti suum Gundelo derivant.

In Cap. Duodecimum Sect. Decima.

In hoc capite tria postulat ab Imperatore Papa. Ephesium judicari, Divortia Reformari, Patriarcham inaugurari, quorum duobus negando respondet Imperator.

P. 299. l. 26. *ῥμῆς δ' ἀδελῶς ἀλζεύοντε*: eleganter nam *ἀλζύγιον* proprie divortium sonat, jugi maritalis divullio, distractio: quamvis Balsamon in Phot. Nom. tit. de Laicis cap. 30. illud *ἀλζύγιον* solummodo ad sponso raptat, ante peracta matrimonij solennia: & *διέσιον* de divortio junctorum matrimonio usurpare mavult: Sed mirabilis est quintus Canon Apostolicus *Ἐπισκοπ* &c. Ergo Episcopis licitum fuit matrimonium, licitum etiam & divortium, cum justa ratio emergeret, quā de re consulendus Zonaras.

In Cap. Decimum quartum Sect. Decima.

Petunt in hoc capite Græci ut suæ Ecclesiæ liberarentur ab Episcopis autoritate Papæ sibi superinductis: Et sane maxima tyrannis est ac usurpatio, vel Episcopos multiplicare in unam, eandemque sedem, vel unum Episcopum in sedem indebitam & alienæ subjectam jurisdictioni inaugurare: Utrumque turpissima Canonum cassatio: Sed Romani dicunt, Patriarchis singulis suas deberi ditiones ac territoria, in universum orbem Papæ Romani jurisdictionem extendi: quia Sextus Canon Nicænus nullos fines Papæ assignat, à quo primum incepisset si ullos assignare aut voluisset aut debuisset: quia primus est in orbe Christiano Patriarcha: Sed quam facile est hoc argumentum proterere: Græci patres in Nicænâ Synodo sua procurantes, Papam suis consiliis dimiserunt, quem norunt sedulum satis & satagentem, in suis immunitatibus vindicandis: quod optime his verbis exprimunt: *τὸ συνηθὲς ἔστι τῆς ρώμης Ἐπισκόπου*: ac si dixissent: Nos hic orbem Orientalem in Dioceses distribuamus, & orbi suo Pontificem Romanum relinquamus, cui assuetum est sua minime negligere privilegia.

In Cap. Decimum sextum Sect. Decima.

Caput hoc 16. agit de Patriarcha substituendo in locum Josephi demortui: & totum negotium est vortex nequitiarum. Papa ne cogeretur, Gregorium primicerium optimè de se meritum pileo donare Cardinalitio, (cum binos antea donaverit Isidorum Rossensem, & Nicænum Bessarionem,) cum Imperatori tacitè commendat, in futurum Patriarcham: Gregorius quamvis ambitiosè prensaret, suis tamen dissidens viribus, cum in Synodo Græcorum Isidori Rossensis clientes prævalere, & numero & autoritate animadverteret, ne Isidorus potiretur quem cane pejus & angue oderat, Imperatori hic consulit ut nullus potiretur: Et omnes in unâ spei frustratæ rotâ circumvolvuntur, nullusque voti compos evasit: Papæ non satis fit: Imperator qui rem differre constituebat, ad matrem sive ab affectu filij in parentem, sive ut tum tempora requirebant imperio Græcorum misere attrito, ut munera acciperent, dantibus forsan graviora, quam Mahometica postmodum Peschesia: rediit quidem, sed ad matrem nunquam detulit, ut patet in hujus historiæ fine. Gregorij Consilium seu ad supplantandum rivalem, seu seipsum promovendum, nihil profecit, cum Imperator ex se ea præstare antea decreverit: Sed quid his dicent Annalistæ & Synodorum scriptores, qui hunc Gregorium suffectum prædicant in Patriarcham? qui error ab uno in alium sic repliit, ut factus sit Latinorum Universalis: de quo vide nostra ad Lectorem prolegomena.

In Cap. Decimum octavum Sect. Decima.

Nostri auctoris acerrimum iudicium, siue censuram super totam materiem tam Definitionis quam Unionis, totum hoc caput complectitur.

P. 307. l. 27. *Ἐκ τῆς ἀγκλιπέρας*: Itali Inghilterra dicunt, cum I in initio: Sic & posteriores Græci *ἰγκλίνες* & *ἰγκλινισὶ λαλεῖν*, vel *ἰγκλίνες* & *ἰγκλινισὶ*, quod Paulo Jovio magis convenire assertit Meursius ab Hengisto Saxonum duce Etymon derivanti. In quo Meursius fallitur, & P. Jovium mentitur multifariè peccans: Nec enim Angliam ab Hengisto duce, sed ab Hengisti patriâ Angliâ Saxonix provinciâ deducit Jovius: Nec est illud Chronicon quod citat Meursius, P. Jovij, sed nostratis Guilielmi Lili: *πολύχρονίζουσιν οἱ βαράγγοι, κατὰ τὴν πάτερην γλῶτταν, ἥ γ' ἐν ἰγκλινισὶ* vel *ἰγκλινισὶ*, Cōdinus de Barangis Anglis verba faciens, quos diu in principali satellitio Imperatoris Constantinopolitani viguisse assertunt quamplurimi scriptores Byzantini: eorumque præfectum *ἀκίλθην* dici, quod proximus Imperatoris personam subsequeretur: quale munus Scoti mei conterranci apud Regem Gallix obtinent: Quinam autem hi fuerint Legati, quibus Philippus Diaconus cum suis occurrere, frustra erit operosius inquirere: aut quid Rex noster Henricus sextus, in cujus tempora utriusque Synodi, Basileensis ac Florentinx celebratio inciderit, à Papa postularit: forte poterat Rex Henrico V. patre piensior, & supersticiosior, sed bello minus clarus, legatos eo demandare ut Papæ fidem, openique suam promitteret, si quid inexpectatum ingrueret, à refractariis Basileensibus, qui se tardius in iter conjicientes, hoc proverbium implevere, *μετὰ πόλεμον συμμαχία*.

In Cap. Primum Sect. Undecima.

P. 313. l. 36. *Ἐορτῆς τῆς κοιμήσεως*: Ergo fuit hic dies 15. Augusti, quo tam Romana quam Orientalis Ecclesia hunc festum celebrant: quem Latini sæpius Assumptionem vocant, Græci dormitionem, ut plurimi patrum antiquorum orationes in eundem testantur: Etiam si in Græcis Menologiis utraque & *κοίμησις* & *μεταστάσις* legatur: quod eodem die mortuam & assumptam in cælos, B. Virginem credebant, vel saltem referebant ad eundem diem.

In Cap. Secundum Sect. Undecima.

P. 314. l. 44. *Ἐκ τῆς γλόντζης ναυμαχίας*: Frustrà quæres hanc vocem *γλόντζη* à nostris Barbaro-lexico-graphis: ut nec multa alia vocabula in hoc auctore. Significat autem ipsum maris verticem, ac summam extremitatem, seu sinuosam desinentiam, qualis est Tyrreni maris infrà Genuam, à linguæ exertæ similitudine oblongâ, rotundâ & incurvatâ: idem fortasse qui *ὀμφαλὸς θαλάσσης* Homero dicitur: Debet autem hæc Naumachia quam noster Sylvester commemorat referri ad ea verba Platinæ, in vita Eugenij quarti non procul ab initio: Dum hæc Romæ agerentur, Florentini ac Veneti elatiores facti, quod & Philippum Genæ Dominum, classe, in littore Genevensi superassent: Nam & tempora optime conveniunt, navium in septennium reservatarum: Si à primo Eugenij vel anno 1431. quando hæc navalis pugna fuit commissâ, ad hunc annum quo ad sua revertebantur Græci exactè numerentur: At qui ejus rei pleniorē scire historiam cupiat, alium consulat, quam istum Platinam, in rebus enarrandis scriptorem maxima ex parte strigosum ac sterilem.

In Cap. Quartum Sect. Undecima.

P. 318. l. 26. *Ἐλετηργήσαμεν εἰς ἡμέτερον ἀντιμίνσιον*, In hoc capite defuncto Patriarchæ parentatur, Venetijs in Latina Ecclesia, & cum noster auctor unus fuerit è numero sacra peragentium, excusat facinus: Quanquam, inquit, in Latinâ Ecclesia sacra fecimus, non tamen ut Latini, aut cum Latinis religione juncti: sed nostros

ritus, nostraque sacra retinuimus: ἀντιστοιχίον nihil hic aliud significat, quæ am sacrum instratum, aut linteamen altare Dei opperians: quodque aræ superpositum à Græco, discrimen præbebat essentielle inter sacra Latina, & Græca: Et dum super hoc operabantur sacris Græci, quamvis in Ecclesia Latina, & ara Latina utraq; uel à Latinis consecrata, non magis religione se Latinos exhibuere, quam cum in profanis Latinorum domibus idem insternerent, ut privatam Missam familijs suis adornarent: His instratis in aliena qualicunque Ecclesiâ suam fidem retinuerunt, nihil à pristinis immutati, & Latinorum altaria, ut ut consecrata, Græcis profana habebantur, nisi ipsorum Anteminsijs decorarentur: quæ profanum quemcunque locum consecratum reddere, & Latinorum quemcunque consecratum ut profanum æstimabant in suos usus antequam his instruerentur. Greiserus cap. nono commentans in Codini Caput I. Sectione 6. hæc affert à Joanne Citrio, an Anteminsalia valeant in alijs provincijs ac diæcesibus? an solum in provincijs Episcopi Anteminsia consecrantis? Et responsum esse ait: Valere ubique & semel consecrata sanctificationem ubique exercere: Sed si in Latinis provincijs etiâ & ad Latinos ritus consecrata à Græco Episcopo valere vult Greiserus, multum errat: vel ex hoc loco constat: Græci ordinare ad Latinos ritus nec poterant, nec volebant, & Latinorum ordinationem nihili æstimabant: nunquam de sacris participabant, aut Sacramentis, aut quid commune habebant cum Latinis plus quam cum Paganis aut Turcis, vel ante unionem, vel post, exceptis paucis aliquot profelytis. Quid autem de alio genere Antiminsiorum diximus, ad sacram synaxin cœcutium, videndum supra.

In Cap. Quintum Sect. Undecima.

Hoc in capite nonnulla vocabula occurrunt semilatina, tota barbara, ut πόρτα, ἐργασίον ab erogando erogare. Βαντζ, malus vexillifer. De Capha, olim Theodosia dicta, videndus Crusius. p. 59.

In Cap. Septimum Sect. Undecima.

Venetijs Ragusium distare 100. miliaribus Germanicis. Ragusio Corcytam 60, Corcyra Methonen alijs 60, habet Crusius in Turcog. pag. 323.

In Cap. Nonum Sect. Undecima.

Tres habuit uxores noster Palæologus, Italiam Montisferratenensis filiam, nomine Sophiam, probam quidem, sed facie inuenustam: quæ contemptui habita à marito, cum ad parentes revertisset, aliam duxit Joannes Russiæ principis filiam, quam hic noster Eugeniam appellat: Cui & tertiam addidit Mariam Cantacuzenam, omnium trium longe carissimam: Eugeniam & Mariam mortuas nunc amittit, cum quibus unâ moritur Demetrii Despotæ Regina.

In Cap. Decimum Sect. Undecima.

P. 328. l. 11. *Dum Calliupolin prætervehimur.* Calliupolis in ipsis fere faucibus Constantinopolis à Turcis tum occupabatur: in tam strictos gyros Imperium Constantinopolitanum tum cogeabatur.

In Cap. Primum Sect. Duodecima.

P. 330. l. 46. ἑορτὴ τῆς ὀρθοδοξίας: Instituta fuit hæc prima solennitas à Michael Balbo, temulento, & Patriarchâ sanctissimo Methodio ad ann. Christi 842. aut circiter, in qua memoria Orthodoxorum Imperatorum, & Patriarcharum, celebrabatur: Unde noster, sique synodici hanc commemorationem defugiunt, tanquam Orthodoxiæ decoctores: Quod Grægoras lib. 8. ἦκε τὸ τῆς πρώτης ἐβδομαδῆς, τῆς τεσσαρρακοστῆς σάββατον, ὅπῃ τε δὴ καὶ ἔμελλε τῇ ὑστερίᾳ κηρύττεσθαι. δημόσια, τῶν ὀρθόδοξων ἡ μνήμη βασιλέων ὁμῶς καὶ πατριάρχων. Et sæpe alibi: dies vero Dominicus primam septimanam carnisprivij claudens, huic festo solenni designabatur.

I N D E X

In Historiam Concilij Florentini.

A

Acta Synodorum ne legerentur multum contendunt Latini S.6. C.16. & quo modo Latini id ferunt ib.

Additamentum ad symbolum prima dissidij causa inter Græcos & Latinos S.3. C.3. & c. & S.6. C.12. in Additamento omnes Synodi sessiones publicæ defierunt. S.6. C.22. ab Additamento ad disputandum de Dogmate difficulter trabuntur Græci. S.6. C.23. & S.7. C.3. & 4. petunt è symbolo ejici S.7. C.6. ejici è symbolo petit Ephes. S.8. C.12. & 16. petit Legatus Iberorum S.9. C.12.

Per Albani Juliam Demetrius Despotæ Palæologus pervenit ad Hungariam S.2. C.11.

Ambrosia fratris Ambrosij, quâ Græcos miserrimè afflicto consolatus est S.5. C.10.

Ambrosius Monachus, unionem compilavit. S.10. C.2. ad fin. m. Corruptis muneribus Papæ, Græcos ad subscribendum S.10. C.4.

Ampulla renovata, & prope altare lapsa in malum omen S.3. C.17.

Amurathes fertur contra Constantinopolin tendere. S.5. C.10. mittitur Legatus ad Imperatorem id significatum S.8. C.3.

Anathema, an in unionem poni debeat, contra unionis adversarios S.10. C.5.

Andreas Rhodi Episcopus S.2. C.5. & S.2. C.14.

Ab Angliâ Legati occurrunt Græcis reverentibus, S.10. C.18.

Antimensium ritus S.4. C.11. vide notas & S.11. C.4. & S.12. C.1. præfectus Antimensiorum.

Autonius cum literis ab Imperatoribus Romanam redit S.2. C.10.

Arelatensis Cardinalis S.2. C.21.

Aristoteles in sacris concionibus citatus ut displicuit Iberorum Legato S.9. C.12.

Articuli quatuor stabiliti ab Imperatore cum Latinis, Græcâ synodo inconsultâ. S.10. C.1.

"Αρχεγ S.2. C.18. S.3. C.20.

Athyra vicus & fluvius S.2. c.1. & p.68. l.2.

Aulæ Papalis descriptio, & prima Patriarchæ receptio. S.4. C.22.

B

Baptismus de eodem Gregorij discursus & ut Latini non sunt baptisati S.9. C.9.

Barathrum Cardinalium S.2. C.21.

Basileensis synodus mittit Legatos ad Græcos S.2. C.20. quorsum coiere. & qui S.2. C.21. quibus Palæologum remittit Imperator cum plenâ tractandi potestate ib. paciscuntur patres cum Græcis bullâ datâ S.2. C.23. minantur Papæ S.2. C.25. & tendunt ad seditionem ib. eorum Decretum vide Decretum.

Beccus S.8. C.16. S.9. C.4.

Bessarion fit Episcopus Nicææ S.3. C.15. vide Nicænum.

Bisconsules è Venetiis Legati ab Imperatore ad Papam, ut in Templo à Patriarchâ increpiti, Patriarchæ benedictionem contempserint S.4. C.18. Papæ pedes exosculantur, Archiepiscopis renuentibus S.4. c.20.

Bladunteri Legatio cum Eudæmone Joanne S.2. c.8.

Bucentori Navigij Veneti descriptio S.4. c.12.

Bulla pro Synodo celebrandâ promulgatur S.4. c.31.

C

CAbasilæ scripta evolventa decernuntur S.3. c.7. & S.6. c.12. S.7. c.6. quis fuerit S.9. c.6.

Callipolis à barbaris habitata S.4. c.3.

Camisatus synodi virgifer S.6. c.22.

Cantacuzenus Sequester, dicit Anathema Latinis adjicientibus voculam ad symbolum S.2. c.37.

Cantacuzenus Domesticus mittitur Legatus ad Despotam Serviciæ S.3. c.2.

Cantacuzenus phacrasa seu tribunus à Constantinopole ad Imperatorem, missas cum literis Imperatricum S.8. c.3.

Cardinales ipso Imperatore majores.

Catalogus Episcoporum qui ad Synodum deliguntur S.3. c.15. & quot Crucigeri, & Monachi, præfetti ib.

Cathedræ Synodales describuntur S.6. c.16.

Cenchreæ portus Corinthiorum, & Insula S.4. c.4.

Cbasma mega S. 2. c. 12.
Chaldeon quale genus pilei S. 4. c. 22. & S. 6. c. 16
Χρηζω eleganter usurpatum S. 4. c. 19.
Christophorus Corones Episcopus Sect. 4. cap. 1. & Sect. 2. cap. 12 & 25. & Sect. 4. cap. 14.
Chrysoloras Demetrius S. 2. c. 3. ejus infaustum vaticinium de septimo Joanne S. 3. c. 8.
Chrylostomi libri adulterantur S. 9. c. 3.
Circumscriptio Græcorum Ferraræ S. 6. c. 1. S. 8. c. 4
Cænobiarchæ jure suffragandi spoliantur S. 9. c. 9
Concilij sedes S. 4. c. 25, 26, 27
Consiliarij ac principes arcentur à suffragiis & quare S. 6. c. 14
Condemerius Papæ nepos parat cum triremibus, Basileensibus naumachidâ decertare Sect. 3. cap. 11. secundò venit Constantinopolin cum ingenti classe, ut stabiliret unionem, sed frustra S. 12. c. ult.
Corcyram Græci appellant S. 4. c. 8. ut differt à Corcyrà Melanâ S. 4. c. 9. Corcyram Græci redeuntés ut recipiuntur, & quid dixerint S. 11. c. 6
De Coturnicibus jocus S. 4. c. 2
Cranium mortui S. Macario loquitur S. 5. c. 14
Cyzicenus pet urbem cursitat sine togâ S. 4. c. 32. vide *Metrophanes*.

D

Decretum Synodi Basileensis legitur Constantinopoli Sect. 2. c. 28. in eo displicet, quod proficisci in Italiam obligaret siue pax esset, siue bellum. S. 2. c. 32. proæmium novum effingunt Basileenses legati, quod Græci recipiunt S. 2. c. 35
Defensor fidei & in quibus consistit Sect. 8. cap. 5
Definitio Synodi quæ: Sect. 7. cap. 7. subscripta & quot exemplaria Sect. 10. cap. 17
Demetrius Palæologus Imperatoris frater fugit in Hungariam, ad Sigismundum Sect. 2. cap. 11. in Italia cum Imperatore degens fuit aversissimus unioni: ut fugere Venetias decrevit, ut veniâ impetratâ, ab Imperatore retentus est: ut suffragium dixerit Sect. 9. cap. 11.
Demetrius Palæologus alter, Legatus ad Basileenses S. 2. c. 21. Legationem fuscè exponit S. 2. c. 26

Δερμοκαίτης S. 2. c. 20. & S. 6. c. 15
Διβάμβυλον S. 3. c. 17. & S. 4. c. 24
Differentiæ quatuor inter Græcos & Latinos S. 5. c. 8. è quibus Latini illam de Purgatorio eligunt ventilandam in privatis disputationibus durante interstitio S. 5. c. 9
Diplomata Patriarcharum missa Vicariis, limitationibus restringuntur S. 3. c. 3. nova formantur ab Imperatore, & mittuntur ad Patriarchas confirmanda S. 3. c. 4
Diptycha & in Diptychis commemorari quid sit Sect. 12. c. 8
Disceptantes sex utrinque eliguntur S. 6. c. 13
Dissertationes privatæ instituuntur S. 5. c. 3
Δωδεκά quatuor mensium S. 4. c. 27
Dogma, Processio Spiritus Sancti de quo veriantur Græci ab Imperatore, in privatis sessionibus disceptare & disceptare negat Ephesius S. 5. c. 7. S. 6. c. 12

E

Ephesio præfule Josepho moriente S. 3. c. 7. ei substituitur Marcus Eugenicus S. 3. c. 15. qui scribit ad Papam, & duo postulat S. 5. c. 2. in principio disserendi *facundiâ* non utitur, & infra *Julianum* subsidit S. 5. c. 5. Cum fratre Nomophylace, & Heracleensi conatur è Ferrarâ aufugere, sed revocantur S. 6. c. 7. præfatur in synodo S. 6. c. 17. Patrum Latinorum citata loca ut adulterina repudiat: nulla recipit nisi quæ cum *Maximi* Epistola consentirent S. 8. c. 2. Comparatur *Judæ* proditori à Christophoro S. 9. c. 2. pro insano habetur ib. Latinos vocat *Hæreticos* S. 9. c. 5. ejus singulare dictum de Theodoro studit S. 9. c. 6. *Nicænum* vocat spurium, ab eodem & ipse vocatus *Cacodæmon* ib. multis à Patriarcha rogatus ut unioni concedat, omnino recusavit S. 9. c. 8. Imperatoris patrocinium postulat, adversus invidiam Papæ, & ne unioni subscribere cogatur: à Papa ad judicium postulatur, quod non subscripserit S. 10. c. 12. Papam adit, & quid dixerit S. 10. c. 15
Eudæmon Joannes, Martini interfuit inaugurationi S. 2. c. 5
Euthymius Patriarcha moritur S. 2. c. 2. & novus eligitur S. 2. c. 4
Eugenius Papa, quid primum Legatos Græcos interrogaverit S. 2. c. 19. ne Græci, cum Basileensibus se conjungant pertimescit

cit S. 2. c. 12. quare ut synodum habeant Constantinopoli iussit: à Mercatoribus Venetis nummos mutuare quam nullus erat S. 5. c. 12. Mittit Imperatori vilissima jumenta pro equis S. 6. c. 2. ejus argentea vasa S. 6. c. 2. Urbes amitti S. 7. c. 12. Fugit è Ferrara insidias veritus S. 7. c. 14. ut sæpe rogatus ab Imperatore subsidia nulla Constantinopoli periclitantitulis S. 8. c. 3. unioni subscribit S. 10. c. 9. Missam celebrat in honorem unionis S. 10. c. 10. & sanguinem consecratum in Sacramento, hausit tubo seu fistulâ ib.

F

Fidei forma missa à Latinis ad Græcos S. 8. c. 13 & 14. alia à Græcis ad Latinos mittenda, ex Becci scriptis compaginatur S. 8. c. 16 & 17. & mittitur ib. Latinorum de eâdem dubia S. 8. c. ult.

Florenorum quindecim millia Græci accipiunt à Papicis, ut se ad expeditionem parent: in quibus dividendis, ut Imperator & Patriarcha altercantur S. 3. c. 18. quot singuli Græcorum in mense recipiebant S. 4. c. 23

Florentiam mittuntur duo ad libros reportandos Sect. 7. cap. 1. Synodum illac transferre suadent Patriarcham: cui translationi cæteri Græcorum fuerunt infensissimi Sect. 7. cap. 2. quando & quomodo Græci consenserunt adire Florentiam S. 7. c. 12

G

Gemistij discursus cum Imper. Peloponnesi habitus S. 6. c. 10. S. 7. c. 8
Georgius Scholarius S. 2. c. 28. & S. 3. c. 6
Georgij Martyris reliquias osculanti Patriarchæ quid dixerit M. Scriniarius S. 4. c. 17
Γλόντζα S. 4. c. 18. S. 11. c. 2

Græcos appellari in contumeliam interpretatur Mediensis Episcopus S. 2. c. 20. Græcos sollicitant Basileenses & Papa, cum tremibus utring, missis S. 3. c. 11. utrovis adire dissuadentur S. 3. c. 13. Græcorum Episcoporum odia inter se & schismata S. 4. c. 32. Græcorum Episcoporum miserranda paupertas S. 5. c. 11. Vestimenta Græci vendunt & oppignorant præ penuriâ S. 6. c. 19. cupiunt domum redire ante translationem Synodi S. 7. c. 3. Græci Episcopi ut à Patriarcha, Imperatore & Isidoro persuadentur Processionem Spiritus Sancti à filio confirmare S. 9. c. 8. & de eâre Dramæi Episcopi stultissimum suffragium ib. objurgantur Græci à Papa S. 10. c. 1. Græci aliquot

muneribus à Papa ad subscribendum corrumpuntur S. 10. c. 4. petunt recipere suas jurisdictiones defraudati à Papa, & veteres terminos finesq, diceasium S. 10. c. 14. ut stipendia ultima receperant & Florentiâ discesserunt S. 10. c. 17. redeunt in Patriam S. 11. c. 5. in reditu duo moriuntur, Protec-dicus, & Cassandrinus Palæologus S. 11. c. 8
Græcorum populi quam pertinaces in religione tuenda, & quàm abhorrent à Latinismo S. 12. c. 5.

Gregorius Pœnitentiarius electus in numerū peregrè proficiscentium quid dixerit S. 3. c. 20. ut Methonæ Diaconum mulctare voluerit ob Collectam male recitatam: in templis Latinorum nullum sanctum colit sed nec Christum S. 4. c. 31. Epbesium odit S. 5. c. 15. ejus astutum & versipelle ingenium describitur S. 6. c. 23. ut populi favorem conciliaverit, ut proceres contempserit, ut pellem mutaverit ib. prolixè: ut increpatur ab An-chialensi S. 6. c. 24. fit Protosynceus ab Imperatore S. 7. c. 14. ut subleuat fanizarios S. 8. c. 6. ut falsus est se accepisse salarium ib. deridet Heracleensem scripta contra Beccum proferentem S. 9. c. 4. irascitur Epbesio quod Latinos dixerit hæreticos, ut sacrificaverit, nec benedixerit elementis, ob quod condemnatur S. 10. c. 13. rixa inter eum & Philippum fortuita & lepida ib.

H

Hæreticos vocari multum infremunt Græci S. 2. c. 28. quod Latini conantur excusare, sed frustra: quot hæreses Græcis inuruntur S. 6. c. 3. Hæreticos Marcus Epbesius Latinos vocat, infrementibus multis S. 9. c. 5.
Heracleensis objurgatur graviter ab Imperatore, & quare, & quid responderit S. 8. c. 5. clam aufugit è Constantinopole S. 12. c. 10.

Hexamilum Peloponnesi ut tutatus est Papa S. 2. c. 6

I

Iagaris vid. Marc. fagaris.
Janizarii Imperatoris quam misere pauperes S. 8. c. 6
Imperatricem gravi morbo, ad mortem decumbere, ubi primo auditum S. 11. c. 8. de ejus morte audiunt, & Eugenia, & Regina S. 11. c. 9. prodigia quæ antecesserunt ibid.
Incendium in Navali Veneto S. 11. c. 2.
Indulgentia Papalis quam futilis S. 2. c. 6.
Joannes Cantacuzenus S. 3. c. 8.
Joannes Imperator: Ecclesiam pessundedit S. 2. c. 4. ad Sigismundum in Hungari-

am profugit S. 2. c. 22. tres ad Papam Martinū legationes S. 2. c. 15, 16. suadet suis se temporum momentis accommodare S. 2. c. 22. promittitur ei successio ad Imperium Germaniæ S. 2. c. 24. mittit simul & ad Papam, & ad Synodum Basiliæ S. 3. c. 5. ejus sacrilegium S. 3. c. 18. quando Constantinopole solvit cum suis S. 4. c. 1. in Papam totus propendet S. 4. c. 17. in Monasterium se recipit venandi causâ S. 6. c. 2. ejus lycophantia S. 6. c. 11 in pulbre & nimis pulbre: Cum dedecore infertur in synodum S. 6. c. 15. quod valde stomachatur S. 6. c. 17. Venationibus in Monasterio nimis deditur S. 7. c. 4. ut tumultu Monasterium reliquit S. 7. c. 5. ejus fides fluxa S. 7. c. 8. ejus Oratio ad suos ut transiant ad Dogmaticæ disquisitionem S. 7. c. 10. ejus mendacium de Florentiâ adeundâ S. 7. c. 11. ejus Oratio de Florentiâ adeundâ S. 7. c. 12. ut metuit ne Græci sui aufugerent S. 7. c. 15. An Imperator an Patriarcha debeat præire, de loco contendunt S. 7. c. 15. Defensor Fidei S. 8. c. 5. objurgat Heracleensem ib. mittit ad Papam de reditu in Patriam S. 8. c. 8. comparatur Michaeli Palæologo à Monembasiano S. 8. c. 18. sancit Processionem à filio & fædus seu unionem cum Latinis S. 9. c. 10. unionem sancitâ ut Papam adiens citrà spem recipitur S. 9. c. 13. anceps semper ac dubius in fide S. 10. c. 5. Missificandi veniam pro suis postulat à Papa sed non obtinet S. 10. c. 11. Revertitur in Patriam cum suis Græcis, à Venetiis S. 11. c. 5. Invitatur à Calliopolis præfecto Mahumedano, & quid ei dono miseris S. 11. c. 10.

Joannes de Sancto Ragusio S. 5. c. 13.

Josephus Monachus Doctor aversus ab Unione S. 2. c. 17.

Josephus Patriarcha eligitur S. 2. c. 4. aversus à Synodo S. 2. c. 18. à peregrinatione S. 2. c. 24. eum deridet Imperator S. 2. c. 27. ab Imperatore dissentis S. 2. c. 28. Promittit Basiliensibus S. 2. c. ult. tumet S. 3. c. 1. irascitur Patriarchæ S. 3. c. 3. Orationem habet pro expeditione in Italiam S. 3. c. 16. succenset Imperatori, quod eum in itinere præverterit S. 4. c. 11. ejus κενδοξία S. 4. c. 19. conturbatur ad nuntium de Papæ pedibus osculandis S. 4. c. 19. Quid de Papa dixerit, adhuc Venetiis commoratus ibid. à Papa recipitur S. 4. c. 22. amittit prærogativam præstandi baculum S. 4. c. 24. negatur ei orbiculare ve-lum S. 6. c. 26.

In rebus fidei habet leve & inconstans ingenium S. 7. c. 8. ut suadet ad unionem & dogmata Latinorum S. 8. c. 12. ut inducitur ad unionem confirmandam per patrum auctoritates à Nicæno, malâ fide perlectas S. 9. c. 7. Objurgat aliquot Episcopos, quod ad suffragium ipsius sua non adjungerent S. 9. c. 8. moritur S. 9. c. 15. quando & quomodo S. 9. c. 16. novum Patriarcham in ejus locum substitui postulat Papa S. 10. c. 12. & S. 10. c. 16. Cui Venetiis sacra commemoratio peragitur, sumptibus uestium Patriarchalium venditarum S. 11. c. 4.

Isidorus Abbas primo Monasterij Deme-trij, post Russorum Metropolita & Cardinalis S. 2. c. 21. Legatus ad Basilienses cum Palæologo Basiliæ sacra peragit S. 2. c. 26. magnus Imperatoris consiliarius in unionem pangendâ per totum cum Nicæno & Primicerio: ejusdem cum Primicerio similitas & odium S. 10. c. 5. Patriarchatum ambit S. 10. c. 16.

Julianus Cardinalis in privatis dissertationibus præfatur S. 5. c. 4. respondet Ephesio S. 5. c. 5. & eloquentia præfertur: vult Græcos de Dogmate disputare S. 5. c. 7. Sententiam Ecclesiæ Romanæ de Purgatorio explicat S. 5. c. 13. ejus fimbriam Venetiis, Dux Venetiarum portat S. 4. c. 17.

Juliani Cardinalis invectiva contra tergiversationem Græcorum S. 8. c. 9.

Juramentum quale Mitylenæus subornavit Papæ de Græciis ad consentiendum cogenda S. 1. c. 8.

K

Καμῖχα & Καμιλάβο & κερὰς καμν-χαίνος S. 4. c. 25. in notis.

Καρίαν & Angarius S. 4. c. 19.

Κούπα dolium S. 5. c. 11.

Κοπέλι S. 9. c. 6.

L

Latinorum in caritate quanta spes Græcis S. 8. c. 3.

Latinorum patrum auctoritas S. 9. c. 2. & de eare quid senserit noster autor ib. c. 3.

Latinorum durum ac pervicax ingenium S. 10. c. 3. Latinorum quadam absurda dogmata emendari petant Meibomæi S. 11. c. 7.

Lavandi manus Papæ ritus sollemnis S. 10. c. 10.

Legati ex Anglia S. 10. c. 18.

Legati Basilienses ad Græcos S. 2. c. 21. gra-

viter intonant contra Christophorum Papam, & Sequestros S. 2. c. 36
 Legati Ducis Burgundici recipiuntur in Synodo publica S. 6. c. 22. ut Papam adorant, Imperatore spreto. ib.
 Legatus Apostolicus ut sedeat ante Patriarcham petunt Latini, quod Græci negant, S. 2. c. 22. Græcis benedixit Constantino- poli, & à Sequestro inhibetur S. 3. c. 9
 Legati Iberorum S. 9. c. 12. unioni non subscripserunt ib.
 Legatio mirabilis à Franciâ S. 6. c. 4
 Lemnij à Græcis dispoliantur S. 4. c. 4. & à Venetis, Græcorum in reditu S. 11. c. 9
 Libertas Græcorum in suffragiis ferendis nulla S. 8. c. 5
 Libri quot modis adulterantur S. 9. c. 3
 Locus admodum corruptus, habetur in Sect. 1. cap. 19
 Audōs eis nē mēdiōr Prov. S. 5. c. 15
 Lugdunensis Synodus S. 9. c. 4

M

Macarius Curuna S. 1. c. 16. legatus.
 Macarius longus, vide Marcus Jarius.
 Marcus Jagaris Legatus ab Imperatore ad Papam cum Macario Longo S. 4. c. 16. ejus falsum dictum ad Joannem Hispanum de Purgatorio loquentem S. 1. c. 16
 D. Marci statua Venetiis, ex spoliis Græciæ per Lasino illuc transportatis.
 Martinus Papa favit unioni: Virgines ad Imperatorem ex Italiâ misit S. 2. c. 6. ut Legatis Græcorum valedixerit S. 3. c. 13. moritur S. 2. c. 19. & quando vide notas
 Maximi Martyris Epistola citatur à Latinis S. 6. c. 20
 Media unionis acquirendæ S. 5. c. 4. sola veritas S. 5. c. 6. relictis disputationibus ad ea media perquirenda: Imperator se convertit S. 8. c. 4. & quos adhibuit consiliarios ib. 1. medium si in Epistola Maximi cum Græcis conveniunt Latini Sect. 8. cap. 5
 Membrana septimæ synodi producit S. 6. c. 19.
 Mediæ Episcopus quis: vide in notis ad S. 2. c. 2. S. 2. c. 20. Stephanus dicitur, ut ab Imperatore tractatur ib.
 Methones Episcopus S. 4. c. 4
 Metrophanis Cyziceni indoles & educatio S. 11. c. 1. quid Florentiæ amiserit antequam discederet: Venetiis inter sacrificandum, Papæ nomen in diptychis recitavit: & à Despotâ objurgatur ib. Eligitur Pa-

triarcha: & quo modo S. 12. c. 3. Reformationem Ecclesiæ, seu stabilitam unionem ab Imperatore ardentè postulat, sed frustra, moriturq; S. 12. c. ult.
 Moldoblachiensis Metropolitæ historia ab initio, sub Patriarchatu Euthymij: Moldoblachiam mittitur cum diplomate Josephi S. 2. c. 3. ejus iterum mentio S. 3. c. 2
 Mude & potius Lemniorum S. 4. c. 4. vide notas.
 Μυσὴν λεία Prov. quando omnia in prædam diripiuntur S. 2. c. 6. & S. 4. c. 4

N

Nicanus eleganter respondet Juliano S. 5. c. 6. ejus insignis paupertas, & oratio in conferendâ stipe S. 5. c. 11. similitatem adversus Ephesium exercet, & unde: S. 5. c. 15. & S. 5. c. 16. adjuvat Imperatorem in mediis unionis S. 8. c. 5. lectis antiquorum Patrum auctoritatibus, perperam & malâ fide Patriarcham ad unionem stabiliendam inducit S. 9. c. 7. ejus Oratio ad Papam, an benedicenda Eucharistiæ elementa post prolata verba Dominica S. 10. c. 8. & quorsum hæc Oratio habebatur ib.
 Nicomediensis subservit Imperatori in colligendis suffragiis S. 8. c. 5. mendicavit à Papa novam pænulam & accepit S. 10. c. 4
 Nicolaus Picenninus Urbes capit in prædam à Papa S. 7. c. 12
 Nilus Tarchoniata Vir doctus cur à Patriarchâ repudiatur S. 3. c. 7

O

Oratio: quibus ritibus orabant Latini Græciq; cum primum Ecclesias intrarent S. 5. c. 4
 Otio Græci languent, & cupiunt revertere in Patriam S. 8. c. 7

P

Papæ nomen an Imperatoris, in Definitione debeat præferri S. 10. c. 2
 Papa ut Patriarcham compellabat in Epistolis S. 2. c. 7. cætera vide Eugenius.
 Patra an restituta esset propria Episcopo interrogat Eugenius. Papa S. 2. c. 19
 Paulus Asanes fugit ad Despotam S. 12. c. 11
 Paupertas Græcorum, & nummorum raritas S. 2. c. 18

M

Πενταετία S. 4. c. 5
 Festis Ferrariae quando capit grassari S. 6. c. 3.
 Per Papam osculandus, incipit discursus à
 S. 4. c. 19. quid ea de re dixerit Trapez-
 zantinus Patriarcha S. 4. c. 20. Legati
 civiles exosculantur, Archiepiscopi Legati
 negant S. 4. c. 20
 Prae-regis tribunus S. 8. c. 3
 Philanthropinus quis S. 5. c. 20. in notis;
 persuadet auctori nostro ut subscribat unioni
 S. 10. c. 6
 Φλωρία S. 2. c. 18
 Φακή. Φη Φαχλω' σιχόν Proverb. S. 10. c. 7
 Φορῆν quid significet S. 10. c. 6 & 7. & S. 10.
 c. 10
 Photius Russiae Metropoli ante Isidorum
 S. 2. c. 18
 Praepositiones ἐκ & ἀπὸ S. 8. c. 14. & ejus-
 dem S. c. 15. A Filio ut cupiunt sancire
 Graeci S. 9. c. 2. A Filio & Per Filium,
 ut ex & ἀπὸ idem contendunt esse S. 6. c. 4.
 A Filio incipiunt stabilire: qui suffragati
 sunt, qui non S. 9. c. 8. Idem esse A &
 Per definit in suffragio Patriarcha S. 9. c. 9.
 & definiunt à Filio S. 9. c. 9. una cum
 unione ib.
 Proaemium novum Decreto affingitur, & de
 natura omnium proaemiorum S. 2. c. 37
 Prodigia quae mortem Imperatricum anteces-
 serunt, ut olim Bajazetis S. 11. c. 9
 Protestationem se contra Papam edituros mi-
 nantur Legati Basileenses
 Ψυχὴν Eleemosyna S. 9. c. 2
 Purgatorium eligunt Latini primum dispu-
 tandi Argumentum in privatis dissertatio-
 nibus S. 5. c. 9. de quo sententiam Romā-
 nae Ecclesiae explicat Julianus S. 5. c. 13

R

Ras S. 3. c. 17
 Ρημῶνα S. 3. c. 17
 Ρέχα & ρηχάεια, & ῥηχάειον Sect. 9.
 cap. 10

S

Sabas, quid sonet S. 8. c. 6. in fine.
 Sacramentum Eucharistiarum, an cum fer-
 mento, an sine debeat confici S. 10. c. 1.
 & rursus in Oratione Niceni S. 10. c.
 8. Pappus illud sumptis tubo Sect. 10.
 cap. 16
 Sacra solennia Graeci rogantur praestare à
 Duce Venetiarum in aede D. Marci S. 11.
 c. 2. & quid a dea Episcopi eliguntur, &
 quam difficulter S. 11. c. 3

Salvum Conductum requirunt Graeci Sect. 2.
 cap. 35
 Sardinum Metropoli maritur S. 5. c. 1.
 Σαῖλα S. 9. c. 2
 Scapha Marchionis Ferrariensis describitur
 S. 4. c. 18
 Scriniarius M. cur. Χρυσήφαλ & Sect. 3.
 cap. ult.
 Senatus Ecclesiastici ordo S. 2. c. 16
 Sequester S. 2. c. 1. Notaria & Cantacuzeni
 diversae indoles S. 2. c. 36
 Sessiones in conclavi Papae, ad media unionis
 extendenda S. 8. c. 11. & quid in illis
 actum S. 8. c. 12
 Servorum mra lues ac interitus S. 4. c. 6
 Sessionum Synodaliū lex S. 6. c. 13. omnes
 habitae in palatio Papali S. 6. c. 14. quan-
 do incipiebant ib.
 Sessio prima S. 6. c. 17. secunda S. 6. c. 18
 Sigismundum mortuum ubi primum audiunt
 Graeci S. 4. c. 9
 Suffragia quo modo disponenda S. 6. c. 8 & 9
 Sylvester Sguropulus libri autor cupit à
 congressibus Latinorum liberari S. 2. c. 8.
 ab itinere in Italiam S. 3. c. 10. suae gen-
 tis miseriam deplorat S. 3. c. 14. praemi-
 nentiam loci amittit S. 4. c. 30. desiderat
 expungi e numero sex disceptantium S. 6.
 c. 13. increpatur à Niceno S. 6. c. 20.
 domum redire cupit S. 9. c. 1. objurgatur
 ab Imperatore ib. amittit suffragandi po-
 testatem S. 9. c. 4. ut multis verbis per-
 suasus à Patriarcha ad unionem descende-
 re recusat, & cum eodem disceptaverit
 S. 9. c. 13 & 14. ut cum Primicerio
 disceptare desideravit, & ab eodem fue-
 rit ludificatus S. 9. c. 15. quomodo indu-
 ctus fuit ad subscribendum unioni, una cum
 M. Scriniario & Protecديو S. 10. c. 6.
 ejus aere. & singulare judicium de hujus
 Synodi natura S. 10. c. 18. & capite sequenti
 seu ult. Sacra solennia peragit cum Hera-
 cleensi aliisque, in aede D. Marci Venetiis,
 factumq; excusat S. 11. c. 4. reversus ab
 eis qui domi remanserant ut Latinismo
 imbutus vitatur S. 12. c. 1. adit novum
 Patriarcham, & Ecclesiae Reformatio-
 nem suadet S. 12. c. 4. abdicat Magi-
 stratum, & rationem reddit Cantacuze-
 no S. 12. c. 6. postea & significat novo
 Patriarcha S. 12. c. 7. & publicis nego-
 tiis omnia renuntiavit ib. ut scripserit,
 rogatu amicorum, S. 12. c. 10.
 Σιλαῖος & Νύριος S. 11. c. 9
 Symbolum Apostolorum nos nunquam ha-
 buisse asserit Ephesus S. 6. c. 6
 Σωζάνη Collecta S. 4. c. 1

Ex συναρπαγῆς, & ἐκ μελέτης opponuntur
S. 4. c. 5
Synodi transferendæ sola ratio S. 6. c. 8. &
S. 7. c. 10. & deinceps
Suffragia scribi oportere S. 8. c. 14

T

T Empestas infausta ad appulsum triremi-
um Papicarum S. 3. c. 8
τ(ο)χ(α) S. 6. c. 16
Theodorus Conscriptus, & de eo ingenuum
admodum dictum, & historia Marci Ephe-
sij S. 2. c. 6
Theophylactus parochus à suis suspectus
Latinismi, quod ceremonias inaugurandi
Patriarchæ spectatum iuerit S. 12. c. 5
Τετρακτύς S. 4. c. 22. & S. 6. c. 15
Tubi seu fistulæ usus in Sacramento sanguinis
hauriendo S. 10. c. 10
Tumultus in Monasterio S. 7. c. 5

Turcarum amicitia & fœdus Latinorum fa-
deri præferendum S. 3. c. 14

V

V Enacum Latinorum ut pertimescunt
Græci S. 6. c. 2
Venetiarum Dux Legatos Imperatoris & Pa-
triarchæ recipit S. 4. c. 11. ejus consili-
um ad Imperatorem S. 4. c. 15
Vicarij Patriarcharum qui primi constituun-
tur, S. 3. c. 3. Ferrariæ immutantur
S. 4. c. 29
Unio: quæ requiruntur Ecclesiis uniendis S. 2.
c. 8. incaptam à Patre unionem, laudatamq;
ab omnibus antiquis Joannes Imperator
asserit S. 2. c. 7. an Anathema debeat po-
ni, contra renuentes unioni subscribere S. 10.
c. 5. quando subscripta & quo modo S. 10.
c. 6 & 7. cur non stabiliretur septem ra-
tiones auctoris S. 12. c. ult.
Urbanus Papa S. 2. c. 7.

Errata Typographica sic corrigat
Eruditus Lector.

In Græco Textu.

P Ag. 14. lin. 10. pro πλησίς, leg. πλυσίς. p. 20. l. 30 pro φλωρία η, le. φλωρία η χ.
p. 40. l. 41. pro ἡλαι, εἰλαι, p. 69. l. 5. leg. πειφορῆς μῶραι, p. 73. l. 36. leg. π-
ζεντζαρίζεν, p. 76. l. 17. leg. σφαρισῶν, & ejusd. p. l. 20. leg. κειρῶ, & ejusd. p. l. penult.
pro λασιῶροι le. λαδοῦροι, p. 87. pro ἀλανιμον, le. ἀλάνιμον, p. 92. l. 13. le. ἐφιπαρον,
p. 93. l. 42. leg. ἐπιμαδῆν, & ejusd. p. l. 45. le. συμφωνηθέντες, p. 95. l. 15. le. ἐξελην-
των, p. 98. l. 34. pro ἀπαρηγῆς le. ἀπαρηγῆς, p. 99. l. 8. pro παρέκδωσιν le. παρέλδωσιν,
p. 100. l. 18. le. δικανίκιον, p. 104. l. 6. le. τ' ἡραίων, p. 112. l. 3. le. ἀνακηρύξεως, p. 119. l.
ult. πεμψαίμεν, p. 131. l. 44. pro ἡμετέρα, ὑμετέρα, p. 172. l. 6. le. τωλέτω, p. 178.
l. 41. le. πλαιπωρῶντων, p. 180. l. 13. le. πληροφρηθῆ, & l. 36. pro ἐστ, le. ἐστ, p. 182.
pro ἐσκώτῃ, le. ἐσκώπῃ, p. 186. l. 7. pro ὠδενείας, le. ἀδενείας, p. 188. le. πνῆς, p. 193. l.
1. le. εἶπν, p. 199. l. 21. ἀνὴ παλαίην, p. 217. l. 17. le. παρῆ, p. 218. l. 14. le. δηλωθέντων,
p. 223. l. 6. pro εἶπν ὡς, le. εἶπν ὡς, p. 229. l. 14. le. εὐρεθῆσθ', p. 250. l. ult. le. μέγας Πρωτο-
σύγκ. p. 254. l. 14. le. pro ἡφῶμαι, ἡγῶμαι, p. 256. l. 13. delenda est vox superflua γί-
νον), p. 259. l. 17. pro λήγιοι, λόγιοι, p. 260. l. 19. le. εἶσι, p. 272. l. 29. le. ἄλλα, p. 273. l.
antepenult. le. ἄλλας, p. 275. l. 24. le. ἄλλοις δὲ ἂν ἐλδῶσι, p. 277. l. antep. le. συνεφώ-
νησαν, p. 278. l. 2. le. συμβόλω, p. 280. l. 3. le. ἐάσωτες, & l. 16. leg. περὶ ταῖς), p. 282. l. 5. le.
πρὸς, & l. 19. le. ἀποδοχὴν, & l. 35. pro ἀποπλέσαι in Manuscripto l. ἀπολέσαι, p. 284.
l. 41. pro ἀφιερισμὸν le. ἀφορισμὸν, p. 299. l. 6. le. ἀμάρτανοντες, p. 301. l. 14. le. τ' ἐφθαλ-
μὸν, p. 313. l. 5. le. ἀπώλετ, p. 323. ὡρᾶθησαν vox barbara in Manuscripto codice ha-
betur, pro quâ ὡφθησαν substituenda, p. 317. l. antep. σπείραῖς in Manuscripto pro
quo σπείλαις legen. p. 329. l. 11 le. κινδυνῶν, p. 332. l. 28. le. εὐρον, p. 333. l. 32. le. ὑπο-
ζαΐσαντα p. 343. l. 27. leg. ἔσι.

PAg. 10. lin. 11. pro diversis inaurari, legendum divitiis inaurari, p. 23. l. 27. leg. postri-
die, p. 67. in argumento libri l. ult. pro narrationes 4, leg. narrationum 4°. ejusdem p. li.
ante p. leg. in portu. p. 72. l. 14. pro in illis in illâ, p. 74. l. 34. pro ut veat, leg. ut caveat,
p. 86. l. 42. pro unica, leg. unciâ, p. 89. l. 28. leg. asseveranti, p. 92. l. 2. pro cuicunque de-
nuo, leg. cumque denuo, p. 93. l. 10. leg. à portu applicata, & ejusd. p. l. 13. leg. in eam for-
mam salutandi Papam, p. 96. l. 6. leg. perfunctorie, & ejusd. p. l. ult. leg. pileorum, p. 97.
l. 20. leg. ab utroque latere oppellulatis, p. 98. l. 20. leg. Patriarcham, p. 99. l. 34. pro præ-
ferunt leg. præferant, p. 100. l. 44. leg. quo te situ ac ordine, p. 101. l. 12. pro Gregorium,
leg. Georgium, p. 107. l. ult. pro Ancyram leg. Ancyran, p. 110. l. 38. leg. sublimius scam-
num, p. 114. l. 51. pro conciare, le. concitare, p. 115. l. 44. pro nostrorum, le. nostrorum,
p. 117. l. 38. le. pro promitte, promite, p. 121. l. 13. poposcit. 128. l. 15. pro secies leg. se-
cius, & l. 17. le. munificentiz, p. 133. l. 36. le. laudem, p. 137. l. 8. pro captatus, raptatus,
p. 142. l. 1. pro narravimus leg. narrabimus, p. 144. l. 20. le. oblivioni, p. 145. l. 16. mo-
reretur, p. 151. l. 32. pro eloquentiz, eloquentiz, p. 154. l. 25. le. supereffluit, p. 156. l. 21. le.
quibus libet, p. 156. l. 26. pro doctrinz, doctrina, p. 162. l. 26. le. pro nuginamini, mugi-
namini, p. 164. l. 2. pro æquumque, le. equumque, pag. 169. l. 32. leg. & in comitatu aliquot
Episcopi Latini, p. 162. l. 5. le. annuentibus, p. 173. l. 11. leg. dehonestamentum, p. 175.
l. 14. pro studium, stadium, p. 176. l. 4. leg. missos, p. 180. l. 40. leg. meminerint, p. 182.
l. 22. le. infinitum, p. 186. l. 17. le. receperint, p. 189. l. 43. le. vos, p. 193. l. 10. totus locus
sic legendus est: per internuntium significemus quod nostri homines à plurimis Conciliorum
Actis, sanctorumque patrum testimoniis demonstraverint, nefarium fuisse ad symbolum ad-
jicere, p. 194. l. 31. pro nostrisne, nostrisne, p. 196. l. 9. pro at, ut, pag. 201. l. 51. leg. sibi ad-
blanditi, p. 204. l. 34. le. in Dogma ratiocinationes, p. 206. leg. perferetis, p. 209. l. 6. pro
gestatura, gestaturi, p. 214. l. 32. le. pro sole, solo, & l. 37. pro Asturionum, leg. Asturco-
num, p. 215. l. 3. aduniendi, & l. 30. le. primum pro prima, p. 216. l. 3. le. ut jam illi gau-
deant, p. 218. l. 45. le. genuina, p. 219. l. 29. le. rostratas, p. 220. l. 11. le. perfunctoria, &
l. 30. le. sermonibusque, p. 224. l. 16. le. huic negotio, p. 225. l. 34. le. pollentem propol-
lenter, p. 226. l. 32. verteret pro veteret, & ejusd. p. l. 51. saginatum, p. 227. l. 31. le. & ego præ
omnibus, p. 229. l. 1. pro morti ta sis leg. morti sis, p. 23. l. 3. pro inimitam leg. initam, p. 257.
l. 22. libido, p. 258. l. 32. deleatur de: p. 259. l. 5. leg. vos, p. 264. l. 9. le. Sacrarum pro Sacra-
tum, p. 265. l. 4. proposita pervestigationi leg. propositas pervestigationi quæstiones, p. 266.
l. 30. pro canimis leg. caninis, p. 273. l. penult. le. Epiphania: p. 277. l. 3. leg. petierunt, l. 4.
De unionis formulâ seu Definitione compaginandâ, ut primo fuerat subscripta, ac postridie,
l. 7. ut Imperator, pro At Imperator, p. 279. l. 39. leg. committuntur, p. 280. l. 28. le. legati,
p. 282. l. 5. pro pollicere le. pellicere, p. 288. pro omni, le. omnium, p. 294. l. 23. le. analogium,
p. 295. l. 30. le. meditullium, p. 307. le. sociatz, p. 313. l. 47. le. solenniter, p. 315. l. 37. le. su-
pinum, p. 320. l. 38. le. insperato, p. 325. l. 16. le. commisimus, p. 329. l. ult. le. æternæ, p. 333.
l. 30. le. animus, p. 350. l. 29. le. conarentur.

F I N I S.

